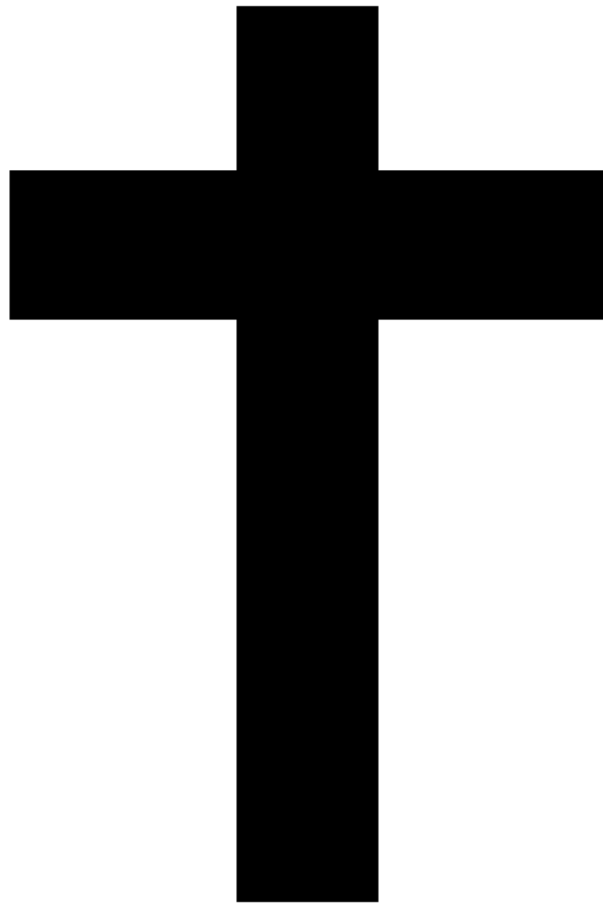

PIŃKOP GEN

The New Testament and Psalms in the Yopno Language of Papua

New Guinea

PIŃKOP GEN

The New Testament and Psalms in the Yopno Language of Papua New Guinea
Nupela Testamen na Buk Song long tokples Yopno long Niugini

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Yopno

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-01-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 4 Mar 2019 from source files dated 4 Mar 2019
b683ce50-d820-5bfc-8471-d8ee080be106

Contents

FRT	1
Kap	3
Matyu	124
Mak	177
Luk	209
Jon	263
Yabekbi	301
Rom	350
1 Korin	374
2 Korin	395
Galesia	409
Epesas	417
Pilipai	425
Kolosi	431
1 Tesalonaika	437
2 Tesalonaika	442
1 Timoti	445
2 Timoti	452
Taitus	457
Pilimon	461
Ibru	463
Jems	482
1 Pita	489
2 Pita	496
1 Jon	501
2 Jon	507
3 Jon	508
Jut	509
Panalon Abi	511
.	538

PIŃKOP GEN

Published 2010

The New Testament and Psalms in the Yopno language

Morobe Province, Papua New Guinea

© Wycliffe Bible Translators 2010

Print edition ISBN: 0 86893 445 3

Table of Abbreviations

Sañbek Sañbek Kalipmi Dakon Papia Silip

Minam Gen Yopno Gen Man Pisipmi

Stat	Wasok Wasok	WW
Kisim Bek	Timik Panjagut	TP
Wok Pris	Mukwa Sogok	MS
Namba	Israel Dakon Tilak	IDT
Lo	Gen Teban	GT
Josua	Josua	Jos
Hetman	Gen Kokwin Amin	GK
Rut	Rut	Ru
1 Samuel	1 Samuel	1Sa
2 Samuel	2 Samuel	2Sa
1 King	1 Kila Amin Madep	1KA
2 King	2 Kila Amin Madep	2KA
1 Stori	1 Kila Amin Madep Dakon Gen	1KAG
2 Stori	2 Kila Amin Madep Dakon Gen	2KAG
Esra	Esra	Esr
Nehemia	Niamaia	Ni
Esta	Esta	Est
Job	Jop	Jop
Buk Song	Kap	Kap
Sindaun	Yiyit Tagisi	YT
Saveman	Nandak Nandak Amin	NNA
Solomon	Soloman	Sol
Aisaia	Aisaia	Ais
Jeremaia	Jeremaia	Jer
Krai	Kunam	Kun
Esekiel	Esikiel	Esi
Daniel	Daniel	Dan
Hosea	Osea	Os
Joel	Joel	Jol
Amos	Amos	Am
Obadia	Obadaia	Ob
Jona	Jona	Jna
Maika	Maika	Mai
Nahum	Naum	Na
Habakuk	Abakuk	Ab
Sefanaia	Sepanaia	Sep
Hagai	Agai	Ag
Sekaraia	Sekaraia	Sek
Malakai	Malakai	Mal

Preface

This publication includes the New Testament and Psalms in the Yopno language. There are approximately 9,000 Yopno speakers. The majority of them live in villages along the Yopno river and its tributaries in the Finisterre Mountains in both Morobe and Madang provinces of Papua New Guinea. Others live in various towns, especially Lae and Madang. Lutheran evangelists, who came to bring God's Word to the Yopno people in the 1920's, told of a star that guided them to where they should begin telling the Good News. In a dream God told them to go to Guṇam, an area named for a fern that grows there. And so the cover features, along with the cross and an open Bible, a star and two guṇam plants, reminding the Yopno people of how Christianity came to the Yopno valley.

We offer thanks to God who out of love for the Yopno people determined to give them this special gift. We are grateful to Him for the many, many individuals who, by their faithfulness in prayer and giving over many years, have enabled us to complete this work. Through them, and many of our Yopno brothers and sisters in Christ, God has caused this portion of His Word to become a reality for the Yopno people in their own heart language.

We dedicate this book to God for His eternal glory. May He use the reading and teaching of this Book of Life to continue building His church among the Yopno people, both in numbers and in quality of faith.

But Piso Gen

On papia uṇun Yopno amin da iyi da genonsi da Piṅkop dakon gen bamisi nandaṅ piṣaṅek Piṅkop dakon galaktok yolek egipni do wasaṅbi.

Piṅkop gen niaṅon da apgut uṇun dakon tilakni gipmikon tosok. Gik da kosit yoliṅakwan yabekbi mibiltoksi apgwit da uṇun kaṅek yolek apgwit. Piṅkop da geni kokup kinda mani Guṇam uṇudon aṅkini yaṅ dipminon yoyiṅban nandaṅakwa gik da mibiltaṅ yoban abiṅ Isan aṅalon awit. Gik uṇun sigin taṅakwan Kumbul piṅek Guṇam miktim kaṅakwa gik uṇun pasilgit. Aṅakwan uṇudon kokup wasaṅek Piṅkop gen Kâte genon da wasaṅek yoyiwit. Lutheran dakon pi amin da bilak morapmisi pi madepsi awit da aṅ uṇun do ya yaṅsi yoyamaṅ.

Ae don SIL da paṅpulugaṅek Yopno genonsi da Piṅkop gen paṅtobil nimgwit. Ae uṇun gin dima, Yopno gen papia yut kisi wasawit, aṅek yoyiṅdet paṅtagap awit da yoyiṅdet aṅ. Uṇun do ya yaṅsi yoyamaṅ.

Piṅkop da Yopno amin do butdasi galaktaṅ yomiṅek geni pakyāṅsi nandaṅ piṣoneṅ do si nandisak. Gen diwarikon da kili apgut, mani nin da genonsi da bamisi abidaṅek Yesu butdasi yol kimotneṅ do tagisi nandisak.

Do not, papia on butdasi abidaṅek bisapmi bisapmi manjiṅaki Piṅkop gen da gak aṅpulugaṅban on miktimon jigi morap noman taṅ gamni bisapmon tebai agek, don egip egip teban abidoki.

KAP

But piso gen

On papia unun Israel amin dakon kap papiani Pinjkop gawak imgwit bisapmon yawit. On papiagwan kap diwari toņ unun Jerusalem Pinjkop dakon yutnon muwukgwit bisapmon yaņ yaņ awit. Ae kap diwari unun bisit, do miņat aminyo da Pinjkop gawak im do muwukgwit bisapmon, bo ae amin kalonj kalonj da jigi paņ paņ awit bisapmon, unun baņ yaņ yaņ awit.

On kap gat ae bisit gat unun amin morapmi da jigi bo ae kisik kisik mibili mibili noman taņ yomgwit bisapmon mandawit. Don amin diwari da paņmuwukba papia kinda dagagit.

On papiagwan bisap mibili mibili gat domdom awit bisapmon yawit. Unungwan Pinjkop anjikisik kap toņ, ae yokwi yaņ tenjenok gat, ae yokwi wiririt gat dakon bisit toņ. Ae jigi ae paņkilit bisapmon paņpulugok timit dakon bisit, ae kila amin madep kinda kaluk manjiri dakon bisap madep dakon kap, ae Pinjkop nandaņ gadaņ imim dakon yaņ tenjenok kap, ae Pinjkop do ya yaņ iyik dakon kap, ae butjik ae nandaba kik yaņ tenjenok agak dakon kap, ae Pinjkop do bisit iyinba uwal paņupbal asak dakon bisit, ae miņat aminyo da anpak tagi ani dakon kap kisi toņ.

On kap morap gat ae bisit gat unun miņat amin morap nin kisi dakon egip egip kisi abidosok. Nin kisik kisik bisapnin toņ, ae butjik bisapnin toņ. Ae monji gwayo bulagi tapmimnin toņ da egipneņ dakon bisapnin toņ, ae miņat pelaņ amin pelaņyo aneņ bisapnin toņ. Bisap diwari sot amaņ, ae bisap diwari tagi ekwamaņ. Kap papia on da nin da bisap morap on domdom amaņ unun abidosok. Do kalipsigwan da wiņ abisok ekwamaņon on kap papia da Pinjkop dakon miņat aminyo dakon nandaņ gadaņ madepsi paņteban anjek egip egipni paņpulugagit.

Kap diwari dakon gen busuņ toņ unun da kwenon but pisoni unudon toņ do pindakgi. But piso unun Ibru genon baņ timigek yopbi. Bisap diwari namin da kap mandagit unun do yosok, ae ni bisapmon mandagit unun do yosok. Ae bisap diwari kap yaņakwa amin diwari da dubaņ bo kap dakon yo kidat diwari niaņ tidogi unun do yosok.

PAPIA 1

1

(Kap 1-41)

Amin kilegisi gat ae amin yokwi gat dakon anpak

- ¹ Amin kinda yokwi pakpak amin da yabet anakwa unun yolek dima agisak,
ae amin yokwi gat kisi dima akgaņ,
ae Pinjkop do manji gen yoņ amin gat kalonji dima yikgaņ,
unun amin kisik kisik tagi asak.
- ² Unun amin da Yawe dakon nawa gen do tagisi nandisak.
Gildat kalba ae kalbiyo kisi unun do nandaņ egisak.
- ³ Unun amin kindap kinda pakbi ileņon kwaokbi yombem.
Bami toktok bisapmon bami unudon taņtaņ asak, ae tami dima kibidosok.
Yo morap asak unun aban bami tagisi gin noman toņ.
- ⁴ Amin yokwi unun yaņ dimasi.
Unun wit dakon gipmi mirim da wiririk paņgwaņ unun yombem.
- ⁵ Yaņ do anjek gen kokwin bisap madepmon Pinjkop da amin yokwi gen pikon yopban geni
aripmi dima abiņ yipdaņ.
Yokwi pakpak amin kilegi da kabikon dima egipdaņ.
- ⁶ Nido Yawe da amin kilegi kilani asak, mani yoki pakpak unun tasik tokdaņ.

Piŋkop da kila amin madep kinda manjigit

- ¹ Miŋat amin kabi morap miktimi miktimi ekwan unun nido kwen wigik ak do gen yan panjeban anj?
Miŋat aminyo unun nido isal dogin yokwi ak do gen yan panjeban anj?
- ² Miktim morap dakon kila amin madepni emat ak do tagap toŋ.
Unun muwugek Yawe gat
ae amin unun miŋat amin kabini kila asak do bit nelak tagal ibi amin gat pabiŋ yop do gen yan panjeban anj.
- ³ Gen yan yon, “Unun bamot dakon amin wamwam nap teban panjagono.
Ain nap kandapninon panjeban agimal unun witdalno.”
- ⁴ Kwen Kokup kila amin madep yityit tamonikon yikdak amin jikgo yanjan yomisak.
Amin Tagi da jigilagon da pabiŋ yopmanjak.
- ⁵ Butjapsi nandan yomiŋek gen tebai yoyiŋban pasal kimokgoŋ.
- ⁶ Unun da yan yoyisak, “Nak da on amin kila amin madepno egipjak do kili yipgum da telagi ilerŋo Saion unudon yikdak.”
- ⁷ Kila amin madep da yan yosok, “Yawe da yo madep kinda nayigit unun yan tenjenokdisat.
Yan nayigit, ‘Gak Monjino. Abisok nak gak dakon Datgo dagosot.
- ⁸ Bisit nayiŋbi miŋat amin morap miktimi miktimi ekwan unun gak do gabo miktim kisisi kila abi.
- ⁹ Gak da kila amin pi tapmimi toŋsi anjek kila amin madep dakon kindap kiriŋ ain nan wasanbi unun nan uwalgo pudan moniŋ moniŋ akdisal.
Amin da miktim kwoba pudan moniŋ moniŋ an unun da tilagon akdisal.’ ”
- ¹⁰ Yan do, kila amin madep ji nandan kokwin tagisi anjek egipni.
Miktimon kila amin, mama geno nandani.
- ¹¹ Ji Yawe do pasal imiŋek omani ani.
Kisik kisik animiŋek pasal nimnimik imni.
- ¹² Ji monji dakon piŋbini egek gawak imni.
Butjap tepmi nandisak, do japmi nandan daban di kimakbam.
Amin morap panjutnosak do Piŋkopmon kwan unun kisik kisik tagi ani.

Amin kinda da wisa dagokdo tapmim pak do bisit agit

Dewit monji Apsalom do pasalek kigit bisapmon kap on mandagit.

- ¹ Yawe, uwalno morapmisi! Amin morapmi da yokwisi an naman.
- ² Unun da yan yon, “Piŋkop da aripmi dima anpulugokdisak.”
- ³ Mani Yawe gak pasik da yan nak ankisibisal.
Anpuluganbi emaron teban tosot.
Gak kalon dagin but yokwino wiririkbi pasilakwa anjeban abi tebai akdat.
- ⁴ Yawe da anpulugosak do yan tidosot.
Unun telagi kabapnikon egek yan ilitno dakon kobogi namisak.
- ⁵ Dipmin potpot tamokon pagek obisi pak iŋtosot.
Ae don pidanek tagisi egisat, nido Yawe da kilano tagisi asak.
- ⁶ Uwalno 10 tausen da teri teri da abiŋ andagat ayiŋ,
mani unun do dima pasolgen.
- ⁷ Yawe gak apbi! Piŋkopno abiŋ anpulugoki!
Uwalno mogim kulbak dapbi.
Amin yokwi unun dakon geni dapman biripmikgi.
- ⁸ Yawe gak dagin nin anpuluganbi teban toman.

Miñat amin kabigo nin yo tagisi an nibi dosi nandisat.

4

Kalbi amin kinda tapmim timit do bisit agit
Dewit dakon kap kinda. Gita tidanejek yogogi.

¹ Piñkopno kilegisi, gak do yan tidoken bisapmon nandan nabi.

But yokwino wiririkbi pasilgit. Bupmi nandan naminejek bisitno nandaki.

² Amin ji, bisap nian da man madepno abin yip do pi ani?

Bisap nian da yo isali mibili mibili do but dasi galak tan yomin kimotni?

Bisap nian da top anpak yolni?

³ Ji gen on do pakyansi nandani.

Amin morap Yawe dakon pinbinisi ekwan, unun iyi do manjigit.

Nak unun do yan tidoko

bisitno nandisak.

⁴ Ji Piñkop do si pasalek anpak yokwi morap yopman mudoni.

Si potni bisapmon gen on do pakyansi nandanejek gen kagasi sopni.

⁵ Paret Yawe da galak tosok unun ban anek egip egipji Yawekon tosok yansi nandani.

⁶ Amin morapmi da yan yon, "Namin da nin panpuluganban tagisi egipneñ?"

Yawe, butgo ninon yipmanek yo tagisi an nibi.

⁷ Wit gat ae wain gat dakon bami morapmi pan bisapmon amin kisik kisik an.

Mani Yawe gak da kisik kisik butnokon yipgul unun da unun dakon kisik kisik yapmandak.

⁸ Yawe gak dagin kilano anaki tagisi egisat, do yo kinda do dima pasalek tamokon pokdot bisapmon tepmisi pak injtosot.

5

Amin kinda Piñkop da kilani asak do bisit agit
Dewit dakon kap kinda. Kap on amin da kasisin pisonakwa yogogi.

¹ Yawe bisit anek iyon iyon yanapbo geno do mirak yopbi.

² Kila Amin Madepno ae Piñkopno, anpulugoki do bisit asat,
do yan ilitno nandan nabi.

³ Yawe, wisa dagokdo morap gak do bisit asat.

Wisa dagokdo gak do bisit tebaisi asat.

Bisitno dakon kobogi nabi do jomjom asat.

⁴ Piñkop, gak anpak yokwi do

kisik kisik dima asal.

Yokwi an amin gak da kapmatjok tagi dima egipmi.

⁵ Iyi do nandaba wikwan amin gak da dabilon tagi dima atrni.

Anpak yokwi an amin morap dimasi galak tan yomisal.

⁶ Yawe, gak da top gen yogok amin morap panupbal asal.

Amin dapba kimokgon amin gat, ae amin pankewalgan amin gat dimasi galak tan yomisal.

⁷ Mani gak da nak but dasi galak tan namisal, do gak da yutnon tagi wigiken.

Telagi yutgokon unudon njwakben anek gawak gaben.

⁸ Yawe, uwal da nak anupbal akdan, do kosit yipman naminaki anpakgo kilegi unun yolben.

Kosit agipben do nandisal unun noliki.

⁹ Uwalno gen bamisok kinda dimasi yon.

Amin diwari panupbal ak dogin nandan.

Gen kagani unun kimakbi tamo da yan pison.

Amin pangalak ak do gen morapmi yon.

- ¹⁰ Piŋkop, gen yaŋ yomiŋek yo yokwisi aŋ yobi.
 Nandak nandak yokwini paŋupbal abi.
 Yo akdo nandaŋ kokwin aŋ iyi unjudon yokwalni.
 Uŋun kwen wigik aŋ gamiŋek yokwi morapmi aŋ, do yolbi gak da iŋam da dubagikan
 kiŋ mudoni.
- ¹¹ Mani amin morap paŋkutnoki do gagon kwaŋ unjun kisik kisik tagi ani.
 Uŋun but galak nandaŋek kisik kisik dakon kap dagok dagogi mini tagi yoni.
 Paŋkutnaŋaki but dasi galak taŋ gamaŋ amin kisik kisik sigin aŋek mango awigini.
- ¹² Gak da amin kilegi do yo tagisi aŋ yomisal.
 Emat dakon paŋsik da yaŋ taŋek paŋyongam asal, ae kilani tagisi aŋaki tagisi ekwaŋ.

6

Amin kinda jigini toŋ unjun Piŋkop da aŋpulugosak do bisit agit
 Dewit dakon kap kinda. Gita napmi 8 kabi unjun naŋ tidaŋek yogogi.

- ¹ Yawe, butjap nandaŋek gen tebai dima nayiki.
 Butjap madepsi nandaŋek nak aŋmilip ak do tepmi pi dima nabi.
- ² Yawe, tapmimno mini, do bupmi nandaŋ nabi.
 Yawe, giptimno tep namaŋ, do aŋmilip abi.
- ³ Butno wagilsi jik tosok. Yawe, bisap niaŋ da jigini paŋegipben?
- ⁴ Yawe, tobi obinek yokwikon baŋ abidoki.
 Bisapmi bisapmi amin do but dasi galak taŋ yomisal, do aŋpulugaŋbi dima
 kimokgeŋ.
- ⁵ Amin kimakbi dima nandaŋ gamaŋ.
 Kimakbi tamogwan da gak dima aŋkisaŋ.
- ⁶ Iyon iyon yaŋ egapbo tapmimno wagilsi maŋ mudon.
 Kalbi morap kunam pakbino da tamono wagilsi aŋgik asak.
 Kunam tagapbo busuŋ kidiŋno madepsi gik tosok.
- ⁷ Uwalno morapmisi, do kunam gin tak egapbo dabilno piriropmaŋ.
 Aŋakwa yo kinda dima kosot.
- ⁸ Kunam tak egapbo Yawe da kili nandaŋ namgut, do aŋpak yokwi aŋ amin ji kisisi
 nepmaŋdek kit.
- ⁹ Yawe da aŋpulugosak do aŋek yaŋ tidaŋapbo nandaŋ namgut.
 Yawe da bisitno nandagit.
- ¹⁰ Uwalno kisisi mayaktok ae but yokwiyo pakdaŋ.
 Tepmisi tobi kinjek mayaktok pakdaŋ.

7

Jigini toŋ amin kinda dakon bisit
 Dewit da amin kinda Benjamin da kabikon nani mani Kus unjun da yokwi aŋ iban butjik
 paŋek kap on Yawe do yagit.

- ¹ Yawe Piŋkopno, gak da nak aŋkutnoki do obisat.
 Aŋpulugaŋaki nak aŋsopmaŋaŋ amin da dima nikba kimokgeŋ.
 Yokwikon naŋ abidaŋaki dima tasik token.
- ² Laion da amin dakon gipni paŋdagon, unjun da tilak di aŋupbal abam.
 Ilik aŋaŋ timi kindakon aŋkinaŋakwa amin da nak yokwikon naŋ aripmi dima di
 abidaŋbam.
- ³ Yawe Piŋkopno, yokwi agim dakon gulusuŋno taŋ namisak,
 bo amin diwari do yokwi aŋ yomgum,
- ⁴ bo notno isal dogin yokwi aŋ imgum,
 bo uwalno dakon yo isal dogin kabo timikgim kaŋ,
- ⁵ yum pindaŋaki uwalno da nak aŋsopmaŋek abidoni.

- Nak tagi bamahek obisi anjupbal anjek giptimno yipba kimbabanon isal tosak.
- ⁶ Yawe, pidoki! Uwalno da nagon emat tebaisi anj.
 Ujun butjap nandan yominek yo yokwisi anj yobi.
 Pinjopno, anjak kilegi dogin galak tosol, do abinek anj pulugoki.
- ⁷ Gak kwensi kila amin madep yityit tamogokon yigek minjat amin kabi morap gak da kapmatjok abin muwutni do yoyiki.
- ⁸ Yawe, minjat amin morap dakon anjakni kokwin asal,
 do anj puluganaki gen pikon teban tokenj.
 Nido, anjak kilegi gat ae anjak tagisi gat banjin asat.
- ⁹ Pinjop gak wagil kilegisi.
 Amin morap dakon nandak nandak butyo pakyanji pindak nandanjo asal.
 Amin yokwi anjak yokwi sanbenek dima ani do kirinjik yobi.
 Mani amin kilegi anj puluganaki tebai atni.
- ¹⁰ Pinjop unjun pasikno. Butni kilegisi amin yokwikon ban timikdak.
- ¹¹ Pinjop unjun gen kokwin kila amin kilegisi.
 Gildari gildari yokwi pakpak do japmi nandanjek pabin yopmandak.
- ¹² Yokwi anj amin but tobil dima ani kanj, Pinjop da emat agak sibani geni tonji asak do ilitdisak, ae obipni panjilitdisak.
- ¹³ Amin unjun dapban kimotni do dikdikni kili panjoman agit.
 Dikdik milej asipmi tonj panjoman asak.
- ¹⁴ Amin yokwi unjun yokwi ak do nandaban teban tonj.
 Yokwi mibili mibili ak do tagap tok asak, ae bisapmi bisapmi top yosok.
- ¹⁵ Amin kinda abidok do gapma dubagi kinda wayikdak,
 mani iyi unjun gapma wayikdagwan mosok.
- ¹⁶ Gulusunj iyi asak unjun da iyinanj witjin imisak.
 Ae butjap ematyo amin diwari do anj yom do nandak nandak asak,
 unjun da tobilek iyi nanj anjupbal asak.
- ¹⁷ Yawe unjun amin kilegisi, do ya yanj iyisat.
 Pinjop Wukwisi do mani anj kisik do kap yokenj.

8

- Pinjop dakon man madep gat ae amin* dakon man tagi unjun dakon gen Dewit dakon kap kinda. Kokup pap Gat dakon gita nanj tidanjek yogogi.
- ¹ Yawe, Amin Taginin, miktimi miktimi gak dakon man pidanjbisi. Tilimgo wukwisi, kundu si yapmandak.
- ² Gak da man madep gamni do minjat monjiyo gat ae monji najnjak gat yoyinj dekdal.
 Man madep gaminjakwa uwalgo da gak abinj gep do antidok anjek gen mapmit anj.
- ³ Kundukon gik kanekyo kisitgo da wasanj kwen yopgul da tonj unjun pindagek yan nandisat.
- ⁴ Minjat aminyo nin nianjen amin di banj nin do nandak nandak madep asal?
 Nin yo isalisi. Nin dakon kila nido kagimansi asal?
- ⁵ Pinjop gak da nin gaga da mibilgwanjok nipgul.
 Gak da nin wasanjek tilim gat ae man madep gat nimgul.
- ⁶ Yo morap wasagil unjun nin da kilani anenj do yanj mudagil.
 Ujun yo morap nin dakon pinji ekwanj.
- ⁷ Sipsip bulmakau, ae jonj bit kilapyo gat,
- ⁸ minam kwen akwanj gat, ae tap kilap ae yo morap tap kagagwan akwanj unjun kisi nin dakon pinji ekwanj.
- ⁹ Yawe, Amin Taginin, miktimi miktimi gak dakon man pidanjbisi.

9

- Amin* kinda da Piŋkop dakon anpakni kilegi do Piŋkop ya yan iyigit Dewit dakon kap kinda. Tek kinda mani Almut Laben yan yon tegon da yogogi.
- ¹ Yawe, butnokon da ya yansi gayiken.
Pi tagisi morap agil unun do minat aminyo yoyiken.
 - ² Gak do nandanek kisik kisik aben.
Piŋkop Wukwisi, mango awigik do kap yoken.
 - ³ Uwalno da gandanek pasal kwan.
Man pagak kimak mudon.
 - ⁴ Kila amin madep yityit tamogokon yigek gen kokwin kilegisi asal.
Anpakno kokwin anjaki gen pikon teban tosot.
 - ⁵ Miktimi miktimi dima nandan gaman amin gen tebai yoyigil.
Amin yokwi kili panupbal agil, ae dagok dagogi mini amin da intan yomdan.
 - ⁶ Uwal wagisi tasik tawit. Piŋkop gak da kokup papni kili panupbal agil, ae amin da intan yomdan.
 - ⁷ Mani Yawe unun kila amin madep dagok dagogi mini egi wigisak.
Unun kila amin madep yityit tamonikon yigek gen kokwin pi ak do kili tagap tagit.
 - ⁸ Unun anpak kilegikon da minat amin kabi morap dakon anpakni kokwin akdisak.
Ae anpak tagisikon da minat amin kabi morap kisi kila akdisak.
 - ⁹ Uwalon jigi pan amin Yawe da tagisi pan kutnosok.
Jigi bisapmon unudon kinjek pasilgan.
 - ¹⁰ Yawe, minat aminyo gak wisin gindak do pi an amin manji dima yomisak.
Yan asal, do mango nandan amin egip egipni gagon tosok yansi nandan.
 - ¹¹ Yawe Saion kokup papmon unudon kila amin madep egisak.
Kap yanek mani anjisini.
Amin morap kisikon pi morap agit unun do yan tentenok ani.
 - ¹² Yawe da jigi pan amin nandan yomisak, ae kunam takba mirakni dima sopmandak.
Yokwi an yoman amin do kobogi yokwisi yomisak.
 - ¹³ Yawe, bupmi nandan nabi. Uwal da jigi tepmiyo naman pindakgi.
Pali kimot do asat, do yokwikon nan abidanaki tagisi egipben.
 - ¹⁴ Anpuluganbi yo morap agil dakon geni tagi yanek mango awigiken.
Saion kokup pap da wigaron agek yan tentenok anek yokwikon nan abidagil unun do kisik kisik aben.
 - ¹⁵ Miktimi miktimi dima nandan gaman amin da nin timit do gapma wayan,
mani iyi unjungwan mon.
Nin timit do pat yopman,
mani iyi unun paron yokwala.
 - ¹⁶ Yawe dakon gen kokwin pi agakni unun kilegisi yan unun amin da nandan iman.
Amin yokwi amin diwari panupbal ak do yo awit,
mani unun yo yokwi da tobilek iyi ban panupbal awit.
 - ¹⁷ Piŋkop manji iminek yokwi an amin morap unun kimakbi kokupmon pan ki egipdan.
 - ¹⁸ Bisapmi bisapmi Piŋkop da yoni mini amin dima intan yomisak.
Jigini madepsi ton amin, unun Piŋkop da panpulugosak do nandan gadat anek jomjom an.
Unun yum pindagakwan isal dogin jomjom dima an.
 - ¹⁹ Yawe, apbi. Yum pindagaki miktim amin da teban taneke dima abin gepni.
Miktimi miktimi amin dima nandan gaman unun gaga da inamon yopmanek gen kokwin an yobi.
 - ²⁰ Yawe, panpasol anjaki madepsi pasolni, ae iyi do nin miktim amin gin yansi nandani.

10

Amin kinda Piŋkop da anpulugosak do bisit agit

- ¹ Yawe, gak nido nak da dubagikon egisal?
Bisap yokwikon gak nido pasil namisal?
- ² Amin yokwi iyi do nandaba wigakwa yoni mini amin panjupbal ak do yolgan.
Amin diwari yokwi anyom do nandak nandak an, unun yo yokwi iyi timikgan.
- ³ Amin yokwi galaktok yokwini do nandajek pibit tidok asak.
Yo morapmi timit do nandan amin panjkisisak, ae Yawe ibipmandak.
- ⁴ Amin yokwi iyi do nandaban wigakwan Pinjkop wisinj kok do pi dima asak.
Pinjkop do nandaban yo isali asak.
- ⁵ Yo morap aban tagisi noman ton.
Yawe, gak dakon nandak nandak kindasok dimasi nandisak.
Unun da uwalni do manji gen yan yomisak.
- ⁶ Yan nandisak, “Nak aripmi dima mokej.
Bisapmi bisapmi yo di da nak aripmi dima abinj nepni.”
- ⁷ Bisap morap amin jobit yomisak, ae top gen yosok, ae amin dap do yosok.
Yokwi ak do ae jigi panalon ak do gen tepmisi yosok.
- ⁸ Unun kokupmon pasili egek amin gulusunji mini amin apba dapban kimotni do jomjom asak.
Unun si pasilek amin tapmimni mini panjupbal ak do yubinj egisak.
- ⁹ Laion da yan pasilikon yigek kila tebai asak.
Unun pasil yigek tapmimni mini amin paron yokwalban ilik panjkisak.
- ¹⁰ Anjakwan unudon gin tapmimni mini amin tasik ton.
Amin yokwi dakon tapmim madepni da pabinj yopmandak.
- ¹¹ Amin yokwi da yan nandisak, “Pinjkop da nak injtan namgut.
Iyi dakon dabil kili soggut, do dima nandisak.”
- ¹² Yawe, abinj yokwi pakpak amin kobogi yokwi anyobi.
Pinjkop, amin jigini ton unun dima injtan yobi.
- ¹³ Yokwi pakpak amin da nido Pinjkop do yanba yokwi tok an?
Ae nido “Pinjkop da kobogi yokwi dima nimdisak” yan nandan?
- ¹⁴ Mani gak da yokwi pakpak amin dakon anpak pindak mudosol.
Anpak yokwi aba amin diwari da tepmi pan unun pindagek kobogi yokwi yomisal.
Jigi nandan amin gak da panpulugoki do buri gagon yopmandan.
Mej datyoni kimakbi amin gak da tagisi panpulugosol.
- ¹⁵ Yokwi pakpak dakon tapmim pabinj yopmandek anpak yokwini bujon ae dima pindakgi.
- ¹⁶ Yawe dagok dagogi mini kila amin madep egi wigikdisak.
Pinjkop njwakjwari gawak yoman amin miktimnikon ban yolban tasik tokdan.
- ¹⁷ Yawe, gak jigini ton amin dakon bisit nandajek buri panjeban akdisal.
- ¹⁸ Mej datyoni kimakgwit amin gat ae uwalon jigi timikgan amin gat dakon bisitni nandan yomdisal.
Panpuluganaki gen pikon atni bisapmon teban tokdan.
Ae miktimon minjat aminyo da sanjbejek yo yokwi dima anyomdan.

11

Amin kinda Pinjkop do nandan gadat tebaisi agit
Dewit dakon kap kinda. Kap on kap yon dakon kila amin do mandabi.

- ¹⁻² Nak anjuknosak do Yawekon kisasat.
Do gak nido yan nayisal, “Amin yokwi obipni panjilikgan!
Pilin tukgwan amin kilegi yam do dikdikni bisapmon samban!
Do minam kinda da yan pasalek kabapgwan wigi!”
- ³ Anpak kilegi dakon teban tokni kisi tuwil ki mudoni kan, amin kilegi nian ani?”
- ⁴ Mani Yawe telagi yutnikon egisak.
Kwen Kokup kila amin madep egek dabili da amin morap kisi pindakdak.

- Yo morap aŋ uŋun kisisi nandaŋ mudosok.
- ⁵ Yawe da amin kilegi ae amin yokwi kakgimansi kokwin asak.
Emat do galak toŋ amin dimasi galak taŋ yomisak.
- ⁶ Amin yokwi do kindap tepmisi sosok uŋun tagal yomisak.
Aŋek giptimni obisi soŋ yomni do mirim tepmisi sosok uŋun yipban abisak.
Uŋun yokwi awit dakon kobogini.
- ⁷ Yawe aŋpak kilegi gin asak.
Aŋpak kilegi aŋ amin do but dasi galak taŋ yomisak.
Aŋpak kilegi aŋ amin uŋun da tomno dabilni kokdaŋ.

12

Amin kinda Piŋkop da aŋpulugosak do bisit agit
Dewit dakon kap kinda.

- ¹ Yawe, gak gawak gamaŋ amin pasil mudaŋ.
Gak golgaŋ amin kinda dima kokdisal, do abiŋ nak aŋpuluga.
- ² Amin morap kisi amin diwarikon top yoŋ.
Paŋkewal do gen galagi yoyaŋ.
- ³ Yawe, gak da gen galagi yoŋ amin dakon gen kagani sopbi.
Ae pibit tidok aŋ amin dakon gen kagani sopbi dosi nandisat.
- ⁴ Uŋun amin da yaŋ yoŋ, “Top gen yaŋek teban toneŋ.
Nin da galak togon gen yokdamaŋ.
Amin kinda da kosit dima sopmaŋ nimjak.”
- ⁵ Mani Yawe da yaŋ yosok, “Amin yokwi da tapmimni mini amin pabiŋ yopmangaŋ,
ae yoni mini amin iyoŋ iyoŋ yaŋek ekwaŋ.
Do nak da abiŋ paŋpulugokeŋ.
Uŋun nak da paŋkutnokenŋ do yoŋ, do yaŋsi akdisat.”
- ⁶ Yawe dakon yaŋ teban tok gen uŋun bamisi.
Uŋun silwa kindapmon kosiri 7 yaŋ soŋba jimjimi minisi aŋ, uŋun yombem wagil tagisi.
- ⁷⁻⁸ Yawe, amin yokwi uŋun dukwan dukwan kisi agek aŋpak iŋani uŋun do yo tagisi yaŋ nandaŋ.
Do bisapmi bisapmi kilanin tagisi aŋaki amin yokwi da nin dima paŋupbal ani.

13

Amin kinda Piŋkop da aŋpulugosak do bisit agit
Dewit dakon kap kinda. Kap on kap yoŋ dakon kila amin do mandabi.

- ¹ Yawe, ni bisapmon aego nandaŋ nabi?
Nak do dagok dagogi mini iŋtaŋ namiŋ wigikdisal bo?
Gak bisap niaŋ da pasil namiŋaki dima gandakenŋ?
- ² Bisap niaŋ da butnokon da tepmi pasat uŋun sigin pakerŋ?
Gildat niaŋ da but yokwino sigin tosak?
Bisap niaŋ da uwalno da sigin abiŋ nepni?
- ³ Yawe Piŋkopno, nandaŋ namiŋek bisitno nandaki.
Dima aŋteban aki kaŋ, nak kimokgeŋ.
- ⁴ Yaŋ aŋaki kaŋdo uwalno da “kili abiŋ yipmamaŋ” yaŋ dima yoni.
Ae nak da maŋ pokgo kaŋek kisik kisik dima ani.
- ⁵ Mani bisapmi bisapmi but dasi galak taŋ namisal yaŋsi nandako dagosok.
Ae jigikon baŋ aŋpulugosol, do gak do kisik kisik abeŋ.
- ⁶ Yawe da nak do yo tagisi agit, do mani awigek kap yokeŋ.

14

Amin dakon anpak yokwini

Dewit dakon kap kinda. Kap on kap yon dakon kila amin do mandabi.

- ¹ Nandaŋ kokwini tagi dima amin burikon da yaŋ yon,
 “Piŋkop kinda dima egisak.”
 Uŋun amin yokwisi.
 Yo wagil yokwisi baŋ gin aŋ.
 Kinda da anpak tagi kinda dima asak.
- ² Yawe uŋun Kwen Kokup da siŋtaŋban piŋakwan miŋat amin morapyo pindakdak.
 Uŋun da amin kinda nandak nandakni tagisi kinda Piŋkop wisin kok do pi asak bo
 dima yaŋ do wisisak.
- ³ Mani dima. Kisi morap kosit kilegi kili yipmaŋ dekgwit.
 Uŋun amin wagil amin yokwisi, kisi morap arip gin.
 Kindasok da anpak tagisi kinda dimasi asak.
- ⁴ Piŋkop da yaŋ yosok, “Yokwi aŋ amin nandak nandak tagi di dimasi timitdaŋ.
 Bret naŋba mudon, uŋun da tilak miŋat amino naŋ mudon.
 Ae nak da paŋpulugokeŋ do bisit dima aŋ namaŋ.”
- ⁵ Mani Piŋkop miŋat aminyo geni guramikgaŋ amin gat egisak,
 do amin yokwi uŋun madepsi pasoldaŋ.
- ⁶ Yoni mini amin da yo ak do paŋkosit aŋ uŋun tuwil do pi aŋ.
 Mani yoni mini amin Yawe da paŋkutnosok.
- ⁷ Nak Piŋkop da Saion amin kinda yabekban abiŋ Israel amin yokwikon baŋ timitjak do
 nandisat.
 Yawe da miŋat amini paŋpulugaŋban aeni tagisi egipni bisapmon, Israel amin kisik
 kisik akdaŋ.
 Asi, but galaksi egipdaŋ.

15

Anpak Piŋkop da nin da aneŋ do nandisak

Dewit dakon kap kinda.

- ¹ Yawe, namini da gak da telagi yutgwan tagi wigisak?
 Telagi kabapgokon namini da tagi egipjak?
- ² Amin kinda suŋ kinda aban amin da yaŋba yokwi tok dima aŋ imgwit,
 ae anpakni kilegisi,
 ae burikon da nandaŋek gen bami gin yosok,
 uŋun amin da tagi egipjak.
- ³ Amin do yaŋba yokwi tok dima asak,
 ae notni do anpak yokwi dima anyomisak,
 ae notni do top dima yaŋ yomisak.
- ⁴ Yokwi pakpak amin do dima galak taŋek Yawe do pasolgoŋ amin do nandaban wukwan
 yomisak.
 Yaŋ teban tok asak uŋun jigi noman taŋ imaŋ bisapmon dima kirinigeŋ geni
 guramik kimokdok.
- ⁵ Amin da goman aŋ iba di gat saŋberjek imni do dima yosok.
 Ae amin da topni paŋteban aŋek si yumaŋ naŋakwa amin kilegi gen pikon yop do
 aba geni dima nandaŋ yomisak.
 Uŋun anpak kilegi morap yolgaŋ amin uŋun dagok dagogi mini aripmi dima
 mokdaŋ.

16

Amin kinda da nandan gadat anek bisit agit
Dewit dakon kap kinda. On kap do “Miktam” yan yon.

¹ Piŋkop, anŋkutnoki do gagon obisat, do kilano aki.

² Nak Yawe yan iyigim,
“Gak Amin Tagino.

Yo tagisi morap timikdat unun gak da kisiron dagin aban.”

³ Piŋkop dakon amin unun tagisi.

Nak unun gat egip do tagisi nandisat.

⁴ Amin tintim yanek piŋkop nwanŋwarikon kwan unun jigi morapmi pakdan.

Nak paret ak do bit kilapyo dakon yawi tagal do unun gat dima muwutneŋ,
ae piŋkopni dakon man dima yokeŋ.

⁵ Yawe, gak kalon gin nak dakon yo morapno.

Yo morapno gak da kisiron gin ton.

Yo morapno panŋkutnan namisal.

⁶ Miktimno gat ae yo tagisi morap gat gagon gin timikdat.

Asisi, yo morap namisal unun wagil tagisi.

⁷ Yawe anŋkiskey. Unun da tagisi egipben do nayin nolisak.

Ae kalbi butno da nayin dekdak.

⁸ Bisapmi bisapmi Yawe nak da kapmatjok ekwan nandisat.

Kapmatjok egek tapmim namisak, do yo kinda da aripmi dima anŋkwakwalitjak.

⁹⁻¹⁰ Yum nandanaki nak kimakbi kokupmon aripmi dima panŋki egipben.

Anek gak dakon Telagi Amin yum kanaki kimakbi tamokon tan dima miktosak.

Yan do, butno tagisi anŋkwan mango yan anŋkisisat.

Pasol pasoli mini tagisi egisat.

¹¹ Gak da egip egip dakon kosit nolisal.

Gak nak da kapmatjok egisal, do kisik kisik madepsi asat.

Ae anŋpuluganaki butno kisik kisik tanŋkwan dagok dagogi mini yanŋin tan anŋan
kikdisak.

17

Amin kilegi kinda dakon bisit
Dewit dakon kap kinda.

¹ Yawe, nak amin kilegi, do anŋpuluganek nandan nabi do yan tidosot.

Nak top amin dima, do bisitno nandaki do nandisat.

² Ni anŋpak da kilegi unun gak da nandisat, do anŋpuluganaki gen pikon teban token dosi
nandisat.

³ Gak da nak dakon but nandan mudosol.

Kalbi abin anŋkilik nandanek nagon nandak nandak yokwi kinda dima tanban kal.

Gen yokwi kinda dima yokeŋ dosi nandisat.

⁴ Gen tebango guramigek emat pidokyo an amin dakon anŋpak manji yomgum.

⁵ Bisapmi bisapmi gak dakon kosit nan agek kandapno sur dima pilik bamosot.

⁶ Piŋkop, gak da bisitno dakon kobogi namisal.

Unun do anek gak do bisit asat.

Mirak yopmanek bisitno nandaki.

⁷ Nin do but dasi galak tan nimisal, unun dakon bami nolinek yo tagisi anŋnibi.

Tapmim madepgokon da nin panŋpulugosol.

Nin gak da kapmatjok egek uwalnin da dima nindani do pasilgaman.

⁸ Gaga dakon dabilgo kila asal unuden kilano aki.

Pup merji da pudigi pirigwan wutjisak unun da tilak nak wutjiki.

- ⁹ Yaŋ aŋaki kaŋdo uwalno da nak aripmi dima aŋupbal ani.
Nikba kimokgeŋ do aŋdigat aŋ.
- ¹⁰ Amin diwari do nandaŋ yawotjok di dimasi aŋ yomaŋ.
Gen pap yaŋek iyi dakon man pawikwaŋ.
- ¹¹ Nak abiŋ nepdosi nandaŋ teban taŋ,
do kandap tamono yolek aŋdigat ayiŋ da ekwaŋ.
- ¹² Uŋun laion da kilap dap do aŋ uŋun da tilak, ae laion bulagi da pasilek yubiŋ ekwaŋ
uŋun da tilak.
- ¹³ Yawe, gak abiŋ uwalno gat emat wamaŋek pabiŋ yopbi.
Emat agak sibago abidaŋek uŋun gat emat wamaŋek yokwi pakpak da kisiron baŋ
abidoki.
- ¹⁴ Yawe, tapmim madepgokon da aŋpulugaŋaki uwalno da dima nikba kimokgeŋ.
Uŋun miŋtim dakon yo baŋgin paŋmuwut do nandaŋ.
Aŋpak yokwini dakon kobogi yo yokwisi aŋ yobi.
Ae monjini gat ae babikni don altoni uŋun yo yokwisi aŋyobi.
- ¹⁵ Mani nak amin kilegi, do don gandakdisat.
Pokdot da pidosot bisapmon gak nak gat egisal yaŋ nandaŋek but galaksi nandaŋek.

18

Piŋkop da nin paŋpulugaŋakwan emaron teban toman

Dewit Yawe dakon oman amini dakon kap kinda. Kap dakon kila amin do mandagit. Kap on Yawe da Dewit Sol ae uwalni diwari morap da kisiron baŋ abidagit bisapmon Yawe do yagit.

- ¹ Yawe, gak da nak aŋteban asal.
Nak but dasi galak taŋ gamisat.
- ² Yawe uŋun tip madepno, uŋun da nak aŋkisibisak.
Uŋun dam tebano aripmi dima tuwili egisak.
Aŋek uwal da kisiron naŋ abidosok.
Piŋkopno uŋun tip madepsi yombem, do uwalno da dima nandani yaŋ do uŋudon
kiŋ pasildat.
Yawe uŋun pasikno, ae yokwikon naŋ abidaŋek kilano asak dakon tapmim taŋ
imisak.
Uŋun dam tebano.
- ³ Nak Yawe do bisit asat. Aŋpulugaŋakwan uwalno da aripmi dima aŋupbal ani.
Yawe uŋun aŋkisigisi noman.
- ⁴ Nap teban da nak tebaisi wamaŋdak, ae tap idap da nak witjik do madepsi tamalikdak,
uŋun da tilak kimot da nak palisi abidagit.
- ⁵ Paron yokwalek aripmi dima pulugaŋ kigi,
uŋun da tilak kimot da nak abidaŋban kimakbi tamokon palisi kigim.
- ⁶ Butno madepsi yokwi tagit, mani Yawe do madepsi yaŋ tidagim.
Piŋkop da aŋpulugosak do yaŋ tidoko Telaŋi Yutnikon egek yaŋ ilitno nandagit.
Aŋek bisitno do mirak yopgut.
- ⁷ Bisitno nandaŋek uwalno do butjap madepsi nandaŋ yomgut.
Aŋek miŋtim aban wudip madepsi agit.
Aŋakwan ilerj dakon mibili madepsi kwakwalikgwit.
- ⁸ Mukwa Yawe da tomnokon da pidawit.
Aŋakwan mileŋ asip gen kaganikon da baljaŋek yo morapmi sowit.
Aŋakwan kindap patdet yaban dukwan dukwan kisi kiwit.
- ⁹ Uŋun kundu witdalek pigit.
Aŋakwan gikwem pilisi da kandapni da mibilgwan tawit.
- ¹⁰ Uŋun aŋelo madep serabim kinda da kwenon yikban piriropmaŋ abigit.
Ae mirim minam da yaŋ piri toŋ da Piŋkop abidaŋ tepmisi abigit.

- 11 Uŋun da pilin tuk yipban kubikgit.
Gikwem pilisi sikak mok do anjakwan wamanjak unun da witjigit.
- 12 Uŋun da gikwem aban tenjenisi anakwa ais sikak gat kindap patdet gat unun
gikwemgwan da mawit.
- 13 Yawe Kwen Kokup egek kiririn da yan madepsi yan tidagit.
Pinjop Wukwisi da madepsi yan tidagit.
- 14 Uŋun da aban mal da dikdikni da yan uwalni yaban pasal kiwit.
- 15 Yawe, gen tebai yipmanjaki tap dakon mibili noman tagit.
Migan pisoribi miktin dakon mibili noman tagit.
- 16 Yawe kwen egisak unun kisiri yipban pinjakwan nak yokwikon ban abidagit.
Tap madep da nak witjigit, mani ilikban wigim.
- 17 Uwalno da madepsi teban tanakwa nak da aripmi dimasi pabin yopmi,
mani Yawe da nak unun da kisiron ban abidagit.
- 18 Bisap yokwi kinda noman tan namjakwan uwalno abin nagon emat awit.
Mani Yawe da kilano agit.
- 19 Uŋun da an puluganjakan tagisi egipgum.
Tagisi nandan namgut do anek nak yokwikon ban abidagit.
- 20 Nak anpak kilegisi agim, do Yawe da kobogi do yo tagisi morapmi namgut.
Sun kinda dima agim do anek Pinjop da yo tagisi an namgut.
- 21 Yawe dakon gen teban tagisi yol kimagim.
Pinjopno manji iminek yokwi dima agim.
- 22 Bisapmi bisapmi gen tebani do nandanjek geni tagisi unun dima abin yipgum.
- 23 Uŋun da nandisak, nak gulusunno mini.
Kosit agipgum unun kila tebai anek yokwi kinda dima agim.
- 24 Dabilnikon gwaljigi minisi egipgum, do Yawe da anpakno kilegi unun do nandanjek
kobogi do anpak tagisi an namgut.
- 25 Yawe, amin kinda gak dima gepmandetjak kan, gak unun amin dima yipman detdisal.
Amin kinda anpak kilegi anek gulusunni mini kan, kobogi do yo tagisi gin an imdisal.
- 26 Amin kinda anpak gwaljigi mini asak kan, gak da anpakgo gwaljigi mini unun yolisal.
Mani amin kinda anpak yokwi asak kan, kagimansi kanek kobogi imisal.
- 27 Gak da minjat aminyo iyi do nandaba pan amin yokwikon ban timikdal.
Mani iyi do nandaba wikwan amin pabin yopmandal.
- 28 Yawe Pinjop, gak da lamno yipbi tenjenosok, anek nagon pilin tuk yoldal.
- 29 Pinjop, anpuluganjaki uwal kabi madep unun aripmi tagi pabin yopben.
Ae anteban anjaki kokup pap dakon dam madep aripmi tagi irakgen.
- 30 Pinjop dakon anpak unun wagil kilegisi.
Yo kinda ak do yan teban tok asak kan, geni unun bami noman tokdan.
Yawe unun pasik yombem, do amin morap uwal da dima pindatni yan do unudon
kin pasilakwa tagisi panjutnosok.
- 31 Yawe kalongin Pinjop bamisi.
Unun kalon dagin tip madep da yan dam annimisak.
- 32 Pinjop dagin nak anteban anjakwan tebai akdat.
Ae kosit agisat bisapmon kilano tagisi asak.
- 33 Jon kilap dia unun kandapmi tagisi do gilokon aripmi dima mosak,
unun da aripmon anpuluganjakan ilenon kwensi tagisi agisat.
- 34 Uŋun da emat agak do nayin degek kisitno anteban asak,
do obip tebai ain kinda mani bras unun ban wasarbi unun tagi panjilikgen.
- 35 Yawe, gak da nak uwal da kisiron ban abidagit.
Pasikgo nabi unun da manjigwan pasildat.
Kisitnokon abidanjaki tebai akdat.
Anpulugosol, do minjat aminyo da dabilon man madepno ton.

- ³⁶ Kosit ilalogi nan yul namgul, do sagalek dima nikgit.
- ³⁷ Nak uwal paņsopmaņek timikgim.
Yo yokwisi anyomiņek wagil kisisi dapbo pasilgwit.
- ³⁸ Nak da yabo maņ pakgwit.
Kandap mibilnogwan pakgwit, do aripmi dima pidokdaņ.
- ³⁹ Gak da emat dakon tapmim namgul, aņek uwal kisitnokon yopmaņaki pabiņ yopgum.
- ⁴⁰ Aņaki uwal tobil maņji namiņek pasal kiwit.
Amin dima galak taņ namgwit uņun wagil dapbo pasilgwit.
- ⁴¹ Amin da paņpulugonisi do yaņ tidawit, mani dima apgwit.
Yawe do kunam takgwit, mani bisitni dima nandaņ yomgut.
- ⁴² Mirim da milip milip pisonba dukwan dukwan kwan, uņun da tilak obisi paņupbal agim.
Uwal mabo kiņek neņak da yaņ kosiron tawit.
- ⁴³ Miņat aminyo da uwal aņ namgwit bisapmon, aņpulugaņaki dima aņupbal awit.
Aņek Amin ņwakiwari Kabi dakon mibiltok amini egipbeņ do nak maņjigil.
Miņat aminyo dima nandaņ yomgum, abisok nak da yongamgwan ekwaņ.
- ⁴⁴ Uņun da mibilno nandaņek uņudon gin geno guramikgaņ.
Miktim dubagikon amin da nak do pasalek abiņ ņwakbeņ aņ namaņ.
- ⁴⁵ Tapmim pawit uņun kili yipba magit, ae kokup papni tapmimi toņ uņun yipmaņ degek si nimnimik nimnimik nagon obaņ.
- ⁴⁶ Yawe uņun toktogisi egisak.
Uņun tip madep da yaņ nak dam asak, do mani aņkisineņ.
Piņkop da nak yokwikon naņ abidagit, do nin man madepni awigineņsi.
- ⁴⁷ Piņkop da uwalno yokwini dakon kobogi do yokwi aņ yomisak.
Aņek amin kabi miktimi miktimi ekwaņ uņun yopban nak da yongamgwan ekwaņ.
- ⁴⁸ Yaņ aņek uwalno da kisiron naņ abidosok.
Asisi, Yawe gak da uwalno da dabilon man madep namgul.
Aņpulugaņaki emat pidokyo aņ amin da dima nikba kimakgim.
- ⁴⁹ Uņun do aņek Amin ņwakiwari Kabi da binapmon mango awigikeņ.
Yawe, mango awigik do kap yokeņ.
- ⁵⁰ Yawe da kila amin madepni nak Dewit aņ pulugaņakwan uwal madepsi pabiņ yopmaņdat.
Bisapmi bisapmi iyi do tilak agit amin nak but dasi galak taņ namisak.
Ae dagok dagogi mini diwatno don altoni uņun but dasi galak taņ yomdisak.

19

- Yo morap Piņkop da wasagit* uņun da man madepni nolisak
Dewit dakon kap kinda. Kap on kap yoņ dakon kila amin do mandabi.
- ¹ Kundu da Piņkop dakon tilimni nolisak.
Kwen yo morap da Piņkop uņun napbisap aminsi yaņ nolisak.
- ² Gildari gildari man madepni do yoņ.
Ae pilini pilini mibilni yaņakwa nandamaņ.
- ³ Terjteņi gat pilin tuk gat gen kagani mini, do gen aripmi dima yonjil.
Nin da uņun bamot dakon tekni dima nandamaņ.
- ⁴ Mani uņun da miktim amin morap kisi yoyiņ dekgamal.
Geni kiņ miktim morap kisi aripmi asak.
Kudukon Piņkop da gildat do imal yut kinda witjigit.
- ⁵ Gildat dabil uņungwan da amin kinda da miņat paņek but galagon da yutni yipmaņek wanga pisak,
uņun da tilak wanga pisak.
Gildat dabil uņun amin kinda da napbi gwapbo do timentim yaņek kik do asak,

- uñun da tilak kisik kisik anek kositni nañ kisak.
- ⁶ Gildat dabil uñun kundu dakon diwarikon da altañ wiñek teri kind a kisak.
Tedeptonikon yo kind a aripmi dima pasiljak.
Piñkop dakon geni uñun wagil tagisi
- ⁷ Yawe dakon nawa gen uñun gwaljigi mini wagil tagisisi.
Uñun da egip egipnin pañkaluk asak.
Yawe dakon gen uñun bami tañ tañ akdañ gin, dima suñ tokdañ.
Uñun da nandak nandakni mini amin pañtagap aban nandañ kokwini tagisi amin dagoñ.
- ⁸ Yawe dakon geni tagisi uñun abidañek but galaksi nandamañ.
Yawe dakon gen tebani uñun gwaljigi minisi.
Uñun da nandak nandak tagisi nimisak.
- ⁹ Yawe do pasalek gawak imim uñun anpak tagisi kind a, don tañ anañ kikedisak.
Yawe da anpak aneñ do niyisak uñun bamisi ae kilegisi gin.
- ¹⁰ Yawe dakon geni da gol morapmi gwaljigi mini yapmañdak, do nin uñun do madepsi galak tomañ.
Galagini madepsi da kabañ kok tamonikon da moñ uñun dakon galagini yapmañdak.
- ¹¹ Nak oman amingo mama gengo guramigek kobogi tagisi timikdat.
- ¹² Namin da iyi dakon anpak yokwini morap nandisak?
Yokwi diwari dima nandañek asat uñun wiririkbi kilegisi egipbeñ.
- ¹³ Ae uñun gin dima, anpak yokwi yañ dino nandañek dima abeñ do oman monjigo kilano aki.
Kwen wigik anpak da nak dima abiñ nepjak do nandisat.
Nak kilegisi egek yokwi madep dima abeñ do nandisat.
- ¹⁴ Yawe, gen yogokno ae nandak nandakno kisi gak da pindakbi tagisi ani dosi nandisat.
Yawe, gak tip madepno, ae yokwikon bañ yumañ nañ nepnep amino.

20

- Amin* kind a Piñkop da anpulugañban emaron teban tosak do bisit agit Dewit dakon kap kind a. Kap on kap yoñ dakon kila amin do mandabi.
- ¹ Jigi noman tañ gamni bisapmon Yawe da gak anpulugosak dosi nandisat.
Jekop dakon Piñkop da gak ankutnosak dosi nandisat.
- ² Uñun telagi yutnikon Saion kokup papmon egisak.
Uñun da gak anpulugañek anteban asak dosi nandisat.
- ³ Uñun da paret morap asal uñun do tagi nandisak dosi nandisat.
Ae paret morapgo kindapmon sosol uñun do galak tosak dosi nandisat.
- ⁴ Piñkop da yo morap galak tosol uñun gamjak, ae pi morap ak do nandisal uñun da anpulugañakwan aripmi tagi abi dosi nandisat.
- ⁵ Emaron teban toki bisapmon kisik kisik aneñ, ae Piñkopnin dakon man awigineñ.
Yawe da bisit morapgo nandisak dosi nandisat.
- ⁶ Abisok nak nandisat. Yawe da kila amin madepni iyi manjigit anpulugosok.
Uñun Kwen Kokup kokupni tagisikon egek bisitni nandisak.
Iyi da tapmimon anpulugañek uwalni da kisiron nañ abidosok.
- ⁷ Amin diwari emat bisapmon os da amin ilik pawilgañ tamoni uñun do pibit tidok an.
Ae amin diwari osni do pibit tidok an.
Mani nin Yawe Piñkopnin dakon tapmim do yo madepsi yañ nandamañ.
- ⁸ Uñun amin mañ mudokdañ.
Mani nin pidaneñ tebai atdamañ.
- ⁹ Yawe, kila amin madepnin anpulugañaki emaron teban toneñ.
Gak do yañ tidoneñ bisapmon pañpulugoki.

21

- Piŋkop da kila* amin madep anpulanganban mani awigigit
Dewit dakon kap kinda. Kap on kap yoŋ dakon kila amin do mandabi.
- ¹ Yawe, kila amin madep da tapmingo do kisik kisik nandisak.
Gak da anpulanganaki emaron teban tagit, do gak do but galaksi nandisak.
 - ² Yo timit do nandagit unun gak da ibi kili timikgit.
Yo do bisit gayigit, unun imgul.
 - ³ But galagon da abidaŋek yo tagisi imgul.
Aŋek kila amin madep dakon pelit gol baŋ wasaŋbi busuŋikon yipgul.
 - ⁴ Egip egip do bisit gayiŋban imgul.
Aŋek egip egipni anpdubak abi toktogisi egipdisak.
 - ⁵ Anpulanganaki man madepni madepsi tosok.
Kila amin madep dakon tilimni wagil tagisisi gak da imgul.
 - ⁶ Gak da yo tagisi dagok dagogi mini anjimiŋ wigikdisal.
Gak unun da kapmatjok egisal, do kisik kisik madepsi nandisak.
 - ⁷ Kila amin madep da egip egipni Yawekon tosok yaŋsi nandisak.
Piŋkop Wukwisi, unun da kila amin madep do bisapmi bisapmi but dasi galak taŋ imisak, do tebaisi atdisak.
 - ⁸ Kila amin madep da uwal morapni tebaisi timitdisak.
Amin dima galak taŋ imaŋ amin kisiri amin tet da tebaisi timitdisak.
 - ⁹ Kindap madep da yo soson, unun da tilak noman altosak bisapmon uwalni dapban pasildaŋ.
Yawe da butjap nandaŋ yomiŋek pabiŋ yopmanjakwan kindap da son yomiŋ mudokdaŋ.
 - ¹⁰ Kila amin madep da uwalni dakon monji gwayoni kisi morap dapban kimak mudokdaŋ.
Aŋakwan monji gwayoni miktimon saŋbenjek dima egipdaŋ.
 - ¹¹ Uwal da nandak nandak aŋek kila amin madep yokwi aŋ im do gen yaŋ paŋteban aŋ, mani aripmi dima abiŋ yipni.
 - ¹² Dikdikgo baŋ yamaŋ yobi tobilek pasal si kikdaŋ.
 - ¹³ Yawe, tapmingo madepsi do gak dakon man aŋkisik do kap yoneŋ.

22

- Iyoŋ iyoŋ dakon gen ae ya dakon kap*
Dewit dakon kap kinda. Kap yoŋ amin dakon kila amin da miŋat aminyo yoyiŋban kap tek “Wisa dagok dakon dia miŋat” unun naŋ yoni.
- ¹ Piŋkopno, Piŋkopno, nido nipmaŋ dekgil?
Iyoŋ iyoŋ yaŋapbo nido dubagikon egek jigikon naŋ dima anpulgosal?
 - ² Piŋkopno, gildari gildari gak do yaŋ tidosot,
mani kobogi dima nayisal.
Kalbiyo kisi gak do yaŋ tidosot,
mani yawori kinda dima abidosot.
 - ³ Mani gak telagi egisal. Gak kila amin madep yigaki Israel amin da mango aŋkisaŋ.
 - ⁴ Kalip babiknin da egip egipni gagon tosok yaŋsi nandaŋ gamgwit.
Aŋakwa gak da uwalni da kisiron baŋ pulugagil.
 - ⁵ Gak do yaŋ tidanba jigikon baŋ pulugagil.
Nandaŋ gadaŋ gamiŋakwa paŋpulgagil, do nandaŋ gadatni unun isali dima agit.
 - ⁶ Mani nak amin dima, nak waleŋ yombem yo isali.
Amin morap da nandaba yokwi tok aŋnamineŋek manji namaŋ.
 - ⁷ Amin morap nak nandaŋ unun yaŋsul aŋ namaŋ.
Aŋek yaŋba yokwi tok aŋek wunda kwakwal aŋ namaŋ.

- ⁸ Anek yaŋ yoŋ, “Yawe da anpulugosak do nandan gadan imisak, do yum kanakwa unun da jigikon ban pulugan yipjak. Yawe do madepsi galak tan imisak, do yum kanakwa anpulugosak.”
- ⁹ Pin kop gak dasi kilano anaki meŋ da buron da tagisi altagim.
Mum nagim bisapmon anpuluganbi egip egipno gagon tosok yaŋsi nandan gamgum.
- ¹⁰ Meŋno da analagiron da wasaneŋ gak da kisiron egipgum da egisat.
Si altagimon da wasaneŋ gak Pin kopno egipgul da egisal.
- ¹¹ Jigi mibili mibili aban, ae panpulugokno mini, do dubagikon dima egipbi.
- ¹² Uwalno unun bulmakau wili da yaŋ angwasan.
Unun tapmimni madepsi, Basan miktim dakon bulmakau wili yombem.
- ¹³ Laion da joŋ kilap nok do yaŋ tidaneŋ gen kagani antan kwan,
unudeŋ uwalno da nak anupbal ak do an.
- ¹⁴ Pakbi isal dogin tagal ki mudon, unun da tilak tapmimno minisi an.
Kidatno dakon sanbekni kisi kalkalan mudon.
Bit nelak da pakbi dagon unun da tilak butno wagisi tapmimi mini pakbi idap asak.
- ¹⁵ Tapmimno mini anakwan melno tiptan gen kaganogwan tegosok.
Gak da nepbi kimot da tamokon pokdot.
- ¹⁶ Amin yokwi da nak pinan da yaŋ angwasan.
Anek kisit kandapyo nokon injinba geni da giptimnogwan pigen.
- ¹⁷ Kidatno kisi noman tanakwa tagi manjiken.
Unun da nak da yokwi tat unun kanek kisik kisik an.
- ¹⁸ Imalno kokwinik timigek paba pigikno namin da abidosak yaŋ do satu wasok an.
- ¹⁹ Yawe, nak nepmanek dubagikon dima egipbi.
Panpulugokno, tepmi abin anpuluga.
- ²⁰ Anpuluganbi emat agak siba ban dima nikba kimokgen.
Unun amin pinan yombem da kisiron ban puluganbi dima nikba kimokgen.
- ²¹ Laion da gen kaga ae joŋ bulmakau da jomon ban pulugan nepbi.
- ²² Yaŋ anaki notno kabikon man madepgo yaŋ tenjenoken.
Ae minat amin kabiyo da muwutnikon gak ankisiken.
- ²³ Yawe do pasal iman amin kabi, Yawe ankisini.
Jekop dakon diwatni kabi, Yawe man madep imni.
Israel dakon diwatni kabi, Yawe gawak imni.
- ²⁴ Nido jigi madepsi pan amin manji dima yomisak.
Tepmi jigiyo pan amin unun do nandaban yo isali dima asak.
Unun manji dima yomisak.
Panpulugosak do yaŋ tidanba bisitni nandan yomisak.
- ²⁵ Amin madepsi Pin kop gawak im do muwutni bisapmon gak ankisiken.
Minat aminyo gak do pasolgon unun da dabilon kalip gak do paret ak do yaŋ teban tagim unun akdisat.
- ²⁶ Bupmi amin jap aripmisi nan tugokdan.
Ae Yawe wisin kokdo pi an amin unun da mani ankisikdan.
Pin kop da panpuluganban dagok dagogi mini butni tagisi tan anan wigikdisak.
- ²⁷ Amin miktimi miktimi ekwan Yawe do nandaneŋ tobi iyikon apdan.
Miktimi miktimi amin kabi kabi ekwan unun da abineŋ gawak imdan.
- ²⁸ Nido Yawe kila amin madep egek miktimi miktimi amin morap kilani asak.
- ²⁹ Miktimi miktimi kwen wigik amin morap da njakben an imdan.
Miktim amin morap kimagek miktim dagokdan unun kisi morap da abineŋ Pin kop gawak imdan.
- ³⁰ Don altan altan ani amin da omani animdan.

Amin da Amin Tagi do yanj tenjerok anjakwa don altoni amin da nandan anjan kikan.

³¹ Piŋkop da anpakni kilegikon da iyi minat amin kabini yokwikon banj timikgit,
uŋun dakon geni don altoni amin banj yoyikdan.

23

Yawe uŋun kila amino tagisi

Dewit dakon kap kinda.

¹ Yawe uŋun kila amino, do yo kinda do wadak wadak dima asat.

² Anki jon kalikaligi timon nepban pak yawokdot.

Anjek pakbi moniŋ moniŋ yawori pokgoŋ uŋudon gin nayiŋ awildak.

³ Tapmim kalugi namiŋek man bini tagisi tosak do kosit kilegikon nayiŋ awildak.

⁴ Piŋkop, gak nak gat egisal, do gilo ae pilin tukyogwan agipbenj kanj, yo yokwi do dima pasolgenj.

Gandako sipsip kila amin dakon kindap kiriŋ abidosol, do uŋun da butno anteban asak.

⁵ Japno tagisi uwalno da dabilon nomansi paŋnoman asal.

Yutgokon but galagon da abidanek bit nelak busuŋnokon tagaldal.

Yo galagi ireŋisi idawukbi idapno si tugosok.

⁶ Miktimon egipbenj bisap morapmon kilano tagisi anjek but dasi galak tanj namiŋ wigikdisal.

Ae bisap mudok mudogi mini yutgokon egi wigikenj.

24

Piŋkop uŋun Kila Amin Madep

Dewit dakon kap kinda.

¹ Miktim gat ae yo morap uŋungwan toŋ uŋun Yawe dakon.

Ae kokup morap gat ae minat amin morap uŋungwan ekwanj kisi uŋun dakon gin.

² Pakbi ilarisi da binapmon miktim wasagit.

Miktim dakon mibili tap binap yipgut.

³ Namin da Piŋkop da kabap madepmon tagi wigisak?

Ae namin da iyi da telagi tamokon tagi atjak?

⁴ Yokwi dima asak amin, ae butni kilegi, ae kokup kidat do dima gawak yomisak,
ae notni topmon da yanj teban tok dima anyomisak, uŋuden amin da aripmi tagi.

⁵ Uŋuden amin Piŋkop da gisamitjak.

Yokwikon banj timigek amin kilegi yanj iyisak.

⁶ Uŋuden amin da Piŋkop wisinjek Jekop dakon Piŋkop da kapmatjok kisak.

⁷ Wigat, ji witdal kini. Yoma kalipmi, ji madepsi pisoni.

Anjakwa Kila Amin Madep tilimi toŋsi da wigisak.

⁸ Kila Amin Madep tilimni toŋsi uŋun namin?

Uŋun Yawe kaloŋ gin. Tapmimni madepsi, emaron teban tosok.

⁹ Wigat, ji witdal kini. Yoma kalipmi, ji madepsi pisoni.

Anjakwa Kila Amin Madep tilimi toŋsi da wigisak.

¹⁰ Kila Amin Madep tilimi toŋsi uŋun namin?

Uŋun Yawe tapmimni pidarbisasi.

Uŋun kaloŋ dagin Kila Amin Madep tilimi toŋsi da egisak.

25

Amin kinda Piŋkop da kilani asak do bisit agit

Dewit dakon kap kinda.

¹ Yawe, anpulugoki do bisit gayisat.

² Piŋkopno, egip egipno gagon tosok yanjsi nandisat.

- Anpulgurajaki mayagi dima pakej, ae uwalno da abij nepmanek kisik kisik dima ani.
- ³ Amin morap gak do nandan gadan unun mayaktok dima pani, mani amin panjkewalgan amin unun mayaktok pakdan.
- ⁴ Yawe, nian egipber do nandisal unun noliki.
Kositgo noliki.
- ⁵ Pinjopno, yokwikon ban anpulgugosol do nayin dekbi gengo bami yol anan kiken.
Gildat kinda kalon anpulgugoki do jomjom anegisat.
- ⁶ Yawe, gak amin do bupmi nandane but dasi galak tan yomisal unun do nandaki.
Kalipsigwan da anpak unun agil da anan obisal.
- ⁷ Pinjop nak monji bilagi egek anpak yokwi agim unun do dima nandaki.
Gak amin do bupmi nandan yomisal, do but dasi galak tan nabi.
- ⁸ Yawe unun wagil tagisi ae kilegisi.
Yando, yokwi pakpak amin kositni yolisak.
- ⁹ Amin iyi do nandaba pan unun kositni kilegi yolisak, ae anpakni kilegi yoyin dekdak.
- ¹⁰ Yawe da sanbek sanbekni ae gen tebani yolgan minjat aminyo unun do but dasi galak tan yominjek dima yopman dekdak.
- ¹¹ Yawe, man bingo tagisi tosak do yokwino morapmisi unun wiririk nabi.
- ¹² Yawe yolgan amin kosit kilegi nian agipni unun yolisak.
- ¹³ Unuden amin tagisi egipdan, ae monji gwayoni unun da miktimni abidokdan.
- ¹⁴ Yawe unun minjat aminyo pasal iman unun dakon notni egisak.
Anjek sanbek sanbek unun gat agit unun do yoyin dekdak.
- ¹⁵ Yawe da gin nak paron nan kukwosok, do unun da anpulgugosak do dabilno unudon gin yipmandat.
- ¹⁶ Naga dage egapbo amin da yokwi an naman, do tobil abine nandan yawok nabi.
- ¹⁷ Butjik morapno unun si pap tosak, do wiririk naminjaki yawori egipber.
Anpulgurajaki jig da dima abij nepni.
- ¹⁸ Butjik morapno gat ae jigino gat do nandane yokwi morapno yopman nabi.
- ¹⁹ Uwalno morapmisi unun do pindat.
Unun nak do japmisi nandane ukwayit an.
- ²⁰ Anpulgugoki do obisat, do egip egapno kutnoki, ae uwal da kisiron nan abidoki.
Anpulgurajaki mayagi dima pakej.
- ²¹ Anpulgugoki do jomjom anegisat, do anpakno tagisi ae kilegisi unun da nak ankutnoni dosi nandisat.
- ²² Pinjop, amin kabigo Israel yuman nanaki jigini mibili mibili ton unun da dima pabin yopni.

26

Amin kilegi dakon bisit

Dewit dakon kap kinda.

- ¹ Yawe, nak anpak kilegi gin anek gak dogin nandan gadasat, do amin kilegi yan nayiki.
- ² Yawe, nak dakon but nandak nandakyo ankiligek koki.
- ³ Nido nak do but dasi galak tan namisal unun bisapmi bisapmi nandisat.
Anjek bisapmi bisapmi gak dakon gen bami yoldat.
- ⁴ Nak top yon amin gat dima yikgaman.
Ae jamba but amin gat dima akwaman.
- ⁵ Yokwi pakpak gat egip do dimasi nandisat.
Ae unun gat yit do dimasi galak tosot.
- ⁶ Yawe, nak diwarino mini yan nandaki do kisitno pakbi nan sugosot.
Nak gak dakon alta angwasiyek
- ⁷ gen papmon da gak anjisinyek pi tagisisi asal unun do amin yoyisat.

- ⁸ Yawe, gak dakon yut do but dasi galak tosot.
Gak dakon tilimgo unjudon tosok.
- ⁹ Gak yokwi pakpak amin dapbi kimotni bisapmon dima nikbi kimokgen.
Amin dapdap amin dapmanek nakyo kisi dima nikgi.
- ¹⁰ Unjun amin yo yokwi ak do gen panjosit an.
Ae amin da notni yo yokwi anyomni do amin do tomni yoman.
- ¹¹ Mani nak anpak kilegi gin asat.
Bupmi nandan namihek yokwikon ban pulugan nepbi.
- ¹² Nak miktim kilegikon akdat.
Yawe, amin gawak gam do muwugan unjun da bikbigon gak ankisiken.

27

*Pinjkop an*kisik dakon bisit

Dewit dakon kap kinda.

- ¹ Yawe unjun tenjteno ae yokwikon ban timit timit amino, do namin do pasolgen?
Yawe da nak anknosok, do nido pasol pasol aben?
- ² Amin yokwi nak anjupbal ak do apni bisapmon kosit yokwigin agek man potdan.
- ³ Emat amin morapmisi da abin angwasini kan, dima pasolgen.
Uwal da nit do apni kan, but morap dima aben.
- ⁴ Yawe do yo kalorji kinda do bisit asat.
Unjun da nandan naban miktimon egipben bisapmon gildari gildari iyi da yutnon egipben do nandisat.
Anek Yawe unjun wagil tagisis do dabilno unjudongin yipmanek kisik kisik anek egipben.
Anek Telagi Yut Madepnikon Yawe dogin nandanek egipben.
- ⁵ Nido yo yokwi da nagon noman toni bisapmon unjun da iyi da yutnon ankisibin nepban egipben.
Yoma sopmanek tagisi ankisibin nepjak.
Tip madep kinda da kwenon nepban tagisi egipben.
- ⁶ Yan aban uwalno nak angwasan unjun pabin yopben.
Nak kisik kisik anek yan tidanek iyi da telagi yutnikon paret an iben.
Anek kap yanek mani ankisiken.
- ⁷ Yawe, gak do bisit abo bupmikon da bisitno nandanek anpulugoki.
- ⁸ Gagon opben do nayisal, do Yawe nak kili unjun obisat.
- ⁹ Dima gandaken yan do dima pasilgi.
Nak oman amingo, do butjap nandanek dima akwayikgi.
Pinjkop, gak anpulugokno.
Gak da nak yokwikon nan abidosol.
Dima nepman dekgi.
- ¹⁰ Mej datyo da manji namjil kan, Yawe da kilano sigin akdisak.
- ¹¹ Yawe, gaga dakon anpak do nayin dekgi.
Uwalno morapmi, do kosit kilegi nan nayin anan kiki.
- ¹² Yum nandanaki uwalno da nak dima abidoni.
Unjun topmon da gen yan namihek nak anjupbal akdo an.
- ¹³ Nak asisi nandisat, don on miktim egisaron Yawe da yo tagisi an namdisak.
- ¹⁴ Yawe anpulugosak do jomjom aki.
Tebaisi agek nandan gadan iminek but pasol dima abi.
Yawe do jomjom aki.

28

Pinjkop da anpulugosak do bisit agit

Dewit dakon kap kinda.

- ¹ Yawe, gak tip madepno, bisitno nandanejek anpulguga.
Dima anpulgokasi kanj, nak amin kimakbi da tilak egipberj.
- ² Bupmi nandanj naminejek anpulgokasi do yanj tidokerj bisapmon nandanj nabi.
Bisit anjek kisitno panjenokgo telagi yutgo da tet do wigisak.
- ³ Yokwi pakpak amin gat kisi nak dima ilik panji mabi kinej.
Ujun amin kwen da notni do gen galagi galagi yonj.
Mani burigwan nandak nandakni yokwi morapmi tonj.
- ⁴ Anjak yokwi awit ujun da aripmon kobogi do tepmi pi yobi.
Amin do yokwi awit ujun panjobilbi iyikon kini.
- ⁵ Yawe da pi madepsi anjek yo morap wasagit ujun do dima nandanj.
Yandjo, ujun amin yut kinda nanj yanj tuwilek dima awaldisak.
- ⁶ Bupmi nandanj namjak do bisit abo bisitno kili nandagit, do Yawe dakon man awigikej.
- ⁷ Yawe da tapmim naminejek pasikno asak.
Yanj asak do anjek nandanj gadanj imisat.
Yawe da nak anpulgososok ujun do kisik kisik madepsi nandanj imisat.
Nak ya yanj iyinejek kap morapmi yosot.
- ⁸ Yawe da minjat amin kabini tapmim yomisak.
Kila amin madepni pini asak do manjigil ujun anpulgok do tagap tanejek dam tebani aripmi dima tuwili da yanj egisak.
- ⁹ Minjat amin kabigo yokwikon banj puluganj yopbi.
Gaga do manjigil amin kabi yo tagisi anj yobi.
Kila amini egek dagok dagogi mini kilani abi.

29

Sikak mirimyo madep anjakwan Pinjokp dakon yanj ilit nandamanj Dewit dakon kap kinda.

- ¹ Ji anjelo tapmimi tonj, ji Yawe anjkisini.
Tilimni gat ae tapmimni gat do nandanejek anjkisini.
- ² Yawe dakon man madepni ujun tilimi tonj, do anjkisini.
Ji si telak tanejek gawak imni.
- ³ Yawe da gen yanjakwan tap kwenon kinjakwan nandanj.
Pinjokp tilimni madep kiririnj da yanj madepsi yosok.
Gen madepsi yanban suligi tap madep kwenon kinjakwan nandanj.
- ⁴ Yawe gen yosok ujun tapmimi tonjsi yosok.
Yanjakwan amin morap da Yawe ujun kila amin madep wikwisi yanj nandanj imanj.
- ⁵ Yawe gen yanjakwan Lebanon miktim dakon sida kindap gawikganj.
- ⁶ Ujun da wasok aban Lebanon Kabap da bulmakau monji da wigi mok anj unjudej anj.
Ae ilen Emon da bulmakau wili bilagi da yanj wigi mok asak.
- ⁷ Yawe da gen yanjakwan mal asak.
- ⁸ Ujun da wasok aban Kedes dakon miktim kibiri ujun wudip madepsi asak.
- ⁹ Yawe da gen yanjakwan kindap teban da kwasigilganj, anjakwa koron kindap tam morap kisisi biripmigi monj.
Yanj anjakwan Telagi Yut Madepnikon amin kisisi da yanj tidanejek yanj yonj, "Pinjokp ujun tilimni tonj!"
- ¹⁰ Pakbi igakwa Yawe dagok dagogi mini kila amin madep egisak.
- ¹¹ Yawe minjat amin kabini tapmim yomisak.
Yanj anjek gisamigakwan yaworisi ekwanj.

30

Amin kinda da Pinjokp ya yanj iyik do bisit agit Dewit dakon kap kinda. Kap on telagi yut yoma witdal do yawit.

- ¹ Yawe, gak da nak yokwi da kisiron nanj abidagil.
Yum pindagaki uwalno da abin nepmanjek kisik kisik dima awit.
Yanj agil do mango yanj anjkisat.
- ² Yawe Pinjopno, anpulugoki do bisit gayiko anpuluganbi kilek tagim.
- ³ Yawe, kimot do anapbo abi pidagim.
Kimakbi tamogwan pigik do anapbo egip egipno aego namgul.
- ⁴ Yawe dakon minjat amin kabini, Yawe anjkisini.
Mani telagi anjkisini.
- ⁵ Bisap pisipmisok butjap nandisak.
Mani miktimon ekwamanj bisap morap nin do tagisi nandanjek yo tagisi anjnimisak.
Dabil pakbigi kalbi tagi moni, mani wisa dagokdo kisik kisik aego akdisal.
- ⁶ Kalip nak tagisi egek yanj yagim, "Yo kinda da aripmi dima aban yokwi tokenj."
- ⁷ Yawe, gak nak do tagisi nandanjek anpulugagil bisapmon ilej kinda da yanj tebaisi akgim.
Mani manji namgul bisapmon unjudon yokwi tagim.
- ⁸ Yawe nak gak do yanj tidagim.
Bupmi nandisak do Amin Tagi bisit tebaisi anjek yanj iyigim,
- ⁹ "Nak kimakbi tamogwan pigikenj kanj, ni yo tagi kinda da noman tosak?
Amin kimakbi da mango tagi anjkisini?
Gak da toktogi ninon yo tagisi asal dakon gen unjun da tagi yanj tentenoni?
Aripmi dima.
- ¹⁰ Nandanj naminejek nak do bupmi nandaki.
Yawe, nak anpulugoki."
- ¹¹ Gak da butno jigisi tagit unjun antagap abi kisik kisik kap asat.
Ae but yokwi nandagim unjun anyawot abi but kwaktok nandisat.
- ¹² Yanj agil, do gen mapmit aripmi dima abenj. Mango anjkisikenj.
Yawe Pinjopno, dagok dagogi mini ya yanj gayikenj.

31

Yawe da minjat aminyo gawak iminejek ekwanj unjun kilani tagisi asak
Dewit dakon kap kinda. Kap on kap yonj dakon kila amin do mandabi.

- ¹ Yawe, gak da nak anjknutnoki do abisat.
Anpuluganaki uwal da dima abin nepni.
Gak kilegisi do uwal da kisiron nanj pulugan nepbi.
- ² Nandanj naminejek tepmisi pulugoki.
Gak gopbatno ae dam tebano aripmi dima tuwili egisal, do uwal da aripmi dima abin nepni.
- ³ Asi gak tip madepno ae dam tebano aripmi dima tuwili egisal.
Gak dakon man dima yokwi tosak do mibiltan naminejek kosit nolayiki.
- ⁴ Uwalno da nak abidok do pat yipmanj.
Mani gak pasili tamono, do abin anjknutanjaki paron dima yokwalgenj.
- ⁵ Wupno gak da kisiron yipmandat.
Yawe, gen bami dakon Pinjop, yokwikon nanj pulugan nepbi.
- ⁶ Gak kokup kidat gawak yomanj amin dimasi galak nanj yomisal.
Mani egip egipno Yawekon tosok yanji nandisat.
- ⁷ Nak do bisapmi bisapmi but dasi galak nanj namisal, do nak gak do but galaksi nandisat.
Jigi morapno pindagek butjik pagim unjun pindak nandanjo agil.
- ⁸ Yum pindagaki uwal da nak dima abidawit.
Anpuluganaki tagisi egisat.
- ⁹ Yawe, jigino madepsi, do bupmi nandanj nabi.
Kunam morapmi tagek dabilno piriropmanj.
But yokwi nandanjek giptimno wagilsa alek nanj.

- ¹⁰ Butnokon da jigi nandan egisat.
 Ujun da egip egipno anpisip asak. Kunam morapmi takdat do bisap dubagi dima egipben.
 Nak jigino madepsi do tapminno minisi anjakwan kidatno wagilsi yokwi tonj.
- ¹¹ Uwal da jigilak yan namañ.
 Kokup isalno da nak do nandaba yokwitok an namañ.
 Anjakwa notnoni da nak do pasol pasol madepsi an.
 Kosiron agapbo nak nandan amin unjun pasal si kwanj.
- ¹² Amin kimakba intan yomaman unuden amin morap kisi nak do intan namañ.
 Nak miitim kwoba pudan kwa maba kwanj unjun yombem.
- ¹³ Nak nandanapbo uwalno morapmi da manji gen yan namañ.
 Yo pasolisi da nak angwasan.
 Muwugek niansi anek anjan no kimakban yan do yan nandat an.
- ¹⁴ Mani Yawe egip egipno gagon tosok yansi nandisat.
 Nak yan yosot, "Gak Pinjokpo."
- ¹⁵ Nak don egi anan kikdisat unjun gak da kisiron tosok.
 Uwalno nak ansopmanjan unjun da kisiron ban pulugan nepbi.
- ¹⁶ Butgo oman amingo nagon yipmanek yo tagisi an nabi.
 Butdasi galak tan namisal, do uwal da kisiron ban pulugan nepbi.
- ¹⁷ Yawe, anpulugoki do yan tidosot, do anpuluganaki mayagi dima pakerj.
 Yokwi pakpak amin panmayak abi.
 Anaki kimakbi tamogwan pagek gen dima yoni.
- ¹⁸ Ujun amin kwen wigik anek amin kilegi do yanba yokwi tok anyoman,
 do unjun top yogok amin pantasik abi gen dima yoni.
- ¹⁹ Amin gak do pasalek gawak gaminek ekwan unjun gak da anpakgo tagisisikon da panpulugosol.
 Minat amin morap da dabilon panjutnoki do gagon kwan amin kilani tagisi asal.
- ²⁰ Gak da unjun amin gaga da kapmatjok panjisibisal.
 Yan anaki dap do yon amin dap do si pantidok an.
 Gak da yongamgwan egakwa uwalni da gen yokwi yanek aripmi dima pabin yopni.
- ²¹ Yawe anjisino. Nak do but dasi galak tan namisak.
 Kokup papmon egapbo uwal da angwasinek nit do awit bisapmon tagisi anpulugagit.
- ²² Ujun bisapmon wuridagek yan yagin, "Gak da nak nolbi gak da dubagikon egisat."
 Mani bupmi nandane anpulugoki do yan tidoko nandan namgul.
- ²³ Telagi minat amin kabini, ji Yawe but dasi galak tan imni.
 Geni guramikan amin kilani tagisi asak, mani iyi do nandaba wigisak amin unjun kobogi yokwisi yomisak.
- ²⁴ Yawe da panpulugosak do jomjom an amin morap ji butji panteban anek atni.

32

*Diwarinin yan kwok anek kisik kisik anen
 Dewit dakon kap kinda. Kap on do "Maskil" yan yon.*

- ¹ Amin kinda gulusun agit dakon yokwini Pinjok da wiririk imisak, unjun amin kisik kisik tagi asak.
- ² Amin kinda Pinjok da diwarini wiririk imisak, ae topni mini egisak amin unjun kisik kisik tagi asak.
- ³ Diwarino dima yan tenjenagin bisapmon gildat kalba ae kalbi but yokwi nandane iyon iyon yanek egipgum.
 Anek tapminno wagilsi alek tawit.
- ⁴ Gildari ae kalbi tepmi pi namgul.

- Gildat da miŕtim karban kibidosok unun da tilak tapmimno kisisi maŕ mudawit.
- ⁵ Don diwarino gagon yaŕ terteragim.
Anpakno yokwi kinda dima anŕkisibigim.
“Yawekon diwarino kisi yaŕ kwokeŕ” yaŕ yagim.
Yaŕkwok abo diwarino kisisi wiririk namgul.
- ⁶ Do amin gak golgaŕ jigi bisapmon gak do bisit yoni.
Anakwa jigi pakbi ikdak unun da tilak abineŕ aripmi dima pabiŕ depni.
- ⁷ Gak kalon gin pasili tamono.
Gak da kilano asal, do jigi da nak aripmi dima abiŕ nepni.
Gak da nak jigikon naŕ pulugosol, do nak anŕwasineŕ akgaŕ amin da but kwaktok kap yoŕ.
- ⁸ Yawe da yaŕ yosok, “Nak da gayiŕ degek kosit agipbi unun golikdisat.
Nawa gen gayineŕ kilago akdisat.
- ⁹ Gak os bo donki da yaŕ kadim dima dagoki.
Unun amin da gen kaganikon ain tim toŕ unudon nap teban paŕteban anek ilikba geni guramikgaŕ.”
- ¹⁰ But yokwi morapmi yokwi pakpak aminon noman toŕ.
Mani Yawe si nandaŕ gadaŕ imaŕ amin unun dagok dagogi mini but dasi galak taŕ yomisak.
- ¹¹ Amin kilegi ji butji tagisi taŕakwan Yawesi anŕkisini.
Butji gwaljigi mini amin, ji kisik kisik nandaŕek yaŕ tidoni.

33

Piŕkop yaŕ anŕkisik dakon kap

- ¹ Amin kilegi ji kisik kisik nandaŕek Yawe anŕkisini.
Unun anpak unun ji da agagisi.
- ² Yawe anŕkisineŕ kulele tidoni.
Gita napmi 10 kabi toŕ unun tidaŕakwa geni galagisi nandisak.
- ³ Kap kalugi yaŕek gita si nandaŕ kimagek tidoni.
Yaŕ anek kisik kisik anek yaŕ tidoni.
- ⁴ Yawe dakon gen unun gen bamisi.
Yo morap asak unun da nin toktogisi dima nipmaŕ dekdak yaŕ nolisak.
- ⁵ Yawe unun anpak kilegi ae gen kokwin kilegisi unun do but dasi galak tosok.
Dagok dagogi mini miŕtimi miŕtimi amin do but dasi galak taŕ yomisak.
- ⁶ Yawe da gen yaŕakwan gildat kanek ae gikyo kundukon noman tawit.
Gen yaŕakwan yo morap kundukon noman tawit.
- ⁷ Amin da kwobakon pakbi koleŕba toŕ unun da tilagon Yawe da tap pakbi anmuwukban tamonikon gin tagit.
- ⁸⁻⁹ Gen yaŕakwan on miŕtim noman tagit.
Gen tebai yaŕakwan noman tagit do miŕtimi miŕtimi amin kisisi Yawe do pasalek tamtam yaŕ innisi.
- ¹⁰ Miŕtimi miŕtimi miŕat aminyo da yo ak do paŕkosit an unun Yawe da tuwildak.
Ae pi ak do nandaŕ unun kosit sopmaŕdak.
- ¹¹ Mani Yawe da yo morap ak do yosok unun joŕigek an mudosok.
Pi morap ak do nandisak unun toktogisi kulabik aripmi dima asak.
- ¹² Miŕat amin kabiyo Yawe yipba unun da Piŕkopni egisak unun amin kisik kisik tagi ani.
Unun miŕat amin kabiyo iyi do kili manjigit.
- ¹³ Yawe unun Kwen Kokup da siŕtaŕban piŕakwan amin kisisi pindakdak.
- ¹⁴ Unun kila amin madep yityit tamonikon yigek siŕtaŕban piŕakwan miŕtimon amin morap pindakdak.
- ¹⁵ Unun da amin dakon but nandak nandakni wasagit, do yo morap an unun pindak nandaŕyo asak.

- ¹⁶ Kila amin madep kinda unun emat amini morapmi da uwalni aripmi dima pabiŋ yopni.
Ae emat amin kinda unun iyi da tapmimon da uwalni da kisiron da aripmi dima pasal kisak.
- ¹⁷ Emat dakon os unun tapmimni madepsi, mani uwal da kisiron baŋ aripmi dima paŋpulugosak.
- ¹⁸ Mani amin morap Yawe do pasolgoŋ unun iyi kilani asak.
Dagok dagogi mini amin do but dasi galak taŋ yomisak unun do nandaŋek jomjom aŋ amin unun kilani tagisi asak.
- ¹⁹ Unun amin kabi paŋpuluganŋakwan dima kimokgoŋ, ae jap da mini aŋ bisapmon jap yomaŋakwan dima kimokgoŋ.
- ²⁰ Yawe unun dagin nin tagi paŋpulugosak, do unun do jomjom amaŋ.
Unun da pasiknin egakwan unun da yongamgwan tagisi ekwamaŋ.
- ²¹ Nin mani telagi unun do nandaŋ dagomaŋ, do kisik kisik amaŋ.
- ²² Yawe, gak nin paŋpulugoki do jomjom amaŋ.
Dagok dagogi mini but dasi galak taŋ nibi dosi nandamaŋ.

34

Dewit Piŋkop da aŋpulugaŋban aŋkisigit

Dewit Abimelek gat egek topmon da ŋugigi dagaŋban Abimelek da yolban kigit. Kineŋ kap on mandagit.

- ¹ Nak Yawe aŋkisiken. Bisapmi bisapmi mani aŋkisiken.
- ² Yawe da aŋpulugagit do nandaŋek mani aŋenokgeŋ.
Jigini toŋ amin da unun do nandaŋek but galaksi nandani.
- ³ Yawe dakon man madepni do yaŋek aŋkisinen.
- ⁴ Yawe da nak aŋpulugosak do bisit iyiko nandagit.
Pasol pasolno wiririkban but yawot pagim.
- ⁵ Yawe nandaŋ gadaŋ imaŋ amin kisik kisik aŋek mayagi dima nandaŋ.
- ⁶ Nak jigikon egek Yawe do yaŋ tidoko bisitno nandaŋek jigi morapnokon naŋ pulugaŋ nepgut.
- ⁷ Yawe dakon aŋelo da Yawe do pasal imaŋ amin da kapmatjok egek yokwikon baŋ paŋpulugosok.
- ⁸ Yawe aŋkilik koni, unun tagisi.
Paŋkutnosak do kwaŋ amin unun kisik kisik tagi ani.
- ⁹ Miŋat amin kabiyoni ji Yawe do pasal imni.
Nido pasal imaŋ amin unun yo kinda do wadak wadak dima aŋ.
- ¹⁰ Laion da jap do aŋ, mani Yawe wisin kok do pi aŋ amin unun yo tagisi do wadak wadak dima aŋ.
- ¹¹ Miŋat monjiyono, abiŋek mirak yopgut.
Apba Yawe do pasol pasol ani do dayin deŋgo.
- ¹² Ji miktimon bisap dubagi egek egip egip tagisi egek kisik kisik ak do nandaŋ?
- ¹³ Yaŋ egip do nandaŋ kaŋ, ji gen yokwi dima yoni, ae top gen dima yoni.
- ¹⁴ Ji aŋpak yokwi manji yomiŋek aŋpak kilegisi gin ani.
Amin gat but kalon aŋek egip do pini si teban taŋek ani.
- ¹⁵ Yawe unun amin kilegi kilani aŋek bisitni nandaŋ yomisak.
- ¹⁶ Mani yokwi aŋ amin dima galak taŋ yomisak.
Kimagakwa amin da inŋtaŋ yomdaŋ.
- ¹⁷ Amin kilegi Yawe bisit aŋ iba nandaŋ yomisak.
Paŋpulugaŋban jigi da dima pabiŋ yopmaŋaŋ.
- ¹⁸ Yawe butjigon da egisak amin da kapmatjok egisak, ae nagon yo tagi di dima noman tokdaŋ yaŋ nandisak amin unun aŋpulugosok.

- ¹⁹ Amin kilegi jigi morapmi noman tarj yomanj, mani Yawe da jigi morapnikon ban pulugan yopmandak.
- ²⁰ Yawe da kilani tagisi anjakwan amin kinda da kidatni kinda dima jokgaldisak.
- ²¹ Anpak yokwi da yokwi an amin dapba kimotdan.
Amin kilegi dakon uwalni Yawe da tepmi pi yomdisak.
- ²² Mani Yawe da iyi dakon oman amini yokwikon ban yumanj nanj yopmandak.
Amin morap panjutnosak do nandanj imanj amin unjun dima tasik toni do yoyikdisak.

35

Amin kinda Pinjkop da anpulugosak do bisit agit
Dewit dakon kap kinda.

- ¹ Yawe, kosit sopmanj namañ amin dakon kositni sopmanj yobi.
Ae amin nak gat emat amanj amin, gak unjun gat emat ani.
- ² Emat dakon yik imalyo gat ae pasik gat timigek abinj nak anpulugoki.
- ³ Dikdik gat ae gwawiya gat timigek nak anj sopmanjanj aminon emat abi.
“Nak yokwikon ban timit timit amingo!” yanj nayiki.
- ⁴ Unjun amin da nikba kimokgeñ do nolganj.
Pabinj yopmanjaki mayaktok pani.
Unjun da nak anjupbal ak do gen yanj panjeban anj.
Yopbi tobil kinjakwa panjntok abi dosi nandisat.
- ⁵ Yawe, mirim da wit dakon gipmi wiririk panjwanj, unjun da tilak anjelogo da amin yokwi unjun wiriritjak dosi nandisat.
- ⁶ Anjelogo da yolban kinjakwa kositni aban pilin tuk ae sagalegiyo ani dosi nandisat.
- ⁷ Nak da yokwi kinda dima anj yomgum, mani nak abidok do pat yipgwit, ae nak da moken do gapma kinda wayikgwit.
- ⁸ Yanj awit, do dima nandanjakwa gak da yum pindagaki yokwi da timitjak,
ae pat yipgwiron iyi yokwalni,
ae gapma unjun wayikgwiron iyi unjudon moni.
- ⁹ Yawe da yanj anjakwan but galak nandanj imdisat.
Nak anpulugokdisak do tagisi nandanj imdisat.
- ¹⁰ Butnokon da yanj iyikenj, “Yawe, gak yombem kinda mini.
Gak da tapmimni mini amin unjun tagisi panpuluganjaki amin tapmimni tonj da dima panjupbal anj.
Gak da bupmi amin wadak wadak anj unjun panpuluganjaki kabo noknok da yoni dima timikganj.”
- ¹¹ Top amin da anpak yokwi di dima agimon gen yanj namañ.
- ¹² Nak anpak tagi ban anj yominapbo, unjun da kobogi do anpak yokwi ban anj namañ.
Do but yokwi nandisat.
- ¹³ Mani sot awit bisapmon bupmi madepsi nandanj yominjek bupmi dakon imal wamgum.
Nak jap kelek egek gak da panpulugoki do bisit agim.
- ¹⁴ Unjun notno bo ae padigino yombem kinda do bupmi nandagim.
Nak amin kinda da menji kimagakwan bupmi ae kunamyokon da agisak unjun yombem.
But yokwi nandanjek kunam ae bupmiyo anjek egipgum.
- ¹⁵ Mani jigi pasat bisapmon unjun muwugek kisik kisik anj.
Ae amin di dima nandanj yomisat unjun da abinj nep do muwukganj.
Ak nandari mini gen yokwi yanj namañ.
- ¹⁶ Unjun da yansul sigin yanj naminek gen yokwisi nayanj.
Dima galak tarj naminek mam nonj.
- ¹⁷ Amin Tagi, bisap nianj da sigin yum pindagek nak dima anpulugoki?

- Anpulgana naki dima anupbal ani.
 Unun laion yombem da nak nitdan, do unun da kisiron ban pulugoki.
- ¹⁸ Gak da yan anaki minat amin kabi morapmi kisi gak gawak gamdo muwutnikon ya yan gayikeŋ.
 Asisi, minat amin kabi madepsi da binapmon mango awigikeŋ.
- ¹⁹ Amin diwari isal dogin uwal an namaŋ.
 Yum pindakbi nak abin nepmanek kisik kisik di abam.
 Unun isal dogin nandaba yokwi tok an namaŋ.
 Do yum pindagaki nak dakon jigi do kisik kisik dima ani.
- ²⁰ Amin diwari gat yityit tagisi ak do genjok di dima yoŋ.
 Amin kokupmon tagisi ekwan unun panupbal ak do gen ban yoŋ.
- ²¹ Unun da gen papmon da gen yansi yan namaŋ,
 "Asisi, nin da gandanapno anpak yokwi agil."
- ²² Yawe, gak da unun amin kili pindak mudal.
 Gen mapmit dima aki.
 Amin Tagi, gak nak da dubagikon dima egipbi.
- ²³ Gak Pinkopno ae Amin Tagino.
 Pidan abin nak anpulganeŋ gen kokwin kilegisi an nabi.
 Pidanek nak dakon gen anteban ak do yan tenjenok abi.
- ²⁴ Yawe Pinkopno, gak anpak kilegi asal.
 Do nak anpulganeŋbi uwalno da nak anpak kilegi asat yansi nandani.
 Yum pindagaki nak da yokwi toko nandaneŋ kisik kisik dima ani.
- ²⁵ Yum pindagaki iyi do "Nin yo ak do nandagiman unun abisok tagisisi kili unun aman"
 yan dima yoni.
 Yum pindagaki "Kili anupbal aman" yan dima yoni.
- ²⁶ Nagon jigi noman tak unun do kisik kisik an, do panmayak anek panjtok abi.
 Unun iyi dakon man pawigik do anek nak abin nepmanan, do mayaktok yomineŋ
 mani pabin yopbi dosi nandisat.
- ²⁷ Mani nak do amin kilegi yan nayiki do nandan amin, unun kisik kisik dakon yan tidok
 anek buri tagisi toni dosi nandisat.
 Bisapmi bisapmi yan yoni, "Yawe unun mani wukwisi! Oman amini tagisi egipjak
 do but galaksi nandisak."
- ²⁸ Yan anakwa nak da anpakgo kilegi do yan tenjenok anek gildat kindakalon gak
 ankisikeŋ.

36

Amin dakon anpak yokwini

Yawe dakon oman amin Dewit da kap on mandagit. Kap on kap yoŋ dakon kila amin do mandabi.

- ¹ Yokwi unun amin yokwi da buron yigek gen iyisak.
 Unun amin Pinkop do disok dimasi pasoldok.
- ² Unun iyi do nandaban wigakwan nak yokwi pakpak aminsi kindak yan iyi do dima
 nandisak.
- ³ Bisapmi bisapmi unun amin gen yokwi gat ae top gen yosok.
 Anpak kilegi asak dakon nandan kokwin tagisi disok dima tan iman.
- ⁴ Dipmin tamokon pokdok bisapmon yokwi asak dakon kosit dakon nandak nandak asak.
 Kosit yokwisi banjin agek anpak yokwi manji dima yomisak.
 Pinkop dakon anpak tagisi
- ⁵ Yawe, gak amin do but dasi galak tan yomisak.
 Unun dakon tilakni kundu gat arip, madepsi.
 Ae gengo anteban anek nin tagisi panpulgosol.

- Tilakni unjun kwen ason gikwem da arip.
⁶ Anpakgo kilegi unjun madepsi kabap daman yombem.
 Gen kokwin pi agakgo unjun tap idap ilarisi yombem.
 Yawe, gak da amin gat bit kilapyo gat kilani anjaki tagisi ekwan.
⁷ Pinjop, amin do but dasi galak tanj yomyomgo unjun wagil tagisisi.
 Minjat amin morap kisisi gagon obinjek pasilgan.
 Pup pidok menji da pirigwan panji pasil yikgan unjun yombem.
⁸ Yutgokon jap morapmisi, do amin jap do dima anj.
 Yogo galagisi unjun morapmisi.
 Unjun pakbi madep pokgon unjun ban yanj yobi nonj.
⁹ Gak egip egip dakon mibilisi.
 Gak gaga tentenji amisi, do tentenjikokon yo morap tagisi pindakgamanj.
¹⁰ Bisapmi bisapmi amin si nandanj gamanj unjun amin but dasi galak tanj yobi.
 Buri tagisi amin panpuluganaki tagisi egipni.
¹¹ Gak yum pindagaki iyi do nandaba wigisak amin da nak dima bamoni.
 Ae yum pindagaki amin yokwi da nak dima nolba kikerj dosi nandisat.
¹² Pindakgi! Amin yokwi miktimon piligi manj da pokgon, ae aripmi dima pidokdanj.

37

- Yo ni da amin* tagisi gat ae amin yokwi garon noman tokdanj
 Dewit dakon kap kinda.
¹ Gak amin yokwi da anpak anj unjun do nandaba kik dima abi.
 Gak anpak yokwi anj amin pindagek nak da yanj asat tam tagi yanj dima nandabi.
² Unjun jonj bo ae kindap tam da kibidonj, unjun da tilak amin yokwi bisap pisipmisok
 kibidokdanj.
³ Gak egip egipgo Pinjopmon tosok yanj nandanjek anpak tagisi banj abi.
 Yanj anjek miktimgokon bisap dubak tagisi egipdisal.
⁴ Pinjop do kisik kisik anj iminjaki yo galak tosol unjun gamjak.
⁵ Gak egip egipgo Yawe da kisiron yipbi.
 Egip egipno unjudon tosok yanj nandanj iminjaki, unjun da gak anpulugosak.
⁶ Anpakgo tagisi unjun aban noman gildat dabil da yanj tentenjikdisak.
 Anjek gildat dabil da gildat binapsi wisisak, unjun da tilak minjat aminyo da dabilon
 anpakgo kilegi nomansi antenten akdisak.
⁷ Gak Yawe da kapmatjok tayanjok yikgi.
 Tayanjok egek butgo yawori tanjakwan anpulugosak do jomjom abi.
 Amin da anpak yokwi mibili mibili anjek yo tagisi morapmi timikganj unjun do
 nandaba kik dima abi.
⁸⁻⁹ Amin yokwi wagil tasik tanj mudokdanj.
 Mani minjat aminyo nandanj gadat anjek Yawe da panpulugosak do jomjom anj, unjun
 miktimnikon tagisi egipdanj.
 Do gak butjap yipbisi.
 Ae nandaba kik yo kisi dima abi.
 Yanj abi kanj, unjun da gak ilik ankwon yokwi akdisal.
¹⁰ Bisap dubak dima amin yokwi wagil tasik tanj mudokdanj.
 Unjun wusinj pindat do pi abi, mani dima pindatdisal.
¹¹ Mani minjat aminyo anpakni yawori, unjun Pinjop da miktim morap kisi yomdisak.
 Unjun yiyit wagil tagisi anjek kisik kisik egipdanj.
¹² Amin yokwi amin kilegi panjupbal ak do nandak nandak asak.
 Anjek nandaban yokwi tok anj yominjek mam nanj yomisak.
¹³ Mani Amin Tagi da nandisak, bisap kinda noman tokdisak, unjun bisapmon amin yokwi
 pasil mudokdanj, do Yawe da jikgo yanjanj yomisak.

- 14 Amin yokwi unun yoni mini amin gat ae wadak wadak an amin yam do emat agak sibani yiknikon ban ilikgan, ae obip panjilikgan.
Unun anpak kilegi yolgan amin dapba kimot do an.
- 15 Mani emat agak siba da iyi ban wamikon sugokdan.
Anakwa obipni si jokgal kikdan.
- 16 Amin kilegi dakon yoni kalonjisol unun da amin yokwi dakon yoni morapmi yapman mudosok.
- 17 Nido, Yawe da amin yokwi dakon tapmim pabin yopmanjek amin kilegi kilani tagisi akdisak.
- 18 Yawe da gulusunni mini amin unun kilani tagisi asak.
Ae yo tagisi yomisak unun toktogisi timik wugikdan.
- 19 Bisap yokwikon jigi dima pakdan.
Ae amin diwari jap do ani bisapmon amin kilegi japni morapmi tan yomdan.
- 20 Mani amin yokwi tasik tan mudokdan.
Jarej gat jon gat da pasilgan, unun da tilak Yawe dakon uwalni pasildan.
Asisi, mukwa da bisap pisipmisok tanjek pasilgan, unun da tilak pasildan.
- 21 Amin yokwi yo do goman anek sop do dima nandisak.
Mani amin kilegi amin diwari do yo morapmi yomisak.
- 22 Minjat aminyo Yawe da gisamikdak, unun miktimni timigek tagisi egipdan.
Mani minjat aminyo jobit timitni do yagit unun wagil tasik tan mudokdan.
- 23 Yawe da amin kindo do but dasi galak tan imisak kan, unun amin anteban anakwan kosit kilegisi agisak.
- 24 Unun amin mosak kan, wagilsidima yokwi tosak.
Yawe da kisitnikon abidanjek anpuluganban aeni pidan akdak.
- 25 Kalip nak monji bulagi, ae abisok nak amin pelan kili at.
Mani Pinjop da amin kilegi kindo manji dima iban kagim.
Ae amin kilegi dakon monji gwayoni jap do wadak wadak anek amin da panpulugoni do dima yan tidanba pindakgim.
- 26 Bisapmi bisapmi amin kilegi da amin diwari do yo morapmi yoman.
Ae monji gwayoni da menj datni kisik kisik yoman.
- 27 Gak anpak yokwi morap do manji yominjek anpak tagi bangin abi.
Yan abi kan, dagok dagogi mini miktimon tagisi egipdisal.
- 28 Nido Yawe gen kokwin kilegisi an amin do but dasi galak tan yomisak.
Minjat amin kabini geni guramikgan unun manji dima yomdisak.
Dagok dagogi mini Yawe da kosit kilegi akwan amin kilani asak,
mani amin yokwi dakon gwakni unun tasik tokdan.
- 29 Amin kilegi Pinjop da miktim yomgut unun abidanjek unudon toktogisi egi wugikdan.
- 30 Amin kilegi unun nandan kokwin kilegisi anek gen yosok.
Unun gen kokwin kilegi anek gen yosok.
- 31 Pinjop dakon nawa gen butnikon toso, ae kositni kilegi unun dima yipman degek sagalek dima anakdak.
- 32 Amin yokwi amin kilegi anakban kimotjak do yubin egisak.
- 33 Mani Yawe da amin kilegi yipman dekan amin yokwi da aripmi dima anakban kimotjak.
Ae amin yokwi da amin kilegi gen pikon yipjak kan, Yawe da yum anakwan gen pikon aripmi dima abin yipjak.
- 34 Yawe da gak anpulugosak do jomjom anek anpakni yolgi.
Yan abi kan, man madep gaminjakwan miktim unun gamgut unun abidokdisal.
Anek anakni amin yokwi panupbal akdisak.
- 35 Nak amin yokwi tapmimni madepsi kindo kagim.
Sida kindap da kindap diwari yapman mudosok, unun da tilak minjat aminyo yapman mudagit.

- ³⁶ Mani don unjudon kijek mini kagim.
Nak unjun amin wusik do pi agim, mani dima kagim.
- ³⁷ Amin kilegi, ae gulusunni mini, ae amin diwari gat yaworisi ekwan amin do nandaki.
Unjun amin dakon diwatni tagisi egipdanj.
- ³⁸ Mani Yawe da yokwi pakpak obisi panjupbal akdisak.
Unjun dakon diwatni wagil tasik tanj mudokdanj.
- ³⁹ Yawe da amin kilegi yokwikon banj timikdak.
Jigi altanj yomanj bisapmon dam tebani aripmi dima tuwili egi yomisak.
- ⁴⁰ Panjutnosak do Yawekon kwanj, do amin yokwi da kisiron banj timigakwan tagisi ekwanj.

38

Amin kinda jigini tonj dakon bisit
Dewit dakon kap kinda.

- ¹ Yawe, butjap nandisal mani gen tebai dima nayiki.
Butjap madepsi nandisal mani nak anmilip ak do tepmi pi dima nabi.
- ² Gak gaga dakon gobinj nanj yamanj namil, anjek kisitgo da nikdak.
- ³ Gak da butjap nandanj namisal, do sot yokwisi asat.
Nak diwarino tonj, do giptimno tapmimi minisi asak.
- ⁴ Gulusunno da kili witjinj namgut.
Ae unjun jigino yik yombem jigini madepsi, do nak da aripmi dima imeri.
- ⁵ Giptimnokon wuda tonj dakon tabani unjun madepsi, ae miktarbi.
Nak nandanj kokwini mini amin da aripmon anpak gulusun agim do anjek unjun noman tanj namej.
- ⁶ Butnokon jigi madepsi tanjakwan tasik tosot.
Gildat kinda kalonj bupmi nandanjek kunam gin tak egisat.
- ⁷ Giptimno tedepmisi kindap da yanj soj naminjakwan sot madepsi asat.
- ⁸ Yo kinda da tebaisi bamanj namisak unjun da tilak nak obisi tasik tanej yokwisi egisat.
Butnokon da yokwisi nandanjek tepmi madepsi nandisat do iyonj iyonj yosot.
- ⁹ Amin Tagi, gak da nak dakon galaktok teban nandisal.
Butno da kunam yokwisi takdak, unjun gak da dabilon pasili dima.
- ¹⁰ Wamno gami pi tebaisi anjakwan tapmimno minisi asak.
Dabilno pilin tanjakwan tagi dima sijtosot.
- ¹¹ Notnoni gat ae gen kalonjno gat nak da kapmatjok ap do dima galak tonj, nido wudano yokwisi.
Gwakno kisi dubagikon ekwanj.
- ¹² Nikba kimokgerj do nandanj amin unjun nak abidok do pat yipmanj.
Amin nak antasak ak do nandanj amin yo yokwi anj nam do gen yonj.
Bisapmi bisapmi yokwi anj nam do gen yanj panjteban anj.
- ¹³ Mani amin mirakni mini yombem geni dima nandanj yomisat.
Nak kadim yombem, do antanj yok kinda dima asat.
- ¹⁴ Nak amin kinda gen aripmi dima nandagi, ae kobogi aripmi dima yogogi yombem.
- ¹⁵ Mani Yawe, nak gak do jomjom asat.
Amin Tagi, gak Pinjkopno, do gaga geno dakon kobogi antobilbi.
- ¹⁶ Nak bisit yanj asat, "Yum pindagaki sagalek nikban uwal da but kwaktok dima nandani."
- ¹⁷ Nido, nak kili unjunjok mokdisat.
Ae tepmi toktogisi pasat.
- ¹⁸ Nak gulusunno gagon yanj tenjentosot, anjek yokwi agim do bupmisi nandisat.
- ¹⁹ Uwal morapno unjun tapmimi tonjsi.
Unjun da isal dogin uwal anj namanj.
- ²⁰ Nak anpak tagisi anj yomisat, mani kobogi do anpak yokwi anj namanj.

Nak anpak kilegi yolapbo unun do nandanek nak dakon uwal dagon.

²¹ Yawe, dima nepman dekgi.

Pinjkopno, nak da dubagikon dima egipbi.

²² Amin Tagi, gak yokwikon ban timit timit amino.

Nak tepmisi anpulugoki.

39

Amin jigini torj dakon gen

Dewit dakon kap kinda. Kap on kap yonj dakon kila amin Jedutun do mandabi.

¹ Nak kili yagim, "Anpak morap aben unun kila tagisi anek aben.

Ae gen yokejon yokwi kinda dima aben.

Amin yokwi nak da kapmatjok egipni bisapmon nak gen kinda dima yokej."

² Nak gen mapmit anek gen kinda dima yagim.

Ae yo tagi kisi do genjok kinda dima yagim.

Mani butjikno unun madepsi taganek paptan madepsi agit.

³ Anek butnokon da nandaba kiksi agim.

Nak sigin nandanek butno da jigi madepsi nandagim, do gen yagim.

⁴ Yawe bisit yan iyigim, "Egip egipno dakon wasip nayinbi nandako.

Bisap nianj da egipben unun nayinbi nandakenj.

Egipben dakon bisap unun pisipmisok unun do nayiki.

⁵ Nak dakon bisap pisipmisok yipgul.

Gak da dabilon nak dakon bisap yo isali.

Amin kinda da mirim yawik pisosok, amin morap unun da tilak miktimon bisap pisipmisok gin ekwanj."

⁶ Amin morap gildat panjopmon wupnin noman tanek tepmi pasilgan unun yombem.

Yo morapmi timit do pi madepsi an, mani pi madep an unun bami mini.

Amin da yo morapmi panmuwukgan, mani namin da timitjak unun dima nandanj.

⁷ Mani Amin Tagi, abisok nak nido jomjom asat?

Nak gak do nandanj gadanek gak dagin anpulugoki do jomjom asat.

⁸ Yokwikon nan abidanek diwari morapno wiririk nabi.

Yum pindagaki nandanj kokwini tagi dima amin da yansul dima an namni.

⁹ Mani nak gen dima yosot. Nak gen mapmit gin asat.

Nido, gak da gaga nak do yo unun asal.

¹⁰ Sanbenek tepmi pi dima nabi.

Obisi nikkil, do tapmimno minisi asak.

¹¹ Gak da amin tebai yoyinjek yokwini dakon kobogi yomisal.

Yo moninj da imal kinda nanba yokwi tosok, unun da tilak yo morap unun do galak tosok unun wagil wiririkbi pasil mudonj.

Amin kinda da mirim pisosok, amin morap unun da tilak miktimon bisap pisipmisok gin ekwanj.

¹² Yawe, bisitno nandaki. Anpulugoki do yan tidosot unun do mirak pakyansi yopbi.

Mirakgo dima sopbi, nido gak gat bisap pisipmisok gin miktimon egipdamak.

Nak babikno yombem.

Unun kisi bisap pisipmisok gin miktimon egipgwit.

¹³ Sanbenek yo yokwisi dima an nabi.

Yum nandanjaki butno ae tagisi asak.

Anjaki don kimagek on miktimon wagil yipmanj dekgenj.

40

Pinjkop anj kisik kap

Dewit dakon kap kinda. Kap on kap yonj dakon kila amin do mandabi.

¹ Nak butno yawori tanakwan Yawe da anpulugosak do jomjom agim.

- Anej yaŋ tidanapbo nak da tetgin do tobilek tekno nandagit.
- ² Nak gapma dubagisikon maŋ neŋak kagagwan egapbo Yawe da ilikban wigim.
Awiŋ tip kwenon nepban kosit tagi agipgum.
- ³ Piŋkopnin aŋkisikeŋ do kap kalugi kinda namgut.
Amin morapmi da yo agit uŋun kaŋek Yawe do pasalek egip egipni Yawekon tosok yaŋsi nandan imdan.
- ⁴ Egip egipni Yawekon tosok yaŋsi nandan amin uŋun kisik kisik ekwaŋ.
Ujuden amin iyi do nandaba wikwaŋ amin dima yolgaŋ, ae kokup kidat dima gawak yomaŋ.
- ⁵ Yawe Piŋkopno, gak nin paŋpulugok do yo tagisi morapmi agil.
Gak da nin do nandak nandak asal uŋun madepsi, ae nin paŋpulugok do pi asal uŋun manjiri mini.
Nak da amin aripmi dima yoyiko nandan mudogi.
- ⁶ Amin da bit kilapyo dapmaŋ mukwa soson, ae kindapmon wagil sonba soson, ae diwari wiririt do mukwa soson, uŋun kisi do madepsi dima galak tosol.
Mani gak da nak aŋtagap abi gak dakon gengo guramit do nandisat.
- ⁷ Do yaŋ yosot, “Nak gagon kili abisat. Kalip nak do gen kili mandabi uŋun yaŋ,
- ⁸ Piŋkopno, nak gak dakon galaktok yol do tagisi nandisat.
Gak dakon nawa gen butnokon toŋ.”
- ⁹ Gak da aŋpak kilegi asal uŋun miŋat amin kabi morapmi kisi gak gawak gamdo muwukgaŋon yoyisat.
Yawe gaga nandisal, nak gen mapmit dima asat.
- ¹⁰ Gak da aŋpakgo kilegikon da nak yokwikon baŋ pulugaŋ nepgul, uŋun dakon geni dima witjiko tagit.
Gengo guramigek nin yokwikon baŋ timikgil uŋun dakon yaŋkwok asat.
Amin do but dasi galak taŋ yomisal ae aŋpak bamisi gin asal uŋun dakon geni amin morapmi muwugakwa yoyiŋ tertesot.
- ¹¹ Yawe, bupmi nandan nabi. Nak do but dasi galak taŋ namiŋek gengo guramigek kilano dagok dagogi minisi abi do nandisat.
- ¹² Nido jigŋ morapmi noman taŋ namaŋ, uŋun manjiri mini.
Yokwino morapmi da witjiŋ namik da tagi dima siŋtosot.
Aŋpakno yokwi morapmi da busuŋ dangwano dakon tilak yapmandak.
Butno tagi dima taŋakwan tapmimno minisi asak.
- ¹³ Yawe, jigikon naŋ tagi abidoki?
Yawe, tepmisi abiŋek nak aŋpulugoki.
- ¹⁴ Amin di da nikba kimotdisat.
Gak da si pabiŋ yopmaŋek paŋiŋ tok abi, aŋaki mayaktok pani.
Amin diwari nak dakon jigino do kisik kisik aŋ.
Gak da wiririkbi tobil kiŋakwa pabiŋ yopbi dosi nandisat.
- ¹⁵ Nak da yokwi toko nandaneŋ tagisi nandan.
Gak da mayaktok siŋin yomiŋaki aŋpak yokwini do gembŋ piŋpiksi nandani dosi nandisat.
- ¹⁶ Mani gak wiŋiŋ gandak do pi aŋ amin buri tagisi aŋakwa but galaksi nandan.
Miŋat aminyo gak da yokwikon baŋ timikgil uŋun do but galaksi nandan amin, uŋun da, “Yawe uŋun wukwisi” yaŋ tagi yoni.
- ¹⁷ Nak wadak wadak amin. Mani Amin Tagi da nak do nandak nandak asak.
Piŋkop, gak dagin paŋpulugok amino, ae nak yokwikon naŋ abidosol.
Do jomjom dima abi. Tepmisi nak aŋpulugoki.

41

- Sot amin* kinda Pinjkop da anjmilip asak do bisit agit
Dewit dakon kap kinda. Kap on kap yon dakon kila amin do mandabi.
- ¹ Amin kinda da tapmimni mini amin pindagek panpulugosok, unjun amin kisik kisik tagi asak.
Jigi altaŋ imni bisapmon Yawe da pulugaŋ yipdisak.
- ² Yawe da unjun amin anjknarajakwan kimot dima asak.
Kilani anjakwan miktimnikon gisami tonj egakwan uwalni da dima abiŋ yipdaŋ.
- ³ Amin unjun sot asak bisapmon Yawe da anjmilip aban tapmim kaluk pakdisak.
- ⁴ Nak yaŋ yagiŋ, “Yawe, nak yokwi gak do anjamisat, do bupmi nandaŋ namineŋ sotno anjmilip abi pasiljak.”
- ⁵ Uwalno da nandaba yokwi taŋban namineŋ yaŋ yon,
“Ni bisapmon kimagek mani pasiljak?”
- ⁶ Kinda da abiŋ nandaŋek top yaŋ namisak.
Aneŋ sotno dakon mibili nandaŋek kiŋ amin yoyineŋ anjupbal ak do yosok.
- ⁷ Uwalno kisi da muwugek gen piŋgon da yo yokwisi kinda da altaŋ imik yaŋ yaŋek yaŋ yon,
⁸ “Sot yokwisi kinda da abidak, do pokdok tamokon da aripmi dima pidosak.”
- ⁹ Nak notno kinda kalip notnosi yaŋ nandaŋ imineŋ jap kalonji nagimak.
Mani unjunyo kisi da nandaba yokwi tok anj namineŋ uwal anjamisak.
- ¹⁰ Yawe, nak do bupmi nandaŋek sotno anjmilip anjaki unjun amin kobogi yoberj.
- ¹¹ Uwalno da nak dima abiŋ nepmaŋgaŋ, do nak yaŋsi nandisat, gak nak do tagisi nandaŋ namisal.
- ¹² Nak anjak kilegi gin asat, do kilano anjaki gak da kapmatjok toktogisi egi wigikeŋ.
- ¹³ Yawe, Israel amin dakon Pinjkop toktogisi anjkiŋ anjaŋ wigineŋ teban. Unjun asi.

PAPIA 2

(Kap 42-72)

42

- Amin* kinda kokupni yipmaŋek dubagikon egisak dakon bisit
Kap on do “Maskil” yaŋ yon. Unjun Kora amin kabi dakon. Kap on kap yon amin dakon kila amin do mandabi.
- ¹ Jon kilap dia miktim kibiri timon pakbi do tep tonj, unjudeŋ nak Pinjkop gak gat egip do tagisi nandisat.
- ² Pinjkop, amin da pakbi do tep tonj unjudeŋ, nak Pinjkop egip egipmi tonj gak do nandisat.
Ni bisapmon kiko Pinjkop gat egipdeŋ?
- ³ Gildari ae kalbiyo amin da yaŋ yon, “Pinjkopgo dukon egisak?”
Yaŋ nayaŋ, do bisapmi bisapmi kunam tagegisat.
Gildari ae kalbiyo kunam baŋ japmi do naŋegisat.
- ⁴ Bisap tagisi kalipmi do nandaŋek butno obisi yokwi tosok.
Kalip nak amin morapmi Pinjkop da yutnon mibilaŋ yomineŋ panjigim.
Nin kiŋek kisik kisik do yaŋ tidagiŋaŋ.
Aneŋ ya yaŋ yagiŋaŋ.
Unjudon gak gawak gam do muwuk mamno kigit.
- ⁵ Nido but yokwi nandisat? Nido butno jik tosok?
Nak Pinjkop do nandaŋ gadaŋek unjun da yokwikon baŋ kukwaŋ nepjak do jomjom abeŋ.
Unjun Pinjkopno, do aeno mani yaŋ anjkiŋeŋ.
- ⁶ Butno madepsi jik tosok, do nak gak do nandisat.
Nak Jodan Pakbi tet do ae fleŋ Emon ae fleŋ Misa unjudon egek aeno nandaŋ gamisat.
- ⁷ Tap da tagaŋ wiŋek ileŋon miktim witjisak ae pakbi tek maŋakwa wiwik madep asak,

- ujudeŋ ġin ġiġi morapmi da witjiŋ namiŋakwa yokwisi nandisat.
- ⁸ Yawe da ġildaron but dasi galak taŋ namisak.
Kalbi ya yaŋ iyik do kap yosot.
Piŋkop egip egip namisak uŋun bisit iyisat.
- ⁹ Piŋkop tip madepno yaŋ iyisat, “Gak nido iŋtaŋ namisal?
Yum pindagaki uwal da abiŋ nepmaŋakwa butno nido obisi ġik tosok?”
- ¹⁰ Toktogisi uwalno da sitnok aŋ namiŋek yaŋ yoŋ, “Piŋkopgo dukon egisak?”
Gen uŋun da gobiiŋ da yaŋ yamaŋ namiŋakwan kimot do nandisat.
- ¹¹ Nido but yokwi nandisat? Nido butno ġik tosok?
Nak Piŋkop do nandaŋ gadaŋek uŋun da yokwikon baŋ kukwaŋ nepjak do jomjom abeŋ.
Uŋun Piŋkopno, do aeno mani yaŋ aŋkisikeŋ.

43

- Amin* kinda kokupni yipmaŋ dekgit dakon bisit
- ¹ Piŋkop, manji gamaŋ amin da nak abiŋ nep do aŋ.
Nak aŋpulugaŋek gen yokwi yaŋ namaŋ uŋun kosit sopmaŋ yobi.
Aŋek aŋpak tagisi asat uŋun yoliiŋbi koni.
Uŋun top amin, aŋpakni yokwisi, uŋun da kisiron baŋ pulugaŋ nepbi.
- ² Gak Piŋkopno. Amin yokwi da dima abidoni yaŋ do gagon obiiŋ pasildat.
Yaŋ aŋapbo nido manji namisal?
Nido uwal da abiŋ nepmaŋakwa butno obisi ġik tosok?
- ³ Tenŋenigo gat ae gengo bami gat yopbi nagon obiiŋek kosit noliiŋjil.
Noliiŋbal kaŋek nomansi telagi ileŋgokon gaga egisalon wigikeŋ.
- ⁴ Wigek gak da altakon opbeŋ.
Piŋkop, gak da butno aŋtagap aŋaki kisik kisik madepsi nandisat.
Gak Piŋkopno, do nak ġita tidaŋek kap yaŋek mango aŋkisikeŋ.
- ⁵ Nido but yokwi nandisat? Nido butno ġik tosok?
Nak Piŋkop do nandaŋ gadaŋek uŋun da yokwikon baŋ kukwaŋ nepjak do jomjom abeŋ.
Uŋun Piŋkopno, do aeno mani yaŋ aŋkisikeŋ.

44

- Israel amin* Piŋkop da paŋpulugosak do bisit iyiwit
Kap on do “Maskil” yaŋ yoŋ. Uŋun Kora amin kabi dakon. Kap on kap yoŋ dakon kila amin do mandabi.
- ¹ Piŋkop, babiknin da kalip egipgwit bisapmon pi tapmimi toŋ agil uŋun dakon geni niyiwit.
Nin mirak yopmaŋek gen uŋun kili nandagiŋmaŋ.
- ² Gaga da tapmimon da amin ŋwakŋwari miktimnikon egipgwit uŋun yolbi kiwit.
Aŋek uŋun miktim babiknin do yomiŋaki uŋudon tebai egipgwit.
Gak da Amin ŋwakŋwari Kabi paŋupbal agil, mani babiknin paŋpulugaŋaki tagisi egek madepsi ireŋ tawit.
- ³ Babiknin emat agak sibakon da miktim uŋun dima abidawit.
Iyi dakon tapmimon da emaron dima teban tawit.
Gak da but dasi galak taŋ yomgul do uŋun gat egek tenŋenji yomgul.
Gak da tapmimon ġin emaron teban tawit.
- ⁴ Gak Kila Amin Madepno ae Piŋkopno.
Gak da yaŋaki Jekop dakon amin kabi da emaron teban toŋ.
- ⁵ Gak da tapmimon ġin uwalnin yolno kwaŋ.
Gak da manon da uwalnin bamaŋ misiŋiġgamaŋ.
- ⁶ Obip da aŋpulugaŋban emaron teban tokeŋ dima nandisat.

- Ae emat agak sibano da nak anpulanganban dima teban token.
- ⁷ Gak dagin panpulanganaki uwal da nin dima pabiŋ nipgwit.
Ujun da nin do dima galak taŋ nimaŋ, mani gak da ujun gat emat wamaŋek panmayak agil.
- ⁸ Piŋkop, nin gildat kinda kalon gak do man madep gamamaŋ.
Bisap dagok dagogi mini mango ankisineŋ.
- ⁹ Mani gak manji kili nimgul, anek pabiŋ nipmaŋek emat aminin gat kisi sanbenjek emaron dima kwan.
- ¹⁰ Yaŋ anaki uwal da paŋsopba pasal kinapno yo kabinin kili timikgwit.
- ¹¹ Gak da yum nindaŋaki nin sipsip si dapba kimori yombem da ekwamaŋ.
Anek gak da miktinninon baŋ nolbi dukwan dukwan kin Amin ņwaktwari Kabi da binapmon ekwamaŋ.
- ¹² Gak da yum pindaŋaki miŋat amin kabigo Amin ņwaktwari Kabi dakon oman monji dagawit.
Yumaŋ naŋek tomni piŋbisi gangwit, monerŋni madepsi dima timikgil.
- ¹³ Gak da ninon yaŋ anaki, amin nin da kapmatjok ekwaŋ ujun da yaŋsul an nimaŋ.
Miktin morap nin paŋwasineŋ taŋ anan kwan ujun da yaŋsul madepsi an nimeŋek gen mayagisi yaŋ nimaŋ.
- ¹⁴ Gak da amin kabi morap miktimi miktimi ekwaŋ ujun paŋtagap anaki nin dakon man do mayak mayak gen yoŋ.
Ninon yo noman taŋ ujun do jikgo madepsi yanjan nimaŋ.
- ¹⁵⁻¹⁶ Uwal da jigilak gen yaŋ namineŋek gen gireŋ nayaŋ.
Anek kobogi do anpak yokwisi an namaŋ.
Do bisapmi bisapmi yokwisi nandaŋek mayaktok obisi pasat.
- ¹⁷ Piŋkop, nin gak dima inŋtaŋ gangumaŋ, ae gak dakon sanbek sanbek dakon gen dima abiŋ yipgumaŋ.
Mani ujun yo morap noman taŋ nimgwit.
- ¹⁸ Nin manji gamineŋek gak dakon kosit dima yipmaŋ dekgimaŋ.
- ¹⁹ Mani joŋ kilap da ekwaŋ timon gak da nin paŋupbal agil.
Anek pilin tuk madep naŋ nin witjigil.
- ²⁰⁻²¹ Piŋkopnin, gak do inŋtaŋ gangumaŋ, bo ae kisitnin amin ņwaktwari dakon piŋkopni do yopno kinakwa bisit agimaŋ tam gaga nandabim.
Nin da butgwan nandak nandak morap pasili toŋ ujun nandaŋ mudosol.
- ²² Nin gak dakon miŋat aminyo ekwamaŋ, do gildat kinda kalon uwal da nindaŋba kimokgomaŋ.
Nin sipsip si nindaŋba kimori da tilak ekwamaŋ.
- ²³ Amin Tagi, gak pida! Gak nido pokdol? Pida!
Nin do toktogisi manji dima nibi.
- ²⁴ Gak mibili nido pasil nimisal?
Amin da yokwi an nimeŋakwa nin jigi madepsi sigin pamaŋ.
Nin dakon jigi do dima inŋtaŋ nibi.
- ²⁵ Nin maŋ kimbabaŋon pagapno giptinnin amin kimakbi da yaŋ miktimon toŋ.
- ²⁶ Piŋkop, pidaŋ abiŋ nin panpulgua.
Butdasi galak taŋ yomyom anpakgo do nandaŋek nin yokwikon baŋ timigaki kimot dima aneŋ.

45

Kila amin madep da miŋat pasak dakon kap
Kap on do “Maskil” yaŋ yoŋ. Ujun Kora amin kabi dakon. Kap on miŋat pakpak dakon kap. Kap yoŋ amin dakon kila amin da miŋat aminyo yoyinban tek “Jareŋ tagisi” kon da yoni.

- ¹ Nandak nandaknokon gen tagisi morapmi toŋ.
Nak kap on mandañ yobo kap yoŋ amin da kila amin madep do yaŋ imni.
Gen kagano uŋun kilda mandak tagisi dakon kilda mandak yombem.
- ² Gak amin tagisi. Amin gak yombem mini.
Gengo uŋun tagisi gin.
Do toktogisi Piŋkop da gak do yo tagisi aŋ gamdisak.
- ³ Gak kila amin madep tapmimi toŋ.
Gak tilimgo morapmi, ae man madepgo uŋun wukwisi.
Gak emat agak siba kwengokon aŋteban aŋek emat do tagap toki.
- ⁴ Gak kila amin madep mibiltogi man madepgo toŋ.
Oskon yiŋek emaron kiŋek teban toki.
Yaŋ aŋaki amin da gen bami ariŋmi dima abiŋ yiŋni.
Ae amin da kosit kilegi naŋ yolek aŋiŋni do emat asal yaŋ nandani.
Pi tapmimi toŋ aŋaki gandaneŋ tamtam yokdaŋ.
- ⁵ Gobiŋgo uŋun kisigisi do uwalgo wami gamikon obisi sugaŋ yomisak.
Amin ŋwakŋwari Kabi pabiŋ yopmaŋaki gak da kandap mibilogwan ekwaŋ.
- ⁶ Piŋkop, gak kila amin madep toktok teban egisal.
Miŋat amingo kosit kilegikon da kila asal.
- ⁷ Gak aŋpak kilegi do but dasi galak taŋek aŋpak yokwi do kuragisi nandisal.
Yaŋ nandisal do Piŋkopgo da gak kisik kisik abi do bit nelak tagal gamgut.
Notgo kinda yaŋ dima tagal ingut.
- ⁸ Imal dubakgo mea ae aloe ae kasia dakon pakbi kibaŋi tagisi uŋun baŋ dapbi.
Kila amin madep dakon yut uŋun elepan dakon jomi baŋ paŋtilim abi.
Aŋek gak da kisik kisik abi do gita tidon.
- ⁹ Kila amin madep dakon gwani gat miŋat man madepni toŋ diwari gat uŋun gak da yutnon ekwaŋ.
Kwin amin tetgo do akdak.
Uŋun tilimni Opir miŋtim dakon gol baŋ wasaŋbi.
- ¹⁰ Miŋat giŋoni kila amin madep pak do nandisal, gak nak dakon gen do mirak yopmaŋek uŋun do nandaki.
Gak miŋat aminyo kokupgokon ekwaŋ uŋun iŋtaŋ yobi, ae yawi diwatgo kisi iŋtaŋ yobi.
- ¹¹ Nido kila amin madep da miŋat tagisi yaŋ gandaneŋ but dasi galak taŋ gamisak.
Uŋun amin tagigo, do man madep imiŋ kimokgi.
- ¹² Tair kokup pap dakon miŋat aminyo da but galak do yo paŋabiŋ gamdaŋ.
Ae yoni morapmi amin da gak dakon tagi tim abidok do but galak do yo paŋabiŋ gamdaŋ.
- ¹³ Kila amin madep dakon miŋatni iyi dakon yutgwan egisak.
Uŋun miŋat tagisi.
Imal pak uŋun mali gol baŋ wasaŋbi uŋun baŋ paŋtilim abi.
- ¹⁴ Imalni uŋun kildani mibili mibili.
Abisok miŋat uŋun kila amin madepmon aŋaŋ kwaŋ.
Aŋakwa miŋat giŋoni notni kisi yol aŋaŋ kwaŋ.
- ¹⁵ Kisik kisik aŋek but galak nandaneŋ kila amin madep da yut madepgwan wukwaŋ.
- ¹⁶ Kila amin madep gak monjigo morapmisi altokdaŋ.
Uŋun da datgoni dakon tamo timiŋek man madep paŋek miŋtim morapmon miŋat aminyo kila akdaŋ.
- ¹⁷ Gak dakon man madepgo miŋat aminyo abisok ae don altaŋek egi aŋaŋ kikkaŋ uŋudon yaŋ tenŋenaŋ aŋaŋ kiken.
- Aŋapbo toktogisi miŋat aminyo da mango aŋkisiŋ wigikkaŋ.

Piŋkop nin gat egisak

Kap on Kora amin kabi dakon. Kap yoŋ amin dakon kila amin da miŋat aminyo yoyiŋban tek “Miŋat gimonji kabi” kon da yoni.

¹ Piŋkop uŋun nin dakon pasili tamonin.

Uŋun da nin bisapmi bisapmi paŋteban asak.

Jigi pamaŋ bisapmon uŋun nin da kapmatjok egek paŋpulugosok.

² Yaŋdo, miŋtim wudip aŋakwan ileŋ oba tuwil ki tapmon pigini kaŋ, nin uŋun do dima pasolneŋ.

³ Tap madepsi tamaliŋakwan tarak madepsi aŋek ileŋ oba paŋkwakwalitjak kaŋ, nin uŋun do dima pasolneŋ.

⁴ Piŋkop Wikwisi Madep uŋun telagi kokup papnikon egisak.

Uŋun kokupmon pakbi madep kinda pagek amin kisik kisik yomisak.

⁵ Piŋkop uŋun kokup papmon egisak, do kokup uŋun aripmi dima yokwi tosak.

Wisa miŋon yiŋpamaŋakwan Piŋkop da kokup uŋun aŋkutnosak.

⁶ Miŋtimi miŋtimi miŋat aminyo da pasol pasol madepsi aŋakwa on miŋtim dakon kila amin madep gat miŋat amin kabiyoni gat obisi tasik toŋ.

Piŋkop da gen pap yaŋakwan miŋtim pakbi dagoŋ.

⁷ Yawe Tapmim Ami nin gat egisak.

Jekop dakon Piŋkop uŋun dam tebanin aripmi dimasi tuwili egisak.

⁸ Ji abiŋek Yawe da wasok asak uŋun do pindakgit.

Miŋtimon wasok masi masimi asak uŋun pindatni.

⁹ Miŋtimi miŋtimi emat paŋyawot asak.

Obip gat gwawiya gat gwokgalek pasikni kindapmon sosok.

¹⁰ Uŋun da yaŋ yosok, “Ji tayaŋgok egek nak Piŋkop bamisi uŋun pakyaŋsi nandaŋ namni.

Miŋtimi miŋtimi amin nak do nandaba wukwan namni.

On miŋtimon nak dogin nandaba wigisak.”

¹¹ Yawe Tapmim Ami nin gat egisak.

Jekop dakon Piŋkop uŋun dam tebanin aripmi dima tuwili egisak.

Piŋkop uŋun miŋat amin morapyo kisi dakon kila amin madep yikdak

Kap on Kora amin kabi dakon. Kap on kap yoŋ dakon kila amin do mandabi.

¹ Miŋat amin morap ji kisik kisik aŋek kisit tidok ani.

Ji kisik kisik dakon yaŋ tidok aŋek kap yaŋek Piŋkop aŋkisini.

² Yawe Wukwisi Madep uŋun ŋwakiŋwarisi.

Uŋun miŋtimon miŋat amin morap dakon Kila Amin Madep Wukwisi egi yomisak.

³ Uŋun da uwalnin pabiŋ yopban nin dakon piŋbinin ekwaŋ.

⁴ Piŋkop da Jekop dakon diwatni nin do but dasi galak taŋ nimgut.

Iyi miŋtim kinda manjiŋek nin do kili nimgut.

Uŋun miŋtim do nandano yo madepsi asak.

⁵ Piŋkop Kwen Kokup wigigit.

Wigakwan amin kisik kisik aŋek madepsi yaŋ tidaŋek kwenyo kisi pisowit.

⁶ Kili Piŋkop aŋkisik do kap yono.

Aŋek Kila Amin Madepnin kisik kisik kap yaŋ imno.

⁷ Piŋkop uŋun Kila Amin Madep yigek miŋtim morap kisi kila asak.

Nin mani aŋkisik do kisik kisik kap yoneŋ.

⁸ Piŋkop uŋun Kila Amin Madep yigek miŋat amin morap kisi kila asak.

Kila Amin Madep yityit tamoni telagi uŋudon yikdak.

⁹ Miŋat amin morap dakon kila amini uŋun muwukba nin gat kisi Abraham dakon Piŋkop yaŋ aŋkisamaŋ.

Uŋun on miŋtim dakon kila amin madep morap dakon Piŋkop egisak.

Miktimi miktimi mani wukwisi tarj anjar kisak.

48

- Saion kokup pap unun man madepni tosok ae tilimni tagisi*
 Kap on Piŋkop gawak imim kap. On Kora amin kabi dakon.
- ¹ Yawe mani wukwisi. Nin telagi kabapnikon wigek Piŋkop da kokup papgwan pigeke anjkiŋ kimotnej karj unun tagisi.
 - ² Piŋkop dakon kabap unun wagil tagisi ae dubagisi.
 Miktimi miktimi amin da Saion Kabap do but galaksi nandan.
 Kila Amin Madep Wukwisi dakon kokup pap unun kabapmon tosok.
 - ³ Piŋkop unun kokup papgwan egisak.
 Egakwan amin da Piŋkop unun dam tebanin aripmi dima tuwili egisak yarj karj nandanyo anj.
 - ⁴ On miktim dakon kila amin madep Saion gat emat anjek abiŋ yip do awit bisapmon muwugek Saion da kapmatjok apgwit.
 - ⁵ Abiŋ pasolisi karj pasal si kiwit.
 - ⁶ Madepsi nimnimigeke miŋat da monji altok do anjakwa tepmi madepsi paŋ unun da tilak nandawit.
 - ⁷ Yarj nandanakwa gak da dapbi kimakgwit.
 Unun gildat wisak tet da mirim madep da Tarsis amin dakon tap wakga paŋupbal asak,
 unun da tilak gak da unun amin paŋupbal agil.
 - ⁸ Kalip Piŋkop da kokupni anjknanejek yo agit unun dakon geni nandagiman.
 Abisok aeni yarj gin anjakwan koman.
 Nin Piŋkopnin Yawe Tapmim Ami da kokup papmon ekwaman.
 Piŋkop da kokupni anjteban anjakwan bisap mudok mudogi mini tebai tarj anjar wigikdisak.
 - ⁹ Piŋkop, nin gak da telagi yutgwan egek gak da nin do but dasi galak tarj nimisal unun do nandanejek ekwaman.
 - ¹⁰ Piŋkop, miktim diwarikon da diwarikon mango wukwisi tosok,
 do unudon amin da mango anjkiŋ.
 Gak tapmimo madepsi, ae anjak kilegisikon da miŋat aminyo kila asal.
 - ¹¹ Gak gen kokwin pi kilegisi asal, do Saion Kabapmon amin da kisik kisik anjakwa Juda miktim dakon kokup moniŋ moniŋ amin da but galak nandan.
 - ¹² Ji kiŋ Saion kokup pap dakon dam madep anjwasinejek uwal pindat do dam unun da kwenon yut dubak dubak abi unun manjini.
 - ¹³ Ji Saion kokup pap dakon dam madepni gat, ae yut tebani gat, unun pakyanŋi pindatni.
 Yarj anjek don altoni amin yoyini.
 - ¹⁴ On Piŋkop unun bisap mudok mudogi mini Piŋkopnin egi wigisak.
 Unun da kosit nolijakwan wigi kimot da paŋ dagosak.

49

- Amin monej dogin nandan unun amin nandan kokwini tagi dima*
 Kap on Kora amin kabi dakon. Kap on kap yoŋ dakon kila amin do mandabi.
- ¹ Miŋat amin morap ji nandani.
 Miktimi miktimi ekwarj miŋat amin morap ji nak dakon gen do mirak yopni.
 - ² Mani toŋ amin ae amin isali, yoni morapmi amin ae yoni mini amin, ji kisi gen on yosot unun pakyanŋi nandani.
 - ³ Nawa gen yoko nandanejek egip egip tagisi dakon mibili nandan pisoni.
 - ⁴ Nak nawa gen do mirak yopmanjek gita tidanejek tilak gen dakon mibili dayikeŋ.

- ⁵⁻⁶ Amin egip egipni monejon gin torj yarj nandanej pibit tidok anj amin unun da nak angwasinej arjupbal ak do anj.
Mani unun anj amin do dima pasolgej.
- ⁷ Amin kinda da iyi dakon egip egipni yum do Pinjkop do monej aripmi dima imjak.
- ⁸⁻⁹ Egip egip dakon yumañ nogi unun wukwisi.
Pinjkop do monej iminej miktimon bisap dagok dagogi mini egi anjan kinej dakon kosit kinda dimasi tosoj.
- ¹⁰ Pindakgamañ, nandanej kokwini tagisi amin gat, ae nandanej kokwini tagi dima amin gat, ae buri mini amin unun kisi kimotdanej.
Kimagakwa yo morapni amin njwaknjwari da timitdanej.
- ¹¹ Unun kalip miktim yumañ nanej iyi do timikgwit,
mani kimakbi kokup da kokupsini aban unudon dagok dagogi mini egipdanej.
- ¹² Amin dakon yoni tagisi unun da kimot dakon kosit aripmi dima sopjak.
Unun jon bit kilapyo da yarj kimotdanej.
- ¹³ Amin egip egipni iyikon tosoj yarj nandanej amin unun kimotdanej.
Unuden amin nandanej nandanej tagi mini.
Unun amin yoni morapmi do kisik kisik anj, mani unun kimotdanej.
- ¹⁴ Sipsip da yarj kimagek kimakbi kokupmon kini do Pinjkop da yarj mudanej yomgut.
Yutni tagisi yipmañ detni, ae giptimni da miktanej mudoni.
Anjakwa kimot da kila amini egi yomdisak.
- ¹⁵ Mani, Pinjkop da nak yokwikon nanej abidokdisak.
Anjakwan amin kimakbi tamo da nak abidosak dakon tapmim dima tanj imdisak.
- ¹⁶ Amin diwari monej morapmi timitni, ae yutni madepsi ani, ae tilimni morapmi kanj,
gak unun do but yokwi dima abi.
- ¹⁷ Unun kimagek yo di aripmi dima pabidanej kikedanej.
Yo morapni tilimi torj unun gat kisi timigek kimakbi kokupmon aripmi dima kikedanej.
- ¹⁸ Ekwanj bisapmon, yoni unun do kisik kisik anj.
Unun pi madepsi anej yo morapmi timigakwa miñat aminyo da “amin tagisi” yarj yonj.
- ¹⁹ Mani unun kimagek babikni gat gildat ae dima kokogi kokupmon egipdanej.
- ²⁰ Man madepnin da kimot dakon kosit aripmi dima sopjak.
Nin jon bit kilapyo da aripmon kimotdamañ.

50

- Pinjkop da amin* dakon anjak kokwin asak
Asap dakon kap kinda.
- ¹ Pinjkop Tapmim Ami unun Yawe.
Unun da amin kisisi miktimon ekwanj unun yarj ilikdak.
Gildat wisak tetgin da wasanej kinj si pigisak tetgin amin ekwanj kisisi yarj ilikdak.
- ² Pinjkop unun Saion kokup papmon egisak.
Kokup unun gwaljigi mini wagil tagisisi.
Pinjkop dakon tilimni unudon da tenjtenanej kisak.
- ³ Pinjkopnin tayanjok dima abisak.
Yo morapmi sonban mudonj unun dakon kindapni da mibiltanej iban abisak.
Sikak mirimyo madepsi kagagwan da abisak.
- ⁴ Miñat amin kabiyoni dakon anjak kokwin anjakwan pindatjil do Kwen Kokup gat ae miktim gat yarj yoban abamal.
- ⁵ Pinjkop da yarj yosok, “Miñat amin kabino nak gat sanjek sanjek anej unun anjeban ak do mukwa sowit ji nagon apba muwutneñ.”
- ⁶ Kwen Kokup da iyi yarj tenjtenanej yarj yosok,
“Pinjkop unun anjakni kilegisi.
Unun iyi gen kokwin agak ami.”

- ⁷ Piŋkop da yaŋ yosok, “Miŋat amin kabino mirak pani.
Nak gen kinda dayikdisat.
Israel amin nak da gen pikon depdisat.
Nak Piŋkop egisat.
Nak ji dakon Piŋkop.
- ⁸ Ji da bit kilapyo parekgaŋ ae bit kilapyo bisapmi bisapmi nagon paŋabiŋ soŋba soŋ mudoraŋ nak uŋun do gen tebai dima dayisat.
- ⁹ Nak bulmakau wili bo meme ji da nagalon baŋ timit do dima nandisat.
- ¹⁰ Joŋ kilap morap koron ekwaŋ gat ae bulmakau ileŋ tausenon ekwaŋ gat uŋun kisi nak dakon gin.
- ¹¹ Kabapmon minam morap ekwaŋ uŋun kisi nandaŋ yomiŋ mudosot.
Ae joŋ kaga yo moniŋ morap ekwaŋ uŋun kisi nak dakon.
- ¹² Nak jap do aberŋ kaŋ, but piso dima dayikdisat.
Miktim madep gat ae yo morap uŋungwan toŋ uŋun kisi nak dakon gin.
- ¹³ Nak bulmakau dakon sabamni gat ae meme dakon yawi gat uŋun nosot yaŋ nandaŋ, ma? Uŋun dimasi.
- ¹⁴ Ji nak do ya yaŋ nayini kaŋ, uŋun da mukwa sogok tagisi asak.
But galak do yo morap Piŋkop Wikwisi nak do nam do yaŋ teban tok awit uŋun namni.
- ¹⁵ Ji yaŋ aŋek jigi altaŋ damni bisapmon nak do yaŋ tidaŋba paŋpulugokdisat.
Yaŋ aŋapbo man madep namni.”
- ¹⁶ Mani Piŋkop da amin yokwi do yaŋ yosok, “Ji nido gen tebano isaldogin gen kagakon da yoŋ?
Ae nak dakon saŋbek saŋbekno dakon gen nido yoŋ?
- ¹⁷ Ji nak da egip egipji paŋmilip aberŋ do kuragisi nandaŋ, aŋek bisapmi bisapmi nak dakon gen pabiŋ yopmaŋgaŋ.
- ¹⁸ Ji kabo noknok pindagek not aŋyomaŋ.
Aŋek yumabi amin gat kisi akwaŋ.
- ¹⁹ Ji gen yokwi gat ae top gen gat yoŋ.
- ²⁰ Aŋek notji gen yaŋ yomaŋ.
Disi dakon menji dakon monjini yaŋba yokwi tok aŋ yomaŋ.
- ²¹ Ji yaŋ aŋakwa nak gen kinda dima yagim.
Do nak disi yombem yaŋ nandaŋ namaŋ, mani dimasi.
Abisok nak tebai dayiŋek nomansi gen pikon depdisat.
- ²² “Miŋat aminyo manji namaŋ amin ji nandani.
Ji yaŋ gin egipni kaŋ, nak da ji paŋupbal aŋapbo amin kinda da ji yokwikon baŋ aripmi dima timitjak.
- ²³ Amin kinda ya yaŋ nayisak, uŋun paret naŋ yaŋ namisak.
Uŋun amin da mano awigisak.
Ae nak da amin geno guramitni uŋun yokwikon baŋ timitdisat.”

51

Yokwi wiririt dakon bisit

Dewit da Batsiba kon yumabi aban don kombi amin Natan da yokwini yoligit. Aban Dewit da yokwini do nandaŋek kap on mandagit. Kap on kap yoŋ dakon kila amin do mandabi.

- ¹ Piŋkop, gak bisapmi bisapmi amin do but dasi galak taŋ yomisal, do nandaŋ yawok nabi.
Bupmigo madepsi do nak dakon diwarino yipmaŋ nabi.
- ² Sugaŋ aŋmilip aŋaki aŋpak yokwino mudoni.
Diwarino wiririk namijaŋki kilek tokeŋ.
- ³ Gulusuŋ at yaŋsi nandisat.
Uŋun gulusuŋno toktogisi taŋba nandisat.

- ⁴ Nak gulusun gak nangin an gamisat.
Gak da dabilon yokwisi at.
Yando, gen pikon nepmanjek gen yan nabi unun tagisi.
Gen kokwin kilegisi anek kobogi namdisal.
- ⁵ Asisi, yokwi gat kisi altagim.
Menj da butgwan wasanek yikgim bisapmon yokwi gat kisi yikgim.
- ⁶ Asi, nin butninon da topmi mini egipnej do nandisal.
Do gak da nandan kokwingo tagisi butnokon nayin deki do nandisat.
- ⁷ Yokwino wiririkbi kilegisi egipberj do nandisat.
Sugan nepbi ais kwakwagisi unun da tilak kilegisi egipberj.
- ⁸ Butno antagap abi aeno kisik kisigi ton egipberj.
Asi, wagisi abin nepegul, mani aeno kisik kisik aben do nandisat.
- ⁹ Diwarino aego dima pindakgi.
Yokwino kisi wiririk mudoki.
- ¹⁰ Pinjkop, butno ankaluk abi kilegisi asak.
Butno ankaluk abi gak nangin golberj.
- ¹¹ Nolbi gak da dubagikon dima egipberj.
Telagi Wupgo nagon egisak unun dimasi gwayeki.
- ¹² Kalip yokwikon nan anpuluganbi kisik kisik nandagim unun aego nabi.
Anpuluganbi gak dakon gen guramikgenj.
- ¹³ Anek yokwi pakpak amin anpakgo yoyin dekho tobilek gagon opni.
- ¹⁴ Pinjkop, Yokwikon Ban Timit Timit Amino, nak yokwi anapbo amin kinda kimakgit.
Mani diwarino yipman nabi.
Yan anaki anpakgo kilegi do nandanek kisik kisik kap yokenj.
- ¹⁵ Amin Tagi, gen dulumno antagap abi mango ankisikenj.
- ¹⁶ Gak bit kilapyo parek gaben unun do dima galak tosol.
Ae bit kilapyo gak do mukwa sok do dapman soko son pasilni kan, gak ununyo kisi do dima galak tosol.
- ¹⁷ Pinjkop, nak naga do nandako pinbisi asak unun da paret si galak tosol asak.
Amin iyi do nandaba pinakwa but tobi an unun manji dima yomisal.
- ¹⁸ Saion kokup pap amin do galak tanej panpulugoki.
Jerusalem kokup pap dakon dam madep aego abi atjak.
- ¹⁹ Yan anek unun bisapmon gak paret tagisi unun do galak tokdisal.
Ae sonba wagil pasildan ununyo kisi do galak tokdisal.
Nin bulmakau wili gak da altakon son gamnerj.

52

Amin kinda anpak yokwi do kisik kisik asak, unun amin nandan kokwini tagi dima Kap on kap yon dakon kila amin do mandabi. Dewit dakon kap kinda. On kap do “Maskil” yan yon. Dewit da kap on Idom miktimon amin kinda mani Doek unun da kin Sol, “Dewit Aimelek da yutnon kik” yan iyigit bisapmon mandagit.

- ¹ Amin tebai, gak nido Pinjkop dakon minat aminyo do anpak yokwi an yomgul unun do pibit tidok asal?
Bisapmi bisapmi Pinjkop da nandan yawot an yomisak.
- ² Gak top amin, gengo siba geni tepmisi yombem geni tepmisi da amin diwari obisi mandan yomisak.
Gildari gildari amin diwari panupbal ak do nandak nandak asal.
- ³ Gak anpak kilegi do dima galak tosol. Anpak yokwi dogin galak tosol.
Gak gen bami yogok do dima galak tosol.
Top yogok dogin galak tosol.
- ⁴ Gak top amin.

- Amin diwari panjupbal ak dakon gen dogin galak tosol.
- ⁵ Mani nandaki. Piŋkop da gak wagilsi anjupbal akdisak.
Gak tebaisi abidanjek yutgokon nan maban abigikdisal.
Anjek obisi gikban pasilaki miktimon sanjenjek dima egipbi.
- ⁶ Amin kilegi da unun yo noman tan gaba pindagek si pasoldan.
Gak do jikgo yanjan gaminek yan yokdan,
- ⁷ “Kabit. Unun amin Piŋkop da anpuluganjek anteban asak do dima nandagit.
Unun monen yo morapni do nandan gadagit, anjek anpak yokwi da anpuluganjakwa tagisi egipber yan nandagit.”
- ⁸ Mani nak dima.
Nak olip kindap da yan Piŋkop dakon yut kidipmijon tagisi kwosot.
Nak Piŋkop but dasi galak tan namisak unun do toktogisi nandan dagoken.
- ⁹ Piŋkop, gak da nak anpulugagil, do bisapmi bisapmi ya yan gayiken.
Anjek minjat aminyogo da dabilon mango awigek
“Piŋkop da nak do yo tagisi an namisak” yan yokdisat.

53

Amin dakon gulusun anpakni gat ae anpak yokwini gat dakon gen Dewit dakon kap kinda. On kap do “Maskil” yan yon. Kap yon amin dakon kila amin da minjat aminyo yoyinban tek “Malat” ron da yoni.

- ¹ Nandan kokwini tagi dima amin da
“Piŋkop kinda dima egisak” yan yon.
Unun amin anpak kosirikon dima an.
Unun anpak amin da dimasi agagi ban an.
Kinda da anpak tagi kinda dimasi asak.
- ² Piŋkop Kwen Kokup egek sintanban minjat aminyokon pisak.
Anjek nandan kokwini tagisi ae Piŋkop dakon mibili nandak do pi an amin di ekwan bo dima yan do wisisak.
- ³ Mani dima. Kisi morap kosit kilegi kili yipman dekgwit.
Kisi morap aripin, unun amin wagil yokwisi.
Kinda da anpak tagi kinda dimasi asak.
- ⁴ Piŋkop da yan yosok,
“Yokwi an amin nandak nandak tagi di dima timikgan.
Amin da bret nanba mudon, unun da tilak amin yokwi da minjat amino nan mudon.
Ae nak da panpulugoken do bisit dima an.”
- ⁵ Mani madepsi pasoldan.
Kalip yan dima pasalgwit.
Nido, Piŋkop da uwal morapji unun wagilsi dapmanek kidatni maban dukwan dukwan kikan.
Ji da uwalji panmayak akdan, nido Piŋkop da manji kili yomgut.
- ⁶ Nak Piŋkop da amin kinda Saion nan yabekban abin Israel amin yokwikon ban timitjak dosi nandisat.
Piŋkop da minjat amini panpuluganban aeni tagisi egipni bisapmon Israel amin kisik kisik akdan.
Asi, but galaksi nandakdan.

54

Amin kinda da Piŋkop anpulugosak do bisit agit Kap on kap yon dakon kila amin do mandabi. Dewit dakon kap kinda. On kap do “Maskil” yan yon. Sip kokup dakon amin da kin “Dewit nin da binapmon pasilak da egisak” yan Sol iyiwit bisapmon Dewit da kap on mandagit. Kap on gita tidanjek yogogi.

- ¹ Piŋkop mango wukwisi, do amin yokwi da kisiron ban pulugaŋ nepbi.
Tapmingo madepsi do anpulugaŋbi tagisi egipber.
- ² Piŋkop, nak dakon bisit nandaki.
Mirakgo yopmaŋek geno nandaki.
- ³ Nak dima nandaŋ yomisat amin da abiŋ nitdaŋ.
Ematni yokwisi amin da nikba kimokgeŋ do aban.
Uŋun amin da Piŋkop do yo isali yaŋ nandaŋ.
- ⁴ Mani Piŋkop uŋun paŋpulugokno.
Amin Tagi da tapmim naminaŋkwan sigin egisat.
- ⁵ Yo yokwi annamaŋ uŋun iyikon noman toni.
Bisapmi bisapmi dima nepmaŋ dekdal, do uwalno dapbi pasil mudoni.
- ⁶ Yawe, naga dakon galaktok yolek paret gaber.
- ⁷ Anpulugaŋaki jigi morapno da dima abiŋ nepgwit.
Dabil da pindagapbo gak da uwalno pabiŋ yopgul.

55

- Amin* kinda Piŋkop da anpulugosak do bisit agit
Kap on kap yoŋ dakon kila amin do mandabi. Dewit dakon kap kinda. On kap do “Maskil”
yaŋ yoŋ. Kap on gita tidaneŋek yogogi.
- ¹ Piŋkop, nak dakon bisit nandaki.
Anpulugoki do yaŋ tidoko dima nandabi da tilak dima egipbi.
 - ² Bisitno pakyaŋsi tagisi nandaŋek gen kobogi nayiki.
Jigi uŋun da nak anupbal akdisak.
 - ³ Uwal da nak anupbal ak do gen tebai yipmaŋ.
Amin yokwi uŋun da nak abiŋ nepmaŋgaŋ, do butnokon da yokwisi nandisat.
Uŋun da jigi morapmi namineŋek butjap madepsi nandaŋek uwal madepsi an namaŋ.
 - ⁴ Nak madepsi pasoldot, anek kimot do nandisat.
Anek uŋun da aban butno madepsi jik tosok.
 - ⁵ Asi, nak madepsi pasoldot, anek giptimno madepsi nimmimikdak.
Pasol pasol da obisi abiŋ nepmaŋdak.
 - ⁶ Do yaŋ yosot, “Bupmisi, nak kinarim da yaŋ pitno toŋ ak do nandisat.
Anek piriropmaŋ kiŋ yik yawot tamo kinda wusiŋ kaŋ ujudon yikgeŋ.
 - ⁷ Nak piriropmaŋ dubagisi kindakon kiŋ miktim amin dima ekwaŋon egipber.
 - ⁸ Tepmisi kiŋek yongamno kinda analon anek mirim ae sikakyo madepsi da dubagikon
tagi egipber.”
 - ⁹ Nak pindakgo kokup papgwan pidok anek emat an, do Amin Tagi, gak da geni paŋintok
abi.
 - ¹⁰ Uŋun gildari ae kalbi kokup pap dakon tip dam da kwenon akwaŋ.
Kokup pap dakon miŋat aminyo gulusuŋ morapmi gat ae yokwi morapmi an.
 - ¹¹ Kokup pap dukwan dukwan amin da amin diwari gat ae yo morap gat paŋupbal an.
Kosit ilenon notni pabiŋ yopmaŋek yoni gwayek do paŋkewalgaŋ.
 - ¹² Uwal kinda da nabipjak kaŋ, uŋun jigi tagi pakeŋ.
Uwal da nit do asak kaŋ tagi pasilgeŋ.
 - ¹³ Mani dima. Gak kalongin.
Gak notnosi, egip egipnit kaloni.
Anpak yokwi uŋun gak da gaga asal.
 - ¹⁴ Nit kalip but kalonon da Piŋkop da yutnon amin diwari gat kisi kigimaŋ.
 - ¹⁵ Anpak yokwi da butnikon tugawit, do uwalno but pisoni mini tepmisi kimotni do
nandisat.
Kalugi sigin egek kimakbi kokupmon kinisi.
 - ¹⁶ Mani Piŋkop da anpulugosak do bisit asat, do iyi nak yokwikon naŋ abidosak.

- ¹⁷ Jigi da nak anupbal an, do wisa dagokdo, ae gildat binap, ae kalbi kisi kunam tak ibo bisitno nandisak.
- ¹⁸ Amin morapmi da nikgan, mani giptimno dima yokwi tan, nido Pin kop da jigikon nan pulugan nepmanjek kilano anjakwan tagisi egisat.
- ¹⁹ Pin kop toktok teban kila amin madep egisak.
Uwalno Pin kop do dima pasal iman, ae anpakni kulabik ak do dima nandan, do Pin kop bisitno nandanjek uwal emaron pabin yopdisak.
- ²⁰ Nak dakon notno iyi dakon notni gat emat an.
Anjek kalip notni gat sanjek sanjek awit unun tuwildak.
- ²¹ Gen kaga da gen galagi yosok, mani butnikon da emat ak do nandak nandak asak.
Geni da aban but yawot ekwaman, mani geni unun geni tepmisi, emat agak siba yombem da nin mandan nimisak.
- ²² Jigi morap imekdal, unun Yawe da kisiron yopbisi.
Anjaki unun da imegek kilago anjek gak anteban asak.
Amin kilegi yipban aripmi dimasi mosak.
- ²³ Mani Pin kop, gak da amin dapba kimokgon amin gat, ae top yon amin gat wiririkbi kimakbi kokupgwan pige pasil mudokdan.
Kimot bisapni tanakwa yawi kalik da tepmi kimotdan.
Mani egip egipno gagon tosok yansi nandan gaben.

56

- Pin kop nandan gadan* imisak amin dakon bisit Dewit dakon kap kinda. On kap do “Miktam” yan yon. Uwalni Pilistia amin da Gat kokupmon Dewit tebaisi abidawit bisapmon Dewit da kap on mandagit. Kap yon amin dakon kila amin da minat aminyo yoyinban “Kinarim kinda dubagikon kindapmon yikdak” unun tegon da yoni.
- ¹ Pin kop, nak do nandan yawok nabi.
Amin da nak nit do anjek nolgan.
Gildat kinda kalon uwalno da nit do aban.
- ² Wisa dagokdo da wigi pilindosi uwal da nit do pi an.
Amin morapmi da iyi do nandaba wigakwa abin nep do an.
- ³ Pin kop, yo kinda do pasoldot bisapmon, egip egipno gagon tosok yansi nandisat.
- ⁴ Egip egipno Pin kopmon tosok yansi nandanjek geni bamisi do nandak nandak anjek mani awigisat.
Nak Pin kop nandan gadan iminek yo kinda do dima pasolgen.
Amin da nak do yo kinda aripmi dima ani.
- ⁵ Yo morap akdisat unun uwal da panupbal ak do pi an.
Toktogisi nak anupbal ak do kosit wusik an.
- ⁶ Unun kisi muwugek si pasilek ekwan.
Nak da kosit agisat unudon yubinek nikba kimokgen do pi an.
- ⁷ Pin kop, gak da anpak yokwi an unun do yo yokwisi an yobi.
Gak butjap nandan yominek emaron teban tanjek pabin yopbi.
- ⁸ Jigi pasat unun gak da nandisak.
Anjek nak unun do jigisi nandanjek kunam tagegisat.
Kunam pakbino nian da mon unun gak da manjinek papiagokon kili mandal.
- ⁹ Nak yansi nandisat, Pin kop unun panpulugokno,
do bisit an iben bisapmon unun da uwalno yolban kin mudokdan.
- ¹⁰ Nak Pin kop dakon gen awigisat.
Asisi, Yawe dakon gen awigisat.
- ¹¹ Egip egipno Pin kopmon tosok yansi nandisat,
do yo kinda do dima pasolgen.

Amin da nak do yo kinda aripmi dima ani.

¹² Piŋkop, nak kalip yo ak do yaŋ teban tok agim unun akdisat.

Nak ya yaŋ gayiŋek paret abeŋ,

¹³ nido gak da kimoron naŋ pulugaŋaki dima kimakgim.

Anpuluŋaŋaki sagalek dima nikgwit.

Do Piŋkop da dabilon toktogisi teŋteŋinikon agipbeŋ.

57

Amin kinda Piŋkop da anpuluŋosak do bisit agit Dewit dakon kap kinda. On kap do “Miktam” yaŋ yoŋ. Dewit Sol do pasalek kiŋ tip kinangwan pasil egipgut bisapmon kap on mandagit. Kap yoŋ amin dakon kila amin da miŋat aminyo yoyiŋban “Dima paŋtasik ani” unun tegon da yoni.

¹ Piŋkop, bupmi nandaŋ nabi.

Nak gagon abisat, kilano aki do nandisat.

Pup pudik da meni da pit kagagwan pasilek ekwaŋ, unun da tilak anjutnaŋaki tagisi egisat.

Nak yaŋ gin egapbo wiŋi anupbal ani dakon yo da pasilni.

² Nak Piŋkop Wukwisi do yaŋ tidosot.

Unun da anpuluŋaŋban galaktokni tagi yolgeŋ.

³ Unun Kwen Kokup egek nak yokwikon naŋ abidaŋek nak anupbal ak do aŋ amin unun pabiŋ yopdisak.

Piŋkop toktogisi but dasi galak taŋ namiŋek dimasi nepmaŋ dekdak.

⁴ Amin da nak anŋwasaŋ.

Unun laion amin noknok yombem.

Geni unun tepmisi, gwawia ae gobiŋ yombem.

Melni unun emat agak siba yombem geni tepmisi.

⁵ Piŋkop, miŋat aminyo da gak dakon man kundu yapmaŋek kwensi awigini do nandisat.

Tapmingo yipbi miktim morap kisikon nomansi teŋteŋosak.

Yaŋ aŋaki miŋat amin morap kisi da man madepgo do nandani.

⁶ Uwal da nak abidok do pat yipmaŋ, do jiŋi madepsi da nak obisi abiŋ nepmaŋdak.

Nak da mokerŋ do kosiron gapma wayik yipmaŋ.

Mani dima magim.

Iyi unun gapmagwan mawit.

⁷ Piŋkop, butnokon da gak do tebaisi nandaŋ gadasat.

Do gak dakon man awigik do kap yokdisat.

⁸ Dipmin yipmaŋek pidokeŋsi.

Gita ae kuleleyo tidokeŋsi.

Wisa dima dagaŋakwan nak da kalip pidaŋek kap yokeŋ.

⁹ Amin Tagi, Amin ņwakiŋwari Kabi da binapmon ya yaŋ gayikeŋ.

Miŋat amin morap kisikon agek mango awigikeŋ.

¹⁰ Nin do but dasi madepsi galak taŋ nimisal.

Unun dakon tilak yipneŋ kaŋ, wiŋi kundu da arip akdisak.

Toktogisi gengo tagisi unun yol kimagek ninon yo tagi asal unun aripmi tagi manjineŋ kaŋ, tilakni unun wiŋi gikwem kagagwan da arip.

¹¹ Piŋkop, miŋat aminyo da gak dakon man madepsi awigini do nandisat.

Tapmingo yipbi miktim morap kisikon nomansi teŋteŋosak.

Yaŋ aŋaki miŋat amin morap kisi da man madepgo do nandani.

58

Amin kinda da Piŋkop da amin yokwi tepmi pi yomjak do bisit agit Dewit dakon kap kinda. On kap do “Miktam” yaŋ yoŋ. Kap yoŋ amin dakon kila amin da miŋat aminyo yoyiŋban “Dima paŋtasik ani” uŋun tegon da yoni.

- ¹ Kila amin, ji gen pikon gen kilegi yoŋ, ma?
Amin morap kisi dakon gen kokwin tagisi aŋ bo?
- ² Dimasi. Nandak nandakji yokwi ak dogin nandaŋ.
Ji gen kokwin kilegisi dima aŋek dukwan dukwan miŋat aminyo madepsi paŋupbal aŋ.
- ³ Amin yokwi uŋuden kaluk altoŋon da wasaŋek kosit tagisi yipmaŋ degek aŋpak yokwi gin aŋ, ae top baŋgin yaŋekwaŋ.
- ⁴ Geni uŋun tuŋon amin dakon pakbi emari toŋ yombem.
Mirakni iŋtagit, do
- ⁵ tuŋon amin uŋun pidaŋ kap asak do kasisiŋ piŋon bisapmon, ami dakon kasisiŋni dakon tekni dima nandisak.
Ami kasisiŋ dakon mibili pakyaŋ nandaŋek pisosok, mani tuŋon amin tekni dima nandisak.
- ⁶ Piŋkop, kila amin yokwi uŋun paŋupbal akisi.
Uŋun laion emat yokwisi aŋ yombem, do geni biripmik mudoki.
- ⁷ Pakbi da pak kiŋek miktimgwan pasilgaŋ uŋudeŋ si pasilni.
Amin da joŋ bamaŋba kibidoŋ uŋudeŋ gak da si bamaŋaki yokwi toni.
- ⁸ Uŋun galjisip da kimagek miktimon miktoŋ, uŋudeŋ tasik toni.
Ae monji meŋ da butgwan kimagek gildat dima koŋ, uŋudeŋ tagi kimotni.
- ⁹ Amin kinda da kindap moniŋgok kinda pasisak, uŋun da tilak, Piŋkop da tepmisi paŋupbal akdisak.
Uŋun kalugi egakwa Piŋkop da butjapsi nandaŋ yomiŋek sibit sibit yaŋ maban kikdaŋ.
- ¹⁰ Piŋkop da amin yokwi yo yokwisi aŋ yomjak bisapmon, amin kilegi kisik kisik akdaŋ.
Amin kilegi da amin yokwi dakon yawi baŋ kandapni sugokdaŋ.
- ¹¹ Aŋakwa amin diwari da yaŋ yokdaŋ,
“Asisi, Piŋkop da amin kilegi do kobogi do tomni tagisi yomisak.
Asisi, Piŋkop da gen pikon amin morap dakon aŋpak kokwin asak.”

59

Amin kinda uwal da dima aŋupbal ani do bisit agit Dewit dakon kap kinda. On kap do “Miktam” yaŋ yoŋ. Sol da Dewit abidaŋek aŋakba kimotjak do amin yabekba yutnikon kiwit bisapmon Dewit da kap on mandagit. Kap yoŋ amin dakon kila amin da miŋat aminyo yoyiŋban “Dima paŋtasik ani” uŋun tegon da yoni.

- ¹ Piŋkopno, uwalno da kisiron baŋ nak abidoki.
Kilano aŋaki dima aŋupbal ani.
- ² Amin yokwi da kisiron naŋ gwayeki, aŋek amin nikba kimotdisat da kisiron baŋ nak abidoki.
- ³ Pindakgi. Nikba kimokgeŋ do yubiŋ ekwaŋ.
Yawe, yokwi kinda dima agim, mani amin yokwi emat agak amin uŋun nit do muwukgaŋ.
- ⁴ Yawe, suŋ kinda dima agim, mani tepmisi nak gat emat wam do tagap taŋ.
Jigino do kaŋek abiŋ aŋpuluga!
- ⁵ Piŋkop Yawe, Tapmim Ami, tepmisi abiŋek nak aŋpulugoki.
Gak Israel amin dakon Piŋkop, tepmisi abiŋ amin kabi morap egi aŋaŋ kwaŋ tepmi pi yobi.

- Uñun jamba but aminsi, do bupmi dima nandan yobi.
- ⁶ Piliñ kaga abiñek kokup pap da kosiron agek piñan da yañ nimi yoñ.
- ⁷ Nandaki, gen kaganikon da gen yokwisi da moñ.
Uñun emat agak siba geni tepmisi yombem.
Mani yañ yoñ, “Namin da nandan nimjak?”
- ⁸ Mani Yawe, gak da jikgo yokwisi yanjan yomisal.
Gak da uñun miñat amin morap kabi kisi do yañsul añ yomisal.
- ⁹ Gak dagin nak añteban añek kilano asal.
Piñkop, gak dam tebano aripmi dima tuwili egisal.
- ¹⁰ Piñkopno da but dasi galak tañ namisak, ae uñun da abiñ añpulugokdisak.
Piñkop da nak yum nandaneñ nepban pindagapbo uwalno pabiñ yopdisak.
- ¹¹ Amin Tagi, dima dapbi kimotni.
Miñat amino da tapmingo madep do di iñtanbam.
Gak pasiknin tebaisi, gaga da tapmimon uwal yolbi kinakwa pañupbal aki.
- ¹² Toktogisi yokwi ak dogin yoñ.
Iyi do nandaba wikwan do yum pindagaki iyi da paron yokwalni.
Jobit timitdo dakon gen ae top gen gat kisi yoñ.
- ¹³ Do gak da butjap nandan yomiñek dapbi kimotni kañ tagisi.
Amin yokwi uñun dapbi pasilni.
Yañ añaki miñat aminyo da gak do Piñkop, ae Israel amin dakon kila amin madep,
ae dukwan dukwan kisi dakon kila amin madep egisal yañ nandan gamni.
- ¹⁴ Piliñ kaga abiñek kokup pap da kosiron agek piñan da yañ nimi yoñ.
- ¹⁵ Jap wusiñ pindak nok do kin ap añ.
Ae buri dima tugoni kañ, nimi yoñ.
- ¹⁶ Mani, nak tapmim madepgo do kap yokeñ.
Wisa dagokdo but dasi galak tañ namisal, uñun do nandaneñ kap yokeñ.
Nido, kalip jigi mibili mibili noman tañ namgwit bisapmon tagisi añkutnagil, añek
dam tebano aripmi dima tuwili egipgul.
- ¹⁷ Piñkop, gak kalongin teban tokno.
Gak dakon man awigik do kap yokdisat.
Piñkop, toktogisi but dasi galak tañ namisal, ae dam tebano aripmi dima tuwili
egisal.

60

Amin kinda Piñkop da yokwikon nañ abidosak do bisit agit
Dewit dakon kap kinda. On kap do “Miktam” yañ yoñ. On kap da niyiñdet kinda asak.
Dewit da Siria amin Mesopotemia miktimon nani gat emat wamgwit bisapmon miktim
Soba gat Joap gat dakon amin da tobiñ abiñek Idom amin 12 tausen miktim kinda mani
Galegi Tapmi Morapmi uñudon dapgwit. Uñun bisapmon Dewit da kap on mandagit.
Kap yoñ amin dakon kila amin da miñat aminyo yoyiñban “Sañbek sañbek dakon jareñ
tagisi” uñun tegon da yoni.

- ¹ Piñkop, gak da manji nimgul.
Ninon yañ abi emaron magimañ.
Nin do butjap nandagil, mani abisok aego tobiñ abiñek nin pañpulugoki.
- ² Gak da abi miktimnin wudip agit.
Miktim pudanbi gapma madep kinda noman tagit.
Abisok miktimnin obisi tasik tosok.
Aego añmilip abi.
- ³ Miñat amin kabigo nin do jigi morapmi nimgul.
Uñun wain bañ yañ nibi nañ mudaneñ but upbal obisi agimañ.
- ⁴ Mani gak da tilak kinda añenakgil.

- Do amin gak do pasolgoŋ uŋun tilagon kiŋ altanjek tagisi egakwa uwal da aripmi dima dapni.
- ⁵ Gak da nin but dasi galak tanj nimisal, do bisitnin nandanj nibi.
Anejek tapmim madepgokon da nin yokwikon banj timigaki nin tagisi egipneŋ.
- ⁶ Piŋkop iyi da yutnon egek yaŋ yagit, “Nak emaron kili teban tat.
Do nak kisik kisik anjek Sekem dakon miktim gat ae Sukot dakon galegi oba uŋun gat miŋat amino do kokwinik yomdisat.
- ⁷ Giliat miktim gat Manase miktim gat uŋun nak dakon.
Epraim miktim uŋun busuŋ kutnokno.
Ae Juda miktim uŋun kila amin madep dakon kindap kirinjo.
- ⁸ Mani Moap miktim uŋun nak dakon pakbi sogok idap.
Ae Idom miktim uŋun nak dakon kandap gwil yopyop tamo.
Anejek nak emaron Pilistia amin pabiŋ yopmanjek kisik kisik anjek yaŋ tidokdisat.”
- ⁹ Piŋkop, namin da nak ananj kokup pap dam tebani toŋon anjisak?
Ae namin da nak Idom miktimon emat ak do anjisak?
- ¹⁰ Piŋkop, gak da nin manji kili nimgul, ma?
Nin dakon emat amin dima paŋpulugok do nandisal, ma?
- ¹¹ Amin dakon paŋpulugok uŋun yo isali gin, do nin paŋpuluganaki uwal gat emat tagi wamneŋ.
- ¹² Piŋkop da nin paŋpuluganakwan emaron teban toneŋ.
Iyi uwalnin pabiŋ yopdisak.

61

- Amin* kinda Piŋkop da kilani asak do bisit agit
Kap on kap yoŋ dakon kila amin do mandabi. Dewit dakon kap kinda. Gita tidanjek yogogi.
- ¹ Piŋkop, mirakgo yopmanjek anpulugoki do yaŋ tidosot uŋun nandaki.
Bisitno nandaki.
- ² Nak miktim dubagisikon da gak do yaŋ tidosot.
Butnokon da paŋpulugogi mini egisat yaŋ nandanjek yaŋ tidosot.
Anki nepbi tip madep da yongamon pasili egipbeŋ,
- ³ nido tagisi anjutnosol.
Nagal tebano agaki uwalno da aripmi dima abiŋ nepni.
- ⁴ Nak bisap mudok mudogi mini gak da yutnon egipbeŋ do nandisal.
Pup pudik meŋi da pitgwan tagisi ekwan, uŋun da tilak gak da kapmatjok egapbo anjutnoki do nandisal.
- ⁵ Piŋkop, nak yaŋ teban tok agim uŋun gak da nandagil.
Yo tagisi gak do pasolgoŋ amin kabi do yomisal uŋun nak do kili namgul.
- ⁶ Kila amin madep anteban abi bilak morapmisi egipjak.
Anteban abi babakni morapmi altanj altanj ani uŋun pindatjak.
- ⁷ Piŋkop, anteban anaki bisap dagok dagogi mini gak da dabilon kila amin madep egipjak.
Toktogisi but dasi galak tanj iminjek kilani anjek anjutnoki dosi nandisal.
- ⁸ Yaŋ anaki gildari gildari yo ak do yaŋ teban tok agim uŋun aberŋ.
Anejek gildari gildari kap yanjek mango anjisikeŋ.

62

- Piŋkop kalon dagin* kilanin asak
Dewit dakon kap kinda. Kap yoŋ amin dakon kila amin da miŋat aminyo yoyinban “Jedutun” uŋun tegon da yoni.
- ¹ Nak tayangok egek Piŋkop dogin jomjom asat.
Uŋun da nak yokwikon nanj abinjakwan egisat.
- ² Uŋun kalon gin tip madepno ae yokwikon banj timit timit amino.

- Uñun kalonjin dam tebano aripmi dima tuwili, do uwalno da aripmi dima abin nepni.
- ³ Bisap nian da nak nikba kimokgeñ do emat akdañ?
Ji nak dam garañi yombem kinda da yan wagilsi tuwil kikerñ do nandañ.
- ⁴ Nak man madepno toñ, mani ji nak dakon man madepno anupbal ak do nandak nandak pañkosit añ.
Ji top gen dogin galak toñ.
Ji Piñkop da nak do yo tagisi añ namjak do gen tagisi yoñ,
mani butjikon da “Piñkop da anupbal asak kañ tagisi” yan nandañ.
- ⁵ Nak tayanok egek Piñkop do jomjom asat.
Añek uñun kalon dagin anpulugosak do nandañ teban tajeñ jomjom asat.
- ⁶ Uñun kalon gin tip madepno ae yokwikon bañ timit timit amino.
Uñun kalonjin dam tebano aripmi dima tuwili, do uwalno da aripmi dima abin nepni.
- ⁷ Piñkop kalon dagin yokwikon bañ abidañek man madep namisak.
Uñun da tip madepno agakwan tebaisi akdat.
Uñun dagin dam madepno agakwan tagisi ankutnosok.
- ⁸ Minjat amin kabi bisapmi bisapmi egip egipji Piñkopmon tosok yan si nandani.
Nin Piñkopmon kinapno tagisi pañkutnosok, do butjikon yo morap toñ uñun Piñkop do imin mudoni.
- ⁹ Amin isali uñun mirim pamañ yombem bami mini.
Ae amin mani toñ uñun jigi bisapmon nin aripmi dima pañpulugogi.
Uñuden amin kokwin aneñ kañ, bami mini tagapmisi pindatdamañ.
Uñun mirim pamañ yombem bami mini.
- ¹⁰ Ji amin dakon yo timit do tebai dima yoyini.
Ji amin pañkewalek kabokon da yo timit timit uñun anpak tagi yan dima nandani.
Moneñ ae yo kabiyosi ireñ tañba uñun do butjikon da uñun yo madep yan dima nandani.
- ¹¹ Bisap morapmi Piñkop da yan yanban nandagim, “Nak naga Piñkop, tapminno madepsi.
- ¹² Nak bisapmi bisapmi amin do but dasi galak tañ yomisat.”
Amin Tagi, anpak amañ uñun da aripmon gak da amin kalon kalon do kobogi nimir nimir asal.

63

Amin kinda da Piñkop gat egip do nandañek bisit agit
Dewit Juda miktimon miktim amin da aripmi dima egipmi uñudon egek kap on mandagit.

- ¹ Piñkop, gak Piñkopno.
Nak pi madepsi añek gak wisiat.
Nak miktim kibiri amin da aripmi dima egipmi timon egek tapminno minisi anakwa amin da pakbi do añ uñuden wupno da gak do tepmisi nandisak.
Añek giptimno da gak gat egipdosi nandisak.
- ² Telagi yutnon gandagim.
Tapmingo madep gat ae tilimgo gat pindakgim.
- ³ Miktimon egip egip uñun tagisi, mani uñun yapmanjek gak da nin do but dasi galak tañ nimisal uñun da wukwisi asak.
Do nak mango yan ankisiat.
- ⁴ Nak si egipben bisapmon mango yan ankisin wigikerñ.
Kisitno si pañenagek gak do bisit añ añ abeñ.
- ⁵ Amin da jap galagisi nelagi toñ nañek aripmi añ uñuden wupno galagisi nandisak.

- Do nak kisik kisik kap yanjek mango yan anjksisat.
⁶ Nak dipmin potpot tamokon si pokdot bisapmon gaktosi nandan egisat.
 Kalbi nandak nandak gak dogin asat.
⁷ Gak panpulugokno egisal, do nak gak da pit kagagwan tagisi egek gak do kisik kisik kap yosot.
⁸ Wupno gak da kapmatjok gol awildak.
 Anjakwan kisitgo aminsi tet da nak tebaisi abidosok.
⁹ Amin nikba kimokger do nandan amin, unjun tasik tokdan.
 Ujun kimakbi kokupgwan pigikdan.
¹⁰ Uwalni da emat agak sibaban dapba kimagakwa jon pinan da giptimni nokdan.
¹¹ Mani kila amin madep nak naga Pinjkop do kisik kisik akdisat.
 Ae Pinjkop yol do unjun da manon da yan teban tok awit amin, unjun kisik kisik tagi ani.
 Mani unjun da top amin dakon gen kagani sopdisak.

64

- Amin* kinda Pinjkop da kilani asak do bisit agit
 Dewit dakon kap kinda. Kap yon amin dakon kila amin do mandabi.
¹ Pinjkop, nak jigino madepsi, do bisitno nandaki.
 Nak uwal do pasoldot, do anpuluganbi nak aripmi dima nitni.
² Amin yokwi nak anjupbal ak do pasulikon da gen yan panjosit an.
 Anjek nak nit do muwugan, do kilano anjaki yo yokwi dima an namni.
³ Geni unjun geni tepmisi.
 Emat agak siba da yan mandan nama.
 Amin da amin do tilak anjek obip panjiligan, unjun da tilak geni emari ton ban nak panjilik nama.
⁴ Ujun pasil egek amin kilegi do obip yamanjan.
 Ujun dima pasolgon, do tepmisi yamanjan.
⁵ Iyi panjeban ak do anpak yokwi unjun an.
 Amin diwari yokwalni do pat yopmanjek gen yan yon,
 "Amin kinda da nin aripmi dima nindakdisak."
⁶ Anpak yokwi ak do gen yan panjeban anjek yan yon,
 "Anpak yokwi kinda ak do dakon nandak nandak tagisi aman.
 Yo unjun akdaman unjun amin kinda da aripmi dima kan nandanjo asak."
 Amin dakon but nandak nandakyo aripmi dima nandanjan.
 Ujun pasilisi.
⁷ Mani Pinjkop da iyi dakon gobin ban yaman yomdisak.
 Anjakwan unjudon gin wuda madepsi noman tokdan.
⁸ Amin diwari panjupbal ak do yawit, do Pinjkop da panjupbal akdisak.
 Amin morap unjun pindatni amin da jikgo yokwisi yanjan yominek winda kwakwal an yomdan.
⁹ Minjat amin morap kisi Pinjkop do pasoldan.
 Anjek Pinjkop da yo unjun asak unjun do yokdan, ae unjun do nandan egipdan.
¹⁰ Amin kilegi morap Yawe do kisik kisik akdan.
 Anjek panjutnosak do iyikon kinekan tagisi egipdan.
 Amin kilegi morap Yawe dakon man awigikdan.

65

- Kisik kisik* anjek Pinjkop ya yan iyiwit
 Dewit dakon kap kinda. Kap on Pinjkop gawak imim kap. Kap yon amin dakon kila amin do mandabi.
¹ Pinjkop, nin Saion kokup papmon kinekan gak anjksineksi.

- Yaŋ aŋapno yo morap ak do yagiŋaŋ uŋun kinda dima suŋ tosak.
- ² Gak da bisitnin nandaŋ nimisal.
Amin morap kisisi gagon opdaŋ.
- ³ Diwarinin da witjiŋba wagil yokwisi egipgumaŋ, mani gak da diwarinin wiririk nimgul.
- ⁴ Amin gak da yutnon opni do manjisal uŋun kisik kisik ekwaŋ.
Gak da Telagi Yut Madepmon yo tagisi toŋ uŋun baŋ tugok tugogisi paŋek ekwamaŋ.
- ⁵ Piŋkop gak dasi nin yokwikon baŋ timik timik aŋaki tagisi ekwamaŋ.
Gak bisitnin nandaŋek pi tapmimi toŋ aŋek nin paŋpulgusol.
Amin miktim diwarisikon ae tap diwarisikon ekwaŋ uŋun kisi gak da paŋpulgoki do jomjom aŋ.
- ⁶ Gaga da tapmimon kabap morap wasaŋ yopgul da tamonikon toŋ.
Gak tapmimoŋo madepsi.
- ⁷ Gak da tap madep paptanŋ tamaligakwan aŋyawot aŋaki wayiŋi mini tosoŋ.
Ae miŋat amin kabi egi aŋaŋ kwaŋ gen pap yaŋek pidok pidok aŋ uŋun gak da paŋyawot asal.
- ⁸ Wasok madep madep aŋaki amin uŋun do pasolgoŋ.
Gildat wisak tetgin ae pigisak tetgin wasok tapmimi toŋ asal uŋun do nandaŋek kisik kisik kap yaŋ gamaŋ.
- ⁹ Gak da miktim kilani ak do sikak yipbi mosok.
Yaŋ aŋaki miktim tagisi aŋakwan jap bami tagisi toŋ.
Piŋkop gak da pakbi morapmi yopgul da dima dugonŋ.
Yaŋdo, jap bami madepsi ireŋ taŋakwa amin da aripnikon paŋ noŋ.
Gak da yaŋ ak do kili nandagil.
- ¹⁰ Gak da sikak morapmi yopbi maŋek miktim aŋyawot aŋakwan pakbini toŋ aŋakwa jap gisamigaki bami tagi toŋ.
- ¹¹ Gak nin do tagisi nandaŋek jap pakpak bisapmon jap madepsi paŋireŋaŋ nimisal.
Jap tamokon jap morapmisi tugaŋ wigisak.
- ¹² Miktim amin dima ekwaŋon joŋ tim morap taŋ aŋaŋ kwaŋ uŋudon bulmakau gat ae sipsip gat morapmisi ekwaŋ.
Ae ileŋ morapmon joŋ kalikaligisi kwaŋakwa kisik kisik aŋ.
- ¹³ Joŋ timon sipsip morapmisi ekwaŋ ae galegikon wit morapmisi kwaŋek toŋ,
do yo morap kisik kisik aŋek kap yoŋ.

66

- Piŋkop do kisik kisik aŋek ya yaŋ iyik dakon kap*
Kap on Piŋkop gawak imim kap. Kap yoŋ amin dakon kila amin do mandabi.
- ¹ Miktimon miŋat amin morap kisik kisik aŋek yaŋ tidaŋek Piŋkop aŋkisini.
- ² Kap yaŋek man madepni yaŋ aŋkisini.
Man madepni madepsi yaŋ aŋkisini.
- ³ Piŋkop yaŋsi iyini, “Yo morap asal uŋun wagil tagisisi.
Tapmimoŋo uŋun madepsi, do uwalgo da madepsi pasolgoŋ.
- ⁴ Miktimon amin morap gak gawak gamaŋ.
Kap yaŋek mango yaŋ aŋkisaŋ.”
- ⁵ Ji abiŋek Piŋkop da yo agit uŋun pindatni.
Yo masi masimi amin da binapmon agit uŋun do pindatni.
- ⁶ Uŋun da Tap Gami aban kibidaŋ miktim kibiri yombem aŋakwan uŋudon da teri kinda wugiwit.
Ji abiŋek mani yaŋ aŋkisino.
- ⁷ Uŋun tapmimni madepsi, ae kila amin madep dagok dagogi mini egi wugisak teban.
Egek amin da yo morap aŋ uŋun pakyaŋsi pindakdak.
Do kwen wugik dima aŋ imneŋ.

- ⁸ Miñat amin kabi morap ji Piñkopnin anjksinjakwa amin da wiwikni nandani.
⁹ Ujun da kilanin anjakwan sigin ekwaman, ae sagalek dima nindapmanjan.
¹⁰ Piñkop, amin da silwa sonba gwaljigi minisi anj unjun da tilak gak da nin kili panjkewalgil.
¹¹ Gak da nin paron ban timikgil.
 Yan anek ninon jigi madepsi yipman nimgul.
¹² Gak yum pindagaki uwal da obisi baman nimgwit.
 Anjaki nin kindap ae pakbi madep kagagwan agipguman.
 Mani abisok gak da kokup tagisikon panjabil.
¹³⁻¹⁴ Kalip jigi noman tan naban paret kindap da si son mudogi unjun gam do gen kagano kon da yan teban tok kili agim.
 Yan agim do on paret gak da yutnon panjobinek kindapmon sokdisat.
¹⁵ Gak do bit kilapyo madepsi ban altakon sonjek gak do paret aber.
 Sipsip wili madepsi ban sonjapbo unjun dakon kibani tagisi unjun nandabi.
 Bulmakau wili ae meme wili kisi gak do paret aber.
¹⁶ Miñat amin morap ji Piñkop do pasalek ekwan amin ji abin nak dakon gen nandani.
 Piñkop nak anpulugok do yo madepsi agit, unjun dakon geni dayikdisat.
¹⁷ Nak mani yan anjksinjek anpulugosak do yan tidagim.
¹⁸ Butnokon diwarino tawit unjun yanjwok dima agim tam, Amin Tagi bisitno dima nandaban.
¹⁹ Mani Piñkop da nak kili nandan namgut.
 Asisi, tekno nandanjek bisitno kili nandagit.
²⁰ Nak Piñkop dakon man anjksisat.
 Ujun bisitno nandaban isali dima agit.
 Anjek nak do but dasi sigin galak tan namisak.

67

Piñkop anjksik kap

Kap on Piñkop gawak imim kap. Kap yon amin dakon kila amin do mandabi. Gita tidanjek yogogi.

- ¹ Piñkop nin do nandan yawok nimejek ninon yo tagisi abi.
 Butgo ninon yipmanjek yo tagisi anj nibi dosi nandaman.
² Yan anjaki amin kisi da gak dakon anpakgo nandani.
 Ae gak da amin yokwikon ban tagi timikdal dakon tapmim miktim amin kisi morap da nandani.
³ Piñkop, amin da gak anjksini do nandisat.
 Amin morap kisi da gak anjksini dosi nandisat.
⁴ Gak gen kokwin pi agakgo kilegisi, ae miktimi miktimi miñat amin kabi kosit kilegi yolisal.
 Yan asal do miñat amin kisi dakon but tagisi anjakra kisik kisik kap yoni dosi nandisat.
⁵ Piñkop, amin da gak anjksini do nandisat.
 Amin morap kisi da gak anjksini dosi nandisat.
⁶ Miktim da jap morapmi panalon asak, ae Piñkop, nin dakon Piñkop da nin gisamitjak.
⁷ Asisi, Piñkop da nin gisamigakwan amin morap miktimi miktimi ekwan unjun da Piñkop do pasal imdan.

68

Israel amin Piñkop da panpulugagit do kisik kisik awit

Dewit dakon kap kinda. Kap on Piñkop gawak imim kap. Kap yon amin dakon kila amin do mandabi.

- ¹ Piñkop da tepmisi abinek uwalni yoljak.
 Piñkop do uwal anj amin pasalek kin mudoni dosi nandisat.

- ² Mirim da mukwa pisonba kin pasilgan, yan gin Pinjkop da uwal yoldisak.
Kindap tedep da kendol pindakban pakbi dagon, yan gin amin yokwi Pinjkop da inamon tasik tokdan.
- ³ Mani amin kilegi kisik kisik akdan.
Anek Pinjkop da dabilon butni tagisi anek kisik kisik madepsi akdan.
- ⁴ Pinjkop anjksinej.
Man madepni do nandanek anjksinej kap yonejsi.
Ujun gikwemon yigek kisak.
Mani unun Yawe.
Nin iyi da dabilon kisik kisik anej.
- ⁵ Pinjkop iyi da telagi kokupmon egek minjat monjiyo datni kimakgwit unun kilani asak,
ae sakwabatyo kisi kilani asak.
- ⁶ Ae minjat aminyo dage dage anek ekwan unun diwatni panalon anyoban tagisi yikgan.
Ae dam tebanon ekwan amin puluganban kokupmon tagisi ekwan.
Mani kwen wugik an amin miktim kibiri tim yokwisikon panji egipdan.
- ⁷ Pinjkop, kalip gak minjat aminyogo mibiltan yominek miktim amin da aripmi dima egipmi timon timik pawilgil.
- ⁸ Ujun bisapmon Sinai dakon Pinjkop abinakwan miktim wudip agit.
Asi, Israel dakon Pinjkop abinakwan sikak madepsi magit.
- ⁹ Pinjkop, gak da sikak madepsi yipbi miktimgokon magit.
Anjaki miktim yokwi da miktim tagisi ae dagagit.
- ¹⁰ Ujun miktimon minjat amin kabigo da kokup wasawit.
Gak yogo morapmisi unun ban wadak wadak amin panpuluganaki tagisi egipgwit.
- ¹¹ Amin Tagi da minjat amini do gen yomgut, aban minjat morapmi da kin gen unun yan tenjajawit.
- ¹² Gen unun yan, Uwal dakon kila amin madep gat ae emat amin morapni gat kisi pasal kwan.
Anjaka minjat kokupmon ekwan da amin emaron yo timikgan unun kokwin an.
- ¹³ Minjat unun sipsip kila an, mani silwa gat gol gat ban giptimni tagisisi panjilim anek minam dakon tilimi yombem dagon.
- ¹⁴ Pinjkop Tapmim Ami da Salmon Kabapmon kila amin madep yolban kiwit, anek unun kabapmon ais yopban mawit.
- ¹⁵ Basan dakon kabap unun madepsi.
Hej monij monijni morapmisi.
- ¹⁶ Kabap madep Basan, gak nido Pinjkop da Jerusalem dakon kabap Saion unudon iyi yit do tilak agit unun do nandabi yokwi tok asal?
Yawe iyi toktogi unun kabapmon egipdisak.
- ¹⁷ Amin Tagi emat amini gat os da emat amin ilik pawilgan tamo tausen morapmi kon da apgut.
Sinai Kabap yipmanjek pigit da iyi da telagi yutnon egisak.
- ¹⁸ Pinjkop kabap dubagisikon wigek uwalni morapmi emaron teban tanej iyi timikgit unun amin timikban kisi wigiwit.
Ujun kwen wigik amin unun dakon yoni ban but galak do timikgit.
Pinjkop Yawe iyi unun kabapmon egipdisak.
- ¹⁹ Amin Tagi dakon man awigino.
Gildari gildari nin dakon jigi imekdak.
Pinjkop kalon dagin nin yokwikon ban timikdak.
- ²⁰ Pinjkopnin da nin panpuluganakwan tagisi ekwaman.
Amin Tagi Yawenin da nin panpuluganakwan dima kimokgoman.
- ²¹ Mani Pinjkop da uwalni dakon busunni pansulitdisak.
Ujun anpak yokwi toktogisi an amin pantasik akdisak.

- ²² Amin Tagi da yaŋ yosok,
 “Nak da uwalji Basan ekwaŋ uŋun aeno timik paŋapdisat.
 Tap idap da kadagikonsi baŋ timik pawikerŋ.
²³ Ji uwalji dakon yawi baŋ kandapji sugokdaŋ.
 Aŋakwa piŋanji da galak toknikon nokdaŋ.”
- ²⁴ Piŋkopno, ae Kila Amin Madepno, miŋat amin morap da gandaba gak emaron teban tal da kisik kisik aŋek abisal.
 Kisi morap da gandaŋakwa telagi yutgogwan wigisal.
- ²⁵ Kap yogok amin mibiltok kwaŋ, aŋakwa dubaŋ tidok amin buŋon obaŋ.
 Aŋakwa miŋatjok tambarin tidon uŋun binapmon kwaŋ.
- ²⁶ Uŋun kap yaŋ yoŋ,
 “Nin Piŋkop dakon miŋat aminyo, nin muwugek Piŋkop dakon man awigino.
 Israel amin, nin Yawe dakon man awigino.”
- ²⁷ Benjamin dakon miŋat aminyo kalonjisok da mibiltok kwaŋ.
 Ae Juda amin dakon kila amin gat ae miŋat aminyo gat Benjamin dakon amin kabi baŋ yolgaŋ.
 Aŋakwa Sebulan gat Naptali gat dakon kila amin buŋon yolgaŋ.
- ²⁸ Piŋkop, gak tapmingo kalip noligil, uŋun naŋ abisok nomansi noliki.
- ²⁹ Kila amin madep da yutgo Jerusalem tosok uŋudon abiŋek gak do but galak do yo paŋabaŋ.
- ³⁰ Piŋkop, Isip uŋun joŋ kilap yokwi yombem, uŋun tebaisi iyiki.
 Gak da uwalnin morap kwen wigik aŋ uŋun tebaisi yoyiki.
 Tebai yoyiŋaki wiŋi ŋwakbeŋ aŋek silwa gamni dakon bisapmon wugisak.
 Emat ak do nandaŋ amin yolbi dukwan dukwan kini.
- ³¹ Isip amin da but galak dakon yo timigek Jerusalem opdaŋ.
 Aŋakwa Itopia amin da Piŋkop do kisitni paŋenagek gawat gawat akdaŋ.
- ³² Amin ŋwakŋwari Kabi, ji Piŋkop do kap yaŋek Amin Tagi dakon man awigik do kap yoni.
- ³³ Uŋun kundu wasok wasogikon da kili tagit da tosok uŋudon agisak.
 Nandani. Piŋkop madepsi yaŋ tidosok.
- ³⁴ Miŋat aminyo morap, ji Piŋkop dakon tapmim madepni do yaŋ teŋteŋoni.
 Uŋun Israel amin dakon kila amin madepni.
 Kundukon tapmim madepni nomansi komaŋ.
- ³⁵ Piŋkop iyi da telagi yutnon tapmimi tonsi yikdak, do pasal imiŋ kimotneŋ.
 Israel amin dakon Piŋkop miŋat amini do tapmim madepni yomisak.
 Piŋkop aŋkisino!

69

Dewit Piŋkop da aŋpulugosak do bisit agit

Dewit dakon kap kinda. Kap yoŋ amin dakon kila amin da miŋat aminyo yoyiŋban “Jareŋ tagisi” uŋun tegon da yoni.

- ¹ Piŋkop, nak aŋpuluga!
 Pakbi wiŋaŋek teknokon kili wik.
- ² Nak neŋak kagagwan maŋ pigigim da egisat.
 Miktim tebai nikon bamaŋek tebai akgeŋ?
 Pakbi ilariŋwan agapbo pakbi da igek wagil witjiŋban tokdisat.
- ³ Piŋkop gak da aŋpulugoki do toktogisi yaŋ tidaŋ egek tapmimno minisi asak.
 Bisap dubagi gak do jomjom aŋek egit, do tekno bap taŋakwan dabilno tep namaŋ.
- ⁴ Isal dogin nandaba yokwi tok aŋ namaŋ amin morapmi ekwaŋ.
 Busuŋ daŋgwano dakon tilak yapmaŋdak.
 Uwalno mibili mini nak aŋtasik ak do aŋ.

- Nak kabo dima nan yominapbo top yan naman, do naga dakon yo kabino diwari yomisat.
- ⁵ Pin kop, nak nandan kokwini tagi dima amin kinda gak da nandan namisal.
Diwarino aripmi dima pan kisibiken.
- ⁶ Amin Tagi Yawe Tapmim Ami, yum nandanaki yokwi di abo gak da pan pulugosak do nandan gadat anek jomjom an amin da mayaktok di pabam.
Israel amin nin dakon Pin kopnin yum nandanaki yokwi di abo gak wisin gandak do pi an amin da mayaktok di pabam.
- ⁷ Nak gak goldat, do amin da manji gen yan naman.
Yan anakwa mayaktok pasat.
- ⁸ Peno padik padikyo da dima nandan naman wup an.
Gwakno da nak kokup gwaknwarikon amin kinda yombem nandan naman.
- ⁹ Nak gak dakon yut do madepsi galak tosot, do yutgo da tagisi tosak do pi madepsi asat.
Amin da gak do gen yokwi yan gaman unun yanba nagon obisak.
- ¹⁰ Nak kunam tagek gak do nandanek jap kelkel anek gawak gamisat bisapmon, amin da nak do gen yokwi yan naman.
- ¹¹ Nak but yokwi dakon imal pasat bisapmon, amin da manji gen yan naman.
- ¹² Muwut muwut tamokon amin da nak do yanba yokwi tok an.
Ae pakbi teban nanek but upbal an amin da abin nep do kap yon.
- ¹³ Mani Yawe, nak gak do bisit asat.
Pin kop gaga nandisal bisapmon bisitno dakon bami unudon nabi.
Gak nak do but dasi galak tan namisal, do asi pulugan nep do yagil unun do nandanek bisitno dakon kobogi nabi.
- ¹⁴ Pulugan nepmanaki nejak kagagwan dima pigi pasilgen.
Nak do yanba yokwi tok an naman amin da kisiron ban pulugan nepmanaki pakbi ilarigwan dima pasilgen.
- ¹⁵ Yum nandanaki pakbi da igek nak dima witjisak, ae pakbi ilarigwan dima pigi pasilgen.
Yum nandanaki bumjot gapma da nak dima galautjak.
- ¹⁶ Yawe, gak bisapmi bisapmi but dasi galak tan manjek yo tagisi an namisal.
Yan do, bisitno dakon bami nabi.
Bupmigo unun madepsi, do abin an pulugoki.
- ¹⁷ Nak gak dakon oman monjigo.
Pasilikan dima egi nabi.
Nak jigikon egisat, do bisitno tepmisi nandanek bami nabi.
- ¹⁸ Nak da kapmatjok abinek yokwikon ban yuman nan nepbi.
Uwalno da kisiron nan pulugan nepbi.
- ¹⁹ Uwalno nak do gen yokwi yon unun gak da nandanaki nayan.
Mano abin yipmanakwa mayaktok pasat unun nandisal.
- ²⁰ Gen yokwi unun yan naman unun do but yokwisi nandisat.
Anek tapmimno minisi asak.
Amin di da nak dakon but bo anteban ani yan nandagim, mani dima.
Ae amin di da nak anteban ak do gen tagi di bo nayini yan nandagim, mani dima.
- ²¹ Jap do agim bisapmon marasin yokwi ban namgwit.
Tekno kibidanban wain isipmi ban gin noker do namgwit.
- ²² Jap noknok madep ak do muwutni bisapmon unun kisik kisik bisap da tobilek kilap da yan paron depban yokwalni, ae gapmagwan manek tasik toni dakon yo yan asak dosi nandisat.
- ²³ Dabilni abi pilin tuk ani, anek yo sanbenek dima pindatni.
Manji panupbal abi tebai dima atni dosi nandisat.
- ²⁴ Butjap sigin nandan yominjek yo yokwisi an yobi.

- Anek butjapgo da aban pasil mudoni.
- ²⁵ Kokup ekwan unun isal tosak.
 Ae imal yutnikon amin kinda dima egipjak dosi nandisat.
- ²⁶ Amin diwari yokwini dakon kobogi yomgul, amin yokwi da yokwi an yom do pi sigin an.
 Gak da amin diwari dakon giptim pandaganek giptim tedep yomgul, amin yokwi da jigilak gen yan yominek jigi yoman.
- ²⁷ Amin yokwi dakon yokwini do dima intan yobi.
 Unun amin dimasi panpulugoki.
- ²⁸ Gak da egip egip papiakon mani wiririkgi.
 Ae amin kilegi dakon man gat kisi mani dima mandaki dosi nandisat.
- ²⁹ Nak jigi tepmiyo madepsi pasat.
 Pinjkop, gak da nak yokwikon nan abidane nak anmilip abi.
- ³⁰ Yan anjaki nak kap yanek Pinjkop dakon man awigikdisat.
 Anek ya yan iyinek man madepni do yan tenjenok aben.
- ³¹ Anapbo Yawe da anpak unun aben do but dasi galak tan kimotjak.
 Bulmakau ban paret aben unun do madepsi dima galak tosak.
- ³² Nak Pinjkop anjiskey bisapmon minjat aminyo jigi pan da unun kane kisik kisik akdan.
 Ae minjat aminyo Pinjkop wisin kok do pi an amin unun Pinjkop da butni panjeban akdisak.
- ³³ Yawe da yo do wadak wadak an amin dakon bisitni nandan yomisak.
 Minjat amini dam tebanon ekwan unun do dima intan yomisak.
- ³⁴ Kunder gat ae miktim, ae tap idap gat ae tap kilap ae yo morap tap kagagwan ekwan, ji kisi morap Pinjkop dakon man awigini.
- ³⁵ Nido, Pinjkop da Saion kokup pap dakon minjat aminyo uwal da kision ban timitdisak.
 Anek Juda minjat aminyo panpuluganban kokup papni ae akdan.
 Yan aban Pinjkop dakon minjat aminyo unun kokup papmon tagisi egek, unun miktim wagil abidoni.
- ³⁶ Pinjkop dakon oman amini dakon diwatni da unun miktim abidokdan, ae minjat amin Pinjkop but dasi galak tan iman unun da unun miktimon egipdan.

70

Dewit Pinjkop da anpulugosak do bisit agit

Pinjkop da Dewit dakon jigi kan nandanjo asak do Dewit da kap on mandagit. Kap yon amin dakon kila amin do mandabi.

- ¹ Pinjkop, nak yokwikon nan abidoki.
 Yawe, tepmisi abinek nak anpuluga.
- ² Amin diwari da nak nikba kimotdisat.
 Gak dasi pabin yopmanek panjintok anjaki mayaktok pani.
 Ae amin diwari nak dakon jigi do kisik kisik an, wiririkbi tobil kinakwa mani pabin yopbi dosi nandisat.
- ³ Nak do manji gen yon amin, obisi panmayak anjaki anpak yokwini do wiripdatni dosi nandisat.
- ⁴ Mani amin gagon oban, unun buri tagisi anakwa gak do kisik kisik ani.
 Minjat aminyo unun gak da yokwikon ban timikgil unun do but galaksi nandane toktogisi
 “Pinjkop unun wagil tagisisi!” yan tagi yoni.
- ⁵ Mani Pinjkop, nak wadak wadak amin, ae nak naga aripmi dima anpulugoken, do tepmisi abin anpulugoki.
 Yawe, gak gaga nak dakon panpulugokno ae yokwikon ban timit timit amino.
 Jomjom dima abi, tepmisi anpulugoki!

71

Amin pelanj dakon bisit

- ¹ Yawe, anjikutnoki do gagon obisat.
Nak anjikutnajak mayagi dima pakej.
- ² Gak wagil kilegisi, do nak anjapuluganjek uwalno da kisiron nanj kukwanj nepbi.
Bisitno nandanjek puluganj nepbi.
- ³ Gak tip madepno egek nak tagisi anjikutnosol.
Gak tip tebano ae dam tebano aripmi dima tuwili, do gen teban yipmanjaki uwal da kisiron da puluganj kikerj.
- ⁴ Pinjkopno, amin yokwi da kisiron banj puluganj nepbi.
Ujun emat aminsi, ae anjakni unjun wagil yokwisi.
- ⁵ Amin Tagi Yawe, gak dasi puluganj nepdisal yanj nandanjek egisat.
Nak monijisogon da nandanj gadanj gaminj ananj wigim.
- ⁶ Mejno da nak anjalamban gak da kila anjaki wik da abisok egisat.
Yanj asal do bisapmi bisapmi mango yanj anjksinj kimokgej.
- ⁷ Amin morapmi nandanjakwa yo noman tanj naminjakwa yanj nandanj, gak kalonj dagin tagisi anjikutnosol.
- ⁸ Gildat kinda kalonj nak gak dakon man awigisat, anjek minjat aminyokon gak dakon tilimgo do yanj tenjtenok asat.
- ⁹ Abisok nak amin pelanj kili at, do tapmimno minisi.
Gak nepmanj degek manji di nabim.
- ¹⁰ Uwalno nikba kimokgej do muwugek anjupbal ak do gen yanj panjteban anj.
- ¹¹ Ujun yanj yorj, "Kili yolek abidono.
Ujun anjulgosak amin kinda dima egisak.
Pinjkop kili yipmanj dekgit."
- ¹² Pinjkop, dubagikon dima egipbi.
Pinjkopno, tepmisi abinjek nak anjulgoki.
- ¹³ Gen yanj namanj amin unjun pabinj yopmanjek dapbi pasilni.
Nak anjupbal ak do nandanj, do gak da panjntok anjek madepsi panjmayak abi dosi nandisat.
- ¹⁴ Mani nak toktogisi gak nandanj gadanj gaminjek anjulgoki do jomjom aberj.
Mango madepsi sigin awigikerj.
- ¹⁵ Anjakgo kilegisi unjun do amin yoyikerj.
Yo masi masimi morapmisi nagon agil unjun aripmi dima maninj mudogi, do gildat kinda kalonj gak do nandanj egek puluganj nepgul unjun dakon geni amin yoyikerj.
- ¹⁶ Amin Tagi Yawe, gak dakon tapmim do nandanjek gak anjksikerj.
"Yawe kalonj gin unjun amin kilegisi" yanj yoyinj tenjtenokerj.
- ¹⁷ Pinjkop, nak monijisogon da gak da nayinj dek ananj wigil.
Gak da yo masi masimisi asal unjun do amin yoyinj tenjtenosot.
- ¹⁸ Abisok nak amin pelanj kili at, ae kuluno madepsi kwanj, do Pinjkop nak dima nepmanj dekgi.
Nak gat egaki gak dakon tapmim madepgo do minjat amin kabiyoyo altanj altanj ani unjun yanj tenjtenok anjyominj yominj aberj.
- ¹⁹ Pinjkop, anjakgo kilegi unjun tuganj kundu da aripmon wigigit.
Gak pi madepsi agil.
Amin kinda gak yombem mini.
Gak da yapmanj mudosol.
- ²⁰ Gak da jigi mibili mibili yopbi nagon apgwit, mani nak nandisat, gak da nak aego anjteban akdisal.
Miktim kagagwan nanj abi pidokerj.
- ²¹ Gak da mano abi madepsi sigin pap tokdisak.
Anjek butno aego anjteban akdisal.

- ²² Pinjkopno, gak dimasi nepmanj dekdal, do mango awigik do gita tidokenj.
Israel amin dakon Pinjkop telagi, mango awigik do gita tidarek kap yokenj.
- ²³ Nak kisik kisik anek yanj tidokenj.
Gak do kap yanjek mango awigikenj, nido yokwikon nanj abidagil.
- ²⁴ Amin da nak abinj nep do awit, mani gak da pabinj yopmanjek obisi panmayak agil.
Yanj agil do nak gildat kinda kalonj gak dakon anjak kilegi do minjat aminyokon yanj tenjenok abenj.

72

- Pinjkop da kila* amin madep anpulugosak dakon bisit
Solomon dakon kap kinda.
- ¹ Pinjkop, anpakgo kilegi unjun kila amin madep do iyinj dekbi gen kokwin kilegi asak.
- ² Anjaki anpak kilegikon da minjat amin kabiyogo ae yoni mini amin gen kokwin tagisi anjomjak.
- ³ Kila amin madep anpak kilegi asak, unjun do ilen madep ae moninjikon jap bami tagisi pani.
- ⁴ Anpuluganbi kila amin madep da bupmi amin panpuluganban tagisi egipni.
Ae yo do wadak wadak an amin dakon gwakni panpulugosak.
Mani amin do yokwi anyomanj amin unjun pabinj yopjak.
- ⁵ Kila amin madep anpuluganbi gildat ae kanek tonjil da aripmon egipjak.
- ⁶ Kila amin madep anpuluganbi anpak tagisi banjin asak.
Anjaki sikak da manjek jap panjirenj asak unjun da tilak anpakni tagi da tagisi noman tosak.
- ⁷ Miktimon egipjak bisapmon amin anpak kilegisi banjin ani.
Kanak da tanj ananj kisak bisapmon yo kinda do wadak wadak dima ani.
- ⁸ Kila amin madep egek tap teri kinda da tap teri kinda miktim daman toso, gat ae Pakbi Yupretis kon da miktim morap tanj ananj kwanj unjun gat kisi kila akdisak.
- ⁹ Miktim kibiri timon amin da gawagek pasal imni.
Ae uwalni da miktimonsi manj pagek pasal imni.
- ¹⁰ Spen miktim dakon kila amin madep gat ae tap binap miktim tim tonj unjun dakon kila amin madep kisi da gawat gawat an iminjek yo tomni madep banj imni.
Arebia miktim gat ae Seba miktim gat dakon kila amin madep da yanj gin akdanj.
- ¹¹ Kila amin madep morap da njwakbenj an iminjakwa minjat amin morapyo da oman anj imdanj.
- ¹² Yoni mini amin da panpulugosak do yanj tidanja panpulugosak.
Ae jigi panjek panpulugogi mini amin panpulugosak.
- ¹³ Ae amin tapmimi mini wadak wadak ekwanj unjun do bupmi nandanjek panpulugosak.
- ¹⁴ Unjuden amin do but dasi galak tanj yomisak, do uwal da pabinj yopmanjek panjupbal ani bisapmon uwal da kisiron banj pulugan yopdisak.
- ¹⁵ Kila amin madep unjun bilak morapmi egipjak dosi nandisat.
Arebia miktim amin da gol imni.
Gildat kinda kalonj Pinjkop da anpulugosak do minjat aminyo da bisit anj imni dosi nandisat.
- ¹⁶ Lebanon miktimon wit tagisi kwanj, unjuden gin amin da pigaga yanj gin kwoni.
Jonj morap kwanj irenj tonj unjun da tilak kokup papmon amin yanj gin irenj toni.
- ¹⁷ Kila amin madep unjun dakon man madepni do dima injtoni dosi nandisat.
Gildat da toktogisi toso unjun da aripmon man madepni toktogisi yanj gin tanj anj kisak.
Unjun amin dogin anjek miktimi miktimi amin da gisami tonj egek kila amin madep do gisami tonj amin yanj iyini dosi nandisat.
- ¹⁸ Pinjkop, Israel amin dakon Yawe anjisino.

Yo masi masimisi unun kalon dagin asak.

¹⁹ Mani tilimni torj unun toktogisi arjkisino.

Miktimi miktimi tilimni tugok tugogisi tan ananj kikdisak.

Unun bami, unun asi.

²⁰ (Dewit, Jesi dakon monji, unun dakon bisit obin idon dagosok.)

PAPIA 3

(Kap 73–89)

73

Piņkop amin yokwi do yo yokwisi an yomdisak

Asap dakon kap kinda.

¹ Piņkop da Israel amin do yo tagisi an yomisak.

Piņkop da butnigwan yoni minisi amin do yo tagisi yomisak.

² Mani nak da naga yokwikon pali magim.

Nak kandapno sagalek yan nikban manek nandan gadatno pali yipman dekgim.

³ Nido, nak kwen wugik amin yokwi pakpak unun pindakgo yoni morapmisi anakwa unun dakon yoni do pindak galaktok agim.

⁴ Giptimnikon tepmi dima nandan.

Unun amin tebai ae giptimni unun tagisi gin.

⁵ Jigi amin diwari da pan unuden dima pan.

Amin diwari jigi mibili mibili pan, mani yo unuden di dima noman tan yoman.

⁶ Do iyi do nandaba wigakwa kisik kisik an, ae nomansi amin diwari dapmanjek panupbal an.

⁷ Unun but nandak nandaknikon da anpak yokwi ak do nandan unun panalon an.

⁸ Amin diwari do manji gen yan yominek yokwi an yom do gen yon.

Unun kwen wugiksi anek amin diwari panupbal ak do gen madepsi yon.

⁹ Piņkop Kwen Kokup egisak unun do gen yokwi yan iman.

Anek iyi dakon man pawigek amin morap da geni guramitni do pi tebaisi an kimokgon.

¹⁰ Do Piņkop dakon miņat aminyo diwari kwen wigik amin dakon gen do galak tanek geni unun nandan gadan.

¹¹ Amin yokwi da gen yan yon, “Piņkop da yo nin da aman unun aripmi dima nandisak.

Piņkop Wukwisi da nin dakon anpaknin dakon mibili nandisak dakon kosit kinda dima tosok.”

¹² Amin yokwi unun jigi di dima noman tan yoman.

Anakwa yoni morapmisi, ae sigin iren ton.

¹³ Nak naga dakon egip egipno kila tebaisi agim, ae butno gwaljigi mini tosok, ae yokwi di dima agim.

Unun isal dogin agim, ma?

¹⁴ Piņkop, nak yokwi dima agim, mani gak da gildat kinda kalon gip tedep namisal, ae wisa dagokdo morap kobogi yokwisi namisal.

¹⁵ Nak gak dakon miņat aminyogo do amin yokwi da gen yon unuden yoyigim tam, top yoyikom.

¹⁶ Nak amin yokwi da yo unun an dakon mibili wisin kok do agim, mani antidok agim.

¹⁷ Piņkop, nak gak da telagi yutnon wigigim bisapmon nandak nandakno pisagit.

Anek amin yokwikon yo noman tokdan unun do nandako pisagit.

¹⁸ Piņkop, gak da amin yokwi abi kosit sagalegisi ban akwan, anek abi manek wagisi tasik ton.

¹⁹ Unun tepmisi tasik ton.

Ae kimotni unun pasol pasolisi ae yokwisi.

²⁰ Amin Tagi, unun amin da dipmin pindakgan da wisa daganakwan pasilgan unun yombem.

Gak da abinaki amin yokwi pasil mudoni.

- ²¹ Ujun bisapmon nak bupmisi nandagim, anek butnokon da yokwisi nandagim.
²² Nandak nandakno minisi agit.
 Jon kilap buri mini da yan gak da dabilon anpak agim.
²³ Mani nak gak gat toktogisi egapbo kisitno aminsi tet do abidosol.
²⁴ Nak da kosit kilegi agipben do nayin dekdal.
 Ae don gak da nak abidanbi kokup tilimni ton unudon gak gat egipdamak.
²⁵ Namin amin di da Kwen Kokup egek nak dakon kila an?
 Amin di minisi, gak kalon gin.
 Pin kop, nak gak do but dasi galak tan gamin kimokdot.
 Gak do but dasi galak tosot unuden miktin dakon yo morap do dima galak tosot.
²⁶ Giptimno ae wupno tapmimni minisi anjil kan, Pin kop gak kalongin teban tokno.
 Anek nak gat egaki toktogisi wadak wadagi mini egipben.
²⁷ Asisi, minat aminyo manji gaman unun tasik tokdan.
 Amin gak golgwit da ae kili gepman dekgwit, unun panupbal abi mini ani.
²⁸ Mani nak gak da kapmatjok egisat, unun da tagisi.
 Amin Tagi Yawe, gak da nak tagisi an kutnosol.
 Nak yo morap agil do yan tenjenok aben.

74

- Pin kop da Israel amin panpulugosak do amin kinda da bisit agit*
 Asap dakon kap kinda. Kap on do Maskil yan yon.
- ¹ Pin kop, gak nido toktogisi manji nimisal?
 Nido sipsip kabigo tagisi pawildal nin do butjap tebaisi nandan nimisal?
² Minat aminyogo nin do aego nandaki.
 Kalipsigwan minat aminyogo nin manjin nippul.
 Gak da nin yuman nagil da nin gak dakon kabi ekwaman.
 Saion Kabap kalip egipgul unun do aego nandaki.
³ Uwalnin da gak dakon telagi yutgo dakon yo morap kili pantasik awit.
 Abinek yo morap pantasik awit unun pindakgi.
⁴ Uwalgo da telagi yutgokon wigek yan tidanjek galak toknikon yo awit.
 Gak dakon yo kulabik anek iyi emaron teban tawit unun dakon tilakni ban yopgwit.
⁵ Amin da koron kindap pasan unuden, gak dakon yut pasiwit.
⁶ Kindap kwik tilak tagisi ban pan tilim abi, unun uwal da parejka ae ama madep ban tidanj tuwilgwit.
⁷ Kindap ban yutgo sowit.
 Ujun anpak yokwisi anek yut unun gaga egip do manjigil, unun anupbal aba telagi dima tagit.
⁸ Nin wagilsi pabin nip do nandak nandak awit, do miktinninon Pin kop gawak imim yut morap ton unun son mudawit.
⁹ Gak da wasok tapmimi ton kinda abi dima koman.
 Ae abisok kombi aminin mini.
 Ni bisapmon jigi unun pasiljak unun ninon da kinda dima nandisak.
¹⁰ Pin kop, bisap nian da uwal da yansul yokwisi an gamni?
 Toktogisi gak dakon man do yanba yokwi tok anjegipni?
¹¹ Gak nido nin dima panpulugok do nandisak?
 Tapmim madepgokon da uwalnin dapbi tasik toni.
¹² Mani Pin kop, kalipsigwan gak kila amin madepnin egipgul, ae abisok kisi kila amin madepnin egi nimisal.
 Bisap morapmi gak da nin panpuluganbi emaron dima tasik tagiman.

- 13-14 Gak dasi tapmim madepgokon da tap pudagil, anek unun tap pakbi kagagwan nugim madep mani Liwaiatan unun dakon busurji panjulikgil.
Anek giptim timni miktim kibiri nimani tonj timon jonj kilap do yobi nawit.
- 15 Gak dasi abi pakbi monij miktim timon noman tajak pak abigiwit.
Ae gak dasi pakbi madep abi wagilsi kibidawit.
- 16 Gak dasi gildat kalba gat ae pilin gat wasagil.
Ae gildat gat kanek gat kwen yopgul.
- 17 Gak dasi miktim morap dakon wasipni yopgul.
Ae bilagi bilagi dakon gildat ae sikak bisap yopgul.
- 18 Yawe, gak dima injtoki.
Uwalgo da yansul yokwisi anj gaman.
Unun nandan kokwini tagi dima amin da mango do yanba yokwi tok anj.
- 19 Minjat amingo kinarim yombem tapmimni mini, do gak da nin nipmanj dekbi jonj bit kilapyo da dima panjupbal ani.
Uwal da minjat amingo nin obisi panjupbal anj, do dimasi injtanj nibi.
- 20 Miktinninon dukwan dukwan morap kisi emat anj, ae pilin tuk madepsi tosok, do gak da nin gat sanjek sanjek agil unun do aego nandaki.
- 21 Yum pindagaki amin yokwi da bupmi amin bamanj yominek dima panjmayak ani.
Wadak wadak amin unun da mango anjisini do nandisat.
- 22 Pinjkop, uwal da gen yanj gaman, do gak abinek gen pikon gaga da tet kila tebai abi.
Gildat kinda kalonj nandan kokwini tagi dima amin da yansul yokwisi anj gaman unun do nandaki.
- 23 Uwalgo da gen pap yanek gen yokwi yanj gaman.
Unun toktogisi madepsi yanj tidonj.
Pinjkop, anpak yokwini do dima injtanj yobi.

75

- Pinjkop* amin yokwi pabinj yopmanek amin kilegi panjlugosok
Asap dakon kap kinda. Kap on Pinjkop gawak imim dakon kap. Kap yonj amin dakon kila amin da minjat aminyo yoyinban "Dima pantasik ani" unun tegon da yoni.
- 1 Pinjkop, nin gak do ya yanj gayinek mango toktogisi awikwamanj.
Anek man madepgo do yanj tenjenok anek wasok tapmimi tonj mibili mibili agil unun do yomanj.
- 2 Pinjkop da yanj yosok, "Nak da gen pikon depberj dakon bisap kinda kili manjigim.
Gen kokwin kilegisi akdisat.
- 3 Miktim wudip anakwan minjat aminyo unun yawori dima ekwanj.
Mani miktim dakon mibili tebai abidanapbo tebai tosak.
- 4 Nak da iyi do nandaba wikwanj amin yanj yoyisat, 'Ji pibit tidok dima ani.'
Ae amin yokwi yanj yoyisat, 'Ji disi dakon man dima pawigini.
- 5 Disi dakon tapmim do kisik kisik dima ani, ae madepsi yanj tidanjek manji gen dima yanj namni.'"
- 6 Minjat aminyo man madep yomyom dakon pi unun miktim teri teri tanj anj anj kwanj dakon amin kinda da aripmi dima agagi.
- 7 Pinjkop kalonj dagin anpaknin kokwin asak.
Unun da amin diwari pabinj yopmanek amin diwari pawigisak.
- 8 Yawe da kisitnikon kap kinda abidosok, unun wain yokwisi ae tebaisi yo isipmi gat iktagilbi unjungwan tuganji.
Unun tagalban amin yokwi morap da kisi nanj mudonj.
- 9 Mani nak toktogisi Jekop dakon Pinjkop do yanj tenjenok anek mani awigik do kap yokenj.
- 10 Pinjkop da amin yokwi dakon tapmim wiririkban pasildanj.
Mani amin kilegi do tapmim madepsi yomdisak.

76

Piŋkop da emaron teban tagit

Asap dakon kap kinda. Kap on Piŋkop gawak imim dakon kap. Gita tidaneŋk yogogi.

- ¹ Juda miktimon amin da Piŋkop pakyaŋsi nandaŋ iman.
Israel miktimon mani wukwisi tosok.
- ² Yutni unun Jerusalem tosok.
Saion Kabapmon tosok.
- ³ Unun kokupmon uwal dakon gobiŋni gat, ae pasikni gat, ae emat agak sibani gat jokgalgit.
Piŋkop da emat dakon yo morapni paŋupbal agit.
- ⁴ Piŋkop, gak tilimgo unun madepsi, ae gak kila amin madep mibiltogi.
Gak wukwisi, man madepgo da kabap madep dakon man madep yapman mudosok.
- ⁵ Gak uwal dakon emat amini tapmimi toŋ dakon yoni tagisi gwayeŋ paŋapgul.
Unun emat amin unun kili kimak mudawit, ae emat dakon yo kabini timitni dakon tapmim mini.
- ⁶ Jekop dakon Piŋkop, gak da tebai yoyigil, do os gat ae amin ilik pawilgaŋ tamo gat kisi wayiŋi mini.
- ⁷ Piŋkop, amin gak do si pasolgoŋ.
Gak da butjap nandaŋ yobi bisapmon, namin da gak da dabilon tagi atjak?
Amin kinda da aripmi dima.
- ⁸ Gak kwen kokupmon da uwal da kobogi yokwisi timitni do yagil, anjaki miktimon miŋat aminyo da pasalek tayaŋgok egipgwit.
- ⁹ Piŋkop gak pidaŋ agek amin yokwi dakon anpakni kokwin anek jigini toŋ amin pulugaŋ yopmaŋdal.
- ¹⁰ Gak butjap nandaŋek kobogi yomisal, do amin diwari mango awikwaŋ.
Ae amin emaron dima yokwi toni unun da gak gawak gamdaŋ.
- ¹¹ Yawe Piŋkopgo yaŋ teban tok an imiŋek unun gen si guramikgi.
Miŋat amin morap ji Yawe do pasalek but galak do yo paŋki imni.
- ¹² Unun on miktim dakon kila amin madep kwen wigik an, unun pabiŋ yopmaŋdak, do madepsi pasal iman.

77

Amin kinda da jigi bisapmon Piŋkop do yaŋ tidagit

Asap dakon kap kinda. Kap yoŋ amin dakon kila amin da miŋat aminyo yoyiŋban “Jedutun” unun tegon da yoni.

- ¹ Nak Piŋkop da anpulugosak do yaŋ tidosot.
Bisitno nandisak do nandisat.
- ² Jigi bisapmon nak Amin Tagi do bisit asat.
Kalbi bisit an imisat, mani but yawot dima abidosot.
- ³ Nak Piŋkop do nandak nandak anek iyoŋ iyoŋ yosot.
Nandak nandak anegek butno jik tosok.
- ⁴ Butno jigisi, do gen aripmi dima yokeŋ.
Piŋkop gak da yum nandaŋaki dipmin dima pokdot.
- ⁵ Nak kalip tagi egipgum unun do nandisat.
Bilak unun kili kiŋ mudawit, unun do nandisat.
- ⁶ Kalbi nak nandak nandak morapmi anek naga do yaŋ yosot,
- ⁷ “Amin Tagi da toktoŋi manji namjak bo?
Nak do saŋbeŋek dima galak tosak bo?”
- ⁸ Amin do but dasi galaktaŋ yomyom anpakni wagil pasilgit bo?
Yaŋ teban tok morapni isali bo akdaŋ?
- ⁹ Piŋkop da kili iŋtaŋ nimgut da bupmi nandaŋ nim do dima bo nandisak?
Butjapni da bupmini sopmaŋdak bo?”

- ¹⁰ Nak yan nandajek yagim,
 “Piŋkop Wukwisi, gak abisok nak dima anpulugosol, do nak unun do butno obisi jik
 tosok.”
- ¹¹ Piŋkop, nak gak dakon pi madep do aeno nandakeŋ.
 Asi, wasok tapmimi toŋ kalip agil unun do nandakeŋ.
- ¹² Pi morap agil unun do nandakeŋ.
 Pi tapmimi toŋ agil unun kisi do nandakeŋ.
- ¹³ Piŋkop, anpakgo telagi.
 Kokup kidat kinda gak gat arip dima.
 Gak da yapmaŋ mudosol.
- ¹⁴ Piŋkop, gak kalor dagin wasok tapmimi toŋ asal.
 Kalip gak da tapmimoŋo madepsi miŋat amin kabi morapmon yoligil.
- ¹⁵ Gaga da tapmimon da miŋat amin kabigo Jekop gat Josep gat dakon babikni yokwikon
 baŋ timikgil.
- ¹⁶ Piŋkop, Tap Gami da gak gandagit bisapmon si pasalek kwakwalikgit.
- ¹⁷ Sikak madepsi maŋakwa kiririŋ madepsi awit.
 Aŋek mal madepsi aŋek teŋterŋi dukwan dukwan kisi yamgwit.
- ¹⁸ Mirim kwasigilgwit da binapgwan gak da kiririŋ yopbi yawit.
 Mal da aban miktim morap dukwan dukwan kisi teŋteŋaŋakwa miktim kwak-
 walikgit.
- ¹⁹ Gak tap binap naŋ agipgul.
 Kosit tap idap madep da binap tagit, mani gak dakon kandap tamo dima kawit.
- ²⁰ Gak mibiltok kiŋaki miŋat aminyo da buŋon golgwit.
 Gak da Moses gat Aron gat do pi yobi unun da kilani agimal.

78

- Amin* yokwi aba Piŋkop da but yokwi nandagit
 Asap dakon kap kinda. Kap on do Maskil yan yoŋ.
- ¹ Nak dakon miŋat aminyo, ji nak dakon nawa gen pakyansu nandani.
 Gen yokdisat unun do mirak pakyansu yopni.
- ² Nak ji do tilak gen dayikdisat.
 Nak da yo kalipsigwan noman tawit unun dakon mibili do yokdisat.
- ³ Kalip babiknin da yo unun do kili niyiŋba nandajek timikgimaŋ.
- ⁴ Nin monji gwayonin do gen unun dima paŋkisibineŋ.
 Monji gwayonin unun yoyineŋ. Piŋkop dakon tapmimni gat ae pi tapmimi toŋ agit
 gat ae wasok tapmimi toŋ mibili mibili agit unun do yoyineŋ.
- ⁵ Piŋkop da Jekop do geni yomgut.
 Israel dakon babini da guramitni do yomgut. Kalipsigwan babiknin yan yoyigit,
 “Ji monji gwayosi nak dakon gen teban morapno pakyansu yoyiŋdetni.”
- ⁶ Yan ani kaŋ, miŋat monjiyo don altoni unun da nandaŋ pisaŋek yoyiŋ dek aŋ aŋ ani.
- ⁷ Yan aŋakwa unun amin kabi kisi da egip egipni Piŋkopmon tosok yanŋi nandajek
 jomjom aŋek yo agit unun do dima iŋtoni.
 Aŋek gen teban morapni tagi guramitni.
- ⁸ Aŋek babikni yombem dima egipni.
 Babikni kwen wigik aŋek Piŋkop dakon gen pabiŋ yopmaŋek tebai dima nandaŋ
 gadaŋ imgwit.
 Aŋek wupmon da toktogisi dima yolgwit.
- ⁹ Kalip Epraim amin obip gobiŋyo taŋ yomgwit, mani emat noman taŋban pasal kiwit.
- ¹⁰ Piŋkop da saŋbek saŋbek agit unun dima guramikgwit, ae nawa geni dimasi yol do
 nandawit.
- ¹¹ Wasok tapmimi toŋ yoliŋban pindakgwit unun do kili iŋtawit.

- 12 Babikni da dabilon Isip miktim unjudon Soan miktim timon Piŋkop da wasok tapmimi ton agit.
- 13 Unjun da tap idap pudanban tap idap teri teri agakwan Israel amin binapmon da panjigit.
- 14 Gildari unjun gikwem nan yolijakwan unjun nan kanek yolgwit, ae kalbi kindap tenjen nan yolijakwan unjun nan kanek yolgwit.
- 15 Miktim kibiri timon tip pudanban pakbi madepsi mibilikon noman tanban nawit.
- 16 Tipmon pakbi aban noman tagit unjun koron pakbi madep da yan pak kigit.
- 17 Mani Piŋkop Wukwisi do yokwi sigin an imgwit.
Miktim kibiri timon egek kwen wigik an imgwit.
- 18 Piŋkop anjilit do anek yan awit, jap si galak tawit unjun si yomjak dosi tebai iyiwit.
- 19 Piŋkop manji gen yan iminek yan yawit, "Piŋkop miktim kibiri timon jap morapmi aripmi tagi nimjak?"
- 20 Asi, mibiltok tip tidanban pakbi madepsi noman tagit.
Mani bret gat ae bit kilapyo di aripmi tagi nimjak bo dima?"
- 21 Yawe da geni unjun nandanek Jekop do butjap nandan yomgut.
Israel dakon amin kabi do kindap yipban pijakwan japmisi nandan yomgut.
- 22 Nido, dima nandan gadan imgwit.
Unjun da kilani aripmi tagi asak yan dima nandawit.
- 23 Yan awit, mani Piŋkop da yanban kundu yoma wital kigit.
Wital kinakwan Kwen Kokup da
- 24 mana yopban pijakwa nawit.
Unjun Kwen Kokup dakon jap.
- 25 Unjun anelo dakon jap.
Piŋkop da mana morapmi aripnikon yomgut.
- 26 Anek gildat wisak tet da mirim yipban kigit.
Ae tapmim madepnikon da saut tet da mirim yipban kigit.
- 27 Anek minam morapmisi, kimbaban ae tap niman da tilak, morapmisi yopban bikbiknikon mawit.
- 28 Piŋkop da minam morapmi yopban manek yut kaberni pangwasinek tawit.
- 29 Manakwa nanek aripmisi tugawit.
Yo unjun do galak tawit unjun Piŋkop da yomgut.
- 30 Mani jap si galak tawit unjun sigin nan egakwa
- 31 Piŋkop da butjap nandanek Israel amin dakon monji tebaisi ae tagisi unjun dapban kimakgwit.
- 32 Piŋkop da wasok tapmimi ton yan agit, mani minjat aminyo da yokwi sigin anek dima nandan gadan imgwit.
- 33 Do mirim da gen kagakon noman tanej tepmisi pasilgan unjun da tilak tepmisi panpasil agit.
Unjun panjupbal aban pasol pasol madepsi anek kimakgwit.
- 34 Piŋkop da di dapban kimakgwit bisapmon diwari but tobil anek tobil abin yolgwit.
- 35 Aeni nandawit, Piŋkop unjun tip damanin.
Piŋkop Wukwisi unjun yokwikon ban timit timit aminin.
- 36 Mani unjun si angalak anek top yawit.
- 37 Unjun but dasi dima yolgwit.
Unjun gat sanbek sanbek awit unjun kirinjkgwit.
- 38 Mani bupmi nandan yominek diwarini wiririk yominek dima panjupbal agit.
Bisap morapmi butjapni yipmanek dima japtan yomgut.
- 39 Unjun do aeni nandagit, unjun miktim amin gin, unjun mirim da yan kin mudon, aeni dima aban.

- 40 Bisap morapmi miktım kibiri timon kwen wigik anjakwa bupmisi nandagit.
- 41 Israel amin dakon Pinjop Telagisi bisap morapmi anjkewalakwa nandaban yokwi tok anjomgut.
- 42 Tapmim madepni do injawit, ae uwal da kisiron banj timikgit unjun do dima nandawit.
- 43 Unjun tilak tapmimi toj Isip miktımın Soan miktımın timon agit unjun do dima nandawit.
- 44 Pakbi antobilban yawi daganba aripmi dima noknogi agit.
- 45 Ae bigal morapmi yabekban injij yomgwit.
Ae mengak morapmi yabekban yo morapni panjupbal awit.
- 46 Ae pilak pilak yabekban kin pigagani yo kwawit unjun nanj mudawit.
- 47 Ae ais yipban manjek wain napni ae pik kindapni panjupbal awit.
- 48 Ae ais yopban manjek bulmakauni dapba kimakgwit.
- 49 Butjap madepsi nandan yominek yo yokwisi anjomgut.
Anjek anjelo kabi kinda yabekban kin panjupbal anjakwa jigı madepsi pawit.
- 50 Butjap madepsi nandanj yum dima pindakgit.
Sot madepsi yoban kimakgwit.
- 51 Isip amin morap kisi dakon monji mibiltogi dapban kimakgwit.
- 52 Mani unjun sipsip kila amin yombem da iyi mibiltok kinjek minjat amin kabini kila agit.
Miktım kibiri timon kosit yoligit.
- 53 Timik pangwan jigini mini egipgwit, do dima pasalgwit.
Mani tap idap da uwalni witjigit.
- 54 Timik panjan telagi miktımnikon panjapgut.
Unjun miktım ıleji obani toj iyi da tapmimon abidagit.
- 55 Minjat amini apgwit bisapmon amin njwakjwari yolban kiwit.
Kinjakwa miktım unjun Israel amin kabi do kokwinik yomgut.
Anjek yopban yutnıkon yıkgwit.
- 56 Mani Israel amin da Pinjop Wukwisi anjkewalek kwen wigik anjinjek gen tebani dima guramikgwit.
- 57 Kalip babikni da awit, unjudej gin, kwen wigik anjek Pinjop manji imgwit.
Unjun obip gireji dikdik sunj yamaıdak unjun yombem.
- 58 Kokup kidat dakon alta wasanjakwa unjun do anjek Pinjop da butjap madep nandagit.
Pinjop yipmanjek kokup kidat gawak yominjakwa nandaba yokwi tok anjomgut.
- 59 Pinjop da anpakni pındagek butjap nandanjomgut, do Israel amin do manji wagılsi yomgut.
- 60 Anjek imal yutni telagi Silo kokup papmon tagit unjun yipmanj kigit.
Kalip unjun yutnon egipgut bisapmon minjat aminyo da binapmon egipgut.
- 61 Mani yum pındagakwan Sanjek Sanjek Kinam uwal da abidawit.
Unjun tamo timon tapmimni gat ae tilimni unjudon tagit.
- 62 Minjat amin kabini do butjap nandanj yum pındagakwan uwal da emat agak siba banj dapba kimakgwit.
- 63 Monji bulagi emat madepmon kimagakwa minjatjok wili mini, do amin dima pawit.
- 64 Uwal da mukwa sogok amin dapba kimagakwa minjatni da bupmi kunamyo ani dakon bikbik dima tanjomgut.
- 65 Amin da dipminon da pidon unjudej Amin Tagi pidagit.
Ae amin tebai wain morapmi nanjek pokgonj da don pidanjek yanj tidon unjun da tilak Yawe pidagit.
- 66 Anjek uwal gat emat anjek yolban kinj mudawit.
Pabinj yopmanjakwan mayaktok toktok teban pawit.
- 67 Mani Josep dakon babikni dima manjigit.

- ⁶⁸ Ujun Juda amin kabi gat ae Saion Kabap iyi but dasi galak tarj imisak unjun ban manjigit.
- ⁶⁹ Yutni telagi unjun kabapmon agit.
Kwen kundu wasagit, ae miktim wasagit da tebai tomal, unjuderj yutni anjeban aban tebaisi toktogisi tokdisak.
- ⁷⁰ Piŋkop da oman amini Dewit manjinek sipsip kila agiron narj abidagit.
- ⁷¹ Sipsip kila agiron narj abidanej yipban amin kabini Jekop dakon kila amini dagagit.
Piŋkop iyi dakon amin kabini Israel kila agit.
- ⁷² Dewit but dasi nandanej kilani tagisi agit.
Anej tagisi timik panjigit.

79

- Israel* amin Piŋkop da panpulugosak do bisit awit
Asap dakon kap kinda.
- ¹ Piŋkop, Amin ņwakŋwari Kabi gak da miktimon kili abenj da miŋat amin kabigo nin gat emat anj.
Yutgo telagi unjun anjupbal aba telagi dima tagit.
Anej Jerusalem obisi anjupbal awit.
- ² Telagi oman amingo dapmanej bumjotni yo isali narj nandanej yum pindagakwa siŋginj gat ae jon piŋan gat da giptimni nonj.
- ³ Miŋat amingo dapmanakwa yawi da tagal kinej Jerusalem pak pukwanj.
Ae bumjotni wayitni amin kinda dima egisak.
- ⁴ Miktim nin da kapmatjok tonj unjun dakon amin da yanjul anj nimanj.
Miktim morap nin panjwasinej tarj ananj kwanj unjun da yanjul madepsi anj nimejnek gen mayagisi yanj nimanj.
- ⁵ Yawe, bisap nianj da butjap nandanj nibi?
Gak toktogisi butjap nandanj nimdisal bo?
Gepmanj dekgimanj do butjapgo kindap da yanj sonjek dima kimotdisak, ma?
- ⁶ Gak miŋat amin kabi dima gawak gamanj ae mango yanjek bisit dima anj amin unjun do butjap nandaki.
- ⁷ Ujun amin kabi da miŋat amin kabigo Jekop dapba kimakgwit, anej miktimni obisi anjupbal awit.
- ⁸ Babiknin da anjak yokwi awit unjun do yo yokwi dima anj nibi.
Abisok nin yokwisi ekwananj do bupmi nandanj nimejnek tepmisi panpulugoki.
- ⁹ Piŋkop, gak yokwikon banj timit timit Piŋkopnin.
Man madepgo do nandanej nin panpuluganej diwarinin wiririkgi.
- ¹⁰ Amin ņwakŋwari Kabi da nin do yanj yonj, “Piŋkopni dukon egisak?”
Ujun tagi dima. Uwal da oman amingo dapba kimakgwit, do yawinin dakon kobogi do gak da Amin ņwakŋwari Kabi yo yokwisi anj yominejaki gandak do nandamanj.
- ¹¹ Dam tebanon ekwanj amin dakon kunamni nandaki.
Anej tapmim madepgokon da uwal da amin dapba kimotni dosi kili yawit, unjun yokwikon banj timikgi dosi nandisat.
- ¹² Uwal nin da kapmatjok ekwanj unjun da gak do gen yokwisi yawit, do Amin Tagi anjak yokwini dakon kobogi yominejaki kosiri 7 yanj asak.
- ¹³ Yanj anjaki miŋat amin kabigo, sipsip kabigo, nin toktogisi ya yanj gayinerj.
Ae babiknin don altoni unjun kisi da mango anjgisini.

80

- Israel* amin Piŋkop da panpulugosak do bisit awit
Asap dakon kap kinda. Kap yonj amin dakon kila amin da miŋat aminyo yoyineban “Sanjek sanjek dakon jarej tagisi” unjun tegon da yoni.

- ¹ Israel dakon Sipsip Kila Amin, gak Josep dakon amin kabi sipsip ban yan kosit yolisal.
Bisitnin nandan nibi.
Ajelo madep serabim bamot da binapmon kila amin madep yigek tilingo minat
amin kabigo do yolijbi pindatni.
- ² Epraim ae Benjamin ae Manase da bikbigon tapmim madepgo noliki.
Abij nin yokwikon ban timikgi.
- ³ Pinjkop, kalip egip egip tagisi egipguman unun aego ankaluk abi.
Butgo ninon yipmanek yo tagisi an nibi.
Anek yokwikon ban pulugan nipbi.
- ⁴ Yawe Pinjkop Tapmim Ami, minat amin kabigo bisit gayinakwa bisap nian da butjap
nandan yobi?
- ⁵ Butjap nandan nimanjaki kunam tagapno dabil pakbinin da jap pakbiyonin asak.
- ⁶ Gak da yum pindagaki amin kabi nin da ilenon ekwan unun da abij nin dakon miktim
abidok do emat an.
Uwalnin da yansul an nimanek yanjan niman.
- ⁷ Pinjkop Tapmim Ami, kalip egip egip tagisi egipguman unun aego ankaluk abi.
Butgo ninon yipmanek yo tagisi an nibi.
Anek yokwikon ban pulugan nipbi.
- ⁸ Kalipsigwan gak wain nap kinda Isip miktimon nan anapgul.
Anek on miktimon amin kabi yolbi kinakwa wain nap unun kwaokgil.
- ⁹ Miktim unun garam anek kwaokbi kwanek geli dubagisi pigiwit.
Pigakwa madepsi kwanek miktim kisi ilimikgit.
- ¹⁰ Anek kabap anyongam anek unun dakon kilinj da sida kindap madepsi unun kisi
witjigit.
- ¹¹ Unun dakon kilinj da tap madep Mediterenian da aripmon kiwit.
Ae teri kinda do gigi da kwanek pakbi madep Yupretis da aripmon kiwit.
- ¹² Gak mibili nido wain pi dakon dam tuwilgil?
Yan agil do amin da kin ap anek bami pan.
- ¹³ Jon bit da abij panupbal an, ae jon kilap da non.
- ¹⁴ Pinjkop Tapmim Ami, ninon tobil apbi.
Kwen Kokupmon da ninon sinjanbi pinakwan wain pi do kilani abi.
- ¹⁵ Gak da gaga da tapmimon nin kwaokgil, do abisok abij nin panpulugoki.
Nin wain nap bulagi yombem ban gak da panjeban abi tebaisi awit.
- ¹⁶ Uwalnin da mandan kindapmon kili sowit, do gak da butjap nandan yominjek panupbal
aki.
- ¹⁷ Mani, minat aminyo nin gaga do manjigil, ae gak da abi madepsi taganek teban
tagiman, do panpuluganek kilanin aki.
- ¹⁸ Yan aki kan, nin gak dima gepman detne.
- Gak da panpuluganbi tagi egek bisit an gaminjek mango awiginen.
- ¹⁹ Yawe Pinjkop Tapmim Ami, kalip egip egip tagisi egipguman unun aego ankaluk abi.
Butgo ninon yipmanek yo tagisi an nibi.
Anek yokwikon ban pulugan nipbi.

81

- Jap noknok* bisap madep dakon kap
Asap dakon kap kinda. Kokup pap Gat dakon gita tidanek yogogi.
- ¹ Pinjkop panpulugoknin do kisik kisik kap kinda yonen.
Jekop dakon Pinjkop do kisik kisik kap yonen.
- ² Kap yoni. Tambarin tidanek, gita gat ae kulele gat kisi tidoni.
- ³ Kanek kaluk abisak bisapmon kwen pisoni.
Kanak binap tanjakwan Pinjkop gawak imim bisap madepmon kwen pisoni.

- ⁴ Yaŋ aneŋ do Jekop dakon Piŋkop da Israel amin nin do gen teban uŋun nimgut.
- ⁵ Kalipsi Isip amin pabiŋ yopgut bisapmon, Piŋkop da gen teban uŋun Israel amin nin do nimgut.
- ⁶ Nak amin kinda tekni dima nandisat uŋun da gen yaŋban nandisat.
Uŋun da yaŋ yosok,
“Nak yo jigi morap ji da kwapmon tawit uŋun kukwaŋ yopgum.
Ae miktim simiŋ gok paŋpulugoko mibilikon yopba taŋakwa pi teban saŋbenjek dima awit.
- ⁷ Jigikon egek bisit nayiŋba pulugaŋ depgum.
Gikwem kiririŋ yosok uŋungwan da bisitji nandagim.
Nak Meriba pakbikon nandaŋ gadatji pindat do aŋek ji paŋkewalgim.
- ⁸ “Nak dakon amin kabino, nawa dayiko nandabit.
Israel amin, nak dakon gen nandaŋek guramitni do madepsi nandisat.
- ⁹ Ji miktim ŋwakŋwari dakon kokup kidatni dima yolni, ae dima gawak yomni.
- ¹⁰ Nak kalonŋin ji dakon Yawe ae Piŋkopji egisat.
Nak naga Isip miktimon baŋ ji timik paŋopgum.
Gen kagasi aŋtaŋ kiŋakwa upmokgeŋ.
- ¹¹ “Mani babiki ji da nak dakon gen nandak do dima galak tawit.
Asisi, Israel amin nak dakon gen guramit do dima galak tawit.
- ¹² Do yum pindagapbo kwen wigik aŋpakni yolek galak toknikon yo awit.
- ¹³ “Nak miŋat amino da geno guramik kimotni dosi nandisat.
Ae Israel amin nak dakon galaktok yol kimotni do nandisat.
- ¹⁴ Yaŋ ani kaŋ, nak da uwalni tepmisi pabiŋ yopdisat.
Aŋek uwal gat emat wamaŋek pabiŋ yopbeŋ.
- ¹⁵ Aŋapbo miŋat aminyo nak do nandaba yokwi tok aŋ, uŋun madepsi pasal nimnimik namni.
Aŋakwa toktogisi yo yokwisi aŋ yobeŋ.
- ¹⁶ Mani nak da ji do bret galagisi, ae kabaŋ kok koron nani dabeŋ, aŋapbo butji tugokdaŋ.”

82

- Piŋkop uŋun kila amin madep mibiltogi*
Asap dakon kap kinda.
- ¹ Piŋkop uŋun Kwen Kokup muwut muwut madep dakon mibiltok amin yikdak.
Miktim morap dakon kila amin da muwugakwa nandak nandakni kokwinikdak.
- ² Aŋek yaŋ yoyisak,
“Ji bisap niaŋ da gen kokwin pi gulusuŋ ani?
Ji yokwi pakpak amin nido paŋpulugoŋ?”
- ³ Ji yoni mini amin ae monji datni kimakbi paŋpulugoni.
Aŋek jigi paŋek yokwi ekwaŋ amin uŋun paŋkutnoni.
- ⁴ Amin yokwi ekwaŋ ae yo do wadaŋ amin uŋun yokwi pakpak da kisiron baŋ pulugaŋ timigeŋ paŋpulugoni.
- ⁵ Ji pilin tukgwan agek nandak nandakji minisi, do miktimi miktimi amin aŋpak kilegi dima aŋ.
- ⁶ Nak gen yaŋ yosot, ‘Ji piŋkop ekwaŋ.
Ji Piŋkop Wukwi Madep dakon monjini ekwaŋ.
- ⁷ Mani amin morap kimokgoŋ jiyo yaŋ gin kimotdaŋ.
Kila amin morap kimokgoŋ jiyo yaŋ gin kimotdaŋ.’ ”
- ⁸ Piŋkop, miŋat amin morapyo uŋun gak dakon gin, do abiŋ miktim amin morap gen kokwin aŋyobi.

83

Asap da Israel amin dakon uwalni Piŋkop da dapban pasilni do bisit agit
Asap dakon kap kinda. Kap on Piŋkop gawak imim dakon kap.

¹ Piŋkop, gak gen mapmit dima abi.

Gak isal dima yikgi.

Piŋkop, gak isal dima egipbi.

² Pindakgi. Uwalgo emat wasanjek aŋ.

Gak do nandaba yokwi tok aŋ amin kwen wigik aŋgamaŋ.

³ Uŋun pasili egek miŋat amingo yokwi aŋ yom do gen yaŋ paŋteban aŋ.

Gak da miŋat amingo uŋun kilani tagisi asal, mani uwal uŋun paŋupbal ak do muwugek gen yoŋ.

⁴ Uŋun da yaŋ yoŋ, “Kili kino!

Israel amin dapno pasil mudanakwa, amin da saŋberjek dima nandaŋ yomni.”

⁵ Piŋkop, uŋun amin gak abiŋ gep do but kalon aŋ.

⁶ Idom amin, ae Ismael amin, ae Moap amin, ae Akri amin,

⁷ ae Gebal amin, ae Amon amin, ae Amelek amin, ae Pilstia amin ae Tair amin, uŋun miktim morap dakon amin da yo uŋun ak do nandaŋ.

⁸ Siria yo kisi uŋun gat muwukgaŋ.

Uŋun amin tapmimi toŋ kabi uŋun Lot dakon babini kabi paŋpulugon.

⁹ Uŋun amin kabi da gak aŋupbal ak do but kalon aŋ, do kalip

Midian amin do agil, bo pakbi madep Kison uŋudon Sisera amin gat Jabin amin gat do agil yaŋ gin uŋun amin paŋupbal abi.

¹⁰ Uŋun bisapmon gak da kokup pap Endo uŋudon paŋupbal abi bumjotni miktimon tanejek miktawit.

¹¹ Kalip kila amin bamot Orep gat ae Sep garon agil uŋudeŋ gin emat amini dakon mibiltok amini paŋupbal aki.

Kila amin madep bamot Seba gat ae Salmuna garon agil uŋudeŋ gin kila amini pabiŋ yopbi.

¹² Uŋun amin da yaŋ yawit,

“Piŋkop dakon sipsip upmot miktimni nin do aŋawatneŋ.”

¹³ Piŋkopno, miktimon kimbabaŋ baŋ yaŋ uwalgo wiririkbi kini.

Mirim da wit dakon gipmi piŋonba kwaŋ uŋudeŋ wiririkbi kini.

¹⁴ Kindap da koron soson, ae ileŋ gurigi toŋ da madepsi soson,

¹⁵ yaŋ gin gak da sikak mal kiririŋyo madepsi yipbi abiŋek uŋun amin kabi yolban pasal kini.

Ae uŋun da pasolni do mirim madepsi yipbi kisak.

¹⁶ Yawe, pabiŋ yopmaŋaki mayaktok madepsi pani.

Ajek gak tapmimgo madepsi yaŋ yokdaŋ.

¹⁷ Pabiŋ yopmaŋaki toktogisi pasal kimotni do nandisat.

Paŋmayak ajek dapbi kimotni dosi nandisat.

¹⁸ Yaŋ ajaki uŋun da gak kalongin Yawe ae Piŋkop Wukwisi egek miktim morap kisi kila asal yaŋ nandaŋ gamni.

84

Amin kinda da Piŋkop dakon telagi yut do galak tagit
Kora amin kabi dakon kap kinda. Kokup pap Gat dakon gita tidanjek yogogi.

¹ Piŋkop Tapmim Ami, gak dakon yut tilimi toŋ galagisi.

² Nak uŋudon egip do but dasi madepsi galak tosot.

Galak tok morapno kisi gak dakon yut do tosok.

Giptim ae nandak nandakno kisi da Piŋkop egip egipmi toŋ gak do kisik kisik kap yosot.

- ³ Yawe Tapmim Ami, gak Kila Amin Madepno ae Piŋkopno.
Bibagap ae bibagap giman da gak dakon alta da kapmatjok yutni anjek pudigi kila amal.
- ⁴ Miŋat aminyo gak da yutnon ekwan unun kisik kisik anjek bisapmi bisapmi mango awigik do kap yon.
- ⁵ Miŋat aminyo gak dakon tapmim timigek Saion Kabapmon wigik do but dasi galak ton, unun kisik kisik tagi ani.
- ⁶ Miktim kinda mani Miktim Kunam Pakbi Kulduk Giban, unudon kinakwa unun miktimon pakbi gapma morapmi noman ton.
Anakwa sikak manakwa pakbi gapmakon wiŋon.
- ⁷ Unun amin kosit agek tapmim kaluk sigin paŋ.
Unun Saion kin Piŋkop da inamon altokdan.
- ⁸ Piŋkop Yawe Tapmim Ami, bisitno nandaki.
Jekop dakon Piŋkop, mirak pak yanŋi yopmanek geno nandaki.
- ⁹ Nin dakon kila amin madep do koki.
Pasiknin da yan nin dam anjek kilanin tagisi asak.
Yawe, gaga kila amin madep egipjak do manjigil, do yo tagisi an ibi.
- ¹⁰ Nak gildat kalon kindagin gak dakon yut da yomakon egipben kan, unun da tagisisi asak.
Unun da gildat 1 tausen timi dukon egi egi asat unun yapman mudosok.
Nak oman amin piŋbisi egek Piŋkopno dakon yoma kagakon yoma kila agak amini egip do but dasi galak taŋ kimokdot.
Mani amin yokwi da yutnon egip do dima galak tosot.
- ¹¹ Nido Yawe unun paŋkutnok aminin ae tenŋenin.
Unun da nin do yo tagisi an nimek man madep nimisak.
Kilegi akwan amin do yo tagi yom do dima paŋkutnosok.
- ¹² Yawe Tapmim Ami, miŋat aminyo gak nandan gadan gaman amin unun kisik kisik tagi ani.

85

- Piŋkop da amin* kabini kila asak do amin kinda da bisit agit
Kap on Kora amin kabi dakon kap. Kap yon amin dakon kila amin do mandabi.
- ¹ Yawe, gak da miktingo ae amin kabigo Jekop nin paŋpuluganaki kalip tagisi egipguman abisokyo kisi yan gin anaki tagisi ekwaman.
- ² Amin kabigo nin yokwi morap agiman dakon diwarinin unun wiririk nimgul.
- ³ Gak kalip nin do butjap nandagil unun nandabi magit.
Nin do japmisi nandagil, mani kulabik anek butgo magit.
- ⁴ Piŋkop, yokwikon ban timit timit aminin, kalipsi nin tagisi egipguman abisok paŋkaluk abi yan gin egipneŋ.
Butjap sanbeŋek dima nandan nibi.
- ⁵ Bisap mudok mudogi mini butjap sigin nandan nimeŋ wigikdisal?
Babikon da babikon yan gin taŋ anan wigikdisak?
- ⁶ Miŋat amin kabiyogo aego paŋteban abi nin kisik kisik anek gak ankisineŋ.
- ⁷ Yawe, gak asisi mudok mudogi mini nin do but dasi galak taŋ nimisal unun dakon bami noligbi koneŋ.
Yokwikon ban timigaki tagisi egipneŋ.
- ⁸ Nak Piŋkop Yawe da gen yosok unun do mirak pakyanŋi yopmandat.
Nin da anpak yokwi kalip agimanon tobi dima pigineŋ kan, unun iyi dakon telagi amin kabini nin but yawot nim do yosok.
- ⁹ Asisi, amin Piŋkop do pasal iman unun yokwikon ban timitdisak.
Anakwan tilimni miktinninon tokdisak.
- ¹⁰ Unun bisapmon amin da amin do but dasi galak taŋ yomek anpak tagisi an yomdan.

Yaŋ anjek kilegisi egek but yaworon da tagisi egipdaŋ.

¹¹ Miktimon Piŋkop but dasi yolyol anpak miktingwan da pawirban pisanjek kwokdisak.

Ae Kwen Kokup da anpak kilegi sinŋanban miktimon pikdisak.

¹² Asisi, Yawe da yo tagisi niniŋakwan miktimin da jap morapmisi paŋalon akdisak.

¹³ Yawe apjak dakon kosit yul im do kaŋ, amin da anpak kilegi aba kaŋek unjudon tagi apjak.

86

Amin kinda Piŋkop da anpulugosak do bisit agit

Dewit dakon bisit kinda.

¹ Yawe, nak wadak wadak amin, do bisitno nandaŋek anpulugoki do nandisat.

² Yokwikon naŋ abidaŋaki dima kimokgeŋ, nido nak gak naŋ goldat.

Nak oman amingo, gak naŋ nandaŋ gadaŋ gamisat, do anpulugoki.

³ Amin Tagino, nak gildat kinda kalon gak do bisit asat, do nak do bupmi nandaŋ nabi.

⁴ Amin Tagi, nak gak dogin bisit asat, do oman amingo nak do kisik kisik nabi.

⁵ Amin Tagi, gak tagisisi, diwarinin wiririk nimisal.

Gak miŋat aminyo bisit gayaŋ unjun but dasi galak taŋ yomisal.

⁶ Yawe, gak bisitno do mirak pakyaŋsi yopbi.

Nak do bupmi nandaŋ nabi do yaŋ tidosot.

Yaŋ ilitno nandaki.

⁷ Nak gak do yaŋ tidosot bisapmon anpulugosol, do jigi pakeŋ bisapmon gak do bisit abeŋ.

⁸ Amin Tagi, piŋkop gak yombem di mini.

Gak da kisi morap yapmaŋdal.

Ae amin kinda da wasok tapmimi toŋ asal unjuden kinda aripmi dima asak.

⁹ Amin Tagi, miŋat amin kabi morap gak da wasagil, unjun da abiŋ nwaŋkeŋ an gamiŋek gak dakon man awigikdaŋ.

¹⁰ Nido, gak kalongin tapmingo madep ae gak dagin yo masi masimisi asal.

Gak kalongin Piŋkop bamisi.

¹¹ Yawe kositgo kilegi do nayiŋ dekbi gengo bamisi yolek egipbeŋ.

Nayiŋ dekbi gak dogin nandaŋ egek mango awigikeŋ.

¹² Amin Tagi Piŋkopno, nak but dasi gak ankisikeŋ.

Toktogisi mango ankisikeŋ.

¹³ Nido gak nak do madepsi but dasi galak taŋ namisal.

Kimoron naŋ pulugaŋ nepbi gapmagwan dima pigigim.

¹⁴ Piŋkop, kwen wigik amin da nak nit do abaŋ.

Unjun amin yokwi bupmini mini da nak nikba kimokgeŋ do abiŋ muwugaŋ.

Unjun manji gamiŋek gengo dima guramiŋgaŋ.

¹⁵ Mani Amin Tagi, gagon bupmi ae nandaŋ yawotyog tugagit da tosok.

Gak butjap tepmi dima nandisat.

Gak nin do but dasi galak taŋ niniŋek gengo anŋteban anjek nin paŋpulugaŋ wigisal.

¹⁶ Tobil nagon abiŋek bupmi nandaŋ nabi.

Meŋno da kalip gak dakon pi agit, abisok monji nakyo kisi pigo asat, do nak dakon but anŋteban anjek yokwikon naŋ pulugaŋ nepbi.

¹⁷ Yawe, gak da nak do but dasi galak taŋ namisal unjun dakon tilak kinda noliŋbi kokeŋ.

Yaŋ anaki uwalno da gak da nak anpulugaŋek anŋteban asal unjun kaŋ nandaŋyo anjek anpak yokwini dakon mayagi pani.

87

Jerusalem do kisik kisik awit

Kora amin kabi dakon kap kinda. Kap on Piŋkop gawak imim dakon kap.

¹ Piŋkop da kokup papni telagi kabapmon agit.

- ² Yawe da Israel miŋtim dakon kokup morap do galak tosoŋ, mani Jerusalem do madepsi but dasi galak tosoŋ.
- ³ Piŋkop dakon kokup pap dakon miŋat aminyo, ji nandani, Piŋkop da yo tilimi toŋ tagisi jikon asak.
- ⁴ Piŋkop da yaŋ yosok, “Namin amin da nak dakon gen guramikdak, uŋun manjiken bisapmon, Isip ae Babilon kisi manjiken.
Aŋek Pilistia, Tair ae Itopia do yaŋ yokdisat, ‘Uŋun yo kisi Jerusalem amin gin.’”
- ⁵ “Nak Jerusalem do yaŋ yokdisat, ‘Uŋun miŋat amin morap kisi dakon kokup pap.’”
Ae Piŋkop Wukwisi da Jerusalem anpulugaŋban tebaisi tokdisak.
- ⁶ Yawe da amin diwari dakon man mandakdisak.
Aŋek paŋmuwugek Jerusalem miŋat aminyo gat kisi manjikdisak.
- ⁷ Aŋakwan miŋat aminyo uŋun kap yaŋek kisik kisik aŋek yaŋ yokdaŋ, “Jerusalem, gak yo tagisi morap ninon toŋ uŋun dakon mibilisi.”

88

- Amin* kindi Piŋkop da anpulugosak do yaŋ tidagit
Eman uŋun Sera kabikon nani kindi da kap on mandagit. Kap on do Maskil yaŋ yoŋ.
Kora amin kabi da Piŋkop gawak imiŋek kap on yoŋ. Kap yoŋ amin dakon kila amin da miŋat aminyo yoyiŋban “Malat Leanot” uŋun tegon da yoni.
- ¹ Piŋkop, Yawe, gak paŋpulugokno.
Gildari ae kalbi gak do yaŋ tidosot.
- ² Bisitno nandaki.
Anpulugoki do yaŋ tidosot,
- ³ nido jigi morapmi nagon noman taŋ naminaŋkwa pali kimokdot.
- ⁴ Amin diwari da si kimot do aŋ, nak uŋun yombem.
Tapmimno kisisi mudan.
- ⁵ Nepman degakwa amin kili kimakgwit gat kisi ekwaman.
Amin da amin kindi aŋakba kili kimakgit da kimakbi tamokon tosoŋ, nak uŋun yombem.
Amin wagisi inŋtaŋ yomiŋek saŋberjek dima paŋpulugokdisal uŋun yombem.
- ⁶ Mabi gapma dubagisi kidagisikon kili pigigim, da pilin tuksigwan egisat.
- ⁷ Butjapgo da obisi abiŋ neŋgut.
Tap idap da yaŋ tamaligeŋ wutjiŋban tagim.
- ⁸ Gak da yopbi notnoni da manji namgwit.
Gak da nepbi nak amin yokwisi dagaŋapbo madepsi pasal namaŋ.
Uŋun da tebai abidaŋakwa aripmi dima pulugaŋ kiken.
- ⁹ Nak jigi paŋapbo dabilno yokwi taŋakwan tagi dima siŋtosot.
Ae gildari gildari kisitno paŋenageŋ gak da anpulugoki do bisit asat.
- ¹⁰ Gak wasok tapmimi toŋ amin kimakbi paŋpulugok do aŋek asal, ma?
Amin kili kimakgwit da pidaŋek mango awikwan, ma?
- ¹¹ Ae kimakbi tamokon kili pakgwit kabi da gak da but dasi galak taŋ nimisal yaŋ di yoŋ bo dima?
Si tasik togi tamokon da gak da kilanin tagisi asal yaŋ di yoŋ bo dima?
- ¹² Pilin tuk tamogwan ekwan amin da wasokgo tapmimi toŋ uŋun di pindakgaŋ?
Amin gak da kili inŋtaŋ yomgul tamokon ekwan uŋun da anpakgo kilegi di pindakgaŋ?
Uŋun dimasi!
- ¹³ Yawe, nak gak da anpulugoki do yaŋ tidosot.
Nak wisa dagokdo morap gak do bisit asat.
- ¹⁴ Mani Yawe, nido manji namisal?
Nido pasil namisal?

- ¹⁵ Monji bulagi egipgum bisapmon da wiŋ abisok egisaron, jigi panjek kili ununjak kimotdisat.
Gak da yo yokwisi pasol pasolisi anj namiŋaki tapmimno mini asak.
- ¹⁶ Yawe, butjapgo da wutjiŋ namisak.
Gak da obisi nigeŋ obisi anjupbal asal.
- ¹⁷ Gildat kinda kalon nak do yaŋ asal.
Pakbi da igek miktim morap kisi wutjisak, unun da tilak amin da nak anjwasen.
- ¹⁸ Gak da abi notno tagisi nepmanj dekgaŋ.
Nagon pilin tuk daŋin tosok.

89

- Israel* amin jigi bisapmon kap on yogogi
Etan unun Esra amin kabikon nani kinda dakon kap. Kap on do Maskil yaŋ yoŋ.
- ¹ Yawe, gak da amin do but dasi galak taŋ yomisal, unun do nak toktogisi kap yokeŋ.
Gak gengo anjeban anjek nin tagisi panpulugosol unun dakon geni babikon da babikon yaŋ tenjoken.
- ² Gak toktogisi nin do but dasi galak taŋ nimisal unun dakon geni yaŋ tenjentaŋ wigiken.
Gak gengo anjeban anjek nin tagisi panpulugosol.
Unun anpak kundu da tebai tosok unudenj toktogisi tokdisak.
- ³ Gak da yaŋ yagil,
“Naga dakon amino manjineŋ unun gat sanjek sanjek kili agim.
Oman monjino Dewit unun do yaŋ teban tok kili agim.
- ⁴ Anjek yaŋ iyigim, ‘Israel dakon kila amin madep noman taŋ noman taŋ ani unun gak da kabikon daŋin noman tokdaŋ.
Babikon da babikon gak da kabikon nani kinda da kila amin madep yiyit tamokon yitdisak.’”
- ⁵ Yawe, Kwen Kokup anjelo gak da yo tagisi agil unun do kap yanjek mango awikwaŋ.
Gak da gengo guramikdal unun do nandanjek kap yoŋ.
- ⁶ Nido Kwen Kokupmon Yawe gak yombem kinda mini.
Anjelo kinda gak yombem mini.
- ⁷ Anjelo dakon kila amin da muwukgaŋon Pinjop do si pasolgaŋ.
Unun anjelo kabi anjwasineŋ akgaŋ unun masi masimi, mani Pinjop da unun kabi si yapmanjek wagil masi masimisi.
- ⁸ Pinjop Tapmim Ami, gagon tapmim madep tosok unuden amin kinda mini.
Toktogisi gak kulabik dima anjek gengo guramik kimokdol.
- ⁹ Gak da tap idap tapmimi toŋ unun kila asal.
Tap idap si pidosok bisapmon gak da abiŋ yipmanjaki wayiŋ dima asak.
- ¹⁰ Gak da Isip dakon tapmim madepni tuwilek obisi anjupbal agil.
Anjek tapmim madepgon da uwalgo pabiŋ yopgul.
- ¹¹ Kundu gat miktim gat unun gak dakon gin.
Gak da miktim gat yo morap unudon toŋ gat wasagil.
- ¹² Gak da not tetgin dakon miktim wasagil, ae saut tetgin dakon miktim kisi wasagil.
Heŋ Tabor gat ae heŋ Emon gat gak do kisik kisik anjek kap yaŋ gamamal.
- ¹³ Yawe, gak tapmingo madepsi.
Tapmingo pidaŋbisi.
- ¹⁴ Gak kila amin madep egek anpak kilegikon da amin kilani anjek gen kokwin pi kilegisi asal.
Gak miŋat amin do but dasi galak taŋ yomineŋ gengo anjeban anjek tagisi panpulugosol.
- ¹⁵ Amin gak gawak gamineŋ kap yaŋ gamaŋ unun kisik kisik tagi ani.
Yawe, amin morap gak da injamon tenjengokon akwaŋ unun kisik kisik tagi ani.

- 16 Uñun amin anpakgo kilegi do gildat kinda kalon uñun do nandanej kisik kisik anej mango anjisanj.
- 17 Gak kalonjin teban toknin, ae gak do kisik kisik madepsi nandamanj.
Nin do nandanj yawok nimejek panpuluganajaki emaron teban tomanj.
- 18 Asisi, Yawe uñun pasiknin egi nimisak.
Gak Israel amin nin dakon Pinjkop Telagisi nin da kila amin madepnin nimgul.
- Pinjkop da Dewit do yanj teban tok agit*
- 19 Kalipsigwan oman amin kabigo tagisi do dipmin yoligil, anej yanj yoyigil,
“Nak da emat amin tagisi kinda kili manjigim.
Nak da miñat aminyo da binapmon nanj kila amin madep egipjak do abidagim.
Anej kila amin madep dakon pelit kinda busunikon yipmanj imgum.
- 20 Nak da oman amino Dewit kili manjigim, anej yipbo ji dakon kila amin madep dagagit.
- 21 Nak tapmimno yipbo uñun gat toktogisi egipdamal.
Nak dakon tapmim da aban teban tokdisak.
- 22 Uwalni da emaron aripmi dima abinj yipni.
Ae amin yokwi da aripmi dima abinj yipni.
- 23 Nak da uwalni bamanj yomdisat, anej amin nandaba yokwi tanj imni amin dapbo kimotdanj.
- 24 Nak da but dasi galak tanj iminj kimagek uñun gat toktogisi egipdisat.
Uwal gat emat wamni bisapmon nak da anpuluganapbo pabinj yopdisak.
- 25 Nak da miktimni abo tap idap Mediterenian uñudon da wasanej kinj pakbi madep Yupretis da aripmon kikdisak.
- 26 Anej Dewit da yanj nayikdisak, ‘Gak Datno ae Pinjkopno.
Gak da tip tebano egek toktogisi anpulugosol.’
- 27 Nak da manjiko monjino mibiltogi dagosak, ae kila amin madep mibiltogi daganek miktimon kila amin madep morap yapmanj mudosak.
- 28 Nak toktogisi but dasi galak tanj iminj kimotdisat.
Anej uñun gat sanjek sanjek anapdo sanjek sanjek uñun toktok teban tanj wigikdisak.
- 29 Toktogisi uñun da kabikon kinda da kila amin madep egi egi akdisak.
Kundu da toktogisi tosok uñun da tilak, uñun da kabikon kila amin madep kinda da toktogisi Israel amin kila akdisak.
- 30 “Mani babini kabi nawa geno pabinj yopni, ae nak dakon gen dima yolni kanj,
31 bo ae geno do manji iminej gen tebano dima guramitni kanj,
32 yokwini do nandanej baljokdisat.
- 33 Mani uñun bisapmon kisi nak Dewit but dasi galak tanj imdisat.
Anej dima yipmanj dekgeñ, ae uñun do yanj teban tok agim uñun dima ansunj abeñ.
- 34 Nak uñun gat sanjek sanjek agimak dima kirinjikgeñ, ae geno kulabik kinda dima abeñ.
- 35 Nak Dewit do yanj teban tok agim.
Nak telagisi, do top dimasi yosot.
- 36 Babikni kabi toktogisi egi wugikdanj.
Gildat da tosok uñun da tilak uñun dakon diwatni da miñat aminyo bisap dubagi kila akdanj.
- 37 Kanek da kundukon tosok, uñun da tilak toktogisi yanj egi wigikdanj.”
Uwal da kila amin madep abinj yipgwit bisapmon kunam takgwit
- 38 Mani abisok kila amin madep manjigil uñun do butjap nandanj imisal.
Kili yipmanj dekgil, anej manji imgul.
- 39 Oman amingo gat sanjek sanjek agimal uñun pandagagil.
Gak da kila amin madep pelitni mabi miktimon manjek yo isali agit.
- 40 Gak da kokup papni dakon dam kili tuwilgil.

Yutni tebaisi unun kili tasik tawit.

⁴¹ Miñat amin morap kapmatjok akwar unun da yo kabini kabo timikgar.

Ae amin kapmatjok ekwar da yarñsul ar iman.

⁴² Gak da yum pindagaki uwal da emaron abin yipgwit.

Yar anyominaki kisik kisik awit.

⁴³ Gak da abi emat amini emaron dima teban tawit, anek emat bisapmon dima anpulgagil.

⁴⁴ Gak da abin yipgul da kila amin madep sarbenek dima egisak, ae sarbenek miñat aminyo kila dima asak.

⁴⁵ Gak da abi amin pelar tepmisi asak, anek mayaktok madepsi da wutjin imisak.

Piñkop da panpulugosak do bisit awit

⁴⁶ Yawe, gak bisap nian da pasildisal?

Toktogisi, ma?

Bisap nian da butjapgo kindap da yar tebai sosak?

⁴⁷ Yawe, nin bisap pisipmisok gin ekwaman, do nandan nibi.

Gak da nin wasagil, mani mibili mini ekwaman da kimak mudokdaman.

⁴⁸ Namin da toktogisi egek aripmi dima kimotjak?

Namin da tebaisi egek kimakbi tamokon aripmi dima kisak?

Amin kinda minisi.

⁴⁹ Amin Tagi abisok nin dima galak tar nimisal, ma?

Dewit gat yar teban tok anek nin but dasi galak tar nim do yagil unun nian?

⁵⁰ Amin Tagi, oman amingo nak do nandaki.

Amin da nak do yarñsul ar naman.

Amin Iñwakñwari Kabi dakon manji gen yokwini dakon jigi imekdat.

⁵¹ Yawe, gak da nak kila amin madep manjigil, mani uwal da yarñsul ar naman.

Dukwan dukwan morap kisat yarñsul ar naman gin.

⁵² Nin Yawe dakon man toktogisi awigi kimotneñ.

Unun asi.

PAPIA 4

(Kap 90-106)

90

Piñkop gat amin gat dakon gen

Kap on Piñkop dakon pi amini Moses dakon bisit.

¹ Amin Tagi, gak nin dakon yutsi yombem.

Kalip babiknin gagon egipgwit, ae abisokyo kisi, nin yar gin gagon ekwaman.

² Kalipsigwan ae don kisi toktok teban egipgul da egisal.

Kabap morap dima noman tawit, ae miktimon yo morap dima wasagil, mani gak kili egipgul.

³ Gak da yar yosol, "Miñat aminyo ji aesi miktim dagoni."

Yar yanek miñat aminyo abi kimagek ae miktim dagon.

⁴ Gak da bilak 1 tausen unun bisap pisipmisok gildat kalongin, apma gildat egapno tepmi mudak unun yombem gin yar kosol, ae emat amin da kalbi bisap pisipmisok kila ar unun da arip gin.

⁵ Pakbi da igek amin timik panabikwa kimokgon, unuder gak da amin abi kimokgon.

Bisap pisipmisok ekwar, unun dipmin yombem gin pindakgar.

Unun jon yombem da wisa dagokdo kwar

⁶ madep tanek tilimni yopmangar, mani pilindo si kibidan mudon.

⁷ Gak nin do butjap nandisal, do nin panupbal asal.

Gak nin do butjap nandisal, do madepsi pasolgoman.

- ⁸ Gak da nin dakon yokwi morap kisi pindak mudosol.
Yokwi morap pasili aman, unun gak da nomansi yopmarjek pindak mudosol.
- ⁹ Miktimon egipneŋ bisap morapmon butjapgo da kagagwan ekwamaŋ.
Egip egipnin mudok do anjakwan yanjik anek kimokgomaŋ.
- ¹⁰ Nin bilak 70 yaŋ da aripmon gin ekwamaŋ.
Ae tapmimnin toni kaŋ, bilak 80 da arip tagi egipneŋ.
Mani unun bilak morap ekwamaŋon, nin pi madepsi aman, anek jigi morapmi paŋalon aman.
Unun bilak morap tepmisi kiŋ mudanakwa nin tepmisi paŋilgamaŋ.
- ¹¹ Namin da butjap madepgo dakon tapmim unun nandisak?
Butjapgo unun madepsi, do amin da gak do pasol pasol madepsi nandani kaŋ, unun da tagi asak.
- ¹² Niyiŋ dekbi on miktimon bisap dubagi dima egipdamaŋ yaŋsi nandaney.
Yaŋ aki kaŋdo nandaŋ kokwin tagisi baŋ paŋjek egipneŋ.
- ¹³ Yawe, butjapgo bisap niaŋ da sigin tosak?
Oman amingo nin do bupmi nandaŋ nibi.
- ¹⁴ Wisa dagokdo but dasi galak taŋ nimaŋaki butnin kadimisi tosak.
Yaŋ anaki miktimon egi anan kineŋ daman kisik kisik kap yanjek tagisi egipneŋ.
- ¹⁵ Gildat niaŋ da jigi ningul unun da arip kisik kisik nibi.
Ae bilak niaŋ da yokwisi egipgumaŋ unun da arip kisik kisik nibi.
- ¹⁶ Wasok tapmimi toŋ asal unun oman amingo nin do nolibi pindatneŋ.
Ae tilingo tagisi miŋat monjiyonin do yolibi pindatni dosi nandisat.
- ¹⁷ Amin Tagi Piŋkopnin, gisamgo ninon tosak do nandamaŋ.
Ninon taŋakwan pi morap aman unun bami tagisi tosak.
Asi, paŋteban anaki pi aman dakon bami tagisi tosak.

91

Piŋkop unun kila aminin

- ¹ Piŋkop Wukwi Madep gat ekwaŋ amin unun Piŋkop Tapmim Ami da yonŋamgwan egek yik yawot tagisi an.
² Nak Yawe do yaŋ yosot,
“Gak da dam madepno aripmi dima tuwili egek nak tagisi anjuknosol.
Gak Piŋkopno.
Egip egipno gagon tosoŋ yaŋsi nandisat.”
- ³ Piŋkop da kilago tagisi anjakwan paron dima yokwalgi.
Ae gak nagal anjakwan sot teban gagon dima noman toni.
- ⁴ Pup da pudigi pirigwan wutaŋ unudeŋ Yawe da tagisi anjuknosak.
Unun toktok teban kilago anek paŋikgo asak.
- ⁵ Kalbi binap bo gildat kalba yo yokwisi kindi da anjupbal asak yaŋ do pasol pasol dima abi.
- ⁶ Ae sot teban kindi da kalbi altaŋ gamjak, bo gildat binap yo yokwisi kindi da gak anjupbal asak yaŋ do pasol pasol dima abi.
- ⁷ Amin 1 tausen gak da kapmatjok kimagakwa ae amin 10 tausen amin tetgo do kimotni kaŋ, unun yo yokwi gak da kapmatjok aripmi dima apni.
- ⁸ Dabilgo da si pindagaki Piŋkop da amin yokwi kobogi yokwi yomdisak.
- ⁹ Yawe Wukwi Madep da yonŋamgwan egipbi kaŋ,
¹⁰ yo yokwisi gagon aripmi dima noman toni.
Ae sot teban gak da yut da kapmatjok aripmi dima apni.
- ¹¹ Kosit morap agipbikon Yawe da aneloni pi yoban kilago akdaŋ.
¹² Anakwa kandapgo tipmon tidoki yaŋ do gak kisit da bedaŋ awildaŋ.
¹³ Gak da laion emari yokwi gat ae tunon amin emari toŋ gat bamaŋ misiŋitdisal.

- ¹⁴ Yawe da yaŋ yosok,
 “Amin nak do but dasi galak taŋ namaŋ uŋun yokwikon baŋ timikgeŋ.
 Amin nak dakon man do nandaŋ teban toŋ uŋun paŋkutnokeŋ.
¹⁵ Nak do bisit aba bisitni nandaŋ yobeŋ.
 Ae jigi noman taŋ yomni kaŋ, nak uŋun gat egipneŋ.
 Nak da yokwikon baŋ timigek man madep yobeŋ.
¹⁶ Nak da yokwikon baŋ timigek egip egipni saŋbeko dubagi anjakwan tagisi nandakdaŋ.”

92

Piŋkop aŋkisik kap

Kap on Sabat bisapmon Piŋkop gawak imiŋek yogogi.

- ¹ Yawe, gak Piŋkop Wikwisi egisal.
 Ya yaŋ yaŋek kap yaŋek mango aŋkisineŋ kaŋ uŋun tagisi.
² Wisa dagok morap gak da nin do but dasi galak taŋ nimisal uŋun do yaŋ teŋteŋok aneŋ
 kaŋ uŋun tagisi.
 Ae kalbi morap bisapmi bisapmi paŋpuluganeŋ dima nipmaŋ dekdal uŋun do yaŋ
 teŋteŋok aneŋ kaŋ uŋun tagisi.
³ Gita napmi 10 kabi dakon ae gita napmi morapmi toŋ uŋun baŋ tidaŋek kisik kisik aŋek
 uŋun dakon yaŋ teŋteŋok aneŋ kaŋ uŋun tagisi.
⁴ Yawe, gak yo tagisi asal uŋun do nandaŋek butno tagisi asak.
 Kisitgo da pi asak uŋun do nandaŋek kisik kisik kap yosot.
⁵ Yawe, gak pi tapmimi toŋsi asal.
 Nandak nandakgo uŋun ilarisi.
⁶⁻⁷ Amin yokwi joŋ yombem tagi kwoŋ, ae yo morapmi timigek tagisi ekwaŋ.
 Mani gak da wagilsi paŋupbal akdisal.
 Amin nandak nandakni mini ae nandaŋ kokwini tagi dima amin on yo morap do
 aripmi dima nandaŋ pisoni.
⁸ Mani Yawe gaga kila amin madep toktok teban egi wigisal.
⁹ Yaŋsi nandamaŋ, amin gak do uwal aŋ gamaŋ, uŋun kimotdaŋ.
 Yo yokwi aŋ amin pabiŋ yopbi birapmigi dukwan dukwan kikaŋ.
¹⁰ Mani gak da tapmim madep namgul uŋun joŋ bulmakau wili dakon tapmim yombem.
 Gak da yo tagisi aŋ namisal, do but galaksi nandisat.
¹¹ Dabilno da pindagapbo uwalno tasik taŋ mudawit.
 Mirakno yopmaŋek uwalno yokwisi dakon kunam wiwik nandagim.
¹² Amin kilegi uŋun silbat da yaŋ madepsi taganeŋ bami tokdaŋ.
 Sida kindap Lebanon miktimon toŋ uŋun da tilak tagokdaŋ.
¹³ Amin kilegi uŋun Yawe da yutnon kili kwaokbi.
 Piŋkopnin da yutnon egek madepsi tagoŋ.
¹⁴ Amin pelaŋ aŋek bami sigin tokdaŋ.
 Tagisi taŋek tami dima biripmigi maŋek kalikaligi sigin tokdaŋ.
¹⁵ Aŋek yaŋsi yaŋ teŋteŋokdaŋ, “Yawe uŋun aŋpakni kilegi gin.
 Uŋun tip madepnin egisak, ae yokwini kinda dimasi taŋ imisak.”

93

Piŋkop uŋun kila amin madep egisak

- ¹ Yawe uŋun kila amin madep egisak.
 Kila amin madep dakon imal pasak.
 Asi, kila amin madep dakon imal pasak, ae tapmimni uŋun madepsi.
 Miktim daman uŋun wasaŋban tebaisi tosok, aripmi dima puweŋ kisak.
² Yawe, gak kila amin madep yityit tamogokon kalipsigwan kilisi yikgil.
 Yo morap dima noman taŋakwa gak kilisi egipgul.
³ Yawe, tap pakbi madep uŋun da madepsi tamalikgaŋ.

Anek wiwik madepsi yanjek sulukwan, ae ilenikon tebaisi tidon.

⁴ Mani Yawe, gak dakon tapmingo unun pidañbisi.

Tap pakbi madepsi tamalikgan unun dakon tapmim yapmandak, ae ilenikon tidon unun dakon tapmim yo kisi yapmandak.

⁵ Gak dakon gen tebango unun toktogisi tokdan.

Yawe, gak dakon yut dagok dagogi mini telagisi tokdisak.

94

Piñkop da amin yokwi morap pabiñ yopmanjek amin kilegi morap pañpulugokdisak

¹ Yawe, gak Piñkop, gak da yokwi pakpak amin yokwi an dakon kobogi yomisal.

Do abisok butjapgo yolijaki tilimgo koni.

² Miktim daman dakon gen kokwin amin madep pidoki.

Abisok abijek iyi do nandaba wigisak amin dakon anpak yokwini do kobogi yokwisi yobi.

³ Yawe, bisap nian da amin yokwi da anpakni do kisik kisik ani?

⁴ Amin yokwi da iyi do nandaba wigakwa anpak yokwini an unun do pibit tidok an.

⁵ Yawe, miñat amin kabi gaga do manjigil, amin da pabiñ yopmanjek jigi madepsi yoman.

⁶ Unun da sakwabat gat, ae miñat monjiyo meni datni yopman kimakgwit gat, ae amin kokuñ nwanñwarikon da apgwit da miktimninon ekwan, unun dapba kimokgon.

⁷ Anek yan yon, “Yawe da nin dima nindasak.

Israel amin dakon Piñkop yo nin da aman unun do nandaba kik dima asak.”

⁸ Nandak nandakji mini amin, mirak yopmanjek butji pisoni!

Ji nuğigisi. Ni bisapmon nandan kokwin tagisi amin dagoni?

⁹ Piñkop da miraknin wasagit, do aripmi dima nandisak, ma?

Ae dabilnin wasagit, do iyi aripmi dima siñtosak, ma?

¹⁰ Miñat amin kabi egi an an kwan kobogi yokwi yomisak, do ji do kobogi yokwi aripmi dima damjak, ma?

Unun miñat amin morap kisi dakon yoyiñdetni.

Unun nandak nandakni mini, ma?

¹¹ Yawe da miñat amin morap kisi dakon nandak nandak kili nandan mudagit.

Unun nandisak, yo morap ak do nandan, unun bami tagisi dima noman tokdan.

¹² Yawe, gak da amin kindan anmilip akdo tepmi iminek nawa gengo iyin dekgi kan, unun amin kisik kisik tagi asak.

¹³ Jigi bisapmon gak da yik yawot imisal.

Yanjin egakwan amin yokwi kimagek miktim kagagwan pikwan.

¹⁴ Nido, Yawe da miñat amini aripmi dima yopman detjak.

Asisi, miñat amin kabi iyi do manjigit unun manji aripmi dima yomjak.

¹⁵ Ae don anpak kilegikon da gen kokwin akdan.

Anakwa amin kilegi da unun yoldan.

¹⁶ Namin da nak anpuluganek amin yokwi pabiñ yopjak?

Namin da nak anpuluganek amin gulusun an unun pabiñ yopjak?

¹⁷ Yawe da nak dima anpulugagit tam, bisap dubak dima kimakbi tamokon pakgim.

¹⁸ Nak yan nandagim, “Kandapno sagalegi, do kili unun man nitdisak.”

Mani dima. Yawe, nak do but dasi galak tan naminek abidanaki dima magim.

¹⁹ Butjik nandagim bisapmon, butno anteban anek anpuluganbi kisik kisik agim.

²⁰ Gak kila amin yokwi gat pi dima an.

Unun amin da miñat aminyo anpak yokwi tagi ani do gen teban yopmanjan.

²¹ Unun muwugek amin kilegi pañupbal ak do gen yan panteban an.

Ae gulusun dima an amin dapba kimotni do gen yan yoman.

²² Mani, Yawe dam madepno aripmi dima tuwili egisak.

Piñkopno da tagisi ankutnosok.

- ²³ Ujun anpak yokwi awit dakon kobogi yomdisak.
Yokwini unun nandaŋ yomisak, do dapban kimotdaŋ.
Asi, Yawe Piŋkopnin da obisi paŋtasik akdisak.

95

*Piŋkop an*kisik kap

- ¹ Apba kisik kisik kap Yawe do yono!
Piŋkop tip madepnin yokwikon baŋ pulugaŋ nipgut unun do nandaŋek yaŋ tidaneŋ
kisik kisik kap yono.
- ² Ujun da kapmatjok kiŋek ya yaŋ iyineŋ.
Aŋek kisik kisik kap yaŋek mani an
- kisino.
- ³ Nido Yawe unun Piŋkop tapmimi toŋsi egisak.
Ujun Kila Amin Madep tapmimi toŋsi egek amin da piŋkopnin yaŋ yoŋ yo morap
yapmaŋ mudosok.
- ⁴ Miktim galegi ae kabap miktim kisi unun iyi dakon.
- ⁵ Miktim gat tap gat kisi iyi wasagit, do kisi bamot iyi dakon gin.
- ⁶ Ji apba ŋwakbeŋ aŋek gawak imno.
Yawe unun da nin wasaŋ nipgut.
- ⁷ Ujun Piŋkopnin egisak.
Nin sipsip kabini, do nin dakon kila aŋek japnin nimisak.
Abisok geni nandaŋ imni.
- ⁸ Yawe da yaŋ yosok, “Kalip babakji da miktim kibiri timon, Meriba ae Masa miktimon,
but teban awit.
Ji yaŋ dima ani.
- ⁹ Yo agim unun pindakgwit, mani nak an
- kewal do pi madepsi awit.
- ¹⁰ Nak bilak 40 unun amin do butjap nandaŋ yomgum.
Aŋek yaŋ yagim, ‘Butdasi nak dima nolgaŋ.
Nak dakon gen dima guramikgaŋ.’
- ¹¹ Yaŋdo, nak japtaŋek yaŋ yoyigim, ‘Asi dayisat, ji nak dakon yik yawot kokupgwan
dimasi pigini.’ ”

96

*Piŋkop da mi*ŋat amin kabinikon an

apak tagisi asak

¹ Yawe do kap kalugi kindi yaŋ imni.
Miktimi miktimi amin ekwaŋ, ji Yawe do kap yaŋ imni.

² Yawe do kap yaŋ imiŋek mani an

kisini.
Gildari gildari amin yokwikon baŋ timik timik asak unun dakon geni yaŋ teŋteŋoni.

³ Amin kisisi miktimi miktimi ekwaŋ tilimni gat ae yo masi masimisi asak unun do yaŋ
teŋteŋaŋ yomni.

⁴ Yawe unun wagil tagisisi, do an

kisiŋ kimorisi.
Ujun kokup kidat morap yapmaŋdak, do si pasal imimisi.

⁵ Miktim diwari dakon piŋkopni unun kokup kidat dakon wupmi gin.
Mani Yawe da kundu wasagit.

⁶ Yawe unun kila amin madep egek man madepni taŋ imisak.
Tapmimni madep gat ae yo morapni kildani tagisi telagi yutnikon taŋ iman.

⁷ Miŋat amin kabi morap, yaŋ simi

l aŋek Yawe dakon tilimni gat ae tapmim madepni gat
do yoni.

⁸ Yaŋ simi

l aŋek tilim madepni do nandaŋek Yawe ankisini.
Paretji timigeŋk Telagi Yut Madepni da nagalgwan pigini.

⁹ Ujun telagisi ae tilimni ŋwakŋwarisi, do Yawe gawak imni.

95:7: Ibr 3.15; 4.7 95:7: Ibr 3.7-11 95:8: TP 17.1-7; IDT 20.2-13 95:11: IDT 14.20-23; GT 1.34-36; 12.9-10;
Ibr 4.3-5 96:7: Kap 29.1-2

Amin miktimi miktimi ekwan, ji nimmimegek pasal imni.

- ¹⁰ Miktimi miktimi egi anjan kwan unun dakon amin yan yoyini, “Yawe unun kila amin madep egisak.
Unun da miktim daman anteban aban wayinj dima asak.
Yawe da don gen kokwin pi kilegisi anek amin dakon anpak kokwin akdisak.”
- ¹¹ Kundu gat miktim gat, jil kisik kisik anjil.
Tap idap, gak wayinj madepsi anek kisik kisik abi.
Ae yo morap tap kagagwan ton, jiyo kisi kisik kisik ani.
- ¹² Jap pi gat ae yo morap unjungwan ton, ji kisik kisik ani.
Unun bisapmon kindap morap koron ton unun kisik kisik kap yokdan.
- ¹³ Yawe da buron kisik kisik akdan, nido Yawe abinj gen kokwin anek miktim daman kisi dakon minjat aminyo dakon anpak kokwin an yomdisak.
Anpak kilegikon da, ae gen bamikon da, miktimon minjat amin morapyo gen kokwin anyomdisak.

97

Pinjkop unun kila amin madep mibiltogi

- ¹ Yawe unun kila amin madep egisak. Miktim gak kisik kisik aki.
Miktim tim tap binap ton ji but galak nandani.
- ² Gikwem gat ae pilin gat da angwasamal.
Anpak kilegikon da amin kila asak.
- ³ Kindap da mibil tan iminek uwalni angwasinek ekwan unun sonban pasilgan.
- ⁴ Unun da malni yopban miktim tenjenosok.
Miktim da kanek nimmimikdak.
- ⁵ Yawe apban kanek kabap da pakbi dagon.
Unun miktim morap kisi dakon Amin Tagi egisak.
- ⁶ Kundu da anpakni kilegi do yan tenjenok anakan minjat amin morapyo da tilimni kon.
- ⁷ Amin kokup kidat gawak yominek panjisan unun mayak tok pan.
Kokup kidat, ji Yawe gawak imni.
- ⁸ Saion kokup pap amin gat, ae Juda miktimon kokup pap tan anjan kwan unun dakon amin gat da unun nandane, gen kokwin tagisi asal unun do but galak nandane kisik kisik an.
- ⁹ Nido Yawe gak Pinjkop Wikwisi egek miktim morap kisi kila asal.
Gak pinjkop nwanjwari morap kisi yapmanek mango wukwisi tosok.
- ¹⁰ Ji Yawe but dasi galak tan iman amin, ji anpak yokwi do nandaba inanis asak.
Iyi dakon telagi amin kabini, yokwi an amin da kision ban timimek kilani asak.
- ¹¹ Pinjkop da amin kilegi tenjenan yoban kisik kisik pan.
- ¹² Amin kilegi, ji Yawe kisik kisik animinek mani telagi do nandane ya yan iyini.

98

Pinjkop unun amin morap dakon kila amin madepni

- ¹ Yawe da yo masi masimisi agit, do kap kalugi kindan yan imno.
Tapmimni madepsi ae anpakni telagi, do emaron teban tagit.
- ² Yawe emaron teban tagit unun dakon yan tenjenok agit.
Anpakni kilegi yoliban miktimi miktimi amin kisi da kawit.
- ³ Israel amin do but dasi galak tane dima yopman det do yan teban tok agit unun do sigin nandisak.
Pinjkopnin da emaron teban tane nin yokwikon ban pulugan nipgut, unun miktimi miktimi amin ekwan unun da kili kawit.
- ⁴ Miktim amin morap, ji yan tidane Yawe anjisini.
Kisik kisik kap yanek anjisini.
- ⁵ Gita tidane kap yanek Yawe anjisini.

- ⁶ Kwerj gat ae kasisinj gat pisonjek yanj tidanjek kisik kisik anjek Yawe anjkisini.
Ujun Kila Amin Madep egisak.
- ⁷ Tap gat yo morap tapgwan tonj, ji yanj tidoni.
Miktim gat amin miktimon ekwanj, jiyo kisi yanj tidoni.
- ⁸ Pakbi madep ji kisit tidoni.
Kabap ji kisik kisik anjek kap yoni.
- ⁹ Ji kisisi Yawe da buron kisik kisik anjek kap yoni, nido Yawe miktim amin morap gen
kokwin anj yom do abisak.
Gen kokwin kilegisi akdisak.

99

Piŋkop unjun kila amin madep mibiltogi

- ¹ Yawe unjun kila amin madep egisak.
Miktimi miktimi amin ji pasal nimnimikyo ani.
Kila amin madep tamonikon yigakwan anjelo madep serabim da teri teri akganj.
Anjakwa miktim wudip asak.
- ² Saion kokup papmon unjudon Yawe tapmim madepni tanj imisak.
Ae unjun da miŋat amin morap kisi dakon man yapmanjek mani da wikwisi asak.
- ³ Amin kisi da mango madepsi ae masi masimi unjun do yanj anjkisinj kimotnisi.
Gak telagisi.
- ⁴ Kila amin madep tapmimi tonj gak anjak kilegisi unjun do galagisi nandisal.
Gak da Israel amin nin do anjak tagisi gat ae anjak kilegi gat nibi yolgamanj.
Gak da Israel miktimon gen kokwin kilegi gat ae anjak kilegi gat asal.
- ⁵ Ji Yawe Piŋkopnin anjkisini.
Ujun telagi egisak, do burikon kinjek gawak imni.
- ⁶ Moses gat Aron gat Yawe dakon mukwa sogok amin egipgumal.
Ae Samuel yo kisi mani yanjek gawak imgwit amin kabikon nani kinda.
Ujun da Yawe do bisit aba bisitni nandanj yomgut.
- ⁷ Gikwem timi kinda dubagisi wigisak unjudon egek gen tebani yomgut.
Yoban gen teban morap Piŋkop da yomgut unjun guramikgwit.
- ⁸ Yawe Piŋkopnin, gak da miŋat aminyogo dakon bisitni nandanj yomgul.
Gak da diwarini wiririk yomgul, mani gulusunni dakon kobogi do jigi yomgul.
- ⁹ Yawe Piŋkopnin unjun telagi, do mani awigek iyi da telagi kabapmon gawak imnerj.

100

Piŋkop ya yanj iyik dakon kap.

- ¹ Amin miktimi miktimi ekwanj ji kisik kisik anjek yanj tidanjek Yawe anjkisini.
- ² Ji but galagon da Yawe gawak imni.
Kisik kisik kap yanjek unjun da kapmatjok kini.
- ³ Yawe unjun Piŋkop yanjsi nandanj imni.
Ujun da iyi nin wasan nipgut.
Nin unjun dakon gin.
Nin unjun dakon miŋat amin kabini, nin sipsip kabini iyi pawilakwan ekwamanj.
- ⁴ Telagi yut madep da nagalgwan pigeke ya yanj iyinejek anjkisinej.
Nin ya yanj iyinejek mani yanj anjenotneje.
- ⁵ Nido Yawe unjun tagisi.
Dagok dagogi mini amin do but dasi galak tanj yomisak.
Babikon da babikon geni anteban anjek amin kabini panpulugan anjanj kikdisak teban.

101

Kila amin madep dakon yan teban tok
Dewit dakon kap kinda.

- ¹ Yawe, nak amin do but dasi galak tan yomisal, ae amin dakon anpak kokwin kilegisi asal unun do kap yoken.
Nak gak ankisik do kap yoken.
- ² Nak anpak kilegi ban gin yolgen.
Yawe, ni bisapmon gak abin nak anpulugoki?
Nak naga da yutnon anpak kilegi ban gin aben.
- ³ Nak yo inani kinda dimasi koken.
Pinjon manji iman amin dakon anpak do dima galak tosot.
Nak unun gat kalonji dima agipnen.
- ⁴ Nak butnokon da yokwi di dima aben.
Ae anpak dima agagi do nandak nandak dima aben.
- ⁵ Nak da amin do yanba yokwi tok an amin obisi panupbal akdisat.
Iyi do nandaba wigisak amin gat dima egipnen.
- ⁶ Nak amin Pinjon yolgan unun ban galak tan yoben, ae unun gat gin nak da yutnon tagi egipnen.
Amin toktogisi anpak kilegi an, unun amin dagin oman amino egipni.
- ⁷ Jamba but amin nak da yutnon dima egipni, ae top yon amin nak gat dima egipnen.
- ⁸ Gildari gildari amin yokwi miktinnon ekwan unun panupbal ak do pi aben.
Nak da amin anpak yokwi an amin wiririgapbo Yawe da kokup papmon sanjenek dima egipni.

102

- Amin kinda da jigi panek bisit asak
Amin kinda jigi panek tapmimni minisi anakwan Yawe da anpulugosak do bisit agit.
- ¹ Yawe, bisitno nandaki. Nak gak da anpulugoki do yan tidosot.
Nak dakon kunamno nandan nabi.
 - ² Jigi madepsi paker bisapmon dima gandaken yan do dima pasilgi.
Bisitno nandaki.
Gak do yan tidoken bisapmon tepmisi nandaken nak anpulugoki.
 - ³ Egip egipno unun mukwa da yan bisap pisipmisok tanek pasilgan unun yombem.
Kindap madep da sosok unun da tilak giptimno tepmisi sosok.
 - ⁴ Amin da jon kibidanbi bamon unuden nak yokwisi egisat.
Do jap nok do dima galak tosot.
 - ⁵ Nak iyon yon yosot, ae giptimno madep dima, nak kidari ginsi.
 - ⁶ Nak singin da yan miktin kibiri timon yokwisi egisat.
Ae kalbi dakon minam da kokup amin da antasik abi do amin da aripmi dima egipmi timon ekwan unun da arip egisat.
 - ⁷ Nak dipmin potpot tamokon pokdot, mani dabilno si sintan egisak.
Bupmisi, nak minam kinda da yut kwenon yikdak unun da tilak nak naga gin egisat.
 - ⁸ Gildat kinda kalon uwal da nak gen yokwi nayan.
Tasik token do yanek yansul an naman.
 - ⁹⁻¹⁰ Gak nak do butjap madepsi nandisal, do abalak banjin nosot, ae dabil pakbino kapmon manba pakbi gat kisi nosot.
Nak sibat sibat ban yan abidan mabi timi kindakon kigin.
 - ¹¹ Pilindo gildat da pigisak unun da aripmon egip egipno bisap pisipmisok gin.
Nak jon da kibidon unun yombem.
 - ¹² Mani Yawe, gak kila amin madep toktogisi egisal.
Mango unun wukwisi, do minjat aminyo don altokdan unun da gak nandan gamdan.
 - ¹³ Abisok abin Saion kokup pap do bupmi nandan iminjak anpulugoki.

- Bupmi nandaŋ ibi dakon bisap kili noman tak.
Abisok bupmi bisap.
- ¹⁴ Saion kokup pap unun yokwi tak, mani oman amingo da yut agak tip morapni do but dasi galak taŋ yomaŋ.
Abisok yokwi tak, mani kosit madepni dakon kimbabaŋ pindagek unun da but yokwi yomisak.
- ¹⁵⁻¹⁶ Piŋkop da Saion kokup pap aeni wasaŋek tilimni miŋat amin kabikon yolikdisak.
Anjakwan miŋat amin kabi morap Yawe do pasolni, ae miktim dakon kila amin madep morap tilimni do pasal imdaŋ.
- ¹⁷ Unun giptim dakon yo do wadaŋ amin unun dakon bisitni nandaŋ yomdisak.
Bisit aba saŋbejek manji dima yomdisak.
- ¹⁸ Yo unun Yawe da asak unun papiakon mandano babi kabi don altoni da Yawe da pi unun agit dakon gen nandaŋek mani awigini.
- ¹⁹ Gen unun yaŋ mandaneŋ, “Yawe iyi da telagi kokupmon kwen egek siŋtarban pigit.
Unun Kwen Kokup egek siŋtarban miktimon pigit.
- ²⁰ Aŋek dam tebanon amin jigi paŋek kunam tagakwa nandagit.
Ae dapba kimotni do yaŋbi amin unun pulugaŋ yopban kiwit.”
- ²¹ Yaŋ agit do Saion miŋat aminyo da Yawe dakon man yaŋ tenŋeŋoni.
Jerusalem miŋat aminyo da aŋkisini.
- ²² Unun bisapmon miŋat aminyo gat ae kila amin madepni gat Yawe gawak im do Jerusalem muwugek yaŋ akdaŋ.
- ²³ Nak tagaŋ amin madep egapbo Yawe da tapmimno anjupbal aŋek bisapno anjpisip agit.
- ²⁴ Do nak yaŋ iyigim, “Piŋkopno, toktok teban egisal.
Nak amin pelaŋ dima at, do egip egipno abisok dima gwayeki.
- ²⁵ On miktim dakon teban tokni kalipsigwan kili yipgul da tosok.
Ae kundukon yo morap toŋ unun gak dakon kisit kilda.
- ²⁶ Kundu gat miktim gat tasik tokdamal. Imal giranji da pudaŋ kwaŋ, unun da tilak yokwi tokdamal.
Amin da imal kulabik aŋ, unun da tilagon gak da kulabik aŋaki saŋbejek dima tokdamal.
Mani gak toktok teban egipdisal.
- ²⁷ Gak kulabik dima aŋek yaŋ gin egipgul da egisal.
Gak dagok dagogi mini egi wigikdisal.
- ²⁸ Oman amingo nin dakon miŋat monjiyo gak da buron egipdaŋ.
Ae unun dakon diwatni paŋpulugaŋaki gak gat tagisi egipdaŋ.”

103

Piŋkop da nin do but dasi galak taŋ nimisak

Dewit dakon kap kinda.

- ¹ Yawe aŋkisikeŋ.
Nak butno naŋ yaŋ iyisat, gak gwinimbil mani telagi aŋkisiki.
- ² Yawe aŋkisikeŋ.
Nak do yo morap tagisi asak unun do dima iŋtoken.
- ³ Unun da diwarino kisisi wiririk namisak.
Ae sotno kisisi paŋmilip aban kilek tosot.
- ⁴ Yawe da yokwikon baŋ pulugaŋban dima kimokdot.
Ae but dasi galak taŋ namiŋek bupmi nandaŋ namisak.
- ⁵ Yo tagisi do galak tosot unun aripnokonsi namisak.
Yaŋ anjakwan nak aeno amin kalugi dagaŋek siŋgiŋ da yaŋ tapmimi toŋ agisat.
- ⁶ Amin da pabiŋ yopmaŋakwa yokwi ekwaŋ amin Yawe da anpakni kilegikon da gen kokwin tagisi aŋ yomisak.

- ⁷ Kalipsigwan yo morap ak do nandagit unun Moses nan iyigit.
 Ae pi tapmimi ton agit unun Israel amin do yoliban pindakgwit.
- ⁸ Yawekon bupmi ae nandan yawotyosok.
 Unun butjap tepmi dima nandisak, ae amin do but dasi madepsi galak tan yomisak.
- ⁹ Bisapmi bisapmi yokwi aman do gen dima yan nimisak.
 Ae butjapni bisap dagok dagogi mini dima tan anan kisak.
- ¹⁰ Diwarinin dakon kobogi yokwisi timiri mani dima nimisak.
 Nin yokwi morapmisi aman unun dakon kobogi do yo jigisi timiri mani dima nimisak.
- ¹¹ Nido amin iyi do pasal iman amin unun but dasi galak tan yomisak.
 Butdasi galak tan yomyomni unun pidanbisi, miktin yapmanek kwensi ason kundu tosok unun dakon tilak.
- ¹² Gildat wisagon da si pigisak tet unun dubagisi.
 Unun da tilak Pinjop da diwarinin wiririkban dubagisikon ton.
- ¹³ Dat da minat monjiyoni do bupmi nandan yoman unun da tilak Yawe da amin iyi do pasal iman amin do yansi nandan yomisak.
- ¹⁴ Nido tapmimnin madep dima, nin miktin gin yan nandan nimisak.
- ¹⁵ Amin nin jon yombem egip egipnin pisipmisok.
 Nin jon dakon jareni yombem da bisap pisipmisok egek kibidoman.
- ¹⁶ Mirim da jareni panwayin aba manakwa amin da jareni sanbenek dima pindakgan.
- ¹⁷ Mani Yawe da toktok teban minat aminyo pasal iminek ekwan unun do but dasi galak tan yomisak.
 Ae babak don altoni unun do anpak kilegisi an yomdisak.
- ¹⁸ Yawe da sanbek sanbek agit unun yolek geni guramikgan amin do yo tagisi an yomdisak.
- ¹⁹ Yawe Kwen Kokupmon kila amin madep yigek yo morap kila asak.
- ²⁰ Anjelo tapmimi madepsi kabi, ji Yawe dakon geni do mirak pakyanji yopmanek guramik kimokgon kabi, ji Yawe anjisini.
- ²¹ Ji Yawe dakon pi amin Kwen Kokup egek galaktokni yolek omani an, ji Yawe anjisini.
- ²² Yo morap Yawe da wasagit da kilani asak unun dukwan dukwan tan anan kwan, ji Yawe anjisini.
 Nak Yawe anjisiken.

104

Pinjop yo morap wasagit, do mani awigino

- ¹ Nak Yawe anjisiken.
 Yawe Pinjopno, gak wukwisi.
 Gak kila amin madep mibiltogi ae man madepgo ton.
- ² Amin da imal ban giptimni wamanjan unuden, gak gaga nan tenjeni nan wamanjal.
 Amin da imal yut ilikba pikwan unuden, gak da kundu gat ae gik morap gat yopmanjal.
- ³ Anjek yutgo kwen ason pakbi kwenon asal.
 Gikwem da os da amin ilik pawilgan tamo timgo daganakwan mirim da gak anan kisak.
- ⁴ Gak da mirim yabekbi unun da gengo anan kisak.
 Ae gak da abi mal da oman amingo dagon.
- ⁵ Gak da miktin on yipgul da tamonikon wagil tebai tosok,
 ae aripmi dima duwalik kisak.
- ⁶ Gak da tap idap yipbi imal da yan miktin wutjigit.
 Anjaki pakbi da kabap morap kisi wutjigit.
- ⁷ Mani don tap idap tebai iyinbi duwalik kigit.

- Tap idap gak da tebai yanbi nandanek timentim yanek kigit.
- ⁸ Tap idap kabap morap yipman degek miktim kuldugi timon pigigit.
Gak da tap idap unudon tosak do yagil da abisok unudon tosak.
- ⁹ Gak da tilak kili yipgul, do tap idap tilak unun dima iratjak.
Tap idap miktim morap aeni dima wutjisak.
- ¹⁰ Kabap da galegikon miktimgwan pakbi dabil panoman anaki pakbi pagek kuldugi timon pukwan.
- ¹¹ Jon bit kilapyo pakbi unun ban non, ae jon donki kisi unun pakbi non, anek tekni panyawot an.
- ¹² Pakbi ilenon kindap ton, minam unudon yutni anek kindap kilinon yigek gen yon.
- ¹³ Gak kokupgokon kwen egek sikak yipbi kabap morapmon mon.
Pi asal dakon bami da on miktimon tugosok.
- ¹⁴ Gak da bulmakau da noni do jon yopbi kwon.
Ae yo mibili mibili abi kwanakwa nin jap unudon paman.
- ¹⁵ Nin wain nok do wain sop paman, anek but galaksi nandaman.
Ae tomno dabilnin sono gulgwa ani yan do olip dakon nelagi paman.
Ae jap da giptimnin panjeban ani do pigaga jap paman.
- ¹⁶ Sikak manakwa Lebanon dakon kindap dakon geli da pakbi morapmi ilikgan.
Yawe dakon sida kindap unun kalipsigwan iyi kwaokgit.
- ¹⁷ Unun sida kindapmon minam da yutni an.
Ae bilak minam unun kwat kwenon yutni unudon an.
- ¹⁸ Jon meme kabap madepsikon akwan.
Anakwa misan kabap dakon tip madep da panyongam anakwa ekwan.
- ¹⁹ Gak da kanek wasagil da unun da bilak dakon kanek morap dakon tilakni asak.
Ae gildat dabil ni bisapmon pigisak unun gildat da iyi nandisak.
- ²⁰ Gak da pilin tuk abi noman tanakwan koron jon bit kilapyo akwan.
- ²¹ Laion kilap wisinek madepsi yan tidon.
Pijkop gak da kilap wisan unun yomisal.
- ²² Gildat wisak bisapmon tamonigwan si panji pokgon.
- ²³ Anakwa amin pidan kin pini anakwa wigi gildat pigisak.
- ²⁴ Yawe, gak da yo morapmi wasagil.
Gak nandan kokwin anek yo morap unun wasagil.
Gak da yo morap wayin anek ekwan wasagil unun on miktimon tuganbisi.
- ²⁵ Tap idap unun madepsi.
Tap kilap madep ae monin monin morapmisi gat ae yo diwari gat kisi unungwan ekwan.
Nin da aripmi dima manjitnen.
- ²⁶ Tap kwenon tap wakga kin ap anakwa tap kilap madepsi wasagil unun tap pidanek kisik kisik anek wigi mok an.
- ²⁷ Unun kisisi jap do an bisapmon gak da upmokgi do jomjom an.
- ²⁸ Gak da jap yominaki non.
Gak da upmagaki buri tugon.
- ²⁹ Mani manji yominaki si pasolgon.
Ae mirim gwayesal bisapmon kimagek miktim dagon.
- ³⁰ Gak da egip egip dakon mirim yobi egip egip kalugi abidon.
Yo morap panjaluk anaki miktimon kalugisi ton.
- ³¹ Yawe dakon tilimni dagok dagogi mini tan anan kisak dosi nandisat.
Anakwan yo morap wasagit do kisik kisik asak.
- ³² Unun miktimon sinjarban miktim wudip asak.
Kisitni kabapmon yopban mukwa pidon.
- ³³ Nak si egipben bisapmon Yawe do kap yoken.

- Nak miiktimon egi anan kikdisat unun da aripmon Pinjopno sigin yan anjksiken.
- ³⁴ Nak Yawe do kisik kisik asat.
Do unun da nandak nandakno do galak tosak dosi nandisat.
- ³⁵ Yawe, yokwi an minjat aminyo panupbal aki.
Nak amin yokwi wagil pasilni do nandisat.
Nak Yawe anjksiken.
Yawe anjksini!

105

- Pinjop gat minjat amin kabiyoni gat dakon kap*
- ¹ Yawe bisit iyinek ya yan iyino.
Pi madep madep agit unun dakon geni yoyino miiktimi miiktimi amin da nandani.
- ² Kap yanek mani anjksinek wasok tapmimi tonsi morapmi agit unun do yan tenjenono.
- ³ Mani telagi anjksinen.
Amin morap Yawe gawak im do unun da kapmatjok kwan unun kisik kisik madep ani.
- ⁴ Bisapmi bisapmi Yawe da kapmatjok kinjek panpuluganjek tapmim nimjak do sigin iyinen.
- ⁵⁻⁶ Ji Yawe dakon oman amini Abraham dakon babini kabi, ji Jekop da kabikon nani, Yawe da iyi do manjikbi kabi, Yawe da pi tapmimi ton ae yo masi masimi agit unun do aesi nandani.
Ae amin yokwi do kobogi yokwi yomgut unun do nandani.
- ⁷ Yawe unun Pinjopnin.
Unun da miiktimi miiktimi minjat amin morap kilani asak.
- ⁸ Yawe da sanjek sanjekni nin gat toktogisi agit.
Dagok dagogi mini sanjek sanjekni do nandan egisak.
- ⁹ Yawe da Abraham gat sanjek sanjek unun agit.
Unun sanjek sanjek agit unun dima kirijit do Aisak nan yan teban tok an ingut.
- ¹⁰ Ae Jekop, Israel amin dakon babi, sanjek sanjek unun toktogisi tosak do Yawe da iyigit.
- ¹¹ Unun da yan yagit, "Nak da Kenan miiktim gak do gaben.
Miiktim unun babigoni do tosak."
- ¹² Kalip Israel amin kalonjok, ae apbi amin yombem da egipgwit.
Asi, Kenan miiktimon egipgwit, mani iyi dakon miiktim unun mini.
- ¹³ Unun amin njaknjari da miiktimon agi agi awit.
- ¹⁴ Mani, Yawe da yum pindagakwan amin di da dima pabinj yopgwit.
Panpuluganjek kila amin madep yokwi anyom do nandawit unun tebai yoyigit.
- ¹⁵ Kila amin madep unun yan yoyigit, "Minjat aminyo unun nak dakon pi ani do manjigim,
do anpak yokwi dima anyomni."
Nak dakon kombi amino do yokwi dima anyomni."
- ¹⁶ Yawe da aban Kenan miiktimon jap do madepsi awit.
Anjek japni panpasil agit.
- ¹⁷ Mani Josep yabekban unun da mibil tanjek unun da kalip panji Isip miiktimon egipgut.
Peni padik padikyo da monej timit do nandanjek amin dakon oman monjini egipjak do amin do yomgwit.
- ¹⁸ Ain nap ban kandapnikon panjeban aba kandapmi pilin tagit.
Ae ain girojikbi madep kinda tegikon anjeban awit.
- ¹⁹ Yan egakwan wigi yo unun altoni do kalip yanjwok agit unun bami noman tagit.
Yawe dakon gen da Josep dakon gen unun bamisi yan yoligit.

- 20 Kili Isip amin dakon kila amin madep da amin kinda yabekban kin Josep dam tebanon nan pulugagit.
Amin Nwaknwari Kabi dakon kila amin unun da Josep pulugan yipban kigit.
- 21 Anek yipban yut madepni gat ae yo morapni kila asak do man madep imgut.
- 22 Kila amin madep dakon yo morapni kila an unun dakon mibiltok amin morapni kila agit.
Ae kila amin madep nandak nandak iman amin kabi unun yoyindetak dakon tapmim kisi tan imgut.
- 23 Don Jekop panji Isip egipgut.
- 24 Ae don Yawe da minat amin kabini panpuluganban gwakni morapmi awit.
Ae panpuluganban tapmimni da uwalni dakon tapmim yapgut.
- 25 Yawe da Isip amin dakon butni pantobilban minat amin kabini do uwal an yomgwit.
Anek Yawe dakon oman amini do yokwi an yom do kosit wusik awit.
- 26 Mani don, Yawe da oman amini Moses gat Aron gat manjinek yabekban Isip kigimal.
- 27 Kin altanek Yawe dakon wasok tapmimi ton Isip miktimon agimal.
- 28 Yawe da pilin tuk yipban pilin tuk da miktim wutjigit, mani
Isip da geni abin yipgwit.
- 29 Pakbi kulabik aban yawi daganek tap kilap kisi morap dapban kimak mudawit.
- 30 Mengak morapmisi iren tanek miktimni kisi tugawit, ae kila amin madep iyi dakon yut tamoyo kisi tugawit.
- 31 Yawe da yanakwan bigal gat ae gugim gugim kisi morapmisi iren tanek Isip miktim kisi tugawit.
- 32 Ae sikak kulabik anek ais gat ae mal gat ban yopban piwit.
- 33 Wain napni gat ae pik kindapni gat panupbal anek kindap diwari dapban sulugi timi morapmi awit.
- 34 Gen yanakwan pilak pilak noman tawit.
Tilakni unun morapmisi, amin da aripmi dima manjiri.
- 35 Pilak pilak da yo tami ton morap nawit.
Anek Isip amin da jap kwaokgwit dakon bami kisi nawit.
- 36 Ae Isip amin morapmon amin yuri kindakon monji mibiltogi Pinjokop da dapban kimak kimak awit.
- 37 Mani don, Israel amin timik panjinakwan Isip yipman dekgwit.
Silva ae gol kisi timigek kiwit.
Israel amin morap kisi tagisi egipgwit, kinda sot dima agit.
- 38 Isip amin Israel do madepsi pasalgwit, do kin mudanakwa but galak nandawit.
- 39 Yawe da gikwem timi kinda yipban kwen tanek unun da minat amini panjongam agit.
Ae kalbi kindap madep kinda yipban unun da tenjeni yomgut.
- 40 Jap do iyinba minam yopban apba nawit.
Ae Kwen Kokup dakon bret yoban nanek tugawit.
- 41 Tip madep kinda wital kinakwan pakbi kinda tagal kinjek miktim kibiri timon pakbi madep kinda pak kigit.
- 42 Yo morap yan agit, nido kalip Abraham oman amini do yan teban tok agit unun do sigin nandagit.
- 43 Do anek minat amini timik panjigit.
Anakwan minat amin kabi iyi do kili manjigit unun kap yanek kisik kisik anek kiwit.
- 44 Kinakwa Amin Nwaknwari Kabi dakon miktim unun do yomgut.
Ae yum pindagakwan unun dakon pi timikgwit.
- 45 Israel amin da gen morapni gat ae gen teban morapni guramik kimotni do yan agit.

Yawe dakon man awigini!

106

Piŋkop da miŋat amin kabini do anpak tagisi asak

- 1 Yawe dakon man awigini.
Yawe anpakni unun tagisisi, do ya yan iyineŋsi.
Dagok dagogi mini nin do but dasi galak tan nimisak.
- 2 Yo madep agit do namin da unun dakon geni tagi yan tenjenosak?
Ae anpak tagisi morap agit unun da aripmon namin da mani tagi awigisak?
- 3 Amin do gen kokwin kilegisi an yomiŋek bisapmi bisapmi anpak kilegisi an amin unun kisik kisik tagi ani.
- 4 Yawe, miŋat amin kabigo panpuluganek yokwikon ban timikgi bisapmon, nakyu kisi abidoki.
- 5 Nak miŋat amin kabigo pindagapbo tagisi yigek yo tagisi timitni do nandisat.
Ae amin kabigo da kisik kisik anakwa nak unun do kisik kisik aben.
Anek nin gak dakon amin kabigo ekwaman do mango ankisineŋ dosi nandisat.
- 6 Kalip babiknin da awit, unuder nin yokwi agiman.
Nin anpak yokwi mibili mibili agiman.
- 7 Isip miktimon babiknin gak da wasok tapmimi ton agil unun do pakyansi dima nandawit.
Gak da bisap morapmi anpak tagisi an yomgul, mani unun do si inŋtawit.
Anek Tap Gamikon kin altawit bisapmon gak kwen wigik an gamgwit.
- 8 Mani Yawe da tapmim madepni yolik do nandagit, ae man bini dima mosak do yokwikon ban timigakwan dima yokwi tawit.
- 9 Tap Gami tebai iyinban miktim kibiri tim dagagit, do amin da miktim kibiri timon kwan unun da tilak miŋat aminyo mibiltan yomiŋek tap idap pudanek panpan kigit.
- 10 Amin uwal an yomgwit amin da kision ban timigakwan dima panupbal awit.
- 11 Mani pakbi da uwal wutjiba kimak mudawit, kinda dima egipgut.
- 12 Yawe da yan anakwan miŋat aminyoni da yan teban tok morap an yomgut unun do nandan gadawit.
Anek kap yanek ankisawit.
- 13 Mani Yawe da yo agit unun do tepmisi inŋtawit.
Anek mibiltok Piŋkop da si yoyinakan yo ak do dima nandawit.
Iyi da nandak nandagon da yo awit.
- 14 Miktim kibirikon egek burikon da jap dogin madepsi nandanek Piŋkop ankilikgwit.
- 15 Piŋkop yo nido iyiwit unun yomgut, mani sot madep kinda kisi yipban sot awit.
- 16 Miktim kibiri timon egek di da Moses gat Aron Yawe dakon mukwa sogok amini telagi gat do nandaba yokwi tok an yomgwit.
Anek Piŋkop da nin do tapmim yanŋin nimisak tam tagi yan nandawit.
- 17 Anakwa miktimon gapma madep kinda pisan pigakwan Datan gat ae Abiram gat amin kabini gat kisi unun gapmagwan pigakwa miktim da abin sopmanakwan pasilgwit.
- 18 Anakwa kindap da pinjek unun amin bamot yolgwit amin sonban mini awit.
- 19 Orep Kabapmon unudon egek gol ban bulmakau wup kinda wasanek unun Piŋkopnin yan yanek gawak imgwit.
- 20 Bulmakau jon nosok dakon wupmi kinda gawak imgwit.
Unun anpak anek Piŋkopni tilimi tonji abin yipgwit.
- 21 Piŋkop da Isip miktimon pi tapmimi tonji anek Isip da kision ban timikgit, mani Israel amin da si inŋtan imgwit.

- 22 Piŋkop da wasok tapmimi toŋ Isip miktimon agit, ae yo ŋwakŋwarisi Tap Gamikon aban miŋat aminyo madepsi wiripdakgwit.
- 23 Piŋkop da miŋat amini dapban kimotni do yagit.
Mani pi amini unun manjigit unun Moses, unun da Piŋkop da dabilon agek Israel amin paŋpuluganeŋ Piŋkop dakon butjap dakon kosit sopmanjakwan Piŋkop da dima paŋupbal agit.
- 24 Unun Piŋkop da paŋpulugosak do yaŋ teban tok agit unun do dima nandaŋ gadawit, do miktim tagisi abidok do dima galak tawit.
- 25 Imal yut kabehnigwan egi egi anek Yawe do yaŋba yokwi tok anek geni dima guramikgwit.
- 26 Yaŋ awit, do Piŋkop da gen tebaisi yomiŋek miktim kibiri timon kimotni do yagit.
- 27 Anek babikni yolban paŋki Amin ŋwakŋwari Kabi da binapmon egek miktim ŋwakŋwarikon egipni do yagit.
- 28 Don Peor miktimon kokup kidat Bal gawak imiŋek kokup kidat egip egipmi mini unun do paret abi unun nawit.
- 29 Anpak unun aba Yawe butjap nandaŋek sot madep yokwisi kinda yomgut.
- 30 Mani Pinias da pidaŋ agek binap amini egi yomiŋakwan sot madep unun pasilgit.
- 31 Pinias da yo unun agit unun do anpak kilegisi kinda asak yaŋ nandaŋ imgwit da wuŋ abisok ekwamaŋon kisi yaŋ gin nandamaŋ.
- 32 Israel amin Meriba pakhikon yokwi aba Piŋkop butjap nandaŋ yomgut, do unun anpakni do anek Moses jigi madep pagit.
- 33 Moses buri yokwi taŋban dima yogogi gen yagit.
- 34 Yawe da yoyigit unuden, Amin ŋwakŋwari Kabi dima dapba kimakgwit.
- 35 Israel amin Piŋkop dima nandaŋ imaŋ kabikon miŋat eyo anek unun dakon anpak yokwini yolek awit.
- 36 Yaŋ anek kokup kidatni gawak yomiŋek anpak yokwisi anek egipgwit.
- 37 Unun da monji gwayoni dapmaŋ kokup kidat do paret awit.
- 38 Iyi dakon monji gwayoni baŋ dapgwit.
Monji gwayoni gulusuŋ dima awit, mani dapmaŋ paretne do Kenan amin dakon kokup kidat do imgwit.
Anakwa yawini da miktim anupbal aban Piŋkop da dabilon inani agit.
- 39 Anpak unun anek iyi baŋ paŋupbal aba Piŋkop da dabilon inani awit, anek miŋat kinda da eni yipmaŋek yumabi asak unun da tilak Piŋkop manji imgwit.
- 40 Yaŋ awit do Yawe miŋat amin kabini do japmi nandaŋek nandaban inani agit.
- 41 Ae yopmaŋ degek yum pindagakwan Amin ŋwakŋwari Kabi da kisiron kiwit.
Anakwan uwalni dakon piŋbi egek geni guramikgwit.
- 42 Uwal da jigi morapmi yomiŋakwa unun dakon tapmim da yongamgwan egipgwit.
- 43 Bisap morapmi Yawe da miŋat amini paŋpulugagit, mani iyi dakon galaktok yolek kwen wigik anek yokwi morapmisi awit, do yokwisi egipgwit.
- 44 Mani bisit awit bisapmon bisitni nandaŋ yomgut.
Anek yokwisi egipgwit do bupmi nandaŋ yomgut.
- 45 Bupmisi nandaŋ yomiŋek saŋbek saŋbek agit unun do ae nandagit.
Ae amin kabini do but dasi galak taŋ yomgut, do nandak nandakni ae kulabik agit.
- 46 Anek uwal Israel amin dam tebanon yopgwit amin dakon buri paŋtobilban Israel amin do bupmi nandawit.
- 47 Yawe Piŋkopnin, yokwikon baŋ timikgi.
Nin Amin ŋwakŋwari Kabi da binapmon ekwamaŋ, mani aego paŋmuwugek miktinninon paŋki nipbi.

Yañ anjaki mango telagi do nandanej ya yañ gayinej, ae kisik kisik anek gak anjisinej.

⁴⁸ Yawe anjisinej.

Uñun Israel amin nin dakon Pinjkop abisok ae don egi anañ kinej kisi dakon.

Amin morap kisi da yoni, "Uñun asi!"

Yawe anjisini!

PAPIA 5

(Kap 107-150)

107

Pinjkop anpakni tagisi uñun do kisik kisik anej

¹ Yawe anpakni uñun tagisisi, do ya yañ iyinisi.

Dagok dagogi mini nin do but dasi galak tañ nimisak.

² Miñat amin morapyo, Yawe da nin uwal da kisiron bañ pulugañ nipgut, do yañsi yanek mani anjisini.

³ Uñun da ji miktim dubagikon egakwa timik pañopgut.

Gildat wisak tet da, ae pigisak tet da, ae not tet da, ae saut tet da ji timik pañopgut.

⁴ Diwari miktim kibiri timon agipgwit.

Kokup pap kinda anjalon anek uñudon pañki egipni dakon kosit kinda dima kawit.

⁵ Jap ae pakbiyo do obisi anek pali kimakgwit.

⁶ Yokwi yañsi egek, Yawe do yañ tidanba yokwikon bañ pulugañ yopgut.

⁷ Anek timik kosit kilegi nañ pañpañ kokup pap kindakon kin altanek uñudon egipgwit.

⁸ Yawe da toktogisi but dasi galak tañ yomisak ae amin kabini tagisi pañpulugosok, do ya yañsi iyini.

⁹ Nido miñat aminyo pakbi do tegi kibidon uñun pakbi yoban nanek yawokgoñ, ae jap do añ amin jap morapmi yoban nanek tugon.

¹⁰ Diwari dam teban yutnon pilin tukgwan egipgwit.

Amin da nap teban bañ pañteban anek jigi yomgwit.

¹¹ Nido, Pinjkop Wukwisi kwen wigik añ iminek geni abin yipgwit.

¹² Yañ aba Pinjkop da pi madepsi yoban jigisi nandawit.

Anek miktimon mañ pagakwa pañpulugoni dakon amin mini.

¹³ Yañ egek Yawe do yañ tidanba pañpuluganek jigini uñun wiririkban pasilgwit.

¹⁴ Yawe da pilin tukgwan bañ timik pañabinek dam teban dakon nap tebani pañdagagit.

¹⁵ Yawe da toktogisi but dasi galak tañ yomisak ae amin kabini tagisi pañpulugosok, do ya yañsi iyini.

¹⁶ Nido, yoma ain kinda mani bras uñun bañ dapmañ pañteban abi uñun tuwildak, ae dam teban yut dakon dam dakon ain oba pañjokgal jokgal asak.

¹⁷ Diwari kwen wigik anek nandan kokwini tagi dima amin dagawit.

Gulusuñ morapmi awit, do jigi tepmiyo madepsi pawit.

¹⁸ Jap nok do dima nandawit, do palisok kimakgwit.

¹⁹ Yokwi yañ egek Yawe do yañ tidanba jigini uñun wiririkban pasilgwit.

²⁰ Iyi yanek giptimni pañmilip aban kimakbi tamogwan dima pigiwit.

²¹ Yawe da toktogisi but dasi galak tañ yomisak ae amin kabini tagisi pañpulugosok, do ya yañsi iyini.

²² Ya yañ iyik do paret anisi.

Ae kap yanek kisik kisik anek yo tagisi agit uñun do miñat aminyokon yañ tenjeronisi.

²³ Diwari tap binap tap waggakon pi awit.

Tap madepmon agek monej ilit pi awit.

²⁴ Yawe da wasok agit uñun pindakgwit.

Tap ilarisikon wasok tapmimi ton agit uñun pindakgwit.

- ²⁵ Yawe da yanban mirim madep anjakwan tap pakbi da madepsi tamalikgwit.
- ²⁶ Anjakwan tap wakga kwen anjenakban wigigit, ae yipban yawok mibilikon pigigit.
Yan anjakwan pasildaman yan nandanek but pasol madepsi awit.
- ²⁷ Pakbi teban morapmi nanek obigi abigi an unun da tilak tap waggakon agipgwit.
Ae tap wakga awil do antidok awit.
- ²⁸ Yokwisi agek Yawe do yan tidanba panpuluganban jigini pasil yomgwit.
- ²⁹ Mirim madep anyawot aban tap pakbi tamalikit unun yawori tagit.
- ³⁰ Tap pakbi kanba yaworisi tanakwan but kwaktok nandawit.
Yan nandanakwa Yawe da dukwan kik do nandawit unun tamo tagisikon panji yopban akgwit.
- ³¹ Yawe da toktogisi but dasi galak tan yomisak ae amin kabini tagisi panpulugosok, do ya yanji iyini.
- ³² Pinjok dakon minjat amin kabi gat muwugek mani anjkinisi, ae kila amin muwut muwuron mani anjkinisi.
- ³³ Yawe da yanban pakbi madep kibidon, ae pakbi dabil dugon.
- ³⁴ Unun da yanban miktim pakbini ton unun da kulabik aban yosok kindan unudon dima kwosok.
Unun miktim amin da anpak yokwi awit, do Yawe da jigi yan yomisak.
- ³⁵ Yawe da yanban miktim kibikon pakbi noman ton, ae miktim pakbini minikon pakbi dabil morapmi noman tanek pokgon.
- ³⁶ Anakwa jap do an amin panabin yopban unudon kokup pap kindan anek yikgan.
- ³⁷ Yigek jap pi ae wain pi anek bami irenisi pan.
- ³⁸ Yawe da pangisam aban minjat monjioni morapmi iren ton, ae bulmakauniyo kisi yan gin iren ton.
- ³⁹ Mani don uwalni da pabin yopba kalonisok dagan egek bupmi nandanek yokwisi ekwan.
- ⁴⁰ Yawe da kila amini pabin yopban miktim kibiri ae kosit minikon isal yumgin akwan.
- ⁴¹ Mani wadak wadak an amin panpuluganban minjat monjioni unun sipsip da yan iren ton.
- ⁴² Amin kilegi da Yawe dakon anpakni kanek but kwaktok nandan.
Mani yokwi pakpak amin unun gen kagani sopmanek gen dima yon.
- ⁴³ Nandan kokwinji tagisi amin, ji unun yo morap do pakyansi nandanek egipni.
Yawe da bisapmi bisapmi amin do but dasi galak tan yomisak unun do nandani.

108

- Pinjok da minjat amini panpulugosak do amin kindan da bisit agit Dewit dakon kap kindan. Kap on Pinjok gawak imim dakon kap.*
- ¹ Pinjok, butnokon da gak do tebai nandan gadasat.
Asi, nak wagil gakdosi nandan gadasat.
Nak mango awigik do kap yokdisat.
- ² Nak pidanek dipmin yopbo kinakwan gita gat kulele gat tidoken.
Wisa wisa do unun ban tidoken.
- ³ Yawe, nak Amin Nwakwari Kabi da binapmon ya yan gayiken.
Nak minjat amin morap kabikon kinjek mango awigikdisat.
- ⁴ Gak da nin do but dasi madepsi galak tan nimisal.
Nin da unun dakon tilak yipnen kan, kundu da aripmon wigikdisak.
Gak toktogisi gengo yolek nin panpuluganek dima nipman dekdal.
Nin da unun dakon tilak yipnen kan, gikwem da aripmon wigikdisak.
- ⁵ Pinjok, nak minjat aminyo da mango madepsi awigini do nandisat.
Tilingo yipbi noman tanakwan minjat aminyo miktim morap kisikon ekwan unun da koni.
- ⁶ Gak da nin but dasi galak tan nimisal, do bisitno nandaki.
Anek tapmin madepgokon da nin yokwikon ban timigaki nin tagisi egipnen.

- ⁷ Piŋkop telagi yutnikon egek yaŋ yosok, “Nak emaron kili teban tat, do nak kisik kisik aŋek miŋat amino do Sekem miktım kokwinıtđısat, ae Sukot miktım dakon kuldukgıbaŋ kokwinik yomđısat.
- ⁸ Gileat miktım gat Manase miktım gat uŋun nak dakon.
Epraim miktım uŋun nak dakon busuŋ kutnokno.
Aŋakwa Juda miktım uŋun kila amin madep kalıŋ kırıŋno.
- ⁹ Moap miktım uŋun pakbi sogok idapno.
Ae Idom miktım uŋun kandap gwıl yopyop tamono.
Pilstia amin emaron pabiŋ yopmaŋek kisik kisik aŋek yaŋ tidokđısat.”
- ¹⁰ Piŋkop, namın da nak aŋaŋ kokup pap dam tebani toŋon tagı aŋkisak?
Ae namın da nak Idom miktım emat ak do tagı aŋkisak?
- ¹¹ Piŋkop, gak da nin manji kili nıngul, ma?
Nin dakon emat amin đıma paŋpulugok do nandısal, ma?
- ¹² Amin dakon paŋpulugok uŋun yo isalı gın, do nin paŋpulugaŋaki uwal gat emat tagı wamneŋ.
- ¹³ Piŋkop da nin paŋpulugosak kaŋ, emaron teban toneŋ.
Iyi uwalnin pabiŋ yopđısak.

109

Jigini toŋ amin dakon bisit

Dewit dakon kap kında. Kap on Piŋkop gawak imim dakon kap. Kap yoŋ amin dakon kila amin do mandabi.

¹ Piŋkop, nak mango aŋkisısat.

Manji đıma namıŋek bisitno nandaŋ nabi.

² Nido, amin yokwi da uwal aŋ namıŋek aminon nak do top gen yoyaŋ.

³ Uŋun nak do kuragısi nandaŋek gen yokwisi nayaŋ, mani uŋun gen dakon mibili mini.

⁴ Nak uŋun do butdasi galak taŋ yomiŋek uŋun paŋpulugok do bisit asat, mani gen yaŋ namaŋ.

⁵ Nak aŋpak tagı baŋ anyomisat, mani kobogi yokwi baŋ aŋnamaŋ.

Nak uŋun do but dasi galak taŋ yomisat, mani nak do kuragısi nandaŋ.

⁶ Amin yokwi kında manjikbi uŋun da uwalno tagı abiŋ yıpjak.

Iyi dakon uwalni kında da gen tagı yaŋ imjak.

⁷ Gen kokwin asak amin da uŋun amin gulusuŋni toŋ yaŋ kosak.

Ae uŋun amin dakon bisitni kisi đıwarini toŋ yaŋ kosak.

⁸ Nak uŋun amin tepmisi kimagakwan amin ŋwakiŋwari da uŋun dakon pi tamo abidosak dosi nandısat.

⁹ Tepmi kimagakwan monji gwayoni datni mini egıpnı, ae miŋatni sakwabat egıpjak dosi nandısat.

¹⁰ Ae monji gwayoni yutni mini ae amin da jap yomni do bisit yoyıŋek egıpnı dosi nandısat.

Ae yut tasik taŋbikon egıpdaŋ uŋudon baŋ amin da yolakwa abigıkdaŋ.

¹¹ Uwalno goman amini da abiŋ miktım ae yo morapni kisi timitjak dosi nandısat.

Aŋakwa kokup ŋwakiŋwarikon amin da abiŋ yo morapni yum do aŋek pi agit uŋun tagı timitni.

¹² Amin kında da aŋpak yawori đıma aŋ imjak dosi nandısat.

Ae amin kında da monji datni mini egıpnı uŋun do bupmi đıma nandaŋ yomjak.

¹³ Miŋat monjiyoni tagı kimotni, aŋakwa amin don altoni da uŋun amin dakon man đıma nandani dosi nandısat.

¹⁴ Nak babakni da aŋpak yokwi awit do Yawe da uŋun do nandısak dosi nandısat.

Aŋek meŋi dakon đıwarini đıma wiririk imjak do nandısat.

¹⁵ Yawe da đıwarini do toktogısi nandaŋ yomjak, aŋakwan miŋat amınyo da uŋun dakon đıwatni do wagılsi iŋtaŋ yomni dosi nandısat.

- 16 Ujun amin, amin diwari do anpak yawori an yom do dima nandagit.
Ujun yoni mini amin gat, ae yo do wadak wadak awit amin gat, ae butjik madepsi nandawit amin gat pansopmanjek dapban kimakgwit.
- 17 Amin jobit yom do tagisi nandagit, do abisok iyi jobit pasak dosi nandisat.
Pinjkop da amin diwari gisamitjak do bisit ak do dima nandagit, do unjuno kisi Pinjkop dakon gisam dima timitjak.
- 18 Toktogisi amin diwari jobit pani do yagit, unjun gen yagit da iyi dakon imalni agit.
Ujun gen yagit da giptim kaganigwan pakbi da yan pigisak.
Anek kidarigwan bit nelak da yan pigisak.
- 19 Jobit yagit unjun nan imali do tagi bangaljak, anek boban nap nan yan wamjak dosi nandisat.
- 20 Amin nak do gen yokwi yanek gen yan namaan amin unjun do Yawe da kobogi yan anyomjak dosi nandisat.
- 21 Mani Amin Tagi Yawe, man bingo tagisi tosak do anek yo tagisi an nabi.
Gak nak do toktogisi but dasi galak tan namisal, do yokwikon nan abidoki.
- 22 Nak wadak wadak amin.
Butjik madepsi nandisat.
- 23 Wupnin gildat panop do noman ton da gildat pigakwan pasilgan unjun da tilak nak pasil do asat.
Nak pilak pilak kinda mirim da anki maban kisak unjun yombem.
- 24 Nak gak do nandajek jap kelek egapbo njwak tukwalno tapmimi mini ak.
Nak amin kidari gin agim.
- 25 Gen yan namaan amin da nandajek jikgo yanjan namaan.
Busun kwakwal anek jikgo yanjan namaan.
- 26 Yawe Pinjkopno, gak da toktogisi nak but dasi galak tan namisal, do anpuluganek yokwikon nan abidoki.
- 27 Uwalno buri pantobilbi gak dagin nak anpuluganek yokwikon nan abidosol yanji nandaj gamni.
- 28 Pinjkop da nak anupbal asak do yokdan, mani gak da nak do yo tagi gin akdisal.
Yokwi an namaan amin pabin yopmanaki mayak tok pani do nandisat.
Anjaki pi amingo nak but kwaktok nandaben.
- 29 Uwalno da mayaktok ban imal ban yan pani, anakwa minjat aminyo da mayaktokni unjun pindatni.
- 30-31 Mani Yawe da wadak wadak amin anpuluganek kilani asak.
Amin da gen yan yominjek kimotni do yan dagok anakwa unjun da kisiron ban timikdak.
Yanji asak, do nak gen pap yanek Yawe ya yan iyiken.
Minjat aminyo da gak gawak gam do muwutni bisapmon mango anjisiken.

110

Yawe gat ae kila amin madep manjigit dakon kap
Dewit dakon kap kinda. Kap on Pinjkop gawak imim dakon kap.
1 Yawe da nak dakon Amin Tagi yan iyigit, "Gak abin nak da aminsi tet do yikgi.
Anjaki uwalgo dakon tapmim pabin yopbo gak dakon pinbisi egipni."
2 Yawe Saion kokup papmon egisak.
Ujun da man madep gaban miktim madep kila akdisal.
Ae yan yosok, "Gak da uwalgo kila akdisal."
3 Uwalgo gat emat wamni bisapmon minjat amin kabigo gat kinjek unjun da but dasi nandajek gak anpulugokdan.
Gak kila amin madep dakon telagi imalgo pakdisal.

Kalbi morap gik sitnarj marjek jonj panjaluk anj, unjun da tilak gak gildari gildari tapmim kalugi pakdisal.

⁴ Yawe da gen yanj anteban anjek nandak nandakni unjun kulabik dima asak. Gen unjun yanj yagit, “Melkisedek da mukwa sogok amin egipgut, unjudej gak mukwa sogok amin kinda dagok dagogi mini egi wigikdisal.”

⁵ Amin Tagi gak anteban ak do gak da kapmatjok egisak. Butjap nandisak bisapmon kila amin madep madep gat emat wamanjek obisi pabinj yopdisak.

⁶ Miktimi miktimi gen kokwin anyominek madepsi dapban kimotdarj. Miktimi miktimi kila amin madep madep obisi pabinj yopdisak.

⁷ Kosit ilejon pakbi kinda pokdok unjudon pakbi nanj teban tanej emaron teban tokdisak.

111

Yawe anjkisino

¹ Yawe dakon man anjkisino!

Mijat amin kabinikon nak but dasi nandanej ya yanj iyikej.

² Yawe unjun pini wagil tagisi asak.

Amin morap Pinjkop dakon pi do galak tonj pini unjun do nandanej ekwanj.

³ Yo morap asak unjun da tilimni anjalon aban wagil tagisisi asak.

Anjakni kilegi unjun toktogisi tanj ananj kisak.

⁴ Yawe da mijat aminyo dakon nandak nandakni panjtagap aban yo madep madep agit unjun do sigin nandanej ekwanj.

Yawe bisapmi bisapmi nandanej yawok nimejek nin do bupmi nandisak.

⁵ Iyi do pasolgonj amin jap yomisak.

Sanjbek sanjbek agit unjun dima injtosok.

⁶ Amin njwaknjwari dakon miktim mijat amini do yomejek tapmimni madep anjalon agit.

⁷ Anjakni unjun bamisi ae kilegisi.

Gen morapni unjun bamisi gin, do tagi guramitneje.

⁸ Gen tebani unjun bamisi ae toktogisi tanj ananj kikdarj.

Unjun butdasi nandanej yol kimotneje do nimgut.

⁹ Pinjkop da iyi dakon mijat amin kabini yumanj nagit.

Anjek unjun gat sanjbek sanjbek dagok dagogi mini agit.

Pinjkop unjun mani telagi ae masi masimi.

¹⁰ Amin kinda nandanej kokwini tagisi amin kinda dagok do nandisak kanj, Yawe do pasal injjak.

Amin geni guramikganj unjun nandak nandak tagisi yomisak.

Dagok dagogi mini mani anjkisinj ananj kinej!

112

Amin kilegi dakon kisik kisik

¹ Yawe anjkisini!

Amin morap Yawe do pasalek geni do galak tonj unjun kisik kisik tagi ani.

² Monji gwayoni mijat aminyo da binapmon man madepni tonj da egipdarj.

Amin kilegi unjun dakon diwatni Pinjkop da yo tagisi anyomdisak.

³ Yutnikon yo kabini morapmi tanj imni, ae anjakni tagisi unjun do amin da dima injtoni.

⁴ Pilin tukgwan tenjerj da altajek amin kilegi panjfulugosok.

Amin kilegi unjun amin do nandanej yawot anj yomejek bupmi nandanej kosit kilegi agisak.

⁵ Amin kinda yo kabini amin do yum yomisak, bo ae goman do yanjba nandanej yomisak, ae yumanj gwayek kosit kilegikon da asak unjun amin tagisi egipjak.

- ⁶ Ujun amin tebaisi atjak.
Anjakwan man bini don tar anar kikdisak.
- ⁷ Gen bin yokwi nandisak bisapmon pasol pasol dima asak.
Yawe tebaisi nandar gadar imisak.
- ⁸ Ujun tebaisi agek pasol pasol dima nandisak.
Ae uwalni emaron aripmi dima teban tokdar yar nandisak.
- ⁹ Yoni mini amin do yo morapmi yomisak.
Man bini amin da binapmon tarjakwan ujun do nandaba wukwan iman.
Anpakni tagisi ujun do amin da dima in-toni.
- ¹⁰ Yokwi pakpak amin da ujun karek but jap nandar.
Yar arek mam nar yomarek giptimni nar mudar.
Yo ak do nandar ujun sur tar.

113

Pinjkop da yo tagisi ar yomisak do kisik kisik ar

- ¹ Yawe ar-kisini.
Oman amini ji Yawe ar-kisini.
Mani ar-kisini.
- ² Dagok dagogi mini Yawe dakon man ar-kisini.
- ³ Gildat da wisak tetgin ae pigisak tetgin minjat amin morap ekwar kisi da Yawe ar-kisini.
- ⁴ Yawe ujun miktimi miktimi man madepni tosok.
Tilimni ujun kundu si yapmarek wagil tagisisi.
- ⁵ Yawe Pinjkopnin egisak, ujun yombem kindi mini.
Ujun kwensi kila amin madep yityit tamonikon yikdak.
- ⁶ Ujudon da mibilisigwan sir-tarek kundu gat miktim gat pindakdak.
- ⁷ Arek yoni mini amin sibat sibat tamokon ekwar ujun panpulugarek
- ⁸ iyi dakon minjat amin kabini dakon kila amin gat yopban tagisi ekwar.
- ⁹ Minjat monji sur ekwar ujun panpuluganban monji morapmi panalarek kisik kisik madepsi ar.
Yawe ar-kisini.

114

Tap Gamikon Pinjkop da minjat amin kabini yokwikon nar timikgit dakon kap

- ¹ Israel amin kalip Isip yipmar degek kiwit.
Jekop dakon diwatni da amin gen nwar-nwari yar kabi dakon kokup yipmarek kiwit.
- ² Yar awit bisapmon Juda minjat aminyo Yawe dakon telagi yut dagawit.
Israel amin Pinjkop da kila agit.
- ³ Tap Idap Gami Israel amin pindagek pasal kigit.
Ae Jodan Pakbi isal tarek dima pak kigit.
- ⁴ Kabap ujun meme da yar wigi mokmok awit, ae iler ujun sipsip da yar wigi mokmok awit.
- ⁵ Tap Gami gak yo ni da noman tarban pasal kigit?
Jodan Pakbi gak nido dima pak kigit?
- ⁶ Kabap morap nido meme da yar wigi mokmok awit?
Ae iler monin monin ji nido sipsip da yar wigi mokmok awit?
- ⁷ Miktim daman, abisok Amin Tagi abisak, do gak wudip aki.
Jekop dakon Pinjkop ujun kili abik, do gak wudip aki.

- ⁸ Uñun da tip kulabik aban pakbi idap moniñ kinda dagagit.
Añek tip tebanon wasok aban pakbi dabil noman tagit.

115

Piñkop kalongin uñun Piñkop bamisi

- ¹ Piñkop gak bisapmi bisapmi nin do but dasi galak tañ niniñek ðima nipman dekdal.
Yañ asal do nin dakon man ðima pawigineñ.
Gak dakon man madepgo nanñin añkisineñ.
- ² Amin ñwakñwari Kabi da “Piñkopji dukwan egisak?” nido yañ niyañ?
- ³ Piñkopnin Kwen Kokup egisak.
Uñun yo kinda ak do nandisak kañ si akdisak.
- ⁴ Amin ñwakñwari Kabi kokup kidatni dakon wupmi uñun gol ae silwa bañ wasoñ.
Uñun amin kisit da wasoñ.
- ⁵ Kokup kidat dakon wup uñun gen kagani toñ, mani gen aripmi ðima yoni.
Dabilni toñ mani aripmi ðima siñtoni.
- ⁶ Mirakni toñ, mani gen aripmi ðima nandani.
Uñun tomnoni toñ, mani yo dakon kibañ aripmi ðima nandani.
- ⁷ Uñun kisitni toñ mani yo aripmi ðima igayini.
Ae kandapni toñ, mani kosit aripmi ðima agipni.
Ae gen kinda tegikon da ðima noman tokdañ.
- ⁸ Kokup kidat dakon wupmi wasoñ amin uñun kokup kidat wup yombem añ.
Ae amin morap egip egipni kokup kidaron toñ yañsi nandañ uñun kisi kokup kidat yombem gin añ.
- ⁹ Israel miñat amin kabi, egip egipji Yawekon tosoke yañsi nandani.
Uñun da ji pañpulugañek pañkutnosok.
- ¹⁰ Piñkop dakon mukwa sogok amin Aron da kabikon nani, egip egipji Yawekon tosoke yañsi nandani.
Uñun da ji pañpulugañek pañkutnosok.
- ¹¹ Yawe do pasolgoñ amin kabi, egip egipji Yawekon tosoke yañsi nandani.
Uñun da ji pañpulugañek pañkutnosok.
- ¹² Yawe da nin sigin nandañ niniñek gisamitjak.
Uñun da Israel miñat amin kabi gat ae Aron dakon amin kabi kisi gisamitjak.
- ¹³ Yawe da amin mani toñ ae mani mini iyi do pasal iman amin uñun kisisi gisamitjak.
- ¹⁴ Yawe da ji gat ae gwakji gat morapmisi pañireñ asak dosi nandisat.
- ¹⁵ Yawe Kwen Kokup ae miktimyo wasagit uñun da ji gisamitjak dosi nandisat.
- ¹⁶ Kwen Kokup kwensi ason tosoke uñun Yawe iyi dakon.
Mani miktim uñun amin nin do nimgut.
- ¹⁷ Amin kimakbi gen wayiño mini tamo uñungwan pigek Yawe ðima añkisañ.
- ¹⁸ Mani nin abisok ae don dagok dagogñ mini Yawe añkisineñ.
Yawe añkisini!

116

Piñkop da amin kinda añpulugañban ya yañ iyigit

- ¹ Yawe da bisitno nandisak, do nak but dasi galak tañ imisat.
Asisi, bisitno nandisak.
- ² Nagon tobilek bisitno nandagit, do miktimon egipbeñ bisapmon bisit ðima yipman dekgeñ.
- ³ Kimot da nak nap da yañ wamgut.

- Nak kimakbi kokup do nandaŋek pasol pasol madepsi agim.
 Yaŋ aŋek nandaba kik madepsi agim.
- ⁴ Yaŋ nandaŋ egek Yawe yaŋ iyigim, “O Yawe, pulugaŋ nepbi!”
- ⁵ Yawe da nin nandaŋ yaworon dasi yo tagisisi aŋnimisak.
 Piŋkopnin da bupmi nandaŋ nimisak.
- ⁶ Yawe da nandaŋ nandaŋni mini amin paŋkutnosok.
 Kalip tapmimno mini da egapbo pulugaŋ nepgut.
- ⁷ Yawe da nak do yo tagisisi aŋ namgut, do butno aeni yaworisi toso.
- ⁸ Yawe, pulugaŋ nepbi dima kimakgim.
 Yaŋ aŋek dabil pakbino wiririgek kilano aŋaki dima kesal nikgit.
- ⁹ Yaŋdo, nak miktimon egipberŋ bisapmon Yawe gat kalonŋi agipderŋ.
- ¹⁰ Nak Piŋkop nandaŋ gadaŋ imiŋek bisit yaŋ agim, “Yawe, nak jigisi nandaŋek egisat.”
- ¹¹ Ae si pasalgim bisapmon yaŋ yagim, “Amin kisi morap uŋun top amin gin.”
- ¹² Yawe da nak do yo tagisi aŋ namisak, do kobogi do yo ninaŋ ibeŋ?
- ¹³ Yawe da nak yokwikon naŋ abidagit, do ya yaŋ iyineŋ paret ak do wain kap aŋenokgeŋ.
- ¹⁴ Miŋat amin kabini abiŋ muwutni da dabilon nak kalip Yawe do yo ak do yaŋ teban tok agim uŋun abo pindatdaŋ.
- ¹⁵ Yawe dakon telagi amin uŋun iyi dakon wam tabilni, do kimokgoŋ bisapmon pindakban yo madepsi aŋ.
- ¹⁶ Yawe, nak gak dakon oman monjigo.
 Meŋno da kalip gak dakon pi agit, abisok monji nakyu kisi pigo asat.
 Nak nap tebanon egapbo pulugaŋ nepgul.
- ¹⁷ Nak ya yaŋ gayineŋ paret aŋek mangokon da bisit abeŋ.
- ¹⁸ Miŋat amin kabini abiŋ muwutni da dabilon nak kalip Yawe do yo ak do yaŋ teban tok agim uŋun abo pindatdaŋ.
- ¹⁹ Yawe, nak Jerusalem kokup papmon gak da telagi yutnon paret uŋun abeŋ.
 Yawe aŋkisini!

117

Yawe aŋkisineŋ

- ¹ Miŋat amin kabi morap egi aŋaŋ kwaŋ, ji Yawe aŋkisini.
 Miktimi miktimi miŋat amin morap ji mani yaŋ aŋkisini.
- ² Nin do but dasi galak taŋ nimisak.
 Bisapmi bisapmi geni guramik kimagek nin dima nipmaŋ dekdak.
 Yawe aŋkisini!

118

Piŋkop da paŋpulugagit do ya yaŋ iyiwit

- ¹ Yawe aŋpakni uŋun tagisi, do ya yaŋ iyini.
 Dagok dagogi mini nin do but dasi galak taŋ nimisak.
- ² Israel amin ji yaŋ yoni,
 “Dagok dagogi mini nin do but dasi galak taŋ nimisak.”
- ³ Piŋkop dakon mukwa sogok amin kabini yaŋ yoni,
 “Dagok dagogi mini nin do but dasi galak taŋ nimisak.”
- ⁴ Miŋat aminyo morap Yawe do pasal imaŋ amin yaŋ yoni,
 “Dagok dagogi mini nin do but dasi galak taŋ nimisak.”

- ⁵ Nak jigino madepsi, do Yawe bisit iyiko nandanjek jigino unun wiririkban pasilgwit.
- ⁶ Yawe nak gat egisak, do aripmi dima pasolgej.
Amin da nak do yo kinda aripmi dima ani.
- ⁷ Yawe panpulugokno nak gat egisak.
Kanjapbo Yawe da uwalno pabiņ yopdisak.
- ⁸ Panjutnosak do Yawekon kineņ kaj tagisi.
Egip egipnin amin kindakon tosok yaņ nandanē kaj, unun da tagi dima.
- ⁹ Panjutnosak do Yawekon kineņ kaj tagisi.
Egip egipnin kila amin madep kindakon tosok yaņ nandanē kaj, unun da tagi dima.
- ¹⁰ Uwal morapmi da nak angwasiwit, mani Yawe da manon dapbo pasilgwit.
- ¹¹ Teri teri kisi da nak angwasiwit, mani Yawe da manon dapbo pasilgwit.
- ¹² Kaban morapmi da yaņ nak angwasiwit.
Mani joņ kibiri soņba soņek tepmi pasilgaņ, unun da tilak tepmi kimakgwit.
Yawe da manon dapbo pasilgwit.
- ¹³ Nak gat emat madepsi wamanjek abiņ nep do aba nandagim.
Mani Yawe da nak anpulugagit.
- ¹⁴ Yawe da tapmim madepsi namisak.
Iyi nak yokwikon naņ pulugaņ nepmanđak.
- ¹⁵ Piņkop dakon miņat amin kabini da imal yutnigwan kisik kisik aņek yaņ tidon do nandaki.
Yaņ yoņ, “Yawe dakon tapmim madepni da yo unun agit!”
- ¹⁶ Yawe dakon tapmim madepni da nin panpulugaņban emaron teban tagimaņ!
Yawe dakon tapmim madepni da yo unun agit!”
- ¹⁷ Nak dima kimokgeņ.
Nak egek Yawe da yo agit unun do yaņ tenņok aber.
- ¹⁸ Yawe da nak anķilek ak do yo yokwisi anņamgut, mani yum nandanjakwan dima kimakgim.
- ¹⁹ Wigat amin kilegi da tagi pigigi unun witdal naminaki pigek Yawe ya yaņ iyikeņ.
- ²⁰ Unun Yawe dakon wigat.
Amin kilegi da unun naņ tagi pigini.
- ²¹ Gak bisitno nandanjek yokwikon naņ pulugaņ nepgul, unun do ya yaņ gayisat.
- ²² Yut agak amin da gwak yokwi yaņ yaņek maba kigit, unun gwak tip kinda naņ tidawit da akdak.
- ²³ Yawe da iyi yo unun aban nin da kono yo masi masimisi asak.
- ²⁴ Yawe on gildat unun nin do nimik.
Nin kisik kisik aņek but galak nandanē.
- ²⁵ Yawe, gak da nin yokwikon ban timikgi do gayamaņ.
Gak da nin panpulugaņbi yo morap ano tagisi gin noman toni.
- ²⁶ Yawe da manon abisak amin unun Piņkop da yo tagisi aņ imjak.
Yawe da yutnon nin mani anķisineņ.
- ²⁷ Yawe unun Piņkop.
Unun da tenņeņi nimisak.
Kindap kiliņ timigek kiņ alta anğwasini.
- ²⁸ Gak Piņkopno, do ya yaņ gayisat.
Gak Piņkopno, do mango awigisat.

- ²⁹ Yawe anpakni unun tagisi, do ya yan iyini.
Dagok dagogi mini nin do but dasi galak tar nimisak.

119

Piŋkop dakon gen teban unun tagisi

- ¹ Amin kosit kilegikon akwar, ae gulusunni mini, ae Yawe dakon gen teban guramikgan, unuden amin kisik kisik ekwar.
² Amin Piŋkop dakon gen guramigek but dasi nandajek yolgan unuden amin kisik kisik ekwar.
³ Unuden amin gulusun kinda dima an.
Yawe dakon anpak banjin yolgan.
⁴ Gak da gen morapgo niminek nin da kilani tagisi anek guramitnej dosi gen teban yipgul.
⁵ Gak dakon gen si teban tarjek guramik kimokgen dosi nandisat.
⁶ Nak yan aben kan, gak dakon gen teban do nandan egipben bisapmon mayagi dima paken.
⁷ Gen tebango kilegi do pini anek nandabo pisosak bisapmon butno kilegisi tarjakwan mango anenokgen.
⁸ Nak gen tebango kisi morap guramikgen.
Wagil dima nepman dekgi.

Piŋkop dakon gen teban guramikgan amin dakon gen

- ⁹ Nian anek monji gimoni da anpak kilegi gin anek egipni?
Gak dakon gen guramigek kando kilegisi egipni.
¹⁰ Nak but dasi nandajek gak wisin gandak do pi asat.
Anpulanganaki gak dakon gen teban dima yipman dekgen.
¹¹ Nak yokwi kinda dima angaben do anek gengo butnokon yopgum.
¹² Yawe mango ankisiat.
Gen tebango nayin dekgi.
¹³ Gen teban morap niyigil unun minat amin morapyo yoyin tenjenosot.
¹⁴ Nak amin da monej ae yo galagisi do galak ton, nak unun da tilak gak dakon gen guramit do galagisi nandisat.
¹⁵ Nak gengo do pakyanji nandan egisat.
Ae anpakgo do nandan egisat.
¹⁶ Nak gen tebango do galagisi nandisat.
Unun dima intoken.

Amin kinda Piŋkop dakon gen teban do but galak nandisak

- ¹⁷ Oman amingo nak do yo tagisi an nabi.
Yan anaki nak kalugi egek gengo guramikgen.
¹⁸ Nandak nandakno dakon yoma witdalaki nawa gengokon gen wagil tagisi morap ton unun aripmi tagi nandan pisoken.
¹⁹ Nak on miktimon miktin njakjwarikon amin kinda da egisat.
Do gen tebango dima ankisibin nabi.
²⁰ Butnokon da gildari gildari gak dakon gen teban yol do tek kindap pasat.
²¹ Gak da iyi do nandaba wikwan amin gen tebai yoyisal.
Unun amin jobiri ton, ae gen tebango manji yoniek iyi da galak togon akwan.
²² Unun da jigilak yan namiek nabipmangan.
Mani gak dakon gen teban yoldat, do yum pindagaki gen unuden dima nayini.
²³ Kila amin muwugek nak dakon man abin yipmangan.
Mani oman amingo nak toktoji gak dakon gen do nandaken.
²⁴ Gak dakon gen do but dasi galak tosot.
Gengo da kosit kilegi agipben do nayin dekdak.

- Amin* kinda Pinjkop dakon gen teban yol do pi madepsi asak
- ²⁵ Nak kimbabanjon yokwisi pokdot.
Yañ teban tok agil uñun da aripmon abi pidañapbo añteban aki.
- ²⁶ Anpak morapno do gayiko kobogi pañtobil namgul.
Gengo nayiñ dekgi.
- ²⁷ Nayiñ dekbi gengo dakon mibili nandan pisokeñ.
Ae wasok tapmimi toñ morapgo uñun do nandan egipbeñ.
- ²⁸ Butno jigisi asak.
Yañ teban tok agil uñun da aripmon nak añteban aki.
- ²⁹ Anpak toptopmi yolbi nak da dubagikon kiñ mudoni.
Anpak tagisi añ naminek nawa gengo do nayiñ dekgi.
- ³⁰ Nak gak gol do gen yañ añteban agim.
Toktogisi nawa gengo dogin nandan egisat.
- ³¹ Yawe, gengo uñun guramik kimokdot.
Ankutnajak mayaktok dima pakeñ.
- ³² Gen tebango tepmisi guramitdisat.
Nido, gak da nandak nandak di gat sañbejek namdisal.
- Amin* kinda Pinjkop da nandak nandak anpulugosak do bisit agit
- ³³ Yawe, gengo nayiñ dekbi guramik egapbo bisapno mudosak.
- ³⁴ Nawa gengo dakon mibili nolihbi but dasi nandanejek guramikgeñ.
- ³⁵ Gak dakon gen teban do galagisi nandisat, do uñun dakon kosit nolihbi uñun nañ kikeñ.
- ³⁶ Butno añtagap abi gak dakon gen do galagi nandanejek yo do pindak galaktok dima abeñ.
- ³⁷ Anpuluganjaki yo isali do pindak galak tok dima abeñ.
Yañ teban tok agil uñun da aripmon egip egipno ankutnoki.
- ³⁸ Oman amingo nak do yo ak do yañ teban tok agil uñun da aripmon anjaki amin da pasal gamni.
- ³⁹ Nawa gengo uñun tagisi.
Anpuluganbi mayaktok dima pakeñ.
Mayagi pak do si pasoldot.
- ⁴⁰ Gengo guramit do galagisi nandisat.
Anpakgo kilegisi, do egip egipno ankutnoki.
- Amin* kinda Pinjkop dakon gen do nandan gadat agit
- ⁴¹ Yawe, bisapmi bisapmi nak do but dasi galak tañ nabi, anek nak yokwikon nañ abidoki dosi nandisat.
Gak yañ ak do kili yañ teban tagil.
- ⁴² Nawa gengo do nandan dagosot.
Do anpuluganjaki nabipmanjan amin do gen kobogi aripmi tagi pañtobil yobeñ.
- ⁴³ Nawa gengo da nak tagi anpulugosak yañ nandan teban tanejek jomjom asat.
Do añteban anjaki bisapmi bisapmi gengo bami yañ teñteñokeñ.
- ⁴⁴ Bisap dagok dagogi mini nawa gengo guramik kimokgeñ.
- ⁴⁵ Gengo guramit do pini asat, do yo yokwi kinda da kosit dima sopman namjak.
- ⁴⁶ Nak da kila amin madep gengo do yoyikeñ.
Uñun da mayagi dima namni.
- ⁴⁷ Gen tebango do but galaksi nandisat.
Gen teban morapgo uñun do but dasi galak tosot.
- ⁴⁸ Gen tebango uñun tagisi yañ nandanejek, uñun do but dasi galak tañ kimokdot.
Gengo uñun do nandan egipbeñ.
- Amin* kinda da Pinjkop dakon gen teban do yo bamisi yañ nandisak
- ⁴⁹ Gak oman amingo nak do kalip yañ teban tok agil uñun do nandaki.
Uñun da nak añtagap aban tagisi egipbeñ yañsi nandan teban tanejek jomjom asat.
- ⁵⁰ Yañ teban tokgo da egip egip namisak.

Jigi pasat bisapmon ujun da butno anteban asak.

⁵¹ Iyi do nandaba wikwan amin da yarsul yokwisi an naman.

Mani nawa gengo do manji dima yomisat.

⁵² Yawe, gak dakon nawa gen kalipmisi ujun do nandan egisat.

Ujun da butno anteban asak.

⁵³ Amin yokwi da nawa gengo manji yominakwa japmisi nandan yomisat.

⁵⁴ Nak kokupno da dubagikon egek gengo do kap yosot.

⁵⁵ Yawe, nak kalbi mango do nandak nandak anek nawa gengo yoldat.

⁵⁶ Gak dakon gen guramikdat.

Ujun da but galak namisak.

Amin kinda Pinjkop dakon gen teban yol do but dasi galak tagit

⁵⁷ Yawe, gak nak gat egisal, do yo do wadak wadak dima asat.

Gengo yol do yan teban tok asat.

⁵⁸ Gak da nandan yawot an nabi do yan teban tok agil, do yansi abi do bisit gayisat.

⁵⁹ Anpak morapno do kili nandagin, anek tobilek gengo guramit do agim.

⁶⁰ Jomjom dima aben.

Gen tebango tepmisi guramikgen.

⁶¹ Amin yokwi da nap nan nak anteban anek anpak yokwinikon ilik anan kik do an, mani nawa gengo do dima intosot.

⁶² Kalbi binap nawa gengo kilegisi do ya yan gayik do pidosot.

⁶³ Amin morap gak do pasalek gengo guramikgan amin not an yomisat.

⁶⁴ Yawe, gak da miktimon minat amin morap kisi do but dasi galak tan yomisat.

Gengo do nayindet abi.

Pinjkop dakon gen teban ujun da nin tagisi panpulugosok

⁶⁵ Yawe, yan teban tok agil ujun da aripmon oman amingo nak do anpak tagisi an namgul.

⁶⁶ Gen tebango do nandan gadasat.

Do nandak nandak gat ae gen kokwin tagisi agak dakon nandak nandak do nayin dekgi.

⁶⁷ Nak ankilek akdo pi dima agil bisapmon kositgo yapgum.

Mani abisok gengo guramikdat.

⁶⁸ Gak tagisi, do yo asal ujun tagisi ban asal.

Gengo do nayin dekgi.

⁶⁹ Iyi do nandaba wikwan amin da top morapmi yan namgwit.

Mani but dasi nandanek gengo guramikdat.

⁷⁰ Ujun amin nandak nandakni kilegi mini.

Mani nawa gengo do but dasi galak tosot.

⁷¹ Gak da jigi namgul ujun tagisi agil.

Ujun da gengo do nayindet tagisi agit.

⁷² Nawa gengo do nandako yo madepsi asak.

Ujun da gol ae silva monen morapmisi yapmandak.

Pinjkop dakon gen teban ujun kilegisi

⁷³ Kisitgo da nak wasagil.

Nandak nandak naminaki gen teban morapgo nandan pisoken do pi tagisi aben.

⁷⁴ Gengo da nak tagi anpulugosak yan nandan teban tanej jomjom asat.

Do minat amin morap gak do pasolgon amin nak nandani bisapmon kisik kisik ani dosi nandisat.

⁷⁵ Yawe, nak nandisat, gak dakon gen teban morap ujun kilegisi gin.

Gak gengo yolek anpakno anmilip ak do anek jigi namgul.

⁷⁶ Gak nak do toktagisi but dasi galak tan nam do yan teban tok kili agil.

Do gen yagil da aripmon nak oman amingo dakon but anteban abi dosi nandisat.

- ⁷⁷ Nawa gengo do but dasi galak tosot.
Do nak do bupmi nandaŋaki tagisi egipberŋ dosi nandisat.
- ⁷⁸ Iyi do nandaba wikwaŋ amin da top yaŋek isal dogin abiŋ nepgwit.
Anpakni unun do gak da paŋmayak abi mayak toni dosi nandisat.
Mani, nak toktogisi gengo do nandaŋ egipberŋ.
- ⁷⁹ Namin amin da gak do pasolgoŋ ae gak dakon gen teban nandaŋ unun da nagon apni dosi nandisat.
- ⁸⁰ Anpulugaŋaki gen teban morapgo guramigek anpakno do mayaktok dima pakeŋ dosi nandisat.
Amin kinda Piŋkop da yokwikon naŋ abidosak do bisit agit
- ⁸¹ Gak da nak yokwikon naŋ abidoki do jomjom anek butjiksi nandisat, anek tapmimno minisi ayiŋ.
Mani gengo da nak tagi anpulugosak yaŋ nandaŋ teban taŋek jomjom asat.
- ⁸² Gak da yaŋ teban tok agil unun aripmi akdisal yaŋ do jomjom anek sirtaŋ egit da dabilno tep namaŋ.
Anek yaŋ yosot, “Ni bisapmon butno anteban abi?”
- ⁸³ Nak wain tibit meme giŋ baŋ wasaŋbi kalipmi kinda amin da mukwakon yipba teban taŋbi yombem.
Mani gen tebango do dima iŋtosot.
- ⁸⁴ Bisap niaŋ da oman amingo nak jomjom sigin aberŋ?
Yo yokwi an namaŋ amin do ni bisapmon kobogi yokwi an yobi?
- ⁸⁵ Iyi do nandaba wikwaŋ amin, nawa gengo dima guramikgaŋ.
Nak da moken do gapma wayikgaŋ.
- ⁸⁶ Miŋat aminyo nin da gen teban morapgo tagi nandaŋ gadaneŋ.
Amin da isal dogin yokwi an namaŋ, do anpulugoki do nandisat.
- ⁸⁷ Palisok nikba kimakgiŋ, mani gengo dima yipmaŋ dekgim.
- ⁸⁸ Nak do toktogisi but dasi galak taŋ namisal, do anpulugaŋaki dima kimokgeŋ.
Yaŋ anaki gen teban morapgo guramikgeŋ.
Amin kinda Piŋkop dakon gen teban do nandaŋ gadagit
- ⁸⁹ Yawe, gak dakon gengo toktogisi taŋ anan kikdisak.
Unun Kwen Kokup tebaisi tosok.
- ⁹⁰ Anpakgo tagisi unun amin don altaŋek egipdaŋ kabikon toktogisi taŋ anan kikdisak.
Miktim yipgul da tamonikon taŋek dima diwalik kisak.
- ⁹¹ Gaga yaŋil unun da aripmon yo morap tawit da abisokyo kisi toŋ gin.
Nido yo morap kisi da gak dakon pi an.
- ⁹² Nawa gengo do but dasi dima galak tagim tam, nak jigi paŋek kili kimakgiŋ.
- ⁹³ Gengo dimasi iŋtokenŋ.
Nido unun yolapbo gak da egip egipno ankutnal.
- ⁹⁴ Nak gak dakonsi, do yokwikon naŋ abidoki.
Nak gengo guramit do pini asat.
- ⁹⁵ Amin yokwi nikba kimokgeŋ do jomjom an.
Mani, gen tebango do nandaŋ egipberŋ.
- ⁹⁶ Abisok nak nandisat, yo waŋil tagisi kinda minisi.
Mani gengo unun yo tagisisi, ae tilakni mini.
Amin kinda Piŋkop dakon gen teban do but dasi galak tosok
- ⁹⁷ Nak gen tebango do but dasi galak tosot.
Gildat kinda kalaŋ unun dogin nandaŋ egisat.
- ⁹⁸ Gen tebango nagon toktogisi tosok, do nandaŋ kokwin tagisi amin kinda dagaŋek uwalno dakon nandak nandak yapmaŋdat.
- ⁹⁹ Nak toktogi gak dakon gen bami dogin nandaŋ egisat, do nandak nandak tagisi timigek yoyiŋdet morapno kisi yapmaŋdat.

- 100 Gengo kilegisi unun guramikdat, do nandan kokwino tagisi da amin pelan dakon nandak nandak yapmandak.
- 101 Anpak yokwi ak do dimasi nandisat, nido gengo banjin guramit do nandisat.
- 102 Gak da gaga dakon gen do nayin dekgil, do gen unun dima yipman dekgim.
- 103 Kaban kok unun gen kaganokon galagisi, mani gengo da unun yapmanjek wagil galagisisi asak.
- 104 Gengo da nandak nandak tagisi namisak, do anpak yokwi morap do dimasi galak tosot.
- Amin* Pinjkop dakon genon tenjtenji abidon
- 105 Gengo da nak anpuluganban kosit kilegi agipben dakon lamno asak.
Ae kosit agipben dakon tenjtenno asak.
- 106 Gen tebango kilegisi guramit do yan teban tok kili agim, do yan gin akdisat.
- 107 Yawe, jigi madepsi da wutjin namisak.
Yan teban tok agil da aripmon anpuluganbi kalugi egipben.
- 108 Yawe, nak ya yan gayisat unun da paretno asak, unun timikgi.
Gen tebango do nayin dekgi.
- 109 Nak toktogisi kimot da kapmatjok kin kin asat.
Mani nawa gengo dima intoken.
- 110 Amin yokwi da nak abidok do pat yipman, mani gengo dima yipman dekdak.
- 111 Toktogisi gengo abidan kimokdot.
Anapbo unun gen da kisik kisik namisak.
- 112 Gengo guramik kimokgenji, anapbo wigi kimokgen da bisapmon wigisak.
- Pinjkop dakon gen teban da anpuluganakwan nin tagisi* ekwaman
- 113 Amin gak gol do but bamot an unun do dima galak tan yomisat.
Mani nawa gengo do but dasi galak tosot.
- 114 Gak kalonjin pasili tamono ae pasikno.
Gengo da nak tagi anpulugosak yan nandan teban tanej jomjom asat.
- 115 Yokwi pakpak minjat aminyo ji nepman dekgit.
Pinjkopno dakon gen teban guramit do nandisat.
- 116 Yan teban tok agil da aripmon anteban anaki egipben.
Anaki yo abidok do nandan teban tanej jomjom asat unun dima sun tosak.
- 117 Kisitnokon abidanaki tagisi egipben.
Anaki toktogisi gengo do nandan egipben.
- 118 Minjat amin morapyo gen tebango yipman dekgan unun manji yomisal.
Top geni unun sun tokdan.
- 119 Gak da amin yokwi morap sibat sibat gin yan nandan yominjek mabi kwan, do gengo do but dasi galak tosot.
- 120 Nak gak do pasalek giptimno madepsi nimmikdak.
Gen kokwin tamokon gak da amin gen yan yomdisal unun do nandanjek madepsi pasoldot.
- Amin* kinda Pinjkop dakon gen teban guramikdak
- 121 Nak anpak kilegi tagisi ban agim.
Yun nandanaki uwalno da yokwi dima an namni do nandisat.
- 122 Pi amingo nak anpulugok do yan teban tok abi do nandisat.
Yun pindagaki kwen wigik amin da jigi dima namni.
- 123 Yokwikon nan abidoki do yan teban tok agil unun aripmi akdisal yan do jomjom anek sintan egit da dabilno tep naman.
- 124 Oman amingo nak butdasi galak tan naminek gen bami do nayin dekgi.
- 125 Nak oman amingo, do nandak nandak naminjaki gengo do tagi nandabo pisosak.
- 126 Abisok minjat aminyo nawa gengo kirinjikan unun Yawe gak da kobogi yobi dakon bisap.
- 127 Gol unun yo tagisi, mani unun yapmanjek gen tebango do but dasi galak tosot.

- 128 Gen morapgo kisi guramikdat.
Anpak yokwi morap do dima galak tosot.
- Pinjkop dakon galaktok yolyol dakon gen*
- 129 Gen tebango unjun wagil tagisisi do anjek guramikdat.
- 130 Amin kinda da notni kinda anpuluganban gengo dakon mibili nandisak kan,
tentenikon egipdisak.
Gengo unjun da nandak nandakni mini amin nandak nandak yomisak.
- 131 Nak amin da pakbi do tep ton unjun da tilak gen tebango do galagisi nandisat.
Unjun nandak do but dasi galak tosot.
- 132 Amin morap mango do but dasi galak ton unjun bupmi nandan yomisal, unjudej gin
abiñ bupmi nandan nabi.
- 133 Yan teban tok agil unjun da aripmon kosit nolayiki.
Ankutnanjaki yokwi kinda da nak abiñ nep do pi dima asak.
- 134 Pulugan nepmanjaki nak abiñ nep do yon amin da dima anjupbal ani.
Yan anjaki gengo guramikgen.
- 135 Butgo oman amingo nagon yipmanjek yo tagisi an nabi.
Gen teban morapgo do nayin dekgi.
- 136 Amin da nawa gengo dima guramikgan do anjek kunam tagapbo dabil pakbino pakbi
madep da yan pokgon.
- Pinjkop dakon gen teban unjun kilegisi*
- 137 Yawe gak kilegisisi.
Ae gen teban morapgo kisi kilegi gin.
- 138 Gen teban morap nimgul unjun kilegi ae nin da tagi nandan gadanej.
- 139 Uwalno gengo do nandak nandak dima an, do butjap madepsi nandanej tapmimno
mon.
- 140 Yan teban tokgo unjun pankiligek unjun bamisi yan kili pindakgim.
Do oman amingo nak yan teban tok gengo unjun do but dasi galak tosot.
- 141 Nak amin isali nan amin da abiñ nepmanjan.
- Mani gengo do dima injosot.
- 142 Anpakgo kilegi unjun toktogisi tan anjan kikan.
- Ae nawa gengo unjun bamisi.
- 143 Jigi morapmi nagon noman ton, mani gengo do but galaksi nandisat.
- 144 Gengo unjun toktogisi kilegisi.
Anpuluganbi gen unjun do nandan pisanek tagisi egipben.
- Amin kinda Pinjkop da yokwikon nan abidosak do bisit asak*
- 145 Yawe, nak gak do bisit tebai asat.
Bisitno nandanaki gen morapgo guramikgen.
- 146 Nak gak do yan tidosot.
Yokwikon nan abidanaki gen tebango tagi guramikgen.
- 147 Wisa dima daganakwan pidanej anpulugoki do yan tidosot.
Gen tebango da nak tagi anpulugosak yan nandan teban tanej jomjom asat.
- 148 Kalbi dipmin dima pokdot.
Toktogisi yan teban tok gengo dogin nandan egisat.
- 149 Yawe, toktogisi but dasi galak tan namisal, do bisitno nandaki.
Gak kilegisi, do kilano anjaki egipben.
- 150 Amin nandak nandakni yokwi da nak anjupbal ak do nak da kapmatjok aban.
Unjun amin nawa gengo dima guramikgan.
- 151 Mani Yawe, gak nak da kapmatjok egisal.
Ae gen teban morapgo unjun bamisi gin.
- 152 Gengo unjun anteban anjaki dagok dagogi mini toktogisi tosok unjun kalipsigwan kili
nandagim.

- Amin* kinda Piŋkop da yokwikon naŋ abidosak do yaŋ tidagit
 153 Nak nawa gengo do dima iŋtosot, do jigino madepsi unun kaŋek aŋpulugoki.
 154 Uwal da gen yaŋ namaŋ, do aŋpulugaŋek yokwikon naŋ abidoki.
 Kalip yaŋ teban tok agil unun yolek egip egip nabi.
 155 Amin yokwi gen tebango unun dima guramikgaŋ, do yokwikon baŋ dimasi timitdisal.
 156 Yawe, bupmigo unun madepsi.
 Gak kilegisi, do kilano aŋaki egipbeŋ.
 157 Amin morapmi da yokwi aŋ namaŋek uwal aŋ namaŋ.
 Mani gengo bami dima yipmaŋ dekdal.
 158 Manji gamaŋ amin pindakdal bisapmon nandaba yokwitok aŋ yomisat, nido unun
 gengo dima guramikgaŋ.
 159 Gengo do but dasi galak tosot unun nandisal.
 Yawe, gak da but dasi galak taŋ namaŋ kimokdol, do yokwikon naŋ abidaŋaki tagisi
 egipbeŋ.
 160 Gen morapgo unun bamisi gin.
 Nawa gen morapgo kilegisi unun toktogisi taŋ aŋaŋ kikdaŋ.
Amin kinda Piŋkop dakon gen teban guramik kimot do nandagit
 161 Kila amin da mibili mini nak yokwi aŋ namaŋ.
 Mani nak gengo do nandaŋek nimnimikdal.
 162 Amin kinda da yo tagisi morapmi timikdal, unun da tilak yaŋ teban tok gengo do kisik
 kisik madepsi asat.
 163 Nak aŋpak toptopmi do nandabo tagi dima aŋ.
 Mani gen tebango do but dasi galak tosot.
 164 Nawa gengo unun kilegisi, do gildat morap kisi nak gak do ya yaŋ kosiri 7 kabi yaŋ
 yaŋ asat.
 165 Miŋat aminyo nawa gengo do but dasi galak toŋ, unun butni yaworisi toŋ, ae yo kinda
 da kesalban dima maŋ dapni.
 166 Yawe, yokwikon naŋ abidoki do jomjom asat.
 Nak gen tebango guramikdal.
 167 Nak gengo do but dasi galak tosot, do gengo guramikdal.
 168 Aŋpak morapno unun pindakdal, do gen teban morapgo unun guramikdal.
Amin kinda Piŋkop da aŋpulugosak do bisit agit
 169 Yawe, aŋpulugoki do yaŋ tidosot, do nandaŋ nabi dosi nandisat.
 Yaŋ teban tok agil unun da aripmon nandak nandak tagisi nabi.
 170 Kalip yaŋ agil unun da aripmon bisitno do mirak yopmaŋek yokwikon naŋ abidoki dosi
 nandisat.
 171 Gengo do tagisi nayiŋ dekdal, do toktogisi mango aŋkisikeŋ dosi nandisat.
 172 Gen teban morapgo unun kilegi gin, do gengo do kap yokeŋ dosi nandisat.
 173 Nak gengo yoldosi nandagim, do toktogisi nak aŋpulugok do tagap toki dosi nandisat.
 174 Yawe, gak da nak yokwikon naŋ abidoki do madepsi nandaŋ egisat.
 Nawa gengo da kisik kisik namisak.
 175 Egip egip namaŋaki mango aŋkisikeŋ.
 Gengo da aŋpulugosak do nandisat.
 176 Sipsip da kiŋ pasilaŋ unun da tilak kosit tagisi kili yipmaŋ dekgim.
 Do abiŋ oman amingo nak do wusiki.
 Nak gen tebango do dima iŋtosot.

120

- Amin* kinda Piŋkop da aŋpulugosak do bisit agit
 Piŋkop gawak imim tamokon kigik dakon kap.
 1 Jigi noman taŋ namgwiŋ bisapmon Yawe do yaŋ tidoko bisitno nandaŋ namgut.

- ² Bisit yaŋ agim, “Yawe, top amin da nak ankwelni yaŋ do nak pulugaŋ nepbi.”
- ³ Top amin ji, Piŋkop da ji do yo ni baŋ aŋ damjak?
- ⁴ Uŋun da emat amin dakon gobiŋ baŋ yamaŋ damdisak.
Aŋek kindapni tedepmi jikon tagaldisak.
- ⁵ Nak ji da binapmon yokwisi egisat.
Amin da Mesek miktimon bo Kade amin da binapmon yokwisi ekwaŋ uŋun da tilak jikon yokwisi egisat.
- ⁶ Nak miŋat aminyo yawori egip egip do ikwayit aŋ amin gat kisi bisap dubagisi ekwamaŋ, do kuragisi nandisat.
- ⁷ Nak da tagisi yiŋni do yosot bisapmon uŋun emat gin ak do nandaŋ.

121

Yawe uŋun nin dakon kila amin

Piŋkop gawak imim tamokon kigik dakon kap.

- ¹ Nak siŋtoko ileŋon wigisak.
Paŋpulugokno dukwan da apban kokerŋ?
- ² Yawe kundu gat ae miktim gat wasagit uŋun dagin paŋpulugokno egisak.
- ³ Kilago asak, do aripmi dima maŋ pokgi.
Kilago aŋek dipmin dima pokdok.
- ⁴ Pakyaŋsi nandani, Israel amin dakon kila amin uŋun pak nandat kinda dimasi asak.
- ⁵ Yawe uŋun gak da ileŋonjok egek kilago aŋek gak anyoŋgam asak.
- ⁶ Gildat da gildat kalba ae kanek da kalbi aripmi dima aŋupbal anjil.
- ⁷ Yawe da kilago aŋakwan yo yokwi morap toŋ kindasok da gak dima aŋupbal asak.
Egip egipgo kisi kila asak.
- ⁸ Yawe da abisok ae don kiŋ apyo akdisal uŋun kilago aŋaŋ wigikdisak.

122

Jerusalem aŋkisik dakon kap

Dewit dakon kap kinda. Piŋkop gawak imim tamokon kigik dakon kap.

- ¹ “Kili apba Yawe da yutnon kino” yaŋ nayiŋba nandabo tagisi agit.
- ² Nin kili abiŋ Jerusalem dakon wigat yapmaŋek nagalgwan pigimaŋ da akgamaŋ.
- ³ Jerusalem kokup pap uŋun wagil tagisi wasaŋbi.
- ⁴ Israel amin idon abiŋ Yawe ya yaŋ iyini do kalip kili yoyigit uŋun gen yolek abiŋ abiŋ aŋ.
- ⁵ Uŋudon gen kokwin agak tamo tosok.
Dewit dakon diwatni kila amin madep egi egi awit uŋun dakon gen kokwin tamo toŋ.
- ⁶ Jerusalem yaworisi tosak do bisit ani.
Bisit yaŋ ani,
“Yawe, Jerusalem do galagi nandaŋ amin paŋpulugaŋbi tagisi egipni.
- ⁷ Paŋpulugaŋbi Jerusalem da nagalgwan ekwaŋ amin emari mini tagisi egipni, ae kila amini gat kisi tagisi egipni dosi nandamaŋ.”
- ⁸ Gwakno gat ae notno gat do nandaŋek Jerusalem amin do bisit yaŋ abeŋ,
“Ji emari mini tagisi egipni.”
- ⁹ Nak Yawe Piŋkopnin dakon telagi yut do nandaŋek bisit yaŋ abeŋ,
“Yo kinda do wadak wadagi mini tagisi egipni.”

123

Amin kinda Piŋkop da bupmi nandaŋ imjak do bisit agit
Piŋkop gawak imim tamokon kigik dakon kap.

- ¹ Yawe, nak Kwen Kokup sirjoko wigakwan gandako kila amin madep yiyit tamogokon yikdal.
- ² Oman amin amin tagini do nandaŋ gadasak, anjakwan pi amin miŋat uŋun amin tagi miŋat do nandaŋ gadasak, yaŋ gin nin Yawe gak do nandaŋ gadamaŋ.
Gak Piŋkopnin, gak daŋin bupmi nandaŋ nibi do jomjom amaŋ.
- ³ Yawe, amin da yokwi aŋ nimiŋakwa jigisi nandamaŋ, do bupmi nandaŋ nibi.
- ⁴ Bisap dubagisi iyi do nandaba wikwaŋ amin da pabiŋ nipgwiŋ, do jigisi nandamaŋ.

124

Piŋkop uŋun miŋat amin kabini dakon Paŋpulugok Amiri
Dewit dakon kap kinda. Piŋkop gawak imim tamokon kigik dakon kap.

- ¹ “Yawe da nin dima paŋpulugagit tam, niaŋi?”
Israel amin da uŋun gen dakon kobogi yoni.
- ²⁻³ “Amin da butjap nandaŋ nimejek ninon emat awit bisapmon Yawe da nin dima paŋpulugagit tam, uwal da japmisi nandaŋek obisi tagi paŋupbal abam.
- ⁴ Butjapni pakbi da yaŋ igek timikban tagi pasilnom.
- ⁵ Pakbi madep uŋun igek timikban tagi kimak mudonom.
Mani dima.”
- ⁶ Nin Yawe do ya yaŋsi iyineŋ.
Yum nindaŋakwan uwal da nin dima nindaŋba pasilgimaŋ.
- ⁷ Nin minam da yaŋ amin kinda da pat yipguron yokwalgimaŋ da pulugaŋ kigimaŋ.
Pat uŋun tuwil kigit, do nin pulugaŋ kigimaŋ.
- ⁸ Yawe Kwen Kokup ae miktimoŋ wasagit, uŋun da iyi nin tagisi paŋpulugosok.

125

Piŋkop da miŋat amin kabini yopban tagisi yikgaŋ
Piŋkop gawak imim tamokon kigik dakon kap.

- ¹ Miŋat aminyo egip egipni Yawekon tosok yaŋsi nandaŋ amin uŋun Saion Kabap yombem.
Kabap uŋun dima nimnimigek tebaisi tokdisak.
- ² Herj da Jerusalem anŋwasineŋek torj uŋun da tilak Yawe da abisok ae don paŋgwasineŋek miŋat amiri kilani akdisak.
- ³ Amin yokwi da amin kilegi dakon miktim toktogi kilani dima ani.
Yaŋ ani kaŋ, amin kilegi yokwi akdaŋ.
- ⁴ Yawe, amin tagisi butni kilegi uŋun aminon anpak tagisi anjyobi.
- ⁵ Mani miŋat aminyo iyi dakon anpak yokwini yolek aŋ, uŋun yo yokwisi aŋ yobi.
Yokwi pakpak amin do yo yokwisi aŋ yobi.
Israel amin yawori tagi egipni.

126

Piŋkop da paŋpulugosak do Israel amin da bisit awit
Piŋkop gawak imim tamokon kigik dakon kap.

- ¹ Yawe da nin uwal da kisiron baŋ timik aeni Saion kokup papmon paŋapgut bisapmon dipmin yombem pindakgimaŋ.
- ² Nin jikgo madepsi yanjagimaŋ.

Añek kisik kisik kap yagimañ.

Yañ añaño miktim diwari dakon miñat aminyo da yañ yawit,
 “Yawe da Israel amin pañpulugok do pi madepsi agit.”

³ Asisi, Piñkop da nin pañpulugok do pi madepsi agit, do nin wagol tagisisi nandamañ.

⁴ Yawe, miktim kibirikon sikak mañakwa joñ yo morap ae kwonj unun da tilak pañpulu-
 ganjaki kalip tagisi egipgumañ yañ gin aenin tagisi egipneñ.

⁵ Amin kunam tagek jap kwaokgañ, unun kisik kisik nandañek bami pakdañ.

⁶ Asisi, amin kunam tagek jap yet kwaot do jap yet pigaga pañgwañ, unun don jap bami
 pektanba pañ pañjobiñek kisik kisik kap yokdañ.

127

Piñkop da yo tagisi añ yoban mani añkisiwit

Solomon dakon kap kinda. Piñkop gawak imim tamokon kigik dakon kap.

¹ Yawe da pañpuluganban kisit kilda yut dima añ tam, pi isal dogin abam.

Yawe da pañpuluganban kila amin kokup pap kinda kilani dima añ tam, kila isal
 dogin abam.

² Nin jap timit do nandaba kik añek wisa dima daganakwan piñdañ pi gin añaño wigi
 pilin toni kañ, pi unun isal dogin amañ.

Nido, Piñkop da miñat aminyo but dasi galak tañ yomisak unun yik yawot yomisak.

³ Piñkop da nin do yo tagisi añ nimañek monji gwayo but galak do nimisak.

Unun gisam tagisi Piñkopmon timikgamañ.

⁴ Yawi kaluk dakon monji gwayo unun gobiñ da yañ emat amin kinda da kisiron toñ.

⁵ Amin monji gwayo morapmi amin kisik kisik tagi ani.

Unun da gen pi tamokon uwal gat gen pi añañka añañpulugokdañ.

Añañka mayagi dima pakdisak.

128

*Piñkop da geni gurami*kañ amin do yo tagisi añañyomisak

Piñkop gawak imim tamokon kigik dakon kap.

¹ Amin morap Yawe do pasalek geni gurami kañ unun amin kisik kisik tagi ani.

² Ji pi añañ unun dakon bami pañ noni.

Ji kisik kisik añañ tagisi egipdañ.

³ Miñatgo da yutgokon wain nap da yañ bami madepsi toni.

Ae miñat monjiyogo da olip kindap moniñ yombem da yutgokon tamokon añañ-
 wasiñek yitni.

⁴ Asi, Yawe do pasalek ekwañ amin kisik kisik tagi ani.

⁵ Yawe Saion kokup papmon egisak unun da gisam tagi damjak.

Ji miktimon egipni bisap morapmon Jerusalem kañakwa tagisi tosak dosi nandisat.

⁶ Ji bisap dubagisi egek babakji piñdatni do nandisat.

Israel amin yawori tagi egipni.

129

Israel amin da Piñkop da uwalni pañupbal asak do bisit awit

Piñkop gawak imim tamokon kigik dakon kap.

¹ Israel amin, gak moniñisogon da wiñ abisok ekwamañon gak uwal da yokwi añ gamgwit
 dakon gen niyiki.

² Gak yañ yoki, “Moniñisogon da wiñ abisok ekwamañ bisapmon uwal da nak yo yokwisi
 añ namañ.

Mani nak ariñmi dima abiñ nepni.

- ³ Nak obisi baljarakwa nap kirin da manjinokon giptimno dapba kirinikwan.
Pi kaga dangap pindakgaman unun da tilak baljarba wuda dubagisi di noman ton.
- ⁴ Mani Yawe unun kilegisi.
Nak amin yokwi da nap teban wamgwit unun mandan daganakwan oman monji sanjenek dima egisat.”
- ⁵ Nak Yawe da minat aminyo Saion kokup pap do uwal an, unun mayaktok yominjek pabin yopmanek yolban tobilek kokupnikon kini dosi nandisat.
- ⁶ Unun jon yut kwenon kwanek don dubak tokdo anakwa gildat da pindakban tepmi kibidon unun yombem ani dosi nandisat.
- ⁷ Amin kinda da jon unun baljar panmuwuk wamanek dima panjisak.
- ⁸ Ae minat aminyo uwalnin da kapmatjok kinjek “Yawe da yo tagisi an daminjek gisam damjak” yan dimasi yoyini dosi nandisat.

130

- Amin* kinda Pinjop da anpulugosak do bisit agit
Pinjop gawak imim tamokon kigik dakon kap.
- ¹ Yawe, butno jigisi tanakwan anpulugoki do yan tidosot.
- ² Amin Tagi, bisitno nandaki.
Anpulugoki do gayisat, do nandan nabi.
- ³ Yawe, gak da diwarinin manjinek gen pikon nipbim tam, Amin Tagi namin da gengo yapban?
- ⁴ Mani gagon diwari wiririt toso, do nin gak do pasal gamnensi.
- ⁵ Nak Yawe da anpulugosak do nandanjek jomjom asat.
Anjek geni do tebaisi nandan gadasat.
- ⁶ Nak Amin Tagi da anpulugosak dosi nandanjek but kindap asat.
Kalbi kila amin da uwal apni do kila anjek wisa tepmi dagosak do anjep an unun yapmanek but kindap madepsi asat.
- ⁷ Israel amin, Yawe da nin do but dasi galak tan nimisak, ae dima yokwi tonej yan do bisapmi bisapmi nin panpulugosok, do Yawe da nin panpulugokdisak yanji nandan teban tanek unun do jomjom anej.
- ⁸ Unun da Israel amin nin yokwikon ban timigek diwarinin kisisi wiririk nimisak.

131

- Amin* kinda iyi do nandaban pinakwan bisit agit
Dewit dakon kap kinda. Pinjop gawak imim tamokon kigik dakon kap.
- ¹ Yawe, nak naga do nandako dima wigisak.
Mano dima awigisat.
Nak yo kinda ni da wikwisi asak ae yo unun dakon mibili aripmi dima nandako pisosak unun do nandaba kik dima asat.
- ² Nak butno tagisi tosak do pi at da butno yawori toso.
Nak egisat unun monji nakanek da yan meri da kisiron nandaba kigi mini pagegisak nak unun yombem.
- ³ Israel amin, ji abisok ae bisap morap don kisi Yawe da panpulugosak do nandan teban tanek jomjom ani.

132

Piŋkop dakon telagi yut madep do kisik kisik awit
Piŋkop gawak imim tamokon kigik dakon kap.

¹ Yawe, gak Dewit do dima iŋtoki.

Ae jigi morap pagit kisi do dima iŋtoki.

² Dewit da Israel amin dakon Yawe, Piŋkop tapmimi toŋ, uŋun do yaŋ teban tok kinda yaŋ yagit,

³ “Nak yutnon dima kiken, ae dipmin potpot tamokon dima pokgeŋ.

⁴ Nak dipmin dima pokgeŋ.

⁵ Mibiltok Yawe do yut kinda abeŋ, uŋun Israel amin dakon Piŋkop Tapmimi Toŋ uŋun da egipjakdo.

Aŋek don yik yawot abeŋ.”

⁶ Nin Betlehem kokupmon egek Saŋbek Saŋbek Kinam dukwan tosok uŋun dakon geni nandagiŋmaŋ.

Aŋek uŋun Kiriati Jearim da miktimon tarban kagiŋmaŋ.

⁷ Kaŋek yaŋ yagiŋmaŋ,

“Nin kili Yawe da yutnon wigino.

Ae uŋun da kapmatjok kiŋek gawak imneŋ.”

⁸ Yawe, gak Saŋbek Saŋbek Kinamgo gat kisi abeŋek yik yawot yutgokon yikgi.

Saŋbek Saŋbek Kinam uŋun gak dakon tapmim madepgo dakon tilak asak.

⁹ Mukwa sogok amingo paŋpulugaŋaki toktogisi aŋpak kilegi ani.

Aŋaki uŋun aŋpakni kilegi da imalni tagisi da yaŋ asak.

Ae miŋat aminyogo paŋpulugaŋaki kisik kisik aŋek kap yoni dosi nandisat.

¹⁰ Yawe, oman amingo Dewit do nandaŋ ibi.

Kila amin madep gaga maŋjigil uŋun maŋji dima ibi.

¹¹ Gak da kalip Dewit do yaŋ teban tok tebaisi aŋ imgul, ae gengo kulabik aripmi dima akdisal.

Yaŋ iyigil, “Nak da maŋji kabigokon kinda yipbo kila amin madep egipjak.

¹² Maŋjigoni nak dakon saŋbek saŋbekno guramitni, ae gen morapno yobeŋ uŋun guramitni kaŋ, don bisap dagok dagogi mini babigoni dakon maŋjini kila amin madep dagokdaŋ.”

¹³ Yawe da Saion kokup pap iyi do tilak agit da uŋudon toktogisi egip do nandisak.

¹⁴ Yaŋ yagit, “Nak uŋun kokup papmon toktogisi egipdisat.

Nak uŋun kokup papmon kila amin madep egipbeŋ do tilak kili agim.

¹⁵ Nak Saion kokup pap dakon miŋat aminyo do yo morapmi imdisat.

Aŋapbo yo do wadak wadak dima akdaŋ.

Aŋek yoni mini amin do jap morapmi yobo naŋ tugokdaŋ.

¹⁶ Nak da Saion kokup pap dakon mukwa sogok amin kabini yokwikon baŋ timikgo uŋun da imalni yombem asak.

Aŋapbo Saion dakon miŋat aminyo da kisik kisik kap yokdaŋ.

¹⁷ Nak da Dewit da kabikon amin kinda abidaŋek yipbo uŋun kokup papmon kila amin madep dagoŋak.

Aŋek miŋat amin kabino do lam kinda da yaŋ tertertaŋ yomjak.

¹⁸ Nak da uwalni paŋmayak akdisat.

Mani kila amin madepno tilim madepni gat yitdisak.”

133

Not do but dasi galak tar yomyom anpak do tagisi nandawit

Dewit dakon kap kinda. Piŋkop gawak imim tamokon kigik dakon kap.

¹ Piŋkop dakon miŋat aminyo but kalonj anjek egipni kaŋ unjun tagisi, ae buri tagisi akdaŋ.

² Unjun anpak unjun wagil tagisisi. Unjun olip dakon nelagi yombem.

Olip dakon nelagi Aron do tagal imiŋakwa mogim dangwanikon pigeŋ imal dubakni da diwarikon pigigit.

³ But kalonj anpak unjun kalbi gik sitnaŋ Emon Kabap ae Saion Kabapmon moŋ unjun yombem tagisi.

Yawe da but kalonj ekwaŋ amin gisamni yomisak.

Egip egip dagok dagogi mini unjun yomisak.

134

Piŋkop dakon man anjkisino

Piŋkop gawak imim tamokon kigik dakon kap.

¹ Yawe dakon oman amin morap, ji kalbi yutnikon pi anj amin, ji mani anjkisini.

² Telagi yutnikon kisitji paŋenagek Yawe dakon man anjkisini.

³ Yawe kundu ae miŋtim wasagit unjun Saion egisak, unjun da yo tagisi anjamjak dosi nandisat.

135

Yawe anjkisik dakon kap

¹ Yawe anjkisini!

Yawe dakon oman amin, ji mani anjkisini.

² Ji Yawe da nagalgwan Piŋkop da yutnon omani anj, ji Yawe anjkisini.

³ Yawe unjun tagisi, do Yawe anjkisineŋ.

Mani unjun tagisisi, do kap yaŋek anjkisini.

⁴ Yawe da Jekop iyi do anjawakgit.

Israel unjun Piŋkop iyi dakon amin kabi.

⁵ Yawe unjun mani wukwisi yaŋ nandisat.

Amin Tagi da piŋkop toptopmi morap kisisi yapmaŋ mudosok.

⁶ Yawe kwen kundukon, ae miŋtimon, ae tap kwenon, ae tap kagagwan, galaktokni yolek yo morap ak do nandisak unjun asak.

⁷ Unjun da yaŋban gikwem noman toŋ, ae mal anjek sikak mosok, ae yo morap yopyop yutnikon da mirim yopban kwaŋ.

⁸ Isip miŋtimon Isip amin dakon monji mibiltogi gat ae bit kilapyo dakon monji mibiltogi unjun dapban kimakgwit.

⁹ Isip miŋtimon kila amin madep gat ae kila amini gat paŋupbal ak do wasok tapmimi toŋ mibili mibili agit.

¹⁰ Yawe da miŋtimon morapmi paŋupbal anjek kila amin madep tapmimi toŋ morapmi dapban kimakgwit.

¹¹ Amo amin kabi dakon kila amin madep Sion anjakban kimakgit, ae Basan dakon kila amin madep Ok, ae Kenan miŋtimon dakon kila amin madep morap gat kisi dapban kimakgwit.

¹² Yaŋ anjek unjun kila amin madep dakon miŋtimni amin kabini Israel do yomgut.

¹³ Yawe, mango bisap mudok mudogi mini tar anjaŋ kikdisak.

Babikon da babikon man bingo do nandaŋ anjaŋ kidaŋ.

¹⁴ Yawe dakon amin kabi uwalni da yo yokwi anyoba iyi paŋkutnokdisak.

Oman amini do bupmi nandanj yomisak.

- 15 Amin ņwakņwari Kabi kokup kidatni unun silwa ae gol banj wasonj.
Amin kisit da wup unun wasonj.
- 16 Kokup kidat dakon wupmi unun gen kagani tonj, mani gen aripmi dima yoni.
Ae dabilni tonj, mani yo aripmi dima pindatni.
- 17 Ae mirakni tonj, mani gen aripmi dima nandani.
Ae mirim dima paņ.
- 18 Kokup kidat dakon wupmi wasonj amin, ae egip egipni kokup kidaron tosok yaņsi nandanj amin morap, unun kokup kidat dakon wupmi yombem akdaņ.
- 19 Israel miņat aminyo, ji Yawe aņkisini.
Yawe dakon mukwa sogok amin, ji mani aņkisini.
- 20 Liwai da kabikon nani, ji Yawe aņkisini.
Miņat aminyo Yawe do pasolgonj amin, ji mani aņkisini.
- 21 Yawe Jerusalem kokup papmon egisak, do miņat aminyo ji Saion wiņek mani aņkisini.
Yawe aņkisini!

136

Piņkop ya yaņ iyik do dakon kap

- 1 Yawe anpakni unun tagisisi, do ya yaņ iyinenņsi.
Dagok dagogi mini nin do but dasi galak taņ nimisak.
- 2 Nin Yawe ya yaņ iyinenj.
Unun da piņkop toptopmi morap yapmaņ mudosok.
Toktok teban nin do but dasi galak taņ nimiņ kimokdok.
- 3 Nin Amin Tagi ya yaņ iyinenj.
Unun da amin tagi morap yapmaņ mudosok.
Toktok teban nin do but dasi galak taņ nimiņ kimokdok.
- 4 Unun kalonj da wasok tapmimi tonj madep asak.
Toktok teban nin do but dasi galak taņ nimiņ kimokdok.
- 5 Iyi da nandak nandagon da kundu ae yo morap kwen tonj unun wasagit.
Toktok teban nin do but dasi galak taņ nimiņ kimokdok.
- 6 Miktim yipban kwen tagit, ae pakbi yipban mibilikon tagit.
Toktok teban nin do but dasi galak taņ nimiņ kimokdok.
- 7 Gildat gat kanek gat wasagit.
Toktok teban nin do but dasi galak taņ nimiņ kimokdok.
- 8 Gildat yipban gildat kinda kila asak.
Toktok teban nin do but dasi galak taņ nimiņ kimokdok.
- 9 Kanek gat gik morap gat yopban pilin kila aņ.
Toktok teban nin do but dasi galak taņ nimiņ kimokdok.
- 10 Nin Yawe ya yaņ iyinenj.
Unun Isip amin dakon monji mibiltogi dapban kimakgwit.
Toktok teban nin do but dasi galak taņ nimiņ kimokdok.
- 11 Israel amin timik paņobinjakwan Isip yipmaņ dekgwit.
Toktok teban nin do but dasi galak taņ nimiņ kimokdok.
- 12 Iyi da tapmim madepmon da timik paņopgut.
Toktok teban nin do but dasi galak taņ nimiņ kimokdok.
- 13 Tap Gami pudanban timi bamori agit.
Toktok teban nin do but dasi galak taņ nimiņ kimokdok.

- ¹⁴ Iyi mibiltok kijek miñat amini timik pañabiñakwan tap idap pudawit.
Toktok teban nin do but dasi galak tañ nimiñ kimokdok.
- ¹⁵ Mani Isip dakon kila amin madep gat ae emat amini gat yopban pakbi nañ kimakgwit.
Toktok teban nin do but dasi galak tañ nimiñ kimokdok.
- ¹⁶ Miktim kibiri timon miñat amini mibiltañ yomiñek kigit.
Toktok teban nin do but dasi galak tañ nimiñ kimokdok.
- ¹⁷ Kila amin madep tapmimi toñ dapban kimakgwit.
Toktok teban nin do but dasi galak tañ nimiñ kimokdok.
- ¹⁸ Ae kila amin madep man bini toñ dapban kimakgwit.
Toktok teban nin do but dasi galak tañ nimiñ kimokdok.
- ¹⁹ Amo amin kabi dakon kila amin madep Sion anjakban kimakgit.
Toktok teban nin do but dasi galak tañ nimiñ kimokdok.
- ²⁰ Ae Basan dakon kila amin madep Ok anjakban kimakgit.
Toktok teban nin do but dasi galak tañ nimiñ kimokdok.
- ²¹ Añek uñun kila amin madep dakon miktimni miñat amini do yomgut.
Toktok teban nin do but dasi galak tañ nimiñ kimokdok.
- ²² Miktim uñun oman amini Israel do yomgut.
Toktok teban nin do but dasi galak tañ nimiñ kimokdok.
- ²³ Uwal da pabiñ nipgwit bisapmon nin do sigin nandañ nimgut.
Toktok teban nin do but dasi galak tañ nimiñ kimokdok.
- ²⁴ Añek uwal da kision bañ timikgit.
Toktok teban nin do but dasi galak tañ nimiñ kimokdok.
- ²⁵ Miñat aminyo gat ae bit kilap morap gat jap yomisak.
Toktok teban nin do but dasi galak tañ nimiñ kimokdok.
- ²⁶ Do Kwen Kokup Piñkop ya yañsi iyineñ.
Toktok teban nin do but dasi galak tañ nimiñ kimokdok.

137

- Israel* amin uwalni da miktimon egek kokupni do kunam takgwit
- ¹ Nin Babilon amin dakon pakbini da ileñikon yigek Saion kokup pap do nandak nandak añek kunam takgimañ.
- ² Kindap kapmatjok tawit uñun da kilinikon gitanin mindano tarakwa sañbenjek dima tidagimañ.
- ³ Nido nin timik miktimnikon pañkiwit amin da kap yoneñ do niyiwit.
Yokwi anningwit amin da tebai yañ niyiwit,
“Nin da kisik kisik paney do ji da kap yoni do nandamañ.
Saion dakon kap kinda yoni.”
- ⁴ Mani miktim dubagikon egek Yawe dakon kap niañon da tagi yoneñ?
- ⁵ Jerusalem, nak gak do inñtokeñ kañ, Piñkop da nak anñtok aban sañbenjek gita dima tidokeñ.
- ⁶ Jerusalem, nak gak do inñtañek yo isali yañ gandañek yo diwari do nandako wigini kañ,
Piñkop da nak melno ankadim aban kap dima yokeñ dosi nandisat.
- ⁷ Yawe, gak Idom amin da kalip Babilon dakon emat amin jonikgwit uñun do aego nandaki.
Babilon amin da emat wamañek Jerusalem abidawit bisapmon Idom amin da gen yañ yawit,
“Yut morapni kisi tuwil mudañek pañupbal añ mudoni.”

- ⁸ Babilon, nandaki.
Gak tasik tokdisal.
Nin do anpak yokwi nian an nimgul unuden gin kobogi yokwisi timitdisal.
Kobogi yokwi gamjak amin unun kisik kisik tagi asak.
- ⁹ Unun da gak dakon monji monij monij timik maban tipmon manjek obisi tasik tanej kimotdan.

138

- Amin* kinda Pinjkop do ya yan iyigit
Dewit dakon kap kinda.
- ¹ Yawe, nak but dasi nandanek ya yan gayisat.
Pinjkop toptopmi da dabilon kap yanek mango yan anjkisiat.
- ² Bisapmi bisapmi but dasi galak tan naminek kilano tagisi asal, ae mango gat gengo gat da yo morap yapman mudanek unun da wukwisi amal.
Yando, nak Telagi Yut Madepgokon gawak gaminek mango yan anjkisiken.
- ³ Gak do bisit asat bisapmon nandan namisal.
Anjek tapmim naminek butno anteban asal.
- ⁴ Yawe, miktimon kila amin madep morap da gengo kili nandayin, do unun da mango yan anjkisini dosi nandisat.
- ⁵ Tilimni unun madepsi, do unun da Yawe dakon wasokni do nandanek kap yoni dosi nandisat.
- ⁶ Yawe unun wukwisi egek amin iyi do nandaba pan amin unun nandan yominek kilani asak.
Mani iyi do nandaba wigisak amin unun yum dabil dagin pindakdak.
- ⁷ Jigi mibili mibili altan naba kilano anjaki dima kimokdot.
Uwalno da nak do japmi nandan, mani gak tapmingo madep, do si pabin yopmanjek nak anpulugosol.
- ⁸ Yawe da nak niansi egipben ae pi ni ban aben do nandagit unun kilano anjawan an mudoken.
Mudok mudogi mini nak do but dasi galak tan namisal.
Gak da nak wasagil, do dima intan nabi.

139

- Pinjkop da nandan niminek* kilanin asak
Dewit dakon kap kinda. Kap yon amin dakon kila amin do mandabi.
- ¹ Yawe, gak butnokon yo ni da ton unun kokwin anjek bamisi nandan namisal.
- ² Gak nak da yik pidoty asat unun nandan mudosol.
Dubagikon da nandak nandakno nandan mudosol.
- ³ Nak kosit agisat bo ae dipmin pokdoron nian egisat unun gak da nandisat.
Gak anpakno kisisi nandan mudosol.
- ⁴ Yawe, nak gen kinda yok do asat unun gak da kili nandagil.
- ⁵ Gak mibiltok ae bujonyo agaki kisitgo da nak abidosok.
- ⁶ Nandak nandakgo da nandak nandakno yapmanjek wukwisi asak.
Unun nak da aripmi dima nandaken.
- ⁷ Nak dukwan kinek Wupgo yipman dekgen?
Nak pasal dukwan kinapbo gak kapmatjok dima egipdisal?
- ⁸ Kwen Kokupmon wigiken kan, gak unudon egipdisal.
Ae kimakbi tamogwan pigiken kan, unudon kisi egipdisal gin.
- ⁹ Pidan piriropman gildat wisak tetgin do dubagisi kiken bo tap diwarisikon kiken kan,

- ¹⁰gak unjudon egipdisal gin.
 Anek kisitgo da nak abidañek kosit nolikdisal.
 Tapmingo madep, do nak anpulgokdisal.
- ¹¹Nak "Pilin tuk da nak ankisibisak, ae gildat dakon teten nak angwasisak unun da pilin tuk asak" yan yoken kan
- ¹²pilin tuk da nak aripmi dima ankisibisak.
 Kalbi unun gildat kalba yombem akdisak.
 Pilin gat ae tetenji gat kisi pindakbi aripsi amal.
- ¹³Gak da giptim diwat morapno kisi wasagil.
 Men da butgwan nak unungwan wasan mudagil.
- ¹⁴Nak da gak ankisiasat, nido gak da pi nwanwarisi anek nak wasan nepgul.
 Nak pakyanji nandiasat, gak da yo morap wasagil unun nwanwarisi.
- ¹⁵Men da butgwan pasili tamogwan tagok tagok agim bisapmon gak da pindagaki kidat morapno taganek notnikon sanbewit.
- ¹⁶Men da dima analanakan kili nandagil.
 Nak miktimon dima altagim, mani gak da gildari gildari miktimon egipben do nandagil unun papiagokon kili mandagil.
- ¹⁷Pinkop, nandak nandak morapgo unun wagil tagisisi.
 Nandak nandako unun madepsi, amin da aripmi dima manjiri.
- ¹⁸Gak da nandiasal yo morap manjiken kan, tap ilejon niman morap yapjak.
 Dipminon da pidosot bisapmon nak gak gat sigin egiasat.
- ¹⁹Pinkop, amin yokwi dapbi kimotni do nandiasat.
 Amin dapdap amin ji nepman dek kit!
- ²⁰Unun amin da gak do gen yokwi yon, ae gak dakon man do gen giren yon.
- ²¹Yawe, nak amin gak do kuragi nandan amin do kuragi nandan yomisat.
 Ae amin kwen wigik angaman amin do nandaba yokwi tok an yomisat.
- ²²Asisi, nak unun amin do kuragisi nandiasat.
 Unun pindakgo nak dakon uwalno an.
- ²³Pinkop, kokwin tagisi anek nak dakon nandak nandak morap butnokon ton unun do nandaki.
 Ankwalek nandak nandak morapno do pakyanji nandaki.
- ²⁴Egip egipno kokwin tagisi abi.
 Anpak yokwi di nandak nandaknokon di tanbam.
 Egip egip teban dakon kosit nan anan kiki.

140

- Amin* kinda da Pinkop da kilani tagisi asak do bisit agit
 Dewit dakon kap kinda. Kap yon amin dakon kila amin do mandabi.
- ¹Yawe, amin yokwi da kisiron ban pulugan nepbi.
 Kilano tagisi anaki emat amin da dima anupbal ani.
- ²Toktogisi anpak yokwi ak do nandak nandak an, anek toktogisi minat aminyo da binapmon pidok pidok panalon an.
- ³Gen yogokni unun tujon amin emari ton dakon geni yombem, geni tepmisi.
 Ae gen yogokni unun tujon amin emari ton dakon pakbi yokwini yombem da gen kagakon tugawit da minat aminyo panupbal an.
- ⁴Yawe, kilano tagisi anaki amin yokwi da dima abin nepni.
 Dam anaki emat amin nak anupbal ak do gen yon, unun yo kinda dima ani.
- ⁵Kwen wigik amin da nak do pat yipman.
 Nak do kilap nan yan abidok do nap teban ban nak da kosiron pat yipman.
- ⁶Yawe yan iyisat, "Gak Pinkopno."

Yawe, nak anpulgoki.
 Yan tidosot, do nandan nabi.

- ⁷ Amin Tagi Yawe, gak yokwikon ban timit timit amino tapmimi tonji.
 Kalip uwal gat emat wamgumari bisapmon anjknagil.
- ⁸ Yawe, amin yokwi da yo timit do galak ton unun dima yobi.
 Yum pindagaki anpak yokwi ak do gen yan panjeban awit unun dima ani.
- ⁹ Yum pindagaki uwalno da emaron dima abin nepni.
 Yo unun ak do nandan unun panjebilbi iyikon noman toni.
- ¹⁰ Kindap yipbi kwenikon moni.
 Mabi gapma madepgan pigek ae dima wini.
- ¹¹ Isal dogin amin diwari gen yan yomari amin yum pindagaki nin da miktimon tagi dima egipni.
 Ae emat aminon yo yokwisi noman tar yoba pasilni do nandisat.
- ¹² Yawe, gak da jigi pan amin gat ae yo do wadak wadak an amin gat anpulgosol.
- ¹³ Minjat aminyo kilegi da mango anjisikdar.
 Unun gak gat kisi egipdar.

141

- Amin* kinda kalbi bisit agit
 Dewit dakon kap kinda.
- ¹ Yawe, nak gak do yan tidosot.
 Tepmisi anpulgoki do nandisat.
 Gak do yan tidosot, do bisitno nandaki.
- ² Bisitno da mukwa kibari tagisi da yan gagon opjak dosi nandisat.
 Ae gak do kisitno panjenokdot unun da pilindo dakon paretno yan asak.
- ³ Yawe, gen kagano do kila tagisi anjaki gen yokwi kinda dima yokej.
- ⁴ Yum nandanjaki butnokon da anpak yokwi ak do dima nandaker.
 Ae yum nandanjaki amin yokwi gat muwuk agek yokwi dima anej.
 Yum nandanjaki unun dakon jap noknok bisap madepmon unun gat dima yitnej.
- ⁵ Yum nandanjaki amin kilegi kinda da nak anmilip ak do jigi tagi namjak.
 Mani nak amin yokwi not dima an yober.
 Pijkop da amin yokwi unun anpak yokwini dakon kobogi panjebil yomjak do bisit asat.
- ⁶ Amin da amin yokwi dakon kila amini unun timigek maba tip domon pigini bisapmon
 Yawe dakon gen unun bamisi yan nandaba pisokdar.
- ⁷ Anek amin da jap pi do miktin pidanjek pandamit an, unun da tilak unun amin dakon
 kidari pandamit anek maba kimakbi tamogwan pigikdar.
- ⁸ Mani Amin Tagi Yawe, nak gak do nandan gadasat.
 Gak da nak tagisi anjknosol.
 Yum nandanjaki dima kimokgej.
- ⁹ Anpulgujanaki amin yokwi da pat yipgwit unudon dima yokwalgej.
- ¹⁰ Yopbi iyi pat yipgwiron iyi yokwalni.
 Mani nak kosit tagisi agek yo kinda da dima anjupbal asak.

142

Dewit Pinjkop da anpulugosak do bisit agit

Dewit dakon kap kinda. Kap on do Maskil yaŋ yoŋ. Dewit tip kinamgwan egek bisit on mandagit.

- ¹ Nak Yawe da anpulugosak do tebaisi yaŋ tidosot.
Bupmi nandaŋ namiŋek anpulugosak do bisit asat.
- ² Nandaba kikno gat ae jigi morap noman taŋ namaŋ uŋun kisi iyin mudosot.
- ³ Jigisi nandaŋek wagilsi yokwi tokdisat yaŋ nandisat bisapmon, Yawe niaŋsi abeŋ uŋun gak da nandisal.
Kosiron yokwalgeŋ do amin da pat piwit.
- ⁴ Nak anpulugosak amin kinda kapmat dima akban kosot.
Amin kinda da kilano dima asak, ae amin kinda da nak do bup tajeŋ dima ankutnosok.
- ⁵ Yaŋdo, Yawe nak anpulugoki do bisit gayisat.
Gak kalongin pasili tamono.
Miktimon egisat bisapmon gak gat gin egip do nandisat.
- ⁶ Butno obisi jik tosok, do anpulugoki do bisit asat uŋun nandaki.
Nak ansoptamaŋgaŋ amin uŋun tapmimni madepsi.
Aripmi dima pabiŋ yopbeŋ, do uŋun da kisiron baŋ pulugaŋ nepbi.
- ⁷ Jigikon yikdat, do pulugaŋ nepbi tagisi egipbeŋ.
Yaŋ anaki yo tagisi annamisal uŋun do nandaŋek miŋat amin kabiyogo muwutnikon mango ankisikeŋ.

143

Amin kinda Pinjkop da anpulugosak do bisit agit

Dewit dakon kap kinda.

- ¹ Yawe bisitno nandaki.
Mirakgo yopmaŋek anpulugoki do yaŋ tidosot uŋun nandaki.
Gak amin kilegisi, ae bisapmi bisapmi dima nepmaŋ dekdal, do bisitno nandaki.
- ² Gak da dabilon amin kilegi kinda dima egisak, do oman amingo nak gen pikon dima nepbi.
- ³ Uwalno da nol anki nikban maŋ miktimon pokdot.
Anjakwan amin kili kimakgwit da aripmon pilin tukgwan egisat.
- ⁴ Nandak nandakno upbal taŋjakwan but pasol madepsi nandisat.
- ⁵ Kalipsi egipgum uŋun do nandisat.
Yo morap agil ae pi tagisi agil uŋun do nandak nandak tebaisi asat.
- ⁶ Anpulugoki do didasat.
Miktim kibirisi da sikak do nandisak, uŋun da aripmon nak gak do madepsi galak taŋ gamisat.
- ⁷ Yawe, butno tapmimi mini aban nandisat, do bisitno nandaŋek tepmisi anpulugoki.
Dima pasil nabi.
Yaŋ abi kaŋ, amin kili kimakgwit uŋun da tamokon kikeŋ.
- ⁸ Egip egipno gagon tosok yaŋsi nandisat, do anpulugaŋbi wisa dagokdo gak da amin nin do but dasi galak taŋ nimisal uŋun do nandakeŋ.
Nak bisit gayisat, do kosit noliŋbi uŋun naŋ kikeŋ.
- ⁹ Yawe, kilano abi do gagon obisat, do uwalno da kisiron baŋ pulugaŋ nepbi.
- ¹⁰ Gak Pinjkopno, do nayin deŋbi gak dakon galaktok yolek egipbeŋ.

Wupgo tagisi unjun da mibiltan namirakwan kosit kilegikon agipben.

¹¹ Yawe, man bingo tagisi tosak do yokwikon nan pulugan nepbi.

Gak amin kilegisi, do jigi morap pasat unjun wiririk nabi.

¹² Nak do but dasi galak tan namisal, do uwalno dapbi kimotni.

Nak oman amingo, do uwalno obisi dapbi kimotni.

144

Kila amin madep da Pinjop da anpuluganban emaron teban tagit do ya yan iyigit Dewit dakon kap kinda.

¹ Nak Yawe dakon man ankisisat.

Unjun tip madepno.

Emat dakon mibili tagisi nayin dekdak.

Anjek antagap aban emat do tagap tosot.

² Unjun but dasi galak tan namisak, ae dam tebano aripmi dima tuwili egisak.

Unjun pasili tamono, ae yokwikon ban timit timit amino.

Unjun pasikno tebaisi, do anjutanakwan tagisi egisat.

Amin Nwakanwari Kabi pabin yopmanakwan nak da yongamgwan ekwan.

³ Yawe, minat aminyo nin nianjen amin di ban nin do nandak nandak madep asal?

Nin yo isalisi.

Gak nido kilanin kagimansi asal?

⁴ Mirim bisap kalon pisono kwan unjun da tilak bisap pisipmisi ekwaman.

Wupnin gildaron tepmisi altan pasigan unjun da tilak bisap pisipmisok gin ekwaman.

⁵ Yawe, kundu witdalek piki.

Kisitgo kabapmon yopmanaki mukwa madepsi pidoni.

⁶ Mal yipbi noman tanjek uwal yolban kin mudoni.

Gobingo yamanaki pasal kin mudoni.

⁷ Kisitgo yipbi pinakwan nak ilikbi wiken.

Anjaki pakbi ilarisi yipman dekgen.

Amin Nwakanwari Kabi da kisiron ban abidoki.

⁸ Unjun amin gen bami dima yon.

Top ban gin yanjek gen unjun bamisi yan yon.

⁹ Pinjop, nak abisok gak do kap kalugi yoken.

Gita tidanjek gak do kap yokdisat.

¹⁰ Kila amin madep panpuluganaki emaron teban ton.

Oman amingo Dewit nak yokwikon nan abidagil.

¹¹ Uwal yo yokwi an nama da kisiron ban abidoki.

Anjek Amin Nwakanwari Kabi da kisiron ban abidoki.

Unjun gen bami dima yon.

Top banjin yanjek gen unjun bami yan yon.

¹² Nin monjinin wili kindap da yan tebaisi tagoni do nandaman.

Ae gwanin da kila amin madep dakon yut dakon tilimni tagisi da egipni do nandaman.

¹³ Pigaganin da jap bami morapmi tanakwa jap pan yopyop yut madepsi tugan toni do nandaman.

Anjaka sipsipnin da monji morapmi sigin panalani.

¹⁴ Ae bulmakau da monji morapmi panalani.

Anakwa yokwi di dima altoni ae kinda dima kimotjak.
Nin dakon kosiron miñat bo wili kinda da jigì bo ae tepmi panjek kunam dima tatjak
do nandamañ.

- ¹⁵ Miñat amin kabi yo unjuden timikgañ unun kisik kisik tagi ani.
Miñat aminyo Yawe yipba Piñkopni egisak unun kisik kisik tagi ani.

145

*Piñkop an*kisik dakon kap

Dewit dakon kap kinda. Kap on Piñkop dakon man ankisik dakon kap.

¹ Piñkopno ae Kila Amin Madepno, bisapmi bisapmi mango ankisiken.

² Gildari gildari mango ankisiken.
Dagok dagogi mini gak ankisin wigiken.

³ Yawe unun mani wukwisi, do mani ankisin kimotneñ.
Mani wukwisi, do unun dakon mibili kisi amin da aripmi dima nandaba pisogi.

⁴ Babikon da babikon pi madep an an agil unun do yan yan akdañ.

⁵ Amin da tapmim madepgo gat ae Kila Amin Madep Wikwisi egisal unun do yokdañ.
Anakwa nak do pi madep madep asal unun do nandaneñ egipbeñ.

⁶ Amin da pi masi masimi asal unun dakon geni yokdañ.
Anakwa nak da man madepgo do yokeñ.

⁷ Anpakgo tagisi unun dakon geni yanek kapmon da anpakgo kilegisi unun do yoni.

⁸ Yawe da nin do nandañ yawok nimeñek bupmi nandañ nimisak.
Butjap tepmi dima nandaneñ but dasi galak tañ nimisak.

⁹ Amin morap kisi do anpak tagisi anyomisak.
Añek yo morap wasagit unun do bupmikon da kilani asak.

¹⁰ Yawe, yo morap wasagil unun da mango ankisini.
Miñat amin kabigo da mango ankisini.

¹¹ Amin kila agakgokon tilingo tosok unun do yokdañ.
Añek tapmim madepgo dakon geni yokdañ.

¹² Yan anakwa amin morap da pi madep asal unun do nandani.
Añek gak kila amin madep tapmimi toñ egisal ae mango wukwisi tosok yan nandañ
ganni.

¹³ Gak kila amin madep dagok dagogi mini egek amin morap kilani akdisal.

Yawe yan teban tok gen yagit unun kinda dima yapmanjek guramik kimokdok.
Nin panpulugok do yo tagisi gin asak.

¹⁴ Jigini toñ amin panpuluganeñ amin da pabin yopmangañ amin unun panenakban
tagisi ekwañ.

¹⁵ Yo morap egip egipmi toñ jap do an bisapmon gagon sinjanba wikwan jap upmokdol.

¹⁶ Jap gat ae yo morap gat aripnikon yomanjaki tagisi ekwañ.

¹⁷ Yawe unun anpak kilegi gin asak.
Yo morap wasan yopguron anpak tagisi ban anyomisak.

¹⁸ Butdasi nandaneñ bisit iyan amin Yawe unun amin da kapmatjok egisak.

¹⁹ Iyi do pasolgoñ amin yo nido galak toñ unun yoban timikgañ.
Bisitni nandaneñ yokwikon ban timikdak.

²⁰ Iyi do but dasi galak tañ iman amin Yawe da kilani asak.
Mani yokwi an amin panupbal akdisak.

- ²¹ Bisapmi bisapmi Yawe dakon mani anjkisiken.
Yo morap egip egipmi torj ji dagok dagogi mini mani telagi anjkisini.

146

Piņkop Paņpulugokni dakon mani anjkisiwit

- ¹ Yawe dakon man anjkisini.
Nak naga mani anjkisiken.
- ² Miktimon egipberj bisapmon Yawe dakon mani anjkisiken.
Piņkopno do kap yanjek anjkisij wigek kimokgerj.
- ³ On miktim dakon kila amin madep da gak aripmi dima anpulugokdan, do egip egipji unun aminon tosok yanj dima nandani.
- ⁴ Uņun kimagek miktim dagokdan.
Yo ak do yawit unun bami dima noman tokdan.
- ⁵ Mani amin kinda Jekop dakon Piņkop da anpulugosak do nandan gadanjek jomjom asak unun amin kisik kisik tagi asak.
- ⁶ Piņkop da kundu ae miktim ae tap ae yo morap unjungwan torj wasagit.
Toktogisi yo morap ak do yosok unun akdisak.
- ⁷ Jigikon ekwan amin paņpulugosok.
Ae jap do an amin jap yomisak.
Yawe da dam tebanon ekwan amin witdal yopban kwanj.
- ⁸ Dabili mini amin dabilni paban pisanban sijtorj.
Ae jigi da tebai pabij yopmanganj amin unun jigini kukwanj yomisak.
Yawe unun amin kilegi do but dasi galak tanj yomisak.
- ⁹ Dubagikon amin nin da miktimon ekwan unun kilani asak.
Ae sakwabat gat ae monji menji datniyo kimakbi unun kisi kilani asak.
Mani amin yokwi an unun da yo ak do nandan unun kosit sopmanj yoban dima anj.
- ¹⁰ Yawe unun dagok dagogi mini kila amin madep egipdisak.
Saion kokup pap amin ji dakon Piņkop dagok dagogi mini Kila Amin Madep egipdisak.
Yawe dakon man anjkisini!

147

Yawe unun man madepni torj ae tapmim madepni torj

- ¹ Yawe anjkisini!
Piņkopnin kap yanjek anjkisamanj kanj, anpak kilegisi amanj.
Yanjanpano butnin tagisisi tosok, ae anjkisamanj unun agagisi nanj amanj.
- ² Yawe da Jerusalem kokup pap aeni ankaluk anjek Israel amin kalip uwal da timik miktim dubagikon paņkiwit unun aeni paņmuwukdak.
- ³ Buri yokwi tawit unun paņmilip anjek wudani wamanj yomisak.
- ⁴ Uņun da gik manjirek gik kalonj kalonj do man yomisak.
- ⁵ Amin Taginin unun wukwisi madep, ae tapmimni madepsi.
Nandak nandakni unun tilakni mini.
- ⁶ Yawe da amin iyi do nandaba paņ unun paņpulugosok.
Mani yokwi pakpak amin pabij yopban miktimon manj pokgorj.
- ⁷ Yawe ya yanj iyinek kap yanj imno.
Gita tidanjek Piņkopnin anjkisino.

- ⁸ Uñun da gikwem kwen yopban sikak mañakwa ileñon joñ kwonj.
⁹ Uñun da joñ kilap do jap yomisak, ae minam pidikyo kisi yañ tidarjba jap yomisak.
- ¹⁰ Yawe uñun os dakon tapmim gat ae amin dakon tapmim gat do nandaban yo madep dima asak.
¹¹ Mani, amin iyi do pasal imañ ae Yawe da nin do but dasi bisapmi bisapmi galak tañ nimisak yañsi nandanj gadañ amin uñun do galak tañ yomisak.
- ¹² Jerusalem amin ji Yawe añkisini.
 Saion amin ji Piñkopji añkisini.
¹³ Uñun da kokup papji dakon wigat pañteban añek amin kabigo gisam yomisak.
¹⁴ Uñun da pañpulugañban emari mini tagisi ekwañ.
 Ae wit tagisi dakon bañ pañireñ aban nañek butji tugonj.
- ¹⁵ Gen kinda yipmañdak uñun tepmisi miktimon pisak.
¹⁶ Uñun da ais yopban sipsip dakon dangwi da yañ mañ miktim yalisak.
 Añek gik sitnañ yopban abilak da yañ mañ tayiñikwañ.
¹⁷ Ais madep yopban tip da yañ miktimon monj.
 Añek uñun da aba kokup mirimisi añakwan amin kinda da mirim abiñ yipmi mini.
¹⁸ Ae don gen yipban mirim añakwan ais pakbi daganjek pokgonj.
- ¹⁹ Geni Jekop do imgut.
 Nawa geni Israel amin do yomgut.
²⁰ Miktim diwari tañ añ añ kwan dakon miñat aminyo do yañ dima agit.
 Nawa geni dima nandanj.
 Yawe dakon man añkisini!

148

Yo morap kundukon ae Kwen Kokupmon ae miktimon tonj uñun da Piñkop añkisanj

- ¹ Yawe añkisini!
 Ji ason Kwen Kokup ekwañ, Yawe añkisini.
- ² Añelo morapni añkisini.
 Kwen Kokup emat amin kabi morapni añkisini.
- ³ Gildat gat kanek gat jil añkisinjil.
 Gik morap tenjtonj ji añkisini.
- ⁴ Kundu kwen ason añkisiki.
 Pakbi kundu yapmañek kwensi tonj, ji añkisini.
- ⁵ Iyi yañakwan uñun yo morap noman tawit, do uñun yo morap Yawe dakon man añkisini.
⁶ Uñun yo morap wasañakwan tamonikon toktogisi tebai tonj.
 Gen yagit uñun dima pasiljak.
- ⁷ Miktimon yo morap tonj, ji Yawe añkisini.
 Ji tap kilap madep madep gat, ae tap idap morap ilarisi,
⁸ ae mal, ae ais madep moniñyo, ae gikwem, ae mirim madep Yawe dakon galaktok yolgañ, ji kisi da añkisini.
- ⁹ Ji kabap madep ae moniñi gat ae kindap sopmi tonj ae sida kindap madep,
¹⁰ ae joñ kilap gat ae bulmakau ae yo moniñ morap egip egipmi tonj gat ae minam gat, ji kisisi Yawe añkisini.
- ¹¹ Ji kila amin madep gat ae amin gat ae gapman gat ae kila amin morap gat,
¹² ae wilisok ae miñatjok ae amin pelañ ae miñat monjiyo, ji kisisi Yawe añkisini.
¹³ Uñun kisi morap Yawe añkisiñ kimotni.

Uñun kalon gin mani wukwisi.

Tilimni da miktim gat kundu gat yapman mudosok.

¹⁴ Uñun da iyi dakon amin kabi Israel uñun do but dasi galak tan yominek panjeban asak do anek anjisanj.

Yawe anjisinini!

149

*Yawe anj*kisik dakon kap

¹ Yawe anjisinini! Kap kalugi yan imni.

Piñkop yol kimokgon miñat amin kabini ji muwugek anjisinini.

² Israel amin ji Piñkop da wasagit, do but galak nandan imni.

Saion kokup pap amin ji Kila Amin Madepji do kisik kisik ani.

³ Kap anek mani yan anjisinini.

Tambarin gat ae gita gat tidanjek mani anjisinini.

⁴ Yawe da miñat amin kabini do galak tan yomisak.

Anek amin iyi do nandaba piñbi an uñun yokwikon ban timikdak.

⁵ Yan asak, do miñat amin kabini but dasi yolgan uñun kisik kisik ani dosi nandisat.

Dipmin potpot tamokon kisik kisik kap yoni.

⁶ Piñkop yan anjisinjek emat agak siba geni tepmisi ban timigek

⁷ Amin Iwakñwari Kabi gat emat wamanjek yo yokwisi an yominek pabiñ yopni dosi nandisat.

⁸ Anek ain nap ban kila amin madepni gat ae kila amini gat dakon kandap panjeban ani.

⁹ Anakwa Piñkop da yagit uñun da aripmon kobogi yokwisi timitni.

Anakwa amin kabini iyi yol kimokgon uñun dakon man madep tokdisak.

Yawe anjisinini!

150

*Yawe anj*kisino

¹ Yawe anjisinini!

Piñkop telagi yutnikon egisak, uñun anjisinini.

Kwen Kokup tapmimi tonji uñudon egisak, uñun anjisinini.

² Pi masi masimisi asak do anjisinini.

Mani uñun wagil wukwisi do anjisinini.

³ Kweñ pisonjek anjisinini.

Gita mibili mibili tidanjek anjisinini.

⁴ Tambarin tidanjek kap anek anjisinini.

Gita tidanjek kasisiñ pisonjek anjisinini.

⁵ Ain idap notnikon tidanj tidanj anek anjisinini.

Uñun tidanjba gen madepsi yanakwa anjisinini.

⁶ Yo morap mirim panj uñun Yawe anjisinini!

Yawe anjisinini!

Gen Bin Tagisi Matyu da Mandagit

But piso gen

Matyu unun Juda amin kinda, mani Rom gapman dakon pi amini egek takis timit timit pi agit. Unun pi anjakwan Yesu da yan iban panjetni dagagit.

Gen Bin Tagisi Matyu da mandagit unungwan Yesu miktimon egipgut bisapmon yo morap noman tan ingwit dakon geni ton. Unun papiagwan mibiltok yo ni da Maria kon noman tanakwa Yesu anjalagit unun do yosok. Anjek pi morap agiron da wigi gen yan iminek anakba kimakgit. Ae kimoron da ae pidagit anjek amin kabi egipgwit unun yopman Kwen Kokup wigigit unun do yosok.

Yo madep kinda Matyu da nolisak unun yan, kalip Pinjkop da yo ak do yan teban tok agit, ae Sanbek Sanbek Papiia Kalipmikon mandabi, unun Yesu da aripmi aban bami ton agit. Pinjkop da Israel amin yokwikon ban timit do amin kinda yabet do yan teban tok agit. Do on papiia da Yesu do unun amin mani yansi nolisak. Unun papiia Matyu da mandagitgwan gen morapmi unun kalip kombi amin da yawit unun bami ton awit do yosok.

Ae yo madep kinda Matyu da yosok. Kwen Kokupmon ae miktimon Pinjkop dakon Amin Kila Agakni unun do yosok. Yesu da pi agit do anjek Pinjkop minat amin morap dakon kila amin madep egisak. Egek minat aminyo morap iyi dakon galaktok yol kimagek egipni do nandisak.

Matyu kon Yesu da Pinjkop gen dubagisi 5 kabi yagit. Mibiltok unun kilapmi 5 mon da 7 non tosok. Unungwan Yesu da ilejon Pinjkop gen yagit. Pinjkop dakon minat amin kabi da anpak ani unun do nolisak. Gen dubagisi 2 unun kilapmi 10 non tosok. Unun Yesu da panjet kabini kinjek iyi dakon geni aminon yan tenjetejanek yo ni ban ani unun do yoyigit.

Gen dubagisi 3 yagit unun kilapmi 13 non tosok. Unudon Yesu da Pinjkop dakon Amin Kila Agakni dakon anpak do minat aminyo tilak genon da yoyigit. Gen dubagisi 4 yagit unun kilapmi 18 non tosok. Unudon Yesu da minat aminyo iyi dakon panjet egek ni anpak ban ani unun do yagit. Ae gen dubagisi 5 yagit unun kilapmi 24 kon da 25 mon tosok. Unudon Yesu da mibi gildaron yo noman tokdar unun do yagit.

Yesu miktimon altagit
(Kilapmi 1.1–4.16)

Yesu dakon babikni dakon man silip
(Lk 3.23–38)

¹ On man silip unun Yesu Kristo dakon babikni dakon man silip. Yesu unun Dewit da kabikon nani. Anjakwan Dewit unun Abraham da kabikon nani.

² Abraham unun Aisak dakon datni.

Aisak unun Jekop dakon datni

Jekop unun Juda gat ae peni padik padikni gat dakon datni.

³ Juda unun Peres gat Sera gat dakon datni. (Meji unun Tamar.)

Peres unun Esron dakon datni.

Esron unun Ram dakon datni.

⁴ Ram unun Aminadap dakon datni.

Aminadap unun Nason dakon datni.

Nason unun Salmon dakon datni.

⁵ Salmon unun Boas dakon datni. (Meji unun Reap.)

Boas unun Obet dakon datni. (Meji unun Rut.)

- Obet uŕun Jesi dakon datni.
- ⁶ Jesi uŕun kila amin madep Dewit dakon datni.
Anjakwan Dewit uŕun Solomon dakon datni. (Solomon dakon meŕi kalip Uria dakon miŕatni egipgut.)
- ⁷ Solomon uŕun Reoboam dakon datni.
Reoboam uŕun Abiya dakon datni.
Abiya uŕun Asa dakon datni.
- ⁸ Asa uŕun Jeosapat dakon datni.
Jeosapat uŕun Jeoram dakon datni.
Jeoram uŕun Usia dakon datni.
- ⁹ Usia uŕun Jotam dakon datni.
Jotam uŕun As dakon datni.
As uŕun Esekia dakon datni.
- ¹⁰ Esekia uŕun Manase dakon datni.
Manase uŕun Emon dakon datni.
Emon uŕun Josaia dakon datni.
- ¹¹ Josaia uŕun Joiakin gat ae notni kabi gat dakon datni.
(Uŕun amin kabi da bisapmon Israel amin uwalni da timik Babilon miŕtimon paŕki yopba egipgwit.)
- ¹² Babilon paŕki egipgwit bisapmon, Joiakin uŕun Sealtiel dakon datni.
Sealtiel uŕun Serubabel dakon datni.
- ¹³ Serubabel uŕun Abiut dakon datni.
Abiut uŕun Eliakim dakon datni.
Eliakim uŕun Aso dakon datni.
- ¹⁴ Aso uŕun Sadok dakon datni.
Sadok uŕun Akim dakon datni.
Akim uŕun Eliut dakon datni.
- ¹⁵ Eliut uŕun Eleasa dakon datni.
Eleasa uŕun Matan dakon datni.
Matan uŕun Jekop dakon datni.
- ¹⁶ Jekop uŕun Josep dakon datni.
Josep uŕun Maria dakon eni.
Anjakwan Maria da Yesu aŕalagit. Yesu uŕun Kristo yaŕ iyaŕ.
- ¹⁷ Abrahamon da wiŕ Dewiron dagagit uŕun babakni 14 kabi.
Anjakwan Dewiron da wiŕ uwalni da timik Babilon miŕtimon paŕkiwit bisap uŕun babakni 14 kabi.
Anjakwan Babilon egipgwiron da wiŕ Kristo altagit uŕun kisi babakni 14 kabi.

Yesu altagit
(Lk 2.1- 7)

¹⁸ Yesu Kristo altagit uŕun dakon gen yaŕ. Meŕi Maria uŕun Josep da pasak do kili manjiwit. Mani dima paŕakwan Maria uŕun monji kwap kili awilgit. Monji kwap awilgit uŕun Telagi Wup da tapmimon da awilgit. ¹⁹ Anjakwan Josep uŕun Maria monji kwapni kinda awilak yaŕ nandarek yipmaŕ det do nandagit. Mani eni amin kilegi do amin morap da iŕamon Maria mayagi im do dima nandagit. Yaŕ do aŕek pasilikon da kirinik im do nandagit.

²⁰ Josep yaŕ nandarek egakwan Amin Tagi dakon aŕelo kinda da dipminon altar iminek yaŕ iyigit, “Josep, Dewit da kabikon nani, Maria da monji kwap uŕun Telagi Wup da tapmimon awilak, do Maria pak do dima pasolgi. ²¹ Uŕun monji wili aŕalaŕban miŕat amin kabini diwarini wiririgek iyi do timitdisak, do mani Yesu yaŕ iyiki.”

²² Uñun yo morap altañakwa Amin Tagi da kombi amin antagap aban gen yagit uñun bami noman tagit. Gen uñun yañ tosok.

²³ “Nandaki. Miñat kinda amin gat dima pakbi kinda da monji kwap awilek monji wili kinda añalagak.

Añalanban mani Emanuel yañ yoni.”

(Emanuel dakon mibili uñun yañ: “Piñkop nin gat egisak.”)

²⁴ Josep dipminon da pidañek Amin Tagi dakon añelo da gen iyigit uñun guramigek miñatni Maria pagit. ²⁵ Mani kalorji dima pagek egi wigi Maria da monji wili kinda añalagit. Añalanban Josep da mani Yesu yañ iyigit.

2

Gik dakon mibili nandak nandak amin Yesu kok do apgwit

¹ Judia miktimon kokup kinda mani Betlehem uñudon Maria da Yesu añalagit. Uñun bisapmon Erot da kila amin madep yikgit. Yesu altañakwan nandak nandak amin gildat wisak tetgin da Jerusalem kokup papmon apgwit. ² Abiñ Jerusalem amin yañ yoyiwit, “Juda amin dakon kila amin madep altagit uñun dukwan yikdak? Nin gikni gildat wisak tetgin da kañek gawak im do abamañ.”

³ Kila amin madep Erot gen yawit uñun nandañek wiripdakgit. Ae amin morap Jerusalem egipgwit uñunyo kisi yañ gin nandañek wiripdakgit. ⁴ Erot da gen uñun nandañek Israel amin dakon mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae gen teban yoyiñdet amin gat yañ yoban abiñ muwukgwit. Muwukba yañ yoyigit, “Kristo ni kokupmon altosak do yañbi?”

⁵ Yañban kobogi yañ iyiwit, “Judia miktimon Betlehem kokupmon altosak. Kombi amin kinda da kalipsigwan yañ mandagit,

⁶ ‘Betlehem, Judia miktimon tosok, gagon kila amin madep kinda altokdisak, do gak Judia miktimon dakon kokup morap yapmañdal.

Uñun amin da amin kabino Israel uñun dakon kila amin madep egipdisak.’ ”

⁷ Yañ yañba nandañek yoyiñban kiwit. Kiñakwa pasilikon da gik dakon mibili nandak nandak amin Erot da yoyiñban apgwit. Apba yañ yoyigit, “Gik uñun ni bisapmonsi altagit?” ⁸ Yoyiñban gik noman tagit dakon bisap iyinba nandañek Betlehem kokupmon yabegek yañ yoyigit, “Ji kiñ monji uñun kilegisi wusiñ koni. Kañek abiñ nayiñba nakyo kisi kiñ gawak ibeñ.”

⁹ Yañ yañban nandañek kiñakwa gik gildat wisak tetgin da kalip kawit aeni altañ yomgut. Gik uñun kiñakwan yol añki Monji si pakgit yut da tilagon yikban kawit.

¹⁰ Gik uñun kañek but galak madepsi ¹¹ nandañek yutnon wigeke Monji gat meni Maria gat pindakgwit. Pindagek ñwakbeñ añek Monji gawak imgwit. Yañ añek yikni witdalek gol ae yo diwari kibañi tagisi yumañ nogi wukwi but galak do imgwit.

¹² Piñkop da dipminon Erot do dima tobiñ kini do yoyiñban nandañek kosit ñwakñwari nañ miktimon si kiwit.

Josep gat miñatni Monjiyo gat Isip miktimon kiwit

¹³ Nandak nandak amin uñun kiñ mudañakwa, Amin Tagi dakon añelo da Josep dipminon altañ imiñek yañ iyigit, “Erot da Monji añakban kimotjak do wisikdisak, do gak pidañ monji ñakñak gat meni gat timikbi Isip miktimon pasal kini. Isip sigin egakwa nak da aesi apni do don gayikeñ.”

¹⁴ Yañban uñudon gin Josep uñun kalbi monji ñakñak gat meni gat timikban Isip kik do kosit wasawit. ¹⁵ Yañ añakwa kombi amin kinda da kalipsigwan gen yagit uñun bami noman tagit. Amin Tagi da antagap aban yañ yagit:

“Monjino Isip egisak uñun opjak do yañ imisat.”

Josep gat miñatni Monjiyo gat Isip miktimon pañki egakwa Erot don kimagit.

Erot da yanban monji wili morapmi dapgwit

¹⁶ Erot da nandak nandak amin nak ankwewalan yan nandarek butjap madepsi nandagit. Yan nandarek Betlehem kokupmon ae kokup moni moni Betlehem da kapmatjok tawit unudon monji wili morap bilakni bamori dima yapbi unun emat amini da kisisi dapman mudoni do gen teban yipgut. Nandak nandak amin da gik ni bisapmon noman tagit unun kili iyiwit, do monji morap unun bisapmon altawit unun kisi kimotni do gen teban yipgut. ¹⁷ Yan aban kombi amin Jeremaia da kalipsigwan gen yagit unun bami noman tagit. Gen unun yan:

¹⁸ “Rama kokupmon kunam ae bupmi kapyo madepsi altosok.

Resel unun monji kimakgwit unun do nandarek kunam madepsi takdak.

Monjini kisi kimakgwit, do amin da buri anteban ak do antidok an.

Kunamni kirinik imni do dima nandagit.”

Josep gat minjatni Monjiyo gat aeni tobil opgwit

¹⁹ Erot kimagakwan Amin Tagi dakon anelo da Isip miktimon Josep dipminon altan ingut. ²⁰ Altan iminek yan iyigit, “Monji anjat do yawit amin unun kili kimakgwit. Do gak pidan Monji gat meni gat timikbi aesi tobil Israel miktimon kini.”

²¹ Yanban Monji gat meni gat timikban Israel kiwit. ²² Mani Erot kimagakwan monji Akelas da kila amin madep tamoni abidarek Judia miktim kila agit, do Judia miktimon kik do pasalgit. Josep dipminon gen kinda yan nandagit, “Ji Judia miktimon dima kini. Galili tetgin do kini.” ²³ Unun nandarek kokup kinda mani Nasaret, Galili miktimon tosok, unudon panji egipgwit. Yan aba kombi amin dakon gen bami noman tagit. Gen unun yan: “Nasaret amin yan iyini.”

3

Telagi Pakbi Sogok Amin Jon da gen yagit

(*Mk 1.2-8 ae Lk 3.1-18 ae Jn 1.19-28*)

¹ Unun bisapmon Telagi Pakbi Sogok Amin Jon unun abin altagit. Abin altanek Judia miktimon amin da aripmi dima egipmi timon minat aminyo unudon kwa Pinjok gen yoyigit. ² Yoyinek yan yagit, “Pinjok da Amin Kila Asak unun dakon bisap kwan tosok, do ji but tobil ani.” ³ Kalipsigwan kombi amin Aisaia da Jon do gen yan mandagit:

“Miktim amin da aripmi dima egipmi timon amin kinda da yan tidarek yosok,

‘Amin Tagi dakon kosit andimdim ani, kositni pasin anmilip ani.’”

⁴ Jon da ilikba pigik pan egipgut unun bit madep kinda mani kamel unun dakon dangwani ban wasanbi. Anek bit gip kinda nan boban napmi do wamgut. Japni unun pilak pilak ae kaban kok. ⁵ Amin morapmi Jerusalem kokup papmon egipgwit, ae Judia miktimon egipgwit, ae Jodan Pakbi teri teri egipgwit unun kisi Jonon kiwit. ⁶ Kin yokwini yan kwok anakwa Jodan Pakbikon telagi pakbi son yomgut.

⁷ Anakwan Parisi amin morapmi gat Sadyusi amin morapmi gat telagi pakbi son yomjak do Jonon apgwit. Apba pindagek yan yoyigit, “Ji tunon amin emari ton dakon gwakni kabi, Pinjok da butjap nandarek yokwi pakpak do yo yokwisi an yomdisak. Pinjok dakon butjap apdisak namin da unun dakon but piso dayik da unun yap do pasal kwan? ⁸ Ji but tobil bamisi anek anpakjikon but tobil dakon bami analon ani. ⁹ Ji disi do ‘Nin Abraham dakon babikni’ yan dima yoni. Yan si dayisat, Pinjok da yanban on tip kabi da Abraham dakon babikni tagi dagoni. Ji unun Abrahamon da altawit unun da yo madep dima asak. ¹⁰ Parejka unun kindap mibilon yipbi da tosok. Kindap morap bami tagi dima toni unun mandan kindapmon maba pigi sokdan.

¹¹ “Nak amin pakbisi ban telagi pakbi son yomisat unun amin but tobil bami an dakon tilak asak. Mani nak da manjikon abisak amin unun dakon tapmim da nak dakon tapmim yapmandak. Nak yombem yokwi da kandap gwilni tagi dima abidan awili. Unun amin da

Telagi Wup gat ae kindap gat soŋ damdisak. ¹² Uŋun wit dakon sibiŋ sibiŋ wiririŋ kindap kiririŋni kisitnikon tarjakwan apdisak. Abiŋek bami kokwinik tamonikon yopmaŋek sibiŋ sibiŋ wiririŋ maban kindap kimot kimori mini uŋudon sokdaŋ.”

*Yesu telagi pakbi sogit
(Mk 1.9-11 ae Lk 3.21-22)*

¹³ Uŋun bisapmon Yesu Galili Provins yipmaŋek Jordan Pakbikon, Jon da telagi pakbi soŋ imjak do opgut. ¹⁴ Mani Jon da kiririŋik imiŋek yaŋ iyigit, “Nak da telagi pakbi soŋ gabeŋ do abil, uŋun tagi dima. Gak da telagi pakbi soŋ nabi kaŋ, uŋun da tagi asak.”

¹⁵ Yaŋ yaŋban Yesu da iyigit, “Dima, gak telagi pakbi soŋ nabi. Yaŋ aŋaki Piŋkop da yo morap aneŋ do nandisak uŋun kindasok dima yapmaŋek kisisi aŋ mudoneŋ.” Yaŋban Jon da geni guramikgit.

¹⁶ Pakbi soŋek Yesu pakbikon da wigit. Wiŋek uŋudon gin kundu witald kiŋakwan Yesu yaŋ kagit, Piŋkop dakon Wup kinarim da miktimon paŋ uŋun da tilak piŋ kwenikon yikgit.

¹⁷ Aŋakwan Kwen Kokupgwan da gen kinda yaŋ altagit: “Uŋun Monjiŋo. Butno uŋun do tagisi aŋakwan but dasi galak taŋ imisat.”

4

*Sunduk da Yesu aŋkewalgit
(Mk 1.12-13 ae Lk 4.1-13)*

¹ Uŋun bisapmon Telagi Wup da Yesu Sunduk da aŋkewaljak do miktim amin da aripmi dima egipmi timon aŋkigit. ² Aŋki yipban Piŋkop do nandaŋek jap kelek egakwan gildat 40 ae pilin 40 mudagit, do jap do agit. ³ Aŋakwan Paŋkewal Amin da abiŋ altariŋ imiŋek yaŋ iyigit, “Gak asi Piŋkop dakon Monji egisalon yoyiŋbi tip on da bret dagabit.”

⁴ Mani Yesu da kobogi yaŋ iyigit, “Piŋkop da papiakon gen yaŋ tosok: ‘Bret dagin amin egip egip tagi dima yomjak.

Piŋkop dakon gen kisi morap paŋek egip egip paŋ.’”

⁵ Yaŋ yaŋban Sunduk da Yesu aŋariŋ Piŋkop dakon telagi kokup papmon Jerusalem aŋariŋ kigit. Aŋki Telagi Yut Madep da kwenon kwensi yipgut. ⁶ Yipmaŋek yaŋ iyigit, “Piŋkop papiakon gen yaŋ tosok:

‘Uŋun da aŋeloni yoyiŋban kilago tagisi ani. Ae kandapgo tipmon dima gitni yaŋ do aŋelo da gak kisit da kendak abiŋ gepni.’

Gen yaŋ tosok, do gak asi Piŋkop dakon Monji kaŋ, gak amon mibilikon paŋ ma.”

⁷ Mani Yesu da yaŋ iyigit, “Piŋkop dakon papia da gen kinda gat yaŋ yosok, ‘Amin Tagi Piŋkopji dakon tapmim kok do aŋek dimasi aŋkewaldo.’”

⁸ Sunduk da aeni Yesu iyiriŋ aŋariŋ ileriŋ dubagisi kindakon awigigit. Awigi on miktimon miktim madep madep morap kisi ae uŋudon yo tilimni toŋ gat kisi yoligit. ⁹ Yoliŋek yaŋ iyigit, “Iwakbeŋ aŋek gawak nabi kaŋ, on yo morap kisi gabeŋ.”

¹⁰ Yaŋban Yesu da yaŋ iyigit, “Sunduk gak nepmaŋdet! Piŋkop dakon papia da yaŋ yosok:

‘Amin Tagi Piŋkopji uŋun naŋ gin gawak imiŋek oman aŋimni.’”

¹¹ Yaŋ iyiriŋban Sunduk Yesu yipmaŋ dek kiŋakwan aŋelo da abiŋ Yesu aŋpulugawit.

*Yesu Galili miktimon pi wasagit
(Mk 1.14-15 ae Lk 4.14-15)*

¹² Yesu Jon dam tebanon yipgwit yaŋ nandaŋek tobiŋ Galili miktimon kigit. ¹³ Nasaret kokup yipmaŋek

Kapaneam kokupmon kiŋ uŋudon egipgut. Kapaneam uŋun Galili Pakbi idap ileriŋikon, Sebulan ae Naptali miktimon uŋudon tosok. ¹⁴ Kapaneam kokupmon ekwan kombi amin Aisaia da gen kinda yagit uŋun bami noman tagit. Gen uŋun yaŋ:

¹⁵ “Sebulan miktim, ae Naptali miktim, Jodan Pakbi usugap tet do Galili miktimon tomal.
Uñun miktim bamot kosit tapmon pikwanj miktimon tomal.

Galili miktimon Amin ņwakanjari Kabikon nani morapmi ekwanj.

¹⁶ Uñun amin pilin tukgwan egek kimot do pasolgoñ,
mani uñun da tenjeri madep altañ yoban kili kanj.”

Yesu da Pinjkop da Amin Kila Asak uñun dakon Gen Bin Tagisi yanj tenjeranjek
sot amin panmilip agit

(Kilapmi 4.17–9.34)

Yesu da pini wasanjek panjetni diwari timikgit

(Mk 1.16-20 ae Lk 5.1-11)

¹⁷ Uñun bisapmon Yesu wasanjek Pinjkop dakon gen yanj tenjeranjek yanj yagit, “Pinjkop da Amin Kila Asak uñun dakon bisap kwanj tosok, do ji but tobil ani.”

¹⁸ Yesu da Galili Pakbi idap kidipminj agek tap kilap do pi agak amin bamori pindakgit. Kinda uñun mani Saimon (ae mani kinda Pita), uñun gat ae padige Andru gat pindakgit. Uñun amin bamot tap kilap simi simi yikni pakbi idapgan mabal pigakwan egipgumal.

¹⁹ Uñun amin bamot pindagek Yesu da yanj yoyigit, “Abin nak nolgil, anjakwal amin timit timit dakon kosit doliko.” ²⁰ Yanban uñudon gin tap kilap simi simi yikni yopmanjek yolgimal.

²¹ Yesu timisok di kinjek ae amin bamori gat pindakgit, kinda uñun Jems, Sebedi dakon monji, ae padige Jon. Uñun bamot gat datni gat boron yigek tap kilap simi simi yikni bisawik panmilip anjyo anjakwal pindakgit. Pindagek yanj yoban ²² nandanjek uñudon gin botni gat datni Sebedi gat yopmanjek yolgimal.

Yesu Pinjkop gen yanjek sot amin panmilip agit

(Lk 6.17-19)

²³ Yesu Galili miktim morap kisi agek muwut muwut yutnikon amin yoyin dekgit. Anjek Pinjkop da amin kila akdisak dakon Gen Bin Tagisi yoyin tenjeranjek. Yanj anjek sotni toñ ae giptimni yokwisi awit amin kisi morap panmilip agit. ²⁴ Yanj anjakwan gen bini da kin irentañ Siria miktim kisi aripmi agit. Do amin da sot amin mibili mibili gat, ae amin giptimikon tepmi madepsi pawit amin gat, ae koñni toñ gat, ae sot kinda uñun amin miktimon manj pagek giptimni nimnimikganj uñun gat, ae kidari alek tanbi uñun kisi panjapba Yesu da panmilip agit. ²⁵ Anjakwan Galili minjat amin morapmi gat, ae Dekapolis amin gat, ae Jerusalem, ae Judia, ae Jodan Pakbi usugap tet amin gat kisi da Yesu yolgwit.

5

Yesu ileñon Pinjkop dakon gen yagit

¹ Yesu minjat amin kabi madep pindagek ileñon pawigi yigakwan panjet kabini iyi yikgiron apgwit.

² Apba yoyin degek yanj yoyigit,

Kisik kisik bamisi dakon mibili yagit

(Lk 6.20-23)

³ “Amin morap iyi do nak butnokon yo tagi minisi yanj nandanj amin, uñun amin da Pinjkop da Amin Kila Asak da kagagwan ekwanj,
do uñun kisik kisik ekwanj.

⁴ Amin morap burikon da bupmi kunamyo madep anj, uñun Pinjkop da butni panjetban akdisak,
do uñun kisik kisik ekwanj.

⁵ Amin morap iyi do nandaba panj, uñun Pinjkop da yo morap yom do yagit uñun yoban timitdanj,

- do uñun kisik kisik ekwañ.
- ⁶ Amin morap anpak kilegi do amin da jap pakbiyo do nandañ uñuderñsi nandañ amin, uñun Piñkop da aripnikon yoban tugokdañ, do uñun kisik kisik ekwañ.
- ⁷ Amin morap notni do bupmi nandañ, uñun amin Piñkop da bupmi nandañ yomdisak, do uñun kisik kisik ekwañ.
- ⁸ Amin morap buri kilegisi toñ, uñun amin da Piñkop kokdañ, do uñun kisik kisik ekwañ.
- ⁹ Amin morap emat pidokyo anakwa nawa gen yoñ amin do, amin da Piñkop dakon monjini yañ yoyikdañ, do uñun kisik kisik ekwañ.
- ¹⁰ Amin morap anpak kilegi anakwa anpakni kilegi do anek amin da yokwi anyomañ, uñuden amin da Piñkop da Amin Kila Asak da kagagwan egipdañ, do uñun kisik kisik ekwañ.
- ¹¹ “Amin da ji do Yesu dakon amin kabi yañ yañek yañba yokwi tok, ae top gen mibili mibili yañ damni, ae yokwiyo kisi andamni kañ, ji kisik kisik ani. ¹² Kalip kombi amin yañ gin dapmañ yolyo awit. Do jiyo kisi anpakji kilegi dakon tomni wukwisi Kwen Kokupmon timitdañ, do but galak nandañek kisik kisik ani.”

Ji amin dakon tap ae teñteñi ekwañ
(Mk 9.50 ae Lk 14.34-35)

¹³ Yesu da sañbeñek yañ yagit, “Ji amin dakon tap ekwañ. Mani tap galagini pasilni kañ, niañsi anek galagini ankaluk aneñ? Galagini yipmañ detjak kañ, pini mini. Isal maba kwa amin da bamoñ.

¹⁴ “Ji amin dakon teñteñi yombem da ekwañ. Kokup madep kinda ileñon tañban yo kinda da aripmi dima anyongam asak. ¹⁵ Amin da lam koleñ kwoba bañ dima witjiñba toñ. Kwen tamonikon yopba yut kagagwan amin ekwañ uñun kisi teñteñañ yomañ. ¹⁶ Yangin, teñteñisi da amin da dabilon teñteñosak. Yañ anakwa amin da anpakji tagisi kañek Kwen Kokup Datji ankisini.”

Piñkop dakon gen teban do yagit

¹⁷ Yesu da sañbeñek yañ yagit, “Nak gen teban ae kombi amin dakon gen abo kin isali asak do dima pigim. Gen teban ae kombi amin dakon gen bami toñ anmudoni do pigim. ¹⁸ Nak asisi dayisat, kundu gat miñtim gat tonjil da aripmon gen teban dakon gen jimjimjok kinda dima pasildisak. Gen kisi morap tañ bami toñ akdañ. ¹⁹ Amin kinda da gen teban moniñisok kinda yapmañek amin diwari yañ gin ani do yoyiñdetjak kañ, uñun amin Kwen Kokup Piñkop da Kila Asak kokupmon mani piñbisi. Mani amin kinda da gen teban guramigek amin diwari yañ gin ani do yoyiñdetjak kañ, uñun amin Kwen Kokup Piñkop da Kila Asak kokupmon mani wukwisi. ²⁰ Asisi dayisat, ji dakon anpak kilegi uñun da gen teban yoyiñdet ae Parisi amin dakon anpak dima yapni kañ, ji Piñkop da Kwen Kokup Kila Asagon dima wigikdañ.”

Amin dapba kimokgoñ dakon gen
(Lk 12.57-59)

²¹ Yesu da sañbeñek yañ yagit, “Gen kinda babak da abidawit uñun ji kili nandawit. Gen uñun yañ:

‘Amin dima dapba kimotni. Amin kinda da amin kinda anakban kimotjak kañ, uñun amin gen pikon kisak.’ ²² Mani nak yañ dayisat, amin kinda notni do butjap nandisak kañ, uñun amin gen pikon kisak. Ae amin kinda notni do yañba yokwi tok asak kañ, uñun amin gen kokwin amin kabi madepmon kisak. Ae amin kinda da amin

kinda 'Gak nandan kokwingo tagi mini!' yan iyisak kan, unun amin Tipdom dakon kindap tebanon pigisak.

²³ "Do paretgo altakon panjobinek notgo kinda da nandaba yokwi tok angamisak yan nandisal kan, ²⁴ paretgo alta da kapmatjok yopbi toni. Yopbi tanakwa mibiltok gak kwi notgo unun gat but kalon anjil. But kalon anjek don kin Pinjokop do paret aki.

²⁵ "Amin kinda da gen pikon gep do gen yan gaban kan, jil gen pi tamokon kik do anjek kosiron kinjek gen unun tepmisi anmilip ak do pi anjil. Yan dima anjil kan, unun amin da gen kokwin kila agak amin da kisiron gepban unun da obip amin da kisiron gepban dam teban yutnon gepdisak. ²⁶ Asisi gayisat, gak dam tebanon sigin egaki wigi monerj nian yopbi do gayini unun kisisi yopmanjek don wanja kikkisal."

Minjat yumabi ae wili yumabi dakon gen

²⁷ Yesu da sanberjek yan yagit, "Ae gen kinda babak da abidawit unun ji kili nandawit. Gen unun yan:

'Minjat eyo kili abi amin ji yumabi anpak dima ani.'

²⁸ Mani abisok nak da yan dayisat, amin kinda minjat kinda kanjek unun do galak tan imjak kan, unun amin butnikon da yumabi kili ak. ²⁹ Dabilgo amin tet da yokwikon gepban kan, pilik mabi kisak. Giptim diwatgo kinda pasiljak kan, unun da yo madep dima asak. Mani giptingo kisi kalon maba Tipdomon pigisak kan, unun da jigisi. ³⁰ Ae kisitgo amin tet da yokwikon gepban kan, mandan dagan mabi kisak. Giptim diwatgo kinda pasiljak kan, unun da yo madep dima asak. Mani giptingo kisi kalon maba Tipdomon pigisak kan, unun da jigisi."

Minjat pan kwinit dakon gen

(Mt 19.9 ae Mk 10.11-12 ae Lk 16.18)

³¹ Yesu da sanberjek yan yagit, "Kalip gen yan yawit:

'Amin kinda minjatni kwinit do kan, minjat pankwinit dakon but piso papia kinda minjatni do mandan imjak.'

³² Mani abisok nak da yan dayisat, minjatgo kwinit yipbi kwan wili kaluk pasak kan, eni gak da gulusun al, do minjatgo da yumabi asak. Anjakwan wili unun kaluk pasak unun kisi yumabi asak. Do minjatgo yumabi dima anjakwan isal dogin dima kwinitki."

Gen panjeban ak dima akdo

³³ Yesu da sanberjek yan yagit, "Ae gen kinda babak da abidawit unun ji kili nandawit. Gen unun yan:

'Amin Tagi da dabilon gen yan panjeban asal unun dima yapmanjek kisi guramigek abi.'

³⁴ Mani nak abisok yan dayisat, gen yan panjeban ak dimasi ani. Kwen Kokup unun Pinjokop dakon kila amin madep yityit tamoni, do Kwen Kokup manon da genji dima panjeban ani. ³⁵ Ae miktin unun Pinjokop dakon kandap yipyip tamoni, do miktin da manon genji dima yan panjeban ani. Ae Jerusalem unun Amin Tagi Madep Wikwisi dakon kokup papni, do Jerusalem da manon genji dima yan panjeban ani. ³⁶ Ae ji da busun dangwanji kinda kulabik aba kwakwagi bo pili unun aripmi dima asak, do busunji da manon genji dima yan panjeban ani. ³⁷ Ji 'asi' bo 'dima' yan gin yoni kan, unun da tagi. Gen unun da kwenon sanberjek yon unun Yokwi Ami da panalon asak."

Yokwi anjaba kobogi dima anyomni

(Lk 6.29-30)

³⁸ Yesu da sanberjek yan yagit, "Ae gen kinda babak da abidawit unun ji kili nandawit. Gen unun yan:

'Amin kinda da amin kinda dakon dabil anjupbal asak kan, unun amin dakon dabilniyo kisi anjupbal ani.

Ae amin kinda da amin kinda dakon geni anjak biripmitjak kan,

uñun amin dakon geni kisi anjak biripmitni.'

³⁹ Mani nak da abisok yan dayisat, amin da yokwi anjaba kobogi do yokwi dima anyomni. Amin kinda da mogim kulbak gikban kan, mogingo teri kinda kisi antobil ibi. ⁴⁰ Amin kinda da gen pikon gepmanjek kobogi do paba pigikgo abidok do yosak kan, mirim imalگو gat kisi ibi. ⁴¹ Ae amin kinda da yikni imegek kosit 1 kilomita kiki do tebaisi gayisak kan, yik uñun imegek 2 kilomita kiki. ⁴² Ae amin kinda da yo kinda ibi do gayisak kan, ibi. Ae amin kinda da gagon goman ak do gayinban kan, manji dima ibi."

Uwalnin but dasi galak tan yomney

(Lk 6.27-28 ae 6.32-36)

⁴³ Yesu da sanberjek yan yagit, "Ae gen kinda babik da abidawit uñun ji kili nandawit. Gen uñun yan:

'Notgo do but dasi galak tan yomnejek uwalgo do nandabi yokwi toni.'

⁴⁴ Mani nak da yan dayisat, ji uwalji do but dasi galak tan yomni. Anjek yokwi andaman amin do bisit ani. ⁴⁵ Yan anjek Pinjop Datji Kwen Kokup egisak uñun dakon monjinisi egipni. Uñun da gildatni yipban amin yokwi ae kilegi kisikon mosok. Ae sikak yipban amin anpak kilegi an ae yokwi an kisikon mosok. ⁴⁶ Amin yokwi takis timit timit amin da notni bangin but dasi galak tan yoman. Jiyo yan gin ani kan, Pinjop da kobogi do yo tagi kinda dima damdisak. ⁴⁷ Ji notji bangin gildat tagi yan yoyini kan, uñun da tagi dima asak. Pinjop dima nandan iman amin kabi kisi yan gin an. ⁴⁸ Kwen Kokup Datji gwaljigi mini kilegisi egisak, do jiyo yan gin gwaljigi mini kilegisi egipni."

6

Amin panpulugok dakon gen

¹ Yesu da sanberjek yan yagit, "Ji kan kimotni. Amin da dandani yan do uñun da dabilon anpak tagi ani kan, Datji Kwen Kokup egisak uñun da uñun dakon kobogi do yo tagi kinda dima daban abidokdan.

² "Wadak wadak amin do yo yom do aki bisapmon jamba but amin diwari da muwut muwut yutnon ae kosit madepmon an, unudej amin kinda yabekbi mibiltan gaminej kwej dima pisosak. Yan an amin uñun amin da nandaba wukwan yomni yan do an. Nak asisi dayisat, uñun kobogi kisisi wagilni timikgan. ³ Mani yo do wadak wadak an amin do yo yobi bisapmon noman amin da gandani do dima yobi. ⁴ Yan anjaki Datgo yo pasili pindakdak uñun da kobogi do yo tagi gamdisak."

Bisit dakon gen

(Lk 11.2-4)

⁵ Yesu da sanberjek yan yagit, "Ji bisit ani bisapmon jamba but amin da an unudej dima ani. Jamba but amin uñun muwut muwut yut madepmon ae kokup papmon kosit amal amalon unudon agek bisit ak do galagisi nandan. Uñun amin amin da pindatni do yan an. Nak asisi dayisat, kobogini kisi wagilni timikgan. ⁶ Mani gak bisit ak do nandisal kan, yutgokon wigi yoma sopmanjek Datgo pasili egisak uñun bisit iyiki. Yan anjaki Datgo yo pasili pindakdak uñun da kobogi tagisi gamdisak. ⁷ Amin Nwakanwari Kabi gen isali morapmi yanapno pinjopnin da genin nandisak yan nandan. Mani ji bisit ani bisapmon yan dima ani. ⁸ Ji uñun amin da an unudej dima ani, nido Datji dima iyinakwa yo morap do wadak wadak an uñun nandan mudosok. ⁹ Ji bisit yan ani:

'Datnin Kwen Kokup egisal,

gak dakon man telagi tosak.

¹⁰ Amin Kila Agakgo yipbi ninon apjak.

Gak dakon gen guramit Kwen Kokup tosak,

miktimon ninon yan gin tosak.

¹¹ Abisok gildat dakon jap aripninon nibi.

¹² Nin amin notnin dakon yokwini yopmangaman.

Ujudeŋ gin yokwinin wiririk nibi.

¹³ Paŋkewalon dimasi nipbi.

Yokwi Ami da kisiron naŋ pulugaŋ nipbi.’

¹⁴ “Ji notji dakon yokwini yopmaŋ yomni kaŋ, Datji Kwen Kokup egisak uŋun da yokwisi yopmaŋ damjak. ¹⁵ Mani amin dakon yokwini dima yopmaŋ yomni kaŋ, Datji da yokwisi dima yopmaŋ damjak.”

Piŋkop do nandaŋek jap kelkel dakon gen

¹⁶ Yesu da saŋbeŋek yaŋ yagit, “Ji Piŋkop do nandaŋek jap kelek egip do nandaŋ kaŋ, jamba but amin da aŋ uŋudeŋ tomno dabilyosi dima iŋan toni. Yaŋ ani kaŋ, amin da ji Piŋkop do nandaŋek jap dima noŋ yaŋ dandani. Nak asisi dayisat, uŋun amin kobogini kisi wagilni timik mudon. ¹⁷ Mani ji Piŋkop do nandaŋek jap kelek egip do nandaŋ kaŋ, busuŋ daŋgwanji wayigek tomno dabilyosi pakbi baŋ sugoni. ¹⁸ Yaŋ aŋakwa amin da ji jap kelek ekwaŋ yaŋ dima nandaŋ damni. Mani Datji pasili egek yo pasili pindakdak uŋun da dandaŋek kobogi tagisi damdisak.”

Yo tagisi paŋmuwut dakon gen

(Lk 12.33-34)

¹⁹ Yesu da saŋbeŋek yaŋ yagit, “Ji on miktimon yo tagisi paŋmuwut do nandak nandak dima ani. Uŋun yo moniŋ da nokdaŋ, ae maŋut maŋut akdaŋ, ae kabo noknok da yutji tuwilek paŋkisibikdaŋ. ²⁰ Yo tagisi Kwen Kokupmon paŋmuwut do nandak nandak ani. Uŋudon yo moniŋ da dima nokdaŋ, ae maŋut maŋut dima akdaŋ, ae kabo noknok da yutji tuwilek aripmi dima timitdaŋ. ²¹ Yo kabigo tagisi dukwan toŋ, but nandak nandakyosi kisi uŋudon gin tokdisak.”

Dabil uŋun giptim dakon tenŋeŋi

(Lk 11.34-36)

²² Yesu da saŋbeŋek yaŋ yagit, “Dabil uŋun giptim dakon tenŋeŋi. Dabilgo tagisi kaŋ, giptimgo kalon tenŋeŋini toŋ. ²³ Mani dabilgo yokwi kaŋ, giptimgo kisi pilin tuksi asak. Do tenŋeŋi butgokon tosoŋ uŋun pilin tuksi asak kaŋ, uŋun da pilin tuk madepsi asak.”

Amin bamori dakon oman dima agagi

(Lk 16.13)

²⁴ Yesu da saŋbeŋek yaŋ yagit, “Amin kinda da amin tagi bamori dakon oman aripmi dima asak. Yaŋ kaŋ, kinda naŋgin galak taŋ imiŋek kinda do nandaban yokwi taŋ imdisak. Ae kinda dakon gen guramiŋek kinda manji imdisak. Ji Piŋkop gat ae moneŋ gat kisi dakon oman monjini aripmi dima egipmi.”

Nandaba kik aŋek but morap dima ani

(Lk 12.22-31)

²⁵ Yesu da saŋbeŋek yaŋ yagit, “Uŋun do aŋek yaŋ dayisat, ji egip egipji do nandaba kik aŋek jap pakbiyo ni baŋ noneŋ yaŋ dima nandani. Ae giptimji do nandaŋek imal dukon baŋ paneŋ, yaŋ nandaŋek nandaba kik dima ani. Egip egipji da jap yapmaŋdak, ae giptimji da imal yapmaŋdak. ²⁶ Ji minam pindakgaŋ uŋun do nandani. Jap yet dima kwaokgaŋ, ae jap paŋmuwut yutnon jap dima paŋek paŋmuwuk yopmaŋgaŋ. Mani Datji Kwen Kokup egisak uŋun da jap upmokdok. Ji piŋbi aŋakwa minam da yo madep yaŋ nandaŋ, ma? ²⁷ Ji nandaba kik aŋek egip egipji timisok di gat tagi saŋbeŋba wigisak yaŋ nandaŋ, ma? Uŋun aripmi dimasi.

²⁸ “Ji nido imal do nandaba kik aŋ? Jareŋ oni taŋ aŋaŋ kwaŋ uŋun do nandani. Pi madep aŋek imal dima bupmaŋgaŋ. ²⁹ Mani yaŋ dayisat, jareŋ pindakgaŋ uŋun dakon tilimni da kalip kila amin madep Solomon dakon tilimni tagisi pagit uŋun yapmaŋdak.

³⁰ On jonj tanj anjan kwanj unjun anjwa amin da baljanj kindapmon sokdanj. Mani Pinjkop da si parjtilim asak, do nandanj gadatji pisipmisok amin ji yanji nandani, Pinjkop da ji do nandaban yo madepsi anjakwan imal tilimi tonji banj panj damdisak.

³¹ “Nandaba kik anjek jap pakbiyo dukon banj nonen, bo imal dukon banj panen yanj dima nandani. ³² Pinjkop dima nandanj iman amin kabi da yo morap unjuden wusik do nandaba kik an. Mani Datji Kwen Kokup egisak unjun da ji unjun yo morap do wadan unjun nandanj mudosok. ³³ Do mibiltok Pinjkop dakon Amin Kila Agakni unjun wisinj kok do pini ani, ae anpakni kilegi wusik do pini ani. Yanj anjakra yo diwari do wadak wadak an unjun kisi damdisak. ³⁴ Do anjwa gildat do nandaba kik dima ani. Gildat kalonj kalonj dakon jigi unjun iyi da aripmon tanj tanj anj.”

7

Amin dakon anpak kokwin dima ani

(Lk 6.37-38 ae 6.41-42)

¹ Yesu da sanjenek yagit, “Ji amin dakon anpak dima kokwinitni. Yanj ani kanj, Pinjkop da jiyo kisi kokwin akdisak. ² Amin dakon anpak kokwin nianji ani, Pinjkop da jiyo kisi unjuden gin kokwin akdisak. ³ Gaga da dabilon kindap kwik tosok unjun do dima nandanjek notgo da dabilon jimjim nido kosol? ⁴ Gaga da dabilon kindap kwik tanjakwan nianjon da notgo ‘Dabilgokon jimjim tosok unjun panj gamdisat’ yanj tagi iyiki? ⁵ Gak jamba but amin. Mibiltok gaga da dabilon kindap kwik tosok unjun abi kinjakwan notgo da dabilon jimjimjok tosok unjun kanji pisajakwan tagi paki.

⁶ “Yo telagi pinjan do dima yomni. Yoba tobilek injinj dabam. Ae kindirinji tagisi bit do dima yomni. Yoba kandap da di bamanj misinjkbam.”

Bisit dakon mibili

(Lk 11.9-13)

⁷ Yesu da sanjenek yanj yagit, “Pinjkop bisit iyinba yo damjak. Pinisi anjek wusinj pindatni. Yoma domon tidanba Pinjkop da witdal damjak. ⁸ Amin morap Pinjkop bisit iyan unjun yo timikgan, ae yo wisanj amin unjun bami kon, ae yoma domon tidon amin unjun witdal yomisak. ⁹ Monjisi kinda da datni bret do iyinban tip kinda tagi imjak? ¹⁰ Bo tap kilap do iyinban tunon amin emari ton kinda tagi imjak? Unjun aripmi dimasi. ¹¹ Ji yokwi morapmi an, mani yo tagisi monjisi do yom do nandanj. Do yanji nandani. Bisit iyinba Datji Kwen Kokup egisak unjun da but galagon da yo tagisi damdisak.

¹² “Amin da anpak tagisi nianji andamni do nandanj, unjun anpak amin do anyomni. Moses dakon gen teban gat ae kombi amin dakon gen gat da yanji ani do yosok.”

Wigat gitni dakon gen

(Lk 13.24)

¹³ Yesu da sanjenek yanj yagit, “Ji wigat gitni nanj pigini. Amin wagil tasik tokdan dakon kokupmon pigik dakon wigat gat ae kositni gat unjun ilalogisi, do unjun nanj yolek pigik unjun tagapmisi. Amin morapmisi da wigat unjun nanj pikwan. ¹⁴ Mani egip egip dagok dagogi minikon kigik dakon wigat gat ae kositni unjun gitnisi, unjudon kigik dakon pini jigisi. Amin kalonj kalonj dagin wigat unjun kanj kwonj.”

Kombi amin toptopmi dakon gen

(Lk 6.43-44 ae 13.25-27)

¹⁵ Yesu da sanjenek yanj yagit, “Ji kombi amin toptopmi unjun do pindak kimotni. Giptimni yaworisi sipsip yombem, mani burigwan jon pinjan butni tanj yomanj. ¹⁶ Ji anpakni pindak nandanjo anjek kombi amin toptopmi yanj pindakba pisoni. Nap keli tonj da wain sop aripmi dima potni. Ae jal da kimip aripmi dima wigiljak. ¹⁷ Kindap tagi da bami tagi pokgonj, ae kindap yokwi da bami yokwi pokgonj. ¹⁸ Kindap tagi da bami yokwi

6:32: Mt 6.8 6:33: 1Ka 3.11-14; Kap 37.4,25; Ro 14.17 7:1: Ro 2.1; 1Ko 4.5; Jem 4.11-12 7:2: Mk 4.24
7:7: Mk 11.24; Jn 14.13; 15.7; 16.23-24 7:8: 1Jn 3.22; 5.14-15 7:11: Jem 1.17 7:12: Mt 22.39-40; Lk 6.31; Ro 13.8-10 7:15: Mt 24.24; Ya 20.29; 2Pi 2.1 7:16: Gal 5.19-22; Jem 3.12

aripmi dima potni, ae kindap yokwi da bami tagi aripmi dima potni. ¹⁹ Kindap morap bami dima pokgor unun amin da mandan kindapmon sosor. ²⁰ Yanjo, ji anpakni pindak nandanyo anek kombi amin toptopmi yan pindakba pisoni.

²¹ 'Amin Tagino' yan yan nama unun unun kisisi Pinjop da Kwen Kokup Kila Asagon dima wigikdan. Datno Kwen Kokup egisak unun dakon gen guramikgan amin unun dagin wigikdan. ²² Amin morapmi da bisap madepmon yan si nayikdan, 'Amin Taginin, nin gak da manon kombi gen yagiman, ae kor yolgiman, ae pi madep agiman.' ²³ Yan yanba yan si yoyikdisat, 'Yokwi pakpak amin, ji dima nandan damisat. Nepman dek kin mudabit!'

*Amin nandan kokwini tagisi ae nandan kokwini tagi dima
(Lk 6.47-49)*

²⁴ "Nak dakon gen guramikgan amin unun amin kind a yombem. Unun amin nandan kokwini tagisi, yutni miktin tebaikon witjigit. ²⁵ Anakwan sikak pakbi kulup mirimyo da abin tidan antidok aba miktin tebaikon witjinbi, do tebai tagit. ²⁶ Mani geno dima guramikgan amin unun amin kind a yombem. Unun nandan kokwini tagi dima, do yutni miktin yaworikon witjigit. ²⁷ Anakwan sikak pakbi kulup mirimyo da abin tidan tuwilba man tasik tagit."

²⁸ Yesu gen unun yan mudanban minat amin kabi madep da kanek tamtam yan imgwit. ²⁹ Nido yoyindet pi agit unun gen teban yoyindet amin yapman mudanek njwaknjwarisi agit. Amin kind a da pi unun asak do yan mudan ibi da tilak agit.

8

*Yesu da wuda tebani toj amin kind a anmilip agit
(Mk 1.40-44 ae Lk 5.12-14)*

¹ Yesu ilejon da pin kinakwan minat amin kabiyo morapmi da yolgwit. ² Yolek amin wuda tebani toj kind a da Yesukon kin njwakben an iminek yan iyigit, "Amin Tagi, Pinjop da dabilon kilek token do nandisal kan, tagi anmilip abi kilek token."

³ Yanban Yesu da kisitni amin unun da kwenon witjinek yan iyigit, "Kilek toki do nandisat, do pasil gamni!" Yan yanakwan unudon gin wudani kibidankwa giptimni kilek tagit. ⁴ Kilek tanban Yesu da yan iyigit, "Nandaki, gak unun do amin dima yoyinek mukwa sogogon kinjek giptingo yoliki. Anek Moses da yagit unun da tilagon paret anaki amin da asi kilek tal yan gandani."

*Emat amin dakon oman monjini anmilip agit
(Lk 7.1-10)*

⁵ Yesu Kapaneam kokupmon pigakwan Rom dakon emat amin 100 dakon kila amin kind a da abin anpulugosak do anek yan iyigit, ⁶ "Amin Tagi, oman monjino yutnon pokdok. Kidari alek tan, ae tepmi madepsi nandisak."

⁷ Yanban Yesu da yan iyigit, "Nak da kin anmilip aben."

⁸⁻⁹ Yanban mibiltok amin unun da yan iyigit, "Amin Tagi, nak madepno da yongamgan egisat, do nak da yutnon wiki unun da tagi dima asak. Isal yum gen gin yanaki oman monjino kilek tosak. Nak naga mibiltok amino egakwan pinbini egisat. Ae emat amino unun nak dakon pinbino ekwan. Emat amino kind a 'Ki!' yan iyiko kisak. Ae kind a 'Ap!' yan iyiko abisak. Ae oman amino kind a 'Pi on aki!' yan iyiko pi asak. Do isal yum gen gin yanaki oman monjino kilek tosak."

¹⁰ Yesu da gen unun yagit do nandaban yo madepsi aban buron yol awilgwit amin yan yoyigit, "Asisi dayisat, Israel aminon nandan gadatni madep on amin dakon yombem kind a dima kagim. ¹¹ Yan dayisat, amin morapmisi da gildat wisak, ae si pigisak tetgin da apba Kwen Kokup Pinjop da Amin Kila Asak da kagagwan Abraham, Aisak, ae Jekop gat jap noknok tamo madepmon yitdan. ¹² Mani Juda amin kalip Pinjop da iyi Amin Kila

Asak da kagagwan pigini do manjikbi unun maban pilin tukgwan pigikdar. Unjungwan kunam tagek iyon iyon yan tidahek egipdar.”

¹³ Yan yanek emat amin 100 dakon kila amin yan iyigit, “Gak kin yo altoni do nandar teban tal unun yan gin noman tar imeh kokdisal.” Gen unun iyigit unun bisapmonsi oman monjini kilek tagit.

Yesu da Pita dakon yopmi anmilip agit

(Mk 1.29-31 ae Lk 4.38-39)

¹⁴ Yesu unudon da kin Pita da yutnon wigi karban Pita dakon yopmi giptimi kindapmi sonakwan sot anek pakgit. ¹⁵ Yan yanek kisitni kisirikon wutjinban sotni yipmar dekgit. Yan aban pidahek Yesu do jap panroman agit.

Yesu da sot amin morapmi panmilip agit

(Mk 1.32-34 ae Lk 4.40-41)

¹⁶ Gildat pigakwan pilindo koni ton amin morapmi panpan apba gen yanek kon yol yomgut. Anek sot amin kisisi panmilip agit. ¹⁷ Yan anakwan kombi amin Aisaia da kalipsigwan gen mandagit unun bami noman tagit. Gen unun yan: “Iyi sotnin mibili mibili iyi do timigakwan kilek tagimar.”

Yesu yolyol dakon mibili

(Lk 9.57-60)

¹⁸ Yesu da amin morapmi angwasinek akba pindagek panjetni yan yoyigit, “Nin pakbi idap teri kindo do kino.” ¹⁹ Anakwan gen teban yoyijdet amin kindo da obih Yesu yan iyigit, “Yoyijdet, gak dukwan dukwan agipbi unun nak gol awilgen gin.”

²⁰ Yanban Yesu da yan iyigit, “Jon pinan unun miktimgwan yutni ton. Ae minam kwen akwan unun yutni ton. Mani Amin Dakon Monji unun dipmin potpot tamoni mini.”

²¹ Yanban panjetni kindo da Yesu yan iyigit, “Amin Tagi, nandar namihaki kin datno wayik yipmanek don abih golgen.”

²² Mani Yesu da yan iyigit, “Amin kimakbi da kimakbi notni iyi tagi wayitni. Anakwa gak nak nol.”

Yesu da yanban mirim madep yawokgit

(Mk 4.36-41 ae Lk 8.22-25)

²³ Yan yanek boron wigakwan panjetni kisi yolek wigiwit. ²⁴ Wigi pakbi idapmon kinakwa tepmisi mirim madepsi da abih pakbi tamaligakwan boron pigiwit. Yan anakwan Yesu dipmin pagakwan ²⁵ panjetni da kin anyolek iyiwit, “Amin Tagi, nin panpuluga! Pakbi oni nan kimotdaman!”

²⁶ Yan yanba Yesu da yoyigit, “Ji nido pasolgon? Nandar gadatji pisipmi.” Yan yanek pidahek ager mirim gat ae pakbi gat tebai yoyinban mirim yawogakwan pakbi wayin dimasi agit. ²⁷ Aban panjetni tamtam yanek yawit, “On nianen amin kindo da mirim pakbiyo yoyinban geni guramikgamal?”

Yesu da kon yolgit

(Mk 5.1-17 ae Lk 8.26-37)

²⁸ Yesu pakbi idap teri kindo Gadara miktimon kin altanban amin bamori koni ton unun da amin kimakba panki tip kinamgwan yopmangar miktimon da abih Yesu altan ingumal. Unun amin bamot amin dapdapni yokwisi. Do amin unun do pasalek unun kosit nan dima agipgwit. ²⁹ Unun amin bamot da yan tidahek Yesu yan iyigimal, “Pin kop dakon Monji, nian si annim do abisal? Tepmi yomyom bisap dima noman tanakwan tepmi pi nimdisal?”

³⁰ Dubagi yangok bit kabi madep di jap nanek egipgwit. ³¹ Kon unun da Yesu bisit tebaisi yan iyigimal, “Nol nipbi abiginer kan, unun bit kabi da butgwan piginer do nandanar.”

³² Yanba yoyigit, “Ji abigit!” Yan yanban konj da aminon da winj kinjek bit da butgwan pigiwit. Pigakwa bit unun tintim yanek gilokon da pakbi idapgwan manek pakbi nan kimakgwit. ³³ Kimagakwa bit kila amin da tintim yanek kinj kokupmon bit gat ae konjoni tonj amin gat dakon geni amin yoyiwit. ³⁴ Yoyinba amin kisisi Yesu kok do abinj mudawit. Abinj kanjek miktim unun yipmanek kisak do bisit tebai iyiwit.

9

Yesu da amin kisit kandapmiyo kimakbi kinda anjmilip agit
(Mk 2.1-12 ae Lk 5.17-26)

¹ Yesu bot kinda abidanek pakbi idap teri kinda iyi da kokupmon kigit. ² Anakwan amin kabi kinda da amin kisit kandapmiyo kimakbi kinda wamanj unudon anjapgwit. Anjapba Yesu da nandanj gadatni pindagek amin unun yanj iyigit, “Monji, dima pasolgi, diwarigo wiririk gamisat.”

³ Yanj yanban gen teban yoyindet amin diwari da notni yoyinj yoyinj anek yanj yawit, “Ma! On amin Pinjkop kulabisak!”

⁴ Yanj yanakwa Yesu da pindak mudanek yanj yoyigit, “Nidosi butjikon da nandak nandak yokwi unun nandanj? ⁵⁻⁶ Diwari wiririt ae amin kisit kandapmiyo kimakbi panjmilip agak unun kisi amin da aripmi dima agagi. Mani nak Amin Dakon Monji. Amin giptim panjmilip agak dakon pi abenj do yanj mudanj nabi, do nandani, on miktimon diwari wiririt dakon pi abenj do yanj mudanj nabi yanjsi nandaba pisolak.” Yanj yanek amin kisit kandapmiyo kimakbi yanj iyigit, “Gak pidanj yalinj potgo timigek yutgokon ki.”

⁷ Yanj yanban nandanek amin unun pidanj yutnikon kigit. ⁸ Minjat amin kabi madep unun yo njwakjwarisi kanjek pasalgwit. Anek Pinjkop anjkinjek yanj yawit, “Mao, Pinjkop da tapmim madepsi amin do yomisak!”

Yesu da Matyu yanj imgut
(Mk 2.13-17 ae Lk 5.27-32)

⁹ Yesu unudon da kinj amin kinda kagit mani Matyu, unun takis timit timit yut kabekon yikgit. Kanjek yanj iyigit, “Abinj nak nol.” Yanban Matyu pidanj Yesu yolgit.

¹⁰ Yesu Matyu da yutnon yigek jap nanek takis timit timit amin morapmi ae yokwi pakpak amin morapmi da apba Yesu gat panjdetni gat kisi yigek jap nawit. ¹¹ Jap nanakwa pindagek Parisi amin diwari da panjdetni yanj yoyiwit, “Yoyindetji unun nido takis timit timit amin* gat yokwi pakpak amin gat kisi yigek jap nonj?”

¹² Yesu da gen unun nandanek yanj yoyigit, “Sotni mini amin wuda wamagon dima kwanj. Sotni tonj amin dagin wuda wamagon kwanj. ¹³ Ji kinj Pinjkop da papiakon gen kinda tosok unun dakon mibili nandanj kimotni. Gen unun yanj: ‘Ji da paret anj unun do dima galak tosot.’

Ji da amin do bupmi nandanj yomni unun do galak tosot.’
Gen yanj tosok, do nandani, amin kilegi yanj ilit do dima pigim. Yokwi pakpak amin yanj ilit do pigim.”

Pinjkop do nandanek jap kelek egip egip dakon gen
(Mk 2.18-22 ae Lk 5.33-39)

¹⁴ Yanj yanban Jon Telagi Pakbi Sogok Amin dakon panjdetni da abinj yanj iyiwit, “Nin gat ae Parisi amin gat Pinjkop do nandanek jap kelek egapno gak dakon panjdet kabigo nido yanj dima anj?”

¹⁵ Iyinjba Yesu da yoyigit, “Monjisok kinda minjat pak do asak bisapmon monjisok notni gat kisi ekwanj, do bupmi dima nandanj. Mani don monji unun gwayej ananj kinjakwa notni unun bisapmon Pinjkop do nandanek jap kelek ekwanj.”

9:1: Mt 4.13 9:4: Lk 9.47; Jn 2.25 9:5-6: Jn 17.2 9:11: Lk 15.2 * 9:11: Juda amin da takis timit timit amin do yokwi pakpak amin yanjsi pindakgwit. Nido takis timigek ae monej kabokon da di gat kisi timikgwit. 9:13: Os 6.6; Mt 12.7 9:14: Lk 18.12

¹⁶ “Nin ilikba pigik garanj pudanjkw kon imal diwat kalugi pakbikon dima suganbi kindan nañ dima bupmanjgamanj. Yanj kanj, pakbikon sugono imal diwat unun da garanj ilikban pudanj ki madepsi akdisak. ¹⁷ Ae wain kalugi meme gip kalipmikon dima koleno pigisak. Yanj kanj, wain da paptanban meme gip sulukwan wain gat meme gip gat kisi yokwi tokdamal. Amin da wain kalugi meme gip kalugikon kolonba wain gat meme gip gat kisi tagi tomal.”

Yesu da minjatjok kindan aban pidagit, ae minjat kindan sot agit unun anmilip agit (Mk 5.22-43 ae Lk 8.41-56)

¹⁸ Gen unun yoyinjawan kila amin kindan da abinj Yesu burikon gawak iminjek yanj iyigit, “Gwano onganjok kimokdok, mani gak da kinj kisitgo da kwenikon wutjinbi pidosak.”

¹⁹ Iyinjban nandanek Yesu panjetni gat kisi kiwit.

²⁰ Kinakwa minjat kindan da abinj manjigwan da Yesu dakon ilikba pigikni ilenikon igayigit. Minjat unun daganj mok anek yawini manakwa egakwan bilak 12 agit. ²¹ Minjat unun ilikba pigiknikon igayinjek noman tokenj yanj nandagit.

²² Aban Yesu da tobil kanjek yanj iyigit, “Gwano, dima pasolgi. Nandanj gadanj namisal, do kilek tosol.” Yanj yanban unudon gin giptimni kilek tagit.

²³ Yesu kila amin da yutnon wigek kasisinj pisok amin gat ae minjat amin kabi madep kunam upbalapyo anakwa pindagek ²⁴ yanj yoyigit, “Abigit. Minjatjok unun dima kunjwak, unun yum dipmin pokdok.” Yesu da yanj yanban nandanek jikgo yanjanj imgwit. ²⁵ Yanj aba yoyinjban yomakon pigi mudanjakwa wigi minjatjok kisirikon abidanban pidagit. ²⁶ Yanj aban wasok tapmimi tonj unun agit dakon gen bini yoyinjba unun miktim dakon minjat aminyo kisi da nandawit.

Yesu da amin dabili mini ae amin kadimyo kisi panmilip agit

²⁷ Yesu unun miktim yipmanj kinakwan dabili mini amin bamori da abinj yolgumal. Yolek yanj tidanjek yanj yagimal, “Dewit Dakon Monji, bupmi nandanj nim!”

²⁸ Yesu yutnon wigakwan amin dabili mini bamot unudon winbal yanj yoyigit, “Nak da dabiljil panmilip abanj do nandanj gadanj namamal bo dima?”

Yanban iyigimal, “Amin Tagi, nandanj gadanj gamamak.”

²⁹ Yanj yanbal Yesu da kisitni dabilnikon witjinjek yanj yoyigit, “Nandanj gadanj namamal unun da aripmon gin noman tanj damdisak.” ³⁰ Yanban dabili sintanjakwal Yesu da yansop tebai anyominjek yoyigit, “Yo madep asat do amin dimasi yoyinjil.” ³¹ Mani Yesu dakon gen yanbal unun miktimon madepsi irentanj ananj kigit.

³² Amin bamot unun Yesu yipmanj dek kinakwal amin kadim konni tonj kindan Yesukon ananj opgwit. ³³ Anjopba Yesu da konni yol iminjawan amin kadim unun gen yagit. Yanj aban amin da kanjek nandaba yo njwanjwarisi aban yanj yawit, “Yo unjuden kindan Israel miktimon dima altagit.” ³⁴ Mani Parisi amin da yanj yawit, “Konj dakon kila amin madep da tapmimon konj yoldak.”

Yesu panjetni do pi yomgut

(Kilapmi 9.35–10.42)

Yesu da amin do bupmi nandagit

³⁵ Yesu kokup moninj ae kokup pap kisi agek Juda amin da muwut muwut yutni tanj awiron wigek amin yoyinj degek Pinjok da Amin Kila Asak dakon Gen Bin Tagisi do yoyinj tentenagit. Anek giptimnikon sot wudaniyo mibili mibili tawit unun panmilip agit.

³⁶ Minjat amin kabiyon madepsi pindakban panpulugogi mini yokwi egipgwit. Sipsip kila amini mini yombemsi ekwa pindagek bupmisi nandanj yomgut. ³⁷ Yesu buri da bupmisi nandanek panjet kabini yanj yoyigit, “Pigaga jap bami madepsi tanj pektan, mani pi monji bami pakpak amin morapmi dima. ³⁸ Do ji bami pakpak dakon Amin Tagini bisit iyinjba pi amin panjalon anj yopban pinikon kinj jap pan panmuwutni.”

10

*Yabekbi 12 kabi dakon man
(Mk 3.13-19 ae Lk 6.12-16)*

¹ Yesu da pañdetni 12 kabi yoyinban apba koñ yolyol ae sot mibili mibili kisisi pañmilip agak dakon pi ani do yañ mudañ yomgut. ² Yabekbi 12 kabi dakon man uñun yañ:

mibiltok Saimon (mani kinda Pita),
ae padige Andru,
Sebedi dakon monji Jems,
ae padige Jon.

³ ae Pilip,
Batolomiu,
Tomas,
ae takis timit timit amin Matyu,
ae Alpius dakon monji, Jems,
ae Tadius,

⁴ ae Saimon (uñun kalip Selot* da kabikon egipgut),
ae Judas Iskariot. (Judas uñun da don Yesu uwal da kisiron yipgut.)

*Yesu da yabekbi 12 kabi pi yomgut
(Mk 6.7-13 ae Lk 9.1-5)*

⁵ Yesu da amin 12 kabi uñun yabegek yañ yoyigit, “Ji Amin ņwakhwari Kabikon bo ae Samaria amin da kokupmon dima kini. ⁶ Ji Israel amin kabi sipsip da yañ kili pasilgwit uñun amin kabikon kini. ⁷ Kiñek Piñkop da Amin Kila Asak dakon bisap uñun kwan tosok uñun dakon gen yañ teñteñoni. ⁸ Añek sotni toñ amin pañmilip ani, ae amin kimakbi paba pidoni, ae wuda tebani toñ pañmilip ani, ae koñni toñ amin koñni yol yomni. Ji yo yumañ nogi mini yumsi timikgañ, do amin do yumsi yomni. Tomni do dima nandani.

⁹ “Ji yik moninjikon gol bo silwa moneñ bo kopa moneñ dima similek agipni. ¹⁰ Kosit agipni bisapmon yik dima imetni, paba pigik bamori dima timitni, ae kandap gwil gat kosit dakon win kirinyo kisi dima timitni. Pi anakwa wadak wadakji amin da damdañ. ¹¹ Kokup pap kindakon bo ae kokup moniñ kindakon kiñ altoni kañ, uñun kokupmon amin kilegi kinda wusiñ kañ uñun gat gin egek yipmañ kini. ¹² Yut kindakon wigini bisapmon, uñun yutnon amin ‘Amin Tagi dakon but yawot jikon tosak’ yañ yoyini. ¹³ Ae uñun yutnon amin da ji but dasi timitni kañ, ji dakon but yawot uñun aminon tosak. Mani but dasi dima timitni kañ, but yawotji uñun disikon gin tosak. ¹⁴ Amin kinda da ji but dasi dima timitjak bo ae genji nandak do kurak tosak kañ, yut kokupyoni yipmañ degek kandap jikon kimbabañ tegoni uñun tidañba kini. ¹⁵ Asisi dayisat, kokwin agak bisap madepmon, uñuden amin da Sodom kokup amin gat ae Gomora kokup amin gat da jigi pakdañ uñun si yapmañek jigi madepsi pakdañ.”

*Jigi mibili mibili altokdañ
(Mk 13.9-13 ae Lk 21.12-17)*

¹⁶ Yesu da sañberək yañ yagit, “Nandani, nak da ji sipsip yombem bañ joñ piñan da bikbigon yabekdat. Do tuñon amin da nandañ kokwin tagisi añek akwañ uñun da tilagon agipni. Ae kinarim dakon anpak yolek yaworisi agipni. ¹⁷ Amin do pindak kimotni. Gen kokwin amin kabinikon depmañek muwut muwut yutnikon baljokdañ. ¹⁸ Nak dakon man abiñ yip do añek ji timik pañpañ gapmanon ae kila amin madepmon pañkikdañ. Pañkwa kila amin madepmon ae Amin ņwakhwari Kabikon nak dakon Gen Bin Tagisi yoyiñ teñteñoni. ¹⁹ Gen pikon pañki depmañakwa gen ni bañ yoneñ ae gen kobogi niañ yoyineñ yañ nandañek pasol pasol dima ani. Uñun bisapmon gin ni gen bañ yoyini

10:1: Mk 6.7; Lk 9.1 * 10:4: Selot uñun amin kabi kinda, Rom amin yolno kiñakwa nin miktimmni kila aneñ yañ nandawit. 10:6: Jer 50.6 10:7: Mt 3.2; 4.17; Lk 10.9,11 10:9: Lk 10.4 10:10: Lk 10.7; 1Ko 9.14 10:12: Lk 10.5-6 10:14: Lk 10.10-12; Ya 13.51 10:15: Mt 11.24; Jut 7 10:16: Lk 10.3; Ro 16.19 10:17: Mk 13.9-11; Lk 12.11-12; 21.12-15

uŋun Piŋkop da dolikdisak. ²⁰ Ji da dima yokdaŋ. Datji dakon Wup da ji da dulumon da yokdisak, do pasol pasol dima ani.

²¹ “Peni da padige si anjakba kimotjak do gen pikon yipdisak. Ae dat da monji gwayoni yaŋ gin akdisak. Anjakwa monji gwayoni da meŋi datniyo do uwal anjek si dapba kimotni do amin yoyikdaŋ. ²² Nak nandaŋ namaŋ do anjek amin morapmi da ji do nandaba yokwi tok andamdaŋ. Mani tebai agek egi wigakwa bisap madepmon wigisak amin Piŋkop da yokwikon baŋ timitdisak. ²³ Kokup kindakon amin da uwal anjaba kaŋ, kokup uŋun yipmaŋek pasal kokup kindakon kini. Nak asi dayisat, ji Israel amin dakon kokup morapmon pi wasip dima anjakwa Amin Dakon Monji apdisak.

²⁴ “Papia yut miŋat monjiyo da yoyiŋdetni dima yapmaŋgaŋ. Ae oman amin da madepni dima yapmaŋgaŋ. ²⁵ Miŋat monjiyo da yoyiŋdetni da tilagon egipni kaŋ, uŋun tagi. Ae oman amin da madepni da tilagon egipni kaŋ, uŋun kisi tagi. Yut dakon ami nak do Belsebul yaŋ nayini kaŋ, gwakni ji do nandaba piŋbisi anjakwa man wagil yokwisi damdaŋ.”

Piŋkop dogin pasoldo

(Lk 12.2-7)

²⁶ Yesu da gen saŋbeŋek yaŋ yagit, “Ji amin da yo yokwi an damni do dima pasolni. Yo wiŋiŋbi da toŋ uŋun don noman tokdaŋ. Ae gen pasili toŋ uŋun don amin kisi da nandakdaŋ. ²⁷ Gen pilin kaga dayisat, uŋun gildat kalba yaŋ terŋerŋoni. Gen pisik mirakjikon dayisat uŋun yut kwenon da agek yaŋ terŋerŋaŋ yomni. ²⁸ Amin da gip dapba kimokgoŋ uŋun do dima pasolni, wupji aripmi dima dapba kimotdaŋ. Ji Piŋkop dosi pasolni. Uŋun da gip gat wup gat kisi Tipdomon maban piŋi tasik tokdaŋ. ²⁹ Minam moniŋ uŋun yo moniŋisok, bamori dakon yumaŋ nogi uŋun moneŋ giman tabili kaloni gin. Mani Datji da kinda miktimon dima mosak do nandisak kaŋ, aripmi dima mokdisak. ³⁰ Piŋkop da busuŋ daŋgwanji niaŋ da toŋ uŋun kisisi nandaŋ mudosok, ³¹ do dima pasolni. Minam moniŋ moniŋ morapmi dakon yumaŋ nogi uŋun madep dima, mani ji dakon yumaŋ nogi uŋun wukwisi.”

Nin Yesu dakon amin kabi yaŋ yok do dima pasolneŋ

(Lk 12.8-9)

³² Yesu da gen saŋbeŋek yaŋ yagit, “Amin kinda miŋat aminyokon ‘Nak Yesu dakon amin’ yaŋ yosak kaŋ, nak da Datno Kwen Kokup egisak ‘Uŋun amin nak dakon amin’ yaŋ iyikdisat. ³³ Mani amin kinda miŋat aminyokon ‘Nak Yesu dakon amin dima’ yaŋ yosak kaŋ, nak da Datno Kwen Kokup egisak ‘Uŋun amin nak dakon amin dima’ yaŋ iyikdisat.”

Yesu but dasi galak taŋ imiŋ kimotdo

(Lk 12.51-53 ae 14.26-27)

³⁴ Yesu da saŋbeŋek yaŋ yagit, “Nak da miktimon emat anyawot ak do pigim yaŋ dima nandani. Nak emat agak sibanaŋ anjaŋ pigim. ³⁵ Nak uwal pidok pidokyo noman tosak do pigim.

‘Amin kinda da datni uwal an imdisak.

Ae gwa kinda da meŋi uwal an imdisak.

Anjakwan miŋat kinda da namdi uwal an imdisak.

³⁶ Anjakwan amin kinda iyi dakon gwakni da uwalni dagokdaŋ.’

³⁷ “Amin kinda meŋi datniyo do but dasi galak taŋ yomisak uŋun yapmaŋek nak do wukwisi yaŋ dima nandisak kaŋ, uŋun amin nak dakon notno dima. Ae amin kinda monji bo ae gwi do but dasi galak taŋ yomisak uŋun yapmaŋek nak do wukwisi yaŋ dima nandisak kaŋ, uŋun amin nak dakon notno dima. ³⁸ Ae amin kinda tilak kindapni guramigek nak dima noljak kaŋ, uŋun amin nak dakon notno dima. ³⁹ Amin kinda

miktimon tagisi egip do nandahek pi madepsi asak kaŋ, uŋun amin egip egipni pasil imdisak. Mani amin kinda nak do nandahek egip egipni yipjak kaŋ, uŋun amin egip egip dagok dagogi mini abidokdisak.”

Yesu dakon amin paŋpulugon amin da tomni tagisi timitdaŋ

(Mk 9.41)

⁴⁰ Yesu da saŋbejek yaŋ yaŋit, “Amin kinda ji but dasi timikdak, uŋun nak naŋ abidosok. Amin kinda nak abidosok, Piŋkop nak yabekban pigim uŋun naŋ abidosok. ⁴¹ Amin kinda da nak kombi amin kinda aŋpulugosot yaŋ nandahek kombi amin kinda abidaŋ aŋki yutnikon kilani asak kaŋ, Piŋkop da yo tagisi kombi amin do yomisak yaŋ gin uŋun amin do imdisak. Ae amin kinda da nak amin kilegisi kinda aŋpulugosot yaŋ nandahek amin kilegi kinda abidaŋ aŋki yutnikon kilani asak kaŋ, uŋun amin da yo tagisi amin kilegi da timikgaŋ yaŋ gin timitdisak. ⁴² Ae amin kinda da nak Yesu dakon paŋdetni kinda aŋpulugosot yaŋ nandahek nak dakon paŋdetno mani mini kinda do pakbi mirimjok kinda koleŋ injak kaŋ, asisi dayisat, kobogi do yo tagisi timitdisak.”

Yesu uŋun namini?

(Kilapmi 11.1–16.20)

11

Jon da paŋdet kabini yabekban Yesukon kiwit

(Lk 7.18-35)

¹ Yesu paŋdetni 12 kabi yoyiŋ dek mudanek uŋun kokup yipmahek Galili miktim dakon kokup pap tawit uŋudon agek Piŋkop dakon gen yoyiŋ dekgit.

² Aŋakwan Jon dam tebanon yigek Kristo da pi agit dakon gen bin nandahek paŋdet kabini yaŋ yoyigit, ³ “Ji Yesukon kiŋ yaŋ iyini, ‘Piŋkop da amin yabet do yaŋit uŋun gak, bo nin amin kinda don apdisak uŋun do jomjom aneŋ?’ ”

⁴ Yaŋba Yesu da kobogi yaŋ yoyigit, “Ji kiŋ yo morap kaŋ nandaŋyo aŋ uŋun Jon iyini. ⁵ Dabili mini amin siŋton, kandapmi alek taŋbi kosit akwaŋ, wuda tebani ton amin kilek ton, miragi mini gen nandaŋ, kimakbi kimoron da pidon, ae yoni mini amin da Piŋkop dakon Gen Bin Tagisi nandaŋ. ⁶ Amin kinda nak nandahek nandaŋ gadatni dima witald kisak uŋun amin kisik kisigi ton egisak.”

⁷ Yoyiŋban Jon dakon paŋdet kabini kiŋakwa Yesu da miŋat amin kabi madep Jon do yaŋ yoyigit, “Ji miktim amini minikon ninaŋ kok do kiwit? Mirim da nagal paŋwayiŋ aban pindat do kiwit? ⁸ Uŋun dima kaŋ, ninaŋ kok do kiwit? Amin kinda da ilikba pigikni mani tonŋsi pagit uŋun kok do kiwit? Dima, kila amin madep da yutnon uŋuden amin da ekwaŋ. ⁹ Dima kaŋ, ae ninaŋ kok do kiwit? Kombi amin kinda kok do kiwit? Asi ji kombi amin kok do kiwit. Mani Jon da kombi amin diwari yapmaŋ mudosok. ¹⁰ Uŋun amin dogin Piŋkop da papiakon gen yaŋ tosok:

‘Nandani, geno yaŋ tenŋosak do amin kinda yabekgo uŋun da mibilaŋ gamjak. Aŋek kositgo aŋnoman asak.’

¹¹ Nak asisi dayisat, amin morap miktimon alton uŋun Jon Telagi Pakbi Sogok Amin da yapmaŋ mudosok. Mani amin morap Piŋkop da Amin Kila Asak da kagagwan piŋbisi ekwaŋ uŋun da Jon yapmaŋgaŋ.

¹²⁻¹³ “Kombi amin morap gat ae gen teban papia kisi da Piŋkop da Amin Kila Akdisak uŋun do yaŋ tenŋaŋakwa wiŋ Jon Telagi Pakbi Sogok pini wasagit bisapmon wigit. Jon da Piŋkop dakon gen wasanek yagiron da wiŋ abisok ekwamaŋon Piŋkop da Amin Kilani Ak do pi madepsi asak. Aŋakwan amin da uŋun kirinŋit do pi madep aŋ. Yaŋ aŋek emat jigiyi morapmisi paŋalon aŋ. ¹⁴⁻¹⁵ Uŋun papia da Elaija don apjak do yaŋit. Ji but bamot aŋ yaŋ nandisat. Gen on nandak do galak ton amin ji pakyaŋsi nandahek mibili nandaŋ pisoni. Jon uŋun Elaija.

¹⁶ “Amin abisok ekwan unun nandan kokwini tagi dima. Unun dakon mibili timisok di dayiko nandabit. Unun mirjat monjiyo da yan, yuman gwayek tamokon yigek notni yoyin yoyin anek yan yon, ¹⁷ ‘Nin kasisin kili pisoman, mani ji kap ak do dima nandayin. Nin bupmi kap yaman, mani ji bupmi nandane kunam tat do dima nandayin.’ ”

¹⁸ Yesu da sanbenek yan yagit, “Jon abinek jap morapmi dima nagit, ae wain dima nagit. Yan anakwan, ‘Konni ton’ yan yawit. ¹⁹ Ae Amin Dakon Monji da abin jap pakbiyo agit. Yan anakwan karek yan yawit, ‘Kabit, jap morapmi noknok amin ae wain morapmisi noknok amin. Takis timit timit ae yokwi pakpak amin dakon notni.’ Yan yan imgwit, mani Pinjkop da pi morap agit unun pindagek nandano nandan kokwini tagisi gin asak.”

*But tobil dima an amin unun bupmisi
(Lk 10.13-15)*

²⁰ Kokup pap diwarikon Yesu wasok tapmimi ton morapmi agit, mani but tobil dima awit. Do Yesu da tebaisi yan yagit, ²¹ “Korasin ae Betsaida amin, awal Nak wasok tapmimi ton abo pindagek ji but tobil dima awit. Tair kokupmon amin gat Saidon kokupmon amin gat da pindakgwit tam, but tobil bamisi abam. Anek bupmi dakon yik imalyo panek abilagon yikbam. ²² Mani nak yan dayisat, gen kokwin bisap madepmon Tair gat Saidon kokupmon amin gat da kobogi do jigi tagapmi panakwa ji da kobogi do jigi madepsi pakdan. ²³ Anakwa Kapaneam kokupmon amin, ji ason Kwen Kokupmon wigini yan nandan, ma? Unun aripmi dimasi. Ji mibiligwan Tipdomon pigikdan. Nak wasok tapmimi ton abo pindagek ji but tobil dima awit. Unun morap Sodom kokupmon amin da pindakgwit tam, abisok Sodom tosok gin. ²⁴ Do yan si dayisat, Pinjkop da amin kokwin ak do bisap yipguron Sodom amin da jigi pakdan unun si yapmanek ji da jigi madepsi pakdan.”

*Ji nagon obinek yik yawotni
(Lk 10.21-22)*

²⁵ Unun bisapmon Yesu da yan yagit, “Dat, kundu ae miktim dakon Amin Tagi, amin diwari miktim dakon nandak nandakni unun wukwisi, mani iyi do nandaba wigisak, do unuden amin do gen bami morap si panjisibisal. Anek amin monin da tilagon ekwan amin, unun do yolisal. ²⁶ O Dat, gak gaga dakon galaktok yolek yan asal.

²⁷ “Datno da yo morap kili namgut. Dat unun dagin Monji nandan imisak. Anek Monji gat ae amin Monji da Dat dakon mibili yoyisak unun amin dagin Datno nandan iman.

²⁸ “Jigi mibili mibili panek warari nandan amin, ji nagon opba bikbik dabo yik yawotni. ²⁹⁻³⁰ Bulmakau da tegon amin da yik pawil kindap kirin panjeban aba yo jigi ilikgan, unun da tilak ji nak dakon kindap kirin pani. Nak dakon kindap kirin unun yawori ae yik imetni unun tagapmi. Nak amin yawori ae butno pinji, do nak gat egek Pinjkop do dayin dekgo butji yawori tosak.”

12

*Sabat dakon gen
(Mk 2.23-28 ae Lk 6.1-5)*

¹ Sabat kindakon Yesu gat panjetni unun wit pi kind da bikbik nan kiwit. Kinek panjetni jap do awit, do wit bami diwari jimik dagan nawit. ² Anakwa pindagek Parisi amin da Yesu yan iyiwit, “Pindat, panjet kabigo Sabat bisapmon nido gen teban yapmanek pi an?”

³ Yanba Yesu da yoyigit, “Dewit gat amin kabini gat da jap do anek yo awit unun ji manjin nandanyo awit bo dima? ⁴ Dewit unun telagi yutnon wigi bret Pinjkop do parekbi unun abidan nane amin kabini kisi do yoban nawit. Bret unun telagi, amin isali da dima noknogi, mukwa sogok amin dagin tagi nawit. ⁵ Bo ae Pinjkop da papiakon gen kind

mukwa sogok amin do yosok unun kisi dima manjin nandanyo awit? Mukwa sogok amin Sabat bisap morapmon gen teban yapmanjek pi an, mani diwarini mini ekwan. ⁶ Nak asi dayisat, amin kinda oni egisak unun da Telagi Yut Madep yapmandak. ⁷⁻⁸ Pinjkop da papiakon gen kinda tosok unun yan:

'Nak ji da paret an unun do dima galak tosot.

Nak ji da amin do bupmi nandan yomni unun do galak tosot.'

Ji unun dakon mibili nandabam tam, gulusunni mini amin gen dima yan yobam. Amin Dakon Monji unun Sabat bisap dakon Amin Tagi egisak."

*Yesu da Sabat bisapmon amin kisiri girenjiki kinda anmilip agit
(Mk 3.1-6 ae Lk 6.6-11)*

⁹ Yesu unudon da muwut muwut yutni kindakon wigek ¹⁰ amin kisiri girenjiki kinda ekwan kagit. Amin yikgwit unun da Yesu gen teban kinda yapmanjawan gen pikon yipne yan nandanjek iyiwit, "Sabat bisapmon amin kinda da notni kinda anmilip asak kan, unun gen teban yapmandak?"

¹¹ Yanba yan yoyigit, "Nian nandan? Jikon da kinda dakon sipsipni kinda Sabat bisapmon gapmagwan mosak kan, yum kanakwa unjungwan di egipjak? Dimasi, anpuluganjek abidan ilikba wikdisak. ¹² Sipsip unun yo isali, mani amin da yo madepsi. Yan do, Sabat bisapmon amin kinda anpulugone yan, gen teban yapmanjan yan dima nandani."

¹³ Yan yanjek amin kisiri girenjiki yan iyigit, "Kisitgo anjini a." Yanban amin unun kisiri anjini aban kilek tan kisiri teri kinda yombem gin agit. ¹⁴ Anjawan Parisi amin da kin "Nian anjek Yesu anjanen?" yanon da gen panjosit awit.

Yesu unun Pinjkop dakon pi amin bamisi

¹⁵ Yesu unun Parisi amin da yo an imdo yawit unun kili pindak mudagit, do kokup unun yipmanjek kigit. Kinjawan amin morapmi da yolgwit. Anjawan sot amin kisisi panmilip anjek ¹⁶ Yesu iyi nianen amin kinda unun amin dima yoyini do yansop anyomgut. ¹⁷ Yan anjawan Pinjkop da kalipsigwan kombi amin Aisaia anjanen aban gen yagit unun bami noman tagit. Gen unun yan:

¹⁸ "On unun oman monjino, nak da naga manjigim.

Nak unun do but dasi galak tan imisat.

Nak da Wupno yipman ibo amin miktimi miktimi egi anjan kwan unun gen kokwin kilegisi dakon mibili yoyin tenjenokdisak.

¹⁹ Unun pidok pidok dima asak, ae dima yan tidosak.

Do kokup pap da kosiron amin kinda da tekni dima nandakdisak.

²⁰ Nagal si gawut do asak unun aripmi dima jokgaljak.

Ae lam kimot do asak unun aripmi dima aban kimotjak.

Pi tebai anjawan wigi anpak kilegi da anpak yokwi wutjiban tapmimi mini akdisak.

²¹ Anjawan amin miktimi miktimi egi anjan kwan unun da mani do nandan gadan iminjek panpulugosak do nandan teban tanjek jomjom akdan."

*Yesu Belsebul gat pi amal yan yawit
(Mk 3.20-30 ae Lk 11.14-23 ae 12.10)*

²² Unun bisapmon amin da konni ton amin kinda anjan Yesukon anopgwit. Unun amin dabili mini ae kadim. Yesu da anmilip aban gen yanjek dabili pisagit. ²³ Yan aban minat amin kabi madep da kan wuripdagek yawit, "On amin Dewit dakon monji bo?"

²⁴ Mani Parisi amin da gen unun nandanjek yawit, "On amin kon dakon mibiltok amin madepni Belsebul unun da tapmimon kon yoldak."

²⁵ Yanba Yesu da nandak nandakni pindak nandanyo anjek yan yoyigit, "Miktim kinda da pudan kabi bamori anjek emat wamjil kan, unun miktim yokwi tokdisak. Ae kokup pap kinda bo ae yut kinda dakon amin da pudan kabi bamori anjek emat wamni kan, ununyo

kisi tagi dima egipdaŋ. ²⁶ Yanŋin Sunduk da Sunduk yoljak kaŋ, Sunduk da iyi waserŋ ki kabi bamori aŋek yo morap kila agak dakon tapmim pasil imdisak. ²⁷ Nak Belsebul da aŋpulugaŋban koŋ yoldat kaŋ, disi dakon notji koŋ yolgaŋ uŋun amin kabi ni tapmimon da koŋ yolgaŋ? Uŋun amin kabi da genji kokwinigeŋ gulusuŋ yoŋ yaŋ tagi dayini. ²⁸ Mani Piŋkop dakon Wup da nak aŋpulugaŋban koŋ yoldat kaŋ, Piŋkop dakon Amin Kila Agakni jikon kili abik.

²⁹ “Amin kinda da niaŋ aŋek amin tebai kinda da yutnon wiŋi yo kabini tagi timitjak? Mibiltok amin tebai uŋun nap teban naŋ wamaŋ yipmaŋek yo kabini tagi timitjak.

³⁰ “Amin nak dakon notno dima, uŋun da nak uwal aŋnamaŋ. Ae amin nak dima aŋpulugaŋban amin paŋmuwukgamaŋ, uŋun amin da amin paŋwaserŋban waserŋ kwaŋ.

³¹ “Do yaŋ dayisat, Piŋkop da yokwi morap gat ae Piŋkop do yaŋba yokwi tok agak morap tagi wiriritjak. Mani amin kinda Telagi Wup do yaŋba yokwi tok asak kaŋ, Piŋkop da uŋun amin dakon diwarini dima wiririk imdisak. ³² Amin kinda Amin Dakon Monji do yaŋba yokwi tok asak kaŋ, Piŋkop da diwarini tagi wiririk imjak. Mani amin kinda Telagi Wup do yaŋba yokwi tok asak kaŋ, Piŋkop da abisok on miktimon ae don bisap madepmon kisi diwarini uŋun dima wiririk imdisak.”

Kindap yokwi uŋun bami yokwi potdaŋ

(Lk 6.43-45)

³³ Yesu da saŋbeŋek yaŋ yaŋit, “Kindap kinda tagisi kaŋ, bami kisi tagi. Ae kindap yokwi kaŋ, bami kisi yokwi. Amin da kindap bami pindageŋ kindap yokwi bo ae tagi yaŋ pindakgaŋ. ³⁴ Ji tuŋon amin emari toŋ yombem. Gen tagisi niaŋsi aŋek yoni? Yo ni da butjigwan toŋ uŋun gen yogokjikon paŋalon aŋ. ³⁵ Amin kilegi uŋun burikon yo tagisi morapmi toŋ, do aŋpak kilegisi aŋ. Ae amin yokwi uŋun burikon yo yokwi morapmi toŋ, do aŋpak yokwi aŋ.

³⁶ “Mani yaŋ dayisat, gen kokwin bisap madepmon isal dogin gen yum yawit amin morap Piŋkop da mibili nido yawit uŋun do yoyiŋban kobogi iyin iyin akdaŋ. ³⁷ Gaga gen yosol uŋun da tilagon gak amin kilegi bo amin yokwi yaŋ gayikdisak.”

Amin da Yesu wasok tapmimi toŋ asak do iyiwit

(Mk 8.11-12 ae Lk 11.29-32)

³⁸ Gen teban yoyiŋdet amin di gat ae Parisi amin di gat da Yesu yaŋ iyiwit, “Yoyiŋdet, gak da wasok tapmimi toŋ kinda abi kaŋek asi gak Piŋkop dakon pi naŋ asal yaŋ gandanerŋ.”

³⁹ Yaŋba yaŋ yoyigit, “Amin on bisapmon ekwaŋ uŋun amin yokwisi gin. Piŋkop dakon pi naŋ asat yaŋ nandak do wasok tapmimi toŋ kinda kok do yoŋ. Mani kinda dima kokdaŋ. Kombi amin Jona dakon tilak naŋgin kokdaŋ. ⁴⁰ Jona gildat kapbi ae pilin kapbi yaŋ tap kilap da but kagagwan egipgut, yanŋin Amin Dakon Monji miktim kagagwan gildat kapbi ae pilin kapbi yaŋ potdisak. ⁴¹ Niniwe amin Jona da Piŋkop dakon gen yoyiŋban but tobiŋ awit. Mani ji da binapmon amin kinda egisak uŋun da Jona yapmaŋ mudosok, mani ji but tobiŋ dima aŋ. Do gen kokwin bisap madepmon Niniwe amin da pidaŋ ageŋ abisok ekwaŋ amin kabi dakon aŋpak yokwi uŋun do yaŋ teŋteŋokdaŋ. ⁴² Miktim saut tetgin dakon kila amin miŋat madep uŋun Solomon dakon nandaŋ kokwini tagisi iyinakwan nandak do miktim dubagisikon da apgut. Mani amin kinda oni egisak, uŋun da Solomon yapmaŋdak, mani geni dima nandaŋ. Do gen kokwin bisap madepmon uŋun kila amin miŋat madep da pidaŋ ageŋ abisok ekwaŋ amin kabi dakon aŋpak yokwi uŋun do yaŋ teŋteŋokdisak.”

Koŋ aeni tobiŋ abisak

(Lk 11.24-26)

⁴³ Yesu da sarɓeɓek yaɗ yaɓit, “Koɗ kinɗa da amin kinɗa yipmanɗ degek kinɗ miɓtim kibiri timon agek yik yawot tamo wisisak. Mani tamo kinɗa dima kosok do ⁴⁴ yaɗ yosok, ‘Nak aeno tobil yut kalip egipgumon kiken.’ Kinɗ karɓan yut uɗun isal tosok ae sibat sibat ikdigarɗ aɗtilim abi kosok. ⁴⁵ Yaɗ kosok, do kinɗ koɗ 7 kabi iyi yapmanɗek wagil yokwisi gat timikban kwa uɗun yutnon egek aɗpak yokwisi aɗ. Mibiltok uɗun amin yokwi egipgut, mani abisok uɗun yapmanɗek wagil yokwisi egisak. Yangin abisok yokwi pakpak amin ekwanɗon yaɗ gin altosok.”

Yesu dakon meɗi padik padikyo
(Mk 3.31-35 ae Lk 8.19-21)

⁴⁶ Yesu miɗat amin kabi madep gen yoyinɗakwan meɗi padik padikni paɗabiɗ yomakon agek Yesu gat yaɗ nandat ak do yawit. ⁴⁷ Yaɗba yutɗwan amin kinɗa da Yesu iyigit, “Meɗgo padik padikgo yomakon abeɗ da gak gat yaɗ nandat ak do yoɗ.”

⁴⁸ Yaɗban iyigit, “Meɗno padik padikno uɗun namin?” ⁴⁹ Yaɗek paɗdetni kabikon kisit sugaɗek yaɓit, “Meɗno padik padikno oni. ⁵⁰ Datno Kwen Kokup egisak uɗun dakon gen guramikgarɗ amin uɗun meɗno padik padikno ae saminoyo.”

13

Jap yet tinɗinɗok dakon gen
(Mk 4.1-9 ae Lk 8.4-8)

¹ Uɗun gildaron gin Yesu yut uɗun yipmanɗek pakbi idap da ileɗon pabigi yikgit. ² Yigakwan amin morapmisi da opba pindakgit, do bot kindakon wigigit. Boron pawigi yigakwan amin pakbi idap da ileɗon akgwit. ³ Agakwa Yesu da tilak gen kinɗa yaɗ yoyigit, “Amin kinɗa uɗun jap yet tinɗinɗok do pigaga kigit. ⁴ Jap yet tinɗinɗanɗakwan diwari kosiron maɗba minam da abiɗ nawit. ⁵⁻⁶ Ae yeri diwari da miɓtim tipmi toɗ timon mawit. Uɗun kwenjok tawit, do tepmi kwawit, mani tip kwenon miɓtim morapmi dima, do geli tagi dima yopba kiwit. Do gildat da wiɗ pindakban alek tawit. ⁷ Aɗakwa jap yet diwari joɗ keli toɗ tingwan mawit. Uɗun joɗ keli toɗ gat kisi kwaɗek wutɗinɗa kibidawit. ⁸ Ae jap yet diwari da miɓtim tagisikon maɗ kwawit. Maɗ kwaɗakwa diwari da bami 100, ae diwari da 60, ae diwari da 30 yaɗ tawit. ⁹ Gen yosot uɗun pakyaɗsi nandani.”

Tilak gen yogok dakon mibili yoyigit
(Mk 4.10-12 ae Lk 8.9-10)

¹⁰ Tilak gen uɗun yoyinɗ mudarɗban paɗdet kabini da abiɗ iyiwit, “Miɗat amin kabiyo madep gen yoyinɗek tilak gen baɗ nido yoyisal?”

¹¹ Yaɗba yaɗ yoyigit, “Piɗkop da Amin Kila Asak uɗun dakon mibili pasili tosok uɗun ji da tagi nandani do Piɗkop da nandisak, mani uɗun amin do dima yolisak. ¹² Amin nak dakon gen nandaɗek burikon yipmanɗak uɗun amin Piɗkop da sarɓeɓek nandak nandak tagi madepsi imdisak. Mani amin nak dakon gen nandaɗek burikon dima yipmanɗak uɗun amin nak dakon gen diwari nandagit uɗun pasil imdisak. ¹³ Mibili yaɗ do tilak gen gin yosot. Amin uɗun dabil siɗtaɗek koɗ, mani yo kinɗa dima koɗ. Mirak paɗek nandaɗ, mani dima nandaba pisosok. ¹⁴ Amin da yaɗ aɗakwa kombi amin Aisaia da kombi gen kinɗa yaɓit uɗun bami toɗ asak. Gen uɗun yaɗ yaɓit:

‘Ji bisap morapmisi gen nandakdarɗ, mani mibili dima nandaba pisokdisak.

Bisap morapmi dabil siɗtaɗek kokdarɗ, mani dima karɓa pisokdisak.

¹⁵ Uɗun do aɗek on amin but teban kili awit.

Gen kalugi di gat nandak do kurak taɗek mirakni paɗ sopgwit, ae dabilni wamaɗ sopgwit.

Yaɗ dima awit tam, dabilni ae mirakni ae butniyo da kaɗ nandaɗyo aba pisaɗban nagon tobilba tagi paɗmilip abom.’

¹⁶ Mani ji dabilji da tagi pindakgan, ae mirakji da tagi nandan, do ji kisik kisik ekwan.
¹⁷ Asisi dayisat, kalip kombi amin morapmi gat ae amin kilegi morapmi gat da yo ji da abisok pindak nandanjo an unun pindat do but kindap pawit, mani dima pindakgwit. Ae abisok ji da gen nandan unun nandak do but kindap pawit, mani dima nandawit.”

Jap yet tintinjok dakon mibili yoyigit
(Mk 4.13-20 ae Lk 8.11-15)

¹⁸ Yesu da sanbenek yan yagit, “Kili jap yet tintinjok dakon tilak gen dakon mibili dayiko nandani. ¹⁹ Amin Pinjokop da Amin Kila Asak dakon gen nandjek butni dima pison unun jap yet kosiron mawit unuden. Yokwi Ami da abin gen tagi butnikon ton unun gwayer panjisak. ²⁰ Jap yet tipmi ton timon mawit unun amin kinda yombem. Unun amin Pinjokop dakon gen nandjek unun bisapmon gin kisik kisigon da abidosok. ²¹ Mani butnikon geli tagi dima yipban kigit, do bisap pisipmisok akdak. Jigi mibili mibili alta imni ae Pinjokop dakon gen dakon uwal apni bisapmon nandan gadatni yipban wital kisak. ²² Ae jap yet jon keli ton timon mawit unun amin kinda yombem. Unun amin Pinjokop dakon gen nandisak, mani miktim dakon yo do nandaba kik asak, ae moner da ankilikban unun do galagisi nandajakwan unun da Pinjokop gen witjinban bami dima tosok. ²³ Mani jap yet miktim tagisikon mawit unun amin kinda yombem. Unun amin Pinjokop dakon gen nandjek mibili nandan kimokdok. Unun amin bami 100, ae kinda bami 60, ae kinda bami 30 yan tantan an.”

Jon pigaga kwon unun dakon tilak gen

²⁴ Yesu da tilak gen kinda gat yan yoyigit, “Pinjokop da Amin Kila Asak unun yan. Amin kinda da jap yet pigagani kon tintinjagit. ²⁵ Mani amin dipmin pak mudajakwa uwalni da abin jap yet tagi yopgut unun bikbikgan jon yokwi dakon yeri tintinjajek kigit. ²⁶ Jap yet kwajek bami tok do anakwa jon yokwi kisi kwan wiwit.

²⁷ “Kwanakwa pindagek pi monji da kin pi ami analon ajek yan iyiwit, ‘Amin tagi, gak pigokon jap yet tagi banjin yopgul kagagwan jon yokwi unun nianon da kwawit?’

²⁸ “Iyinja yan yagit, ‘Uwal kinda da tintinjagit.’

“Yanban iyiwit, ‘Nian nandisal? Kin jon yokwi pilitner do nandisal bo nian?’

²⁹ “Yanba yan yoyigit, ‘Dima. Jon yokwi pilitni kan, jap bami di kisi pilitdan. ³⁰ Yum pindagakwa jap gat jon gat kisi kwanakwa bami pakpak bisapmon jap bami pakpak pi monjino yan yoyiker: Mibiltok ji jon yokwi kindapmon sok do baljan gwilik yopni. Ajek jap bami pan iligek jap yutnokon pawigi yopni.’”

Mastat kindap dakon yeri dakon tilak gen
(Mk 4.30-32 ae Lk 13.18-19)

³¹ Tilak gen kinda gat yan yoyigit: “Pinjokop da Amin Kila Asak unun mastat yet yombem. Amin kinda da mastat yet pinikon kwaokgit. ³² Mastat yet unun jap yet kisi morap dakon pinbi. Yeri monijisok. Mani kwaotno madepsi kwosok. Jap diwari dakon tagok tagokni unun yapman mudajek kindap da yan kwosok. Ae kilinji madep yopban kinakwa minam morapmi da panabin unungwan yikgan.”

Yis dakon tilak gen
(Lk 13.20-21)

³³ Yesu da aeni tilak gen kinda gat yan yoyigit, “Pinjokop da Amin Kila Asak unun yis yombem. Minat kinda da plau idap madep kinda gat iktagildak. Yan anakwan plau unun kisisi paptan madep tawit.”

Yesu tilak genon dagin Pinjokop dakon gen yagit
(Mk 4.33-34)

³⁴ Gen morap unun Yesu da minat amin kabi yoyigit unun tilak genon dagin yagit. Gen noman dima yoyin tenjenagit. Tilak gengin yoyigit. ³⁵ Yan anjakwan kombi gen kinda kalip yanbi unun bami ton agit. Gen unun yan: “Nak da ji tilak gen dayikenj.”

Yo kalipsi Pinjop da miktin wasagit bisapmon pasili tawit da ae abisok ton unun do dayikenj.”

Jon yokwi pigaga kwon dakon mibili yoyigit

³⁶ Yesu da minat amin kabi madepsi yopmanjek yutnon wigakwan panjetni da Yesukon kinjek yan iyiwit, “Jon pigaga kwon dakon tilak gen unun dakon mibili yanbi nandano.”

³⁷ Iyinja yan yoyigit, “Jap yet tagi yopmandak amin unun Amin Dakon Monji. ³⁸ Pi unun on miktin. Anek jap yet tagi unun Pinjop da Amin Kila Asak da kagagwan ekwan minat amin kabiyo. Ae jon yokwi unun Yokwi Ami dakon minat amin kabiyo. ³⁹ Anek uwal jon tinjenagit unun Sunduk, ae jap pakpak bisap unun miktin da mudosak bisap madep. Ae jap bami pakpak pi monji unun Pinjop dakon anelo kabini.

⁴⁰ “Amin da jon pilik kindapmon soson unuden gin bisap mudok mudogikon yan gin altokdisak. ⁴¹⁻⁴² Amin Dakon Monji unun anelo kabini yabekban unun da yo morap yokwi agak dakon yo panalon an gat ae yokwi pakpak amin gat kisi Iyi Kila Asak da kagagwan ban pilik maba kindap tepmisi sosok unungwan pigikdan. Pigi unungwan kunam tagek iyon iyon yanek egipdan. ⁴³ Unun bisapmon amin kilegi kabi Datni da Amin Kila Asak da kagagwan gildat da tenjenosok unuden tenjenjek egipdan. Nak da gen yosot pakyanji nandani.”

Money witjinbi dakon tilak gen

⁴⁴ Yesu da sanjenek yan yagit, “Pinjop da Amin Kila Asak unun monej kinam kinda witjinbi yombem. Amin kinda da monej kinam kinda miktin kagagwan yipbi nan kanjwan aeni anki sibigit. Anek but galak nandanjek yo kabini tan ingwit unun kisisi aminon yuman nanek unun dakon moneji ban unun miktin tin yuman nagit.”

Kindirin mani tonsi dakon tilak gen

⁴⁵ Yesu da sanjenek yan yagit, “Ae Pinjop da Amin Kila Asak unun monej ilit amin kinda yombem. Unun amin yo tomni wikwisi wisin pindat do pi asak. ⁴⁶ Anek kindirin kinda wagil mani tonsi tomni wukwisi kinda kosok bisapmon kin yo kabini tan ingwit unun kisisi aminon yuman nanek unun dakon moneji ban unun kindirin tagisi yumgut.”

Tap kilap simil simil yik dakon tilak gen

⁴⁷ Yesu da sanjenek yan yagit, “Aeno tilak gen kinda dayiko nandani. Pinjop da Amin Kila Asak unun tap kilap simil simil yik yombem. Amin da unun yik pakbi idapgan yipba pikwan tap kilap mibili mibili yikgan pikwan. ⁴⁸ Pigi tuganja ilikba ilenikon wikwan yigek tap kilap kokwinikgan. Tagi amin idap madepmon yopmanjek yokwi amin maba kwan. ⁴⁹ Miktin dakon bisap mudosak bisapmon yan gin altokdisak. Anelo kabi da abin amin yokwi amin kilegi da bikbigon ekwan unun timitdan. ⁵⁰ Timigek maba kindap tebanon pigek unungwan kunam tagek iyon iyon yanek egipdan.”

⁵¹ Yan yanek Yesu da panjetni yan yoyigit, “Gen morap dayisat unun dakon mibili nandan mudon bo dima?”

Yoyinban iyiwit, “O, nandan mudomanj.”

⁵² Yanba Yesu da yoyigit, “Gen teban dakon yoyindet amin Pinjop da Amin Kila Asak unun dakon mibili kaluk nandanjek nandan gadasak unun yut kinda dakon ami yombem. Unun amin yo kabi yopyop tamonikon kin yo kalugi ae kalipmi kisi panabin amin yolisak.”

*Nasaret amin da Yesu do kurak tan ingwit
(Mk 6.1-6 ae Lk 4.16-30)*

⁵³ Yesu unun tilak gen morap yoyin mudaneh unun kokup yipmanek ⁵⁴ iyi da kokupmon kigit. Unudon Juda amin da muwut muwut yutnon wigi amin yoyin degakwan tamtam yanek yan yawit, “Nandan kokwin tagisi ae wasok tapmimi toj agak dakon tapmim dukwan ban pagit? ⁵⁵ Unun kisit kilda dakon monji. Meni unun Maria, ma? Ae padik padik kabini Jems, Josep, Saimon ae Judas, ma? ⁵⁶ Anek samini kabi bikbik ninon ekwan. Yo morap unun dukon timikgit?” ⁵⁷ Yan yanek kurak tan iminek nandaba pinban ingwit.

Yan nandaneh egakwa Yesu da yan yoyigit, “Kombi amin kindi iyi dakon kokupni ae diwatniyo da nandaba pinban iminakwa miktim diwarikon amin da nandaba wikwan iman.” ⁵⁸ Amin unun dima nandan gadan ingwit, do Yesu unudon wasok tapmimi toj morapmi dima agit.

14

Erot da yanban Jon anakgwit

(Mk 6.14-29 ae Lk 3.19-20 ae 9.7-9)

¹ Kila amin madep Erot unun Yesu dakon gen bin nandaneh ² oman amin kabini yan yoyigit, “Jon Telagi Pakbi Sogok Amin unun kimoron da pidak, do wasok tapmimi toj agak unun dakon tapmim tan imisak.”

³⁻⁴ Kalip Erot da padige Pilip dakon minatni Erodias tuwil pagit. Aban Jon da Erot yan iyigit, “Gak gen teban yapmanek padigigo dakon minatni tuwil pal. Unun tagi dima.” Gen unun nandaneh Erot da obip amini yabekban kin Jon abidaneh nap teban nan waman dam tebanon yipgwit. ⁵ Erot unun Jon anakban kimotjak do nandagit, mani amin da Jon unun kombi amin kindi yan nandawit. Do amin do pasalek Jon dima anakgit.

⁶ Don Erot dakon altok altok bisap do nandaneh jap noknok awit bisapmon Erodias dakon gwi da kap aban Erot da kanek nandaban yo madepsi agit. ⁷ Anek yan teban tok kindi anek yan iyigit, “Yo nido nayiki, tagi gaber.” ⁸ Iyiban meni da gwi nandak nandak iban Erot yan iyigit, “Jon Telagi Pakbi Sogok Amin unun dakon busunji idapmon yipman nabi.”

⁹ Gen yan yanban Erot burikon jigi nandagit, mani amin jap nawit unun da inamon yan teban tok agit unun do pasalek gen yagit dima kirinikgit. Obip amini yoyinban minatjok da gen iyigit unuden anek ¹⁰ dam tebanon kin Jon dakon busunji mandan dagawit. ¹¹ Mandan dagan idapmon yipman anabin minatjok unun do iba anki meni do ingut. ¹² Anakwan Jon dakon panjetni da kin bumjotni abidan anki wayikgwit. Wayigek kin Yesu unun dakon geni iyiwit.

Yesu da amin 5 tausen do jap yomgut

(Mk 6.31-44 ae Lk 9.10-17 ae Jon 6.1-13)

¹³ Yesu unun Jon anakba kimakgit dakon gen bin nandaneh iyi gin bot kindi abidaneh miktim amini minikon kigit. Kinakwan minat amin kabi madep Yesu unudon kisak yan nandaneh kokupni yopman yopman anek pakbi idap ilenji nan yol ankiwit. ¹⁴ Anakwa bot unun panji ilenikon agakwan Yesu pin ilenikon winjek amin kabi madepsi pindak bupmi nandaneh sot amin panmilip agit. ¹⁵ Anakwan pilindo panjetni da abin Yesu yan iyiwit, “Miktim amini minikon ekwaman, ae gildat kili pigikdisak, do yoyinbi amin kabi madep kokup monin monin kin ek iyi do jap yuman noni.”

¹⁶ Yanba yan yoyigit, “Nido kini? Disi jap yomgut.”

¹⁷ Yoyinban yan yawit, “Ninon jap morapmi dima. Bret kisit kindi ae tap kilap bamori dagan tan niman.”

¹⁸ Yanba Yesu da yan yoyigit, “Unun nagon panopni.” ¹⁹ Yan yanek amin morap jon timon yitni do yoyigit. Anek bret kisit kindi ae tap kilap bamot pabidaneh Kwen Kokup sintaneh gisamikgit. Yan anek bret jokgalek panjetni do yoban unun da amin do yomgwit. ²⁰ Yoba timik amin morap kisisi aripmisi nawit. Nanba bret diwat tawit unun

pan̄detni da sim̄ilba yik madepsi 12 kabi yan̄ tugawit. ²¹ Wili 5 tausen da jap nawit. Ae miñat monjiyo jap nawit un̄un dima manjikbi.

Yesu pakbi idapmon bamañ bamañ kigit

(Mk 6.45-52 ae Jon 6.16-21)

²² Yesu pan̄det kabini boron wigek pakbi idap teri kinda un̄un da kalip wigini do yoyigit. Kiñakwa Yesu miñat amin kabi madep yoyiñban kiwit. ²³ Yoyiñban kiñakwa iyi gin ileñ kindakon bisit ak do wigigit. Wigi gildat pigakwan iyi gin ileñon egipgut. ²⁴ Yesu ileñon egakwan pan̄det kabini boron da kiñ dubak tañakwa mirim da abiñ bot tomnikon tidañakwan pakbi da madepsi tamaligakwan bot tobil tobil agit.

²⁵ Kili wisawisa do Yesu da pakbi idapmon bamañ bamañ kiñ pan̄detni kabikon noman tañ yomgut. ²⁶ Pakbi idapmon bamañ bamañ apban kañek pan̄detni si pasalgwit. Añek “Koñ kinda abisak!” yan̄ yañek yan̄ tidawit.

²⁷ Yan̄ tidañakwa un̄udon gin Yesu da yan̄ yoyigit, “Ji si teban tañek egipni. Nak naga abisat. Dima pasolni.”

²⁸ Yoyiñban Pita da iyigit, “Amin Tagi, gaga abisal kañ, yañbi pakbi kwenon da bamañ bamañ gagon opbo.”

²⁹ Iyiñban Yesu da yagit, “Kili op.” Yan̄ yañban Pita da bot yipmañek piñ pakbi kwenon bamañek Yesukon kigit. ³⁰ Kiñakwan mirim un̄un tebai aban kañ pasalek pakbi kagagwan timisok di pitek yan̄ tidañek yagit, “Amin Tagi nak an̄puluga!”

³¹ Yan̄ tidañban un̄udon gin Yesu da Pita abidañek yan̄ iyigit, “Gak nandañ gadatgo piñipmi, nido but bamot asal?”

³² Yan̄ iyin̄ban boron wigakwal mirim dagagit. ³³ Dagañakwan boron yikgwit amin un̄un Yesu gawak imiñek yawit, “Asisi, gak Piñkop dakon Monji.”

Genesaret miktimon Yesu da sot amin morapmi pañmilip agit

(Mk 6.53-56)

³⁴ Pakbi idap teri kinda Genesaret miktimon kiñ ileñikon wigakwan ³⁵ un̄un miktimon amin da Yesu kañ nandañyo awit. Kañ nandañyo añek Yesu abik dakon gen bin san̄ben̄ba miktimon teri teri kigit. Kwan nandañek sot amin kisisi pañabiñ yopmañakwa ³⁶ sot amin da Yesu dakon paba pigik diwatni igayik do bisit tebai iyiwit. Igayiwit amin un̄un kilek tañ mudawit.

15

Piñkop dakon gen teban da babak dakon gen yapmañdak

(Mk 7.1-13)

¹ Parisi amin diwari gat ae gen teban yoyiñdet amin diwari gat Jerusalem kokup papmon da obiñek Yesu yan̄ iyiwit, ² “Nido pan̄det kabigo babak dakon gen teban yapmañek kisiri dima sugañek jap noñ?”

³ Yañba Yesu da yan̄ yoyigit, “Ji Piñkop dakon gen teban yipmañek babakji dakon gen pan̄teban añek un̄un bañ pañ ekwan. Un̄un tagi dima. ⁴ Piñkop da yan̄ yagit, ‘Ji meñ datyo dakon piñbi egek geni guramitni’ ae kinda gat yan̄ yosok,

‘Amin kinda da meñ datyo do gen yokwi kinda yosak kañ, un̄un amin si an̄akba kimotjak.’

⁵ Mani ji da amin gulusuñ yoyiñ degek yan̄ yoyañ, ‘Meñ datyo do nandaba wikwanek yo kabi un̄un do pañpulugogi un̄un Piñkop do paretni kañ un̄un tagi’ ji da suñ yan̄ yoyañ.

⁶ Ji yan̄ añek babakji dakon gen teban guramigek Piñkop dakon gen teban maba kisak. ⁷ Ji jamba but amin, Piñkop da kombi amin Aisaia dakon nandak nandak antagap aban ji do gen yañsi mandagit:

⁸ ‘Un̄un amin kabi gen kaga dagin nak man madep namañ, mani but dasi nak dima nandañ namañ.

⁹ Iyi dakon gen teban do, “On unjun Pinjkop dakon gen” yan yanjek amin yoyiŋ dekgaŋ. Nak gawak naman unjun koko yo isali asak.’”

Yo noknogi da amin dakon but dima anjupbal asak
(Mk 7.14-23)

¹⁰ Yesu da miŋat amin kabi madep yan ilikban apba yoyigit, “Gen dayiko mirak yopmanjek nandaba pisolak. ¹¹ Yo si nono pikwan unjun do Pinjkop da nandaban yokwi dima asak. Mani gen yoman unjun do Pinjkop da nandaban yokwi toso.”

¹² Yan yanban paŋdetni da obiŋ yan iyiwit, “Gen on yanjaki Parisi amin dakon but yokwi toŋ gak unjun di nandisal, bo dima?”

¹³ Yanba Yesu da yan yoyigit, “Kwen Kokup Datno yo iyi dima kwaokgit unjun gelimbil pilik mudokdisak. ¹⁴ Ji on amin do nandaba kik dima ani. On amin kosit yolik amin dabili mini yombem. Dabili mini kinda da notni kinda kosit yolisak kaŋ, kisi bamot gapmakon mokdamal.”

¹⁵ Yanban Pita da Yesu yan iyigit, “Gak amin tilak gen yoyil unjun dakon mibili tagi niyiŋbi nandanen?”

¹⁶ Yanban Yesu da yan yagit, “Jiyo kisi dima nandan pison? ¹⁷ Jap morap noman unjun kwasopninon pitek kosiri naŋ abigisak. ¹⁸ Mani gen yokwi yoman unjun nandak nandakinon da wiŋ butnin paŋupbal asak. ¹⁹ Yo unjun yan do yosot: nandak nandak yokwi, amin dapba kimot, yumabi anpak mibili mibili, kabo, topmon da gen pikon yopyop, ae yanba yokwi tok. ²⁰ Amin da unjun anpak morap anakwa Pinjkop da pindakban yokwi an. Mani ji kisitji dima suganjek jap noŋ unjun da yokwi dima asak.”

Kenan miŋat kinda Yesu nandan gadan imgut
(Mk 7.24-30)

²¹ Yesu kokup unjun yipmanjek Tair ae Saidon kokup bamot tomal unjudon kigit. ²² Kiŋ altaŋakwan Kenan miŋat kinda unjudon egipgut unjun da abiŋ yan tidanjek yan yagit, “Amin Tagi, Dewit Dakon Monji, bupmi nandan nam! Gwano koŋ da madepsi anjupbal asak.”

²³ Yanban Yesu da gen kobogi kinda dima iyigit. Anakwan paŋdet kabini da obiŋek Yesu yan iyiwit, “Miŋat on yan tidanjek jigi nimeŋek noldak. Unjun tagi dima. Iyiŋbi kwan.”

²⁴ Yanba Yesu da yan yagit, “Pinjkop da nak Israel amin sipsip kabini pasilbi unjun banŋin paŋpulugoken do yabekgit.”

²⁵ Yanban nandanjek miŋat da abiŋ gawak imeŋek yan iyigit, “Amin Tagi, anpulugoki dosi nandisat!”

²⁶ Yan yanban Yesu da iyigit, “Miŋat monjiyo dakon jap piŋan do yomyomi mini.”

²⁷ Yanban miŋat da yan iyigit, “Amin Tagi, bami yosol, mani piŋan tewigi da tamokon da jap jimjim moŋ unjun tagi noŋ.”

²⁸ Yanban Yesu da nandanjek yan iyigit, “O miŋat, nandan gadatgo unjun wukwisi. Yo nido yal unjun yan gin altaŋ gamdisak.” Yan iyinjakwan unjudon gin gwi kilek tagit.

Yesu sot amin morapmi paŋmilip agit

²⁹ Yesu unjun kokup yipmanjek Galili Pakbi idap da ileŋikon kigit. Kiŋek unjudon da ileŋ kindakon pawigi yikgit. ³⁰ Pawigi yigakwan miŋat amin kabi madepsi da sot amin morapmi paŋapgwit. Kandapmi yokwi ae gireŋikbi, dabili mini, amin kadim, ae sot mibili mibili toŋ unjun Yesu da buron paŋabiŋ yopmanakwa paŋmilip agit. ³¹ Anakwan kadim da gen yawit, ae kandapmi yokwi ae gireŋikbi da kosit agipgwit, ae dabili mini da siŋtawit. Amin da unjun pindagek Israel dakon Pinjkop do tamtam yanjek anjisiwit.

Yesu da amin 4 tausen do jap yomgut
(Mk 8.1-10)

³² Yesu da paɗdet kabini yaɗ yoban apba yaɗ yoyigit, “On miɗat amin kabiyu nin gat gildat kapbi egipmamaɗ. Kili japni kisi naɗ mudanɗ, do nak bupmi nandanɗ yomisat. Jap dima yomiɗek yabetno kini kaɗ, kosiron inam kimot anek maɗ potdaɗ.”

³³ Yaɗban paɗdetni da yaɗ iyiwit, “On miɗtim amini minikon bret morapmi dukon baɗ on miɗat amin morapyo yomno noni?”

³⁴ Yaɗba yoyigit, “Jikon bret nianɗ da toɗ?”

Yaɗban yawit, “Ninon bret 7 ae tap kilap moniɗgok bamorisok daɗin taɗ nimaɗ.”

³⁵ Yaɗ yaɗakwa Yesu da miɗat amin kabiyu madep miɗtimon pabiɗ yitni do yoyigit. ³⁶ Yoyiɗban yigakwa Yesu da bret 7 kabi gat ae tap kilap gat timik Piɗkop ya yaɗ iyineɗ pudanɗ paɗdetni do yoban uɗun da amin do yoba nawit. ³⁷ Kisi ariɗpmisi naɗba jap diwat tawit uɗun paɗdetni da timigeɗ yik madepsi 7 kabi simiɗgawit. ³⁸ Wili 4 tausen da jap nawit. Ae miɗat monjiyo jap nawit uɗun dima manjikbi.

³⁹ Yesu uɗun miɗat amin kabi madepsi yoyiɗban kiɗakwa iyi boron wiɗek Magadan tet do kigit.

16

Yesu da wasok tapmimi toɗ asak do iyiwit

(Mk 8.11-13 ae Lk 12.54-56)

¹ Parisi amin ae Sadyusi amin diwari da Yesu ankwawal do anek opgwit. Asi Piɗkop dakon pi naɗ asak bo dima yaɗ do wasok tapmimi toɗ kinda aban koni do iyiwit. ² Iyiɗba yoyigit, “Gildat piɗik do anakwan ji yaɗ yonɗ, ‘Kwen gami asak, do anwa bisap tagisi.’ ³ Ae wisa dagokdosi ji yaɗ yonɗ, ‘Gikwem pili ae kwen gami asak, do sikak mirimyo akdisak.’ Ji gildat wisayo pindageɗ kokwin tagisi anɗ, mani abisok bisap ekwamaɗ uɗun kaɗek kokwin tagi dima anɗ. ⁴ Amin on bisapmon ekwan uɗun amin yokwisi gin. Piɗkop dakon pi naɗ asat yaɗ nandak do wasok tapmimi toɗ kinda kok do yonɗ. Mani kinda dima kokdaɗ. Kombi amin Jona dakon tilak nanɗin kokdaɗ.”

Yaɗ yoyineɗ yopmanɗ kigit.

Parisi ae Sadyusi amin dakon yis dakon tilak gen

(Mk 8.14-21)

⁵ Yesu gat paɗdetni gat pakbi idap teri kinda kiwit bisapmon paɗdetni bret do inɗanek kiwit. ⁶ Yaɗ aba Yesu da yaɗ yoyigit, “Ji Parisi gat ae Sadyusi amin gat uɗun dakon yis do pakyaɗsi kaɗ kimotni.”

⁷ Yaɗban notni yoyiɗ yoyiɗ anek yaɗ yawit, “Ninon bret mini uɗun do bo yosok?”

⁸ Gen uɗun yaɗba Yesu burikon da pindak nandanɗo anek yaɗ yoyigit, “Ji nido ninon bret mini yaɗ yonɗ? Ji nandanɗ gadatji piɗipmi! ⁹ Ji butji sigin pakyaɗsi dima nandanɗ piɗonɗ, ma? Nak bret 5 kabi baɗ amin 5 tausen do yobo naɗakwa diwari yik morapmi simiɗba tugawit ji uɗun do si inɗonɗ? ¹⁰ Ae bret 7 kabi baɗ amin 4 tausen do yobo naɗakwa diwari yik morapmi simiɗba tugawit ji uɗun do si inɗonɗ? ¹¹ Nak bret do yat yaɗ nandanɗ, ma? Dima. Ji Parisi gat ae Sadyusi amin gat dakon yisni do pakyaɗsi kaɗ kimotni, nak uɗun do dayit.”

¹² Yaɗ yaɗban nandanɗek buri piɗawit. Bret dakon yis do dima yosok, Parisi gat ae Sadyusi amin gat dakon yoyiɗdetni toptopmi do kaɗ kimotneɗ do yosok yaɗ nandawit.

Pita da Yesu dakon mibili yaɗ tenɗenagat

(Mk 8.27-30 ae Lk 9.18-21)

¹³ Yesu Sisaria Pilipai kokup pap ankapmat anek paɗdetni yaɗ yoyigit, “Amin da Amin Dakon Monji do namin amin kinda yaɗ yonɗ?”

¹⁴ Yaɗban iyiwit, “Diwari da Jon Telagi Pakbi Sogok Amin yaɗ yonɗ, ae diwari da Elaija yaɗ yonɗ, ae diwari da kombi amin Jeremaia, bo kombi amin nɗwakɗwari kinda yaɗ yonɗ.”

¹⁵ Yaɗba Yesu da yaɗ yoyigit, “Ae disi nak do namin yaɗ yonɗ?”

¹⁶ Yan yoyinban Saimon Pita da yan iyigit, “Gak Kristo, Pinƙop egip egipmi ton unun dakon Monji egisal.”

¹⁷ Yanban Yesu da yan iyigit, “Saimon, Jon dakon monji, gak kisik kisik tagi abi. Gen yal unun miktin amin kinda da dima goligit. Kwen Kokup Dat da iyi goligit. ¹⁸ Nak yan gayisat, mango unun Pita. Anakwan tip unun da kwenon panmuwukbi kabino panmuwuk yopbo Tipdom dakon tapmin da aripmi dima pabin yopmanakwan toktogisi tar an an kikdisak. ¹⁹ Pinƙop da Amin Kila Asak unun dakon yoma witald gaben. Gen miktimon yan anteban abi, Kwen Kokupmon Pinƙop da yan gin yan anteban asak. Ae gen miktimon yan witalbi, Kwen Kokup-mon Pinƙop da yan gin yan witaljak.”

²⁰ Yan yanek Yesu da pandetni dima yoni do kirinik yominjek yan yoyigit, “Nak Kristo egisat unun amin kinda dimasi iyini.”

Yesu kimot bisapni kwan tanakwan pandetni da iyi dakon anpak ani do yoyin dekgit (Kilapmi 16.21–20.34)

Kimagek pidosak unun dakon but piso yagit

(Mk 8.31–9.1 ae Lk 9.22–27)

²¹ Unun bisapmon Yesu da wasanek yo noman tar imdan unun do pandetni yoyinjek yan yagit, “Nak Jerusalem kokup papmon kinjek kila amin, ae mukwa sogok amin dakon amin madep kabi, ae gen teban yoyindet amin unun da yo yokwisi an naminek nikba kimotdisat. Anek gildat kapbi anakwan Pinƙop da aban pidokdisat.”

²² Yanban Pita da unun gen nandanek Yesu ilenikon anki tebai yan iyigit, “Amin Tagi! Unun yo morap dimasi altan gamni!”

²³ Yanban Yesu da Pita yan iyigit, “Sunduk gak nepman det! Kosit sopsop dima annam. Gak Pinƙop dakon nandak nandak nan dima yoldal, gak amin dakon nandak nandak nan yoldal.”

²⁴ Yan yanek Yesu da pandetni yan yoyigit, “Amin kinda nak nol do nandisak kan, unun amin iyi dakon galaktok morapni kisi yopman mudanek tilak kindapni guramigek nak noljak. ²⁵ Amin kinda iyi dakon yiyitni tagisi tosak do nandanek pi madep asak kan, egip egipni pasil injak. Mani amin kinda nak do nandanek egip egipni do nandaban yo madep dima asak kan, unun amin egip egip dagok dagogi mini abidosak. ²⁶ Amin kinda da miktin dakon yo morap pan egakwan egip egipni pasiljak kan, unun yo morap da nian anek anpulugoni? Bo egip egipni aeni abidok do tomni ninan yumjak? ²⁷ Amin Dakon Monji unun Datni dakon tilimni gat ae anelo kabini gat apdisak. Unun bisapmon minat amin morapyo anpakni awit unun da aripmon tomni yomdisak. ²⁸ Nak asisi dayisat, on akgan kabikon da di dima kimagek egakwa gin Amin Dakon Monji unun kila amin madep mani panek apban kokdan.”

17

Yesu dakon giptimi kulabik agit

(Mk 9.2–13 ae Lk 9.28–36)

¹ Gildat 6 kabi mudanakwa Yesu da Pita, Jems ae padige Jon yoyinban bujon yolba ilen dubagi kindakon pawigi iyi gin egipgwit. ² Ilenon egek kanakwa Yesu dakon giptim nwanjwarisi agit. Anakwan tomno dabilniyo gildat da yan tenjenagit. Ae imalniyo kisi kwakwagisi ae tenjenini tonji agit. ³ Yan aban kanakwa Moses gat Elaija gat altanbal Yesu gat gen yan nandatyo aba pindakgwit.

⁴ Yan anakwa Pita da Yesu iyigit, “Yoyindet, nin idon egip do tagisi nandan. Gak da tagi yan nandabi kan, nak da yut kaben kapbi aben. Kinda gak do, kinda Moses do ae kinda Elaija do aben.”

⁵ Pita da gen yanjakwan gin gikwem tenjenini madep da piŋ ilimik yomiŋakwan gen kindu unjungwan da yaŋ noman tagit, “Unjun Monjino, but dasi galak taŋ imisat, ae unjun do nandabo wagil tagisisi asak. Ji geni nandani.”

⁶ Paŋdetni gen unjun nandaneŋ miktimon maŋ pagek madepsi pasal nimmimikgwit. ⁷ Yaŋ aba Yesu da abiŋ giptimikon witjineŋ yaŋ yoyigit, “Ji dima pasalek pidabit.” ⁸ Yaŋ yanban pidaŋ kwen siŋtaneŋ amin bamot dima pindakgwit, Yesu nanŋin kawit.

⁹ Ieŋon da tobiŋ piŋeŋ Yesu da yaŋ yoyigit, “Yo unjun pindaŋ unjun dakon gen amin kindu dima iyini. Anjakwa Amin Dakon Monji kimoron da pidosak unjun bisapmon tagi yoyini.”

¹⁰ Paŋdetni da Yesu yaŋ iyiwit, “Gen teban yoyiŋdet amin da gen kindu yaŋ yoŋ, ‘Elaija mibiltok abiŋakwan Kristo unjun buŋon apjak.’ Gen unjun nido yoŋ?”

¹¹ Iyiŋba Yesu da gen kobogi yaŋ yoyigit, “Gen unjun bami yoŋ. Elaija da abiŋ yo morap paŋkaluk akdisak. ¹² Mani Elaija kili apgut, aban amin da dima kaŋba pisagit, do galaktokni yolek yo yokwi mibili mibili aŋ imgwit. Ae Amin Dakon Monji unjunyo kisi yo yokwi mibili mibili yaŋ gin anjimaŋ.”

¹³ Yaŋ yanban paŋdetni da Jon Telagi Pakbi Sogok Amin do yosok yaŋ nandaba pisagit.

Yesu da monji kindu koŋni yol imgut

(Mk 9.14-29 ae Lk 9.37-42)

¹⁴ Yesu gat paŋdetni kapbi gat ileŋon da piŋ miŋat amin morapmi muwukgwit kabikon kinjakwa amin kindu da abiŋ Yesu da buron gawagek yaŋ iyigit, ¹⁵ “Amin Tagi, gak monjino do bupmi nandaŋ ibi! Unjun bisap morapmi tebaisi nimmimigek jigi tepmiyo madepsi pasak. Aneŋ bisap morapmi kindapmon mosok bo ae pakbi kagagwan maŋ pigisak. ¹⁶ Nak paŋdet kabigokon anjiko anmilip ak do antidok ayiŋ.”

¹⁷ Yanban Yesu da yaŋ yagit, “Ji nandaŋ gadatji mini amin, ji anpakji yokwisi. Nak bisap niaŋ da ji gat egek jigisi guramik dabeŋ? Monji unjun nagon anopgut!” ¹⁸ Yaŋ yoyiŋban anopba Yesu da koŋ unjun gen tebaisi iyinban wiŋ abiŋakwan unjun bisapmon gin monji unjun kilek tagit.

¹⁹ Anjakwan don paŋdetni iyi gin obiŋ Yesu yaŋ iyiwit, “Nin nido koŋ unjun yol do antidok amaŋ?”

²⁰⁻²¹ Yaŋba yaŋ yoyigit, “Ji dakon nandaŋ gadatji unjun piŋpimiŋ, yaŋ do aneŋ antidok ayiŋ. Nak asisi dayisat, ji dakon nandaŋ gadatji unjun moniŋisisok, mastat yet yombem taŋ damisak kaŋ, ji kabap on iyinba tuwil ki timi kindakon tagi kisak. Ae pi morap kisi tagi ani.”

²² Yesu paŋdetni gat Galili miktimon muwugek yaŋ yoyigit, “Amin Dakon Monji amin da uwal da kisiron yipba ²³ unjun da anjakba kimotdisak. Anjakwa gildat kapbi anjakwan Piŋkop da kimoron naŋ aban pidokdisak.” Gen unjun yanban nandaneŋ bupmisi nandawit.

Yesu Telagi Yut Madep do takis yomgut

²⁴ Yesu gat paŋdetni gat Kapaneam kokupmon kin altanjakwa Telagi Yut Madep dakon takis timit timit amin da Pitakon kin yaŋ iyiwit, “Yoyiŋdetgo Telagi Yut Madep do takis yopmaŋdak bo dima?”

²⁵ Yaŋba Pita da yagit, “O, yopmaŋdak.”

Pita da yaŋ yoyineŋ yutnon wigi gen kindu dima yanjakwan Yesu da kalip yaŋ iyigit, “Saimon gak niaŋ nandisal? On miktimon kila amin madep madep takis timikgaŋ, unjun takis namin da yopmaŋgaŋ? Iyi dakon monjini da bo amin ŋwakŋwari da yopmaŋgaŋ?”

²⁶ Yanban Pita da yagit, “Amin ŋwakŋwari da yopmaŋgaŋ.”

Yanban iyigit, “Yaŋdo, iyi dakon monjini da takis dima yopmaŋgaŋ. ²⁷ Mani nin takis dima yopneŋ kaŋ, uwal anjimaŋ. Do gak pakbi idapmon kin nap yipbi pikwan tap kilap

mibiltok anjatjak unjun da gen kagakon monerj kinda tarban kokdisal. Unjun monerj narj nit do Telagi Yut Madep do takis yopbi.”

18

Mibiltok amin egip egip dakon gen

(Mk 9.33-37 ae Lk 9.46-48)

¹ Unjun bisapmon panjetni da Yesukon kinjek yarj iyiwit, “Pinjkop da Amin Kila Asak da kagagwan namin da amin diwari yapmanjek man madepni torj?”

² Yarjba Yesu da amin monerj kinda iyinban opban panjetni da bikbigon yipban agakwan ³ yarj yoyigit, “Nak asisi dayisat, ji kulabik anjek amin monerj da tilagon dima egipni karj, ji Pinjkop da Amin Kila Asak da kagagwan dima egipdarj. ⁴ Amin kinda iyi do nandaban pinjakwan amin monerj da tilagon egipjak karj, unjun amin Pinjkop da Amin Kila Asak da kagagwan man madepni torj. ⁵ Ae amin kinda da amin monerj oden kinda nak nandarj gadarj naminek egakwan anpulugosok karj, unjun amin nak narj anpulugosok.”

⁶ Yesu da sarjbenjek yarj yagit, “Amin kinda da amin monerj kinda nak nandarj gadarj naminek egakwan yokwi asak do yabetjak karj, unjun dakon kobogi yokwisi. Yabet dima anjakwan amin da wit misinjt tip madep tegikon wamarj maba tap ilarigwan pigeke kimotjak karj unjun tagi.

⁷ “Miktimon amin ekwarj, awa! Amin diwari da yokwikon depdarj. Mani yokwi ani do yabetdarj amin, awa!

⁸ “Kisitgo bo kandapgo da yokwi aki do gayinban karj, mandarj dagarj mabi kisak. Gwinimbil egek Tipdomon kindap tebanon pigiki yarj do kisitgo bo kandapgo mandarj daganek tagapmi egip egip dagok dagogi mini do amin aki. ⁹ Ae dabilgo da yokwi aki do gayisak karj, pilik mabi kisak. Gwinimbil egek Tipdomon kindap tebanon pigiki yarj do dabilgo kinda piligek tagapmi egip egip dagok dagogi mini do amin aki. ¹⁰⁻¹¹ Ji karj kimotni. Amin monerj dakon aneloni Kwen Kokupmon Pinjkop da injamon toktogisi ekwarj. Do amin monerj do nandaba yo isali dima ani.”

Sipsip pasilbi dakon tilak gen

(Lk 15.3-7)

¹² Yesu da sarjbenjek yarj yagit, “Ji niarj nandarj? Amin kinda sipsipni 100 kabikon da kinda pasiljak karj, niarj asak? Karj 99 kabi ilerj obakon yopban jap narjek egakwa kalonji pasiljak unjun wusik do kisak.

¹³ “Nak asisi dayisat, sipsipni karj kwosak bisapmon but galak madepsi nandakdisak. 99 kabi dima pasilgwit unjun do tagi nandisak. Mani kalonji pasiljak narj karj kwokdisak unjun do kisik kisik madepsi nandakdisak. ¹⁴ Yangin Kwen Kokup Datji da amin monerj kinda pasiljak do dima galak tosok.”

Not yokwi aban anmilip ak dakon gen

¹⁵ Yesu da sarjbenjek yarj yagit, “Notgo kinda yokwi angaban karj, kinj karjbi disilgin gen unjun yarj anmilip ak do pi anjil. Gengo nandarj yawokban karj notgo abidarjbi gagakon apjak. ¹⁶ Mani gengo dima nandarj yawokban karj, amin kalonji bo bamori yarj timikbi kini.

‘Yarj anjek ji amin bamori bo kapbi da gen unjun tagi anteban ani.’

¹⁷ Unjun amin kapbi dakon gen dima nandisak karj, kinj panmuwukbi kabikon mibilni yoyini. Anjek panmuwukbi kabi dakon gen dima nandisak karj, unjun amin yokwisi asak. Unjun amin do Pinjkop dima nandarj iman amin ae takis timit timit amin yarj nandarj inni.

¹⁸ “Nak asisi dayisat, gen miktimon yarj anteban asal, Kwen Kokupmon Pinjkop da yarj gin yarj anteban akdisak. Ae gen miktimon yarj witaldal, Kwen Kokupmon Pinjkop da yarj gin yarj witaldisak.

19-20 “Nak sarjberjek yan dayisat, on miktimon amin bamori bo kapbi nak da manon da muwutni kan, nak bikbiknikon egipber, do but kalon anek yo kinda do bisit yoni kan, Datno Kwen Kokup egisak unun da tagi damjak.”

Pi monji bupmini mini dakon tilak gen

²¹ Unun bisapmon Pita da abin Yesu yan iyigit, “Amin Tagi, notno kinda da yokwi anaban kosiri nian da yokwini yopman iben? Kosiri 7 kabi bo nian?”

²² Yanban Yesu da yan iyigit, “Nak yan gayisat, yokwini kosiri 7 kabi dima, yokwini yopman ibi kosiri 77 kabi yan asak.

²³ “Nandani, Pinjop da Amin Kila Asak unun yan. Kila amin madep kinda pi monjini da goman an imgwit, unun gomani panjkilek ak do nandagit. ²⁴ Wasanek gomani panjkilek anakwan amin kinda anan opgwit. Unun amin goman monej 50 milion danari. ²⁵ Mani goman unun sopsop dakon monej unun da aripmon dima tan imgut. Do kila amin madep da unun amin gat gwakni gat oman amin egakwa tomni do amin da monej iba gomani sopjak do yagit. Ae yo morapni yuman nan mudanek unun dakon monej ban goman sopjak do amin tagini da gen tebai yagit.

²⁶ “Oman monji gen unun nandanek amin tagi njwakber an iminek bisit tebai yan iyigit, ‘Butgo yawori tanakwan egaki don gomango kisisi sopber.’ ²⁷ Yan yanban amin tagini da bupmi nandan iminek gomani madepni yipman iminakwan isal kigit.

²⁸ “Anakwan oman monji unun wanga pigi pi isalni kinda unun gomani monej 10 danari tan imgut unun kagit. Kanek tegikon tebai abidanek gen tebai yan iyigit, ‘Gomano agil unun panop!’

²⁹ “Pi isalni unun geni nandanek njwakber an iminek bisit tebai yan iyigit, ‘Butgo yawori tanakwan egaki don gomango gaben.’

³⁰ “Mani geni dima nandanek pi isalni abidan anki dam tebanon yipmanek gomani iminek don wanga pisak do yagit. ³¹ Anakwan pi isalni diwari da kanek buri yokwi tanba kin amin taginikon yo unun agit do iyiwit.

³² “Yanba nandanek amin tagi unun da oman monji unun iyinban opban yan iyigit, ‘Gak pi monji yokwi. Gak bisit tebai nayinbi gomani kisisi yipman gamit. ³³ Nak da bupmi nandan gamit, gak nido pi isalgo do bupmi yan gin dima nandan imil?’ ³⁴ Yan yanek japmi nandanek obip amini yan yoyigit, ‘Ji anakba tepmi nandanek gomani kisisi sopban don yipbo kisak.’”

³⁵ Tilak gen on dakon wasipmi do Yesu da sarjberjek yan yagit, “Yan gin notji da yokwi an daba yokwi yopyop but dasi nandanek dima ani kan, Kwen Kokup Datno da yo jigil yan gin an damdisak.”

19

Yesu da minjat panjkwinin dakon gen yagit

(Mk 10.1-12 ae Lk 16.18)

¹ Yesu gen unun yan mudanek Galili miktimon yipmanek Jordan Pakbi teri kinda Judia miktimon kigit. ² Kinakwan minjat amin kabi madepsi da yol anan kinakwa Yesu da sot amin morapmi panmilip agit.

³ Anakwan Parisi amin diwari da Yesukon abin ankwalek yan iyiwit, “Nin da gen tebanon nian tosok? Amin kinda da minjatni galak toknikon tagi kwinitjak, bo dima?”

⁴ Yanba Yesu da yan yagit, “Ji Pinjop da papiakon gen kinda tosok unun dima manjin kawit? Unun yan tosok, ‘Wasok wasogikon Pinjop da amin wasanek minjat ae wiliyo kisi wasagit.’

⁵ Wasanek yan yagit, ‘Wili da menji datniyo yopmanek minjatni gat muwukbal giptim kaloni anjil.’

⁶ Gen yaŋ tosok, do amin wam da bamori dima, giptim kalonji amal. Uŋun do Piŋkop da miŋat wili kili paŋmuwukgit, do amin da dima paŋwasekdo.”

⁷ Yaŋ yaŋban Parisi amin da iyiwit, “Yaŋ kaŋ ae mibili nido Moses da gen teban kinda yaŋ mandagit? Gen uŋun yaŋ: ‘Amin kinda miŋatni kwinit do kaŋ, miŋat paŋkwinit papia kinda mandaj imiŋek kwinitjak.’”

⁸ Yaŋba Yesu da yagit, “Moses uŋun but tebanji do aŋek gen teban uŋun mandagit. Mani wasok wasogikon miŋat paŋkwinit dakon kosit uŋuden kinda dima tagit. ⁹ Yaŋ dayisat, amin kinda miŋatni yumabi dima aŋakwan kwiniŋek miŋat kaluk pasak kaŋ, uŋun wili iyi yumabi asak.”

¹⁰ Paŋdetni da gen uŋun nandaŋek yaŋ iyiwit, “Yaŋ kaŋ miŋat eyo dima aŋek egipdo.”

¹¹ Yaŋba Yesu da yaŋ yoyigit, “Amin diwari Piŋkop da paŋpulugaŋakwan miŋat dima paŋek tagi egipni. ¹² Ae amin diwari uŋun giptimni yokwi da alton, ae diwari amin da yabi pabi, ae diwari Piŋkop da Amin Kila Asak dakon pi do nandaŋek egip egipni parekgaŋ, yaŋ do aŋek miŋat dima paŋ. Gen on abidok do nandaŋ amin uŋun tagi abidoni.”

Yesu da amin moniŋ yopba iyikon opni do yagit

(Mk 10.13-16 ae Lk 18.15-17)

¹³ Uŋun bisapmon amin da miŋat monjiyoni Yesu da kisitni kwenikon wutjiŋek bisit anyomjak do paŋopgwit. Paŋopba paŋdetni da dima paŋopni do tebai yoyiwit. ¹⁴ Yaŋ aba Yesu da paŋdetni yaŋ yoyigit, “Miŋat monjiyo yopba nagon apgut. Dima kirinik yomni. Piŋkop da Amin Kila Asak uŋun amin miŋat monjiyo da tilagon ekwaŋ uŋuden amin dakon.” ¹⁵ Yaŋ yaŋek kisitni miŋat monjiyo da kwenon wutjiŋek don uŋun kokup yipman kigit.

Monji gimon kinda yoni morapmi da Yesu yol do yagit

(Mk 10.17-31 ae Lk 18.18-30)

¹⁶ Bisap kindakon amin kinda da Yesukon obiŋek yaŋ iyigit, “Yoyiŋdet, nak ni aŋpak tagi kinda naŋ aŋek egip egip dagok dagogi mini abidoken?”

¹⁷ Yaŋban yaŋ iyigit, “Gak aŋpak tagi do nido nayisal? Amin Kalonji gin uŋun tagisi. Gak Piŋkop dakon gen teban guramiŋek egip egip dagok dagogi minikon tagi kiki.”

¹⁸ Yaŋban iyigit, “Gak ni gen teban do yosol?”

Yaŋban Yesu da iyigit,
 “Amin dima dapba kimotni,
 miŋat eyo kili abi ji yumabi dima ani,
 yo kabo dima noni,
 top gen yaŋek amin notji yum dogin gen pikon dima yopni,

¹⁹ meŋ dat do nandaba wukwanek geni guramitni,
 ae gaga do but dasi niaŋ galak tosol, uŋuden gin amin do but dasi galak taŋ yobi.”

²⁰ Yaŋ yaŋban monji gimoni da yaŋ iyigit, “Nak uŋun gen teban morap guramiŋ mudosot. Mani yo kinda gat ninaŋsi aŋek egip egip dagok dagogi mini abidoken?”

²¹ Yaŋban Yesu da yaŋ iyigit, “Gak kilegisi egip do nandisal kaŋ, kiŋ yo morapgo yumaŋ naŋek uŋun dakon moneŋ baŋ yoni mini amin do yobi. Yaŋ aŋaki yo tagisi Kwen Kokupmon taŋ gamdisak. Yaŋ aŋek abiŋ nak nol.” ²² Amin uŋun yoni morapmi taŋ imgwit, do gen uŋun nandaŋ buri jik taŋban si kigit.

²³ Kiŋakwan Yesu da paŋdetni yaŋ yoyigit, “Nak asisi dayisat, yoni morapmi amin uŋun Piŋkop da Amin Kila Asak da kagagwan pigik do aŋtidok akdaŋ. ²⁴ Asisi, bit madepsi kamel uŋun da imal bupbup da kosit gwagagon aripmi dima pigigi asak. Mani uŋun yapmaŋek yoni morapmi amin uŋun Piŋkop da Amin Kila Asak uŋun da kagagwan aripmi dimasi pigigi asak.”

²⁵ Yaŋban paŋdetni nandaŋ wiripdagek yaŋ yawit, “Yaŋ kaŋ namin amin da egip egip dagok dagogi mini abidosak?”

²⁶ Yanba Yesu da paɗdet kabini pindagek yaɗ yoyigɪt, “Amin iyi aripmi dima ani, mani Piɗkop da yo morap ak do tagi asak.”

²⁷ Yanban Pita da Yesu gen kinda yaɗ iyigɪt, “Nin yo morap yopmanɛk gak naɗ gin gol awilgamaɗ. Do nin yo ni baɗ timitneɗ?”

²⁸ Yanban Yesu da yaɗ yoyigɪt, “Nak asisi dayisat, yo aeni kalugi mudoni uɗun bisap madepmon Amin Dakon Monji man madep paɗek kila amin madep yityit tamoni tilimi toɗ uɗudon yitdisak. Anɗakwan ji nak nolgaɗ amin uɗun bisapmon kila amin madep tamo 12 kabi uɗudon yigek Israel amin kabi 12 dakon gen kokwin kila agak pi akdaɗ. ²⁹ Amin morap nak do nandaneɗ yutni, notni, sami, meɗi, datni, miɗat monjiyoni, ae jap pini yopmanɗ detni, uɗun yo morapni kosiri 100 yaɗ timik timik akdaɗ. Yaɗ anɛk egip egip dagok dagogi mini abidokdaɗ. ³⁰ Mani amin morapmi abisok mibiltok ekwaɗ uɗun da buɗon amin akdaɗ. Anɗakwa amin morapmi abisok buɗon ekwaɗ uɗun da mibiltok amin akdaɗ.”

20

Wain pi dakon tilak gen

¹ Yesu da sanɓenɛk yaɗ yaɗigɪt, “Piɗkop dakon Amin Kila Agakni uɗun yaɗ. Amin kinda miktimni morapmi. Uɗun amin wisa dagokdosi kiɗ pi monji wain pinikon pi ani do timikgit. ² Gildat kalonji do moneɗ 1 danari timitni do yoyiɗban but kalonji aba wain pinikon yabekban kiwit.

³ “Kiɗakwa timi di egi 9 kilok anɗakwan pi ami kiɗ makeron amin diwari isal ekwa pindagek ⁴ yaɗ yoyigɪt, ‘Jiyo kisi wain pinokon kiɗ pi anɗakwa pi ani da aripmon moneɗ dabeɗ.’ Yanban nandaneɗ wain pinikon kiwit.

⁵ “Kiɗakwa don gildat binap aeni makeron kiɗ di gat timikgit. Aeni 3 kilok kiɗ yaɗ gin pi monji di gat timikgit. ⁶ Anɛk egi pilindosi kiɗ amin diwari isal agakwa pindagek yaɗ yoyigɪt, ‘Ji nido gildat daman pini mini isal ekwaɗ?’

⁷ “Yanban gen kobogi yaɗ iyiwit, ‘Amin kinda da nin pi dima nimik.’

“Yaɗ yanba pi dakon ami da yaɗ yoyigɪt, ‘Ji kisi kiɗ wain pinokon pi ani.’

⁸ “Yaɗ yoyiɗek egi pilin pilindo pi ami da kiɗ pi monji dakon kila amin yaɗ iyigɪt, ‘Pi monji yaɗ paɗmuwugek moneɗni yobi. Buɗonsi abeɗ uɗudon da wasaneɗ yomiɗaki wigi mibiltok abeɗ uɗudon dagosak.’

⁹ “Yaɗ paɗ muwugek pi monji pilindosi abeɗ uɗun do moneɗ 1 danari yomiɗ yomiɗ agit. ¹⁰ Yaɗ aban kanɛk pi monji mibiltok apgwit uɗun nin da moneɗ madep timitdamanaɗ yaɗ nandawit. Mani dima, kisi morap moneɗ 1 danari gin timik timik awit. ¹¹ Mibiltok abeɗ amin uɗun moneɗ 1 danari timigek pi uɗun dakon ami do nandaba yokwi tarɓan ¹² yaɗ iyiwit, ‘Nin wisa dagokdosi abeɗ pi anɗapno gildat da madepsi nandaneɗan pilin tosok. Buɗonsi abeɗ uɗun bisap pisipmisok pi ayiɗ, do nido moneɗ tilak kalonji kongin nimisal?’

¹³ “Yaɗ yanba nandaneɗ amin tagi da pi monji kinda yaɗ iyigɪt, ‘Not, nak da gak yokwi kinda dima anɗamit. Nak moneɗ 1 danari gabeɗ do gayiko gaga but kalonji al. ¹⁴ Do gak monɛgo abidaneɗ ki. Naga da galaktogon amin buɗon abeɗ uɗun gat moneɗ tilak kalonjikon damisat. ¹⁵ Uɗun nak dakon yo. Naga dakon galaktok yolek moneɗno tagi kokwinik dabeɗ. Nak amin do yo tagisi anɗapbo gak nido nandaba yokwi tok asal?’ ”

¹⁶ Yaɗ yanɛk Yesu da wasip do yaɗ yaɗigɪt, “Yanɗin buɗon amin da mibiltokdaɗ, anɗakwa mibiltok amin da buɗon amin akdaɗ.”

Yesu kimotjak do yanban kosiri kapbi agit

(Mk 10.32-34 ae Lk 18.31-33)

¹⁷ Yesu Jerusalem kokup papmon kiɗek paɗdetni 12 kabi timikban iyi gin kosiron kiɗek yaɗ yoyigɪt, ¹⁸ “Nin abisok Jerusalem kiɗapno amin da Amin Dakon Monji mukwa

sogok amin dakon amin madep kabi ae gen teban yoyiñdet amin unun da kisiron yipdañ. Yanj anek gen pikon yipmañek kimotjak do yanj dagok akdañ. ¹⁹ Yanj dagok anek Amin ņwakñwari Kabi da kisiron yipdañ. Yipba unun da toptopmon da man madep imiñek, baljañek tilak kindapmon anakba kimotdisak. Kimagek gildat kapbi anakwan Piñkop da kimoron nañ aban pidokdisak.”

Jems gat Jon gat man madep pak do yagimal

(Mk 10.35-45)

²⁰ Yanj yanakwan Sebedi dakon monji bamot gat menji gat Yesukon kiñ altañek menji da ņwakberñ anek Yesu da yo kinda an yomjak do iyigit.

²¹ Iyiñban Yesu da yanj iyigit, “Nak da ninanñ aberñ do nandisal?”

Iyiñban yanj yagit, “Gak kila amin madep egipbi bisapmon on monji bamotno man madep pañek kinda da gak da amin tet do ae kinda da gwanderñ tet do yitjil do yanj dagok anyobi do nandisat.”

²² Yanñban Yesu da monji bamot yanj yoyigit, “Jil gen unun yomal dima nandanñ piñanjek yomal. Nak da tepmi madep pakdisat unun tagi panjil?”

Yanñban iyigimal, “Tagi pandeñ.”

²³ Yanj yanbal Yesu da yoyigit, “Unun asi, tepmi pakdisat unun pakdamal. Mani namin da nak da amin tet do ae gwanderñ tet do yitjak, unun nak da aripmi dima yanj dagokeñ. Tamo unun Datno da amin kili manjiñ yopgut unun dakon.”

²⁴ Pañdetni 10 kabi gen unun nandanñek amin bamot unun do butjap nandawit. ²⁵ Yanj nandanñakwa Yesu da yoyiñban opba yanj yoyigit, “Ji Amin ņwakñwari Kabi dakon kila amini dakon mibili disi nandanñ. Unun iyi do nandaba wukwanek miñat amin kabiyoni da geni guramik kimotni do nandanñ. ²⁶ Mani unun dakon anpak unun jikon dima tosak. Jikon da amin kinda amin tagi man pak do nandisak kañ, unun amin oman aminji egek amin tagi man pasak. ²⁷ Amin kinda jikon da mibiltok amin egip do nandisak kañ, unun amin miñat amin morap dakon oman amini egek mibiltok amin asak. ²⁸ Amin Dakon Monji unun yanj gin kili agit. Amin da oman an tyuimni do dima pigit. Iyi miñat amin morap pañpulugokdo, ae iyi dakon giptimnanñ paregek yumañ nañ yop do pigit.”

Yesu da amin dabili mini bamori pañmilip agit

(Mk 10.46-52 ae Lk 18.35-43)

²⁹ Yesu gat pañdetni gat Jeriko kokup pap yipmanñ degakwa miñat amin kabiyi madepsi da yolgwit. ³⁰ Kiñakwa kosit ileñon dabili mini amin bamori yikgimal. Yigakwal amin da “Yesu abisak” yanj yanba nandanñek madepsi yanj tidanñek yanj yagimal, “Amin Tagi, Dewit Dakon Monji, bupmi nandanñ nim!”

³¹ Yanj tidanñbal amin kabi madepsi da dima yanj tidonjil do yanj sop anyomgwit. Mani madepsi sigin yanj tidanñek yagimal, “Amin Tagi, Dewit Dakon Monji, bupmi nandanñ nim!”

³² Yanj tidanñbal Yesu da nandanñ kosiron agek yanj yoyigit, “Nak ninanñ an daberñ do nandamal?”

³³ Yoyiñban yanj iyigimal, “Amin Tagi, nit siñtok do nandamak.”

³⁴ Yanñbal Yesu bupmi nandanñek kisit da dabili witjiñban unudon gin siñtanñek Yesu yolgimal.

Yesu Jerusalem kiñek amin yoyiñ dekgit

(Kilapmi 21-25)

21

Yesu kila amin madep da tilagon Jerusalem pigigit

(Mk 11.1-11 ae Lk 19.28-40 ae Jn 12.12-19)

¹ Yesu gat pañdetni gat Jerusalem kokup pap ankapmat anek Betpage kokupmon kiñ altawit. (Kokup unun ileñ Olipmon toso.) Altañek Yesu da pañdetni bamori yabegek

² yan yoyigit, “Jil ason kokup komanj unjudon kinj altanjek unjudon gin donki meni kinda napmon agakwan monji isal akban pindatdamal. Unjun witdal ilik idon panjopjil. ³ Amin kinda da ‘Nido yan amal’ yan dayinban kanj, ‘Amin Tagi da pi kinda ak do anjek yosok’ yan iyinbal unjun da tepmi daban panjopjil.”

⁴ Yan yanakwan kombi amin kinda da kalipsigwan gen yagit unjun bami noman tagit. Gen unjun yan:

⁵ “Saion kokup pap amin do gen yan yoyiki, ‘Kabit, kila amin madepgo abisak.

Buri manji da donki da kwenon yigek abisak.

Donki gimonji da kwenon yigek abisak.’”

⁶ Yesu da panjdet bamot yoyinban geni guramigek kigimal. ⁷ Kinj donki meni gat monji gat panjabinj imalni donki bamot da kwenikon yopmanjakwal Yesu pawigi unjudon yigkit.

⁸ Yan anjakwan amin morapmi da kosiron imalni kukwan yaliwit. Anakwa amin diwari da kinj kindap kilinj mandanj panjobinj kosiron yaliwit. ⁹ Minjat amin kabi madepsi mibiltok kiwit ae bujon yolgwit kisi da gen pap yanek yan yawit:

“Osana! Dewit Dakon Monji anjksino!

Amin on Amin Tagi da manon abisak, unjun Pinjkop da gisamigakwan abisak.

Pinjkop Wikwisi anjksino!”

¹⁰ Yesu unjun Jerusalem kokup papmon pigakwan kokup amin kisi da buri pidanja yan yawit, “On namin aminsi kinda?”

¹¹ Yanja Yesu gat agipgwit minjat amin kabi madep da yan yawit, “On Yesu, unjun kombi amin kinda, Nasaret kokup Galili miktimon da abisak.”

Yesu da amin telagi yutnon monej ilit pi awit unjun yolgit

(Mk 11.15-19 ae Lk 19.45-48 ae Jn 2.13-22)

¹² Yesu kinj Telagi Yut Madep da nagalgwan pigi monej ilit pi awit amin unjun yolban wanja abigiwit. Yan anjek monej kulabik awit amin* gat minam yumanj nawit amin dakon tamo unjun kisi panjobilban tagal kiwit.

¹³ Yan anjek gen yan yoyigit, “Pinjkop da papiakon gen yan tosok:

‘Nak dakon yut unjun minjat aminyo da abinj bisit anjamni do tosok.’

Mani ji da kulabik aba

‘kabo noknok dakon pasili tamo’ yombem asak.”

¹⁴ Yesu Telagi Yut Madepmon egakwan amin dabili mini ae kandapmi yokwi unjudon opba panjmilip agit. ¹⁵ Anjakwan mukwa sogok amin dakon amin madep kabi ae gen teban yoyindet amin da wasok tapmimi tonj agit unjun do japmi nandawit. Ae minjat monjiyo da Telagi Yut Madepmon yan tidanjek yan yawit, “Osana! Dewit Dakon Monji anjksino!” Yan yanja unjunyo kisi do japmi nandawit.

¹⁶ Yan nandanjek Yesu yan iyiwit, “Gak on gen yonj nandisal?”

Yan yanja Yesu da gen kobogi yan yoyigit, “Gen yonj unjun nandisat, mani ji gen kinda tosok unjun dima manjanj? Gen unjun yan:

‘Gak minjat monjiyo gat ae monji njaknjak gat panjtagap anjaki mango yan anenokgonj.’”

¹⁷ Yan yoyinjek kokup pap unjun yipmanj wanja pigek unjun pilin kaga Betani kokupmon panjki pakgit.

Yesu da yanban pik kindap kinda wagil kibidagit

(Mk 11.12-14 ae 11.20-24)

¹⁸ Wisa daganjakwan Yesu aeni kokup papmon tobil kinjek kosiron jap do agit. ¹⁹ Anjek kosit ilenon pik kindap kinda akban kagit. Kanjek kapmatjok da kinj bami di dima pindakgit. Tami gin pindagek yan iyigit, “Gak bujon ae bami dimasi toki dosi nandisat!” Yan iyinjakwan unjudon gin wagils kibidagit. Tami kisi alek tanj mudawit.

21:5: Sek 9.9 21:9: Kap 118.25-26 * 21:12: Monej kulabik yan awit: Miktimi miktimi amin da Jerusalem abinj iyi dakon monejni monej kulabik awit amin do yominjakwa Telagi Yut Madep dakon monej banj yoba paret awit. 21:13: Ais 56.7; Jer 7.11 21:16: Kap 8.2

²⁰ Anakwa panjetni da pindagek tamtam yanek iyiwit, “Pik kindap nianjon da tepmi kibidak?”

²¹ Yanba Yesu da gen kobogi yan yoyigit, “Nak asisi dayisat, ji but bamot dima anek nandan gadat bamisi anek egipni kan, pik kindapmon wasok at jiyo kisi yan gin tagi akdan. Ae unun gin dima, on iley pidan tap kaga pigisak do iyini kan, yan gin akdisak.

²² Unun do ji yo morap timit do nandan unun Pinjkop nandan gadan imin kimagek bisit iyini kan, unun yo morap damdisak.”

Yesu man madep pagit ae tapmin tan imgut unun do iyiwit

(Mk 11.27-33 ae Lk 20.1-8)

²³ Yesu unudon da kin Telagi Yut Madep da nagalgwan pigi amin yoyin dekgit. Yoyin degakwan mukwa sogok amin dakon amin madep kabi ae kila amin diwari Yesukon obinek yan iyiwit, “Namin da pi unun abi do yan mudan gamgut da yo unun asal? Ae namin da man madep gamgut?”

²⁴ Yanba Yesu da yan yoyigit, “Nak gen kinda dayikdisat. Dayiko kobogi nayini kan, nakyo kisi kobogi tagi dayiken. ²⁵ Jon telagi pakbi sogit bisapmon, Pinjkop da yabekban pi agit bo amin da yabekba agit?”

Yanban iyi gin notni yoyin yoyin anek yan yawit, “‘Pinjkop da yabekgit’ yan iyiney kan, gen kobogi yan niyikdisak, ‘Yan kan ji nido dima nandan gadan imgwit?’ ²⁶ Mani amin morapmi da Jon do kombi amin bamisi kinda yan nandan, do ‘Amin da yabekgwit’ yan iyiney kan, unun kisi tagi dima asak. Yan kan Jon dakon man bin anupbal ano minat amin kabi madep da nindapan.”

²⁷ Yan nandane Yesu do gen kobogi yan iyiwit, “Nin dima nandaman.”

Yanba Yesu da yan yoyigit, “Nakyo kisi namin da pi unun abey do yan mudan namgut unun dima dayiken.”

Monji bamori dakon tilak gen

²⁸ Yesu da mukwa sogok amin tagi gat ae kila amin gat sanbejek yan yoyigit, “Amin kinda monji bamori gat egipgwit. Egek monji mibiltogi yan iyigit, ‘Monjino abisok kin wain pinokon pi aki.’

²⁹ “Iyiban yagit, ‘Pi dima aken.’ Mani don nandak nandakni kulabik anek kin pi agit.

³⁰ “Anakwan datni da kin monji bunjon nani yan gin iyiban monji da yan iyigit, ‘Dat, pi tagi abey’, mani pikon dima kigit.

³¹ “Nian nandan? Monji bamoron da jit amin da datni dakon gen guramikgit?”

Yanban yan iyiwit, “Mibiltok amin.”

Yanba Yesu da yan yoyigit, “Nak asisi yosot, takis timit timit amin yokwi gat ae kosit oba minat gat da ji gwapmanek Pinjkop da Amin Kila Asak da kagagwan mibiltan daminek kwan. ³² Jon da jikon obinek kosit kilegi dayin doliban geni nandaba bami dima agit. Mani takis timit timit amin yokwi gat ae kosit oba minat gat da geni nandaba bami agit. Ji unun kawit mani nandak nandakji kulabik anek geni nandaba bami dima agit.”

Wain pi kila amin yokwi dakon tilak gen

(Mk 12.1-12 ae Lk 20.9-19)

³³ Yesu da sanbejek yan yoyigit, “Nak tilak gen kinda gat yoko nandabit. Amin kinda da wain pini anek nagal an unun nagalon wain sop baman til do gapma kinda wayikgit. Wayik mudane kabo noknok pindat do yut dubak kinda aban wigigit. Yut an mudane amin da money pini di anek pi ami do bami di pan imni yan nandane pi unun da kiron yipmanek miktin dubagikon kigit. ³⁴ Kin egi don wain sop pakpak bisap kwan tarakwan pi monjini yabekban wain bami timik panopni do kiwit.

³⁵ “Kin altaiba wain pi dakon kila amin da unun pi monji timigek, kinda anak ukwayityo awit, anek kinda anakba kimagakwan, kinda tip ban anakgwit. ³⁶ Yan aba pi ami da aeni pi monjini mibiltok yabekgit unun dakon tilak yapmanek morapmi yabekgit.

Yabekban kwa pi kila amin da mibiltok awit unjudeŋ gin yokwi anyomgwit. ³⁷ Buŋonsi iyi dakon monji naŋ yabegek yaŋ yagit, ‘Monjino kwan kila amin da unjun do nandaba wukwan imdan.’

³⁸ “Mani kila amin da monji kaŋek notni yoyiŋ yoyiŋ aŋek yaŋ yawit, ‘Amin on da egi don datni dakon yo morap timitdisak, do aŋatno kimagakwan wain pini nin do aŋawatneŋ.’ ³⁹ Yaŋ yaŋek monji unjun abidanŋ ilik pigaga da waŋga aŋaŋ abiŋi aŋakba kimakgit.

⁴⁰ “Ji niaŋ nandanŋ? Don pi ami da abiŋ pi kila amin niaŋ anyomjak?”

⁴¹ Yaŋban yaŋ iyiwit, “Pi ami da abiŋ unjun amin yokwi kobogi yo yokwisi anyomdisak. Aŋek wain pi unjun amin ŋwakŋwari da kisiron yipban unjun da wain sop pakpak bisapmon bami tagi paŋ imni.”

⁴² Yaŋba Yesu da yoyigit, “Ji Piŋkop da papiakon gen tosok unjun dima manjiŋ nandawit? Gen unjun yaŋ:

‘Yut agak amin da gwak yokwi yaŋ yaŋek maba kigit.

Mani Amin Tagi da unjun gwak yut kodigikon tip kinda naŋ tidagit da gwak teban akdak.

Yo unjun Amin Tagi da iyi aban nin da kono yo masi masimisi asak.’

⁴³ Unjun do nak yaŋ dayisat, Piŋkop da iyi Amin Kila Asak jikon tosok unjun ji da kisiron naŋ gwayeŋ amin kabi kinda bami tagi paŋalon agagi unjun da kisiron yipdisak. ⁴⁴ Amin morap gwak kwenon da maŋ dapba bisal kikdanŋ, ae gwak da amin morap da kwenon mosak unjun wagil bisal ki mudokdanŋ.”

⁴⁵ Yesu da tilak gen bamot unjun yaŋban mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae Parisi amin gat da nin do yosok yaŋ nandawit. ⁴⁶ Yaŋ nandaneŋ Yesu abidokdosi nandawit, mani miŋat amin kabi madepsi unjun da Yesu do kombi amin kinda yaŋ nandawit, do abidok do si pasalgwit.

22

*Minjat paŋek jap noknok abi dakon tilak gen
(Lk 14.16-24)*

¹ Yesu da tilak gen kinda gat yaŋek amin yaŋ yoyigit, ² “Piŋkop dakon Amin Kila Agakni unjun dakon tilak kinda unjun yaŋ. Kila amin madep kinda monji do miŋat paŋek soŋnok madepsi agit. ³ Kili jap noknok bisap kwanŋ taŋakwan kalip yaŋ yomgut amin yoyiŋba opni do pi monjini yabekban kiwit. Mani kiŋ yoyiŋba op do dima galak tawit.

⁴ “Yaŋ aba pi monji di gat aeni yabekgit. Yabegek yaŋ yoyigit, ‘Ji kiŋ mibiltok but piso yoyiŋbi amin unjun yaŋ yoyini: Nandani, nak bapalo gat ae bulmakau binap amin nelagi toŋsi kili dapmaŋ mandanŋ soŋ yopmat. Jap morap kili soŋ paŋnoman aŋ yopmat. Do ji opba monjino do miŋat pagim unjun dakon soŋnok aneŋ.’

⁵ “Pi monjini unjun gen aŋaŋ unjun amin kabikon aŋkiwit, mani geni nandak do kuragi nandaneŋ iyi da galak togon kiŋ kiŋ awit. Kinda unjun pigagani kigit, ae kinda moneŋ ilit pinikon kigit. ⁶ Yaŋ aŋakwa amin diwari da pi monji timigek yo yokwi aŋ yomiŋek dapba kimakgwit. ⁷ Yaŋ aba kila amin madep unjun japmisi nandaneŋ emat amini yabekban kiŋ pi monjini dapgwit amin unjun kisisi dapba mini awit. Aŋek kokupni sowit.

⁸ “Aŋakwa kila amin madep da pi monjini yaŋ yoyigit, ‘Minjat pakpak dakon jap kili paŋ noman abi, mani si yaŋ yomgum amin unjun amin yokwi, do nak dakon jap dima noni. ⁹ Yaŋdo, ji kiŋ kosit papmon agek amin pindak yoyiŋba apba jap pakbiyo aneŋ.’ ¹⁰ Yaŋ yoyiŋban pi monjini kosit papmon kiŋ amin aŋpakni tagi ae aŋpakni yokwi kisi pindak yoyiŋba opba jap noknok yut madep unjun yikba tugagit.

¹¹ “Yigakwa kila amin madep da amin obeŋ unjun pindat do yutnon wigigit. Wigi kaŋban amin kinda miŋat paŋek jap noknok aŋ bisapmon imal tagisi paŋ unjudeŋ kinda dima pagit kagit. ¹² Kaŋek yaŋ iyigit, ‘Not, gak nidosi miŋat pakpak bisap madep dakon

imal tagisi dima panjek idon wil? Yan iyinban amin unun geni mini yikgit. ¹³ Geni mini yigakwan amin madep da pi monjini yan yoyigit, 'Ji on amin abidanjek kisit kandapmiyo waman wangga abigi maba pilin tukgwan pigisak. Unudon kunam tagek iyon iyon yan tidanjek egipdisak.'

¹⁴ Yesu unun tilak gen yoyin mudanjek yan yagit, "Amin yan yobi unun da morapmisi asak, mani yutnon amin tagi gat yitni do kokwinikbi unun da tagapmi."

Rom dakon kila amin madep Sisa do takis im do bo dima?

(Mk 12.13-17 ae Lk 20.20-26)

¹⁵ Parisi amin diwari da kin Yesu surj kinda yanban nandanjek gen pikon yipneŋ yan do gen pankosit awit. ¹⁶ Anjek iyi dakon panjetni gat ae Erot da kabikon amin diwari gat yabekba kin Yesu yan iyiwit, "Yoyinjet, gak gen bami yogok amin kinda yan nandaman. Gak amin do dima pasoldol. Amin mani toŋ ae mani mini unun kisi Pinjkop dakon anpak yoyin deŋ mudosol. ¹⁷ Gak nian nandisal? Sisa do takis imno tagi asak?"

¹⁸ Yan yanba Yesu da nianon da nak abin nep do nandan kokwin an unun pindak mudanjek yan yoyigit, "Jamba but amin ji nak nido anjekwalgan? ¹⁹ Moneŋ tabili kinda takis do yipmanjan kinda anjabin naba koko." Yan yanban moneŋ tabili kinda anjabin iba ²⁰ yan yoyigit, "On wup gat ae man mandabi gat unun namin dakon?"

²¹ Yanban yan iyiwit, "Sisa dakon."

Yan yanba Yesu da yan yoyigit, "Yo Sisa dakon unun Sisa iyi do imdo, ae yo Pinjkop dakon unun Pinjkop iyi do imdo."

²² Yesu da gen unun yanban nandaba njwanjan aban yipman kiwit.

Amin kimoron da pidoni do Yesu iyiwit

(Mk 12.18-27 ae Lk 20.27-40)

²³ Unun gildaron gin Sadyusi amin diwari da Yesukon apgwit. (Sadyusi amin kabi amin kimakbi dima pidon yan nandan.) Abinjan yan iyiwit, ²⁴ "Yoyinjet, Moses da gen kinda yan mandagit, 'Amin kinda monji mini da kimagakwan minjan isal egipjak kan, padige da panakwan yawi diwatni dima pasilni yan do monji panjalasak.' ²⁵ Nin da bikbigon peni padigeŋ 7 kabi egipgwit. Mibiltok nani unun minjan panjek monji mini egek kimakban padige da kwabatni pagit. ²⁶ Panjek ununyo kisi monji mini egek kimakgit. Ae unun da buron nani kisi yan gin agit. Yan anakwa amin 7 kabi unun kisi kimak mudawit. ²⁷ Kimak mudanakwa minjan unun don kimakgit. ²⁸ Wili 7 kabi kisi da pawit, do amin da kimoron da pidoni bisap madepmon namin dakon minjan asak?"

²⁹ Yanba Yesu da yan yoyigit, "Ji Pinjkop da papiakon gen tosok unun dima nandan. Ae Pinjkop dakon tapmimni unun kisi dima kan nandan yo anjek ji gen gulusun yon. ³⁰ Pidot pidot bisap madepmon minjan wiliyo agak dima tokdisak. Anjelo Kwen Kokup isal ekwan unun da tilagon egipdan. ³¹ Ji kimoron da pidot pidot dakon mibili pakyanji dima nandaba pisolok. Pinjkop da unun do kili dayigit. Ji dima manjin nandan, ma? Yan yagit:

³² 'Nak Abraham, Aisak, ae Jekop dakon Pinjkopni.'

Pinjkop unun amin kimakbi dakon Pinjkop dima, amin egip egipmi toŋ unun dakon Pinjkop."

³³ Yesu da gen unun yanban nandanjek minjan amin kabi madepsi da yoyinjet unun agit do tamtam yawit.

Ni gen teban da gen teban diwari yapmanjak?

(Mk 12.28-31 ae Lk 10.25-28)

³⁴ Sadyusi amin da Yesu anjekwal do iyinba gen tagisi yanakwan kobogi iyik do dima nandawit. Parisi amin da unun nandanjek Yesukon opgwit. ³⁵ Obinjan gen teban dakon mibili nandak nandak amini kinda da Yesu anjekwalek yan iyigit, ³⁶ "Yoyinjet, ni gen teban da gen teban morap kisi yapman mudosok?"

³⁷ Yanban Yesu da yan iyigit,
 “Ji Amin Tagi Pinjopji unun but gat ae nandak nandak gat kisisi paregek but dasi galak
 tan iminek egipni.

³⁸ Gen teban on da gen teban diwari yapman mudosok. ³⁹ Ae unun da bujon nani mibiltok
 yosok unun yombem gin. Unun yan yosok: Gaga do but dasi nian galak tosol, unudej gin
 amin do but dasi galak tan yobi. ⁴⁰ On gen teban bamot da gen teban diwari gat ae kombi
 amin dakon gen morap kisi timikgamal.”

*Yesu da iyi dakon mibili do panjkewalgit
 (Mk 12.35-37 ae Lk 20.41-44)*

⁴¹ Parisi amin sigin egakwa Yesu da yan yoyigit, ⁴² “Ji Kristo do namin dakon monji
 yan nandan?”

Yanban yan iyiwit, “Dewit dakon monji.”

⁴³ Yan yanba Yesu da yoyigit, “Yan kan nido Telagi Wup da Dewit anpuluganjan
 Kristo do ‘Amin Tagi’ yan iyigit? Dewit unun yan yagit:

⁴⁴ ‘Pinjop da nak dakon Amin Tagi yan iyigit, “Gak abin nak da aminsi tet do yikbi don
 uwalgo kandap gibangogwan yopbo gengo guramitni.”’

⁴⁵ Dewit da Kristo Amin Tagino yan iyigit. Unun do nianon da Kristo unun Dewit dakon
 Amin Tagini ae monji kisi egisak?”

⁴⁶ Yan yanjan amin kinda da gen kobogi kinda dima iyiwit. Ae unun bisapmon gin
 wasanjek Yesu gen iyik do pasalgwit.

23

*Parisi amin ae gen teban yoyindet amin da anpak yokwisi an
 (Mk 12.38-39 ae Lk 11.43 ae 11.46 ae 20.45-46)*

¹ Yesu da minjat amin kabi madepsi gat iyi dakon pandet kabini gat yan yoyigit, ² “Gen
 teban yoyindet amin gat ae Parisi amin gat da kalip Moses da man madepni gat yigek
 gen teban yoyin dekgit unudej gin dayin dekkan. ³ Yando, gen morap dayin dekkan
 unun kisi guramik mudoni. Mani gen dayan unun iyi dima guramikan, do anpak an
 unun dima yolni. ⁴ Unun da gen teban mibili mibili jigisi guramitni do dayan, mani iyi
 anpuluganba guramitni do kisitjok kinda dimasi yipmanjan.

⁵ “Yo morap an unun amin da pindatni yan do an. Pinjop dakon gen sop simil simil
 kinam madepsi injamikon wamanjan, ae imalnikon nap tilimi ton dubagisi unun ban pan.

⁶ Jap noknok tamokon ae muwut muwut yutnikon amin mani ton da yikgan tamokon yit
 do galak ton. ⁷ Anjek amin da maket tamokon ‘Yoyindet, gildat tagi’ yan yoyini yan do
 galak ton.

⁸ “Ji dakon Yoyindetji kaloni kinda dagin egisak, do amin da ji gawak daminek
 ‘Yoyindet’ yan dima dayini. Ji kisi morap not dagin ekwan. ⁹ Datji kaloni unun Kwen
 Kokup egisak, do miktin amin kinda do dat yan dima iyini. ¹⁰ Ae ji dakon Madepji kaloni
 unun Kristo, do amin kinda do gawak iminek madepno yan dima iyini. ¹¹ Ji da binapmon
 mibiltok aminji ekwan unun oman aminji egi damni. ¹² Amin kinda iyi do nandaban
 wigisak amin unun mani mini da egipdisak, anjan amin kinda iyi do nandaban pisak
 amin unun mani ton da egipdisak.”

*Yesu da gen teban yoyindet amin gat Parisi amin gat nawa gen yoyigit
 (Mk 12.40 ae Lk 11.39-52 ae 20.47)*

¹³⁻¹⁴ Yesu da sanjenek yan yoyigit, “Gen teban yoyindet amin ae Parisi amin, ji jamba
 but aminsi. Awa! Pinjop da Amin Kila Asak da kagagwan pigik do an amin ji da kosit
 sopman yoman. Yan anjek disiyo kisi unjungwan dima pikwan.

¹⁵ “Gen teban yoyiñdet amin ae Parisi amin ji jamba but aminsi. Awa! Ji amin kaloñi kinda da pañdetji dagosak do pi teban aņek tap kwenon da miłtimi miłtimi akwaņ. Ji Tipdom do amin aņ, do amin kinda abidoni kaņ, iyıñ dekba uņun amin yaņ ġin Tipdom do amin akdisak. Ae uņun ġin dima, ji da aņpak yokwi aņ uņun si yapmaņek uņun amin aņpak yokwisi asak.

¹⁶ “Kosit yolik amin, ji dabilji mini da ekwaņ. Awa! Ji yaņ yoņ: ‘Amin kinda da Piņkop dakon Telagi Yut Madep do yaņek geni yaņ aņteban aņek ae don tagi kirıñitjak. Mani amin kinda da telagi yut dakon gol do yaņek geni yaņ aņteban asak kaņ, tagi dima kirıñitjak.’ ¹⁷ Ji nandaņ kokwinji mini, dabilji mini. Yo ni da Piņkop da dabilon yo madep asak? Gol yutġwan toņ uņun bo ae Telagi Yut Madep? Nandani, gol telagi yutġwan toņ do telagi yut da aban telagi asak.

¹⁸ “Ae kinda yoņ uņun yaņ: ‘Amin kinda da alta do yaņek geni yaņ aņteban asak kaņ, tagi kirıñitjak. Mani amin kinda da altakon paret toņ do geni yaņ aņteban asak kaņ, tagi dima kirıñitjak.’ ¹⁹ Ji dabilji mini. Yo ni da Piņkop da dabilon yo madep asak? Paret altakon toņ uņun bo ae alta? Nandani, paret altakon toņ do alta da aban telagi asak. ²⁰ Yaņdo, amin kinda alta do yaņek geni yaņ aņteban asak kaņ, alta gat ae yo morap altakon toņ uņun kisi do yaņek geni yaņ aņteban asak. ²¹ Ae amin kinda Piņkop dakon telagi yut do yaņek geni yaņ aņteban asak kaņ, telagi yut gat ae Piņkop yutnikon egisak uņun gat kisi do yaņek geni yaņ aņteban asak. ²² Ae amin kinda Kwen Kokup do yaņek geni yaņ aņteban asak kaņ, Piņkop dakon kila amin madep yıtyıt tamo gat ae Piņkop iyi tamonikon yıkdak uņun gat kisi do geni yaņ aņteban asak.

²³ “Gen teban yoyiñdet amin ae Parisi amin ji jamba but aminsi. Awa! Ji jap tam galagisi pi kagasi toņ uņun paņ kabi 10 kabi kokwinıgek uņudon baņ kabi kindanaņ Piņkop do paret tagi aņ. Mani gen tebanon gen madep madep toņ uņun yapmaņ mudon. Aminon gen kokwin kilegi ani do yosok, ae amin bupmi nandaņ yomni do yosok, ae nandaņ gadat dakon bami aņpak jikon noman tosak do yosok. Ji uņun dima aņ. Gen tebanon gen madep madep toņ uņun guramik mudaneķ paret do yosok uņun kisi guramıtni kaņ uņun tagisi. ²⁴ Kosit yolik amin, ji dabilji mini da ekwaņ. Ji dakon tilak uņun yaņ. Amin da pakbi nok do aņek yo monıñ pakbikon toņ uņun pındak maba kiņakwa pakbi noņ, mani kamel madep dima noknogi uņun dima kaņek kaloņ galaukba piġisak.

²⁵ “Gen teban yoyiñdet amin ae Parisi amin ji jamba but aminsi. Awa! Ji kap idapyo dakon manji sugon, mani burıġwan da kabo ae sukwap nandak nandakyo tugawit da toņ. ²⁶ Parisi dabilı mini amin, ji mibıltoķ kap dakon buri ikdiġoni kaņ, manji iyi tagi kileķ tosak.

²⁷ “Gen teban yoyiñdet amin ae Parisi amin ji jamba but aminsi. Awa! Ji amin kimakba yopmaņgaņ tip kinam yombem. Kwen da kwak soņbi do kwakwagi tagisi asak. Mani miķġwan amin kidat gat ae yo garagi tıgi morapmi toņ. ²⁸ Jiyo kisi yaņ ġin ekwaņ. Amin da dandaba ji amin kileġisi ekwaņ yaņ nandaņ, mani butjikon ji jamba but aminsi ae gen teban yapyap aminsi ekwaņ.

²⁹ “Gen teban yoyiñdet amin ae Parisi amin ji jamba but aminsi. Awa! Ji kombi amin ae amin kilegi kalıpsi egi kimakba yopġwit tamo paņtilim aņ. ³⁰ Aņek yaņ yoņ, ‘Nin kalıpsi babaknin da bisapmon egiġumaņ tam, nin paņpulugaņek kombi amin dima dapnom.’ ³¹ Gen yaņ yaņakwa ji kombi amin dapdap dakon babakni yaņsi nandaņ damamaņ. ³² Do ji kiņ babakji da wasaņek aņpak yokwi awit uņun aņ mudoni. ³³ Ji tuņon amin emari toņ dakon ġwakni kabi. Piņkop da ji yaņ dagaņ depban Tipdom do amin aņakwa namın da pulugaņ depjak?

³⁴ “Do yaņ dayısat, nak da kombi amin ae nandak nandak amin ae yoyiñdet amin yabekgo jikon apdaņ. Apba ji da uņun amin diwari yolba pasal kokupmi kokupmi kiķdaņ. Aņakwa diwari timıgek dapba kimotdaņ, ae diwari tilak kindapmon dapdaņ, ae diwari

muwut muwut yutjikon nap kirinban baljokdan. ³⁵ Yan do anek on miktimon amin kilegi morap dapba kimakgwit unjun dakon kobogi ji da timitdan. Wasok wasok do amin kilegi Abel anagek ae amin kilegi morapmi kisi dapgwit. Egi wigi wasip do ji da Berekia dakon monji Sekaraia Telagi Yut Madep ae altayo da binapmon anakba kimakgit. Unjun dakon kobogi yo jigisi ji da timitdan. ³⁶ Nak asisi dayisat, abisok amin ekwan ji da unjun dakon kobogi yo jigisi timitdan.

Yesu Jerusalem do bupmisi nandagit
(Lk 13.34-35 ae 19.41-44)

³⁷ “O Jerusalem, Jerusalem amin, ji kombi amin dapba kimokgoj. Amin Pinjop da yabekban jikon aban unjun ji da tipban dapba kimokgoj. Pup menji da monjini panmuwuk pirigwan yopmandak, unjun da tilak nak da bisap morapmi ji panmuwut do nandagim, mani ji da kurak tarj namgwit. ³⁸ Nak asisi dayisat, kokup yomasiyo yokwi tarjek yumsi tokdisak. ³⁹ Ji nak dima nandanej egi wigi ni bisapmon nak do ‘Amin on Amin Tagi da manon abisak, unjun Pinjop da gisamigakwan abisak’ yan nak do yoni unjun bisapmon nandakdan.”

24

Yesu da Telagi Yut Madep tuwilni do yagit
(Mk 13.1-2 ae Lk 21.5-6)

¹ Yesu Telagi Yut Madep dakon nagal yipmanek wanga kinakwan panjetni da Yesukon kinjek Telagi Yut Madep dakon yut madep madep pindatjak do yoliwit. ² Yolinba Yesu da yan yoyigit, “On yut madep madep pindakgan unjun dakon tip notni da kwenon dima tarj tarj akdan. Tuwilba kisisi man mudokdan.”

Yesu da yo jigisi morapmi altoni do yagit
(Mk 13.3-13 ae Lk 21.7-19)

³ Yesu Herj Olipmon yigakwan panjetni da iyi gin kin yan iyiwit, “Gen unjun niyil unjun ni bisapmon altokdan? Ninan karjek gak aego tobil abinaki on miktim dakon bisap mudokdisak yan nandanen?”

⁴ Yan yanba Yesu da yoyigit, “Amin da panjewalni do kan kimotni. ⁵ Amin morapmi da abin nak dakon man yanek yan yokdan, ‘Nak naga Kristo.’ Yan yanek amin morapmi panjewaldan. ⁶ Unjun bisapmon emat wuwik gat ae dubagikon emat an unjun dakon gen bin apba nandanej butji dima pasolni. Unjun yo morap altokdan, mani miktim da mudosak bisap madep kili unjun noman tosok yan dima nandani. ⁷ Miktim kinda dakon amin da pidanba miktim kinda dakon amin gat emat wamdan. Ae kila amin madep kinda dakon amin da pidanba kila amin madep kinda dakon amin gat emat wamdan. Anakwa miktim diwarikon wudip akdan. Ae amin da jap do madepsi anek diwari da kimotdan. ⁸ Minjat monji kwapmi torj da monji altok do anakwa wasanej tepmi pan, yan gin unjun yo morap altanakwa bisap madep kwan tosok yan nandani.

⁹ “Unjun bisapmon amin da ji timigek tepmi daminej dikba kimotdan. Ae ji nak nolgan do anek amin kisi morap da ji do butjap nandan damdan. ¹⁰ Unjun bisapmon amin morapmi nak nandan gadan nama unjun nandan gadatni yopba wital kinakwa notni do nandaba yokwi tok anek uwal da kisiron yopman yopman akdan. ¹¹ Anakwa kombi amin toptopmi morapmi da altanej amin morapmi panjewalba nandan yominej yoldan. ¹² Anakwa anpak yokwi da madepsi irej tarj an kikkisak. Yan anakwa amin morapmi da not do but dasi galak tarj yomyom anpak yipba wital kikkisak. ¹³ Mani amin morap tebaisi sigin agakwa wigi mibi bisapmon wigisak unjun Pinjop da pulugan yopdisak. ¹⁴ Amin da miktimi miktimi minjat aminyo ekwan unjun Pinjop da Amin Kila Asak dakon Gen Bin Tagisi yoyin mudanakwa bisap madep unjun apdisak.”

*Yo yokwisi kinda da altokdisak
(Mk 13.14-23 ae Lk 21.20-24)*

¹⁵ Yesu da sanɓenɓek yaɗ yagit, “Yo wagil yokwisi kinda don Telagi Yut Madepmon akban kokdaɗ. Kombi amin Daniel da unun do kili yagit.” (On gen manjisaɗ amin unun da pakyaɗsi nandisaɗ.) ¹⁶ “Unun bisapmon amin Judia miɗtimon egipni unun pasal kabapɓwan tepmisi wigini. ¹⁷ Amin kinda yut kwenon egipjak kaɗ, yo kabini timit do yutɓwan pigik do nandak nandak dimasi asak. ¹⁸ Ae amin kinda pigaga egipjak kaɗ, yutnon ilikba pigikni kiɗ abidok do nandak nandak dimasi asak. ¹⁹ Unun bisapmon miɗat monji kwapni toɗ, ae miɗat monji mum noɗ unun bupmisi. ²⁰ Ji da Piɗkop bisit iyinɓa nandaɗakwan yo unun ais bisapmon bo Sabat bisapmon dima noman toni. ²¹ Unun bisapmon yo jigisi altokdaɗ. Piɗkop da mibilikon yo morap wasagiron da egi abisok ekwamaɗon yo jigisi unuden kinda dima altagit, ae buɗon dima altokdisak. ²² Amin Tagi da unun bisap dima aɗpisip asak tam miɗat amin morap kisi kimak mudonom. Mani miɗat amin kabi iyi do kili manjigit unun do bupmi nandaɗek bisap aɗpisip asak.

²³ “Unun bisapmon amin kinda da ‘Kristo oni!’ bo ‘Asoni!’ yaɗ yaɗban kaɗ, top yosok yaɗ nandani. ²⁴ Amin diwari da abiɗ ‘Nak Kristo’ yaɗ top yokdaɗ. Ae diwari da ‘Nak kombi amin kinda’ yaɗ top yokdaɗ. Yaɗ yaɗek wasok tapmimi toɗ mibili mibili akdaɗ. Aɗek miɗat amin kabi Piɗkop da iyi do kili manjikbi unun paɗkewal do pini madep akdaɗ. Mani aripmi dima paɗkewaldaɗ.

²⁵ “Nandani, yo jigisi morap unun dima altaɗakwa mibiltok dayisat. ²⁶⁻²⁷ Mal da gildat wisak tetgin da teɗteɗaɗ kiɗ gildat pigisaɗ tetgin noman taɗban komaɗ, unun da tilak Amin Dakon Monji unun apban amin kisi da kokdaɗ. Do amin kinda da ‘Kristo unun miɗtim kibiri amin da aripmi dima egipmi timon egisaɗ!’ yaɗ dayaɗban kaɗ, unuden dima kini. Bo amin kinda da ‘Kristo yut unuden pasilek egisaɗ!’ yaɗ dayaɗban kaɗ, top yosok yaɗ nandani. ²⁸ Yo kimakbi da toɗ siɗgiɗ unuden abiɗ muwukgaɗ.”

*Don Amin Dakon Monji apdisak
(Mk 13.24-27 ae Lk 21.25-28)*

²⁹ Yesu da sanɓenɓek yaɗ yagit, “Yo jigi dakon bisap mudarɗakwan, ‘Gildat dabil pilin tuk akdisak,
ae kanek dima teɗteɗokdisak.
Ae gik kundu yipmaɗek mokdaɗ.
Aɗakwa kwen kundukon yo tebai toɗ unun da kwakwalitdaɗ.’

³⁰ Unun bisapmon Amin Dakon Monji dakon tilak kundukon altaɗban kaɗek miɗtimi miɗtimi amin kisi morap da kunam tatdaɗ. Kaɗakwa Amin Dakon Monji tapmimni gat ae tilim madepni gat gikwemon da apban kokdaɗ. ³¹ Kweɗ madepsi da yaɗakwan aɗelo kabini yabekban kiɗ amin iyi do manjikbi kabi miɗtimi miɗtimi ekwaɗ unun paɗmuwutdaɗ.”

*Pik kindap kaɗek butji pisaɗak
(Mk 13.28-31 ae Lk 21.29-33)*

³² Yesu da sanɓenɓek yaɗ yagit, “Ji pik kindap kaɗek butji pisaɗak. Kiliɗi pakbini toɗ ae tami kaluk yopmaɗak, unun bisapmon gildat bisap kwaɗ tosok yaɗ nandaɗ. ³³ Unuden gin yo morap dayit unun da altaɗakwa miɗtim da mudosaɗ bisap madep kili ununjak kwaɗ tosok yaɗ nandani.

³⁴ “Nak asisi dayisat, unun bisapmon egipni amin dima kimagakwa yo morap unun kisi altaɗ mudokdaɗ. ³⁵ Kundu gat miɗtim gat pasildamal, mani nak dakon gen unun dimasi pasildisaɗ.”

24:15: Dan 9.27; 11.31; 12.11 24:17: Lk 17.31 24:21: Dan 12.1 24:23: Mt 24.5 24:24: GT 13.1-3; 2Tes 2.8-9; PA 13.13-14 24:26-27: Mt 24.37-39; Lk 17.23-24 24:28: Lk 17.37 24:29: Ais 13.10; 34.4; Esi 32.7; Jol 2.10,31; 2Pi 3.10; PA 6.12-13 24:30: Dan 7.13; Sek 12.10; PA 1.7 24:31: 1Ko 15.52; 1Tes 4.16 24:34: Mt 16.28
24:35: Mt 5.18

*Yo morap altokdisak unun dakon bisap Pinjkop Dat dagin nandisak
(Mk 13.32-37 ae Lk 17.26-30 ae 17.34-36)*

³⁶ Yesu da sarjberjek yan yagit, “Yo morap altosak unun dakon bisap unun amin kinda da dima nandisak. Kwen Kokup aneloyo dima nandan, ae Monjiyo kisi dima nandisak. Dat da iyi gin nandisak. ³⁷ Noa da bisapmon amin egipgwit unuden gin Amin Dakon Monji apjak bisapmon yan gin egipdan. ³⁸ Kulup madep dima altanakwan jap pakbiyo anek minjat pakpak awit. Yan anek egakwa Noa tap wakgakon wigigit. ³⁹ Wigakwan yo jigi altan nimdan unun dima nandawit. Butni dima pisanakwa kulup madep da altanek wutjinban pasilgwit. Amin yan gin egakwa Amin Dakon Monji apdisak. ⁴⁰ Amin bamori pigaga egakwal Pinjkop da kinda yapmanek kinda abidokdisak. ⁴¹ Minjat bamori da plaua wasanek yigakwal kinda yapmanek kinda abidokdisak.

⁴² “Yando, kan kimotni. Amin Tagisi ni gildaron apdisak unun ji dima nandan. ⁴³ Nandan pisoni. Yut kinda dakon ami kalbi kabo noknok ni bisapmon apdisak yan nandagit tam, kila anjakwan yutni aripmi dima tuwilban. ⁴⁴ Dima apdisak yan nandanej egakwa Amin Dakon Monji unudon apdisak. Yando, ji tagap tanej egipni.”

*Oman monji tagi ae yokwi dakon tilak gen
(Lk 12.42-46)*

⁴⁵ Yesu da sarjberjek yan yagit, “Oman monji kinda nandan kokwini tagisi ae pi agakni tagisi, unuden oman monji amin tagini da oman monjini diwari kilani asak do manjisak. Yan aban jap yomyom bisapmon japni yomin yomin asak. ⁴⁶ Oman monji unun amin tagini da tobil abin kanban pini tagisi asak kan tagisi. ⁴⁷ Nak asisi dayisat, amin tagini da unun oman monji iyinban yo morapni kila akdisak. ⁴⁸ Mani oman monji kinda pi yokwi asak unun burikon da yan nandisak, ‘Amin tagino unun tepmi dima apdisak.’ ⁴⁹ Yan nandanej oman monji notni dapmanek pakbi teban nanej but upbal an amin gat muwugek jap pakbiyo an. ⁵⁰ Yan anek dima apdisak yan nandanakwan amin tagini da but pisogi mini apdisak. ⁵¹ Abinej unun oman monji tepmi pi iminej yipban jamba but amin gat kunam tagek iyon iyon yan tidanej egipdan.”

25

Minjatjok 10 kabi dakon tilak gen

¹ Yesu da sarjberjek yan yagit, “Unun bisap madepmon Pinjkop dakon Amin Kila Agakni dakon tilak kinda unun yan. Amin kinda minjat pak do agit. Anjakwan minjat unun pakdisak dakon notni minjatjok 10 kabi da lamni timigek kosiron kin wili unun kan abidan anop do kiwit. ² Minjatjok 5 kabi unun nandan kokwini tagi dima, ae 5 kabi unun nandan kokwini tagisi. ³ Minjatjok nandan kokwini tagi dima unun lamni timigek lam kolek do pakbi di gat dima panjkiwit. ⁴ Mani minjatjok nandan kokwini tagisi unun lamni timigek lam kolek do pakbi di gat kisi timigek kiwit. ⁵ Kin jomjom an egakwa amin unun tepmi dima abinjakwan dipmini winba dipmin pak mudawit.

⁶ “Pak mudanakwa kalbi binap aban amin kinda yan tidanej yan yagit, ‘Amin minjat pak do asak kili unun abisak! Opba kin abidono!’

⁷ “Yan yanban minjatjok kisi pidan lamni panjosit ⁸ anakwa minjatjok nandan kokwini tagi dima unun da minjatjok nandan kokwini tagisi yan yoyiwit, ‘Nin do pakbi diwatji ningut, lamnin kimotdan.’

⁹ “Yanba nandan kokwini tagisi da yan yoyiwit, ‘Pakbi on nin kisi da aripmon dima ton. Ji kin yuman nok yutnon pakbi yumni.’

¹⁰ “Kinakwa amin minjat pak do agit unun apgut. Apban minjat tagap tanej egipgwit unun gat sonok ak do yutnon wigakwa yoma sogpwit.

¹¹ “Bunon don minjat kabi pakbi do kiwit unun abin yawit, ‘Amin tagi, amin tagi, abin yoma wital nim!’

¹² “Mani amin tagi da gen kobogi yan yoyigit, ‘Nak asisi dayisat, nak dimasi nandar damisat.’”

¹³ Yesu da tilak gen unun yan mudarek yan yoyigit, “Amin Tagisi altan damjak unun dakon bisap ji dima nandar, do tagap tarek egipni.”

*Pi monji monej timikgwit dakon tilak gen
(Lk 19.11-27)*

¹⁴ Yesu da sarberek yan yagit, “Pirnop da Amin Kila Asak unun do tilak kinda ako mibili nandani. Amin kinda kokup dubagi kindakon kik do arek pi monjini yan yoban opba yo kabini kila ani do yoyigit. ¹⁵ Pi monji kalon kalon dakon pi agakni da aripmon monejni kila ani do yomgut. Kinda do monej 25 tausen danari, ae kinda do 10 tausen danari, ae kinda do 5 tausen danari yan yomij mudarek kigit. ¹⁶ Kirakwan unudon gin 25 tausen danari timikgit amin unun yomij gwayek arekwan 25 tausen danari kinda gat noman tagit. ¹⁷ Ae 10 tausen danari timikgit amin ununyo yan gin arekwan 10 tausen danari kinda gat noman tagit. ¹⁸ Mani 5 tausen danari timikgit amin unun kir gapma wayigek amin tagini dakon monejni gapmakon yopban isal tawit.

¹⁹ “Amin tagini bisap dubagi egek aeni tobil apgut. Abij monejni yomgut unun dakon pini nian awit unun dakon mibili nandak do yoyigit. ²⁰ Yoyinban 25 tausen danari timikgit amin unun da yomij gwayek arekwan 25 tausen danari kinda gat noman tagit unun yolirek yan iyigit, ‘Amin tagi, gak da 25 tausen danari kila aker do namgul unun pini ako 25 tausen danari kinda gat oni noman tak.’

²¹ “Yan iyinban amin tagi da yan yagit, ‘Gak pi monjino gen guramit tagisi agil. Arek pigo dakon kila tagisi agil. Yo monjisok gabo kila tagisi agil do yo madep gabo kila tagi aki. Gak apbi kisik kisik ando.’

²² “Ae 10 tausen danari timikgit amin unun da abij yan iyigit, ‘Amin tagi, gak da 10 tausen danari kila aker do namgul unun pini ako 10 tausen danari kinda gat oni noman tak.’

²³ “Yan iyinban amin tagi da yan yagit, ‘Gak pi monjino gen guramit tagisi agil. Arek pigo dakon kila tagisi agil. Yo monjisok gabo kila tagisi agil, do yo madep gabo kila tagi aki. Gak apbi kisik kisik ando.’

²⁴ “Ae 5 tausen danari timikgit amin unun da abij yan iyigit, ‘Amin tagi, gak dakon mibilgo nandisat, gak bupmigo mini. Amin nwanjwari da pi arekwa jap bami gak da pasal, ae miktimon jap yet tinjion dakon bami gaga do pasal. ²⁵ Yan asal, do pasalek monengo 5 tausen danari namgul unun anki miktim kagagwan yipbo tagit. Monengo unun oni.’

²⁶ “Yanban amin tagini da gen kobogi yan iyigit, ‘Gak oman monji yokwi, pi ak do kurak tosol. Nak dakon mibilno kili nandagil. Nak amin da pigaga jap bami pasat, ae amin da jap yet tinjion dakon bami naga do pasat. ²⁷ Yan nandagil, do monejno beron yopgul tam unun tagi. Yan agil tam abij nak da monejno gat ae ber da diwari sarbesak unun gat tagi timikgom.’

²⁸⁻²⁹ “Amin yoni tar iman amin unun nak da sarberek yo ibo morapmisi tar imdar. Ae amin yoni kalonisok tar iman amin unun nak da ununjok gwayer mudoker. Yardo, on amin monejni unun gwayer monej 50 tausen danari tar iman unun amin do imni. ³⁰ Arek on oman monji kurak tok amin wanga abigi maba pilin tukgwan pigisak. Unudon kunam tagek ion ion yan tidarek egipdisak.”

Amin Dakon Monji da nin kokwinitdisak

³¹ Yesu da sarberek yan yagit, “Amin Dakon Monji apjak bisapmon Kwen Kokup dakon tilimni gat ae arelo kabini gat abirek kila amin madep yiyit tamokon unudon yitdisak.

³² Yigakwan amin miktimi miktimi ekwan unun abij burikon muwuk mudoni. Abij

muwukba kila amin da sipsip ae meme kokwinikgarj unun da tilagon amin kokwinitdisak.
³³ Kokwinigek sipsip aminsi tet do yopmanek meme gwanderj tet do yopdisak.

³⁴ “Kila Amin Madep unun da aminsi tet do amin yarj yoyisak, ‘Datno da gisam dabi amin, abinej Datno dakon Amin Kila Agakni ji do anjnoman abi unun abinej abidoni. Unun miktim wasok wasogikon ji do kili anjnoman agit da tosok. ³⁵ Nak kalip jap do abo jap naba nagim, ae pakbi do abo pakbi naba nagim, ae kokup njwakjwarikon da apbo but dasi abidanba yutjikon panji egipgum. ³⁶ Imalno mini egapbo imal namgwit. Sot abo anjapulugawit. Dam teban yutnon yigapbo abinj nandawit.’

³⁷ “Yarj yarjban kilegi kabi da gen kobogi yarj iyini, ‘Amin Tagi, ni bisapmon jap do abi gandanej jap gamgumarj, ae ni bisapmon pakbi do asal yarj gandanej pakbi gamgumarj? ³⁸ Ae ni bisapmon kokup njwakjwarikon da abisal yarj gandanej anji yutninon gepgumarj, ae ni bisapmon imalgo mini yarj gandanej imal gamgumarj? ³⁹ Ae ni bisapmon sot asal yarj gandanej kilago agimarj, ae ni bisapmon dam teban yutnon yikdal yarj gandanej abinj gandagimarj?’

⁴⁰ “Yarjba Amin Madep da yarj yoyisak, ‘Asisi dayisat, yo morap notno kinda mani mini do awit unun yo morap nak do awit.’ ⁴¹ “Yarj yoyinej Amin Madep unun da tobil gwanderj tet do amin yarj yoyisak, ‘Jobit pabi kabi ji anjwikon kinjek kindapmon pigit. Unun kindap unun Sunduk gat anjelo kabini gat unun do anjnoman abi, unun kimot kimori mini. ⁴² Kalip jap do abo jap dima namgwit, ae pakbi do abo pakbi dima namgwit. ⁴³ Kokup njwakjwarikon da apbo yutjikon dima anji nepgwit, ae imalno mini egapbo imal dima namgwit, ae sot agim ae dam teban yutnon yikgim bisapmon kilano dima awit.’

⁴⁴ “Yarj yarjban gen kobogi yarj iyini, ‘Amin Tagi ni bisapmon gandano jap do agil, bo pakbi do agil, bo kokup njwakjwarikon da apgul, bo imalgo mini, bo sot agil, bo dam teban yutnon yikgil, abi dima anjapulugagimarj?’

⁴⁵ “Yarjba yarj yoyisak, ‘Nak asisi dayisat, yo morap amin mani mini do dima awit unun nak do awit.’

⁴⁶ “Yarj yoyinban unun amin kabi kobogi yokwisi dagok dagogi mini pakdanj. Mani kilegi amin kabi unun da egip egip dagok dagogi mini unudon kikdanj.”

Yesu da tepmi panjek kimot anjek kimoron da pidagit

(Kilapmi 26-28)

26

Kila amin da Yesu anakba kimotjak do gen yarj anjteban awit

(Mk 14.1-2 ae Lk 22.1-2 ae Jn 11.45-53)

¹ Yesu unun gen morap yarj mudanej panjetni yarj yoyigit, ² “Disi nandanj, gildat bamori gin egek Yapyap Bilak egipmi. Unun bisapmon Amin Dakon Monji amin da abidanj uwal da kisiron yipba tilak kindapmon anjatanj.”

³ Unun bisapmon mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae Israel dakon kila amin unun mukwa sogok amin dakon mibiltok amin Kaiapas unun da yutnon muwukgwit. ⁴ Muwugek Yesu ni kosiron da pasilek abidanj anjatanj kimotjak unun dakon gen yawit. ⁵ Yarj yanjek yawit, “Telagi bisap madepmon dima abidonej. Yarj anej karj, minjat aminyokon pidok pidok noman tokdisak.”

Minjat kinda da pakbi kibanj tonj tagisinaj Yesu sonj imgut

(Mk 14.3-9 ae Jn 12.1-8)

⁶ Yesu Betani kokupmon amin kinda mani Saimon unun da yutnon yikgit. (Saimon unun kalip wuda tebani tonj egipgut.) ⁷ Yesu jap noknok tamokon yigakwan minjat kinda pakbi kibanj tagisi abidanj awinj Yesu da busunon tagalgit. (Unun pakbi yumanj nogi wukwisi ae tibiri unun tipnanj wasanji.)

⁸ Yanj aban panjet kabini da kanek buri yokwi tanba yanj yawit, “Nidosi anek pakbi kibanyi tagisi unun yumsi tagaldak? ⁹ Amin da yubam tam, monej madepsi timik yoni mini amin do yomnom.”

¹⁰ Yanj yanba nandanek Yesu da yoyigit, “Minat on nido jigi iman? Minat on nak do yo tagisi asak. ¹¹ Yoni mini amin ji gat bisapmi bisapmi egipdan, mani nak ji gat bisapmi bisapmi dima egipdaman. ¹² On minat da mibiltok giptimnokon pakbi kibanyi tagisi nan soj naminek kimakbi tamokon nepni do antagap asak. ¹³ Asisi dayisat, miktimi miktimi amin da Gen Bin Tagisi yoyinek minat on da yo ak unun dakon gen bin kisi yoyinjakwa nandakdan. Anjakwa unun minat dakon man bini dima pasildisak.”

Judas da Yesu kila amin da kisiron yip do yagit

(Mk 14.10-11 ae Lk 22.3-6)

¹⁴ Unun bisapmon panjetni 12 kabikon da kinda mani Judas Iskariot unun da mukwa sogok amin dakon amin madep kabikon kigit. ¹⁵ Kin yanj yoyigit, “Yesu kisitjikon yipbo ninar namni?” Yanban silwa monej tabili 30 yanj manjin ingwit. ¹⁶ Iba wasanek Yesu kisitnikon yipjak do kosit wisigit.

Yesu panjetni gat jap nawit

(Mk 14.12-21 ae Lk 22.7-14 ae 22.21-23 ae Jn 13.21-30)

¹⁷ Bret Yisni Mini Bilak wasok wasogikon panjetni da Yesukon kin yanj iyiwit, “Nin kin dukwan Yapyap Bilak dakon jap panjosit anej do nandisal?”

¹⁸ Yanba Yesu da yanj yoyigit, “Kokup papmon kin amin kinda kokdan. Kanek yanj iyini: Yoyijdet da yanj yosok, Nak dakon bisap kili unun kwan tosok. Nak gat panjet kabino gat gak da yutnon apno Yapyap Bilak dakon jap noner.” ¹⁹ Yanban panjetni da Yesu dakon gen guramigek kin Yapyap Bilak dakon jap panjosit awit.

²⁰ Yanj anek pilin tanakwan Yesu gat panjetni 12 kabi gat yigek jap nawit. ²¹ Jap nan yigek Yesu da yanj yoyigit, “Asisi dayisat, jikon da kinda da uwal da kisiron nepdisak.”

²² Yanj yanban panjetni buri yokwi tanba kalon kalon yanj yawit, “Amin Tagi, nak do dima yosol, ma?”

²³ Yanj yanba Yesu da yoyigit, “Kinda nak gat jap idapmon kisitnit kalonji yipmangamak, unun amin da nak uwalno da kisiron nepdisak. ²⁴ Asi Pinjop da papiakon gen mandabi unun da tilagon Amin Dakon Monji kimoron kikdisak. Mani Amin Dakon Monji uwal da kisiron yipjak amin, awa! Unun amin menji da dima anjalagit tam tagi.”

²⁵ Yanj yanban uwal da kisiron yipyip amin Judas da Yesu yanj iyigit, “Yoyijdet, nak do dima yosol, ma?”

Yanban iyigit, “Unun gak mani.”

Yesu da bret gat ae wain gat panjetni do yomgut

(Mk 14.22-26 ae Lk 22.15-20 ae 1Ko 11.23-25)

²⁶ Jap nan yigakwa Yesu da bret kinda abidan, Pinjop ya yanj iyinek, pudan panjetni do yomgut. Yominek yanj yoyigit, “Pabidanek noni, on nak dakon giptim timno.”

²⁷ Yanj yanek wain kinam abidanek Pinjop ya yanj iyinek yominek yanj yagit, “Ji kisi da noni. ²⁸ On yawino. Pinjop gat amin gat sanbek sanbek abi unun anteban asak. Amin morapmi dakon diwarini yopman yom do parekdat. ²⁹ Nak asisi dayisat, nak wain ae dima nanek egi wigi Datno da Amin Kila Asak da kagagwan don ji gat wain kalugi noner.”

³⁰ Yanj yanban kap kinda yanek yomakon pgek Ilej Olipmon wigiwit.

Pita da manji imjak do Yesu da yagit

(Mk 14.27-31 ae Lk 22.31-34 ae Jn 13.36-38)

³¹ Ilej Olipmon wigek Yesu da panjetni yanj yoyigit, “Pinjop da papiakon gen yanj tosok:

‘Sipsip dakon kila amin anakgo kimagakwan sipsip birapmigi iyi iyi kikan.’

Gen unun da aripmon abisok kalbi yo morap nagon noman tanakwa pindagek ji manji namdan. ³² Mani kimoron da pidanek nak da kalip Galili miktimon mibiltan daminej kikerj.”

³³ Yanban Pita da yan iyigit, “Amin diwari da manji gaminakwa nak yan dimasi abenj.”

³⁴ Yan yanban Yesu da iyigit, “Asisi gayisat, abisok kalbi pup gen dima yanakwan gak da nak do ‘Unun amin dima nandan imisat’ yan kosit kapbi yokdisal.”

³⁵ Yanban Pita da yan iyigit, “Uwal da gikba kimagaki nakyo kisi nikba kimokgenj do ani kan, gak do wasip dima yokenj.” Yan yanban pandet kabi diwari kisi yan gin yawit.

Yesu Getsemani bisit agit

(Mk 14.32-42 ae Lk 22.39-46)

³⁶ Yesu gat pandetni gat miktin tim kinda mani Getsemani unudon kiwit. Kinj altanek Yesu da yan yoyigit, “Ji idon yigakwa nak asidon kinj bisit akenj.” ³⁷ Yan yanek Pita gat ae Sebedi dakon monji yat timikban kiwit. Kinj burikon jigj madepsi nandanek ³⁸ yan yoyigit, “Butno jik tanakwan kimot kimotno noman tan naban nandisat. Do ji nak gat kisi idon Pinjkop do nandanek egipnenj.”

³⁹ Yan yanek timisok di kinjek miktimon manj pagek bisit yan agit, “O Dat, yo morap tagi aki. Do nak da kwenon jigj apdisak unun kukwoki do nandisat. Mani nak dakon nandak nandak dima yolgi. Gak dakon galak tok niansi tosok unun dagin noman toni.”

⁴⁰ Yan yanek tobil pandetni kapbi egipgwiron kinj pindakban dipmin pakgwit pindagek Pita yan iyigit, “Ji nak gat awa kalonj da aripmon gin Pinjkop do nandanek dima egipnenj?”

⁴¹ Ji teban tanek bisit anek egipni. Yan anek egipni kan, panjkewalon aripmi dima mokdan. But da nak nol do galak tosok mani gip dakon tapmimni mini.”

⁴² Yan yanek aeni tobil kinj bisit yan agit, “Datno, jigj pakenjosi nandisat kan, tagi pakenj.”

⁴³ Bisit aban daganban abinj pindakban pandetni dipmin do yokwisi anek aeni dipmin sigin pakgwit. ⁴⁴ Yan pindagek aeni tobil kinj bisit mibiltok agit unudenj gin agit.

⁴⁵ Yan anek tobil abinj pandetni yan yoyigit, “Ji dipmin sigin pagek tapmim pan, ma? Bisap kili abik. Amin Dakon Monji yokwi pakpak da kisiron kili unun yipmanjanj.”

⁴⁶ Pidanba kino! Kabit, uwal da kisiron nepjak amin kili abik.”

Uwal da Yesu abidawit

(Mk 14.43-50 ae Lk 22.47-53 ae Jn 18.3-12)

⁴⁷ Yesu gen yanakwan unudon gin pandetni 12 kabikon da kinda mani Judas altan yomgut. Amin kabi madep emat agak sibani ae kindap kirinjni timigek burjon yolgwit. Mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae Juda amin dakon kila amin gat da yabekba opgwit.

⁴⁸ Uwal da kisiron yipyip amin da gen kinda kili yan yoyigit, “Amin kinda nak da mandan noko kan, unun amin nanj tebai abidoni.” ⁴⁹ Judas tepmi Yesukon kinj altanek yan iyigit, “Yoyinjet, kalbi tagisi!” Yan iyinjek mandan agit.

⁵⁰ Yan aban Yesu da yan iyigit, “Not, yo ak do nandanek abil unun abi.”

Yan iyinban emat amin da Yesu tebai abidawit. ⁵¹ Aba Yesu da kabikon nani kinda da emat agak sibani ilikban winban mukwa sogok amin dakon mibiltok amin dakon oman monjini miragi mandan dagagit.

⁵² Aban Yesu da yan yagit, “Gak emat agak sibago yigikon simil. Emat agak siba pawilganj amin unun emat agak siba da mandan yoba kimokgenj. ⁵³ Nak Datno aripmi tagi iyiko unun da anjelo 72 tausen yabekban abinj nak tagi anjapulugoni. Gak unun dima nandisat, ma? ⁵⁴ Mani yan abenj kan, Pinjkop da papiakon gen tosok unun nianon da bami tonj asak? Uwalno da yo yanji annamni do yosok.”

⁵⁵ Yan yanek unudon gin Yesu da amin kabi madep yan yoyigit, “Ji nak do kabo noknok kinda yan nandanek emat agak siba ae kindap kirinjyo timigek nak abidok do abenj, ma?”

Nak gildari gildari Telagi Yut Madep da nagalgwan ji gat egek amin yoyin dekgim. Unun bisapmon nak abidok do dima nandawit. ⁵⁶ Mani Pinjok da papiakon kombi amin da gen mandawit yan gin bami noman tosok.” Yan yanban pandet morapni Yesu yipmanjek pasal kinj mudawit.

Yesu gen pikon anaj kiwit

(Mk 14.53-65 ae Lk 22.54-55 ae 22.63-71 ae Jn 18.13-14 ae 18.19-24)

⁵⁷ Yesu abidawit amin unun Yesu abidan anaj mukwa sogok amin dakon mibiltok amin Kaiapas da yutnon ankiwit. Unudon gen teban dakon yoyindet amin gat ae kila amin gat kisi muwukgwit. ⁵⁸ Pita kagi kagisok da Yesu yol ankinjek, mukwa sogok amin dakon mibiltok amin dakon yoma nagalgwan pigigit. Pikwan obip amin gat yigek Yesu yo nianji aniba koken yan do pindak egipgut.

⁵⁹ Anakwan mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae gen kokwin amin kisi morap gat da yan nandawit, amin di yan yomno abin Yesu top gen yan iminek gulusun agit yan yanakwa anjatno kimotjak yan nandawit. ⁶⁰ Mani amin morapmi yan yoba abinek top gen morapmi yawit, mani asi gulusun kind a agit yan dima kawit. Don amin bamori da abin yan yagimal, ⁶¹ “Nin da nandanapno Yesu da yan yagit, ‘Nak da Pinjok dakon Telagi Yut Madep unun tuwilek gildat kapbi da butgwan ae witjikej.’”

⁶² Yan yanakwal mukwa sogok amin dakon mibiltok amin da pidan agek Yesu yan iyigit, “Gak gen kobogi kind a dima yoyiki? On amin morap gen yan gaba nian nandan yomisal?”

⁶³ Mani Yesu da gen kind a dima yagit.

Yan aban mukwa sogok amin dakon mibiltok amin da aeni iyigit, “Gak Pinjok egip egipmi ton unun da manon yan teban tok anek gen bamisi yoki. Gak asi Kristo, Pinjok dakon Monji bo dima? Kili bami ya!”

⁶⁴ Yanban Yesu da yan yagit, “Gen yosol unun bami. Ji don kanakwa Amin Dakon Monji Tapmim Ami da aminsi tet do yikban kokdan. Anek kanakwa kundukon gikwemon da apban kokdan.”

⁶⁵ Yan yanban nandanej mukwa sogok amin dakon mibiltok amin buri wagil yokwi tanban iyi dakon paba pigikni pudanej yagit, “Mibilni nandak do amin nido sarbejek yoyino apni? Iyi Pinjok kulabinek ‘nak Pinjok dakon Monji’ yan yosok, ⁶⁶ do ji da nian an imnen do nandan?”

Yanban kisi morap da yawit, “Gulusun asak, do si kimotjak.”

⁶⁷ Yan yanek diwari da ilip sul iminek kisit da anakgwit. Ae diwari da mogim kulbak anagek ⁶⁸ yan iyiwit, “Kristo gak namin da gikdak? Kombi gen ya!”

Pita da Yesu do wasip yagit

(Mk 14.66-72 ae Lk 22.56-62 ae Jn 18.15-18 ae 18.25-27)

⁶⁹ Anakwa Pita unun yut da nagalgwan yigakwan mukwa sogok mibiltok amin dakon oman minatjok kind a da abin yan iyigit, “Gak Yesu Galili amin gat kisi egipgwit.”

⁷⁰ Yanban Pita da wasip yanek yagit, “Gak da gen unun yosol nak dima nandisat.”

⁷¹ Yan yanek wigaron pigakwan oman minat kind a Pita yanek amin unudon akgwit yan yoyigit, “On amin unun Yesu Nasaret amin gat kisi egipgwit.”

⁷² Yan yanban Pita aeni geni anteban anek yan iyigit, “Asisi, nak unun amin dimasi nandan imisat!”

⁷³ Timisok di egek amin kapmatjok akgwit unun da kinj Pita yan iyiwit, “Gak dakon tek nandano asi gak unun amin kabi dakon kokup isalni kind a yan asak, do gak unun da kabikon nani yan nandan.”

⁷⁴ Yan yanba Pita da tebaisi yanek yagit, “Asisi dayisat, amin unun yon nak dimasi nandan imisat. Top yosot kan, Pinjok da nak tagi anupbal asak!”

Yan yanakwan unudon gin pup gen yagit. ⁷⁵ Yanban nandanej Pita Yesu da gen yagit unun do buri pisagit. Gen unun yan yagit: “Pup da gen dima yanakwan gak da nak do

wasip yanbi kosit kapbi akdisak.” Pita da gen unun do buri pisanban wanga pigi kunam madepsi takgit.

27

Yesu Pailaron anaj kiwit

(Mk 15.1 ae Lk 23.1-2 ae Jn 18.28-32)

¹ Wisawisa do mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae kila amin gat da muwugek Yesu anakba kimotjak do yan dagok awit. ² Anjek Yesu kisiri waman anji gapman dakon mibiltok amin Pailat da kision yipgwit.

Judas kimakgit

(Ya 1.18-19)

³ Judas Yesu uwal da kision yipgut amin kanban Yesu kimotjak do yan dagok anakwa mabisi at yan nandagit. Anjek nandak nandakni kulabik anjek silwa monej 30 yan timikgit unun mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae kila amin gat do aeni panobil yomgut. ⁴ Yominek yan yoyigit, “Nak sunsi anjek amin kilegi kindu uwal da kision yipmat. Unun ji da anakba kimotdisak.”

Yoyinban yan iyiwit, “Unun nin dakon yo dima. Unun gak dakon yo gin.”

⁵ Yan yanba Judas silwa monej unun telagi yut da nagalgwan dapban pigakwa kin iyi tipgut.

⁶ Aban mukwa sogok amin dakon amin madep kabi da silwa monej unun timigek yan yawit, “Monej on yawi dakon tomni. Do telagi yut dakon monej gat kisi yopnej kan, gen tebanin yadman.” ⁷ Yan yanek unun monej ban miktim kwoba wasawit miktim tim kindu yuman nawit. Yuman nanek amin dubagikon da abin kimogon unun dakon amin kimakba yopyop tamo kindu wasawit. ⁸ Yan awit do unun miktim tim unun do Yawi Miktim yan yawit da yon. ⁹ Yan anakwa kombi amin Jeremaia da gen mandagit unun bami noman tagit. Gen unun yan, “Israel amin da unun amin yuman noni do silwa monej 30 ban tomni yomgwit. ¹⁰ Yan anjek Amin Tagi da nayigit, unun da tilagon unun monej ban miktim kwoba wasawit miktim tim kindu yuman nawit.”

Gak Juda amin dakon kila amin madep, ma?

(Mk 15.2-5 ae Lk 23.3-5 ae Jn 18.33-38)

¹¹ Yesu gapman dakon mibiltok amin Pailat da inamon agakwan Pailat da yan iyigit, “Gak Juda amin dakon kila amin madep, ma?”

Yanban Yesu da gen kobogi yan yagit, “Yosol unun mani.”

¹² Yan yanban mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae kila amin diwari gat da gen yan iminba gen kobogi kindu dima yoyigit. ¹³ Yan aban Pailat da aeni iyigit, “Amin on da gak wasok yokwi agil do gen morapmi yan gaman. Unun dima nandisal, ma?” ¹⁴ Yan yanban Yesu da gen kobogisok kindu dimasi yanakwan Pailat da Yesu do nandaban njwakwarisi agit.

Pailat da Yesu tilak kindapmon kimotjak do yan dagok agit

(Mk 15.6-15 ae Lk 23.13-25 ae Jn 18.38-19.16)

¹⁵ Bilagi bilagi Yapyap Bilak bisapmon gapman dakon mibiltok amin da wasok kindu yan agit. Minjat aminyo da amin kindu dam tebanon yikdak unun mani yanakwa, Pailat da pulugan yopban kin kin awit. ¹⁶ Unun bisapmon amin yokwisi kindu dam tebanon yikgit, mani Barabas. ¹⁷⁻¹⁸ Amin abin muwugakwa Pailat da amin da Yesu do nandaba yokwi tanban top yanek gen pikon yipgwit yan nandagit. Yan nandane Yesu anjutnanek yan yoyigit, “Ji dakon galaktok namin nan pulugan yipbo jikon opjak, Barabas do nandan bo Yesu mani kindu Kristo yan yon unun nan?”

¹⁹ Yanj yanjek Pailat gen kokwin tamokon yigakwan miñatni da gen kinda yanj yipban apgut, “Nak unjun amin kalbi dipminon kat, do jigisi nandisat. Unjun amin kilegisi, do gak yo kinda dimasi anj ibi.”

²⁰ Mani mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae kila amin gat da miñat amin kabi madep buri suganek yanj yoyiwit, “Ji Pailat da Barabas nanj puluganek Yesu nanj anjakban kimotjak do iyini.”

²¹ Yanjba Pailat da aeni yanj yoyigit, “Ji dakon galaktok on amin bamoron banj namin nanj pulugan yipbo kisak do nandanj?”

Yoyinban “Barabas nanj” yanj yawit.

²² Yanjba yanj yoyigit, “Yesu, mani kinda Kristo yanj yonj, unjun do ninanj anj ibenj?”

Yanj yanjban amin kisi da yanj yawit, “Tilak kindapmon anjakba kimotjak!”

²³ Yanjba Pailat da yoyigit, “Mibili nido? Ni gulusunj nanj agit?”

Yanjban mibiltok yawit si yapmanek madepsi yanj tidanek yawit, “Tilak kindapmon anjakba kimotjak!”

²⁴ Yanjba Pailat da iyi yanj nandagit, “Gen yoko dima nandanek emat madepsi akdanj.” Yanj nandanek miñat amin kabi madep da dabilon kisitni pakbikon suganek yanj yoyigit, “On amin kimakban nak da diwari dima pakenj, ji da pani.”

²⁵ Yanjban amin kisi da geni yanj antobil imgwit, “Nin gat ae miñat monjijonin gat da kimotjak dakon kobogi tagi panenj.”

²⁶ Yanj yanjba Pailat da Barabas pulugan yipban miñat amin kabiyokon kigit. Kijakwan emat amin yoyinban Yesu baljawit. Aba don tilak kindapmon anjakba kimotjak do yoyigit.

Emat amin da Yesu jigilagon da abinj yipgwit

(Mk 15.16-20 ae Jn 19.2-3)

²⁷ Gapman dakon emat amin da Yesu abidanj ananj gapman dakon yut madepmon wigakwa emat amin diwari kisi abinj Yesu anjwasinjek akgwit. ²⁸ Anjek Yesu iyi dakon imalni iligek kila amin madep da imal gami dubak panj unjuden kinda panj imgwit. ²⁹ Yanj anjek nap keli tonj nanj kila amin madep dakon pelit yombem kinda wasanj busunikon aba pigigit. Aba pigakwan kindap kirinj kinda kisiri aminsi tet do yipmanj imgwit. Yipmanj iminjek gawak iminjek topmon da man madep iminjek gen yanj iyiwit, “Gildat tagi, Juda amin dakon kila amin madep!” ³⁰ Anjek ilip sul iminjek kindap kirinj kisirikon yipgwit unjun gwayen busunikon kosiri morapmi baljawit. ³¹ Anjek topmon da man madep iminj mudanek imal gami iligek iyi dakon pabi pigik panj imgwit. Panj iminjek tilak kindapmon anjakba kimotjak do ilik ananj kiwit.

Yesu tilak kindapmon anjakgwit

(Mk 15.21-32 ae Lk 23.26-43 ae Jn 19.17-27)

³² Kosiron kinjek emat amin da Sairini kokupmon amin kinda kawit, mani Saimon. Unjun tebai iyinba Yesu dakon tilak kindapni guramikban kiwit. ³³ Kinj miktin tim kinda mani Golgata unjudon altawit. (Golgata dakon mibili unjun Busun Kidat Hlenj.) ³⁴ Kinj altañek wain gat ae pakbi isipmi kinda gat iktagilek iminba nanj nandat anjek nok do kurak tagit. ³⁵ Anjakwan tilak kindapmon anjagek emat amin da satu wasok anjek imalni kokwinik timikgwit. ³⁶ Satu wasok aba mudanban miktimon pabinj yigek kila anjek kanj egipgwit. ³⁷ Kwen busunikon mibili nido anjakgwit unjun dakon but piso yanj mandawit, ON YESU, JUDA AMIN DAKON KILA AMIN MADEPNI

³⁸ Kabo noknok bamori Yesu gat kisi dapgwit. Kinda aminsi tetdo, ae kinda gwandenj tet do tilak kindapmon dapmanj dapmanj awit. ³⁹ Amin kinj ap awit unjun da yanjba yokwi tok anj iminjek wunda kwalkwal anjek yanj iyiwit, ⁴⁰ “Gak Telagi Yut Madep tuwilek gildat kapbi da butgwan ae witjik do yagil, do giptingo anjknokni! Gak asi Pinjkop dakon Monji egisalon tilak kindapmon da pi!”

⁴¹ Yan yanba mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat gen teban yoyindet amin gat ae kila amin gat unun kisi yan gin jigilak iyinek yawit, ⁴² “Amin diwari panpulugagit da nido iyi anpulugok do antidok asak? On Israel amin dakon kila amin madepni ma! Kan tilak kindapmon da pinban kanek nandan gadan imneŋ. ⁴³ Pin kop nandan gadan iminek yan yosok, ‘Nak Pin kop dakon Monji egisat.’ Pin kop da Monji anpulugok do nandisak kan, tagi anpulugosak.” ⁴⁴ Unudeŋ gin kabo noknok bamot teri teri dapbi ununyo kisi yanba yokwi tok yan gin agimal.

Yesu kimakgit

(Mk 15.33-41 ae Lk 23.44-49 ae Jn 19.28-30)

⁴⁵ Gildat binap 12 kilok miktim kisi pilin tuk anakwan kin pilindo 3 kilok agit. ⁴⁶ kilok anakwan Yesu da yan tidanek yan yagit, “Eli, Eli, lama sabaktani?” Gen unun dakon mibili yan:

“Pin kopno, Pin kopno, nido nepman dekdal?”

⁴⁷ Yan yanban amin diwari kapmatjok akgwit unun nandanek yawit, “Nandan, unun Elaija do yan imisak.”

⁴⁸ Yanba unudon gin amin kinda timtim yanek kin yo kinda gugidan yombem jol diwaron waman wain gat ae pakbi isipmi gat unungwan sibinek Yesu da nosak do anenak imgut. ⁴⁹ Anakwan diwari da yawit, “Yum kanba koneŋ. Elaija da abiŋ anpuluganban koneŋ bo dima?”

⁵⁰ Yan yanakwa Yesu aeni yan tidanek wupni yipban kinakwan kimakgit.

⁵¹ Kimagakwan unun bisapmon gin Telagi Yut Madep dakon yoma imal unun kwen da sulugi pin mibilikon daganek timi bamori agit. Yan anakwan miktim wudip anakwan tip madep morapmi da sulugiwit.

⁵² Unun yo morap altanakwa amin kimakba yopmanan tamo witdal kinakwa Pin kop dakon amin morapmi kalip kimakba yopbi unun pidawit. ⁵³ Pidan don Yesu da kimoron da pidanakwan telagi kokup papmon pukwa amin morapmi da pindakgwit.

⁵⁴ Anakwa emat amin 100 dakon kila amin gat ae emat amin Yesu do kan egipgwit amin unun wudip ae yo morap altawit unun pindagek si pasalgwit. Pasalek yan si yawit, “On amin asisi Pin kop dakon Monji egipgut.”

⁵⁵ Anakwa minat diwari dubagisogon da agek yo unun pindakgwit. Yesu Galili miktim yipman abiŋ anakwan unun minat kabi da yol awilek oman an iminek agipgwit. ⁵⁶ Unun kabikon kinda mani Maria, kokupni Makdala. Ae Maria nwan nwan kinda Jems gat Josep gat dakon meri. Ae Sebedi dakon monji bamot unun dakon meri kisi akgwit.

Yesu dakon bumjotni tip kinamgan yipgwit

(Mk 15.42-47 ae Lk 23.50-55 ae Jn 19.38-42)

⁵⁷ Pilindo yoni morapmi amin kinda Arimatea kokupmon da apgut. Unun mani Josep. Unun Yesu dakon pan detni kinda. ⁵⁸ Josep unun Pailaron kin Yesu dakon bumjotni abidok do iyigit. Iyiban emat amini yoyiban bumjotni Josep do imgwit. ⁵⁹ Imiba abidan anki imal garagi mini kinda nan wamanek ⁶⁰ anki iyi dakon tip kinam amin kimakbi do kaluk pasinbi unungwan anki yipgut. Yipmanek tip madepsi kinda antobilban abiŋ yoma sopmanakwan yipman kigit. ⁶¹ Maria Makdala kokupmon nani gat ae Maria kinda gat tip kinam da kapmatjok yigek yo agit unun nomansi kagimal.

Emat amin da tip kinam do kila awit

⁶² Sabat bisap do tagap tok an mudanek wisa dagokdo mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae Parisi amin gat Pailaron kiwit. ⁶³ Kin yan iyiwit, “Top amin si egipgut bisapmon gen kinda yan yagit, ‘Gildat kapbi mudanakwa kimoron da pidoken’ yan yagit. ⁶⁴ Yan yagit, do gak obip amingo tebaisi yoyinbi tip kinam dakon kila tebaisi anakwa wigi gildat kapbi mudoni. Yan dima ani kan, pan detni da abiŋ bumjotni kabo anki sibin

anjek Yesu kili pidak yan amin yoyikdar. Yan ani kan, mibiltok iyi do top gen yagit unun yapmanek top gen yokdar unun da yo yokwisi kindakdisak.”

⁶⁵ Yanba Pailat da yan yoyigit, “Ji obip amin timikba kin tip kinam unun niansi anek kilani ak do nandar unun da tilagon yoyinba ani.” ⁶⁶ Yan yoyinban tip kinamon kin tip madep yoma kaga soguron tilak kindak dima abidoni do yipgwit. Yipmanek obip amin da kilani tebaisi ani do yopba akgwit.

28

Yesu kimoron da pidagit

(Mk 16.1-10 ae Lk 24.1-10 ae Jn 20.1-18)

¹ Sabat bisap mudarakwan pakgwit da Sonda wisa dagokdo Maria Makdala kokupmon nani gat ae Maria kindak gat tip kinam kok do kigimal. ² Kinakwal unudon gin wudip madep agit. Anakwan Amin Tagi dakon anelo kindak Kwen Kokupmon da pin tip madep unun antobilban kinakwan kwenikon yikgit. ³ Anelo unun mal da yan tenjanakwan imalni unun gik sitnar yombem kwakwagisi agit. ⁴ Obip amin unun kan pasal nimnimik man pagak kimakbi yombem awit.

⁵ Yan anakwa anelo da minat bamot yan yoyigit, “Jil dima pasoljil. Yesu tilak kindapmon anakbi nar wusik do abamal yan nandisat. ⁶ Yesu yagit da aripmon Pinokop da kili aban pidak. Idon dima egisak. Abin tamoni do konjil. ⁷ Jil tepmisi kin pandetni yan yoyinjal, ‘Unun Pinokop da kimoron nar kili aban pidak. Mibiltan daminek Galili miktimon kik, do unudon kin koni.’ Nak gen on dayik do pit.”

⁸ Yan yoyinban minat bamot unun pasalgimal, mani kisik kisik nandanjek timtim yanek pandet kabini gen unun yoyik do kigimal. ⁹ Kinakwal Yesu gat domdom anek yan yoyigit, “Wisa dagokdo tagisi.” Yan yoyinban kandapmi abidanjek gawak imgumal. ¹⁰ Anakwal Yesu da sanbenek yan yoyigit, “Dima pasoljil. Jil kin notnoni kabi yoyinbal Galili kin unudon nandani.”

Obip amin dakon gen

¹¹ Minat bamot kinakwal obip amin diwari tip kinam dakon kila awit unun da kokup papmon kin mukwa sogok amin dakon amin madep kabi yo morap altawit unun dakon gen morap yoyin mudawit. ¹² Yoyinba mukwa sogok amin dakon mibiltok amin gat ae kila amin gat muwugek nian ano kilek tosak yan do gen panjosit awit. Anek obip amin do monej madepsi yominek ¹³ yan yoyiwit, “Ji yansi yoni, ‘Nin kalbi pak intanapno pandetni da abin bumjotni kabo ankisiben.’ ¹⁴ Gapman dakon mibiltok amin da unun dakon geni nandisak kan, nin da iyino buri manakwan jikon jigik kindak dima tosak.”

¹⁵ Yan yoyinba obip amin monej timigek geni guramikgwit. Gen unun Juda amin da yan an irej aba abisokyo kisi yan gin yon.

Yesu da pandet kabini Pinokop dakon pi ani do yoyigit

(Mk 16.14-18 ae Lk 24.36-49 ae Jn 20.19-23)

¹⁶ Pandetni 11 kabi Galili miktimon kin, Yesu da kabap kindak unudon wigini do kili yoyigit unudon wigiwit. ¹⁷ Wigik Yesu kanek gawak imgwit, mani diwari da but bamot awit. ¹⁸ Anakwa Yesu da pandet kabinikon kin yan yoyigit, “Pinokop da yo morap Kwen Kokupmon ae miktimon kila aber dakon pi nak do yan mudar namgut. ¹⁹ Unun do ji miktimi miktimi kin minat amin morapyo panpuluganba nak dakon pandet kabino dagoni. Anek Dat ae Monji ae Telagi Wup unun da manon telagik pakbi son yomni. ²⁰ Nak da gen dayin doligim unun kisisi guramitni do yoyindetni. Nandani, nak ji gat gildari gildari egapno miktim dakon bisap mudosak.”

Gen Bin Tagisi Mak da Mandagit

But piso gen

Mak unun Jerusalem kokup papmon egek tagagit, ae Yesu da gen yagit ae pi agit unun pindak nandanyo agit, mani Yesu dakon pandetni kinda dima. Don Pita gat kalonji agek Pinjkop dakon pi agimal. Ae don Pol Banabas gat agek pi awit.

On papiagwan gen wasok wasogi da yan yosok, “On unun Pinjkop dakon Monji, Yesu Kristo dakon Gen Bini Tagisi idon da wasosok.” Ae on papia da Yesu tapmimni tonj ae pi mibili mibili asak dakon yan dagok an ibi yan nolirban komanj. Tapmimni gat ae yan dagok an ibi dakon tilakni unun minjat aminyo yoyinj dekgit, ae koj yolgit, ae minjat aminyo dakon yokwini wiririk yomgut unudon komanj. Yesu da iyi do “Nak Amin Dakon Monji” yan yosok. Ae minjat aminyo morapmi yumanj nanj yop do anek naga dakon egipno parekdat yan yosok. (10.45)

Mak da Yesu da pi agit do morapmi yosok, mani Yesu da gen yagit unun do morapmi dima yosok. Mibiltok Jon Telagi Pakbi Sogok Amin da pi agit gat, ae Yesu da telagi pakbi sogit, ae Sunduk da Yesu anjkealgit do Mak unun do yosok. Don Yesu da jigi mibili mibili pawit amin do bupmi nandanj yominek yoyinj dekgit unun nolisak. Mibiltok pandet kabi Yesu da pi agit unun dima nandaba pisagit, mani don yawori kanba pisagit.

Ae don minjat aminyo da Yesu dakon uwalni daganek jigi morapmi imgwit. Ae Gen Bin Tagisi dakon mibi do Mak da Yesu da kimagek pidagit unun do yosok.

Yesu minjat aminyo Pinjkop da Amin Kila Asak unun yoyik do apgut

(Kilapmi 1.1–3.6)

Jon gen yagit

(Mt 3.1-12 ae Lk 3.1-9 ae 3.15-17 ae Jn 1.19-28)

¹ Yesu Kristo, Pinjkop dakon Monji, unun dakon Gen Bin Tagisi idon da wasosok.

² Kombi amin Aisaia da gen yan mandagit:

“Nandani, geno yan tenjenosak do amin kinda yabekgo unun da mibiltanj gamjak.

Anek kositgo anjnoman asak.

³ Miktim amin da aripmi dima egipmi timon amin kinda da yan tidanjek yosok,

‘Amin Tagi dakon kosit anjdimdim ani, kositni pasinj anjmilip ani.’”

⁴ Gen unun da tilagon Telagi Pakbi Sogok Amin Jon da miktim amin da aripmi dima egipmi timon kinj altagit. Altanjek but tobil anek telagi pakbi sonakwa Pinjkop da diwarini yopmanj yomjak do yoyigit. ⁵ Anjakwan Judia miktimon ae Jerusalem kokup papmon egipgwit amin Jonon kiwit. Yokwini yanjkwok anjakwa Jodan Pakbikon telagi pakbi sonj yomgut.

⁶ Jon da ilikba pigik panj egipgut unun bit madep kinda mani kamel unun dakon dangwani banj wasanbi. Anek bit gip kinda bobanj napmi do wamgut. Japni unun pilak pilak ae kabanj kok. ⁷ Gen yan yagit: “Amin kinda nak da manjikon apdisak. Unun dakon tapmim da nak dakon tapmim yapmanjdak. Nak oman monjini dakon pinbinisi egisat, do kandap gwilni dakon nap pabinj yigek tagi dima witalgenj. ⁸ Nak pakbisi banj telagi pakbi sonj damisat, mani unun da Telagi Wup sonj damdisak.”

Jon da Yesu telagi pakbi sonj imgut

(Mt 3.13-17 ae Lk 3.21-22)

⁹ Unun bisapmon Yesu Nasaret kokup Galili Provins yipmanjek apgut. Apban Jon da Jodan Pakbikon telagi pakbi sonj imgut. ¹⁰ Aban pakbikon da winjek winjek Yesu yan kagit: Kundu wital kinjakwan Telagi Wup kinarim da miktimon panj unun da tilak iyikon pigit.

¹¹ Anjakwan Kwen Kokupgwan da gen kinda yan altagit: “Gak Monjino. Butdasi galak tan gamisat. Butno gak do tagisi asak.”

Sunduk da Yesu anjekwalgit

(Mt 4.1-11 ae Lk 4.1-13)

¹² Unjudon gin Wup da Yesu yabekban miktin amin da aripmi dima egipmi timon kigit.

¹³ Kin unjudon gildat 40 egakwan Sunduk da anjekwalgit. Bit kilapyo da bikbigon egakwan ajelo da anpulugawit.

Yesu da pini wasajek panjetni timikgit

(Mt 4.12-17 ae Lk 4.14-15)

¹⁴ Jon dam teban yutnon yipba yigakwan Yesu Galili Provinskon kigit. Kin Pinjop dakon Gen Bin Tagisi yan tenjerajek yan yagit, ¹⁵ “Pinjop da Amin Kila Akdisak unjon dakon bisap kwan tosok. Unjon do ji but tobil ajek Gen Bin Tagisi unjon do nandan gadani.”

¹⁶ Yesu da Galili Pakbi idap kidipmin kinjek Saimon gat padige Andru gat pindakgit. Unjon amin bamot tap kilap simil simil yikni pakbi idapmon mabal pigakwan egipgumal. Pini unjon tap kilap simil simil do pi agak amin bamot. ¹⁷ Unjon amin bamot pindagek Yesu da yan yoyigit, “Abin nak nolgil, anjakwal amin timit timit dakon kosit doliko.”

¹⁸ Yanban unjudon gin tap kilap simil simil yikni yopmajek Yesu yolgimal.

¹⁹ Yesu da timisok di kinjek Jems, Sebedi dakon monji gat padige Jon gat pindakgit. Unjon bamot boron yigek tap kilap simil simil yikni bisawik panmilip anyo anjakwal pindakgit. ²⁰ Pindagek unjudon gin yan yoban nandajek datni Sebedi gat pi amini gat boron si yigakwa Yesu yolgimal.

Yesu da Kapaneam kokupmon pi agit

(Lk 4.31-37)

²¹ Yesu gat panjetni gat Kapaneam kokupmon kiwit. Kin altagjek Sabat bisapmon Yesu da Juda amin da muwut muwut yutnon wigek Pinjop gen yoyigit. ²² Gen teban yoyindet amin da tilagon dima yagit, amin mani ton da tilagon yagit, do amin da Pinjop gen yogokni do nandaba njaknjawarisi agit. ²³ Anjakwan unjudon gin konni ton amin kinda da yan tidajek yan yagit, ²⁴ “Yesu, Nasaret amin, gak niban anjim do nandisal? Nin panjupbal ak do abil? Nak nandan gamisat, gak Pinjop Dakon Telagi Amini.”

²⁵ Yan yanban Yesu da gen tebaisi yan iyigit, “Gak gen dima yanjek amin on yipman det!” ²⁶ Yanban kon da amin unjon ukwayigek madepsi yan tidajek yipman degek win kigit. ²⁷ Win kinjakwan amin da unjon kajak wuripdagek notni yoyin yoyin ajek yan yawit, “Mao, unjon ni yo kinda da altosok? On amin gen njaknjawarisi yosok. Amin mani ton da tilagon yosok. Kon gen yoyinban geni guramikan.” ²⁸ Yan yanakwa man bini da tepmisi iren tajak Galili Provins aripmisi agit.

Yesu da Pita dakon yopmi anmilip agit

(Mt 8.14-15 ae Lk 4.38-39)

²⁹ Juda amin da muwut muwut yutnon da pijek unjudon gin Jems gat Jon gat timikban, Saimon gat Andru gat unjon da yutnon wigiwit. ³⁰ Unjon yutnon Saimon yopmi giptimi kindapmi sonjakwan sot ajek pakgit. Unjon dakon mibili ³¹ iyinba Yesu kin kisitnikon abidajek ilikban pidagit. Yan aban sotni yipmanjakwan jap noni do oman agit.

Yesu da sot amin morapmi panmilip agit

(Mt 8.16-17 ae Lk 4.40-41)

³² Gildat pigakwan pilindo sot amin gat konni ton amin gat kisisi Yesukon panpan apgwit. ³³ Ajek kokup amin kisi morap yut unjon da yomakon muwukgwit. ³⁴ Muwugakwa Yesu da amin morapmisi sot mibili mibili awit unjon panmilip agit. Ajek konni ton amin morapmi konni yol yomgut. Ajek kon unjon nandan ingwit, do yansop anyomgut.

Yesu Galili miktimon agipgut
(Lk 4.42-44)

³⁵ Wisa dima daganakwan Yesu pilisisok pidan yut yipmanek miktim amin da aripmi dima egipmi timon panji egek bisit pi agit. ³⁶ Anjakwan Saimon gat notni kabi gat Yesu wisinek apgwit. ³⁷ Abiñ analon anek iyiwit, “Amin morapmisi da gak wisan.”

³⁸ Yanba yan yoyigit, “Nak unun amin kabi dogin dima pigim. Do nin kokup tan anan kwan unudon kinjek Pinjop gen yoyikeñ. Nak pi unun ak do pigim.” ³⁹ Yan yanek Galili Provinskon dukwan dukwan kisi agek Juda amin dakon muwut muwut yut morapmon Pinjop dakon gen yoyinek kon yol yominek agipgut.

Yesu da amin kinda wuda tebani ton anmilip agit
(Mt 8.1-4 ae Lk 5.12-16)

⁴⁰ Amin wuda tebani ton kinda da unudon kinjek nwankeñ an iminek bisit tebai yan iyigit, “Pinjop da dabilon kilek token do nandisal kan, tagi anmilip abi kilek token.”

⁴¹ Yanban Yesu da unun do bupmi nandaneke kisitni amin unun da kwenon witjineke yan iyigit, “Kilek toki do nandisat, do pasil gamni!” ⁴² Yan iyinban unudon gin wudani kibidaneke giptimni kilek tagit.

⁴³ Kilek tanban unudon gin Yesu da amin unun yabegek gen tebai yan iyigit, ⁴⁴ “Gak unun dakon mibili amin dima yoyiki. Anek mukwa sogok aminon kinjek giptingo yoliki. Anek Moses da yagit unun da tilagon paret anaki amin da asi kilek tal yan gandani.”

⁴⁵ Yan yanban yum kanek kin gen bin yan anireñ agit. Unun do anek Yesu kokup papmon noman kisak do nandaban tidok tagit. Kokup ilenji ilenikon gin agakwan amin morap dukwan dukwan egipgwit Yesukon apgwit.

2

Yesu da amin kisiri kandapmiyo kimakbi kinda anmilip agit
(Mt 9.1-8 ae Lk 5.17-26)

¹ Yesu gildat di egi aeni Kapaneam kokupmon kinjek yutnikon wigakwan kokup amin da abapni dakon gen nandawit. ² Nandaneke morapmisi da yutnon muwuk tuganeke diwari yomakon yik tuganba Pinjop dakon gen yoyigit. ³ Yoyinakan amin kabi kinda apgwiron da amin ⁴ kabi da amin kisiri kandapmiyo kimakbi kinda waman unudon anapgwit.

⁴ Anek yutnon awigi Yesu da buron yipdo anek aminon kwa tidanba yut kwenon awigiwit. Awigeke Yesu da si yikgit da kwenon yut tuwilba kosit pisanakan unudon da amin unun wayigon pagakwan nap anyawot anakwa pigigit. ⁵ Yan anakwa Yesu da nandan gadatni kanek amin kisiri kandapmiyo kimakbi yan iyigit, “Monji, diwarigo yopman gamisat.”

⁶ Yan yanban gen teban yoyindet amin diwari unudon yikgwit unun da buri da yan nandawit, ⁷ “Ma, amin on ni gen nan yosok? On Pinjop kulabisak on! Namin amin da diwari wiririt pi asak? Unun pi Pinjop dagin agagi!”

⁸ Yan nandaneke Yesu unun burikon da pindak nandan yomin mudaneke yoyigit, “Ji nido butjikon da nandak nandak unun nandan naman? ⁹ Jit da tagapmi, amin kisiri kandapmiyo kimakbi yan iyikdo, ‘Diwarigo wiririk gamisat’, bo unudeñ iyikdo, ‘Pidan yalin potgo timigek pilik bamok aki?’ ¹⁰ Amin Dakon Monji unun miktimon diwari wiririt dakon pi asak do yan mudan ibi yan nandaba pisosak do on amin anmilip aben.” Yan yanek amin kisiri kandapmiyo kimakbi yan iyigit, ¹¹ “Nak gayisat, pidan yalin potgo timigek yutgokon ki.” ¹² Yanban unudon gin amin morapmi da dabilon yalin potni timigek abigigit. Yan anakan amin kawit unun da tamtam yanek Pinjop ankinjek yawit, “Yo kalugisi altanban koman!”

Yesu da Liwai (Matyu) yan imgut
(Mt 9.9-13 ae Lk 5.27-32)

¹³ Yesu yan anek aeni pakbi idap ilenikon pigigit. Pigakwan amin morapmi yol anan unudon kwa Pinjop gen yoyigit. ¹⁴ Anek unudon da kinjek Liwai, Alpius dakon monji,

takis timit timit yutnicon yigakwan kagit. Kanjek yan iyigit, “Abin nak nol.” Yanban Liwai pidanjek Yesu yolgit.

¹⁵ Anjakwan Yesu Liwai da yutnon kwan yigek jap nawit. Monej timit timit amin ae yokwi pakpak amin morapmi Yesu gat panjetni gat jap nawit. (Ujuden amin morapmisi da Yesu yolgwit.) ¹⁶ Ujudon Parisi amin diwari yikgwit unun gen teban yoyijdet amin. Unun da Yesu monej timit timit amin gat ae yokwi pakpak amin gat kisi yigek jap nanba kanjek panjetni yan yoyiwit, “Ma, unun nido takis timit timit amin gat ae yokwi pakpak amin gat kisi yigek jap non? Unun tagi dima.”

¹⁷ Yanba Yesu da nandanjek yoyigit, “Amin sotni mini unun wuda wamagon dima kwan. Amin sotni ton unun dagin wuda wamagon kwan. Nak amin kilegi yan ilit do dima opgum, yokwi pakpak yan ilit do opgum.”

Jap kelkel dakon gen

(Mt 9.14-17 ae Lk 5.33-39)

¹⁸ Jon dakon panjetni gat ae Parisi amin gat unun bisapmon Pinjok do nandanjek jap kelek egipgwit. Anjaka amin diwari unun Yesukon kinjek yan iyiwit: “Jon dakon panjetni gat ae Parisi amin dakon panjetni gat unun Pinjok do nandanjek jap kelek egakwa gak dakon panjetgoni nido jap nanjek ekwan?”

¹⁹ Iyinja Yesu da yoyigit, “Monjisok minjat pak do an unun bisapmon notni gat jap kelek tagi egipni? Dima. Monjisok egakwan jap kelek aripmi dima egipmi. ²⁰ Mani don monji unun abidan anan kinakwa notni unun bisapmon jap kelek ekwan.”

²¹ “Nin ilikba pigik garanj pudaankwikon imal diwat kalugi pakbikon dima suganbi kinda nan bupnom kan, pakbikon sugono imal diwat unun da garanj ilikban pudaan ki madepsi akdisak. ²² Ae amin kinda da wain kalugi tibiri meme gip ban wasanbi tibiri kalipmikon kolesak kan unun tagi dima. Yan asak kan, wain da pukwa paptan meme gip kirinjigakwa wain man mudokdan. Amin da wain kalugi meme gip kalugikon kolenba wain gat meme gip gat kisi tagi tomal.”

Sabat bisap dakon gen

(Mt 12.1-8 ae Lk 6.1-5)

²³ Sabat kindakon Yesu gat panjetni gat unun wit pi kaga kindakon kiwit. Kinjek panjetni da wit bami diwari jimik dagawit. ²⁴ Anjaka Parisi amin da Yesu yan iyiwit, “Pindat, amin Sabat bisapmon nido gen teban yapmanjek pi an?”

²⁵ Yanba Yesu da yoyigit, “Dewit ae amin kabini jap do anjek yo awit unun ji manjin nandanyo awit bo dima? ²⁶ Unun Abiata da mukwa sogok amin dakon mibiltok amin egipgut bisapmon yan awit. Pinjok da yutnon wigek bret Pinjok do parekbi unun timik nanjek amin kabini kisi do yoban nawit. Bret unun amin isali da dima nok nogi, mukwa sogok amin dagin tagi nawit.”

²⁷ Yan yanjek yagit, “Sabat bisap unun do nandaba yo madep anjakwan amin kirinjik yoman unun da tagi dima asak. Sabat bisap unun amin panpulugok do anjek yipbi. ²⁸ Yando, Amin Dakon Monji unun Sabat bisap unun dakon Amin Tagini egisak.”

3

Yesu da Sabat bisapmon amin kinda anmilip agit

(Mt 12.9-14 ae Lk 6.6-11)

¹ Yesu aeni bisap kinda gat Juda amin da muwut muwut yutnon wigek amin kinda kisiri girenjki kinda yikban kagit. ² Unun da Sabat bisapmon amin panmilip aban kanjek gen pikon yipne yanon da amin diwari Yesu tebai kanjek yikgwit. ³ Anjaka Yesu da amin kisiri girenjki yan iyigit, “Amin da inamon pidaan at.”

⁴ Pidan agakwan miñat aminyo yañ yoyigit, “Sabat bisap dakon gen teban da yokwi aneñ do yosok? Bo tagi aneñ do yosok? Amin pañmilip aneñ do yosok, bo dapba kimotni do yosok?” Yañban gen tamoni dima iyiwit.

⁵ Yañ anakwa but tebani do butjap nandagit. Añek butni yokwi tañban kobok tobił tobił añek pindagek amin kisiri gireñikbi yañ iyigit, “Kisitgo añniñniñ a.” Yañban amin uñun kisiri añniñniñ aban kilek tagit. ⁶ Añakwan uñudon gin Parisi amin kiñek Erot dakon amin kabi uñun gat muwugek “Niañ añek añañneñ?” yañ do gen pañkosit awit.

Yesu da tapmiimni yolñban kokup isalni da dima nandañ gadañ imgwit
(Kilapmi 3.7–6.6)

Miñat amin kabi madep da Yesu yolgwit
(Lk 6.17-19)

⁷ Yañ anakwa Yesu da pañdetni timikban pakbi idapmon kiwit. Kiñakwa Galili amin morapmisi da yolgwit. Ae uñun gin dima, Judia miktimon da, ⁸ ae Jerusalem kokup papmon da, ae Idumea miktimon da, ae Jodan Pakbi usugap tet amin, ae Tair ae Saidon kokup tetgin do amin morapmi da Yesu dakon wasok agakni dakon gen bin nandañek apgwit. ⁹ Amin madepsi apgwit do Yesu da pañdetni yañ yoyigit, “Amin morapmisi do gitni gitni aba kañ bot kinda añañoman aba nak uñudon miñkañ wigikeñ.”

¹⁰ Yesu da sot wudani toñ morapmi pañmilip agit, uñun do añek sot wudani toñ amin Yesu igayik do añek ukwayit ukwayit añek Yesu da buron kiwit. ¹¹ Kiñakwa koñ uñun Yesu kañek miktimon gawagek madepsi yañ tidañek yawit, “Gak Piñkop dakon Monji.” ¹² Mani Yesu da mibilni dima yañ terñteñoni do yañsop tebaisi anyomgut.

Yesu da pañdetni 12 timikgit
(Mt 10.1-4 ae Lk 6.12-16)

¹³ Kili Yesu pakbi idap yipmañek ileñ kindakon wigigit. Wigek yabekbini dagoni do nandagit amin yoyiñban iyikon abañ muwukgwit. ¹⁴⁻¹⁵ Amin 12 uñun gat egipni do yabekbi kabini timikgit. Añek yañ yoyigit, “Ji yabekgo kiñ Piñkop gen amin yoyini, ae koñ yolni do yañ mudañ dabo koñ yolni.” ¹⁶ Yabekbini 12 uñun dakon mani yañ:

Saimon (mani kalugi Pita yañ iyigit),

¹⁷ ae Jems, Sebedi dakon monji,

ae Jems dakon padige Jon (uñun bamot mani Boanages yañ yoyigit, uñun dakon mibili Kiririñ Amin),

¹⁸ ae Andru,

Pilip,

Batolomiu,

Matyu,

Tomas,

Jems Alpius dakon monji,

Tadius,

Saimon Selot,

¹⁹ ae Judas Iskariot (uñun egi don Yesu uwalni da kisiron yipgut).

Yesu Sunduk gat pi amal yañ yawit
(Mt 12.24-32 ae Lk 11.14-23 ae 12.10)

²⁰ Añek Yesu yutnon wigakwan amin kabi madepsi aeni uñudon muwukgwit. Muwakwa Yesu gat pañdetni gat jap noni dakon bikbik dima pisañ yomgut. ²¹ Añek dabini uñun bini nandañek “Buri upbal tak” yañ yañek yutnikon iyin añañ kik do apgwit. ²² Añakwa gen teban yoyiñdet amin Jerusalem kokup papmon da apgwit uñun da Yesu do yañ yawit, “Koñ dakon amin tagini Belsebul uñun da burigwan egakwan uñun dakon tapmimon da koñ yoldak.”

²³ Yanba Yesu da panmuwugek tilak gen kinda yan yoyigit: “Sunduk da Sunduk notni aripmi dima yolyoli. ²⁴ Miktim kinda dakon amin da pudan kabi bamori anek emat wamjil kan, unun miktim tebai dima tokdisak. ²⁵ Ae amin yuri kinda dakon amin da pudan ki kabi bamot anek emat wamjil kan, unun amin yut tebai dima egipdan. ²⁶ Unuden gin Sunduk da pudan ki kabi bamot anek iyi emat wamjil kan, amin kabini tebai dima egipdan. Yan ani kan pasil mudokdan.

²⁷ “Bo namin dasi amin tebai kinda yigakwan yutnikon wigi yo kabini gwayen timitjak? Unun aripmi dima. Mibiltok tebai kendagek kisit kandapmiyo wamanek yo kabini tagi gwayeni.

²⁸ “Nak asisi dayisat, Pinjkop da yokwi mibili mibili gat ae Pinjkop abin yip do manji gen yogok gat dakon diwari tagi wiriritjak. ²⁹ Mani amin kinda da Telagi Wup abin yip do manji gen kinda yosak kan, Pinjkop da diwarini dima wiriritjak. Unun dimasisi, unun diwarini mudok mudogi mini tan wigikdisak.”

³⁰ Amin da Yesu burikon kon kinda egisak yan yawit unun do anek gen unun yagit.

Yesu dakon meji padik padikyo
(Mt 12.46-50 ae Lk 8.19-21)

³¹ Gen yan yoyinakwan meji padik padikni da abin yomakon agek Yesu yomakon pisak do gen yipba wigigit. ³² Wikwan amin Yesu gat yikgwit unun da yan iyiwit, “Menjo padik padikgo yomakon da gak do yon.”

³³ Yanba yan yoyigit, “Menjo padik padikno unun namin?” ³⁴ Yan yanek amin angwasinek yikgwit kabikon dabil sintanek yagit, “Nak dakon menjo ae padik padikno oni. ³⁵ Pinjkop dakon gen guramikan amin unun nak dakon menjo ae padik padikno ae samino kabi.”

4

Jap yet tintinok dakon tilak gen
(Mt 13.1-9 ae Lk 8.4-8)

¹ Bisap kindakon pakbi idap ilerikon minat aminyo aeni yoyin dekgit. Amin madepsi da abin unudon muwugakwa Yesu boron wigigit. Boron yigakwan amin morap ilerikon yikgwit.

² Yigakwa Yesu da tilak gen morapmi yoyinek kinda yan yagit, ³ “Nandani! Amin kinda da jap yet tintinok do pigaga kigit. ⁴ Jap yet tintinokwan diwari da kosiron manba minam da abin nawit. ⁵⁻⁶ Yeri diwari da miktim tipmi ton timon mawit. Unun kwenjok tawit, do tepmi kwawit, mani tip kwenon miktim morapmi dima, do geli tagi dima yopba kiwit. Do gildat da win pindakban alek tawit. ⁷ Ae jap yet diwari da jon keli ton tingwan mawit. Unun jon keli ton gat kisi kwanek wutjinba kimak mudawit. ⁸ Ae jap yet diwari miktim nelagi ton unudon man kwawit. Diwari bami 100, ae diwari bami 60, ae diwari bami 30 tawit.” ⁹ Gen unun yanek aeni sanbenek yan yagit, “Gen on nandak do galak ton amin ji pakyansi nandanek mibili nandan pisoni.”

Tilak gen yogok dakon mibili yoyigit
(Mt 13.10-17 ae Lk 8.9-10)

¹⁰ Amin kabi madep kinakwa iyi dakon pandetni 12 kabi gat ae amin diwari gat da tilak gen dakon mibili nandak do iyiwit. ¹¹ Iyinja yagit, “Pinjkop dakon Amin Kila Agakni dakon gen pasili unun dakon mibili ji ban dayin tentenosot. Mani Pinjkop dima nandan iminek wanga ekwan amin tilak gen gin nandan.

¹² “Unun dabil da yo asat unun pindakgan mani mibili dima nandan,
ae geno nandan, mani mibili dima nandan pisoni.

Do Pinjkop da diwarini wiririk yomjak do but tobil ak do dima nandan.’ ”

Jap yet tɪntɪnok dakon mibili yoyigit
(Mt 13.18-23 ae Lk 8.11-15)

¹³ Yanɪ yanɛk yagit, “Tɪlak gen yat dakon mibili dima nandanɪ kanɪ, tɪlak gen diwari yoko nianɪ anɛk nandanɪ pisoni? ¹⁴ Amin jap yet tɪntɪnosok unɪun Pinɛkop gen tɪntɪnosok. ¹⁵ Amin Pinɛkop gen nandanɛk butni dima pisonɪ unɪun jap yet kosiron mawit unɪuden. Sunduk da abinɪ gen tagi butnikon tonɪ unɪun gwayenɪ panɛkisak. ¹⁶ Amin diwari miktɪm tɪpmi tonɪ tim yombem, unɪun amin Pinɛkop gen nandanɛk but galagon da abidonɪ. ¹⁷ Mani butnikon geli tagi dima yipban kigit do bisap pisipmisok akɛanɪ. Jigi mibili mibili ae Pinɛkop dakon gen dakon uwal apni bisapmon nandanɪ gadatni yopba witdal kɪkdanɪ. ¹⁸ Ae amin diwari miktɪm nap keli tonɪ tim yombem. Unɪun Pinɛkop gen nandanɪ, ¹⁹ mani nandak nandakni miktɪm dakon yo morap do nandanɪ, ae moneɪ panɪmuwut dakon galaktok da Pinɛkop gen witɪnɪba bami dima tosok. ²⁰ Ae amin diwari miktɪm nelagi tonɪ tim yombem, unɪun amin Pinɛkop gen nandanɛk abidonɪ. Unɪun amin bami 100, ae kinda bami 60, ae kinda bami 30, yanɪ tanɪ tanɪ anɪ.”

Telagi egip egip dakon gen
(Lk 8.16-18)

²¹ Gen kinda sanɛbenɛk yanɪ yoyigit, “Namin da lam koleɛk kwoba nanɪ gap asak, bo pigat kagagwan yipjak? Dimasi, tamonikon yipno tenɛtenosok. ²² Yo pasili tonɪ ae yo witɪnɪbi da tonɪ unɪun kisi tenɛtenikon tokdanɪ. ²³ Gen on nandak do galak tonɪ amin ji pakyanɛsi nandanɛk mibili nandanɪ pisoni.”

²⁴ Yanɪ yanɛk yagit, “Ji gen unɪun nandanɪ unɪun pakyanɛsi nandani. Ji Pinɛkop dakon gen nandanɛk guramitni kanɪ, Pinɛkop da sanɛbenɛk damdisak. Mani geni dima nandani kanɪ, sanɛbenɛk dima damdisak. ²⁵ Nak dakon gen nandanɛk burikon yipmanɛdak unɪun amin Pinɛkop da sanɛbenɛk nandak nandak imdisak. Mani geno nandanɛk burikon dima yipmanɛdak unɪun amin geno diwari nandagit unɪun pasil imdanɪ.”

Jap yet kwoɪ unɪun dakon tɪlak gen

²⁶ Yesu da sanɛbenɛk yanɪ yagit, “Pinɛkop da Amin Kɪla Asak unɪun dakon mibili nandani do tɪlak gen kinda gat dayiko nandani. Amin kinda jap yet pigaga tɪntɪnosok. ²⁷ Kalbi dipmin pokdok ae gildat kalba wanga wanga agakwan jap yet kwoɪ. Mani nianɛsi anɛk kwoɪ unɪun dakon mibili dima nandisak. ²⁸ Miktɪm da iyi upmagakwan gigi wirɪ tami yopmanɛk bami tonɪ. ²⁹ Bami tarakwa pi ami da bami pasak.”

Mastat yet dakon tɪlak gen
(Mt 13.31-32 ae Lk 13.18-19)

³⁰ Yesu da sanɛbenɛk yanɪ yagit, “Pinɛkop da Amin Kɪla Asak unɪun dakon mibili yo nikon tɪlak ako nandani? ³¹ Unɪun mastat yet yombem. Mastat dakon yeri unɪun jap yet kisi morap dakon pinɪbi, monɪnɪsisok. ³² Mani miktɪmon kwaotno madepsi kwosok. Jap diwari dakon tagok tagokni unɪun yapmanɪ mudosok. Kɪlinɪ madep yopban kɪɛakwa minam morapmi da panɛabinɪ unɪun da yonɛgamɛwan yikɛanɪ.”

Yesu tɪlak genon da gin gen yagit
(Mt 13.34-35)

³³ Yesu da nandak nandakni da aripmon Pinɛkop dakon gen yoyinɛk tɪlak gen unɪuden morapmi yoyigit. ³⁴ Amin madep kabikon Pinɛkop gen tɪlak genon dagin yoyigit. Mani panɛdetni gat egek tɪlak gen dakon mibili yoyinɪ tenɛtenagit.

Yesu da yanɛban mirim madep yawokgit
(Mt 8.23-27 ae Lk 8.22-25)

³⁵ Unɪun gildat da pilin pilindo Yesu boron yigek panɛdetni yanɪ yoyigit, “Pakbi idap teri kinda do kino.” ³⁶ Yanɪ yanɛban panɛdetni amin kabi madep yopmanɪ degek boron wikwa panɛdetni gat kisi kiwit. Ae bot diwari gat kisi kiwit. ³⁷ Kɪɛakwa mirim madep anɛk pakbi

tamaligakwan boron pigiwit. Pigi tuganban bot pakbigwan pigik do agit. ³⁸ Anjakwan Yesu bot burikon busur kidir kindakon witjinek dipmin pagakwan panjetni da anyolek iyiwit, “Yoyinet, nin pakbi nan kimotnej do nandabi yo isali asak?”

³⁹ Yan iyinba Yesu da pidan agek mirim gat ae pakbi gat tebai yoyinek yagit, “Yawokgil!” Yanban mirim yawogakwan pakbi wayin dimasi agit.

⁴⁰ Anek panjetni yan yoyigit, “Ji nido pasolgon? Sigin dima nandan gadan naman, ma?”

⁴¹ Yanban panjetni si pasalek iyi gin yawit, “On nianen amin kinda da mirim ae pakbiyo yoyinban geni guramikgamal?”

5

Yesu da kon morapmi yolgit
(Mt 8.28-34 ae Lk 8.26-39)

¹ Yesu gat panjetni gat pakbi idap teri kinda Gerasa amin da miktimon kiwit. ² Boron da pinakwan, amin kinda konni ton unun da amin kimakba panji tip kinamgwan yopmanan miktimon da abin altan imgut. ³ Amin unun amin da kisitni ae kandapmiyo nap teban nan wamwami dakon arip dima agit. ⁴ Amin da bisapmi bisapmi kisit kandapyoni wamgwit, mani unun amin tebai do nap teban si pandagagit. Amin da aripmi dima abidogi. ⁵ Unun pilin kaga ae gildat kalba amin kimakba yopmanan miktimon ae kabapmon egek madepsi yan tidanek giptimi tipban mandagit.

⁶ Yesu dubagikon akban kanek tintim yanek Yesu da buron kin gawak imgut. ⁷ Anek yan tidanek yan iyigit, “Yesu, Pinkop Wikwisi dakon Monji, gak niansi annam do abisal? Pinkop da manon tepmi pi dima nabi do yan teban ta.”

⁸ Unun da yan yagit, nido Yesu da yan iyigit, “Kon gak on amin yipman degek win ki!”

⁹ Yanban Yesu da antobilek iyigit, “Mango namin?”

Yan iyinban yagit, “Nak mano Amin Kabi Madep. Nin morapmi da ekwaman.” ¹⁰ Yan yanek bisit tebai sanbek sanbek iyiwit, “Nin nolbi on miktim tim dima yipman detnej.”

¹¹ Miktim unun da ilerjon bit kabi madep jap nanek egipgwit. ¹² Kon unun Yesu da nandan yoban bit da butgwan pigini do bisit tebai iyiwit. ¹³ Yanba Yesu da nandan yoban kon da aminon da wunek bit da butgwan pigiwit. Pigakwa bit unun pasal abiginek pakbi idap tagit unungwan pige kimakgwit. Bit kalonjok dima, 2 tausen da kimakgwit.

¹⁴ Kimagakwa bit dakon kila amin da kokup kapmat tagit ae miktim diwarikon kin unun noman tawit dakon gen bin yoyiwit. Yoyinba amin da yo noman tagit unun kok do anek abin mudawit. ¹⁵ Yesukon abinek amin konni morapmi gat egipgut unun buri pisagit ae ilikba pigikni ton da yikban kawit. Yan yikban kan pasalgwit. ¹⁶ Yo dabil da kan nandan yo awit amin unun da kon gat egipgut amin gat ae bit kabi dakon gen bin gat kisi amin yoyin mudawit. ¹⁷ Gen unun nandan mudanek Yesu miktim unun yipman kisak do tebai iyiwit.

¹⁸ Iyinba nandanek Yesu unun boron wigakwan amin kon gat egipgut unun da Yesu yol do bisit tebai iyigit. ¹⁹ Tebaisi iyinban kirinik iminek yan iyigit, “Gak yutgokon kin Amin Tagi da gak do bupmi nandanek wasok madep ak unun dakon gen bin yawi diwat kabigo yoyin mudoki.” ²⁰ Yanban amin unun kin Yesu da yo agit unun dakon gen bin Dekapolis miktim unudon amin yoyinban nandaba njwakjwarisi agit.

Yesu da minjatjok kinda aban pidagit
(Mt 9.18-26 ae Lk 8.40-56)

²¹ Yesu unun boron wigek pakbi idap teri kinda do wigakwan amin morapmisi abin muwukgwit. ²² Muwugakwa Juda amin dakon muwut muwut yut dakon kila amin kinda mani Jairus, unun da abin Yesu kanek burikon kin gawak imgut. ²³ Anek si anpulugosak do madepsi yan iyigit, “Gwano kimotdisak, do abinek kisitgo da witjinbi kilek tanek egipjak.” ²⁴ Iyinban nandanek Yesu gat kigimal.

Kinjakwal amin morapmi da yolek gadat gadat tebaisi awit. ²⁵ Anakwa binapnikon miñat kinda akgit, unun dagañ mok anek yawini mañakwa egakwan bilak 12 agit. ²⁶ Anakwan wuda wamak morapmi da anpulugok do pi antidok anakwa tepmi madepsi nandanek egipgut. Wuda wamak yumañ nok do anek moneñni kisi yomiñ mudagit. Aban sotni dima tagap tagit, si madep tagit. ²⁷ Aban miñat unun da Yesu dakon bin nandanek, miñat amin diwari unun da bikbigon egek manjikon kinjek ilikba pigiknikon igayigit. ²⁸ Igayinjek yañ nandagit, “Ilikba pigiknikon igayiken kan, kilek token.” ²⁹ Yañ nandanek igayinban unudon gin yawini jiptarban giptimi kilek tarban nandagit.

³⁰ Aban Yesu unun tapmimni abikwa nandanek tobilek yañ yagit, “Ilikba pigikno namin da igayisak?”

³¹ Yañban pañdetni da yañ iyiwit, “Amin da gadat gadat tebaisi anakwa namin da igayin namisak yañ nido yosol?”

³² Mani Yesu unun amin igayin imgut unun kok do sigin wisigit. ³³ Miñat unun giptimikon wasok noman tagit unun nandanek buri sugarban nimmimigek Yesu da buron gawak iminek mibilni yañ tenñtagit. ³⁴ Mibilni yañ tenñtarban Yesu da yañ iyigit, “Gwano, nandan gadatgo da gak anjek ak. Unun do butgo yawori tarakwan kiki. Sotgo kili pasilak.”

³⁵ Yesu gen yañ iyinjakwan, muwut muwut yutni dakon kila amin Jairus da yutnon da amin diwari da abin Jairus yañ iyiwit, “Gwago kili kuñwak, unun do nido yoyinñdet isal dogin jigi imisal?”

³⁶ Yañba Yesu da gen unun nandagit, mani dima nandabi wup agit. Anek kila amin yañ iyigit, “Dima pasolgi. Isal nandan gadat aki.”

³⁷ Yañ yanek miñat aminyo diwari yopmanek, Pita, Jems ae padige Jon unun banjin timikban kiwit. ³⁸ Kin kila amin da yomakon altanek amin da upbalap madep ae gen kunamyo anakwa pindak nandanjo agit. ³⁹ Anek yutnon wigek amin yañ yoyigit, “Ji nido kunam kugiyo madepsi an? Miñatjok unun dima kuñwak, unun isal dipmin pokdok.”

⁴⁰ Yesu da yañ yañban nandanek jikgo yanjan imgwit.

Yañ aba yoyinban yomakon pigi mudanakwa, miñatjok dakon menji datniyo ae pañdetni timikban miñatjok pakgiron wigiwit. ⁴¹ Wigi miñatjok kisirikon abidanek iyigit, “Talita kum!” (Unun dakon mibili, “Miñatjok pidoki do gayisat!”) ⁴² Yañban unudon gin miñatjok pidanek kin ap aban kanek yañ kimakgwit. (Miñatjok bilakni 12 kabi.)

⁴³ Anakwa Yesu da amin dima yoyini do yañsop tebaisi anjomgut. Anek miñatjok jap iminba nosak do yoyigit.

6

Nasaret amin da Yesu do kuraktan imgwit

(Mt 13.53-58 ae Lk 4.16-30)

¹ Anakwa Yesu unun kokup yipmanek, kokupnikon kinjakwan pañdetni yolgwit.

² Pañki egek Sabat bisapmon Juda amin da muwut muwut yutnon wigi Pinokop gen yoyigit. Anakwan amin morapmi Pinokop dakon gen nandanek yikgwit amin unun tamtam yanek yañ yawit, “Yo unun dukon timikgit? Nandan kokwin tagisi gat ae wasok tapmimi ton agak unun naminon timikgit? ³ Unun kisit kilda kinda, Maria dakon monji. Padik padikni unun Jems, Josep, Judas ae Saimon. Ae samini binapninon ekwan.” Yañ yanek inñan iminek nandaba pinban imgwit.

⁴ Yañ nandanek egakwa Yesu da yañ yoyigit, “Kombi amin kinda man bini miñtim diwarikon ton, mani iyi da kokupmon yawi diwatni gat ae yutnikon amin gat da mani dima anenokgon.” ⁵ Unudon wasok tapmimi ton ak do antidok agit. Unun yum amin sotni ton kalonisok di ban kisitni kwenikon witinjek pañmilip agit. ⁶ Anek nandan gadatni mini do, unun do nandaban nwanñwarisi agit. Yañ nandanek kokup tar anjan kiwit unudon kin Pinokop dakon gen yoyin dekgit.

Yesu tapmimni yolınban pañdet kabini da dima kañba pisagit
(Kilapmi 6.7–8.21)

Pañdetni 12 kabi yabekgit
(Mt 10.5-15 ae Lk 9.1-6)

⁷ Yesu pañdetni 12 kabi yañ yoban opba, bamot bamot Piñkop dakon gen yoni do yabekgit. Yabekgek koñ yolni do yañ mudar yomiñek yañ yoyigit, ⁸ “Ji yo diwari di dima pañek kini, win kirin banin pabidaneñ kini. Jap bo yik bo monerjo dima pañek kini. ⁹ Kandap gwil pañek agipni, anek paba pigik kaloni gin ilikba pigisak. ¹⁰ Kokup kindakon kin yut kindakon gin yigek pin kini. ¹¹ Kokup kindakon kin altañba not dima andamiñek genji dima nandaneñ manji damni kañ, kandapjikon kimbaban toñ unun kokup yip do anek tidanba kini. Yañ anakwa unun kokup amin da ‘Geni dima nandaman, unun do an’ yañ nandani.”

¹² Yañ yañban pañdetni da kinjek amin but tobil ani do yoyiwit. ¹³ Yañ yoyineñ koñ morapmi yol yomiñek sot amin morapmi bit nelak soñ yoba kilek tawit.

Erot da yañban Jon anakgwit
(Mt 14.1-12 ae Lk 3.19-20 ae 9.7-9)

¹⁴ Yesu dakon man bin ireñ tañban kila amin madep Erot unun kisi da nandagit. Amin diwari da Yesu do yañ yawit, “Jon Telagi Pakbi Sogok Amin unun kimoron da pidagit, anek wasok tapmimi toñ agak dakon tapmim tañ imisak” yañ yawit. ¹⁵ Yañ anakwa amin diwari da yawit, “Unun Elaija.” Ae diwari da yawit, “Unun kombi amin kinda, kombi amin kalip egipgwit unuden amin kinda.”

¹⁶ Mani Erot unun nandaneñ yagit, “Kalip nak da Jon dakon tegi mandan dagagim, unun amin dasi kimoron da pidagit.” ¹⁷⁻¹⁸ Kalip Erot da padige Pilip dakon miñatni Erodias tuwil pagit. Aban Jon da Erot yañ iyigit, “Gak gen teban yapmanek padigigo dakon miñatni tuwil pal. Unun tagi dima.” Gen unun nandaneñ Erot da obip amini yabekban kin Jon abidaneñ nap teban nan waman dam tebanon yipgwit.

¹⁹ Jon da gen yañ yañban Erodias da Jon do nandaban yokwi tañban anakba kimotjak do si nandagit. Mani aripmi dima, ²⁰ nido Erot da Jon do pasalek yañ nandagit, “Jon unun amin kilegi ae telagisi.” Yañ nandaneñ si anjuktanagit. Erot da Jon dakon gen nandaneñ but morap agit, mani geni nandak do galak tagit.

²¹ Bunon Erodias da Jon anakba kimotjak unun dakon kosit kagit. Altok altok bisapnikon Erot da jap noknok ak do amin madep pañmuwukgit. Gapman dakon pi amin madep ae emat amin dakon mibiltok amini ae Galili miktim dakon kila amin kisi pañmuwukgit. ²² Jap nan yigakwa Erodias dakon gwi da pañabin inamnikon kap agit. Aban Erot ae amin jap nawit unun kisi da kañ galak tawit. Kañ galak tañ Erot da miñat gimon yañ iyigit, “Ni yo do galak tosol unun nayinbi tagi gabeñ.” ²³ Yañ yanek yañ teban tok gen kinda yañ yagit, “Yo nido nayiki, tagi gabeñ. Miktimno teri kinda pidan gak do tagi gabeñ.”

²⁴ Yañban miñat gimon unun da wanga kin meni yañ iyigit, “Ni yo nan namjak do iyiken?”

Yañban iyigit, “Kin Jon Telagi Pakbi Sogok Amin unun dakon busuni unun do iyiki.”

²⁵ Meni yañ yañban miñat gimon unun tepmi wigek Erot yañ iyigit, “Jon Telagi Pakbi Sogok Amin dakon busuni abisok gin idapmon yipman nabi.”

²⁶ Gen yañ yañban Erot buri wagil yokwi tagit. Mani amin jap nawit unun da inamon yañ teban tok gen yagit unun kirinjit do mayak tañek gen yagit unun dima kirinjkigit. ²⁷ Unudon gin emat amin kinda Jon dakon busuni anopjak do yabekgit. Yabekban unun da kin dam teban yutnon wigi Jon dakon tegi mandan dagagit. ²⁸ Mandan dagan idapmon yipman anabin miñatjok unun do iban anki meni do imgut. ²⁹ Anakwan Jon dakon pañdetni gen bini nandaneñ kin bumjotni abidan anki tip kinamon yipgwit.

Yesu da amin 5 tausen do jap yomgut
(Mt 14.13-21 ae Lk 9.10-17 ae Jn 6.1-13)

³⁰ Don yabekbi kabi da abiŋ Yesu anɗwasinɗek yo awit ae Piŋkop gen yawit uŋun dakon geni iyiwit. ³¹ Iyiŋ mudanɗa amin morapmisi kiŋ abiŋ abiŋ anakwa Yesu gat yabekbi kabini gat jap noknok dakon bikbik dima pisanɗ yomgut. Aban Yesu da yabekbi kabini yaŋ yoyigit, “Opba miŋtim amin dima ekwaŋ timon kino. Uɗudon egek tapmim pani.”

³² Yaŋ yaŋek boron wiɗek miŋtim amin da dima ekwaŋ timon kiwit. ³³ Mani amin morapmi da uɗudon kwaŋ yaŋ pindak nandanɗo awit. Yaŋ nandanɗek kokup morapni yopmaŋ yopmaŋ aŋek amin morapmi miŋtim kosit timtim yaŋek uŋun da kalip kiŋ altawit. ³⁴ Kiŋ altaŋakwa Yesu boron da ilenɗikon obiŋek amin morapmisi pindagek sipsip kila amini mini yombem da egipgwit, do bupmisi nandanɗ yomgut. Yaŋ nandanɗek uɗudon giŋ wasaŋek Piŋkop gen morapmi yoyigit. ³⁵ Piŋkop dakon gen yoyinɗakwan pilin pilindo paŋdetni da abiŋ Yesu yaŋ iyiwit, “Miŋtim amin dima ekwaŋon ekwamaŋ, ae gildat kili piɗikdisak, ³⁶ do yoyinɗi amin kabi madep kokup moniŋ moniŋ ae kokup teri dingwan kiŋek jap yumaŋ noni.”

³⁷ Iyiŋba yaɗit, “Disi jap yoba noni.”

Yaŋban paŋdetni da yaŋ iyiwit, “Amin morapmisi ekwaŋ, do monerɗ 200 danari baŋ jap yumnerɗ kaŋ aripmi asak. Yaŋ aneŋ do yosol, ma?”

³⁸ Yaŋba yoyigit, “Disikon bret niaŋ da toŋ. Kiŋ pindakgit.”

Kiŋ pindak abiŋ yaŋ iyiwit, “Bret kisit kinda, ae tap kilap bamori yaŋ giŋ taŋ nimaŋ.”

³⁹ Yaŋ yaŋba Yesu da yoyinɗan paŋdetni da amin kisisi kosiri kosiri joŋ timon yitni do yoyiwit. ⁴⁰ Kosiri kinda 50 ae kosiri kinda 100 yaŋ yik aŋaŋ kiwit. ⁴¹ Yik mudanɗa bret kisit kinda ae tap kilap bamot uŋun gat timiɗek Kwen Kokup sinɗaŋek gisamikgit. Gisamiɗek bret jokgal paŋdetni do yoban uŋun da amin do kokwinik yomgwit. Ae tap kilap yaŋ giŋ kokwinik paŋdetni do yoban uŋun da amin do yomgwit. ⁴² Yoba timiɗek amin kisisi jap aripmisi nawit. ⁴³ Naŋba aripmi aŋakwan bret diwat ae tap kilap diwat tawit uŋun paŋdetni da yik madepsi 12 kabi similba tugawit. ⁴⁴ Amin jap nawit uŋun 5 tausen yaŋ da nawit.

Yesu da pakbi kwenon bamaŋ bamaŋ kigit
(Mt 14.22-33 ae Jn 6.16-21)

⁴⁵ Uɗudon giŋ Yesu da paŋdetni yoyinɗan boron wiɗek Betsaida kokupmon mibil taŋ kiŋakwa Yesu da amin kabi madep uŋun yoyinɗan wasen kiwit. ⁴⁶ Yoyinɗan kiŋakwa iyi bisit pi ak do kabapmon wiɗigit.

⁴⁷ Pilin pilindo bot pakbi idap binapmon taŋakwan Yesu iyi giŋ tap kidipmiŋon egipgut. ⁴⁸ Egakwan mirim madep aŋakwan paŋdetni pakbi wayit do antidok aŋakwa pindakgit. Yaŋ pindagek wisa wisa do pakbi idapmon bamaŋ bamaŋ kiŋek kiŋ paŋdetni yap do agit. ⁴⁹ Pakbi idap kwenon kiŋakwan kaŋek paŋdetni kisi da yaŋ nandawit, “Koŋ kinda da abisak!” ⁵⁰ Yaŋ nandanɗek madepsi pasalek yaŋ tidawit.

Mani uɗudon giŋ Yesu da yaŋ yoyigit, “Ji teban taŋek atni. Nak naga obisat. Dima pasolni.” ⁵¹ Yaŋ yaŋek boron wigakwan mirim yawokgit. Yawogakwan paŋdetni da tamtamsi yawit. ⁵² Nido Yesu da miŋat aminyo do bret kokwinik yomgut uŋun dakon mibili dima nandawit. But nandak nandakni dima pisanɗakwan egipgwit.

⁵³ Pakbi idap teri kinda Genesaret miŋtimon wiɗek bot ilenɗikon aŋteban awit. ⁵⁴ Aŋteban aŋek bot yipmaŋek piɗakwa uɗudon giŋ miŋat aminyo da Yesu kaŋ nandanɗo awit. ⁵⁵ Yaŋ kaŋ nandanɗo aŋek timtim yaŋek kokupmi kokupmi kiŋ yoyinɗa sotni toŋ amin wayik wamaŋek Yesu dukwan dukwan egipgut uɗudon paŋkiwit. ⁵⁶ Aŋek kokup pap bo kokup moniŋ ae dukwan dukwan kigit amin da sot amin muwut muwut tamokon uɗudon paŋabiŋ yopgwit. Aŋek paba piɗik diwatnikon igayini do bisit tebai iyiwit. Yaŋ igayiwit amin uŋun kilek taŋ mudawit.

7

Piŋkop dakon gen teban da babak dakon gen yapmandak
(Mt 15.1-9)

¹ Parisi amin gat gen teban yoyiŋdet amin gat Jerusalem kokup papmon da obiŋ Yesu angwasineŋek muwukgwit. ² Muwugek paŋdet kabinikon da diwari kisitni dima suganeŋek jap isal timik nanjo aba pindakgwit. ³ Parisi amin ae Juda amin kisisi babakni dakon gen teban yolek kisiri suganeŋek gin jap nanj nanj anj. ⁴ Ae maket tamokon da tobilek obiŋ yanj gin kisiri suganeŋek jap nonj. Unjun gin dima, gen teban morapmi yolek kap, kwoba, idapyo kisi sugonj.

⁵ Yanjo, Parisi amin ae gen teban yoyiŋdet amin da Yesu yanj iyiwit, “Nido paŋdetgoni unjun babak dakon gen teban yapmanjek kisiri dima suganeŋek jap nonj?”

⁶ Yanja anjtoBILEK yoyigit, “Piŋkop da kombi amin Aisaia dakon nandak nandakni anjtagap aban jamba but amin ji do gen yanj mandagit:

‘Unjun amin kabi gen kaga dagin nak man madep namanj,
mani but dasi nak dima nandanj namanj.

⁷ Iyi dakon gen teban do, “On unjun Piŋkop dakon gen” yanj yanjek amin yoyiŋ dekganj.
Nak gawak namanj unjun koko yo isali asak.’

⁸ Ji Piŋkop dakon gen teban yipmanjek babakji dakon gen paŋteban anjek paŋ ekwanj.”

⁹ Yesu da sanjenek yanj yagit, “Ji Piŋkop dakon gen teban yum pindagek disi dakon yanj teban tok gen guramikganj. ¹⁰ Moses da kalip yanj mandagit:

‘Ji meŋ datyo dakon piŋbi egek geni guramitni’,

ae ‘Amin kinda da meŋ datyo do gen yokwi kinda yosak kanj, unjun amin si anjakba kimotjak.’

¹¹ Mani disi Moses dakon gen maba kwanek yanj yonj, ‘Amin kinda da meŋi bo datni yanj iyisak, “Nak yo on kili Piŋkop do manjigim. Dima tam tagi paŋpulugokom.”’ ¹² Yanj yanjek meŋi ae datni dima paŋpulugosok. Anjek ji da unjun amin do yanj yonj, ‘Unjun amin tagi asak nido yo unjun Piŋkop do kili manjigit.’ ¹³ Ji yanj anjek babakji dakon yanj teban tok gen guramigek Piŋkop dakon gen maba kisak. Ae unjun gin dima, yo morap diwari kisi yanj gin anj.”

Yo noknogi da amin dakon but dima paŋupbal asak
(Mt 15.10-20)

¹⁴ Yesu da aeni amin yanj ilikban apba yoyigit, “Gen dayiko ji morap kisi da mirak yopmanjek nandaba pisosak. ¹⁵⁻¹⁶ Yo kinda amin kwasopgwan pigisak unjun da amin dakon but aripmi dima anjupbal asak. Yo kinda amin butgwan da wiŋ wanja kisak unjun da amin dakon but anjupbal asak.”

¹⁷ Yanj yanjek amin kabi madep yopmanjek yutnon wigakwan paŋdetni da tilak gen dakon mibili nandak do iyiwit. ¹⁸ Iyiŋba Yesu yanj yagit, “Jiyo kisi nandak nandakji mini anjakwan unjun dakon mibili dima nandanj, ma? Yo kinda amin kwasopgwan pigisak unjun da amin dakon but aripmi dima anjupbal asak. ¹⁹ Nido but nandak nandak nikon dima pigisak, isal kwasopnikon pigakwan unjun da anjosit anjakwan kosiri nanj abigisak.” (Yesu yanj yagit, do jap kisisi Piŋkop da dabilon kilegi gin.)

²⁰ Yesu da sanjenek yanj yagit, “Yo amin but nandak nandagon da wiŋ wanja kwanj unjun da amin dakon but paŋupbal anj. ²¹ Yo amin but nandak nandagon da wisak unjun yanj: nandak nandak yokwi, yumabi anjak mibili mibili, yo kabo, amin dapdap, ²² amin wam kili abi da yumabi anjak, pindak galaktok, anjak yokwi mibili mibili, top gen yogok, kwen wigik, tagisi ekwanj amin do nandaba yokwi tok nandak nandak, ae not do yokwi yogok, gen kirijit, ae nugigi anjak. ²³ Unjun yokwi morap amin buron da wiŋ wanja kwanj unjun da amin paŋupbal anj.”

Ponisia miŕtim miŕjat kinda Yesu nandan gadan imgut
(Mt 15.21-28)

²⁴ Yesu da unun kokup yipmanek Tair kokupmon kigit. Kiŕ yut kindakon wigek pasili egek yik yawot aken yan nandagit, mani pasili egip do antidok agit. ²⁵ Unun bisapmon miŕjat kinda gwi koŕni toŕ unun da Yesu dakon gen bini nandajek abin Yesu da kandap mibilon gawak imgut. ²⁶ Unun miŕjat Israel miŕjat kinda dima, unun Grik miŕjat kinda Ponisia tetgin Siria miŕtimon altagit. Yesu da gwi dakon koŕ yol imjak do bisit tebai iyigit.

²⁷ Iyiban Yesu da yan iyigit, “Mibiltok Juda amin panpuluganek ae don miŕtim diwarikon amin panpulugoken. Yosol unuder aber kan, miŕjat monjiyo dakon jap piban do yomdisat. Unun tagi dima.”

²⁸ Yanban miŕjat da kobogi yan iyigit, “Amin Tagi, asi yosol, mani miŕjat monjiyo da jap nanakwa jimjimi mibilikon moŕ unun piban da si noŕ.”

²⁹ Yanban Yesu da yan iyigit, “Gak gen kobogi tagisi yosol, do koŕ gwago kili yipman dek, do tobilek yutgokon kinjek koki.”

³⁰ Yan iyiban miŕjat unun yutnikon kiŕ kanban gwi koŕni mini da tamokon pakban kagit.

Yesu da wasok aban amin kadim kinda kilek tagit

³¹ Kili Yesu Tair kokup yipmanek Saidon kokup kiŕ yapmanek Dekapolis miŕtim unun kisi yapmanek Galili Pakbi Idap unudon kigit. ³² Kiŕ altaŕakwan amin kabi kinda da amin kadim miragi mini kinda anan opgwit. Anobin Yesu da kisitni giptimikon witjisak do bisit tebai iyiwit.

³³ Iyiba nandajek Yesu da amin kadim unun abidanban amin kabi madep yopmanek ilenikon kigimal. Kiŕ Yesu da kisitni amin unun da miragon yipban pigigit. Anek kisitnikon ilip sulek melikon witjigit. ³⁴ Yan anek Kwen Kokup sintanek yanba kik anek iyigit, “Epata!” (Unun dakon mibili “Pisoki!”) ³⁵ Yan iyiban unudon gin miragi pisagit, ae meli tagap tanek gen kilegisi yagit. ³⁶ Aban Yesu da wasok agit unun dakon gen bin amin dima yoyini do yansop anyomgut. Mani amin da geni dima nandajek yanba madepsi iren tagit. ³⁷ Miŕjat aminyo da tamtam yanek yan yawit, “Yo morap asak unun wagil tagisi asak. Wasok aban miragi mini unun da gen nandan, ae amin kadim da gen yoŕ.”

8

Yesu da amin 4 tausen do jap yomgut
(Mt 15.32-39)

¹ Unun bisapmon miŕjat amin kabi madep aeni abin muwukgwit. Jap mini do Yesu da panŕetni yoyiban apba yan yoyigit, ² “On miŕjat amin kabiyo nin gat gildat kapbi ekwaman. Kili japni kisi nan mudan, do bupmi nandan yomisat. ³ Diwari da kokup dubagikon da apgwit, do yabekgo kini kan, kosiron jap do anek dabili upbal tanba man potdan.”

⁴ Yan yanban panŕetni da yan iyiwit, “On ekwamanon amin dima ekwan, do jap dukon ban panabin on miŕjat amin madep yomnen?”

⁵ Yanba Yesu da yan yoyigit, “Jikon bret nian da toŕ?”

Yanban iyiwit, “7 kabi.”

⁶ Yanba Yesu da miŕjat amin kabi madep yoyiban miŕtimon yikgwit. Yigakwa bret 7 kabi timigek Pinŕkop ya yan iyinjek panŕetni da kokwinik yomni do yomgut. Yoban miŕjat aminyo do yomgwit. ⁷ Tap kilap monin monin kalon kalon kisi tan yomgwit. Unun kisi gisamigek panŕetni da kokwinik yomni do yomgut. ⁸ Miŕjat amin jap yanba aripmi anakwa jap diwat tawit unun panŕetni da yik madepsi 7 yan similba tugawit. ⁹ (Amin jap

nawit unun 4 tausen yan da nawit.) Yan anek Yesu da miñat amin kabi madep yabekban kinakwa, ¹⁰ pañdetni gat boron wigek miktim Dalmanuta tetgin do kiwit.

Parisi amin da Yesu wasok tapmimi toñ asak do iyiwit
(Mt 16.1-4)

¹¹ Unun bisapmon Parisi amin da abiñ Yesu ankwel do anek yan iyiwit, “Gak da wasok tapmimi toñ kind a abi kanek nin da gandano Pin kop da gak yabekban pil da pini asal yan gandanen.” ¹² Yan yanba buri yokwi tanban yanba kik anek yan yoyigit, “Apmiap amin ekwan nido wasok tapmimi toñ kind kok do yon? Nak asisi dayisat, wasok tapmimi toñ kind dima koni, dimasi.” ¹³ Yan yoyinek boron wigek pakbi idap teri kind kiwit.

Parisi amin gat ae Erot gat dakon yis dakon tilak gen
(Mt 16.5-12)

¹⁴ Kin ek pañdet kabini in tan ek bret diwari dima pañkiwit, bret kaloni kind a gin boron tagit. ¹⁵ Yan aba Yesu da nawa gen yan yoyigit, “Ji Parisi amin gat ae Erot gat unun dakon yis do pasalek kan kimotni.”

¹⁶ Yanban notni yoyin yoyin anek yan yawit, “Ninon bret mini unun do bo yosok?”

¹⁷ Gen unun yanba nandanek Yesu da yan yoyigit, “Ji nido ‘ninon bret mini’ yan yon? Gen dayisat unun dima nandaba pisosok, ma? Nandak nandak kositji sopgwit? ¹⁸ Dabilji toñ mani yo dima kanba pisosok? Mirakji toñ mani dima nandan? Kili in tan mudan, ma? ¹⁹ Nak amin 5 tausen do bret 5 kabi pidan yomgum bisapmon, ji jap diwat yik madepsi nian da similba tugawit?”

Yanban yan iyiwit, “Yik madepsi 12 kabi.”

²⁰ Yanba yagit, “Nak amin 4 tausen do bret 7 kabi pidan yomgum bisapmon, ji jap diwat yik madepsi nian da similba tugawit?”

Yanban yan iyiwit, “Yik madepsi 7 kabi.”

²¹ Yan yanba yoyigit, “Ji sigin dima nandaba pisosok, ma?”

Yesu da pañdetni yoyin dekgit

(Kilapmi 8.22–10.52)

Yesu da Betsaida Kokupmon dabili mini kind a anmilip agit

²² Betsaida kokupmon kin al tanba amin di da amin dabili mini kind a an opgwit. Anobinek Yesu da kisitni da witjisak do bisit tebai iyiwit. ²³ Amin unun kisirikon da abidanek yanban kokup yipmanek wanga pigigimal. Pigi dabilikon ilip sulek kisit da witjin yipmanek iyigit, “Yo di pindakdal, bo dima?”

²⁴ Amin unun in tan ek yan iyigit, “Nak amin pindakdat. Mani pindakgo kindap yombem da obigi abigiyo yan an.”

²⁵ Yan yanban Yesu da aeni dabilikon kisiri witjigit. Yan aban dabili wagil kilek tanban yo morap tagi pindakgit. ²⁶ Dabili kilek tanban Yesu da yabekgan yan iyigit, “Gak kokupmon dima kiki, yutgokon kiki.”

Pita da Yesu dakon mibili yan ten ten jagit
(Mt 16.13-20 ae Lk 9.18-21)

²⁷ Yesu gat pañdetni gat Sisaria Pilipai kokup pap unun dakon kokup monin monin tawit unudon kiwit. Kin ek pañdetni kosiron yan yoyigit, “Miñat amin da nak do namin yan yon?”

²⁸ Yanban yan iyiwit, “Diwari da gak do Jon Telagi Pakbi Sogok Amin yan yon, ae di da Elaija yan yon, ae di da kombi amin kind a kalip egipgut unun da pidak da egisak yan yon.”

²⁹ Yan yanba Yesu da yoyigit, “Ae disi nak do namin yan yon?”

Yanban Pita da gen kobogi yan iyigit, “Gak Kristo.”

³⁰ Yanban Yesu da mibilni amin dimasi yoyini do yoyigit.

*Yesu kimotjak do yoyigit
(Mt 16.21-28 ae Lk 9.22-27)*

³¹ Uñun bisapmon Yesu da wasanjek pañdetni yoyiñ degek yañ yoyigit, “Amin Dakon Monji da tepmi madepsi pakdisak. Anjakwan kila amin, ae mukwa sogok amin dakon mibiltok amin, ae gen teban yoyiñdet amin gat da manji imiñek anjakba kimotdisak. Kimagek gildat kapbi anjakwan kimoron da pidokdisak.” ³² Gen uñun yañ tenjenanban Pita da Yesu abidan anki ileñikon agek tebai iyigit.

³³ Mani Yesu da tobil pañdetni pindagek Pita gen tebai yañ iyigit, “Sunduk, gak nepman det. Gak Piñkop dakon nandak nandak dima yoldal, amin dakon nandak nandak yoldal.”

³⁴⁻³⁵ Yañ iyinek amin kabi madep gat pañdetni gat yoyiñban iyi akgiron apgwit. Apba yañ yoyigit, “Amin kinda iyi dakon yiyitni tagisi tosak do nandajek pi madep asak kañ, egip egipni pasil imjak. Mani amin kinda nak do nandajek, ae Piñkop dakon Gen Bin Tagisi do nandajek, egip egipni do nandaban yo madep dima asak kañ, uñun amin egip egip dagok dagogi mini do amin asak. Amin kinda nak nol do nandisak kañ, iyi dakon galaktok manji yomiñek tilak kindapni guramiñek noljak. ³⁶⁻³⁷ Amin kinda miktim dakon yo morap kisi pañ egakwan egip egipni pasil imjak kañ, uñun yo morap da aripmi dima anpulugoni. Egip egipni uñun yo kinda nañ aripmi dima yumjak, wagisi pasil imjak. ³⁸ Abisok miñat aminyo ekwan uñun Piñkop manji imiñek yo yokwi mibili mibili an. Uñun kabikon da amin kinda nak ae geno do mayagi nandisak kañ, Datni dakon tilimni pañek telagi anelo kabi gat apni bisapmon, Amin Dakon Monji da uñun amin do mayagi yañ gin nandakdisak.”

9

¹ Yesu da sanbenek yañ yoyigit, “Nak asisi dayisat, on akgañ kabikon di dima kimagek Piñkop dakon Amin Kila Agakni tapmimi tonji apban kokdañ.”

*Yesu dakon giptim kulabik agit
(Mt 17.1-13 ae Lk 9.28-36)*

² Gildat 6 mudanjakwa Yesu da Pita, Jems, ae Jon yoyiñban buñon yolba ileñ dubagi kindakon wigiwit. Iñonon iyi gin egek kañakwa Yesu dakon giptim kulabik anek nwanjwarisi agit. ³ Anjakwan Yesu dakon imalni kwakwagisi tenjenagit. Uñun miktim amin kinda da aripmi dima agagi, kwakwagisi agit. ⁴ Yañ aban kañakwa Elaija gat Moses gat altanbal Yesu gat gen yañ nandat aba pindakgwit.

⁵ Yañ aba Pita da Yesu yañ iyigit, “Yoyiñdet, nin idon egip do tagisi nandaman. Nin yut kabere kapbi aneñ. Kinda gak do, kinda Moses do, ae kinda Elaija do aneñ.” ⁶ (Pita gat notni gat madepsi pasalgwit, ae ni gen bañ yoneñ yañ kinda dima nandawit, do Pita gen uñun yumsi yagit.)

⁷ Yañ yanban gikwem da piñ ilimik yomanjakwan gen kinda uñungwan da yañ altagit, “Uñun Monjino, nak uñun do but dasi galak tañ imisat. Ji geni nandani.”

⁸ Gen uñun nandajek unjudon gin teri teri siñtanjek amin bamot ae dima pindakgwit. Yesu iyi gin kawit.

⁹ Iñonon da tobil piñek Yesu da yañ yoyigit, “Yo uñun pindakgañ uñun dakon gen amin kinda dimasi iyini. Anjakwa Amin Dakon Monji kimoron da pidosak, uñun bisapmon amin tagi yoyini.”

¹⁰ Yoyiñban pañdetni da gen uñun iyi gin yañ nandajek yañ yawit, “Kimoron da pidot pidot uñun yo kinda nido nandajek yosok.”

¹¹ Anek Yesu yañ iyiwit, “Gen teban yoyiñdet amin da gen kinda yañ yon ‘Elaija mibiltok abinjakwan Kristo buñon apjak.’ Gen uñun nido yon?”

¹²⁻¹³ Iyiba Yesu da gen kobogi yañ yoyigit, “Gen uñun bami yon. Elaija kili abin yo morap pañmilip agit. Anjakwan amin da galaktokni yolek yo mibili mibili Piñkop da

papiakon gen tosoke unun da tilagon an ingwit. Mani Pinjokop da papiakon gen kinda mandabi unun yan: 'Amin da Amin Dakon Monji manji iminek yo yokwi madepsi an imdanj.' Unun gen mibili nido tosoke?"

Yesu da monji kinda konni yol ingut

(Mt 17.14-21 ae Lk 9.37-43)

¹⁴ Yesu panjetni kapbi gat kin notni kabikon altawit. Kin altahek minat amin kabi madep notni pangwasinba pindakgwit. Ae gen teban yoyinjet amin diwari da apba notni gat gen emat aba pindakgwit. ¹⁵ Anakwa minat amin kabi madep Yesu kanek but galak nandaneke unudon gin Yesukon kinjek "Gildat tagi!" yan iyiwit.

¹⁶ Yanba Yesu da yan yoyigit, "Ji gen emat nido an?"

¹⁷ Yanban unun minat amin kabikon da amin kinda da gen kobogi yan iyigit, "Yoyinjet, monjino kon da burikon yigek gen yogok kositni sopmandak, do gagon anobisat. ¹⁸ Kon da bisap morapmi yan asak. Monjino tebai abidaneke maban miktimon man pagek tarak kwakwagi da gen kaganikon pawin timikdak, anakwan geni wamtimsisak, ae giptimi kisisi kitiranj kisak. Nak panjetgoni kon yolni do yoyiko antidok an, unun da aripmi dimasi yolyoli."

¹⁹ Gen unun nandaneke Yesu da yan yoyigit, "Ji nandanj gadatji mini amin nak bisap nianj da ji gat egipbenj? Ae bisap nianj da ji dakon jigi guramikgenj? Monji unun nagon anopgut." ²⁰ Yan yanban monji unun Yesukon anopgwit. Anopba kon da Yesu kanek unudon gin monji maban miktimon pagek tobil tobil anek tarak kwakwagi da gen kaganikon pawin timikgit.

²¹ Yan aban Yesu da datni iyigit, "Bisap nianj da yan agit?"

Yanban datni da yagit, "Naknagikon da alta ingut da tosoke. ²² Bisap morapmi kon da anakgo kimotjak yan nandaneke maban kindapmon ae pakbikon pigigit. Tapmim tan gamisak kan, nit do bupmi nandaneke panpulugoki."

²³ Yanban Yesu da yan iyigit, "Tapmim tan namisak bo dima nido but bamot an namisal? Amin nandanj gadatni ton unun yo morap tagi an mudoni."

²⁴ Iyiban unudon gin monji dakon datni da madepsi yan yagit, "Nak nandanj gadasat, mani nandanj gadatno unun madep dima, do nak anpuluga!"

²⁵ Yanban Yesu da minat amin kabi madep timtim yanek apba pindageke kon tebai yan iyigit, "Kon, gen kaga ae mirak sopsop amin, gak monji on yipmandet! Wagil kinjek bunjon on monjigwan dimasi pigiki!"

²⁶ Yanban kon da madepsi yan tidaneke monji unun maban bumjot yombem pagakwan kon yipmanek win kigit. Kinakwan amin morapmi da monji kanek yan yawit, "Kunwakni." ²⁷ Mani Yesu da kisirikon abidaneke aban pidan agit.

²⁸ Yan anek Yesu yut kindakon wigakwan panjetni da iyi gin egek yan iyiwit, "Nido kon unun nin da yol do antidok amanj?"

²⁹ Yanba yoyigit, "Kon unuden unun yum yolyoli dima. Bisiron da tagi yolyoli."

Yesu unun kimotjak do yoyiban kosiri bamori agit

(Mt 17.22-23 ae Lk 9.43-45)

³⁰⁻³¹ Yesu gat panjetni gat miktin unun yipmanek Galili miktin da binapgan kiwit. Kinakwa Yesu panjetni yoyinjet ak do nandagit, do gen bini amin da dima nandani do si pasilek kiwit. Anek yan yoyigit, "Amin Dakon Monji don amin da kisiron yipba anakba kimotdisak. Kimak gildat kapbi anakwan kimoron da pidokdisak." ³² Yan yoyiban gen unun dakon mibili dima nandaba pisagit ae iyik do si pasalgwit.

Mibiltok amin egip egip dakon gen

(Mt 18.1-5 ae Lk 9.46-48)

³³ Yesu gat panjetni gat Kapaneam kokupmon kin pisanek yutnon wigek Yesu da panjetni yan yoyigit, "Kosiron ji ni gen nanj yan?" ³⁴ Kosiron gen emat anek yan yawit,

“Nin kabikon namin da mibiltok amin asak?” Yanj yawit, do gen kobogi iyik do mayak tawit.

³⁵ Anjaka pabin yigek pandetni 12 kabi yoyinban apba yanj yoyigit, “Amin kinda mibiltok amin ak do nandisak kanj, bujonsi agek amin morap dakon oman amin egipjak.”

³⁶ Yanj yanjek amin moninj kinda abidanj anjobinj bikbiknikon yipban agakwan kisiri da abidanjek yanj yoyigit, ³⁷ “Amin kinda nak do nandanjek amin moninj oden kinda but da abidosak kanj, unjun nak nanj abidosok. Ae amin kinda nak abidosak kanj, unjun nak nanj gin dima abidosok, Datno nak yabekban pigim unjun nanj abidosok.”

Amin kinda uwal dima anjimjak unjun notnin

(Lk 9.49-50)

³⁸ Yanjban Jon da yanj iyigit, “Yoyindet, nin kanjapno amin kinda da gak da manon koj yolban kamanj. Mani nin da kabikon nani kinda dima, do yansop anj imimanj.”

³⁹ Yanjban Yesu da yanj yagit, “Dima kirinjik imni. Amin kinda nak dakon man yanjek wasok tapmimi torj asak unjun amin nikon da nak do yanjba yokwi tok asak? Unjun aripmi dima. ⁴⁰ Amin kinda uwal dima anj nimjak amin unjun notnin. ⁴¹ Nak asisi dayisat, amin kinda nak do nandanjek ji do Kristo dakon amin kabi yanj nandanjek pakbi kolej damjak kanj, unjun amin dakon yumanj nogi dima pasil imjak.”

Anjak yokwi da nandanj gadat anjupbal asak

(Mt 18.6-9 ae Lk 17.1-2)

⁴² Yesu da sanjbejek yanj yagit, “Amin kinda da amin moninj kinda nak nandanj gadanj naminjakwan yokwi asak do yabekban yokwi asak kanj, yabet asak amin wit misinj it tip madep kinda tegikon amin da wamanj maba tap ilarisigwan pigek tagi kimotjak.

⁴³⁻⁴⁴ “Kisitgo da yokwi aki do gayinban kanj, kisitgo mandanj dagoki. Gwinimbil egek Tipdomon kindap tebanon pigiki yanj do kisitgo mandanj daganjek tagapmi egip egip dagok dagogi mini do amin aki. ⁴⁵⁻⁴⁶ Ae kandapgo da yokwi aki do gayinban kanj, kandapgo mandanj dagoki. Gwinimbil egek Tipdomon kindap tebanon pigiki yanj do kandapgo mandanj daganjek tagapmi egip egip dagok dagogi mini do amin aki. ⁴⁷ Ae dabilgo da yokwi aki do gayinban kanj, dabilgo pilikgi. Gwinimbil egek Tipdomon kindap tebanon pigiki yanj do dabilgo kinda piligek tagapmi Pinjkop da Amin Kila Asagon tagi wigiki.

⁴⁸ “Tipdomon namat dima kimokgoj, ae kindap dima kimokdok.’ ⁴⁹ Tap gat kindap gat amin kisikon altosak. ⁵⁰ Tap unjun yo galagisi. Mani tap dakon galagi pasiljak kanj, niansi anjek galagini anjaluk anej? Ji tap yombem egek notji gat but kalonji egipni.”

10

Minjat panjkwinit dakon gen

(Mt 19.1-12 ae Lk 16.18)

¹ Yesu unjun kokup yipmanjek Judia miktimon ae Jodan Pakbi teri kinda unjudon kigit. Unjudon egakwan minjat amin madepsi apgwit. Apba Yesu iyi anj anj agit unjuden ae Pinjkop gen yoyigit.

² Yoyinjakwan Parisi amin diwari da abinj Yesu gen yokwi kinda yanjban kanjek gen pikon yipnenj yanj nandanjek yanj iyiwit, “Gen tebanin da amin kinda minjatni tagi kwinitjak do yosok bo dima?”

³ Yanjba yoyigit, “Moses da ni gen teban nanj damgut?”

⁴ Yanjban iyiwit, “Moses da yanj mandagit: Amin kinda minjatni kwinit do kanj, minjat panjkwinit papia kinda mandanj iminjek kwinitjak.”

⁵ Yanj yanjba Yesu da yagit, “Moses unjun but tebanji do anjek gen teban unjun mandagit.

⁶ Mani wasok wasogikon Pinjkop da amin wasanjek

'mijāt ae wiliyo kisi wasagit.'

⁷ 'Uñun do añek wili da merji datniyo yopmañek mijātni gat muwukbal ⁸ giptim kaloñi anjil.'

Gen yañ tosok, do amin wam da bamori ðima, giptim kaloñi amal. ⁹ Uñun do Piñkop da mijāt wili kili pañmuwukgit, do amin da ðima pañwasekdo."

¹⁰ Yañ yañban yutnon wigek pañdetni da uñun gen dakon mibili nandak do iyiwit. ¹¹ Iiyiñba yañ yoyigit, "Amin kindā da mijātni yipmañek kiñ mijāt kalugi pasak kañ, uñun amin yumabi asak. ¹² Ae mijāt kindā da eni yipmañek kiñ wili kalugi pasak kañ, uñun mijāt yumabi asak."

Yesu da mijāt monjiyo gisam yomgut

(Mt 19.13-15 ae Lk 18.15-17)

¹³ Amin da mijāt monjiyoni Yesukon timik pañopgwit. Pañobiñ Yesu da kisiri kwenikon witjisak do iyiwit. Mani pañdetni da yañ yoyiwit, "Ðima pañopni. Pañkit!"

¹⁴ Yañba Yesu da buri yokwi tañban yañ yoyigit, "Mijāt monji yopba nagon apgut. Ðima kirijik yomni. Piñkop da Amin Kila Asak uñun amin mijāt monjiyo da tilagon ekwan uñuden amin dakon. ¹⁵ Nak asisi dayisat, amin kindā da mijāt monjiyo da Piñkop da Amin Kila Asak abidoñ uñun da tilak ðima abidoni kañ, uñungwan aripmi ðima pigikdañ." ¹⁶ Yañ yañek Yesu da mijāt monjiyo timigek kisiri kwenikon witjinek gisam yomgut.

Monji gimonj kindā yoni morapmi da Yesu yol do yagit

(Mt 19.16-30 ae Lk 18.18-30)

¹⁷ Yesu pidañ kik do anakwan amin kindā timtim yañek abiñ gawak imiñek yañ iyigit, "Yoyiñdet gimān, nianñsi añek egip egip dagok dagogi mini abidoken?"

¹⁸ Yañban Yesu da yañ iyigit, "Gak nido nak do amin tagisi yañ nayisal? Piñkop kaloñi gin uñun amin tagisi. ¹⁹ Gak gen teban nandañ mudosol, uñun yañ: 'Amin ðima dapba kimotni;

mijāt eyo kili abi ji yumabi ðima ani;

yo kabo ðima noni;

top ðima yoni;

top gen yañek amin notji yum dogin gen pikon ðima yopni;

amin dakon yo kabi pañkiligek ðima timitni;

merj dat do nandaba wukwanek geni guramitni.'"

²⁰ Yañban amin uñun yañ yagit, "Yoyiñdet, nak moniñisogon da gen teban morap guramik añ añ opgum da obisat."

²¹ Yañban Yesu da kañ galak tañek yañ iyigit, "Yo kaloñi tosok uñun ðima asal. Gak kiñ yo morapgo yumañ nañek uñun dakon moneñ bañ yoni mini amin do yobi. Yañ anjiki yo tagisi Kwen Kokupmon tañ gamdisak. Yañ añek abiñ nak nol."

²² Amin uñun yoni morapmi tañ imgwit, do gen uñun nandañ but yokwi nandañek si kigit.

²³ Kiñakwan Yesu da pañdetni pindagek yañ yoyigit, "Yoni morapmi amin uñun Piñkop da Amin Kila Asak da kagagwan pigik do antidok añ."

²⁴ Gen uñun nandañek nandaba ñwakñwarisi agit. Mani Yesu da sañbenek yañ yoyigit, "Monjinoni, amin Piñkop da Amin Kila Asak da kagagwan pigik do antidok añ. ²⁵ Asisi, bit madepsi kamel uñun da imal bupbup da kosit gwagagon aripmi ðima pigigi asak. Mani uñun yapmañek yoni morapmi amin uñun Piñkop da Amin Kila Asak uñun da kagagwan aripmi ðimasi pigigi asak."

²⁶ Yañban pañdetni nandaba ñwakñwarisi aban notni yoyiñ yoyiñ añek yañ yawit, "Yañ kañ namān da egip egip dagok dagogi mini abidosak?"

²⁷ Yañba Yesu da pañdet kabini pindagek yañ yoyigit, "Amin iyi aripmi ðima ani, mani Piñkop da aripmi tagi asak. Piñkop da yo morap ak do tagi asak."

²⁸ Yanban Pita da Yesu gen kinda yan iyigit, “Nin yo morap yopmanjek gak nan gin gol awilgaman.”

²⁹ Yanban Yesu da yan yagit, “Nak asisi dayisat, amin kinda da nak do ae Gen Bin Tagisi do nandanek yutni, peni padik padikyo, sami, meji, datni, miñat monjiyoni, ae miktimni yopman detjak kan, ³⁰ tamoni do Pinjop da yo madepsi imdisak. Miktimon egipjak bisapmon yo morap kalip yopman dekgit unun dakon tilak yapmanjek yo morapmi imdisak. Unun amin da yutni, peni padik padikyo, sami, meji, miñat monjiyo ae miktim morapmisi timitdisak. Mani unun gin dima, amin da yo yokwi anyomdan. Yan anakwa bisap madep apjak bisapmon egip egip dagok dagogi mini abidokdisak. ³¹ Mani amin morapmi abisok mibiltok ekwan unun da buñon amin akdan. Anakwa amin morapmi abisok buñon ekwan unun da mibiltok amin akdan.”

Yesu unun kimotjak do gen bin yoyinban kosit kapbi agit

(Mt 20.17-19 ae Lk 18.31-34)

³² Yesu gat panjetni gat Jerusalem kokup papmon wigik do anek Yesu iyi mibiltok anyoban kiwit. Kijakwa panjetni da nandak nandak morapmi anakwa amin buñon yolgwit unun da but pasol awit. Yan anakwa Yesu da panjetni 12 kabi aeni timik panmuwugek yo altan imni unun dakon but piso yoyinek ³³ yan yagit, “Nin abisok Jerusalem kijapno amin da Amin Dakon Monji mukwa sogok amin dakon amin madep kabi ae gen teban yoyinet amin unun da kisiron yipdan. Yan anek gen pikon yipmanjek kimotjak do yan dagok akdan. Yan dagok anek Amin ņwakɲwari Kabi da kisiron yipdan. ³⁴ Unun amin kabi da ansolat anek, ilip sul iminek, baljanek anakba kimotjak. Gildat kapbi anakwan kimoron da pidokdisak.”

Jems gat Jon gat amin madep egip do yagimal

(Mt 20.20-28)

³⁵ Jems gat Jon gat, Sebedi dakon monji bamot, unun da Yesukon altan iminek yan iyigimal, “Yoyinet, nit yo kinda do gayikdamak, unun gak da abi do nandamak.”

³⁶ Yanbal yan yoyigit, “Nian aben do nandamal?”

³⁷ Yanban yan iyigimal, “Gak don tilingo gat yikgi bisapmon nit kinda da gak da amin tetdo, ae kinda da gwanden tet do yitden do nandamak.”

³⁸ Yanbal Yesu da yan yoyigit, “Jil gen unun yomal unun dima nandan pisanjek yomal. Nak da tepmi madep pakdisat unun tagi panjil?”

³⁹ Yanban iyigimal, “Tagi panden.”

Yan yanbal Yesu da yoyigit, “Unun asi, tepmi pakdisat unun pakdamal. ⁴⁰ Mani, namin da nak da amin tet do yitjak, ae namin da gwanden tet do yitjak unun aripmi dima yan dagoken. Tamo unun Pinjop da amin kili manjin yopgut unun dakon gin.”

⁴¹ Panjetni 10 kabi gen unun nandanek Jems gat Jon gat do butjap nandawit. ⁴² Mani Yesu da yoyinban opba yan yoyigit, “Ji nandan, Amin ņwakɲwari Kabi dakon amin tagi da iyi do nandaba wukwanek pi madepsi amin do yoba an. Ae geni guramik kimotni do nandan. ⁴³ Mani unun dakon anpak unun jikon dima tosak. Jikon da amin kinda amin tagi man pak do nandisak kan, unun amin oman aminji egek amin tagi man pasak. ⁴⁴ Amin kinda jikon da mibiltok amin egip do nandisak kan, unun amin miñat amin morap dakon oman amini egek mibiltok amin tagi egipjak. ⁴⁵ Amin Dakon Monji unun yan gin kili agit. Amin da oman anjimi do dima pigit. Iyi miñat amin morap panpulugokdo, ae iyi dakon giptimnan paregek yuman nan yop do pigit.”

Yesu da amin dabili mini kinda anmilip agit

(Mt 20.29-34 ae Lk 18.35-43)

⁴⁶ Yesu gat panjetni gat Jeriko kokup papmon kin altawit. Yesu unun kokup yipman degakwan panjet kabini gat ae miñat amin kabi madep gat kisi kiwit. Kijakwa kosit ilenon amin dabili mini kinda yikgit, mani Batimeus, unun Timeus dakon monji. Unun

amin dabili mini do amin da moneŋ imni do bisit yoyiŋek yikgit. ⁴⁷ Yigakwan amin da “Yesu Nasaret amin obisak” yaŋ yaŋba nandaŋek gen madepsi yaŋ tidaŋek yagit, “Yesu, Dewit Dakon Monji, bupmi nandaŋ nam!”

⁴⁸ Yaŋ tidaŋban amin morapmi da gen tebai iyinŋek dima yaŋ tidosak do iyiwit. Mani madepsi sigin yaŋ tidaŋek yagit, “Dewit Dakon Monji, bupmi nandaŋ nam!”

⁴⁹ Yaŋ tidaŋban Yesu da nandaŋek kosiron agek yaŋ yagit, “Iyiŋba apban.”

Yaŋban amin da dabili mini amin yaŋ iyiwit, “But galak nandaŋek pida. Opbi do yosok.” ⁵⁰ Gen unun yaŋba nandaŋek imalni kukwan yipmaŋek Yesukon opgut.

⁵¹ Opban Yesu da yaŋ iyigit, “Nak ninaŋ angabeŋ do nandisal?”

Yaŋban dabili mini amin da yaŋ iyigit, “Yoyiŋdet, nak siŋtok do nandisat.”

⁵² Yaŋban Yesu da yaŋ iyigit, “Gak nandaŋ gadaŋ namisal, do kilek taneŋ kiki.” Yaŋ iyinban unudon gin dabili siŋtaneŋ Yesu yolgit.

Yesu tepmi paŋek kimakgit da aeni piŋdagit

(Kilapmi 11.1–16.20)

11

Yesu Jerusalem Kokupmon pigigit

(Mt 21.1-11 ae Lk 19.28-40 ae Jon 12.12-19)

¹ Yesu gat paŋdetni gat Jerusalem kokup pap ankapmat anek Betpage ae Betani kokupmon kiŋ altawit. (Kokup bamot unun ileŋ Olipmon tomal.) Altaŋek Yesu da paŋdetni bamori yabegek, ² yaŋ yoyigit, “Jil ason kokup komaŋ unudon kiŋ altaŋek unudon gin donki bilagi kinda napmon akban konjil. Unun donki amin da kwenikon dima yikbi. Napmi witdalek anopjil. ³ Amin kinda da ‘Nido yaŋ amal’ yaŋ dayinban kaŋ yaŋ iyinjil, ‘Amin Tagi da pi kinda ak do anek yosok. Donjok yipban opdisak.’”

⁴ Unun amin bamot kiŋ donki bilagi unun kosiron kagimal. Unun amin kinda da yoma kagakon gwilikba akgit. Napmi witalbal, ⁵ amin akgwit en da pindagek yawit, “Nibaŋ ak do anek on donki bilagi witalgamaŋ?” ⁶ Yaŋba Yesu da gen yoyigit unudenŋ gin yoyigimal. Abal nandaŋ yomiŋakwa donki ankgigimal. ⁷ Yesukon altaŋek imalni ilik donki bilagi da kwenon yopmaŋakwal Yesu pawigi unudon yikgit. ⁸ Yaŋ anakwan amin morapmi da kosiron imalni yaliwit. Anakwa amin diwari da kiŋ kindap kilin mandaŋ paŋobiŋ kosiron yaliwit

⁹ Amin mibiltok kiwit ae buŋon yolgwit kisi da yaŋ tidaŋek yaŋ yawit, “Osana! Piŋkop ankisino!

‘Piŋkop dakon gisami toŋ amin unun Amin Tagi da manon abisak.’

¹⁰ Osana! Babiknin Dewit da amin kila agit unudenŋ gin on amin kila amin madepnin egip do abisak, unun do Piŋkop Wikwisi Kwen Kokup Amin ankisino!”

¹¹ Yesu Jerusalem kiŋ altaŋek Telaŋi Yut Madep unun da nagalgwan pigigit. Pigi yo morap pindak an an kigit, mani gildat pigik do anakwan paŋdetni 12 kabi gat tobilek Betani kokupmon kiwit.

Yesu da yaŋban pik kindap kinda kibidagit

(Mt 21.18-19)

¹² Wisa daganakwan Betani kokup yipmaŋ dek obiŋ kosiron Yesu jap do agit. ¹³ Yaŋ anek pik kindap kinda dubagikon da tam dirim kagit. Yaŋ kaŋek bami di toŋ bo dima yaŋ do kapmatjok da kiŋ wisigit. Mani bami di dima pindakgit. Tami gin pindakgit, nido pik kindap dakon bami toktok bisap dima. ¹⁴ Yesu da kindap unun yaŋ kaŋek yagit, “Buŋon bami dimasi toki, anaki amin da dimasi paŋ noni dosi nandisat.” Gen yagit unun paŋdetni da nandawit.

Yesu da amin Telaŋi Yut Madepmon moneŋ ilit pi awit unun yolgit

(Mt 21.12-17 ae Lk 19.45-48 ae Jn 2.13-22)

¹⁵ Yesu gat pañdetni gat Jerusalem kinj altawit. Kinj altañek Yesu Telagi Yut Madep da nagalgwan pigi pindakban amin moneñ ilit pi awit. Uñun wasañek amin yolban wanja abigiwit. Yanj añek moneñ kulabik awit amin dakon tamo, ae minam banj moneñ ilit awit amin dakon tamo uñun kisi pañtobilban tagal kiwit. ¹⁶ Yanj añek amin Telagi Yut Madep da nagalgwan yoni timigek kinj ap dima ani do yansop anyomgut. ¹⁷ Yansop anyominej yanj yoyiñ dekgit, “Piñkop da papiakon gen yanj mandabi: ‘Nak dakon yut uñun amin miktimi miktimi ekwanj uñun da abinñ bisit añnamni do tosak.’ Mani ji da kulabik aba ‘kabo noknok dakon pasili tamo asak.’”

¹⁸ Yanj yanban mukwa sogok amin dakon amin madep kabi ae gen teban yoyiñdet amin gen uñun nandañek Yesu añakba kimotjak do kosit wisiwit. Uñun Yesu do si pasalgwit, nido miñat aminyo da Yesu dakon gen yogokni do tamtam yawit.

¹⁹ Yanj yanjakwa pilin pilindo Yesu gat pañdetni gat Jerusalem yipmanjek kiwit.

Nandañ gadaron da bisit ani

(Mt 21.20-22)

²⁰ Wisa dagokdo Yesu gat pañdetni gat kosiron kiwit. Kinjek pik kindap uñun kili wagilsu kibidagit kawit. ²¹ Yanj kanjek Pita da Yesu da gen yagit uñun nandañek yanj iyigit, “Yoyiñdet, ka! Apma pik kindap yokwi tosak do yagiñ abisok oni kibidak!”

²² Yanban Yesu da gen kobogi yanj yagit, “Ji Piñkop nandañ gadanj imni. ²³ Nak asisi dayisat, amin kinda da ileñ kinda yanj iyisak, ‘Gak pidañ tap kaga pigi’ yanj iyinej but bamot dima asak kanj, uñun iyisak uñudenj gin altokdisak. ²⁴ Uñun do nak yanj dayisat, ni yo kinda do Piñkop bisit iyinej yo uñun timitni do nandañ gadanj kimotni kanj, yanj gin timitdanj. ²⁵⁻²⁶ Ji bisit ani bisapmon amin kinda da yokwi añ damgut kanj, yokwini yopmanñ ibi. Yanj ani kanj, Kwen Kokup Datji da yokwisi yanj gin yopdisak.”

Yesu tapmim tanj imgut uñun do iyiwit

(Mt 21.23-27 ae Lk 20.1-8)

²⁷ Yesu gat pañdetni gat aeni Jerusalem kinj altawit. Añek Yesu Telagi Yut Madep da nagalgwan pigi agipgut. Agakwan mukwa sogok amin dakon amin madep kabi, ae gen teban dakon yoyiñdet amin, ae kila amin Yesukon opgwit. Obinej yanj iyiwit, ²⁸ “Namin da pi uñun abi do yanj mudanj gamgut da yo uñun asal? Ae namin da man madep gamgut?”

²⁹ Yanba Yesu da yanj yoyigit, “Nak jibanñ gen kinda dayikdisat. Dayiko kobogi nayini kanj, nakyo kisi kobogi tagi dayikenj. ³⁰ Jon telagi pakbi sogit bisapmon, Piñkop da yabekban pi agit, bo amin da yabekba agit? Uñun do nayini.”

³¹ Yanban iyi gin notni yoyiñ yoyiñ añek yanj yawit, “Kobogi ni gen kinda nanj iyinej? ‘Piñkop da yabekgit’ yanj iyinej kanj, gen tebai yanj niyisak, ‘Ji nido dima nandañ gadanj imgwit?’ ³² Mani ‘Amin da yabekgit’ yanj iyinej kanj, uñun kisi tagi dima asak, nido amin morapmi da Jon do kombi amin bamisi kinda yanj nandañ. Do Jon dakon man bin añupbal anej kanj nindapdanj.” Yanj do si pasalek ³³ Yesu do gen kobogi yanj iyiwit, “Nin dima nandamanñ.”

Yanba Yesu da yanj yoyigit, “Nakyo kisi namin da pi uñun abeñ do yanj mudanj namgut da pi asat uñun dima dayikenj.”

12

Wain pi kila amin yokwi dakon tilak gen

(Mt 21.33-46 ae Lk 20.9-19)

¹ Ae Yesu da tilak gen kinda yanj yoyigit, “Amin kinda da wain pini añek nagal agit. Añek uñun nagalon wain sop bamanñ til do gapma kinda wayikgit. Añek kila amin da kabo noknok pindat do yut dubak kinda witjinñban wigigit. Yut witjinej kila amin da

pini anjek bami pakpak bisapmon bami di namni yan nandanek wain pi unun da kisiron yipmarjek miiktim dubagikon kigit.

² “Wain sop pakpak bisap kwan tanakwan oman monji kinda yabekban wain bami timik panopjak do kigit. ³ Kinj altanban wain pi dakon kila amin da unun pi monji abidan anagek bami kinda dima iminek yipba kigit. ⁴ Yan aba pi ami da aeni oman monji kinda yabekdak. Unun pi monji busunikon anagek yo yokwisi aningwit. ⁵ Yan aba kinda gat yabekban kwan anakba kimakgit. Yan aba pi monji morapmi yabekgit. Diwari si baljanek diwari dapba kimakgwit.

⁶ “Dapmanakwa kalonji kinda egipgut unun iyi dakon monji. Monji unun do galagisi nandagit. Bunon iyi dakon monji yabegek yan nandagit, ‘Monjino kwan kila amin da unun do nandaba wukwanek geni nandanek bami di imni.’

⁷ “Mani kila amin da monji kanek notni yoyin yoyin anjek yan yawit, ‘Amin on da egi don datni dakon yo morap timitdisak, do nin amin on anagek wain pini nin do anawatnen.’ ⁸ Yan yanek monji unun anakba kimakgit. Kimakban bumjotni pigaga nan maba wanja kigit.

⁹ “Ji nian nandan? Don pi ami da abin pi kila amin nian anyomjak? Pi ami da abin unun kila amin dapban kimotdan. Dapban kimagakwa wain pi unun amin njakjwari da kisiron yipdisak. ¹⁰ Ji Pinjop da papiakon gen tosok unun dima manjin nandawit? Gen unun yan:

‘Yut agak amin da gwak yokwi yan yanek maba kigit, unun gwak amin da yut kodigikon tip kinda nan tidawit da akdak.

¹¹ Yo unun Amin Tagi da agit, anakwan nin da kono yo masi masimisi asak.’ ”

¹² Yan yoyinban mukwa sogok amin dakon amin madep kabi, ae gen teban yoyindet amin ae kila amin da “Tilak gen unun nin do yosok” yan nandanek Yesu abidok do nandawit. Mani minjat amin do pasalek yipba si kigit.

Rom dakon kila amin madep Sisa do monej imimi bo dima?

(Mt 22.15-22 ae Lk 20.20-26)

¹³ Parisi amin diwari gat ae Erot da kabikon amin diwari gat da Yesu dakon gen nandanek sun kinda yanban abidoni do kila amin da yabekgwit. ¹⁴ Yesukon kinj altanek yan iyiwit, “Yoyindet, gak gen bami yogok amin yan nandaman. Gak amin do dima pasoldol. Amin mani ton ae amin mani mini unun kisi Pinjop dakon anpak yoyin dek mudosol. Gak nian nandisal? Sisa do monej imno tagi asak bo dima? Imnenj bo dima?”

¹⁵ Mani Yesu da unun jamba but amin yan nandan yominek yan yoyigit, “Ji nido nak anjkealgan? Monej tabili kinda anabin naba koko.” ¹⁶ Monej tabili kinda anobin iba abidanek yan yoyigit, “On wup gat ae man mandabi gat unun namin dakon?”

Yanban yan yawit, “Sisa dakon.”

¹⁷ Yanba yan yoyigit, “Sisa dakon yo unun Sisa iyi do imni, ae Pinjop dakon yo unun Pinjop iyi do imni.” Gen unun yanban nandanek Yesu do nandaba njakjwarisi agit.

Amin kimakbi da pidoni do Yesu iyiwit

(Mt 22.23-33 ae Lk 20.27-40)

¹⁸ Yan anakwa Sadyusi amin diwari da Yesukon apgwit. (Unun amin kabi amin kimakbi aripmi dima pidoni yan nandan.) Abinek yan iyiwit, ¹⁹ “Yoyindet, Moses da gen kinda yan mandagit, ‘Amin kinda monji mini da kimagakwan minjatni isal egipjak kan, padige da panakwan monji panalasal.’ ²⁰ Bisap kindakon peni padige 7 kabi egipgwit. Mibiltok nani unun minjat panek monji mini egek kimakgit. ²¹ Kimakban unun da bunon nani da sakwabat panek yan gin monji mini egi kimakgit. Ae unun da bunon nani yan gin agit. ²² Unuden gin notni diwari kisi minjat unun panek monji mini da kimakgwit. Kimagakwa minjat unun don kimakgit. ²³ Wili 7 kabi kisi da pawit, do amin da kimoron da pidoni bisap madepmon namin dakon minjatni asak?”

²⁴ Yanba Yesu da yan yoyigit, “Ji Pinƙop da papiakon gen tosoƙ unun dima ƙan nandanjo an. Ae Pinƙop dakon teban tok tosoƙ unun kisi dima ƙan nandanjo an. Unun do anek ji gen gulusun yon. ²⁵ Kimakbi da pidoni bisapmon minat eyo agak dima tokdisak. Anjelo Kwen Kokup isal ekwan unun da tilagon egipdan. ²⁶ Nak amin da kimoron da pidot pidot unun dakon mibili dayiken. Moses da gen kinda mandagit ji manjin nandan bo dima? Moses da kindap kinda sonban ƙanƙwan Pinƙop da gen yan iyigit: ‘Nak Abraham, Aisak, ae Jekop dakon Pinƙop.’

²⁷ Unun do nak yan dayisat, Pinƙop unun amin kimakbi dakon Pinƙop dima, amin egip egipmi ton unun dakon Pinƙop.”

Ni gen teban da mibiltok asak?

(Mt 22.34-40 ae Lk 10.25-28)

²⁸ Anƙwan gen teban yoyindet amin kinda da abin pindakban Yesu gat Sadyusi amin gat gen emat awit. Yesu da gen kobogi tagisi yoyinban nandanek Yesu yan iyigit, “Ni gen teban da gen teban morap yapman mudanek mibiltok asak?”

²⁹ Yanban Yesu da gen kobogi yan iyigit, “Gen teban mibiltok asak unun yan: ‘Israel amin kabi, gen unun nandani. Amin Tagi kalon gin unun Pinƙopnin.

³⁰ Ji Amin Tagi Pinƙopji unun but gat, ae wup gat, ae tapmingo gat, ae nandak nandakgo gat kisi but dasi galak tan ibi.’

³¹ Ae unun da buron yan tosoƙ:

‘Gaga do but dasi nian galak tosol, unuden gin amin do but dasi galak tan yobi.’

Unun gen teban bamot da gen teban morap yapman mudomal.”

³² Yanban unun gen teban yoyindet amin da Yesu yan iyigit, “Yoyindet, tagisi yosol. Unun asisi, Pinƙop unun kalon dagan egisak, ae Pinƙop kinda dima egisak. ³³ Notgo do galagi nian nandisal unun si yapmanek Pinƙop do galagi madepsi nandan imni. Bisapmi bisapmi unun do nandanek ae oman an imin ekipni. Yan anek gaga do but dasi nian galak tosol, unuden gin amin do but dasi galak tan yobi. Unun gen bamot da mukwa sogok mibili mibili yapman mudomal.”

³⁴ Yanban Yesu da amin nandan kokwini ton kinda da yosok yan nandanek iyigit, “Pinƙop da Amin Kila Asak unun gak kili anƙwan asal.”

Yan yanban amin morap Yesu gen sanbenek iyik do pasalgwit.

Kristo unun Dewit dakon Pinƙop

(Mt 22.41-46 ae Lk 20.41-44)

³⁵ Yesu telagi yut nagalgwan egek amin yoyin degek yan yoyigit, “Gen teban yoyindet amin da gen kinda yan yon, ‘Kristo unun Dewit dakon yawi diwatni.’ Mibili nido yan yon?”

³⁶ Dewit Telagi Wup da anpulgwanban iyi yan yagit:

‘Pinƙop da nak dakon Amin Tagi yan iyigit, “Gak abin nak da aminsi tet do yikbi don uwalgo kandap gibangogwan yopbo gengo guramitni.”’

³⁷ Dewit da unun amin do Amin Tagi yan iyigit, do Kristo unun Dewit dakon yawi diwatni dima, unun Amin Tagini.” Yesu da gen unun yanƙwan minat amin kabi madep da nandan galak tawit.

Gen teban yoyindet amin dakon anpak yokwi

(Mt 23.1-36 ae Lk 11.37-54 ae 20.45-47)

³⁸ Anƙwa Yesu da yoyin degek yan yoyigit, “Ji gen teban yoyindet amin da dayindet an unun do pindak kimotni. Unun amin ilikba pigikni dubagi panek minat aminyo da makeron ‘gildat tagi’ yan yoyini yan do galak ton. ³⁹ Muwut muwut yutnikon ae jap noknok bisap madepmon amin mani ton da yiyit tamokon yit do galak ton. ⁴⁰ Unun amin sakwabat panƙewalek yutni timikgan. Ae amin da pindatni yan do bisit dubagisi an. Unuden amin gen kokwin bisap madepmon kobogi do yo jigisi pakdan.”

Yoni mini miñat kinda da Pinjokop do paret agit
(Lk 21.1-4)

⁴¹ Yesu Telagi Yut Madepmon wigek paret yopyop tamo da kapmatjok yikgit. Yigek pindagakwan amin morapmi da paret yopgwit. Moneñ morapmi tañ yomgwit amin unun da moneñ madep yopgwit. ⁴² Anakwa sakwabat yoni mini kinda da abin moneñ gimani tabili bamori moninjisok paret yopyop tamokon yopgut.

⁴³ Yan yopban kañek Yesu da pañdetni yan pañmuwugek yan yoyigit, “Nak asisi dayisat, on sakwabat unun da paret yopmandak unun da amin morap da yopman si yapmandak. ⁴⁴ Amin morap unun moneñni morapmi tañ yomanakwa diwari gin paret idapmon yopman. Mani on miñat wadak wadaksi anek moneñni kisi yopmandak. Kili jap yuman nosak moneñni di dima tañ iman.”

13

Yesu da Telagi Yut Madep tuwilni do yagit
(Mt 24.1-2 ae Lk 21.5-6)

¹ Yesu gat pañdetni gat telagi yut madep dakon nagal yipman wanga pinakwa monji kinda da yan iyigit, “Yoyin det, tip madepsi ban yut tagisisi di awit do digo pindat!”

² Yanban Yesu da gen kobogi yan iyigit, “On yut madep pindakdal, unun dakon tip notni da kwenon dima tañ tañ akdañ. Tuwilba kisisi man mudokdañ.”

Yesu da jigi morapmi altoni do yagit
(Mt 24.3-14 ae Lk 21.7-19)

³ Yesu fleñ Olipmon yigakwan Telagi Yut Madep ason tet tagit. Anakwan Pita, Jems, Jon ae Andru da iyi gin Yesu yan iyiwit, ⁴ “Gak da gen unun yal, unun ni bisapmon altokdañ? Ni yo da mibiltok alañban kañek unun yo morap altosak dakon bisap kwan tosok yan nandaney?”

⁵ Yan yanba Yesu da yoyigit, “Amin da pañkewalni do kañ kimotni. ⁶ Amin morapmi da abin nak dakon man yanek yan yokdañ, ‘Nak naga Kristo.’ Yan yanek amin morapmi pañkewaldañ. ⁷ Unun bisapmon emat wuwik gat ae dubagikon emat an unun dakon gen bin apba nandanek butji dima pasolni. Unun yo morap altokdañ, mani miktim da mudosak bisap madep kili unun yan dima nandani. ⁸ Miktim kinda dakon amin da pidañba miktim kinda dakon amin gat emat wamdañ. Ae kila amin madep kinda dakon amin da pidañba kila amin madep kinda dakon amin gat emat wamdañ. Anakwa miktim diwarikon wudip akdisak, ae miktim diwarikon amin da jap do madepsi anek diwari da kimotdañ. Miñat monji kwapmi toñ da monji altok do anek suganba tepmi nandañ, unudeñ gin unun yo morap altoni bisapmon, bisap madep kwan tosok yan nandani.

⁹ “Unun bisapmon ji disi do kila ani. Amin da gen pikon depdañ ae Juda amin da muwut muwut yutnon pawigi nap kirinban baljokdañ. Ji nak nandañ namañ do amin da ji pañki miktim dakon kila amin madep da inamon depba atdañ. Unun bisapmon nak dakon gen yoyini. ¹⁰ Miktim da mudosak bisap madep tepmi dima apdisak. Mibiltok amin miktimi miktimi ekwan unun da Gen Bin Tagisi nandani. ¹¹ Amin da ji timik pañpañ gen pikon depni bisapmon dima pasolni. Ni gen ban yoyineñ yan dima nandani. Unun bisapmon Pinjokop da ni gen dayisak unun ban yoyini. Yan anakwa ji dakon gen dima asak, unun Telagi Wup dakon gen asak.

¹² “Unun bisapmon amin da yan akdañ: peni kinda da padige uwal da kisiron yipban anakba kimotdisak, ae amin kinda da miñat monjiyoni uwal da kisiron yopban dapba kimotdañ, ae miñat monjiyo da meñi datniyo do yan gin akdañ. ¹³ Yan aba ji nak nolgañ do anek amin kisi morap da ji do butjap nandakdañ. Mani tebai agek egi wigakwa bisap madepmon wigisak amin unun Pinjokop da yokwikon ban timitdisak.”

Yo yokwisi kinda da altokdisak
(Mt 24.15-28 ae Lk 21.20-24)

¹⁴ Yesu da sarɓerɓek yaɗ yaɓit, “Yo yokwisi amin paɗupbal ak kinda don dima toktoɗi tamokon akban kokdaɗ.” (On gen manjisak amin da pakyaɗsi nandisak.) “Uɗun bisapmon amin Judia miɓtimon egipni uɗun pasal kabapɗwan tepmisi wigini. ¹⁵ Amin kinda yut kwenon egipɗak kaɗ, yo kabini timit do yutɗwan dima piɗisak.

¹⁶ “Ae amin kinda piɗaga egipɗak kaɗ, yutnon ilikba piɗikni kiɗ abidok do dimasi kisak. ¹⁷ Uɗun bisapmon miɗat monji kwapni toɗ, ae miɗat monji mum noɗ uɗun bupmisi. ¹⁸ Ji da Piɗkop bisit iyinba nandaɗakwan yo uɗun ais bisapmon dima altoni. ¹⁹ Uɗun bisapmon yo jiɗisi altokdaɗ. Piɗkop da yo morap wasagiron da egi abisok ekwamaɗon yo jiɗisi uɗuden kinda dima altagit. Ae buɗon yo jiɗi uɗuden aeni dima altokdaɗ. ²⁰ Amin Tagi da uɗun bisap dima aɗpisip asak tam miɗat amin morap kisi pasilnom. Mani miɗat amin kabi iyi do kili manjiɗit uɗun do bupmi nandaɗek bisap aɗpisip akdisak.

²¹ “Uɗun bisapmon amin kinda da ‘Kristo oni!’ bo ‘Asoni!’ yaɗ yaɗban kaɗ, geni dima nandaɗ gadani. ²² Amin diwari da abiɗ ‘Nak Kristo’ yaɗ yokdaɗ. Ae diwari da ‘Nak kombi amin kinda’ yaɗ yokdaɗ. Yaɗ yaɗek wasok tapmimi toɗ mibili mibili akdaɗ. Aɗek miɗat amin kabi Piɗkop da iyi do kili manjikbi uɗun paɗkilikba kosit kilegi yipmaɗ detni do pini madep akdaɗ. Mani aripmi dima akdaɗ. ²³ Yo jiɗisi morap uɗun dima altaɗakwa wagil dayisat, do disi kaɗ kimotni.”

Don Amin Dakon Monji apdisak
(Mt 24.29-31 ae Lk 21.25-28)

²⁴ Yesu da sarɓerɓek yaɗ yaɓit, “Yo jiɗi dakon bisap mudanɗakwan ‘gildat dabil pilin tuk akdisak, ae kanek dima teɗteɗokdisak.

²⁵ Ae giɓ kundu yipmaɗek mokdaɗ, aɗakwa kwen kundukon yo tebai toɗ uɗun da kwakwalitdaɗ.’

²⁶ “Uɗun bisapmon amin da Amin Dakon Monji kaɗba tapmimni ae tilimni gat giɓwemon da apban kokdaɗ. ²⁷ Uɗun da aɗelo kabini yabekban kiɗ amin iyi do manjikbi kabi miɓtimi miɓtimi ekwan uɗun paɗmuwutdaɗ.”

Pik kindap kaɗek butji pisosak
(Mt 24.32-35 ae Lk 21.29-33)

²⁸ Yesu da sarɓerɓek yaɗ yaɓit, “Ji pik kindap kaɗek butji pisosak. Kiliɗi pakbini toɗ ae tami kaluk yopmaɗdaɗ, uɗun bisapmon gildat bisap kwan tosoɗ yaɗ nandaɗ. ²⁹ Uɗuden giɗn yo morap dayit uɗun da altaɗakwa miɓtim da mudosak bisap madep kili uɗunjoɓ kwan tosoɗ yaɗ nandani. ³⁰ Nak asisi dayisat, amin uɗun bisapmon nani dima kimagakwa yo morap uɗun kisi altaɗ mudokdaɗ. ³¹ Kundu gat miɓtim gat pasildamal, mani nak dakon gen uɗun dimasi pasildisak.”

Yo morap altosak uɗun dakon bisap Piɗkop Dat daɗin nandisak
(Mt 24.36-44)

³² Yesu da sarɓerɓek yaɗ yaɓit, “Yo morap altokdisak uɗun dakon bisap amin kinda da dima nandisak. Kwen Kokup aɗeloyo dima nandaɗ, ae Monjiyo kisi dima nandisak. Dat da iyi giɗn nandisak. ³³ Yo morap altokdaɗ dakon bisap ji dima nandaɗ, do kaɗ kimagek egipni.”

³⁴ Yaɗ yaɗek tilak gen kinda yaɗ yoyiɗit, “Amin kinda kokup kindakon kiɓ do aɗek oman amini do pi kokwinik yomiɗek yut dakon kila ani do yoyisak. Aɗek yoma sopsop dakon kila amin yoma kilani tebai asak do iyisak.

³⁵ “Uɗun do aɗek ji kaɗ kimotni. Ji yut dakon ami ni bisapmon apɗak uɗun dima nandaɗ. Apɗak bisap uɗun pilindo bo kalbi binap bo pup da gen yosok bisapmon bo wisa

dagokdo unun ji dima nandaŋ. ³⁶ Tepmi abiŋ dandaban dipmin potni kaŋ, unun tagi dima. ³⁷ Gen dayisat unun amin morap kisi do yosot. Kaŋ kimotni.”

14

Kila amin da Yesu anakba kimotjak do yawit

(Mt 26.1-5 ae Lk 22.1-2 ae Jn 11.45-53)

¹ Gildat bamori egek don Yapyap Bilak ae Bret Yisni Mini Dakon Jap Noknok Bisap Madep altok do anakwan mukwa sogok amin dakon amin madep kabi ae gen teban yoyindet amin da muwugek yaŋ yawit, “Niaŋ anek Yesu ankwalek abidaŋ anjatno kimotjak?” ² Yaŋ yaŋek yawit, “Telagi bisap madepmon dima abidoneŋ. Yaŋ aneŋ kaŋ, miŋat aminyokon pidok pidok noman tokdisak.”

Miŋat kinda da pakbi kibaŋi toŋ tagisinaŋ Yesu soŋ imgut

(Mt 26.6-13 ae Jn 12.1-8)

³ Yesu Betani kokupmon amin kinda mani Saimon unun da yutnon yikgit. (Saimon unun kalip wuda tebani toŋ egipgut.) Yesu jap noknok tamokon yigakwan miŋat kinda pakbi kibaŋi toŋ tagisi kinami kinda abidaneŋ wigigit. Awiŋ gapmi jokgalek Yesu da busuŋon tagalgit. (Unun pakbi dakon yumaŋ nogi madepsi ae tibiri unun tipnaŋ wasaŋbi.)

⁴ Yaŋ aban amin diwari da kaŋek buri yokwi tarba notni yoyiŋ yoyiŋ anek yaŋ yawit, “Nidosi pakbi kibaŋi toŋ tagisi unun yumsi tagaldak? ⁵ Amin da yubam tam, moneŋ madepsi timik yoni mini amin do yomnom.” Yaŋ yaŋek miŋat unun gen tebai iyiwit.

⁶ Iyiŋba Yesu da nandaneŋ yaŋ yoyigit, “Ji miŋat on yum koni. Nido jigi imar? Miŋat on nak do yo tagisi asak. ⁷ Yoni mini amin ji gat bisapmi bisapmi egipdaŋ, do tagi paŋpulgoni. Mani nak ji gat bisapmi bisapmi dima egipdamaŋ. ⁸ Yo miŋat da agagi kili aban dagak. Nak kimokgo gapmakon nepni do unun miŋat da pakbi kibaŋi toŋ naŋ kili soŋ namik. ⁹ Nak asisi dayisat, miktimi miktimi amin da Gen Bin Tagisi yoyineŋ miŋat on da yo ak unun dakon gen bin kisi yoyinakwa nandakdaŋ. Anek unun miŋat dakon man bini dima pasildisak.”

Judas da Yesu kila amin da kisiron yip do yaŋ teban tagit

(Mt 26.14-16 ae Lk 22.3-6)

¹⁰ Unun bisapmon paŋdetni 12 kabikon kinda egipgut mani Judas Iskariot. Unun da mukwa sogok amin dakon amin madep kabikon kiŋek Yesu kisitnikon yipjak do yoyigit. ¹¹ Yoyiŋban but galak nandaneŋ moneŋ imni do yaŋ teban tawit. Judas unun nandaneŋ Yesu kisitnikon yipjak dakon kosit wisigit.

Yesu gat paŋdetni gat jap nawit

(Mt 26.17-25 ae Lk 22.7-14 ae 22.21-23 ae Jn 13.21-30)

¹² Anakwan Bret Yisni Mini Dakon Jap Noknok Bisap Madep altagit. Unun bisapmon Israel amin da Yapyap Bilak do nandaneŋ sipsip moniŋ dapmaŋ soŋ noŋ. Unun bisapmon paŋdetni da Yesu yaŋ iyiwit, “Nin kiŋ dukwan Yapyap Bilak dakon jap paŋkosit aneŋ do nandisal?”

¹³ Yaŋ yaŋba Yesu da paŋdetni bamori yabegek yaŋ yoyigit, “Kokupmon kiŋ kaŋbal amin kinda pakbi kwoba kinda guramik apban jil gat domdom akdaŋ. Jil unun amin naŋ yol ankinjil. ¹⁴ Kaŋbal yut kindakon wikwan kaŋ, unun yut dakon ami yaŋ iyinjil, ‘Yoyindetnit da yosok, “Nak gat paŋdetnoni gat da Yapyap Bilak dakon jap noneŋ dakon yut buri dukwan tosok?”’ ¹⁵ Yaŋ iyinbal unun amin da yut madep kinda kwen nani do dolisak. Unun yutnon jap noknok tamo ae amin yiyit tamo kili paŋnoman abi da toŋ. Unudon japnin paŋkosit anjil.”

¹⁶ Yoyiŋban kokupmon kiŋ Yesu da yo morap do yoyigit unudeŋsi pindakgimal. Yaŋ pindagek Yapyap Bilak dakon jap paŋkosit agimal.

¹⁷ Piliin pilindo Yesu gat pañdetni 12 kabi gat unun yutnon opgwit. ¹⁸ Obiñ jap noknok tamokon jap nañ yigek Yesu da yañ yoyigit, “Nak asisi dayisat, jikon da kinda da nak uwalno da kisiron nepdisak. Unun amin nin gat yigek jap nomañ.”

¹⁹ Yañ yañban pañdetni buri yokwi tañba kalon kalon yañ yawit, “Nak dima, ma?”

²⁰ Yañ yañba Yesu da yoyigit, “12 kabi jikon kinda nak gat bret idapmon sibinej nomak unun. ²¹ Asi, Piñkop da papiakon gen mandabi unun da aripmon Amin Dakon Monji kimot akdisak. Mani Amin Dakon Monji uwal da kisiron yipjak amin, awa! Unun amin meni da dima añalagit tam tagi.”

Yesu da pañdetni jap yomgut

(Mt 26.26-30 ae Lk 22.15-20 ae 1Ko 11.23-25)

²² Jap nañ yigakwa Yesu da bret kinda abidañ, Piñkop ya yañ iyinej, pudañ pañdetni do yomgut. Yominej yañ yoyigit, “Timigek noni, on nak dakon giptim timno.”

²³ Yañ yañek aeni wain kinam abidañek, Piñkop ya yañ iyinej, yoban kisi da nawit. ²⁴ Nañakwa Yesu da sañbeñek yañ yoyigit, “On yawino. Amin morapmi gat sañbek sañbek ak do parekdat. ²⁵ Nak asisi dayisat, nak wain ae dima nañek egi wigi Piñkop da Amin Kila Agak kokupmon don wain kalugi noker.”

²⁶ Yañ yañban kap kinda yañek yomakon pigek ileñ Olipmon wigiwit.

Pita da manji imjak do Yesu da yagit

(Mt 26.31-35 ae Lk 22.31-34 ae Jn 13.36-38)

²⁷ Iñeñ Olipmon wigakwa Yesu da pañdetni yañ yoyigit, “Piñkop da papiakon gen kinda tosok unun da aripmon ji manji namdañ. Gen unun yañ:

‘Sipsip dakon kila amin añakgo kimagakwan sipsip wasen ki iyi iyi kikdañ.’

²⁸ Mani kimoron da pidañek nak da kalip Galili miktimon mibiltan daminej kiker.”

²⁹ Yañban Pita da yañ iyigit, “Amin diwari dakon nandañ gadat wital kisak kañ, nak yañ aripmi dima aben.”

³⁰ Yañ yañban Yesu da iyigit, “Nak asisi gayisat, abisok kalbi pup kosit bamot dima yañakwan gak da nak do wasip kosit kapbi yokdisal.”

³¹ Yañban Pita da yañ iyigit, “Uwal da gigeek nakyo kisi nit do ani kañ, gak do wasip dima yoker.” Yañ yañban notni kabi kisi yañ gin yawit.

Yesu Getsemani Pigaga bisit agit

(Mt 26.36-46 ae Lk 22.39-46)

³² Yesu gat pañdetni gat miktim kinda mani Getsemani unudon kiwit. Kin alañek Yesu da yañ yoyigit, “Ji idon yigakwa nak bisit aken.” ³³ Yañ yañek Pita, Jems, ae Jon kisi timikban kiwit. Kin burikon jigi madepsi nandañek ³⁴ yañ yoyigit, “Butno jik tañakwan kimot kimotno noman tañ naban nandisat. Do ji idon Piñkop do nandañek egipni.”

³⁵ Yañ yañek añgwikon kin miktimon mañ pagek bisit agit. Kosit kinda tosagon unun bisap yokwi yapjak yañ nandañek bisit yañ yagit, ³⁶ “Aba, Dat, gak da yo morap tagi aki. Do nak da kwenon jigi apdisak unun kukwoki do nandisat. Mani nak dakon galaktok dima yolgi, gaga dakon galaktok unun gin yolgi.”

³⁷ Yañ yañek tobil pañdetni kapbi egipgwiron kin pindakban dipmin pakgwit. Pindagek Pita yañ iyigit, “Saimon, gak dipmin pokdol, ma? Bisap awa kalonji da aripmon gin nak gat Piñkop do nandañek dima egipner? ³⁸ Ji teban tañek bisit añek egipni. Yañ añek egipni kañ, pañkewalon aripmi dima moni. But da nak nol do galak tosok mani gip dakon teban tokni mini.”

³⁹ Yañ yañek aeni tobilek kin bisit mibiltok agit unuden gin agit. ⁴⁰ Bisit añek abiñ pindakban pañdetni dipmin do yokwisi añek aeni dipmin sigin pakgwit. Pañyolban pidañ ni gen nañ iyinej yañ do iñtañek isal yikgwit.

⁴¹ Aeni kiŋ bisit aŋ tobił abin paŋdetni yaŋ yoyigit, “Ji dipmin sigin pagek tapmim paŋ, ma? Dipmin aripmi kwayin. Bisap kili abik. Amin Dakon Monji yokwi pakpak da kisiron kili unun yipmanŋaŋ. ⁴² Pidaŋba kino! Kabit, uwal da kisiron nepjak amin kili abik.”

Uwal da Yesu abidawit

(Mt 26.47-56 ae Lk 22.47-53 ae Jn 18.3-12)

⁴³ Yesu gen yaŋakwan unudon gin paŋdetni 12 kabikon da kinda mani Judas altaŋ yomgut. Amin kabi madep emat agak sibani ae kindap kirinŋni timigek buŋon yolgwit. Mukwa sogok amin dakon amin madep kabi ae gen teban yoyinŋdet amin ae kila amin unun da yabekba apgwit.

⁴⁴ Uwal da kisiron yipyip amin da gen kinda kili yaŋ yoyigit, “Amin kinda nak da mandaŋ noko kaŋ, unun amin naŋ abidoni. Abidaŋek kilani tebai aŋek aŋaŋ kini.”

⁴⁵ Judas unudon gin Yesukon kiŋ altaŋek yaŋ iyigit, “Yoyinŋdet!” Yaŋ iyinŋek mogimikon mandaŋ nagit. ⁴⁶ Yaŋ aban kaŋek Yesu tebai abidawit. ⁴⁷ Aba unun akgwit kabikon da kinda da emat agak sibani ilikgit. Iligek mukwa sogok amin dakon mibiltok amin dakon oman monji miragi mandaŋ dagagit.

⁴⁸ Mandaŋ dagaŋban Yesu da obip amin yaŋ yoyigit, “Ji nak do kabo noknok kinda yaŋ nandaŋek emat agak siba ae kindap kirinŋ timigek nak abidok do aberŋ, ma? ⁴⁹ Nak gildari gildari Telaŋi Yut Madep da nagalgwan ji gat egek amin yoyinŋ dekgim. Unun bisapmon nak abidok do dima nandawit? Mani Pinŋkop da papiakon nak do gen mandabi unun da aripmon noman tosak.” ⁵⁰ Yaŋ yaŋban paŋdet morapni yipmanŋek pasal kiŋ mudawit.

⁵¹ Kiŋ mudaŋakwa monjisok kinda imalni kwakwagi kindanaŋ gin imegek Yesu yolgit. Emat amin da unun monjisok kisi abidok do awit, ⁵² mani imalni naŋ kukwaŋek pasal molaŋ molaŋ kigit.

Yesu gen pikon aŋaŋ kiwit

(Mt 26.57-68 ae Lk 22.54-55 ae 22.63-71 ae Jn 18.13-14 ae 18.19-24)

⁵³ Yesu abidawit amin unun da Yesu abidaŋ aŋaŋ mukwa sogok amin dakon amin madep kabi da yutnon wigiwit. Unun yutnon mukwa sogok amin dakon mibiltok amin ae gen teban yoyinŋdet ae kila amin kisi muwuk egipgwit. ⁵⁴ Pita kagi kagisok da Yesu yol aŋkiŋek, mukwa sogok amin dakon mibiltok amin da nagalgwan pigigit. Pikwan obip amin gat kindapmon yigek kindapni aliwit.

⁵⁵ Aŋakwan mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae gen kokwin amin kisi morap gat da yaŋ nandawit, amin di yaŋ yomno abin Yesu top gen yaŋ iminŋek gulusuŋ agit yaŋ yaŋakwa aŋatno kimotjak yaŋ nandawit, mani Yesu suŋ kinda dima agit yaŋ kawit. ⁵⁶ Aŋakwa amin morapmi da Yesu do top sitnok genyo yaŋba geni dakon kosiri dima pisagit.

⁵⁷ Aba amin diwari da pidaŋ Yesu do top sitnok gen yaŋ yawit, ⁵⁸ “Nin da nandaŋapno Yesu da yaŋ yagit, ‘Nak da Telaŋi Yut Madep amin da awit unun tuwilek gildat kapbi da butgwan yut ŋwakŋwari kinda aberŋ. Yut unun amin kisit da agagi dakon tilak dima aberŋ.’” ⁵⁹ Mani gen unun yawit unun kisi upbal taŋek gen dakon kosiri dima pisagit.

⁶⁰ Kili mukwa sogok amin dakon mibiltok amin kila amin da inamon agek Yesu yaŋ iyigit, “Gak gen kobogi kinda dima yoyiki? On amin morap gen yaŋ gaba niaŋ nandaŋ yomisal?” ⁶¹ Mani Yesu gen kagani sopmanŋek gen kobogi kinda dima iyigit. Yaŋ aban mukwa sogok amin dakon mibiltok amin da aeni iyigit, “Gak Kristo? Gak Pinŋkop gawak imamaŋ unun dakon Monji bo dima?”

⁶² Yaŋban Yesu da yaŋ yagit, “Unun nak mani. Ji don kaŋakwa Amin Dakon Monji Tapmim Ami da aminsi tet do yikban kokdaŋ. Aŋek kaŋakwa Kwen Kokup dakon gikwemon da apban kokdaŋ.”

⁶³ Yaŋ yaŋban nandaŋek mukwa sogok amin dakon mibiltok amin iyi dakon paba pigikni pudagit. Yaŋ aŋek yagit, “Mibilni nandak do amin nido saŋbeŋek yoyino apni? ⁶⁴ Iyi do ‘nak Pinŋkop dakon Monji’ yaŋ yosok, do ji da niaŋ aŋ imneŋ do nandaŋ?”

Yanban kisi morap da yawit, “Gulusuŋ asak, do si kimotjak.” ⁶⁵ Yan yanek diwari da ilip sul imgwit. Yan anek dabili imal nan waman sopmanek kisit da anjakgwit. Kisit da anagek yan iyiwit, “Namin da gikdak? Kombi gen ya!” Yan iyinjakwa obip amin da abidanek anjakgwit.

Pita da Yesu do wasip yagit

(Mt 26.69-75 ae Lk 22.56-62 ae Jn 18.15-18 ae 18.25-27)

⁶⁶ Anakwa Pita unun yut da nagalgwan egakwan mukwa sogok amin dakon mibiltok amin dakon oman minatjok kinda da opgut. ⁶⁷ Obin Pita kindap alinjek ekwan kagit. Minat unun da pakyan si yipban kwan kanek yan iyigit, “Gak Yesu Nasaret kokupmon nani gat kisi egipgumal.”

⁶⁸ Yanban Pita da wasip yanek yagit, “Gak da gen unun yosol nak dima nandisat.” Yan yanek nagalon da wigat mibilon pigigit.

⁶⁹ Anakwan oman minatjok unun da Pita aeni kanek amin unudon akgwit yan yoyigit, “On amin unun Yesu da kabikon nani kinda.” ⁷⁰ Mani aeni wasip yanek yagit, “Dima.”

Timisok di egek amin kapmatjok akgwit unun da yan iyiwit, “Gak asi Yesu da kabikon nani kinda. Gak Galili amin kinda.”

⁷¹ Yan yanba Pita da tebaisi yanek yagit, “Asisi dayisat, amin unun yon nak dimasi nandan imisat. Top yosot kan, jobit tagi timikgen.”

⁷² Yan yanakwan unudon gin pup gen yanban kosit bamot agit. Yanban nandanek Pita Yesu da gen yagit unun do nandagit. Gen unun yan yagit, “Nak dakon man kosit kapbi wasip yanaki pup da kosit bamot gen yosak.” Gen unun do nandanek buri yokwi tanban kunam madepsi takgit.

15

Yesu Pailaron anaj kiwit

(Mt 27.1-2 ae 27.11-14 ae Lk 23.1-5 ae Jn 18.28-38)

¹ Wisawisa do mukwa sogok amin dakon amin madep kabi ae kila amin ae gen teban yoyindet amin ae gen kokwin amin kabi morap gat da muwugek gen kinda anteban awit. Anek Yesu nap teban nan waman ilik anaj Pailat da kisiron anki yipgwit.

² Yipba Pailat da Yesu yan iyigit, “Gak Juda amin dakon kila amin madep, ma?”

Yanban Yesu da gen kobogi yan yagit, “Yosol unun mani.”

³ Yan yanban mukwa sogok amin dakon amin madep kabi da gen morapmi yan imgwit.

⁴ Yanba Pailat da aeni Yesu yan iyigit, “Gak gen kobogi kinda dima yoyiki? Amin on da yokwi agil do gen morapmi yan gaman.”

⁵ Yan yanban Yesu da gen kobogi kinda dima yagit. Yan aban kanek Pailat nandaban njwakjwarisi agit.

Pailat da Yesu tilak kindapmon anjatni do yagit

(Mt 27.15-26 ae Lk 23.13-25 ae Jn 18.38-19.16)

⁶ Bilagi bilagi Yapyap Bilak bisapmon wasok kinda yan awit: Juda minat aminyo da dam tebanon yikdak amin kinda dakon man yanakwa, Pailat da yopban kin kin awit. ⁷ Yesu gen pikon yipgwit bisapmon amin kinda mani Barabas unun gat notni gat dam tebanon yikgwit. Unun amin kabi Rom gapman do japmi nandanek emat wamanek amin kinda anakba kimakgit. Unun do dam tebanon yopgwit. ⁸ Kili amin morapmi da Pailaron kin altaek yan iyiwit, “Bilagi bilagi asal, unuden gin dam tebanon yikdak kinda pulugan yipbi kisak.”

⁹ Yanba Pailat da yan yoyigit, “Juda amin dakon kila amin madep nan yipbo kisak do nandan?” ¹⁰ Pailat yan yagit nido iyi nandagit: mukwa sogok amin dakon amin madep kabi Yesu do nandaba yokwi tanban top yanek gen pikon yipgwit. ¹¹ Mani mukwa sogok amin dakon amin madep kabi da minat amin kabi madep buri suganek yan yoyiwit, “Ji Pailat da Barabas nan yipban kisak do iyini.” Yan yoyinba amin da yan gin iyiwit.

¹² Yanba Pailat da aeni yoyigit, “On amin ji da ‘Juda amin dakon kila amin madep’ yan iyan, nian an iben do nandan?”

¹³ Yanban yan tidanjek yawit, “Tilak kindapmon anjakbi kimotjak!”

¹⁴ Yanba yoyigit, “Mibili nido? Ni gulusun nan agit?”

Yanban mibiltok yawit si yapmanek madepsi yan tidanjek yawit, “Tilak kindapmon anjakbi kimotjak!”

¹⁵ Yanba Pailat da amin dakon buri moni do Barabas pulugan yipban minjat amin kabiyokon kigit. Kijakwan emat amin yoyinban Yesu baljawit. Aba don tilak kindapmon anjakba kimotjak do yoyigit.

Emat amin da Yesu toptopmon da man madep imgwit

(Mt 27.27-31 ae Jn 19.2-3)

¹⁶ Emat amin da Yesu abidan anan gapman yut madep da nagalgwan pigiwit. Pigeek emat amin notni diwari kisisi yan yoba abin mudawit. ¹⁷ Muwugek Yesu do paba pigik gami kindan pan imgwit. Yan anek nap keli ton kindan nan kila amin madep dakon pelit yombem kindan wasanjek busujikon waman imgwit. ¹⁸ Waman iminek top iyinek yan yawit, “Gildat tagi, Juda amin dakon kila amin madep!” ¹⁹ Yan yanek kindan kirin nan busujikon anagek ilip sul imgwit. Yan anek gawak iminek toptopmon da man madep imgwit. ²⁰ Anek topmon da man madep imin mudanjek imal gami iligek iyi dakon pabi pigik pan imgwit. Pan iminek tilak kindapmon anjakba kimotjak do ilik anan kiwit.

Yesu tilak kindapmon anjakgwit

(Mt 27.32-44 ae Lk 23.26-43 ae Jn 19.17-27)

²¹ Kosiron kin amin kindan kokup pap kik do apban kawit, mani Saimon. Unun Sairini kokupmon nani kindan, Aleksanda gat Rupas gat dakon datni. Emat amin da Saimon gen tebai iyinba Yesu dakon tilak kindapni guramikban kiwit. ²² Kin miktin tim kindan mani Golgata unudon altawit. (Golgata unun dakon mibili unun Busun Kidat Iley.) ²³ Kin altanjek wain gat pakbi isipmi kindan mani mea gat iktagilek iminba nok do kurak tagit. ²⁴ Anek tilak kindapmon anjakgwit. Anagek imalni timit do satu wasok awit.

²⁵ Wisa dagokdo 9 kilok anjakwan anjakgwit. ²⁶ Anagek mibili yan do anjakgaman unun dakon but piso gen yan mandawit, JUDA AMIN DAKON KILA AMIN MADEP. ²⁷ Yesu da ilen bamoron kabo noknok bamori kisi dapgwit. ²⁸ Dapba Pinjok da papiakon gen tosok unun bami noman tagit. Gen unun yan: “Yokwi pakpak amin unun kabikon anjakbi.” ²⁹ Amin kin ap awit unun da yanba yokwi tok an iminek wunda kwalkwal anek yan iyiwit, “Ae! Gak Telagi Yut Madep tuwilek gildat kapbi da butgwan kaluk ak do yagil, ³⁰ do giptingo anjutnanek tilak kindapmon da pi!”

³¹ Yan yanba mukwa sogok amin dakon amin madep kabi ae gen teban yoyindet amin kisi yan gin notni yoyin yoyin anek anjolat anek yan yawit, “Amin diwari panpulugagit da nido iyi dakon giptin anpulugok do antidok asak? ³² On amin Kristo, asi Juda amin dakon Kila Amin Madepni kan, tilak kindapmon da pinban kanek nandan gadan imnen.” Unuden gin kabo noknok bamot teri teri dapbi ununyo kisi yanba yokwi tok an imgumal.

Yesu kimagit

(Mt 27.45-56 ae Lk 23.44-49 ae Jn 19.28-30)

³³ Gildat binan 12 kilok anjakwan miktin kisi pilin tuk anjakwan kin pilindo 3 kilok agit. ³⁴ Kin 3 kilok anjakwan Yesu da yan tidanjek yan yagit, “Eloi, eloi lama sabaktani?” Gen unun dakon mibili yan:

“Pinjokpno, Pinjokpno, nido nepman dekdal?”

³⁵ Yan yanban amin diwari kapmatjok akgwit unun nandanek yawit, “Nandan, unun Elaija do yan imisak.”

³⁶ Yanba amin kindan timitin yanek kin yo kindan gugidan yombem jol diwaron waman wain gat ae pakbi isipmi gat unungwan sibinek Yesu da nosak do anenakgit. Anenagek

yan yagit, “Ji yipba koner. Elaija da asi abin tilak kindapmon nan abidan abinban koner, bo dima.”

³⁷ Yan yanban Yesu madepsi yan tidanjek kimakgit.

³⁸ Kimagakwan Telagi Yut Madep dakon yoma imal unun kwen da sulugi pin mibilikon dagan ki timi bamori agit. ³⁹ Anakwan emat amin 100 dakon kila amin da Yesu injamikon kimakban kanjek yagit, “On amin asisi Pin kop dakon Monji egipgut.”

⁴⁰ Anakwan minjat diwari dubagisogon da agek pindak nandanjo awit. Unun minjat kabikon kinda mani Maria, kokupni Makdala, ae Maria njwaknjwari kinda unun Jems bunjon nani gat Josep gat dakon menji, ae Salome gat kisi akgwit. ⁴¹ Yesu Galili miktimon egipgut bisapmon unun minjat kabi da yol awilek oman an iminjek egipgwit. Unun dagan dima, ae minjat diwari kisi Yesu gat Jerusalem kokup papmon kiwit unun kisi kanjakwa Yesu kimakgit.

Yesu dakon bumjotni tip kinamngwan yipgwit

(Mt 27.57-61 ae Lk 23.50-55 ae Jn 19.38-42)

⁴² Sabat dakon tagaptok bisap Nengo pilindo ⁴³ Josep Arimatea kokupmon nani da apgut. Unun gen kokwin amin kabi dakon kila amin egipgut. Amin morapmi da nandaba wukwan imgut. Ae unun Pin kop da Amin Kila Akdisak unun do jomjom anjek egipgut. Josep unun pasol pasoli mini Pailaron kin Yesu dakon bumjotni abidok do iyigit. ⁴⁴ Iyiban Pailat da emat amin 100 dakon kila amin yan iban opban iyigit, “Asi Yesu kunjwak, bo dima?”

⁴⁵ Iyiban emat amin 100 dakon kila amin da yan yagit, “Asi kunjwak.” Yan yanban nandanjek Josep da bumjot anjakisak do yan mudan imgut. ⁴⁶ Aban Josep da kin imal kwakwagi kinda yuman anabin Yesu dakon bumjot tilak kindapmon nan abin unun imal nan wamgut. Waman anki tip kinam kindakon yipmanjek tip madepsi kinda antobilban abin yoma sogut. ⁴⁷ Maria Makdala kokupmon nani gat ae Maria Josep dakon menji gat da kanjakwal Yesu dakon bumjotni yipgut.

16

Yesu kimoron da pidagit

(Mt 28.1-8 ae Lk 24.1-12 ae Jn 20.1-10)

¹ Sabat bisap mudanjakwan pilin pilindo Maria Makdala kokupmon nani, ae Maria Jems dakon menji, ae Salome, unun minjat kapbi da bit nelak, ae yo mibili mibili kibani tagisi, Yesu dakon bumjotni soj im do yuman panjosit awit. ² Yan anjek pakgwit da Sonda wisa dagokdo tip kinamon kik do kinakwa gildat wigit. ³ Kinjek kosiron yan nandat anjek yan yawit, “Namin da tip kinam dakon tip madep antobilban piosak?” ⁴ Yan yanjek kin kanba tip madep kili antobilbi kawit. ⁵ Yan kanjek tip kinamngwan pigi wili gimorji kinda kawit. Unun ilikba pigik kwakwagi dubagi kinda pabi da aminsi tet do yikban kawit. Kanjek wuripdagek pasalgwit.

⁶ Yan nandanjakwa yoyigit, “Ji wuripdagek dima pasolni. Yesu Nasaret kokupmon nani tilak kindapmon anakbi unun kok do aben. Unun kili pidan kik, idon mini. Tamoni oni kabit. ⁷ Kin pandetni gat Pita gat yan yoyini, ‘Unun da kalip Galili miktimon mibiltan daminjek kik do kili dayigit, do unudon kin koni.’”

⁸ Yan yoyiban minjat kapbi unun pasal nimnimigek tip kinamon da winj tintim yanjek kiwit. Kin pasol pasol anjek amin di dima yoyiwit.

Maria Makdala kokupmon nani da Yesu kagit

(Mt 28.9-10 ae Jn 20.11-18)

⁹ Yesu Sonda wisa dagokdo kimoron da pidanjek mibiltok Maria Makdala kokupmon nani altan imgut. (Unun minjat Yesu da kalip kon 7 kabi burigwan egipgwit ban yol imgut.) ¹⁰ Altan iban kin Yesu dakon pandet kabini kunam takba pindagek yan yoyigit, ¹¹ “Yesu kalugi egakwan kat.” Yan yanban gen unun do nandaba bami dima agit.

Pañdetni bamori da Yesu kosiron kagimal
(Lk 24.13-35)

¹² Buñon pañdetni bamori da kokup kindakon kik do kiñakwal Yesu da giptimi kulabik anek altañ yoban amin ñwakñwari kinda yañ kagimal. ¹³ Altañ yoban tobil kiñ notni diwari yoyiñbal nandaba bami dima agit.

Yesu da pañdetni pi ani do yoyigit
(Mt 28.16-20 ae Lk 24.36-49 ae Jn 20.19-23)

¹⁴ Aeni don pañdetni 11 kabi muwuk yigek jap nañakwa altañ yomgut. Altañ yomiñek gen tebaisi yanek yañ yoyigit, “Ji amin da ‘pidak da egisak’ yañ dayiñba nido nandaba bami dima ak? Nandañ gadatji mini?”

¹⁵ Aeni sañbenek yañ yoyigit, “Ji miktimi miktimi kiñ Gen Bin Tagisi amin kisisi yoyiñ mudoni. ¹⁶ Amin kinda nak nandañ gadañ namineñek telagi pakbi sosak kañ, uñun amin Kwen Kokup do amin asak. Ae amin kinda nak dima nandañ gadañ namjak kañ, uñun amin Tipdom do amin asak. ¹⁷ Nak nandañ gadañ namni amin tapmim yobo wasok tapmimi toñ yañ bañ akdañ: nak dakon man yanek koñ yoldañ, ae gen ñwakñwari yokdañ. ¹⁸ Ae uñun amin da tuñon amin emari toñ abidokdañ, ae pakbi emari toñ nañba uñun da dima pañupbal akdañ. Uñun amin da sot amin kisiri kwenikon witjiñba sotni mudokdañ.”

Yesu Kwen Kokup wigigit
(Lk 24.50-53 ae Ya 1.9-11)

¹⁹ Amin Tagi Yesu gen uñun yoyiñ mudañakwan Piñkop da ajenakban Kwen Kokup wigigit da Piñkop da aminsi tet do yikdak. ²⁰ Anakwan pañdetni miktimi miktimi kiñ Piñkop dakon geni yoyiñ añañ kiwit. Kiñakwa Amin Tagi uñun gat egek pañpulugañakwan wasok tapmimi toñ anek geni jorjik pañteban agit.

Gen Bin Tagisi Luk da Mandagit

But piso gen

Luk uñun Juda amin kinda dima. Uñun Grik amin kinda. Ae nandak nandak amin madep kinda, ae wuda wamakyo kisi egipgut.

Gen Bin Tagisi Luk da mandagit uñun da Yesu uñun Israel amin gat ae Amin ņwakywari Kabi kisi yokwikon barj timit timit amin yarj nolijban komarj. Yesu pini wasanjek ak do agit bisapmon miñat aminyo yarj yoyigit, “Telagi Wup da antagap aban Piñkop dakon geni tagisi bupmi amin do yoyij tenjenagit.” (4.18 do koki) Asi, miñat aminyo jigi mibili mibili pawit uñun Yesu da yo tagisi anyomgut dakon geni morapmi Luk da mandagit.

Yesu dakon egip egipni morapmi do Luk kalonj dagin yosok. Uñun dakon geni papia diwarikon dima mandabi. Luk kalonj dagin Yesu miktimon altagit bisapmon yo noman tawit uñun do morapmi yosok. Ae Luk da Yesu da tilak gen kinda yagit uñun Samaria amin kinda da kosiron kinj uwal da kisiron jigi pagit uñun do mandagit. Ae Yesu da tilak gen kinda yagit uñun monji kinda da datni yipmanj dek kigit uñun do mandagit. Ae Luk dagin Sakius takis timit timit amin dakon geni mandagit.

Luk da yo diwari do morapmi yosok uñun bisit pi tebaisi agak gat, ae Telagi Wup dakon pi gat, ae Piñkop da miñat amin dakon yokwini wiririk yomisak uñun do yosok. Ae Luk da miñat da yo awit uñun do morapmi yosok.

Luk papia on kalonj narj gin dima mandagit. Yabekbi Papia yo kisi mandagit. Uñun papiagwan Yesu Kwen Kokup wigakwan uñun da kwenon yabekbi da pi awit uñun dakon geni mandagit.

Gen on Luk da Tiopilas do mandagit

¹⁻³ Kila amin madep Tiopilas, amin morapmi da Piñkop da yo morap nin da binapmon agit uñun dakon geni papiakon mandak do awit. Yo morap wasanjek altañakwa dabil da si pindagek yarj tenjenok awit amin dakon gen yolek mandawit. Uñun amin Piñkop gen do pi awit. Ae nak uñun yo morap si wasanjek noman tarj anarj opgwit uñun dakon mibili pakyanji nandak do pini madepsi agim. Do gen morap on papiakon kilegisi mandarj yipbo gagon opjak karj nandabo tagisi asak. ⁴ Papia on manjijek amin da gen morap gayiwit uñun nandabi bamisi asak.

Elisabet da Jon anjalagit, ae Maria da Yesu anjalagit gat dakon gen
(Kilapmi 1.5–2.52)

Jon dakon altok altok dakon but piso gen

⁵ Erot da Judia miktin dakon kila amin madep yikgit bisapmon mukwa sogok amin kinda egipgut mani Sekaraia. Sekaraia uñun mukwa sogok amin Abiya da kabikon nani kinda. Miñatni Elisabet uñun Aron da kabikon nani. ⁶ Piñkop da dabilon kilegisi egek Amin Tagi dakon gen teban madep ae moniji kisi guramikgimal. ⁷ Mani Elisabet monji surj egipgut, do isal egek miñat amin pelanyo agimal.

⁸ Bisap kindakon Sekaraia gat mukwa sogok amin notni gat Piñkop da dabilon mukwa sogok pi awit. ⁹ Anjek namin dasi Amin Tagi da telagi tamogwan wigi yo kibani tagisi sosak yarj do anpakni yolek satu wasok awit. Yarj aba Sekaraia dakon man da noman tarjban mukwa sok do wigigit. ¹⁰ Wigi mukwa sonjakwan yomakon miñat amin morap muwuk egek bisit pi awit.

¹¹ Anakwa Amin Tagi dakon anjelo kinda Sekaraia altañ imgut. Uñun alta mukwa kibani tagisi sosonj da tosok uñun da aminsi tet do akgit. ¹² Akban kanek Sekaraia wuripdagek pasalgit. ¹³ Mani anjelo da yarj iyigit, “Sekaraia, Piñkop da bisitgo kili nandagit, do dima pasolgi. Miñatgo Elisabet da monji wili kinda anjalakdisak. Mani Jon yarj iyiki.

¹⁴⁻¹⁵ Amin Tagi da injamon mani wukwisi tokdisak, do gak butgo tagisi anjakwan kisik kisik akdisal. Ae amin morapmi da monji unjun altosak bisapmon kisik kisik akdañ. Meñ da butgwan yitjagon da Telagi Wup da tugañ iban egi anañ kikdisak. Wain ae pakbi tebanyo dimasi nosak. ¹⁶ Unjun da Israel amin morapmi panjobilban aeni Amin Tagini Pinjopmon kikdañ. ¹⁷ Elaija dakon anpak tapmimyo panjek Amin Tagi mibiltan iminek kikdisak. Unjun da minjat monjiyo gat datni gat dakon but panjkilek aban but kalon akdañ. Ae gen kirijit amin dakon nandak nandak panmilip aban amin kilegi dakon nandañ kokwin tagisi yombem akdañ. Añek amin panjtagap aban tagap tarakwa Amin Tagi apdisak.”

¹⁸ Yañ yanban Sekaraia da anjelo iyigit, “Nit minjat amin pelanyo kili agimak. Do gen yanjaki but bamot asat. Gen unjun nianjon da bami yosol yañ nandakeñ?”

¹⁹ Yanban anjelo da yagit, “Nak Gebriel, nak Pinjop da injamon akdat da yabekban gak do gen tagisi on gayik do abisat. ²⁰ Gen gayisat unjun asi Pinjop da bisap yipgut unjun bisapmon noman tokdisak, mani nandabi bami dima asak, do gen yogok kositgo sopmanjakwan gen dimasi yanjek egi wigaki gen gayisat unjun bami noman tokdisak.”

²¹ Yañ nandat añek egakwal amin jomjom anjekek Sekaraia nido bisap dubak Telagi Yut Madepmon egisak yañ nandaneñ but morap awit. ²² Yañ nandaneñ egakwa Sekaraia yomakon pinj gen yok do antidok añek kisit dagin tilak anyomgut. Yañ anjakwan kanjek Telagi Yut Madepmon dipmin yombem kinda bo kak yañ nandawit.

²³ Sekaraia Telagi Yut Madepmon pi agak bisapni mudanjakwan tobil kokupnikon kigit. ²⁴ Panji egakwan don minjatni Elisabet monji kwap awilek yutnon pasili egakwan kanek 5 mudawit. ²⁵ Anjakwan yañ yagit, “Amin Tagi da nak anpuluganban monji kwap awildat. Kalip monji mini egek amin da dabilon mayagisi nandagim, mani abisok kili unjun mayagino mudosok.”

Anjelo da Maria altan imgut

²⁶⁻²⁷ Elisabet monji kwap awilgit unjun dakon kanek 6 mudanjakwan Pinjop da anjloni Gebriel yabekban minjatjok kinda mani Maria unjun do kigit. Galili miktimon, kokup kinda mani Nasaret unjudon egipgut. Maria unjun amin kinda mani Josep, Dewit da kabikon nani unjun pasak do manjikbi. ²⁸ Gebriel Mariakon altan iminek yañ iyigit, “Gildat tagi. Amin Tagi gak gat egisak. Pinjop da minjat diwari yapmanjek gak do yo madep yañ nandisak.”

²⁹ Maria gen unjun nandaneñ burigwan da jigisi nandaneñ yañ nandagit, “Ni gen kinda nañ nayisak?” ³⁰ Yañ nandanjakwan iyigit, “Maria, dima pasolgi. Pinjop da gak do nandaban tagisi asak. ³¹ Nandaki, gak monji kwap awilek monji kinda anjalakdisal. Monji unjun mani Yesu yanji iyiki. ³² Unjun da amin man madepni ton kinda egakwan amin da Pinjop Wikwisi Dakon Monji yañ iyikdañ. Kalip babi Dewit da kila amin madep egipgut, unjun da tilagon Amin Tagi Pinjop da yipban kila amin madep kinda egipdisak. ³³ Unjun da Jekop dakon diwatni dakon kila amin madepni bisap dagok dagogi mini egi anañ kinjek kilani akdisak.”

³⁴ Yañ yanban Maria da anjelo yañ iyigit, “Yo yosol unjun nian añek altosak? Nak amin kinda pagim.”

³⁵ Yanban anjelo da gen kobogi yañ iyigit, “Telagi Wup da gagon obinjakwan Pinjop Wikwisi unjun dakon tapmim da gak kibitdisak. Unjun do anjek monji anjalaki unjun telagi egakwan amin da Pinjop dakon Monji yañ iyikdañ. ³⁶ Nandaki, mamago Elisabet minjat pelan kili agit, mani monji kwapni ton, do monji wili kinda anjalakdisak. Kalip amin da ‘Monji aripmi dima panjalasak’ yañ yawit, mani abisok monji kwap kinda awilakwan kanek 6 mudosok. ³⁷ Pinjop da yo kinda ak do nandisak kan, aripmi dimasi antidok asak.”

³⁸ Yanban Maria da yañ iyigit, “Nak Amin Tagi dakon oman minjat egisat, do unjun yosol nagon yañ gin noman tosak dosi nandisat.” Yañ yanjakwan anjelo da yipman kigit.

Maria da Elisabet kin kagit

³⁹ Uñun bisapmon Maria tepmi kiñek miñtim ilerji tonj timon Judia miñtim dakon kokup pap kindakon kigit. ⁴⁰ Kiñ Sekaraia da yutnon wigi Elisabet gildat tagi yan iyigit. ⁴¹ Iyinjawan unudon gin Elisabet monji burigwan yikgit unun wigi mok agit. Anjakwan Elisabet Telagi Wup da burikon pigi tugañban ⁴² madepsi yan tidanek yagit, “Piñkop da yo tagisi miñat diwari do yomisak unun si yapman mudanek gisamni madepsi gamisak. Ae monji unun gak da buron yikdak ununyo kisi Piñkop da gisamikdak! ⁴³ Amin Tagi no dakon meñi nagon nido obisak? Nak miñat tagi dima. ⁴⁴ Gak da gildat tagi yan nayinjaki unudon gin monji butnogwan yikdak kisik kisik anek wigi mok ak. ⁴⁵ Amin Tagi da gen gayigit unun nandabi bami asisi noman tokdisak yan nandagil, do kisik kisik tagi abi.”

Maria da kisik kisik kap kind a yagit

⁴⁶⁻⁴⁹ Yan yanban Maria da yagit, “Nak oman miñatni gin, ae mano minisi, mani nak do yo tagisi asak, do but dasi Amin Tagi ankisiat. Anjakwan butno da Piñkop Panpulugok Amimo do kisik kisik asak. Piñkop Tapmim Ami da nak do yo madepsi kind a asak, do abisok ae don kisi amin da Piñkop da gisamni madepsi namisak unun do yokdan. Mani unun telagisi tosok. ⁵⁰ Amin Piñkop do pasolgoñ unun amin bupmi nandan yomisak. Abisok ae don miñat amin morapyo yan ginsi bupmi nandan yomiñ anañ kikdisak. ⁵¹ Iyi dakon kisit dasi pi tapmimi tonj agit. Amin iyi do nandaba wigiwit amin unun yolban wasen kiwit. ⁵² Kila amin madep yityit tamo madepmon yikgan unun pabiñ yopmanek mani mini amin panenokdok. ⁵³ Amin jap do an unun yo tagisi morapmi yomiñakwan buri tugañ. Anek amin yoni morapmi unun yolban yoni mini da kwan. ⁵⁴⁻⁵⁵ Iyi dakon oman monjini Israel panpuluganek yan teban tok gen Abraham gat ae babikni gat do yoyigit unun dima intagit. Yan teban tok geni anteban anek unun yawi diwatni dagok dagogi mini bupmi nandan yomiñ anañ kisak.”

⁵⁶ Maria kanek kapbi Elisabet gat egek don kokupnikon tobil kigit.

Jon altagit

⁵⁷ Elisabet da monji anjalasak dakon bisap abinjawan monji wili anjalagit. ⁵⁸ Anjanek kisik kisik anjakwan Amin Tagi da bupmi nandan ingut dakon gen nandanek kokup isalni gat ae yawi diwatni gat kisi da but galaksi nandawit.

⁵⁹ Altan gildatni 8 mudanawan giptimni mandak do apgwit. Abinek datni Sekaraia dakon man nan iyik do nandawit, ⁶⁰ mani meñi da yan yagit, “Dima, mani Jon yan si iyineñ.”

⁶¹ Yanban iyiwit, “Yawi diwatjikon Jon man kind a dima tosok.”

⁶² Yan yanek datni ni man nan yok do nandisak yan do kisit tilak an ingwit. ⁶³ Aba Sekaraia da yo kind a kan iba kilda mandisak do tilak an yoban iba yan mandagit, “Mani unun Jon.” Yan mandaban nandaba yo njwakñwarisi agit. ⁶⁴ Unudon gin gen yogokni pisanakwan gen wasanek yanek Piñkop ankisigit. ⁶⁵ Anjakwan kokup isalni da kan pasalek unun dakon geni yanba Judia miñtim ilerji tonj timon kokup morap tawit amin kisisi da nandawit. ⁶⁶ Anek unun do nandan kokwin anek egipgwit. Amin Tagi dakon tapmim tan ingut, do yan yawit, “Unun monji taganek nian amin kind a egipdisak?”

Sekaraia da kombi gen yagit

⁶⁷ Jon dakon datni Sekaraia Telagi Wup da burikon pigi tugañban kombi gen yanek yan yagit: ⁶⁸ “Israel dakon Piñkop da abin amini yokwikon ban yuman nan nipgut, do Amin Tagi ankisino. ⁶⁹ Oman monjini Dewit da kabikon da nin panpulugosak do amin tebaisi kind a anroman agit. ⁷⁰ Kalip kombi amin telagi da yan yawit, ⁷¹ ‘Piñkop da uwalnin gat ae amin morap nin do nandaba yokwi tok an niman amin da kisiron ban pulugan nipdisak.’ ⁷² Sanbek sanbek telagisi agit unun sigin nandanek babiknin bupmi nandan yom do yagit. ⁷³⁻⁷⁴ Babiknin Abraham yan iyigit, ‘Nak asisi uwalji da kisiron ban pulugan

1:46-49: 1Sa 2.1-10 1:50: Kap 103.13,17 1:51: 2Sa 22.28 1:52: Jop 12.19; 5.11; Kap 147.6 1:53: Kap 34.10 1:54-55: WW 17.7; Mai 7.20; Kap 98.3 1:59: WW 17.12; MS 12.3; Lk 2.21 1:68: Kap 72.18 1:69: Kap 18.2 1:71: Kap 106.10 1:72: WW 17.7; Kap 105.8-9 1:73-74: WW 22.16-17

depbo pasol pasoli mini egek oman amino egipdar. ⁷⁵ Gildari gildari nak da inamon telagisi ae kilegisi egi anar kida.

⁷⁶ “Jon, monjino, gak don Pinjkop Wikwisi dakon kombi amin kinda yar gayikdar. Gak Amin Tagi mibiltar iminek kositni yuldisal. ⁷⁷⁻⁷⁸ Anek minat amin kabiyoni yoyin dekbi mibilni nandaba pisosak. Pinjkopnin unun bupmini madepsi, do diwarini wiririk yominek pulugar timitdisak yar nandani. Unun da Kwen Kokup dakon tenjeni madep yipban ⁷⁹ pilin tukgwan ekwar amin da tenjeni kokdar. Unun da kosit noliban kanek but yawot dakon kositnar kiner.”

⁸⁰ Unun monji, wup gipyo kisi tapmini tonji tagagit. Anakwan miktin amin dima ekwar timon egakwan don noman tarban Israel amin da kawit.

2

Yesu altagit

(Mt 1.18-25)

¹ Unun bisapmon Rom dakon kila amin madep Sisa Ogastus da gen teban kinda yipgut. Pi monjini kin amin miktini miktini ekwar unun mani mandani do gen teban yipgut.

² Man mandawit unun pi kaluksi awit. Unun bisapmon Kwirinius da Siria provins dakon kila amin madep egipgut. ³ Sisa Ogastus da gen teban yar yipgut, do amin kisisi mani mandani do kokupni kokupni kin mudawit.

⁴ Josep unun Galili provinskon, Nasaret kokupmon egipgut. Mani Dewit da yawi diwaron da altagit, do Judia provinskon, Dewit dakon kokup Betlehem unudon kigit.

⁵ Minatni pasak do manjikbi Maria unun gat kisi mani mandani do kigimal. Unun bisapmon Maria monji kwapni ton da kigit. ⁶ Kin Betlehem kokupmon altan egakwal Maria monji altosak dakon bisapni apgut. ⁷ Amin da yumar nanek dipmin pokgon yut unun amin da yikba tugagit, do bulmakau yut kindakon pawigi yikgimal. Yigakwal monji mibiltogi altanban Maria da imalnar waman bulmakau idapmon yipban pakgit.

Sipsip kila amin da gen bin Nandawit

⁸ Bulmakau yutnon yigakwa Betlehem kokup da kapmatjok sipsip kila amin diwari da pilin kaga sipsip kila anek jon timon egipgwit. ⁹ Egakwa Amin Tagi dakon anelo kinda da altan yomgut. Aban Amin Tagi dakon tenjeni da tenjenan yoban madepsi pasalgwit. ¹⁰ Anakwa anelo da yar yoyigit, “Ji dima pasolni. Nandani, nak gen tagisi kinda anabisat. Unun amin kisi da nandane kisi kisi madepsi akdar. ¹¹ Abisok Amin Tagi Kristo unun Dewit da kokupmon ji do altak. Unun ji yokwikon ban timit do altak. ¹² Ji kin monji nakan imalnar wabi bulmakau idapmon potdisak do wisin koni. Unun kanek bami dayisat yar nandani.”

¹³ Gen yar anakwan unudon gin Kwen Kokup anelo morapmisi da pin notnikon muwugek Pinjkop anjksinjak yar yawit: ¹⁴ “Ason Kwen Kokup Pinjkop anjksino. Miktimon amin galak tar yomisak unun kabikon but yawot tosak.”

Sipsip kila amin da Yesu analon awit

¹⁵ Anelo da Kwen Kokup tobil wigakwa sipsip kila amin da notni yoyin yoyin anek yar yawit, “Nin Betlehem kokupmon wigi Amin Tagi da gen niyisak unun dakon bami kono.” ¹⁶ Yar yanek tepmisi wigi Maria gat Josep gat paralon anek, monji nakan unun bulmakau idapmon pakban kawit. ¹⁷ Kanek monji dakon gen bin nandawit unun yar tenjenanba ¹⁸ nandane amin kisisi nandaba yo nakanwarisi agit. ¹⁹ Anakwa Maria da gen unun nandaban yo madep aban nandane egipgut. ²⁰ Anakwan sipsip kila amin da tobil kin anelo da gen yoyigit unun da aripmon pindakgwit, do Pinjkop anjksiwit.

Yesu do man imgwit

²¹ Gildatni 8 anakwan, giptim mandak bisapmon, mani Yesu yar iyiwit. Dima altanakwan anelo da unun man kili yagit.

Simeon gat Ana gat da Yesu Telagi Yut Madepmon kagimal

²² Josep gat Maria gat Piŋkop da injamon kilek tok dakon bisap kili noman tagit. Uŋun dakon gen Moses dakon gen tebanon tosok. Do Maria gat Josep gat da Yesu Monji Amin Tagi do paret do Jerusalem anŋkigimal. ²³ Amin Tagi dakon gen teban kinda mandabi naŋ yolek kigimal. Gen uŋun yaŋ:

“Miŋat kinda monji mibiltogi uŋun wili kaŋ, uŋun Amin Tagi do paret do.”

²⁴ Ae Amin Tagi dakon gen teban yolek paret ak do kigimal. Gen teban uŋun yaŋ tosok: “Kinariŋ bamori bo ae yiŋi yiŋi bulagi bamori baŋ mukwa soni.”

²⁵ Uŋun bisapmon amin kinda Jerusalem egipgut uŋun mani Simeon. Uŋun amin anpakni kilegisi ae Piŋkop gawak imiŋ anŋkisiŋyo anek egipgut. Piŋkop da Israel amin kabi but yokwikon egipgwit uŋun butni paŋteban asak do manjikbi amin uŋun do jomjom anek egipgut. Simeon uŋun Telagi Wup da burikon tugaŋbi amin kinda. ²⁶ Telagi Wup da burikon gen yaŋ kili iyigit, “Gak tepmi dima kimotdisal. Amin Tagi dakon Kristo kaŋek don kimotdisal.”

²⁷ Simeon Telagi Wup da anŋtagap aban Telagi Yut Madepmon kigit. Anakwan Yesu meni datniyo da gen teban yolek Yesu anan opgumal. ²⁸ Anopbal Simeon da Yesu bedaŋek Piŋkop anŋkisiŋek yaŋ yagit: ²⁹ “Amin Tagi Tapmim Ami, kalip yaŋil uŋun da tilagon oman amingo nak but yaworon da tagi kimokgeŋ. ³⁰ Nin yokwikon baŋ timit do anek yo asal uŋun dabilno da kili uŋun kosot. ³¹ Amin morap da dabilon yo anoman asal oni koman. ³² Uŋun da Amin ŋwakŋwari Kabi miktimi miktimi ekwaŋ uŋun dakon but paŋteŋteŋ aban Piŋkop dakon mibili nandakdaŋ. Anek gak dakon amin kabigo Israel dakon tilimni egipdisak.”

³³ Yesu dakon meni datniyo Simeon da gen yagit uŋun nandaŋek nandabal ŋwakŋwarisi agit. ³⁴ Anakwal Simeon da gisam yomiŋek Monji dakon meni Maria yaŋ iyigit, “Nandaki, Israel amin morapmi da on Monji do anek maŋ potdaŋ, ae morapmi da pidokdaŋ. But tobiŋ ani do Piŋkop da yabekgit, mani yaŋba yokwi tok an imdaŋ. ³⁵ Yaŋ anek amin morapmi dakon nandak nandak pasili toŋ uŋun paŋteŋteŋ akdisak. Anek but yokwi da emat agak siba da yaŋ wango sugokdisak.”

³⁶ Uŋun bisapmon kombi amin miŋat pelanŋi kinda egipgut, mani Ana. Uŋun Panuel, Ase da kabikon nani dakon gwi. Uŋun kalip amin paban egakwal bilak 7 kabi mudanakwan eni kimakgit. ³⁷ Eni kimagakwan sakwabat egakwan bilakni 84 agit. Ana uŋun telagi yut dima yipmaŋ dekgit. Jap kelek egek bisit pi anek kalbi ae gildat kalba Piŋkop gawak imiŋek egipgut. ³⁸ Uŋun bisapmon uŋun kisi obiŋ Monji kaŋek Piŋkop ya yaŋ iyigit. Yaŋ anek Piŋkop da Jerusalem amin paŋpulugosak do jomjom awit amin, uŋun baŋ Monji dakon gen yoyigit.

Aeni Nasaret Kokupmon kiwit

³⁹ Yo morap Amin Tagi da gen tebanon tosok uŋun an mudanek tobiŋ Galili provinskon iyi da kokup Nasaret unudon kiwit. ⁴⁰ Monji tagan teban taneŋ nandaŋ kokwini tagisi taŋ ingut. Ae Piŋkop dakon gisamni madepsi taŋ ingut.

Yesu monjisok da Telagi Yut Madepmon wigigit

⁴¹ Bilagi bilagi Yesu dakon meni datniyo Yapyap Bilak kok do Jerusalem kiŋ kiŋ awit. ⁴² Yesu bilakni 12 anakwan Yapyap Bilak dakon anpak yolek Jerusalem kiwit. ⁴³ Uŋun bilak dakon bisap madep mudanakwan meni datniyo tobiŋ kokupnikon kik do kigimal. Mani Yesu Jerusalem sigin egipgut. Egakwan meni datniyo Yesu sigin egisak yaŋ dima nandagimal. ⁴⁴ Amin agipgwit gat akwaŋ bo yaŋ nandaŋek agakwal gildat kinda mudagit. Don diwatni ae notni agipgwit da bikbiknikon wusigimal. ⁴⁵ Wusiŋ dima analon an aeni tobiŋ Yesu wusiŋek Jerusalem kigimal. ⁴⁶ Kiŋ gildat kapbi wusiŋ mudanek don Telagi

Yut Madepmon anjalon agimal. Unjudon karjbal yoyiñdet amin da binapmon yigek gen yanjakwa nandanekeq mibili nandak do yoyiñ yoyiñ agit.

⁴⁷ Amin morap mirak pajek yikgwit unjun nandak nandakni ae kobogi bamisi yagit unjun do nandaba nwanjwarisi agit. ⁴⁸ Meni datniyo karj wiripdagek meni da yan iyigit, “Monji, gak nido yan anjaki wusamak? Datgo gat nit gak do nandaba kik anjek wusamak.”

⁴⁹ Mani kobogi yan yoyigit, “Jil nido nak wusik do pi amal? Nak Datno da yutnon egipmisi egisat jil unjun dima nandamal?” ⁵⁰ Mani gen yoyigit dakon mibili nandabal dima pisagit. ⁵¹ Yesu meni datni yolban tobil Nasaret si kinjek bisapmi bisapmi meni datni dakon geni guramikgit. Anjakwan meni da unjun yo morap agit do nandaban yo madep aban nandanekeq egipgut. ⁵² Yesu taganekeq nandan kokwini tagisi tan imgut, ae Pinjkop da galak tan iminjakan aminyo kisi da galak tan imgwit.

Yesu da pini ak do anjakwan kositni yul do yo morap noman tawit dakon gen

3

(Kilapmi 3.1–4.13)

Jon da Pinjkop gen yagit

(Mt 3.1-12 ae Mk 1.2-8 ae Jn 1.19-28)

¹ Sisa Taiberius da Rom dakon kila amin madep egakwan bilak 15 anjakwan Pontias Pailat da Juda gapman dakon mibiltok amin egipgut. Ae unjun bisapmon gin Erot da Galili miktin kila agit. Anjakwan padige Pilip da Ituria miktin ae Takonitis miktin kila agit. Anjakwan Lisanas da Abilene miktin kila agit. ² Anjakwan Anas gat Kaiapas gat da mukwa sogok amin dakon mibiltok amin egipgumal. Unjun bisapmon Sekaraia dakon monji Jon miktin amin da aripmi dima egipmi timon egakwan Pinjkop da geni imgut. ³ Iban Jon unjun Jordan Pakbi oba tosogon miktin morap ton unjudon agek Pinjkop dakon gen yagit. Amin but tobil anek telagi pakbi sonjakwa Pinjkop da diwarini yopman yomjak do yoyigit. ⁴ Yan anjakwan kombi amin Aisaia da papiakon gen mandabi unjun bami tagit. Gen unjun yan:

“Miktin amin da aripmi dima egipmi timon amin kinda da yan tidanekeq yosok,
‘Amin Tagi dakon kosit anjindim ani, kositni pasin anmilip ani.

⁵ Anek dangap madep pekba tugoni ae ilen morap pasinba kositni kilegisi asak.
Ae kosit gireni panmilip aba kilegisi asak.

Ae kosit yokwi panmilip aba wagil gwaljigi minisi asak.

⁶ Yan anjakwa minjat amin morapyo da Pinjkop da nin yokwikon ban timit do anek pi asak unjun koni.’”

⁷ Amin morapmi Jon da telagi pakbi son yomjak do abinjakwa yan yoyigit, “Ji tunjon amin emari ton dakon gwakni kabi. Pinjkop da butjap nandanekeq yokwi pakpak do yo yokwisi an yomdisak. Pinjkop dakon butjap apdisak yan namin da unjun dakon but piso dayik da unjun yap do pasal kwan? ⁸ Ji but tobil bamisi anek anpakjikon but tobil dakon bami anjalon ani. Ji disi do ‘Nin Abraham dakon babikni’ yan dima yoni. Nak yanjsi dayisat, Pinjkop da yanban on tip kabi da Abraham dakon babikni tagi dagoni. Ji unjun Abrahamon da altawit unjun da yo madep dima asak. ⁹ Parejka kindap mibilon yipbi da tosok. Kindap morap bami tagi dima toni unjun mandan kindapmon maba pigi sokdan.”

¹⁰ Amin da Jon dakon gen unjun nandanekeq yan iyiwit, “Nin nianjsi anej?”

¹¹ Yanba Jon da kobogi yan yoyigit, “Amin kinda paba pigikni bamori karj, minini amin do kinda injak. Ae japni tan iman aminyo kisi yan gin asak.”

¹² Yan yanban takis timit timit amin diwari telagi pakbi sok do apgwit unjun da yan iyiwit, “Yoyiñdet, nin nianjsi anej?”

¹³ Iyinja yoyigit, “Ji takis gapman da dayisak unun da aripmon gin timitni. Ae sanbejek di gat dima timitni.”

¹⁴ Ae emat amin diwari da yan iyiwit, “Ae nin niansi ane?”

Iyinja yoyigit, “Ji amin yo yokwi an yomejek top yoyijek monejni dima timitni. Topmon da gen pikon dima yopni. Pi an dakon yuman nogi timikgan unun aripninon timikgaman yan nandaba mudosak.”

¹⁵ Amin da butni pidanban but morap anek yan nandawit, “Jon unun Kristo bo?”

¹⁶ Yan nandajakwa Jon da yan yoyigit, “Nak pakbisi ban telagi pakbi son damisat. Mani nak da manjikon abisak amin unun dakon tapmim da nak dakon tapmim yapman-dak. Nak yombem yokwi da kandap gwil napni tagi dima witalgen. Unun amin da Telagi Wup gat ae kindap gat son damdisak. ¹⁷ Unun wit dakon sibat sibat wiririt kindap kirin ni kisitnikon tanakwan apdisak. Abijek bami kokwinik tamonikon yopmanjek sibat sibat wiririk maban kindap kimot kimori mini unudon sokdan.” ¹⁸ Jon nawa gen morapmi gat kisi amin dakon but pisoni do yoyigit. Yan anek Gen Bin Tagisi yan tetetanj yomgut.

Erot da Jon dam tebanon yipgut

¹⁹ Jon da gapman dakon kila amin madep Erot tebai kan yagit, nido Erot da padige dakon minatni Erodias tuwil pagit, ae anpak yokwi di kisi agit. ²⁰ Erot yokwi kinda gat sigin sanbejan anek Jon dam tebanon yipgut.

Jon da Yesu telagi pakbi son imgut

(Mt 3.13-17 ae Mk 1.9-11)

²¹ Amin morap telagi pakbi sonakwa Yesu yo kisi sogit. Sonjek bisit anakwan kundu wital kigit. ²² Wital kinakwan Telagi Wup kinarim da miktimon pan unun da tilak Yesukon pigit. Anakwan Kwen Kokupgan da gen kinda yan altagit: “Gak Monjino. Butdasi galak tan gamisat. Butno gak do tagisi asak.”

Yesu dakon babini dakon man silip

(Mt 1.1-17)

²³ Yesu bilakni 30 da tilak anakwan pini wasagit. Yesu unun Josep dakon monji amin da yan nandawit.

Josep unun Eli dakon monji.

²⁴ Eli unun Matat dakon monji.

Matat unun Liwai dakon monji.

Liwai unun Melki dakon monji.

Melki unun Janai dakon monji.

Janai unun Josep dakon monji.

²⁵ Josep unun Matatias dakon monji.

Matatias unun Amos dakon monji.

Amos unun Naum dakon monji.

Naum unun Esli dakon monji.

Esli unun Nagai dakon monji.

²⁶ Nagai unun Mat dakon monji.

Mat unun Matatias dakon monji.

Matatias unun Semen dakon monji.

Semen unun Josek dakon monji.

Josek unun Joda dakon monji.

²⁷ Joda unun Joanan dakon monji.

Joanan unun Resa dakon monji.

Resa unun Serubabel dakon monji.

Serubabel unun Sealtiel dakon monji.

Sealtiel unun Neri dakon monji.

- 28 Neri uŕun Melki dakon monji.
Melki uŕun Adi dakon monji.
Adi uŕun Kosam dakon monji.
Kosam uŕun Elmadam dakon monji.
Elmadam uŕun Er dakon monji.
- 29 Er uŕun Josua dakon monji.
Josua uŕun Eliesa dakon monji.
Eliesa uŕun Jorim dakon monji.
Jorim uŕun Matat dakon monji.
Matat uŕun Liwai dakon monji.
- 30 Liwai uŕun Simeon dakon monji.
Simeon uŕun Juda dakon monji.
Juda uŕun Josep dakon monji.
Josep uŕun Jonam dakon monji.
Jonam uŕun Eliakim dakon monji.
- 31 Eliakim uŕun Melea dakon monji.
Melea uŕun Mena dakon monji.
Mena uŕun Matata dakon monji.
Matata uŕun Natan dakon monji.
Natan uŕun Dewit dakon monji.
- 32 Dewit uŕun Jesi dakon monji.
Jesi uŕun Obet dakon monji.
Obet uŕun Boas dakon monji.
Boas uŕun Salmon dakon monji.
Salmon uŕun Nason dakon monji.
- 33 Nason uŕun Aminadap dakon monji.
Aminadap uŕun Atmin dakon monji.
Atmin uŕun Ani dakon monji.
Ani uŕun Eron dakon monji.
Eron uŕun Peres dakon monji.
Peres uŕun Juda dakon monji.
- 34 Juda uŕun Jekop dakon monji.
Jekop uŕun Aisak dakon monji.
Aisak uŕun Abraham dakon monji.
Abraham uŕun Tera dakon monji.
Tera uŕun Nao dakon monji.
- 35 Nao uŕun Seruk dakon monji.
Seruk uŕun Reu dakon monji.
Reu uŕun Pelek dakon monji.
Pelek uŕun Ebe dakon monji.
Ebe uŕun Sela dakon monji.
- 36 Sela uŕun Kainan dakon monji.
Kainan uŕun Apaksat dakon monji.
Apaksat uŕun Siem dakon monji.
Siem uŕun Noa dakon monji.
Noa uŕun Lamek dakon monji.
- 37 Lamek uŕun Metusela dakon monji.
Metusela uŕun Enok dakon monji.
Enok uŕun Jaret dakon monji.
Jaret uŕun Malalel dakon monji.
Malalel uŕun Kenan dakon monji.

- ³⁸ Kenan unjun Enos dakon monji.
 Enos unjun Set dakon monji.
 Set unjun Adam dakon monji.
 Adam unjun Piņkop dakon monji.

4

Sunduk da Yesu ankwalgit
 (Mt 4.1-11 ae Mk 1.12-13)

¹ Yesu Telagi Wup da burikon tugaņban Jodan Pakbikon da tobil apgut. Abiņakwan Telagi Wup da iyin aņaj miktım amin da aripmi dima egipmi timon ankwigit. ² Kiņ unjudon gildat 40 japmi mini egek jap do madepsi agit. Aņakwan Sunduk da ankwalgit. ³ Ankwalek yaņ iyigit, “Gak asi Piņkop dakon Monji egısalon yaņbi tip on da Bret dagaņban.”

⁴ Yaņban Yesu da yaņ iyigit, “Piņkop da papiakon gen yaņ tosok: ‘Bret dagin amin egip egip tagi dima yomjak.’”

⁵ Yaņ yaņban Sunduk da Yesu iyin aņaj ilen dubagisi kindakon wigek unjudon gin on miktım miktım madep madep morap kisi yolıņban pindakgit. ⁶ Aņek yaņ iyigit, “On miktım madep kisi kilani aki do yaņ mudan gabo man madep paki. On miktım madep kisi nak dakon, do amin kindo do im do nandaken kan tagi iben. ⁷ Gawak nabi kan, on yo morap gak do gamin mudoken.”

⁸ Yaņ yaņban Yesu da iyigit, “Piņkop da papiakon gen yaņ tosok: ‘Amin Tagi Piņkopji unjun nan gin gawak imin ek oman animni.’”

⁹⁻¹¹ Yaņ yaņban Sunduk da Yesu iyin aņaj Jerusalem kokup papmon kigit. Kiņ Telagi Yut Madep da kwenon awigi yipmanek yaņ iyigit, “Piņkop da papiakon gen kindo yaņ tosok: ‘Unjun da aneloni yoyinban kilago tagisi ani. Ae kandapgo tipmon dima gitni yaņ do anelo da gak kisit da kendak abin gepni.’

Gen yaņ tosok, do gak asi Piņkop dakon Monji kan, gak amon mibilikon paņ ma.”

¹² Yaņban Yesu da iyigit, “Piņkop da papiakon gen kindo yaņ yosok: ‘Amin Tagi Piņkopji dakon tapmim kok do anek dimasi ankwaldo.’”

¹³ Sunduk da paņkewal morap unjun an mudanek ae bisap kindakon don ankwalgan yaņ nandanek Yesu yipman kigit.

Yesu unjun Galili Provinskon kinjek Wup da teban togon pini wasagit
 (Kilapmi 4.14–9.50)

Yesu unjun Galili Provinskon pini wasagit
 (Mt 4.12-17 ae Mk 1.14-15)

¹⁴ Yesu unjun Wup da teban togon aeni tobil Galili miktım kigit. Kiņakwan minat amin morapyo kokup teri teri egipgwit unjun da gen bini nandawit. ¹⁵ Bisapmi bisapmi Juda amin da muwut muwut yutnon wigek amin yoyin dekgit. Yaņ ankwakwan amin kisi da ankwisiwit.

Nasaret amin da Yesu do nandaba yokwi tok awit
 (Mt 13.53-58 ae Mk 6.1-6)

¹⁶ Yesu unjun Nasaret kokupmon kigit. Kalip unjun kokupmon egek tagan teban tane amin tagi agit. Sabat bisapmon Juda amin da muwut muwut yutnon wigi wigi agit unuden gin Sabat kindakon wigigit. Aņek Piņkop dakon gen manjik do pidan akgit. ¹⁷ Pidan agakwan kombi amin Aisaia dakon papia iba abidan wıtdalek gen yaņ nan manjigit:

¹⁸ “Amin Tagi dakon Wupni nagon tosok, nido amin yoni minikon kinjek Gen Bin Tagisi yoyiken do nak manjinek but nelak tagil namgut.

Ae dam tebanon ekwan amin pulugan ki abigini yan yoyiken do yabekgit.

Ae dabili mini amin tagi sirtoni, ae amin da pabin yopmanan amin unun pulugan yopben do yabekgit.

¹⁹ Amin Tagi da minat amin kabini yo tagisi anyomdisak dakon bisap kili abisak unun dakon yan tenjenok aken do yabekgit.”

²⁰ Yesu unun gen manjin mudanek papia gironjgek kila amin do iminek yikgit. Yigakwan unun muwut muwut yutnon amin kisi dabilni Yesukon gin tanakwan yikgwit.

²¹ Anakwa Yesu da yan yoyigit, “Pinjok dakon gen manjiko nandayin unun abisak dabiljikon bami ton asak.” ²² Yanban amin gen yagit do nandaba tagisi anakwan yawit, “Mao! On Josep dakon monji da nianonsi da gen galagisi on yosok?”

²³ Yanba Yesu yoyigit, “Amin da gen kinda yon unun yan: ‘Wuda wamak gaga dakon giptim anmilip a.’ Unun gen nak nayikdan, ma? Ae ‘Kapaneam kokupmon wasok agil do amin da yanba nandagiman unun yomaninon yan gin abi do nandaman’ yan nayikdan, ma? ²⁴ Nak asisi dayisat, kombi amin morap kokup kalonni da geni dima nandan yoman.

²⁵ Asisi, kombi amin Elaija da bisapmon sikak dima manakwan bilak kapbi ae kanek 6 yan egek jap do madepsi awit. Unun bisapmon Israel miktimon sakwabat morapmi egipgwit. ²⁶ Mani Pinjok da Elaija Israel sakwabat kinda do dima yabekgit. Sakwabat kinda Sarepat kokupmon egipgut unun do yabekban kigit. Sarepat unun Saidon kokup da tetgin do tosok. ²⁷ Ae kombi amin Elisa da bisapmon Israel miktimon wuda tebani ton amin morapmi egipgwit, mani kinda dima kilek tagit. Siria miktimon nani amin kinda mani Neman unun dagin kilek tagit.”

²⁸ Yan yanban amin muwut muwut yutnon egipgwit kisi da japmisi nandanek ²⁹ pidan Yesu yolba kokup da wanga pigigit. Kokup unun ilejon tagit, do tipdomon maba pigisak do ankiwit. ³⁰ Mani amin da bikbigon da si kigit.

Yesu da amin kinda konni yol imgut

(Mk 1.21-28)

³¹ Yesu Nasaret kokup yipmanek Galili miktimon kokup kinda mani Kapaneam unudon pigigit. Pabigi egek Sabat bisap morapmon amin yoyin dekgit. ³² Yoyin degakwan amin kinda man madepni ton da gen nwanjwarisi niyisak yan nandawit.

³³ Konni ton amin kinda Juda amin da muwut muwut yutnon yikgit. Unun da madepsi yan tidanek yan yagit, ³⁴ “Yesu, Nasaret amin, gak niban anjim do nandisal? Nin panupbal ak do abil? Nak nandan gamisat, gak Pinjok Dakon Telagi Amni.”

³⁵ Mani Yesu da kon tebai yan iyigit, “Gak gen dima yanek amin on yipman det!” Yan iyinakwan kon unun da amin ukwayikban man amin da binapmon pakgit. Pagakwan amin unun dima anupbal anek yipman kigit. ³⁶ Amin da unun kan wuripdagek notni yoyin yoyin anek yawit, “Mao, nian gen kinda yosok? Amin man madepni ton ae tapmimni ton da tilagon kon gen tebai yoyinban geni nandanek pasal kwan.” ³⁷ Yan yanakwa Yesu da pi agit dakon gen unun provins dakon amin kisi da nandawit.

Yesu da Pita dakon yopmi anmilip agit

(Mt 8.14-15 ae Mk 1.29-31)

³⁸ Yesu Juda amin dakon muwut muwut yut yipmanek Saimon da yutnon kigit. Saimon dakon yopmi sot anek giptimni kindapmi sogit. Yan anakwan Yesu da anpulgusak do iyiwit. ³⁹ Aba Yesu unun minat da kapmatjok panji agek giptimni kindapmi sogit unun pasil injak do tebai yagit. Yanban sotni pasil iminjakwan unudon gin pidanek japni panjosit agit.

Yesu da amin panmilip agit

(Mt 8.16-17 ae Mk 1.32-34)

⁴⁰ Gildat si pigik do anakwan amin da notni sot mibili mibili awit unun Yesukon panopgwit. Panopba Yesu da kisitni kwenikon kalon kalon wutjinjek panmilip agit. ⁴¹

Ae amin morapmi konni tonj unun yol yomgut. Yolakwan konj da yanj tidañek yawit, “Gak Pinjkop dakon Monji.” Yesu unun Kristo yanj nandañ imgwit, do Yesu da konj gen dimasi yoni do kirinjik yomgut.

*Yesu kokup pap diwarikon agipgut
(Mk 1.35-39)*

⁴² Wisa dagokdosi Yesu amin dima egipgwit tim kindakon kigit. Anjakwan amin da wusiñ anjalon anjek dima yopmanj kisasak do nandañek abidok do awit. ⁴³ Mani yanj yoyigit, “Nak Pinjkop da Amin Kila Akdisak unun dakon Gen Bin Tagisi kokup pap diwarikon kisi agek yoyiñ tenñoken. Nak Pinjkop da unun pi abeñ dosi yabekgit.” ⁴⁴ Yanj yanjek Judia miktimon muwut muwut yut tanj ananj kiwit unudon agek Pinjkop gen yoyigit.

5

*Yesu da wasañek pañdetni timikgit
(Mt 4.18-22 ae Mk 1.16-20)*

¹ Bisap kindakon Yesu Genesaret* Pakbi idap ileñikon agek Pinjkop dakon gen yanjakwan amin morapmi da abin unun da kapmatsisok angwasinek nandawit. ² Yesu bot bamori ileñikon tanbal pindakgit. Unun tap kilap simi simi amin da yopba tanjakwal tap kilap simi simi yikni pakbikon sugawit. ³ Yesu unun bot kindakon milkanj wigigit. Bot unun Saimon dakon. Unun boron wigek Saimon yanj iyigit, “Bot iminñilbi timisok di pakbikon kwan.” Yanj iyinek Yesu boron yigek amin yoyiñ dekgit. ⁴ Yoyiñ dek mudanej Saimon yanj iyigit, “Timisok di gat kinjek pakbi ilarikon kinjek tap kilap simi do yik yopba pigini.”

⁵ Yanban Saimon da iyigit, “Amin tagi, nin kalbi tap kilap simi do pi madep anjek tap kilap kindi dima iligapdo wisa dagak. Mani gak dakon gen guramigek yik yum yopno pigini.” ⁶ Yoyigit unudeñ anakwa tap kilap morapmisi yigon pigi tuganej yik dagok do awit. ⁷ Anakwa notni bot kindakon agipgwit amin da abin pañpulugoni do kisit da tilak an yomgwit. Tilak an yoba apba tap kilap bot bamot kisikon yopba tugan jik tanjek pakbi kagagwan pigik do agimal. ⁸⁻¹⁰ Saimon gat notni kabi gat tap kilap ilikgwit unun pindagek tamtam yawit. Ae Saimon dakon pi isal bamotni Jems gat Jon gat Sebedi dakon monji yat unun kisi tamtam yagimal. Anjek Saimon Pita da Yesu njwakben an iminej yanj iyigit, “Amin Tagi, nepmanj dek ki. Nak yokwi pakpak!”

Yanban Yesu da Saimon yanj iyigit, “Gak dima pasolbi. Abisok onda wasañek gak amin timitdisal.” ¹¹ Yanj yanban bot bamotni ilikba ileñikon wigakwal yo morapni kisi yopmanjek Yesu yolgwit.

*Yesu da amin kindi wuda tebani tonj anmilip agit
(Mt 8.1-4 ae Mk 1.40-45)*

¹² Bisap kindakon Yesu kokup pap kindakon egakwan amin wuda tebani tonj kindi egipgut. Unun da Yesu kanjek njwakben an iminej miktimon gawagek Yesu bisit tebai iyigit, “Amin Tagi, Pinjkop da dabilon kilek token do nandisal kanj, tagi anmilip abi kilek token.”

¹³ Yanban Yesu da kisitni amin unun kwenikon witjinej yanj iyigit, “Kilek toki do nandisat, do pasil gamni!” Yanj yanban unudon gin wuda tebani pasil iminjakwa kilek tagit. ¹⁴ Aban Yesu da yanj iyigit, “Gak amin dimasi yoyinej kinj mukwa sogok aminon giptimgo yoliki. Anjek Moses da yagit unun da tilagon paret anjaki amin da asi kilek tal yanj gandani.” ¹⁵ Mani Yesu da yo agit dakon geni sigin kinj ireñ tagit. Anjakwan amin morapmi da geni nandak do opgwit. Ae sotni pañmilip anjomjak do opgwit. ¹⁶ Mani Yesu bisap morapmi miktim amin dima ekwanj timon pañki egek bisit pi agit.

4:44: Mt 4.23 5:1: Mt 13.1-2; Mk 3.9-10 * 5:1: Genesaret unun Galili Pakbi idap dakon mani kindi. 5:5: Jn 21.3-8 5:11: Mt 19.27 5:14: Ms 14.1-32

Yesu da amin kisiri kandapmiyo kimakbi kinda anmilip agit
(Mt 9.1-8 ae Mk 2.1-12)

¹⁷ Bisap kindakon Yesu amin yoyin degakwan Parisi amin ae gen teban yoyindet aminyo kisi panjobin yikgwit. Unun amin Jerusalem, ae Galili dakon kokup morap ton, ae Judia miktimon da opgwit. Yesu Amin Tagi dakon tapmim tan imgut, do sot amin panmilip agit. ¹⁸ Anakwan amin kabi kinda da amin kisiri kandapmiyo kimakbi kinda waman anan opgwit. Unun wayigon yipba pagakwan anan Yesu da akiron awigik do awit. ¹⁹ Mani amin morapmi, do yutnon awigik do antidok awit. Do yut kwenon wigi yut tuwilek amin unun wayigon pagakwan napmon da abidankwa amin morap da binapmon pikek Yesu da buronsi pigigit. ²⁰ Yesu da nandan gadatni pindagek yagit, “Not, diwarigo yopman gamisat.”

²¹ Yanban Parisi amin gat ae gen teban yoyindet amin gat da iyi yan nandawit, “On namin amin kinda da Pinjkop kulabinek gen unun yosok? Diwari yopyop unun amin kinda da aripmi dimasi agagi. Unun Pinjkop kalon dagin asak.”

²² Yesu da nandak nandakni unun pindak nandanjo anek yan yoyigit, “Ji nido butjikon da nandak nandak unun nandan nama? ²³ Diwari yopyop ae amin kisit kandapmiyo kimakbi panmilip agak unun kisi amin da aripmi dima agagi. ²⁴ Mani Amin Dakon Monji on miktimon diwari wiririt dakon pi asak do yan mudan ibi yan nandaba pisosak do on amin anmilip aber.” Yesu yan yanek kisiri kandapmiyo kimakbi amin kanek yan iyigit, “Nak gayisat, gak pidan yalin potgo timigek yutgokon ki.” ²⁵ Yanban unudon gin amin unun pidanek yalin potni timigek Pinjkop ankisinek yutnikon kigit. ²⁶ Anakwan minat amin morapyo unun kan wuripdagek Pinjkop ankisinek yawit, “Abisok yo njwakjwarisi altanban koman.”

Yesu da Liwai (Matyu) yan imgut
(Mt 9.9-13 ae Mk 2.13-17)

²⁷ Unun da kwenon Yesu yomakon pikek kin kanban takis timit timit yut kabenon takis timit timit amin kinda yikban kagit. Unun mani Liwai. Yesu da Liwai yan iyigit, “Abin nak nol.” ²⁸ Yan iyinban Liwai pidan yo morapni kisi yopmanek Yesu yolgit.

²⁹ Anek Liwai da yutnikon Yesu do jap madepsi panjosit agit. Yan aban takis timit timit amin morapmi gat ae amin diwari gat kisi yigek jap nawit. ³⁰ Anakwa Parisi amin gat ae gen teban yoyindet amin Parisi da kabikon nani unun da Yesu dakon panjetni do yanba yokwi tok anek yan yoyiwit, “Ji jap pakbiyo takis timit timit amin ae yokwi pakpak amin gat nido an?”

³¹ Yanba Yesu da yan yoyigit, “Amin sotni mini unun wuda wamagon dima kwan. Amin sotni ton unun dagin wuda wamagon kwan. ³² Nak amin kilegi yan ilit do dima pigim. Yokwi pakpak yan ilikgo but tobil ani do pigim.”

Pinjkop dogin nandaneke jap kelek egip egip do yagit
(Mt 9.14-17 ae Mk 2.18-22)

³³ Parisi amin da Yesu yan iyiwit, “Jon dakon panjetni bisap morapmi Pinjkop do nandaneke jap kelek egek bisit pi an. Ae Parisi amin nin dakon panjetnin kisi yan gin an. Mani gak dakon panjetgoni jap pakbiyo anek ekwan.”

³⁴ Yanba Yesu da yoyigit, “Monji kinda minat pasak bisapmon unun jap noknok bisap madep kinda, ae monji notni gat ekwan, do jap kelek tagi dima egipni. ³⁵ Mani don monji unun abidan anan kinakwa notni unun bisapmon jap kelek ekwan.”

³⁶ Yesu da tilak gen kinda gat yoyinek yagit, “Amin kinda da imal kalugi kinda pudan imal garan dagan kwi kindakon bupjak kan unun tagi dima. Yan asak kan, imal kalugi anupbal asak. Ae imal kalugi unun kalipmi gat arip dima. ³⁷ Ae amin kinda da wain kalugi tibiri meme gip ban wasanbi kalipmi kindakon kolesak kan unun tagi dima. Yan asak kan, wain da pukwa paptan meme gip kirinjakwa wain man mudokdan. Ae meme gipyo kisi

yokwi tokdisak. ³⁸ Do wain kalugi meme gip kalugikon kolaŋ. ³⁹ Ae wain kalipmi nosok amin wain kalugi nok do kuragi nandajek yaŋ yosok, ‘Wain kalipmi uŋun tagisi.’”

6

Sabat bisap dakon gen

(Mt 12.1-8 ae Mk 2.23-28)

¹ Sabat bisap kindakon Yesu wit pi binap kinda naŋ kigit. Kijakwan paŋdetni da wit bami di jimik kisit da misinjikba gipmi maŋakwa bami si nawit. ² Aŋakwa Parisi amin di da pindagek yawit, “Ji Sabat bisap dakon gen teban yapmaŋek nido yaŋ aŋ?”

³ Yaŋba Yesu da kobogi yaŋ yoyigit, “Ji Dewit gat amin kabini gat da jap do awit bisapmon yo awit uŋun di manjin nandaŋ bo dima? ⁴ Dewit uŋun Pinjop da yutnon wigi bret Pinjop do parekbi uŋun timikgit. Bret uŋun mukwa sogok amin daŋin tagi noknogi. Mani Dewit da naŋek amin kabini kisi do yomgut.” ⁵ Yesu da sigin yaŋ yoyigit, “Amin Dakon Monji uŋun Sabat bisap dakon Amin Tagi.”

Yesu da Sabat bisapmon amin kinda aŋmilip agit

(Mt 12.9-14 ae Mk 3.1-6)

⁶ Sabat bisap kindakon Yesu Juda amin da muwut muwut yutnon wigek yoyindet agit. Uŋudon amin kisiri aminsi tetni girenjiki kinda egipgut. ⁷ Parisi amin gat ae gen teban yoyindet amin gat da Yesu Sabat bisapmon amin paŋmilip aban kaŋek gen yaŋ imneŋ yaŋ do kaŋ egipgwit. ⁸ Mani Yesu da nandak nandakni pindak nandaŋyo aŋek amin kisiri girenjiki yaŋ iyigit, “Gak pidaŋ amin da inamon at.” Iyiban amin uŋun pidaŋ akgit. ⁹ Pidaŋ agakwan Yesu da yoyigit, “Ji niaŋ nandaŋ? Sabat bisap dakon gen teban uŋun aŋpak tagi bo yokwi aneŋ do yosok? Amin kutnok do yosok, bo ae amin si paŋupbal ano kimotni do yosok?” ¹⁰ Yesu da amin morap kisi pindak aŋaŋ ki mudaneŋ yaŋ iyigit, “Kisitgo aŋniŋniŋ a.” Iyiban yaŋ gin aŋakwan kisiri kilek tagit. ¹¹ Mani Parisi amin gat ae gen teban yoyindet amin gat da japmisi nandaŋ imineŋk iyi gin yaŋ nandat aŋek Yesu niaŋsi aŋ imno yaŋ yawit.

Yesu da yabekbini 12 kabi timikgit

(Mt 10.1-4 ae Mk 3.13-19)

¹² Uŋun bisapmon Yesu kalbi bisit pi ak do kabap kindakon wigi Pinjop bisit iyigit. Bisit pi aŋ egakwan wisa dagaŋban ¹³ paŋdetni yaŋ yoban apba 12 kabi manjigit. Manjineŋk yabekbi man yomgut.

¹⁴ Kinda uŋun mani Saimon (uŋun Yesu da Pita yaŋ iyigit).

Ae Saimon dakon padige Andru,

ae Jems,

Jon,

Pilip,

Batolomiu,

¹⁵ Matyu,

Tomas,

Alpius dakon monji Jems,

ae Saimon (uŋun Selot da kabikon nani),

¹⁶ ae Jems dakon monji Judas,

ae Judas Iskariot (uŋun da don Yesu uwal da kisiron yipgut).

Yesu da amin morapmi paŋmilip agit

(Mt 4.24-25 ae Mk 3.7-12)

¹⁷ Yesu uŋun amin kabi timikban ileŋon da miktim kuldukgibaŋ kindakon pukwa paŋdetni morapmi gat kisi akgwit. Aŋakwa Judia miktim dakon amin morapmi gat, ae Jerusalem kokup papmon amin gat, ae tap amin Tair ae Saidon kokup da kapmatjok egipgwit amin uŋun gat kisi egipgwit. ¹⁸ Uŋun geni nandakdo, ae sotni paŋmilip asak

do nandaŋek apgwit. Konŋ da paŋrupbal abi amin uŋun Yesu da paŋmilip agit. ¹⁹ Sot amin paŋmilip agak dakon tapmim Yesukon da apgut, do amin morap kisitni kwenikon igayik do awit. Yaŋ aŋek kilek tawit.

Yesu da yoni mini amin kisik kisik ani do yagit

(Mt 5.1-12)

²⁰ Yesu da paŋdetni pindagek yagit,

“Yoni mini amin ji kisik kisik ekwaŋ, nido ji Piŋkop da Amin Kila Asak uŋun da kagagwan ekwaŋ.

²¹ Abisok jap do aŋ amin ji kisik kisik ekwaŋ. Don jap naŋ tugokdaŋ.

Abisok kunam takgaŋ amin ji kisik kisik ekwaŋ. Don jikgo yanjakdaŋ.

²² Amin da dandaba ji Amin Dakon Monji yolyol amin yaŋ dandaŋek nandaba yokwi tok aŋdamdaŋ. Ji uŋun gat gadaŋek dima egipni do dayaŋek yaŋba yokwi tok aŋ damaŋek man yokwisi damdaŋ. Yo morap uŋun altaŋ damdaŋ, mani ji kisik kisik ani.

²³ Uŋun bisapmon ji butji tagisi taŋakwan kisik kisik aŋek wigi mok ani.

Nandani. Kobogŋ do tomni wukwisi Kwen Kokupmon taŋ damisak. Kalip babini da kombi amin do yo yokwi yaŋ gin aŋyomgwit.

²⁴ “Mani yoni morapmi amin, awa! Ji yo tagisi wagil timikgaŋ. Don butji paŋteban ak do yo di dima timitdaŋ.

²⁵ “Abisok jap naŋek butji paptoraŋ amin, awa! Don jap do akdaŋ.

“Abisok jikgo yanjaŋ amin, awa! Don kunam tagakwa dabil pakbisi mokdaŋ.

²⁶ “Amin da man madep damaŋ amin, awa! Kalip babakji da kombi amin toptopmi do yaŋ gin aŋ yomgwit.”

Uwalnin but dasi galak taŋ yomneŋ

(Mt 5.38-48)

²⁷ Yesu da saŋbeneŋek yaŋ yagit, “Geno nandaŋ amin yaŋ dayisat, ji uwalji do but dasi galak taŋ yomni. Ae nandaba yokwi tok aŋ damaŋ amin do aŋpak tagi aŋyomni. ²⁸ Ae jobit timitni do dayaŋ amin, uŋun Piŋkop da paŋpulugosak do bisit iyini. Ae yokwi aŋ damaŋ amin do bisit ani. ²⁹ Amin kinda da mogim kulbak gikban kaŋ, teri kinda kisi aŋtobil ibi. Ae amin kinda da mirim imalgo gwayeŋban kaŋ, yum kaŋaki paba pigikgo kisi abidosak. ³⁰ Ae amin morap da yo kabigo yobi do gayiŋba kaŋ yobi. Ae amin kinda da yogo kinda abidaŋ aŋkisak kaŋ, aŋtobil gamjak do tebai dima iyiki. ³¹ Amin da aŋpak niansi aŋdamni do nandaŋ, uŋun aŋpak amin do aŋyomni.

³² “Amin butdasi galak taŋ damaŋ baŋgin butdasi galak taŋ yomni kaŋ, ji amin tagi dima. Yokwi pakpak amin uŋun kisi amin butdasi galak taŋ yomaŋ baŋ butdasi galak taŋ yomaŋ. ³³ Ae aŋpak tagi aŋdamaŋ amin baŋgin aŋpak tagi aŋyomni kaŋ, ji amin tagi dima. Yokwi pakpak da aŋpak uŋun kisi aŋ. ³⁴ Ae uŋun amin goman tagi sopjak yaŋ nandaŋ teban taŋek amin kinda do yo imni kaŋ, ji amin tagi dima. Yokwi pakpak amin notni da goman uŋun kisisi sopdaŋ yaŋ nandaŋek notni do yo yomaŋ. ³⁵ Mani ji uwalji do but dasi galak taŋ yomiŋek aŋpak tagisi aŋ yomni. Aŋek amin do yo yomiŋek sopni do dima yoyini. Piŋkop da yokwi pakpak ya yaŋ dima iyaŋ amin uŋun do yo tagi yumsi yomisak, do ji aŋpak tagisi ani kaŋ, Piŋkop Wikwisi da kobogŋ do yo tagisi damaŋakwan monjinisi egipdaŋ. ³⁶ Datgo da amin do bupmi nandisak, do jiyo yaŋ gin amin do bupmi nandani.”

Amin dakon aŋpak dima kokwinitni

(Mt 7.1-5)

³⁷ Yesu da saŋbeneŋek yaŋ yagit, “Ji amin dakon aŋpak dima kokwinitni kaŋ, Piŋkop da jiyo kisi dima kokwinitjak. Ji amin yokwi aba uŋun do kobogŋ timitni do dima yoyini kaŋ, Piŋkop da jiyo kisi yokwisi do tebai dima dayikdisak. Ji amin dakon diwarini yopmaŋ yomni kaŋ, Piŋkop da ji dakon diwarisi yaŋ gin yopmaŋ damdisak. ³⁸ Ji amin do yo yomni

kañ, Piñkop da ji do yo damdisak. Uñun da yo morapmisi daminjakwan tugok tugogisi egipdar. Tilak nianşi yomni uñun da tilak yañ gin timitdar.”

³⁹ Yesu da tilak gen kinda yañ yoyigit, “Dabili mini kinda dabilni mini notni kinda kosit tagi yolisak? Kañ kisi bamot gapmagwan mokdamal. ⁴⁰ Papia yut miñat monjiyo yoyinjetni dima yapmangañ. Mani papia yut tagisi wigi mudaneñ don yoyinjetni yombem añ. ⁴¹ Gaga da dabilon kindap kwik tosok uñun do dima nandaneñ notgo da dabilon jimjim nido kosol? ⁴² Gaga da dabilon kindap kwik tosok uñun dima kañek nianjon da notgo ‘Dabilgokon jimjim tosok uñun pañ gamdisat’ yañ iyiki? Gak jamba but amin. Mibiltok gaga da dabilon kindap kwik tosok uñun abi kinjakwan notgo da dabilon jimjimjok tosok uñun kañbi pisanjakwan tagi paki.”

Kindap yokwi da bami yokwi potdar

(Mt 7.16-20 ae 12.33-35)

⁴³ Yesu da sanbeñek yañ yagit, “Kindap tagi da bami yokwi aripmi dima potni. Ae kindap yokwi da bami tagi aripmi dima potni. ⁴⁴ Amin da kindap sop bami bañ pindagek kindap yokwi bo tagi yañ pindak nandanyo añ. Amin da pik kindap dakon bami pak do nap keli toñon kiñ dima dekañ. Ae wain sop kindap yokwi keli toñon kiñ dima pañ. ⁴⁵ Amin kilegi uñun nandak nandakni kilegi morapmi butnikon toñ, do anpak kilegisi asak. Anjakwan amin yokwi uñun nandak nandak yokwi butnikon toñ, do anpak yokwi asak. Nandak nandak nian amin butgwan toñ, uñun gen kagakon da yoñ.”

Yut bamori dakon tilak gen

(Mt 7.24-27)

⁴⁶ Yesu da sanbeñek yañ yagit, “Ji nido nak Amin Tagi yañ nayineñ geno dima guramikgañ? ⁴⁷ Nagon obineñ geno nandaneñ guramikgañ amin uñun dakon tilak kinda doliker. ⁴⁸ Amin kinda yutni ak do anek gapma wayikban mibilisigwan pigakwan miktimgwan tip madep da kwenon gwak magit. Anek don yut uñun da kwenon agit. Aban pakbi madepsi igek yutni tidar tuwil do agit mani yutni tebaisi agit, do tebaisi akgit. ⁴⁹ Mani amin kinda nak dakon gen nandaneñ dima guramikdak amin uñun amin kinda yombem. Uñun yutni teban tokni mini isal miktim kwenon gin agit. Don pakbi igek yut uñun tidarban uñudon gin tuwil ki madepsi tasik tagit.”

7

Yesu da emat amin dakon mibiltok amin kinda dakon pi monji anmilip agit

(Mt 8.5-13)

¹ Yesu gen uñun amin yoyin mudaneñ Kapaneam kokupmon pigigit. ² Uñun kokupmon Rom dakon emat amin 100 dakon mibiltok amin kinda egipgut. Uñun dakon oman amini si galak tar ingut uñun sot madep anek kimotdosi agit. ³ Anjakwan uñun mibiltok amin da Yesu dakon gen bini nandagit, do Juda amin dakon kila amin di yabekban Yesukon kiwit. Kiñ Yesu da abin oman amini anmilip asak do iyiwit. ⁴ Anek Yesu da anpulugosak do madepsi yañ iyiwit, “Uñun amin tagisi, do geni nandaneñ kiñ oman monjini anpulugoki. ⁵ Uñun amin da Juda amin nin do galak tar nimisak, ae muwut muwut yutnin witjin nimgut.”

⁶ Yañ iyinba Yesu gat kisi kiwit. Kiñ yutni ankapmat anakwa mibiltok amin da notni di yabekban obin Yesu yañ iyiwit, “Mibiltok amin da gak do yañ yosok, ‘Amin Tagi, pi madep dima gabeñ. Nak amin pinbisi, do nak da yutnon wiki uñun da tagi dima asak. ⁷ Yan do, naga gagon dima abit. Mani gak da kilek tosok do yanaki tagi kilek tosok. ⁸ Nido nak madepno da yongamgwan egisat, do nak da uñun dakon pinbini egisat. Ae emat amino nak da yongamgwan ekwan, do kinda “Ki!” yañ iyiko kisak. Ae kinda “Ap!” yañ iyiko abisak. Ae oman amino kinda “Pi on aki!” yañ iyiko pi asak.’”

⁹ Yesu gen uñun nandaneñ nandaban yo madepsi aban tobilek amin madepsi buñon yolgwit yañ yoyigit, “Nak yañ dayisat, Israel aminon nandar gadatni madep on amin

dakon yombem kinda dima kagim.”¹⁰ Yan yanban amin yabekgit unun tobil yutnon wigi oman monji unun kili kilek tagit kawit.

Yesu da Nain kokupmon monji gimoni kinda kimoron nan aban pidagit

¹¹ Yesu bisap pisipmisok egek kokup kinda mani Nain unudon kinjakwan panjetni gat ae amin morapmisi gat kisi kiwit. ¹² Kin unun kokup dakon tip dam dakon wigat ankapmat agit. Anek amin da amin kimakbi kinda waman anan wanga pinba pindakgit. Amin kimakgit unun dakon meni unun sakwabat egakwan monji kalonisi da kimakgit. Unun kokup madep dakon amin morapmisi unun sakwabat gat kisi pinba pindakgit. ¹³ Amin Tagi da sakwabat unun kanek bupmisi nandan iminek yan iyigit, “Gak kunam dima takgi.”

¹⁴ Yan yanek kin bumjot abiwit tamo witjinakwan bumjot guramikgwit amin unun akgwit. Agakwa Yesu da yan yagit, “Monji gimoni pidoki do gayisat!” ¹⁵ Yan iyinban amin kimakbi unun pidan yigek wasanek gen yagit. Yanban Yesu da meni do imgut.

¹⁶ Aban amin morap kisi pasalek Pinkep ankisinek yan yawit, “Kombi amin madepsi kinda nin da bikbigon altanban koman. Pinkep da minat amin kabiyoni Israel panpugok do abik.” ¹⁷ Ae Yesu da yo agit unun dakon gen bin da madepsi iren tanek Judia miktim kisi aripmi agit, ae miktim diwarikon kisi kigit.

Jon da panjetni bamori Yesu do yabekgit

(Mt 11.2-19)

¹⁸ Jon dakon panjetni da Yesu da yo morap agit dakon geni Jon iyiwit. ¹⁹ Iyinba panjetni bamori yan yoban opbal Amin Tagi yan iyinjil do yabekgit, “Gak Pinkep da amin yabet do yagit unun, bo nin amin kinda don apdisak do jomjom anen?”

²⁰ Amin bamot unun kin Yesu altan iminek yan iyigimal, “Jon Telagi Pakbi Sogok Amin da yan gayik do anek nit yabekban abamak, ‘Gak Pinkep da amin yabet do yagit unun, bo nin amin kinda don apdisak do jomjom anen?’ ” ²¹ Unun bisapmon gin Yesu amin sotni mibili mibili tan yomgwit unun panmilip anek konni tan yomgwit unun yol yomgut. Ae dabilni mini morapmi paban pisawit.

²² Do gen kobogi yan yoyigit, “Jil kin abisok yo pindak nandan yo amal unun do Jon iyinjil. Dabilni mini amin sinon, ae kandapmi alek tanbi amin kosit akwan, ae wuda tebani ton amin unun kilek ton, ae miragi mini amin da gen nandan, ae amin kimakbi pidon, ae yoni mini amin da Gen Bin Tagisi nandan. ²³ Amin kinda nak nandanek nandan gadatni dima wital kisak unun amin kisik kisigi ton egisak.”

²⁴ Amin bamot Jon da yabekgit unun tobil kinakwal, Yesu da minat amin kabi madep Jon do yan yoyigit, “Ji miktim amini minikon ninan kok do kiwit? Mirim da nagal kinda anwayin aban kok do kiwit? ²⁵ Dima kan, ninan kok do kiwit? Amin kinda yik imalyo tagisi banjin pagit unun kok do kiwit? Dima, yik imalyo tagisi panek giptim dakon yoni tagi tagi dagin tan yoman amin unun kila amin madep da yutnon gin ekwan. ²⁶ Mani ji ninan kok do kiwit? Kombi amin kinda kok do kiwit? Unun bami, nak asisi dayisat, Jon da kombi amin diwari yapman mudosok. ²⁷ Unun amin do Pinkep da papiakon gen yan mandabi:

‘Nandani, geno yan tenenosak do amin kinda yabekgo unun da mibiltan gamjak. Anek kositgo anroman asak.’

²⁸ Nak yansi dayisat, amin morap miktimon alton unun Jon da yapman mudosok. Mani amin morap Pinkep da Amin Kila Asak da kagagwan pinbisi ekwan unun da Jon yapmanan.”

²⁹ (Jon da amin gat ae takis timit timit amin gat telagi pakbi kili son yomgut, do gen unun nandanek yan yawit, “Pinkep dakon anpak unun kilegisi.” ³⁰ Mani Parisi amin gat ae gen teban mibili nandak nandak amin gat unun Jonon telagi pakbi dima sowit. Yan anek Pinkep da kosit kilegi yolik do agit unun manji imgwit.)

³¹ Yesu da saɓɓeɓek yaɗ yaɗiɗ, “Ni tilak gen kinda naɗ dayiko amin abisok ekwaɗ uɗun dakon aɗpak do nandaba pisolak? Uɗun niaɗen amin di da ekwaɗ? ³² Uɗun miɗat monjiyo da yaɗ, yumaɗ gwayek tamokon yigek notni yoyiɗ yoyiɗ aɗek yaɗ yoyi: ‘Nin kasiɗiɗ kili pisolak, mani ji kap ak do dima nandayɗ. Nin bupmi kap yamaɗ, mani ji bupmi nandayɗ kunam tat do dima nandayɗ.’”

³³ Yesu da sigin yaɗ yaɗiɗ, “Jon Telagi Pakbi Sogok Amin abiɗek bret dima nagit, ae wain dima nagit. Yaɗ aɗakwan, ‘Koɗni kinda taɗ imisak’ ji da gen uɗun yawit. ³⁴ Ae Amin Dakon Monji da abiɗ jap pakbiyo agit. Yaɗ aɗakwan kaɗek ji da yaɗ yoyi, ‘Kabit, jap morapmi noknok amin ae wain morapmisi noknok amin. Takis timit timit ae yokwi pakpak amin dakon notni.’ ³⁵ Ji da gen uɗun yoyi, mani Piɗkop da pi morap agit uɗun piɗagek nandano nanday kokwini tagisi gin asak.”

Minat kinda da pakbi kibaɗi tagisi naɗ Yesu soɗ imgut

³⁶ Parisi amin kinda da Yesu yutnikon obiɗ jap nosak do yaɗ iban yutnikon obiɗ jap tamokon yikgit. ³⁷ Uɗun kokupmon yokwi pakpak minat kinda egipgut. Uɗun minat Yesu Parisi da yutnon yigek jap nosok yaɗ amin da yaɗba nandayɗek pakbi kibaɗi tagisi kinami kinda abidayɗek yutnon wigigit. Tibiri uɗun tipnaɗ wasaɗbi. ³⁸ Wigi Yesu da manjikon kandapnikon paɗki agek kunam tagakwan dabil pakbini da kandapnikon maɗ guktaɗba busuɗ daɗgwani baɗ ikdigagit. Yaɗ aɗek kandapmikon manday naɗek pakbi kibaɗi tagisi naɗ soɗ imgut.

³⁹ Yaɗ aɗakwan Parisi amin uɗun Yesu yaɗ imgut iyi burikon da yaɗ nandagit, “On amin asi kombi amin kinda tam, on minat kisiri kwenikon witjisak uɗun yokwi pakpak minat kinda yaɗ nandaban.”

⁴⁰ Yaɗ nandayakwan Yesu da iyigit, “Saimon, nak gen kinda gayiko.”

Yaɗban iyigit, “Yoyiɗdet, kili nayi.”

⁴¹ Yaɗban Yesu da iyigit, “Amin bamori uɗun amin kindakon gomani toɗ. Kinda dakon gomani uɗun moner 500 danari, ae kinda dakon gomani uɗun moner 50 danari. ⁴² Uɗun amin bamot gomani sopjil dakon monerɗni ariɗmi dima, do gomani dima sopjil do yoyigit. Gak niaɗ nandisal? Yaɗ aban jit amin da uɗun amin do madepsi galak taɗ imgut?”

⁴³ Yaɗban Saimon da iyigit, “Goman madepni dima sopjak do iyigit amin uɗun da, yaɗ nandisat.”

Yaɗban Yesu da yaɗ iyigit, “Gak kokwin kilegisi aɗek yosol.”

⁴⁴ Yaɗ yaɗek Yesu da tobiɗ minat uɗun kaɗek Saimon yaɗ iyigit, “On minat do koki? Nak yutgokon wiko kandapno sugoker do pakbi dima namil. Mani on minat da dabil pakbini naɗ kandapno sugaɗek busuɗ daɗgwani baɗ ikdigak. ⁴⁵ Nak dima manday nal, mani yutgokon si wiron da wasaɗek minat on da kandapno manday nak da sigin manday nosok. ⁴⁶ Gak busuɗnokon bit nelak dima tagal namil. Mani minat on da pakbi kibaɗi tagisi kandapnokon soɗ namik. ⁴⁷ Do yaɗ gayisat, on minat dakon diwarini morapmi Piɗkop da yopmaɗ iban nak do but dasi galagi madepsi nanday namisak. Mani diwarini tagapmisok taɗ imaɗ amin Piɗkop da diwarini yopmaɗ imjak kaɗ, uɗun amin da nak do galagi madep dima nanday namjak.”

⁴⁸ Yaɗ yaɗek Yesu da minat uɗun yaɗ iyigit, “Nak da diwarigo yopmaɗ gamisat.”

⁴⁹ Yaɗ iyibban amin kabi Yesu gat jap naɗek yikgwit uɗun iyi gin yaɗ yawit, “On niaɗen amin kinda da diwari yopyop asak?” ⁵⁰ Yaɗ yaɗakwa Yesu da minat uɗun yaɗ iyigit, “Nanday gadatgo do aɗek Piɗkop da gak yokwikon naɗ abidosok. Butgo yawori taɗakwan kiki.”

8

Minat diwari Yesu yolba kisi agipgwit

¹ Uñun da kwenon Yesu kokup pap ae kokup moniñ moniñ tawit uñudon agek Piñkop da Amin Kila Asak uñun dakon Gen Bin Tagisi yoyiñ terterjagit. Yabekbi 12 kabi kisi agipgwit. ² Ae miñat diwari Yesu da koñni yol yomgut ae sotni pañmilip agit uñun kisi Yesu gat agipgwit. Kinda uñun Maria. Maria uñun Makdala kokupmon nani yañ iyiwit. Kalip Yesu da koñni 7 kabi yol imgut. ³ Ae Joana, Susana ae miñat morapmi gat kisi Yesu gat agipgwit. Joana uñun Kusa dakon miñatni. Kusa uñun Erot dakon yutni dakon kila amin kinda. Uñun miñat kabi yo kabini iyi dakon bañ Yesu gat pañdetni gat pañpulugawit.

Jap yet tiñtiñok dakon tilak gen

(Mt 13.1-9 ae Mk 4.1-9)

⁴ Amin morapmisi kokup morap tawiron da abiñ muwukgwit. Abiñ muwugakwa Yesu da tilak gen kinda yañ yoyigit, ⁵ “Amin kinda uñun jap yetni pigaga pañki tiñtiñagit. Tiñtiñajakwan jap yet diwari kosiron mañba amin da bamañakwa minam da abiñ si nawit. ⁶ Añakwa jap yet diwari tipmi toñ timon mawit. Mañ kwawit, mani miktim pakbini mini, do kibidañ pasilgwit. ⁷ Añakwa jap yet diwari joñ keli toñ tingwan mawit. Uñun joñ keli toñ gat kisi kwanek wutjiñba kimak mudawit. ⁸ Ae jap yet diwari miktim tagisikon mañ kwawit. Uñun bami 100 tañ tañ awit.” Yesu da tilak gen uñun yañ mudañek yañ yagit, “Gen on nandak do galak toñ amin ji pakyañsi nandañek mibili nandañ pisoni.”

Yesu nido tilak genon dañin Piñkop gen yagit

(Mt 13.10-17 ae Mk 4.10-12)

⁹ Pañdetni da tilak gen uñun yagit dakon mibili do iyiwit. ¹⁰ Iyiñba yagit, “Piñkop da ji bañgin iyi dakon Amin Kila Agakni uñun dakon mibili pasili toñ uñun damisak. Mani amin diwari tilak gen gin nandañ.

‘Do dabil siñtañek kokdañ, mani dima kañ nandañyo akdañ.

Ae gen nandakdañ, mani mibili dima nandaba pisokdañ.’”

Jap yet tiñtiñok dakon tilak gen dakon mibili

(Mt 13.18-23 ae Mk 4.13-20)

¹¹ Yesu da sañbeñek pañdetni bañgin yañ yoyigit, “Tilak gen dayit dakon mibili uñun yañ. Jap yet uñun Piñkop dakon gen. ¹² Jap yet kosiron mawit, uñun amin Piñkop gen nandañ dakon tilak. Amin nandañ gadat aba Piñkop da yokwikon bañ timitjak yañ do Sunduk da abiñ butnikon Piñkop dakon gen gwayesak. ¹³ Ae jap yet tipmi toñ timon mawit, uñun amin da Piñkop gen nandañ abidañek kisik kisik añ dakon tilak. Mani geli tagi dima yipban kigit. Do nandañ gadat bisap pisipmisok añek pañkewal altañ yoba tepmisi Piñkop manji imiñ mudon. ¹⁴ Ae jap yet joñ keli toñ bikbikgwan mawit, uñun amin Piñkop dakon gen nandañek kiñ miktimon egip egipni do nandaba kik añ uñun dakon tilak asak. Uñun moneñ gat ae on miktim dakon yo morap gat do galagi nandañakwa uñun da wutjiñ yomiñakwa bami dima toñ. ¹⁵ Mani jap yet miktim tagisikon mawit, uñun amin Piñkop dakon gen nandañek tebaisi abidorñ uñun dakon tilak. Uñun buri kilegisi tañakwan tebai agek bami tagisi pañalon añ.”

Lam dakon tilak gen

(Mk 4.21-25)

¹⁶ Yesu da sañbeñek yañ yagit, “Amin da lam koleñ kwoba nañ dima wutjiñba toñ, bo ae dipmin potpot tamo da mibilgwan dima yopmañgar. Noman tamokon yopmañakwa amin da yutnon wiñek terterñi uñun koñ. ¹⁷ Yo morap pasili toñ uñun don nomansi altañ mudokdañ. Ae yo morap wutjiñbi da toñ uñun noman tañ mudañakwa amin da pindak nandañyo akdañ.

¹⁸ “Ji kaŋ kimagek gen pakyaŋsi nandani. Taŋ yomaŋ amin uŋun Piŋkop da di gat saŋbeŋ daban timitdaŋ. Mani minini amin uŋun taŋ namaŋ yaŋ nandisak uŋun Piŋkop da gwayekdisak.”

Yesu dakon meŋi padik padikyo uŋun namin?

(Mt 12.46-50 ae Mk 3.31-35)

¹⁹ Uŋun bisapmon meŋi padik padikyo Yesu kok do opgwit. Mani amin morapmi, do Yesu da kapmatjok kik do antidok awit. ²⁰ Anakwa amin di da Yesu yaŋ iyiwit, “Mengo padik padikgoyo yomakon agek gak gandak do yoŋ.”

²¹ Yaŋba yoyigŋt, “Amin Piŋkop dakon gen nandaŋek guramikgaŋ uŋun meŋno ae padik padiknoni.”

Yesu da yaŋban mirim gat ae tap madep gat yawokgimal

(Mt 8.23-27 ae Mk 4.35-41)

²² Bisap kindakon Yesu paŋdetni gat bot kindakon wigek yaŋ yoyigŋt, “Pakbi idap teri kindo do kino.” Yaŋ yaŋban kiwit. ²³ Boron yigek kinakwa Yesu dipmin pakgit. Anakwan mirim madepsi kindo pakbi idapmon obinakwan boron pakbi pigŋ tugaŋakwa pasil do awit. ²⁴ Anakwa paŋdetni da kin Yesu aŋyolek iyiwit, “Amin Tagŋ, nin pasildamaŋ!”

Iyŋba pidan pakbi gat mirim gat tebai yoyiŋban mirim dima anakwan pakbi yaworisati tagit. ²⁵ Anakwan Yesu da paŋdetni yaŋ yoyigŋt, “Nandaŋ gadatji dukon yipmaŋ?”

Yaŋban paŋdetni si pasalgwit. Aŋek wurŋpdaŋek notni yoyiŋ yoyiŋ aŋek yawit, “On nianŋ amin kindo da pakbi mirimyo gen tebai yoyiŋban geni guramikgamaŋ?”

Yesu da amin kindo dakon koŋni yol imgut

(Mt 8.28-34 ae Mk 5.1-20)

²⁶ Yesu gat paŋdetni gat Gerasa miktŋm tetgŋ kin altawit. (Gerasa miktŋm uŋun teri kindo taŋakwan Galili miktŋm uŋun pakbi idap teri kindo tosok.) ²⁷ Yesu bot yipmaŋek ilerŋon wiŋakwan uŋun kokup papmon amin kindo da abiŋ altaŋ imgut. Uŋun amin koŋni taŋ imgwit. Bisap dubagisi molaŋ egŋpgut, ae yut kindakon dima egŋpgut. Amin kimakba paŋki tip kinamgwan yopmaŋgaŋ miktŋmon gin egŋpgut. ²⁸ Uŋun amin da Yesu kaŋek madepsi yaŋ tidaŋek Yesu da kandapmon maŋ pagek gen papmon da yaŋ yagŋt, “Yesu, gak Piŋkop Wikwisi dakon Monji, gak ninaŋ aŋnamdisal? Bupmi nandaŋ nabi. Yo yokwi dimasi aŋ nabi!” ²⁹ Koŋ da amin uŋun yipmaŋ detjak do Yesu da kili iyigŋt, uŋun do madepsi yaŋ tidaŋek gen uŋun yagŋt. Uŋun amin koŋ da bisap morapmi aŋupbal awit, do amin da bisapmi bisapmi kilani tebaisi aŋek nap teban tebaisi baŋ kisit kandapyoni paŋteban awit. Mani nap teban uŋun paŋdaŋaŋek koŋ da imiŋ sugaŋakwan miktŋm amin dima ekwaŋ timon kin kin agit.

³⁰ Yesu da yaŋ iyigŋt, “Mango namin?” Iyŋban koŋni morapmi taŋ imgwit, do “Amin Kabi Madep” yaŋ iyigŋt. ³¹ Yesu da bupmi nandaŋ yomjak do koŋ da bisit tebai yaŋ iyiwit, “Nin gapma kidagi mini uŋungwan pigŋnerŋ do dima niyiki.”

³² Bit kabi madep kindo kapmatjok ilerŋon egek jap naŋek egŋpgwit. Koŋ uŋun bit da butgwan pigik do Yesu bisit tebai iyŋba nandaŋ yomgut. ³³ Anakwan koŋ amin uŋun yipmaŋ degek wiŋ abigi bit da butgwan pigiwit. Pigakwa bit uŋun timtim yaŋek obandom naŋ pigŋ pakbi idapgwan pigek pakbi naŋ kimakgwit.

³⁴ Anakwa bit kila amin yo uŋun piŋdaŋek timtim yaŋek kin kokup papmon amin gat ae kokup teri teri egi aŋaŋ kiwit uŋun amin gat kisi yoyiwit. ³⁵ Anakwa amin da yo nianŋensi kindo da altagit, uŋun kok do apgwit. Abiŋ Yesu altaŋ imiŋek amin uŋun koŋni kili yipmaŋ dekgwit kawit. Kaŋba amin uŋun Yesu da buron buri kili pisagŋt ae ilikba pigikni toŋ da yŋkŋt. Yaŋ yŋkban kaŋ pasalgwit. ³⁶ Anakwa yo dabil da kaŋ nandaŋyo awit amin uŋun da koŋ da aŋupbal abi amin nianŋon da kilek tagit uŋun dakon mibili yoyiwit. ³⁷ Yoyiŋba Gerasa miktŋm dakon miŋat amin morap kisi pasol pasol madepsi nandaŋek Yesu uŋun yopmaŋ dek kisak do iyiwit. Iyŋba boron wigek yopmaŋ kŋgŋt.

³⁸ Mani amin uŋun koŋ da yipmaŋ dek kiwit amin da Yesu yol do bisit tebai iyigŋt.

Iyinjban Yesu da tobil kisak do yabegék yaŋ iyigit, ³⁹ “Gak tobil yutgokon kiŋek Piŋkop da gak aŋpuluganeŋk yo madepsi ak uŋun do amin yoyiki.” Yaŋ iyinjban amin uŋun tobil kiŋ kokupni dakon amin morap Yesu da aŋpuluganeŋk yo morap agit uŋun do yoyigit.

Yesu da miŋatjok kinda kimakgit naŋ aban piɗagit, ae miŋat sotni toŋ kinda aŋkilek agit

(Mt 9.18-26 ae Mk 5.21-43)

⁴⁰ Yesu pakbi idap teri kinda do kiŋ altaŋakwan amin morapmi da but dasi abidawit, nido uŋun do jomjom aŋek egipgwit. ⁴¹ Uŋun bisapmon amin kinda apgut, mani Jairus. Uŋun Juda amin dakon muwut muwut yut dakon kila amin kinda egipgut. Uŋun da Yesu da kandap mibilon maŋ pagek yutnikon kisakdosi madepsi iyigit. ⁴² Uŋun monji mini, gwi kaloŋi kinda giŋ bilakni uŋun 12 da tilak, uŋun da si kimot do agit.

Yesu yutnikon kik do kosiron kiŋakwan amin madepsi, do gitni gitni aŋakwa kigit. ⁴³ Kiŋakwan miŋat kinda uŋungwan agipgit. Uŋun dagaŋ mok aŋek yawini maŋakwa bilak 12 yaŋ agit, mani amin kinda da aripmi dima aŋkilek agagi. ⁴⁴ Uŋun miŋat Yesu da maŋjikon kapmatjok abiŋek Yesu dakon imal dubakni da ileŋikon igayigit. Aŋakwan uŋudon giŋ yawini pasil imgwit. ⁴⁵ Aŋakwan Yesu da yagit, “Namin da igayinj namik?”

Yaŋban amin morap nin dima dima yaŋakwa Pita da iyigit, “Amin tagi, amin morapmisi da gak gat gadat gadatsi akwaŋ.”

⁴⁶ Mani Yesu da yagit, “Amin kinda da igayinj namiŋakwan tapmimno diwari kwan nandat.”

⁴⁷ Yaŋban miŋat uŋun aripmi dima pasilgeŋ yaŋ nandaneŋk nimnimik abiŋ Yesu da kandap mibilon maŋ pakgit. Maŋ pagek amin morap da dabilon mibili nido Yesu igayigit uŋun dakon yaŋkwok aŋek yaŋ yagit, “Igayiko sotno uŋudon giŋ pasilak.”

⁴⁸ Yaŋban Yesu da iyigit, “Gwano, nandaŋ gadatgo da gak aŋkilek ak. Butgo yawori taŋakwan kiki.”

⁴⁹ Yesu gen uŋun yaŋakwan muwut muwut yut dakon kila amin Jairus da yutnon da amin kinda apgut. Abiŋek Jairus yaŋ iyigit, “Gwago kili kuŋwak, do yoyinjdet isal dogin dima iyinjbi kisak.”

⁵⁰ Yesu uŋun nandaneŋk Jairus yaŋ iyigit, “Dima pasolgi. Isal nandaŋ gadat giŋ aŋaki gwago kilek tosak.”

⁵¹ Yaŋ yaŋek yutnikon kiŋ altaŋek amin diwari dima wigini do yoyiŋek Pita, Jon, ae Jems gat, ae miŋatjok dakon meŋi datniyo gat timikban yutnon wigiwit. ⁵² Uŋun yutnon amin morapmi da miŋatjok do bupmi nandaneŋk kunam tagek iyon iyon yaŋek egipgwit. Aŋakwa Yesu da yoyigit, “Ji kunam yopgut. Dima kuŋwak, isal dipmin pokdok.”

⁵³ Yaŋban miŋatjok wagil kuŋwak yaŋ nandaneŋk jikgo yanjaŋ imgwit. ⁵⁴ Mani Yesu da miŋatjok kisirikon abidaneŋk gen papmon da yagit, “Gwano, piɗa!”

⁵⁵ Yaŋ yaŋban miŋatjok uŋun dakon wupmi aeni tobil abiŋ piŋakwan uŋudon giŋ piɗagit. Piɗaŋakwan Yesu da jap di iba nosak do yoyigit. ⁵⁶ Aban meŋi datni da uŋun kaŋek tamtam yagimal. Mani Yesu da tebai yoyigit, “Jil on yo noman taŋban komal uŋun do amin dimasi yoyinjil.”

9

Yesu da yabekbini 12 kabi pikon yabekgit

(Mt 10.5-15 ae Mk 6.7-13)

¹ Yesu da yabekbini 12 kabi yaŋ yoban obiŋ muwukba sot amin paŋmilip agak, ae koŋ kisisi yolni dakon pi ani do yaŋ mudaraŋ yomgut. ² Yomiŋek Piŋkop da Aminon Kila Asak dakon gen yaŋ teŋteŋoni, ae sot aminyo paŋmilip ani yaŋ do yabekgit. ³ Aŋek yaŋ yoyigit, “Ji kosit agip do yo di dima timitni. Win kirinj, ae yik, ae bret, ae moneŋ, ae paba piŋik bamori dima timitni. ⁴ Yut kindakon wugini kaŋ, uŋudon giŋ egek kokup uŋun yipmaŋ kini. ⁵ Kwa amin da ji dima timikba kaŋ, kokup pap uŋun yipmaŋ det do kandapjikon kimbabaŋ tegoŋ uŋun tidaŋba kini. Yaŋ aba amin da yokwi aŋapno uŋun do

anjek kwanj yanj nandani.”⁶ Yanj yoyinban kokupmi kokupmi agek Gen Bin Tagisi yoyinj tenjteranjek amin dakon sotni panmilip awit.

Erot da Yesu namin amin kinda yanjsi nandak do agit

(Mt 14.1-2 ae Mk 6.14-16)

⁷ Gapman dakon kila amin madep mibiltogi Erot da Yesu dakon gen bini nandagit. Di da Yesu kanjek Jon kimoron da aeni pidagit yanj yawit, do Erot but morap agit.⁸ Ae di da yawit, “Elaija da noman tak.” Ae di da “Kombi amin kalipsi egipgwit unun kinda da kimoron da pidak” yanj yawit.⁹ Mani Erot da yanj yagit, “Jon dakon tegi kili mandanj dagagim. Mani abisok namin amin kinda dasi yo madepsi anjakwan gen bini nayinba nandisat?” Yanj yanjek Yesu kok do pini agit.

Yesu da amin 5 tausen do jap yomgut

(Mt 14.13-21 ae Mk 6.30-44 ae Jn 6.1-13)

¹⁰ Yabekbi kabi aeni tobil Yesukon abinjek yo morap awit dakon geni iyiwit. Iyinja Yesu da timikban iyi gin kokup kinda mani Betsaida unudon kiwit.¹¹ Anakwa minjat amin kabi madepsi unun Yesu unudon kisak yanj kanj nandanyo anjek bujon yolgwit. Anakwa Yesu da tagisi nandanj yominjek Pinjop da Aminon Kila Asak unun do yoyinjek sot amin panmilip agit.

¹² Pilin pilindo yabekbini 12 kabi da obinj Yesu yanj iyiwit, “Kokup amini minikon ekwamanj, do yoyinbi minjat amin morapyo kinjek kokup moninj moninj ae timi digwan kinj jap pakbiyo gat ae dipmin potpot tamoyo gat wisini.”

¹³ Mani Yesu da yabekbini yoyigit, “Disi jap yomgut.”

Yoyinban yawit, “Nin japnin morapmi dima. Bret 5 kabi gat ae tap kilap bamori gat gin. Nin kinj on minjat amin morap do jap monerj banj si yumnerj do nandisat?”¹⁴ (Wili 5 tausen da tilak egipgwit.)

Yanba Yesu da pandetni yanj yoyigit, “Amin 50 50 yanj panmuwuk yopba yik yik ani.”

¹⁵ Yanj yanban pandetni da yanj gin aba amin kisi yik mudawit.¹⁶ Yigakwa Yesu da bret 5 kabi gat ae tap kilap bamot gat kisi timik Kwen Kokup sintanjek gisamikgit. Anjek bret gat ae tap kilap gat pandaganjek pandetni do yominjakwan amin do kokwinik yomgwit.

¹⁷ Yoba timik amin morap kisisi aripmisi nanakwa jap nawit dakon diwari tawit unun pandetni da similba yigi 12 yanjsi tugawit.

Pita da Yesu dakon mibili yanj tenjteranjek

(Mt 16.13-19 ae Mk 8.27-29)

¹⁸ Bisap kindakon Yesu iyi gin bisit pi agit. Unun bisapmon pandetni kisi unudon egipgwit. Egi yanj yoyigit, “Amin kabi madep da nak do namin yanj yonj?”

¹⁹ Yoyinban yanj iyiwit, “Dida Jon Telagi Pakbi Sogok Amin yanj yonj, ae di da Elaija yanj yonj, ae di da kombi amin kalipmi kinda da kimoron da pidagit yanj yonj.”

²⁰ Yanba yanj yoyigit, “Mani ji disi nak do namin yanj yonj?”

Yanban Pita da antobilek iyigit, “Gak Kristo, Pinjop da yabekban apgul.”

Yesu kimagek pidosak do yagit

(Mt 16.20-28 ae Mk 8.30-9.1)

²¹ Yanj yanban Yesu da iyi Kristo egisak unun dakon geni amin kindakon dimasi yoni do yansop anyomgut.²² Anjek yanj yagit, “Amin Dakon Monji da egi yo yokwi morapmi noman tanj iba tepmi pakdisak. Ae Juda amin dakon kila amin, ae mukwa sogok amin dakon amin madep kabi, ae gen teban yoyindet amin unun da manji iminjek anakba kimotdisak. Anakwa gildat kapbi anjakwan pidokdisak.”

²³ Yanj yanjek amin kisi yanj yoyigit, “Amin kinda nak nol do nandisak kanj, iyi dakon galaktok manji yominjek tilak kindapni gildari gildari guramigek nak noljak.²⁴ Amin kinda iyi dakon yiyitni tagisi tosak do nandanjek pi madep asak kanj, egip egipni pasal

imdisak. Mani amin kinda nak do nandahek egip egipni do nandaban yo madep dima asak kaŋ, unun amin egip egip dagok dagogi mini abidosak. ²⁵ Amin kinda miktim dakon yo morap pahek egi kimotjak bisapmon iyi pasiljak kaŋ, unun yo morap da aripmi dima anpulugokdaŋ. ²⁶ Amin kinda nak do ae nak dakon gen do mayagi nandisak kaŋ, Amin Dakon Monji iyi dakon tilimni gat ae Datni dakon tilimni gat ae Pinjkop dakon telagi anjelo kabi dakon tilimni gat apjak bisapmon unun amin do mayagi yaŋ gin nandaŋ imdisak. ²⁷ Nak asisi dayisat, ji on akgar kabikon da di dima kimagek Pinjkop dakon Amin Kila Agakni kokdaŋ.”

*Yesu dakon giptim kulabik agit
(Mt 17.1-13 ae Mk 9.2-13)*

²⁸ Yesu unun gen yahek egi gildat 8 yaŋ da tilak mudanakwa Pita, Jon ae Jems gat timikban ileŋ kindakon bisit pi ak do wigiwit. ²⁹ Wigek Yesu bisit pi anakwan tomno dabilni kulabik ahek imalni mal dakon tenjeni yombem agit. ³⁰⁻³¹ Yaŋ aban kaŋakwa Moses gat Elaija gat tilimni gat noman tagimal. Noman tarbal Yesu gat gen yaŋ nandat aba pindakgwit. Yesu Pinjkop dakon galaktok yolek Jerusalem kokup papmon on miktim yipmaŋ detjak unun dakon gen yawit. ³² Pita gat notni bamot gat dipmin do yokwisi awit. Mani dipminon da pidaŋ Yesu tilimni gat ae amin bamot gat kisi akba pindakgwit. ³³ Amin bamot Yesu yipmaŋ det do anakwal Pita da Yesu yaŋ iyigit, “Amin Tagi, nin idon tagisi ekwamaŋ. Nin yut kabeŋ kapbi aneŋ. Kinda gak do, ae kinda Moses do, ae kinda Elaija do aneŋ.” (Pita gen unun naŋ yosot yaŋ unun dima nandahek yum yagit.)

³⁴ Pita gen sigin yaŋakwan gikwem da piŋ ilimik yomaŋakwan pasalgwit. ³⁵ Gikwem kagagwan da gen kinda yaŋ altagit, “On Monjino, pino asak do manjigim, do ji geni nandani.”

³⁶ Yaŋ mudanakwan Yesu naŋgin kawit. Yo ileŋon altanba pindakgwit unun iyi dogin nandaba tawit. Unun bisapmon amin di dima yoyiwit.

*Yesu da monji kinda koŋni yol imgut
(Mt 17.14-21 ae Mk 9.14-29)*

³⁷ Wisu dagok do Yesu gat paŋdetni gat ileŋ yipmaŋ pigakwa amin kabi madepsi kosiron domdom awit. ³⁸ Amin madep kabigwan da amin kinda da yaŋ tidarek anpulugosak do yaŋ iyigit, “Yoyidet, monjino kaloni kindagin. Do kiŋ koki do nandisat. ³⁹ Bisap morapmi koŋ kinda da burigwan pigakwan unudon gin madepsi yaŋ tidosok. Ahek tebai anupbal anakwan nimnimigakwan tarak da gen kaganikon wuŋ tugon. Giptimi obisi anupbal ahek bisap kalon kalon gin yipmaŋ dekdak. ⁴⁰ Paŋdetgoni da yol imni do bisit tebai yoyigim, mani antidok awit.”

⁴¹ Yaŋ yaŋban Yesu da yagit, “Nandaŋ gadatji mini amin, ji anpakji yokwisi. Nak bisap niaŋ da ji gat egek jigisi guramik dabeŋ? Monjigo idon anop.”

⁴² Monji unun Yesu da akgiron obinjakwan koŋ da monji unun ukwayikban miktimon maŋ pagak nimnimikgit. Mani Yesu da koŋ tebaisi iyinek monji unun anmilip aban kilek tanban datni do antobil imgut. ⁴³ Yaŋ aban amin da Pinjkop dakon tapmim madepsi kahek tamtam yawit.

*Yesu kimagek ae pidokdisak do yaŋban kosit bamot agit
(Mt 17.22-23 ae Mk 9.30-32)*

Amin Yesu da yo morap agit do nandaba nwanjwarisi anakwa, Yesu da paŋdetni yaŋ yoyigit, ⁴⁴ “Gen dayikdisat unun pakyaŋsi nandani. Amin Dakon Monji amin da kisiron yipdaŋ.” ⁴⁵ Mani paŋdetni gen unun dakon mibili pasili taŋ yomgut, do dima nandaba pisagit. Ae gen unun dakon mibili nandak do ahek iyik do si pasalgwit.

*Namin da mibiltok amin egisak?
(Mt 18.1-5 ae Mk 9.33-37)*

⁴⁶ Bisap kindakon Yesu dakon pañdetni namin da mibiltok aminin egisak yañ do gen emat kinda awit. ⁴⁷ Anjakwa Yesu da pañdetni dakon but pindak nandanyo anjek amin moniñ kinda iyi akgiron anjobiñ yipban akgit. ⁴⁸ Yipban agakwan pañdetni yañ yoyigit, “Amin kinda nak do nandanyek on amin moniñ but dasi abidosok, unun nak nañ but dasi abidosok. Ae amin kinda nak but dasi abidosok, unun Dat nak yabekban pigim unun nañ but dasi abidosok. Ji kabikon kinda da piñbisi egi damjak kañ, unun da mibiltok aminji asak.”

Uwal dima andamjak amin unun notji
(Mk 9.38-40)

⁴⁹ Jon Yesu da gen yagit nandanyek yañ yagit, “Amin Tagi, nin kañapno amin kinda da gak da manon koñ yolban kamañ. Mani nin da kabikon nani kinda dima, do yañsop anjimimañ.”

⁵⁰ Mani Yesu da iyigit, “Yañsop dima anjimi. Amin kinda uwal dima andamjak kañ unun notji.”

Yesu gat pañdetni gat Jerusalem kiwit

(Kilapmi 9.51-19.28)

Samaria amin da Yesu not dima an imgwit

⁵¹ Piñkop da Yesu abidany anany Kwen Kokup wigisak dakon bisap kwan tagit. Anjakwan Yesu unun Jerusalem kiker yañsi nandaban teban tagit. ⁵² Anjek amin di yabekban unun da kalip mibiltany Samaria dakon kokup kindakon yut tamoyo pañnoman ani do kiwit. ⁵³ Mani Yesu Jerusalem kikkisak yañ nandawit, do unun kokupmon amin da Yesu abidok do dima galak tawit. ⁵⁴ Jems gat Jon gat da unun pindagek Yesu yañ iyigimal, “Amin Tagi, nit da yondo Kwen Kokup kindap da piñ soñba mini ani do tagi nandisal?”

⁵⁵ Yañbal Yesu da tobiñ tebaisi yañ yoyigit, “Dima yogogisi yomal!” ⁵⁶ Yañ yoyiñban ae kokup ñwakñwari kindakon kiwit.

Yesu yolyol dakon gen
(Mt 8.19-22)

⁵⁷ Kosiron kiñakwa amin kinda da iyigit, “Dukwan dukwan agipbi unun nak gol awilgen gin.”

⁵⁸ Yañban Yesu da iyigit, “Jon piñan unun miktingwan yutni toñ. Ae minam kwen akwan unun yutni toñ. Mani Amin Dakon Monji unun dipmin potpot tamoni mini.”

⁵⁹ Yañ iyinek ae amin kinda yañ iyigit, “Abiñ nak nol.”

Mani amin unun da yañ iyigit, “Amin Tagi, nandany namiñaki kiñ datno wayik yipmanjek don abiñ golben.”

⁶⁰ Yañ yañban Yesu da iyigit, “Amin kimakbi da kimakbi notni iyi tagi wayitni. Mani gak kiñ Piñkop da Aminon Kila Asak unun dakon gen yañ tentenjoki.”

⁶¹ Yañ yañban ae amin kinda da Yesu yañ iyigit, “Amin Tagi, gol do nandisat, mani nandany namiñaki kiñ gwakno galok gen yoyinek don abiñ golgen.”

⁶² Yañban iyigit, “Sapa nañ miktim pudanyek dambi da manjigwan wusisak unuden amin da Piñkop da Amin Kila Asak da kagagwan aripmi dima egiñmi.”

10

Pañdetni morapmi Piñkop dakon gen yoni do yabekgit

¹ Egi Amin Tagi da pañdet 72 gat manjigit. Anjek iyi kokup dukwan dukwan kik do agit, unudon mibiltok unun da kalip kini do bamot bamot yabekgit. ² Anjek yañ yoyigit, “Pigaga jap bami madepsi tar pektany, mani pi monji bami pakpak amin morapmi dima. Unun do ji bami pakpak dakon Amin Tagi bisit iyinba pi amin pañalon an yopban pinikon kini.

³ “Ji kinjek yan nandani: Ji sipsip moniŋ baŋ yan joŋ piŋan da bikbiŋon yabekdat. ⁴ Monerŋ simi kinam, ae yik, ae kandap gwil dima timigek kini. Anek kosiron amin pindak ‘Gildat tagi!’ yan dima yoyini. ⁵ Yut kindakon wigek mibiltok yan yoyini, ‘On yut amin butji yawori tosak.’ ⁶ Yut unudon but yawot amin kinda ekwan kaŋ, but yawot genji dakon bami unudon tosak. Minini da egipjak kaŋ, but yawotji dakon bami jikon aeni tobiŋjak. ⁷ Yut wigini unudon gin yik egiyo anakwa jap daba noni. Pi agak amin unun tomni tagi timikgaŋ. Ji yuri yuri dima agipni.

⁸ “Kokup kindakon kinakwa not aŋ damiŋek jap daba kaŋ unun si noni. ⁹ Anek amin sotni toŋ paŋmilip anek yan yoyini, ‘Piŋkop da Amin Kila Agakni ji da kapmatjok kili abik.’ ¹⁰ Kokup kindakon kinakwa not dima aŋ daba kaŋ, unun kokup dakon kosit madepmon agek yan yoyini, ¹¹ ‘Kokupji dakon kimbabaŋ kandapninon tegoŋ, unun tidono kinakwa diwarisi taŋ damaŋ yaŋsi nandani. Anek yaŋsi nandani, Piŋkop dakon Amin Kila Agakni ji da kapmatjok kili abik.’ ¹² Yaŋsi dayisat, gen kokwin bisap madepmon Sodom kokup amin da kobogi do jigi tagapmi pakdaŋ. Mani kokup unuden amin kobogi do jigi madepsi pakdaŋ.”

But tobiŋ dima aŋ amin unun bupmisi
(Mt 11.20-24)

¹³ Yesu da saŋbenek yan yagit, “Korasin ae Betsaida kokupmon amin, awa! Nak wasok tapmimi toŋ abo pindagek ji but tobiŋ dima awit. Tair ae Saidon kokupmon amin da pindakgwit tam, but tobiŋ bamisi abam. Anek bupmi dakon yik imalyo paŋek abilagon yikbam. ¹⁴ Mani gen kokwin bisap madepmon Tair gat Saidon kokupmon amin gat da kobogi do jigi tagapmi paŋakwa ji da kobogi do jigi madepsi pakdaŋ. ¹⁵ Anakwa Kapaneam kokupmon amin, ason Kwen Kokup nin da wigikdamaŋ yan nandaŋ, ma? Unun aripmi dimasi. Ji mibiligwan Tipdomon pigikdaŋ.”

¹⁶ Yesu da paŋdetni saŋbenek yan yoyigit, “Ji dakon gen nandisak amin, unun da nak dakon gen nandisak. Ae manji damisak amin, unun nak naŋ manji namisak. Ae nak manji namisak amin, unun da nak yabekgit amin manji imisak.”

Paŋdet 72 aeni tobiŋ apgwit

¹⁷ Paŋdet 72 unun kisik kisigon da tobiŋ abiŋek Yesu yan iyiwit, “Amin Tagi, gak dakon man yaŋapno koŋ da genin guramikgaŋ!”

¹⁸ Yan yanba yoyigit, “Sunduk unun Kwen Kokup da mal da yan maŋban kagim. ¹⁹ Nandani. Nak ji da tuŋon amin emari toŋ gat ae skopion gat bamoni, ae uwal dakon tapmim kisisi paŋiŋ yopni do yan mudan damisat. Yo kinda da ji aripmi dima paŋupbal asak. ²⁰ Mani koŋ da genji guramikgaŋ, unun do kisik kisik dima ani. Ji dakon man Kwen Kokupmon mandabi da toŋ, unun do nandaŋek kisik kisik ani.”

Yesu da kisik kisik nandaŋek Piŋkop ankisigit
(Mt 11.25-27 ae 13.16-17)

²¹ Unun bisapmon Yesu Telagi Wup da kisik kisik iban yan yagit, “Dat, kundu ae miktim dakon Amin Tagi, amin diwari miktim dakon nandak nandakni unun wukwisi, mani iyi do nandaba wigisak, do unuden amin do gen bami morap si paŋkisibisal. Anek amin moniŋi da tilagon ekwan amin, unun do yolisal. Yan asal do gak ankisisat. O Dat, gaga dakon galaktok yolek yan asal.

²² “Datno da yo morap kili namgut. Dat unun daŋin Monji nandaŋ imisak. Anek Monji gat ae amin morap Monji da Dat dakon mibili yolisak, unun amin daŋin Datno nandaŋ imaŋ.”

²³ Yan yanek Yesu tobiŋ paŋdetni baŋiŋ yan yoyigit, “Ji da yo pindak nandaŋyo aŋ, unun pindakgaŋ amin unun kisik kisik ekwan. ²⁴ Nak yaŋsi dayisat, kalipsigwan

kombi amin morapmi gat ae kila amin madep morapmi gat da yo ji da pindakgan urun pindatdosi nandawit, mani dima pindakgwit. Ae gen nandan urun nandakdosi nandawit, mani dima nandawit.”

Samaria amin kinda da Juda amin kinda anpulugagit

²⁵ Bisap kindakon gen teban dakon mibili nandak nandak amin kinda da pidan agek Yesu anjkewal do anek yan iyigit, “Yoyindet, yo ninan anek egip egip dagok dagogi mini abidoken?”

²⁶ Iyiban Yesu da iyigit, “Gen teban papiakon gen tosok urun manjnek nian kokwinikdal?”

²⁷ Iyiban yagit,

“Ji Amin Tagi Pinjopji urun but gat ae wup gat ae tapmingo gat ae nandak nandakgo gat kisi but dasi galak tan ibi.

Ae gaga do but dasi nian galak tosol, unuden gin amin do but dasi galak tan yobi.”

²⁸ Yanban Yesu da iyigit, “Kobogi bamisi yosol. Yanji anek egip egip abidokdisal.”

²⁹ Mani urun amin iyi do Yesu da amin kilegi kinda yan kosak do nandanek yan iyigit, “Nak namin amin ban but dasi galak tan yoben do yosol?”

³⁰ Yan yanban Yesu da iyigit, “Amin kinda Jerusalem yipmanek Jeriko kokup papmon kik do anek kosiron pigigit. Pigakwan kabo noknok da abidan yik imalni gwayenek anakba pali kimakban yipman kiwit.

³¹ “Kinakwa mukwa sogok amin kinda urun kosit nanjin pigigit. Pigi amin urun kanek anpekwolek kosit ilej nanj yapman kigit. ³² Yapman kinakwan Liwai amin kinda obin kanek yan gin anpekwolek yapman kigit.

³³ “Mani Samaria amin kinda da urun kositnan obin amin urun kanek bupmi nandan ingut. ³⁴ Bupmi nandan iminek giptimi anak anupbal awit urun wain gat ae bit nelak gat ban sorj iminek waman ingut. Yan anek amin urun kendak anenak iyi da donkikon yipgut. Yipmanek anki amin da yuman nanek pokgon yut kindakon yipmanek kilani agit. ³⁵ Anek wisa dagok do silwa monej tabili bamori urun yut pakgimal dakon kila amin do iminek yan iyigit, ‘Kilani anaki on monej da aripmi dima anakwan nan mudok di abi kan, tobil abinek don gaben.’”

³⁶ Yan yanek Yesu da gen teban dakon nandak nandak amin yan iyigit, “Nian nandisal, urun amin kapbi da kabikon namin da kabo noknok da anakgwit amin urun do but dasi galak tan ingut?”

³⁷ Yanban iyigit, “Bupmi nandan iminek anpulugagit amin urun da.”

Yanban Yesu da iyigit, “Gak kin anpak yan gin abi.”

Yesu urun Mata gat Maria gat da yutnon egipgwit

³⁸ Yesu gat pandetni gat kinjek kokup kindakon altawit. Urun kokupmon minat kinda egipgut mani Mata. Urun da yanban Yesu urun yutnikon wigigit. ³⁹ Wikwan Mata dakon padige mani Maria urun Amin Tagi da kandap mibilon yigek geni nandagit. ⁴⁰ Mani Mata urun jap dakon oman do nandaba kik morapmi anek obin Yesu iyigit, “Amin Tagi, padigin nepmak da naga gin pi madep asat. Gak urun do dima nandisal? Iyiban obin nak anpuluganban.”

⁴¹ Yanban Amin Tagi da Mata yan iyigit, “Mata, gak yo morapmi do nandaba kik anek butgo yokwi tosok. ⁴² Mani gak yo kaloni kinda dogin nandaki kan tagi. Maria urun dogin nandisak, do tagi dima kirinik iben.”

11

Bisit agak dakon gen
(Mt 6.9-15 ae 7.7-11)

¹ Bisap kindakon Yesu unun bisit pi anjek egipgut. Bisit aban mudanakwan panjetni kinda da yan iyigit, “Amin Tagi, Jon da panjetni bisit agak do yoyin dekgit, yan gin niyin dekgi.”

² Yanban Yesu da yoyigit, “Bisit ani bisapmon yan yoni: ‘Dat, gak dakon man telagi tosak.

Amin Kila Agakgo yipbi ninon apjak.

³ Gildari gildari jap aripninon nibi.

⁴ Nin yokwi anjman amin dakon diwarini yopman yomaman, do gak yan gin nin dakon diwarinin yopman nibi. Panjkewalon dima nipbi.’”

⁵ Yan yanjek yoyigit, “Jikon da kinda da kalbi binap notni da yutnon kin yan iyisak, ‘Not, bret timi kapbi nabi tamoni don gaben. ⁶ Notno kinda kosit dubagikon da abik da yutnokon isal yikdak. Japno mini.’

⁷ “Yanban notni yutgwan da gen kobogi yan iyisak, ‘Jigi dima nabi. Pidajek aripmi dima gaben. Yoma benjan kili at, ae gwakno gat kili pak mudaman.’ ⁸ Nak yan dayisat, amin unun notni da bisit iyik unun do dima imisak. Mani sanbek sanbek yanjakwan unun do kurak tajeke yo nido wadajeke yosok unun kisi imisak.

⁹ “Yan do, nak yan dayisat: Ji Pinjkop bisit iyinba tagi damdisak, ae wisinjek bami kokdan, ae yoma domon tidanba witdal damdisak. ¹⁰ Amin morap Pinjkop bisit iyan unun yo timikgan, ae yo wisan amin unun bami kon, ae yoma domon tidon amin unun witdal yomisak.

¹¹ “Dat kabi, ji kabikon da monjisi kinda da tap kilap do dayinban tunon amin emari ton kinda tagi imni? ¹² Bo pup kwap do dayinban skopion kinda tagi imni? ¹³ Ji yokwi pakpak amin, mani monjisi do yo tagi yoman. Do yansi nandani. Ji bisit iyinba Datji Kwen Kokup egisak unun da Telagi Wup tagi damjak.”

*Yesu Belsebul gat pi amal yan yawit
(Mt 12.22-30 ae Mk 3.20-27)*

¹⁴ Yesu da amin kinda kon kinda da ankadim aban gen dima yagit, unun konni yol ingut. Yol iban amin kadim unun gen yanjakwan amin da kanba yo njwaknjwarisi agit. ¹⁵ Mani amin di da yan yawit, “Kon dakon mibiltok amin Belsebul da tapmimon kon yoldak.” ¹⁶ Yanakwa amin diwari da Yesu anjkewal do anjek iyinba wasok tapmimi ton kinda anjakwan, asi Pinjkop da yabekban pigit da pini asak yan kok do nandawit.

¹⁷ Mani Yesu da nandak nandakni pindak nandanjo anjek yoyigit, “Miktin kinda dakon amin da pudan ki kabi bamori anjek emat wamjil kan, miktin unun yokwi tokdisak. Ae amin yuri kinda da pudan kinjek emat wamni kan, unun amin yut tagi dima egipdan. ¹⁸ Sunduk dakon amin kabini da pudan ki kabi bamori anjek emat wamjil kan, nianon da Sunduk gat amin kabini gat tebai atni? Nak da kon Belsebul da tapmimon yoldat yan yon. ¹⁹ Mani nak Belsebul da anpuluganban kon yoldat kan, disi dakon notji kon yolgan unun amin kabi ni tapmimon da kon yolgan? Unun amin kabi da genji kokwinijek gulusun yon yan tagi dayini. ²⁰ Mani Pinjkop da iyi tapmim namajakwan kon yoldat kan, Pinjkop dakon Amin Kila Agakni jikon kili abik.

²¹ “Amin tebaisi kinda emat agak yo kabini timijek iyi dakon yut kilani tebai anjakwan, yo kabini tagisi ton. ²² Mani amin kinda unun yut ami dakon tapmim yapmandak amin kinda da abisak. Abin anjagek emat agak yo kabini timijek tapmim pagit unun gwayesak. Yan anjek yo morapni kabo nanjek kokwinik notni do yomisak.

²³ “Amin nak dakon notno dima, unun da nak uwal anjman. Ae amin nak dima anpuluganban amin panmuwukgaman, unun amin da amin panwasenban wasen kwan.”

*Kon kinda aeni tobil abisak
(Mt 12.43-45)*

²⁴ Yesu da sarbejek yaŋ yagit, “Koŋ kinda da amin kinda yipmaŋ degek kiŋ miŋtim kibiri timon agek yik yawot tamo wisisak. Mani tamo kinda dima kosok, do yaŋ yosok, ‘Nak aeno tobiŋ yut kalip egipgumon kikeŋ.’ ²⁵ Yaŋ yaŋek kiŋ kaŋban sibiŋ sibiŋ wiririgek yo morap paŋkosit abi pindakdak. ²⁶ Yaŋ kosok, do kiŋ koŋ 7 kabi iyi yapmaŋek wagil yokwisi gat timikban kwa unun yutnon egek anpak yokwisi an. Mibiltok unun amin yokwi egipgut, mani abisok unun yapmaŋek wagil yokwisi egisak.”

Niaŋen amin da kisik kisik ekwaŋ?

²⁷ Yesu gen unun yaŋakwan miŋat amin kabi madep kabigwan da miŋat kinda da piŋan yaŋ iyigit, “Meŋgo si anjalaŋek mum gaban nagil unun dasi kisik kisik tagi asak!”

²⁸ Yaŋban Yesu da yagit, “Mani unun yapmaŋek amin Piŋkop dakon gen nandaŋek guramikgaŋ amin unun da kisik kisik ekwaŋ.”

Yesu wasok tapmimi toŋ asak do iyiwit

(Mt 12.38-42 ae Mk 8.12)

²⁹ Amin morapmisi da Yesukon sigin obiŋ muwugakwa Yesu da yoyigit, “Amin on bisapmon ekwaŋ unun amin yokwisi gin. Piŋkop dakon pi naŋ asat yaŋ nandak do wasok tapmimi toŋ kinda kok do yoŋ. Mani kinda dima kokdaŋ. Jona dakon tilak naŋgin kokdaŋ. ³⁰ Kalipsigwan Piŋkop da kombi amin Jonakon tilak aban Niniwe kokup pap amin da asi Piŋkopmon da abik da asak yaŋ kawit. Unudeŋ gin yo Amin Dakon Monjikon noman taŋ iba apmiap amin da kaŋek asi Piŋkop da yabekban abik yaŋ kokdaŋ.

³¹ “Miŋtim saut tetgin dakon kila amin miŋat madep unun Solomon dakon nandaŋ kokwini tagisi iyinakwan nandak do miŋtim dubagisikon da apgut. Mani amin kinda oni egisak, unun da Solomon yapmaŋdak, mani geni dima nandaŋ. Do gen kokwin bisap madepmon unun kila amin miŋat madep da piŋan agek abisok ekwaŋ amin kabi dakon anpak yokwi unun do yaŋ tenjenokdisak. ³² Niniwe amin Jona da Piŋkop dakon gen yoyinban but tobiŋ awit. Mani ji da binapmon amin kinda egisak unun da Jona yapmaŋ mudosok, mani ji but tobiŋ dima an. Do gen kokwin bisap madepmon Niniwe amin da piŋan agek abisok ekwaŋ amin kabi dakon anpak yokwi unun do yaŋ tenjenokdaŋ.”

Giptim dakon tenjeni

(Mt 5.15 ae 6.22-23)

³³ Yesu da sigin yagit, “Amin da lam koleŋ pasiligwan yopba dima toŋ. Bo ae kwoba baŋ wutjiba dima toŋ. Noman tamokon yopba taŋ tenjenarjakwan amin da wiŋ tenjeni koŋ. ³⁴ Dabilgo unun giptimgo dakon tenjeni. Dabilgo tagisi kaŋ, giptimgo kalon tenjenini toŋ. Mani dabilgo yokwi kaŋ, giptimgo pilin tuksi tosok. ³⁵ Yaŋdo, giptimgo dakon tenjeni unun pilin tuk asak yaŋ do kaŋ kimokgi. ³⁶ Giptimgo kalon tenjenini toŋ ae pilin tuk kinda dima tosok kaŋ, giptimgo lam dakon tenjeni dakon paŋop pindakdal unudeŋ tenjenokdisak.”

Parisi amin gat gen teban mibili nandak nandak amin gat dakon anpak yokwi

(Mt 23.1-36 ae Mk 12.38-40 ae Lk 20.45-47)

³⁷ Yesu gen yaŋ mudanakwan Parisi amin kinda da yutnikon kwan yigek jap nonjil do iyigit. Iyiban Yesu kiŋ yutnikon wigi jap noknok tamokon yikgit. ³⁸ Yigek mibiltok kisiri dima sugaŋek jap naŋban Parisi amin unun da kaŋek dima agagi asak yaŋ nandagit. ³⁹ Aban Amin Tagi da yaŋ iyigit, “Parisi amin ji kap idapyo dakon manji baŋgin sugon. Mani kabo gat ae anpak yokwi mibili mibili gat unun butjigwan tugawit da toŋ. ⁴⁰ Ji nandaŋ kokwinji tagi mini! Piŋkop da manji baŋ gin dima, buri gat kisi wasagit. ⁴¹ Ji bupmi amin do but dasi galak tarjek paŋpulugoni kaŋ, ji amin kilegisi.

⁴² “Mani Parisi amin, awa! Ji jap tam galagisi pi kagasi toŋ unun paŋ kabi 10 kabi yopmaŋek unun kabikon baŋ kabi kindanaŋ Piŋkop do paret an. Mani gen kokwin kilegi agak gat, ae Piŋkop do but dasi galak taŋ imim unun ji dima an. Anpak kilegi unun gat ae paretyo kisi ani kaŋ tagisi.

⁴³ “Parisi amin, awa! Ji muwut muwut yut madepmon tamo mibiltogi unjon yit do galagi nandaŋ. Ae amin da maket tamokon nandaba wukwan damineŋ gildat tagi yaŋ dayini do galagi nandaŋ.

⁴⁴ “Parisi amin, awa! Ji amin kimakbi yopyop tamo miktingwan taŋakwa amin da dima pindagek kwenikon bamaŋ akwaŋ ji unjon yombem.”

⁴⁵ Gen teban mibili nandak nandak amin kinda da gen unjon yaŋban nandaŋek Yesu yaŋ iyigit, “Yoyiŋdet, Parisi amin do gen unjon yaŋek, ninyo kisi pabiŋ nipmaŋdal.”

⁴⁶ Yaŋban Yesu da yaŋit, “Gen teban mibili nandak nandak amin jiyo kisi, awa! Ji amin gen teban mibili mibili jigisi guramitni do yoyaŋ, mani kisitjok kinda yomineŋ paŋpulugaŋek guramit do dimasi nandaŋ.

⁴⁷ “Awa! Ji kombi amin dakon bumjot tamo wasoŋ. Mani babakji da dapba kimakgwit. ⁴⁸ Babakji da kombi amin dapba kimakgwit unjon dakon bumjot tamoni ji da paŋtilim aŋ. Yaŋ aŋ unjon babaknin da tagisi dapba kimakgwit yaŋ nandaŋ dakon tilak asak. ⁴⁹ Unjon do aŋek Piŋkop da nandaŋ kokwini tagisikon da yaŋ yaŋit, ‘Nak da kombi amino gat ae yabekbi kabino gat unjon amin kabikon yabetdisat. Yabekgo diwari dapba kimotdaŋ, ae diwari yo yokwisi aŋyomdaŋ.’ ⁵⁰ Yaŋ do aŋek Piŋkop da miktim wasagiron da kombi amin morap dapba kimakgwit unjon dakon kobogi amin abisok ekwaŋ unjon da timitdaŋ. ⁵¹ Wasok wasok do amin kilegi Abel aŋagek ae amin diwari dapmaŋakwa wigi wasip do Sekaraia Telagi Yut Madep ae altayo da binapmon aŋakba kimakgit unjon dakon kobogi yo jigisi amin abisok ekwaŋ unjon da timitdaŋ.

⁵² “Gen teban mibili nandak nandak amin, awa! Nandak nandak pakpak tamo dakon yoma witdal disi kili gwayewit. Disi unjungwan dima wigiwit. Aŋek unjungwan wigik do awit amin ji da kosit sopsop aŋyomgwit.”

⁵³ Yesu unjon yut egipgut yipmaŋ degakwan gen teban yoyiŋdet amin gat ae Parisi amin gat da Yesu do uwal aŋ imineŋ gen mibili mibili iyiwit. ⁵⁴ Aŋkewalno suŋ kinda yaŋakwan gen pikon yipneŋ yaŋon da iyiwit.

12

Parisi amin dakon aŋpak yokwi do kaŋ kimotni

(Mt 10.26-27)

¹ Amin tausen morapmi da abiŋ muwugek gitni gitnisi aŋek notni bamaŋ bamaŋ aŋakwa Yesu da mibiltok paŋdetni baŋ kalip yaŋ yoyigit, “Parisi amin dakon yisni do kaŋ kimotni. Unjon jamba but aminsi ekwaŋ. ² Yo morap gwiligwan toŋ unjon altaŋ teŋteŋaŋ mudokdaŋ. Ae yo morap pasili toŋ unjon amin da nandaba pisokdaŋ. ³ Do gen morap ji da pilin tukgwan yawit unjon amin da teŋteŋikon nandakdaŋ. Ae gen morap yut kagagwan gen pisigon da yawit unjon yut kwenon wigi gen papmon da yoyiŋ teŋteŋokdaŋ.”

Piŋkop dogin pasoldo

(Mt 10.28-31)

⁴ Yesu da saŋbeneŋ yaŋ yaŋit, “Not kabi, yaŋsi dayisat. Amin da giptim dapba kimagakwa unjon da kwenon yo di aripmi dima akdaŋ, do unjon do dima pasolni. ⁵ Mani namin amin dosi pasolni unjon do dayikdisat. Ji Piŋkop do pasolni. Piŋkop da giptim dapban kimagakwa Tipdomon maban pigini unjon dakon tapmim taŋ imisak. Asisi dayisat, ji Piŋkop dosi pasolni. ⁶ Minam moniŋ unjon yo moniŋisok, ⁵ kabi dakon yumaŋ nogi unjon moneŋ giman tabili bamori gin. Mani Piŋkop da minam moniŋgok unjon dakon kindasok dimasi iŋtaŋ imgut. ⁷ Piŋkop da busuŋ dangwanji niaŋ da toŋ unjon kisisi nandaŋ mudosok, do ji dima pasolni. Minam moniŋ moniŋ morapmi dakon yumaŋ nogi unjon madep dima, mani ji dakon yumaŋ nogi unjon wukwisi.”

Nin Yesu dakon amin kabi yaŋ yok do dima mayak toneŋ

(Mt 10.32-33 ae 12.32 ae 10.19-20)

⁸ Yesu da sanɓeɓek yaɗ yaɓiɓ, “Nak da yaɗsi dayisat, amin kinda da ‘Nak Yesu dakon amin kinda’ yaɗ amin yoyisak kaɗ, Amin Dakon Monji da Piɗkop dakon aɗelo kabɓinikon uɗun amin nak dakon amin kinda yaɗ yoyisak. ⁹ Mani amin kinda ‘Nak Yesu dakon amin dima’ yaɗ amin yoyisak kaɗ, nakyo kisi Piɗkop dakon aɗelo kabɓinikon uɗun amin nak dakon amin dima yaɗ yoyikeɗ. ¹⁰ Amin morap Amin Dakon Monji do yaɗba yokwi tok ani amin uɗun Piɗkop da diwarini yopmaɗ yomdisak, mani amin morap Telagi Wup do yaɗba yokwi tok ani amin uɗun Piɗkop da diwarini dima yopmaɗ yomdisak.

¹¹ “Amin da ji Juda amin dakon muwut muwut yut madeɓmon, bo gapmanon, bo ae amin mani wukwi da iɗamon paɗki depni bisapmon, disi kutnok do aɗek ni gen baɗ yoyineɗ yaɗ nandaɗek nandaba kik dima ani. ¹² Uɗun bisapmonsini ni gen baɗ yoyini uɗun Telagi Wup da dayiɗ detdisak.”

Yoni morapmi amin kinda gulusuɗ agiɗ dakon tilak gen

¹³ Uɗun amin kabi madeɓgwan da amin kinda da Yesu yaɗ iyigiɗ, “Yoyiɗdet, peno iyinɓi datnit da yo morap yopgut uɗun kokwinik diwari nak do namjak.”

¹⁴ Yaɗban Yesu da iyigiɗ, “Not, namin da jilon gen kokwin pi aɗek yo kabisi kokwinik dabeɗ do manjiɗ nepgut?” ¹⁵ Yaɗ yaɗek miɗat aminyo yaɗ yoyigiɗ, “Ji kaɗ kimotni. Yo mibili mibili timit timit dakon galagi di pabam. Yo kabisi uɗun morapmisi kaɗ, uɗun da egip egip bamisi aripmi dima damdaɗ.”

¹⁶ Yaɗ yaɗek tilak gen kinda yaɗ yoyigiɗ, “Yoni morapmi amin kinda dakon pigagani jap bami tagisi morapmi tawit. ¹⁷ Aɗakwa amin uɗun iyi yaɗ nandagiɗ, ‘Jap bami yopbeɗ dakon tamo kili tugaɗ, do ae di gat yopbeɗ dakon tamo aripmi dima, do niansi abeɗ?’ ¹⁸ Yaɗ nandaɗek yaɓiɓ, ‘Nak yaɗsi abeɗ: Jap yopyop yutno kisi tuwilek madeɓsi wutjiɗek wit gat ae yo kabino gat kisi uɗun yutnon yopbeɗ. ¹⁹ Yaɗ aɗek naga do yaɗsi yoker, “Nak bilak morapmi tagisi egi aɗaɗ kikeɗ dakon yo morapno aripmisi. Do yaworisi egek jap pakbiyo madeɓsi aɗek bisap morapmi kisik kisik aɗek egipbeɗ.”’

²⁰ “Mani Piɗkop da iyigiɗ, ‘Gak nandaɗ kokwingo tagi mini. Gak abisok kalbi kimotdisal. Yo morapgo gaga do paɗkosit agil uɗun amin da timitdaɗ.’”

²¹ Yesu da gen uɗun yaɗek yaɗ yaɓiɓ, “Amin yoni morapmi paɗmuwut do pi aɗegek Piɗkop do dima nandaɗek ekwaɗ amin, uɗun aminon yo yaɗsi altokdisak.”

Yo morap do nandaba kik dima ani

(Mt 6.25-34)

²² Yaɗ yaɗek Yesu da paɗdetni yaɗ yoyigiɗ, “Yaɗsi dayisat, egip egipji do nandaba kik aɗek ‘Jap dukon baɗ noneɗ’ bo ae giɗtimji do nandaba kik aɗek ‘imal dukon baɗ paner’ yaɗ dima nandani. ²³ Egip egip da jap yapmaɗdak, ae giɗtim da imal yapmaɗdak. ²⁴ Ji minam do nandani. Jap yet dima kwaokgaɗ, ae jap dima paɗ, ae jap paɗmuwut yutni mini. Mani Piɗkop da jap upmokdok. Minam dakon yumaɗ nogi piɗbisi aɗakwa amin ji dakon yumaɗ nogi uɗun madeɓsi. ²⁵ Ji nandaba kik aɗek egip egipji timisok di gat tagi sanɓeɓba wigisak yaɗ nandaɗ, ma? Uɗun aripmi dimasi. ²⁶ Yo moniɗisok uɗuden ji da aripmi dimasi agagi, do nido yo diwari morap do nandaba kik aɗ?”

²⁷ “Jareɗ oni taɗ aɗaɗ kwaɗ uɗun do nandani. Pi madeɓ aɗek imal dima bupmaɗgaɗ. Mani yaɗ dayisat, jareɗ pindakaɗ uɗun dakon tilimni da kalip kila amin madeɓ Solomon dakon tilimni tagisi pagit uɗun yapmaɗdak. ²⁸ On joɗ taɗ aɗaɗ kwaɗ uɗun aɗwa amin da baljaɗ kindapmon sokdaɗ. Mani Piɗkop da si paɗtilim asak, do nandaɗ gadatji piɗipmisok amin ji yaɗsi nandani, Piɗkop da ji do nandaban yo madeɓsi aɗakwan imal tilimi toɗsi baɗ paɗ damdisak. ²⁹⁻³⁰ Piɗkop dima nandaɗ imaɗ amin kabi da yo morap uɗuden wusiɗ pindat do pini aɗ. Mani Datji da yo uɗun do wadak wadak aɗ uɗun nandisak, do ji jap pakbiyo dukon baɗ noneɗ yaɗ nandaɗek nandaba kik dima ani. ³¹ Nandaba kikji yipmaɗek Piɗkop dakon Amin Kila Agakni uɗun wisin kok do pi ani. Yaɗ aɗakwa yo diwari do wadak wadak aɗ uɗun kisi damdisak.”

*Yo tagisi Kwen Kokup do pañmuwutni
(Mt 6.19-21)*

³² Yesu da sanbejek yañ yagit, “Sipsip kabisok, ji dima pasolni. Datji da iyi Amin Kila Asak da kagagwan egipni do tagisi nandisak. ³³ Ji yo morapji tañ damañ uñun yopba amin da yumañ noni. Yañ aba moneñ timigek yoni mini amin do yomni. Añek yo kabisi tagisi Kwen Kokupmon pañmuwuk yopba uñudon tagisi tokdañ. Uñun tamokon toni kañ, yo kabisi dima pasildañ, ae kabo noknok da dima timitdañ, ae yo moniñ da dima nokdañ. ³⁴ Yo kabisi tagisi dukwan toñ, but nandak nandakyosi kisi uñudon gin tokdisak.”

*Oman monji tagisi da tagap tajeck ekwañ
(Mt 24.42-44)*

³⁵ Yesu da sanbejek yañ yagit, “Ji imalji pañek lamji kolejek tagap tajeck egipni. ³⁶ Oman monji da tagap tajeck amin tagini da miñat pakpak dakon soñnogon da tobil apjak do jomjom añek ekwañ ji yañ gin tagap toni. Do ni bisapmon abiñ yoma domon tidosak ji yoma tepmi witdal imni. ³⁷ Oman monji amin tagini da pindakban tagap tajeck ekwañ kañ tagisi. Nak asisi dayisat, amin tagini da iyi oman dakon imal pañek oman monji yoyiñban jap tamokon pabiñ yigakwa iyi jap yomdisak. ³⁸ Amin tagi uñun kalbi binap bo wisa dagokdosi abiñ pindakban tagap tajeck egipni kañ tagisi.

³⁹ Ji yañ nandani. Yut kinda dakon ami kalbi kabo noknok ni bisapmon apjak yañ nandagit tam, kila añaqwan aripmi dima tuwilban. ⁴⁰ Ji kisi tagap tajeck egipni. Dima apjak yañ nandajakwa Amin Dakon Monji uñudon apdisak.”

*Oman monji tagi ae yokwi dakon tilak gen
(Mt 24.45-51)*

⁴¹ Pita da Yesu yañ iyigit, “Amin Tagi, tilak gen yal uñun nin dogin yal, bo ae amin kisi do yal?”

⁴² Yañban Amin Tagi da yagit, “Oman monji kinda nandañ kokwini tagisi ae pi agakni tagisi, uñuden oman monji amin tagini da oman monjini diwari kilani asak do manjisak. Yañ aban jap yomyom bisapmon japni yomiñ yomiñ asak. ⁴³ Oman monji uñun amin tagini da tobil abiñ kañban pini tagisi asak kañ tagisi. ⁴⁴ Nak asisi dayisat, amin tagini da uñun oman monji iyinban yo morapni kila akdisak. ⁴⁵ Mani uñun oman monji burikon da amin tagini tepmi dima apdisak yañ nandajeck oman monji gat ae oman miñat gat dapmañek jap pakbiyo madep añek pakbi tebanyo kisi nañ but upbal asak kañ, ⁴⁶ dima apdisak yañ nandajakwan amin tagini da but pisogi mini abiñ uñun oman monji tepmi pi imiñek gen kirit amin kabi gat yopban egipdañ.

⁴⁷ Oman monji kinda amin tagini dakon galaktokni nandajeck tagap tajeck galaktokni dima yoljak kañ, amin tagi da kosiri morapmi baljokdisak. ⁴⁸ Mani oman monji kinda amin tagini dakon galaktokni dima nandajeck añaq yokwi si baljoni da aripmon asak kañ, amin tagini da kosiri morapmi dima baljokdisak. Yo morapmi timikgañ amin uñun yo morapmi pañtobil yomyomi. Yo morapmi kila ani do dabi amin uñun yo morapmi pañtobil yomyomi.”

*Yesu uñun pidok pidok nañ abigit
(Mt 10.34-36)*

⁴⁹ Yesu da sanbejek yañ yagit, “Nak miktimon kindap sokeñ do pigim. Kilisi kwan sok tam tagi. ⁵⁰ Nak tepmi madepsi pakdisat. Butno jik tosok, do pako dagosak dosi nandisat. ⁵¹ Nak amin da miktimon but yawot pani yañ do pigim yañ nandañ, ma? Uñun dima. Yañ dayisat, nak miktim aminon pidok pidok pañalon ak do pigim. ⁵² Abisok da wasañek amin yuri kindakon amin 5 kabi da pidañ kiñek bamori da kapbi gat uwal uwal akdañ. Ae kapbi da bamori gat uwal uwal akdañ. ⁵³ Wasañ kiñek dat da monji gat pidok pidok akdamal, ae meñ da gwi gat pidok pidok akdamal, ae miñat kinda gat namdi gat pidok pidok akdamal.”

Yo altawit dakon mibili dima nandawit
(Mt 16.2-3)

⁵⁴ Amin kabi madepsi yan yoyigit, “Ji gildat da si pigisak tetgin do menji wamanjak yan pindagek ‘Sikak mokdisak’ yan yanakwa asi sikak mosok. ⁵⁵ Ae saut tetgin dakon mirim madep abinjakwan ji da yan yon, ‘Gildat tepmisi wusikdisak.’ Yan yanakwa asi gildat tepmisi wusisak. ⁵⁶ Jamba but amin, ji da miktimon ae kwen yo morap ton pindagek kokwin tagisi an. Mani abisok yo morap alton unun pindagek kokwin nido tagi dima an?”

Notgo gat genjil anjilek anjil
(Mt 5.25-26)

⁵⁷ Yesu da sanbenek yan yagit, “Ji disi anpak yokwi tagiyo nido dima kokwinikan? ⁵⁸ Amin kinda da gen yan gam do aban gen kokwin tamokon kik do kosiron kinjil bisapmon genjil unun yan anmilip ak do pi anjil. Yan dima anek kwal gen kokwin kila agak amin da obip amin da kisiron gepban unun da dam teban yutnon gepdisak. ⁵⁹ Nak asisi gayisat, gak dam tebanon sigin egaki wigi monej nian yopbi do gayini unun kisisi yopmanek don wanga kikedisal.”

13

But tobil dima ani amin wagil pasildan

¹ Yesu da gen unun yan mudanakwan amin diwari da Pailat da yo agit unun do iyiwit. Pailat da obip amini yoyinban kin Galili amin diwari Pinokop do mukwa sonakwa unun dapba kimakgwit. Do unun amin dakon yawini gat ae paret do yo mukwa sowit dakon yawini kisi mawit. ² Unun do iyinba Yesu da yoyigit, “Nian nandan? Galili amin kimakgwit unun dakon yokwini da Galili amin diwari dakon yokwini yapgut, unun do anek jigi unun pawit yan nandan? ³ Unun dimasi! Nak asisi dayisat, ji but tobil dima ani kan, unun amin kabi da kimakgwit jiyo kisi yan gin kimotdan. ⁴ Bo Silom yut dubak tuwil ki man amin 18 kabi witinban kimakgwit do nandani. Unun amin kabi dakon yokwini da Jerusalem amin diwari dakon yokwini yapgut unun do anek pasilgwit yan nandan? ⁵ Ununyo kisi dimasi! Nak asisi dayisat, ji but tobil dima ani kan, jiyo kisi yan gin kimotdan.”

Kindap bami mini unun dakon tilak gen

⁶ Yesu da tilak gen kinda yan yoyigit, “Amin kinda da wain pinikon pik kindap kinda kwaokgit. Bisap kinda bami wisik do kigit, mani bami mini pindakgit. ⁷ Bami mini pindagek pi kila amini yan iyigit, ‘Nandaki. Nak bilak kapbi abin pik kindap dakon sopmi wisin wisin anek mini pindakdat. Yan do kindap on si pasiki. Miktim dakon tapmim nido isal dogin ilik mudosok?’

⁸ “Yanban pi kila amin da yan iyigit, ‘Amin tagi, yum kanbi bilak kinda gat atjak. Anjakwan mibilikon miktim wayigek yalik yopben. ⁹ Bilak kwenikon bami tosak kan tagisi. Mani bami dima tosak kan, tagi pasiki.’”

Sabat bisapmon Yesu da minjat kinda anmilip agit

¹⁰ Sabat bisap kindakon Yesu da Juda amin dakon muwut muwut yut kindakon amin yoyin dekgit. ¹¹ Unudon minjat kinda egipgut. Unun kon kinda da yigek abidanakwan sot anjakwan bilak 18 agit. Manji gironikgit, do kwen kilegi aripmi dima akgit. ¹² Yesu da kanek iyinban opban yan iyigit, “Minjat, sotgo kili gepman dek kik.” ¹³ Yan iyinban kiseni kwenikon wutinban unudon gin manji kilek tanakwa Pinokop ankisigit.

¹⁴ Mani muwut muwut yut dakon kila amin da Sabat bisapmon Yesu da amin anmilip agit unun do butjap nandagit. Butjap nandane minjat aminyo yan yoyigit, “Pi agak dakon gildat 6 kabi ton. Unun bisapmon sot amin apba tagi panmilip ani. Mani Sabat bisapmon dimasi ani.”

¹⁵ Yanban Amin Tagi da kobogi yan iyigit, “Ji jamba but amin! Ji Sabat bisapmon bulmakausi gat ae donkisi gat yutnikon ban witdal ilik panji yopba pakbi non, ma?
¹⁶ Miñat on Abraham dakon gwi, Sunduk da tebai abidanakwan bilakni 18 agit. Sabat bisapmon dima pulugan kisak do nandan, ma?”

¹⁷ Yan yanban uwalni mayagi nandawit. Mani miñat aminyo Yesu da yo morap wagil tagisisi agit unun do kisik kisik awit.

Mastat dakon yeri dakon tilak gen
(Mt 13.31-32 ae Mk 4.30-32)

¹⁸ Yesu da sanbenek yan yagit, “Pinjkop dakon Amin Kila Agakni unun niansi? Yo ni gat tilak abo? ¹⁹ Unun mastat yet yombem. Amin kinda da mastat yet kinda pigagani kwaokgit. Anakwan mastat unun kwan madep tan kindap kinda da yan agakwan minam da abin kilinikon yutni unudon awit.”

Yis dakon tilak gen
(Mt 13.33)

²⁰ Yesu da sanbenek yan yagit, “Pinjkop dakon Amin Kila Agakni yo ni gat tilak abo?
²¹ Unun yis yombem. Miñat kinda da plaua idap madep kinda gat iktagildak. Yan anakwan plaua unun kisisi paptan madep tawit.”

Yoma kosit gwagak monin sok nan wigikdo
(Mt 7.13-14 ae 7.21-23)

²² Yesu unun Jerusalem kokup papmon kik do anek kokup pap ae kokup monin monin tawit unudon agek amin yoyin dekgit. ²³ Anakwan amin kinda da yan iyigit, “Amin Tagi, Pinjkop da amin kalon sok di banjin yokwikon ban timitjak bo nian?”

Yanban Yesu da yoyigit, ²⁴ “Nak niansi dayisat, amin morapmi da egip egipmon wigik do pini akdan, mani aripmi dima wigikdan. Do ji yoma kosit gwagak monin nan wigik do pi tebai ani. ²⁵ Yut dakon ami da pidan yoma sopban ji da kin yomakon agek yoma tidanek yan yokdan, ‘Amin Tagi, nin do yoma witdal nim.’

“Mani gen kobogi yan dayikdisak, ‘Nak dima nandan damisat. Ji dukon nani amin?’

²⁶ “Yan yanban ji da kobogi yan iyikdan, ‘Nin gak gat kisi egek jap pakbiyo agiman. Ae kokup papnin dakon kosit madepmon agek niyin dekgil.’

²⁷ “Mani unun da yan dayikdisak, ‘Nak asisi dayisat, nak dima nandan damisat. Ji dukon nani unun dima nandisat. Yokwi pakpak ji kisisi nepman dek kit!’

²⁸ “Ji Abraham, Aisak, Jekop, ae kombi amin kisisi Pinjkop da Amin Kila Asak kokupmon ekwa pindatdan. Mani ji maba wanga kin mudokdan. Unun bisapmon ji kunam tagek iyon iyon yan tidanek egipdan. ²⁹ Amin da gildat wisak ae si pigisak tet, ae not tet ae saut tet da Pinjkop da Amin Kila Asak kokupmon abinjak jap noknok tamo madepmon yitdan. ³⁰ Nandani, amin diwari abisok bunon ekwan, unun don mibiltok amin akdan. Ae amin diwari abisok mibiltok ekwan, unun don bunon amin akdan.”

Yesu da Jerusalem Kokup do bupmi nandagit
(Mt 23.37-39)

³¹ Unun bisapmon gin Parisi amin diwari da abin Yesu yan iyiwit, “Gak idon dima egipbi, kokup digwan kiki. Erot da gak gikban kimokgi do nandisak.”

³² Yanba Yesu da yoyigit, “Ji kin unun top amin yan iyini, ‘Nandaki. Nak abisok ae anwa kon yolgen, ae sot amin panmilip aben. Ae pidan do pi aben do nandagim unun anwasip aben.’ ³³ Kombi amin Jerusalem kokup papmon gin dapba kimokgon. Kokup njaknjwarikon dima dapba kimokgon, do nak abisok ae anwa ae pidan do sigin kiken.

³⁴ “O Jerusalem, Jerusalem amin, ji kombi amin dapba kimokgon. Amin Pinjkop da yabekban jikon aban unun ji da tipban dapba kimokgon. Pup menji da monjini panmuwuk pirigwan yopmandak, unun da tilak nak da bisap morapmi ji panmuwut do nandagim,

mani ji da kurak tarj namgwit. ³⁵ Nak asisi dayisat, kokup yomasiyo yokwi tarjek yumsi tokdisak. Ji nak dima nandahek egi wigi ni bisapmon nak do 'Amin on Amin Tagi da manon abisak, unun Pinjkop da gisamigakwan abisak' yan nak do yoni unun bisapmon nandakdan."

14

Yesu da giptimi paptarjbi amin kinda arjnilip agit

¹ Sabat kindakon Yesu jap nok do Parisi amin dakon kila amin kinda da yutnon kigit. Anjakwan yipba kik anek kan yikgwit, ² nido Yesu da buron giptimi paptarjbi amin kinda yikgit. ³ Yesu da unun amin kanek gen teban mibili nandak nandak amin gat ae Parisi amin gat yan yoyigit, "Sabat bisapmon sot amin tagi panjnilip anej bo dima? Gen teban da nian yosok?" ⁴ Mani gen kobogi kinda dima iyiwit. Yan anjaka Yesu da amin unun abidank arjnilip anek digo ki yan iyinban si kigit. ⁵ Kinakwan yan yoyigit, "Jikon da kinda dakon monji bo bulmakauni Sabat bisapmon pakbi gapmakon manban tepmi tagi ilikba wisak bo dima?" ⁶ Yanban gen kobogi aripmi dima iyigi yan kawit.

Yesu da amin iyi do nandaba pini do yagit

⁷ Yesu da amin jap nok do apgwit unun pindakban tamo mibiltogi nanikon gin yit do awit. Do tilak gen kinda yan yoyigit, ⁸ "Amin kinda da minjat pakpak dakon sojnogon yan gaban kiki kan, tamo mibiltogi nanikon dima yikgi. Tamo unun amin madep kinda gak gwapmandak unun do manjikbi nan di yikbim. ⁹ Yan kan amin yan daban kiki unun da abin yan gayisak, 'On tamo on amin do imin.' Yan gayinban gak gaga do mayagisi nandank tamo amin pinbisi do yopbi unudon panji yitdisal. ¹⁰ Amin kinda da yan gaban kan, gak tamo amin pinbisi do yopbi unudon panji yikgi. Yigaki amin yan gamjak unun da 'Not, on tamo tagikon pawin yit' yan gayinban pawin yigaki amin diwari da amin mani torj kinda yan gandani. ¹¹ Amin kinda iyi do nandaban wugisak kan, Pinjkop da unun amin abin yipdisak. Mani amin kinda iyi do nandaban pisak kan, Pinjkop da mani awigikdisak."

Kobogi tagi dima damni amin ban panpulugoni

¹² Yesu da amin unun yan iban kigit unun yan iyigit, "Gak jap noknok kinda asal kan, notgo, bo ae pego padik padikgo bo ae yawi diwatgo bo ae yoni morapmi amin diban dima yan yobi. Unun da kobogi do don yan gamdar. ¹³ Gak jap noknok kinda abi kan, yoni mini amin, ae giptimi yokwi tarjbi, ae kandap yokwi ae dabili mini amin banjin yan yobi. ¹⁴ Yan abi kan, gak kisik kisigi tonji egipbi. Unuden amin kobogi tagi dima gamni, mani Pinjkop da amin kilegi kimoron ban paban pidoni bisapmon don kobogi gamdisak."

Jap noknok dakon tilak gen

(Mt 22.1-10)

¹⁵ Amin kinda jap nawitgwan da gen unun nandank Yesu yan iyigit, "Pinjkop da Amin Kila Asak kokupmon yigek jap nokdar amin unun kisik kisik ekwan."

¹⁶ Mani Yesu da yan iyigit, "Amin kinda da jap madepsi kinda panjosit anek amin morapmi yan yomgut. ¹⁷ Jap noknok bisapmon oman monjini kinda yabekban amin yan yomgut unun yoyik do kigit. Kin yan yoyigit, 'Yo morap kili panjosit abi, do ji tagi opni.'

¹⁸ "Mani amin kisisi dima op do yawit. Kinda da yan yagit, 'Nak pi kinda kaluk yumit unun kin koker. Do nandank naminjaki dima opben.'

¹⁹ "Ae kinda da yagit, 'Nak pi agak bulmakau 10 kabi yumit, unun kin panjiklik pindatgen. Do nandank naminjaki dima opben.'

²⁰ "Ae kinda da yagit, 'Nak minjat kaluk pat, do aripmi dima opben.'

²¹ "Oman monjini tobil obin amin tagini amin yoyinban gen yawit dakon mibili iyigit. Iyinban yut unun dakon ami unun da butjap nandank oman monjini tebai yan iyigit,

'Gak tepmisi kokup madep da kosit madep ae kosit moniŋon kiŋ, amin yoni mini, ae giptimi yokwi tarŋbi, ae dabili mini, ae kandap yokwi unun timik paŋopbi.'

²² "Yaŋ iyinban oman monji da yaŋ gin aŋek yaŋ iyigit, 'Amin tagi, yo aberŋ dosi nayil unun kili anmudat, mani tamo toŋ.'

²³ "Iyinban amin tagi da oman monji yaŋ iyigit, 'Gak kokup madep yipmanek kiŋ kosit madepmon bo ae pigaga da dam kidipmiŋ agek amin pindak tebai yoyinbi abiŋ yikba yutno tugosak. ²⁴ Nak yaŋsi dayisat, amin unun kalip yaŋ yomgum unun da nak dakon jap jimjimjok kinda dimasi nokdaŋ.' "

Nandaŋ kimagek Yesu yoldo
(Mt 10.37-38)

²⁵ Miŋat amin kabi madepsi yolakwa Yesu da tobilek yaŋ yoyigit, ²⁶ "Amin kinda nak nol do nandisak kaŋ, meŋi datni, ae miŋatni gwakniyo gat, ae peni samini padigeyo gat, ae iyi dakon egip egipni gat kisi do uwal dima anyomjak kaŋ, unuden amin nak dakon paŋdetno aripmi dima egipjak. ²⁷ Tilak kindapni guramiŋek dima noljak amin paŋdetno aripmi dima egipjak.

²⁸ Amin kinda yut madep kinda ak do kaŋ, mibiltok yigek monerŋni manjisak. Aŋek yut tagi aŋ mudogi bo dima unun dakon nandak nandak asak. ²⁹ Yaŋ dima aŋek yut gwak manek yo diwari do wadaŋek yut dima aŋ mudosok kaŋ, amin morap koni unun kisi jigilak yaŋek yanjaŋ imdaŋ. ³⁰ Aŋek yaŋ yokdaŋ, 'On amin yutni aŋ diwarikgit, mani wasip ak do aŋtidok asak.'

³¹ Bo kila amin madep kinda da uwalni gat emat wam do nandisak kaŋ, mibiltok nandaŋ kokwin asak. Iyi dakon emat amin 10 tausen da uwalni dakon 20 tausen tagi yolni bo dima, yaŋ do nandak nandak asak. ³² Tagi dima yolni yaŋ nandisak kaŋ, uwalni kapmat dima abinjakwa amin kabi kinda yabekban kiŋ emat dima wamni do gen yoyin paŋyawot aŋ. ³³ Jiyo yaŋ gin yo morapji dima yopman mudoni kaŋ, paŋdetnoni tagi dima egipni."

Yesu da tap dakon galagini yokwi tosak do yagit
(Mt 5.13 ae Mk 9.50)

³⁴ Yesu da sanbenek yaŋ yagit, "Tap unun yo tagisi kinda. Mani galagini pasilni kaŋ, niaŋsi aŋek galagini aŋkaluk aneŋ? ³⁵ Tap unuden miŋtim aripmi dima paŋpulugogi. Bo bulmakau dakon kok gat iŋtagili aripmi dima. Tap unuden isal mamno kwaŋ. Mirakni toŋ amin da gen on pakyaŋsi nandaŋek mibili nandaŋ pisoni."

15

Sipsip kinda pasilgit dakon tilak gen
(Mt 18.12-14)

¹ Takis timit timit amin gat ae yokwi pakpak amin gat da geni nandak do Yesu da kapmatjok opgwi. ² Aŋakwa Parisi amin gat gen teban yoyindet amin gat da yaŋba yokwi tok aŋek yaŋ yawit, "On amin yokwi pakpak amin not anyoban yigek jap noŋ."

³ Yaŋ yaŋakwa Yesu da tilak gen kinda yaŋ yoyigit, ⁴ "Jikon da amin kinda sipsipni 100 baŋ kaloni da pasiljak kaŋ niaŋ asak? Unun da sipsip 99 joŋ timon yopban egakwa kaloni pasildak unun wisinŋek don aŋalon asak. ⁵ Wisinŋ kaŋ abidosok bisapmon but galak nandaŋek kwapmikon guramik aŋaŋ ⁶ yomanikon aŋkisak. Aŋkiŋek notni gat ae kokup isalni gat yaŋ yoban obiŋ muwukba yaŋ yoyisak, 'Sipsipno pasilak unun kili wisinŋ kat, do kisik kisik ano.' "

⁷ Yesu da sanbenek yaŋ yoyigit, "Nak asisi dayisat, yokwi pakpak kinda da but tobil asak kaŋ, Kwen Kokupmon kisik kisik madepsi yaŋ gin akdaŋ. Amin 99 unun kilegi do but tobil agagi mini do unun dakon kisik kisik madep dima ani. Mani yokwi pakpak kinda but tobil asak unun dakon kisik kisik unun madepsi noman tosoŋ."

Money kinda pasilgit dakon tilak gen

⁸ Ae Yesu da sanɓenɓek yaɗ yaɗiɗ, “Miɗat kinda da silwa moneɗ tabili 10 kabi baɗ kalonɗi da yutnon maɗ pasiljak kaɗ uɗun niaɗ asak? Uɗun da lamni koleɗek yutni ikdiganeɗ tebaisi wisineɗ don kosak. ⁹ Kaɗ abidosok bisapmon but galak nandaneɗ notni gat ae kokup isalni gat yoyinɓan obiɗ muwukba yaɗ yoyisak, ‘Moneɗno pasilak uɗun kili wisinɗ kat, do kisik kisik ano.’”

¹⁰ Yesu da yaɗ yoyiɗiɗ, “Nak asisi dayisat, yokwi pakpak kinda da but tobil asak kaɗ, Piɗkop dakon aɗelo da kisik kisik yaɗ gin akdaɗ.”

Dat kinda gat monji bamotni gat dakon tilak gen

¹¹ Yesu da sanɓenɓek yaɗ yaɗiɗ, “Amin kinda egipgut uɗun monji bamori. ¹² Monji buɗon nani da datni yaɗ iyigiti, ‘Dat, gak peno gat nit do yo morap nim do nandisal uɗun nak dakon diwarino abisok kokwinik nabi.’ Yaɗ yaɗban datni da yo kabini kokwinik monji bamotni do yomgut.

¹³ “Yoban bisap pisipmisok egek monji buɗon nani da yo kabini kisisi timik dubagisi kiɗ miktim kindakon paɗki egipgut. Paɗki egek aɗpak yokwi mibili mibili aɗek moneɗni naɗ mudagiti. ¹⁴ Moneɗni naɗ mudajakwan uɗun miktim amin da jap do madepsi aɗek diwari da kimakgwit. Aɗakwa monji uɗun wadak wadak madepsi agiti. ¹⁵ Do kiɗ uɗun miktim dakon amin kindakon pi kinda abidagiti. Aban amin tagini da yabekban bit damnikon kiɗ bit jap yomgut. ¹⁶ Aɗek bit da birap gin nawit uɗun pindak galak taneɗ uɗun baɗ naneɗ butno kadim tosak yaɗ nandagiti. Mani amin kinda da jap kinda dima ingut.

¹⁷ “Nandak nandakni kulabik aɗek yaɗ yaɗiɗ, ‘Datno dakon oman monji morapni uɗun japni aripmisi taɗ yomanakwa ekwaɗ, mani nak idon egek jap do kimotdisat. ¹⁸ Do yaɗsi abeɗ, nak tobil kiɗ datno yaɗ iyikeɗ: “Dat, nak Piɗkop da inamon ae gak yo kisikon yo yokwisi agim, ¹⁹ do buɗon monjino yaɗ dima nayiki. Yum oman monjigo yumaɗ naɗaki ekwaɗ uɗuden kinda da tilak egipben.’”

²⁰ Yaɗ nandaneɗ pidaɗ datnikon kigiti. Kiɗakwan datni dubagikon da monji kaɗ bupmi nandaɗ timtim yaɗek kiɗ monji bedaɗek mandaɗ nagiti.

²¹ Yaɗ aban monji da datni yaɗ iyigiti, ‘Dat, nak Piɗkop da inamon ae gagon yo yokwisi agim, do buɗon monjino yaɗ dima nayiki.’

²²⁻²⁴ Mani datni da oman monjini yaɗ yoyiɗiɗ, ‘Monjino kimoron da yaɗ abisak. Pasilbikon naɗ aɗalon amaɗ. Do ji tepmi kiɗ paba pigik dubagi tagisi kinda aɗabiɗ paɗ imni. Ae kisirikon sip tagisi kinda yipmaɗ imineɗ kandap gwil kisi paɗ imni. Ae bulmakau monji nelagi toɗ kinda naɗ aɗapba aɗak soɗ naneɗ kisik kisik ano.’ Datni da yaɗ yaɗakwan jap noknok aɗek kisik kisik awit.

²⁵ Yaɗ aɗek egakwa monji mibiltogi pigaga egipgut da yutnon obiɗ aɗkapmat aɗek nandaban amin da kap kisik kisikyo awit. ²⁶ Yaɗ aɗakwa nandaneɗ oman monji kinda yaɗ iban apban iyigiti, ‘Uɗun nibaɗ aɗ?’

²⁷ Yaɗ yaɗban iyigiti, ‘Padigigo tagisi egisak da abik do datgo da kaɗek bulmakau monji nelagi toɗ aɗwak.’

²⁸ Yaɗ iyinɓan monji mibiltogi butjap nandaneɗ yutnon wigik do kurak tagiti. Yaɗ aɗakwan datni da yomakon piɗek butni maɗakwan yutnon wigisak do iyigiti. ²⁹ Mani datni yaɗ iyigiti, ‘Dat, gak yaɗ nido asal? Nak oman monji isali kinda da yaɗ bilak morapmi egek omango aɗ egisat. Aɗek gengo bisap kindakon dima kirinɗikgin. Notnoni gat kisik kisik aneɗ do memesok kinda dimasi namgul. ³⁰ Mani monjigo on yo morapgo kosit miɗat gat egek yomiɗ mudagiti, uɗun da apban kaɗek bulmakau monji nelagi toɗ uɗun aɗwal.’

³¹ Yaɗban datni da yaɗ iyigiti, ‘Monjino, bisapmi bisapmi gak nak gat ekwamak. Ae yo morapno uɗun gak dakon gin. ³² Mani padigigo kimoron da yaɗ abik, ae pasilbikon naɗ aɗalon amaɗ, do nin but kwaktok nandaneɗ kisik kisik tagisi amaɗ.’”

16

Kila amin kinda da goman paŋkilek asak dakon tilak gen

¹ Yesu da paŋdetni yaŋ yoyigit, “Yoni morapmi amin kinda gat ae yo morapni dakon kila amini gat egipgumal. Amin da abiŋ yoni morapmi amin yaŋ iyiwit, ‘Yo morapgo dakon kila amin isal dogin yo morapgo naŋ mudok aŋgamisak.’

² “Iyiŋba nandaŋek yo kila amini uŋun yaŋ iban opban yaŋ iyigit, ‘Gak niaŋ aŋaki gengo nandat? Gak kiŋ yo morapno kili niaŋ asal uŋun dakon but piŋo kinda mandaŋ nabi. Gak pi uŋun saŋbeŋek dima akdisal.’

³ “Iyiŋban yo kila agak pi amini uŋun iyi yaŋ nandagit, ‘Amin tagino da pikon noldak, do niaŋ aberŋ? Amin kinda dakon oman monjini egek miŋtimni pudaŋ ibeŋ dakon tapmiŋno mini. Ae amin moneŋ do bisit yoyik do mayagi nandisat. ⁴ Do pi yopbeŋ bisapmon amin da but galagon da yaŋ naba yutnikon kiŋ kiŋ akeŋ do niaŋ aberŋ uŋun kili uŋun nandisat.’

⁵ Yaŋ nandaŋek amin kalon kalon amin taginikon goman awit uŋun yaŋ yoban apgwit. Mibiltok abiŋ altagit amin yaŋ iyigit, ‘Gak amin taginokon goman niaŋ da agil?’

⁶ “Iyiŋban yagit, ‘Olip pakbi tibiri madep 100 da arip.’

“Yaŋban yaŋ iyigit, ‘Gak tepmisi yigek on papia tam gomango mandabikon olip pakbi tibiri 50 yaŋ manda.’

⁷ “Ae kinda abiŋ altaŋban yaŋ iyigit, ‘Gak gomango niaŋ da?’

“Iyiŋban yagit, ‘Wit yigi 100 da arip.’

Yaŋ iyiŋban yagit, ‘On gomango mandabi papia tamon wit yigi 80 yaŋ manda.’

⁸ “Yaŋ aŋakwan amin tagini da yo agit uŋun kaŋban amin nandaŋ kokwini tagisi da aripmon agit, do yo kila agak pi amini yokwi uŋun do nandaban wukwan imgut. On miŋtim dakon amin kabi da nandaŋ kokwin tagisi aŋek notni gat yumaŋ gwayek pi aŋ. Uŋun teŋteŋi dakon amin kabi yapmaŋaŋ. ⁹ Nak da yaŋ dayisat, on miŋtim dakon moneŋ baŋ amin not anyomni. Yaŋ ani kaŋ, moneŋgo mudoni bisapmon ji egip egip dagok dagogi mini da yutgwan tagisi wigini.

¹⁰ “Amin kinda yo moniŋsisok kilani tagi asak kaŋ, uŋun amin da yo madep kilani tagi asak. Ae amin kinda yo moniŋsok kilani yokwi asak kaŋ, uŋun amin yo madepyo kisi kilani yokwi asak. ¹¹ Yaŋdo, ji on miŋtim dakon moneŋ kilani tagi dima ani kaŋ, namini da nandaŋ gadaŋ damiŋek yo tagisi bamisi daban kilani ani? ¹² Ae ji amin dakon yo kabi kilani tagi dima ani kaŋ, namini da yo kabi disi do damjak?

¹³ “Amin kinda da amin tagi bamori dakon oman aripmi dima asak. Yaŋ kaŋ, kinda naŋgin galak taŋ imiŋek kinda do nandaban yokwi taŋ imdisak. Ae kinda dakon gen guramiŋek kinda manji imdisak. Ji Piŋkop gat ae moneŋ gat kisi dakon oman monjini aripmi dima egipmi.”

Yesu da gen teban gat ae Piŋkop da Amin Kila Asak gat uŋun do yagit

¹⁴ Parisi amin moneŋ do galagisi nandaŋ, do Yesu da gen yagit uŋun nandaŋek yaŋba yokwi tok aŋ imgwit. ¹⁵ Mani Yesu da yaŋ yoyigit, “Ji amin da amin kilegisi yaŋ dandani yaŋ do pi madep aŋ. Mani Piŋkop da butjigwan yo pasili toŋ uŋun piŋdak mudosok. Amin da yo tagisi yaŋ yoŋ uŋun Piŋkop da dabilon yo wagil iŋanisi.

¹⁶ “Gen teban gat ae kombi amin dakon gen gat yaŋ teŋteŋaŋba Jon da bisapmon wugit. Mani Jon da bisapmon da wasaŋek Piŋkop dakon Amin Kila Agakni dakon Gen Bin Tagisi yaŋ teŋteŋoŋ. Aŋakwa amin uŋungwan pigik do pi tebaisi aŋ. ¹⁷ Miŋtim gat kundu gat tagi pasiljil. Mani gen teban dakon gen jimjimjok kinda aripmi dimasi pasildisak. Kisisi bami taŋ mudokdaŋ.”

*Yesu da miŋat paŋkwinit dakon gen yagit
(Mt 5.31-32 ae 19.9 ae Mk 10.11-12)*

¹⁸ Yesu da saɲbeɲek yaɲ yagit, “Amin kinda miɲatni kwiniɲk yipban kiɲakwan miɲat kaluk pasak kaɲ, uɲun amin yumabi asak. Ae amin kinda miɲat kinda kalip eni da kwiniɲkgit uɲun pasak kaɲ, uɲun amin kisi yumabi asak.”

Yoni morapmi amin kinda gat Lasarus gat dakon gen

¹⁹ Yesu da saɲbeɲek yaɲ yagit, “Yoni morapmi amin kinda egipgut, uɲun bisapmi bisapmi ilikba pigikni kildani toɲ tagisi ae imalni gami baɲ paɲek yoni aripmisi taɲ imiɲakwa yaworisi egipgut. ²⁰⁻²¹ Yaɲ egakwan uɲun da yut yoma kagakon yoni mini amin kinda mani Lasarus uɲudon pak egipgut. Lasarus yaɲ nandagit, yoni morapmi amin dakon jap tamokon da jap jimjim moɲ uɲun baɲ nokeɲ kaɲ tagisi yaɲ nandagit. Ae piɲan da abiɲ wudani asiwukgwit.

²² “Yoni mini amin egek kimakban aɲelo da abidaɲ aɲki yipba Abraham gat egipgumal. Egakwal yoni morapmi amin uɲun yo kisi kimakban wayikgwit. ²³ Aba Tipdomon tepmi madepsi nandaɲek egipgut. Egek siɲtaɲban wikwanek Abraham dubagisikon Lasarus gat kapmat kapmat yigakwal pindakgit. ²⁴ Pindagek yaɲ tidaɲek yaɲ iyigit, ‘Abraham dat, bupmi nandaɲ nam. Lasarus iyinbi uɲun da pakbi jimjimjok di kisirikon yopmaɲ paɲabiɲ melnokon yopban timisok di yawotjak. Nak on kindapmon egek tepmi madepsi nandisat!’

²⁵ “Mani Abraham da yaɲ yagit, ‘Monjino, gak kalip egipgul do nandaki. Gak kalip yo kabigo tagisi baɲgin paɲek egaki Lasarus uɲun yo kabini yokwi baɲgin paɲek egipgut. Mani abisok Lasarus on kokupmon butni yaworisi taɲakwan gak da tepmi madepsi nandisal. ²⁶ Ae uɲun gin dima. Nin da binapmon dangap dubagisi kinda tosok. Yaɲ tosok do idon ekwaɲ amin jikon aripmi dima kikigi, ae uɲudon ekwaɲ amin idon aripmi dima obopmi.’

²⁷ “Yaɲ yaɲban yoni morapmi amin da gen tebaisi yaɲ iyigit, ‘Yaɲ kaɲ, dat, nandaɲ namiɲek Lasarus iyinbi datno da yutnon kiɲ ²⁸ padik padikno 5 kabi ekwaɲ uɲun nawa gen tebai yoyinban nandaɲek on tepmi kokupmon dima apni.’

²⁹ “Mani Abraham da yaɲ yagit, ‘Moses gat ae kombi amin gat dakon gen do padik padikgo mirak yopmaɲek tagi nandani.’

³⁰ “Yaɲban yoni morapmi amin da yagit, ‘Abraham dat, uɲun aripmi dima. Mani amin kimakbi kinda da kiɲ altaɲ yomjak kaɲ, padik padikno da but tobiɲ tagi ani.’

³¹ “Yaɲban Abraham da yaɲ iyigit, ‘Moses gat ae kombi amin gat dakon gen dima nandani kaɲ, amin kinda kimoron da pidaɲban kaɲek nandaɲ gadat aripmi dima akdaɲ.’”

17

Anpak yokwi da nandaɲ gadat aɲupbal asak

(Mt 18.6-7 ae 18.21-22 ae Mk 9.42)

¹ Yesu da paɲdetni yaɲ yoyigit, “Yokwi mibili mibili da abiɲ amin paɲkewalba yokwi aɲek maɲ mudokdaɲ. Mani uɲun yokwi ani do dayikdaɲ amin, awa! ² Amin kinda da amin moniɲ kinda yokwi asak do yabetjak kaɲ, uɲun dakon kobogi yokwisi. Yabet dima aɲakwan amin da wit misiɲit tip madep tegikon wamaɲ maba tap ilariɲgan pigeɲ kimotjak kaɲ uɲun da tagapmi. ³ Yaɲdo, ji disi do kila tagisi ani.

“Notgo kinda yokwi aban kaɲ, tebai iyinbi egip egipni aɲmilip asak. Ae but tobiɲ aban kaɲ, yokwini yipmaɲ ibi. ⁴ Uɲun gildaron gin kosiri 7 kabi yokwi aɲ gamiɲek abiɲ ‘But tobiɲ at’ yaɲ gayisak kaɲ, yokwini yipmaɲ imiɲ imiɲ abi.”

Nandaɲ gadat dakon gen

⁵ Yabekbi kabi da Amin Tagi yaɲ iyiwit, “Nandaɲ gadatnin aɲpap a.”

⁶ Yaɲba Amin Tagi da yoyigit, “Ji dakon nandaɲ gadatji uɲun mastat yet yombem moniɲisisok taɲ damjak kaɲ, on kindap piɲigi tap kagagwan piɲisak do iyinba genji tagi guramitjak.”

Oman monji dakon gen

⁷ Ae Yesu da sarbejek yan yagit, “Oman monjisi kinda pigaga da bo sipsip kila asagon da apban ‘Gak panabin yigek jap sot unun na’ yan tagi iyini? Unun dimasi. ⁸ Amin tagi da oman monjini yansi iyisak, ‘Gak tagap tajej jap son pilik nabi nan mudanapbo gak jap don noki.’ ⁹ Oman monji pini gin asak, do amin tagini da ya yan aripmi dima iyigi. ¹⁰ Jiyo yan gin, Pinjkop da oman morap ani do dayigit unun an mudanej yan gin yoni, ‘Nin oman monji do, isal pinin gin aman.’”

Yesu da amin wuda tebani ton 10 kabi panmilip agit

¹¹ Yesu unun Jerusalem kik do anej provins bamot Samaria ae Galili yo da kilapmikon da kigit. ¹² Kinej kokup kindakon wigik do anjawan amin wuda tebani ton 10 kabi da dubagikon agek ¹³ gen papmon da yan tidanej yan iyiwit, “Yesu, Amin Tagi, bupmi nandan nibi!”

¹⁴ Yanba pindagek Yesu da yoyigit, “Ji kin mukwa sogok amin giptimji yolini.” Yan yoyinban kinakwa giptimni kilek tawit. ¹⁵ Kilek tanakwa kinda da giptimno kilek tak yan kanj tobil obinej Pinjkop gen papmon da anjisigit. ¹⁶ Anej Yesu da kandap mibilon gawak iminej ya yan iyigit. Amin unun Samaria amin kinda.

¹⁷ Yesu da unun amin kanek yan yagit, “Amin 10 kabi kisi giptimni kilek tan, ma? Mani 9 kabi unun dukwan ekwan? ¹⁸ Unun kisi tagi dima abinej Pinjkop anjisini? On amin miktim njwanjwarikon nani dagan abik.” ¹⁹ Yan yoyinej amin unun yan iyigit, “Gak pidanej ki. Nandan gadatgo do anej giptimgo kilek tak.”

Pinjkop amin kila akdisak

(Mt 24.23-28 ae 24.37-41)

²⁰ Parisi amin da Yesu yan iyiwit, “Ni bisapmon Pinjkop Amin Kila Agakni yipban apdisak?”

Yanba Yesu da yoyigit, “Pinjkop da Amin Kila Agakni yipban apban amin da dabilni da kanba piosak dakon tilak altanba dima pindatdan. ²¹ Bo amin da ‘Oni obik’, bo ae ‘Asoni obik’ yan dima yokdan. Nandani, Pinjkop dakon Amin Kila Agakni unun jikon kili abik.”

²² Yan yanek panjetni yan yoyigit, “Ji don Amin Dakon Monji dakon bisap kinda kok do galagisi nandakdan. Mani dima kokdan. ²³⁻²⁴ Mal kwen binap teri teri kisi terjterj, yan gin Amin Dakon Monji apdisak. Do amin da ‘Asoni egisak’ bo ‘Oni egisak’ yan dayinba dima yolni. ²⁵ Mani Amin Dakon Monji mibiltok tepmi madepsi panjawan abisok ekwan amin da manji imdan.

²⁶ “Noa da bisapmon amin egipgwit unudej gin Amin Dakon Monji apjak bisapmon yan gin an egipdan. ²⁷ Jap pakbiyo madep anej minjat pakpakyo kisi awit. Yan anej egakwa Noa tap waggakon wigigit. Wugakwan pakbi madepsi paptan winej amin kisisi witinban pasilgwit.

²⁸ “Lot da bisapmon yan gin awit. Jap pakbiyo awit, ae yuman gwayek awit, ae jap pi awit, ae yut kisi awit. ²⁹ Mani Lot da Sodom kokup yipman degakwan unudon gin kindap gat ae salfa tip gat kundukon da sikak da yan manek amin morap kisi panupbal aban pasilgwit.

³⁰ “Amin Dakon Monji abin noman tosak bisap madepmon amin anpak yan gin an egakwa apdisak. ³¹ Unun bisapmon amin kinda yut kwenon egakwan yo kabini yutgwan toni kan, yo kabini timit do yutnon dimasi pigisak. Ae pigaga egipjak aminyo kisi yan gin yutnon yo kabini timit do dimasi tobil kisak. ³² Lot dakon minjatnikon yo noman tan imgwit unun do nandani! ³³ Amin kinda iyi dakon egip egip anjutnok do nandisak kan, egip egipni pasil imdisak. Mani amin kinda egip egipni paretjak kan, egip egipni kutnanban tan imdisak.

17:13: MS 13.45-46

17:14: MS 14.2-3; Mt 8.3-4

17:23-24: Mk 13.21; Lk 21.8

17:28: WW 18.20; 19.25

17:31: Mt 24.17-18

17:32: WW 19.17,26

17:33: Lk 9.24

³⁴ “Nak yaŋsi dayisat, unun kalbi amin bamori dipmin pagakwal Piŋkop da kinda abidaneŋ kinda yipdisak. ³⁵⁻³⁶ Miŋat bamori bret sok do plaua wasaŋakwal, kinda abidaneŋ kinda yipdisak.”

³⁷ Paŋdetni da gen unun nandaneŋ iyiwit, “Amin Tagi, unun yo morap dukon noman toni?”

Iyŋba yaŋ yoyigit, “Amin kimakbi dakon bumjotni dukwan toŋ, siŋgiŋ unudon gin muwukgaŋ.”

18

Bisit dima yipneŋ do sakwabat kindakon abidaneŋ tilak gen yagit

¹ Yesu da bisapmi bisapmi bisit anek dima kurak toni do tilak gen kinda yaŋ yoyigit. ² “Kokup madep kindakon gen kokwin kila agak amin madep kinda egipgut. Unun Piŋkop do dima pasalgit. Ae amin do nandaban yo isali anakwa egipgut. ³ Unun kokupmon sakwabat kinda egipgut. Unun miŋat bisapmi bisapmi gen kokwin kila agak amin madepmon abiŋ abiŋ anek yaŋ iyigit, ‘Uwalno gen pikon yipmaŋek nak anjutna.’

⁴ “Bisap morapmi apban gen kokwin amin madep da anpulugok do kurak tagit. Mani don yaŋ nandagit, ‘Nak Piŋkop do dima pasoldot ae amin do nandako yo isali aŋ. ⁵ Mani miŋat unun bisapmi bisapmi jigi namisak, do yumsi anpulugokeŋ. Bisapmi bisapmi yaŋ gin apjak kaŋ, tagisi dima nandakdisat.’”

⁶ Amin Tagi da saŋbeneŋ yaŋ yagit, “Gen kokwin kila agak amin yokwi unun da gen yagit unun do nandani. ⁷ Ji niaŋ nandaŋ? Piŋkop da iyi do manjigit amin kabi gildari gildari ae pilini pilini iyi do yaŋ tidon, unun aripmi dima bo paŋpulugosak? Bo jomjom anegeŋ tepmi dima paŋpulugosak? Unun dimasi! ⁸ Yaŋsi dayisat, bisit yaŋ ani kaŋ, tepmi paŋpulugokdisak. Mani, Amin Dakon Monji miktimon apjak bisapmon amin nandaŋ gadatni toŋ pindatjak, bo dima?”

Amin kilegi kinda gat amin yokwi kinda gat dakon tilak gen

⁹ Amin diwari iyi do amin kilegi yaŋ nandaneŋ amin diwari do nandaba piwit. Yesu da unun amin do tilak gen kinda yaŋ yoyigit. ¹⁰ “Amin bamori bisit ak do Telagi Yut Madepmon wigigimal. Kinda unun Parisi amin, ae kinda unun takis timit timit amin.

¹¹ “Parisi amin unun agek iyi burikon da bisit yaŋ agit, ‘Piŋkop, amin yokwi diwari ekwaŋ nak unuden amin dima, unun do nak ya yaŋ gayisat. Kabo noknok, bo yokwi pakpak, bo yumabi agak amin, bo ae takis timit timit amin amon akdak, nak unuden dima. ¹² Nak Sonda kinda da butgwan bisap bamot gak do nandaneŋ jap kelek egi egi asat. Ae yo morap timikdat unun kokwinikgo 10 kabi anakwa kabi kinda paret do yipmaŋ yaŋ asat.’

¹³ “Mani takis timit timit amin dubagikon agek but yokwi nandaneŋ Kwen Kokup siŋtok do mayak taneŋ yaŋ yagit, ‘Piŋkop, nak yokwi pakpak, do bupmi nandaŋ nabi!’”

¹⁴ Yesu da saŋbeneŋ yaŋ yagit, “Nak yaŋsi dayisat, amin kinda iyi do nandaban wugisak kaŋ, Piŋkop da unun amin abiŋ yipdisak. Anek iyi do nandaba paŋ amin unun Piŋkop da pawigikdisak. Do takis timit timit amin unun yutnikon tobiŋ kiŋek Piŋkop da dabilon diwarini mini egipgut. Mani Parisi amin unun dima.”

Miŋat monjiyo Yesukon yopba opni

(Mt 19.13-15 ae Mk 10.13-16)

¹⁵ Amin da monji iŋakjak Yesu da kisitni kwenikon wutjisak do paŋopgwit. Unun pindageŋ paŋdetni da kiriŋik yomgwit. ¹⁶ Mani Yesu da miŋat monjiyo iyikon apni do yoyiŋek paŋdetni yaŋ yoyigit, “Ji miŋat monjiyo yopba nagon apgut. Dima kiriŋik yomni. Piŋkop da Amin Kila Asak unun amin miŋat monjiyo da tilagon ekwaŋ unuden amin dakon. ¹⁷ Nak asisi dayisat, amin kinda amin moniŋ da Piŋkop da Amin Kila Asak unun abidon unun da tilak dima abidoni kaŋ, unungwan aripmi dima pigikdaŋ.”

Kila amin kinda yoni morapmi Yesu gat gen yagimal
(Mt 19.16-30 ae Mk 10.17-31)

¹⁸ Kila amin kinda da Yesu yan iyigit, “Yoyindet tagisi, nak nianji anek egip egip dagok dagogi mini abidoken?”

¹⁹ Yanban Yesu da yan iyigit, “Gak nido nak do amin tagisi yan nayisal? Pinjkop kalonji gin unun amin tagisi. ²⁰ Gen teban unun gaga nandisal. ‘Minjat eyo kili abi ji yumabi dima ani. Amin dima dapba kimotni. Yo kabo dima noni. Top gen yanek amin isal dogin gen pikon dima yopni. Merj dat do nandaba wukwanek geni guramitni.’”

²¹ Iyiban kila amin da yagit, “Nak moninisogon da gen teban morap unun kisi guramik anaj opgum.”

²² Gen unun yanban nandane Yesu da yan iyigit, “Gak yo kalonji kinda gin dima asal. Yo morapgo kisi yuman nan mudane, unun dakon monerji yoni mini amin do yobi. Yan anjaki yogo tagisi Kwen Kokupmon tan gamdisak. Yan anek abin nak nol.”

²³ Yan iyiban kila amin unun yoni morapmisi do but yokwi madepsi nandagit. ²⁴ Yesu da amin unun kane yagit, “Yoni morapmi amin Pinjkop da Amin Kila Asak unun da kagagwan pigik do antidok an. ²⁵ Asisi, bit madepsi kamel unun da imal bupbup da kosit gwagagon aripmi dima pigigi asak. Mani unun yapmanek yoni morapmi amin unun Pinjkop da Amin Kila Asak unun da kagagwan aripmi dimasi pigigi asak.”

²⁶ Amin da gen unun nandane yawit, “Yan kan, namin da egip egip dagok dagogi mini abidosak?”

²⁷ Yanba Yesu da yagit, “Yo amin da aripmi dima agagi, unun Pinjkop da aripmi tagi asak.”

²⁸ Yanban Pita da yagit, “Nin yo morapnin yopmanek gak nan gol awilgaman.”

²⁹ Yanban Yesu da yoyigit, “Nak asisi dayisat, amin morap Pinjkop dakon Amin Kila Agakni dakon pi do nandane yutni, bo minjatni, bo peni padik padikyo, bo menj datni, bo ae monji gwayoni yopman detjak kan, ³⁰ on miktimon egipni bisapmon, Pinjkop da yo morapni yopman dekgwit unun si yapmanek morapmisi yoban timitdan. Ae burjon bisap madep noman tanban egip egip dagok dagogi mini abidokdan.”

Yesu da kimagek pidosak do yanban kosiri kapbi agit
(Mt 20.17-19 ae Mk 10.32-34)

³¹ Yesu da yabekbini 12 kabi timik iyi banjin yan yoyigit, “Nandani. Nin Jerusalem kikedaman. Kinapno gen morap kalip kombi amin da Amin Dakon Monji do mandawit unun kisisi bami ton akdan. ³² Amin da Amin Iwakanwari Kabi da kisiron yipba jigilagon da abin yipdan, ae yokwi anjimek ilip sul imdan. ³³ Yan anek nap nan baljanek anakba kimotdisak. Mani gildat kapbi mudanakwa aeni kimoron da pidokdisak.”

³⁴ Panjetni gen unun dakon mibili dima nandaba pisawit. Mibili pasili tagit, do gen unun mibili nido yosok unun dima nandaba pisagit.

Yesu da dabili mini amin kinda anmilip agit
(Mt 20.29-34 ae Mk 10.46-52)

³⁵ Yesu Jeriko kokup pap kin ankapmat anakwan dabili mini amin kinda da kosit ilerjon yigek amin da monerj imni do bisit yoyigit. ³⁶ Unun amin nandaban amin morapmi obin yapman kinakwa nandane yan yoyigit, “Ji niban an?”

³⁷ Yanban iyiwit, “Yesu Nasaret amin da obigisak.”

³⁸ Iyiban yan tidane yan yagit, “Yesu, Dewit Dakon Monji, bupmi nandan nam!”

³⁹ Amin mibiltok opgwit unun da kirinik iminek tayangok yitjak do tebai iyiwit. Mani tebai sigin yan tidane yagit, “Dewit Dakon Monji, bupmi nandan nam!”

⁴⁰ Yanban Yesu agek amin unun abidan anopni do yoyigit. Yoyiban kapmat anapba Yesu da yan iyigit, ⁴¹ “Nianji angaben do nandisal?”

Iyiban yagit, “Amin Tagi, nak sintok do nandisat.”

⁴² Yanban Yesu da iyigit, “Dabilgo kilek tosak. Nandan gadatgo da anmilip asak.”
⁴³ Iyiban unudon gin dabili kilek tarban Yesu yolek Pinjkop anjisigit. Yan aban minat amin morap kisi da kanek Pinjkop anjisiwit.

19

Yesu Sakius da yutnon wigigit

¹ Yesu unun Jeriko kokup pap wigi yapmanek kik do agit. ² Unun kokupmon amin kinda egipgut mani Sakius. Sakius unun takis timit timit amin dakon amin madep kinda egipgut. Unun yoni morapmi amin kinda egipgut. ³ Yesu unun nianen amin kinda yan kok do pi tebai agit. Mani Sakius unun amin pisipmi, ae amin morapmi da muwugek kosit sopgwit, do Yesu kok do antidok agit. ⁴ Antidok agit do Sakius unun timtim yanek mibiltan kin pik kindap kindakon wigigit. Yesu unun onan abisak do tagi koken yanon da nandanek wigigit.

⁵ Wigakwan Yesu unun pik kindap akgiron abin kwen sintanek Sakius kanek yan iyigit, “Sakius, gak tepmi pi. Nak abisok gak da yutnon panji yitden dosi nandisat.”

⁶ Yan yanban Sakius da tepmi pin but galak nandanek Yesu abidanban yutnikon wigigimal. ⁷ Wigakwal pindagek amin da yanba yokwi tok an iminek yan yawit, “Unun yokwi pakpak amin kinda da yutnon wigik.”

⁸ Yan yanakwa Sakius pidan agek Amin Tagi yan iyigit, “Amin Tagi, nandaki. Nak abisok yo kabi morapno kokwinik kabi bamori anakwa kabi kinda yoni mini amin do yoben. Ae amin kinda ankwalek yo kabini di timikgin kan, unun dakon kobogi do yo timikgin unun do yo 4 kabi gat sanbenek yomin yomin aben.”

⁹ Yanban Yesu da iyigit, “On amin kisi unun Abraham dakon monji kinda. Abisok Pinjkop da on yut amin kisi yokwikon ban timik mudosok. ¹⁰ Nido Amin Dakon Monji unun amin pasilbi yokwikon ban wisinek timit do pigit.”

Oman monji 10 kabi monej timikgan dakon tilak gen (Mt 25.14-30)

¹¹ Gen unun yanban nandan egakwa Yesu tilak gen kinda yoyigit. Yesu unun Jerusalem kili kin ankapmat agit, ae amin da Pinjkop da Amin Kila Akdisak dakon bisap kili unun kwan tokdisak yan nandawit do ¹² yan yoyigit, “Amin tagi kinda kila amin madep man panek tobil abin don amin kabini kila asak do kokup dubagi kindakon kik do agit. ¹³ Amin unun kokup yip do anek oman monjini 10 kabi yan yoban apba gol monej tabili kinda kalon kalon do yomin yomin agit. Yan anek yoyigit, ‘Ji monej unun ban monej ilit pi anakwa tobil apben bisapmon unudon wigisak.’

¹⁴ “Mani kokup isalni da nandaba yokwi tok an imgwit. Yan nandawit do amin tagi unun kinakwan kokup amin di yabekba kin yawit, ‘Nin unun amin da kila amin madepnin egipjak do dima galak toman.’

¹⁵ “Mani kila amin madep man iba don tobil kokupnikon apgut. Kokupnikon abinek yan yagit, ‘Monej kokwinik yomgum oman monji unun yan yoba apba monej ilit pi aba nian da noman tawit unun do pindakgen.’

¹⁶ “Yanban kinda da mibiltok abinek yan yagit, ‘Amin tagi, nak gol monej tabilgo unun nan monej ilit pi abo tabili 10 kabi noman tawit.’

¹⁷ “Yanban amin madep unun da iyigit, ‘Gak oman monji tagisi! Pi tagisi agil! Yo monjisok mani kilani tagisi agil, do kokup pap 10 kabi kilani abi do man madep gamisat.’

¹⁸ “Ae oman monji unun da buron nani da abin yan yagit, ‘Amin tagi, nak gol monej tabilgo unun nan monej ilit pi abo tabil 5 kabi noman tawit.’

¹⁹ “Yanban amin tagini da yagit, ‘Kokup pap 5 kabi kila aki do man madep gamisat.’

²⁰⁻²¹ “Ae kinda da abin yan yagit, ‘Amin tagi, gol monej tabilgo oni. Gak teban teban amin kinda yan gandsat. Yo amin da yopmanjan unun gak da sigo timikdal. Ae jap amin

da kwaokgan unun yo kisi sigo pasal. Yan asal do pasalek imal diwatjok kindakon waman yipbo tagit.'

²² "Yanban amin tagi da oman monji unun yan iyigit, 'Gak oman monji wagil yokwisi! Gaga gen yosol unun dogin gen pikon gepben. Nak teban teban amin kind a amin da yo yopmanjan timikdat, ae jap amin da kwaokgan unun pilikdat yan nandan namisal. ²³ Gak mibili nido monejno benon dima yopgul? Benon yopgul tam ben da diwari sanben namajakwan abin unun kisi timikgom?' ²⁴ Yan iyinek amin kapmatjok akgwit unun yan yoyigit, 'Gol monej tabil unun gwayen amin monej tabilni 10 kabi tan iman unun do imni.'

²⁵ "Yan yanban iyiwit, 'Amin tagi, unun amin monej tabilni 10 kabi kili timak!'

²⁶ "Yanba yan yagit, 'Nandani. Amin morap yoni tan yoman unun sanbenek morapmi yomdisat. Mani amin kind a yoni mini kan, yo kalongok di tan iman unun gwayekdisat. ²⁷ Mani uwalno nak da kila amin madepni dima egi yoben do nandawit, unun timik idon panabin dabilnokon dapba kimotni.' "

²⁸ Yesu tilak gen unun yan mudanek aeni Jerusalem wigik do kosit wasagit.

Yesu Jerusalem kin altanek Telagi Yut Madepmon amin yoyin dekgit
(Kilapmi 19.29–21.38)

Yesu Jerusalem kokup papmon pigigit
(Mt 21.1-11 ae Mk 11.1-11 ae Jn 12.12-19)

²⁹ Yesu kin Betpage ae Betani pankapmat agit. Unun kokup bamot ilej Olipmon tomal. Unudon da pandetni bamori yabegek yan yoyigit, ³⁰ "Jil ason kokup tosok unudon kinjil. Unudon kin kanbal donki bilagi kind a amin da kwenikon dima yikbi unun napmon anteban abi da akban konjil. Napmi witaldak anopjil. ³¹ Amin kind a da 'Donki nido witaldagal?' yan dayinban kan, yan ijinjil, 'Amin Tagi da pisok kind a ak do anek yosok.' "

³² Amin bamot yabekban kin pindakbal gen yoyigit da aripmon yan gin noman tawit. ³³ Aba donki bilagi unun witaldakwal donki unun dakon ami da yan yoyiwit, "Donki bilagi unun nido witaldagal?"

³⁴ Yanba yoyigimal, "Amin Tagi da pisok kind a ak do anek yosok."

³⁵ Amin bamot donki bilagi unun anobinek ilikba pigik dubakni donki kwenon yopmanek Yesu yipba unun kwenon yikgit. ³⁶ Donkikon yigek kinakwan amin da ilikba pigik dubakni kosiron yalin anan kiwit. ³⁷ Anakwa Yesu abin ilej Olip dakon kosit obandom nan pukwan unun ankapmat anakwan pandet kabini madepsi da wasok tapmimi ton morap aban pindakgwit unun do nandanek kisik kisik madepsi awit. Yan anek madepsi yan tidanek Pinjop ankwisawit. ³⁸ Yan tidanek yan yawit:

"Kila Amin Madep on Amin Tagi da manon abisak, unun Pinjop da gisamigakwan abisak. Kwen Kokupmon but yawot tosok. Pinjop Wikwisi ankwisino!"

³⁹ Yanakwa amin madep unun da bikbigon Parisi amin di akgwit unun da Yesu yan iyiwit, "Yoyinjet, pandetgoni kirinik yom."

⁴⁰ Iyiba yan yoyigit, "Nandani. Gen kagani sopni kan, tip da iyi yan tidokdan."

Yesu Jerusalem do kunam takgit

⁴¹ Yesu Jerusalem ankapmat anek kokup pap unun kanek kunam tagek ⁴² yan yagit, "Gak abisok but yawot dakon kosit kosol tam tagisi, mani unun pasili tanakwan dabilgo da aripmi dima kokdisal. ⁴³ Nandaki. Don bisap kind a noman tokdisak. Unun bisapmon uwalgo da gak anawasinek miktin panabin dam madepgonkon yopba tujan wigikdan. Anakwa teri teri da abin pandagat akdan. ⁴⁴ Anek gak gat ae minat amin gak da dam madepgon ekwan unun kisi wagilsi tuwil pantasik akdan. Tuwilba tip notni da kwenon dima tan tan akdan. Nido Pinjop gagon kili abik, mani butgo dima pisak."

Yesu da amin Telagi Yut Madepmon monej ilit pi awit unun yolgit
(Mt 21.12-17 ae Mk 11.15-19 ae Jn 2.13-22)

⁴⁵ Yesu Telagi Yut Madep da nagalon pigi amin monej ilit pi awit unun wasanej yolakwan abigiwit. ⁴⁶ Anej yan yoyigit, "Pinjkop da papiakon gen yan tosok: 'Nak dakon yut unun amin da abij bisit anjamni do tosok.'

Mani ji da kulabik aba

'kabo noknok dakon pasili tamo yombem asak.' "

⁴⁷ Gildari gildari Telagi Yut Madepmon amin yoyij dekgit. Anjakwan mukwa sogok amin dakon amin madep gat, ae gen teban yoyijdet amin gat, ae amin dakon kila amin gat da Yesu nianj anek anjatno kimotjak yan do kosit wisiwit. ⁴⁸ Mani mijat amin morapyo da geni nandak do galagi madepsi nandawit, do anjakba kimotjak dakon kosit kinda dima kawit.

20

Yesu namin da man madep imgut
(Mt 21.23-27 ae Mk 11.27-33)

¹ Bisap kindakon Yesu da amin Telagi Yut Madep da nagalgwan yoyijdet anek Gen Bin Tagisi yoyij tentenagit. Anjakwan mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat, ae gen teban yoyijdet amin gat, ae kila amin gat kisi da Yesukon abij ² yan iyiwit, "Namin da pi unun abi do yan mudanj gamgut da yo unun asal? Ae namin da man madep gamgut?"

³ Yanba Yesu da yan yoyigit, "Nakyo kisi gen kinda dayiko kobogi nayini. ⁴ Jon telagi pakbi sogit bisapmon, pi agit unun Kwen Kokup dakon pi, bo amin dakon pi nanj agit?"

⁵ Yanban iyi gin notni yoyij yoyij anek yawit, " 'Kwen Kokup dakon pi' yan iyiner kan, gen kobogi yan niyikdisak, 'Yan kan ji nido dima nandanj gadanj imgwit?' ⁶ Mani amin morapmi da Jon do kombi amin bamisi kinda yan nandanj, do 'Amin dakon pi' yan iyiner kan, unun kisi tagi dima asak. Yan kan Jon dakon man bin anupbal ano mijat amin kabi madep da tip ban nindapdan." ⁷ Yan nandanej Yesu do gen kobogi yan iyiwit, "Nin dima nandaman."

⁸ Yanba Yesu da yoyigit, "Nakyo kisi namin da yan mudanj namgut da pi asat unun dima dayikerj."

Wain pi kila amin yokwi dakon tilak gen
(Mt 21.33-46 ae Mk 12.1-12)

⁹ Yesu da sanbenek tilak gen kinda yan yoyigit, "Amin kinda da wain pini anek amin da monej pini di anek pi ami do bami di panj imni yan nandanej pi unun da kisiron yipmanek miktim timi digwan bisap dubagi egip do kigit. ¹⁰ Kinj egi don wain sop pakpak bisap kwanj tarakwan oman monji kinda yabekban wain bami timik panopjak do kigit. Mani pi kila awit amin da oman monji obisi anagek bami di dima iminek yolba kigit. ¹¹ Yanj aba pi ami da aeni oman monji kinda yabekgit. Mani unun pi monji kisi obisi anagek yo yokwisi anj iminek bami di dima iminek yipba kigit. ¹² Yanj aba kinda gat yabekban kwan madepsi anagek maba wain pi da wanga pigigit.

¹³ "Yanj aba wain pi dakon ami da yan yagit, 'Nak nianji aberj? Nak monjino but dasi galak tarj imisat unun nanj yabekgo kwan nandaba wukwan imni bo.'

¹⁴ "Mani pi kila amin da monji kanek notni yoyij yoyij anek yan yawit, 'Amin on da egi don datni dakon yo morap timiddisak, do amin on anagek wain pini nin do anawatne.'"

¹⁵ Yanj yanek monji unun abidanj maba wanga pigakwan anjakba kimakgit.

"Ji nianj nandanj? Don pi dakon ami da abij pi kila amin nianji anyomdisak? ¹⁶ Pi ami da abij unun pi kila amin dapban kimotdanj. Dapban kimagakwa wain pi unun amin njwakjwari da kisiron yipdisak."

Yanban nandanej amin da yan yawit, "Unun dimasi agagi!"

¹⁷ Yanba Yesu da amin pindagek yoyigit, “Yan kan Pinƙop da papiakon gen kinda tosoƙ unƙun dakon mibili nian? Gen unƙun yan:

‘Yut agak amin da gwak yokwi yan yanjek maba kigit, unƙun gwak yut kodigikon tip kinda nan tidawit da akdak.’

¹⁸ Amin morap gwak kwenon da man dapba bisal kikdan, ae gwak da amin morap da kwenon mosak unƙun wagil bisal ki mudokdan.”

¹⁹ Yesu da tilak gen unƙun yanban gen teban yoyindet amin gat ae mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat da nin pabin nip do anek yosok yan nandawit. Yan nandaneƙ Yesu unƙudon gin abidokdosi nandawit, mani minjat amin kabi madep unƙun do si pasalgwit.

Rom dakon kila amin madep Sisa do moneƙ im do bo dima?

(Mt 22.15-22 ae Mk 12.13-17)

²⁰ Mukwa sogok amin dakon mibiltok amin gat ae gen teban yoyindet amin gat da Yesu anman ak do pi madep awit. Yan anek amin di yabekba abin Yesu anman awit. Unƙun amin topmon da Yesu dakon gen nandan galak tawit. Sun kinda yanban abidan gapman dakon mibiltok amin madepmon yipno gen pikon yipjak yan do anƙewal do awit. ²¹ Anek Yesu yan iyiwit, “Yoyindet, gen yosol ae yoyindet asal unƙun kilegisi asal yan nandan gadaman. Amin mani ton ae mani mini unƙun kisi gen bamisikon da Pinƙop dakon anpak yoyin dekdal. ²² Do, nian nandisal, Sisa do takis imno tagi asak, bo dima?”

²³ Yanba Yesu da nianon da anƙewal do awit unƙun pindak mudaneƙ yan yoyigit, ²⁴ “Moneƙ tabili kinda noliba koko. On wup gat ae man mandabi gat unƙun namin dakon?”

Yanban iyiwit, “Sisa dakon.” ²⁵ Yanba Yesu da yoyigit, “Yo Sisa dakon unƙun Sisa iyi do imdo, ae yo Pinƙop dakon unƙun Pinƙop iyi do imdo.”

²⁶ Yanban minjat amin morapyo da dabilon Yesu anƙewalno sun kinda yanban abidoneƙ yan dakon kosit kinda dima kawit. Geni kobogi yoyigit do nandaba nwanjwarisi aban tayanƙok akƙwit.

Amin kimakbi da pidoni do Yesu iyiwit

(Mt 22.23-33 ae Mk 12.18-27)

²⁷ Sadyusi amin kabi di Yesukon apƙwit. (Sadyusi amin unƙun amin kimakbi aripmi dima pidoni yan nandan.) ²⁸ Unƙun da Yesu yan iyiwit, “Yoyindet, Moses da gen kinda yan mandagit: Amin kinda monji mini da kimotjak kan, sakwabatni padige da paban monji paralanjil. Yan aban peni diwatni ton da egipni.

²⁹ “Kalip peni padigeƙo 7 kabi egipƙwit. Peni mibiltok amin minjat panek monji mini da kimakgit. ³⁰ Yan aban unƙun da buƙon nani da kwabatni unƙun panek monji mini da kimakgit. ³¹ Kimagakwan ae kinda da pagit. Peni padigeƙo 7 kabi kisi da panek monji mini egek kimakƙwit. ³² Ae don minjat unƙun kisi kimakgit. ³³ Wili 7 kabi kisi da pawit, do pidot pidot bisap madepmon namin dakon minjatni asak?”

³⁴ Yanba Yesu da kobogi yan yoyigit, “Amin miktimon ekwan unƙun minjat eyo anek ekwan. ³⁵ Mani amin kimoron da pidaneƙ egip egipmon tagi egipni do kokwinikbi kabi unƙun bisapmon minjat eyo dima akdan. ³⁶ Unƙun anelo da yan egipdan, do ae kinda gat aripmi dima kimotni. Unƙun kimoron da pidokdan, do Pinƙop dakon minjat monjiyo egipdan.

³⁷ “Moses da kindap wal moniƙgok sogit unƙun do gen mandagit unƙun manjinjek asisi nandan, amin kimoron da pidokdan. Moses da Amin Tagi do yan yagit, ‘Unƙun Abraham, Aisak, ae Jekop dakon Pinƙop.’ ³⁸ Pinƙop da amin kisi morap pindakban egip egipmi ton ekwan, do Pinƙop unƙun amin kimakbi dakon Pinƙop dima, unƙun amin egip egipmi ton dakon Pinƙop.”

³⁹ Yanban gen teban yoyindet amin diwari da nandaneƙ iyiwit, “Yoyindet, gen tagisi yosol.” ⁴⁰ Amin da Yesu gen kinda gat sanbeneƙ iyik do pasalgwit.

Yesu da iyi dakon mibili do pan'kewalgit
(Mt 22.41-46 ae Mk 12.35-37)

⁴¹ Mani Yesu da yan yoyigit, "Amin mibili nido Kristo unun Dewit dakon monji yan yon?" ⁴² Dewit da iyi Kap Papiakon gen yan mandagit:

'Amin Tagi da nak dakon Amin Tagino yan iyigit, "Gak abin nak da aminsi tet do yikbi ⁴³ don uwalgo kandap mibilgogwan yopbo gengo guramitdan."

⁴⁴ Dewit da Kristo unun Amin Tagino yan iyigit. Do nianon da Kristo unun Dewit dakon monji egisak?"

Gen teban yoyindet amin unun anpakni yokwi
(Mt 23.1-36 ae Mk 12.38-40 ae Lk 11.37-54)

⁴⁵ Amin kisisi mirak pan' egakwa Yesu da pandetni yan yoyigit, ⁴⁶ "Ji gen teban yoyindet amin do pindak kimotni. Unun imal dubagi ban pan'ek agip do galak ton. Ae yuman gwayek tamokon amin da gildat tagi yan yoyini do galagi nandan. Ae muwut muwut yutnon tamo tagisikon yit do galak ton. Ae jap noknok bisap madepmon tamo amin mani ton do tilak abi unudon yit do galak ton. ⁴⁷ Unun amin sakwabat pan'kewalek yutni timikgan. Ae amin da pindatni yan do bisit dubagisi an. Unuden amin gen kokwin bisap madepmon kobogi do yo jigisi pakdan."

21

Yoni mini minjat kinda da Pin'kop do paret agit
(Mk 12.41-44)

¹ Yesu pindak egakwan yoni morapmi amin Telagi Yut Madep dakon paret idapmon paretni yopgwit. ² Ae kan'akwan sakwabat kinda unun yoni mini, unun da monej gimanjok bamori paret idapmon yopgut. ³ Aban Yesu da yagit, "Asisi dayisat, sakwabat yoni mini on da amin morap da paret yopman unun yapman'ek monej madepsi yopmandak. ⁴ Amin morap unun monejni morapmi tan yoman'akwa diwari gin paret idapmon yopman. Mani on minjat wadak wadaksi anek monejni kisi yopmandak. Kili jap yuman nosak monejni di dima tan iman."

Yesu da Telagi Yut Madep tuwilni do yagit
(Mt 24.1-2 ae Mk 13.1-2)

⁵ Pandetni diwari da Telagi Yut Madep kan'ek yawit, "Amin da tip kildani ton tagisi gat, ae yo diwari yo kildani tagisi Pin'kop do paret awit unun ban an'tilim awit."

Yan'ba Yesu da yagit, ⁶ "Yo on pindakgan unun bisap kinda apdisak unun bisapmon unun dakon tip notni kwenon dima tan tan akdan. Tuwilba kisisi man mudokdan."

Yesu da jigi morapmi altokdan do yagit
(Mt 24.3-14 ae Mk 13.3-13)

⁷ Yan'ban yan iyiwit, "Yoyindet, yo unun ni bisapmonsi altokdan? Ni tilak da mibiltok alta'akwan kan'ek yo kili unun altokdan yan nandan?"

⁸ Yan'ba yan yoyigit, "Amin da pan'kewalni do kan' kimotni. Amin morapmi da nak da manon abin'ek 'Nak unun amin', ae 'Bisap madep kili kwan' tosok' yan yokdan. Mani unun amin dima yolni. ⁹ Amin morapmi emat an, bo gapman gat emat an, unun dakon geni apba nandan kan' dima pasolni. Yo unun da mibiltok altokdan. Mani mibi bisap madep unudon gin dima altokdisak."

¹⁰ Sigin sar'berjek yan yoyigit, "Miktim kinda dakon amin da pidan'ba miktim kinda dakon amin gat emat wamdan. Ae kila amin madep kinda dakon amin da pidan'ba kila amin madep kinda dakon amin gat emat wamdan. ¹¹ Wudip madepsi akdan, ae miktim dikon amin da jap do madepsi anek amin diwari da kimotdan, ae amin morapmisi sot akdan. Ae kundukon tilak masi masimi mibili mibili alta'akwa pindagek pasal nimmimikyo akdan."

¹² “Mani unun yo morap dima noman tarakwa amin da ji timik yo yokwisi anjamdan. Yan anek Juda amin da muwut muwut yutnon gen yan daminek dam tebanon depdan. Ae nak dakon man abin yip do anek ji timik panji depba kila amin madep gat ae gapman dakon mibiltok amin gat da inamon atdan. ¹³ Unun bisapmon Gen Bin Tagisi yoyin tenjenoni dakon bikbik pisan damdisak. ¹⁴⁻¹⁵ Nak da naga gen dulumji pantagap anek nandak nandak tagisi damdisat. Dabo amin gen yan damni unun da gen yoni unun aripmi dima pabin depni. Do ji disi kutnok do anek ni gen ban pantobil yomner yan do nandaba kik dima ani. ¹⁶ Menji datji, ae padik padikji, ae yawi diwatji, ae notji ununyo kisi da ji uwal da kisiron depba ji kabikon di si dikba kimotdan. ¹⁷ Nak dakon man jikon tosok do anek amin kisi da nandaba yokwi tok madepsi anjamdan. ¹⁸ Mani busun dangwanji kinda aripmi dima tasik tokdisak. ¹⁹ Ji tebai agek egip egip bamisi abidoni.”

Yesu da Jerusalem yokwi tosok do yagit

(Mt 24.15-21 ae Mk 13.14-19)

²⁰ Yesu da sanbejek yan yagit, “Ji pindakba emat amin da abin Jerusalem anwasinek akba kan, yan nandani, kokup pap wagil tasik tosok dakon bisap kili unun abisak. ²¹ Unun bisapmon amin Judia miktimon egipni unun pasal kabapgan tepmisi wugini. Amin Jerusalem egipni unun win wanga kini. Ae amin kokup pap da wanga egipni ae tobil kokup papgan dima pigin. ²² Unun bisap unun Pinjop da amin do kobogi yokwisi yomdisak dakon bisap. Yan aban gen mandabi unun kisi bami ton akdan. ²³ Unun bisapmon jigi madepsi Juda miktimon noman tarakwan Pinjop dakon butjap amin da kwenon mokdisak. Do minjat monji kwapni ton, ae minjat monji mum non unun bupmisi. ²⁴ Uwal da abin amin diwari emat agak sibaban dapba kimotdan. Ae diwari miktimi miktimi panji yopba oman amini do egipdan. Anakwa Amin Nwakwari Kabi da Jerusalem baman iktagildan. Unun amin da Jerusalem kilani anakwa Pinjop da bisap yipgut unun mudosak.”

Amin Dakon Monji apdisak

(Mt 24.29-31 ae Mk 13.24-27)

²⁵ Yesu da sanbejek yan yagit, “Unun bisapmon tilak mibili mibili gildat dabilon, ae kanegon, ae gigon noman tokdan. Anakwa miktimon minjat amin kabi morapmi nandakwa tap da madepsi tamaligakan pasol pasol madepsi anek butni tagi dima tokdisak. ²⁶ Kwen kundukon yo tebai ton unun da kwakwalitdan, do amin morapmi da jigi morap miktimon noman tokdisak do nandaba kik anek pasol pasol madepsi anek inam kimot akdan. ²⁷ Unun bisapmon anakwa Amin Dakon Monji gikwemon da tapmimni gat tilim madepni gat apdisak. ²⁸ Yo morap unun wasanek altoni bisapmon Pinjop da ji timitjak dakon bisap kili unun kwan tosok, do ji pidan agek busunji kwen gwan pidan mudoni.”

Pik kindap kanek butji pisosak

(Mt 24.32-35 ae Mk 13.28-31)

²⁹ Yesu da tilak gen kinda yoyinek yan yagit, “Ji pik kindap ae kindap morap kisi do pindatni. ³⁰ Tami kaluk apmenon yopmanakwa pindagek gildat bisap kili unun abisak yan nandan. ³¹ Unuden gin yo morap dayit unun da altanakwa Pinjop da Amin Kila Akdisak dakon bisap kili kwan tosok yansi nandani.

³² “Nak asisi dayisat, amin unun bisapmon nani dima kimagakwa yo morap unun kisi altan mudokdan. ³³ Kundu gat miktin gat pasildamal, mani nak dakon gen unun dimasi pasildisak.”

Pandetni kan kimotni do yoyigit

³⁴ Yesu da sanbejek yan yagit, “Ji kan kimotni. Bisap morapmi pakbi teban nanek but upbal di abam. Ae on miktin dakon yo do nandaba kik di abam. Unuden da ji pabin

depjak kaŋ, unjun bisap madep da but piso mini paron yaŋ depban yokwaldaŋ. ³⁵ Miŋat amin morapyo miŋtami miŋtami ekwaŋ unjun bisap madep altanban kokdaŋ. ³⁶ Bisapmi bisapmi kalugisi egek Piŋkop da tapmim daban yo morap unjun altokdaŋ unjun tagi yapni, ae Amin Dakon Monji da injamon tagi atni yaŋ do bisit pi ani.”

³⁷ Gildari gildari Yesu da amin Telagi Yut Madep da nagalgwan yoyiŋ dekgit. Aŋek kalbi fleŋ Olipmon yut kindakon paŋki pak pak agit. ³⁸ Aŋakwan amin kisi da wisa dagokdosi pidaŋ Telagi Yut Madepmon geni nandak do kiŋ kiŋ awit.

Yesu tepmi paŋek kimakgit da aeni pidaŋgit

(Kilapmi 22–24)

22

Judas da Yesu kila amin da kisiron yip do yagit

(Mt 26.1-5 ae 26.14-16 ae Mk 14.12 ae 14.10-11 ae Jn 11.45-53)

¹ Bret Yisni Mini dakon bisap madep unjun kwan tagit. Unjun bisap do Yapyap Bilak yaŋ yoŋ. ² Aŋakwan mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat, ae gen teban yoyiŋdet amin gat da miŋat amin kabi madep unjun do pasalgwit, do Yesu niaŋon da abidaŋek aŋatno kimotjak unjun do nandak nandak awit. ³ Aŋakwa Sunduk Judas da buron pigigit. (Mani kinda Iskariot yaŋ iyiwit. Unjun paŋdetni 12 kabikon nani kinda.) ⁴ Judas kwan mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat, ae Telagi Yut Madep dakon obip amin unjun dakon mibiltok amin gat gen yawit. Niaŋon da Yesu kisitnikon yipjak yaŋ do yaŋ nandat awit. ⁵ Aŋek but galak nandaŋek moneŋ di tagi gamneŋ yaŋ iyiwit. ⁶ Judas gen iyiwit unjun nandaban tagi aŋakwan Yesu abidaŋ kisitnikon yip do kosit wusik agit. Bisap kindakon Yesu amin morapmi gat dima egakwa unjudon uwal da kisiron yipbeŋ yaŋ do jomjom agit.

Paŋdetni bamori jap paŋkosit agimal

(Mt 26.17-25 ae Mk 14.12-21 ae Jn 13.21-30)

⁷ Unjun bisapmon Bret Yisni Mini dakon bilak bisap madep noman tagit. Unjun bisapmon Yapyap Bilak do sipsip bulagi baŋ dapmanŋaŋ. ⁸ Do Yesu da Pita gat Jon gat yabegek yaŋ yoyigit, “Jil kiŋ Yapyap Bilak unjun dakon jap paŋkosit abal noneŋ.”

⁹ Yaŋban iyigimal, “Kiŋ dukwan paŋkosit andeŋ do nandisal?”

¹⁰ Yaŋbal yaŋ yoyigit, “Jil kiŋ kokup papmon pigakwal amin kinda pakbi kwoba kinda guramik apban jil gat domdom akdaŋ. Unjun amin da yut wigisagon jil unjudon yol aŋaŋ wiginjil. ¹¹ Wigi yut unjun dakon ami yaŋ iyinjil, ‘Yoyiŋdet da yaŋ yosok, “Nak gat paŋdetnoni gat da Yapyap Bilak dakon jap noneŋ dakon yut buri dukwan tosok?”’ ¹² Yaŋ iyinbal yut buri madep kwen nani do dolikdisak. Unjudon jap noknok tamo gat ae amin yityit tamo gat kisi toŋ. Unjudon jap paŋkosit anjil.” ¹³ Yesu da gen yoyigit da aripmon yaŋ gin pindakgimal. Yaŋ pindagek Yapyap Bilak dakon jap paŋkosit agimal.

Yesu gat yabekbi kabini gat da mibi jap nawit

(Mt 26.26-30 ae Mk 14.22-26 ae 1Ko 11.23-25)

¹⁴ Jap noknok bisap aŋakwan Yesu jap noknok tamokon yabekbi kabini gat kisi yikgwit. ¹⁵ Yigek yaŋ yoyigit, “Nak tepmi dima paŋek ji gat on Yapyap Bilak dakon jap noneŋ unjun do tagisi kili nandagim da sigin nandaŋ egisat. ¹⁶ Nak yaŋ dayisat, jap on ae dima noken. Yaŋ aŋapbo wigi on jap dakon mibilisi Piŋkop da Amin Kila Asak kagagwan bami don noman tokdisak.” ¹⁷⁻¹⁸ Yaŋ yaŋek wain kinam abidaŋek Piŋkop ya yaŋ iyinek yagit, “Nak yaŋ dayisat, nak wain ae dima naŋek egi wigi Piŋkop da Amin Kila Asagon don noken. Do abidaŋek disi kokwin aŋek noni.”

¹⁹ Ae bret abidaŋek Piŋkop ya yaŋ iyinek bret unjun paŋdagaŋ yominek yaŋ yagit, “On nak dakon giptim timno ji do parekdat. On naŋek nak do nandaŋek egipni.” ²⁰ Naŋakwa ae wain kinam abidaŋek yaŋ yagit, “Wain kinam on nak da ji gat saŋbek saŋbek kalugi asat unjun dakon tilak. Nak yawino naŋ ji do tagaldat. ²¹ Mani uwal da kisiron nepjak

amin nak gat kisi tamokon oni yikgamak. ²² Amin Dakon Monji niaŋon da kimotdisak do yaŋbi uŋun da tilak kimotdisak. Mani uwal da kisiron yipjak amin, awa!” ²³ Paŋdetni gen uŋun nandaŋek notni yoyiŋ yoyiŋ aŋek yawit, “Nin kabikon da namin dasi akdisak?”

Mibiltok amin dakon gen

²⁴ Paŋdetni da namin dasi mibiltok aminin egisak yaŋ do gen emat awit. ²⁵ Aba Yesu da yaŋ yoyigit, “Amin ņwakŋwari Kabi dakon kila amin madepni uŋun man madepni toŋ, do iyi do nandaba wukwanek gen tebai yaŋek amin kabini kila aŋ. Aŋek ‘Nin amin dakon paŋpulgokni ekwamaŋ’ yaŋ topmon da yoŋ. ²⁶ Mani ji yaŋ dima egipni. Amin kinda jikon man madepni toŋ, uŋun amin monji kinda buŋonsi altagit uŋun da tilagon egipjak. Ae kila aminji da oman monji da tilak egipjak. ²⁷ Nandani. Jap nosok amin da mibiltok amin bo jap pilikdak amin da mibiltok amin? Jap naŋek yikdak amin uŋun da mibiltok amin asak. Mani nak ji da binapmon oman monjisi egisat. ²⁸ Paŋkewal altaŋ namgwit bisapmon ji nak dima nepmaŋ dekgwit. Nak gat kisi egipgumaŋ. ²⁹ Datno da nak kila amin madep egipbeŋ do yaŋ mudan namgut, yaŋ gin nak da ji kila amin madep pi ani do yaŋ mudan damisat. ³⁰ Do nak kila amin madep egipbeŋ bisapmon ji jap noknok tamonokon yigek jap pakbiyo akdaŋ. Yaŋ aŋek kila amin madep yiyit tamokon yigek Israel amin 12 kabi gen kokwin pi aŋ yomdaŋ.”

Yesu Pita da manji imjak do yagit

(Mt 26.31-35 ae Mk 14.27-31 ae Jn 13.36-38)

³¹ Yesu da yaŋ yagit, “Saimon, nandaki. Wit dakon sibat sibatni tarapmikgaŋ uŋudeŋ Sunduk da nandaŋ gadatgo aŋkewalban moki do yagit. ³² Mani nandaŋ gadatgo dima mosak yaŋ do bisit kili agim. Gak tobiŋ apbi bisapmon notgoni paŋteban abi.”

³³ Mani Pita da iyigit, “Amin Tagi, nak gak gat dam tebanon kiŋek ae gak gat kisi kimotdeŋ do tagap tosot.”

³⁴ Yaŋban Yesu da iyigit, “Pita, nak yaŋ gayisat, abisok kalbi pup gen dima yaŋakwan gak da kosiri kapbi nak do wasip yokdisal.”

Yesu paŋdetni yo ni baŋ timigek kini uŋun do yoyigit

³⁵ Yaŋ yaŋek paŋdet kabini yaŋ yoyigit, “Ji nak da pino ani do yabekgim bisapmon, moneŋ simiŋ yik moniŋ, ae yik madep, ae kandap gwilyo dima timikgwit. Uŋun bisapmon ji yo kabi do wadak wadak awit bo dima?”

Yaŋ yoyiŋban iyiwit, “Dima.”

³⁶ Yaŋba yoyigit, “Mani abisok moneŋ simiŋ simiŋ yik moniŋji taŋ damaŋ kaŋ, uŋun si timitni. Ae yik madepji kisi timitni. Ae emat agak sibani mini amin uŋun imal dubakni yumaŋ naŋek uŋun dakon moneŋ baŋ emat agak sibani yumni. ³⁷ Piŋkop gen papiakon gen kinda nak do mandabi uŋun bami noman tokdisak. Gen uŋun yaŋ:

‘Amin da kaŋba amin yokwisi kinda agit.’

Yaŋsi dayisat, gen morap nak do mandabi uŋun kisi bami noman tokdaŋ.”

³⁸ Yaŋ yaŋban iyiwit, “Amin Tagi, pindat! Nin emat agak sibaniŋ bamori oni.”

Yaŋba yoyigit, “Uŋun aripmi.”

Yesu ņleŋ Olipmon bisit pi agit

(Mt 26.36-46 ae Mk 14.32-42)

³⁹ Yesu bisap morapmi agit uŋudeŋ gin kokup pap yipmaŋek ņleŋ Olipmon wigigit. Wigakwan paŋdetni kisi yolba wigiwit. ⁴⁰ ņleŋon wigi altaŋek paŋdetni yaŋ yoyigit, “Paŋkewalon dima moni yaŋ do bisit ani.” ⁴¹ Yaŋ yoyiŋek dubagisok amin da tip maba kwaŋ uŋun da aripmon kigit. Kiŋ ņwakbeŋ aŋek bisit aŋek yaŋ yagit, ⁴² “Dat, gak tagi nandisal kaŋ, tepmi dima pakeŋ. Mani nak dakon galaktok dima yolgi. Gaga dakon galaktok yolgi.” ⁴³ Yaŋakwan Kwen Kokup aŋelo kinda da piŋ Yesu aŋteban agit. ⁴⁴ Yesu

nandaban jigi madepsi anakwan bisit tebai sigin agit. Yanj anakwan kirkiñni yawi da yanj miktimon mawit.

⁴⁵ Bisit anj mudanjek pidanj panjetnikon tobil kirj pindakban bupmi but yokwiyo madepsi nandawit do dipmin pakgwit. ⁴⁶ Yanj pindagek yoyigit, “Nido dipmin pokgor? Panjkewalon dima moni yanj do pidanj bisit abit.”

Judas da Yesu uwal da kisiron yipgut
(Mt 26.47-56 ae Mk 14.43-50 ae Jn 18.3-11)

⁴⁷ Yesu gen sigin yanjakwan amin kabi madep kinda apgwit. Panjet 12 kabikon da kinda mani Judas unjun da mibiltok aban apgwit. Unjun da Yesu mandanj nok do kapmatjok apgut. ⁴⁸ Mani Yesu da iyigit, “Judas, gak Amin Dakon Monji mandanj nanjek unjun kosiron da uwal da kisiron yipdisal, ma?”

⁴⁹ Panjet kabi yo unjun noman tok do aban kanjek yanj yawit, “Amin Tagi, emat agak sibandin banj tagi dapner?” ⁵⁰ Yanj iyinek kinda da emat agak sibandanj mukwa sogok amin dakon mibiltok amin dakon oman monji anjagek mirakni amin tet nani mandaban daganj kigit.

⁵¹ Mani Yesu da yagit, “Yanj dima a!” Yanj iyinek kisitni unjun amin da miragon witjijnban aeni kilek tagit.

⁵² Anjek Yesu da mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat, ae Telagi Yut Madep dakon obip amin dakon mibiltok amin, ae kila amin gat Yesu abidok do apgwit unjun yanj yoyigit, “Ji emat agak siba gat ae kindap kirinj gat timigek kabo noknok amin kinda nanj yanj abidok do abanj, ma? ⁵³ Nak gildari gildari Telagi Yut Madep da nagalon ji gat kisi egi egi agimanj, mani nak dima abidawit. Mani abisok on ji dakon bisap. Abisok pilin tuk dakon tapmin da madepsi asak.”

Pita da Yesu do wasip yagit
(Mt 26.57-58 ae 26.69-75 ae Mk 14.53-54 ae 14.66-72 ae Jn 18.12-18 ae 18.25-27)

⁵⁴ Yesu gen unjun yanj mudanjakwan abidanj ananj mukwa sogok amin dakon mibiltok amin unjun da yutnon awigiwit. Anjakra Pita kagisok da yolgat. ⁵⁵ Amin diwari unjun yut da nagalon kindap sojek yigakwa Pita yo kisi unjun gat yikgwit. ⁵⁶ Yigakwa oman minjat kinda da Pita unjun kindap da tenjenikon yikban kagit. Pakyanji kanjek yanj yagit, “On amin Yesu gat kisi egipgumal.”

⁵⁷ Mani Pita da wasip yanjek yagit, “Minjat, unjun amin dima nandanj imisat.”

⁵⁸ Timisok di egek amin kinda da kanjek yanj iyigit, “Gakyo kisi unjun da kabikon nani kinda.”

Iyijnban Pita da yagit, “Nak dima!”

⁵⁹ Awa kalonji da tilagon egek amin kinda da tebaisi yagit, “On Galili amin kinda! Do asisi, on amin unjun gat kisi egipgumal!”

⁶⁰ Mani Pita da yagit, “Gen yosol unjun dimasi nandisat.” Gen unjun yanjakwan pup unjudon gin yagit. ⁶¹ Yanjban Amin Tagi da tobil Pita nomansi sintanban kwanek kagit. Kanjakwan Pita Amin Tagi da gen iyigit unjun do nandagit: “Abisok kalbi pup gen dima yanjakra gak da kosiri kapbi nak do wasip yokdisal.” ⁶² Pita unjun do nandanjek nagalon da wanja pigi kunam madepsi takgit.

Yesu jikgo yanjanj iminek anjakgwit
(Mt 26.67-68 ae Mk 14.65)

⁶³ Yesu abidawit amin da Yesu abinj yip do jigilak yanj iminek baljawit. ⁶⁴ Anjek imal nanj dabili wamanj sopmanjek yanj iyiwit, “Unjun namin da gikdak yanj do kombi gen yanj ka!” ⁶⁵ Ae abinj yip do anjek gen yokwi morapmi di gat kisi iyiwit.

Yesu gen kokwin amin kabi da inamon gen yanj imgwit
(Mt 26.59-66 ae Mk 14.55-64 ae Jn 18.19-24)

⁶⁶ Wisa daganakwan Juda amin dakon kila amin gat mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat, ae gen teban yoyindet amin gat gen kokwin ak do muwukgwit. Muwugek Yesu gen kokwin tamokon anki yan iyiwit, ⁶⁷ “Gak asi Kristo kan, niyibni nandano.”

Yanba yoyigit, “Dayikej kan, ji aripmi dima nandan gadan namni. ⁶⁸ Ae nak da dayikej kan, kobogi aripmi dima nayikdan. ⁶⁹ Mani Amin Dakon Monji Pinjkop Tapmim Ami da amin tet do kili unun yitdisak.”

⁷⁰ Yanban amin morap kisi da iyiwit, “Do asi gak Pinjkop dakon Monji, ma?”

Iyiba yoyigit, “Ji bamisi yon. Nak unun mani.”

⁷¹ Yanban yawit, “On amin gulusunni dakon mibili nandak do amin di gat yan yomno nido apni? Iyi dakon gen kaga da kili unun yanban nandaman.”

23

Yesu Pailaron anaj kiwit

(Mt 27.1-2 ae 27.11-14 ae Mk 15.1-5 ae Jn 18.28-38)

¹ Yan yanek unun amin kabi muwukgwit kisi da pidan Yesu iyin ilik anaj Pailaron kiwit. ² Anki wasanek gen yan iminek yawit, “On amin da Israel amin kabi nin panjupbal anek nin da Sisa do takis dima imneq do yosok. Ae iyi do nak kila amin madep kinda, nak Kristo yan yosok.”

³ Yan yanba Pailat da Yesu yan iyigit, “Gak Juda amin dakon kila amin madep, ma?”

Yanban Yesu da gen kobogi yan yagit, “Yosol unun mani.”

⁴ Yan iyiban Pailat da mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat, ae mirjat amin morap egipgwit yan yoyigit, “Nak on amin dakon yokwini kinda dima kosot.”

⁵ Yanban gen tebaisi yan yawit, “On amin Juda miktim kisisi agek amin yoyin degakwan kwen wigik an. Galili miktimon da pi wasanek anakwan obin idon obik.”

Yesu Erot ron anaj kiwit

⁶ Yanba nandanjek Pailat da yoyigit, “On amin Galili amin kinda bo dima?”

⁷ Erot da Galili miktim kila agit, do Yesu unun Galili amin kinda yan yanba nandanjek Pailat da Yesu yipban Erot ron kigit. Unun bisapmon Erot yo kisi Jerusalem egipgwit.

⁸ Erot da Yesu kanek tagisi nandagit. Bisap dubagisok amin da gen bini yanba nandagit, do Yesu da wasok tapmimi ton kinda aban koken kan tagisi yan nandagit. ⁹ Erot da Yesu dakon mibili nandak do gen morapmi iyigit, mani gen kobogi kinda dima yagit.

¹⁰ Anakwan mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat, ae gen teban yoyindet amin gat da kapmatjok agek gen yan im do pi tebaisi awit. ¹¹ Anakwa Erot gat emat amin kabini gat da jigilak gen yanek abin yipgwit. Anek paba pigik dubak kildani tagisi kinda nan pan iminek yipba aeni tobil Pailat ron kigit. ¹² Kalip Erot gat Pailat gat uwal anek egipgumal, mani unun bisapmon gin not agimal.

Pailat da Yesu tilak kindapmon anjatni do yagit

(Mt 27.15-26 ae Mk 15.6-15 ae Jn 18.38-19.16)

¹³ Pailat da mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat, ae kila amin gat, ae amin kisi yan yoban opba ¹⁴ yan yoyigit, “Ji da on amin nagon anabin unun da amin kwen wigik ani do yoyisak yan nayan. Mani kisin egek unun yo morap dakon mibili nandak do iyit. Ji da gen morap yan iman unun nak da koko bami dima asak. ¹⁵ Ae Erot yo kisi yan gin nandanjek aeni yipban ninon tobil abisak. Anjatno kimotjak da tilak yokwi kinda dima agit kosot. ¹⁶⁻¹⁷ Yanjo, nak yum baljanek yipbo kisak.”

¹⁸ Mani amin kisi da yan tidanjek yawit, “On amin anakbi kimagakwan Barabas nan yipbi ninon apjak!” ¹⁹ (Barabas unun kalip amin kinda anakban kimakgit, ae Jerusalem koku papmon Rom gapman gat emat wamgwit, unun do dam tebanon yipgwit.)

²⁰ Pailat da Yesu pulugan yipban kisak dosi nandagit, do mirjat amin kabi madep dakon buri moni do aeni gen yoyigit. ²¹ Mani aeni sigin yan tidanjek yawit, “Tilak kindapmon anakgit! Tilak kindapmon anakgit!”

²² Yan yanba aeni yoyinjakwan kosiri kapbi anjakwan yan yagit, “Mibili nido? Ni gulusun nan agit? Anjatno kimotjak da aripmon yokwi kinda dima agit kosot. Do yum baljanek yipbo kisak.”

²³ Yanban amin da Yesu tilak kindapmon anjatni do tebaisi sigin yawit. Yan yanakwa Pailat dakon gen tapmimni manjakwan ²⁴ amin dakon geni nandan yominek Yesu kimotjak do yan dagok agit. ²⁵ Anjek amin dakon galaktok yolek amin unun kalip gapman gat emat wamgut, ae amin kinda anjakban kimakban dam tebanon yipgwit, unun yipban kigit. Ae galaktokni yolek Yesu anjakba kimotjak do emat amin da kisiron yipgut.

Yesu tilak kindapmon anjakgwit

(Mt 27.32-44 ae Mk 15.21-32 ae Jn 19.17-27)

²⁶ Emat amin da Yesu abidan anjan kosiron kinakwa amin kinda kokup papmon kik do apban kawit, mani Saimon, unun Sairini kokupmon nani kinda. Saimon gen tebai iyinek tilak kindapni kwapmikon yipba guramigek Yesu yolban kiwit. ²⁷ Kinakwa amin morapmisi yolba kiwit. Anakwa minjat diwari da yolek Yesu do bupmi kap kinda yanek kunam tagek yolgwit. ²⁸ Mani Yesu unun minjat kabi tobil pindagek yan yoyigit, “Jerusalem dakon gwani, ji nak do kunam dima tatni. Disi gat ae minjat monjiyosi gat do tatni. ²⁹ Bisap kinda apdisak unun bisapmon amin da yan yokdan, ‘Minjat monji sun ekwan ae minjat monji mini ae minjat monji da mumi dima nanbi, unun kisik kisik ekwan.’

³⁰ Unun bisapmon amin da kabap yan yoyikdan,

‘Ji tuwil ki man nin witjinba pasilner!’

³¹ Wasok yokwi on kindap kalugi pakbini tonon an kan, ae si kibidosagon nian ani?”

³² Emat amin da unun bisapmon yokwi pakpak bamori gat kisi Yesu gat dapba kimotni do timik panpan kiwit. ³³ Kinek miktin tim kinda mani Busun Kidat unudon Yesu tilak kindapmon anagek yokwi pakpak kinda amin tet do, ae kinda gwanden tet do yan dapgwit. ³⁴ Anakwa Yesu da yagit, “Dat, diwarini wiririk yobi. Yo an unun dima nandan pisanek an.” Yan yanakwan emat amin da imalni namin da timitjak yan do wasok kinda awit.

³⁵ Anakwa amin kan agakwa kila amin da yanba yokwi tok an iminek yan yawit, “Amin diwari panpulugagit, do unun asi Kristo, Pinkop da pini asak do manjigit amin kan, iyi tagi anpulugosak.”

³⁶ Yan yanakwa emat amin unun kisi da abinek jigilak gen yan iminek wain isipmi iba nosak do ³⁷ anek yan yawit, “Gak asi Juda amin dakon kila amin madep kan gaga anpuluga!”

³⁸ Tilak kindapmon but piso gen kinda busunni da kwen yan mandawit: ON AMIN UNUN JUDA AMIN DAKON KILA AMIN MADEPNI

³⁹ Yokwi pakpak kinda Yesu gat dapbi unun da yanba yokwi tok anek Yesu yan iyigit, “Gak Kristo, ma? Gak gaga anpuluganek nityo kisi panpuluga!”

⁴⁰ Yan yanban yokwi pakpak teri kinda anakbi unun da gen tebai yan iyigit, “Gak Pinkop do dima pasoldol, ma? On amin da tepmi pasak nityo kisi yan gin pamak. ⁴¹ Nit asi yokwi agimak, do kobogi yokwi pamak, mani on amin yokwi kinda dima agit.” ⁴² Yan yanek yagit, “Yesu, gak kila amin madep man paki bisapmon nandan nabi.”

⁴³ Yanban Yesu da gen kobogi yan iyigit, “Asisi gayisat, gak abisok nak gat Paradais kon egipdamak.”

Yesu kimakgit

(Mt 27.45-56 ae Mk 15.33-41 ae Jn 19.28-30)

⁴⁴⁻⁴⁵ Unun bisapmon gildat dabil pilin tuksi agit, do 12 kilok anjakwan miktin kisi pilin tuk anjakwan kin pilindo 3 kilok agit. Anakwan Telagi Yut Madep dakon yoma imal unun kwen da sulugi pin mibilikon dagan ki timi bamori agit. ⁴⁶ Anjakwan Yesu unun gen papmon da yan yagit, “Dat, wupno gak da kisiron yipmandat!” Yan yanek kimakgit.

⁴⁷ Yan aban kanek emat amin dakon kila amin da Pinjkop anjksinejek yan yagit, "Asisi, on amin kilegisi egipgut." ⁴⁸ Amin kabi madepsi yo noman tawit unun pindat do apgwit unun pindagek bupmisi nandanejek tobil yutnikon kiwit. ⁴⁹ Mani minjat amin morap nandan ingwit gat, ae minjat Galili da Yesu yolek apgwit unun gat dubagikon da agek yo noman tawit unun pindakgwit.

Yesu dakon bumjotni tip kinamon yipgwit

(Mt 27.57-61 ae Mk 15.42-47 ae Jn 19.38-42)

⁵⁰⁻⁵¹ Amin kinda egipgut mani Josep. Unun Juda dakon kokup pap kinda mani Arimatea unudon nani. Unun amin tagisi ae anpakni kilegisi. Ae unun Pinjkop da amin kila akdisak unun do jomjom anek egipgut. Unun Juda amin dakon gen kokwin amin kabikon nani kinda, mani gen kokwin amin kabi notni Yesu do nandak nandak awit ae yo awit unun do but kaloj dima agit. ⁵² Josep unun Pailat ron kin Yesu dakon bumjotni abidok do iyinban nandan ingut. ⁵³ Aban Yesu dakon bumjotni tilak kindapmon nan abidan abin imal kwakwagi kinda nan wamgut. Wamanek anki kimakbi tamo kinda kalip tipnan pasiwit, ae bumjot kinda unudon dima yipbi, unudon yipgut. ⁵⁴ Sabat dakon yo panjtagap ak bisap, Nengokon yipgut. Sabat bisap unun kili wasok do agit. ⁵⁵ Minjat Galili da Yesu gat apgwit unun Josep yol anjinejek tip kinam unun kawit. Ae Josep da Yesu dakon bumjotni nianon da yipgut unun kisi kawit. ⁵⁶ Kanek yutnikon tobil kin bumjotnikon yop do marasin gat ae pakbi kibanj tagisi gat panjosit awit. Mani Sabat dakon gen teban yolek yik yawot awit.

24

Yesu kimoron da pidagit

(Mt 28.1-10 ae Mk 16.1-8 ae Jn 20.1-10)

¹ Sonda wisa dagokdosi minjat kabi unun yo kibanj tagisi kili panjosit awit unun timigek tip kinamon kiwit. ² Kin kanba tip madep tip kinam sogut unun kili antobilba kigit kawit. ³ Mani pigi Amin Tagi Yesu dakon bumjotni dima kawit. ⁴ Bumjotni dukwan tosok yan nandanejek but morap anek egakwa unudon gin amin bamori kapmatjok altanejek akbal pindakgwit. Unun dakon imalni da mal dakon tenjteni yombem madepsi tenjtenawit. ⁵ Anakwan minjat da pasol pasol madepsi nandanejek mukgwan gawagakwa amin bamot da yan yoyigimal, "Ji nido kimakbi tamokon amin egip egipmi ton unun wisan?" ⁶ Unun idon dima egisak. Kili pidak. Galili miktimon egek gen kinda dayigit do nandani. ⁷ Yan dayigit, 'Amin da Amin Dakon Monji yokwi pakpak da kisiron yipba tilak kindapmon anakba kimotdisak. Ae gildat kapbi egi mudanejek aeni pidokdisak.'" ⁸ Yan yanbal nandanejek Yesu da gen kili yoyigit unun do buri pisawit.

⁹ Buri pisanba tip kinamon da tobil kinjek yo pindak nandanjo awit unun yabekbi 11 kabi gat, ae amin diwari gat kisi yoyiwit. ¹⁰ Minjat gen yoyiwit dakon mani unun yan: Maria Makdala kokupmon nani, Joana, Maria Jems dakon menji, ae minjat notni diwari unun kisi da yoyiwit. ¹¹ Gen unun yoyinba yabekbi kabi da nandaba nugigi gen aban dima nandan yomgwit. ¹² Mani Pita pidan timtim yanek tip kinamon kin pagadanejek pindakban imal dagin tawit. Yan pindagek yutnon tobil kinjek unun yo morap nianon da altawit yan do nandak nandak agit.

Amin bamori da Yesu Emeas kosiron kagimal

(Mk 16.12-13)

¹³ Unun gildaron gin panjetni bamori Emeas kokupmon kik do kigimal. Emeas unun Jerusalem da dubagisi, 11 kilomita da arip tosok. ¹⁴ Unun amin bamot kinjek yo morap altawit dakon geni yan nandat agimal. ¹⁵ Yo morap unun do yan nandat anek kinjakwal Yesu iyi opban kisi kiwit.

¹⁶ Dabil da kagimal, mani unun Yesu yan dima kan nandanjo agimal.

¹⁷ Yesu da yan yoyigit, "Jil ni gen ban yan nandat anek kwamal?"

Yañ yoyinban bupmi tomno dabilyo anjek akgimal. ¹⁸ Kinda, unun mani Kliopas, unun da kobogi yañ iyigit, “Dubagikon amin Jerusalem apgwit da ekwan unun da bikbigon gak kalon dagin yo on bisapmon noman tan unun dima nandal?”

¹⁹ Yanban Yesu da yoyigit, “Ni yo?”

Yanban yagimal, “Yesu Nasaret aminon yo altawit unun do yomak. Unun kombi amin kinda. Gen yagit, ae pi agit, unun Pinjop da dabilon, ae amin kisi da dabilon, tapmimi tonji aban kawit. ²⁰ Mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat, ae kila aminin gat da Yesu gapman da kision yipgwit. Yan aban gapman da si anjakba kimotjak do gen yañ anteban anjek tilak kindapmon anjakba kimakgit. ²¹ Mani nin unun amin Israel amin yokwikon ban pulugan nipdisak amin yanon da nandan inguman. Unun yo morap altanakwa Yesu anjakba kimakgit dakon gildatni abisok kapbi asak. ²² Ae nin da kabikon nani minat di da gen nyaknywarisi niyinja nandan. Unun wisa dagokdosi tip kinamon kin ²³ Yesu dakon bumjotni dima tanban kanek tobil abin yañ niyimil, ‘Nin kin dipmin yombem kinda kanapno anelo da yañ niyen “Unun kalugi egisak.”’ ²⁴ Yan niyinja notnin di da tip kinamon kin yo minat da niyen yañ gin tanba pindan. Mani Yesu iyi dima kan.”

²⁵ Yan yanbal Yesu da amin bamot yañ yoyigit, “Jil nandan kokwinjil tagi mini. Kombi amin da gen morap yawit unun butjilon da tepmi dima nandan gadamal. ²⁶ Kristo mibiltok tepmi madep panek don Pinjop da man madep imjak, jil unun dima nandamal, ma?” ²⁷ Yan yanek Moses gat ae kombi amin morap dakon gen gat ban wasanek Pinjop da papia morapmon gen iyi do mandabi unun dakon mibili yoyin tenjenagit.

²⁸ Kokup unun kik do agimal unun ankapmat anjakwa Yesu da sanjenek kik do yañ agit. ²⁹ Mani amin bamot da kirinjak iminek yañ iyigimal, “Pilin tokdisak do gak nit gat egipnen.” Yan iyinbal amin bamot gat kisi yutnon wigiwit. ³⁰ Wigi jap noknok tamokon yigek bret abidan Pinjop ya yañ iyinek bret pudanek yomgut. ³¹ Yan aban amin bamot dabilni pisanban kan nandan yo agimal. Yan anjakwal unudon gin pasilakwan ae sanjenek dima kagimal. ³² Anjakwan amin bamot yañ yagimal, “Kosiron Pinjop da papiakon gen ton dakon mibili niyinjakan butnit madepsi pidan.”

³³ Amin bamot yañ yanek unudon gin tobil Jerusalem kigimal. Kin pandet 11 kabi gat ae notni diwari gat muwuk egipgwit unun pindagakwal ³⁴ yañ yawit, “Amin Tagi kili pidak da Saimon altan imik!”

³⁵ Yan yanba amin bamot da yo kosiron altawit unun do yoyinek yagimal, “Bret pudanjakan unudon kan nandan yo amak.”

Yesu pandetni kabikon altan yomgut

(Mt 28.16-20 ae Mk 16.14-18 ae Jn 20.19-23)

³⁶ Unun dakon gen yañ nandanek egakwa Yesu bikbik nikon altan yominek akgit. Agek yañ yoyigit, “But yawot jikon tosak.”

³⁷ Yan yanban amin wup kinda da agek yosok yañ nandanek wuripdagek pasalgwit. ³⁸ Pasalakwa yañ yoyigit, “Ji nido pasalek but bamot an? ³⁹ Kisit kandapyono do pindakgit. Nak naga akdat. Giptimno abidanek nandabit. Nak kidat sabamyono ton do nandani. Amin wup unun kidat sabamyoni mini.”

⁴⁰ Yan yoyinek kisit kandapyoni yoligit. ⁴¹ Yoliban pindagek kisik kisik madep awit, mani but morap nandanek nandaba bami dima agit. Yan nandanakwa yoyigit, “Jikon jap di ton?” ⁴² Yanban tap kilap kili panjibit abi timisok kinda iminja ⁴³ abidanek nanban kawit. ⁴⁴ Kanakwa yañ yoyigit, “Nak ji gat egipguman bisapmon yañ kili dayigim: Moses da gen tebanon, ae kombi amin da genon, ae Kap Papiakon nak do gen mandabi da ton unun kisisi bami altan mudokdan.”

⁴⁵ Yan yanek Pinjop da papiakon gen ton unun dakon mibili nandaba pisoni do panpulugagit. ⁴⁶ Anjek yañ yoyigit, “Pinjop da papiakon gen yañ mandabi: Kristo unun tepmi panek gildat kapbi egek kimoron da pidokdisak. ⁴⁷ Aban pandet kabini da unun

da manon but tobil dakon gen gat, ae diwari wiririt dakon gen gat yoyij tenjenarba amin miktimi miktimi ekwan unun da nandakdar. Pi unun Jerusalem kokup papmon da wasarek akdar. ⁴⁸ Ji unun yo morap altawit unun pindakgwit, do unun dakon gen bin minjat amin morapyo yoyij tenjenokni. ⁴⁹ Nandani! Dat da yo dam do yan teban tok agit unun nak da jikon yabetdisat. Ji tepmi dima kinjek kokup papmon egakwa Pinjop dakon tapmim Kwen Kokup da jikon pikdisak.”

*Yesu Kwen Kokup wigigit
(Mk 16.19-20 ae Ya 1.9-12)*

⁵⁰ Yan yoyijek panjetni mibiltan yomijek Betani kokupmon kiwit. Kin unudon kisiri panjenagek gisam yomgut. ⁵¹ Gisam yomijakwan gin panjetni yopman degek Pinjop da anjan Kwen Kokup wigigit. ⁵² Wigikwan gawak imijek tobil kisik kisik madepsi nandajek Jerusalem kiwit. ⁵³ Kin Telagi Yut Madepmon sanbek sanbek egek Pinjop anjisiwit.

Gen Bin Tagisi Jon da Mandagit

But piso gen

Jon unun parjet 12 kabikon nani kinda. Amin da Jon do Yesu da butdasi galak tar ingut amin unun yar nandar. Unun Jon dagin 1 Jon, 2 Jon ae 3 Jon gat ae Parjalon Abi gat kisi mandagit.

Jon da Yesu pi masi masimi morapmi agit unun kisi dima mandagit do yosok. Mani Yesu unun asi Mesaia, Pinjop da minat aminyo yokwikon banj timitdo manjigit amin, yar nandaner do pi madep diwari agit unun banjin mandagit.

Gen Bin Tagisi on mandagitgwan Jon da Yesu do yar yosok, "Pinjop dakon Gen da amin daganek amin nin da binapmon egipgut." Jon da minat aminyo da Yesu Pinjop dakon Monji yansi nandar gadar imni do nandanek mandagit. Jon da Yesu nandar gadar imaj amin unun egip egip teban abidokdar yansi nandanek mandagit (20.31 do koki).

Jon papiakon yo diwari pindakgamar unun yar: Minat aminyokon yo morap tor unun banj timigek Yesu da tilak gen yagit unun banj mandagit. Do mirim, ae pakbi, ae bret, ae tenjeri, ae wain obi, ae sipsip kila amin unun dakon gen pindakgamar.

Gen da amin daganek amin bikbigon egipgut

(Kilapmi 1)

Gen egip egipmi tor da amin dagagit

¹ Yo morap dima altañakwa wasok wasogikon Gen unun egipgut. Gen unun Pinjop gat egipgumal, ae Gen iyi Pinjop unun. ² Unun kalipsigwan yo morap dima altañakwa Pinjop gat egipgumal. ³ Pinjop da unun Gen nar gin yo morap kisisi wasar mudagit. Kosit njwakjwari kindakon da yo kinda dima noman tagit. ⁴ Iyi unun egip egip dakon malunsi egipgut. Unun egip egip da amin tenjerar yomgut. ⁵ Anakwan unun tenjeri da pilin tukgwan tenjeranban pilin tuk da dima aban kimakgit.

⁶ Pinjop da amin kinda yabekban apgut, unun mani Jon. ⁷ Unun da abin amin kisisi geni nandar iminek tenjeri nandar gadar imni do tenjeri dakon but piso gen yagit. ⁸ Jon iyi tenjeri dima. Unun da tenjeri dakon but piso gen gin yagit. ⁹ Tenjeri bamisi unun miktimon pinjek minat amin morapyo tenjerar yomisak.

¹⁰ Gen unun miktimon pinj egipgut. Miktin gat ae yo morap miktimon tor unun iyi wasagit, mani miktimon ekwan miktin amin da nianen amin kinda yar dima kanba pisagit. ¹¹ Iyi da kokupmon apban dabini da dima abidawit. ¹² Mani amin morap not ar iminek mani nandar gadar imgwit amin, unun amin Pinjop dakon monji gwayonisi ani do yagit. ¹³ Unun mer datyo da yawikon da dima altawit. Ae amin da galak togon da dima. Pinjopmon da altawit.

¹⁴ Gen unun amin daganban nin gat egipgumar. Egakwan Dat da monji kaloni yabekban pigit unun dakon tilimni kagimar. Nandar yawot ae anpak bamisi unun aminon tugagit. ¹⁵ Unun dakon mibili Jon da madepsi yar tidanek amin yar yoyigit, "Nak unun amin dakon mibilni do yar kili dayigim, 'Unun amin nak da bunjon abisak, mani nak dima altañapbo kilisi egipgut, do nak njwapmandak.'"

¹⁶ Nandar yawot unun aminon tugagit da tosok, do nin kisisi gildari gildari panpu-luganakwan gisami tor ekwamar. ¹⁷ Nido Pinjop da Moses iyinban gen teban nimgut, mani nandar yawot gat ae anpak bamisi unun Yesu Kristokon da apgut. ¹⁸ Pinjop unun amin kinda da dimasi kagit. Mani Monjisi kaloni, Datni da kapmatjok egisak, unun da Pinjop dakon mibili kili noligit.

1:1: Jn 17.5; 1Jn 1.1-2; PA 19.13 1:3: 1Ko 8.6; Kol 1.16-17; lbr 1.2 1:4: Jn 5.26 1:5: Jn 3.19 1:6: Mt 3.1; Lk 1.13-17,76 1:9: Jn 8.12 1:13: Jn 2.11; 3.3-6; 1Pi 1.23 1:14: Pil 2.7 1:17: TP 34.28; Ro 6.14 1:18: TP 33.20; Jn 6.46; 1Ti 6.16

Jon telagi pakbi sogok da gen yagit
(Mt 3.1-12 ae Mk 1.7-8 ae Lk 3.15-17)

¹⁹ Juda amin Jerusalem egipgwit unun da mukwa sogok amin ae Liwai amin yabekba Jonon kin yan iyiwit, “Gak nianen amin kinda?”

²⁰ Yanba Jon da iyi dakon mibilni dima anksibigit. Yan tenjenek yan yoyigit, “Nak Kristo dima.”

²¹ Yanban iyiwit, “Yan kan gak namin? Gak Elaija bo?”

Yanba yoyigit, “Dima.”

Aeni iyiwit, “Gak kombi amin unun apjak do jomjom aman, unun bo?”

Yanba yoyigit, “Dima.”

²² Yanban iyiwit, “Gak namin? Gak da gen kobogi niyibi kin amin yabekba abiman yoyino. Gak gaga do namin yan yosol?”

²³ Iyiba Jon da kombi amin Aisaia da kalipsigwan gen kinda yagit unun da aripmon yan yoyigit,

“Nak amin kinda miitim amin da aripmi dima egipmi timon da yan tidaek yan yosot,
‘Amin Tagi dakon kosit yulba kilegisi asak.’”

²⁴ Parisi amin da unun amin yabekba apgwit. ²⁵ Unun amin da Jon sanbenek yan iyiwit, “Gak Kristo dima, ae Elaija dima, ae unun kombi amin dima kan, nido amin telagi pakbi son yomisal?”

²⁶ Yan yanba Jon da yan yoyigit, “Nak amin pakbisi ban telagi pakbi son yomisat, mani amin kinda ji da bikbigon akdak, unun amin ji dima nandan iman. ²⁷ Unun nak da manjikon noldak. Nak yombem yokwi da kandap gwil napni tagi dima witalgen.”

²⁸ Jon gat gen yan nandat awit unun Betani kokupmon Jordan Pakbi usugap tet unudon awit. Jon unudon egek amin telagi pakbi son yomgut.

Yesu unun Pinjop dakon Sipsip Moniñni

²⁹ Gildat kinda do Jon da Yesu iyikon opban kanek yan yagit, “Kabit, on Pinjop dakon Sipsip Moniñni. Unun miitim amin dakon diwarini wiririkdak. ³⁰ On amin do nak kili dayigim, ‘Amin kinda nak da bujon abisak unun da nak si nwapmandak, nido nak dima altañapbo kilisi egipgut.’ ³¹ Nak naga dima nandan ingum, mani Israel amin kabi da unun amin kan nandanyo ani do anek telagi pakbi son yominek apgum.”

³² Jon yan tenjenek aeni yagit, “Nak kanapbo Telagi Wup kinarim da miitimon pan unun da tilak Kwen Kokup da Yesukon pigit. ³³ Nak naga unun amin dima nandan ingum. Mani Pinjop da nak telagi pakbi son yoben do yabek yan nayigit, ‘Gak kanbi Telagi Wup amin kinda da kwenon pin yikban kan yan nandaki, unun amin da amin Telagi Wup nan telagi pakbi son yomdisak.’ ³⁴ Unun amin nak naga kagim, do yansi dayisat, unun amin unun Pinjop dakon Monji.”

Yesu wasanek panjetni timikgit

³⁵ Gildat kinda do Jon gat panjetni bamori gat unudon gin akgwit. ³⁶ Agek Yesu obinjakwan kanek yan yoyigit, “Kabit, on Pinjop dakon Sipsip Moniñni!”

³⁷ Jon da gen unun yanban nandane panjetni bamot Yesu yolgimal. ³⁸ Yolakwal Yesu da tobil pindagek yan yoyigit, “Yo ninar wisamal?”

Yanban yan iyigimal, “Rabai, gak dukon egisal?” (“Rabai” unun gen dakon mibili unun “Yoyinet.”)

³⁹ Yan yanbal Yesu da yoyigit, “Jil abin konjil.”

Yan yanban kin yutni kagimal. Kanek pilindo 4 kilok agit do Yesu gat egipgwit.

⁴⁰ Amin bamot Jon dakon gen nandane Yesu yolgimal, kinda mani Andru unun Saimon Pita dakon padige. ⁴¹ Andru Yesu yipmanek unudon gin Saimon wisin kan yan iyigit, “Nin Mesaia kili kaman.” (“Mesaia” dakon mibili unun “Kristo”).

⁴² Yan iyijek abidan anan Yesukon kin altanbal Yesu da Saimon kanek yan iyigit, “Gak Saimon, Jon dakon monji. Bunon amin da Sipas yan gayini.” (“Sipas” unun dakon mibili unun “Pita*”)

Yesu da Pilip gat Nataniel gat yan yomgut

⁴³ Wisa dagokdo Yesu Galili Provinskon kik do anek Pilip kan kwan yan iyigit, “Abin nak nol.”

⁴⁴ Pilip unun Betsaida kokupmon nani, Andru gat Pita gat dakon kokup isalni. ⁴⁵ Pilip unun kin Nataniel kan kwan yan iyigit, “Moses da gen teban papiakon amin kindo do gen mandagit, ae kombi amin da gen mandawit, unun amin kili kan kwaman. Unun Yesu, Nasaret kokupmon amin, Josep dakon monji.”

⁴⁶ Yanban Nataniel da iyigit, “Yo tagi kindo Nasaret kokupmon tagi dima altogi nandisat.”

Yanban Pilip da yan iyigit, “Abinek ka.”

⁴⁷ Yesu da Nataniel apban kanek Nataniel do yan yagit, “Kabit, Israel amin bamisi kindo abisak. Unun amin topni minisi.”

⁴⁸ Yanban Nataniel da Yesu yan iyigit, “Nian anek nak dakon mibilno nandisal?”

Yan yanban Yesu da gen kobogi yan iyigit, “Pilip dima yan gaminjakwan gak pik kindap mibilon yigaki kili gandat.”

⁴⁹ Nataniel unun gen nandanek yan kwok yan agit, “Yoyin det, gak Pin kop dakon Monji. Gak Israel amin dakon Kila Amin Madep.”

⁵⁰ Yanban Yesu da yan iyigit, “Nak da gak pik kindap mibilon yikbi gandat yan gayiko unun do anek nandan gadan namisal. Don unun si yapmanek wasok hwanjwarisi pindatdisal. ⁵¹ Nak asisi gayisat, don Kwen Kokup witdal kinakwan kokdisal. Kanjaki Pin kop dakon anelo kabi da Amin Dakon Monjikon wikwan panjin akdan.”

Yesu man madepni pidanbisi yan koni do wasok tapmimi ton agit

2

(Kilapmi 2–4)

Yesu da yanban pakbisi da wain dagawit

¹ Pi agak bamori mudanjakwal Kana kokup, Galili miktimon minjat pakpak kindo dakon sonok madep kindo awit. Aba Yesu dakon menji da kin pindakgit. ² Yesu gat pan det kabini gat kisi yan yoba opba unun minjat pawiron kisi egipgwit. ³ Egek wain nan mudanja Yesu menji da yan iyigit, “Wain kili mudan.”

⁴ Yanban Yesu da iyigit, “Men, gak da nak diwat dima nayiki. Abisok unun nak dakon bisap dima.”

⁵ Yanban menji da oman amin yan yoyigit, “Yo kindo do dayanban kan unun ani.”

⁶ Pakbi tibit madep daman 100 lita da tilak tip ban wasanbi 6 kabi yan tawit. Juda amin da anpakni yolek Pin kop da dabilon kilek tok do unun pakbi tibit ban kolej sonj sonj ani do tawit.

⁷ Yesu da oman amin yan yoyigit, “Ji pakbi kolej tibirikon tagalba pikwan.” Yoyinban yan aba genikon win tugawit.

⁸ Yan aba yoyigit, “Ji diwari kolej panpan jap noknok kila aminon panjit.” Yoyinban panji imgwit.

⁹ Pakbisi da wain dagagit do jap noknok kila amin da ankilik kok do nan nandaban galagisi agit. Oman amin pakbi kolewit unun da Yesu da yo agit unun kawit, mani kila amin dima kagit, do wili minjat pagit unun yan iban ¹⁰ opban yan iyigit, “Mibiltok wain galagisi yomno morapmi nanakwa, don wain isaliban yomno non. Kositnin yan tosok, mani gak wain tagisi panjutnanbi tan ban bunon don yomisal.”

1:42: Mt 16.18 * 1:42: Nin da genon ‘Pita’ dakon mibili unun ‘Tip.’ 1:45: GT 18.18; Ais 7.14; 9.6; Jer 23.5; Esi 34.23 1:49: Mt 14.33; 16.16; Mk 3.11 1:51: WW 28.12 2:4: Jn 7.30; 8.20

¹¹ Uñun wasok tapmimi toñ Yesu da Kana kokup Galili miñtim uñudon mibiltoksi wasañek agit. Yañ añek tilimni yolñban pañdetni da uñun kañek nandan gadañ imgwit.

¹² Yesu Kana kokup yipmañek meñi gat padige kabi gat ae pañdet kabini gat Kapaneam kokupmon kiñ uñudon gildat kabi kind a egipgwit.

Yesu da Telagi Yut Madepmon moneñ ilit pi awit amin yolgit
(Mt 21.12-13 ae Mk 11.15-17 ae Lk 19.45-46)

¹³ Juda amin dakon Yapyap Bilak kapmat tañakwan Yesu Jerusalem kigit. ¹⁴ Kiñ Telagi Yut Madep uñun da nagalgwan piñi pindakban amin moneñ ilit pi awit. Amin diwari uñun bulmakau, sipsip ae minam bañ moneñ ilit pi awit. Añakwa amin diwari da tamonikon yigek moneñ kulabik aba pindakgit. ¹⁵ Yañ pindagek nap diwat diwat timigek uñun bañ amin ae bulmakau ae sipsip kisi baljañ yolban telagi yut yipmañek wañga abigiwit. Yañ añek Rom dakon moneñ bañ Telagi Yut Madep dakon moneñ kulabik añ añ awit amin dakon moneñni wiririkban kiñakwa tamoni pañtobilgit. ¹⁶ Añek minam bañ moneñ ilit pi awit yañ yoyigit, “Minamji timik wañga pañabigit! Ji da kulabik aba Datno dakon yut moneñ ilit tamo yombem dima asak!”

¹⁷ Yañban pañdetni da gen kind a Piñkop da papiakon tosok uñun do nandawit. Gen uñun yañ tosok:

“Gak dakon yut do galagisi nandisat, uñun do añek uñun yut da tagisi tosok do pini asat.”

¹⁸ Juda amin da yo agit uñun kañek yañ iyiwit, “Ni wasok tapmimi toñ kind a nañ nolñbi kañek gak yañ mudañ gamiñbi da uñun yo asal yañ gandaney?”

¹⁹ Yañba Yesu da gen kobogi yañ yoyigit, “On telagi yut tuwilba gildat kapbi da butgwan nak da kaluk witjikdisat.”

²⁰ Yañban Juda amin da yawit, “Nin bilak 46 kabi da butgwan telagi yut on agimañ. Gak da gildat kapbi dogin witjik do yosol, ma?” ²¹ Mani telagi yut uñun iyi dakon giptim do yagit. ²² Don Piñkop da Yesu kimoron nañ aban pidagit uñun bisapmon pañdetni da gen uñun yagit uñun do nandawit. Añek Piñkop dakon gen gat ae Yesu da gen yagit kisi do nandaba bamisi agit.

Yesu da amin morap kisi dakon mibilni nandan mudosok

²³ Yesu Yapyap Bilagon Jerusalem kokup papmon egipgut bisapmon amin morapmi da wasokni tapmimi toñ madepsi aban pindagek nandan gadañ imgwit. ²⁴⁻²⁵ Mani Yesu da mibilni nandan mudagit, do but uñun do dima yopgut. Amin kind a da amin dakon mibilni iyñdetjak do dima nandagit, nido iyi amin dakon butni kili pindak mudagit.

3

Yesu Nikodemus gat gen yagimal

¹ Parisi amin kind a egipgut mani Nikodemus. Uñun Juda amin dakon kila amin kind a.

² Uñun amin kalbi kind a Yesukon kiñ altañ imiñek yañ iyigit, “Yoyñdet, amin kind a Piñkop gat gadat gadat dima asak tam, gak da wasok tapmimi toñ asal uñun aripmi dima aban. Do gak yoyñdet kind a Piñkopmon da apgul yañ nandan gamamañ.”

³ Yañban Yesu da gen kobogi yañ iyigit, “Nak asisi gayisat, amin kind a aeni dima altosak kañ, Piñkop dakon Amin Kila Agakni aripmi dima kosak.”

⁴ Iyñban Nikodemus da iyigit, “Amin pelañ kili abi kind a da niañ añek aeni altosak? Meñi da butgwan piñek aeni tagi altosak?”

⁵ Yañban Yesu da iyigit, “Nak asisi gayisat, amin kind a pakbi ae Telagi Wupmon dima altosak kañ, Piñkop da Amin Kila Asagon aripmi dima piñisak. ⁶ Aminon da altañbi uñun amin, ae Wupmon da altañbi uñun wup. ⁷ Gak aego altoki dosi gayit uñun do dima wiripdakgi. ⁸ Mirim uñun galaktokni yolek dukwan dukwan tagini kisak. Wuwiñi

nandamanj mani dukwan da abisak ae dukwan kisak unun dima kanj pisomanj. Amin morap Wupmon da altonj unun yanj gin.”

⁹ Yanban Nikodemus da iyigit, “Unun nianjon da noman toni?”

¹⁰ Yanban Yesu da kobogi yanj iyigit, “Gak Israel amin dakon yoyijdet kinda da yo morap on dima nandabi pisosok, ma? ¹¹ Nak asisi gayisat, nin yo si nandamanj unun do yomanj, ae yo si pindakgimanj unun do yanj tenjotok amanj. Mani dayino ji gen unun timit do dima galak tonj. ¹² Nak miktimon yo tonj unun do dayiko nandaba bami dima asak. Yanj anj do Kwen Kokupmon yo tonj unun do dayiko nianjsi anjek nandaba bami asak? ¹³ Amin kinda da Kwen Kokup dimasi wigigit. Amin Dakon Monji Kwen Kokup da pigit unun dagin wigigit. ¹⁴ Kalip Moses da miktim kibiri timon tunjon amin anjenakgit, yanj gin amin da Amin Dakon Monji anjenotdanj. ¹⁵ Anjenakba nandanj gadanj imni amin unun kisisi egip egip dagok dagogi mini abidokdanj.

¹⁶ “Piŋkop amin miktimi miktimi ekwanj unun do but dasi galak tanj yominej Monji kalonj yomgut. Unun do nandanj gadanj imni amin Tipdom do amin dima ani. Egip egip dagok dagogi mini do amin ani. ¹⁷ Piŋkop da Monji minjat aminyo anpakni kokwin anjek gen pikon yopjak do miktimon dima yabekgit. Yokwikon banj timitjak do yabekban pigit. ¹⁸ Monji nandanj gadanj imanjanj amin unun kobogi yokwi dima timitni. Mani nandanj gadagi mini amin unun Piŋkop dakon Monji kalonj dakon mani dima nandanj gadanj imanjanj, do kobogi yokwi timitni dakon yanj dagok kili anyobi. ¹⁹⁻²⁰ Kobogi yokwi timitdanj dakon mibili unun yanj: Tenjotni da miktimon tenjotnanjanj amin da anpakni yokwi noman toni do pasalek tenjotni manjanj iminej pilin tuk do galak tawit. ²¹ Mani gen bami panjek egisak amin unun tenjotnikon abisak. Abinej tenjotnikon egakwan amin da kanja Piŋkop da anpuluganjanj anpak tagisi asak.”

Jon da Yesu dakon mibili yanj tenjotnagit

²² Unun da kwenon Yesu gat panjetni gat Judia miktimon kiwit. Panji panjetni gat egek amin telagi pakbi sonj yomgut. ²³ Anjakwan Jonyo kisi amin telagi pakbi sonj yomgut. Aionon kokupmon pakbi morapmi tawit do amin unudon apba telagi pakbi sonj yomgut. Aionon unun Salim kokup da kapmatjok tosok. ²⁴ (Unun bisapmon Jon dam tebanon dima yipbi.)

²⁵ Unun bisapmon Jon dakon panjetni gat ae Juda amin kinda gat gen emat awit. Ni kosiron da pakbi sonjek Piŋkop da dabilon tagi kilek togi yanj do gen emat awit. ²⁶ Anjek Jon dakon panjetni da kinj Jon yanj iyiwit, “Yoyijdet, amin unun Jodan Pakbi teri kinda gak gat egek mibilni yanji nandagimanjanj, abisok amin kisisi da unun aminon kwa telagi pakbi sonj yomisak.”

²⁷ Yanba Jon da yanj yoyigit, “Piŋkop Kwen Kokup egisak unun da amin kinda do pi kinda dima imisak kanj tagi dima asak. ²⁸ Nak kalip gen yagim unun disa nandanjanj, unun yanjanj: ‘Nak Kristo dima. Piŋkop da nak yabekban mibiltanjanj iminej abisat.’ ²⁹ Wili kinda da minjat kinda pasak kanjanj, minjat unun iyi do pasak. Panjakwan wili dakon notni da agek mirak yopmanjek geni nandanjek kisik kisik asak. Abisok kisik kisik da nak da buron tugosok. ³⁰ Unun dakon man da wukwisi tosok, anjakwan nak dakon man da pinji tosok.

³¹ “Amin kwen da pigit unun da amin morap kisi yapmanjanj mudosok. Miktim amin unun on miktim dakon, ae nandak nandakni unun on miktim dakon. Amin Kwen Kokup da pigit unun da amin morap kisi yapmanjanj mudosok. ³² Unun da yo morap pindak nandanjanjo agit unun do yanjanj tenjotok asak, mani amin da nandaba bami dima asak. ³³ Geni do nandaba bami asak amin unun Piŋkop da gen bami yosok yanjanj nandanjanj gadanj. ³⁴ Amin unun Piŋkop da yabekban apgut unun Telagi Wupni tagapmisok dima, tugok tugogisi tanjanj imisak, do Piŋkop dakon gen yanjanj tenjotnosok. ³⁵ Dat da Monji but dasi galak tanjanj iminej yo morap kilani asak do unun da kisiron yopgut. ³⁶ Amin morap Monji nandanjanj

3:14: IDT 21.9; Jn 8.28; 12.32 3:15: Jn 20.31 3:16: Jn 3.36; 10.28; Ro 5.8; 8.32; 1Jn 4.9-10 3:17: Lk 19.10

3:18: Jn 5.24 3:19-20: Jn 1.5,9; 8.12 3:22: Jn 4.1-2 3:28: Mt 11.10; Jn 1.20 3:31: Jn 8.23 3:32: Jn

3.11 3:35: Mt 11.27; Jn 5.20 3:36: Jn 3.16-18; 1Jn 5.12

gadaŋ imañ unjun amin egip egip dagok dagogi mini abidoŋ. Mani amin morap Monji dakon gen dima guramikgaŋ unjun amin egip egip dima abidoni. Piŋkop dakon butjapni unjun aminon toktogisi tosok.”

4

Yesu da Samaria miŋat kinda gat gen yagimal

¹⁻² Yesu da amin telagi pakbi soŋ yoban paŋdetni morapmisi awit, yaŋ Parisi amin da gen bini nandawit. Jon da paŋdet timikgit dakon tilakni unjun yapgut yaŋ amin da yaŋba nandawit. (Yesu iyi telagi pakbi dima soŋ yomgut, paŋdetni da soŋ yomgwit.) ³ Yesu da Parisi amin da gen bino kili nandaŋ nameŋ yaŋ nandaŋek Judia Provins yipmaŋek tobil aeni Galili Provinskon kigit. ⁴ Galili kik do Samaria Provins binap naŋ kigit.

⁵ Kiŋ Samaria dakon kokup pap kinda mani Sika unjudon kiŋ altagit. Sika unjun da kapmatjok miktim tim kinda tosok, unjun miktim tim kalipsigwan Jekop da monji Josep do imgut. ⁶ Pakbi gapma kinda Jekop da kalip wayikgit unjun miktimon tagit. Gildat binap anjakwan Yesu kosit agipgut do warari nandaŋek unjun pakbi gapma da ileŋikon yik yawokgit. ⁷ Yik yawogakwan Samaria miŋat kinda pakbini kolek do apgut. Apban Yesu da yaŋ iyigit, “Pakbi tagi koleŋ nabi noken?”

⁸ (Paŋdetni jap yum do kokup papmon kili kiwit.)

⁹ Yaŋban Samaria miŋat da Yesu yaŋ iyigit, “Gak Juda amin kinda, ae nak Samaria miŋat kinda, do nido pakbi nabi noko yaŋ nayisal?” (Miŋat unjun mibili yaŋ do yagit, Juda amin da Samaria amin gat not dima aŋek egipgwit.)

¹⁰ Yaŋban Yesu da iyigit, “Gak Piŋkop da but galak yo amin do isal yomisak unjun nandisal tam, ae namin da pakbi nabi noko yaŋ gayik unjun nandisal tam, iyinbi unjun amin da pakbi egip egipmi toŋ tagi gaban.”

¹¹ Yaŋban miŋat da yaŋ iyigit, “Amin tagi, gak pakbi tibitgo mini, ae pakbi gapma unjun dubagi. Do gak pakbi egip egipmi toŋ unjun dukon naŋ anapbi? ¹² Babiknin Jekop da pakbi gapma on nin do nimgut. Jekop iyi gat ae monjini gat on gapmakon pakbi koleŋ nawit, ae bulmakau sipsipyoni gat kisi nawit. Gak da Jekop yapmaŋdal, ma?”

¹³ Yaŋban Yesu da iyigit, “Amin morap on pakbi naŋek ae pakbi do akdaŋ. ¹⁴ Mani nak da amin kinda do pakbi ibo nosak kaŋ, ae pakbi do dima akdisak. Nak da pakbi ibeŋ unjun da butnikon pakbi dabil kinda mudok mudogi mini taŋ imdisak. Pakbi dabil unjun da egip egip dagok dagogi mini imdisak.”

¹⁵ Yaŋ yaŋban miŋat da Yesu yaŋ iyigit, “Amin tagi, unjun pakbi nam. Nabi naŋek pakbi do dima akeŋ. Aŋek buŋon pakbi kolek do idon saŋbenek dima apbeŋ.”

¹⁶ Yaŋban Yesu da yaŋ iyigit, “Gak kiŋ ego iyinbi tobil apjil.”

¹⁷⁻¹⁸ Yaŋ yaŋban iyigit, “Nak eno mini.”

Yaŋban Yesu da iyigit, “Gak kalip amin paŋ kwinit abi kosiri 5 agit, da abisok amin yikgamal unjun ego dima. Gak eno mini yaŋ bamisi yosol.”

¹⁹ Yaŋban miŋat da yaŋ iyigit, “Amin tagi, gak kombi amin kinda yaŋ gandisat. ²⁰ Samaria amin nin dakon babiknin on ileŋon Piŋkop gawak imgwit. Mani Juda amin ji da yaŋ yoŋ, Jerusalem gin kiŋek Piŋkop gawak imneŋ kaŋ tagisi.”

²¹ Yaŋban Yesu da iyigit, “Miŋat, nak gen gayisat unjun nandabi bami asak. Bisap kinda apdisak, unjun bisapmon Dat gawak imim unjun on ileŋon dima tokdisak, ae Jerusalem yo kisikon dima tokdisak. ²² Samaria amin ji Piŋkop dakon mibili pakyaŋsi dima nandaŋek gawak imañ. Amin yokwikon baŋ timit timit dakon kosit unjun Juda amin ninon tosok do yaŋbi, do nin Piŋkop bamisi nandaŋek gawak imamaŋ. ²³ Mani bisap kinda apjak, ae kili abik, unjun bisapmon amin Telagi Wup da tapmimon da, ae anpak bamisikon da Dat gawak imdaŋ. Dat da unjuden amin da gawak imni do galak tosok. ²⁴ Piŋkop iyi unjun Wup,

uñun do anjek gawak iman amin uñun Telagi Wup da tapmimon da, ae anpak bamisikon da gawak imni kan uñun kilegisi.”

²⁵ Yan yanban minat da Yesu yan iyigit, “Mesaia, mani Kristo yan iyan, uñun don apjak yan nandisat. Uñun da abin yo morap niyin panjenteñ an mudokdisak.”

²⁶ Yanban Yesu da iyigit, “Nak gak gat gen yomak nak uñun amin mani.”

²⁷ Yesu gen yan yanakwan unudon gin panjetni da tobil abin kanba Yesu minat kinda gat gen yanbal pindagek wiripdakgwit. Mani “Gak yo nido galak tosol?” bo “Nido on minat gat gen yomal?” yan kinda da Yesu dima iyiwit.

²⁸ Anakwa minat uñun pakbi tibitni yipmanek tobil kokup papmon kinjek amin yan yoyigit, ²⁹ “Ji abin amin kinda koni. Uñun amin da yo morap kalip agim uñun nayin mudak. Uñun Kristo bo?” ³⁰ Yoyinban kokup pap yipmanek Yesukon apgwit.

³¹ Kosiron abinakwa panjetni da Yesu yan iyiwit, “Yoyinjet, gak jap di na.”

³² Mani yan yoyigit, “Nak japno ton, uñun jap dakon mibili ji dima nandan.”

³³ Yoyinban panjetni da notni yoyin yoyin anjek yan yawit, “Amin kinda da jap panabin imik bo?”

³⁴ Yanakwa Yesu da yan yoyigit, “Pirnop nak yabekban pigim uñun dakon galaktokni yolek pi namgut uñun an mudoker uñun da japno asak. ³⁵ Ji da yan yon, ‘Kane 4 kabi mudanakwan jap pakpaki.’ Mani nak da yan dayisat, ji sintanek jap pi do pindak mudoni. Jap morap uñun kili bami tan mudan. ³⁶ Jap bami pakpak amin uñun tomni timikdak. Jap bami panmuwukdak uñun egip egip dagok dagogi mini do panmuwukdak. Yan do, jap kwaot kwaot amin gat ae jap bami pakpak amin gat kisi da kisi kisi tagi anjil. ³⁷ Yan do, gen kinda yon uñun bami, ‘Amin kinda da jap kwaokdak, ae kinda da bami pasak.’ ³⁸ Ji pigaga kinda pi dima awiron jap bami pani do nak da yabekgim. Amin da pi madepsi awiron ji da pini dakon bami pan.”

³⁹ Minat da, “Uñun amin da yo morap kalip agim uñun nayin mudak” yan yanban nandanek Samaria amin morapmi uñun kokup papmon nani da Yesu nandan gadan imgwit. ⁴⁰ Yan awit do Yesukon abin ek “Gak nin gat egipner” yan iyinba gildat bamori uñun kokupmon egipgwit. ⁴¹ Egek amin morapmisi Yesu iyi dakon geni nandanek nandan gadan imgwit. ⁴² Anjek minat yan iyiwit, “Gen yanbi nandanek nandan gadan imaman. Mani uñun dogin dima. Nin da nin iyi dakon gen nandanek yan si nandan, uñun amin asi miktin amin morap yokwikon ban timit timit amin yan nandan.”

Yesu da amin madep kinda dakon kila amin dakon monji anmilip agit

⁴³ Yesu uñun gat gildat bamori egi mudanek uñun kokup yipmanek Galili Provinskon kigit. ⁴⁴ Yesu iyi gen kinda yan yagit, “Kombi amin kinda iyi da miktimon amin da dima nandaba wikwan iman.”

⁴⁵ Galili amin uñun kisi Yapyap Bilak bisapmon Jerusalem kokup papmon egek Yesu da yo morap agit uñun pindak nandan yo awit, do Yesu uñun Galili kin altanakwan but galagon da abidawit.

⁴⁶ Yesu aeni Galili miktimon Kana kokupmon kigit. Kalip uñun kokupmon uñun da wasok aban pakbisi uñun da wain dagagit. Kana kokupmon kila amin madep dakon kila amin kinda egipgut. Monji Kapaneam kokupmon sot agit. ⁴⁷ Uñun kila amin da Yesu Judia yipmanek Galili abik uñun dakon geni nandanek Yesukon kinjek monji sot an pali kimot do agit uñun anmilip asak do bisit tebai iyigit.

⁴⁸ Iyinban Yesu da yan iyigit, “Ji wasok tapmimi ton mibili mibili dima pindatni kan, nandan gadat dima akdan.”

⁴⁹ Yanban kila amin da yan iyigit, “Amin tagi, monjino dima kimagakwan tepmi piki.”

⁵⁰ Yanban Yesu da iyigit, “Gak kiki. Monjigo egipdisak.”

Yanban kila amin Yesu da gen yagit unun do nandaban bami aban tobil kigit. ⁵¹ Tobil kinjakwan pi monjini da apba kosiron domdom anek yan iyiwit, “Monjigo sot yipmak da tagi egisak.”

⁵² Yanba yoyigit, “Ni bisapmon sotni yipman dek?”

Yanban iyiwit, “Apma gildat tobil do 1 kilok giptimi kindap sogit unun yawokgit.”

⁵³ Yanba datni da yan nandagit, apma unun bisapmonsu Yesu da yan nayigit, “Monjigo egipdisak.” Yan nandajek iyi gat ae amin kabini yutnikon egipgwit unun gat kisi nandaj gadat awit.

⁵⁴ Yesu Judia yipmanek Galili kin wasok tapmimi ton unun aban kosit bamot agit.

Yesu da Pinƙop gawak imim bisap madepmon amin yoyin dekgit
(Kilapmi 5–10)

5

Yesu da Betesda Pakbi Idapmon amin kindan anmilip agit

¹ Egi don Juda amin dakon jap noknok bisap madep kindan alnanakwan Yesu Jerusalem kigit. ² Jerusalem kokup papmon pakbi idap kindan tosok, Ibru genon da Betesda yan yon. Unun pakbi idap tip dam madep dakon wigat kindan mani Sipsip Wigat unun da kapmatjok tosok. Pakbi idap ilerikon yik nandat yut 5 yan ton. ³⁻⁴ Unun yik nandat tamokon sot amin morapmi egipgwit: dabili mini amin, ae kandapmi yokwi amin, ae kidari alek tanbi amin kisi egipgwit. ⁵ Amin kindan egipgut unun sotni tan iminjakwan gin egakwan bilak 38 agit. ⁶ Yesu da unun amin pagakwan kanek sot kilisi agit yan nandajek iyigit, “Gak giptimgo kilek tosok do nandisal?”

⁷ Yanban sot amin da kobogi yan iyigit, “Amin tagi, pakbi da wayin asak bisapmon amin kindan da nak anpulugan pakbi idapmon abigi dima nepmandak. Nak pigik do anapbo amin diwari da nwapmanek pigi pigi an.”

⁸ Yanban Yesu da iyigit, “Gak pidan yalin potgo timigek kosit agip!” ⁹ Gen yan iyanakwan unudon gin amin unun giptimi kilek tanban yalin potni timigek kosit agipgut.

Yo unun Sabat bisapmon altagit, ¹⁰ do Juda amin da kilek tagit amin yan iyiwit, “Abisok unun Sabat bisap. Gak gen teban yapmanek yalin potgo timigek agisal.”

¹¹ Yanba yan yoyigit, “Amin unun nak anmilip ak unun da yan nayik, ‘Gak pidan yalin potgo timigek kosit agip!’ ”

¹² Yanban iyiwit, “‘Gak pidan yalin potgo timigek kosit agip!’ yan unun namin da gayik?”

¹³ Yesu amin morapmi da bikbigon da kili kigit, do kilek tagit amin unun namin da iyigit unun dima nandagit. ¹⁴ Don Yesu da Telagi Yut Madep da nagalon pigek amin unun kanek yan iyigit, “Nandaki, gak kilek tal. Yo yokwi sanbenek dima aki. Aki kan sot agil unun yapmanek yo jigisi da alnan gamdisak.” ¹⁵ Iyanban amin unun kin Juda amin yan yoyigit, “Yesu da nak anmilip agit.”

¹⁶ Yesu unun Sabat bisapmon yo yan agit, do Juda amin da wasanek yo yokwi animgwit. ¹⁷ Mani Yesu da yan yoyigit, “Datno yik nandari mini pi agit da anan obisak, ae nakyo kisi yan gin asat.” ¹⁸ Yesu Sabat dakon gen teban yapgut, ae unun gin dima, Pinƙop unun nagan dakon Datno yan yanek nak Pinƙop gat arip yan nandagit. Unun yagit do Juda amin da mibiltok anakba kimotjak do nandawit unun si yapmanek wagilsu anatan kimotjak yan nandaba teban tagit.

Pinƙop dakon Monji unun yan dagok anibi

¹⁹ Juda amin da yan nandanakwa Yesu da gen kobogi yan yoyigit, “Nak asisi dayisat, Monji unun iyi da nandak nandagon yo kindan aripmi dima asak. Datni da yo asak unun kanek unun nan gin asak. Dat da pi asak, Monji kisi yan gin asak. ²⁰ Dat da Monji but dasi galak tan iminjak yo morap asak unun Monji yolisak. Wasok agit unun si yapmanek

Dat da wasok masi masimi yolijban ji unun pindagek tamtam yokdaŋ. ²¹ Dat da amin kimakbi paban pidarjakwa egip egip yomisak, unudenŋ gin Monji da namin amin do egip egip yom do nandisak unun iyi dakon galaktok yolek yomisak. ²²⁻²³ Dat da amin kinda dakon anpakni dima kokwinikdak. Amin da Dat do man madep imanŋ, yaŋ gin Monji do man madep imni do aŋek amin kokwin agak pi kisi morap unun Monji do imiŋ mudagit. Amin kinda Monji man madep dima imisak kaŋ, Dat Monji yabekban pigit ununyo kisi man madep dima imisak.

²⁴ “Nak asisi dayisat, amin kinda nak dakon gen nandanek Dat yabekban pigim unun nandanŋ gadanŋ imjak kaŋ, unun amin egip egip dagok dagogi mini abidosak. Unun amin gen pi tamokon dima atjak. Unun kimot yipmanek egip egip kili abidosok. ²⁵ Nak asisi dayisat, bisap kinda apdisak, ae kili abik, unun bisapmon amin kimakbi Piŋkop Monji dakon gen nandanek egip egip abidokdaŋ. ²⁶ Nido Dat unun iyikon egip egip tosok, do Monji kisi iyikon egip egip taŋ imjak do yaŋ dagok agit. ²⁷ Monji unun Amin Dakon Monji egisak, do Dat da yaŋ mudanŋ iban gen kokwin asak. ²⁸ Nak da gen yosot unun do but morap dima ani. Bisap kinda apdisak, unun bisapmon amin morap kimakbi kokupmon pokgoŋ unun Monji dakon gen nandanek ²⁹ wanŋa kiŋ mudokdaŋ. Anpak kilegi awit amin unun pidanek kalugi egipdaŋ. Ae anpak yokwi awit amin unun pidanek gen kokwin tamokon kwa gen kokwin amin da pasilni do yoyikdisak.”

Amin diwari kisi da Yesu dakon mibili yawit

³⁰ Yesu da sanbenek yaŋ yagit, “Nak naga da nandak nandagon yo kinda aripmi dima abeŋ. Datno dakon gen nandanek gen kokwin asat. Naga dakon galaktok yolek dima asat, Dat nak yabekgit unun dakon galaktok yoldat, do gen kokwin kilegi asat.

³¹ “Pi asat unun jonigek naga do yaŋ tenjenok abeŋ kaŋ, amin da nak dakon gen tagi dima nandanŋ teban toni. ³² Mani amin kinda egisak ununyo kisi nak da pi asat unun jonigek yaŋ tenjenok asak. Nak nandisat, gen yaŋ tenjenok asak unun bamisi yosok.*

³³ “Ji da amin yabekba Jonon kwa Jon da nak do yaŋkwok bamisi agit. ³⁴ Miktim amin kinda da nak dakon gen anteban asak unun da yo madep dima asak. Mani ji yokwikon baŋ pulugaŋ kini yaŋ do Jon da yaŋkwok agit unun do dayisat. ³⁵ Jon unun lam kinda da yaŋ sojek tenjenagit. Ji bisap pisipmisok unun dakon tenjeni do galak tawit.

³⁶ “Mani pi asat unun yo kinda da jonigek nak do yaŋ tenjenok asak unun da Jon da yaŋkwok agit unun yapmanŋdak. Yo unun pi morap Datno da an mudokenŋ do namgut unun. Unun anapbo asi Dat da nak yabekban pigim unun nandaba bamisi asak. ³⁷ Datno nak yabekban pigim unun da iyi pi asat unun jonigek yaŋ tenjenok asak. Ji tekni bisap kinda dima nandawit, bo tomni bisap kinda dima kawit. ³⁸ Dat dakon geni ji dima abidonŋ, nido amin yabekban pigit unun dima nandanŋ gadanŋ imanŋ. ³⁹ Piŋkop da papiakon gen toŋ unun da egip egip dagok dagogi mini nimanŋ ji yaŋ nandanŋ. Yaŋdo, ji pini tebaisi aŋek manjinek nandanŋ kokwinik mudonŋ. Unun papia da nak do yaŋkwok asak, ⁴⁰ mani ji da egip egip dagok dagogi mini abidok do nagon ap do dimasi galak toŋ.

⁴¹ “Nak amin da man madep namni do gen unun dima yosot. ⁴² Mani nandanŋ damisat, ji Piŋkop do but dasi dima galak taŋ imanŋ. ⁴³ Nak Datno da manon apbo ji da nak dima abidonŋ. Mani amin kinda da iyi da manon apjak kaŋ, ji tagisi abidoni. ⁴⁴ Ji notji da man madep damni do nandanŋ, mani Piŋkop kalonŋ da man madep damjak do dima nandanŋ. Ji yaŋ aŋek nianon da nandanŋ gadat ani?

⁴⁵ “Nak Daron kiŋek ji gen pikon depdisat yaŋ dima nandani. Moses da ji paŋpulugosak yaŋ nandanŋ teban toŋ, mani dima. Moses da iyi gen pikon depdisak. ⁴⁶ Moses da nak do gen mandagit. Geni do nandaba bami asak tam, nakyokisi nandanŋ gadanŋ nabam. ⁴⁷ Mani unun gen mandagit unun do nandaba bami dima asak, do nikon da nak dakon gen do nandaba bami asak?”

5:22-23: Jn 5:27; Ya 10:42; Pil 2.10-11; 1Jn 2.23 5:24: Jn 3.15-18 5:29: Dan 12.2; Mt 16.27; Ya 24.15 5:30:

Jn 5.19; 6.38 * 5:32: Yesu da Piŋkop Datni do yosok. 5:36: Jn 3.2; 14.11 5:37: Mt 3.17; Jn 5.32; 8.18 5:39: Lk 24.27 5:46: Ya 3.22

6

Yesu da amin 5 tausen do jap yomgut
(Mt 14.13-21 ae Mk 6.30-44 ae Lk 9.10-17)

¹ Don Yesu Galili Pakbi idap teri kinda do wigigit. (Ujun pakbi idap mani kinda Taiberias.) ² Yesu da wasok tapmimi tonj anek sot amin panjkilek aban kawit, do amin morapmisi da bujon yolgwit. ³ Yolakwa Yesu ilejon wikwan panjet kabini gat yikgwit. ⁴ Ujun bisapmon Juda amin dakon Yapyap Bilak Madep kwan tagit. ⁵ Yesu amin morapmisi apba pindagek Pilip yan iyigit, “On minjat amin kabi do bret dukon ban yumanj yomno noni?” ⁶ (Pilip si anjkewalek kok do yan iyigit. Yesu unjun yan akej yan unjun iyi kili nandagit.)

⁷ Yanban Pilip da kobogi yan iyigit, “Nin money 200 danari ban bret yumanj yomno amin kalonj kalonj da bret jimjimjok kinda aripmi dima timik timik agagi.”

⁸ Yanban panjetni kinda mani Andru, unjun Saimon Pita dakon padige, unjun da Yesu yan iyigit, ⁹ “Monjisok kinda oni unjun dakon bret timi 5 bali ban wasanji unjun gat ae tap kilap bamori gat tan iman. Mani on minjat amin morapyo do yomno aripmi dima asak.”

¹⁰ Yanban Yesu da yagit, “Yoyinba minjat aminyo pabinj yitni.” Ujun timon jonj tim madep tagit. Wili 5 tausen yan da tilak pabinj yikgwit. ¹¹ Yik mudajakwa Yesu da bret timigek Pinjok ya yan iyinjek amin yikgwit unjun do yoban galaktokni da aripmon nawit. Ae tap kilap timigek yan gin agit. ¹² Jap nanba aripmi anakwa Yesu da panjetni yan yoyigit, “Jap diwat nan diwaran unjun kisi timik panmuwutni. Jimjimi kinda dima tan yokwi toni.” ¹³ Yan yoyinban bret timi 5 bali ban wasanji nan diwarikgwit unjun yik madep 12 kabi similba tugawit.

¹⁴ Yesu da unjun wasok tapmimi tonj aban karek amin da yan yawit, “Asisi, Pinjok da kombi amin miktimon yabet do yagit oni.” ¹⁵ Amin da Yesu unjun kila amin madepnin egi nimjak do anteban anej yan nandajakwa Yesu da butni pindak mudagit, do yopmanjek iyi gin tobil ilejon wigigit.

Yesu pakbi idap kwenon bamanj bamanj kigit
(Mt 14.22-33 ae Mk 6.45-52)

¹⁶ Pilin pilindo panjetni pakbi idapmon pigiwit. ¹⁷ Anakwa pilin tanjakwan Yesu dima opban kanj iyi gin bot kindakon wigek Kapaneam kokupmon kik do pakbi idap binap nanj kiwit. ¹⁸ Kinjokwa mirim madepsi anjakwan pakbi madepsi tamalikgit. ¹⁹ Anjakwan panjetni pakbi wayigek 5 bo 6 kilomita da tilak kinjek kanjakwa Yesu pakbi idap kwenon bamanj bamanj bot da kapmatjok opban karek pasalgwit. ²⁰ Pasalba Yesu da yan yoyigit, “Nak da naga obisat. Ji dima pasolni.” ²¹ Yan yanban Yesu boron wisak do but galaksi nandawit. Boron wikwan unjun bisapmon gin kokup kik do nandawit bot unjudon akgit.

Amin da Yesu wisiwit

²² Gildat kinda do minjat amin kabi madep pakbi idap teri kinda do egipgwit unjun sigin egipgwit. Egek yan nandawit, apma bot kalonj kinda gin tagit, mani Yesu unjun boron panjetni gat dima wigiwit. Panjetni dagin wigek kiwit. ²³ Yan nandanjek egakwa bot diwari Taiberias kokup da apgwit. Abinj Amin Tagi da bret gisamigek yoban nawit, unjun kokup da kapmatjok panabinj akgwit. ²⁴ Anakwa amin da Yesu gat panjetni gat dima ekwan yan pindakgwit, do bot timigek Kapaneam kokupmon Yesu wisin kok do kiwit.

Yesu unjun Kwen Kokup dakon bret

²⁵ Kinj pakbi idap teri kinda Yesu kanjkanj yan iyiwit, “Yoyinjet, gak ni bisapmon idon abil?”

²⁶ Yanba Yesu da yan yoyigit, “Asisi dayisat, ji bret dabo nanjek butji tugawit unjun do anek nak wisin ananj oben. Wasok tapmimi tonj doliko pindagek unjun tilak dakon mibili nandawit, unjun do anek dima oben. ²⁷ Ji jap tan yokwi togi pak do pi dima ani, egip

egip dagok dagogi mini dakon jap unun pak do pi ani. Jap unun Amin Dakon Monji da damdisak. Yan asak do Pinjkop Dat da tilak agit.”

²⁸ Yanban iyiwit, “Nin niansi anek Pinjkop dakon pi ane?”

²⁹ Yanba Yesu da yan yoyigit, “Pinjkop dakon pi unun yan: Ji Pinjkop da amin yabekban apgut unun nandan gadan imni.”

³⁰⁻³¹ Gen unun yanban yan iyiwit, “Babiknin da miktim kibiri timon mana nawit. Unun dakon gen Pinjkop da papiakon yan mandabi da tosok:

‘Kwen Kokup dakon bret amin do yoban nawit.’

Do gak nian abi? Tilak tapmimi ton niansi kinda nan abi kanek nandan gadan gamne?”

³² Yanba Yesu da yan yoyigit, “Asisi dayisat, Kwen Kokup dakon bret Moses da dima damgut. Datno da Kwen Kokup dakon bret bamisi ji do damisak. ³³ Amin Kwen Kokup da pinj miktimon minat amin morapyo do egip egip yomisak unun Pinjkop dakon bretni.”

³⁴ Yanban iyiwit, “Amin tagi, unun bret bisapmi bisapmi nin do nibi.”

³⁵ Yanba Yesu da yoyigit, “Nak naga egip egip dakon bret. Amin kinda nagon apjak kan, jap do ae sanbehek dima akdisak, ae amin kinda nak nandan gadan namjak kan, pakbi do ae sanbehek dimasi akdisak.

³⁶ “Nak yan dayit, ji nak kili nandawit mani sigin dima nandan gadan nama. ³⁷ Dat da minat amin morapyo namisak unun da nagon apdan. Amin morap nagon aban aripmi dima yolbo kini. ³⁸ Nido nak naga dakon galaktok yolek Kwen Kokup da dima pigim. Namun da nak yabekgit nak unun dakon galaktok yol do pigim. ³⁹ Datno nak yabekban pigim unun dakon galaktok unun yan: Nak Datno da amin kili namgut unun kinda dima yipbo pasiljak. Mibi gildaron kisisi pabo pidoni. ⁴⁰ Datno dakon galaktok unun yan: amin morap Monji kanek nandan gadan imni, unun kisisi egip egip dagok dagogi mini do amin ani do nandisak. Ae mibi gildaron kisisi pabo pidoni do nandisak.”

⁴¹ Yesu da nak naga bret Kwen Kokup da pigim yan yagit do Juda amin da nandaba yokwi tok an iminek gen morapmi yawit. ⁴² Yan yawit, “On Yesu, Josep dakon monji gin, ma? Meni ae datni unun nandan yomaman. ‘Nak Kwen Kokup da pigim’ yan nianon da yosok?”

⁴³ Yanba Yesu da yoyigit, “Ji nandaba yokwi tok anek disi gen gen dima abit. ⁴⁴ Dat da nak yabekban pigim. Amin kinda iyi da galak togon nagon aripmi dima apjak. Dat da nandak nandakni antagap aban nagon tagi opjak. Ae mibi gildaron nak da kimoron nan abo pidokdisak. ⁴⁵ Kombi amin da papiakon gen yan ton: ‘Pinjkop da minat amin morapyo yoyindetdisak.’

Amin morap Dat dakon gen do mirak panek nandak nandak pan unun nagon oban. ⁴⁶ Miktim amin kinda da Dat dimasi kagit. Amin unun Pinjkop gat egipgumal da apgut unun dagan Dat kagit. ⁴⁷ Nak asisi dayisat, nandan gadat asak amin unun egip egip dagok dagogi mini do amin asak. ⁴⁸ Nak naga egip egip dakon bret. ⁴⁹ Babikji miktim kibiri timon mana nawit unun kimak mudawit. ⁵⁰ Mani bret Kwen Kokup da pigit, amin da unun nanek aripmi dima kimotni. ⁵¹ Nak egip egip dakon bret Kwen Kokup da pigim. Amin kinda unun bret nosak kan, egip egip dagok dagogi mini egipjak. Bret unun yomdisat unun naga dakon sabamno, miktim amin da egip egip abidoni do yomdisat.”

⁵² Yan yanban Juda amin da iyi gin gen emat madepsi anek yawit, “Unun amin nianon da sabamni niban none?”

⁵³ Yanba Yesu da yan yoyigit, “Asisi dayisat, ji Amin Dakon Monji dakon sabam ae yawiyo dima noni kan, jikon egip egip dima tan damjak. ⁵⁴⁻⁵⁵ Sabamno unun jap bamisi ae yawino unun pakbi bamisi, do amin kinda nak dakon sabamno ae yawino nosak kan, egip egip dagok dagogi mini egipjak. Anakwan mibi gildaron kimoron nan abo pidosak. ⁵⁶ Nak dakon sabamno ae yawino nosak amin unun nagon egakwan nak unun aminon

egipberj. ⁵⁷ Dat egip egipmi torj da nak yabekban pigim. Uñun egisak do anjek nak egisat. Uñun da tilak nak egisat do anjek nak nosak amin uñun kisi egipjak. ⁵⁸ Bret on dasi Kwen Kokup da pigit. Kalip babakji bret uñun nanj egek don kimakgwit. On bret uñuden dima. Amin kinda bret on nosak kanj, uñun amin egip egip dagok dagogi mini egipjak.”

⁵⁹ Yesu gen on Kapaneam kokupmon Juda amin da muwut muwut yutnon egek amin yoyinj degek yagit.

Egip egip dagok dagogi mini dakon gen

⁶⁰ Yesu da gen uñun yanban nandanek panjetni morapmi da yanj yawit, “Gen on yosok uñun jigisi. Namin da aripmi abidosak?”

⁶¹ Panjetni da gen uñun do yanba yokwi tok aba buri pindagek yanj yoyigit, “Gen uñun do nandan gadatji wital kisak, ma? ⁶² Ji kanakwa Amin Dakon Monji kalip egipgut kokupmon aeni tobil wigisak kanj, ji nianj nandani? ⁶³ Telagi Wup da iyi amin egip egip dagok dagogi mini yomisak. Amin da iyi egip egip dagok dagogi mini aripmi dima timitni. Gen dayisat uñun da Wup egip egip damisak uñun jikon anjabisak. ⁶⁴ Mani jikon da amin diwari nandan gadat dima anj.” (Nandan gadat dima awit amin uñun Yesu da pini wasanjek agiron da kili nandan yominj mudagit. Ae namin da uwal da kisiron yipjak uñun kili nandanj ingut.) ⁶⁵ Yesu da sanberjek yanj yagit, “Mibili yanj do nak yanj kili dayigim, ‘Amin kinda Dat da dima antagap asak kanj, nagon aripmi dima opjak.’”

⁶⁶ Yesu da gen uñun yoyinban panjetni diwari tobil kinjek Yesu sanberjek dima yolgwit.

⁶⁷ Yanj anjakwa Yesu panjetni 12 kabi yanj yoyigit, “Ae jiyo kisi nepmanj dek kikanj?”

⁶⁸ Yoyinban Saimon Pita da kobogi yanj iyigit, “Amin Tagi, nin naminon kinerj? Gak dakon gen da egip egip dagok dagogi mini nimisak. ⁶⁹ Nin nandanj gadat anjek yanjsi nandanmanj, gak Pinjkop dakon Telagi Amini.”

⁷⁰ Yanban Yesu da yoyigit, “Nak ji 12 kabi manjigim, mani ji kabikon da kinda uñun Sunduk yombem.” ⁷¹ (Uñun Judas, Saimon Iskariot dakon monji do yagit. Uñun panjetni 12 kabikon nani kinda, mani uñun bin amin do Yesu uwal da kisiron yipgut.)

7

Imal Yut Kaberj Bilagon Yesu Jerusalem kigit

¹ Uñun da kwenon Yesu Galili Provinskon gin agipgut. Juda amin da Yesu si anjatno kimotjak yanj nandawit, do Judia Provinskon agip do dima nandagit. ² Juda amin dakon Imal Yut Kaberj Bilak uñun dakon bisap kwanj tanjakwan ³ Yesu dakon padik padikni da yanj iyiwit, “Gak on kokup yipmanjek Judia Provinskon kinjek wasok tapmimi torj anjaki panjetgoni da koni. ⁴ Amin kinda amin morapmi da nandanj imni do nandisak kanj, yo pasili dima asak. Gak yanj asal do amin morapmi da dabilon abi koni.” ⁵ (Padik padikniyo kisi dima nandanj gadanj ingwit do gen uñun yawit.)

⁶ Yanba Yesu da yoyigit, “Ji galak tokjikon tagi agipni, mani nak dakon bisap uñun dima kwanjak. ⁷ Miktim amin morap da ji nandaba yokwi tok aripmi dima anj damni, mani nak anjak yokwi anj uñun do yanj kwok asat, do uñun do nandaba yokwi tok anj namanj. ⁸ Ji jap noknok bisap madep do Jerusalem kini. Nak dakon bisap dima ak, do naga dima kikerj.”

⁹ Gen uñun yanj yanjek Galili Provinskon sigin egipgut.

¹⁰ Mani padik padikni jap noknok bisap madepmon kinj mudanjakwa noman da dima, pasilikon da buñon don kigit. ¹¹ Uñun bilak bisap madepmon Juda amin dakon kila amin da Yesu wisinjek yanj yawit, “Uñun amin dukwan egisak?”

¹² Yanj yanjakwa amin kabi madep Jerusalem egipgwit da gen pisigon da gen yawit. Diwari da “Uñun amin tagisi” yanj yawit. Ae diwari da “Dima, uñun amin top panjekwaldak” yanj yawit. ¹³ Mani Juda amin dakon kila amin do pasalek mibilni noman dima yawit.

¹⁴ Jap noknok bisap madep binapgwan Yesu unun Telagi Yut Madep unun da nagalon pigek amin yoyiŋ dekgit. ¹⁵ Anjakwan Juda amin dakon kila amin da geni unun nandan wuripdagek yanŋ yawit, “On amin papia yut dima wigek nandak nandak madep dukon pagit?”

¹⁶ Yanŋ yanŋba yoyigit, “Gen unun dayiŋ dekdad unun naga dakon gen dima. Pinŋkop yabekban pigim unun dakon gen nanŋ dayisat. ¹⁷ Amin kinda Pinŋkop dakon gen guramitjak kanŋ, unun da geno dakon mibili tagi nandisak. Pinŋkop dakon gen nanŋ yosot, bo naga da nandak nandagon da yosot unun tagi kokwinitjak. ¹⁸ Amin kinda iyi dakon gen yosok, unun amin iyi man madep pak do yosok. Mani amin kinda yabet amini man madep pasak do nandisak unun amin topni mini, amin kilegisi. ¹⁹ Kalip Moses da gen teban damgut, mani jikon da amin kinda da unun gen teban dima guramikdak. Ji nak nido nikba kimokgeŋ do nandanŋ?”

²⁰ Yanŋban kobogi yanŋ iyiwit, “Konŋ kinda gagon egisak. Namin da gikban kimokgi do nandisak?”

²¹ Yanŋba Yesu da yanŋ yoyigit, “Nak wasok tapmimi tonŋ kalonŋ kinda agim unun do wiripdakgwit. ²² Kalip Moses da monjisi dakon giptim mandak dakon anpak ani do dayigit. (Asi, Moses iyi dima wasanek agit, babakji Abraham da wasanek agit.) Ji Moses dakon gen teban yolek monjisi dakon giptim Sabat bisapmon kisi mandanŋ. ²³ Ji Moses dakon gen teban dima yapni do anek monjisi dakon giptimni Sabat bisapmon kisi mandanŋ gin. Ji yanŋ anŋ, do nak da Sabat bisapmon amin kinda anmilip agim unun do butjap nido nandanŋ namaŋ? ²⁴ Ji dabil dagin pindagek nandanŋ kokwin anŋ. Yo morap kokwin agak bamisi ani kanŋ unun tagisi.”

Yesu unun nianŋen amin kinda?

²⁵ Jerusalem kokup papmon amin diwari da yawit, “On amin nanŋ kila amin da anjakba kimotjak do nandanŋ, ma? ²⁶ Kabit, nomansi agek gen yanjakwan gen kinda dima iyanŋ. Kila amin da asi unun Kristo yanŋ nandanŋ imanŋ? ²⁷ Unun amin kokupni unudon yanŋ nandanŋ imamanŋ. Kristo apjak bisapmon amin da dukon amin kinda yanŋ dima nandanŋ imdanŋ.”

²⁸ Yanŋ yanŋakwa Yesu unun Telagi Yut Madep da nagalon amin yoyiŋ degek gen papmon da yanŋ yagit, “Ji nak dakon mibilno ae kokupno dukwan tosok unun nandanŋ. Mani nak naga da galak togon dima pigim. Datno nak yabekban pigim unun topni minisi. Ji unun dima nandanŋ imanŋ, ²⁹ mani nak unun gat egipgumak, ae unun da nak yabekban pigim, do unun nandanŋ imisat.”

³⁰ Gen unun yanŋban nandanŋek dam tebanon yip do awit, mani bisapni dima agit do amin kinda da dima abidagit. ³¹ Amin morapmi da nandanŋ gadanŋ imiŋek yanŋ yawit, “Amin kinda da don abiŋek on amin da wasok tapmimi tonŋ asak unun yapmanek morapmisi asak? Aripmi dima, do on Kristo bo?”

Yesu abidok do obip amin yabekgwit

³² Amin da Yesu do gen piŋigon da yanŋ nandat anŋ imiŋakwa Parisi amin da nandawit. Nandanŋek mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat Parisi amin gat da Yesu abidok do obip amin yabekgwit. ³³ Anjakwa Yesu da gen yanŋ yagit, “Nak bisap piŋipmisok ji gat egek yabekban pigim aminon tobil wigikeŋ. ³⁴ Wigapbo ji nak wisikdanŋ, mani dima nandakdanŋ. Ae nak da kokup egipbenŋ unudon ji aripmi dima wigikdanŋ.”

³⁵ Yanŋban Juda amin dakon kila amin da notni yoyiŋ yoyiŋ anek yanŋ yawit, “Unun dukwan kiŋakwan dima koneŋ do yosok? Juda amin notnin Grik amin kabikon ekwanŋ unudon kiŋek Grik amin yoyiŋ detjak do yosok? ³⁶ Unun da yanŋ yak, ‘Wigapbo ji nak wisikdanŋ, mani dima nandakdanŋ.’ Ae ‘Ji nak da kokup egipbenŋ unudon aripmi dima wigikdanŋ’ yanŋ yak. Gen unun nianŋon da yak?”

Yesu da pakbi egip egipmi tonŋ do yagit

7:15: Mt 13.54; Lk 2.47 7:16: Jn 12.49; 14.10 7:18: Jn 8.50 7:19: Ya 7.53; Ro 2.21-24 7:20: Jn 8.48; 10.20
7:22: WW 17.9-13; MS 12.3 7:23: Jn 5.8-10,16 7:27: Jn 7.41; 9.29 7:28: Mt 11.27; Jn 8.55 7:30: Jn 7.44
7:34: Jn 8.21; 13.36

³⁷ Jap noknok bisap madep egipgwit unun dakon mibi gildat unun bisap madepsi. Unun bisapmon Yesu da pidan agek gen papmon da yan yagit, “Amin kinda pakbi do asak kan, nagon abinek nosak. ³⁸ Amin kinda nak nandan gadan namjak kan, Pin kop gen da yosok unun da aripmon burikon da pakbi morapmi egip egipmi tonj dasi pak anaj kikkisak.” ³⁹ (Yesu nandan gadan imni amin da don Telagi Wup abidoni do gen unun yagit. Unun bisapmon Yesu man madep dima pagit, do Telagi Wup dima yobi.)

Amin da waser ki kabi bamot awit

⁴⁰ Amin diwari da Yesu da gen yagit unun nandanek yan yawit, “Asisi, on Kombi Amin Pin kop da yabekban miktimon pisak do yagit oni.”

⁴¹ Yanjakwa diwari da yawit, “On amin unun Kristo.”

Ae diwari da yawit, “Dima. Kristo unun Galili Provinskon da dima altosak. ⁴² Pin kop da papiakon gen yan tosok: Kristo unun kila amin madep Dewit dakon yawi diwat kabikon da altosak. Unun kalip Dewit da egipgut kokup Betlehem unudon altokdisak.” ⁴³ Amin da Yesu do nandak nandak yan panek waser ki kabi bamori awit. ⁴⁴ Diwari da dam tebanon yip do nandawit, mani amin kinda da dima abidagit.

Kila amin da Yesu dima nandan gadan imgwit

⁴⁵ Obip amin unun tobil mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat Parisi amin garon kwa yan yoyiwit, “Ji nido unun amin dima abidan awer?”

⁴⁶ Yanba obip amin da yoyiwit, “Amin kinda da unun amin da gen yosok unuden kinda dima yagit.”

⁴⁷ Yanba Parisi amin da yoyiwit, “Ji kisi bo pankewalak? ⁴⁸ Kila amin kinda bo Parisi amin kinda da unun amin dimasi nandan gadan imgut. ⁴⁹ Unun amin kabi madep gen teban dima nandaba pisosok, do Pin kop da unun amin kabi jobit timitni do yagit.”

⁵⁰ Nikodemus, unun kalip Yesukon kigit, unun kila amin gat Parisi gat da kabikon nani kinda. Unun da yan yoyigit, ⁵¹ “Gen tebanin da yan yosok, Amin kinda iyi dakon mibilni dima yanban nandanek isal dogin yokwi al yan aripmi dima iyigi.”

⁵² Yan yanban iyiwit, “Gak kisi Galili amin, ma? Gak Pin kop da papiakon gen tonj unun pakyanji manjinek nandaki kan, kombi amin kinda Galili Provinskon da aripmi dima altokdisak yan nandakdisal.”

Minjat kinda yokwi agit unun Yesukon anaj apgwit

⁵³ Yan iyajakwa amin kisi yutnikon kin kin awit.

8

¹ Mani Yesu flerj Olipmon wigigit. ² Wisa dagokdosi aeni Telagi Yut Madep da nagalgwan pigakwan amin morapmi iyikon apgwit. Abinjakwa Yesu pabin yigek amin yoyin dekgit. ³ Anjakwan gen teban yoyindet gat Parisi amin gat da minjat kinda abidan anapgwit. Amin da kanjakwa unun minjat da yumabi agit. Anabin amin da dabilon yipba ⁴ agakwan Yesu yan iyiwit, “Yoyindet, on minjat da yumabi si anjakwan amin da kan. ⁵ Gen tebanon Moses da gen kinda yagit unun yan: minjat unuden tipban anakba kimotjak. Gak da unun do nian nandisal?” ⁶ Yesu da gen yokwi kinda yanban gen pikon yipner yan nandanek ankewalgwit. Mani Yesu gawak pige kisi da miktimon kilda mandagit.

⁷ Anjakwan gen sigin iyinjakwa pidanek yan yoyigit, “Jikon da amin kinda yokwi kinda dima agit kan, unun amin da mibiltok minjat da kwenon tip anajak.” ⁸ Yan yanek aeni gawagek miktimon kilda mandagit. ⁹ Gen unun yanban nandanek amin iyi kalon kalon kin kin awit. Bilakni morapmi amin da mibil tanek kinjakwa bilakni kalonisok amin da bunon kiwit. Kin mudajakwa Yesu iyi gin egakwan minjat unun inamnikon akgit. ¹⁰ Agakwan Yesu pidan agek yan iyigit, “Minjat, amin morap unun dukwan ker? Amin kinda gen pikon gep do dima akdak on?”

7:37: MS 23.36; Ais 55.1; Jn 4.14 7:38: Ais 58.11 7:39: Jn 16.7; 20.22; Ya 2.4 7:40: Jn 6.14 7:41: Jn 1.46
7:42: Kap 89.3-4; Mai 5.2 7:46: Mk 1.22 7:48: Jn 12.42 7:50: Jn 3.1-2 7:52: Jn 7.41-42 8:5: MS
20.10; GT 22.22-24 8:7: GT 17.7

¹¹ Yanban miñat da yagit, “Amin tagi, amin kinda dima akdak.”

Yanban Yesu da iyigit, “Nakyo kisi gen pikon dima gepben. Gak kin aego yo yokwi dima aki.”

Yesu unun miktim dakon terjenji

¹² Yesu da miñat aminyo yan yoyigit, “Nak naga miktim dakon terjenji. Amin kinda nak noljak kan, unun amin pilin tukgwan dima agipjak. Egip egip dakon terjenji da unun aminon tosak.”

¹³ Yan yanban nandajek Parisi amin da Yesu yan iyiwit, “Gak gaga nan jonigek gaga do yankwok asal, do nandano bami dima asak.”

¹⁴ Yanba Yesu da gen kobogi yan yoyigit, “Unun asi, nak naga jonigek yankwok asat. Nak dukwan da apgum ae dukwan kiken unun nandisat, do yankwok asat unun bamisi yosot. Mani nak dukwan da apgum ae dukwan kiken unun ji dima nandaj. ¹⁵ Ji amin kokwin an unun miktim da anpagon kokwin an. Nak amin kinda dima kokwinikdat.

¹⁶ Mani nak amin kokwin abom tam bamisi kokwinikgom. Nido nak naga gin amin kokwin dima asat, Datno nak yabekban pigim unun da nak anpuluganban kokwin amak.

¹⁷ Ji da gen tebanon gen yan tosok, Amin bamori da gen kalonji nanjin yankwok amal kan, unun da gen bami asak. ¹⁸ Nak naga nan jonigek naga do yankwok asat, ae Dat nak yabekban pigim ununyo kisi nak nan jonigek yankwok asak.”

¹⁹ Yanban Parisi amin da yan iyiwit, “Datgo dukwan egisak?”

Yanba yoyigit, “Ji nak dima nandaj namañ, ae Datno kisi dima nandaj iman. Nandaj namañ tam, Datnoyo kisi tagi nandaj ibam.”

²⁰ Yesu unun Telagi Yut Madep dakon buri kinda paret yopgwit unudon egek amin yoyin degek gen unun yagit. Mani bisapni dima agit, do amin kinda da dima abidagit.

Yesu da iyi kisak kokupmon aripmi dima kini do yagit

²¹ Yesu da sanbenek amin yan yoyigit, “Nak depman kiko ji nak wisikdan, mani yokwisi tan daminakwa kimotdan. Nak da kikeron aripmi dima apni.”

²² Gen yan yanban nandajek Juda amin da iyi gin yan yawit, “‘Nak kikeron aripmi dima apni’ yan unun nido yosok? Iyi nan anagek kimot do yosok?”

²³ Yanba Yesu da yan yoyigit, “Ji migon amin. Nak kwen amin. Ji miktim amin, mani nak miktim amin dima. ²⁴ Yan do, kili dayit, ji yokwisi tan daminakwa kimotdan. Ji nak Unun Amin yan dima nandaj gadan namni kan, yokwisi tan daminakwa kimotdan.”

²⁵ Yanban iyiwit, “Gak namin?”

Yanba Yesu da yoyigit, “Nak kili dayigim da dayin anan obisat. ²⁶ Ji dakon anpak kokwinigek gen morapmisi tagi yoken. Mani Amin nak yabekban pigim unun top dima yosok. Gen morap unun yanban nandagin unun ban miktim aminon yan tenjesot.”

²⁷ Gen unun yoyinakan Datni do yosok yan dima nandawit, ²⁸ do Yesu da yan yoyigit, “Ji Amin Dakon Monji anenagek nak Unun Amin yan nandaj namdan. Unun bisapmon nak naga da nandak nandagon yo dima asat yan nandakdan. Dat da nayin dekgit unun banjin yosot yan nandakdan. ²⁹ Nak yabekban pigim amin unun nak gat ekwamak. Bisapmi bisapmi nak Dat dakon galaktok yoldat, do dima nepman dekdak.” ³⁰ Gen unun yanakan gin amin morapmi da nandajek nandaj gadan imgwit.

Gen bami da amin pulugan yopdisak

³¹ Yesu da Juda amin nandaj gadan imgwit yan yoyigit, “Nak dakon gen guramitni kan, nak dakon pandetnoni bamisi egipdan. ³² Yan egek gen bami nandaj pisanba unun da pulugan depdisak.”

³³ Yanban yan iyiwit, “Nin Abraham dakon babikni kabi ekwaman. Nin bisap kindakon amin kinda dakon oman monjini dima egipguman. Do nianon da amin taginin da kisiron da pulugan kiner do yosol?”

8:11: Jn 5.14 8:12: Ais 49.6; Jn 1.4-9; 9.5; 12.46 8:14: Jn 5.31-32; 7.28 8:15: Jn 12.47 8:16: Jn 5.30; 8.29
8:17: GT 19.15 8:18: 1Jn 5.9 8:20: Jn 7.30 8:21: Jn 7.34; 13.33 8:23: Jn 3.31 8:28: Jn 3.14 8:33:
Mt 3.9

³⁴ Yanba Yesu da gen kobogi yan yoyigit, “Nak asisi dayisat, amin morap yokwi an unun yokwi dakon oman monjini ekwan. ³⁵ Oman monji amin yuri kinda gat toktogisi dima ekwan. Monji dagin toktogi ekwan. ³⁶ Yan do, Monji da pulugan depjak kan, ji wagisi pulugan depbi.

³⁷ “Ji Abraham dakon amin kabi yan nandan damisat. Mani nak dakon gen abidok do dima nandan, do nikba kimokgen do nandan. ³⁸ Datno da yo morap noligit unun do dayisat. Ae datji da anpak ani do dayigit, ji unun ban an.”

³⁹ Yanban nandaneke Juda amin da yan iyiwit, “Datnin unun Abraham.”

Yan yanba Yesu da yoyigit, “Ji asi Abraham dakon monjini tam, Abraham da iyi anpak agit unun ban abam. ⁴⁰ Pin kop da gen bami morap yanban nandagin unun ban dayisat. Anapbo ji nak nikba kimokgen do nandan. Abraham yan dima agit. ⁴¹ Ji datji dakon anpak unun ban an.”

Yanban iyiwit, “Nin gwamda dima. Datnin unun Pin kop kalon gin.”

⁴² Yanba Yesu da yan yoyigit, “Nak Pin kop gat egipgumak da pigim. Nak naga da galak togon dima pigim. Pin kop da yabekban pigim, do Pin kop unun asi Datji tam, ji da nak do but dasi galak tan nabam. ⁴³ Gen yosot unun ji da dima nandaba pisosok. Nido geno abidok do dima nandan. ⁴⁴ Ji datji Sunduk unun dakon monjini egek galaktokni yol do tagisi nandan. Kalipsi wasok wasogikon amin dapdap kinda egipgut. Gen bami unun iyikon dima tosok, do gen bami unun dima yoldak. Unun top gen dakon datni egisak, do iyi dakon gen yanek top yosok. ⁴⁵ Mani nak gen bami yosot, ae ji geno do nandaba bami dima asak. ⁴⁶ Nak yokwi asat yan nandan, ma? Yan nandan kan yokwi asat unun ji da tagi antente an. Mani gen bami yosot kan, nido geno do nandaba bami dima asak? ⁴⁷ Pin kop dakon amin ekwan unun da gen morap yosok unun nandan. Mani ji Pin kop dakon amin dima ekwan, do geni dima nandan.”

Yesu gat Abraham gat dakon gen

⁴⁸ Yesu da gen yan yanban Juda amin da yan iyiwit, “Gak Samaria amin kinda, kon kinda da gak da buron egisak. Unun gen bami yoman?”

⁴⁹ Yanba Yesu da yoyigit, “Nak da buron kon kinda dima egisak. Nak da Datno nandabo wukwan iminapbo, ji da nak do nandaba pisak. ⁵⁰ Amin da nandaba wukwan namni do pi dima asat. Amin kinda gen kokwin amin egisak, unun da mano wukwisi tosak do pini asak. ⁵¹ Nak asisi dayisat, amin kinda da nak dakon gen guramitjak kan, unun amin dimasi kimotjak.”

⁵² Yanban nandaneke Juda amin da Yesu yan iyiwit, “Yan yanaki gak da buron kon kinda asisi egisak yan si nandaman. Abraham gat kombi amin gat unun kisi kili kimakgwit, mani gak da yosol ‘Amin kinda da nak dakon gen guramitjak kan, unun amin dimasi kimotjak.’ ⁵³ Gak datnin Abraham unun yapmandat yan nandisal, ma? Abraham gat kombi amin gat kili kimakgwit. Gak nianen amin kinda yan nandisal?”

⁵⁴ Yanba Yesu da yan yoyigit, “Nak amin da nandaba wukwan namni do pi aben kan, mano pinbisi asak. Mani Datno da mano madepsi tosak do pini asak. Ji da Datno do unun nin dakon Pin kop yan yon. ⁵⁵ Ji unun dima nandan iman, mani nak nandan imisat. Nak naga dima nandan imisat yan yoken kan, ji yombem gin top amin aken. Mani nak nandan iminek geni guramikdat. ⁵⁶ Babikji Abraham unun nak dakon bisap kok do tagisi nandagit. Unun kanek but kwaktok nandagit.”

⁵⁷ Juda amin da gen unun yanban nandaneke yan iyiwit, “Gak dakon bilakgo 50 dima anakan gak da nak Abraham kagin yan yosol, ma?”

⁵⁸ Yanba Yesu da yan yoyigit, “Nak asisi dayisat, Abraham dima altanakwan nak kili egipgum da egisat.”

⁵⁹ Yan yanakan tip timigek anakan kimotjak do nandawit. Mani Yesu unun pasilek Telagi Yut Madep dakon nagal yipmanek wanga kigit.

9

Amin dabili mini kinda dakon gen

¹ Yesu kosit agek amin dabili mini kinda menji da yanj ayalagit kagit. ² Kanjakwan panjetni da yanj iyiwit, “Yoyijdet, namin da yokwi aban on amin dabili mini da altagit. Iyi agit bo menji datniyo da agimal?”

³ Yanjba Yesu da yoyigit, “On amin iyi yokwi agit bo ae menji datniyo da yokwi agimal unun do dima. Piŋkop da wasok kinda on aminon noman aban amin da koni do dabili mini altagit. ⁴ Piŋkop da nak yabekban apgum unun dakon pini gildat kalba aneŋsi. Pilin tokdisak. Amin kinda da kalbi pi aripmi dima asak. ⁵ Nak miktimon egisaron nak naga on miktim dakon tenjenji.”

⁶ Yesu gen unun yanjek miktimon ilip sulek miktim gat dagapmikban nejak aban dabili mini amin da dabilon wiririkgit. ⁷ Yanj anjek iyigit, “Gak kiŋ Silom Pakbi idapmon pakbi soki.” (Silom dakon mibili unun “Yabekbi.”) Dabili mini amin unun kiŋ pakbi soŋ dabili siŋtanjakwan yomanikon apgut.

⁸ Apban kokup isalni gat ae yo do bisit yanjakwan kawit amin gat da yanj yawit, “On amin unun kalip yigek amin da monenji imni do bisit yoyigit unun amin bo?”

⁹ Diwari da yawit, “Asi, on unun amin.” Anjakwa diwari da yawit, “Kagimanj amin unun yombem, mani on unun amin dima.”

Yanj yanjakwa amin unun iyi yanj yoyigit, “Nak unun mani.”

¹⁰ Yanjban iyiwit, “Nianŋsi anjek dabilgo kilek tak?”

¹¹ Yanjba gen kobogi yanj yoyigit, “Amin kinda mani Yesu yanj iyanj unun da miktim ban nejak wasanek dabilnokon wiririgek yanj nayik, ‘Gak kiŋ Silom Pakbi idapmon pakbi soki.’ Yanj nayanban kiŋ pakbi soŋek dabilno kilek tanban yo pindat.”

¹² Yanjban iyiwit, “Unun amin dukwan egisak?”

Yanjba yoyigit, “Nak dima nandisat.”

Parisi amin da dabili siŋtagit amin unun dakon geni yawit

¹³ Amin dabili mini egipgut da siŋtagit unun iyinj ananj Parisi aminon kiwit. ¹⁴ Yesu da miktim ban nejak wasanek dabilnikon wiririkban siŋtagit unun Sabat bisapmon agit. ¹⁵ Unun do anjek Parisi amin da aeni iyiwit, “Dabilgo nianŋsi anjek kilek tanban siŋtal?”

Yanjba yagit, “Unun da nejak dabilnokon wiririkban pakbikon suganek siŋtat da yo pindakdat.”

¹⁶ Yanjban Parisi amin diwari da yanj yawit, “Unun amin Sabat dakon gen teban yapmandak, do Piŋkop da dima yabekban apgut, yanj nandamanj.”

Mani diwari da yawit, “Unun yokwi pakpak amin tam wasok tapmimi ton yanj dima aban.” Parisi amin gen bamori yanj yanjek wasenji ki kabi bamori awit.

¹⁷ Aeni dabili siŋtagit amin yanj iyiwit, “Unun amin wasok aban dabilgo siŋtak amin do nianjen amin kinda yanj nandisat?”

Yanjba yagit, “Unun kombi amin kinda.”

¹⁸ Juda amin da unun amin dabili mini egipgut da siŋtagit unun do nandaba bami dima agit. Yanj nandawit do unun amin dakon menji datniyo apjil do gen yipgwit. ¹⁹ Gen yipba kwan apbal yanj yoyiwit, “Asi on monji jil dakon? Dabili mini altagit yanj yomal amin on unun? Yanj kan nian anjek dabili kilektak?”

²⁰ Yoyijba menji datniyo da yanj yoyigimal, “Asi, on monji nit dakon, dabili mini nan menji da yanj ayalagit. ²¹ Mani nianjon da dabili siŋtak unun nit dima nandamak. Ae namin da dabili aban pisak, ununyo kisi nit dima nandamak. Unun amin madep kili agit, do iyinan iyinba kobogi tagi dayisak.” ²² Juda amin dakon kila amin da gen teban kinda yanj yipgwit, Amin kinda da Yesu unun Kristo yanj yosak kan, unun amin Juda amin da muwut muwut yutnon dimasi wigisak. Gen teban yanj yipgwit, do menji datni da Juda

amin do pasalek yaŋ yagimal, ²³ “Uŋun amin madep kili agit, do iyi naŋ iyinba kobogi dayisak.”

²⁴ Kalip dabili mini egipgut amin uŋun ae kosiri kinda gat iyinba opban yaŋ iyiwit, “Piŋkop man madep iminek yaŋ teban tok tebaisi kinda anek gen bami gin yoki. Uŋun amin uŋun yokwi pakpak amin kinda yaŋ nandamaŋ.”

²⁵ Yaŋba amin uŋun da gen kobogi yaŋ yoyigit, “Uŋun amin uŋun yokwi pakpak amin kinda bo dima uŋun dima nandisat. Mani yo kalonji nandisat, uŋun nak dabilno mini egipgum da abisok sijtosot.”

²⁶ Yaŋban iyiwit, “Uŋun da nianŋsi angamik? Nianjon da dabilgo sijtak?”

²⁷ Yaŋba yoyigit, “Nak kili dayiko dima nandayin. Ae nido sigin nandak do yon? Ji kisi paŋdetni egip do anek yon, ma?”

²⁸ Yaŋba yokwi tok an iminek gen yaŋ iyiwit, “Gak uŋun amin dakon paŋdetni, mani nin Moses dakon paŋdetni ekwamaŋ. ²⁹ Piŋkop da Moses gen iyigit yaŋ nandamaŋ, mani uŋun amin dukwan da apgut uŋun nin dima nandamaŋ.”

³⁰ Yaŋ yaŋba yoyigit, “Ji da gen ŋwakŋwarisi kinda yon. Uŋun amin da dabilno anmilip ak, mani ji da ‘uŋun amin dukwan da apgut uŋun nin dima nandamaŋ’ yaŋ yon.”

³¹ Piŋkop da yokwi pakpak dakon geni dima nandaŋ yomisak yaŋ nandamaŋ. Mani amin galaktokni yolek gawak iman amin uŋun geni nandaŋ yomisak. ³² Amin kinda dabili mini meŋi da yaŋ anlagit naŋ amin kinda da wasok aban dabili pisagit yaŋ kinda dima nandagimaŋ. Miktim wasok wasogikon da egi anan obinek abisok ekwamaŋon gen bin kinda yaŋ dima nandamaŋ. ³³ Uŋun amin Piŋkop da dima yabekban apgut tam, yo kinda aripmi dima aban.”

³⁴ Yaŋban Parisi amin da uŋun gen nandaneŋ yaŋ iyiwit, “Meŋgo da gak anlagiron da abisok ekwamaŋon yokwigo madepsi taŋ gamgwit da taŋ gamaŋ, do gak nido nin niyin dekdal?” Yaŋ yanek yolba wanga abigigit.

Nandaŋ gadatni mini amin uŋun dabili mini yombem

³⁵ Yesu da yolba abigigit dakon gen uŋun nandaneŋ wisin kaŋ yaŋ iyigit, “Gak Amin Dakon Monji nandaŋ gadaŋ imisal bo dima?”

³⁶ Yaŋban yaŋ iyigit, “Amin tagi, Amin Dakon Monji uŋun namin? Nayinbi uŋun amin nandaŋ gadaŋ ibeŋ.”

³⁷ Yaŋ yaŋban Yesu da yaŋ iyigit, “Gak uŋun amin kili kal. Gen gayisak amin uŋun mani.”

³⁸ Yaŋban amin uŋun da yaŋ iyigit, “Amin Tagi, nak nandaŋ gadaŋ gamisat.” Yaŋ yanek gawak imgut.

³⁹ Anakwan Yesu da yaŋ yagit, “Nak miktimon gen kokwin ak do pigim. Yaŋdo, dabili mini amin uŋun sijtoni, ae dabili sijton amin uŋun dabili mini ani.”

⁴⁰ Parisi amin diwari kapmatjok akgwit uŋun da gen uŋun nandaneŋ yaŋ iyiwit, “Nin kisi dabilnin mini ekwamaŋ yaŋ yosol, ma?”

⁴¹ Yaŋba Yesu da yaŋ yoyigit, “Ji dabilji mini ekwan tam, yokwisi mini. Mani ‘dabilnin ton’ yaŋ yon, do yokwisi dakon gen uŋun sigin taŋ damin anan kisak.”

10

Yesu uŋun sipsip kila amin tagisi

¹ Yesu da sanbeneŋ yaŋ yagit, “Nak asisi dayisat, amin kinda sipsip dam dakon wigat naŋ dima pikek kosit ŋwakŋwarikon da dam irak pigisak kaŋ, unuden amin uŋun kabo noknok ae amin dapmanek yoni gwayan amin. ² Mani wigat naŋ pigisak amin uŋun sipsip dakon kila amin. ³ Wigat kila amin da uŋun amin do yoma witald iban pigisak. Pigi sipsipni kalon kalon dakon mani yaŋban tegi nandaneŋwa mibiltan yoban wanga kwan. ⁴ Kisisi wanga kin mudaneŋwa sipsip kila amin da mibiltan yoban tegi nandaŋ iman, do bujon yol anan kwan. ⁵ Sipsip da amin ŋwakŋwari dima yolgan. Tegi dima nandaŋ iman

do yaŋ yoban sipsip si pasal kiŋ mudonj.”⁶ Yesu da tilak gen unjun yaŋban dima nandaba pisagit.

⁷ Dima nandaba pisagit do Yesu da aeni yoyigit, “Nak asisi dayisat, nak naga sipsip dam dakon wigat. ⁸ Amin morap mibiltok apgwit unjun kabo noknok ae amin dapmanjek yoni gwayaŋ amin. Mani sipsip da geni dima nandaŋ yomgwit. ⁹ Nak naga wigat. Amin kinda nagon abiŋek damon pigisak kaŋ, Piŋkop da yokwikon naŋ abidokdisak. Anjakwan unjun amin damon pigi ae waŋga kiŋ gin aŋek jap do aripmi dima akdisak. ¹⁰ Kabo noknok unjun yo kinda do dima abisak. Unjun sipsip kabo timit do, ae dapban kimotni do, ae paŋupbal ak do abisak. Mani nak yaŋ do dima abisat. Nak wadak wadagi mini tagisi egipni do abisat.

¹¹ “Nak naga sipsip dakon kila amin tagisi. Sipsip dakon kila amin tagisi unjun iyi dakon egip egip paregek sipsipni paŋpulusok. ¹² Sipsip dakon kila amin yokwi monej do nandaŋek pi asak unjun sipsip dakon ami dima, do joŋ piŋan abisak bisapmon si pasalek sipsip yopmaŋ kisak. Yopmaŋ kiŋakwan joŋ piŋan da obiŋ sipsip dapmaŋ nok do anjakwan waserj kwaŋ. ¹³ Unjun amin tomni timit dogin nandisak do yaŋ asak. Sipsip tagi egipni do dima nandisak.

¹⁴⁻¹⁵ “Nak naga sipsip dakon kila amin tagisi. Datno da nak nandaŋ namiŋakwan nak da Datno nandaŋ imisat. Unjuderj gin sipsipno da nak nandaŋ namiŋakwa nak da sipsipno nandaŋ yomisat. Aŋek sipsipno do aŋek naga dakon egip egipno parekdat.

¹⁶ “Nak sipsipno diwari unjun on damon nani dima. Unjun waŋga ekwaŋ. Unjun sipsip kabi nak da ilik paŋabiŋ yopbo naga dakon tek nandaŋdaŋ. Aŋek sipsip kabi kalonji gin egakwa kila amin kalonji da kilani akdisak. ¹⁷ Nak egip egipno paregek aeno abidokdisat, yaŋ do Dat da nak do but dasi galak taŋ namisak. ¹⁸ Amin kinda da egip egipno aripmi dima gwayesak. Naga dakon galaktok yolek egip egipno parekgerj. Egip egipno parekgerj ae abidokerj unjun dakon yaŋ dagok unjun nagon tosok. Dat da yaŋsi aberj dosi yagit.”

¹⁹ Juda amin gen unjun nandaŋek aeni waserj ki kabi bamori awit. ²⁰ Morapmi da yaŋ yawit, “Koŋ kinda burikon egakwan but upbal asak. Ji nido geni nandaŋ?”

²¹ Yaŋ yaŋakwa diwari da yawit, “Gen yosok unjun koŋni toŋ amin dakon gen naŋ dima yosok. Koŋ da dabili mini amin aripmi dima anmilip agagi.”

Juda amin da Yesu uwal aŋ imgwit

²² Unjun bisapmon Juda amin dakon jap noknok bisap madep kinda Jerusalem ais bisapmon noman tagit. Unjun kalip Telagi Yut Madepni arjaluk awit unjun do nandaŋek egipgwit. ²³ Yesu unjun Telagi Yut Madep da nagalgwan tamo kinda Solomon Dakon Kiŋ Ap Tamo yaŋ yawit unjudon agipgut. ²⁴ Agakwan Juda amin da abiŋ Yesu aŋgwaserj agek yaŋ iyiwit, “Gak gaga dakon mibilgo ni bisapmon niyerj tenjenjoki? Gak asi Kristo kaŋ, yaŋkwok nomansi a.”

²⁵ Yaŋba Yesu da yaŋ yoyigit, “Nak kili dayigim, mani ji da nandaba bami dima agit. Nak namin aminsi kinda Datno da manon pi morap asat unjun da tagi dolisak. ²⁶ Mani ji unjun nak dakon sipsip kabi dima, do dima nandaŋ gadaŋ namaŋ. ²⁷ Nak sipsip kabino nandaŋ yomisat. Unjun tekno nandaŋek nolgaŋ. ²⁸ Nak da egip egip dagok dagogi mini yobo aripmi dimasi pasilni. Amin kinda da nak da kisiron baŋ aripmi dima gwayesak. ²⁹ Datno da sipsip kabino namgut, ae Datno yo morap yapmanjek wukwisi egisak, do amin kinda da kisitnikon baŋ aripmi dima gwayesak. ³⁰ Dat gat nit kalonji ekwamak.”

³¹ Juda amin da gen unjun nandaŋek aeni tip timigek anjakba kimotjak do awit. ³² Anjakwa Yesu da yaŋ yoyigit, “Nak Datno dakon pi tagisi morapmi ji dolik do anapbo pindakgwit. Unjun pi agimgwan ni pi naŋ agim do nandaŋek tipbaŋ nit do aŋ?”

³³ Yaŋban Juda amin da yaŋ iyiwit, “Gak da pi tagisi kinda agil do aŋek tipbaŋ dima gitnerj. Gak amin isali kinda da nak Piŋkop yaŋ yaŋek Piŋkop kulabisal unjun do aŋek gitdamaŋ.”

³⁴ Yanba Yesu da yoyigit, “Gen teban papiajikon Pinƙop dakon gen kinda yan tosoƙ: ‘Nak yan dayisat, ji unun pinƙop.’

³⁵ Pinƙop da papiakon gen toj unun bamisi gin. Kalip Pinƙop da amin do geni yoyij tenƙenajek ji pinƙop yan yoyigit. ³⁶ Ae Dat da iyi nak tilak ajek yabekban miƙtimon pigim. Do ‘Nak Pinƙop dakon Monji’ yan yanapbo ji nido ‘Gak Pinƙop kulabisal’ yan yoj?

³⁷ Nak Dat dakon pi dima asat kaƙ, geno do nandaba bami dima asak. ³⁸ Mani nak asi pini asat. Yanjo, ji geno do nandaba bami dima asak kaƙ, pi asat unun kaƙek nandan gadat ani. Ajek yansi nandani, Dat unun nagon egisak ae nak Daron egisat.”

³⁹ Yan yanban aeni Yesu abidok do awit, mani dima abidanakwa kigit.

⁴⁰ Kin Jodan Pakbi pudajek aeni Jon da kalip amin telagi pakbi soj imgut unun kokupmon paƙki egipgut. ⁴¹ Unudon egakwan amin morapmi Yesukon abij yan yawit, “Jon unun geni paƙteban asak do wasok tapmimi toj dima agit, mani gen morap on amin do yagit unun gen bamisi gin yagit.” ⁴² Unun kokupmon amin morapmi da Yesu nandan gadan imgwit.

Yesu unun Judia ae Jerusalem kinakwan kila amin da anakba kimotjak do
nandawit

(Kilapmi 11–12)

11

Lasarus kimakgit

¹ Amin kinda mani Lasarus unun sot agit. Kokupni unun Betani, unun Maria gat peni Mata gat dakon kokupni. ² Unun Maria da pakbi kibani toj tagisi Amin Tagi da kandapmon tagalek busuƙ dangwi nan ikdiganban kibidagit. Lasarus unun Maria gat peni gat dakon olapmi. ³ Sami bamot da Yesu do gen yipbal kigit, “Amin Tagi, notgo but dasi galak taƙ imisal unun sot asak.”

⁴ Yesu gen unun nandajek yan yagit, “Unun sot asak mani wafil dima kimotjak. Pinƙop gat Monji gat da man madep panjil do sot unun asak.”

⁵ Yesu da Mata gat padige gat ae Lasarus gat do but dasi galak taƙ yomgut. ⁶ Yesu Lasarus da sot agit unun dakon geni nandajek kokup egipguron gildat bamori gat egipgut. ⁷ Egi mudajek paƙdetni yoyigit, “Nin aenin tobil Judia Provinskon kinerj.”

⁸ Yanban paƙdetni da iyiwit, “Yoyijdet, apmasok Juda amin da gak tipban gikba kimokgi do awit. Unun do dima nandajek aego tobil kik do yosol?”

⁹ Yanba Yesu da yan yoyigit, “Gildat kinda dakon tenƙeni unun 12 awa toj. Amin kinda gildat kalba kosit agipjak kaƙ, miƙtim dakon tenƙeni kosok, do aripmi dima man potjak. ¹⁰ Mani kalbi kosit agipjak kaƙ, tenƙeni mini do ajek kesal anajjak.” ¹¹ Yesu yan yanek ae kinda gat yan yagit, “Notnin Lasarus unun yum dipmini pokdok, do nak da kin anyolbo pidosak.”

¹² Paƙdetni gen unun nandajek Yesu yan iyiwit, “Amin Tagi, yum dipmin pokdok kaƙ, sotni dagan kinakwan kilek tosak.”

¹³ Yesu da Lasarus kimakgit dakon gen yanban paƙdetni da asi dipmin pokdok yan nandawit. ¹⁴ Yan nandawit, do Yesu da nomansi yan tenƙenajek yan yoyigit, “Lasarus unun kili kimakgit, ¹⁵ mani nak unudon dima egapbo kimakgit do tagi nandisat. Nido nak ji dakon nandan gadat paƙteban ak do nandisat. Kili unudon kino.”

¹⁶ Yesu da gen yan mudajakwan Tomas, mani kinda Yayat yan iyiwit, unun da paƙdet notni diwari yan yoyigit, “Ninyo kisi unun gat kinjek kisi kimotnerj.”

Yesu unun pidot pidot ae egip egip ami

¹⁷ Yesu Betani kokupmon altajek Lasarus unun kili kimakgit da gildat 4 kabi kimakbi tamogwan tosoƙ yan nandagit. ¹⁸ Betani kokup unun Jerusalem da kapmatjok 3 kilomita

da tilak tosok. ¹⁹ Do Juda amin morapmi da Mata ae Maria dakon but panjeban ak do apba olapmi kimakgit dakon gwayam egipgwit.

²⁰ Mata unun Yesu obisak yan nandajek Maria yutnon yipmanjek kosiron kwan Yesu gat domdom agimal. ²¹ Anek Mata da Yesu yan iyigit, "Amin Tagi, gak idon egipgul tam, olapno dima kimakgit. ²² Unun kili kimakgit, mani abisok gak da Pinjkop yo nianjen kinda do bisit iyinbi unun da tagi gamjak yan nandisat."

²³ Yanban Yesu da iyigit, "Olapgo unun pidokdisak."

²⁴ Yanban Mata da iyigit, "Asi, mibi gildaron pidot pidot bisap madepmon don pidokdisak yan nandisat."

²⁵ Yanban Yesu da iyigit, "Nak naga pidot pidot ae egip egip ami. Amin kinda nak nandaj gadaj naminek kimotjak kan, kalugi sigin egipdisak. ²⁶ Ae amin morap kalugi egek nandaj gadaj namni unun amin wagil dima kimotdaj. Gen unun yosot unun nandabi bami asak, bo dima?"

²⁷ Yan yanban Mata da iyigit, "Amin Tagi, asi gak Kristo, Pinjkop dakon Monji, miktimon apjak do yanbi amin yan nandaj gamisat."

Yesu Lasarus do bupmi nandajek kunam takgit

²⁸ Mata gen unun yanek tobil kin padige Maria iyindage tayanjok yan iyigit, "Yoyindet da abik da gak do yosok." ²⁹ Maria gen unun nandajek tepmisi pidaj Yesu kok do kigit. ³⁰ Yesu unun kokupmon dima obinek Mata gat domdom agimal tamokon unudon gin sigin akgit. ³¹ Juda amin Maria dakon but anjeban ak do yutnon egipgwit unun da kanba Maria tepmisi pidaj wanja pikwan kan, kimakbi tamokon kunam tat do kisak yan nandajek burjon yolgwit.

³² Maria Yesu akgiron kin kanjek kandapmikon manj pagek yan iyigit, "Amin Tagi, gak idon kisi egipgumanj tam olapno dima kimakgit."

³³ Yesu da Maria gat Juda amin Maria gat apgwit unun kunam takba pindagek bupmi madepsi nandajek buri da yokwi tagit. ³⁴ Anek yoyigit, "Ji bumjotni dukwan yipgwit?" Yanban yan iyiwit, "Amin Tagi, abinek ka."

³⁵ Yan yanba nandajek Yesu kunam takgit. ³⁶ Yan aban kanjek Juda amin da yan yawit, "Kabit. Unun da unun amin do but dasi galak tanj imgut."

³⁷ Mani amin diwari da yawit, "Unun da dabili mini amin anmilip aban sintagit. Yan agit, do ae nido unun amin dima anpuluganjakwan kimakgit?"

Yesu da Lasarus aban pidagit

³⁸ Yesu unun aeni bupmisi nandajek kimakbi tamokon kin altagit. Kimakbi tamo unun tip kinam kinda tip madep nanj soggwit. ³⁹ Yesu yan yagit, "Ji tip madep aba kwan."

Yan yanban Mata unun amin kimakgit dakon sami da yan iyigit, "Amin Tagi, abisok tanban gildat 4 kabi asak, do yan anej kan, kibanj madepsi akdisak."

⁴⁰ Yanban Yesu da iyigit, "Nak kili gayigim, nak nandaj gadaj nabi kan, gak Pinjkop dakon tapmim madepni kokdisal." ⁴¹ Yan yanjakwan tip madep aba kinjakwan Yesu kwen sintarban wigakwan yan yagit, "Dat, gak bisitno kili nandal, do ya yan gayisat. ⁴² Gak bisapmi bisapmi bisitno nandisal, mani abisok on amin idon akganj unun da gak da nak yabekbi pigim yan nandani unun do anek gen unun gayisat." ⁴³ Yesu yan yanek gen papmon da yagit, "Lasarus, wanja pi!" ⁴⁴ Yan iyinban amin kimakbi imal nanj kisit kandap tomni dabilyo wangwit walimbil wanja pigit. Pinban Yesu da yan yoyigit, "Imalni witdalek yipba kisak."

Kila amin da Yesu anjakba kimotjak do gen yan anjeban awit

(Mt 26.1-5 ae Mk 14.1-2 ae Lk 22.1-2)

⁴⁵ Juda amin morapmi Maria gat gwayam egip do opgwit unun da Yesu da yo agit unun kanjek nandaj gadaj imgwit. ⁴⁶ Mani diwari da Parisi aminon kinjek Yesu da yo agit unun do yoyiwit. ⁴⁷ Yan anjakwa mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat Parisi amin

gat da gen kokwin amin kabi yoyinba abin muwukba yan yoyiwit, "Nian ano? Unun amin wasok tapmimi ton morapmi asak. ⁴⁸ Nin yum konej kan, unun da wasok morapmi yan gin anjakwan amin kisi da nandan gadan imdan. Anjaka Rom gapman da abin Telagi Yut Madep gat ae Juda amin nin kisi panjupbal akdan."

⁴⁹ Yan yanba amin kinda bikbiknikon yiggit, mani Kaiapas, unun bilak do mukwa sogok amin dakon mibiltok amin egipgut, unun da yan yoyigit, "Ji nandak nandakji mini. ⁵⁰ Juda amin nin morap kisi do anjek amin kalon da kimotjak kan, unun da tagisi asak. Ji unun dima nandan? Nin kisi pasil mudonej kan, unun da tagi dima asak."

⁵¹ Kaiapas gen yagit unun iyi da nandak nandagon da dima yagit. Unun bilak do mukwa sogok amin dakon mibiltok amin egek kombi gen yanek Yesu da Juda amin kisi do anjek kimotjak do yagit. ⁵² Ae Juda amin dogin dima, Pinjok dakon minat monjiyo dukwan dukwan ekwan, unun kisi panmuwuk kabi kalon yop do anjek kimotdisak.

⁵³ Unun gildaron gin kila amin da wasanek Yesu anjaka kimotjak do gen yan panjosit awit. ⁵⁴ Yan awit, do Yesu Juda amin da bikbigon noman dima agipgut. Anjek unun kokup yipmanek miktin amin dima ekwan unun da kapmatjok kokup kinda mani Epraim unudon kwan panjetni gat egipgwit.

⁵⁵ Yapyap Bilak kwan tanjakwan amin morapmi kokup dukwan dukwan da Jerusalem apgwit. Abin anpakni yolek iyi Pinjok da dabilon kilek tanek bisap madepmon kilegisi egipni yan do pini awit. ⁵⁶ Anjek Telagi Yut Madep da nagalon muwuk egek Yesu wisinjek notni yoyin yoyin anjek yan yawit, "Nian nandan? Jap noknok bisap madep abin kosak bo dima?" ⁵⁷ Mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat Parisi amin gat da amin yan kili yoyiwit, "Amin kinda da Yesu unudon egisak yan nandisak kan, niyinban abidan dam tebanon yipnejen."

12

Maria da pakbi kibani ton tagisi nan Yesu son imgut
(Mt 26.6-13 ae Mk 14.3-9)

¹ Gildat 6 kabi tanjaka don Yapyap Bilak altosak unun bisapmon Yesu Betani kokupmon kigit. Betani kokup unun Lasarus Yesu da kimoron nan aban pidagit amin dakon kokupni. ² Unudon Yesu do nandaba wukwan iminjek jap pakbiyo madep awit. Aba Mata da jap pilik yominjakwan Lasarus gat amin diwari gat kisi yigek Yesu gat jap nawit. ³ Nanjaka Maria da pakbi kibani ton tagisi kinami kinda abidagit. Unun pakbi dakon tilakni unun 1 lita dakon binap, ae yuman nogi unun wukwisi. Unun pakbi kinam abidanek Yesu da kandapmon tagalek iyi dakon busun dangwani ban ikdigagit. Aban unun pakbi dakon kibani da yut kisi ilimik mudagit.

⁴ Yan anjakwan panjetni kinda mani Judas Iskariot, unun don Yesu uwal da kisiron yipgut, unun da yan yagit, ⁵ "Unun pakbi kibani ton tagisi aminon monej 300 danari da arin timigek yoni mini amin do yomnom tam unun tagisi." ⁶ Judas unun yoni mini amin do nandaba kik anjek dima yagit. Iyi unun kabo noknok amin kinda Yesu gat panjetni gat dakon monej kinam kila agit, do bisap morapmi monej yopgwit unun Judas da kabo timikgit.

⁷ Yesu da gen unun nandanej yan yagit, "Minat on yum koni. Nak kimokgo son naminek kimakbi tamokon nepni unun bisap do pakbi on anjoman agit. ⁸ Yoni mini amin unun bisapmi bisapmi ji gat egipdan, mani nak bisapmi bisapmi ji gat dima egipdaman."

Lasarus anjaka kimotjak do yawit

⁹ Juda amin morapmi Yesu Betani kokupmon egisak yan nandanej unudon apgwit. Yesu kok do gin dima, Lasarus kimoron nan aban pidagit ununyo kisi kok do apgwit. ¹⁰⁻¹¹ Yesu da Lasarus aban pidanban kanek Juda amin morapmi da kila amini yopman

degek Yesukon kirjek nandar gadar imgwit. Yardo, mukwa sogok amin dakon amin madep kabi da Lasarus kisi arjakba kimotjak do gen panjosit awit.

Yesu kila amin madep da tilagon Jerusalem pigigit
(Mt 21.1-11 ae Mk 11.1-11 ae Lk 19.28-40)

¹² Gildat kinda do amin kabi madep Yapyap Bilak kok do apgwit unun da Yesu Jerusalem kokup papmon abisak yan nandawit. ¹³ Nandarek jobban dakon tami mandan timik Yesu kok do kokup pap da wanga pigiwit. Pigeke gen papmon da yan yawit:

“Osana! Pinjokop anjkinino!

‘Amin Tagi da manon abisak amin unun gisami toj egisak.’

Israel amin dakon kila amin madep unun gisami toj egisak.”

¹⁴ Yan yanakwa Yesu da donki kinda kan unun da kwenon yikgit. Yan anjkwon Pinjokop da papiakon gen kinda tosoq unun bami toj agit. ¹⁵ Gen unun yan:

“Saion kokup pap dakon amin, ji dima pasolni. Kabit, ji dakon kila amin madep donki bilagi da kwenon yigek abisak.”

¹⁶ Unun bisapmon pandetni gen unun dakon mibili dima nandaba pisagit. Mani bujon don man madep panjkwon gen papiakon mandabi unun Yesu dosi yosok yan nandaba pisagit. Ae amin da yo anjimgwit unun papiakon gen toj ununyo kisi do nandaba pisagit.

¹⁷ Yesu da Lasarus kimakbi tamokon nan yan iban pidagit bisapmon amin morapmi da kanek kin gen bini yanba iren tagit. ¹⁸ Wasok tapmimi toj agit unun dakon gen bini kili yanba nandawit, do amin morapmi da kosiron kok do kiwit. ¹⁹ Yan anjkwon Parisi amin da pindagek notni yoyin yoyin anek yan yawit, “Yo morap an im do nandaman unun aripmi dima anen. Pindakgit, miktimi miktimi minjat aminyo morap kisi da yolgan.”

Grik amin di da Yesu kok do yawit

²⁰ Yapyap Bilagon amin Pinjokop gawak im do Jerusalem egipgwit unun bikbikgwan Grik amin diwari kisi egipgwit. ²¹ Unun Grik amin da Pilip kin kawit. (Pilip unun Galili provins Betsaida kokupmon nani.) Yan iyiwit, “Amin tagi, nin Yesu kok do abaman.” ²² Yanba Pilip da kin Andru iyinban kisi Yesukon kirjek gen unun iyigimal.

²³ Iyibal yagit, “Amin Dakon Monji man madep pasak dakon bisap kili unun kwan tosoq. ²⁴ Nak asisi dayisat, wit yet miktimon manek dima kimotjak kan, isal tokdisak. Mani kimotjak kan, bami morapmi tokdan. ²⁵ Amin kinda iyi dakon egip egipni do but dasi galak tosak kan pasil imjak. Mani amin kinda miktimon egip egipni uwal anjmwak kan, egip egip dagok dagogi mini abidosak. ²⁶ Nak do oman asak amin unun nak nol kimotjak. Anek nak da egisaron oman amino kisi egipden. Nak do oman asak amin unun Datno da man madep imdisak.”

Amin dakon Monji anenotdan

²⁷ Yesu da gen sanbenek yan yagit, “Abisok butno jik tosoq. Ni gen nan yoken? ‘Dat yo jigi nagon apdisak gwayeki’ yan yoken? Dima. Yo jigi nagon apdisak unun pak do apgum. ²⁸ Dat, mango anpap abi madepsi asak.”

Yesu yan yanban Kwen Kokupmon da gen kinda yan pigit, “Nak mano anpap abo madepsi agit da aeno akdisat.” ²⁹ Amin kapmatjok akgwit da gen unun nandarek diwari da yawit, “Kiririn asak” ae diwari da “Anelo kinda da gen iyik” yan yawit.

³⁰ Yanba Yesu da yan yoyigit, “Gen unun nandayin unun naga do anek dima, ji do anek altak. ³¹ Abisok Pinjokop da on miktimon amin kokwin akdisak. Abisok on miktim dakon kila amin madep yolban kikdisak. ³² Nak miktimon nan anenotni bisapmon amin kisisi ilikgo nagakon apdan.” ³³ (Yesu unun kosit nianon da kimotjak unun nandani do tilak gen unun yagit.)

³⁴ Yanban amin da gen kobogi yan iyiwit, “Kristo unun altanek dagok dagogi mini egipdisak, Pinjok dakon gen teban papia da yan yosok. Do gak da Amin Dakon Monji anjenotdan yan nido yosol? Amin Dakon Monji unun namin amin kinda?”

³⁵ Yanba Yesu da kobogi yan yoyigit, “Bisap pisipmisok tenjeni ji gat egipjak. Pilin tuk tepmi apban kosit dima kokdan, do abisok tenjeni tanakwan gin tenjenikon agipni. Amin pilin tukgwan akwan unun dukwan kwan unun dima nandan. ³⁶ Abisok tenjeni ji gat egakwan gin egip egipji tenjenikon tosok yanji nandanek tenjeni dakon monjini dagoni.”

Juda amin morapmi Yesu dima nandan gadan imgwit

Yesu gen unun yoyij mudanek dima koni do yopman kin pasilikon egipgut. ³⁷ Wasok tapmimi ton morapmi aban kawit, mani sigin dima nandan gadan imgwit. ³⁸ Yan anakwa kombi amin Aisaia da gen yagit unun bami ton agit. Gen unun yan: “Amin Tagi, gen yagiman unun namin da nandaban bami agit?

Ae Amin Tagi da tapmimni namin do yoljban kagit?”

³⁹⁻⁴⁰ Ae gen kinda gat yan yagit:

“Yo kinda dima koni yan do Pinjok da dabili pansopgut.

Ae but da nandan pisanek nagon apba dima panmilip aben yan do but yomani dakon kosit sopman yomgut.”

Mibili yan do aripmi dima nandan gadawit. ⁴¹ Aisaia da Yesu dakon tilimni kanek gen unun Yesu dosi yagit. ⁴² Yan di anakwa kila amin morapmi Yesu nandan gadan imgwit. Mani Parisi amin do pasalek yankwok dima awit. Parisi amin da muwut muwut yutnikon ban yolba wanga egipni unundo si pasalek yankwok dima awit. ⁴³ Amin da mani pawigini do galagisi nandawit. Mani Pinjok da mani pawigisak do dima nandawit.

Yesu da gen yagit unun gen dagan amin kokwin akdisak

⁴⁴ Yesu da tebaisi yan yagit, “Amin kinda nak nandan gadan namisak, unun amin nak kalon nanjin dima nandan gadan namisak. Unun Dat yabekban pigim ununyo kisi nandan gadan imisak. ⁴⁵ Nak nandisak amin da nak yabekban pigim amin unun kosok. ⁴⁶ Nak miktimon tenjeni da yan apgum. Do nak nandan gadan namni amin unun pilin tukgwan dima egipdan. ⁴⁷ Amin kinda geno nandanek dima guramitjak kan, unun amin dima kokwinikgen. Nak on miktimon amin kokwin ak do dima pigim. Yokwikon ban timit do pigim. ⁴⁸ Mani amin kinda nak manji naminek geno dima abidosak kan, unun amin gen yagim unun da mibi gildaron kokwin akdisak. ⁴⁹ Nido nak naga da nandak nandagon da dima yosot. Dat yabekban pigim unun da iyi nian yoken ae nianon da yoken do nayigit unun ban yosot. ⁵⁰ Dat da gen yokenyosi nayigit unun gen da amin egip egip dagok dagogi mini panalon anyomisak yanji nandisat. Yan do anek gen nayigit unun banjin yosot.”

Yesu da pandetni yopman degek tobil Datnikon wigik do yoyigit
(Kilapmi 13–17)

13

Yesu da pandetni dakon kanda pakbi ban sugagit

¹ Yapyap Bilak dakon jap noknok bisap dima altanakwan Yesu on miktimon yipmanek Daron wigikdisat dakon bisap kili kwan tosok yan nandagit. Yesu on miktimon pandetni egipgwit unun do but dasi galak tan yomgut. Sigin yan gin nandan yominakwan wigi bisapni mudagit.

² Pilindo Yesu gat pandetni gat jap nanek yikgwit. Sunduk da Judas, Saimon Iskariot dakon monji, unun da Yesu uwal da kisiron yipjak do nandak nandak kili imgut. ³ Yesu yanji nandagit, Dat da yo morap kila aben do tapmim namgut yan nandagit. Ae

12:34: Kap 110.4; Ais 9.7; Dan 7.14 12:35: Jn 8.12 12:36: Ep 5.8 12:38: Ais 53.1 12:39-40: Ais 6.10
12:41: Ais 6.1 12:42: Jn 9.22 12:43: Jn 5.44 12:45: Jn 14.9 12:47: Jn 3.17 13:2: Lk 22.3; Jn 13.27
13:3: Jn 3.35; 16.28

Piņkopmon da apgum, do ae Piņkopmon tobil kikdisat yaņ kisi nandagit. ⁴ Do Yesu jap noknok tamokon da pidaņ imal dubakni kukwaņ yipmaņek pakbi soņ wiririt imal kinda abidaņek kogikon wangut. ⁵ Yaņ aņek pakbi tagalban idap madep kindakon pigakwa paņdetni dakon kandap wasaņek sugagit. Yaņ aņek pakbi soņ wiririt imal kogikon wangut unun naņ wiririkgit.

⁶ Yaņ aņek Yesu Saimon Pitakon opban yaņ iyigit, “Amin Tagi, gak nak dakon kandap sugokdisal, ma?”

⁷ Yaņ yaņban Yesu da kobogi yaņ iyigit, “Nak da yo asat unun abisok dima nandabi pisosok, mani don nandabi pisokdaņ.”

⁸ Yaņban Pita da yaņ iyigit, “Nak dakon kandap dimasi sugoki.”

Yaņban Yesu da yaņ iyigit, “Dima sugaņ gabeņ kaņ, gak paņdetno dima egipdisal.”

⁹ Yaņban Saimon Pita da yaņ iyigit, “Amin Tagi, yaņ kaņ kandapno gin dima sugoki. Kisitno ae busuņno kisi sugoki.”

¹⁰ Yaņban Yesu da yaņ iyigit, “Amin kinda pakbi kili sogit kaņ, unun amin kandapni baņgin sugosak. Yaņ aban giptimni kisi kilegisi akdaņ. Ji kili kilek tawit. Mani ji kisi do dima yosot.” ¹¹ Yesu namin amin da uwal da kisiron yipjak unun amin kili kagit. Unun do aņek ji kisi dima kilek taņ yaņ yoyigit.

¹² Yesu paņdetni dakon kandap sugaņ mudaņ imal dubakni paņek tobil paņki ta-monikon yikgit. Paņki yigek yaņ yoyigit, “Nak da yo aņ damisat unun dakon mibili di nandaņ? ¹³ Ji da nak Yoyiņdet ae Amin Tagi yaņ nayaņ. Unun tagisi yoņ. Nak unun mani. ¹⁴ Nak Amin Tagisi ae Yoyiņdetji da kandapji sugat. Do jiyo kisi notji dakon kandap sugaņ sugaņ ani. ¹⁵ Nak da yo ani do dolisat, unun kaņek unun naņ gin ani. ¹⁶ Asisi dayisat, oman monji amin tagiņi dima yapmaņdak. Ae gen aņkisak amin da yabet amin dima yapmaņdak. ¹⁷ Ji nak da aņpak unun at dakon mibili kili unun nandaņ. Ji yaņ gin ani kaņ, kisik kisik akdaņ. ¹⁸ Nak ji kisi do dima yosot. Nak naga amin kabi naga do manjigim unun nandaņ yomisat. Mani Piņkop da papiakon gen tosok unun bami toņ akdisak. Gen unun yaņ:

‘Nak gat bret nomak amin unun nak bamaņ nam do kandapmi aņenokdok.’

¹⁹ Yo unun dima altaņakwa gen unun kili dayit. Do don yo unun bami noman taņakwa yaņsi nandaņ gadani, Nak Naga Unun Amin. ²⁰ Asisi dayisat, amin kinda pi monjiņo yabekgo kwa but dasi abidosok kaņ, unun amin nak naņ but dasi abidosok. Ae nak but dasi abidosok amin Piņkop nak yabekgit unun naņ but dasi abidosok.”

*Judas da Yesu uwal da kisiron yipdisak
(Mt 26.20-25 ae Mk 14.17-21 ae Lk 22.21-23)*

²¹ Yesu gen unun yaņek burigwan da jigisi nandaņek yaņ yagit, “Nak asisi dayisat, jikon da kinda da nak uwal da kisiron nepdisak.” ²² Gen unun yaņban paņdetni notni pindak pindak awit. Namin amin do yosok unun dima nandaba pisagit. ²³ Paņdetni kinda Yesu da but dasi galak taņ imgut unun Yesu da ileņikon yikgit. ²⁴ Saimon Pita da busuņi da tilak aņ imiņek yaņ iyigit, “Namin do yosok yaņ do iyiņ ka.”

²⁵ Iyiņban unun paņdetni da Yesu da kapmatsisok kiņek yaņ iyigit, “Amin Tagi, namin do yosol?”

²⁶ Yaņban Yesu da iyigit, “Amin kinda bret diwat on idapgwan sibiņek ibo nokdisak unun amin do yosot.” Yaņ yaņek bret idapgwan sibiņek Judas do imgut. Judas unun Saimon Iskariot dakon monji.

²⁷ Judas bret unun abidaņakwan Sunduk da burikon pigigit. Yaņ aņakwan Yesu da iyigit, “Yo ak do nandal unun tepmisi abi.” ²⁸ Amin morap jap noknok tamokon yikgwit unun Yesu da gen yagit unun dakon mibili dima nandaba pisagit. ²⁹ Judas unun moneņ kila agit. Do amin diwari da Judas kiņ Piņkop gawak imim dakon bisap madep dakon yo

di yumjak, bo ae bupmi amin do monej yomjak do iyisak yan nandawit. ³⁰ Judas bret diwat unun abidanjek unudon gin wanga pigigit. Wanga unun pilin tuk kili agit.

Yesu unun gen teban kalugi kinda panjetni do yomgut

³¹ Judas unun yomakon pigakwan Yesu yan yagit, “Abisok Amin Dakon Monji unun man madep pakdisak. Ae Monji do anek Pinjop yo kisi man madep panjek ³² Monji do man madep imdisak. Yan unun tepmisi akdisak.

³³ “Gwakno kabi, nak ji gat bisap pisipmisok gin egipneñ. Nak kinapbo ji da nak wisikdarj. Mani Juda amin yoyigim yan gin abisok ji ban dayisat, nak da kisaron ji aripmi dima apdarj.

³⁴ “Nak gen teban kalugi kinda damisat unun yan: ji disikon notji do but dasi galak tanj yomij yomij ani. Nak ji do but dasi galak tanj damisat, yan gin ji disikon notji do yan gin nandani. ³⁵ Ji disikon notji do but dasi galak tanj yomni kanj, amin kisi da dandaba ji nak dakon panjet kabino akdarj.”

Pita da manji imdisak do Yesu da yagit

(Mt 26.31-35 ae Mk 14.27-31 ae Lk 22.31-34)

³⁶ Kili Saimon Pita da Yesu yan iyigit, “Amin Tagi, gak dukon kikdisal?”

Yanban Yesu da yan iyigit, “Nak da kokup kikdisat unudon abisok gak aripmi dima noldisal. Mani don nak noldisal.”

³⁷ Yanban Pita da yan iyigit, “Amin Tagi, mibili nianon da nak abisok gak tagi dima golbenj? Nak gak do anek tagi kimokgenj.”

³⁸ Yanban Yesu da yan iyigit, “Gak nak do anek tagisi kimokgenj yan nandisal, ma? Asisi gayisat, pup gen dima yanakwa gak da ‘nak do unun amin dima nandarj imisat’ yan kosiri kapbi yokdisal.”

14

Yesu unun Daron kigik dakon kosit

¹ Yesu da sanjenek yan yagit, “Ji butji dima jik toni. Egip egipji Pinjopmon tosok yanji nandani, ae egip egipji nagon tosok yanji nandarj namni. ² Datno da yutnon yut buri morapmisi tonj. Yan dima kanj, gen unun aripmi dima dayikom. ³ Nak kin ji dakon tamo panjoman anek, aeno tobil abinj ji timikgo panji nak gat egipneñ. ⁴ Nak da kokup kikdisat dakon kosit unun disi nandarj.”

⁵ Yanban Tomas da yan iyigit, “Amin Tagi, gak dukon kikdisal, nin dima nandamarj. Do nianon da kosit unun koneñ?”

⁶ Yanban Yesu da yan yoyigit, “Nak naga kosit, ae gen bami, ae egip egip. Daron kigik kosit njwaknjwari kinda dimasi tosok. Nak kalongin. ⁷ Nak do pakyanji nandarj nameñ tam, Datnoyo kisi tagi nandarj ibam. Abisok da wasanjek unun nandarj imijek kili unun konj.”

⁸ Yan yanban Pilip da Yesu yan iyigit, “Amin Tagi, gak da Dat nolijbi nin dakon but mudanban.”

⁹ Yanban Yesu da iyigit, “Pilip, nak bisap dubagi ji gat egipgumanj, mani nak dima nandarj namisal, ma? Amin kinda nak nandisak unun Dat nanj kosok. Gak nianon da Dat nolijbi kono yan yosol? ¹⁰ Bo Dat nagon egakwan nak Daron egisat unun nandabi bami dima ak? Nak gen dayit unun naga da nandak nandagon da dima dayit. Dat nagon egisak unun da pini asak. ¹¹ Nak Daron egapbo Dat nagon egisak yan dayisat unun nandaba bami asak. Mani geno do nandaba bami dima asak kanj, wasok tapmimi tonj morap agim unun da mibilno tagi dolisak.

¹² “Asisi dayisat, nak nandarj gadanj namjak amin da nak da pi asat unun akdisak. Nak Daron wigikdisat, do nak da pi agim si yapmanjek madepsi akdisak. ¹³ Yo morap abenj do

13:31: Jn 12.23 13:32: Jn 17.5 13:33: Jn 7.33-34 13:34: Jn 15.12,17; 1Jn 3.23; 2Jn 5 14:3: Jn 12.26
 14:6: Jn 11.25; Ro 5.1-2 14:7: Jn 8.19 14:9: Jn 12.45; Kol 1.15; Ibr 1.3 14:10: Jn 12.49 14:11: Jn 10.38
 14:12: Mk 16.19-20 14:13: Mt 7.7; Jn 15.16

nak da manon da nayini, unun akdisat. Yanj abo Dat da Monjikon man madep pakdisak. ¹⁴Yo morap do nak da manon bisit yoni, unun nak akdisat.”

Yesu da Telagi Wup yipban pisak do yagit

¹⁵ Yesu da sanjenek yanj yagit, “Ji nak do but dasi galak tanj namañ kanj, yo morap ani do yagim unun guramitni. ¹⁶ Nak Datno iyiko unun da Panpulugok kinda gat damdisak. Unun da ji gat bisap mudok mudogi mini egipdisak. ¹⁷ Panpulugok damdisak unun gen bami dakon Wup. Miktim amin da aripmi dima abidogi, nido dima koñ, ae dima nandañ iman. Mani ji da nandañ iman. Ji gat egisak, ae don ji da butgwan egipdisak. ¹⁸ Nak ji depmanj dekgo mej datyoni mini da tilagon dima egipdan. Nak jikon tobil apdisat. ¹⁹ Bisap pisipmisok egek miktim amin da nak dima nandañ. Mani ji da nak nandañ. Nak egisat, do jiyo kisi yanj gin egipdan. ²⁰ Unun bisapmon nak Daron egisat, ae ji nagon ekwan, ae nak jikon egisat, yanji nandaba pisokdisak. ²¹ Amin kinda yo morap ani do yagim unun nandañek guramikdak, unun amin da nak do but dasi galak tanj namisak. Amin kinda nak do but dasi galak tanj namisak unun amin do Datno da but dasi galak tanj imdisak. Ae nakyo kisi unun amin do but dasi galak tanj imjenek naga nanj yoliko kokdisak.”

²² Yesu da yanj yanban Judas kinda, unun Judas Iskariot dima, unun da yanj iyigit, “Amin Tagi, gak nianon da gaga ninban gin nolikdisal, mani miktim amin morap dima yolikdisal?”

²³ Yanban Yesu da yanj iyigit, “Amin kinda but dasi galak tanj namjak kanj, unun amin da nak dakon gen guramitjak. Datno da unun amin but dasi galak tanj imjak. Anjakwan nit op do unun amin gat egipneñ. ²⁴ Amin kinda but dasi dima galak tanj namisak, unun amin nak dakon gen dima guramikdak. Gen on nandañ unun nak dakon gen dima, gen on Dat yabekban pigim unun dakon gen.

²⁵ “Nak ji gat sigin egek gen on dayisat. ²⁶ Mani Panpulugok, Telagi Wup, nak da manon Dat da yabekban pikdisak. Unun da yo morap do dayindetdisak. Ae ji panpuluganban gen morap dayigim da dayisat unun ae nandaba pisokdan.

²⁷ “But yawot jikon yipmandat. But yawotno ji do damisat. But yawot on miktimon minjat amin da damañ unuden dima. Do butji jik tanakwa pasol pasol dima ani. ²⁸ Gen kinda dayiko nandawit unun yanj ‘Nak depmanj kikdisat. Anjek aeno tobil jikon opdisat.’ Ji da nak but dasi galak tanj namañ kanj, nak Daron wigikdisat unun da kisik kisik damdisak, nido Dat da nak nwapmandak. ²⁹ Yo morap don noman tanj mudanjakwa nandañ gadat ani yanj do mibiltok gen on dayisat.

³⁰ “Bisap dubak gen dima yoneñ, nido on miktim dakon kila amin madep kili unun apdisak. Unun da nak aripmi dima abin nepjak. ³¹ Mani miktim amin da nak da Dat but dasi galak tanj imisat yanj nandani unun do anjek yo morap aben do Dat da nayigit unun da aripmonsi asat. Kili pidarba kino.”

15

Yesu unun wain nap obisi

¹ Yesu da sanjenek yanj yagit, “Nak naga wain nap obisi. Ae Datno unun wain pi dakon kila amin. ² Kiliño morap bami dima toñ unun Dat da mandañ maban kwan. Anjek kiliño morap bami toñ unun Dat da bami madepsi toni do panmilip asak. ³ Gen dayigim unun da ji kili sugan panmilip agit. ⁴ Ji nagon sanjenba nak da jikon sanjen. Wain kiliñi obikon dima sanbesak kanj, bami dima tosak. Yanjin jiyo nagon dima sanbeni kanj, bami dima tokdan.

⁵ “Nak naga wain obi ae ji kiliño morap. Amin kinda nagon sanjenban nak unun aminon sanjen kanj, bami morapmi tokdisak. Ji nak nipmanj degek yo kinda aripmi dima ani.

⁶ “Amin kinda nagon toktogi dima sarjbesak karj, unjun amin kilinjı yokwi yombem. Kilinjı unjuden amin da mandarj yopba kibidanba parj muwuk kindapmon sosorj.

⁷ “Ji nagon toktogi sarjbeni ae geno jikon tosak karj, yo nido galak tarjek bisit ani unjun dakon bami noman tarj damdisak. ⁸ Ji bami morapmisi tarjba amin da dandaba nak dakon parjdetnosi akdarj. Yarj aba Datno da man madep pakdisak.

⁹ “Dat da nak do but dasi galak tarj namisak, yarj gin nak da ji do but dasi galak tarj damisat. Nak ji do but dasi galak tarj damisat, ji toktogisi unjun kagagwan egipni. ¹⁰ Nak Datno dakon gen teban guramigek but dasi galak tarj namisak unjun da kagagwan egisat. Ji yarj gin nak dakon gen teban guramitni karj, but dasi galak tarj damisat unjun da kagagwan egipdarj. ¹¹ Nak dakon kisik kisik da jikon tarjakwan ji dakon kisik kisik da madepsi tugosak, mibili yarj do arjek gen on dayisat.

¹² “Gen tebano unjun yarj: nak da ji do but dasi galak tarj damisat, jiyo yarj gin disikon notji do but dasi galak tarj yomıj yomıj ani. ¹³ Amin kinda da notni do but dasi galak tarj imıjek unjun parjpulugok do arjek egip egipni paretjak karj, amin do but dasi galak tarj yomyomni unjun da arjak bamisi ae wukwisi asak. Amin diwari morap dakon si yapmandak. ¹⁴ Ji gen teban on dayisat unjun guramitni karj, ji nak dakon notnoni kabi akdarj. ¹⁵ Oman monji unjun amin tagini da yo morap asak unjun dima nandarj. Unjun do oman monjino yarj aeno dima dayıkej. Gen morap Datnokon nandagim unjun kili dayıgim. Yarj agim do ji notnoni yarj dayisat. ¹⁶ Nak ji gat egipnerj do ji da dima manjıj nepgwit. Nak ji gat egipnerj do manjıgim. Arjek ji kıj pi aba bami dima yokwi tarjek toktogi toni do manjıgim. Do nak da manon yo nido bisit ani unjun Dat da tagı damjak. ¹⁷ Gen tebano unjun yarj: Ji disikon notji do but dasi galak tarj yomıj yomıj ani.”

Miktım amin da parjdet do nandaba yokwi tok anyomdarj

¹⁸ Yesu da sarjbenek yagit, “Miktım amin da nandaba yokwi tok arj daba karj, yarjı nandani, mibıl tok nak do yarj gin awit. ¹⁹ Ji miktım amin da tilagon egipni karj, miktım amin da notnin di yarjon da but dasi galak tarj damdarj. Mani ji on miktım dakon amin dima. Nak da ji on miktımınon barj kili manjıj depgum. Unjun do arjek miktım amin da nandaba yokwi tok arjdamarj. ²⁰ Gen dayıgim unjun do nandani, ‘Oman monji amin tagini dima yapmandarj.’ Nak yokwi arjnamgwit karj, jiyo kisi yokwi yarj gin arjdamdarj. Ae nak dakon gen guramıkgwit karj, ji dakon gen kisi guramıtdarj. ²¹ Ji nak nolgarj do arjek yokwi arjdamdarj, nido Dat nak yabekban pıgim unjun dima nandarj imarj.

²² “Nak pıjek gen dima yoyıgim tam, yokwini dakon gen kinda dima tosok. Mani nak pıjek gen kili yoyıgim, do amin kinda da ‘nak dima nandarjek sarj agim’ yarj yogogi mini. ²³ Amin kinda nak do nandaban yokwi tok arj namisak, unjun amin Datno kisi do nandaban yokwi tok arj imisak. ²⁴ Nak unjun da binapmon pi tapmimi toj amin kinda da dima agıt unjun barj agım. Yarj dima agım tam, yokwini dakon gen kinda dima tosok. Mani nak da wasok tapmimi toj agım unjun pındakgwit, mani nak gat Datno gat kisi do nandaba yokwi tok arjnimarj. ²⁵ Yarj aba gen teban papianikon gen kinda tosok unjun bami toj agıt. Gen unjun yarj:

‘Isal dogın amin da nandaba yokwi tok arj namgwit.’

²⁶ “Parjpulugokji, Gen Bami Dakon Wup, Daron egisak. Nak da jikon yabekgo pıkdısak. Unjun da Daron da pıjek mibılno do yarj tarjentok akdisak. ²⁷ Ae ji nak da pi si wasagımınon da wasarjek egıpgumarj da ekwamarj, do jiyo kisi nak do yarj tarjentok ani.”

16

¹ “Gen unjun nandarj gadatji dima wıtdal kini do arjek dayisat. ² Muwut muwut yutnikon barj ji dolek unjun gat dima muwutni do yarjsop arj damdarj. Bisap kinda arjak, unjudon amin da dikba kimagakwa unjun amin da nin da Pıjkop do yo tagısi arj imamarj yarj nandakdarj. ³ Unjun Dat dima nandarj imarj, ae nakyo kisi dima nandarj namarj.

15:6: Mt 7.19; 13.42 15:8: Mt 5.16 15:10: Jn 14.15; 1Jn 2.5 15:12: Jn 13.34 15:13: Jn 10.11; 1Jn 3.16
 15:14: Mt 12.50 15:17: Jn 13.34 15:19: Jn 17.14 15:20: Jn 13.16 15:23: Lk 10.16 15:25: Kap 35.19;
 69.4 15:26: Jn 14.26 16:2: Mt 24.9; Lk 6.22; Jn 9.22 16:3: Jn 15.21

Yaŋdo, yo morap uŋun aŋ damdaŋ. ⁴ Mani abisok yo uŋun altokdaŋ do kili dayiŋ mudat, do don amin da yo uŋun aŋ daba gen on dayisat uŋun do nandani.”

Yesu da Telaŋi Wup dakon pi do yagit

Yesu da saŋbeŋek yagit, “Kalip naga gat kisi egipgumaŋ do aŋek on gen morap dima dayigim. ⁵ Abisok nak Dat yabekban pigimon tobil wigikdisat. Mani jikon da kinda da ‘Gak dukon kisal?’ yaŋ dima nayaŋ. ⁶ Abisok gen on dayiko jigisi nandaŋ. ⁷ Mani asisi dayisat, nak ji paŋpulugok do depmaŋ dek wigikdisat. Dima wigikerŋ kaŋ, Paŋpulugokji jikon dima pikdisak. Mani nak wigikerŋ kaŋ, nak da yabekgo jikon pikdisak. ⁸ Uŋun da piŋ pi aban miŋtim amin morap aŋpak yokwi gat, ae aŋpak kilegi gat, ae Piŋkop da amin gen pikon yopdisak gat dakon mibili kisi pakyaŋsi nandaba pisokdisak. ⁹ Pi aban yokwinin madepsi taŋ nimaŋ yaŋ pindatdaŋ. Yokwini dakon mibili uŋun nak dima nandaŋ gadaŋ namaŋ. ¹⁰ Ae pi aban aŋpak kilegi dakon mibili nandaba pisokdisak, nido nak Daron wigapbo ae saŋbeŋek dima nandakdaŋ. ¹¹ Ae pi aban amin gen pikon yopyop dakon bisap apdisak yaŋ nandani, nido on miŋtim dakon kila amin madep uŋun kobogi yokwi timitdisak.

¹² “Gen yogogi morapmi toŋ, mani abisok dayikerŋ kaŋ, ji aripmi dima timitdaŋ. ¹³ Mani Gen Bamisi Dakon Wup uŋun da abiŋ ji paŋpulugaŋban gen bami morap nandaba pisokdaŋ. Uŋun iyi dakon gen baŋ dima dayikdisak, gen nandisak uŋun baŋgin dayikdisak. Aŋek yo don altokdaŋ uŋun do dayikdisak. ¹⁴ Uŋun da nak dakon gen abidaŋek dayiŋ teŋteŋaŋban uŋun da nak dakon tilim madepno akdisak. ¹⁵ Daron yo morap toŋ uŋun nak dakon. Uŋun do mani yat, Wup da nak dakon gen abidaŋek yaŋ teŋteŋaŋ damdisak.”

Kisik kisik da but yokwi dakon kulabik akdisak

¹⁶ Yesu da saŋbeŋek yaŋ yagit, “Bisap piŋpimisok nak saŋbeŋek ae dima nandakdaŋ. Ae timisok di egek donjok nandakdaŋ.”

¹⁷ Paŋdet diwari notni yoyiŋ yoyiŋ aŋek yawit, “Gen uŋun niyisak dakon mibili niaŋ? Yaŋ yak, ‘Bisap piŋpimisok nak saŋbeŋek ae dima nandakdaŋ. Ae timisok di egek donjok nandakdaŋ.’ Ae yaŋ yak, ‘Uŋun dakon mibili uŋun yaŋ: nak Daron kikdisat.’ ¹⁸ ‘Bisap piŋpimisok’ yaŋ uŋun mibili nido yak? Gen uŋun dakon mibili dima nandamaŋ.”

¹⁹ Yesu uŋun do nayikdaŋ yaŋ pindagek yaŋ yoyigit, “Gen uŋun yat dakon mibili nandak do disi gin yoŋ, ma? Yaŋ dayit, ‘Bisap piŋpimisok nak saŋbeŋek ae dima nandakdaŋ. Ae bisap piŋpimisok egek ae donjok nandakdaŋ.’ ²⁰ Asisi dayisat, ji kunam madepsi tatdaŋ, ae bupmi kunamyo kisi madepsi akdaŋ. Mani miŋtim amin da kisik kisik akdaŋ. Butji wagilsi yokwi tokdaŋ, mani but yokwisi dakon kulabigi don kisik kisik madepsi nandakdaŋ. ²¹ Miŋat kinda monji altok do aŋakwan tepmi madepsi nandisak. Mani monji altaŋakwan tepmi uŋun pasak dakon nandak nandak dima asak. Monji miŋtimon kili altosok uŋun do kisik kisik asak. ²² Uŋun da tilak ji abisok but yokwi aŋ. Mani aeno dandakerŋ bisapmon kisik kisik akdaŋ. Ae amin kinda da kisik kisikji aripmi dima gwayesak. ²³ Uŋun bisapmon ji da nak yo kinda do bisit dima nayikdaŋ. Asisi dayisat, yo kinda do nak da manon da Dat bisit iyini kaŋ, uŋun damdisak. ²⁴ Ji kalip nak da manon da yo kinda abidok do bisit kinda dima awit. Ji bisit ani. Yaŋ aŋek yo timigakwa kisik kisik da butjikon tugosak.”

Yesu da miŋtim dakon tapmim kili abigit

²⁵ Yesu da saŋbeŋek yaŋ yagit, “Nak on gen morap tilagon da dayisat. Don tilak gen ae dima dayikerŋ. Dat do nomansi dayiŋ teŋteŋokdisat. ²⁶⁻²⁷ Nak da ji do aŋek Dat bisit iyikerŋ yaŋ dima dayisat. Dima. Ji nak do but dasi galak taŋ namaŋ, ae nak Piŋkopmon da apgum yaŋ nandaba bami asak. Yaŋ aŋ, do Dat da iyi but dasi galak taŋ damisak. Do uŋun bisapmon ji nak da manon Dat bisit iyikdaŋ. ²⁸ Nak Daron da miŋtimon pigim. Ae abisok miŋtim yipmaŋek Daron wigikdisat.”

²⁹ Yan yanban pañdet kabini da yan iyiwit, “Abisok nomansi niyisal. Tilak gen dima yosol. ³⁰ Nin abisok yan si nandaman, gak yo morap kili nandan mudosol, ae amin da dima gayinjakwa gaga tagi yoki. Uñun do anek gak Piñkopmon da apgul yan si nandano bami asak.”

³¹ Yanba Yesu da yan yoyigit, “Abisok ji kili nandan gadat an, ma? ³² Nandani, bisap kili kwan tak. Asi bisap kili uñun, do ji biripmigi yutjikon kin kin akdañ. Yan anek nak nepba naga gin egipdisat. Mani Dat nak gat egisak do naga ginsi dima egipben. ³³ Ji nagon gadañek butji yaworisi tanakwa egipni, yan do anek gen on dayisat. Miktimon egipni bisapmon jigi noman tan damdañ. Mani ji pasol pasoli mini tebaisi atni. Nak da miktim dakon tapmim kili abin yipgum.”

17

Yesu iyi do bisit agit

¹ Yesu pañdet kabini gen uñun yoyin mudanek Kwen Kokup sin tanek bisit yan agit, “Dat, bisap kili abik. Monjigo dakon man awigaki kan do Monjigo da gak dakon man awigisak. ² Amin morap Monjigo da kila asak do yan mudan ingul. Yan do, amin morap imisal uñun da egip egip dagok dagogi mini tagi yomjak. ³ Egip egip dagok dagogi mini dakon mibili uñun yan: amin da gak Piñkop kalon si bamisi yan nandan gamañ, ae Yesu Kristo gak da yabekbi pigit yan gin nandan iman. ⁴ Gak da pi morap namgul, uñun pi an mudoko miktim amin da tilingo kili kawit. ⁵ Dat, miktim dima noman tanakwan nak gat gat egek tilimno tan namgut. Abisok gak da inamon uñun tilim aego nabi.

Yesu pañdetni do bisit agit

⁶ “Amin morap on miktimon ban namgul kabikon gak dakon mibilgo kili yoyin ten ten agim. Uñun amin gak dakon ban nak do nabi gak dakon gen guramikgwit. ⁷ Abisok yan si nandan, yo morap namgul uñun gak dasi namgul yan nandan. ⁸ Nido gen morap namgul uñun yoyiko abidawit. Anek asi nak gagon da apgum ae gak da nak yabekgil, yan si nandaba bamisi asak. ⁹ Nak uñun amin kabi do bisit asat. Miktim amin kisi do dima asat. Uñun amin kabi namgul uñun gak dakon amin kabigo, do uñun do bisit asat. ¹⁰ Nak dakon amin kabi uñun gak dakon. Ae gak dakon amin kabi uñun nak dakon. Amin da nak dakon amin kabino pindagek tilimno kanek man madep naman.

¹¹ “Nak gagon obin ek miktimon san ber ek dima egipben. Mani uñun amin kabi da miktimon sigin egipdañ. Telagi Dat, mango tapmimi ton si namgul uñun nan pan kutnoki. Yan anaki nit da kalon si ekwamak, uñun amin kabi da kalon si yan gin egipni. ¹² Nak uñun gat egipguman bisapmon man namgul uñun nan pan kutnan apbo tagisi egipgwit. Uñun amin kabikon da amin pasiljak do yan bi uñun dagan pasilgit. Yan anakwan Piñkop da papiakon gen uñun do mandabi uñun bami ton agit.

¹³ “Nak abisok gagon opben, mani kisik kisikno da uñun amin kabikon tugosak yan do miktimon sigin egek gen on yosot. ¹⁴ Nak naga on miktimon nani dima, ae amin kabino uñun kisi on miktimon nani dima, do nak gengo amin kabino do yobo miktimon amin da nandaba yokwi tok an yomgwit. ¹⁵ Amin kabino miktimon ban timikgi do bisit dima asat. Pan kutnan aki Yokwi Ami da dima pan upbal asak yan do bisit asat. ¹⁶ Nak naga on miktimon nani dima, ae amin kabino uñun kisi on miktimon nani dima. ¹⁷ Gak dakon gen uñun gen bamisi. Amin kabinokon pi abi gengo bamisi uñun da burikon pi aban gadosi amin ani. ¹⁸ Gak da nak yabekbi miktimon pigim. Yan gin nak da amin kabino miktimon yabekdat. ¹⁹ Uñun amin da gadosi amin ani do anek egip egipno kalon gak do gamisat.

Yesu nandan gadat amin kisi do bisit agit

²⁰ “Nak uñun amin kabi do gin bisit dima asat. Uñun amin kabi da gen yanakwa nak nandan gadañ namni amin uñun kisi do asat. ²¹ Dat nak gagon egapbo gak nagon egisal yan gin uñun amin kabi da but kalon si egipni do bisit asat. Uñun amin nit gat egapno

miktım amin da asi gak da nak yabekbi pigim yan nandaba bamisi asak dosi nandisat. ²² Nit kaloŋi ekwamak yan gin unun amin kaloŋisi egipni, yan do tilim namgul unun kili yomgum. ²³ Nak unun amin kabikon egapbo gak nagon egisal. Kaloŋisi egipni do nandisat. Yan egakwa miktım amin da gak da nak yabekbi pigim yan nandani dosi nandisat. Ae gak da nak do but dasi galak taŋ namisal yan gin gak da unun amin do galak taŋ yomisal yan nandani dosi nandisat.

²⁴ “Dat, miŋat amin nak do namgul unun nak da egipber kokupmon nak gat kisin egipner do nandisat. Tilim namgul unun koni do nandisat. Yo morap dima noman taŋakwa but dasi kilisi galak taŋ namgul, unun do aŋek unun tilim namgul. ²⁵ Dat Kilegisi, miktım amin gak dima nandaŋ gamaŋ. Mani nak nandaŋ gamisat. Ae amin kabino da gak da nak yabekbi pigim yaŋsi nandaba bami asak. ²⁶ Nak da gak unun amin kabikon yoligim. Ae gak da but dasi galak taŋ namisal yan gin unun amin kabi da amin do but dasi galak taŋ yomni, ae nak unun amin kabikon egipber, yan do sigin saŋberjek gak yolikdisat.”

Yesu tepmi paŋek kimakgit da aeni pidagit

(Kilapmi 18–20)

18

Judas da Yesu uwal da kisiron yipgut

(Mt 26.47-56 ae Mk 14.43-50 ae Lk 22.47-53)

¹ Yesu bisit aŋ mudanban paŋdet kabini gat kisi Kidron Pakbi Kidat yapmanjek kiwit. Unun pakbi da usugap da pigaga kinda tosok. Yesu gat paŋdet kabini gat unun pigagagwan pigiwit. ² Bisap morapmi Yesu gat paŋdet kabini gat unun pigaga muwuk muwuk awit, do uwal da kisiron yipjak amin Judas kisi unun pigaga kaŋ nandaŋyo agit. ³ Do Judas da Rom dakon emat amin di gat ae Telagi Yut Madep dakon obip amin diwari gat timikban unudon kiwit. Obip amin unun mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat Parisi amin gat da yabekgwit. Unun amin kabi lam ae kaliŋ ae emat dakon yo kisi timikgwit. ⁴ Yesu yo morap noman taŋ imdaŋ unun kili nandaŋ mudagit. Do kapmatjok da kiŋ unun amin kabi yan yoyigit, “Ji namın naŋ wisanaŋ?”

⁵ Yoyinban yawit, “Nin Yesu Nasaret amin naŋ wisamaŋ.”

Yanba Yesu da yoyigit, “Nak unun mani.” Yesu uwal da kisiron yipjak amin Judas unun amin kabi gat kisi akgwit. ⁶ Yesu da “Nak unun mani” yan yanakwan amin unun timisok di duwalik kiŋek miktımon piligi pakgwit. ⁷ Yesu da aeni yoyigit, “Ji namın naŋ wisanaŋ?”

Yoyinban yawit, “Yesu Nasaret amin.”

⁸ Yan yanba Yesu da yan yoyigit, “Nak kili dayit, nak unun mani. Ji nak wisanaŋ kaŋ, on amin kabi yopba kini.” ⁹ Yan yanban gen kinda kalip yagit unun bami toŋ agit. Gen unun yan: “Amin kabi unun nak do namgul unun kinda dima yipbo pasilgit.”

¹⁰ Saimon Pita da emat agak sibani ilik mukwa sogok amin dakon mibiltok amin dakon oman monji dakon miragi amin tet nani mandaŋ dagagit. Oman monji unun dakon mani Malkus. ¹¹ Yan aban Yesu da tebai yan iyigit, “Emat agak siba yigikon simil! Dat da tepmi pakeŋ do nandisak unun dima pakeŋ yan nandisal, ma?”

Yesu Anaskon ankiwit

¹² Emat amin gat ae mibiltok amin madepni gat, ae Juda amin dakon obip amin gat da Yesu abidaŋek nap teban naŋ abisiwit. ¹³ Yan aŋek mibiltok Anaskon ankiwit. Anas unun Kaiapas dakon yopmi. Unun bilagon Kaiapas da mukwa sogok amin dakon mibiltok amin egipgut. ¹⁴ Unun da kalip Juda amin yan yoyigit, “Amin kaloŋ kinda dagaŋ amin morap kisi do aŋek kimotjak kaŋ, unun tagi.”

Pita da Yesu do wasip yagit

(Mt 26.69-70 ae Mk 14.66-68 ae Lk 22.55-57)

¹⁵ Saimon Pita gat ae pañdet kinda gat Yesu yol anañ kigimal. Mukwa sogok amin dakon mibiltok amin da unun pañdet nandan ingut, do Yesu yol anañ mukwa sogok amin dakon mibiltok amin da nagalon pigigit. ¹⁶ Mani Pita wanga yoma kaga da kapmatjok akgit. Do pañdet unun mukwa sogok amin dakon mibiltok amin da nandan ingut unun da kin oman minat kinda yoma kila agit unun iyinek Pita abidanban nagalgwan pigigimal. ¹⁷ Oman minat unun yoma kila agit unun da Pita yan iyigit, “Gak unun amin dakon pañdetni kinda bo?”

Iyiban Pita da yagit, “Nak dima.”

¹⁸ Kokup mirimisi agit, do oman monji gat ae obip amin gat kindapni alik do kindap kinda sogit da patderikon angwasiyek akgwit. Anakwa Pita yo kisi agek kindapni aliwit.

Mukwa sogok amin dakon mibiltok amin da Yesu gen yan ingut

(Mt 26.59-66 ae Mk 14.55-64 ae Lk 22.66-71)

¹⁹ Unun bisapmon mukwa sogok amin dakon mibiltok amin da Yesu pañdet kabini do iyigit ae yoyinet agit kisi do iyigit. ²⁰ Yanban Yesu da yan iyigit, “Nak gen nomansi amin kisi yoyin tenenagim. Muwut muwut yutnikon yoyin dekgim, ae Telagi Yut Madep da nagalon Juda amin da abin muwuk muwuk an unudon bisapmi bisapmi yoyin dekgim. Gen kinda pasilikon dimasi yagim. ²¹ Do nido nak nayisal? Gen yanapbo nandawit amin ban yoyi. Gen yagim unun da nandan.”

²² Yesu yan yanakwan obip amin kinda da mogim kulbak anagek yan iyigit, “Mukwa sogok amin dakon mibiltok amin dakon geni kobogi gen tagi nan iyisat yan nandisal ma?”

²³ Yanban Yesu da yan iyigit, “Gulusun yat kan, unun do nayi. Ae gen kilegi yat kan, nido nikdal?” ²⁴ Nap kisirikon abisiwit dima witaldek Anas da Yesu yabekban mukwa sogok amin dakon mibiltok amin Kaiapaskon ankiwit.

Pita da aeni Yesu do wasip yagit

(Mt 26.71-75 ae Mk 14.69-72 ae Lk 22.58-62)

²⁵ Saimon Pita kindapni alin agakwan yan iyiwit, “Gak Yesu dakon pañdetni kinda, ma?”

Yan iyinba yoyigit, “Nak pañdetni kinda dima.”

²⁶ Mani mukwa sogok amin dakon mibiltok amin dakon oman amin kinda, unun Pita da miragi mandan dagagit amin unun dakon diwatni kinda, unun da yan iyigit, “Gakyo kisi Yesu gat pigaga ekwa dandat, ma?”

²⁷ Iyiban Pita da yagit, “Dima!” Wasip yanakwan unudon gin pup gen yagit.

Yesu Pailaron ankiwit

(Mt 27.1-2 ae 27.11-14 ae Mk 15.1-5 ae Lk 23.1-5)

²⁸ Juda amin da Yesu abidan Kaiapas dakon yut yipmanjek gapman dakon amin madep da yutnon ankiwit. Unun kili wisa dagagit, do iyi gapman dakon amin madep da nagalon dima pigiwit, nido piginey kan Pinjop da dabilon kilek tajak Yapyap Bilak dakon jap noknoknin ansun akdaman yan nandawit. ²⁹ Wanga joman agakwa Pailat da pin yan yoyigit, “Ji on amin mibili nido gen yan imen?”

³⁰ Yanban yan iyiwit, “Unun yokwi pakpak kinda dima tam, gagon dima anopnom.”

³¹ Yanba Pailat da yoyigit, “Disi abidan anki disi dakon gen tebanji yolek gen pikon yipni.”

Yanban Juda amin da yan iyiwit, “Nin da amin kinda anjatno kimotjak dakon yan dagok ninon dimasi tosok.” ³² Gen unun yanba kalip Yesu da kosit nianon da kimotjak do yagit, unun bami ton agit.

³³ Pailat da aeni gapman da yutnon wigi Yesu iyiban opban yan iyigit, “Gak Juda amin dakon kila amin madep, ma?”

³⁴ Yanban Yesu da iyigit, “Unun gaga nandaneke yosol, bo amin di da nak do yan gayiwit?”

³⁵ Yanban Pailat da yagit, “Nak Juda amin kinda dima! Gaga dakon amin kabigo gat

ae mukwa sogok amin dakon amin madep kabigo gat da gak abidan anan nagon anoben. Gak ninan agil?”

³⁶ Yanban Yesu da yan iyigit, “Nak da Amin Kila Asat unun on miktim dakon yo dima. On miktim dakon tam nak dakon oman monjino gat emat wamanakwa amin kinda da nak Juda amin da kisiron aripmi dima nepbam. Nak da Amin Kila Asat unun kokup nwaknwari dakon yo.”

³⁷ Yanban Pailat da iyigit, “Asi gak kila amin madep kinda, ma?”

Yanban Yesu da kobogi yan iyigit, “Kila amin madep kinda yan nayisal unun asi bami yosol. Nak gen bami minjat amin morap yoyiker do on miktimon pigim. Mibili yan do men da anlagit. Gen bami yolgan amin morap unun nak dakon gen do mirak yopmanjan.”

³⁸ Yanban Pailat da iyigit, “Gen bami unun yo kinda ni?”

Pailat da Yesu tilak kindapmon anatan do yagit

(Mt 27.15-31 ae Mk 15.6-20 ae Lk 23.13-25)

Pailat gen unun iyinek aeni wanga Juda aminon pikek yan yoyigit, “Nak da gulusun kinda agit do gen yan imner da arip dimasi kosot. ³⁹ Mani Yapyap Bilagon anpakji yolek amin kinda dam tebanon nan wital yipbo kin kin an. Do Juda amin dakon kila amin madep nan yipbo kisak bo nian nandan?”

⁴⁰ Yanban yan tidanek yawit, “Barabas nan yipbi kisak.” Barabas unun kabo noknok, ae amin dapmanek yoni gwayan amin kinda.

19

¹ Pailat da yanban Yesu abidanek baljawit. ² Anakwa emat amin da nap keli ton kindanan kila amin madep dakon pelit yombem kinda wasanek Yesu da busunon yipgwit. Yan anek imal dubak gami kinda nan pan ingwit. ³ Anek kapmatjok da kin yan iyiwit, “Gildat tagi, Juda amin dakon kila amin madep!” Yan iyinek mogim kulbak anakgwit.

⁴ Anakwa Pailat wanga aeni pigi Juda amin yan yoyigit, “Nak da unun amin jikon abiko yan si nandan imni, nak da unun amin gulusunni kinda agit do gen yan imner da arip dimasi kosot.” ⁵ Yesu nap keli ton ban pelitni waman ingwit gat ae imal dubak gami kisi kwenikon sigin tanakwa wanga pigit. Pinakwan Pailat da amin yan yoyigit, “Kabir, unun amin oni.”

⁶ Yanakwan mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae obip amin gat da Yesu kanek tebai yan tidanek yan yawit, “Tilak kindapmon anakba kimakban! Tilak kindapmon anakba kimakban!”

Yanba Pailat da yoyigit, “Disi abidan anki tilak kindapmon anakba kimotjak. Nak da gulusunni kinda agit do gen yan imner da arip dima kat.”

⁷ Mani Juda amin da yan iyiwit, “Unun amin da iyi do ‘Nak Pinokop dakon Monji’ yan yagit. Nin dakon gen teban da unuden amin si kimotni do yosok.”

⁸ Pailat gen unun nandanek mibiltok pasalgit unun si yapmanek madepsi pasalgit. ⁹ Anek aeni gapman yutnon wigi Yesu yan iyigit, “Gak dukon nani?” Mani Yesu da gen kobogi kinda dima iyigit. ¹⁰ Anakwan Pailat da iyigit, “Kobogi nayik do dima nandisal, ma? Gepbo kiki bo ae tilak kindapmon gitni dakon yan dagok nagon gin tosok. Gak unun dima nandisal, ma?”

¹¹ Yanban Yesu da iyigit, “Pinokop kwen egisak unun da tapmim dima gamgut tam, gak da nak abin nepbi dakon tapmim kinda dima tan gaban. Do amin gak da kisiron nepmak unun dakon yokwi da gak dakon yokwi yapmandak.”

¹² Pailat gen unun nandanek Yesu yipban isal kisak do kosit wisik agit. Mani Juda amin da yan tidanek yan yawit, “Gak unun amin yipbi kisak kan, gak Sisa dakon notni dima. Amin iyi do nak kila amin madep yan yosok unun Sisa dakon uwalni.”

¹³ Pailat gen unun nandanek Yesu anan wanga abigigit. Abigek tamo kinda mani Tip Ban Yalinbi Tamo yan yon unudon gen kokwin an yiyit tamo kinda tosok unudon yigit.

(Uñun tamo Ibru genon da Gabata yañ yon.) ¹⁴ Añwa Yapyap Bilak do nandajek jap pañkosit ak bisap, gildat binap 12 kilok agit. Pailat da Juda amin yañ yoyigit, “Kabit, kila amin madepji oni.”

¹⁵ Yañban yañ tidajek yawit, “Añabigit! Añabigit! Tilak kindapmon añakgit!”

Yañba Pailat da yoyigit, “Kila amin madepji tilak kindapmon añakgeñ do nandaj?”

Yañban mukwa sogok amin dakon amin madep kabi da yañ yawit, “Ninon kila amin madep kinda dima egisak. Sisa kalonjin!” ¹⁶ Pailat da Yesu tilak kindapmon añaatni do emat amin da kisiron yipban abidaj añkiwit.

Yesu tilak kindapmon añakgwit

(Mt 27.32-44 ae Mk 15.21-32 ae Lk 23.26-43)

¹⁷ Yesu iyi tilak kindapni guramigek kokup pap yipmanjek miktim tim kindakon kiwit, mani Busuñ Kidat. Ibru genon da Golgata yañ yon.

¹⁸ Uñudon tilak kindapmon añakgwit. Amin bamori kisi tilak kindap teri teri dapmanjakwa Yesu binapmon akgit.

¹⁹ Pailat da yañban but piso gen kinda mandaj tilak kindapmon yipgwit. Gen uñun yañ, YESU NASARET AMIN, JUDA AMIN DAKON KILA AMIN MADEPNI ²⁰ Uñun kosiri kapbi mandawit. Ibru gen, ae Rom gen, ae Grik genon da kisi mandawit. Yesu añakgwit miktim tim uñun kokup pap da kapmatjok tagit, do Juda amin morapmi da gen uñun manjiwit. ²¹ Juda amin dakon mukwa sogok amin dakon amin madep kabi da Pailat yañ iyiwit, “‘Juda amin dakon kila amin madepni’ yañ dima mandaki. Gen yañ mandaki: ‘On amin da yagit, Nak Juda amin dakon kila amin madepni.’”

²² Yañba Pailat da yagit, “Yum koni. Gen kili mandat uñun dagin tosak.”

²³ Emat amin da Yesu tilak kindapmon añagek imalni timikgwit. Timigek kokwin 4 kabi añakwa kalon kalon da imalni kalon kalon timikgwit. Ae paba pigik dubakni kisi abidawit. Paba pigikni sanbekni uñun mini imal diwat kalonji nañ bupbi kawit. ²⁴ Yañ kañek notni yoyin yoyin añek yañ yawit, “Dima pudoneñ. Namin da abidosak yañ do satu wasok aneñ.” Yañ yañek yañ gin aba Pinjok da papiakon gen kinda tosok uñun bami toñ agit. Gen uñun yañ:

“Imalno kokwinigek timikgwit, ae namin da paba pigikno abidosak yañ do satu wasok awit.”

Do emat amin da yañ awit.

²⁵ Yesu dakon meñi, ae meñi dakon padige, ae Maria uñun Klopas dakon miñatni, ae Maria Makdala kokup papmon nani, uñun miñat kabi da Yesu dakon tilak kindap da kapmatjok akgwit. ²⁶ Yesu da meñi gat ae pañdet but dasi galak tañ imgut uñun kapmatjok akbal pindagek meñi yañ iyigit, “Miñat, on gak dakon monjigo.” ²⁷ Ae pañdet uñun yañ iyigit, “On gak dakon meñgo.” Uñun bisapmon da wasañek pañdet uñun da Maria anki yutnikon kila agit.

Yesu kimakgit

(Mt 27.45-56 ae Mk 15.33-41 ae Lk 23.44-49)

²⁸ Yesu pi morapni kili uñun mudosok yañ nandajek, ae Pinjok da papiakon gen kinda tosok uñun bami toñ asak dosi nandajek yañ yagit, “Tekno bap tosok.” Gen uñun yañakwan ²⁹ wain kinam kinda kapmatjok tagit. Do yo kinda gugidan yombem abidaj wainon sibiñba tugañban, isop kindap dakon kilinikon walik yipba Yesu da dulumon wigigit. ³⁰ Wikwan Yesu da wain nañek yañ yagit, “Kili uñun mudosok.” Yañ yañek busuñi tadik piñek wupni yipban kigit.

Emat amin kinda da Yesu dakon gekgegi sugagit

³¹ Kili Sabat bisap dakon yo pañtagap ak gildat agit. Uñun Sabat uñun bisap madepsi kinda, do Juda amin da tilak kindapmon bumjot dima toni do nandawit. Yañ nandawit do amin tilak kindapmon akgwit dakon kandapni dapman jokgal do Pailat iyiwit. Yañ aba

tepmi kimakba bumjotni panjini yanon da yawit. ³² Yanba emat amin da kin amin bamot Yesu gat dapgwit dakon kandapni dapman jokgalgwit. ³³ Mani Yesukon abin kanba kili kimakgit kawit, do kandapni dima anjak jokgalgwit. ³⁴ Mani emat amin kinda da Yesu dakon gekgegi gwawia nan sugagit. Sugarban unjudon gin pakbi yawiyo da pakgwit. ³⁵ Yo unun si kagit amin unun da iyi unun dakon yan tenjenok asak. Ae iyi bamisi yosot yan nandisak, do jiyo kisi nandan gadat ani yan do gen unun yan tenjenosok. ³⁶ Yo unun aba Pinjop da papiakon gen kinda tosok unun bami ton agit. Gen unun yan:

“Kidatni kinda dima anjak jokgalda.”

³⁷ Ae Pinjop dakon gen kinda gat yan tosok:

“Amin da giptimi sugawit unun kokdan.”

Yesu dakon bumjotni kimakbi tamo kalugi kindakon yipgwit

(Mt 27.57-61 ae Mk 15.42-47 ae Lk 23.50-56)

³⁸ Kili don Josep Arimatea kokupmon nani da kin Yesu dakon bumjotni Pailat da nandan iban anjak do iyigit. (Josep unun Yesu dakon panjetni kinda. Mani Juda amin dakon kila amin do pasalek Yesu do nandan gadatni si anjakisibigit.) Pailat da nandan iban Josep da kin Yesu dakon bumjotni anjakgit. ³⁹ Ae Nikodemus kalip Yesu kalbi kin kagit ununyo kisi unun bisapmon gin apgut. Unun yo kibani ton tagisi di timik panjapgut. Unun kindap bamori dakon gawonj ban iktagilek wasawit. Yo kibani tagisi unun dakon jigini unun 30 kilo da arip. ⁴⁰ Josep gat Nikodemus gat da Yesu dakon bumjotni abidanjek yo kibani tagisi unun tagal imgumal. Yan anek imal tagisi ban gwilikgimal. Unun Juda amin da anjapgon amin kimakbi do yan an. ⁴¹ Yesu tilak kindapmon anjakgwit da kapmatjok pi kinda tagit. Unun pigagagwan kimakbi tamo kalugi kinda tagit. Unun tamokon bumjot kinda dima yipbi. ⁴² Unun Juda amin da Sabat bisap dakon yo panjagap ak bisap, ae kimakbi tamo unun kapmatjok tagit, do amin bamot Yesu dakon bumjotni anki unjungwan yipgumal.

20

Yesu kimoron da pidagit

(Mt 28.1-8 ae Mk 16.1-8 ae Lk 24.1-12)

¹ Sonda wisa dagokdo pilin tuk tanjawan gin Maria Makdala kokupmon nani kimakbi tamokon apgut. Abin kanban kimakbi tamo dakon yoma soggwit dakon tip kili antobilba kigit kagit. ² Yan kanek tintim yanek kin Saimon Pita gat ae Yesu da panjetni kinda but dasi galak tan imgut unun bamot yan yoyigit, “Amin Tagi kimakbi tamokon nan anjabiner. Anki dukwan yipman unun dima nandaman.”

³ Yanban Pita gat ae panjet kinda unun gat kimakbi tamokon kigimal. ⁴ Amin bamot kisi tintim yanek kigimal, mani panjet kinda unun da Pita yapmanek unun da kalip kimakbi tamokon kin altagit. ⁵ Kin pagadanjek kimakbi tamogwan wusigit. Wusinek imal tagisi Yesu dakon bumjotni wangwit unun tanba pindakgit. Mani dima wigigit. ⁶ Saimon Pita unun da bunon abinek unun kimakbi tamogwan wigigit. Wigek imal tanba pindakgit. ⁷ Ae imal kinda kagit unun Yesu da busunon wabi. Imal unun imal diwari gat dima tawit. Unun gironjikbi da iyindage tanban kagit. ⁸ Ae panjet unun kinda mibiltok kimakbi tamokon kigit unun kisi wigigit. Wigi pindagek nandan gadat agit. ⁹ Unun bisapmon Pinjop da papiakon Yesu kimoron da ae pidokdisak dakon gen tosok unun do dima nandaba pisagit. ¹⁰ Yo unun pindagek panjet bamot tobil kokupmon kigimal.

Maria Makdala kokupmon nani da Yesu kagit

(Mt 28.9-10 ae Mk 16.9-11)

¹¹ Maria kimakbi tamo da wanga agek kunam takgit. Kunam tagek tagek pagadanjek kimakbi tamogwan wisigit. ¹² Wisinek anjelo bamori imalni kwakwagi pindakgit. Unun anjelo bamot Yesu dakon bumjotni da tagit unjudon yikgimal. Kinda busunji da tagiron

yikgit, anjakwan kinda kandapni da tagiron yikgit. ¹³ Maria yan iyigimal, “Minjat gak kunam nido takdal?”

Yanbal yan yoyigit, “Amin Tagino abidan anki dukwan yipman unun dima nandisat.”

¹⁴ Yan yanjek tobil Yesu akban kagit. Mani Maria da unun Yesu yan dima kanban pisagit.

¹⁵ Kili Yesu da yan iyigit, “Minjat gak nido takdal? Gak namin nan wisisal?”

Maria da pikaga unun dakon pi monji kinda yan nandaneke yan iyigit, “Amin tagi, gak da bumjot ankil kan, dukwan yipmal nayinbi kin abidan anopberj.”

¹⁶ Yanban Yesu da yagit, “Maria!”

Yanban Maria da tobil Ibru genon da yan iyigit, “Rabonai.” (Rabonai unun dakon mibili unun Yoyindet.)

¹⁷ Yanban Yesu da yan iyigit, “Nak Datnokon dima wigit, do nak dima abidoki. Kin notno kabi yan yoyiki, ‘Nak Datno ae ji dakon Datji unudon wigikej. Pinkopno ae ji dakon Pinkopji unudon wigikej.’”

¹⁸ Iyiban Maria Makdala kokupmon nani da kin pandet kabi yan yoyigit, “Amin Tagi nak da kili kat.” Yan yoyineke Yesu da gen iyigit unun yoyigit.

Pandetni da Yesu kawit

(Mt 28.16-20 ae Mk 16.14-18 ae Lk 24.36-49)

¹⁹ Sonda pilin kaga pandetni Juda amin dakon kila amin do pasalek yut kindakon muwugek yoma benjan anek yikgwit. Yigakwa Yesu da abin bikbik nikon agek yan yoyigit, “Butji yawori tosak.” ²⁰ Yan yanjek kisit bamotni ae gekgekniyo yoliban pandetni Amin Tagini kanek but galak madepsi nandawit.

²¹ Aeni Yesu da yan yoyigit, “Butji yawori tosak. Dat da nak yabekgit, yan gin nak da ji yabekdat.” ²² Yan yanjek migani pisonban pandetnikon kinakwan yan yagit, “Ji Telagi Wup abidoni. ²³ Ji amin dakon yokwini yopman yomni kan, diwarini pasil yomdan, ae dima yopman yomni kan, diwarini tan yomdan.”

Tomas da Yesu kagit

²⁴ Pandetni diwari Yesu kawit bisapmon kinda unun notni gat dima egipgwit, mani unun Tomas (ae mani kinda Yayat). ²⁵ Pandet diwari da Tomas yan iyiwit, “Nin Amin Taginin kaman!”

Yan iyinba Tomas da yoyigit, “Kisirikon birin tamo dima pindagek witjikej, ae gekgekikon wuda gwaljik dima witjikej kan, ji da gen nayan unun do nandabo bami dima asak.”

²⁶ Gildat 7 kabi mudanakwa pandet kabi ae notni Tomas gat kisi yutnon muwugek yoma benjan awit. Mani Yesu abin bikbik nikon altanban kawit. Altanek yan yoyigit, “Butji yawori tosak.” ²⁷ Yan yoyineke Tomas yan iyigit, “Gak abin kisitno witjineke pindat. Anek kisitgo awin gekgeknokon witjiki. Gak but bamot dima anek nandan gadan nabi.”

²⁸ Yanban Tomas da yan iyigit, “Amin Tagino ae Pinkopno.”

²⁹ Yan yanban Yesu da iyigit, “Gak kili nandal, do nandan gadan namisal. Amin nak dima nandaneke nandan gadan naman, unun amin kisik kisik tagi ani.”

On papia dakon mibilisi

³⁰ Yesu da wasok tapmimi ton diwari morapmisi anjakwan pandetni da pindakgwit, unun on papiakon dima mandabi. ³¹ Mani papia on yan do mandabi. Ji da Yesu unun Kristo yansi nandan gadan imni. Ae Yesu unun Pinkop dakon Monjisi yan nandan gadan iminakwa, unun da manon egip egip abidoni, mibili yan do papia on mandabi.

Yesu aeni pandet kabinikon altan yomgut

(Kilapmi 21)

21

Yesu panjetni diwari do altan yomgut

¹ Don aeni Yesu da panjetni Galili Pakbi idap ilejikon egakwa altan yomgut. Altan yomgut dakon gen unun yan. ² Saimon Pita, ae Tomas (Yayat yan iyiwit), ae Nataniel (Galili miktim, Kana kokupmon nani kinda), ae Sebedi dakon monji bamot gat, ae Yesu dakon panjetni bamori gat kisi egipgwit. ³ Saimon Pita da notni yan yoyigit, “Nak tap kilap ilit do kisas.”

Yanban yawit, “Nin kisin kinerj.” Yan yanjek boron wigek kiwit. Mani unun kalbi tap kilap kinda dima ilikgwit.

⁴ Wisa dagokdosi gildat dima winakwan Yesu unun pakbi idap ilejikon akban kawit, mani unun Yesu yan dima kanba pisagit. ⁵ Anakwa Yesu da yan yoyigit, “Not kabi, ji tap kilap di ilan?”

Yanban yawit, “Dima.”

⁶ Yanba yan yagit, “Ji yikji bot amin tet do maba kwan tap kilap di ilitni.” Yan yanban yikni maba pikwan tap kilap morapmisi pigi tuganba yik ilik awik do antidok awit.

⁷ Yan anakwa panjet Yesu da galak tan imgut unun da Pita yan iyigit, “Unun Amin Tagi mani!” Saimon Pita unun pi do anek ilikba pigik kadimni kili ilik yipgut. Do notni da “Unun Amin Tagi mani!” yan yanban nandanej ilikba pigik kadimni ae panjek pakbigwan pan magit. ⁸ Manjek ilejikon kinakwan notni boron da bujon yolgwit. Yolek yikni tap kilap tuganbi walimbil ilik anan kiwit, nido bot unun pakbi dubagikon dima tagit, 100 mita unun da tilagon gin tagit. ⁹ Kin ilejikon wigek yan pindakgwit: kindap kinda sogit da patderikon tap kilap kinda tagit, ae bretyo kisi tanba pindakgwit.

¹⁰ Pindagakwa Yesu da yan yoyigit, “Ji abisok tap kilap ilan di panapgut.”

¹¹ Yanban Saimon Pita da boron wigek tap kilap yik ilikban ilejikon wigigit. Yigon tap kilap madep madep 153 yan da pigi tugawit, mani yik unun dima dagagit. ¹² Yesu da yan yoyigit, “Ji abin jap nabit.” Unun Amin Tagini yan kili nandan mudawit, do gen unun yanban panjetni si pasalek kinda da “Gak namin?” yan dima iyiwit. ¹³ Anakwa Yesu kindapmon kinjek bret ae tap kilap timigek panjetni do yomgut. ¹⁴ Yesu kimoron da pidan panjet kabinikon on altan yomgut unun da aban kosiri kapbi agit.

Yesu da Pita yan iyigit, “Gak sipsipno kila abi”

¹⁵ Jap nan mudanej Yesu da Saimon Pita yan iyigit, “Saimon, Jon dakon monji, gak nak do but dasi galak tan namin kimagek on amin kabi da but dasi galak tan nama unun yapmandal, ma?”

Yanban Pita da yagit, “Asi, Amin Tagi, gaga nandisal. Nak but dasi galak tan gamisat.”

Yanban Yesu da iyigit, “Sipsip monin kabino upmokgi.”

¹⁶ Ae kosiri kinda gat yan iyigit, “Saimon, Jon dakon monji, gak nak do but dasi galak tan namisal, bo dima?”

Yanban Pita da yagit, “Asi, Amin Tagi, gaga nandisal. Nak but dasi galak tan gamisat.”

Yanban Yesu da iyigit, “Sipsipno kila abi.”

¹⁷ Ae Yesu da yanban kosiri kapbi anakwan aeni yan iyigit, “Saimon, Jon dakon monji. Gak but dasi galak tan namisal?” Pita unun Yesu da kosiri kapbi “Gak but dasi galak tan namisal?” yan iyigit, do buri jik tagit.

Yan nandanej Yesu yan iyigit, “Amin Tagi, yo morap unun nandan mudosol. Nak but dasi galak tan gamisat, gaga nandisal.”

Yanban Yesu da yan iyigit, “Gak sipsipno upmokgi. ¹⁸ Asisi gayisat, gak monji gimoni egipgul bisapmon ilikba pigikgo panek kokup dukwan kik do nandagil unudon kin kin agil. Mani amin pelan aki bisapmon, kisitgo anenagaki amin njwaknwari da ilikba pigikgo pan gaminej gak anan kosit dima kik do nandaki unun nan ankikdan.” ¹⁹ Yesu gen on

Pita kosit nianjon da kimagek Pinjop man madep imjak unjun do yagit. Yan yanjek iyigit, “Nak nolgi.”

Yesu da paɗdet kinda si galak taɗ imgut, unjun dakon gen

²⁰ Pita da tobil paɗdet kinda Yesu da but dasi galak taɗ imgut unjun kagit. Unjun buɗon yol paɗpaɗ apgut. (Unjun amin jap nawit bisapmon Yesu dakon piɓit da kapmatjok busuɗi unjudonjok yipmanjek Yesu yan iyigit, “Amin Tagi, namin da gak uwal da kisiron gepjak?”) ²¹ Pita da unjun amin kanjek Yesu yan iyigit, “Amin Tagi, ae on amin iwa?”

²² Yanban Yesu da yan iyigit, “Egakwan gin nak aeno tobil apberɗ do nandakerɗ bo dima, unjun nak dakon yo. Gak nak nol.” ²³ Yan yanban binap gen kinda paɗmuwukbi kabikon kin ireɗ tagit. Gen unjun yan: “Unjun paɗdet dima kimotdisak.” Mani Yesu da paɗdet unjun dima kimotjak yan dima yagit. “Egakwan gin nak aeno tobil apberɗ do nandakerɗ bo dima, unjun nak dakon yo”, unjun gin yagit.

²⁴ Unjun paɗdet da unjun yo morap dakon yan tenjenok anjek gen unjun mandagit. Nin nandaman, gen unjun yan tenjenosok unjun bamisi. ²⁵ Yesu da yo diwari morapmisi gat agit. Yo morap agit kisi morap papiakon mandanerɗ kan, miktimon papia unjun da toni dakon tamo aripmi dima bo toni.

Yabekbi Pi Awit Dakon Gen

But piso gen

Yabekbi Papia on Gen Bin Tagisi Luk da mandagit unun sanbenek yosok. Luk dagin on papia kisi mandagit. On papiagwan yan konej: Telagi Wup da yabekbi do kosit yopman yomihakwan Yesu dakon Gen Bin Tagisi “Jerusalem ae Judia ae Samaria yawit, ae yanakwa miktimi miktimi kigit” (1.8 do koki).

Papia Yabekbi da Yesu dakon panmuwukbi Juda amin kabikon da wasanek don madep tanek miktimi miktimi kigit do yosok. Ae Luk da yo kinda nolisak unun yan: Kristo dakon pi gat, ae minat aminyo Yesu yolgwit dakon egip egip do kalip Pinjokop da Israel amin do yan teban tok agit unun bami ton awit.

Yo madep kinda Yabekbi Papia da yosok unun yan: Unun Telagi Wup dakon pi do yosok, unun Pinjokop dakon Wupni. Mibiltok Telagi Wup Pentikos bisapmon pandet kabikon pigit. Anek don nandak nandakni panthagap anek tapmim yomgut unun do yosok. Tapmim yomihakwan wasok tapmimi ton anakwa amin da geni do nandaba bami agit, ae Yesu do nandan gadawit.

On papiakon pandet kabi da minat aminyokon Yesu dakon Gen Bin Tagisi yawit bisapmon gen dubagisi yawit. Anakwa minat aminyo morapmi da Gen Bin Tagisi unun yolakwa panmuwukbi si teban tagit.

Papia on da yabekbi morapmi da pi awit unun do yosok. Mani Pita gat Pol gat da pi agimal unun do morapmi yosok. Pita unun Yesu dakon pandetni kinda. Mani Pol kalip Yesu dima yolgit. Pol mibiltok Kristo dakon panmuwukbi pabin yop do pi tebaisi agit. Mani don Yesu da Pol yan iban but tobil anek pi amini bamisi kinda dagagit. Anek Amin Njwaknjwari Kabikon Pinjokop gen yoyigit.

On papiagwan Luk da Pol da yo morap agit do yanek “nin da agiman” yan yosok. Nandak nandak amin morapmi da yan nandan: Luk iyi Pol gat bisap di agipgumal do “nin da agiman” yan unun do yosok.

Yabekbi kabi da Jerusalem kokup papmon Yesu dakon gen yoyin tentenawit

(Kilapmi 1.1–8.3)

Yesu da Telagi Wup yipban pisak do yan teban tok agit

¹⁻² Tiopilas, nak kalip papia kinda mandagim. Unun papiakon Yesu wasanek pi agit ae Pinjokop dakon gen yoyin dekgiron da kwen wigigit unun dakon mibili mandagim. Yesu yabekbi kabini manjigit unun alta yomihak Telagi Wup da tapmim imihakwan pi ani do yoyin mudanakwan Pinjokop da abidan anan Kwen Kokup wigigit. ³ Mibiltok tepmi madep panek kimagit da bujon egip egip aeni abidanek unun amin kabinikon alta yomgut. Alta yomihak asi kalugi egisak yan nandani do yo morapmi agit. Gildat 40 unun gat egek Pinjokop da Amin Kila Asak unun dakon mibili yoyigit. ⁴ Bisap kinda unun gat egek yansi ani do yoyigit, “Ji Jerusalem kokup pap dima yipman detni. Datno da yo dam do yan teban tagit unun abidok do jomjom ani. Nak kalip yo unun do kili dayigim. ⁵ Jon da amin pakbi son yomgut, mani gildat kabisok kinda egek Pinjokop da Telagi Wup son damdisak.”

⁶ Unun bisapmon yabekbi kabini gat muwugek Yesu yan iyiwit, “Amin Tagi, gak abisok Israel amin nin panpuluganbi aenin miktinnin kila anek egipner bo dima?”

⁷ Yanba yan yoyigit, “Dat da yo morap ak do bisap manjigit unun ji dakon yo dima. Dat da yo morap unun iyi kila asak. ⁸ Mani Telagi Wup jikon pinban tapmim pakdan. Tapmim panek nak dakon gen Jerusalem kokup papmon yan tentenoni. Ae unudon da Judia kokup morap kisi, ae Samaria miktin kisi, ae miktimi miktimi kisi yan tentenoni.”

1:1-2: Lk 1.3

1:1-2: Mk 16.19; Lk 24.49-51

1:3: Lk 24.36-49; Ya 10.41

1:4: Lk 24.49; Jn 14.16-17; Ya 2.33

1:5: Mt 3.11

1:6: Lk 24.21

1:7: Mk 13.32

1:8: Mt 28.19; Lk 24.48

*Yesu Kwen Kokup wigigit
(Mk 16.19-20 ae Lk 24.50-53)*

⁹ Yesu da gen unun yan mudanjawan, kanakwa kwen wigigit. Wigakwan gikwem da wamanjawan aeni dima kawit. ¹⁰ Kwen tebai sijtanakwa unudon gin amin bamori imalni kwakwagi unun da altanbal yabekbi kabi gat akgwit. ¹¹ Altanek yan yoyigimal, “Galili amin ji nidosi kwen sijtanek akgan? Yesu unun abisok Pinjop da abidanban ji depman dek Kwen Kokup wigik. Abisok kanakwa wigik yan gin apjak bisapmon yan da tilagon apdisak.”

Judas dakon kulabikni manjiwit

¹² Yan yoyinbal ilerj Olip yipmanek tobil Jerusalem kokup papmon kiwit. Ilerj Olip unun Jerusalem da kapmatjok toso. ¹³ Kin altanek yut kwen nani si egipgwiron wigiwit. Amin egipgwit unun mani yan: Pita, Jon, Jems, Andru, Pilip, Tomas, Batolomiu, Matyu, Jems Alpius dakon monji, Saimon Selot da kabikon nani, ae Judas Jems dakon monji. ¹⁴ Unun amin kabi gat ae minat diwari gat ae Yesu dakon meni gat ae padik padikni gat kisi but kalonon da muwugek bisit pi sanbek sanbek awit.

¹⁵ Unun bisapmon amin 120 yan da Yesu nandan gadan imgwit. Pita unun kabikon da pidan agek yan yagit, ¹⁶ “Not kabi, kalipsigwan Telagi Wup da Dewit antagap aban Pinjop da papiakon Judas do gen kinda mandagit unun gen bami ton agit. Judas unun Yesu anjoman anyoban obip amin da abidawit. ¹⁷ Judas kalip nin da kabikon ekwan pi kalonj agiman.”

¹⁸ Judas unun yo yokwi agit dakon tomni timigek miktin tim kinda yuman nagit. Unun miktimon Judas da man sulugakwan kok wamiyo kisisi miktimon man mudawit. ¹⁹ Amin morap Jerusalem egipgwit unun dakon gen nandanek unun miktin tim mani Yawi Miktin yan yawit. Iyi da genon da Akeldama yan yawit.

²⁰ Pita da sanbenek gen yan yagit, “Kap Papia madepmon gen kinda yan mandabi: ‘Yut kokupyonikon amin di dima egipdo, isal tosak dosi nandisat.’ Ae unun papiakon gen kinda yan mandabi:

‘Kila amin pi agit unun amin kinda da kulabisak dosi nandisat.’

²¹⁻²² Gen yan toso do amin kinda kulabigi anjoman anej. Jon Telagi Pakbi Sogok Aminon da wasanek Yesu nipman wigigit, ae amin morap nin gat sanbek sanbek egapno Amin Tagi Yesu kin ap agit, unun amin kinda nan kulabik anej. Unun amin dasi nin gat pi anek Yesu kimoron da pidagit unun do yan tenjenok anej.”

²³ Pita da yan yanban amin bamori do yan yomgwit, kinda mani Josep unun Basabas yan iyiwit, ae mani kinda Jastus. Ae amin kinda unun mani Matias. ²⁴⁻²⁵ Amin bamot unun manjnek bisit yan awit, “Amin Tagi, gak amin morap dakon but kisi pindak mudosol. Unun bamoron da namin dasi Judas dakon tamo abidanek yabekbi pi asak unun amin noliki. Bupmisi, Judas unun tamoni yipmanek kimak tamo iyi do yan mudanbikon kigit.” ²⁶ Bisit yan anek namin da noman tosak yan do wasok kinda awit. Tip wasok aba Matias da noman tagit. Noman tanek yabekbi 11 kabikon sanbegit.

2

Telagi Wup pigit

¹ Pentikos Bisap Madepmon Yesu nandan gadan imgwit amin kabi yut kindakon gin muwugek egipgwit. ² Unudon gin nandanakwa wuwik madep kinda mirim madep an unun da tilagon Kwen Kokup da pigit. Pin unun yut yikgwiron tugagit. ³ Anjawan yan pindakgwit: milen asip amin mel yombem da noman tan waser ki amin kalon kalon da kwenon yikgwit.

⁴ Anek Telagi Wup da amin kisi morap burikon pigit tugagit. Anek Wup da panpulan ganban wasanek gen mibili mibili yawit.

1:11: Mt 26.64; Lk 21.27 1:12: Lk 24.50-53 1:13: Mt 10.2-4 1:16: Kap 41.9 1:18: Mt 27.3-8 1:20: Kap 69.25; 109.8 1:21-22: Mk 1.9; 16.19; Jn 15.27 2:1: MS 23.15-21; GT 16.9-11 2:3: Mt 3.11 2:4: Mk 16.17; Ya 4.31; 10.44-46; 19.6

⁵ Uñun bisapmon Juda amin di Jerusalem kokup papmon egipgwit. Uñun amin miñat morap tañ anañ kwan uñudon da apgwit. Uñun amin Piñkop gawak imiñek egipgwit. ⁶ Wuwik uñun nandañek uñun miñat amin kabi madepsi da muwugek amin kalon kalon mirak pañ nandaba Yesu nandañ gadañ imgwit amin kabi da iyi da genonsi da gen yawit. Yanba nandañek nandaba ñwakiñwarisi ⁷ aban yañ yawit, “On amin kabi gen yoñ uñun kisi morap Galili amin gin, ma? ⁸ Kosit niañon da nin dakon gen kalon kalon yoñ? ⁹ Nin miñtimnin Patia, Midia, Elam, Mesopotemia, Judia, Kapadosia, Pontus, Esia, ¹⁰ Prigia, Pampilia, Isip, ae Libia miñtim Sairini kokup pap da kapmatjok tosogon amin. Nin Rom amin diwari apgumañ da idon ekwamañ ¹¹ (Juda amin ae amin diwari Juda amin kabikon sañbeñbi kisi). Diwari nin Krit amin, ae diwari Arebia amin. Nin kisi morap da nandañapno uñun amin kabi da nin da genon da Piñkop dakon wasokni masi masimi uñun do yanba nandañ.” ¹² Amin wuripdak pasalek notni yoyiñ yoyiñ anek yañ yawit, “Yo on altañban komañ uñun dakon mibili niañ?”

¹³ Yañ yanakwa amin diwari da jigilak gen yanek yañ yawit, “On amin kabi wain kalugi morapmi nañ da but upbal añ.”

Pita da Piñkop dakon gen yagit

¹⁴ Yanba nandañek Pita notni 11 kabi gat kisi pidañ agek gen papmon da amin yañ yoyigit, “Juda amin not kabi, ae ji Jerusalem kokup papmon ekwan amin morap, mirak pakyañsi yopmañakwa yo on altosok uñun dakon mibili dayiko nandani.

¹⁵ “Ji on amin kabi but upbal añ yañ nandañ, ma? Dimasi! Bisap apmeron wisa dagokdo 9 kilok gin asak. Pakbi teban noknok bisap uñun pilindo. ¹⁶ Abisok yo on altosok uñun kombi amin Joel da uñun do kalipsigwan yañ yagit:

¹⁷ ‘Piñkop da yañ yosok, Mibi gildat kwan tañakwan Wupno amin morap kisi do tagal yobeñ.

Añapbo monji gwayosi da kombi gen yokdañ.

Ae monji bilagi da dipmin yombem pindatdañ.

Ae amin pelañ da dipmin pindatdañ.

¹⁸ Uñun bisapmon oman amin kabino miñat ae wili kisi do Wupno tagal yobo uñun da kombi gen yokdañ.

¹⁹ Añakwa kwen binap yo masi masimi uñun doliko pindatni.

Ae miñtimon wasok tapmimi toñ ako bisap madep uñun dakon tilak yañ pindatni.

Yawi ae kindap ae mukwa madep altokdañ.

²⁰ Uñun bisapmon gildat dabil pilin tuk añakwan kanek yawi dom akdisak.

Yañ añakwan Amin Tagi apjak dakon bisap madep don altosak.

Uñun bisap madepmon Amin Tagi dakon tapmim madepni ae tilim madepni uñun altokdisak.

²¹ Uñun bisapmon miñat amin morap Amin Tagi da pañpulugosak do bisit iyañ uñun amin kabi iyi do pañkutnosak.’”

²² Pita sañbeñek yañ yagit, “Israel amin kabi, ji mirak yopmañek Yesu Nasaret amin do yoko nandabit. Uñun amin Piñkopmon da apgut yañ nandani do Piñkop da tapmim imiñakwan wasok tapmimi toñ, ae yo masi masimi ae tilak mibili mibili agit. Yo morap agit uñun disi kawit. ²³ Piñkop da yañ abeñ yañ kili nandañ, do amin uñun ji da kisiron yipgut. Yipban ji da amin yokwi da kisiron yipba uñun da abidañek tilak kindapmon añakba kimakgit. ²⁴ Kimot dakon jigi da amin uñun bisap pisipmisok wagil aripmi dima abiy yipmi, do Piñkop da kimoron nañ aban pidagit. ²⁵ Kalip Dewit da Yesu tepmi pasak do yañ yagit:

‘Nak Amin Tagi koko nak gat sañbek sañbek egisak.

Uñun nak da kapmatjok egek tapmim naminañakwan yo kinda da aripmi dima añkwakwalitjak.

²⁶ Yañ asak, do butno da tagisi añakwan kisik kisik gen yosot.

Ae giptimno Pinjkop da anpulgusak do jomjom asat.

²⁷ Gak nipbi kimakbi tamokon dima token.

Telagi amingo dakon giptim anjutanajaki dima miktosak.

²⁸ Gak egip egip dakon kosit kili nolijbi kagim.

Nak gak gat egek kisik kisikgo da butnokon pigi tugosak.'

²⁹ Not kabi, babiknin Dewit unun dakon mibili do asisi dayin tetenjoko. Dewit unun kimakban kilisi wayikgwit. Bumjotni dakon tamo abisok on kokupmon komarj. ³⁰ Mani Dewit unun kombi amin kinda egipgut. Pinjkop da yan teban tok gen kinda yan iyigit: 'Gak dakon babigo kinda da gak da tamokon kila amin madep egipjak.' ³¹ Yo don altoni unun pindagek Kristo kimoron da pidosak do kili yagit. Giptimi kimakbi tamokon dima tosak ae dima miktosak yan Dewit da kili yagit. ³² Yesu unun Pinjkop da kimoron nan aban pidagit. Nin si kagimarj do unun dakon yan tetenajok amarj. ³³ Pinjkop da man madep ingut da iyi da aminsi tet do yikdak. Dat da Telagi Wup Monji do iban yan kili yan teban tagit. Do Monji do iban unun da tagalban yo abisok noman tosak unun ji kan nandanyo an. ³⁴ Dewit iyi Kwen Kokup dima wigigit mani yan yagit:

'Amin Tagi da nak dakon Amin Tagino yan iyisak,

Gak nak da aminsi tet do yigaki

³⁵ uwalgo dakon tapmim pabin yopbo gak dakon pinbisi egipni.'

³⁶ Yanjo, Israel amin kabi ji yanji nandani, Yesu unun ji da tilak kindapmon anjagkwit, mani Pinjkop da unun amin yipban Amin Tagi ae Kristo egisak."

Amin morapmi da but tobil anek telagi pakbi sowit

³⁷ Pita da gen unun yanban nandaba buri suganba amin da Pita gat yabekbi kabi diwari gat yan yoyiwit, "Not kabi, nin abisok nianji ano kilek tosak?"

³⁸ Yanba Pita da yan yoyigit, "Ji kalon kalon but tobil anek Yesu Kristo da manon telagi pakbi sonakwa Pinjkop da yokwisi wiriritjak. Yan anakwa Pinjkop da but galak do Telagi Wup damjak. ³⁹ Pinjkop da Telagi Wupni dam do kili yan teban tok agit. Ji ae minjat monjiyosi ae amin dubagikon ekwan, ae amin kisi morap Pinjkop da yan yomisak unun Telagi Wupni damjak."

⁴⁰ Pita da gen morapmi sanbenek nawa gen tebaisi yan yoyigit, "Ji kan kimotni. Yokwi pakpak kabikon da tobil apba Pinjkop da ji timitjak." ⁴¹ Unun gildaron gin amin 3 tausen Pita dakon gen nandaba bami agit. Yan anek telagi pakbi sonjek Yesu da panmuwukbi kabikon sanbewit.

Amin but kalon anek egipgwit

⁴² Panmuwukbi kabi da yabekbi dakon gen nandak do galagi madepsi nandawit. Ae but da notni banjal banjal anek, jap anwa nok do ae bisit ak do sanbek sanbek muwukgwit. ⁴³ Yan anakwa Pinjkop da panpulguban yabekbi kabi da wasok tapmimi ton morapmi aba amin da pindagek pasal kimakgwit. ⁴⁴ Yesu nandan gadan ingwit amin kabi but kalon anek yo kabini kaloni di banjin pan egipgwit. ⁴⁵ Yo kabini gat miktimni gat yopba amin da yumarj nanba monerj unun ban bupmi amin panpulgawit. ⁴⁶ Gildari gildari Telagi Yut Madepmon muwukgwit. Ae notni da yutnon muwuk muwuk anek but galagon da not panpulgok dakon kisik kisik anek jap nawit. ⁴⁷ Anek Pinjkop anjisinek egipgwit ae amin kisi morap da unun amin do nandaba tagisi agit. Gildari gildari amin diwari but tobil aba Amin Tagi da yokwikon ban timikban panmuwukbi kabikon sanbenba kabi madepsi agit.

3

Pita da kandap yokwi kinda anmilip agit

¹ Bisap kindakon gildat tobil do anjakwan Pita gat Jon gat bisit agak bisapmon Telagi Yut Madepmon kik do kigimal. ² Kiñ pindakbal amin kabi kinda da kandap yokwi kinda waman anapgwit. Uñun amin merji da yan anjalagit. Gildari gildari amin unun anabij Telagi Yut Madep dakon yoma kaga kinda mani Kildani Tagisi unudon yipman yipman awit. Amin Telagi Yut Madep da nagalgwan pigakwa unun amin da moneñ imni do bisit yoyigit. ³ Pita gat Jon gat nagalgwan pigik do anjakwal moneñ imjil do bisit yoyigit. ⁴ Pita gat Jon gat da amin unun tebai kanek Pita da yan iyigit, “Gak nit ninda!” ⁵ Yan iyinban yo di namdamal yan nandarek tebai pindakgit.

⁶ Yan pindagakwan Pita da iyigit, “Nak moneño mini. Mani yo tan namañ unun tagi gabeñ. Yesu Kristo Nasaret kokupmon nani unun da tapmim namgut do gayiko pidan kosit agip!”

⁷ Yan iyinek kisiri aminsi tet do abidarek anpulanganban pidagit. Pidanek unudon gin kandapni ae banjiyo kisi teban tawit. ⁸ Kandapmi teban tanba wigi man agek wasanek pilik bamok agit. Yan anek Pinkep ankisinek wigi mok mok anek amin bamot gat Telagi Yut Madep da nagalon pigiwit. ⁹ Pigakwa amin morap da kanba pilik bamok anek Pinkep ankisinban ¹⁰ kanek nandaba ñwakñwarisi aban yan nandawit, “Mao! On amin yoma kaga mani Kildani Tagisi unudon yigek amin da moneñ imni do bisit asak amin oni. Unun da kilek tak!”

Pita da Telagi Yut Madepmon gen yagit

¹¹ Yan nandarek amin morap tintim yanek abij kanba amin unun Pita Jonyo timikban akba pindakgwit. Tamo unun akgwit dakon mani unun Solomon dakon Yik Nandat Tamo. ¹² Apba pindagek Pita da yan yoyigit, “Israel amin kabi, ji mibili nido tamtam yanek nit tebai nindañ? Nit da kilegi do bo nit da tapmimon da on amin wasok ando kilek tak yan nandañ? Unun dimasi! ¹³ Babiknin Abraham, Aisak ae Jekop unun dakon Pinkep da oman amini Yesu man wukwisi imgut. Unun amin si anakba kimotjak do ji da uwal da kisiron yipgwit. Pailat da pulugan yipban kisak do nandagit, mani ji da manji iminek si kimotjak do yawit. ¹⁴ Unun Amin Telagisi ae Kilegisi egipgut, mani ji da manji imgwit. Manji iminek amin dapdap amin kinda jikon yipban opjak do Pailat iyiwit. ¹⁵ Egip egipmon niyij panpan kigik amin unun ji da anakba kimakgit. Mani Pinkep da kimoron nan aban pidagit. Pidanban kagimak do nit unun do yan tenjenok amak. ¹⁶ Nit Yesu nandañ gadañ imamak, do unun da wasok aban on amin kan nandaño an unun abisok kilek tak. Yesu da iyi nandañ gadatnit panteban anjakwan unun nandañ gadat da on amin wagisi anmilip aban kilek tak da akban kon.

¹⁷ “Asi, not kabi ji gat ae kila amin kabisi gat dima nandañ pisaneke Yesu anakgwit. ¹⁸ Mani kalip Pinkep da kombi amin kisi da gen kagakon da Kristo tepmi pasak do yagit. Do ji da Yesu anakba gen unun bami ton agit. ¹⁹ Yan do, ji but tobil anek Pinkepmon gadañba yokwisi mudoni. ²⁰ Yan aba Amin Tagi da tapmimni kalugi ji do damjak. Anek Kristo ji panpulugok do anek manjikbi unun damjak. Unun mani Yesu. ²¹ Yesu unun Kwen Kokup egek Pinkep da yo morap panjaluk asak unun do jomjom asak. Yo morap panjaluk aben yan Pinkep da unun do kili yan teban tagit. Panthagap aban telagi kombi amin kabini da unun do kili yawit. ²² Kalip Moses da yan yagit:

‘Amin Tagisi Pinkep da don ji kabikon amin kinda anroman aban kombi amin nak yombem egipjak.

Unun amin da gen morap dayisak unun pakyañsi nandani.

²³ Geni dima nandani amin unun Pinkep da kisisi panupbal aban iyi dakon amin kabi gat ae dima egipni.’

²⁴ “Kombi amin Samuel gat ae unun da bujon kombi amin morap noman tawit unun kisi da abisok yo noman ton unun do yan tenjenok awit. ²⁵ Ji kombi amin dakon babi

kabini ekwan. Pinjkop da babakji gat sanbek sanbek agit do yo morap yom do yagit unun ji da timitni. Pinjkop da Abraham yan iyigit:

‘Nak da gak dakon babigo yabegek amin miktimi miktimi ekwan unun gisamikgo tagisi egipni.’

²⁶ Pinjkop da oman monjini anoman an mibiltok ji do yabekban apgut. Ji kisi kalon kalon anpakji yokwi yopmanjek gisami ton egipni yan do anjek yabekgit.”

4

Pita gat Jon gat dam tebanon yopgwit

¹ Pita gat Jon gat amin gen sigin yoyinjakwal mukwa sogok amin gat Sadyusi amin gat ae Telagi Yut Madep dakon obip amin dakon mibiltok amin gat kisi apgwit. ² Abin nandaba amin bamot da Yesu kimoron da pidagit ae amin kimakbi yan gin pidokdan unun do yoyin tenjagimal. Yan anjakwal amin bamot do nandaba yokwi tok awit. ³ Anek amin bamot timigek gen pikon yop do nandawit, mani pilin tok do agit do anwa don yan nandane dam teban yutnon yopgwit. ⁴ Mani amin morapmi da amin bamot dakon gen unun nandan Yesu nandan gadan iminek panmuwukbi kabikon sanbenba 5 tausen yan da tilak agit.

Pita gat Jon gat gen kokwin amin kabikon yopgwit

⁵ Wisa dagokdo Juda amin dakon kila amin madep gat kila amin gat ae gen teban yoyindet amin gat kisi Jerusalem kokup papmon muwukgwit. ⁶ Mukwa sogok amin dakon mibiltok amin Anas ae dabini diwari, ae Kaiapas gat Jon ae Aleksanda gat kisi muwukgwit. ⁷ Muwugek Pita gat Jon gat yoyinba inamnikon agakwal yan yoyiwit, “Jil ni tapmimon da yo unun agimal? Ae namin da pi unun anjil do yan mudan damgut?”

⁸ Yanba Pita unun Telagi Wup da burikon pigi tuganban yan yoyigit, “Juda amin dakon kila amin madep ae kila amin yan nandani. ⁹ Nianon da kandap yokwi anmilip agimak unun dakon mibili nandak do yon kan ¹⁰ ji gat ae Israel amin kabi gat kisi dayiko nandani. Yesu Kristo Nasaret kokupmon nani unun da tapmimon on amin anmilip agimak da ji da dabilon akdak. Ji da Yesu tilak kindapmon anakba kimakgit mani Pinjkop da kimoron nan aban pidagit. ¹¹ Yesu do tilak gen kinda yan yanbi:

‘Yut agak amin ji da gwak yokwi yan yanek maba kigit.

Unun gwak tip kinda nan tidawit da akdak.’

¹² Nin amin kinda da yokwikon ban aripmi dima timitjak. Yesu iyi da manon gin miktimi miktimi amin ekwan unun tagi timitjak. Pinjkop da unun amin kalongin nin do anjek yabekban pigit.”

¹³ Yan yanban amin madep da yan nandawit: On amin bamot amin isali, papia yutnon dima yikbi, mani pasol pasoli mini gen tapmimi ton yomal. Yan pindagek but morap nandane on amin kalip Yesu gat egipgwit yan nandan kokwinikgwit. ¹⁴ Anek amin kilek tagit unun kisi akba pindagek gen di aeni yoyik do dima nandawit. ¹⁵ Anek amin bamot yoyinba gen kokwin tamo yipmanek wanga pigigimal. Pigakwal yanba yok anek yan yawit, ¹⁶ “Unun amin bamot niansi anyomne? Unun da wasok tapmimi ton kinda abal Jerusalem amin kisi da nandan do aripmi dima anwasip ane. ¹⁷ Mani gen unun aminon dima kin irentosak do yansop an yomno Yesu dakon mibili do aeni dima yonjil.”

¹⁸ Yan yanek yoyinba yutnon winbal Yesu da manon gen dima yonjil ae amin dima yoyindetjil do yansop tebaisi an yomgwit. ¹⁹ Mani Pita gat Jon gat da gen yan partobil yomgumal, “Disi kokwinitni. Pinjkop dakon gen yipmanek ji dakon gen guramitder kan, Pinjkop da nandaban kilek tosak bo nian? ²⁰ Nit gen kaganit aripmi dima sopde. Nit yo pindak nandanjo agimak unun dosi yan tenjenok akdamak.”

²¹ Yan yanbal gen kokwin amin da sanbenek but pasol gen diwari yoyinek amin do pasalek yopba kigimal. Amin da wasok agimal unun do Pinjkop ankwisiwit. Do ni jigi nan

tagi yomneŋ yaŋ kinda dima nandawit. ²² Amin aŋmilip agimal uŋun bilakni 40 yapbi, aripmi dima kilek togi yaŋ nandawit do Pinjkop aŋkisiwit.

Paŋmuwukbi da bisit awit

²³ Pita gat Jon gat gen kokwin yutnon da piŋ dabini kabikon kigimal. Kiŋek mukwa sogok amin dakon amin madep kabi, ae kila amin gat da gen morap yoyiwit uŋun kisi yoyiŋ mudagimal. ²⁴ Yoyiŋ mudanbal but kalonon da Pinjkop bisit yaŋ iyiwit, “Amin Tagi Tapmim Ami, kundu ae miktim ae tap ae yo morap uŋungwan toŋ uŋun kisi gak da wasaŋ yopgul. ²⁵ Kalipsigwan nin dakon babiknin gak dakon oman amingo Dewit Telagi Wup da aŋtagap aban gen yaŋ yaŋgit:

‘Amin kabi kabi mibili nido japmisi nandanek iyi do nandaba wukwanek isal dogin yo yokwi ak do gen yaŋ paŋteban aŋ?’

²⁶ Kila amin madep miktimi miktimi ekwaŋ uŋun emat ak do tagap tok aŋ.

Kila amin da Amin Tagi gat ae Kristoni gat pabiŋ yop do muwukgaŋ.’

²⁷ Asisi Erot ae Pontias Pailat, ae Amin ņwakŋwari Kabi amin, ae Israel amin uŋun kisi da on kokup papmon telagi oman amingo Yesu gak da pigo asak do manjiŋgil, uŋun amin abiŋ yip do muwukgwit. ²⁸ Yaŋ aŋakwa gak tapmingo madep do kalip yo don altoni do nandabi teban tagit uŋun noman tawit. ²⁹ O Amin Tagi, uwalnin da yo yokwi aŋnim do yoŋ, do paŋpulugaŋaki oman amin kabigo nin da pasol pasoli mini teban taŋek gengo yaŋ teŋteŋoneŋ. ³⁰ Gak tapmingo yoliŋaki sot amin kilek toni. Ae tilak tapmimi toŋ ae wasok masi masimi uŋun telagi oman amingo Yesu uŋun da manon aki.”

³¹ Bisit aŋwasip aŋakwa yut muwukgwit uŋun kwakwalikgit. Yaŋ aban Telagi Wup da amin kisi da buron piŋi tugaŋ yoban Pinjkop dakon gen pasol pasoli mini tapmimi toŋsi yawit.

Amin kisi not paŋpulugok awit

³² Yesu nandan gadan imgwit amin uŋun kisisi but kalonŋi ae nandak nandak kalonŋi paŋek egipgwit. Amin kinda da yo kabini do uŋun nak dakon yo yaŋ dima yaŋgit. Yo morapnin uŋun amin kisin dakon yo yaŋ nandawit. ³³ Aŋek yabekbi kabi da Yesu da kimoron da pidagit uŋun do tapmimi toŋsi sigin yaŋ teŋteŋawit. Yaŋ aŋakwa Pinjkop dakon nandan yawotni da bikbiknikon madepsi taŋ yomgut. ³⁴⁻³⁵ Bisap kalon kalon amin miktimni toŋ ae yutni toŋ uŋun amin do yomiŋek moneŋ timik paŋki yabekbi kabi do yoba bupmi amin do kokwinik yomgwit, do bikbiknikon bupmi amin kinda dima egipgut.

³⁶ Uŋun bisapmon amin kinda egipgut uŋun mani Josep. Yabekbi kabi da Banabas yaŋ iyiwit. Banabas dakon mibili uŋun yaŋ: “But paŋteban ak amin.” Uŋun Liwai amin kinda, kokupni uŋun Saiprus. ³⁷ Josep uŋun miktim timni kinda amin do yomiŋek moneŋ timik paŋki yabekbi kabi do yomgut.

5

Ananias gat Sapaira gat dakon gen

¹ Amin kinda egipgut uŋun mani Ananias. Miŋatni dakon mani uŋun Sapaira. Ananias uŋun miktim timni kinda amin do yomiŋek moneŋ timikgit. ² Timigek diwari iyi do yopmaŋakwan miŋatni uŋun kaŋ nandanjo agit. Aŋek kisisi paŋabisat yaŋ top yoyiŋek moneŋ diwari gin yabekbi kabi do yomgut.

³ Yaŋ aban Pita da yaŋ iyigit, “Ananias gak niaŋon da Sunduk do bikbik imiŋek galaktokni yolal? Gak Telagi Wup do wasip yaŋ imiŋek miktim dakon moneŋ diwari gaga do yopmal? ⁴ Gaga dakon miktim galaktokgon yumaŋ nal. Do moneŋ timal uŋun gak dakon yo. Uŋun baŋ ni yo ak do nandal uŋun tagi abim. Niaŋon da nandak nandak yokwi uŋun pal? Gak amin baŋ wasip dima yoyisal. Gak Pinjkop naŋ wasip iyisal.”

⁵ Yanban nandajek Ananias piligi man kimakgit. Kimakban unun dakon gen bini nandawit amin morap unun madepsi pasalgwit. ⁶ Anakwa monji kabi kinda da abin bumjotni imalnaŋ wamaŋ anki gapmagwan yipgwit.

⁷ Bisap 3 awa egi mudanakwa miŋatni yo morap unun noman taŋ unun dima nandajek apgut. ⁸ Apban Pita da yaŋ iyigit, “Nayinbi nandako. Miktimjil dakon moner timamal on gin?”

Yanban iyigit, “Asi unun gin.”

⁹ Yaŋ yanban Pita da yaŋ iyigit, “Jil nianon da Amin Tagi dakon Wup wasip iyik do but kalon amal? Pindat, amin ego gapmagwan yipman amin unun yoma kagakon akgaŋ. Unun amin da gakyo kisi wamaŋ anki kidaŋ.”

¹⁰ Yaŋ yanban unudon gin miŋat unun Pita da buron piligi man kimakgit. Kimakban monji kabi unun da abin kanba kimakgit kan eni yipgwiŋon anki yipgwit. ¹¹ Yaŋ anakwa paŋmuwukbi morap gat ae amin diwari gen bin unun nandawit amin kisi madepsi pasalgwit.

Yabekbi kabi da wasok tapmimi toŋ morapmi awit

¹² Yabekbi kabi da miŋat aminyo da binapmon tilak tapmimi toŋ ae wasok masi masimi morapmi awit. Yesu nandan gadan imgwit amin unun Solomon dakon Yik Nandat Tamo unudon muwuk muwuk awit. ¹³ Anakwa amin diwari paŋmuwukbi kabi do nandaba wukwisi agit. Mani unun gat muwuk egipdo si pasalgwit. ¹⁴ Yaŋ nandanakwa miŋat wiliyo morapmi da Amin Tagi nandan gadan iminek paŋmuwukbi kabikon sanbewit. ¹⁵ Sanbenakwa yabekbi kabi da wasok tapmimi toŋ morapmi aba pindakgwit, do miŋat aminyo da sot amin morapmi paŋapgwit. Paŋabin tobaron ae yalin poron yopba kosit obakon pakgwit. Yaŋ nandajek awit: Pita kosit obanaŋ obin kinakwan gildat paŋopmon wupni da sot amin di witjinban kilek toni yaŋ do yopba pakgwit. ¹⁶ Kokup monin monin Jerusalem angwasinek taŋ anan kiwit unun dakon amin morapmi da sot amin ae amin koŋ da paŋupbal abi aminyo kisi paŋapba kilek tawit.

Anjelo da yabekbi dam tebanon ban pulugagit

¹⁷ Yabekbi kabi da wasok tapmimi toŋ anakwa amin morapmi unudon kin gadanakwa mukwa sogok amin dakon mibiltok amin gat dabini gat da pindagek nandaba yokwi tok an yomgwit. Unun amin unun Sadyusi da kabikon nani. ¹⁸ Unun amin kabi da kin yabekbi kabi timik dam teban yutnon yopgwit. ¹⁹ Yopmanakwa unun kalbi Amin Tagi dakon anjelo kinda da dam teban yut dakon yoma witaldak ilikban wanga pigiwit. ²⁰ Pigakwa anjelo da yaŋ yoyigit, “Ji kin Telagi Yut Madep da nagalon pabigi agek egip egip kalugi on dakon mibili kisisi amin yoyin mudoni.”

²¹ Yaŋ yoyinban wisa daganakwan anjelo da yoyigit unun da tilagon kin Telagi Yut Madep da nagalon pabigi amin wasanek yoyin dekgwit.

Anakwa mukwa sogok amin dakon mibiltok amin gat dabini gat gen kokwin tamo madepmon opgwit. Obinek Israel amin dakon kila amin obin muwutni do yaŋ yomgwit. Obin muwugek yabekbi kabi dam teban yutnon da opni do gen yipba kigit. ²² Mani obip amin da dam teban yutnon kin mini pindagek obin yaŋ yoyiwit, ²³ “Nin kin dam teban yut dakon yoma kono benangan tebaisi abi, ae obip amin yoma domon akba pindaman, mani yoma witaldak wigi amin kinda dima ekwan kamaŋ.” ²⁴ Yaŋ yanba nandajek Telagi Yut Madep dakon obip amin dakon mibiltok amin gat mukwa sogok amin dakon amin madep kabi kisi but morap nandajek yawit, “Unun amin dukon ker?”

²⁵ Unun do yanakwa amin kinda da abin yoyigit, “Nandani! Ji da amin dam teban yutnon yopgwit unun aber da Telagi Yut Madep da nagalon agek amin yoyin dekgaŋ.”

²⁶ Yaŋ yoyinban Telagi Yut Madep dakon obip amin dakon mibiltok amin gat obip amin kabini gat da kin yabekbi kabi timik paŋopgwit. Mani miŋat aminyo da tipban nindapni yaŋ do pasalek yo jigi di dima an yominnek tayanok paŋopgwit.

Yabekbi kabi da gen kokwin amin do dima pasalgwit

²⁷ Obip amin da yabekbi kabi panjobin gen kokwin amin da injamon yopba akgwit. Agakwa mukwa sogok amin dakon mibiltok amin unun da mibili yoyin nandak do yan yoyigit, ²⁸ “Ji unun amin dakon mibili amin dima yoyindetni do yansop tebaisi yan danguman. Mani ji sigin yoyin degakwa Jerusalem kokup pap amin kisi da ji dakon gen nandayin. Ae ji da nin do top kinda yan yon. Kila amin nin da Yesu anatan kimakgit, top yan yan niman.”

²⁹ Yan yanban Pita gat notni kabi gat da yan iyiwit, “Nin Pin kop dakon gen unun nan si guramitno tagi asak. Amin dakon gen dima guramitner. ³⁰ Ji da Yesu tilak kindapmon anakba kimakgit. Mani babiknin dakon Pin kop da kimoron nan aban pidagit. ³¹ Aban pidanban awigi iyi da aminsi tet do yipgut da nin dakon kosit niyin nolik amin, ae yokwikon ban timit timit aminin yikdak. Do Israel amin but tobi anapno yokwinin tagi wiririk nimjak. ³² Pin kop da yo morap agit unun nin da pindakgiman. Nin unun do yan tenjenok aman. Ae Telagi Wup unun kisi unun do yan tenjenok asak. Pin kop da amin morap iyi dakon gen guramikgan amin unun Telagi Wup yomisak.”

Parisi amin kinda da notni kabi nandak nandak tagi yomgut

³³ Yan yanba nandek gen kokwin amin da japmisi nandek yabekbi kabi dapba kimotni do nandawit. ³⁴ Mani Parisi amin kinda mani Gamaliel unun da gen kokwin amin kabikon pidan akgit. Agek yabekbi kabi da wanga pigi bisap pisipmisok atni do obip amin yoyinban timikba pigiwit. (Gamaliel unun gen teban yoyindet amin kinda egipgut. Amin kisi da unun do nandaba wukwan imgwit.) ³⁵ Pigakwa Gamaliel da notni kabi yan yoyigit, “Israel amin kabi, ji unun kabi do yo kinda an yom do kan, pakyan si nandan kimagek ani. ³⁶ Bilak abikisigwan amin kinda mani Tiudas unun da noman tan egek iyi do nandaban wukwan amin 400 yan da tilak yolgwit. Mani amin da anakba kimagakwan unun yolgwit amin tayinigi kinakwa pini bami dima agit. ³⁷ Ae unun da bunon Galili amin kinda mani Judas unun da noman tagit. Noman tan gapman da man manjiwit bisapmon Judas da amin kabi kinda timikban gapman gat emat wamgwit. Unun kisi anakba kimagakwan unun yolgwit amin tayinigi kiwit. ³⁸ Unun do nak yan si dayisat, ji unun amin kabi do yo yokwi kinda dima an yomni. Isal yopba kini. Amin da nandak nandagon yo unun an kan, bami dima asak. ³⁹ Mani Pin kop da nandak nandak yoban an kan, ji da aripmi dima pabin yopni. Yan ani kan, ji Pin kop gat emat wamni.”

⁴⁰ Yan yanban bami yosok yan nandek yabekbi kabi yoyinba winba baljawit. Baljanek bunon ae Yesu da manon gen dima yoni do yansop an yominjek yopba kiwit. ⁴¹ Yesu dakon man do tepmi panek mayaktok tagi paman yan nandawit. Yan nandek gen kokwin amin kabi yopman degek kisik kisik madepsi nandek kiwit. ⁴² Gildari gildari Telagi Yut Madep da nagalgwan ae yuri yuri muwuk muwuk awit. Anek Yesu unun Kristo unun dakon Gen Bin Tagisi amin yoyin tenjenawit.

6

Yabekbi kabi panpulugoni do amin 7 kabi manjiwit

¹ Unun bisapmon amin morapmi da pandet kabikon sanbenba pandet morapmisi awit. Anakwa unun kabikon da amin diwari Grik gen yawit unun da Aram gen yawit amin unun do yanba yokwi tok anek yan yawit, “Ji gildari gildari bupmi amin do jap yominjek sakwabat ninon ekwan unun do jap dima yoman. Unun tagi dima.” ² Yan yanakwa yabekbi 12 kabi da Yesu nandan gadan imgwit amin kabi yan yoba opba yan yoyiwit, “Nin da Pin kop dakon gen yan tenjenok pi yipmanek jap kokwin pi ane unun da tagi dima asak. ³ Yan do anek not kabi ji yan ani. Disi da kabikon amin 7 kabi manjinba unun da jap kokwin pi ani. Amin nandak nandakni tagisi, ae amin da dabilon tagisi ekwan, ae Telagi Wup da burikon tuganbi unuden amin ban pindagek timitni. Timikba unun amin

do jap kokwin pi yomiņek ⁴ nin da bisapmi bisapmi bisit pi ae Piņkop gen yaņ tenjenok pi gin aneņ.”

⁵ Yaņ yaņba miņat aminyo da gen uņun do nandaba galagi aban amin 7 kabi yaņ manjiwit. Kinda Stiwen, uņun nandaņ gadatni tebaisi ae Telagi Wup da burikon tugaņbi, ae Pilip, ae Pokorus, ae Nikano, ae Timon, ae Pamenas ae Nikolas. Nikolas uņun Antiok kokup pap amin kinda. Uņun Juda aminsi dima mani kulabik aņek Piņkop gawak imiņek Juda amin kabikon saņbegit. ⁶ Amin kabi uņun manjiņ yabekbi kabi da iņamon yopba akgwit. Agakwa pi uņun ani do kisitni kwenikon wutjiņek gisam yomiņek bisit awit.

⁷ Jiņi uņun aņmilip awit do Piņkop dakon gen da madepsi ireņtaņ aņaņ kigit. Yaņ aņakwan Jerusalem kokup papmon Yesu nandaņ gadaņ imgwit amin madepsi paptaņ ireņ tawit. Aņakwa mukwa sogok amin morapmi da but tobil aņek nandaņ gadat awit.

Juda amin da Stiwen gen pikon yipgwit

⁸ Stiwen uņun Piņkop da aņpulugaņek tapmim imiņakwan yo masi masimi ae tilak mibili mibili amin da binapmon agit. ⁹ Uņun bisapmon amin diwari da Stiwen gat gen emat awit. Uņun amin Juda amin dakon muwut muwut yut kinda mani Pulugaņ Yopbi uņun kabikon nani. Uņun amin kokup pap Sairini ae Aleksandria ae miktim Silisia ae Esia tetgin da apgwit. ¹⁰ Mani Stiwen Telagi Wup da aņpulugaņek nandak nandak tagisi imiņakwan geni abik do aņtidok awit.

¹¹ Aņtidok awit do pasilikon da amin diwari yaņ yoyiwit, “Ji kiņ amin yaņ yoyini, ‘Nin nandaņapno Stiwen da Moses gat Piņkop gat do gen yokwi yaņban nandamaņ’ yaņ yoyini.”

¹² Top gen uņun yoyiņba amin ae kila amin ae gen teban yoyiņdet amin dakon butni madepsi pidawit. Yaņ aņek kiņ Stiwen abidaņ aņaņ gen kokwin amin kabikon aņkiwit. ¹³ Aņki yipmaņek top amin di kokwinik yopba sitnok aņ imiņek yaņ yawit, “On amin bisapmi bisapmi Telagi Yut Madep gat ae gen teban Moses da mandagit gat do yaņba yokwi tok asak. ¹⁴ Nin da nandaņapno on amin da yaņ yagit, ‘Yesu Nasaret amin da Telagi Yut Madep uņun tuwiljak. Ae Moses da aņpak nimgut uņun kulabik akdisak.’”

¹⁵ Sitnok yaņ aņ imiņakwa amin gen kokwinon yikgwit kisi da kaņakwa Stiwen dakon tomno dabilyo aņelo yombem agit.

7

Stiwen da gen kokwin aminon gen yagit

¹ Aņek mukwa sogok amin dakon mibiltok amin da yaņ iyigit, “Gen on yaņ gamaņ uņun asi yoņ bo top?”

² Yaņ iyiņban Stiwen da odeņ yoyigit, “Not ae dat kabi, nandani! Datnin Abraham uņun Aran miktimon dima kiņ egek Mesopotemia miktimon egipgut bisapmon Piņkop tilimni uņun Abrahamon altaņ imgut. ³ Altaņ imiņek yaņ iyigit: ‘Gak miktimo ae notgo dabiņgoyo yopmaņek miktim kinda nak da golikerē uņudon kiki.’

⁴ Piņkop da yaņ iyiņban Kaldia miktim yipmaņek Aran miktimon paņki egipgut. Paņki egakwan datni kimagakwan Piņkop da yabekban ji da abisok on miktim ekwaņon apgut. ⁵ Apban Piņkop da Abraham iyi do miktim timjok kinda dimasi imgut. Mani Abraham gat yawi diwatni gat da on miktim don abidoni do yaņ teban tok gen kinda yagit. Gen uņun iyigit bisapmon Abraham monji mini egipgut. ⁶ Piņkop da Abraham yaņ iyigit: ‘Gak dakon yawi diwatgo da amin ņwakiņwari da miktimon egipni.

Egek oman amin dagaņakwa amin da yo yokwi aņ yomiņakwa bilak 400 asak.

⁷ Mani yo yokwi aņ yomni amin nak da don kobogi yokwi aņ yobeņ.

Yaņ aņapbo yawi diwatgo da miktim uņun yipmaņek obiņ on miktimon nak gawak namni.’

⁸ Yaŋ iyinjek saŋbek saŋbek agimal dakon tilakni giptimni mandisak do iyigit. Aŋek don Abraham dakon monji Aisak altanban gildatni 8 kabi aŋakwan giptimi mandagit. Ae don Aisak da Jekop dakon datni agit. Ae Jekop da babiknin 12 kabi dakon datni agit.

⁹ Uŋun babiknin 12 kabikon da diwari da Josep do nandaba yokwi tok aŋek amin do yominjek tomni timikgwit. Timikba uŋun amin da Josep oman monji egipjak do Isip miktimon aŋkiwit. Mani Pinjop uŋun Josep gat egek ¹⁰ jigi morapni altan imgwit uŋun aŋpuluganek kukwan imgut. Aŋakwan Josep da Isip dakon kila amin madep Pero gat gen yagimal bisapmon Pinjop da nandan kokwin tagisi iminjakwan kila amin madep da karban tagisi agit. Yaŋ kagit do Isip miktim ae yutni dakon yo morap kila asak do yipgut.

¹¹ Yipmanjakwan Isip ae Kenan miktimon jap kalonjok tawit do babiknin jap do aŋek jigi madepsi pawit. ¹² Yaŋ egek Jekop jap Isip ton yaŋ nandanek babiknin yabekban Isip miktimon kiwit. ¹³ Don aeni kwa Josep da notni yaŋ yoyigit, 'Nak naga ji dakon notji Josep.' Yaŋ aban kila amin madep Pero da Josep dakon yawi diwatni dakon mibili nandan pindakyo agit. ¹⁴ Uŋun da kwenon Josep da datni Jekop ae yawi diwatni 75 kabi yaŋ kisisi morap apni do gen yipban kigit. ¹⁵ Jekop gen uŋun nandanek kin Isip miktimon egek kimakgit. Ae babiknin diwari kisi kimakgwit. ¹⁶ Kimakba amin da bumjotni waman aeni tobil panji Sekem kokup papmon wayikgwit. Bumjot yopyop tamo uŋun kalip Abraham da Sekem amin kinda mani Amo uŋun dakon monjini do moneŋ yominjek abidagit.

¹⁷ Kalip Pinjop da Abraham dakon yawi diwatni da Israel miktim don abidoni do yaŋ teban tok an imgut. Kili miktim abidoni dakon bisap kwan tanjakwan Israel amin Isip miktimon egipgwit uŋun madepsi ireŋ tawit. ¹⁸ Ireŋtan egakwa kila amin madep kalugi kinda noman tagit. Uŋun amin da Josep dima nandan imgut. ¹⁹ Uŋun kila amin madep da nin dakon babiknin madepsi panjowalek yo jigisi an yomgut. Yaŋ aŋek gen tebaisi yoyinban monji njaknjakni wanga pabigi yopba tanjek kimakgwit.

²⁰ Uŋun bisapmon Moses altagit. Moses uŋun monji njaknjak tagisi ae Pinjop da kan galak tagit. Datni da yutnon kilani aŋakwa kanekni kapbi agit. ²¹ Kanekni kapbi aŋakwan wanga abigi yipmanjaka kila amin madep Pero dakon gwi da kan abidan anki iyi dakon monji nan yaŋ upmakgit. ²² Upmakban taganek Isip amin dakon nandak nandak tagisi kisi nandan mudagit. Aŋek gen yagit ae pi mibili mibili agit uŋun tapmimi tonji agit.

²³ Moses uŋun bilakni 40 aŋakwan Israel amin notni kin pindat do nandagit. ²⁴ Kin pindakban Isip amin kinda da Israel amin kinda yokwi an iban kagit. Yaŋ kanek notni aŋpulugok do aŋek Isip amin uŋun yokwi agit dakon kobogi do uŋun amin aŋakban kimakgit. ²⁵ Moses yaŋ aŋek yaŋ nandagit, 'Pinjop da nak aŋpuluganban Israel amin uwal da kision ban timitdisat yaŋ nandan namdan.' Mani Israel amin Moses do yaŋ dima nandawit. ²⁶ Pakgit da wisa dagokdo Moses abin pindakban Israel amin bamori da emat wangumal. Wabal panwasik do aŋek yaŋ yoyigit, 'Jil not kalonji da nido notni dapman dapman amal?'

²⁷ Yaŋ yoyinban emat wasagit amin da Moses ukwayikban kinjakwan yaŋ iyigit: 'Namin da kila amin ae gen kokwin aminin gepmak? ²⁸ Apma gak Isip amin kinda aŋakbi kimakgit, abisok nakyo kisi yaŋ gin nikbi kimokgen do nandisal, ma?' ²⁹ "Gen uŋun iyinban nandanek Moses pasal Midian miktimon panji egek unjudon minjat kinda panjek monji bamori panjalagit.

³⁰ Panjalaneŋ bilak 40 egi mudanjakan anelo kinda da Moses altan imgut. Anelo uŋun kindap monin kinda sojek milen asip baljagit unjungwan akgit. Sinai Kabap da kapmatjok miktim kibiri tim kinda tagit unjudon altan imgut. ³¹ Moses yo uŋun altanban kanek but morap agit. Yaŋ nandanek kapmatjok da pakyanji kok do aŋek kigit. Kinjakwan Amin Tagi da yaŋ iyigit, ³² 'Nak babikgo Abraham, Aisak ae Jekop dakon Pinjop.' Yaŋ iyinban Moses nimnimigek sinjan kokdosi pasalgit. ³³ Aŋakwan Amin Tagi da yaŋ iyigit:

7:8: WW 17.9-14; 21.4 7:9: 37.11,28; 39.2,21-23 7:10: WW 41.37-44 7:11: WW 41.54; 42.1-2 7:13: WW 45.1-4,16 7:14: WW 45.9-11; 46.27 7:15: WW 46.1-7; 49.33 7:16: WW 23.2-20; 33.19; Jos 24.32 7:17: TP 1.7-8 7:19: TP 1.11-22 7:20: TP 2.2 7:21: TP 2.3-10 7:24: TP 2.11-15 7:28: TP 2.14 7:29: TP 2.21-22; 18.3-4 7:30: TP 3.1-10

'Moses, kanda gwilgo ilik yopman. Miktim tim unun baman akdal unun telagi miktim. ³⁴ Minjat amin kabino Isip amin da yo yokwi morapmi an yominjakwa kili pindat. Ae kunam wuwikni kili nandat do anek Isip da kisiron ban timit do pisat. Moses kili apbi yabekgo Isip miktimon kiki.'

³⁵ "Kalip Israel amin da Moses abin yipmanek yan iyiwit, 'Namin da mibiltok amin ae gen kokwin aminin manjin gepmak?' Pinjop da unun Moses nanjin mibiltok amini ae jigikon ban timitjak amini yabek yomgut. Anelo kindap moninon akgit unun da Pinjop dakon gen abidanek Moses yabekgit. ³⁶ Anek Moses da Isip miktimon ban timik panjinek wasok tapmimi ton ae tilak mibili mibili Isip miktimon ae Tap Gamikon agit. Ae miktim kibiri timon bilak 40 egek yan gin agit.

³⁷ "Unun Moses dagan Israel amin yan yoyigit, 'Pinjop da nak analon an nepgut yan gin ji kabikon nan kombi amin kindan don analon an damjak.' ³⁸ Babiknin miktim kibiri tim egipgwiron Moses unun gat kisi egipgwit. Sinai Kabapmon wikwan anelo kindan da gen iyigit. Moses da Pinjop dakon gen egip egipmi ton timigek nin da nandaner do ninggut.

³⁹ "Mani babiknin Moses dakon gen nandan guramit do dima galak tawit. Geni maba kinakwan burikon da Isip miktimon tobil kik do nandawit. ⁴⁰ Yan nandanek Aron yan iyiwit, 'Moses Isip miktimon da nin pan pan obik amin unun dukwan kik unun nin dima nandan. Do gak da kokup kidat dakon wupmi di wasan nibi unun da mibiltan niba kosit wasanek kiner.' ⁴¹⁻⁴² Unun bisapmon bulmakau wup kindan kokup kidatni wasawit. Wasanek paret anek kisi da yo wasawit do kisi kisi madepsi awit. Yan anakwa Pinjop da manji yominjek gik kanek gildatyo gawak yomni do bikbik yomgut. Kombi amin da papiakon gen tosok unun da tilagon yo yokwi awit. Gen unun yan tosok:

'Israel amin ji miktim kibiri timon bilak 40 egek bulmakau ae sipsip dapmanek mukwa sowit, unun nak do awit? Unun dimasi.

⁴³ Yut kaben imalna wasanbi unun guramik awilgwit unun nak dakon yut dima.

Disi dakon kokup kidatji Molek unun dakon yutnan awilgwit.

Ae kokup kidatji Repan unun dakon gik wup wasanek unun kisi pawilek gawak yomgwit.

Yan awit do nak da ji dolbo miktimji yipmanek Babilon umogap tetgin do kini.' "

⁴⁴ Stiwen sanjek yan yagit, "Kalip babiknin miktim kibiri timon egipgwit bisapmon Pinjop dakon imal yutni tan yomgut. Yut unun da tanakwan Pinjop babiknin gat egipgwit dakon tilak agit. Imal yut unun awit Pinjop da Moses yan ani yan iyigit unun da tilagon awit. ⁴⁵ Anek don monjini gat Josua gat da unun imal yut abidan anan Pinjop da amin kabi morapmi yolban abigiwit unun miktimon anki yipgwit. Anki yipba agakwan wigi Dewit dakon bisap don apgut. ⁴⁶ Pinjop da Dewit do yo tagisi an ingut. Anakwan Dewit da Jekop dakon Pinjop do yut kindan awal do bisit agit. ⁴⁷ Mani Solomon da unun yut awalgit.

⁴⁸ "Mani Pinjop Wikwisi unun amin kisi da yut awalganon unudon dima egisak. Kombi amin da yan yawit:

⁴⁹ 'Amin Tagi da yan yosok, Kwen Kokup unun kila amin madep yiyit tamono ae miktim unun kanda yipyip tamono.

Do nak do yut kindan aripmi dima agagi.

Ae yik yawot tamono dukwan tosak?

⁵⁰ Nak naga unun yo morap wasagin.' "

⁵¹ Stiwen da gen kokwin amin kabi sanjek tebaisi yan yoyigit, "Kwen wigik amin ji amin Pinjop dima nandan iman da tilagon butji unun tebaisi ae mirakji da Pinjop dakon gen dima nandabi yombem. Babikji da Telagi Wup do kurak tawit, jiyo kisi yan gin an. ⁵² Ji dakon babikji da kalip kombi amin kisi morap do yo yokwisi an yomgwit.

Anej kombi amin diwari Amin Kilegi don apjak do yanjwok awit babakji da unjun amin dapba kimakgwit. Unjun Amin Kilegi ji da uwal da kisiron yipba kili anjakba kimakgit. ⁵³ Ji Pinjkop dakon gen teban anjelo da gen kagakon banj timikgwit, mani dimasi guramikgwit.”

Stiwen tipban anjakba kimakgit

⁵⁴ Stiwen da gen unjun yanban nandanej butjap madepsi nandanej mam nawit. ⁵⁵ Yanji awit, mani Telagi Wup da Stiwen da buron pigi tuganban Kwen Kokup sintanej Pinjkop dakon tilimni kagit. Ae Yesu Pinjkop da aminsi tet do akban kagit. ⁵⁶ Yanj kanjek yagit, “Kabit, nak kanapbo Kwen Kokup witdal kinakwan Amin Dakon Monji Pinjkop da aminsi tet do akban kosot.”

⁵⁷ Yanj yanban geni diwari nandak do kurak tanej mirakni si pansopmanek madepsi yanj tidawit. Yanj anej unjudon gin amin kisisi da pidan mipagek kinj Stiwen abidawit. ⁵⁸ Abidan kokup pap yipmanek wanga abigi tipban anjakgwit. Amin Stiwen do wasanej sitnok anj imgwit unjun da imal dubakni ilik panji monji kinda akgit mani Sol unjudon yopmanek Stiwen tipban anjakgwit.

⁵⁹ Tipban anjakwa Stiwen bisit yanj agit, “Amin Tagi Yesu, wupno abida.”

⁶⁰ Stiwen yanj yanjek njwakber anej yanj tidanej yanj yagit, “Amin Tagi, yokwini dakon kobogi dima yobi.” Stiwen yanj yanjek kimakgit.

8

¹⁻² Anjakba kimagakwan Sol da yo tagisi kinda nanj anj yanj pindakgit.

Sol da panjmuwukbi panjasik ak do pi agit

Stiwen anjakwa Pinjkop antelak anej egipgwit amin di da Stiwen do bupmi kunamyo madepsi anej bumjotni anki yipgwit.

Unjun gildaron da wasanej Pinjkop dakon gen dakon uwalni da panjmuwukbi Jerusalem egipgwit unjun panjupbal ak do pi madepsi awit. Yanj anej panjmuwukbi yolba wasenji ki Judia tetgin do ae Samaria tetgin do kinj kinj awit. Kinjakwa yabekbi kabi dagin Jerusalem egipgwit. ³ Unjudon egakwa Sol da panjmuwukbi panjasik ak do pi madepsi agit. Yanj anej yuri yuri agek amin timik panji dam teban yutnon yopmanj yopmanj agit.

Panjmuwukbi Kabi da Judia Ae Samaria Miktimon Yesu dakon Gen Yoyinj Tenjentawit

(Kilapmi 8.4–12.25)

Samaria miktimon Pinjkop dakon gen yawit

⁴ Panjmuwukbi dukwan dukwan wasenji kiwit unjun agek aminon Gen Bin Tagisi yoyinj tenjentawit. ⁵ Anej Pilip Samaria dakon kokup pap kindakon pigi Kristo dakon Gen Bin Tagisi yoyinj tenjentagit. ⁶ Yanjakwan amin morapmi da geni nandawit, ae wasok tapmimi tonj aban kanjek gen yagit nandak do mirak pakyansji yopgwit. ⁷ Kanjakwa Pilip da konj morapmi yol yominjakwan konj da madepsi yanj tidanej winj abigiwit. Ae amin kidari kimakbi ae kandapmi yokwi unjun panjmilip anjyo agit. ⁸ Yanj anjakwan unjun kokup papmon kisik kisik madepsi awit.

⁹ Unjun kokup papmon amin kinda egipgut unjun mani Saimon. Unjun konj da tapmim iminjakwa wasok amin da dima agagi morapmi kilisok aban Samaria minjat amin morap kisi da kanjek but morap nandanj imgwit. Unjun amin da iyi do nak kila amin madep kinda yanj yagit. ¹⁰ Anjakwan amin wukwi ae amin pinjbi unjun kisi unjun dakon geni nandak do mirak pakyansji yopgwit. Pinjkop dakon teban tokni mani Tapmimi Madepsi yanj yonj unjun aminon tosok yanj yawit. ¹¹ Wasok njwaknjwari morapmi aban kili kawit. Kanjek but morap nandanej yol awilgwit. ¹² Mani don Pilip da Pinjkop da Amin Kila Asak dakon Gen Bin Tagisi gat ae Yesu Kristo dakon man yanj tenjentagit. Yanj anjakwan minjat wiliyo kisi unjun do nandanj gadanej telagi pakbi sowit. ¹³ Saimon unjun kisi nandanj gadat anej

telagi pakbi sogit. Sojek Pilip yolban dukwan dukwan kisi agipgumal. Anek tilak ae wasok tapmimi ton agit unun pindagek but morap madepsi nandagit.

¹⁴ Yo yan altañakwa yabekbi kabi Jerusalem egipgwit amin da Pinjkop dakon gen Samaria amin da kili abidawit unun dakon gen bini nandawit. Nandanej Pita gat Jon gat unudon kinjil do yabekgwit. ¹⁵⁻¹⁶ Telagi Wup Samaria aminon dima pigit. Isal Yesu da manon gin telagi pakbi sowit do yabekba kinj altañek Telagi Wup abidoni do bisit agimal. ¹⁷ Bisit an mudanej kisitni kwenikon witjinjakwal Telagi Wup abidawit.

¹⁸ Yan abal pindagek Saimon da monej yom do anek yan yoyigit, ¹⁹ “Nak do tapmim namijnbal kisitno amin kwenon witjiko Telagi Wup yan gin abidoni.”

²⁰ Yanban Pita da iyigit, “Gaga ae monejgo kisi Tipdomon piginjil dosi nandisat. Pinjkop da but galak do yo nimisak unun monej nan aripmi dimasi yomyomi. Dimasi. ²¹ Pinjkop da dabilon gak dakon but tagi dima tosok do Pinjkop dakon pi aman unun gak gat aripmi dimasi agagi. ²² Yokwi unun asal unun yopmanek but tobi a. Anek butgokon nandak nandak yokwi ton unun wiririk gamjak do Amin Tagi bisit iyiki. ²³ Pindak galaktokgo da butgo anjupbal aban yokwi da dam tebanon ekwi gandsat.”

²⁴ Yanban Saimon da gen kobogi yan yoyigit, “Jil nak do bisit abal Amin Tagi da nak do nandan yawok namijnakwan yo unun yomal unun nagon dima noman toni.”

²⁵ Pita gat Jon gat da Samaria amin Amin Tagi dakon gen yoyin tenjenagimal. Ae Pinjkop da yo tagisi anyoban kagimal ununyo kisi yoyigimal. Yoyin mudanej Jerusalem kokup papmon aeni kigimal. Kosiron kinjek Samaria dakon kokup morap tawit unudon Gen Bin Tagisi yoyin tenjenagimal.

Pilip da Itopia amin kinda Pinjkop gen iyigit

²⁶ Amin Tagi dakon anelo kinda da Pilip yan iyigit, “Gak miktim kibiri timon kosit kinda Jerusalem da Gasa kwan unudon pigiki.” ²⁷ Yan iynban kosiron kinj Itopia amin kinda kagit. Unun amin gapman dakon amin madejni kinda egipgut. Itopia dakon kila amin madej minjat Kandasi dakon monej kila amin madejni egipgut. Unun amin Pinjkop gawak im do Jerusalem opgut. ²⁸ Opgut da miktimnikon tobi kik do anek bit madej os da amin ilik pawilgan tamokon yikgit. Yigek kombi amin Aisaia da gen mandagit papia unun manjigit.

²⁹ Anjakwan Telagi Wup da Pilip yan iyigit, “Gak unun amin pawil pawil tamo da kapmatjok kiki.”

³⁰ Iynban Pilip timtim yanek kapmatjok da kinj nandanakwan Aisaia dakon gen unun manjigit. Manjinakwan Pilip da yan iyigit, “Gak gen unun manjikal dakon mibili nandisat bo dima?”

³¹ Iynban yan iyigit, “Amin kinda da mibili dima nayisak kan, aripmi dima nandabo piosak.” Yan yanek Pilip amin pawil pawil tamokon winban yitjil do iyigit.

³² Pinjkop dakon gen unun yan tosok nan manjigit: “Sipsip dap do an ae sipsip monin dangwi mandak do anakwa gen dima yon, unun da tilagon gen kinda dima yagit.

³³ Anek amin da madepsi abin yipmanek gen pikon yipmanek yan dagok kilegi dima anjingwit.

Miktimon egip egipni gwayenba yeri mini agit.”

³⁴ Amin unun da gen unun manjinek Pilip yan iyigit, “Kombi amin unun namin do yosok, iyi do yosok bo amin njwakjwari kinda do yosok? Nayinbi nandako.” ³⁵ Yan iynban Pilip da gen unun manjigit unun dakon mibili iyinek Yesu dakon Gen Bin Tagisi iyigit.

³⁶⁻³⁷ Kosiron kinjek pakbi kindakon altañek amin madej unun da Pilip yan iyigit, “Kosol, pakbi oni. Mibili nido telagi pakbi dima sokej?” ³⁸ Yan yanban amin pawil pawil dakon kila amin iynban os pabidanakwan Pilip gat amin unun gat miktimon manj pijek pakbikon pigigimal. Pigej Pilip da telagi pakbi soj imgut. ³⁹ Pakbi yipmanek winjakwal unudon gin Amin Tagi dakon Wup da Pilip anjan kigit. Yan anjakwan amin madej unun

sanbejek Pilip dima kagit. Mini kagit mani amin unun kisik kisik anek aeni tamonikon pawin yigek kigit. ⁴⁰ Kinakwan Pilip unun Asdot kokupmon noman tar akgit. Anek Pilip kokup pap morap tar anan kiwiron agek Yesu dakon Gen Bin Tagisi yoyin tenjenjek don Sisaria kokup papmon kin altagit.

9

Sol but tobil agit

(Yabekbi 22.4-16 ae 26.9-18)

¹ Unun bisapmon gin Sol da Yesu nandan gadan imgwit amin sigin dapba kimotni do yanek mukwa sogok amin dakon mibiltok aminon kigit. ² Kin Damaskus kokupmon Juda amin dakon muwut muwut yut dakon kila amin egipgwit unun do papia kinda mandan imjak do iyigit. Iyiban papia kinda mandan imgut. Unun papiakon gen yan tagit, "Sol da obin pindakban minat ae wili morap Yesu Yolyol Kosit nan yolek akwa kan, unun da tagi timik dam teban yutnon yop do Jerusalem panopjak." ³ Sol unun papia abidanjek kin Damaskus kokup pap ankapmat agit. Anakwan tilagi yansi Kwen Kokup dakon tenjeni kinda Sol angwasijek madepsi tenjenan imgut.

⁴ Anakwan Sol miktimon man pagek nandanakwan gen kinda altanjek yan iyigit, "Sol, Sol, nak anupbal ak do pi nido asal?"

⁵ Yan iyiban Sol da yagit, "Amin Tagi gak namin?"

Yan iyiban yagit, "Nak Yesu, nak nan anupbal ak do pi asal. ⁶ Abisok gak pidan kokup papmon pigiki. Pigiki amin kinda da yo ninansi aki unun da don gayisak."

⁷ Yo yan altanjakwan amin Sol gat agipgwit gen unun nandawit mani ami dima kawit, do geni minisi akgwit. ⁸ Anakwa Sol pidan sintagit mani yo dima pindakgit. Yan aban kisirikon abidan anan Damaskus pigiwit. ⁹ Pigi gildat kapbi egakwan dabili dima pisagit. Ae jap pakbiyo dima agit.

¹⁰ Damaskus kokup papmon Yesu nandan gadan imgut amin kinda egipgut mani Ananias. Unun amin buri pisanakwan dipmin yombem kinda kanakwan Amin Tagi da yan iyigit, "Ananias!"

Yan iyiban yagit, "Amin Tagi, nak oni."

¹¹ Iyiban Amin Tagi da iyigit, "Gak kosit kinda mani Kosit Kilegi yan yon unudon kin Judas da yutnon wigiki. Wigi Tasas amin kinda mani Sol unun do yoyiki. Unun amin bisit pi anek egisak. ¹² Sol da buri pisanakwan dipmin yombem kinda kanakwan amin kinda mani Ananias unun da abin win dabili aeni sintosak do kisiri kwenikon witjigit."

¹³ Amin Tagi da gen unun iyiban Ananias da kobogi yan iyigit, "Amin Tagi, gak dakon telagi amin kabigo Jerusalem ekwan unun amin da yo yokwisi morapmi an yomgut. Unun dakon geni amin morapmi da kili yanba nandagim. ¹⁴ Ae mukwa sogok amin dakon amin madep kabi da yan mudan imgwit da idon apgut. Abin amin mango yanek bisit an amin unun timik dam tebanon yop do apgut."

¹⁵ Mani Amin Tagi da Ananias yan iyigit, "Gak kiki! Unun amin nak dakon man yan tenjenosak do manjigim. Unun da Amin Iwakwari Kabi, ae unun dakon kila amin madep kabini, ae Israel amin kabi kisikon mano yan tenjenosak do yabetdisat. ¹⁶ Nak dakon man yan tenjenjek jigi pasak unun yoliko pindatjak."

¹⁷ Iyiban Ananias kin yutnon wigi kisiri Sol da kwenon witjigit. Witjinek yan yagit, "Sol not, Amin Tagi Yesu kosiron altan gamgut unun da dabilgo aeni sintanjakwan Telagi Wup da butgokon tugosak do anek yabekban abisat." ¹⁸ Yan iyibanakwan yo dabili soggut unun kukwan ki manakwan yo pindakgit. Anek Sol pidan telagi pakbi sogit. ¹⁹ Yan anek unun da kwenon jap nanek aeni tapmin pagit.

Sol Damaskus kokup papmon Pinjok dakon gen yagit

Sol gildat kabi di Yesu nandan gadan imgwit amin gat Damaskus egipgwit. ²⁰ Egek unudon gin Juda amin dakon muwut muwut yut agek Pinjok dakon gen yanek yagit,

“Yesu unun Pinjkop dakon Monji.” ²¹ Sol da gen yanban nandawit amin unun but morap anjek yan yawit, “Kalip on amin da Jerusalem kokup papmon Yesu da manon bisit awit amin unun panjupbal agit. Ae unun amin timik nap ban waman panjan Jerusalem mukwa sogok amin dakon amin madep kabikon panjik do apgut. On unun amin da yosok, ma?” ²² Yan yawit mani Sol dakon gen yogokni dakon tapmim sanjenek madepsi tagagit. Anjakwan Juda amin Damaskus egipgwit unun yoyin tentenanek asisi Yesu unun Kristo yan yoyigit. Yan yanban gen kinda aripmi dima iyigi kawit.

Juda amin da Sol uwal an imgwit

²³ Gildat morapmi egi mudanakwa Juda amin da muwugek Sol anjat do gen yawit. ²⁴ Mani yo ak do yawit unun amin da Sol kili iyinba nandagit. Juda amin gildari gildari ae pilini pilini kokup pap dakon yoma morap tawit unudon egek Sol anjat do kila tebaisi awit. ²⁵ Mani bujon yolgwit amin da Sol pilin kaga anjan kokup pap dakon dam madepmon kwen awigiwit. Awigi gok madep kindakon iyinba yigakwan nap anyawot anjakwa kosit gwagak nan wanga mibilikon pigigit.

Sol Jerusalem egipgut

²⁶ Don Sol Jerusalem kinjek Yesu nandan gadan imgwit amin kabikon sanbek do kigit. Mani nandan gadat amin notnin kinda yan dima nandan imgwit, do kisi morap da kan pasalgwit. ²⁷ Yan anjakwa Banabas da Sol anjan yabekbi kabi da egipgwiron anjigit. Ankinjek Sol da kosiron Amin Tagi kagit ae Amin Tagi da gen iyigit unun dakon geni yoyigit. Yoyinjek Sol da Damaskus Yesu dakon mani pasol pasoli mini yan tentenan yomgut unun kisi do yoyigit. ²⁸ Yan yoyinban nandanakwa Sol Yesu nandan gadan imgwit amin gat Jerusalem egipgwit. Egek pasol pasoli mini agek Yesu da manon Pinjkop gen yan tentenagit. ²⁹ Anjek Juda amin Grik gen yawit unun gat gen emat an an awit. Anjek Sol si anjakba kimotjak do nandawit. ³⁰ Yan anjakwa notni da pindak nandanyo anjek Sol Sisaria kokupmon anki yabekba Tasas kokupmon kigit.

³¹ Unun bisapmon Judia ae Galili ae Samaria provinskon panmuwukbi tagisi egipgwit. Amin da yokwi dima an yominakwa panmuwukbi tapmim pawit. Anjek Amin Tagi do nandan gawagek egakwa Telagi Wup da nandak nandakni panjeban agit. Anjakwan amin morapmi panmuwukbikon sanjenba madepsi sigin tagagit.

Pita da Anias anmilip agit

³² Pita unun kokup morap kisi agek Lida kokupmon kwan Pinjkop dakon amin kabi gat egipgwit. ³³ Unun kokupmon amin kisit kandapmi kimakbi kinda kagit, mani Anias. Anias unun tamokon gin pagakwan bilak 8 kabi agit. ³⁴ Kanjek Pita da yan iyigit, “Anias, abisok Yesu Kristo da gak anmilip asak. Do pidan yalin potgo panmilip a.” Yan iyinban Anias unudon gin kwen pidagit. ³⁵ Pidagek Lida kokupmon amin ae Saron miktin amin morap da Anias kanjek but tobil anjek Amin Tagikon kiwit.

Pita da Tabita kimoron nan aban pidagit

³⁶ Jopa kokup papmon Yesu nandan gadan ingut minjat kinda egipgut mani Tabita. (Grik genon Dokas yan iyiwit.) Unun bisapmi bisapmi anpak kilegisi anjek yoni mini amin panpulugagit. ³⁷ Unun bisapmon sot anjek kimakgit. Kimakban bumjotni pakbinan sugan awigi yut kinda kwen nani tagit unudon yipgwit. ³⁸ Lida kokup unun Jopa kokup pap da kapmatjok tosok. Do Yesu nandan gadan imgwit amin da Pita Lida kokupmon egisak yan nandanjek amin bamori yabekba kin iyigimal, “Bisap noknok dima anjek ninon tepmisi opbi!”

³⁹ Pita gen unun nandanjek pidanban amin bamot gat kiwit. Kwan abidanba yut kwen nani tagit do anjan wigiwit. Wikwan sakwabat morapmi da abin Pita anjwasinjek kunam tagek Dokas da egek imal bupgut unun yoliwit.

⁴⁰ Yan aba Pita da amin morap kisi yoyinban yomakon pigiwit. Pigakwa Pita njakben anjek bisit agit. Anjek minjat unun kimak tagit tetgin do tobilek yan iyigit, “Tabita gak

pidan.” Yan iyinban dabili sintanek Pita kanek pidan yikgit. ⁴¹ Anjakwan Pita da kisirikon abidanek ilikban pidan akgit. Anek Pinjkop dakon minjat amin kabi gat ae sakwabat gat yan yoban winba Tabita notji oni egisak yan yoyinnek yoligit. ⁴² Anjakwan Pita da wasok tapmimi ton agit unun dakon geni Jopa amin kisi da nandawit. Nandanek amin morapmi da Amin Tagi do nandan gadawit. ⁴³ Yan anjaka Pita gildat morapmi Jopa kokup papmon amin kindan mani Saimon unun gat egipgumal. Saimon unun bulmakau gip panjkilek ak amin kindan.

10

Arjelo kindan da Konilias altan iminnek gen iyigit

¹ Amin kindan Sisaria kokupmon egipgut unun mani Konilias. Unun Rom gapman dakon emat amin 100 dakon kila amini egipgut. Emat amin kabi unun Itali Emat Amin Kabi yan yawit. ² Konilias gat gwakni gat unun Pinjkop do pasal gawak iminnek egipgwit. Yan anek Konilias da Juda amin yoni mini amin panpulugagit. Ae bisapmi bisapmi Pinjkop do bisit pi anek egipgut. ³ Bisap kindakon gildat tobil do 3 kilok buri pisanjakwan dipmin yombem kindan kagit. Kanjakwan Pinjkop dakon arjelo kindan yutnon wigi yan iyigit, “Konilias!”

⁴ Konilias unun kanek pasol pasol madep anek yan iyigit, “Amin Tagi yo kindan ni?”

Iyinban arjelo da iyigit, “Bisit pi asal ae yoni mini amin panpulugosol Pinjkop da unun anpak kanban tagisi asak. ⁵ Abisok amin di yabekbi amin kindan Jopa kokup papmon egisak unun abidan anjop do kini. Amin unun mani Saimon ae mani kindan Pita yan iyan. ⁶ Pita unun wawi Saimon unun da yutnon egisak. Wawi unun bulmakau gip panjkilek ak amin kindan. Yutni tap kidipminon tosok.”

⁷ Arjelo gen unun iynnek kinjakwan Konilias da oman monjini bamori ae emat amini kindan gat yan yoban opgwit. Emat amini unun Pinjkop do pasal gawak imin amin kindan. Unun bisapmi bisapmi Konilias anpuluganban egipgumal. ⁸ Konilias da unun amin kapbi yo morap altan imen unun kisi yoyin mudanek yabekban Jopa kiwit.

Pita da dipmin kindan kagit

⁹ Yabekban kin kosiron pakgwit da wisa dagokdo aeni kin Jopa kokup pap ankapmat anjaka gildat binap agit. Unun bisapmon gin Pita bisit pi ak do yut kwenon wigigit. ¹⁰ Wigi bisit an egek jap do agit, mani jap apmenon panjosit anjaka dipmin yombem kindan kagit. ¹¹ Kanjakwan Kwen Kokup witdal kinjakwan yo kindan imal madep yombem kindan da pigit. Unun kodigi 4 kabikon da yipba miktimon pigit.

¹² Unun imalon bit kilapyo mibili mibili ae birombak tunon aminyo ae minam kisi unjungwan tanba pindakgit. ¹³ Pindagakwan gen kindan da yan noman tanban nandagit. Gen unun yan: “Pita, gak pidan on dapman na.”

¹⁴ Mani Pita da yan yagit, “Amin Tagi, dimasi dapman noken. Nak bisap kindakon jap kindan Juda amin da gen tebanon dima noknogi kindan dima nagim.”

¹⁵ Yan yanban gen aeni iyigit, “Yo Pinjkop da panmilip aban yo tagisi an unun gak da dima noknogi yan dima yoki.” ¹⁶ Yo unun kosiri kapbi altan iminnek unudon gin aeni Kwen Kokup wigigit.

¹⁷ Wigakwan Pita yo unun kagit dakon mibili niansi yan nandanek but morap agit. Yan nandanek egakwan Konilias da amin yabekgit unun apgwit. Abin amin yoyinba Saimon dakon yut yolunba unun da yoma kagakon panji akgwit. ¹⁸ Agek yan tidanek yan yawit, “Saimon, mani kindan Pita yan yon, unun egisak bo dima?”

¹⁹ Yan yanjaka Pita yo kagit unun do but morap sigin nandanek yigakwan Telagi Wup da yan iyigit, “Saimon, amin kapbi gak wisan. ²⁰ Unun nak da naga yabekgo aben do gak unun gat pigi kik do but bamot dima aki.”

²¹ Yan iyinban Pita da pidan pigi amin unun yan yoyigit, “Amin wisan unun nak mani. Ji mibili nido aben?”

²² Yanban amin unun da yan iyiwit, “Emat amin 100 dakon kila amin kinda mani Konilias unun da yabekban abaman. Unun amin kilegisi ae Piŋkop do pasalek gawak iminek egisak. Juda amin morap da unun amin do nandaba wukwan iman. Telagi anelo kinda da gak yan gaban yutnikon kiki do iyigit. Kinjek gak da gen di yanbi nandisak do iyigit.” ²³ Yan iyinba Pita da amin unun yanban yutnon winba kilani aban pakgwit.

Pita Konilias da yutnon kigit

Wisa dagokdo pidaŋ kinakwa Jopa amin notni di kisi bunon yolba kiwit. ²⁴ Pita gat amin kiwit unun kosiron dipmin kinda pakgwit da wisa dagokdo Sisaria kokupmon kin altawit. Altaŋakwa Konilias unun do jomjom anek egipgut. Ae yawi diwatni gat ae notsini gat yan yoban apgwit unun gat kisi jomjom anek egipgwit. ²⁵ Anakwan Pita obin yoma wilanon wukwan Konilias unun Pita da akgiron kin ŋwakber anek gawak imgut. ²⁶ Anakwan Pita da ilikban pidaŋakwan yan iyigit, “Pidaŋ at! Nak madepgo dima.”

²⁷ Yan iyinban Konilias gat gen yanek yutnon wigi pindakban amin morapmisi muwukgwit. ²⁸ Pindagek Pita da yan yoyigit, “Ji disi nandaŋ, nin da gen tebanon Juda amin nin Amin ŋwakŋwari Kabi gat muwuri unun dimasi tosok ae yutnikon aripmi dima kigigi. Mani Piŋkop da yan si nolayinban kat, amin kisi morap unun gat tagi muwugek egipmi. Amin yokwi yan yogogi mini. ²⁹ Yan si nolayinban kat, do ji dakon gen nagon kwan nandaŋek but bamot dima anek abisat. Ji mibili nido nak do gen yipba kigit?”

³⁰ Yanban Konilias da iyigit, “Yo kinda altaŋ naban egapno gildat 4 kabi mudak. Yo unun yan noman taŋ namgut. Nin abisok gildat tobil do 3 kilok on ekwaman unuden bisapmon nak yutnokon egek bisit pi agim. Bisit anek egapbo unudon gin amin kinda inamnokon akban kagim. Imalni unun tenjenini madepsi. ³¹ Altaŋek yan yagit, ‘Konilias, gak bisit pi asal ae yoni mini amin paŋpulugosol Piŋkop da unun anpak kanban tagisi asak. ³² Do gak amin di yabekbi kin amin kinda mani Saimon ae mani kinda Pita unun abidaŋ anop do Jopa kini. Pita unun bulmakau gin paŋmilip ak amin kinda mani Saimon unun da yutnon egisak. Yutni unun tap ileŋon tosok.’ ³³ Yan nayinban unudon gin gak idon opbi do amin yabekgo kiwit. Kin gayinba nandaŋek abisal unun da tagisi asak. Abisok nin Piŋkop da dabilon muwaman da yigek Amin Tagi da gen morap nin niyiki do gangut unun nandaner.”

Pita Konilias da yutnon Piŋkop gen yagit

³⁴ Yanban Pita da yan yagit, “Nak abisok asisi nandaŋ kimokdot, Piŋkop da amin morap kisi do nandaban aripsi asak. ³⁵ Amin miktimi miktimi Piŋkop do pasalek gawak iman ae anpak kilegi an, unun amin do Piŋkop da nandaban tagisi asak. ³⁶ Piŋkop da Israel amin kabi nin do Gen Bin Tagisi niyigit unun ji disi nandaŋ. Geni kinda unun yan: Yesu Kristo unun amin morap dakon Amin Tagi egisak. Yesu da pi aban Piŋkop gat but kaloŋ agiman. ³⁷ Judia miktimon yo morap altawit unun ji disi nandaŋ. Jon da amin telagi pakbi soni do yoyin mudanakwan Galili Provinskon yo yan altawit. ³⁸ Piŋkop da Yesu Nasaret kokupmon nani pini asak do yan dagaŋ iminek Telagi Wupni imgut. Iban yomani yomani kinjek amin paŋpulugagit. Piŋkop da Yesu gat egipgut do Sunduk da amin paŋupbal agit unun Yesu da paŋmilip an mudagit.

³⁹ “Judia miktimon ae Jerusalem kokup papmon yo morap agit unun nin kan nandaŋyo agiman. Ae tilak kindapmon anakba kimagit. ⁴⁰ Mani gildat kapbi anakwan Piŋkop da wasok aban kimoron da pidaŋban analon an yoban amin diwari da kawit. ⁴¹ Amin kisi morap da dima kawit. Piŋkop da man bini yan tenjenok ani do kokwinikgit kabi ninon gin altagit. Kimoron da pidaŋban nin unun gat jap pakbiyo agiman. ⁴² Piŋkop da amin kimakbi ae wayin abi unun kisi anpakni kokwin asak do unun amin manjigit. Nin da gen unun amin yoyiner do Yesu da yan ningut. ⁴³ Kombi amin kisi morap da Yesu da pi don

asak do yanƙwok kalipsigwan kili awit. Yesu nandan gadan iman amin unun kisi morap Yesu dakon kilegi do Pinƙop da yokwini wiririk yomdisak.”

⁴⁴ Pita gen sigin yanƙwan Telagi Wup amin morap mirak panek yikgwit unun kabikon pigit. ⁴⁵⁻⁴⁶ Anƙwan gen mibili mibilikon da Pinƙop yan anƙisiwit. Anƙwa Juda amin di Yesu nandan gadan imgwit amin Pita gat akgwit unun da but morap anek yawit, “Mao, Pinƙop da but galak do Telagi Wup Amin ņwakanwari Kabi kisi do yomisak!”

Yan yanba Pita da yagit, ⁴⁷ “Telagi Wup nin da abidagiman on amin yan gin abidon. Do telagi pakbi tagi soni.” ⁴⁸ Yanek Yesu Kristo da manon telagi pakbi soni do yoyigit. Telagi pakbi son mudanek Pita gildat kabi di gat unudon egipni do iyiwit.

11

Pita da panmuwukbi Jerusalem egipgwit yo altan imgwit do yoyigit

¹ Yabekbi kabi ae panmuwukbi kabi Judia miktimon egipgwit unun da Amin ņwakanwari Kabi kisi da Pinƙop gen kili abidawit unun dakon geni nandawit. ² Do Pita Jerusalem kwan nandan gadat amin giptimi mandabi da nandaba yokwi tok an imgwit. ³ Yan anek iyiwit, “Gak amin giptimni dima mandabi da yutnon kwi unun gat jap nido nawit?”

⁴ Yan yanba Pita da yo morap altan imgwit unun do yoyigit. ⁵ Yoyinek yan yagit, “Nak Jopa kokup papmon bisit pi anek butno pisanƙwan dipmin yombem kinda kagim. Kanapbo Kwen Kokup da imal madep kinda kodigi 4 kabikon da yipba nak da egipgimon pigit. ⁶ Pinƙwan nak unungwan wisinek bit kilapyo mibili mibili pindakgim. Unungwan jon bit kilapyo, ae birombak tunon aminyo, ae minam amin da dima upmakbi unun kisi pindakgim. ⁷ Yan pindagapbo gen kinda altanek yan nayigit, ‘Pita, gak pidan on dapman na.’

⁸ “Nayinban kobogi yan yagim, ‘Amin Tagi, aripmi dimasi dapman noker. Nak bisap kindakon jap kinda Juda amin da gen tebanon dima noknogi kinda dimasi nagim.’

⁹ “Gen unun aeni altan naminek yan nayigit, ‘Yo Pinƙop da panmilip aban yo tagisi an unun gak da dima noknogi yan dima yoki.’ ¹⁰ Yo unun kosiri kapbi altan naminek unudon gin aeni Kwen Kokup wigigit.

¹¹ “Yan pindagapbo amin kapbi Sisaria kokupmon da nak do yabekgwit unun amin nin da yut egipguman unudon panabin akgwit. ¹² Agakwa Telagi Wup da nak yan nayigit, ‘Gak but bamot dima anek pigi unun gat kini.’ Yan nayinban pigapbo notno 6 kabi on akgaman unun kisi bunon nolba kin Konilias da yutnon wigigiman. ¹³ Kin yutnikon wigapno Konilias da yan niyigit, ‘Anelo kinda da altan naminek yan nayigit, “Jopa kokup papmon amin kinda egisak mani Saimon, ae mani kinda Pita. Unun amin kin iyinba opjak do amin di yabekbi kini. ¹⁴ Kin iyinba obin gen di gayisak. Unun gen gayinban Pinƙop da gak gat ae yutgokon amin morap ekwan unun kisi yokwikon ban timitdisak.”’

¹⁵ “Yan nayinban nak da wasanek yanapbo Telagi Wup ninon mibiltok pigit unun amin kabikon yan gin pigit. ¹⁶ Yan anƙwan Amin Tagi da gen kinda yagit unun do butno pisagit. Yan yagit, ‘Jon da telagi pakbi son damgut. Mani Pinƙop da ji Telagi Wup son damjak.’ ¹⁷ Nin kalip Amin Tagi Yesu Kristo nandan gadan imguman bisapmon Pinƙop da Telagi Wupni but galak do nimgut. Ae unun amin kabi do yan gin yomgut, do nak yombem da Pinƙop tagi dima kirinik ibom?”

¹⁸ Pita yan yanban nandanek buri manakwa Pinƙop dakon man awigek yan yawit, “Nin abisok asisi nandan, Pinƙop da Amin ņwakanwari Kabi kisi nandan yominƙwan but tobil anek egip egip abidon.”

Antiok amin panmuwukbi kaluk awit

¹⁹ Stiwen anjakgwit bisapmon Yesu nandan gadan imgwit amin uwalni da yo yokwi an yomijakwa waser ki Ponisia tetgin, ae Saiprus ae Antiok tetgin kin kin awit. Kinjek Yesu dakon Gen Bin Tagisi Juda aminon gin yawit. ²⁰ Mani unun amin kabikon diwari unun Saiprus ae Sairini kokupmon nani unun da Antiok kiwit. Kin Amin Tagi Yesu dakon Gen Bin Tagisi Grik amin kisi do yoyiwit. ²¹ Yoyinakwa Amin Tagi da panpuluganakwan amin morapmi da nandan gadat awit. Yan anek but tobil anek Amin Tagikon kiwit.

²² Unun dakon gen bini Jerusalem kwan panmuwukbi da nandanek Banabas yabekba Antiok kigit. ²³ Kin Pinkep da nandan yawotni do anek yo tagisi anyomgut unun pindakgit. Pindagek but galaksi nandanek Amin Tagi bisapmi bisapmi but dasi nandanek yolni do yoyin panteban agit. ²⁴ Banabas unun amin tagisi, nandan gadatni tebaisi tanakwan Telagi Wup unun da buron tugagit, do amin morapmisi da Amin Tagikon kiwit.

²⁵ Antiok pi an mudanek Banabas unun Sol wisin kok do Tasas kigit. ²⁶ Kin Sol kan abidanban Antiok apgumal. Apbal panmuwukbi gat Antiok bilak kinda egek amin morapmisi Pinkep dakon gen yoyin dekgimal. Antiok kokupmon amin da Yesu nandan gadan imgwit amin unun Kristo Dakon Amin Kabi yan wasanek yoyiwit.

²⁷ Unun bisapmon kombi amin di Jerusalem yipmanek Antiok piwit. ²⁸ Pinakwa kombi amin kinda mani Agabus unun da pidan agek Telagi Wup da anpuluganakwan yan kwok kinda yagit. “Miktimi miktimi jap minisi akdisak,” yan yoyigit. (Unun dakon bami Klodias da kila amin madep egipgut bisapmon jap do awit.) ²⁹ Panmuwukbi Agabus da gen yagit unun nandanek notni Judia miktimon egipgwit panpulugok do yawit. Yanek amin kalon kalon monen tan yomgwit da tilagon panmuwukgwit. ³⁰ Panmuwuk Banabas gat Sol gat do yominek yabekba Jerusalem panmuwukbi dakon kila amin do pan kigimal.

12

Erot da Jems anjakban kimagakwan Pita dam tebanon yipgut

¹ Unun bisapmon kila amin madep Erot da panmuwukbi diwari panupbal agit. ² Anek Jon dakon padige Jems emat agak siba nan anjakban kimakgit. ³ Erot da yan aban Juda amin da nandaba tagisi aban Pita kisi abidagit. (Unun Bret Yisni Mini Dakon Jap Noknok Bisap Madepmon agit.) ⁴ Abidanek anki dam teban yutnon yipmanek kilani ani do obip amin 16 kabi yopgut. Anek don Yapyap Bilak mudanakwan amin morap da dabilon abin gen pikon yip do nandagit. ⁵ Yan nandanek Pita dam teban yutnon yipban kilani awit. Mani panmuwukbi da Pinkep da Pita anpulugosak do bisit pi madepsi awit.

Anjelo da Pita anpulugagit

⁶ Anjwa Erot da Pita gen pikon yiyipmi yan do kalbi obip amin bamori da bikbigon pagakwan kilani agimal. Pita unun nap teban bamori ban anteban awit. Anakwa obip amin diwari dam teban dakon yoma kila anek akgwit. ⁷ Anakwa unudon gin Amin Tagi dakon anjelo kinda altanakwan tentenji madepsi kinda dam teban yutgan tentenagit. Anakwan anjelo da Pita gekgekikon tidan an yolek iyigit, “Gak tepmisi pidan at!” Yan iyinjakwan kisirikon nap teban bamot wital kin mibilikon magimal.

⁸ Manakwal anjelo da Pita yan iyigit, “Gak imalgo panek kandap gwilgo yopman.” Iyiban yan gin anakwan aeni iyigit, “Imal dubakgo panek nak nol.” ⁹ Yan yanban Pita anjelo yol ankigit. Mani anjelo da unun asi asak yan Pita dima nandaban pisagit. Butno pisanakwan dipmin yombem kinda kosot yan nandagit. ¹⁰ Yan nandanek kin obip amin kabi kinda yapmanek kin aeni obip amin kabi kinda gat yapmanek ain yoma tagit unudon kigimal. Unudon kinakwal ain yoma unun iyi wital kinakwan kokup papmon pigigimal. Pigi timisok di kinjek anjelo unun Pita yipman dek kigit.

¹¹ Kinakwan Pita buri pisanakwan yagit, “O, kili nandako pisolok. Amin Tagi da anjeloni kinda yabekban pin nak anpulugak. Erot gat ae Juda amin gat da yo morap ak do nandanek nepgwiron nan anpulugosok.”

¹² Yan nandajek Jon dakon menji Maria unun da yutnon kigit. (Jon unun mani kinda Mak yan iyiwit.) Amin morapmi unun yutnon muwuk egek bisit pi awit. ¹³ Yan ajek egakwa Pita da abin wanja agek yoma domon tidagit. Tidajakwan oman minat kinda mani Roda unun da yoma wital do ajek opgut. ¹⁴ Obin Pita dakon tek nandaj burikon kisik kisik madepsi nandagit. Yan nandajek yoma dima witaldak timtim yanek kin notni yan yoyigit, "Pita yoma domon akdak!"

¹⁵ Yoyinban iyiwit, "Gak nugigi, Pita dam teban yutnon yigek aripmi dima apjak."

Yan yinba sigin teban tarjek yagit, "Asisi, Pita yomakon akdak!"

Yanban iyiwit, "Anjloni da bo akdak."

¹⁶ Yan yanakwa Pita yoma sigin tidanban nandajek yoma witaldak Pita kanek but morap awit. ¹⁷ Yan anakwa Pita da gen dima yanek tayangok yitni do kisiri da tilak an yomgut. Ajek Amin Tagi da damon nan wital anan obik unun do yoyigit. Yoyin mudajek yoyigit, "Ji da Jems gat not kabi gat yo on altan namik unun do yoyini." Yan yoyin Pita si abigigit.

¹⁸ Wisa dagokdo obip amin da Pita wisinba mudanban but morap ajek notni yoyin yoyin ajek yawit, "Pita dukwan kik?" ¹⁹ Erot da Pita wisin koni do amin yabekban kin wisit mani dima kawit. Dima kawit do Erot da obip amin Pita kila awit unun gen pikon yopmanek dapba kimotni do yoyigit.

Erot kimakgit

Don Erot Judia miktin yipmanek Sisaria kokupmon panji egipgut. ²⁰ Erot unun Saidon ae Tair kokupmon amin do nandaba yokwi tok madepsi an yomgut. Unun kokup pap bamot japni unun Erot da miktin kila agiron unudon timikgwit. Mani Erot da japmi nandajek kosit sopsop an yomgut. Yan agit do kokup pap bamot kisi muwugek Erot dakon but mosak do kin konej yan yanek kiwit. Kin mibiltok Blastas do altan iminek unun gat not ajek don Erot do kiwit. (Blastas da Erot dakon dipmin potpot yutni dakon kila agit.)

²¹ Kwa Erot da bisap kinda an yominjek unun bisapmon kila amin madep yik imalni panek kila amin madep tamonikon yikgit. Yigek gen madepsi yoyigit. ²² Yanakwan amin da yan tidajek yawit, "Unun amin dima, pinjop kinda da yosok." ²³ Gen unun nandajek Erot iyi do nandaban wigakwan Pinjop dima anjisigit. Yan agit do Amin Tagi dakon anjelo da unudon gin anakban namat da nan iba kimakgit.

²⁴ Mani Pinjop dakon gen da irentan kokupmi kokupmi kigit.

²⁵ Banabas gat Sol gat pini Jerusalem wasip ajek Jon mani kinda Mak unun abidanbal kisi Antiok kiwit.

Pol miktimi miktimi agek Yesu dakon gen yan tenjenagit

(Kilapmi 13.1–21.14)

13

Banabas gat Sol gat yabekgwit

¹ Antiok panmuwukbi kabikon kombi amin ae yoyindet amin kisi egipgwit. Unun dakon mani yan: Banabas, ae Simeon mani kinda Naija yan iyiwit. Ae Lusias Sairini kokupmon nani, ae Manain unun moninisogon da Erot gat kaloni egipgumal, ae Sol. ² Bisap kindakon jap kelek egek Pinjop gawak iminek egipgwit. Yan anakwa Telagi Wup da yoyigit, "Ji Banabas gat Sol gat manjin yopba pi anjil do nandisat unun anjil." ³ Yan yanban nandajek Pinjop do nandajek jap kelek egek bisit pi awit. An mudajek kisitni amin bamot da kwenon witinjek yabekba kigimal.

Amin bamot Saiprus miktimon Pinjop dakon gen yagimal

⁴ Amin bamot Telagi Wup da yabekban Selusia kokup papmon pigigimal. Pige unudon da tap waggakon da Saiprus wigigimal. ⁵ Wigi Salamis kokup papmon kin altajek Juda

amin dakon muwut muwut yut tawit unjodon agek Pinjkop dakon gen yanj tenjenjagimal. (Jon mani kinda Mak unjun amin bamot gat kisi agek panjapulugagit.)

⁶ Anek miktim timjok kinda tap binap tosoq unjun mani Saiprus unjun kisisi agi mudanjek don Papos kokup papmon kinj altawit. Kinj altanjek Juda amin kinda kagimal. Unjun amin sot wamwam amin ae kombi gen toptop yogok amin kinda. Unjun amin mani Ba-Yesu. ⁷ Ba-Yesu unjun gapman dakon mibiltok amin mani Segius Paulus unjun dakon panjapulugokni egipgut. Segius Paulus unjun nandak nandakni wukwisi. Sol gat Banabas gat da obinj Pinjkop dakon gen yanjbal nandisak do yanj yomgut. ⁸ Mani Segius da Yesu dima nandanj gadanj injjak do amin bamot uwal anj yomgut. (Ba-Yesu unjun sot wamwam amin kinda do Grik genon da Elima yanj iyiwit.) ⁹ Mani Sol (mani kinda Pol) unjun Telagi Wup da burikon tujanban Elimas tebaisi kanjek yanj iyigit, ¹⁰ “Gak Sunduk dakon monji. Gak anjak tagisi morap toj unjun dakon uwalni. Top gen yogok mibili mibili gat ae anjak yokwi morap unjun gagon tugosok. Gak da Amin Tagi dakon anjak kilegisi panj upbal asal. Yokwi morap asal unjun dima yopbi, ma?” ¹¹ Yanj yanjek iyigit, “Nandaki, abisok Amin Tagi dakon kisit da gikban dabilgo pilin tokdisak. Anjakwan gildat dimasi kanjek dabilgo yanj gin tanjakwan bisap dubagisok egipbi.”

Pol da Ba-Yesu yanj iyinjakwan unjodon gin pilin tuk da pinj dabili sopgut. Sopmanjakwan kosit wisik anjek amin da kisirikon abidanjek kosit yolini do pabidanj dagok agit. ¹² Yanj anjakwan Segius unjun kanjek nandanj gadat agit. Anek Amin Tagi dakon gen do nandaban yo madepsi agit.

Pisidia miktim dakon kokup kinda Antiok unjodon Pinjkop gen yagimal

¹³ Pol gat notni gat kisi Papos kokup pap yipmanjek tap wakga abidanjek Pega kokup papmon kiwit. Pega kokup pap unjun Pampilia miktimon tosoq. Jon mani kinda Mak unjodon yopmanj degek tobil Jerusalem aeni pigigit. ¹⁴ Pega yipmanjek kinj Antiok kokup papmon kinj altawit. Antiok unjun Pisidia miktimon tosoq. Sabat bisap kindakon Juda amin da muwut muwut yutnon pawigi yikgwit. ¹⁵ Yigakwa unjun muwut muwut yut dakon kila amin da gen teban ae kombi amin gen Pinjkop da papiakon toj unjun banj diwari manjinj mudanjek Pol gat dabini gat do gen yanj yipba pigigit, “Not kabi, ji amin dakon but panjteban ak do gen di yok do nandanj kanj tagi yoni.”

¹⁶ Geni unjun nandanjek Pol pidanj agek tayanjok yitni yanj do kisiri anenagek yanj yoyigit, “Israel amin ae Amin Injwakjwari Kabi, ji Pinjkop gawak iman amin, nak do mirak yopni! ¹⁷ Israel amin dakon Pinjkop da babiknin iyi do manjinjek Isip miktimon gisam yomanjakwan amin morapmisi irenj tawit. Don Pinjkop da iyi da tapmimon Isip banj timik panjopgut. ¹⁸ Yanj anjek miktim kibiri timon agek anjak yokwi aba Pinjkop da yum pindagakwan bilak 40 egipgwit. ¹⁹ Anjakwan Kenan miktimon Pinjkop da miktim 7 unjun dakon amin panjupbal anjek miktimni Israel amin do wagil yomgut. ²⁰ Unjun yo morap altanj yomgwit unjun dakon bilakni 450 da aripmon altawit.

“Anek don Israel amin miktimni abidanj egakwa Pinjkop da kila amini panjalon anj yomgut. Yanj anjakwan wigi kombi amin Samuel altagit. ²¹ Samuel da bisapmon Pinjkop da kila amin madepni kinda anjalon anyomjak do Israel amin da yawit. Yanjba Samuel da Sol, Kis dakon monji nanj anjalon anj yoban unjun da kilani anjakwan bilak 40 yanj agit. (Sol unjun Benjamin da jalapmon nani kinda.)

²² “Don Pinjkop da Sol yanj daganj iban isal egakwan Dewit da kila amin madep egipjak do manjigit. Pinjkop da yanj anjek Dewit do yanj yagit, ‘Nak Dewit Jesi dakon monji unjun kanjek butno tagisi asak. Unjun da geno tagisi guramitjak yanj kosot.’ ²³ Kalip Pinjkop da yanj teban tok gen kinda yanj yagit, ‘Don amin kinda yabekgo unjun da Israel amin timitjak.’ Yagit unjun da aripmon Dewit dakon yawi diwaron nanj Israel amin kabi timitjak do Yesu yabekgit. ²⁴ Yesu pini dima wasanjakwan Jon da Israel amin but tobil anjek telagi

13:11: Ya 9.8 13:13: Ya 15.38 13:17: TP 1.7; 6.6; 12.51 13:18: IDT 14.34; GT 1.31-32 13:19: GT 7.1; Jos 14.1 13:20: GK 2.16; 1Sa 3.20 13:21: 1Sa 8.5,19; 10.20-24 13:22: 1Sa 13.14; 16.12; Kap 89.20 13:23: 2Sa 7.12-16 13:24: Mt 3.1-2

pakbi soni do yoyigit. ²⁵ Jon pini aban mudok do anjakwan yan yoyigit, 'Ji nak do namin yan nandan? Nak ji da jomjom an iman amin dima. Mani nandani, amin wukwisi kindak nak da bujon noldak. Nak unun amin dakon pinbisi egisat do unun dakon kandap gwil napni nak da aripmi dima witdali.'

²⁶ "Not kabi, Abraham dakon babini kabi, ae Amin Nwakwari Kabi Pin kop gawak iman amin, nandani. Pin kop da amin yokwikon ban timitjak unun dakon but piso geni unun nin do yipban apgut. ²⁷ Jerusalem amin gat ae kila amin gat da Yesu unun namin amin kindak yan unun dima nandaba pisagit. Ae kombi amin dakon gen Sabat bisap morap manjiwit, mani dima nandaba pisagit. Do unun amin gen pikon yipmanjek anakba kimakgit. Yan aba kombi amin da gen yawit unun bami noman tagit. ²⁸ Yo yokwi kindak yan ak, do tagi anaten yan kindak dima kawit. Mani Pailat da anakban kimotjak do madepsi yawit. ²⁹ Gen morap unun do kalip kombi amin da papiakon kili mandawit unun da aripmon an mudawit. Yan anek bumjotni don tilak kindapmon nan kukwan anki kimakbi tamokon yipgwit. ³⁰ Mani Pin kop da kimoron nan aban pidagit. ³¹ Pidan gildat morapmi altan yoban amin Yesu gat kisi Galili da Jerusalem pigiwit unun da kawit. Abisok Yesu kawit amin da unun dakon geni Juda aminon yan tetenon.

³²⁻³³ "Nin Gen Bin Tagisi dayaman. Pin kop da kalip babiknin yan teban tok kindak an yomgut unun bami ton agit. Gwakni kabi nin da bisapmon Yesu kimoron nan aban pidanban gen yagit unun bami ton agit. Kap Papia 2 kon gen unun yan mandabi: 'Gak Monjino, nak abisok gak dakon Datgo asat.'

³⁴ Pin kop da asi Yesu kimoron nan aban pidagit. Aeni aripmi dimasi kimotjak. Pin kop da unun do yan yagit:

'Kalip Dewit do yo tagisi ae telagisi an im do yan teban tok agim unun yo ji do daben.

Yo morap unun yagim unun da tilagon asi altokdan.'

³⁵ Ae unun do Pin kop da papiakon gen kindak gat yan tosok:

'Gak Telagi Amingo kimakbi tamokon yipbi tanej dima miktosak.'

³⁶ "Nin nandan, Dewit kalip Pin kop dakon galaktok yolek egipgut. Anek don kimakban bumjotni anki iyi dakon babikni da kimakbi yopyop tamokon yipba tanej miktagit. ³⁷ Mani amin unun Pin kop da kimoron nan aban pidagit unun amin giptimni dima miktagit. ³⁸⁻³⁹ Unun do anek not kabi gen unun yan tetenoman unun pakyan si nandani. Unun amin da nin dakon yokwi wiririt aminin egisak. Moses dakon gen teban guramigek ji amin kilegi aripmi dima ani. Yokwisi sigin tan damni. Mani unun amin da amin morap iyi do nandan gadan iman amin unun yokwini wiririk yominek amin kilegisi yan yoyisak. ⁴⁰ Ji kan kimotni! Dima kan, kalip kombi amin da gen yawit unun jikon altosak. Gen unun yan yawit:

⁴¹ 'Manji gen yogok amin ji yo aben unun kanek but morap anek wagil tasik toni.

Ji da bisapmon yo nwakwari kindak akdisat.

Amin kindak da yo unun akdisat unun do dayisak kan, ji aripmi dima nandan gadakdan.'

⁴² Pol da gen unun yoyin mudanban Banabas gat yomakon pigakwal amin da yan yoyiwit, "Jil awiki Sabat bisapmon aesil obinek gen unun sigin niyinjinil." ⁴³ Yan yoyinba amin kisi muwut muwut yut yipmanjek yomakon pigiwit. Pigakwa Juda amin morapmi gat ae Amin Nwakwari Kabikon nani morapmi Juda aminon sanbejek Pin kop but dasi gawak imgwit amin gat kisi Pol gat Banabas gat yolgwit. Yolakwa amin bamot da Pin kop dakon nandan yawotni do nandanej tebaisi agek egi anan kini do yoyin parteban agimal.

⁴⁴ Awuki Sabat bisap unun abinjakwan unun kokup pap dakon amin morapmisi da Pin kop dakon gen nandan do abin muwukgwit. ⁴⁵ Muwugakwa Juda amin da amin morapmisi muwukba pindagek amin bamot do yanba yokwi tok anek Pol da gen yagit abin yipgwit.

⁴⁶ Yanj anakwa Pol gat Banabas gat da pasol pasoli mini yanj yoyigimal, “Asisi, nit pi kokwinik nimgut da tilagon Pinjkop gen mibiltok Juda amin ji do kalip dayamak. Mani ji da gen unjun abidok do dima galak toj. Yanj anjek egip egip dagok dagogi mini dimasi abidonej yanj disi yonj. Do nit ji depmanjek Amin Ijwakjwari Kabikon kindenj. ⁴⁷ Amin Tagi da yanj anenj do kili yanj niyigit:

‘Nak da ji manjinj depbo Amin Ijwakjwari Kabi dakon tenjenj madepni egipni.

Anjek miktimi miktimi ekwanj amin panpuluganjakwa yokwikon banj timikgenj do manjinj depgum.’”

⁴⁸ Yanj yanban nandanek Amin Ijwakjwari Kabikon nani da tagisi nandanek Amin Tagi dakon gen do but galaksi nandawit. Anjawan minjat amin morapyo egip egip dagok dagogi mini abidoni do manjinj yopgut unjun da nandanj gadat awit. ⁴⁹ Anjakwa Amin Tagi dakon gen da unjun miktim da kokup morap kisi irenj tagit. ⁵⁰ Mani Juda amin da minjat man madepni toj Pinjkop dosi pasalgwit, ae unjun kokup pap dakon kila aminyo kisi dakon but sugawit. Yanj anjek Pol gat Banabas gat yokwi anyominjek unjun miktimon dima egipjil do yolgwit. ⁵¹ Yanj aba yokwi iyikon gin tosok yanj nandani do kandapnikon kimbabanj tawit unjun tidanjbal kinjakra Ikoniam kokup papmon kigimal. ⁵² Kinjakra Antiok kokupmon Yesu nandanj gadanj ingwit amin burikon kisik kisik nandawit, ae Telagi Wup da tuganj yomgut.

14

Banabas gat Pol gat Ikoniam kokupmon Pinjkop gen yagimal

¹ Pol gat Banabas gat Antiok kokupmon Pinjkop dakon pi agimal unjudej gin Ikoniam kokupmon yanj gin agimal. Juda amin da muwut muwut yut kindakon wigek gen tagisi yoyinjakwal Juda ae Grik amin morapmi da nandanj gadat awit. ² Mani Juda amin diwari dima nandanj gadawit unjun da Amin Ijwakjwari Kabi dakon but sugawit. Sugarba nandanj gadat awit minjat amin do nandaba yokwi tok anyomngwit. ³ Pol gat Banabas gat bisap dubagi Ikoniam egek Amin Tagi dakon gen madepsi yoyigimal. Anjek Amin Tagi da tapmim yominjawan wasok tapmimi toj morapmi agimal. Yanj anj kwal amin da Pinjkop asi amin do nandanj yawok yomisak yanj nandani do Amin Tagi da wasok tapmimi toj unjun yoligit.

⁴ Mani unjun kokup papmon amin kabi bamori pudanj kiwit. Kabi kinda Juda amin gat akgwit, ae kabi kinda yabekbi bamot gat akgwit. ⁵ Anjek don Amin Ijwakjwari Kabikon nani gat ae Juda amin gat ae kila amini gat kisi da yanj nandat anjek Pol gat Banabas gat yokwi anj yominjek tipbanj dap do awit. ⁶ Mani amin bamot unjun yo ak do awit unjun pindak nandanjo anjek kokup unjun yipmanjek Likonia miktimon kigimal. Kinj kokup pap bamot Lista ae Debe ae kokup moninj moninj unjudon tawit kisi agek ⁷ Gen Bin Tagisi yanj tenjenjanj yomgumal.

Banabas gat Pol gat Likonia miktimon Pinjkop gen yagimal

⁸ Lista kokup papmon amin kinda kandapmi alek tanjbi mibilikon gin yigek egipgut. Meni da yanj anjalagit. ⁹ Unjun amin Pol da Pinjkop dakon gen yanjawan mirak panjawan Pol da unjun amin kilek tosak dakon nandanj gadatni tanjban kagit. ¹⁰ Kanjek madepsi yanjek yanj iyigit, “Gak pidanj bamanj at!” Yanj iyinban amin unjun wigi manjek wasanjek kosit agipgut.

¹¹ Pol da wasok unjun aban kanjek minjat amin morapyo da Likonia genon da yanj tidanjek yanj yawit, “Mao, pinjkop ekwanj di da amin giptim panjek ninon penj!” ¹² Banabas unjun Sus yanj iyinjek Pol unjun gen yogok amin do Emes yanj iyiwit. ¹³ Kokup kidat Sus unjun dakon Telagi Yut Madepni kokup pap da wanja kapmatjok tagit. Unjun telagi yut dakon mukwa sogok amin bulmakau wili di jarej banj panjtilim abi unjun panjabinj kokup pap da

yoma kagakon yopgut. Mukwa sogok amin gat ae miñat aminyo gat kisi amin bamot do bulmakau dapmanjek mukwa soñ yomdo awit.

¹⁴ Yan anakwa yabekbi bamot Banabas gat Pol gat paret an yom do an dakon geni nandan wuripdak imalni pidanek miñat amin morap kabikon pigi yan tidanek yan yagimal, ¹⁵ “Not kabi, ji nidosi unun akdan? Nit amin ji yombem gin. Nit ji do Gen Bin Tagisi dayamak. Ji da kokup kidat unun yopmanjek Pinjkop egip egipmi ton egisak unudon gin tobilni do dayamak. Unun Pinjkop da miktim, kundu ae tap wasanek yo morapni kisi wasan yopgut. ¹⁶ Kalip miktimi miktimi amin kabi morap egipgwit unun yum pindagakwan galaktokni yolek egipgwit. ¹⁷ Mani amin da Pinjkop asi egisak yan nandani do yo tagisi morapmi damisak. Sikak yipban manjakwan pigaga jap tagisi panjireñ an daban arimpisi nanek kisik kisik an.” ¹⁸ Amin bamot gen unun yanek amin dakon but pabik do pali panjidok agimal. Mani dima, buri manakwa paret dima awit.

¹⁹ Juda amin di Antiok ae Ikoniam da apgwit unun da amin dakon but suganba Pol uwal an imgwit. Uwal an iminek Pol tip ban anagek kili kunjwak yan nandanek ilik anan abigi kokup pap da wanga yipgwit. ²⁰ Yipba tanakwan don Yesu nandan gadan imgwit amin da abin muwuk Pol angwasiñek akgwit. Yan anakwa pidanban kokup papmon aeni pigiwit. Pigi pakgwit da wisa dagokdo Banabas gat unun kokup pap yipmanjek Debe kokup pap kigimal.

Pol gat Banabas gat da amin dakon but panjeban agimal

²¹ Amin bamot Debe kokup papmon Gen Bin Tagisi yoyin tetenjanakwal amin morapmisi da Yesu nandan gadan imgwit. Anek unudon da tobil Lista ae Ikoniam ae Antiok kigimal. ²² Unun kokup pap kapbi gwasinjek Yesu nandan gadan imgwit amin dakon but panjeban anek yan yoyigimal, “Yesu dima yipman degek nandan gadan iminek tebaisi atni. Mibiltok jigi morapmi panek don Pinjkop da Amin Kila Asagon kisdaman.” ²³ Yan yoyinek panmuwukbi kabi morap egi anan kiwit unun do kila amini manjin manjin awit. Anek Pinjkop do nandanek jap kelek egek bisit pi anek egipgwit. Anek unun kila amin kabi egip egipni Amin Tagikon tosok yansi nandawit amin unun Amin Tagi da kisiron yopgumal.

Aeni Antiok kokup pap Siria miktimon kigimal

²⁴ Yan anek Pisidia miktim nan kinjek Pampilia miktimon kin altagimal. ²⁵ Altanek Pega kokupmon Pinjkop gen yoyinek Atalia kokup papmon pigigimal.

²⁶ Pigi tap wakga kind a bidanek Atalia kokup pap yipmanek Antiok kokupmon kin altagimal. Kalip Antiok panmuwukbi da amin bamot Amin Tagi da nandan yawok yominek panpuluganakwan Pinjkop dakon pi anjil do yabekba kigimal. Kin Pinjkop dakon pi an mudanek aeni ²⁷ abin altanek panmuwukbi yan yobal apba Pinjkop da panpuluganakwan yo morap agimal unun dakon geni yoyinek yan yagimal, “Pinjkop da Amin Inwakwaru Kabi nandan gadat dakon kosit wital yoban nandan gadat awit.” ²⁸ Yan yanek Antiok panmuwukbi gat gildat morapmi egipgwit.

15

Panmuwukbi dakon muwut muwut madep kind Jerusalem awit

¹ Pol gat Banabas gat Antiok egakwal amin diwari Juda miktimon da pin panmuwukbi yoyin degek yan yoyiwit, “Ji Moses dakon gen guramigek giptimji dima mandani kan, Amin Tagi da ji dima timitjak.” ² Yan yoyinakwa Pol gat Banabas gat da nandabal yokwi tanban unun amin gat gen emat madepsi awit. Yan anakwa panmuwukbi da amin bamot gat ae nandan gadat amin di gat manjin yopba Jerusalem kiwit. Kwa yabekbi gat panmuwukbi dakon kila amin gat gen unun anmilip ani yan do yabekgwit.

³ Yabekba Ponisia ae Samaria miŕtim uŕun baŕ kiwit. Kiŕek uŕun miŕtim bamotgwan nandaŕ gadat amin yaŕ yoyigimal, “Amin Ŧwakŕwari Kabi da but tobił aŕek Piŕkopmon kwaŕ.” Gen uŕun yoyiŕbal but galak madepsi nandawit. ⁴ Jerusalem kiŕ altaŕba paŕmuwukbi gat ae kila amini gat ae yabekbi kabi gat da gildat tagi yaŕ yoyiwit. Yaŕ yoyiŕba Piŕkop da paŕpuluganŕkwan yo morap agimal uŕun dakon geni yoyigimal. ⁵ Yaŕbal nandaŕ gadat amin di Parisi da kabikon nani uŕun da piđanŕ agek yaŕ yawit, “Amin Ŧwakŕwari Kabikon nani uŕun giptimni mandanŕek Moses dakon gen teban guramitni do yoyini.”

⁶ Yaŕ yaŕba yabekbi kabi gat ae paŕmuwukbi dakon kila amin gat da gen uŕun niaŕ yono kilek tosak yaŕ do muwukgwił. ⁷ Muwugek yaŕ nandat morapmiŕi aŕek Pita da piđanŕ agek yaŕ yoyigiti, “Not kabi, ji kili nandaŕ. Piŕkop da pi kokwinik nimiŕek nak Gen Bin Tagiŕi Amin Ŧwakŕwari Kabikon yaŕpaŕbo nandanŕek nandaŕ gadat ani do nak kilisok manjiŕit. ⁸ Piŕkop da amin morap dakon but kisi piđanŕ mudosok. Piđanŕ mudanŕek Telagi Wupni Juda amin nin do nimgut, yaŕ giŕ Amin Ŧwakŕwari Kabi amin kisi do yomgut. Yaŕ agiti do Piŕkop da uŕun amin timit do tagiŕi nandisak yaŕ nandamaŕ. ⁹ Nin do wasok kinda aŕek uŕun amin do wasok ŕwakŕwari kinda asak yaŕ yogogi mini. Nandaŕ gadat anŕkwa butni sugaŕ paŕmilip asak. ¹⁰ Do ji abisok nido Piŕkop anŕkewalek paŕmuwukbi da kwapmon yo giŕi yopmanŕanŕ? Kalipi babiknin da Moses dakon gen teban uŕun guramit do anŕtidok awit, ae ninyo kisi uŕun guramit do anŕtidok amaŕ. ¹¹ Do yaŕsi nandaŕ gadanŕ, Amin Tagiŕi Yesu dakon nandaŕ yawotni do aŕek Piŕkop da nin yokwikon baŕ timikdak. Ae uŕun amin kabi kisi yaŕ giŕ timikdak.”

¹² Pita yaŕ yaŕban amin muwuk yikgwił kisi tayaŕgok yigek Pol gat Banabas gat do mirak yopgwił. Mirak yopmanŕakwa Piŕkop da paŕpuluganŕkwan Amin Ŧwakŕwari Kabikon wasok tapmimi toŕ agimal uŕun do yoyigimal. ¹³ Yoyiŕ mudanŕakwal Jems da yaŕ yaŕit, “Not kabi mirak pani. ¹⁴ Piŕkop da wasanŕek Amin Ŧwakŕwari Kabikon amin timikban iyi dakon amin kabi awit uŕun do Saimon da kili niyik. ¹⁵ Piŕkop da Amin Ŧwakŕwari Kabi don timitdisak dakon geni uŕun kombi amin da kalipsigwan kili yawit. Gen uŕun yaŕ toŕok:

¹⁶ ‘Amin Tagiŕi da yaŕ yosok, “Dewit dakon diwatni uŕun yut kinda yombem.

Uŕun yut da maŕ tuwił kiŕit, mani nak da aeno don abiŕ anŕmilip aŕek wiłjiŕeŕ.

¹⁷ Yaŕ abo Amin Ŧwakŕwari Kabi morap naga do kili manjiŕim uŕun da Amin Tagiŕi nak wisini.”’

¹⁸ Gen uŕun Amin Tagiŕi da kalipsigwan kili yaŕit.”

¹⁹ Jems da saŕbenŕek yaŕ yaŕit, “Do nak yaŕ nandisat, Amin Ŧwakŕwari Kabi but tobił aŕek Piŕkopmon kwaŕ uŕun nin da giŕi diŕa yomneŕ do nandisat. ²⁰⁻²¹ Kalipsi da wiŕ abisok on ekwamaŕon kokup pap morap taŕ anŕan kwaŕon Moses dakon gen yaŕ teŕteŕawit. Sabat bisap morapmon Juda amin dakon muwut muwut yutnon Moses dakon gen manjiŕ manjiŕ awit. Do yum but piŕo papia kinda yaŕ mandanŕ yomneŕ. Ji kokup kidat do paret abi uŕun dakon jap diŕa noni. Jap uŕuden Piŕkop da piđanŕban diŕa noknogi aŕ. Ae miŕat wiłiyo yumabi mibili mibili diŕasi ani. Ae bił kilapyo si tiŕba kwonŕ gat ae yawiyo kisi diŕasi noni.”

Papia kinda yipba kiŕit

²² Yabekbi kabi gat ae kila amin gat ae paŕmuwukbi morap gat da iyikon amin bamori piđanŕba Pol Banabas gat Antiok kini do yawit. Yaŕ yaŕek Judas mani kinda Basabas gat ae Sailas gat yaŕ manjiŕiwit. Uŕun amin paŕmuwukbi dakon kila amin bamot egipgumal.

²³ Amin bamot do papia yomgwił uŕungwan gen yaŕ mandawit,

“Nin yabekbi kabi ae paŕmuwukbi dakon kila amin, nin ji dakon notji da papia on mandamaŕ. Amin Ŧwakŕwari Kabi Yesu nandaŕ gadaŕ imaŕ amin Antiok ae Siria ae Silisia Provinskon ekwaŕ ji gildat tagi yaŕ dayamaŕ.

²⁴ “Nin da kabikon amin diwari da kin ji dakon nandak nandak panupbal awit dakon geni kili nandagiman. Nin da yan yoyini yan dima yoyinapno kin dayiwit. ²⁵ Nin idon muwuk but kalon anek amin bamot ji do kini do manjigiman. Manjin yopno notnin bamot galagisi nandan yomaman Pol ae Banabas unun gat kini do yan yomguman. ²⁶ Amin bamot unun egip egipni dima panjutnaneke Amin Taginin Yesu Kristo dakon man yoyin tenjenagimal. ²⁷ Nin da Judas gat Sailas gat gen on mandaman unun nan gin dayinjil do yabekgaman. ²⁸ Telagi Wup da nandisak, ninyo kisi yan gin nandaneke yan dayaman, jigi morapmi dima damner. Gen teban onjok banjin yolni. ²⁹ Ji bit kilapyo kokup kidat do dapman paret an unun dima noni. Ae yawi dima noni. Ae si tipba kwon ununyo kisi dima noni. Anek minat wiliyo yumabi mibili mibili dima ani. Ji kan kimagek unun anpak morap yapni kan unun tagisi. Nin dakon gen yan gin. Do ji tagisi egipni.”

³⁰ Amin bamot yabekba Antiok pigi panmuwukbi kabi yan yobal muwukba papia unun yomgumal. ³¹ Yobal panmuwukbi da papia unun manjinba unun da buri panjeban aban but galaksi nandawit. ³² Anakwa Sailas gat Judas gat unun kombi amin bamori do gen tagisi morapmi panmuwukbi yoyineke buri panjeban agimal. ³³⁻³⁴ Amin bamot unun Antiok bisap dubakgok egipgumal. Egek don panmuwukbi da galok gen yoyineke but yawot gat kinjil yan yoyineke yopba amin yabekba kigimal kabikon aeni kigimal. ³⁵ Kinakwal Pol gat Banabas gat Antiok sigin egek amin diwari gat kisi yoyindet pi awit. Anek Amin Tagi dakon gen yoyin tenjenawit.

Pol gat Banabas gat but kalon dima agimal

³⁶ Gildat di egi mudaneke Pol da Banabas yan iyigit, “Nit aenit kokup papmon agek nandan gadat amin pindatder. Amin Tagi dakon gen yan tenjenan yomgumak tagi panek ekwan bo yan do agek pindatder.” ³⁷ Banabas unun Jon mani kinda Mak unun kisi abidanbal agipni do nandagit. ³⁸ Mani Mak kalip Pampilia miktimon yopman degek abinakan iyi gin pi agimal, do Pol unun gat agip do nandaban tagi dima agit. ³⁹ Unun do anek gen emat madepsi agimal. Yan anek pidan ki Banabas da Mak abidanban tap wakga kinda abidaneke Saiprus miktimon timon wigigimal. ⁴⁰ Yan anakwal Pol Sailas nan abidagit. Anakan panmuwukbi da Amin Tagi dakon nandan yawotni jilon tosak yan yoyinba kigimal. ⁴¹ Kin Siria ae Silisia miktimon agek Pol da panmuwukbi morap yoyin panjeban agit.

16

Pol da Timoti abidanban Sailas gat kisi agipgwit

¹ Pol Debe kokup pap kin unudon da Lista kokup pap kin altagit. Unun kokupmon Yesu dakon panjetni kinda egipgut mani Timoti. Merji unun Juda minat kinda. Unun minat Yesu nandan gadan imgut. Mani datni unun Grik amin kinda. ² Panmuwukbi kabi Lista kokup pap ae Ikoniam kokup papmon egipgwit amin da Timoti do amin tagisi kinda yan yawit. ³ Do Pol Timoti abidoko kisi agipder yan nandagit. Mani Juda amin unun miktimon egipgwit da Timoti dakon datni unun Grik amin kinda yan kili nandawit. Do Juda amin dakon but moni do Pol da Timoti dakon gip mandagit. ⁴ Anek Timoti abidanban kokup papmon agek gen kalip kila amin gat yabekbi kabi gat da Jerusalem muwugek anteban awit unun ban panmuwukbi yoyineke yan yoyiwit, “Ji gen on nan guramikek egipni.” ⁵ Yan anakwa panmuwukbi morap dakon nandan gadat teban tagit. Gildari gildari amin da panmuwukbi kabikon sanjenba amin kabi madepsi awit.

Pol da Masadonia amin kinda dipminon kagit

⁶ Telagi Wup da Esia miktimon Pinokop dakon gen dima yonjil do yansop anyomgut, do Pol gat Timoti gat kin Prigia ae Galesia miktimon binap nan kigimal. ⁷ Misia miktimon kin altaneke Bitinia miktimon pigik do agimal. Mani Yesu dakon Wup da dima piginjil do kosit sopgut. ⁸ Yan aban Misia miktimon yapmanek Troas kokup papmon pigigimal.

15:28: Mt 23.4

15:37: Ya 12.12,25

15:38: Ya 13.13; Kol 4.10

16:1: Ya 14.6; 2Ti 1.5

16:2: Pil 2.19-22

16:4: Ya 15.23-29

16:6: Ya 18.23

⁹ Pigi unun kalbi Pol da buri pisanakwan dipmin yombem kinda kanjakwan Masadonia amin kinda da yan iminek yan iyigit, “Gak tap pidanek Masadonia miktimon obin nin panpulugoki.” ¹⁰ Pol da unun kanek Pinokop da iyi Gen Bin Tagisi kin yoyiner do yan nimisak yan nandanek unudon gin Masadonia kik do tagap tagiman.

Lidia nandan gadat agit

¹¹ Nin Troas kokup pap yipmanek tap wakga kinda abidanek nomansi kinjek miktin timjok kinda tap binap tosoq unun mani Samares unudon wigi altagiman. Wisa dagokdo unun miktin yipmanek tap wakga aenin abidanek Neapolis kokupmon kigiman. ¹² Ae unun kokup yipmanek Pilipai kin altagiman. Pilipai unun Masadonia miktin dakon kokup pap madepni. Unun Rom da kila agit. Rom amin morapmi da kalip kili apgwit da unun kokupmon ekwan. Nin unudon gildat kabi di egipguman. ¹³ Egek Sabat bisapmon kokup pap dakon yoma kagakon pigi yapmanek wanga pigi pakbi kindakon kigiman. Nin unun pakbikon tamo kinda konejon bisit anen yanon da pigigiman. Unun pakbikon pigi pindatno minat di muwukgwit pindak unudon yigek Gen Bin Tagisi yoyigiman. ¹⁴ Minat kinda unun kabigwan yigit unun mani Lidia, kokupni Taitaira. Lidia imal gami ban yopmanek monej ilit pi anek egipgut. Unun Pinokop gawak iminek egipgut. Amin Tagi da Lidia dakon but yomani witdalban Pol da gen yagit do bamisi yosok yan nandanek mirak pakyanji yopgut. ¹⁵ Anek minat unun gat ae yutnikon egipgwit amin gat kisi telagi pakbi sowit. Son mudanek yan niyigit, “Nak asisi Amin Tagi Yesu do kili nandan gadasat yan nandan nama kan, nak da yutnon panji egipner.” Yan yanek yutnikon si kiner do teban tanban kigiman.

Pol gat Sailas gat Pilipai dam teban yutnon yopgwit

¹⁶ Bisap kindakon nin bisit agak tamokon kigiman. Kino oman minatjok kinda kosiron apban domdom agiman. Unun minatjok koni kinda tan iminakan yo don altoni unun do yan kwok agit. Amin da opba yo don altoni dakon mibili yoyinakan kila amini da monej madepsi timikgwit. ¹⁷ Nin kinapno minatjok unun Pol gat nin gat da bunon nolek yan tidanek yan yagit, “On amin unun Pinokop Wikwisi Madep dakon oman monjini. Pinokop da ji yokwikon ban timitjak dakon gen dayan.” ¹⁸ Minatjok unun yan sigin yanakan gildat morapmi agit. Yan anakan Pol unun nandanek kuragisi nandan tobil kon yan iyigit, “Yesu Kristo da yan dagok annamgut do yanji gayisat, gak minatjok on yipman degek win abigi!” Yan iyinban unudon gin kon minatjok unun yipman dekgit.

¹⁹ Yan aban oman minatjok unun dakon kila amini monej timit timit kositnin pasildak yan nandawit. Yan nandanek Pol gat Sailas gat timik tebai ilik panpan kila amin do maket tamokon panjiwit. ²⁰ Amin bamot panpan gen kokwin amin madepmon panji yopmanek yan yoyiwit, “On Juda amin bamot da nin dakon kokup papmon amin but suganbal upbalap madepsi an. ²¹ Rom dakon anpagon yo dima anen do gen teban tosoq on amin bamot da amin unun tetgin ilik pangwamal.”

²² Yan yanakwa amin muwukgwit kisi da yanba yokwi tok anyomgwit. Yan aba gen kokwin amin madep da amin bamot dakon paba pigikni iligek kalin kirinban baljoni do yoyiwit. ²³ Yoyinba madepsi baljanek dam teban yutnon yopgwit. Yopmanek dam teban yut dakon kila amin kilani tebaisi asak do iyiwit. ²⁴ Iyinba nandanek amin bamot pawigi dam teban yutnon yut monin kinda yutgwansi tagit unudon yopgut. Yopmanek dima abiginjil yan do kandapni kindap kwuk ban panjeban agit.

²⁵ Yan aban egek kalbi binap Pinokop do bisit anek ae kap yanakwal dam teban yutnon amin yigit da nandawit. ²⁶ Anakwa unudon gin wudip madepsi kinda anek dam teban yut dakon gwak pan kwakwaligkit. Yan anakan yoma kisi witdal kin mudanakwa amin morap kisit kandapnikon yo panjeban awit unun kisi witdal ki mawit. ²⁷ Manakwa dam teban yut dakon kila amin dipminon da pidan pindakban dam teban yut dakon yoma kisi pisawit. Yan pindak amin kisi abigi mudan yan nandanek nak kila tagi dima at yanon da

emat agak sibani ilik iyi nan sugok do agit. ²⁸ Yan ak do anjakwan Pol da yan tidanek yan iyigit, “Giptingo goman di abim! Dam teban yutnon amin nin kisi morap oni ekwaman.”

²⁹ Yan yanjakwan dam teban yut dakon kila amin tenjeni kinda anopni do yagit. Anopba abidan pasol pasol nandanek timtim yanek kin Pol gat Sailas gat da buron gawagek nandaban wukwan yomgut. ³⁰ Yan anek amin bamot timik yut buri moniji yikgimal unun yipmanek yut buri madep do pabigi yan yoyigit, “Amin bamot, nian anapbo Amin Tagi da nak yokwikon nan abidosak?”

³¹ Yan yanban iyigimal, “Gak Amin Tagi Yesu nandan gadan iminaki Pinjkop da gak gat ae yutgokon amin ekwan gat kisi yokwikon ban timitjak.” ³² Yan iyinek Amin Tagi dakon gen iyinek amin morap yutnikon egipgwit gat kisi yoyigimal. ³³ Yoyinbal kalbi binap unun bisapmon gin dam teban yut dakon kila amin da amin bamot timik panji giptimni obip amin da baljanba dagawit unun pakbi ban sugagit. Yan anek unudon gin iyi ae gwakni kisi telagi pakbi sowit. ³⁴ Anek amin bamot timikban yutnikon pawigi yigakwal jap yomgut. Amin unun gat gwakni gat Pinjkop nandan gadan iminek burikon da kisik kisik madepsi nandawit.

³⁵ Wisa dagokdo gen kokwin amin madep da obip amini yabekba kin dam teban yut dakon kila amin yan iyiwit, “Gak amin bamot unun yopbi kinjil.”

³⁶ Yan iyinba kin Pol yan iyigit, “Jil dam teban yut yipmanek kinjil do gen kokwin amin madep da gen yipba obisak. Do jil but yawot gat kinjil.”

³⁷ Mani Pol da obip amin yan yoyigit, “Manit Rom gapmanon tosok. Do nidosi nit dakon mibilnit pakyanji dima kokwinige amin morapmi da dabilon nindapmanek dam teban yutnon nipman? Yan ayin da abisok nit pasilikon da nipba kikdamak? Unun tagi dima. Amin madep unun da iyisi abin pulugan nipba kinden.”

³⁸ Yan yoyinban obip amin da Pol da gen yoyigit unun anan gen kokwin amin kabi yoyiwit. Yoyinba Pol gat Sailas gat Rom amin bamori yan yanba nandanek si pasalgwit.

³⁹ Anek gen kokwin amin madep da dam teban yutnon kin amin bamot buri moni do kokwin tagisi dima anek yo yokwisi andamguman, gen yan yoyinek panpan wanga pabigiwit. Yan anek kokup pap unun yipman kinjil do gen yaworikon da yoyiwit.

⁴⁰ Yoyinba Pol gat Sailas gat dam teban yut yipmanek Lidia da yutnon wigigimal. Wigi nandan gadat amin pindak buri panjeban ak do gen yoyigimal. Yan anek don kokup pap yipmanek kigimal.

17

Tesalonaika amin da Pol gat Sailas gat dap do awit

¹ Pol gat dabini gat Ampipolis kokupmon kin altawit. Kokup unun yipmanek Apolonia kokup papmon kinjek Tesalonaika kokup papmon kin altawit. Unun kokup papmon Juda amin dakon muwut muwut yut kinda tosok. ² Pol iyi Sabat bisap morapmon wigi wigi agit yan gin unun muwut muwut yutnon Juda amin gat wigiwit. Sabat bisap kapbi kisi unun yutnon wukwan Pinjkop dakon gen dakon mibili yan nandat awit. ³ Anek Pol da Pinjkop dakon gen dakon mibili yoyin tenjenan yomgut. Gen unun asi bami noman tan mudan yan yoyinek yagit, “Kombi amin da Kristo tepmi panek kimagek don aeni pidosak do yankwok kalipsigwan kili awit. Unun Yesu do dayin tenjenosot, unun Kristo yanji dayisat.” ⁴ Yan yoyinban Juda amin diwari da Pol gat Sailas gat dakon gen nandanek nandan gadat anek amin bamoron sanbewit. Anakwa Grik amin morapmi Pinjkop gawak imgwit amin ae kila amin minjat morapmi kisi amin bamot yolgwit.

⁵ Yan anakwa Juda amin da amin bamot do nandaba yokwi tok an yomgwit. Yan nandanek maket tamokon pidok amin di egipgwit unun timikba unun gat amin morapmi panmuwuk buri suganba upbalap madepsi awit. Yan anek timtim yanek amin kinda mani Jeson unun da yutnon kin Pol gat Sailas gat wisin timik amin morap da inamon pabigi yopen yan yanek kiwit. ⁶ Mani amin bamot mini pindak Jeson gat panmuwukbi kabi di gat timik ilik panpan unun kokup pap dakon kila aminon pankiwit. Panjinek yan tidanek

sitnok anyomihek yawit, “On amin miktimi miktimi agek yokwi morapmi an da abisok idon aberj da ekwan. ⁷ Jeson da unun amin yanban yutnikon pawigi ekwan. Unun amin morap kisi kila amin madepnin Sisa dakon gen tebani unun yapmanek yan yon, ‘Kila amin madep nwaknwari kinda egisak unun mani Yesu.’”

⁸ Gen unun yanba nandaneh minjat aminyo gat ae kokup pap dakon kila amin gat wiripdagek upbalap madep awit. ⁹ Yan anakwa kila amin da Jeson gat notni gat yoyinba moneh yopmanek abigiwit. Upbalap dima noman tosak kan monehni ae timitni yanon da yopgwit.

Pol gat Sailas gat Beria kokup papmon pi agimal

¹⁰ Pilin tanakwan panmuwukbi da Pol gat Sailas gat yabekba Beria kigimal. Kin altaneh Juda amin da muwut muwut yutnon wigigimal. ¹¹ Juda amin Beria egipgwit unun amin tagisi. Anpakni da Juda amin Tesalonaika egipgwit unun yapgut. Pol dakon gen do galagisi nandaneh gildari gildari Pinjkop dakon gen unun pakyanji manjin nandawit. Manjin nandaneh Pol da gen asi yosok bo sun yosok yan do kokwin awit. ¹² Aneh Juda amin morapmisi da nandaneh gadat awit. Ae Grik kila amin minjat morapmi da nandaneh gadat anakwa Grik wili morapmi unun kisi yan gin awit.

¹³ Yan anakwa Juda amin Tesalonaika egipgwit unun da Pol unun Beria kokupmon egek Pinjkop dakon gen yosok yan nandawit. Yan nandaneh obin amin dakon but sugan panupbal awit. ¹⁴ Anakwa unudon gin panmuwukbi da tepmisi Pol yabekba tapmon pigigit. Pigakwan Timoti gat Sailas gat unun Beria sigin egipgumal. ¹⁵ Egakwal Pol Atens kokup papmon pigi altaneh iyi gat pigiwit amin yan yoyigit, “Ji tobil Beria wigi Timoti gat Sailas gat yoyinba tepmi pinjil.” Yan yoyinban wigiwit.

Pol Atens kokup papmon Pinjkop dakon gen yagit

¹⁶ Pol Atens egek Timoti gat Sailas gat do jomjom anek egipgut. Egek unun kokup papmon kokup kidat dakon wup morapmisi pindagek buri yokwisi agit. ¹⁷ Yan agit do Juda amin da muwut muwut yutnon wigigit. Unudon Juda amin gat ae Amin Nwaknwari Kabikon amin Pinjkop gawak iman amin gat kisi egipgwit. Unun amin da Pinjkop dakon mibili pakyanji nandani do gen tebaisi yoyigit. Ae gildari gildari maket tamokon panji egek amin kin ap awit unun gat kisi yan gin agit. ¹⁸ Anakwan Epikorian ae Stoik* amin kabi bamot unun dakon nandak nandak amin diwari da opba Pol gat gen emat anakwa di da yan yawit, “On gen pakbi amin ni gen nan yosok?” Ae di da yawit, “Miktim dubagikon nani dakon pinjkop unun do bo yosok?” Pol da Gen Bin Tagisi yoyinnek Yesu do yoyigit ae amin kimoron da pidoni do kisi yoyigit unun do anek gen unun yawit. ¹⁹ Unun amin da Pol abidan anan gen kokwin amin kabi kinda ileh Areopaguskon muwukgwit unudon ankinek yan iyiwit, “Nin gak da gen kalugi unun amin yoyin dekdal unun niyiki do nandaman. ²⁰ Gen yosol unun nandano nwaknwari asak do mibili niyinbi nandano.” ²¹ (Atens minjat amin morap ae amin dubagikon da apba egipgwit ununyo kisi yan awit, bisapmi bisapmi nandak nandak kalugi mibili mibili unun do yan nandat an egek bisapni madepsi nan nan awit.)

²²⁻²³ Pol Ariopagus muwut muwut tamokon kila amin da binapmon pidan agek yan yagit, “Atens amin nak kokupji anwasinnek agek pinjkop gawak yomyom an unun dakon yo kidat pindakim. Pindagek alta kindakon gen kinda yan mandabi kagim: On Alta Unun Pinjkop Kinda Mibilni Dima Nandaman Unun do Wasanbi. Nak yan kagim do anek ji do yan nandisat, ji pinjkop gawak yomyom dakon anpak do nandaba yo madepsi asak. Unun Pinjkop mibilni dima nandaneh isal dogin gawak iman unun dakon mibilisi dayiko nandabit.

17:7: Lk 23.2; Jn 19.12 17:17: Ya 18.19 * 17:18: Epikorian amin kabi unun on miktim dakon kisik kisik mibili mibili do yo bamisi yan nandawit. Anakwa Stoik amin kabi unun giptim dakon galaktok dima yolnehan kan, nin amin tagisi yan nandawit.

²⁴ “Piŋkop miŋtim ae yo morap miŋtim da kwenon torŋ wasaŋ yopgut uŋun Piŋkop da kundu ae miŋtim dakon Amin Tagi Madep egisak. Yaŋdo, amin kisit da telagi yut wutjaŋ uŋudon dima egisak. ²⁵ Ae yo kinda do wadak wadak aban amin kisit da yo uŋun wasaŋek Piŋkop aŋpulgogi uŋun dima tosok. Piŋkop da iyi egip egip ae mirim ae yo morap gat kisi amin kisi do yomisak. ²⁶ Piŋkop uŋun da amin kalonisikon da amin kabi morapmi wasagit. Wasaŋban ireŋ taneŋ kiŋ miŋtimi miŋtimi aripmisi agit. Egipni dakon bisap gat ae miŋtim egipni dakon kilapmi kisi kokwinik yomgut da ekwaŋ. ²⁷ Amin da Piŋkop tebai wisirŋ koni do aŋek uŋun agit. Mani Piŋkop dubagikon dima egisak. Kapmatjok nin da bikbigon egisak. ²⁸ Kap wasok aminji kinda da yaŋ yaŋgit, ‘Uŋun da egip egip nimisak ae tapmim nimirakwan kosit akwamaŋ.’ Ae kinda da yaŋ yaŋgit, ‘Ninyo kisi uŋun dakon monjini ekwamaŋ.’

²⁹ “Nin Piŋkop dakon monjini ekwamaŋ, do Piŋkop uŋun gol bo silwa bo tip yombem yaŋ dima nandanerŋ. Piŋkop amin da nandak nandagon da yo kisit da wasoŋ uŋun yombem dima. ³⁰ Kalip nandaŋ kokwini tagi dima amin egakwa Piŋkop da yo kinda dima aŋyomineŋ yum pindagakwan egipgwit. Mani abisok amin morap dukwan dukwan ekwaŋ but tobi ani do gen tebai yosok. ³¹ Don miŋat amin morap gen pikon yop do bisap kinda kili yipgut. Uŋun bisapmon gen kokwin kileŋisi aŋek miŋtim amin kisi morap gen pikon yopdisak. Gen kokwin pi uŋun asak do Piŋkop da amin kinda kili manjigit. Uŋun amin Piŋkop da asisi kimoron naŋ aban pidagit, do amin morap yaŋsi nandaŋ imni, Piŋkop da gen kokwin pi uŋun amindosi imgut.”

³² Pol da amin kimoron da pidoni do yaŋban amin diwari da jigilak gen yaŋ imgwit. Mani diwari da yaŋ iyiwit, “Yo uŋun yosol uŋun do di gat niyirŋbi nandanerŋ do nandamaŋ.” ³³ Yaŋ yaŋba Pol muwut muwut tamo yipmaŋek kigit. ³⁴ Amin diwari Pol yolek nandaŋ gadat awit. Kinda uŋun mani Dionisius. Uŋun amin gen kokwin amin Ariopagus muwut muwut tamokon muwukgwit uŋun kabikon nani kinda. Ae miŋat kinda mani Damaris, ae amin diwari kisi nandaŋ gadat awit.

18

Pol Korin kokup papmon Piŋkop dakon gen yaŋgit

¹ Don Pol Atens yipmaŋek Korin kokup papmon kigit. ² Kiŋ Juda amin kinda kagit mani Akwila. Akwila uŋun Pontus miŋtimon nani kinda. Kili yaŋgok miŋatni Prisila gat Itali miŋtim yipmaŋek opgumal. Itali miŋtim mibili yaŋ do yipmaŋek apgumal. Rom dakon kila amin madep Klodias da Juda amin kisi morap Rom kokup pap uŋun yipmaŋ kiŋ mudoni do gen tebai yipgut. Pol uŋun amin wam pindat do kigit. ³ Pol da yut kaberŋ dakon imal bubup pi agit uŋun amin wamyo kisi pi yaŋ gin agimal, do Pol kwan egek uŋun pi awit. ⁴ Pol Sabat morapmon Juda amin dakon muwut muwut yutnikon wigigit. Wikwan Juda ae Grik amin Yesu nandaŋ gadaŋ imni do gen emaron da nayirŋbi gayiko awit.

⁵ Sailas gat Timoti gat Masadonia yipmaŋek piŋakwal Pol imal yut pi agit uŋun yipmaŋek Piŋkop dakon pi gin agit. Piŋkop dakon gen yoyirŋek Juda amin yaŋ yoyigit, “Yesu uŋun asi Kristo.” ⁶ Mani Juda amin da Pol dakon gen abirŋ yipmaŋek jigilak gen yaŋ imgwit. Yaŋ aba imalnikon jimjim tawit tarapmikban maŋakwa yaŋ yoyigit, “Ji Tipdom do amin ani kaŋ, gulusuŋ uŋun disi dakon, nak dakon dima. Nak abisok Amin Iwakŋwari Kabikon kiŋ Piŋkop dakon gen uŋudon yokerŋ.” ⁷ Yaŋ yoyirŋek muwut muwut yut uŋun yipmaŋek uŋudonjok pigi amin kinda mani Titus Jastus uŋun da yutnon wigigit. Titus uŋun Piŋkop gawak imirŋek egipgut. ⁸ Uŋun muwut muwut yut dakon mibiltok amini mani Krispus uŋun gat gwakni gat Pol da Piŋkop dakon gen yaŋban Amin Tagi nandaŋ gadaŋ imgwit. Ae Korin kokup papmon amin morapmi nandaŋ gadat aŋek telagi pakbi sowit.

⁹ Kalbi kindakon Amin Tagi da Pol buri pisanjakwan dipmin yombem kinda kanjakwan altar iminek yan iyigit, “Gak dima pasalek nak dakon geno sigin yan tenjenjoki. Gen mapmit dima aki. ¹⁰ Nak gak gat egisat. Nak dakon amin morapmisi on kokup papmon ekwan, do amin kinda da dima gitjak.” ¹¹ Iyinjban Pol Korin egakwan bilak kinda mudanjakwan ae bilak kinda dakon kanek 6 kabi egek Pinjkop dakon gen yoyinj dekgit. ¹² Mani Galio da Akaia miktim dakon kila amin madep yikgit bisapmon Juda amin da muwugek Pol uwal an iminek abidan ilik anan gen pi yutnon anki yipmanek yan yawit, ¹³ “On amin da amin Rom dakon gen teban dima guramitni do yoyinj degek Pinjkop gawak imim dakon kosit njwakjwari yolisak.”

¹⁴ Yan yanba Pol da geni kobogi yoyik do agit. Mani Galio da Juda amin yan yoyigit, “Juda amin, on amin Rom gapman dakon gen teban kinda yapgut, bo ae anpak yokwi kinda agit kan, ji dakon gen tagi nandakerj. ¹⁵ Mani ji disi dakon gen moninj moninj ae man ae gen tebanji do yon. Nak unjuden gen do gen pi ak do dima galak tosot. Disi yan panmilip abit.” ¹⁶ Yan yoyinek yolban gen pi yut yipmanek abigiwit. ¹⁷ Abigi unjudon gin Korin amin da amin kinda mani Sostenes abidanek gen pi tamo da kapmatjok anjakgwit. Yan aba Galio unjun awit do nandaban yo isali agit. Sostenes unjun Juda amin dakon muwut muwut yut dakon kila amin kinda.

Pol aeni Antiok kokup pap Siria miktimon kigit

¹⁸ Pol gildat morapmi Korin egek don panmuwukbi galok gen yoyinek Prisila gat Akwila gat timikban Senkria kokupmon pigiwit. Pigi altanek Pol Pinjkop do yan teban tok kinda kili agit, do busun dangwani mandagit. Yan anek Siria miktimon kik do anek tap wakga kinda abidawit. ¹⁹ Abidanek Epesas kokup papmon kin altawit. Altanek Prisila gat Akwila gat unjudon yopmanek Pol iyi Juda amin da muwut muwut yutnon wukwan Juda amin gat Pinjkop dakon gen dakon mibili do gen emat anek nayinbi gayiko awit. ²⁰ Anek yan iyiwit, “Gak nin gat timisok di gat egek don kiki.”

Yan iyinba yoyigit, “Aripmi dima egipnenj.” ²¹ Mani yopman kik do anek yan yoyigit, “Pinjkop da ji do aeno opbenj do nandisagon don opbenj.” Yan yoyinek tap wakgakon wigeke Epesas yipmanek kigit. ²² Kin Sisaria kokup papmon altanek unjudon da Jerusalem wigi panmuwukbi gildat tagi yan yoyinek Antiok kokup papmon pigigit. ²³ Pigi Pol bisap dubakgok Antiok egek don aeni Galesia ae Prigia miktimon kokup morap ton unjudon kokup gwasik agit. Yan anek Yesu nandan gadan ingwit amin morap dakon nandan gadat panjeban agit.

Apolos da Epesas kokup papmon Pinjkop gen yagit

²⁴ Pol kokup gwasik anjakwan Juda amin kinda mani Apolos unjun Aleksandria kokup papmon amin kinda unjun panabinj Epesas egipgut. Unjun amin gen yogokni tagisi, ae Pinjkop dakon gen dakon mibili pakyanji nandagit. ²⁵ Amin da Apolos Amin Tagi dakon mibili do iyinj dekba kili nandagit. Ae Amin Tagi dakon gen but dasi nandanek amin yoyinj dekgit. Yan anek Yesu dakon mibili sun dima yagit. Bamisi yan tenjenagit. Mani Jon da telagi pakbi sogit unjun dogin nandagit. ²⁶ Apolos unjun Juda amin da muwut muwut yutnon wigeke pasol pasoli mini Pinjkop dakon gen madepsi yoyigit. Yoyinjakwan Prisila gat Akwila gat da geni nandan Apolos abidan anki yutnikon egek Pinjkop dakon mibili pakyanji nandan piosak do iyinj dekgimal.

²⁷⁻²⁸ Don Apolos Akaia miktimon kik do nandak nandak anjakwan Epesas panmuwukbi da buri anteban awit. Yan anek papia kinda Akaia panmuwukbi da Apolos kwan tagisi abidoni do mandawit. Anakwa Apolos kin Akaia miktimon altanek amin da dabilon Juda amin dakon top geni pabinj yopgut. Anek Pinjkop da papiakon gen ton unjun panjenjen anek Yesu unjun asi Kristo yan yoyigit. Yan anek Pinjkop dakon nandan yawotni do anek nandan gadat awit amin unjun madepsi panpulugagit.

19

Pol da Epesas kokup papmon Pinjkop dakon gen yagit

¹ Apolos Korin egipgut bisapmon Pol koron tetgin agek don Epesas pigi altagit. Pigi altahek Yesu dakon panjetni diwari pindakgit. ² Pindagek yan yoyigit, “Ji nandan gadat awit bisapmon Telagi Wup abidawit bo dima?”

Yan yoyinban yawit, “Dima, nin Telagi Wup kinda egisak yan dima nandagiman.”

³ Yanba Pol da yoyigit, “Kan ji ni telagi pakbi nan sowit?”

Yoyinban yawit, “Nin Jon dakon telagi pakbi nan sogiman.”

⁴ Yanba Pol da yan yoyigit, “Jon da amin telagi pakbi son yomgut unun but tobil anek telagi pakbi soni do agit. Jon da yan yoyigit, ‘Amin kinda nak da bujon noldak unun amin nan nandan gadan imni.’ Jon da gen yagit unun Yesu do yagit.” ⁵ Pol da gen unun yanban nandane Amin Tagi Yesu da manon telagi pakbi sowit. ⁶ Pinjkop dakon pakbi sonakwa Pol da kisiri kwenikon witjinakwan Telagi Wup da unun kabikon pinjakwan gen mibili mibili yanek kombi gen yawit. ⁷ Amin unun 12 kabi da tilak da awit.

⁸ Pol Juda amin dakon muwut muwut yutnon wigek Pinjkop gen madepsi yoyigit. Anek Pinjkop da Amin Kila Asak dakon gen do yanek gulusun nandak nandakni panmilip ak do aban notni pabin yopman yopman awit. Pol pi unun anek kanek kapbi egipgut. ⁹ Mani diwari gen unun nandane but teban anek nandan gadat ak do dima galak tawit. Yan anek amin morapmi da dabilon Yesu Yolyol Kosit do yanba yokwi tok awit. Yan anakwa Pol gat Yesu dakon panjetni gat yopman degek si kiwit. Kin Pol gildari gildari yan nandak yut kindakon wukwan Pinjkop dakon gen dakon mibili do nayinbi gayiko awit. Yan nandak yut unun Tiranus dakon. ¹⁰ Pol bilak bamori egek Pinjkop gen yanakwan Esia miktimon Juda amin ae Grik amin egipgwit unun kisi morap da Amin Tagi dakon gen nandawit.

Skewa dakon monjini da koj yol do awit

¹¹ Pol Pinjkop da anpulanganakwan wasok tapmimi ton njwaknwarisi morapmi agit. ¹² Yan agit do amin da imal dakni panobin Pol da kwenon witjinek panki sot amin do yoba timikgwit. Timigakwa sotni mudanakwa konni win abigiwit. ¹³ Anakwa Juda amin diwari da agek Amin Tagi Yesu da manon da koj yol do anek yan yawit, “Pol da amin kinda dakon mibili yan tenjosok, unun Yesu. Unun da manon gayiko abigi!” ¹⁴ Juda amin dakon mukwa sogok amin dakon amin madep kinda mani Skewa unun dakon monjini 7 kabi da yan gin awit. ¹⁵ Anakwa bisap kindakon koj kinda da gen kobogi yan yoyigit, “Nak Yesu nandan imisat, ae Pol yo kisi nandan imisat. Mani ji namin?” ¹⁶ Yan yoyinek konni ton amin da mingan kwenikon wigi obisi dapmanek imalni pan dagan yopban yut yipmanek molan abigiwit.

¹⁷ Juda amin ae Grik amin morap Epesas egipgwit unun yo altagit dakon geni nandane madepsi pasalgwit. Yan anek Amin Tagi Yesu dakon man do nandaba wukwisi agit.

¹⁸ Anakwa amin nandan gadat kili awit unun da amin morap da inamon kalip yo yokwi morap awit unun yan tenjawit. ¹⁹ Anek amin morapmi Sunduk dakon yo kidat pawilgwit unun dakon mibili papiani panabin amin morapmi da dabilon kindapmon sonba sowit. Papia unun dakon yuman nogi manjikba 50 tausen silwa monej agit.

²⁰ Yan anakwa Amin Tagi dakon gen tapmimi toni iren tan anan kokupmi kokupmi kigit.

²¹ Yo morap unun alnan mudanakwa Pol Jerusalem kik do anek miktin bamot Masadonia ae Akaia ban kik do nandagit. Nandane yagit, “Nak Jerusalem kinjek don Rom kokup papmon kikkosi nandisat.” ²² Pol panpulugok bamotni Timoti gat Erastas gat ban yabekban unun da kalip Masadonia kigimal. Kinakwal Pol iyi Esia miktimon bisap dubakgok egipgut.

Pol uwal an ingwit

²³ Uñun bisapmon Epesas amin da Yesu Yolyol Kosit do yanba yokwi tok anek upbalap madepsi awit. ²⁴ Mibili yan do awit. Kisit kilda amin kinda egipgut mani Demitius. Uñun amin silwa ban kokup kidat miñat Atemis uñun dakon wup wasagit. Moneñ ilit pi anek pi monjini moneñ madepsi timikgwit.

²⁵ Demitius uñun iyi dakon pi monjini ae kisit kilda amin diwari kisi yan yoban muwukba yan yoyigit, “Disi nandan, pi on amañon moneñ madepsi timikgamañ. ²⁶ Disi kili kan nandanjo awit. Pol da amin dakon nandak nandakni kili pañupbal an mudagit. Anek amin kisit da kokup kidat wason uñun yo bami dima yanji yosok. Pol da gen uñun yanakwan Epesas kokupmon amin ae Esia miktimon amin da nandaba gen uñun bamisi asak. ²⁷ Pol dakon gen da moneñ ilit kositnin anupbal akdisak do nak si pasoldot. Pinjop madep Atemis dakon telagi yut do amin da nandaba yo isalisi akdisak. Anek Atemis dakon man madepni mokdisak. Esia miktimon ae miktimi miktimi amin kisi uñun pinjop miñat nan gawak imañ. Mani Pol da uñun dakon man madep abin yip do pi asak.”

²⁸ Yan yanban amin gen uñun nandan japtan yan tidanek yawit, “Epesas nin dakon Atemis uñun da wukwisi madep!” ²⁹ Yan yanek uñun kokup papmon amin morapmi da madepsi yan tidanek upbalap madepsi awit. Anek Pol dakon notni bamori uñun ilik pañpan muwut muwut yut madepmon pañkiwit. Uñun amin bamot uñun Masadonia amin, Pol gat kisi agipgwit. Mani kinda Gaius ae kinda Aristakus. ³⁰ Anakwa Pol amin da binapmon kik do nandagit mani pañmuwukbi da dima kisak do kosit sopsop awit. ³¹ Ae Esia gapman dakon amin madep di uñun Pol dakon notni, uñunyo kisi da Pol muwut muwut yut madepmon dimasi kisak do gen yipba apgut.

³² Amin muwukgwit uñun nandan upbal madepsi awit. Yan anek madepsi yan tidanek gen mibili mibili yawit. Ni mibili do muwukgamañ uñun dima nandaba pisagit. ³³ Juda amin da amin kinda mani Aleksanda yipba miñat amin morap da inamon agakwan amin da yokwi uñun da bo ak yan nandawit. Yan anakwa Aleksanda da Juda amin nin da dima amañ yanon da geni kobogi yoyik do anek upbalap dima yoni do kisiri da tilak an yomgut. ³⁴ Mani amin da Juda amin kinda yan kan nandanjo anek madepsi sigin yan tidanek yawit, “Epesas nin dakon Atemis uñun wukwisi madep!” Uñun gen nanñin sigin yanakwa bisap 2 aua da arip agit.

³⁵ Yan anakwa Epesas kokup pap dakon kilda mandakni da gen sopman yomiñek nawa gen yan yoyigit, “Epesas amin, amin morap kisi nandan, Atemis daman dakon telagi yut ae tipni kundukon da magit uñun kisi nin da kokup papmon tanakwal nin da kilani amañ yan nandan niman. ³⁶ Uñun top dima uñun asisi do upbalap dima yoni. Tayangok nandan kokwin anek yo don ani. ³⁷ On amin bamot pañaben uñun Telagi Yut Madepnin dakon yo di kabo dima nagimal. Ae nin dakon pinjop miñat do yanba yokwi tok kinda dima agimal. ³⁸ Demitius gat pi monjini gat nandaba yokwi tok anek gen di yok do nandan kan, gen pi agak bisapmon tagi yoni. Yanba gen kokwin amin madep da geni nandanek tagi pañmilip ani. ³⁹ Do ji genji di yan pañmilip ak do nandan kan, gen kokwin muwut muwut bisapmon tagi yan pañmilip ani. ⁴⁰ Gapman dakon amin madep da abisok yo amañ dakon geni nandisak kan, gen pikon nipjak do nak si pasoldot. Upbalap madep nido ayin yan niyisak kan, nin da gen kobogi tagi kinda aripmi dima iyineñ.” ⁴¹ Kilda mandak da gen yan yoyiñek amin muwukgwit uñun yoyinban kin mudawit.

20

Pol Masadonia ae Grik miktimon agipgut

¹ Upbalap madep awit da daganakwan Pol da pañmuwukbi yan yoban abin muwukba buri pañteban anek galok gen yoyiñek Masadonia miktimon kigit. ² Kin uñudon agek pañmuwukbi gen morapmi yoyiñek buri pañteban anek don Grik miktimon kin altagit. ³ Uñudon kanek kapbi egipgut. Egek don tap wakgakon da Siria miktimon kik do tagap tagit. Mani Juda amin da Pol anjat do anek yan nandat an dakon geni nandagit. Do

yum pindagek Masadonia miktimon ae tobil kik do nandagit. ⁴ Amin diwari Pol gat kisi agipgwit. Kinda unun mani Sopata unun Beria kokupmon amin kinda, Perus dakon monji. Ae Tesalonaika kokupmon amin bamori mani Aristakus ae Sekundus, ae Debe kokup papmon nani kinda mani Gaius. Ae Timoti gat Esia miktimon amin bamori mani Tikikus ae Tropimus. Unun amin kabi Pol gat kisi agipgwit. ⁵ Unun amin kabi da kalip Troas kokup papmon panji egek nin do jomjom awit. ⁶ Anakwa nin Bret Yisni Mini Bisap Madep mudajakwan Pilipai yipmanek tap waggakon wigek kigiman. Kin tap binap agapno gildat 5 kabi mudajakwan amin nin do jomjom anek Troas kokup pap egipgwit unudon kino notni pindak pindak agiman. Anek unudon gildat 7 kabi egipguman.

Troas kokup papmon Pol da Yutikus kimagit nan aban pidagit

⁷ Sonda kalbi nin panmuwukbi gat jap anwa nok do anek muwukgiman. Anapno Pol wisa dagokdo kiken yan nandaneke Pinjok gen dubagisi yanakwan kalbi binapmi agit. ⁸ Yut nin da egipguman unun yut kwen tosok. Unun yutnon lam morapmi koley yopgwit. ⁹ Unun yut da kosit gwagagon monji bilak kinda yikgit mani unun Yutikus. Pol da gen sanbehek yanakwan monji unun yik dipmin pagek uwagat anek wanga miktimon man anakgit. Man anakban kimagit nan pigi abidawit. Unun yut notni kwen kwen awit dakon kidini kapbi kwen nani egipgwiron da magit. ¹⁰ Mani Pol da pigi monji unun da kwenon pagek kisiri da kendagek yagit, "Ji nandaba kik dima ani. Egip egipni taj imisak." ¹¹ Pol yan yanek aeni kwen wigi bret pidanban nawit. Yan anek gen sigin yoyinakan wigi wisa daganakan yopman kigit. ¹² Yopman kinakan amin monji unun abidan yutnikon ankiwit. Wagil dima kimagit yan nandaneke butni yawori tawit.

Pol Troas kokup pap yipmanek Miletus kokup papmon kigit

¹³ Nin Pol yipmanek tap waggakon da Asos kokup papmon kin altaneke Pol do jomjom agiman. Nin da kalip kinapno Pol iyi miktimon kosit kik do anek unun do niyigit. ¹⁴ Jomjom anapno Pol Asos abin alta naban abidono tap waggakon wigek Mitilini kokup papmon kigiman. ¹⁵ Unudon da wisa dagokdo Mitilini yipmanek miktimon kinda mani Kios kapmatjok tanban kanek yapguman. Ae gildat kinda do tap unun pudan yapmanek Samos kokup papmon kin altagiman. Ae unudon da wisa dagokdo Miletus kokup papmon kin altagiman. ¹⁶ Pol da Esia miktimon bisap noknok dima anek yan nandagit, do nin tap waggakon da Epesas kokup pap si yapmanek Miletus kokup pap kigiman. Bisap noknok dima anek tepmi kinen kan, Pentikos Bisap Madep Jerusalem konek yan nandagit.

Pol da Epesas panmuwukbi dakon kila amin galok gen yoyigit

¹⁷ Nin kokup pap Miletus unudon egek Pol da Epesas panmuwukbi dakon kila amin opni do gen yipban kigit. ¹⁸ Gen yipban kwan opba yan yoyigit, "Nak kilisi Esia miktimon apgum bisapmon ji gat bisap morapmi egek anpak agim unun disi nandan. ¹⁹ Bisap morapmi Juda amin da nak abin nep do gen yawit. Yan anakwa bisap morapmi butno madepsi jik tanakan kunam morapmi tagim. Anek nak nagado nandako manakan Amin Tagi dakon pi agim. ²⁰ Nak ji panpulugok do gen tagisi kinda dima wutjiko tagit. Gen kisisi muwut muwut madepmon ae yutjikon dayin dekgim unun disi nandan. ²¹ Nak Juda amin ae Grik amin but tobil anek Pinjokmon kinan Amin Taginin Yesu nandan gadan imni do gen madepsi yan tetenagim. ²² Nandani. Telagi Wup da unudon kiken dosi nayisak, do nak Jerusalem kikedisat. Unudon kiko yo kinda ni da alta namjak unun dima nandisat. ²³ Mani on gin nandisat, kokup morap agisaron butnokon Telagi Wup da yansi nayisak. Don amin da dam teban yutnon nepdan, ae jigi namdan unun kisi nayinakan agisat. ²⁴ Mani nak naga dakon egip egip do yo madep kinda yan nandaneke egip egipno ankutnok do dima nandisat. Nak kosit unun agisat nanjin agek Amin Tagi Yesu da pi namgut unun an mudoken. Pi unun Pinjok da nandan yawotni do anek yo madepsi ninon asak unun dakon Gen Bin Tagisi yan tetenoken.

²⁵ “Not kabi, nandani. Nak ji gat egek Piŋkop da Amin Kila Asak dakon gen dayiŋ tenŋenagim. Nak abisok nandisat, ji depmaŋ kiŋapbo jikon da kinda da nak ae buŋon dimasi nandakdaŋ. ²⁶⁻²⁷ Nak Piŋkop dakon nandak nandak kinda dima wutjiko tagit. Kisisi dayiŋ tenŋenagim. Nak abisok but piso wagil dayisat. Do jikon da amin kinda Tipdom do amin asak kaŋ, uŋun nak dakon gulusuŋ dima. ²⁸ Ji disi dakon kila aŋek paŋmuwukbi morap dakon kila kisi ani. Paŋmuwukbi kabi uŋun Piŋkop da Monji dakon yawi naŋ yumaŋ nagit. Uŋun sipsip kabini ji da kila ani do Telagi Wup da ji manjiŋ depgut. ²⁹ Nak nandisat. Depmaŋ kiŋapbo joŋ piŋan yokwisi da jikon abiŋek sipsip kabi paŋupbal akdaŋ. ³⁰ Aŋakwa jikon da amin diwari da piŋdaŋ paŋmuwukbi kabikon da amin diwari buŋon yolni do top gen yoyikdaŋ. ³¹ Yaŋdo, ji kaŋ kimotni. Bilak kapbi da butgwan nak kunamon da ji kalon kalon kisi dayiŋ dekgim. Uŋun do dima iŋtoni.

³² “Nak abisok Piŋkop da kilasi asak do uŋun da kisiron depmaŋdat. Nandaŋ yawotni dakon geni da ji paŋteban aban yoni tagisi telagi amin kabini do yopbi uŋun tagi timitni. ³³ Nak amin dakon moneŋ ae yo kabini do pindak galaktok dima agim. ³⁴ Nak da pi agim dakon mibili uŋun disi nandaŋ. Naga da kisiŋ da pi aŋek yo nido wadak wadak agim uŋun timigek notno pi agimaŋ uŋun kisi paŋpulugagim. ³⁵ Naga pi teban yaŋ aŋek dayiŋ doligim. Jiyo yaŋ gin aŋek teban tokni mini amin uŋun paŋpulugoni. Amin Tagi Yesu iyi gen kinda yaŋit uŋun dima iŋtoneŋ. Gen uŋun yaŋ: ‘Yo imisak amin dakon kisik kisikni piŋbi.’ ”

³⁶ Pol gen uŋun yoyiŋ mudaneŋ kila amin kabi gat ŋwakber aŋek bisit yaŋit. ³⁷ Bisit aban mudaneŋ kila amin kisi da kunam tagek Pol bedaŋ mandaŋ nawit. ³⁸ Pol da buŋon nak dakon iŋamno ae dima kokdaŋ yaŋ yoyigit do bupmisi nandawit. Bupmi yaŋsi nandaŋek Pol aŋaŋ tap wakgakon aŋkiwit.

21

Pol Jerusalem kigit

¹ Nin kila amin yopmaŋ degek tap wakga abidaneŋ nomansi miŋtim timjok kinda tap binap tosok uŋun mani Kos uŋudon wigigimaŋ. Wigek uŋudon da gildat kinda do miŋtim timjok kinda tap binap tosok uŋun mani Rodes wigek uŋudon da Patara kokup papmon kigimaŋ. ² Kiŋ kono tap wakga kinda Ponisia miŋtimon kik do aban kagimaŋ. Kaŋek uŋudon wigino kigimaŋ. ³ Kiŋek miŋtim tim kinda tap binap tosok uŋun mani Saiprus kaŋek uŋun gwander tetgin do taŋakwan nin amin tetgin da yapgumaŋ. Yapmaŋek Siria miŋtimon kiŋ kokup Tair uŋudon tap wakga paŋki akgit. Agakwan tap wakgakon pi monji yik iligakwa ⁴ nin kiŋ Yesu dakon paŋdet kabini pindatno uŋun gat gildat 7 kabi egipgumaŋ. Egapno Telagi Wup da paŋtagap aban Pol yaŋ iyiwit, “Gak Jerusalem dima kiki.” ⁵ Egipgumaŋ dakon bisap mudaneŋ Yesu dakon paŋdetni gat ae miŋat monjiyoni gat kisi kokup pap yipmaŋ degek tap kidipmiŋon pigigimaŋ. Pigi uŋudon ŋwakber aŋek bisit agimaŋ. ⁶ Bisit ano mudaneŋ notni galok gen yoyiŋ yoyiŋ aŋek yutnikon kiŋakwa nin tap wakgakon wigigimaŋ.

Kombi amin Agabus da Pol gen iyigit

⁷ Nin Tair kokup yipmaŋek kiŋ Tolemes kokup papmon altagimaŋ. Uŋudon Yesukon saŋbewit amin kabi gildat tagi yaŋ yoyino uŋun gat gildat kinda egipgumaŋ. ⁸ Uŋudon pakgimaŋ da wisa dagokdo uŋun kokup pap yipmaŋek Sisaria kokup papmon kiŋ altaneŋ Pilip da yutnon kino uŋun gat egipgumaŋ. Pilip uŋun yabekbi kabi paŋpulugoni do kalip amin 7 kabi manjikbi uŋun kabikon nani kinda. Uŋun amin Gen Bin Tagisi yaŋ tenŋenok amin kinda. ⁹ Pilip uŋun gwi 4 kabi. Uŋun aminon dima yopbi. Miŋat kabi uŋun kombi gen yogok miŋat egipgwit.

¹⁰ Nin Sisaria kokupmon gildat kabi di egapno kombi amin kinda mani Agabus uŋun Judia miŋtimon da pigit. ¹¹ Piŋ altaŋ nimiŋek Pol dakon boban napni abidaneŋ Agabus da

iyi dakon kisit kandapyo wamgut. Wamañek yañ yagit, “Telagi Wup da yañ yosok, ‘Nak da on asat, yañ gin Juda amin Jerusalem ekwan da on boban nap dakon ami wamañ Amin Ņwakñwari Kabi da kisiron yipdan.’”

¹² Yañ yañban Pol Jerusalem dimasi kisak do nin gat ae amin egipgumañ gat kisi da anktunañek tebaisi iyigimañ. ¹³ Mani Pol da gen kobogi yañ yagit, “Nak dam tebanon nepni do tagi nandisat. Ae Jerusalem Amin Tagi Yesu da man do kimokgeñ do tagi nandisat. Do ji nido nak ankolgol anek kunam takgan? Yañ anakwa butno yokwi tosok.”

¹⁴ Yañban Pol kono kik do teban tagit, ae nandak nandakni nin da kulabik aripmi dima agagi yañ nandaneñ yagimañ, “Amin Tagi da yo altañ injak do nandisak unun tagi altañ injak.”

Pol dam tebanon yigakwan gen pikon yipmañek mibilni nandak do pi awit
(Kilapmi 21.15–26.32)

Pol Jerusalem kiñ altañ tagit

¹⁵ Yañ nandaneñ nin yiknin paneñ Jerusalem kokup papmon wigigimañ. ¹⁶ Yesu dakon panđetni di Sisaria egipgwit unun gat kisi wigek unun da nin panđi Nason da yutnon nipba egipgumañ. Nason unun kalip Yesu kili nandan gadan imgut. Miktimni unun Saiprus. ¹⁷ Nin Jerusalem kiñ altono panmuwukbi da nin but galagon da timikgwit. ¹⁸ Timikba pakgimañ da wisa dagokdo Pol nin gat kisi Jems kok do kigimañ. Kiñ altañek panmuwukbi dakon kila amin kisi morap unudon gin Jems gat ekwa pindakgimañ. ¹⁹ Unudon Pol da gildat tagi yañ yoyineñ Pinđkop da anpuluganban Amin Ņwakñwari Kabikon pi morap agit unun dakon gen kisisi yoyiñ mudagit.

Kila amin da Pol Telagi Yut Madepmon wigisak do iyiwit

²⁰ Panmuwukbi dakon kila amin Pol dakon gen nandaneñ Pinđkop anđisiwit. Anek iyiwit, “Not nandaki. Juda amin morapmisi da Yesu kili nandan gadan imgwit. Unun amin kisisi da Moses dakon gen teban guramik kimokgeñ. ²¹ Mani amin diwari da gak do yañ yoyiwit, ‘Pol da Juda amin Amin Ņwakñwari Kabi da bikbigon ekwan unun Moses dakon gen teban dima guramitni do yoyineñ yañ yoyisak, “Ji monjisi dakon giptim dima mandani. Ae Juda amin dakon anpak dima yolni.”’ ²² Nianđi aneñ? Gak idon kili apgul yañ nandan gamdan.

²³⁻²⁴ “Do nin da gen kinda gayino gak yañ gin abi. Anaki gakyu kisi gen teban guramikdal yañ gandani. Nin gat amin 4 kabi ekwamañ. Unun amin kabi Pinđkopmon yañ teban tok gen kinda kili awit. Gak unun amin kabi timikbi Pinđkop da dabilon gen teban yolek giptim panđkilek ak dakon anpak ani. Ae mukwa sok do unun dakon yo gak da gaga yubi. Yañ anaki unun amin kabi busuñ danđwani tagi mandani. Yañ abi amin da gandaneñ top yañ imgumañ yañ gandani. ²⁵ Amin Ņwakñwari Kabi Yesu nandan gadan imgwit amin nin da gen anđteban agimañ unun kili mandan yomgumañ. Gen unun yañ: Ji kokup kidat do pareñ abi unun dakon jap dima noni. Ae yawi gat ae bit kilapyo si tipba kwon dima noni. Ae miñat wiliyo yumabi mibili mibili dima ani.”

²⁶ Gildat kinda do Pol amin 4 kabi unun timikban giptim panđkilek ak dakon anpak anek egipgwit. Yañ anek Telagi Yut Madepmon wigi mukwa sogok amin dakon mibiltok amin ni bisapmon wasip anek, ae amin kalon kalon dakon pareñni mukwa soni unun do Pol da but piso yoyigit.

Juda amin da Pol Telagi Yut Madepmon abidawit

²⁷ Gildat 7 kabi pali mudanđakwan Juda amin di Esia miktimon da apgwit unun da Pol Telagi Yut Madepmon kawit. Kaneñ miñat amin morap muwukgwit dakon but suganeñ Pol abidawit. ²⁸ Abidaneñ yañ tidaneñ yañ yawit, “Israel amin ji abin nin panpuluganba on amin gen pikon yipno. On amin da kokupmi kokupmi amin morapmi dakon but panpbal asak. Anek Israel amin kabi nin do, ae Moses dakon gen teban do, ae on Telagi

Yut Madep kisi do yanba yokwi tok asak. Ae unjun gin dima. Grik amin timikban on Telagi Yut Madep da nagalon wijek telagi tamo on anjupbal aban yo isali asak.”²⁹ (Kalip Epesas kokup papmon amin kinda mani Tropimus unjun Pol gat Jerusalem kokup papmon ekwal pindakgwit, unjun do anjek gen unjun yawit. Unjun amin Pol da abidanban Telagi Yut Madepmon wigigimal yan nandawit.)

³⁰ Kokup madepmon amin gen unjun nandan wuripdagek teri teri da tintim yanjek apgwit. Abin Pol abidan ilik anjan Telagi Yut Madep dakon nagal yapmanjek wanja abigiwit. Yan anjek unjudon gin Telagi Yut Madep dakon yoma kisi sogwit.

Rom dakon emat amin da Pol abidawit

³¹ Pol anakba kimot do anakwa Jerusalem amin morap kisi gen butjap ematy madep an unjun dakon gen bini Rom dakon emat amin dakon mibiltok amin da nandagit. ³² Yan nandanjek unjudon gin kila amini di gat ae emat amini di gat timikban tintim yanjek minjat amin kabikon pigiwit. Pigakwa amin da emat amin dakon mibiltok amin gat ae emat amini gat pindagek Pol sanbenjek dima anjakgwit. ³³ Emat amin dakon mibiltok amin da obin Pol abidanjek nap teban bamori ban Pol abisini do yoyigit. Anjek amin yan yoyigit, “On namin amin kinda? Ae ninan agit?” ³⁴ Yanban di da gen kinda yanakwa di da njwakjwari yawit. Yan yanjek upbalap madep anakwa gen bami kinda dima abidagit. Do Pol abidan anjan emat amin da yomakon awigini do yoyigit. ³⁵ Pol kin yut unjun da man wigigon altanakwan amin da Pol si anakba kimotjak do gwayan tebaisi awit. Yan aba emat amin da pasalek Pol si kendak anjan wigiwit. ³⁶ Amin morapmi da burjon yolek madepsi sigin yan tidanjek yawit, “Anakba kimakban!”

Pol da Juda amin iyi dakon nandan gadat dakon mibili yoyigit

³⁷ Emat amin da Pol anjan yutnikon awigik do anakwa emat amin dakon mibiltok amin Grik genon da yan iyigit, “Gen kinda tagi gayiken?”

Yanban iyigit, “Gak Grik gen nandisal, ma? ³⁸ Abikisokgwan Isip amin kinda gapman gat emat wasanjek amin dapdap sibani ton amin 4 tausen timikban miktim amini minikon kiwit. Gak unjun amin dima, ma?”

³⁹ Yanban Pol da yagit, “Nak Juda amin kinda. Kokupno unjun Tasas, Silisia miktimon tosok. Kokup madepno amin morap da man bini nandan. Amin gen tagi yoyiken?”

⁴⁰ Yanban mibiltok amin da gen tagi yoyisak do iyigit. Iyiban Pol unjun man wigigon da agek upbalap dima ani do kisiri da tilak an yomgut. Yan aban amin kisi upbalap yipman mudawit. Yan anakwa Pol da Ibru genon da yan yoyigit,

22

¹ “Not kabi ae dat kabi nandani. Nak gulusun kinda dima agim do dayikdisat.”
² Nandaba Pol Ibru genon da gen yanakwan upbalap dima anjek tayanok egipgwit. Yan anakwa Pol da yan yoyigit, ³ “Nak Juda amin kinda. Mejno da Tasas kokup pap Silisia miktimon tosok unjudon anlagit. Mani nak on kokup papmon tagagim. Yoyindetno Gamaliel unjun da nak babiknin dakon gen teban morap tagisi nayin dekgit. Ji Pinokop dakon pi but dasi an, nakyo kisi yan gin an kimakgim. ⁴ Nak da minjat ae wili nandan gadat anjek Yesu Yolyol Kosit nan agipgwit unjun panjupbal anjek dapbo kimotni do pi agim. Anjek pabisin panpan dam teban yutnon panjigim. ⁵ Yan anapbo mukwa sogok amin dakon mibiltok amin gat ae kila amin dakon gen kokwin amin kabi da nandan namgwit, do nak da pi agim unjun da ji tagi dayin tentenoni. Unjun da Juda amin notnin Damaskus egipgwit do papia kinda mandawit. Unjun naba nak Yesu nandan gadan imgwit amin kabi Damaskus egipgwit unjun timik panjobin Jerusalem dam teban yutnon yopmanjek kobogi do yo yokwi anyomni do anjek kigim.”

Pol da but tobil agit dakon mibili yoyigit
 (Yabekbi 9.3-19 ae 26.12-18)

⁶ Pol sanjbejek yan yagit, “Nak kin gildat binap 12 kilok da tilagon Damaskus ankapmat anapbo tenjenj madep kinda Kwen Kokup da pinj anbinap aban nak binapmon akgim. ⁷ Tenjenj naban nak miktimon manj paged nandanapbo gen kinda altanjek yan nayigit, ‘Sol! Sol! Gak nido nak anupbal ak do pi asal?’

⁸ “Yanban yan iyigim, ‘Amin Tagi gak namin?’

“Iyiko yagit, ‘Nak Yesu Nasaret amin nan anupbal ak do pi asal.’ ⁹ Amin nak gat agipgumanj unun tenjenj kawit. Mani gen unun nayigit unun dima nandawit.

¹⁰ “Nayinban iyigim, ‘Amin Tagi, nak ninanj aberj?’

“Gen unun yoko Amin Tagi da nayigit, ‘Gak pidanj Damaskus kokupmon pigaki amin kinda da pi morap aki do yan mudanj gamgum unun do gayisak.’ ¹¹ Tenjenj madep unun tenjenj naban dabilno pilin tagit do amin agipgumanj unun da nak kisitnokon da abidan Damaskus abigiwit.

¹² “Abigi nepba amin kinda mani Ananias nak nandak do apgut. Unun amin Pinjkop gawak iminek gen teban guramik kimakgit. Juda amin morap Damaskus egipgwit da nandaba amin kilegisi kinda agit. ¹³ Ananias unun kapmatjok da abinj agek nak yan nayigit, ‘Sol not, dabilgo aeni sintosak.’ Yan nayinban unudon gin sintanjek Ananias kagim. ¹⁴ Kanapbo nayigit, ‘Babiknin dakon Pinjkop da gak da niansi abi do nandisak unun golinban koki do manjinj gepgut. Ae Amin Kilegi kanjaki unun da iyi gen gayinban nandaki do manjinj gepgut. ¹⁵ Gak yo morap pindak nandanyo agil unun minjat amin morap yoyinj tenjenjokdisal. ¹⁶ Do bisap noknok dima abi. Pidanjek telagi pakbi sojek mani yanjaki unun da diwarigo wiririk gaban.’

¹⁷ “Don aeno Jerusalem tobil abinj Telagi Yut Madepmon wigi bisit anj egek dabilno kulabik anakwan dipmin yombem kinda kagim. ¹⁸ Kanapbo Amin Tagi da yan nayigit, ‘Gak tepmisi pidanj Jerusalem yipmanj ki. Nak dakon gen on kokup papmon yoyiki kanj, amin da dima abidokdanj.’

¹⁹ “Nayinban iyigim, ‘Amin Tagi, dima, on amin kalip nak da muwut muwut yut morapmon agek amin gak nandanj gadanj gamgwit unun baljanjek dam tebanon yopgum unun nandanj namanj. ²⁰ Ae gak dakon gen yan tenjenjok amingo Stiwen anakba kimakgit bisapmon nak kapmatjok agek tip banj anjagwit amin dakon imal dubakni ilik yopmanj naba kila agim. Anjek pindagapbo Stiwen anakba kimakban nandako tagisi agit.’

²¹ “Mani Amin Tagi da nayigit, ‘Nak da Amin Ijwakjwari Kabi kokup dubagisikon ekwanj unun do kiki do yabekdat.’”

Pol da emat amin nak Rom amin kinda yan yoyigit

²² Pol da Amin Ijwakjwari Kabi do gen unun yanakwan amin da nandanjek yan tidanjek yawit, “Anakba kimakban. Unuden amin miktimon tagi dima egipmi.”

²³ Yanj tidanjek imal dubakni ilik maba kinjakra kimbabanj timik maba kwen wigiwit. ²⁴ Yanj anjakra emat amin dakon mibiltok amin da emat amini yan yoyigit, “Ji Pol anjki nin ekwamanj yutnon baljoni. Baljanjek amin da mibili nido japmi nandanjek yan tidanj iman unun dakon mibili iyi yanban nandani.” ²⁵ Yoyinban anjki kisit kandapyoni panjinjinj anjek wangwit. Anjakra Pol da kila amini kapmatjok akban kanjek yan iyigit, “Gen kokwin amin da nak dakon mibilno dima kanj nandanyo anjakra nak nitdanj. Unun tagi dima akdanj. Nak Rom amin kinda. Ji Rom dakon gen teban yapmanjanj.”

²⁶ Yanban kila amini gen unun nandanj kinj mibiltok amini yan iyigit, “Ma, on amin Rom amin kinda. Gak niansi akdisal?”

²⁷ Iyinjban kinj Pol yan iyigit, “Nayinbi nandako. Gak Rom amin kinda?”

Iyinjban yagit, “Asi nak Rom amin kinda.”

²⁸ Yanban yan yagit, “Nak Rom aminsi dagok do tomni madepsi yumgim.”

Yanjban Pol da iyigit, “Gak yanj agil mani nak altagimon da Rom aminsi kinda egipgum da egisat.”

²⁹ Yanakwan amin Pol baljok do awit pasalek dima baljawit. Anjakra mibiltok amin

da Pol Rom amin kinda nanj yoyiko nap teban nanj anteban ayin yan kan nandanyo anjek unjun kisi pasol pasol agit.

Pol gen kokwin amin kabikon gen yagit

³⁰ Juda amin da Pol ni gulusun nanj agit do yon, emat amin dakon mibiltok amin unjun dakon mibili pakyanji nandak do pi agit. Do gildat kinda do mukwa sogok amin dakon amin madep kabi ae Juda amin dakon gen kokwin amin morap abin muwutni do gen tebai yipgut. Yipban abin muwugakwa Pol dakon nap teban witdal iminek abigi yipban unjun da inamon akgit.

23

¹ Pol da sinjanban gen kokwin amin kabikonsi kinakwan pindagek yan yoyigit, “Not kabi, abikikon da win abisok egisaron nak Pinjokop da dabilon butnokon da tagisi egi anjan wit yan nandisat.” ² Gen unjun yanban mukwa sogok amin dakon mibiltok amin Ananias da Pol da kapmatjok akgwit amin gen kaganikon anjatni do yoyigit. ³ Yoyinban anjakwa Pol da yan iyigit, “Pinjokop da gitdisak. Gak yut dakon pompom kilegi yombem, mani mukgwan nip da nanba nitniranbi. Gak gen teban guramikdat yan nandanej nak gen pikon nep do abil da yikdal. Mani gaga gen teban yapmanek nitni do yoyisal.”

⁴ Amin kapmatjok akgwit da gen unjun nandanej Pol yan iyiwit, “Gak Pinjokop dakon mukwa sogok amin dakon mibiltok amin do yanba yokwi tok an imisal, ma?”

⁵ Yanba Pol da yoyigit, “Not kabi, Pinjokop da papiakon gen yan tosok: ‘Ji kila aminji kinda do yanba yokwi tok dima ani.’

On amin unjun mukwa sogok amin dakon mibiltok amin yan dima koko pisak.”

⁶ Pol da gen kokwin amin kabi di unjun Sadyusi amin ae di Parisi amin yan nandanyomgut. Do gen papmon da yan yoyigit, “Not kabi, nak Parisi amin kinda. Datno kisi unjun Parisi amin kinda. Nak amin kimakbi da kimoron da don pidokdan unjun do nandany teban tanej egisat. Yan nandisat do anjek gen pikon nepman.” ⁷⁻⁸ Sadyusi amin da amin kimakbi aripmi dimasi pidoni, ae anjelo wupyo mini yan yon. Mani Parisi amin unjun kisi nandany teban tonj. Yan nandany do anjek gen unjun yanban Parisi amin ae Sadyusi amin iyi uwal uwal anjek pudan kabi bamori awit. ⁹ Anjek gen teban yoyindet amin di unjun Parisi kabikon nani unjun da pidan agek madepsi yan tidanej yan yawit, “On amin gulusunni minisi koman. Wup bo anjelo kinda da gen bo iyigit? Unjun dima nandaman.”

¹⁰ Yan yanba emat amin dakon mibiltok amin da pindakban gen emat madepsi awit. Yan anjek amin kabi bamot unjun da Pol teri teri da ilikba giptimi daganakwan kimotjak yan do pasalgit. Do emat amini yabekban pigi Pol amin kabi da binapmon nanj gwayen anjan emat amin da yutnon ankiwit.

¹¹ Anji yipba kalbi Amin Tagi da Pol da kapmatjok agek yan iyigit, “Gak pasol pasol dima aki. Si teban tanej egipbi. Nak dakon gen Jerusalem yan tentenagil unjun Rom miktimon yan gin yan tentenoki.”

Juda amin da Pol anakba kimotjak do gen yan anteban awit

¹² Wisa dagokdo Juda amin muwugek Pol anakba kimotjak do wagil yan anteban awit. Anjek yawit, “Jap pakbiyo dima anjek Pol anjatno kimagakwan don nonej. Yan dima anej kan, Pinjokop da nin tagi nindapjak.” ¹³ Yan teban tok awit amin unjun 40 yapgut. ¹⁴ Amin kabi unjun kin mukwa sogok amin dakon amin madep kabi, ae kila amin kabi yan yoyiwit, “Nin jap dima nanek Pol anjatno kimagakwan don nonej do wagil yan anteban aman. Yan dima anej kan, Pinjokop da nin tagi nindapjak. ¹⁵ Do ji gat ae gen kokwin amin kabi gat muwugek emat amin dakon mibiltok amin do gen yipba kwan unjun da Pol yipban jikon opjak. Mibilni sigin nandak do nandaman, gen yan yipba kisak. Anjakwan jikon dima abin altanakwan kosiron anjatno kimotjak do nin tagap tonej.”

¹⁶ Mani Pol gwaktani da kosiron pasilikon da anjatan dakon geni nandanek emat amin da yutnon wigi Pol unun do iyigit.

¹⁷ Iyiban Pol da emat amin 100 dakon kila amin kindan yan iban opban yan iyigit, “Gak on monji abidan anan mibiltok amingokon ankwi gen di nandan unun iyisak.” ¹⁸ Iyiban monjisok unun ankinek mibiltok amin yan iyigit, “Dam tebanon egisak amin Pol da yan naban opbo on monji gagon anopber do nayiban anobisat. Gen kindan nandan unun gayikdisak.”

¹⁹ Yanban mibiltok amin da monjisok unun kisirikon da abidan anan ilerikon kin iyi gin egek yan iyigit, “Gak ni gen nan nayik do nandal?”

²⁰ Yanban monji unun da yan iyigit, “Juda amin da anwa gak da Pol yipbi gen kokwin amin kabikon pigisak do gen yan anteban ayin. Pol dakon mibili di gat nandan yanon da top gayikdan. ²¹ Mani amin kabi kindan 40 yapmandak unun da jap pakbiyo dima anek Pol kosiron pasilikon da anatan kimagakwan don nonen yan anteban awit. Yan dima anen kan, Pinjok da nin tagi nindajak yan yawit. Do gak dima nandan yobi. Gak da geni nandanek nandan yobi do sintan ekwan.”

²² Yan yanban mibiltok amin da monjisok unun yabegek yan iyigit, “Gak tayanjok kin gen nayil unun do amin kindan dimasi iyiki.”

Pol yipba Sisaria kokupmon kigit

²³ Yan anek mibiltok amin da emat amin 100 dakon kila amin bamori yan yoban opbal yan yoyigit, “Jil kin emat amin 200 gat, ae oskon akwan amin 70 gat, ae jangwa timit amin 200 gat yan timitjil. Timikbal tagap tajak kalbi 9 kilok Sisaria kini. ²⁴ Yan anek Pol do os kindan kisi anoman anek Pol anjutan anan gapman dakon mibiltok amin madep Peliskon ankini.”

²⁵ Yan yoyinek Peliks do papia kindan yan mandagit,

²⁶ “Nak Klodias Lisias da papia on gapman dakon mibiltok amin madep Peliks do mandisat. Gildat tagisi. ²⁷ Juda amin da unun amin abidanek anakba kimotjak do awit. Mani nak da unun Rom amin kindan yan kan nandan yo agim, do nak gat emat amin kabino gat da kin uwalni da kisiron nan abidagiman. ²⁸ Anek ni gulusun kindan agit nan abidawit unun dakon mibili nandan do anek gen kokwin amin kabinikon ankigim. ²⁹ Nak da Juda amin yoyiko iyi dakon gen tebani kindan yapmak do anek abidaman yan nayiwit. Mani gen yan imgwit unun koko yo madep dima agit. Rom amin nin da si anatan kimotjak bo ae dam tebanon yipnen da aripmon gulusun kindan dima agit. ³⁰ Ae Juda amin da si anakba kimotjak do pasilikon da gen yan anteban awit unun nandanek tepmisi yabekgo gagon obisak. Ae gen yan iman amin unun kisi gagon obinek mibili nido gen yan iman unun gak da inamon yan tetenoni do yoyisat.”

³¹ Kalbi emat amin gen unun guramigek Pol abidan anan kokup pap Antiparis unudon ankiwit. ³² Wisa dagokdo emat amin kabi miktimon da agipgwit unun tobil iyi da yomakon kinakwa oskon agipgwit amin dagan Pol Sisaria anan kiwit. ³³ Oskon agipgwit amin Sisaria kin altahek gapman dakon mibiltok amin madep do papia unun iminek Pol yo kisi unun da kisiron yipgwit. ³⁴ Gapman dakon mibiltok amin madep da papia unun manjinek Pol yan iyigit, “Gak provinsgo dukon?”

Yanban Pol da iyigit, “Nak provinsno Silisia.”

³⁵ Yanban iyigit, “Gen yan gaman amin da abin altahakwa gengo don nandake.” Yan iyinek obip amini yoyiban Pol kila amin madep Erot da kalip yut madep agit unudon yipmanek kilani ani do yoyigit.

24

Juda amin dakon kila amin da Pol gen pikon yipgwit

¹ Gildat 5 kabi egi mudanek mukwa sogok amin dakon mibiltok amin Ananias gat, ae kila amin di gat, ae Rom dakon gen teban nandan nandan amin kindan mani Tetulus kisi

Sisaria pigiwit. Pigi Pol ni gulusuŋ naŋ agit dakon geni gapman dakon mibiltok amin madep iyiwit. ² Gapman dakon mibiltok amin madep Peliks da Pol yaŋ iban wiŋakwan Tetulus da Pol gulusuŋ agit dakon mibili yaŋ imiŋek Peliks yaŋ iyigit, “Kila amin madep Peliks, gak da nin paŋpuluganaki emari mini yaworisi ekwamaŋ. Gak nandak nandakgo tagisi do nin da miŋtimon kulabik tagisi anaki abisok tagisi ekwamaŋ. ³ Uŋun do anek nin gak do but galaksi nandanek ya yaŋsi gayamaŋ. ⁴ Mani gak bisap dubagi abidono egipneŋ uŋun tagi dima. Do nandan yaŋwok ni miŋek genin piŋpmisok on nandan nibi do gayamaŋ.

⁵ “On amin yokwi morapmisi paŋalon aban komaŋ. On miŋtimon kokup kisi morapmon Juda amin dakon buri sugaŋban emat upbalapyo madepsi aŋ. Ae Juda amin nin nipmaŋ degek nandan gadat ŋwakaŋwari kinda awit. Amin da uŋun kabi do Nasaret Amin yaŋ yoŋ. Uŋun amin kabi dakon mibiltok amini oni akdak. ⁶⁻⁷ On amin da Telagi Yut Madep anupbal aban telagi dima tosak do pini anakwan abidagimaŋ. ⁸ Do gak da gaga iyinaki gen morap yaŋ imamaŋ uŋun bami yomaŋ yaŋ iyi yaŋakwan nandaki.”

⁹ Yaŋ yaŋakwan Juda amin kisi da Tetulus dakon gen jonjgek yaŋ yawit, “Gen morap yosok uŋun bamisi yosok.”

Pol da Peliks gen iyigit

¹⁰ Gapman dakon mibiltok amin madep da Pol da gen yosak do kisit tilak aŋ iban Pol da yaŋ yagit, “Nak nandisat, bilak morapmi gak on amin kabi dakon gen kokwin kila agak amini egipgul. Do gen yaŋ namaŋ dakon kobogi gayik do tagisi nandisat. ¹¹ Amin yoyiki kaŋ yaŋ gayikdaŋ, nak Piŋkop gawak im do anek Jerusalem kiŋ altanek gildat ¹² kabi egipgum. ¹² Juda amin nandanakwa nak amin kinda gat gen emat Telagi Yut Madepmon dima agimak. Bo ae muwut muwut yutnikon bo kokup papmon amin paŋmuwugek upbalap ani do butni dima sugagim. ¹³ Abisok gen on yaŋ namaŋ dakon bami kinda dima golikdaŋ. Uŋun top yoŋ. ¹⁴ Mani gen bamisi uŋun yaŋ. Nak babiknin dakon Piŋkop gawak imiŋek Yesu Yolyol Kosit naŋ agisat. Juda amin da uŋun kosit do nandan gadat ŋwakaŋwari kinda yaŋ yoŋ. Nak gen teban morap toŋ ae kombi amin da gen morap mandawit uŋun nandan teban tosot. ¹⁵ Piŋkop da amin kilegi ae yokwiyo kisi don kimoron baŋ paban pidokdaŋ uŋun do nandan teban tanek egisat. On aminyo kisi yaŋ gin nandanek ekwaŋ. ¹⁶ Yaŋ do anek bisapmi bisapmi Piŋkop da dabilon ae amin da dabilon butnokon gulusuŋno mini egipbeŋ do kilani tebaisi asat.

¹⁷ “Nak bilak di kokup ŋwakaŋwarikon egek don Jerusalem apgum. Juda amin notnoni yoni mini amin paŋpulugok do moneŋ paŋapgum, ae Piŋkop do mukwa sok do kisi apgum. ¹⁸ Nak Telagi Yut Madepmon kik do anek mibiltok kilektok dakon silip yolek don kigim. Telagi Yut Madepmon kili kilek tagim da egapbo nandawit. Nin amin kalonj sok da upbalapmi mini egipgumaŋ. ¹⁹ Mani Juda amin di Esia Provins da apgwit uŋun da nak abidawit. Uŋun amin kabi kisi pigimaŋ da abisok gak da inamon gen yaŋ namaŋ tam tagi. Mani dima piwit do Juda amin kabi on akgamaŋ da nak do gen di yaŋ nam do nandan kaŋ, abisok gak da inamon agek gen yaŋ namni kaŋ tagi. ²⁰ On Juda amin kabi nak asidon gen kokwin amin kabini da inamon agapbo kili nandawit. Do ni gulusuŋno naŋ kawit uŋun naŋsi gayini do yoyi. ²¹ Nak gen kalonji kinda gin gen papmon da yaŋ yagim, ‘Piŋkop da amin kimakbi aeni paban pidokdaŋ uŋun nandan teban tosot. Yaŋ nandisat do ji da nak gen pikon nepmaŋ.’”

²² Peliks uŋun Yesu Yolyol Kosit uŋun dakon mibili kili nandan mudagit. Do Pol gen uŋun yaŋ mudanakwan Juda amin jomjom ani do yoyiŋek yagit, “Emat amin dakon mibiltok amin Lisias da piŋakwan genji dakon yaŋ dagok don aŋ dabeŋ.” ²³ Yaŋ yoyiŋek emat amin 100 dakon kila amin yaŋ iyigit, “Pol dam tebanon yipmaŋek tebai dima wamni. Ae notni da anpulugok do apba kaŋ, dima kirinik yobi.”

Peliks da Pol dam tebanon yipban bilak bamori egipgut

²⁴ Gildat kabi di egi mudanjakwa Peliks gat miñatni Drusila gat apgumal. Drusila unun Juda miñat kinda. Peliks da Pol yañ iban obiñ Yesu Kristo nandan gadanj imim dakon mibili do iyinjakwan nandagit. ²⁵ Pol unun anpak kilegi gat, ae amin iyi do kila anjek anpak kalipmi pabiñ yopmanjek egip egip dakon gen gat, ae Pinjkop da don gen pikon nipdisak unun do iyigit. Iyinjakwan Peliks da nandan pasalek yagit, “Gak nipmanj dek kiki. Don bikbikno kinda tanban kanj opbi do gen yipbo opjak.” ²⁶ Peliks unun Pol da moneñ di iban dam tebanon nan puluganj yipban kisak unun do kisi nandagit. Yanj nandagit do bisap morapmi Pol yañ iban opban gen yagimal.

²⁷ Don bilak bamori egi mudanjakwa Posius Pestus da Peliks dakon tamo abidagit. Anjakwan Juda amin da Peliks do nandaba tagi asak yañ do Peliks da Pol dam tebanon sigin yipban egipgut.

25

Pol da Rom dakon kila amin madep Sisa da geni nandisak do yagit

¹ Pestus da abiñ gapman dakon tamo madep abidan yigek wasanjek Judia miktim kila agit. Anjek gildat kapbi egi mudanjek Sisaria kokup pap yipmanjek Jerusalem wigigit. ² Wigakwan mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae Juda amin dakon mibiltok amin gat da Pestuskon kinjek Pol gen yañ imgwit unun do iyiwit. ³ Iyinek tebaisi yañ yawit, “Gak nin panpuluganjek yanbi unun amin yipba Jerusalem wisak.” Amin di kosiron pasilek Pol anjakba kimotjak do kili yoyiwit unun do anjek gen unun iyiwit. ⁴ Yanba Pestus da yañ yoyigit, “Pol Sisaria dam tebanon egisak. Nak Sisaria kili ununjok pigikdisat. ⁵ Do kila aminji di yopba nak gat pigino gulusuj kinda agit kanj, unun amin da gen yañ imni.”

⁶ Pestus unun gat gildat 8 bo 10 egi mudanjakwa Sisaria pigigit. Pigi pakgwit da wisa dagokdo gen pi anj yutnon yigek Pol anjopni do yoyigit. ⁷ Yoyinban anjobiñ yipba agakwan Juda amin Jerusalem da piwit da Pol anjwasin akgwit. Anjek gulusuj yokwisi morapmisi agit yañ yanjek gen yañ imgwit. Mani gen unun bami mini isalsi yañ imgwit.

⁸ Yanba Pol da yañ yoyigit, “Nak Juda amin da gen tebanon gulusuj kinda dima agim. Ae Telagi Yut Madep do bo ae Sisa do gulusuj kinda dima agim.”

⁹ Yanban Pestus unun Juda amin da but galak nandan imni do anjek Pol yañ iyigit, “Gak Jerusalem wigi nak da inamon agaki gen on yañ gameñ unudon nandakenj do tagi nandisal?”

¹⁰ Yanban Pol da yañ iyigit, “Nak Sisa dakon gen kokwin amin kabikon akdat. Iton gin gen yañ namgwit dakon geni nandagi. Nak Juda aminon gulusuj kinda dima agim unun gaga pakyanji nandisal. ¹¹ Nak si kimokgeñ da aripmon suñ kinda agim kanj, tagi nikba kimokgeñ. Mani top yanjek gen pikon nepgwit kanj, amin kinda da nak Juda amin da kisiron dimasi nepjak. Rom dakon kila amin madep Sisa dagin geno nandisak do nandisal.”

¹² Yanban Pestus nandan kokwin amin kabini gat gen yanjek unun da kwenon yañ iyigit, “Gak Sisa da gengo nandisak do yal, do Sisakon kikdisal.”

Pestus da kila amin madep Agripa Pol do iyigit

¹³ Gildat kabi di egi mudanjek kila amin madep Agripa gat sami Benaisi gat Pestus kok do Sisaria kokupmon opgumal. Obinek but galak gen iyinek pi tamo on abidagil unun do nandando tagisi asak yañ iyigimal. ¹⁴ Sisaria gildat morapmi egipgumal do Pestus da Pol dakon geni amin madep iyinek yagit, “Peliks da amin kinda dam tebanon yipgut da egisak. ¹⁵ Nak Jerusalem wigigim bisapmon Juda amin dakon mukwa sogok amin dakon amin madep kabini gat, ae kila amini gat da unun amin gen yañ imgwit. Yanj iminek suñ agit dakon kobogi nak da yañ dagok anjapbo kobogi yokwi abidosak do yawit. ¹⁶ Yanba yoyigim, ‘Rom amin ninon gen teban kinda yañ tosok. Amin kinda da amin kinda gen yañ imjak kanj, amin unun da geni yañ imjak amin da inamon agek gen yañ iban kobogi

tagi yosak. Yan aban asi yo yokwi kinda agit kan, kobogi do yo yokwi tagi an imimi. Yan dima ani kan, Rom nin dakon gen teban yapmanjar.’

¹⁷ “Nak idon opgum bisapmon gen yan imgwit amin nak gat kisi opgumar. Obinek nak bisap noknok dima agim. Pakgimar da wisa dagokdo gen pi yutnon yigek unun amin anopni do yoyigim. ¹⁸ Anjobinakwa gen yan imgwit amin da pidan agek yo yokwisi kinda agit do bo yan imdan yan nandagim. Mani dima. ¹⁹ Yum yo bamori dogin gen emat awit. Kinda unun iyi Pinjop arpak nianji anek gawak imar unun do yawit, ae kinda unun amin kinda kimakgit mani Yesu do gen emat awit. Mani Pol da Yesu unun pidagit da egisak yan yosok. ²⁰ Nak gen unun dakon mibili nandako dima pisagit do nianon da gen kokwin kilegi aben yan do antidok agim. Do Pol yan iyigim, ‘Gak Jerusalem wigi nak da inamon agaki gen on yan gamej unudon nandaken do tagi nandisal?’

²¹ “Yan iyiko Pol yan yagit, ‘Nak Sisa da geno nandisak do nandisat. Do idon dam tebanon egapbo don nepbi Sisakon kiken.’ Yan yagit do dam tebanon sigin egipjak do yan dagagim. Unudon egakwan Sisakon kigik dakon kosit anoman anek don yipbo kisak.”

²² Agripa da gen unun nandanek Pestus yan iyigit, “Nak da naga unun amin dakon geni nandaken do nandisat.”

Yanban Pestus da kobogi yan iyigit, “Anwa yanjakwan nandakdisal.”

²³ Gildat kinda do Agripa gat Benaisi gat kila amin madep imalni tagisi panek opgumal. Opbal emat amin dakon mibiltok amin madep gat, ae kokup pap unun dakon mibiltok amin gat kisi muwut muwut yutnon wigiwit. Anjakwa Pestus da Pol yan iban wigit.

²⁴ Winjakwan Pestus da yan yagit, “Kila amin madep Agripa, gat ae amin morap on muwaman ji on amin do koni. Juda minat amin morapyo Jerusalem ekwan ae idon ekwan kisi da on amin gen yan imgwit. Anek madepsi yan tidanek unun amin dimasi egipjak, nak da si anakgo kimotjak do nayiwit. ²⁵ Mani nak da gulusun kinda si kimotjak da aripmon dima agit kagim. Ae iyi Sisa da geni nandisak do yagit, do nak da yan mudan ibo Sisakon kikdisak. ²⁶⁻²⁷ Mani ni gen bami kinda nan mandan yipbo amin madepninon kisak unun dima nandako pisosok. Dam tebanon amin kinda yipbo kinjakwan gen yan imgwit dakon but piso gen kinda gat dima yipbo kisak kan unun tagi dima. Do kila amin madep Agripa, gak ae amin kabi ji kisi da on amin dakon mibili nandani do anek muwaman. Mibilni pakyanji nandano pisanjakwan gen bami papiakon tagi mandaken.”

26

Pol Agripa da inamon gen yagit

¹ Agripa da Pol yan iyigit, “Bikbik gabo gaga do gen ya.”

Iyiban mirak yopni do Pol kisiri anenagek iyi kutnok do gen yan yagit, ²⁻³ “Kila amin madep Agripa, gak Juda amin nin dakon arpak unun pakyanji nandisal, ae pidok pidok mibili nido aman unun kisi nandan mudosol. Do Juda amin da gen yan naminakwa nak naga ankutnok do gen kobogi gak da inamon yok do tagisi nandisat. Butgo yawori tanjakwan yigek gen morap gayikdisat unun pakyanji nandaki.

⁴ “Juda amin morap kisi da nak pakyanji nandan naman. Nak moninjisogon miktinnokon yawi diwatno gat egapno nandan namgwit. Ae unudon gin dima, don Jerusalem panji egipgum bisapmon kisi nandan namgwit. ⁵ Nak dakon mibilno unun da kilisi nandan namgwit, do iyi gayik do nandan kan tagi gayini. Nak monji bilagi egipgumon da wasanek Parisi amin kinda egipgum. Parisi amin dakon gen tebani unun morapmisi. Juda amin kabi diwari dakon gen tebani yapmanjek unun dakon jigisi. Gen teban morap unun guramikgim. ⁶ Gen pikon nepgwit dakon mibili unun yan. Pinjop da babiknin do yo ak do yan teban tagit unun asi altokdisak yan nandan teban tosot. ⁷ Juda amin nin dakon amin kabi 12 unun kalbi ae gildari Pinjop gawak imaman. Yan anek yo unun asi altokdisak yan nandan teban tanjek ekwaman. Kila amin madep, nak kisi unun dogin nandan teban tanjek egisat. On gen dogin Juda amin da gen pikon nepgwit. ⁸ Amin diwari ji nido Pinjop da amin kimakbi aripmi dima paban pidokdan yan nandan?

⁹ “Kalip nakyo kisi Yesu Nasaret amin dakon man abiñ yip do pi madepsi aberñ yañsi nandagim. ¹⁰ Jerusalem kokup papmon pi yañsi agim. Mukwa sogok amin dakon amin madep kabi da yañ mudarñ namiñakwa Yesu dakon telagi miñat amin kabi morapmi dam tebanon yopgum. Ae si dapba kimotni do gen yañ añteban awiron nakyo kisi da si dapba kimotni do yagim. ¹¹ Bisap morapmi Juda amin dakon muwut muwut yut tawiron agek uñun amin Yesu manji imni do pi madepsi agim. Nak butjap madepsi nandarñ yomiñek yo yokwisi añ yoberñ do kokup pap dubagikon kisi yol pañkigim.

Pol da iyi Yesu nandarñ gadañ imgut do iyigit
(Yabekbi 9.3-19 ae 22.6-16)

¹² “Bisap kindakon mukwa sogok amin dakon amin madep kabi da yañ mudarñ naba Damaskus kigim. ¹³ Kila amin madep, nak yañsi gayisat, gildat binap 12 kilok da tilagon kosiron kiñapbo tenñeni madep kinda Kwen Kokup da piñban kagim. Tenñeni uñun tapmimi tonñi tenñenagit. Gildat dakon tenñeni yapgut. Tenñeni uñun nak ae amin agipgumarñ ninon yamgut. ¹⁴ Añek tenñenarñ niban nin kisi miktimon manpak mudagimarñ. Marñ pagek nandarñapbo Ibru genon da gen kinda yañ nandagim, ‘Sol, gak nido nak añupbal ak do pi asal? Gak nak dakon galaktok yol do kurak tajeñk gaga narñ tepmi imisal.’

¹⁵ “Yañ nayiñban yagim, ‘Amin Tagi gak namin?’

“Yañ yoko Amin Tagi da yagit, ‘Nak Yesu. Nak narñ añupbal ak do pi asal. ¹⁶ Gak pidañ at. Gak nak dakon oman aki do añek manjiñ gep do altañ gamisat. Gak abisok yo pindakdal, ae yo don goliko pindatgi uñun dakon yañ tenñenok abi do manjiñ gepmandat. ¹⁷ Nak da gak añkutnarñapbo gaga dakon amin kabi ae Amin Iñwakñwari Kabi da gak dima añupbal ani. Gak yabekgo Amin Iñwakñwari Kabikon kiñ ¹⁸ but dabilni pabi pisoni. Pabi pisaneñk pilin tuk manji imiñek but tobiñ añek tenñenikon apni. Abiñek Sunduk dakon tapmimon da pulugarñ kiñek Piñkopmon apni. Añek nak nandarñ gadañ namiñakwa diwarini wiririk yobo telagi miñat amin kabinokon sanñbeni.’ ”

Pol Piñkop dakon pi agit uñun do iyigit

¹⁹ Pol sanñbenek yañ yagit, “Kila amin madep Agripa, nak Kwen Kokup dakon yo uñun kañek geni dima kirinikgim. ²⁰ Damaskus da wasaneñk Jerusalem ae Judia miktim kisi, ae Amin Iñwakñwari Kabikon agek Piñkop dakon gen yoyiñ tenñenaneñk yañ yagim, ‘Ji but tobiñ añek Piñkop nandarñ gadañ imni. Yañ añek asi but tobiñ ayiñ yañ amin da dandani do arpak kilegisi ani.’ ²¹ Gen uñun yañapbo Juda amin da Telagi Yut Madepmon abidaneñk nikba kimokgeñ do pini awit. ²² Mani Piñkop da añpuluganñakwan egi añarñ wigim da abisok egisat. Yañ agit do abisok idon agek amin isali ae amin madep ji do gen on yañ tenñenosot. Gen on kalipsigwan kombi amin gat ae Moses gat da yo don altoni do yawit uñun banñin yosot. ²³ Yañ yawit, ‘Kristo uñun tepmi paneñk don kimoron da wasok wasok pidot pidot amin egipjak. Añek Israel aminon ae Amin Iñwakñwari Kabikon kwan Piñkop dakon Gen Bin Tagisi dakon tenñeni do yañ tenñenosak.’ ”

Pol da Agripa but tobiñ asak do iyigit

²⁴ Pol gen sigin yañakwan, Pestus da madepsi yañ tidaneñk yagit, “Pol gak but upbal al. Nandak nandak kalugi timit do pi morapmisi abi uñun da nandak nandakgo añupbal ak.”

²⁵ Yañban Pol da yagit, “Kila amin madep Pestus, nak but upbal dima asat. Nandak nandakno tagisi tanñakwan gen bami yosot. ²⁶ Uñun yo morap uñun nomansi altañ mudawit, do kila amin madep Agripa da gen morap yosot uñun kisi nandarñ mudosok. Uñun do añek pasol pasoli mini nomansi iyisat. ²⁷ Kila amin madep Agripa, gak kombi amin dakon gen nandarñ teban tosol yañ nandisat.”

²⁸ Yañban Agripa da Pol yañ iyigit, “Bisap pisipmisok gen nayiñbi Kristo Dakon Amin kinda dagoken yañ nandisat, ma?”

²⁹ Yanban Pol da kobogi yan iyigit, “Bisap pisipmi bo dubagi egek but tobil ani unun da yo madep dima asak. Gak ae on amin kabi abisok nak dakon gen nandan, ji kisi nak yombem gin ani do Pinjkop bisit iyisat. Mani on nap teban kisit jikon panjeban ani do dima galak tosot.”

³⁰ Pol yan yanban kila amin madep, ae gapman dakon mibiltok amin madep, ae Benaisi, ae amin diwari amin madep gat yikgwit unun kisi pidañ akgwit. ³¹ Pidañ agek yut unun yipman degek notni yoyiñ yoyiñ anek yawit, “On amin si kimotjak bo ae dam tebanon egipjak da aripmon gulusuñ kinda dima agit.”

³² Yan yanakwa Agripa da Pestus yan iyigit, “On amin yipbi isal tagi kigigi, mani iyi Sisa da geni nandisak do yagit, do Sisakon yipno kisak.”

Pol Rom kigit

27

(Kilapmi 27–28)

Pol Rom kisak do tap wakgakon yipgwit

¹ Nin tap wakga abidanek Itali miktimon kineñ do yan anteban awit. Anek Pol gat ae dam tebanon amin di gat timik emat amin 100 dakon kila amin da kisiron yopgwit. Kila amin unun mani Julius. Unun Sisa Dakon Emat Amin Kabikon nani kinda. ² Nin kokup pap Adametium dakon tap wakga kindakon wigigiman. Tap wakga unun Esia miktim dakon kokup pap diwari toñ unudon kik do agit. Aristakus, kokupni Tesalonaika, unun nin gat kisi kigiman. Provinsni unun Masadonia.

³ Agapno wisa daganban Saidon kokupmon panji akgiman. Unudon Julius da Pol do nandaban tagi agit do yan iyigit, “Gak kwi notgoni da yo nido wadasal unun tagi anpulugoni.” ⁴ Unun kokup yipman dek kinapno mirim dambi da apgut do Saiprus miktim tim tap binap tosok unun da yongam anakwan nin unun tetgin da kigiman. ⁵ Kineñ Silisia ae Pampilia Provins bamot yapmanek tap binap mandanek kokup pap Maira unudon kin altagiman. Maira unun Lisia Provinskon tosok. ⁶ Unun kokup papmon Julius da tap wakga nwanjwari kinda analon agit. Tap wakga unun kokup pap Aleksandria dakon tap wakga kinda. Unun tap wakga Itali kik do agit do nin unudon wigigiman.

⁷ Wigino mirim unun dambi da apgut do tap wakga unun yaworisi agegakwan gildat kabi di mudawit. Nin si antidok anek don kokup pap Nidas ankwari agiman. Mirim dambi da sigin abinjakwan tap wakga antobilno miktim timjok kinda tap binap tosok unun mani Krit unun da anyongam anakwan mirim dima agit tetgin da kigiman. Kineñ Krit dakon miktim tomni diwat kinda yipban tap kaga kigit mani Salmone unun da kapmatjok da yapmanek kigiman. ⁸ Tap wakga dakon kila amin pi madepsi anakwa Krit dakon tap kidipmij nan yolek kigiman. Kin don kokup kinda mani Tap Waga Tamo Tagisi unudon kin altagiman. Kokup unun kokup pap Lasia da kapmatjok tosok.

⁹ Nin yaworisi agek bisap madepsi nagiman. Anek Juda amin da Pinjkop do nandanek jap kelek ekwan bisap madepni unun kili yapmak, do mirim sikakyo da tap pakbi anupbal akdisak yan nandanek Pol da yan yagit, ¹⁰ “Amin morap, gen dayisat unun pakyanji nandani. Nin kinapno bisap yokwisi kinda noman tan nimdisak. Anakwan yik gat ae tap wakga gat ae nin gat kisi mudokdaman.” ¹¹ Mani emat amin 100 dakon kila amin Pol da gen unun yagit do nandaban yo isali anakwan tap wakga abidok amin gat ae tap wakga dakon ami gat dakon nandak nandakni yolgit. ¹² Ais bisapmon tap wakga unun tamokon tagi dima panji akgan. Do amin morapmi da but kalon anek yum Piniks kokup papmon panji egip do ankilik koneñ yan nandawit. Unudon ais bisapmon tagi egipneñ yan nandawit. Piniks unun Krit miktimon saut tet do tosok, ae unudon da gildat pigisak tetgin do noman tagi kokogi. Piniks unun Krit dakon tap wakga panji akgan tamo kinda. Unudon mirim madep dima asak.

Mirim madepsi agit

¹³ Mirim saut tet da yawori anjakwan Piniks tagi kinej yan nandawit. Yan nandawit do kirat madep tap wakga abidanban akgan unun ilikba winban Krit da tap kidipmin nan yolek kigiman. ¹⁴ Mani bisap dubak dima agapno mirim madepsi tapmimi ton kinda apgut. Mani unun Nod Tet Mirim yan yon. Unun mirim da Krit miktim timon da apgut. ¹⁵ Abin tap wakga tebaisi tidanban nin sigin kik do antidok agiman, do tap wakga yum kono mirim da iyi awilgit. ¹⁶ Anjakwan nin kin miktim timjok kinda tap binap tosok mani Kauda unun da manjikon da kigiman. Unun da yongam timi di agit do nin pi madepsi anek bot monin abisino bunon nolgit unun ilitno apgut. ¹⁷ Apban tap wakga dakon pi monji da ilikba tap waggakon winban tebaisi anteban awit. Yan anek nap teban yopba tap wakga da mibilgwan pukwa tap wakga dima tuwil kisak do waman panteban awit. Ae Aprika miktim unun da kapmatjok niman tim yokwi kinda tosok mani Sitis unudon tap wakga da kin teban tosak yan do pasol pasol awit. Yan awit do tap wakga dakon imal ilikba pinba yum kanakwa mirim da tap wakga awilgit. ¹⁸ Mirim gat tap gat da nin tebaisi ukwayikgimal, do wisa dagokdo tap wakga dakon pi monji da yik morap maba tap kaga pigi mudawit. ¹⁹ Anek gildat kinda do tap wakga dakon pi monji da tap wakga dakon yoni diwari maba pigiwit. ²⁰ Mirim sikakyo madepsi da dagok dagogi mini anjakwan gildat morapmi agipgumanon gildat dabil gat ae gik gat dima pindagiman. Ae nin pulugan kinej yan kinda dima nandagiman. Nin kisisi pasildaman yan nandagiman.

²¹ Gildat morapmi jap dima nanek agipgwit. Don Pol da binapnikon agek yan yoyigit, "Amin kabi, ji nak dakon gen guramikba Krit miktim timon si egipguman tam, tap wakga dima yokwi tanban, ae yo morap dima pasilbam. ²² Mani abisok yan dayisat, nin kabikon kinda dima pasildisak. Tap wakga dagin wagil tasik tokdisak, do ji but pasol dima ani. ²³ Nak Pinjok gawak imisat. Nak unun dakon amin. Unun dakon anelo kinda da kalbi abin nak da kapmatjok agek ²⁴ yan si nayik, 'Pol, gak dima pasolgi. Asisi gak kin Sisa da ijamon atdisal. Nandaki, gak dakon bisit Pinjok da kili nandak, do amin morap gak gat tap waggakon ekwan unun dima pasildan.' ²⁵ Pinjok dakon aneloni da yan nayik, do ji dima pasolni. Pinjok top dima yosok. Gen nayik unun yan si altanban kokdaman. ²⁶ Yum kanapno mirim da tap wagganin awil anki miktim tim kinda tap binap tosok unudon yipban tegan atdisak."

²⁷ Nin gildat 14 non Tap Adia unudon agek unun kalbi binap 12 kilok tap wakga dakon pi monji da nin miktim tim kindakon abin ankapmat aman yan nandawit. ²⁸ Yan nandane tap pakbi ilari bo ae kwen yan kok do tilak yipba pigi 40 mita abidagit. Yan kanek ae timisok di gat kin tilak aeni yipba pigi 30 mita abidagit. ²⁹ Yan kanek tap wakga kin tipmon tidanban wagil tuwil kisak yando si pasalgwit, do tap wakga da bunikon kirat madep tap wakga abidanban akgan 4 kabi yopba pigiwit. Yan anek wisa tepmi dagosak do bisit pi awit. ³⁰ Tap wakga dakon pi monji unun nian anek tap wakga tayangok yipman degek giptimnin panjutnonen yanon da kosit wusik awit. Do bot monin widalba pigakwan kirat madep tap wakga abidanban akgan unun tomnikon da yopno pigini yan top yoyiwit. ³¹ Anakwa Pol da emat amin 100 dakon kila amin gat ae emat amini gat yan yoyigit, "On amin kabi tap waggakon dima egipni kan, ji kisi pasildan." ³² Yanban emat amin da bot monin anteban awit nap unun mandan daganban tap da anan kigit.

³³ Wisawisa do Pol da amin morap jap noni do yan yoyigit, "Bisap dubak butji tagi dima tanakwa jap dima nawit. Isalsi agakwa gildat 14 mudak. ³⁴ Yando, ji jap si noni dosi dayisat. Nanba unun da ji panteban asak. Ji dimasi pasildan. Ae busun dangwanjisok kinda dimasi pasildisak." ³⁵ Gen unun yan mudane bret abidan amin morap da dabilon Pinjok ya yan iyinek bret pudane nagit. ³⁶ Yan aban amin morap kisi dakon but tagisi anakwa kisi da jap nawit. ³⁷ Nin morap kisi 276 yan da tap waggakon agipguman. ³⁸ Jap arinpinon nanek tap wakga tagap tosak yan do wit maba tap kagagwan pigiwit.

Tap wakga tuwil kigit

³⁹ Wisa daganakwan tap wakga dakon pi monji da miktım unun karjek ni miktımın abıman unun dima nandaba pisagit. Mani tap wakga da panji atjak tamo nimani ton tagisi kindakawit. Yan karjek nin unudon panji atnej kan tagisi yan nandawit. ⁴⁰ Yan nandawit do kirat madep tap wakga abidanban akgan unun dakon napni mandan daganba tap kagagwan tawit. Yan anek unudon gin tap wakga antobilakwa agisak dakon kindap kwik dakon napni witdalgwit. Anek mirim da tap wakga pisonban kisak do imal ilikba kwen wigigit. Yan anakwa tap wakga unun tap kidipmin tetgin kigit. ⁴¹ Mani tap wakga niman madep kindak tap binap tagit unudon wukwan abidagit. Tap wakga dakon tomno nimanon tebaisi tegarjek tagit. Yan anakwan tap da tap wakga dakon burji tidan tuwilgit.

⁴² Emat amin da dam tebanon amin pakbi pudanek wagil kikan yan nandanek si dapba kimotni do nandawit. ⁴³ Mani emat amin 100 dakon kila amin da Pol anknutanek dima dapba kimotni do nandagit, do dima dapni do emat amin yansop anyomgut. Anek tap pudan nandan amin tap pakbigwan manek unun da kalip ilenon wigini do yoyigit. ⁴⁴ Anakwa amin diwari kindap diwat ae tap wakga dakon diwat ban timigek ilenikon wigini do yoyigit. Yoyinban yan gin anek nin kisin ilenikon tagisi wigigiman. Amin kindak dima pasilgit.

28

Pol Malta miktım timon egipgut

¹ Nin ilenikon tagisi wigigiman. Wigek miktım timjok kindak tap binap tosok unun mani Malta unudon obiman yan kokup amin da niyinba nandagiman. ² Unun kokupmon amin da nin do anpak tagisi anningwit. Sikak manek kokup mirimisi agit do kindap pan sojek unudon kindap alinej do niyiwit. ³ Pol kilan kilan di panmuwuk kindapmon sojakwan tunon amin emari ton kindak kindap tedep da yolban wigit. Win Pol da kisiron injinek geni duban pigakwan tegarjek tagit. ⁴ Unun kokupmon amin da kanba Pol da kisiron tunon amin unun telin telin aban kawit. Yan karjek iyi gin notni yoyin yoyin anek yawit, “Koni, on amin unun amin kindak anakban kimakgit. Tap kaga pigi dima kunwak, mani abisok kobogi yomyom pinkep da dima egipjak do nandisak, do kobogi imisak.” ⁵ Mani Pol da tunon amin unun pambalikban kindapmon manakwan Pol da giptimon yo kindak dima noman tan imgut. ⁶ Amin giptimi pap tosok bo ae unudon gin man pagek kimotjak yan nandawit. Mani bisap dubagi egi kanba Pol da giptimon yo kindak dima altan imgut yan karjek nandak nandakni kulabik anek yawit, “On amin unun pinkep kindak.”

⁷ Kindap soj aligiman da kapmatjok Malta dakon kila amin madepni dakon yoma unudon tosok. Kila amin unun mani Publius. Unun amin da nin timik yutnikon panji gildat kapbi kilanin tagisi agit. ⁸ Publius dakon datni unun sot anek giptimi kindapmi sojakwan pakgit. Ae kok ilityo kisi agit, do Pol unun kok do wigek bisit an imin mudanek kisitni kwenikon wutjinek anmilip agit. ⁹ Yan aban unun miktım timon sot amin diwari kisisi apba panmilip agit. ¹⁰ Nin do nandaba wukwan nimejek but galak do yo morapmi ningwit. Ae tap wakga abidok do agiman bisapmon kosit agek nan panjo anej do yo unun tap waggakon yopgwit.

Pol Rom kin altagit

¹¹ Nin Malta miktım timon kanek kapbi egipguman. Egek don tap wakga kindak abidanek kosit wasagiman. Unun tap wakga ais bisapmon unudon panabin akit. Tap wakga unun Aleksandria kokup pap dakon. Tomnikon kokup kidat Sus dakon monji bamotni unun yayat dakon wupmi pasin yopbi. ¹² Nin tap wakga abidanek kokup pap Sirakus kin gildat kapbi unudon egipguman. ¹³ Egek don Sirakus yipman degek Regium kokupmon kin altagiman. Unudon pakgiman da wisa dagokdo mirim saut tet da apgut do nin Regium yipman degkiman. Yipman degek gildat kindak do nin Puteoli kokupmon kin altagiman. ¹⁴ Unun kokupmon Yesu nandan gadan imgwit amin di pindakgiman.

Pindatno unun da Sonda kinda nin gat egipner do niyiwit. Do unun gat egek don miktim kosit Rom kokup papmon kigimar. ¹⁵ Kirapno Rom amin diwari Yesu nandar gadar imgwit amin da nin abamar yan nandank nin timit do kosiron apgwit. Apba kokup kinda mani Apius Maket unudon nin amin diwari gat domdom agimar. Ae diwari kokup kinda mani Yumar Nank Pokgor Yut Kapbi unudon pindakgimar. Pindagek Pol tapmim panek Pinkop ya yan iyigit. ¹⁶ Nin Rom pigino Pol iyi gin yut kindakon egakwan emat amin kinda da kilani aban egipjil do yawit.

Pol da Gen Bin Tagisi Rom yagit

¹⁷ Pol gildat kapbi egek Juda amin dakon kila amin yan yoba apgwit. Abin muwugakwa yan yoyigit, "Not kabi, nak nin dakon amin kabi bo ae babiknin dakon anpak pabin yop do anek yo yokwi kinda dima agim. Mani amin da nak Jerusalem abidar Rom amin da kisiron nepgwit. ¹⁸ Nepba Rom amin da gen morapmi nayinba geno nandaba gulusun kinda si nikba kimokgey da arip dima agim kawit. Yan kawit do isal nepba kiken do nandawit. ¹⁹ Mani Juda amin da yan do dima galak tawit. Yan awit do Sisa dagin geno nandisak do yagim. Mani nak naga dakon amin kabino gen pikon yopber yanon da dima agim. ²⁰ Mibili nianon da on nap teban kisitnokon yipgwit unun dayik do anek yan dabo aben. Israel amin da Mesaia apdisak yan nandar teban ton. Unun Mesaia kili apgut yan si nandisat. Yan do anek dam tebanon egisat."

²¹ Yan yanban iyiwit, "Gak dakon gen Juda amin di da papiakon mandan yipba apban dima kagimar. Ae Juda amin kinda da Judia miktim da idon abinek gak do gen yokwi kinda dima niyiban nandagimar. ²² Mani kokupmi kokupmi amin da Juda amin nin da bikbigon amin kabi kinda nandar gadat njwakwari kinda awit unun do gen yokwi yan yoba nandamar, do gaga dakon nandak nandak niyibi nandanen do nandamar."

²³ Yan yanek bisap kinda yipmanek don unun bisap yipgwiron Pol da yut egipguron amin morapmi unudon apgwit. Apba wisa dagokdo da wigi pilin tuk anakwan Pol da Pinkop da Amin Kila Asak dakon geni yoyin tenjenan yomgut. Yan anek Moses da gen tebanon, ae kombi amin da papiakon gen ton unun ban yoyinek Yesu nandar gadar imni do pi madepsi agit. ²⁴ Yanban di da Pol da gen yagit do nandaba bami agit, ae diwari da nandar gadat ak do dima galak tawit. ²⁵ Do iyi gin gen emat anek si kiwit. Mani dima kinakwa Pol da mibi gen kinda yan yoyigit, "Telagi Wup da kombi amin Aisaia antagap aban babakji do gen bamisi kinda yan yoyigit:

²⁶ 'Gak kin on amin kabi yan yoyiki: Ji bisap morapmisi gen nandakdan, mani mibili dima nandaba pisokdisak.

Ji bisap morapmisi sinjanek kokdan, mani dima kan nandanyo akdan.

²⁷ Unun do anek on amin nandak nandak kositni kili soggwit.

Ae gen kalugi di gat nandak do kurak tanek mirakni pan soggwit ae dabilni waman soggwit.

Yan dima awit tam, dabilni ae mirakni ae butniyo da kan nandanyo aba pisanban nagon tobilba nak da panmilip abom.'"

²⁸⁻²⁹ Pol sanbenek yan yagit, "Unun do ji nandani, Pinkop da amin yokwikon ban timitjak dakon geni Amin Njwakwari Kabikon kwan unun da mirak yopmanek nandakdan." ³⁰ Pol da yut unun egipgut unun si yumar nan nan anek bilak bamori egipgut. Egakwan amin da yutnikon abin abin anakwa nandaban tagisi agit. ³¹ Anek Pinkop da Amin Kila Asak dakon geni yoyin tenjenanek Amin Tagi Yesu Kristo do yoyin dekgit. Gen yan tenjenok do dima pasalgit. Ae amin kinda da yan sop dima an imgut.

Pol da Rom Amin do Papia Mandagit

But piso gen

Pol da papia on mandagit, nido Pol kin kokup pap Rom unjudon panmuwukbi egipgwit unjun pindat do nandagit. Unjudon bisap pisipmisok egek don Spen miktimon kin Gen Bin Tagisi yan tenjenok do nandagit. Do mibiltok on papia nan kalip yipban kigit. On papiagwan Pol da Kristo dakon Gen Bin Tagisi do pakyanji yan tenjenosok, ae Yesu yolyol amin da ni anpak ban ani unjun do yosok.

Mibiltok Pol da gildat tagi yan yoyinek ae Pinjkop da Rom panmuwukbi panpulugosak do bisit pi asak unjun do yoyigit. Anek papia on mandagit dakon mibili yan yagit, “Nandan gadat agak kosiron dagin Pinjkop da dabilon minjat aminyo kilegi dagoman” (1.17). Pol da yan yosok, Juda amin bo ae Amin Iwaktjwari Kabi kisi yokwi pakpak gin. Do Pinjkop da nandan yawok yoyinek yokwikon ban timitjak kosit unjun kalonji kanda gin. Amin kanda Yesu Kristo nandan gadan imjak amin Pinjkop da yokwikon nan abidokdisak, anpakwan unjun amin Pinjkop dakon notnisi dagokdisak, ae Yesu Kristo dakon sami ae padik padikyo dagokdisak.

Pinjkop da amin kanda yokwikon nan abidosak kan, egip egipni kalugisak. Pinjkop unjun gat egakwan Wupni unjun aminon tugosok. Do yokwi ae kimot da unjun amin abin yipjak dakon tapmimni minisi. Kilapmi 5 mon da 8 ron Pol da gen teban dakon mibili yosok, ae Telagi Wup dakon tapmimni Yesu nandan gadan iman aminon pi asak unjun do yosok.

Kilapmi 9 non da 11 non Pol da jigini madep kanda do yosok. Pol iyi Juda amin kabikon nani kanda. Juda amin unjun kalip Pinjkop da iyi do manjigit. Mani Juda minjat aminyo morapmi da Yesu manji imgwit. Amin Iwaktjwari Kabi morapmi da Yesu dakon pandetni dagawit, mani Juda amin dima. Pol da yan yosok, Gulusun unjun Juda amin iyi dakon. Pinjkop da yo madep unjun iyikon ak do nandagit unjun dima kanba pisagit. Mani Pol da Juda minjat amin kabi Yesu dakon minjat amin kabikon don abin sanbekdan yan nandagit.

Gen mibi do Pol da panmuwukbi ni anpak ban ani unjun do yosok. Pol da amin do but dasi galak tan yomyom anpak ani unjun do morapmisi yosok. Ae Pinjkop dakon pi agak dakon anpak do yosok, ae gapman da yongamgwan egip egip, ae amin panpulugok anpak gat do yosok.

*Nandan gadat kosiron dagin Pinjkop da dabilon amin kilegisi aman
(Kilapmi 1–4)*

Pol da yabekbi pini do yosok

¹ Nak Pol, Yesu Kristo dakon oman monji da papia on mandisat. Unjun da nak yabekbi pi aben do yan namgut, ae Pinjkop dakon Gen Bin Tagisi yan tenjenok aben do manjin negut.

² Kalip Pinjkop da Gen Bin Tagisi unjun do yan teban tok aban kombi amin da gen unjun Pinjkop da telagi papiakon mandawit. ³ Gen Bin Tagisi unjun da Monji do yosok. Unjun amin daganek Kila Amin Madep Dewit da kabikon da altagit. ⁴ Ae Pinjkop da kimoron nan aban pidagit bisapmon Telagi Wup da Amin Taginin Yesu Kristo unjun Pinjkop dakon Monji tapmim madepni tan imisak yansi noligit. ⁵ Yesu da pi agit do anek Pinjkop da nin do yo tagisi an nimek yabekbi pi anen do yan mudan nimgut. Nin da yan yomno Amin Iwaktjwari Kabikon amin morap Yesu nandan gadan iminek geni guramigakwa man madep pasak do anek nin manjin nimgut. ⁶ Jiyo kisi yan ilit nandanek Yesu Kristo da kabikon sanbewit.

⁷ Rom amin, Pinjkop da ji do but dasi galak tan daminek iyi dakon amin kabi ani do yan damgut. Nak on papia ji do mandan damisat.

Piņkop Datnin ae Amin Tagi Yesu Kristo dakon nandan yawotni gat ae but yawotni gat jikon tosak do bisit asat.

Pol Rom amin pindat do nandagit

⁸ Nak mibiltok yan dayisat. Miktimi miktimi amin morap da ji dakon nandan gadat do madepsi yon, do ji do nandane Yesu Kristo da manon Piņkop ya yan si iyisat. ⁹ Piņkop iyi nandisak, bisapmi bisapmi ji do nandane bisit asat. Nak Piņkop Monji dakon Gen Bin Tagisi yan tenjenok asat unun but dasi nandan kimagek asat. ¹⁰ Nak bisit yan iyisat, jikon apben do nandisak kan, kosit kinda yipman naban jikon tagi apben. ¹¹ Nak ji dandak do galagisi nandisat, nido wupji dakon yo tagisi di dabo panek tebaisi atni do nandisat. ¹² Nandak nandakno yan tosak, ji dakon nandan gadat da nak anteban anjakwan nak dakon nandan gadat da ji panjeban asak.

¹³ Not kabi yan si nandani, nak bisap morapmi jikon ap do nandagim. Nido Amin ņwakņwari Kabikon pi abo nandan gadat awit unuder gin jikon ak do nandisat. Mani bisap morapmi yo diwari da kosit sopman nama. ¹⁴ Piņkop da pi namgut unun Grik amin, ae Grik amin dima, ae nandan kokwini kilegi amin, gat ae nandan kokwini tagi dima amin, unun kisi panpulugokej do pi namgut. Unun aminon pi dima aben kan, gomano ton yan asak. ¹⁵ Yan do anek Rom amin jiyo kisikon Gen Bin Tagisi yan tenjenokej do galagi madepsi nandisat.

Gen Bin Tagisi unun Piņkop dakon tapmimni

¹⁶ Nak Gen Bin Tagisi unun do dima mayak tosot. Nido, unun gen kagagwan Piņkop dakon tapmimni tosak, do unun gen da amin morap nandan gadat an unun yokwikon ban timikdak. Mibiltok Juda amin timikdak, ae Amin ņwakņwari Kabiyo kisi timikdak. ¹⁷ Piņkop nianon da amin kilegi yan niyisak unun do Gen Bin Tagisi da nolisak. Nin nandan gadat anapno unun do anek Piņkop da amin kilegi yan niyisak. Wasok wasok unun nandan gadat, ae wasipyo kisi unun nandan gadat kalongin. Gen kinda Piņkop da papiakon tosak unun do yosok. “Amin kilegi unun nandan gadat anek egipdan.”

Amin kisi morap da Piņkop manji imgwit

¹⁸ Piņkop Kwen Kokup da anpaknin kokwin anek butjapni nolisak. Unun da amin morap manji iminek anpak yokwi an amin unun do butjap madepsi nandan yomisak. Unun amin da anpak yokwi anek gen bami witjirba ton. ¹⁹ Unun amin Piņkop dakon mibili kili nandawit, nido Piņkop da iyi kili yoligit. ²⁰ Piņkop da yo morap wasagiron da win abisok ekwamanon unun yo morap pindagek Piņkop dakon mibilni pasili ton unun nomansi pindakgan. Piņkop dakon egip egip nianensi, ae tapmimni toktogisi tosak unun pindakgan, do amin kinda da nak Piņkop dima nandan imisat yan yogogi minisi.

²¹ Asi, Piņkop nandan imgwit, mani unun Piņkopsi yan nandane mani ankisinek ya yan iyik do dima nandawit. Nandak nandakni upbal tawit, ae nandan kokwini tagi dima anakwa butni pilin tuk awit. ²² Nin nandan kokwinin tagisi yan yawit, mani nandan kokwini tagi dima amin dagawit. ²³ Unun da Piņkop tilimni ton egip egip teban egisak unun manji iminek dima gawak imgwit. Yum kanek amin egi kimak kimak aman unun dakon wupmi gat, ae minam, ae bit kilapyo gat, ae birombak mibili mibili dakon wupmi wasanek gawak yomgwit.

Mijat aminyo da anpak yokwi mibili mibili awit

²⁴ Yan awit do Piņkop da yum pindagakwan yokwi dakon galaktok yolek notni da giptimon yumabi anpak inanisi an an awit. ²⁵ Unun amin da Piņkop dakon gen bami yipmanek top gen ban yolgwit. Anek Piņkop yo morap wasagit unun manji iminek yo

1:10: Ya 19.21; Ro 15.23 1:13: Ya 19.21 1:16: Mk 8.38; Ya 13.46; 1Ko 1.18-24 1:17: Ab 2.4; Ro 3.21-22
 1:19: Ya 14.15-17; 17.24-28 1:20: Jop 12.7-9; Kap 19.1 1:21: Ep 4.17-18 1:22: Jer 10.14; 1Ko 1.20 1:23: GT 4.15-19; Kap 106.20

morap wasagit unun ban gawak yominek omani anyomgwit. Mani Pinjkop yo morap wasagit unun nanjin toktogisi anjksinj kimori. Unun asi.

²⁶ Unun Pinjkop manji imgwit, do Pinjkop da yum pindagakwan anpak mayak mayagi ak do but kindap pawit. Anek minat da minat eyo dakon anpak yipmanek minat notni gat anpak yokwisi awit. ²⁷ Ae wiliyo kisi minat eyo anpak yipmanek wili notni gat anpak dima agagi ak do but kindap madepsi pawit. Anek anpak yokwisi awit unun da aripmon kobogi do yo yokwisi timikgwit.

²⁸ Pinjkop egisak yan nandawit, mani manji iminjakwa Pinjkop da yum pindagakwan iyi dakon nandak nandak yokwini yolgwit. Anek anpak yokwi dima agagi awit. ²⁹ Unun anpak yokwi mibili mibili anek, wagat wagat, ae nandaba yokwi tok, ae pindak galaktok, ae amin dapba kimot dakon anpak, ae emat, ae top gen, ae gwayen yok unun aminon tugosok. ³⁰ Ae amin panjupbal ak do gen yokwi yon, ae Pinjkop do nandaba yokwi tok an, ae butjapmon da gen pap yon, ae pibit tidok an. Ae anpak yokwi kalugi panalon an, ae men datyo dakon gen dima guramikgan. ³¹ Unun nandak nandakni tagi mini, ae iyi dakon yan teban tok geni yapmangan, ae bupmini mini, ae diwari yopyop anpak dima an nandan. ³² Pinjkop dakon gen teban kilegi da anpak yokwi unuden an amin si kimotni do yosok unun nandan, mani yum kanej unun anpak yokwi morap sigin an. Ae unun gin dima, amin diwari da unun anpak yokwi anakwa si jonjigan.

2

Pinjkop da amin dakon anpakni kokwin kilegisi asak

¹ Ji amin suganej anpakni kokwin an amin yan dayisat, ji disi do sun kinda dima agiman yan yogogi mini. Ji amin suganej anpakni kokwin an bisapmon, unun disiyo kisi do yon. Nido, anpak yokwi an unun disiyo kisi yan gin an. ² Nin nandaman, Pinjkop da unuden amin kokwinigej kobogi yokwisi yomisak, unun kokwin kilegikon da asak. ³ Gak amin suganej anpakni kokwin asal, mani gagayo kisi anpak yokwi yan gin asal. Gak Pinjkop da gen yan gaban tagi pulugan kiker yan nandisal, ma? ⁴ Pinjkop da anpak yaworisi angaminek kobogi tepmi dima gamejek gak do jomjom anegisak unun do nandabi yo isali asak, ma? Gak da but tobil abi do anek anpak yaworisi angamisak. Gak unun dima nandisal, ma?

⁵ Mani, gak but teban anek but tobil ak do dima nandisal. Yan anek Pinjkop da kobogi yo yokwisi angamdisak dakon yo gaga madepsi panmuwuk kakwasal. Ae Pinjkop da minat aminyo gen kokwini kilegisi anyomdisak bisap madepmon butjap madepni analon anpakwan gak kobogi yokwisi timitdisal. ⁶ Pinjkop da “amin kalon kalon anpak awit da aripmon kobogi yomij yomij akdisak.”

⁷ Amin diwari anpak kilegisi ak do pi madepsi an kimejek Pinjkop gat Kwen Kokupmon tagisi egek man madep gat tilimni gat ae egip egip teban timit do wusik wusik an. Pinjkop da unun amin do egip egip dagok dagogi mini yomdisak. ⁸ Mani, amin diwari iyi dogin nandanej gen bami manji iminek anpak yokwisi an amin unun Pinjkop dakon butjapni abidokdan. ⁹ Amin morap anpak yokwi an unun jigi tepmiyo madepsi pakdan. Mibiltok Juda amin da paba Amin Iwaktwari Kabi kisi da pakdan. ¹⁰ Mani, amin morap anpak kilegi an unun tilim gat ae man madep gat ae but yawot gat timitdan. Mibiltok Juda amin da timikba Amin Iwaktwari Kabi kisi da timitdan. ¹¹ Nido Pinjkop da minat amin morap tilak kalonikon gin kokwin asak.

¹² Amin Iwaktwari Kabi Pinjkop dakon gen teban dima abidawit, mani yokwi aba Pinjkop da kobogi do yo yokwisi an yomdisak. Ae Juda amin da gen tebani abidawit, do yokwi aba gen tebani unun yolek gen yan yomdisak. ¹³ Nido, gen teban isal dogin nandan amin unun Pinjkop da dabilon amin kilegi dima. Gen tebani guramikgan amin banjin Pinjkop da amin kilegi yan yoyisak. ¹⁴ Amin Iwaktwari Kabi unun Pinjkop dakon gen tebani dima abidawit, mani diwari iyi da nandak nandagon da gen teban

guramikgan. Piŋkop dakon gen teban dima abidawit, mani butnikon da anpak yokwi tagiyo iyi kokwinikgan. ¹⁵ Ujun da yan nolisak, Piŋkop dakon gen teban butnikon kili mandabi. Ae Piŋkop dakon galak tok nandan, do bisap diwarikon butnikon da sun amanj yan nandan, ae bisap diwarikon tagi amanj yan nandan. ¹⁶ Bisap kinda apdisak, unun bisapmon Piŋkop da Yesu Kristo obakon da amin morap kisi dakon anpak pasilikon da awit unun kokwin akdisak. Gen Bin Tagisi yan tenjenosot unun da unun do yosok.

Juda amin gen teban da panpulugosak yan nandan

¹⁷ Juda amin ji yan nandan, Piŋkop da gen teban nin do ningut, do nin do tagisi nandisak. Ae ji disi dakon man pawigek, “Nin Piŋkop dakon notnisi ekwaman” yan yon. ¹⁸ Ji Piŋkop dakon galaktok nandan. Ji gen teban dakon nandak nandak morapmi kili pawit, do anpak kilegi unun tagisi yan yon. ¹⁹⁻²⁰ Ji yansi nandan teban ton, “Gen tebanon nandak nandak tagisi morap gat ae gen bami gat timikgaman, do nin amin dabili mini dakon kosit yolik amin, ae pilin tukgwan ekwan amin dakon tenjenini. Nin nandan kokwini tagi dima amin gat ae minjat monjiyo kisi dakon yoyindetni” yan nandan teban ton. ²¹ Asi, ji amin morapmi yoyin dekan, mani mibili nido ji disi ban yoyindet dima an? Amin kabo dima noni do yoyan, mani ji disi kabo dima bo non? ²² Ji “Yumabi anpak dima ani” yan yon. Mani disi yumabi anpak dima bo an? Ae ji kokup kidat gawak yomyom do dimasi agagi yan yon, mani Amin ņwakŋwari Kabi dakon kokup kidat gawak yomyom yutnon yoni kabo dima bo timikgan? ²³ Ji disi dakon man pawigek, “Nin Piŋkop dakon gen teban pakyan si nandaman” yan yon. Mani ji disi gen teban kirinjigek Piŋkop dakon man abin yipmanjan. ²⁴ Piŋkop dakon papia da unun anpak do yan yosok: “Juda amin ji da anpak yokwi an do anek Amin ņwakŋwari Kabi da Piŋkop dakon man abin yipmanjek jigilak gen yan iman.”

Giptim mandak dakon anpak bamisi

²⁵ Asi, gak gen teban guramikgi kan, giptim mandak anpak unun da anpak tagisi asak. Mani gen teban kirinjital kan, gak giptimgo dima mandabi Amin ņwakŋwari Kabi yombem dagosol. ²⁶ Ae amin kinda giptimi dima mandabi da gen teban guramikdak kan, unun amin giptimi mandabi yombem. ²⁷ Asi, Juda amin ji Piŋkop dakon gen teban abidawit, ae amin da giptimji mandawit. Mani ji gen teban kirinjikan kan, Amin ņwakŋwari Kabi dakon anpak tagi da Juda amin ji amin yokwi yan dolikdisak, nido iyi giptim mandak dima an mani gen teban guramikgan. ²⁸ Juda aminon da altarbi da Juda amin bamisi dima asak. Ae giptim mandak anpak unun kwen giptim dakon yogin dima. ²⁹ Amin kinda Piŋkop da butni kanban tagisi asak unun amin Juda amin bamisi. Giptim mandak dakon anpak bamisi unun Piŋkop dakon gen teban guramit anpak da dima analon asak, Piŋkop dakon Wup da amin buron analon asak. Unun amin amin da mani dima awikwan, Piŋkop da mani awigisak.

3

Anpak yokwi da anpak tagi aripmi dima abin yipjak

¹ Do gak Juda amin kinda kan, unun da nianon da gak anpulugosak? Ae giptim mandak dakon anpak unun da Juda amin tagi panpulugosok, bo dima? ² Unun da madepsi panpulugosok. Piŋkop da Juda amin do yo tagi mibili mibili yomgut. Mibiltok unun da geni kila ani do yomgut. ³ Asi, diwari da geni dima guramikgwit. Yan awit do Piŋkop da yan teban tok agit unun tagi kirinjital? ⁴ Unun dimasi! Asi, amin morap top amin gin, mani Piŋkop kalon gin bami yogok amin. Unun do Piŋkop gen papia da yan yosok: “Piŋkop gak anpak kilegikon da gen yan namisal.

Ae gen pikon gepni kan teban tokdisal.”

⁵⁻⁶ Nin dakon anpak yokwinin da Piŋkop dakon anpak kilegisi nomansi antenjen asak kan nian yonej? Piŋkop da yokwinin dakon kobogi niban sun asal yan tagi iyinej? Unun

dimasi! Uñun amin dakon nandak nandak gin. Piñkop bisapmi bisapmi anpak kilegikon da pi dima asak kañ, niañon da miñat amin morapyo kokwin akdisak? ⁷ Amin diwari da yañ yoñ, “Nak dakon top geno da Piñkop dakon geni bamisi anñenñeñ añek man madepni awigisak kañ, niañon da amin yokwi yañ nayiñek kobogi yokwi namisak?” ⁸ Ae amin diwari da gen yokwi yañ yoñ, “Kili anpak yokwi anapno unudon da anpak tagi noman tañban.” Amin diwari da yañba yokwi tok añ namiñek gen yokwi unuden nak da yosot yañ yoñ. Piñkop da kokwin agakni kilegikon da unun amin kobogi yokwisi yomdisak.

Amin kinda da anpak kilegi kinda dima asak

⁹ Do niañ? Juda amin nin da amin diwari yapmangamañ? Uñun dimasi! Nak kili dolit, Juda amin gat ae Amin ñwakñwari Kabi gat nin kisi yokwi dakon tapmim da nin tebai wamañdak. ¹⁰ Uñun do Piñkop gen papia da yañ yosok:

“Amin kilegi kinda dima egisak. Minisi.

¹¹ Nandak nandakni tagisi amin mini.

Kinda da Piñkop wisin kok do pi dima asak.

¹² Amin kisi morap Piñkop manji imiñek yokwi tawit.

Kinda da anpak tagi kinda dimasi asak.”

¹³ “Gen kagani unun kimakbi tamo yombem.

Top gen morapmi yoñ.”

“Tuñon amin dakon pakbi emari toñ gen dulumnikon da moñ.”

¹⁴ “Bisapmi bisapmi amin jobit yomiñek pañtasik ak do gen yoñ.”

¹⁵ “Unun tepmisi amin dapba kimotni do kwañ.

¹⁶ Uñun dukwan dukwan amin pañupbal añek jigi yom do akwañ.

¹⁷ Amin gat but kaloñ egip egip dakon mibili dimasi nandañ.”

¹⁸ “Unun Piñkop do dimasi pasolgoñ.”

¹⁹ Nin nandamañ, gen morap gen tebanon toñ unun amin morap gen teban da yongamgwan ekwañ unun da guramitni do toñ. Do amin kinda da “nak amin kilegi” yañ aripmi dimasi yosak. Nin kisi morap miktimon ekwamañ Piñkop da dabilon diwarinin toñ. ²⁰ Do gen teban guramit kosiron da amin kinda Piñkop da dabilon kilegisi dima egisak. Dimasi! Gen teban da nin diwarinin toñ yañ nolisak, unun gin.

Kristo nandañ gadañ imañ amin unun amin kilegi

²¹ Mani abisok Piñkop da ni kosiron da amin kilegi yañ niyisak unun nolisak. Uñun gen teban guramit kosiron da dima. Moses dakon gen teban gat ae kombi amin dakon papia gat da niañon da kilek toneñ unun do yañkwok kili awit. ²² Miñat amin morapyo Yesu Kristo nandañ gadañ imañ unun Piñkop da amin kilegisi yañ yoyisak. Kosit ñwakñwari kinda dima tosok. Amin morap Piñkop da dabilon arip gin. ²³ Nido nin kisi morap yokwi agimañ, ae Piñkop gat Kwen Kokup aripmi dima egipmi. ²⁴ Mani Piñkop da nin do nandañ yawok nimiñek miñat aminyo kilegi yañ niyisak. Uñun Yesu Kristo da nin yumañ nañ nipgut do añek yañ niyisak. ²⁵ Piñkop da Yesu kimagek yawini da miñat amin morapyo nandañ gadañ imni unun dakon yokwini wiriritjak do manjigit. Uñun agit da gen kokwin agakni unun kilegisi yañ nolisak. Nido kalip miñat aminyo yokwi aba yo yawori añ yomiñek kobogi tepmi dima yomgut. ²⁶ Ae abisok bisapmon iyi kokwin agakni unun kilegisi yañ nolik do amin morap Yesu nandañ gadañ imañ unun amin kilegi yañ yoyisak.

²⁷ Do gen teban yolek unun kosiron da nin amin kilegi dima amañ. Pi kinda añek dima, nandañ gadat kosiron dañin amin kilegi amañ, do amin kinda da iyi do dima nandaban wiñisak. ²⁸ Nido nin nandamañ, nandañ gadat kosiron dañin amin kilegi amañ. Gen teban yolyol kosiron da dima.

²⁹ Piŋkop uŋun Juda amin dakon Piŋkop gin? Uŋun dimasi. Uŋun Amin Ŋwakŋwari Kabi kisi dakon Piŋkopni. ³⁰ Nido Piŋkop uŋun kaloŋi kindagin egisak, ae nandan gadat kosiron da Juda amin giptimi mandabi ae Amin Ŋwakŋwari Kabi giptimi dima mandabi uŋun kisi nandan gadan iminjakwa timikdak. ³¹ Do nandan gadat anek gen teban yum koneŋ? Uŋun dimasi. Nin nandan gadat bamisi anek gen teban jonikgamaŋ.

4

Abraham da nandan gadat aban Piŋkop da amin kilegi yan iyigit

¹ Yan do nin babaknin Abraham do nian yoneŋ? ² Abraham anpak kilegi gin anek uŋun kosiron da kilegi man pagit tam iyi mani tagi awikwan. Mani Piŋkop da dabilon uŋun kosiron da kilegi man dima pagit. ³ Piŋkop gen papia da uŋun do nian yosok? Yan yosok: “Abraham Piŋkop dakon gen do nandan gadat aban amin kilegi yan iyigit.”

⁴ Amin pi anek tomni timikgan uŋun do but galak dakon yo yan dima yomaŋ. Uŋun tomni timikgan yan yomaŋ. ⁵ Mani amin kinda pi dima anek nandan gadat asak uŋun amin Piŋkop yokwi pakpak kokwin anek kilegi man yomisak uŋun da dabilon kilek tosok. ⁶ Dewit kisi da uŋun do yagit. Amin anpak tagi ak do pi madep dima an uŋun Piŋkop da dabilon amin kilegi dagon, ae uŋun da kisik kisik tagi ani uŋun do yagit. ⁷ Dewit da yan yagit:

“Amin Piŋkop dakon gen tebani yapba gulusuŋni uŋun yopmaŋ yominjek diwarini wiririkdak uŋun amin kisik kisik ekwan.

⁸ Amin kinda yokwi aban Amin Tagi da kobogi im do sanbenek dima nandisak uŋun amin kisik kisik ekwan.”

⁹ Ji nian nandan? Juda amin giptimni mandabi uŋun dagan gisami ton ekwan? Bo Amin Ŋwakŋwari Kabi giptimi dima mandabi uŋun kisi da gisami ton ekwan? Kisi bamot gisami ton ekwan. Nin yan yomaŋ, Abraham nandan gadat aban Piŋkop da amin kilegi yan iyigit. ¹⁰ Abraham nian aban Piŋkop da amin kilegi yan iyigit? Giptimni mandagit bo don mandagi? Uŋun giptimni dima mandanakwan Piŋkop da amin kilegi yan iyigit. ¹¹ Giptimni dima mandanek nandan gadat anakwan Piŋkop da amin kilegi yan iyigit. Anek don Abraham uŋun amin kilegi kinda yan dakon tilak do giptim mandak dakon anpak imgut. Yan do, Abraham uŋun amin morap giptim dima mandanek Piŋkop nandan gadan iba amin kilegi yan yoyisak dakon datnisi egisak. ¹² Ae Abraham uŋun giptimi mandabi amin kabi dakon dat yo kisi egisak. Mani amin giptimni mandanek nandan gadat dima an amin uŋun dakon datni dima egisak. Amin morap giptimni mandanek Abraham da giptimni dima mandanek nandan gadat agit yan gin nandan gadat an amin dakon datni egisak.

Piŋkop dakon yan teban tokni uŋun nandan gadat amin morap kisi do ton

¹³ Kalip Piŋkop da Abraham gat babakni gat do miktim morap kisi yom do yan teban tok agit. Abraham gen teban yolakwan uŋun do anek yan teban tok dima an imgut. Nandan gadat gin anakwan amin kilegi yan iyinjak yan teban tok an imgut. ¹⁴ Gen teban yolgan amin dagan Piŋkop dakon yan teban tokni timitni kan, nandan gadat uŋun yo isali asak, anakwan yan teban tokni uŋun bami mini an mudokdan. ¹⁵ Amin da gen teban yapmanakwa Piŋkop da butjap nandan yomisak. (Mani gen teban mini kan, gen kirinjit dakon diwarini mini.)

¹⁶ Piŋkop da Abraham gat babakni don altanek egipdan uŋun do nandan yawok yominjek yan teban tok an yomgut. Do Piŋkop da yo uŋun manjin yomgut uŋun timit do nandan gadat anek tagi timitni. Uŋun yo gen teban yolgan amin dogin dima ton, amin morap Abraham da nandan gadat agit yan gin an amin kisi da yo uŋun timitdan. Abraham uŋun nin morap kisi dakon datnin. ¹⁷ Uŋun do Piŋkop dakon papia da yan yosok:

3:29: Ro 10.12 3:30: GT 6.4; Gal 3.20 3:31: Mt 5.17 4:3: WW 15.6; Gal 3.6 4:7: Kap 32.1-2 4:11: WW 17.10-11
4:13: WW 17.4-6; 22.17-18; Gal 3.29 4:14: Gal 3.18 4:15: Ro 3.20; 5.13 4:16: Gal 3.7
4:17: WW 17.5

“Nak da gak gepbo miktimi miktimi amin egi an an kwan unun dakon datni egipdisal.”
Piŋkop unun nandan gadan imgut da dabilon Abraham unun datnin egisak. Unun Piŋkop
dagin amin kimakbi egip egip yomisak, ae yo dima tawit unun gen yanakwan noman ton.

¹⁸ Abraham unun Piŋkop da yan teban tok an imgut unun aripmi dimasi noman tokdan
yan nandagit, mani miktimi miktimi amin egi an an kwan unun dakon datni egipdisat
unun do nandan gadat tebaisi agit. Piŋkop da kili iyigit:

“Babikgo da madepsi iren tokdan.”

¹⁹ Abraham unun bilakni 100 do monji aripmi dima panjalagi, ae miŋatni Sara unun yo
kisi monji aripmi dima panjalagi agit, mani nandan gadatni dima yawogek tebaisi tagit.

²⁰ Piŋkop da yan teban tok an iban but bamot anek nandan gadatni dima yipman dekgit.
Nandan gadatni sigin teban tanakwan Piŋkop do man madep imgut. ²¹ Ae Piŋkop da yo
ak do yan teban tok agit unun aripmi tagi akdisak yan si nandan teban tagit. ²² Yan do
anek Piŋkop da Abraham dakon nandan gadatni kanek “amin kilegi yan iyigit.”

²³ Gen unun mandabi unun yan: “Piŋkop da amin kilegi yan iyigit” gen unun Abraham
dogin dima mandabi. ²⁴ Gen unun nin kisi do yosok. Nin Piŋkop Amin Taginin Yesu
kimoron nan aban pidagit unun nandan gadan imaman amin Piŋkop da amin kilegi yan
niyisak. ²⁵ Piŋkop da Yesu nin dakon diwarinin wiriritjak do yum kanakwan amin da
anakba kimakgit. Ae nin da kilegi man panen do anek kimoron nan aban pidagit.

Nin Kristo gat kisi kimakgiman ae unun gat kisi egip egip abidagiman
(Kilapmi 5–8)

5

Piŋkop da nin miŋat aminyo kilegi yan niyisak

¹ Yan do anek nin nandan gadat ano Piŋkop da miŋat aminyo kilegi yan niyisak.
Do Amin Taginin Yesu Kristo da panpuluganban nin Piŋkop gat but kalon ekwaman.

² Yesu da miŋat aminyo nandan gadat aman unun Piŋkop dakon nandan yawot kagagwan
pigineŋ do yoma witald nimgut da nin abisok unudon tebaisi akgaman. Anek nin Piŋkop
da abiŋ timikban Kwen Kokupmon iyi da tilim madepgan egipneŋ do nandan teban
tanek jomjom aman, ae nin unun do nandanek kisik kisik aman.

³ Nin unun dogin kisik kisik dima aman. Jigi noman tan niman ununyo kisi do kisik
kisik aneŋ, nido jigi da nin dakon but pan teban anakwa jigikon tebaisi akgaman. ⁴ Ae
jigikon tebai agek egip egipninin anpak kilegisi noman ton, ae unun anpak da nin
jonikban but galagon da nandan teban tanek jomjom anek ekwaman. ⁵ Ae jomjom aman
unun isal dogin dima aman, nido Piŋkop da Telagi Wupni butninin tagal niban unun da
Piŋkop da nin do but dasi galak tan nimisak unun noliban koman.

⁶ Nin tapmimnin mini da egapno Piŋkop bisap yipguron Kristo da abiŋ yokwi pakpak
amin nin do kimakgit. ⁷ Miktim amin ninon kinda da amin kilegi anpulugok do kimot
ak do dima nandisak, mani amin tagisi kinda amin diwari da unuden amin anpulugok
do tagi kimotni. ⁸ Mani nin yokwi pakpak sigin egapno Kristo da nin do kimakgit.
Unun da Piŋkop da nin do but dasi galak tan nimisak unun noliban koman. ⁹ Kristo
dakon yawi da nin pan kilek aban nin amin kilegi agiman, do unun da nin madepsi
panpuluganek pan kutnanban Piŋkop da japmisi nandanek yokwi pakpak amin do kobogi
yokwisi yomjak bisapmon tagisi egipdaman. ¹⁰ Nin Piŋkop gat uwal sigin egipguman
bisapmon Piŋkop dakon Monji da kimagek uwal uwal tagit unun mosak dakon pi anek
panmuwukban Piŋkop gat but kalon agiman. Yan agit do yan si nandan, abisok Monji
kalugi egisak do anek Piŋkop da nin yokwikon ban timitdisak. ¹¹ Ae unun gin dima, Amin
Taginin Yesu Kristo da nin panpuluganban nin Piŋkop gat but kalon agiman, do nin unun
do kisik kisik madepsi aman.

Adam da kimot analon agit, mani Yesu da egip egip analon agit

¹² Adam amin kalonji kinda dagin yokwi aban yokwi da miktimi miktimi amin nin kisi timikgit. Ae yokwi da kimot analon agit. Aban miñat amin morapyo kisi kimot da timikgit, nido amin morap kisi yokwi awit. ¹³ Piñkop da Moses do gen teban dima imiñakwan yokwi miktimon kili tagit. Mani gen teban dima tagit do Piñkop da amin dakon yokwini dima manjigit. ¹⁴ Mani Adamon da wiñ Moses da bisapmon amin yokwi awit do kimot da miñat amin morapyo timikgit. Diwari Adam da Piñkop dakon gen irakgit unjudeñ dima awit, mani kimot da unjuno kisi timikgit.

Adam unjun Yesu don altosak dakon tilak agit, nido Adam da yo agit unjun dakon bami miñat amin moropyo kisikon ireñ tagit. ¹⁵ Mani Adam dakon yokwi gat Piñkop dakon nandañ yawotni gat unjun arip dima, unjun iyi iyi. Amin kinda, Adam, unjun da yokwi aban amin morapmi da kimakgwit. Mani Piñkop dakon nandañ yawotni da kimot dakon tapmim abiñ yipmañek miñat aminyo morapmikon madepsi tugañ yomgut. Amin kalonji Yesu Kristo dakon nandañ yawotni do añek Piñkop da nin pañpulugañban amin kilegi agimañ. Yo unjun but galak do nimgut. ¹⁶ Piñkop da but galak do kilegi man nimgut unjun da yo madepsi asak, unjun da Adam da yokwi aban jigi pagimañ unjun madepsi yapmañdak. Adam dakon yokwini do añek Piñkop da miñat aminyo gen pikon yopmañek kisi morap tasik toni do yagit. Mani Piñkop da but galak do yañ agit: miñat aminyo yokwi morapmi aba nandañ yawok yomiñek amin kilegi yañ yoyigit. ¹⁷ Amin kalonji kinda da gen kirijit aban unjun dakon yokwini da kimot analon aban kimot da kila amin madep kinda da yañ amin morap pabiñ yopgut. Mani Piñkop dakon nandañ yawok gat ae but galak yoni gat dakon tapmim da kimot dakon tapmim yapmañek madepsi daman. Do nin yañsi nandamañ, miñat amin morap Piñkop dakon nandañ yawot unjun abidoñ Piñkop da amin kilegi yañ yoyiñakwan amin kalonji Yesu Kristo da pi agit do añek miktimon egipjak bisapmon tebaisi atdañ.

¹⁸ Yañdo, amin kalonji da gen teban kirijikban unjun yokwi do añek Piñkop da amin morap kobogi yokwi timitni do gen pikon yopgut. Yañ gin, amin kalonji kinda da añpak kilegi aban Piñkop da unjun agit do añek nin amin kilegi yañ niyiñakwan kalugi ekwamañ. ¹⁹ Amin kalonji da gen kirijit aban unjun do añek amin morap kisi yokwi pakpak amin dagawit. Yañ gin amin kalonji da gen guramit aban miñat amin morap kisi amin kilegi dagokdañ.

²⁰ Amin da añpakni unjun yokwisi yañ kañ nandaño ani do añek Piñkop da gen tebani yoban abidawit. Mani amin da yokwi morapmisi aba yokwi awit da aripmon Piñkop da nandañ yawot madepsi añ yomgut. ²¹ Do yokwi da kila amin madep da yañ yigek amin morap kimot analon añ yomgut. Mani abisok Piñkop dakon nandañ yawotni kila amin madep da yañ yikdak. Amin Taginin Yesu Kristo da pi agit do añek Piñkop da nandañ yawok nimiñek amin kilegi yañ niyiñakwan egip egip dagok dagogi mini abidomañ.

6

Nin Kristo gat kisi kalonji kimakgimañ

¹ Do nin niañ yoneñ? “Piñkop dakon nandañ yawotni da madepsi ireñtosak do añek nin yokwi sigin aneñ” yañ tagi yoneñ, ma? ² Unjun dimasi! Nin kimakbi yombem do yokwi dakon yañ ilit aripmi dima nandañek yolyoli. Do niañon da yokwi sigin aneñ? ³ Nin Yesu Kristo gat gadañek telagi pakbi sogimañ bisapmon nin morap kisi Yesu gat kimot kalonji agimañ. Ji unjun dima nandañ, ma? ⁴ Telagi pakbikon nin Kristokon gadano kimot kalonji ano Piñkop da nin Kristo gat kisi wayikgit. Ae Dat da tapmim madepnikon da Kristo kimoron nañ aban pidagit, do unjun da aripmon nin egip egip kalugikon egipneñ.

Nin Kristo gat kisi kalonji egipdamañ

⁵ Nin Kristokon gadano unjun da kimot agit nin yo kisi yañ gin kimakgimañ, do unjun da kimoron da pidagit unjudeñ gin nin kimoron da pidokdamañ. ⁶ Nin nandamañ, but kalip

dakon tapmim wagil minisi asak do anek Yesu gat ae nin dakon but kalipnin gat kisi tilak kindapmon dapgwit. Do nin yokwi dakon oman amin sanbejek dima ekwaman, ⁷ nido amin kili kimakgit unun yokwi dakon oman amini dima egisak.

⁸ Nin Kristo gat kisi kimakgiman, do nin unun gat kisi egipdaman yanji nandan teban toman. ⁹ Nido nin yanji nandaman, Kristo kimoron da kili pidagit, do ae kimot kinda gat aripmi dima asak. Kimot tapmimi mini do sanbejek aripmi dima abin yipjak. ¹⁰ Kimot agit unun yokwi dakon tapmim abik do anek bisap kalon kinda kimakban dagagit, mani abisok Pinjop man madep im do egisak. ¹¹ Do yan gin ji yan nandani, "Nin kimakbi yombem da yokwi da kisiron dima ekwaman. Nin Yesu Kristokon gadagiman, do Pinjop man madep im do ekwaman."

¹² Ji yokwi yipba unun da giptimji si kimori unun kilani dima asak. Yokwi da ilik pangwan giptim dakon galaktok yokwi di abam. ¹³ Ae ji yokwi yipba giptim diwatji kisi kila anjawan anpak yokwi dima ani. Ji kimakbi tamokon da pidawit da kalugi ekwan, do ji disi ban Pinjop do paret ani. Anek Pinjop yipba giptimji kalon kila anjawan anpak kilegi ani. ¹⁴ Yokwi da sanbejek kilasi dima akdisak, nido ji gen teban da kisiron dima ekwan. Ji Pinjop dakon nandan yawot da kagagwan ekwan.

Nin anpak kilegi dakon oman amin ekwaman

¹⁵ Nin gen teban da kisiron dima ekwaman, do nian ane? Nin Pinjop dakon nandan yawot da kagagwan ekwaman do yokwi tagi ane? Unun dimasi! ¹⁶ Ji yanji nandani. Amin kinda dakon geni guramigek oman an im do kini kan, unun amin dakon oman amin egipdan. Do unun da tilak ji yokwi do kinjek geni guramitni kan kimot akdan. Mani Pinjopmon kinjek geni guramitni kan, amin kilegi akdan. ¹⁷ Kalip ji yokwi dakon oman amin egipgwit, mani abisok Pinjop da geni daban but dasi nandanjek guramikgan, do ya yan iyine. ¹⁸ Ji yokwi dakon oman amin egipgwit, mani Pinjop da yokwikon ban timigek anpak kilegi dakon oman amin depgut da ekwan.

¹⁹ Nandan kokwinji aripmi dima, do mibili nandaba piosak do anek tilak genon yosot. Kalip giptimji kalon yipba anpak injani gat ae anpak yokwisi mibili mibili gat dakon oman amin egipgut. Mani abisok giptimji kalon yipba anpak kilegi dakon oman amin egipjak dakon pi an kimotni. Yan anek ji telagisi egipdan.

²⁰ Ji yokwi dakon oman amin egipgwit bisapmon anpak kilegi dakon oman amin dima egipgwit. ²¹ Mani anpak yokwi kalip awit unun dakon bami tagi kinda dima abidawit. Abisok unun anpak do mayagi nandan. Unun anpak da amin kimot yomisak. ²² Mani Pinjop da ji yokwi da kisiron ban timik iyi dakon oman amin depgut da ekwan. Do iyi panpuluganban telagisi egek egip egip dagok dagogi mini egipdan. ²³ Yokwi dakon tomni unun kimot, mani Pinjop da but galak do egip egip dagok dagogi mini yumsi nimisak. Unun egip egip Amin Taginin Yesu Kristokon tosok.

7

Kristokon gadagiman dakon tilak gen

¹ Not kabi, gen teban pakyanji nandan amin ji do gen on dayisat. Ji disi nandan, amin kinda si egisak bisapmon gen teban da yongamgwan egisak. Mani kimokdok bisapmon gen teban da yongamgwan sanbejek dima egisak. ² Nak tilak gen kinda yoko. Gen teban da yosok unun da aripmon miñat kinda amin paban eni gat giptim kalon amal. Mani eni kimokdok bisapmon gen teban da sanbejek dima wamandak. ³ Do miñat unun eni egakwan amin kinda pasak kan, miñat unun yumabi asak. Mani eni kimokdok kan, gen teban da dima abidosok, do amin kinda pasak kan, unun yumabi dima asak.

⁴ Yando, not kabi, ji Kristokon gadanba unun gat kili kimakgwit, do ji Moses dakon gen teban da kisiron dima ekwan. Ji da Pinjop do bami tagi panalon an imni do anek abisok kimoron da pidagit amin dakon amin kabini ekwan. ⁵ Nin but kalipmi dakon

galaktok yolgumaŋ bisapmon gen teban da giptimnin dakon galaktok yokwi yolneŋ do yabet aban yokwi agimaŋ. Yaŋ aŋek kimot aŋalon agimaŋ. ⁶ Mani nin Kristo gat kisi kili kimakgimaŋ, do gen teban da nin dima timikdak, nin pulugaŋbi da ekwamaŋ. Do abisok Piŋkop do oman amaŋ uŋun Telagi Wup da kosit kalugi noliŋakwan oman amaŋ. Gen teban papiakon mandabi uŋun yolek oman dima amaŋ.

Yokwi da nin paŋupbal agit

⁷ Gen teban da galaktok yokwi ninon paŋalon aban yokwi amaŋ kaŋ, gen teban uŋun yo yokwi yaŋ tagi yoneŋ? Uŋun dimasi! Gen teban da taŋek yokwino noliŋban nomansi pindakdat. Gen teban da yaŋ yosok:

“Ji amin dakon yo do pindak galaktok dima ani.”

Yaŋ dima yosok tam, pindak galaktok uŋun aŋpak yokwi yaŋ dima nandakom. ⁸ Mani yokwi gen tebanon tapmim paŋek butnokon pindak galaktok mibili mibili paŋalon agit. Gen teban mini kaŋ, yokwi uŋun tapmimni mini amin kimakbi yombem. ⁹ Gen teban dima nandagim bisapmon nak kalugi egipgum. Mani gen teban nagon apgut bisapmon yokwi da pidaŋakwan nak kimot agim. ¹⁰ Gen teban uŋun amin egip egip yom do noman tagit. Mani uŋun da egip egip dima namgut, kimot namgut. ¹¹ Nido yokwi da gen tebanon tapmim paŋek nak aŋkiligek nikban kimakgim.

¹² Do gen teban uŋun telagisi. Gen teban morap Piŋkop da yipgut uŋun telagisi, ae kilegisi, ae tagisi. ¹³ Gen teban tagisi da asi nak nikban kimakgim? Uŋun dimasi! But kalipno da yo tagisi uŋun naŋ abidaŋek nak nikban kimakgim. Yokwi pini aŋek nomansi teŋteŋaŋakwan yokwi uŋun iŋan iŋanisi yaŋ koneŋ do aŋek Piŋkop da yum kaŋakwan pini agit.

Yokwi da kilanin ak do pi asak

¹⁴ Nin nandamaŋ, gen teban uŋun Piŋkop dakon Wupmon da abisak. Mani nak but kalip naŋ yoldat, nido nak yokwi dakon oman amin egisat. ¹⁵ Nak aŋpak asat uŋun mibili dima nandaŋek asat. Aŋpak si ak do nandisat uŋun dima asat. Mani aŋpak dimasi ak do nandisat uŋun baŋ asat. ¹⁶ Nak naga aŋpak dima galak tosot uŋun baŋ asat kaŋ, Moses dakon gen teban uŋun yo tagisi kinda yaŋ yosot. ¹⁷ Yaŋdo, nak naga aŋpak yokwi uŋun dima asat. Yokwi nak da buron egisak uŋun da asak. ¹⁸ Nak nandisat, nak da buron yo tagi kinda dima tosok. Uŋun but kalipno do yosot. Asi, nak aŋpak kilegi ak do nandisat, mani aripmi dima aber. ¹⁹ Aŋpak tagi ak do nandisat uŋun dima asat. Ae aŋpak yokwi dima ak do nandisat uŋun baŋ asat. ²⁰ Nak aŋpak dima galak tosot uŋun baŋ asat kaŋ, nak naga dima asat. Yokwi butnokon egisak uŋun da asak.

²¹ Yaŋdo, aŋpak kinda da egip egipnokon pi tebaisi asak uŋun yaŋ. Aŋpak tagi ak do nandisat bisapmon yokwi da kosit sopsop aŋ namisak. ²² Asi, nak butnogwan da Piŋkop dakon gen teban do nandako yo madepsi asak. ²³ Mani butno dakon galaktok madep kinda da butnogwan pi aban nandisat. Uŋun galaktok da nandak nandaknokon nak abij nep do emat aŋek yokwi da dam tebanon nepmaŋek giptimno kila asak. ²⁴ Awa, nak bupmisi egisat! Giptimno da kimoron nepmaŋdak, do namin da nak pulugaŋ nepjak? ²⁵ Nak Piŋkop ya yaŋ iyisat! Amin Taginin Yesu Kristo dasi pulugaŋ nepdisak.

Yaŋdo, nak nandak nandaknokon Piŋkop dakon gen teban yol do nandisat, mani but kalip egip egipmon nak yokwi dakon oman amin egisat.

8

Kristo da yokwinin wiririk niminek Telagi Wup nimgut

¹ Yaŋdo, miŋat aminyo Yesu Kristokon gadawit uŋun yokwi dakon kobogi dimasi timitdaŋ. ² Nido ji Yesu Kristo dakon miŋat amin kabini ekwaŋ, ae Wup egip egip nimisak uŋun dakon tapmim da ji pulugaŋ depmaŋdak. Aŋakwan ji yokwi gat ae kimot gat da kisiron sarberjek dima ekwaŋ. ³ Piŋkop da Moses do gen teban imgut uŋun da nin

dakon diwarinin aripmi dima wiriritjak, nido but kalipnin da gen teban aripmi dima guramitjak. Mani Pinjkop da iyi dakon Monji yabekban pinj yokwi pakpak amin nin dakon giptim yombem abidajek yokwinin wiririkgit. Pinjkop da Monji nanj paregek yokwi dakon tapmim abigit. ⁴ Gen teban dakon anpak kilegi nin da egip egipmon tugok tugogisi noman tosak do anjek Pinjkop da yanj agit. Nin abisok but kalipmon dima ekwamanj, nin Telagi Wupmon ekwamanj.

⁵ Amin but kalip anjagon ekwanj unun but kalip dakon galaktok banjin yolganj, mani amin Telagi Wupmon ekwanj unun Telagi Wup dakon galaktok yolganj. ⁶ Amin kinda nandak nandakni but kalipmon yipmandak kanj, unun amin kimotjak. Mani nandak nandakni Telagi Wupmon yipmandak kanj, unun amin egip egip abidajek but yawot egipjak. ⁷ Amin kinda nandak nandakni but kalipmon yipmandak kanj, unun Pinjkop dakon uwalni, nido gen tebani dima guramikdak, ae unuden amin da aripmi dima guramiri. ⁸ Amin morap but kalipmon ekwanj unun anpak Pinjkop da galak tosak unun aripmi dima ani.

⁹ Mani ji but kalip anjagon dima ekwanj. Pinjkop dakon Wupni asi jikon egisak kanj, Telagi Wup da ji dayinj pawilakwan ekwanj. Kristo dakon Wupni mini amin unun Kristo dakon amin dima. ¹⁰ Yokwi da giptimjikon kimot panalon andaban kimot akdanj. Mani Kristo butjikon egisak kanj, ji amin kilegi dagawit, ae wupji kalugi ekwanj. ¹¹ Pinjkop Yesu Kristo kimoron nanj aban pidagit unun dakon Wupni jikon egisak kanj, Pinjkop da Wupni da tapmimon giptimji kimot akdanj unun egip egip yomdisak.

Nin Telagi Wupmon Pinjkop dakon gwakni agimanj

¹² Yanjo, not kabino, Pinjkop da nin Wup dakon galaktok yolnerj do nandisak. But kalip da ji timisok di dima panpulugagit, do unun dakon galaktok dimasi yolni. ¹³ Ji but kalip anjagon egipni kanj, si kimotdanj. Mani Telagi Wup da tapmimon giptim dakon anpak yokwi pabinj yopni kanj, kalugi egipdanj. ¹⁴ Nido minjat amin morapyo Pinjkop dakon Wup da yoyinj pawildak unun Pinjkop dakon gwakni ekwanj. ¹⁵ Pinjkop da Wup damgut unun da ji oman amin egek pasol pasol aesi ani do dimasi nandisak. Wupni da ji panpuluganjan Pinjkop dakon gwakni daganjek Pinjkop do "Aba, Dat" yanj iyamanj. ¹⁶ Telagi Wup gat ae nin dakon wup gat da "nin Pinjkop dakon gwakni ekwamanj" unun do yanjkwok amal. ¹⁷ Nin Pinjkop dakon gwakni ekwamanj, do Pinjkop Dat da Kristo do yo tagisi morap im do yanj teban tok agit unun nin kisi da timitdamanj. Nin abisok unun da tepmi pagit unudenj gin panerj kanj, nin unun da tilimnikon unun gat kisi egipdamanj.

Don Kwen Kokupmon tilimnikon tagisi egipdamanj

¹⁸ Tilimni wagil tagisisi unun don nimdisak, do abisok tepmi pamanj unun yo monijisisok yanjsi nandisat. ¹⁹ Nido yo morap Pinjkop da wasagit unun da Pinjkop da gwakni nomansi panterterj akdisak dakon bisap tepmi noman tanjan yanj do antep anj. ²⁰ Yo morap wasagit unun Pinjkop da jobit yomgut. Jobit unun dima timit do nandawit, mani Pinjkop da iyi don panjaluk akdisak unun nandanj teban tanjek jomjom ani do anjek jobit yomgut. ²¹ Don, Pinjkop da bisap yipguron yo morap tasik tanjek kimot anj unun puluganjan ae dima kimagek mik tokdanj. Aban Pinjkop dakon gwakni nin gat tilimnikon puluganji da egipdamanj.

²² Nin nandamanj, minjat da monji panjalak do tepmi panj unun da tilak yo morap Pinjkop da wasagit tepmi panj. Anjek kisi morap da iyonj iyonj yawit da yanjakwa wik da abisok bisapmon wisak. ²³ Ae yo unun dagin iyonj iyonj dima yonj. Ninyo kisi iyonj iyonj yomanj. Nin Telagi Wup kili abidagimanj, ae yo diwari tagisi don timitdamanj yanjsi nandamanj. Mani nin abisok tepmi sigin panjek iyonj iyonj yanjek Pinjkop da monji gwayono yanj niyinejek giptim kalugi nimdisak bisap unun do nandanj teban tanjek jomjom amanj. ²⁴ Pinjkop da nin yokwikon banj timikgit, ae yo morap tagisi anj nim do nandisak unun do jomjom amanj. Yo kinda abidok do jomjom amanj kanj, nin nandamanj unun do dima abidamanj. Amin

kinda yo kinda kili abidagit kaŋ jomjom dima asak. ²⁵ Mani nin yo uŋun dima abidagimaŋ, do jomjom amaŋ kaŋ, nin butnin yawori taŋakwa jomjom amaŋ.

²⁶ Ae Telagi Wup da tapmimni mini amin nin paŋpulugosok. Nin yo nido bisit aneŋ uŋun dima nandamaŋ, ae gen kaga da ni gen naŋ yoneŋ uŋun dima nandamaŋ. Mani Telagi Wup da iyoŋ iyoŋ yaŋek nin paŋpulugok do iyi bisit asak. ²⁷ Uŋun da Piŋkop dakon galaktok yolek telagi amin kabini nin paŋpulugok do bisit asak. Do Piŋkop amin but pindat pindat amin da Wup dakon nandak nandakni kosok.

²⁸ Nin nandamaŋ, Piŋkop da yo morap kisikon pi aban uŋun yo morap da amin morap iyi do but dasi galak taŋ imaŋ amin uŋun da paŋpulugok madepsi timikgaŋ. Uŋun amin Piŋkop da galaktokni yolni do aŋek yaŋ yomgut. ²⁹ Nido miŋat aminyo Piŋkop da kalipsigwan “don timitdisat” yaŋ nandaŋ yomgut uŋun Monji Yesu yombem dagoni do tilak agit. Monji da peni mibiltogi egakwan padik padikni ae saminiyo morapmi da egipni do nandagit. ³⁰ Ae amin uŋun tilak agit uŋunyo kisi yaŋ yomgut. Ae amin uŋun yaŋ yomgut uŋun miŋat aminyo kilegi yaŋ yoyigit. Ae amin uŋun kilegi yaŋ yoyigit uŋun tilimni yomgut.

Pol Piŋkop nin do toktogisi but dasi galak taŋ nimisak

³¹ Yaŋ agit do niaŋ yoneŋ? Piŋkop da nin paŋpulugosok, do namin da uwal aŋek nin pabiŋ nipjak? ³² Piŋkop iyi dakon Monji dima aŋkutnaŋek nin morap paŋpulugosok do yabekgit. Yaŋ agit do yo morap kisi but galagon da nimdisak.

³³ Piŋkop da nin iyi do kili manjigit, do namin da gen pikon nipjak? Piŋkop da iyi miŋat aminyo kilegi yaŋ niyisak. ³⁴ Namin da nin yokwi dakon kobogi timitneŋ do yosak? Uŋun aripmi dima, nido Yesu Kristo nin do aŋek kimakgit, ae uŋun gin dima, nin do aŋek kimoron da pidagit. Ae abisok Piŋkop da amin tet do yigek nin paŋpulugosok do iyisak. ³⁵ Kristo da nin do but dasi galaktaŋ nimisak, do yo kinda da nin uŋun kagagwan naŋ aripmi dima paŋwasisak. Jiŋi tepmiyo panaŋ, bo amin da yo yokwi aŋ nimni, bo jap do aneŋ, bo imal do wadak wadak aneŋ, bo yo yokwisi kinda da nin paŋupbal ak do asak, bo emat ninon noman tosak kaŋ, uŋun yo morap da tagi paŋwasini? Uŋun aripmi dimasi! ³⁶ Piŋkop gen papia da uŋun do yaŋ yosok:

“Nin gak dakon miŋat aminyo ekwamaŋ, do bisapmi bisapmi amin da nin si nindapba kimokgomaŋ.

Uŋun da nindaba nin sipsip si dapba kimori yombem da ekwamaŋ.”

³⁷ Mani Kristo da nin do but dasi galaktaŋ nimisak, do uŋun yo morap noman taŋ niminjakwa paŋpuluganaŋkwan pabiŋ yopmangaŋ. ³⁸ Nak asisi nandaŋ teban tosot, Piŋkop da nin do but dasi galaktaŋ nimisak, ae yo kinda da nin uŋun kagagwan naŋ aripmi dima paŋwasisak. Kimot, bo egip egip, bo aŋelo, bo koŋ, bo yo abisok toŋ, bo yo don noman tokdaŋ, bo yo tapmimi toŋ mibili mibili, ³⁹ bo yo kwen toŋ, bo yo mikgwan toŋ, bo yo diwari taŋ anaŋ kwaŋ uŋun yo morap da Piŋkop da nin do but dasi galak taŋ nimisak uŋun kagagwan baŋ aripmi dima paŋwasisak. Piŋkop da nin do but dasi galaktaŋ nimisak uŋun Amin Taginin Yesu Kristo obakon noliŋban komaŋ.

Pol Piŋkop da Israel aminon pi agit uŋun do yagit

(Kilapmi 9–11)

9

Pol da Israel amin do bupmi nandaŋ yomgut

¹ Nak Kristo dakon amin, do bamisi yosot. Top dima yosot. Nak gen on yosot uŋun Telagi Wup da nandak nandakno si jonigakwan gen uŋun bami yosot yaŋsi nandaneŋ yosot. ² Nak bisapmi bisapmi bupmi but yokwiyo aŋek butno madepsi jik tosok. ³ Nak Piŋkop da yawi diwat kabino Israel amin yokwikon baŋ timitjaksi do nandisat. Do nak dakon galaktok uŋun yaŋ: Kosit di yaŋ toŋ tam nak da naga jobit timigek Kristo yipmaŋ

degapbo Israel amin da nak dakon tamo abidanbam. ⁴ Israel amin kabi unun Pinjkop da gwaknoni yan kili yoyigit. Tilimni kili yolınban bisap morapmi kawit, ae Pinjkop da sanjek sanjek unun gat anjek gen tebani yomgut. Ae gawak imni dakon mibili yoyinek yan teban tokni yomgut. ⁵ Unun dakon babikni mibiltogi unun man madepni ton da egipgwit. Ae unun kabikon da Kristo amin dagagit. Kristo unun Pinjropsi, yo morap dakon busunji egisak, do bisapmi bisapmi mani anjksinj kimotneņ. Unun asi.

Pinjkop da Israel aminon pi agit Pol da unun do yagit

⁶ Do Pinjkop da Israel amin do yan teban tok agit unun jonigakwan bami ton dima agit yan tagi yoneņ? Unun dima, nido Israel aminon da altanbi unun kisi morap Israel amin bamisi dima. ⁷ Ae Abrahamon da altanbi amin morap kisi da Abraham dakon gwaknisi yan tagi dima yoneņ. Pinjkop da kalip yan yagit:

“Aisak kalonon dagin babikgo noman tokdan.”

⁸ Unun gen dakon mibili unun yan. Amin da monji panalan unuden alton amin morap kisi da Pinjkop dakon gwakni dima. Monji morap yan teban tok kosiron da altanbi unun dagin Abraham dakon babikni. ⁹ Nido Pinjkop da yan teban tok yan agit:

“Bisap yipgumon tobil abinapbo Sara da monji wili anjalakdisak.”

¹⁰ Ae unun gin dima, babiknin Aisak da Rebeka panek monji yayat panalagit. ¹¹ Mani Pinjkop anpakni yolek galaktoknikon amin manjisak. Yayat bamot dima altanek anpak tagi bo ae yokwi dima anjakwal ¹² Pinjkop da Rebeka yan iyigit:

“Monji mibiltok altosak unun da padige dakon oman amini egipdisak.”

¹³ Pinjkop gen papia da unun do yan yosok:

“Padige Jekop do but dasi galaktan ingum, mani peni Iso do dima galak tan ingum.”

¹⁴ Do nian yoneņ? Pinjkop kokwin kilegi dima asak? Dimasi! ¹⁵ Nido Pinjkop da Moses yan iyigit:

“Nak amin kinda do bupmi nandan im do nandakeņ kan, bupmi nandan imdisat.

Ae amin kinda anpulugok do nandakeņ kan anpulugokdisat.”

¹⁶ Yan do, Pinjkop amin manjit do nandisak kan, amin dakon galaktok bo amin dakon teban tebanon da dima manjisak, unun bupmini do anjek manjisak. ¹⁷ Telagi papiakon Isip dakon kila amin madep Pero Pinjkop da yan iyigit:

“Nak da jigi madepsi gabo miktimi miktimi miņat aminyo da tapmimno kanek man madep namni yan do anjek nak da kila amin madep man gangum.”

¹⁸ Yan do, nin nandan, Pinjkop da amin kinda do bupmi nandan im do nandisak kan, bupmi nandan imdisak. Ae amin kinda aban but teban asak do nandisak kan, galaktokni yolek aban but teban asak.

¹⁹ Mani jikon da kinda da yan nayikdisak, “Pinjkop da yan asak kan, nido nin gulusunin ton yan niyisak? Namin da Pinjkop da yo ak do nandisak unun yapmanek iyi da galaktogon yo kinda asak?” ²⁰ Gak yan dimasi yoki. Gak amin gin, do Pinjkop da yo asak unun do “Dima agagi asal” yan nido yosol?

“Amin iyi wasagit da wasagit amin ‘Nido nak yan wasagil?’ yan tagi dima iyigi.”

²¹ Miktin kwoba wasok amin da mikgagak timi kinda abidanek kwoba tagisi kinda pi tagisi do wasanek, kwoba kinda pi isali di ak do wasosak kan, unun dima agagi asak yan tagi nandanen?

²² Pinjkop da yan gin asak. Unun butjapni ae tapmimni amin kisi da koni do nandisak, mani japmi nandan yomisak amin tasik toni do parekbi unun jomjom anjek tepmi dima panjasik asak. ²³ Yan asak, nido amin bupmi nandan yomisak unun da tilimni dakon yo tagisi morap unun dakon mibili nandani do nandisak. Unun amin tilimnikon egipni do kili manjigit. ²⁴ Unun nin mani. Unun da nin Juda amin ae Amin Iwakņwari Kabi da kabikon ban manjij nipgut. ²⁵ Kombi amin Osea da papia mandagiron Pinjkop da Amin Iwakņwari Kabi do yan yagit:

9:4: TP 4.22; MS 1–10; Kap 147.19; Ro 15.8; Ibr 9.5 9:7: WW 21.12 9:8: Gal 4.23 9:9: WW 18.14 9:12: WW 25.23 9:13: Mal 1.2-3 9:15: TP 33.19 9:16: Ep 2.8 9:17: TP 9.16 9:20: Ais 29.16; 45.9 9:21: Jer 18.6 9:25: Os 2.23

“Miñat aminyo unun kalip nak dakon amin kabi dima egipgwit, unun abisok nak dakon amin kabino yan yoyikerj.

Ae but dasi dima galaktan yomgum amin, unun abisok but dasi galaktan yoberj.”

²⁶ Ae kinda yan yagit:

“Ji nak dakon amin kabi dima yan yoyigim tamokon unudon gin ‘Ji Pinjkop egip egip teban egisak unun dakon monji gwayoni’ yan yoyikdisat.”

²⁷ Aisaia Israel amin do nandanek yan tidanek gen yan yagit:

“Israel miñat aminyo tap kidipmijon niman torj yombem morapmisi irej tokdarj, mani Amin Tagi da kalonjisk di banjin yokwikon banj timitdisak.

²⁸ Nido Amin Tagi da miñat amin morap gen pikon yopmanek kobogi yokwisi tepmisi yomdisak.”

²⁹ On yo noman tokdarj unun do Aisaia da kalip yan yagit:

“Amin Tagi Tapmim Ami da nin dakon amin kabi kalonjisk di dima yopban egipgwit tam, nin Sodom ae Gomora kokup da tasik tagimal yan gin tasik tagimanj.”

Israel amin nandan gadat bami dima awit

³⁰ Do nianj yonerj? Yan yonerj: Amin Ijwakjwari Kabi Pinjkop da dabilon kilegi egip do pi teban dima awit. Unun nandan gadat anek kilek tawit. ³¹ Mani Israel amin Moses dakon gen teban yolek miñat amin kilegi egip do pi tebaisi awit, mani dima kilek tawit, ³² nido nandan gadat kosiron da amin kilegi egip do dima nandawit. Unun iyi da teban tebanon da kilegi man pak do nandawit. Unun Yesu dima nandan gadan imgwit, do tip kinda da yan kosiron tanjakwan kandapni tidanek manj pakgwit. ³³ Pinjkop gen papia da unun do yan yosok:

“Nandani. Nak da tip kinda Saion kokup papmon amin kesal dapni do yipmandat.

Mani nandan gadan imni amin mayaktok dima pakdarj.”

10

Israel amin Pinjkop dakon anpak dima nandan

¹ Not kabi, Pinjkop da Israel amin yokwikon banj timitjak dosi nandanek bisit iyisat.

² Nak Israel amin dakon mibilni nandisat, unun Pinjkop dakon galaktok yol do pi tebaisi anj, mani Pinjkop dakon galaktok pakyanji dima nandanek anj. ³ Unun nianj anapno Pinjkop da kilegi man nimjak unun dima nandanek iyi da teban tebanon da amin kilegi dagok do pi tebaisi anj. Yan anek Pinjkop yipba unun da panjilek aban amin kilegi dima dagonj.

⁴ Nin nandan, Kristo da pi aban gen teban yo isali agit, do miñat amin morap Kristo nandan gadan iman unun Pinjkop da dabilon amin kilegi dagonj.

⁵ Moses da miñat aminyo gen teban yolek ni anpak banj anakwa Pinjkop da amin kilegi yan yoyisak unun do yan mandagit:

“Amin kinda gen teban morap kisi guramikdak unun kalugi egipjak.”

⁶ Mani amin kinda nandan gadan anakwan Pinjkop da unun do amin kilegi yan iyisak unun amin da yan yosok, “Ji disa butjikon da

‘Namin da Kwen Kokup wigisak?’

yanj dima yoni. Gen unun yoni unun da Kristo miktimon abik do nandan yanj asak. ⁷ Ae ji ‘Namin da kimakbi tamokon pigisak’

yanj dima yoni. Gen unun yoni unun da Kristo kimakbi tamokon nanj awik do nandan yanj asak.” ⁸ Mani nianj yonerj? Nin Pinjkop dakon gen yolek yan yonerj:

“Pinjkop dakon gen unun ji da kapmatjok tosok.

Unun gen kagasikon ae butjikon tosok.”

Gen unun nandan gadat dakon gen nin da yan tenjenok aman unun. ⁹ Nin yan yomanj. Gak yanjkwok anek gen kagagokon da “Yesu unun Amin Tagi” yan yoki, ae butgokon da “Pinjkop da Yesu kimoron nanj aban pidagit” yan nandan gadasal kanj, Pinjkop da gak

yokwikon naŋ abidokdisak. ¹⁰ Nin butninon da nandanŋ gadat ano Piŋkop da nin miŋat aminyo kilegi yaŋ niyisak, ae nandanŋ gadatnin gen kagakon da yaŋkwok ano Piŋkop da nin yokwikon baŋ timikdak.

¹¹ Piŋkop dakon gen da uŋun do yaŋ yosok:

“Amin morap Piŋkop nandanŋ gadanŋ imanŋ uŋun mayaktok dima pakdanŋ.”

¹² Juda amin gat ae Amin Iŋwakŋwari Kabi gat uŋun kisi Piŋkop da dabilon arip gin. Amin Tagi uŋun amin morap kisi dakon Amin Tagini. Uŋun da amin morap paŋpulugosak do bisit iyaŋ uŋun madepsi gisamikdak. ¹³ Do

“miŋat amin morap Amin Tagi dakon man yaŋek paŋpulugosak do bisit iyaŋ uŋun yokwikon baŋ timitdisak.”

¹⁴ Mani miŋat aminyo dima nandanŋ gadanŋ imni kaŋ, nianŋon da bisit iyaŋba paŋpulugosak? Ae gen bini do dima nandani kaŋ, nianŋon da nandanŋ gadanŋ imni? Ae amin kinda da Piŋkop gen dima yoyisak kaŋ, nianŋon da gen bini nandani? Uŋun aripmi dima nandani. ¹⁵ Ae amin dima yabetni kaŋ, Piŋkop gen aripmi dima yaŋ teŋteŋokdanŋ. Piŋkop gen da yaŋ yosok:

“Gen bin tagisi paŋabaŋ amin dakon abapni uŋun yo madepsi!”

Israel amin Gen Bin Tagisi dima abidawit

¹⁶ Mani Israel amin kisi da Gen Bin Tagisi dima abidawit. Aisaia da yaŋ yaŋgit:

“Amin Tagi, gen yaŋ teŋteŋomaŋ namin da nandanŋ gadasak?”

¹⁷ Yaŋdo, nin nandamaŋ, amin da Kristo dakon gen yaŋ teŋteŋarŋba nandano uŋun da nandanŋ gadat paŋalon asak.

¹⁸ Mani nak gen kinda dayikdisat uŋun yaŋ. Israel amin Gen Bin Tagisi uŋun nandawit bo dima? Uŋun nandawit. Piŋkop gen papia da yaŋ yosok:

“Miŋat amin morapyo miktimi miktimi ekwanŋ da tekni kili nandawit.

Geni miktim diwarikon da diwarikon kili kigit.”

¹⁹ Ae gen kinda gat dayikdisat uŋun yaŋ. Israel amin da gen uŋun dakon mibili nandaba pisagit bo dima? Uŋun nandaba pisagit. Mibiltok Piŋkop da Moses dakon gen kagakon da Israel amin gen yoyigit uŋun do nandanerŋ. Gen yaŋ yaŋgit:

“Nak da amin kabi kinda man bini mini ae nandak nandakniyo tagi dima uŋun timikgo nak nandanŋ gadanŋ naba ji da uŋun do nandaba yokwi tok aŋek butjap nandakdanŋ.”

²⁰ Ae Aisaia da gen tebaisi yaŋ yaŋgit:

“Amin kabi kinda nak wisik do pi dima awit uŋun da nak kili aŋalon awit.

Ae nak do dima yaŋek egipgwit amin nak da naga naŋ yoliko kili nandawit.”

²¹ Mani Aisaia da Israel amin do nandaneŋ yaŋ yaŋgit:

“Nak gildat kinda kalonŋ gen kirinŋit aŋek but tobi ak do dima nandanŋ amin uŋun nagon opni do kisitno dedanŋ egisat.”

11

Piŋkop da Israel amin diwari do nandanŋ yawot agit

¹ Do nak yaŋ dayikdisat, Piŋkop da miŋat amin kabini manji yomgut? Uŋun dimasi! Nak naga Israel amin kinda. Nak Abraham dakon babi, ae Benjamin da kabikon nani kinda. ² Piŋkop da miŋat aminyo kalip iyi do manjigit uŋun manji dima yomgut. Ji Piŋkop da papiakon Elaija do gen mandabi uŋun dima nandanŋ bo? Elaija Israel amin do gen yaŋ yomiŋek Piŋkop yaŋ iyigit:

³ “Amin Tagi, gak dakon kombi amingo kili dapba kimakgwit, ae gak dakon altago tuwilgwit.

Abisok nak kalonŋ dagin egapbo nakyo kisi nikba kimotdisat.”

⁴ Mani Piŋkop da kobogi ni gen naŋ iyigit? Yaŋ iyigit:

“Nak dakon amin kabino 7 tausen da ekwan, unun amin kokup kidat Bal unun do gawat gawat dima awit.”

⁵ Unuden gin abisokyo kisi Pinjkop da Juda amin kabisok kinda nandan yawot an yominek iyi do kili manjigit. ⁶ Unun pi kinda awit do anek dima manjigit, unun nandan yawok yominek isalsi manjigit. Unun pi kinda anakwa manjigit tam, unun da nandan yawotsi dima asak.

⁷ Yan do, nian yone? Israel amin Pinjkop da dabilon kilek tok do pi tebaisi awit, mani dima kilek tawit. Pinjkop da amin diwari bangin manjiban unun dagin kilek tawit. Anakwan diwari Pinjkop da but yomani sopman yomgut. ⁸ Pinjkop gen papia da unun do yan yosok:

“Pinjkop da nandak nandakni panupbal aban upbal tawit,
 ae dabili sopban yo dima pindari awit,
 ae mirakni sopban yo dima nandawit.
 Pinjkop da yan agit da abisok yan gin egi anan oban.”

⁹ Kalip Dewit da unun do yan yagit:

“Unun jap noknok anek kisik kisik an, mani gak da yokwi awit dakon kobogi do paron yopbi yokwalni, ae gapmakon moni, ae kosiron tipmon kandapni tidoni dosi nandisat.

¹⁰ Ae dabilni abi pilin tanakwa yo dima pindatni, ae jigi morapmi imek yomijaki manji gironjtni, anek yan gin egi wigini dosi nandisat.”

Pinjkop da Amin Njwakwari Kabi yokwikon ban timikgit

¹¹ Yan do, nak yan dayikdisat. Israel amin yokwikon manek wagil tasik tan yan nandan? Unun dimasi! Unun Pinjkop manji imgwit, anakwa Pinjkop da Amin Njwakwari Kabi yokwikon ban timikgit. Israel amin da unun kanek ninon yan si asak tam tagisi yan nandan yomni do anek Pinjkop da unun agit. ¹² Israel amin da Pinjkop manji imgwit bisapmon Pinjkop da miktin amin morap kisi panpuluganek yo tagisi morapmi anyomgut. Ae Israel amin Pinjkop dakon anpak yipman dekgwit bisapmon Pinjkop Amin Njwakwari Kabi do yo tagisi anyomgut. Yan agit do yan si nandan, Israel amin Pinjkopmon ae tobil apni bisapmon, mibiltok agit unun si yapmanek miktin amin morap kisi do yo wagil tagisisi morapmi anyomdisak.

¹³ Amin Njwakwari Kabi, nak abisok ji do gen on dayikdisat. Pinjkop da nak jikon yabekbi pi aben do yan namgut. Nak pi unun asat unun do tagisi nandisat, ¹⁴ nido nak unun pi anapbo, Pinjkop da jikon yo tagisi an daminakan, Israel amin dabinoni da unun kanek, ninon yan gin asak tam tagisi yan nandan do nandisat. Yan nandanakwa Pinjkop da diwari yokwikon ban timitjak kan tagisi yan nandisat. ¹⁵ Pinjkop da Israel amin yopman dekgit bisapmon minat aminyo miktin miktin ekwan unun timikban iyi gat but kalon awit. Yan agit do Israel amin yokwikon ban timitjak kan, nin nandan, unun kili kimakgwit ban egip egip ae yomisak yan asak. ¹⁶ Amin da wit mibiltok pan unun ban diwari timigek bret wasanek Pinjkop do paret an. Yan aba bret diwari kisi telagi gin an mudon. Ae kindap dakon geli unun telagi kan, kilinji yo kisi telagi gin.

¹⁷ Nak tilak gen kinda dayikdisat. Olip kindap amin da kwaokbi dakon kilinji unun Israel amin dakon tilak asak. Unun kilinji diwari Pinjkop da pansanik maban kiwit. Ae Amin Njwakwari Kabi ji olip kindap iyi kwokwo dakon kilinji yombem, ji panabin olip kindap tagisi amin da kwaokbikon sanbegit da gelikon pakbi iligek kilinji diwari gat tagisi ton. ¹⁸ Mani ji disi do nin kilinji diwari yapmanek kilinji tagisi yan dima nandan. Ji da geli do pakbi dima iman, geli da pakbi damisak, do ji disi do dima nandaba wigisak. ¹⁹ Mani ji da yan yokdan, “Nin da kindap obikon sanbenen do anek kilinji unun Pinjkop da pansanikgit.” ²⁰ Unun asi, Pinjkop da yan agit. Mani Israel amin Kristo dima nandan gadan imgwit, unun do anek pansanikgit. Ae ji nandan gadan iman do kindapmon sanbewit da ekwan. Do ji disi do nandaba dima wigisak. Ji si pasolni. ²¹ Nido Pinjkop

da kindap unun iyi dakon kilinji unun pañsanikgit, do ji disi do nandaba wigisak kañ, jiyo kisi pañsanitdisak.

²² Ji pakyañsi nandani. Piñkop da amin do anpak yawori anyomisak, mani yokwi aba japmi nandañ yomisak. Amin morap anpakni yopmañ dekgwit unun yo yokwisi anyomgut, mani ji anpakni tagisi unun do nandañ teban tañek sigin atni kañ, anpak yawori andamdisak. Mani ji yañon dima atni kañ, jiyo kisi pañsanitdisak. ²³ Ae Israel amin kalip pañsanikgit unun nandañ gadat ani kañ, kindap obikon aeni sañbekdisak. Nido Piñkop iyi aeni sañbesak dakon tapmim tañ imisak. ²⁴ Disi nandañ, Amin ņwakhwari Kabi ji kalip olip kindap iyi kwokwo dakon kilinji yombem da yañ egipgwit. Unudon bañ Piñkop da ji pañsanik olip kindap amin da kwaokbikon sañbegit. Kindap iyi yañ dima kwon, mani Piñkop da yañ agit. Do kilinji unun pañsanikgit unun iyi da obikonsi tagapmisi sañbekdisak.

Piñkop amin morap do bupmini yolik do nandisak

²⁵ Not kabi, nak ji da gen pasili kinda tosok unun dakon mibili nandaba pisosak do nandisat. Yañ kañ disi do dima nandaba wigisak. Gen pasili unun yañ: Israel amin diwari Piñkop da but yomani soggut unun yañ egi wigakwa Amin ņwakhwari Kabi niañ da iyikon apni do tilak yipgut unun da aripmon iyikon apdañ. ²⁶ Ae don Piñkop da Israel amin morap kisi yokwikon bañ timitdisak. Unun do Piñkop gen papia da yañ yosok: “Yokwikon Bañ Timit Timit Amin unun Saion kokup papmon da apdisak.

Abiñek Jekop dakon amin kabikon altañek Piñkop gen pabiñ yop anpakni wiririkban kin mudokdañ.

²⁷ Añek yokwini wiririk yom do nak unun gat sañbek sañbek kinda abeñ.”

²⁸ Israel amin Yesu dakon Gen Bin Tagisi unun do manji imgwit, do Piñkop dakon uwalni dagawit. Yañ añek ji Amin ņwakhwari Kabi pañpulugawit. Mani Piñkop da kalipsigwan Israel amin iyi dakon miñat amin kabi egipni do kili manjigit, ae babikni do sigin nandañ yomiñek but dasi galaktañ yomisak. ²⁹ Nido Piñkop da amin yañ yomisak unun nandak nandakni kulabik dima asak, ae but galak do yo yomisak unun aripmi dima gwayesak.

³⁰ Amin ņwakhwari Kabi ji kalip Piñkop dakon gen pabiñ yopgwit. Mani abisok Israel amin Piñkop dakon gen dima guramikgañ. Yañ do añek ji bupmini abidawit. ³¹ Unudeñ gin abisok Israel amin da Piñkop gen dima guramikgañ. Mani ji da bupmini abidawit, do Israel amin yo kisi tagi abidoni. ³² Piñkop da miñat amin morap kisi bupmini yolik do nandagit, do yum pindagakwan amin kisi geni kirinjek dam tebanon egipgwit.

Piñkop man madep imin kimotneñ

³³ Mao! Piñkop dakon anpakni tagisi, ae nandañ kokwini, ae nandak nandakni unun wagil ilarisi. Gen kokwin pi agakni amin da mibili aripmi dima wisin kokogi, ae amin da pi agakni aripmi dima nandañ pisogi. ³⁴ Unun do Piñkop gen papiakon gen yañ tosok: “Namin da Amin Tagi dakon butni kagit?

Ae namin da anpulugañek nandak nandak imgut?”

³⁵ “Namin da mibiltok Piñkop do yo imgut do kobogi do Piñkop da yoni tamoni pañtobil imjak?”

³⁶ Piñkop da iyi yo morap wasagit, ae unun da yañakwan tamonikon ton. Ae yo morap da mani anenokgon. Dagok dagogi mini tilimni tañ añañ kikdisak teban. Unun asi.

Kristo nandañ gadañ iman amin da ni anpak bañ ani unun do Pol da yagit
(Kilapmi 12.1–15.13)

12

Nin giptimnin nañ Piñkop do paret an imneñ

11:22: Jn 15.2,4

11:26: Ais 59.20-21

11:27: Jer 31.33-34

11:33: Ais 55.8-9

11:34: Ais 40.13; 1Ko 2.16

11:35: Jop 41.11

11:36: 1Ko 8.6

¹ Yaŋdo, not kabino, nak Piŋkop dakon bupmini madepsi uŋun do nandaŋek gen tebai yaŋ dayisat. Ji kalugi sigin egek giptimji naŋ Piŋkop do paret aŋ imni. Yaŋ aŋek telagi egek aŋpak Piŋkop da galak tosok uŋun baŋ aŋek egipni. Ji yaŋ ani kaŋ, Piŋkop bamisi gawak imdaŋ. ² Ji miktim amin da tilagon dima egipni. Ji yum kaŋakwa Piŋkop da nandak nandakji paŋkaluk aban aŋpakji kisi kalugisak. Yaŋ ani kaŋ, Piŋkop dakon galaktokni tagi nandaba pisokdisak. Aŋek aŋpak tagisi gat, ae aŋpak Piŋkop da si galak tosok gat, ae aŋpak gwaljigi minisi uŋun tagi nandaba pisokdisak.

Piŋkop da pi kokwinik nimisak uŋun tagisi aneŋ

³ Piŋkop da nak do aŋpak tagisi aŋ naminek pi namgut, do ji kalonj kalonj yaŋ dayisat. Ji disi do dima nandaba wigisak. Piŋkop da nandaŋ gadat damisak uŋun da aripmon aŋpakji kokwinigek disi do “nin nianen amin?” yaŋ do nandani. ⁴ Nin nandamaŋ, giptimnin kalonj mani diwatni morapmi, ae pini kalonj dima aŋ. ⁵ Yaŋgin, nin miŋat aminyo morapmi mani nin Kristokon giptim kalonj agimaŋ. Ae nin kisi giptim kalonj dakon diwatni da ekwamaŋ.

⁶ Piŋkop da nandaŋ yawotni do aŋek but galak do pi ŋwakŋwat ŋwakŋwat nimgut. Do amin kinda kombi gen yosak do pi imgut kaŋ, nandaŋ gadatni taŋ imisak uŋun da aripmon kombi gen yosak. ⁷ Amin kinda paŋmuwukbi paŋpulugosak do pi imgut kaŋ, tagisi paŋpulugosak. Ae amin kinda yoyiŋdet pi imgut kaŋ, yoyiŋdet pi aŋ kimotjak. ⁸ Ae amin kinda amin but paŋteban ak pi imgut kaŋ, amin but paŋteban ak pi uŋun aŋ kimotjak. Ae amin kinda wadak wadak amin paŋpulugosak do pi imgut kaŋ, yo morapmi yomjak. Ae amin kinda kila amin pi imgut kaŋ, kila amin pi uŋun do tapmimni kisi paregek asak. Ae amin kinda amin do bupmi nandaŋek paŋpulugok pi imgut kaŋ, kisik kisigon da paŋpulugosak.

Nin amin do but dasi galak taŋ yomneŋ

⁹ Ji amin do but dasi galak taŋ yomiŋ kimotni, topmon da dima ani. Ji aŋpak yokwi do nandaba yokwisi asak. Aŋek aŋpak tagi baŋ pabidaŋ kimotni. ¹⁰ Ji disi dakon notji do but dasi galaktaŋ yomaŋ uŋudeŋ gin Piŋkop dakon miŋat aminyo do but dasi galak taŋ yomni. Aŋek disi do nandaba niaŋ wigisak uŋun si yapmaŋek notji do madepsi nandaba wukwan yomiŋ yomiŋ ani. ¹¹ Ji kurak togi mini pisi aŋ kimotni. Butjikon Telagi Wup da kindap da yaŋ soŋek paŋtagap aban Amin Tagi dakon pi aŋ kimotni. ¹² Ji nandaŋ teban taŋek Amin Tagi da yo tagisi aŋ damjak do jomjom aŋ, do kisik kisik aŋek egipni. Ae jigi noman taŋ daba kaŋ, butji yawori taŋakwa tebaisi atni. Bisapmi bisapmi bisit aŋ kimotni. ¹³ Piŋkop dakon miŋat aminyo yo do wadak wadak aba kaŋ paŋpulugoni. Ae amin kokup ŋwakŋwarikon da apba kilani aŋek paŋpulugoni.

¹⁴ Amin da yokwi aŋdamni kaŋ, Piŋkop da yo tagisi aŋyomjak do bisit iyini. Paŋupbal asak do bisit dima iyini. ¹⁵ Ji kisik kisik aŋ amin gat kisik kisik ani, ae kunam takgaŋ amin gat kunam tatni. ¹⁶ Ji kalonj kalonj but kalonjon da egipni. Disi do nandaba dima wigisak. Aŋek amin piŋbi ekwaŋ gat egip do dima kurak toni. Ji man pawigik dima ani.

¹⁷ Amin da yokwi aŋ daba kaŋ, kobogi do yokwi dima aŋ yomni. Miŋat aminyo da dabilon ji aŋpak tagisi baŋgin aŋakwa dandani. ¹⁸ Ji gat but kalonj egip do nandaŋ kaŋ, amin morap kisi gat but kalonjon da egip do pi madepsi ani.

¹⁹ Not kabino, amin da yokwi aŋ damni kaŋ, yokwi kobogi dima aŋ yomni. Piŋkop da butjap nandaŋ yomjak do bikbik imni. Nido Piŋkop gen papiakon Amin Tagi da yaŋ yosok:

“Kobogi yomyom uŋun nak dakon pi.

Yo yokwi awit dakon kobogi nak da naga yomdisat.”

²⁰ Do ji kobogi dimasi yomni. Piŋkop gen papia da yaŋ yosok:

“Uwalgo jap do aban kaŋ, jap ibi.

Ae pakbi do aban kaŋ, pakbi ibi.

Yaŋ abi kaŋ, aŋpak yokwini do nandaŋek mayagi pakdisak.”

²¹Ji yum kaŋakwa yokwi da dima pabiŋ depjak. Aŋpak tagisi baŋ aŋek yokwi pabiŋ yopni.

13

Nin gapman da yongamgwan egipneŋ

¹ Amin morap nin gapman dakon pi amin da yongamgwan egipneŋ, nido gapman kinda iyi dima noman tagit. Kisi morap Piŋkop da paŋalon agit. ² Yaŋdo, amin kinda gapman dakon pi amin dakon gen pabiŋ yopmaŋdak kaŋ, uŋun amin Piŋkop da amin manjiŋek pikon yopgut uŋun baŋ kwen wigik aŋ yomisak. Yaŋ ani amin kwen wigik awit dakon kobogi do yo yokwisi timitdaŋ. ³ Nandani, gapman dakon pi amin uŋun amin kilegi ekwaŋ uŋun paŋpasol ak do dima ekwaŋ. Uŋun amin aŋpak yokwi aŋ uŋun paŋpasol ak do ekwaŋ. Do ji gapman do pasol pasol dima ak do nandaŋ kaŋ, aŋpak tagisi baŋgin aŋakwa gapman da manji pawigisak. ⁴ Gapman uŋun Piŋkop dakon oman amin. Uŋun ji paŋpulugaŋba tagisi egipni do ekwaŋ. Mani ji yokwi ani kaŋ, sisi pasolni, nido emat agak siba isal dima abidoŋ. Uŋun da amin yokwi aba Piŋkop da japmi nandaŋek kobogi yom do nandisak amin uŋun kobogi yom do ekwaŋ. ⁵ Yaŋdo, nin gapman da kobogi yokwi aŋnimdisak uŋun do pasalek geni guramitneŋ. Ae uŋun gin dima, butningwan da suŋ kinda dima aŋek kilegisi ekwamaŋ yaŋsi nandaner do aŋek geni guramitneŋ.

⁶ Mibili yaŋ do ji gapman do takis yomaŋ, nido gapman dakon pi amin uŋun Piŋkop dakon oman amini ekwaŋ, ae uŋun toktogisi pini aŋkimokgoŋ. ⁷ Aminon goman morap agil uŋun sobbi. Takis mibili mibili yopyopmi uŋun yopni. Ae kila amin mibili mibili morap do gawak yomiŋek man madep yomni.

Nin amin morap do but dasi galak taŋ yomneŋ

⁸ Jikon gomanji kinda di taŋ daban. Gomanji kalonji kindagin tagit da tosok uŋun ji da aripmi dima sopsopmi. Goman uŋun amin do but dasi galak taŋ yomni. Nido amin kinda amin do but dasi galak taŋ yomisak uŋun gen teban yol kimokdok. ⁹ Gen teban da yaŋ yosok:

“Yumabi dima ani.

Amin dima dapba kimotni.

Kabo dima noni.

Ae pindak galaktok dima ani.”

On gen teban gat ae gen teban diwari toŋ uŋun gen teban kalonji kinda dagin kisi timikdak. Gen teban uŋun yaŋ:

“Gaga do but dasi niaŋ galak tosok, uŋudeŋ gin amin do but dasi galak taŋ yobi.”

¹⁰ Amin kinda amin do but dasi galak taŋ yomisak uŋun amin amin do aŋpak yokwi dima aŋyomisak. Yaŋdo, amin kinda amin do but dasi galak taŋ yomisak uŋun gen teban yol kimokdok.

Nin aŋpak kilegisi baŋ aneŋ

¹¹ Ji yaŋ aŋek egipni, nido on bisap ekwamaŋ uŋun disi nandaŋ. Abisok uŋun dipminon da pidot pidot bisap, nido Piŋkop da nin abiŋ timitdisak dakon bisap kili uŋun kwaŋ tosok. Kalip Yesu nandaŋ gadaŋ iŋgumaŋ bisapmon uŋun bisap dubagikon tagit, mani abisok kili kapmat tosok. ¹² Piliŋ kili uŋunjok mudokdisak, aŋakwan wisa yo kisi kili uŋunjok dagokdisak. Yaŋdo, nin piliŋ tuk dakon aŋpak yokwi morap yopmaŋek tenŋeŋi dakon yo baŋ pasik yaŋ paneŋ. ¹³ Nin amin da gildaron akwaŋ uŋudeŋ aŋpak kilegisi baŋ aŋek egipneŋ. Nin jap pakbiyo madep aŋek pakbi teban naŋek but upbal aŋek dima egipneŋ. Ae yumabi aŋpak mibili mibili gat, ae aŋpak iŋani mibili mibili gat dima aneŋ. Ae gen emat gat, ae pindak galaktok gat dima aneŋ. ¹⁴ Ji Amin Tagi Yesu Kristo imal naŋ yaŋ pani. Ae but kalip dakon galaktok yol do nandak nandak dima ani.

13:1: YT 8.15; Tit 3.1 13:3: 1Pi 2.13-14 13:6: Mt 22.21 13:8: Mt 22.39-40; Jem 2.8 13:9: TP 20.13-15,17; GT 5.17-19,21 13:10: 1Ko 13.4-7 13:11: Ep 5.14; 1Tes 5.6-7 13:12: 1Jn 2.8 13:13: Lk 21.34; Ep 5.18
13:14: Ep 5.11

14

Nin amin dakon anpak kokwin dima aneꝑ

¹ Amin kinda nandanꝑ gadat asak, mani nandanꝑ gadatni dima teban tagit kaꝑ, unꝓden amin kokwin dima anek but dasi abidoni. Mani unꝓun gat anpak diwari agagi bo dima agagi unꝓun do ji gen emat dima ani. ² Amin kinda unꝓun nandanꝑ gadatni tebai, do jap morap kisi tagi nosok. Mani amin kinda unꝓun nandanꝑ gadatni tebai dima, do bit kilapꝓo dima nosok. ³ Do jap morap kisi tagi nosok amin unꝓun bit kilapꝓo dima nosok amin do nandaba yokwi tok dima asak. Ae bit kilapꝓo dima nosok amin da jap morap kisi nosok amin do yokwi asak yaꝑ dima nandisak. Nido Piꝑkop da unꝓun aminꝓo kisi kili abidagit. ⁴ Gak namin da amin kinda dakon oman amini dakon anpakni kokwin asal? Pi tagi asak bo ae yokwi asak, unꝓun amin tagini dagin yogogi. Mani unꝓun tebai tagi atjak, nido Amin Tagini da iyi anꝑteban anakwan tebaisi atjak.

⁵ Amin kinda gildat kinda do unꝓun gildat telagisi yaꝑ nandanek unꝓun gildat da gildat diwari yapmandak yaꝑ nandisak. Ae amin kinda da gildat morap kisi ariꝑ gin yaꝑ nandisak. Amin kalonꝑ kalonꝑ unꝓun butnikon da ni nandak nandak naꝑ abidosok unꝓun tebai abidanek atjak. ⁶ Amin kinda gildat kinda naꝑ tilak anek unꝓun gildaron Piꝑkop gawak imisak kaꝑ, unꝓun Amin Tagi do nandanek asak. Ae jap morap kisi nosok amin, unꝓun Amin Tagi do nandanek nosok, nido Piꝑkop ya yaꝑ iyineꝑ nosok. Ae bit kilapꝓo dima nosok amin, unꝓun Amin Tagi do nandanek Piꝑkop ya yaꝑ iyineꝑ nosok. ⁷ Nandani. Ninon amin kinda iyi dogin dima egisak, ae kimot ak do iyi dogin dima kimokdok. ⁸ Nin kalugi ekwamaꝑ kaꝑ, Amin Tagi man madep im do ekwamaꝑ. Ae nin kimotneꝑ kaꝑ, Amin Tagi man madep im do kimotdamaꝑ. Do kalugi egipneꝑ bo kimotneꝑ, nin Amin Tagi dakon gin. ⁹ Kristo unꝓun amin kimakbi ae kalugi ekwaꝑ unꝓun kisi dakon Amin Tagini egip do anek kimakgit da ae pidagit.

¹⁰ Do gak nido notgo dakon anpak kokwin asal? Ae nido nandaba yokwi tok an imisal? Nandani. Nin kisi morap Piꝑkop da gen pikon atdamaꝑ. ¹¹ Unꝓun do Piꝑkop gen papia da yaꝑ yosok:

“Nak Amin Tagi da bamisasi yosot, amin kisi morap da nꝓwakbeꝑ anꝑnamdanꝑ.

Anek kisi morap da nak do Piꝑkop bamisi yaꝑ yokdanꝑ.”

¹² Do nin kisi kalonꝑ kalonꝑ anpak morap agimaꝑ dakon mibili Piꝑkop iyikdamaꝑ.

Nin notnin yokwikon moni do pi dima aneꝑ

¹³ Yaꝑdo, nin notnin dakon anpak kokwin dima an aneꝑ. Nin nandak nandak tagisi baꝑ paꝑek notnin kinda yokwikon mosak dakon pi dimasi aneꝑ. ¹⁴ Amin Tagi Yesu da nandak nandakno aban pisaꝑakwan yaꝑsi nandako pisosok, jap kinda nono Piꝑkop da nandaban yokwi tosak unꝓun dima tosok. Mani amin kinda jap kinda dima noknogi yaꝑ nandisak kaꝑ, dimasi nosak, nido jap unꝓun do iyi dima noknogi yaꝑ nandisak. ¹⁵ Notgo da jap kinda dima noknogi yaꝑ nandisak, unꝓun gak da naꝑek butni anꝓupbal asal kaꝑ, gak notgo do but dasi dima galak taꝑ imisal. Kristo unꝓun notgo do kimakgit, do japmon da butni dima anꝓupbal abi. ¹⁶ Gak anpak kinda do tagisi agagi yaꝑ nandisal kaꝑ, kaꝑ kimokgi. Unꝓun anpak do anek notgo anꝓupbal abi amin da anpak unꝓun do anpak yokwi yaꝑ di yaꝑbam. ¹⁷ Nandani, Piꝑkop dakon Amin Kila Agakni unꝓun jap pakbiyokon dima tosok. Amin Kila Agakni unꝓun anpak kilegi, ae but yawot, ae Telagi Wup da kisik kisik paꝑalon anꝑnimisak unꝓudon tosok. ¹⁸ Amin kinda unꝓun anpak yolek Kristo dakon pi asak, unꝓun Piꝑkop da kaꝑban tagisi anakwan amin da nandaba wukwan imdanꝑ.

¹⁹ Yaꝑdo, nin anpak but kalonꝑ paꝑalon asak, ae anpak notnin tagi paꝑteban agagi unꝓun baꝑ yolek an kimotneꝑ. ²⁰ Jap dogin anek Piꝑkop da aminon pi tagisi asak unꝓun dima anꝓupbal ani. Jap morap kisi noknogi gin, mani gak da jap kinda naꝑaki unꝓun do anek

notgo dakon nandan gadatni wital kisak kan, gak yokwi asal. ²¹ Gak bit kilapyo bo wain noki, bo ae yo diwari gat anjapbo notno mosak yan nandisal kan, unun anjak dima abi.

²² Nandan gadat anek unun yo morap do nian nandisal unun Pinjkop gat jil dakon yo. Amin kindo yo kindo do tagisi nandanek burikon da nak yokwi dima asat yan nandisak amin kisik kisik tagi asak. ²³ Mani amin kindo but bamot anek jap kindo nosak kan, unun gulusun asak, nido nandan gadaron da dima nosok. Nandan gadatninon da anjak morap amin da dima agagi yan nandanek aman, unun yokwi aman.

15

Nin Kristo yol kimotner

¹ Nandan gadatnin tebai amin nin da nandan gadatni dima teban tanbi amin panpulugoner. Nin nin do gin nandanek kisik kisik pak do dima nandaner. ² Nin notnin panpulugono kisik kisik panek nandan gadatni teban toni do pi aner. ³ Nido Kristo yo kisi iyi kisik kisik pak do dima nandagit. Pinjkop gen papia da unun do yan yosok:

“Pinjkop, gak do yanba yokwi tok awit unun gen da nak yo kisi abidosok.”

⁴ Gen morap kalip Pinjkop gen papiakon mandabi unun da nin niyindetjak do mandawit. Gen unun da butnin panjeban anakwan tebaisi agek Pinjkop da abin timitjak unun do jomjom anek egipner.

⁵ Pinjkop da nin dima alek toner do tapmim nimejek butnin panjeban asak. Unun da ji panpuluganban Yesu Kristo yol kimagek but kalonji egipni dosi nandisat. ⁶ Anek ji Amin Taginin Yesu Kristo dakon Pinjkopni ae Datni unun but kalon ae gen kalonon da mani anjisinini do nandanek bisit asat.

Kristo da Juda amin gat ae Amin Iwakhwari Kabi gat kisi panpulugagit

⁷ Kristo da but dasi nandanek ji timikgit, do jiyo yan gin notji but dasi timik timik ani. Yan anek Pinjkop man madep imni. ⁸ Ji yan ani, nido nak yan dayisat, Kristo unun Juda amin dakon oman amini dagagit. Anek Pinjkop unun gen bami yogok amin yan yolik do anek babakni do yan teban tok an yomgut unun aripmisi agit. ⁹ Yan anek Amin Iwakhwari Kabi da Pinjkop dakon bupmini do nandanek mani anjisinini do nandagit. Pinjkop gen papia da unun do yan yosok:

“Yando, nak Amin Iwakhwari Kabikon mango yan anjisiker.

Anek gak dakon man awigik do kap yoker.”

¹⁰ Ae Pinjkop gen kindo da yan yosok:

“Amin Iwakhwari Kabi ji Pinjkop dakon amin kabi gat but galaksi nandanek kisik kisik ani.”

¹¹ Ae timi kindakon yan yosok:

“Amin Iwakhwari Kabi ji Amin Tagi anjisinini.

Minjat amin morapyo miktimi miktimi ekwan ji mani anjisinini.”

¹² Ae Aisaia yo kisi da yan yagit:

“Jesi da kabikon da gugik kindo wikdisak.

Unun da minjat aminyo miktimi miktimi ekwan kilani akdisak.

Amin Iwakhwari Kabi da unun amin da panpulugosak do nandan teban tanej jomjom anek egipdar.”

¹³ Yo tagisi timitner do jomjom aman unun Pinjkop da unun nim do yan teban tok agit. Egip egipji unudon tosok yanji nandan iminakwa unun da kisik kisik ae but yawot daban butjikon tugosak, ae Telagi Wup da tapmimon yo tagisi dam do yan teban tok agit unun timitdaman yanji nandani dosi nandisat.

Pol da iyi pi agit unun do yagit, ae Rom amin do gildatni tagi yomgut
(Kilapmi 15.14–16.27)

Pol da iyi pi agit do but galaksi nandagit

¹⁴ Not kabino, ji bisapmi bisapmi anpak tagisi banjin an yansi nandan damisat. Ae nandak nandak aripmi timikgwit, do notji yoyindet tagi an an ani. ¹⁵ Mani nak butji pabo pisanakwa gen diwari aesi nandani do gen diwari tebaisi ban mandan damisat. Nido Pinjop da nandan yawok naminek ¹⁶ nak Yesu Kristo dakon pi amini egek Amin ņwaktjwari Kabikon pi aben do nak manjigit. Nak unun pi anek Pinjop dakon Gen Bin Tagisi yan tetenok anek mukwa sogok amin kinda da yan egisat. Egek nak Amin ņwaktjwari Kabi ban Pinjop da paret si galak tosok yombem kinda nan Pinjop do imisat. Iminjapbo Telagi Wup da pamtelak asak.

¹⁷ Yan do, nak Yesu Kristokon gadako Pinjop dakon pi agimak unun do butgalaksi nandisat. ¹⁸ Nak yo kinda do dima yokdisat. Kristo da tapmim naminakwan Amin ņwaktjwari Kabikon pi anapbo but tobil anek Pinjop gen guramikgwit unun dogin yoken. Nak gen yagim ae pi agim, ¹⁹ ae Telagi Wup da tapmimon wasok tapmimi ton mibili mibili agim. Yan anapbo pindagek but tobil awit. Nak Jerusalem da wasanek Kristo dakon Gen Bin Tagisi dakon gen morap yan tetenjanapbo Ilirikum Provinskon kigit. ²⁰ Nak Kristo dakon man dima nandan amin kabikon Gen Bin Tagisi yan tetenok aben dosi nandagim da nandan egisat. Nak amin da gwak kili mawiron yut ak do dima galak tosot. ²¹ Pinjop gen papia da yosok unuden akdosi nandisat. Unun yan yosok:

“Amin gen bini dima yoyiwit amin da unun kokdan, ae gen bini dima nandawit amin da nandan pisokdan.”

²² Pi unun da bisap morapmi nak abisjakwan ji abin dandaken dakon bisap mini.

Pol da Rom amin pindagek Spen kik do nandagit

²³ Mani idon amin da Kristo dakon gen bin kili nandawit, do nak idon pino mini, ae bilak morapmi nak ji dandak do si nandagim da nandisat. ²⁴ Yan do, nak Spen miktimon kiken bisapmon obin ji dandaken don kiken dosi nandisat. Nak ji gat bisap pisipmisok egipner unun da kisik kisik naminakwan unun da kwenon anpuluganba Spen kiken do galak tosot.

²⁵ Mani abisok nak Jerusalem kinek telagi panmuwukbi kabi panpulugoken. ²⁶ Panmuwukbi Masadonia ae Akaia provins bamoron ekwan unun da Jerusalem telagi panmuwukbi kabikon wadak wadak amin ekwan unun panpulugok do tagisi nandaken mone panmuwukgwit. ²⁷ Unun ak do tagisi nandawit, nido gomani Juda aminon tosok unun sopsopmi. Juda amin da Amin ņwaktjwari Kabikon Pinjop dakon yo tagisi anabin yomgwit, do Amin ņwaktjwari Kabi da Juda amin do giptim dakon yo tagisi di panpulugoni kan tagisi.

²⁸ Nak Jerusalem amin do mone yomyom pi abo daganakwan Spen kik do obin jik dandaken. ²⁹ Ae nak nandisat, jikon opben bisapmon Kristo dakon gisamni nagon madepsi tugan naban unun da ji tagisi panpulugokdisak.

³⁰ Not kabi, Amin Tagi Yesu Kristo do nandaken, ae Telagi Wup da amin do but dasi galak tan yomyom anpak panalon asak, unun do kisi nandaken nagon sanbenba Pinjop do bisit an kimotnesi. ³¹ Bisit aba Judia miktimon nandan gadat dima an amin da nak dima abidoni. Ae bisit aba telagi panmuwukbi Jerusalem ekwan unun da nak da panpulugok do pi asat unun do galagisi nandani. ³² Yan kan Pinjop da galak tosagon nak kisik kisigon da jikon opbo kisin da tapmim panen.

³³ Pinjop dakon but yawotni ji kisikon tosok do bisit asat. Unun asi.

16

Pol da minat amin morapmi do gildatni tagi yomgut

¹ Nak nandan gadat minat saminin Pibi dakon mibili do dayikdisat. Unun minat tagisi kinda, panmuwukbi Senkria kokupmon ekwan unun dakon oman minatni egisak. ² Unun

da miñat aminyo morapmi gat ae nak gat kisi pañpulugagit, ae uñun Amin Tagi dakon miñat kinda, do but dasi abidoni. Uñun añpak da telagi pañmuwukbi dakon añpaksi asak. Ae yo nido wadak wadak asak uñun añpulugoni.

³ Gildatno tagi Prisila gat Akwila gat do yomni. Uñun pi isalno Yesu Kristo dakon pi kaloñi amañ. ⁴ Uñun nak kutnok do añek pali kimakgimal. Do nak gin dima, Amin ñwakñwari Kabi dakon pañmuwukbi morap kisi da uñun bamot do but galak nandañek ya yañ yomañ. ⁵ Gildatno tagi pañmuwukbi uñun bamot da yutnon muwukgañ uñun do yomni.

Gildatno tagi notnosi Epenetus do imni. Uñun da mibiltok Esia Provinskon Kristo do nandañ gadañ ingut.

⁶ Gildatno tagi Maria do imni. Uñun da ji pañpulugok do pi madepsi morapmi agit.

⁷ Gildatno tagi Andronikus gat ae Junias gat do yomni. Uñun bamot nak dakon diwatno, nak gat kisi dam tebanon egipgumañ. Uñun yabekbi kabikon man madepni toñ. Uñun da mibiltok Kristo nandañ gadañ ingumal, añakwal nak don nandañ gadat agim.

⁸ Gildatno tagi Ampliatus do imni. Uñun Amin Tagi dakon amin kinda, do nak but dasi galak tañ imisat.

⁹ Gildatno tagi Ubanus do imni. Uñun pi isalno Kristo dakon pi kaloñi amak. Ae notnosi Stakis kisi do gildatno tagi imni.

¹⁰ Gildatno tagi Apeles do imni. Uñun Kristo yolyol aminsi kinda yañ kawit.

Gildatno tagi Aristobulus da yutnon ekwañ amin do yomni.

¹¹ Gildatno tagi Erodion do imni. Uñun nak dakon diwatno kinda.

Gildatno tagi Nasisus dakon diwatni Amin Tagi da kabikon ekwañ uñun do yomni.

¹² Gildatno tagi Tipina gat ae Tiposa gat do yomni. Uñun miñat bamot Amin Tagi dakon pi madepsi amal.

Gildatno tagi notnosi Pesis do imni. Uñun miñatyo kisi da Amin Tagi dakon pi madepsi agit.

¹³ Gildatno tagi Rupas do imni. Uñun Amin Tagi yol kimokdok. Ae gildatno tagi meñi do kisi imni. Uñun nak dakon meñno kisi egipgut.

¹⁴ Gildatno tagi Asinkritus, ae Pegon, ae Emes, ae Patobas, ae Emas gat, ae nandañ gadat amin diwari uñun gat ekwañ uñun do yomni.

¹⁵ Gildatno tagi Pilologus gat, Julia gat, ae Nerus gat sami gat, ae Olimpas gat ae telagi pañmuwukbi morap uñun gat ekwañ uñun do yomni.

¹⁶ Ji pañmuwukbi diwari do but dasi galak tañ yomañ yañ yolikdo, kisitni iligek si bedoni.

Kristo dakon pañmuwukbi morap da gildatni tagi yipba jikon obisak.

Amin diwari da pañmuwukbi tuwil do pi añ

¹⁷ Not kabi, amin diwari da ji da gen abidawit uñun abiñ yipmañek jikon pidok pidok ae jigiyoyo pañalon añ. Uñun amin do kañ kimotni do tebaisi dayisat. Ji uñun da dubagikon egipni. ¹⁸ Uñun amin Amin Taginin Kristo dakon pi bañ dima añ. Uñun giptim dakon galaktok bañgin yolgañ. Uñun nandañ kokwini mini amin pañgalak aba gen toptopmi do nandañ gadat añ. ¹⁹ Ji Piñkop dakon gen guramik kimokgoñ dakon geni amin kisi da kili nandawit, do nak ji do but galaksi nandisat. Mani nandañ kokwin tagisi añek añpak tagisi bañgin timigek añpak yokwi dakon nandak nandak jikon kinda dima tosak do nandisat. ²⁰ Kili uñunjoñ Piñkop but yawot nimisak uñun da Sunduk kandap gibañninon yipban bamono suligikdisak.

Amin Taginin Yesu dakon nandañ yawotni jikon tosak do bisit asat.

Amin diwari da gildatni tagi Rom amin do yopgwit

²¹ Pi isalno Timoti da gildatni tagi damisak. Ae nak dakon diwatno Lusias, ae Jeson, ae Sosipata ununyo kisi da gildatni tagi daman.

²² Nak Tetius, Pol dakon gen abidanek papia on mandisat. Amin Tagi da manon gildat tagi yan dayisat.

²³⁻²⁴ Gaius da gildatni tagi damisak. Unun da nak gat ae panmuwukbi morap gat kisi yutnikon kilanin tagisi asak.

Erastas unun kokup pap dakon monej kila amini, ae notnin Kwatas da gildatni tagi ji do damamal.

Nin Pinjkop dakon man anj kisi kimotne

²⁵ Pinjkop da nak da Yesu Kristo dakon Gen Bin Tagisi dayisat unun gen nan ji dakon nandan gadatji tagi pan teban asak. Gen Bin Tagisi unun kalipsigwan pasili tan an opgut. ²⁶ Mani abisok Pinjkop da nomansi pan teban asak. Kalipsigwan Pinjkop egip egip teban egisak unun da kombi amin yoyin ban geni mandawit. Nin minat amin morapyo miktimi miktimi ekwan unun da nandan gadan iminek geni guramitni do anek unun gen ban dayaman. ²⁷ Unun Pinjkop kalon gin nandan kokwini tagisi. Yesu Kristo obakon da nin do yo tagisi agit, unun do nandanek nin Pinjkop dakon man toktogisi anj kisi kimotne! Unun asi.

Pol da Korin Amin do Papia 1 Mandagit

But piso gen

Pol da bisapmon Korin unun kokup pap madep kinda Akaia provinskon Grik da miktimon tagit. Pol iyi Yesu Kristo dakon Gen Bin Tagisi mibiltoksi Korin unudon yan tentenagit. Anek panmuwukbi wasok wasoksi panalon agit. (Yabekbi 19.1-17 unudon do koki.) Mani yopman degek kokup nyaknywarikon kin pi agit bisapmon panmuwukbi Korin egipgwit unudon jigi noman tan yomgwit. Aba Pol da nandak nandak yoban jigi unun panmilip ani yan do papia diwari Pol do mandan ingwit. Do Pol iyi Epesas kokupmon egek jigini unun panmilip ani do nandak nandak kilegi yominek papia on mandagit.

Pol da Korin panmuwukbi dakon nandan gadatni yawotni yan do nandaba kik madepsi agit. Ae anpakni tagisi unun tasik tosak do nandaba kik agit. Pol da minjat eyo kili abi da anpak kilegi ani unun do yagit, ae minjat aminyo Telagi Wup yipman degek jigi pawit unun do yosok. Ae Pinkep gawak imim dakon silip anpak tagisikon da ani, ae Telagi Wup da but galak dakon yo mibili mibili panmuwukbi do yomisak unun do yosok. Ae amin kimakbi kimoron da pidokdan unun do kisi yosok.

Unun yo morap da Korin amin jigi yomgut, do Pol da Pinkep dakon galaktok kan nandan yo ani do panpuluganek gen tagisi ban mandan yomgut. Gen kinda mandagit unun kilapmi 13, panmuwukbi da unun do tagisi nandan. Unudon Pol da amin do but dasi galaktan yomyom anpak unun do yosok. Ae yo madepsi kinda Pinkep da minjat aminyo do but galak do yomisak unun butdasi galak tan yomyom anpak unun do yosok.

Yesu yolyol amin gen emat anek iyi dakon man dima pawigini
(Kilapmi 1-4)

¹ Nak Pol Yesu Kristo dakon yabekbini. Pinkep da iyi da galak togon yabekbi pi namgut. Nak gat ae notnin Sostenes gat ² nit da papia on panmuwukbi Korin kokup papmon ekwan ji do mandamak. Yesu Kristo da iyi ji panstelak anek iyi do manjigit. Ji gat ae amin morap kokup morap kisikon Amin Taginin Yesu dakon man anenagek bisit an iman amin kisi manjigit. Unun nin ae ununyo kisi dakon Amin Taginin. ³ Pinkep Datnin gat ae Amin Tagi Yesu Kristo gat da nandan yawok daminek butji panyawot aban yawori tosak do bisit asat.

Pol da Pinkep ya yan iyigit

⁴ Pinkep da Yesu Kristo obakon da nandan yawok daminek yo tagisi an damgut, do bisapmi bisapmi ji do nandaneke Pinkepno ya yansi iyisat. ⁵ Nido Yesu obakon yo tagisi morapmi timikgwit. Panpuluganban gen yogokji unun tagisi, ae nandak nandak morapmi damgut. ⁶ Unun da nak da Kristo dakon mibili dayigim unun ji da nandaneke yol kimakgwit yan nolisak. ⁷ Do ji abisok Amin Taginin Yesu Kristo altan tenterjokdisak unun do jomjom anek Telagi Wup dakon but galak dakon yo do wadak wadak dima an. ⁸ Amin Taginin Yesu Kristo da ji panteban anakwan wigi mibi gildaron wigisak, anakwan Amin Taginin tobil apjak gildaron amin kinda da ji sun kinda awit yan aripmi dima yoni. ⁹ Pinkep da yo morap ak do yagit unun aripmisi akdisak. Pinkep da ji Monji Amin Taginin Yesu Kristo gat egip egipnikon kalonji egipni do yan damgut.

Panmuwukbi wasen kiwit

¹⁰ Not kabi, Amin Taginin Yesu Kristo da manon gen tebaisi dayinek yan yosot, ji pidok pidok yipmanek but kalon ani. But ae nandak nandakyo kalonji gin tarakwa kabi kalonji egipni.

¹¹ Not kabi, Kloi da kabikon amin di da ji da binapmon pidok pidok tarakwan ekwan yan nayiwit. ¹² Nak mibili yanon da yosot, jikon da di da yan yon, "Nak Pol yoldat",

ae diwari da “Nak Apolos yoldat”, ae diwari da “Nak Pita yoldat”, ae diwari da “Nak Kristo yoldat” yan yon. ¹³ Ujun Kristo da wasenki morapmi agit? Bo nak Pol ji do anek tilak kindapmon kimakgim? Bo ji telagi pakbi Pol da manon da sowit? ¹⁴ Nak ji da binapmon Krispus gat Gaius gat bangin telagi pakbi son yomgum. Amin di gat dima son yomgum. Ujun do nak Pinjop ya yan iyisat. ¹⁵ Do amin kinda da “Nak Pol da manon telagi pakbi sogim” yan aripmi dima yogogi. ¹⁶ (Asi, nak amin kabi di gat kisi telagi pakbi son yomgum. Ujun Stepanas da yutnon egipgwit amin ban son yomgum. Ae amin diwari gat son yomgum bo dima, unun nak dima nandisat.) ¹⁷ Kristo da nak amin telagi pakbi son yobej do dima yabekgit. Gen Bin Tagisi yan tenjokej do yabekgit. Ae amin da miktin dakon nandan kokwin tagisikon da gen yon unuden dima yosot. Yan asat yan Kristo dakon tilak kindapni yipbo tapmimi mini di aban.

Kristo unun Pinjop dakon tapmim

¹⁸ Amin pasildan unun da tilak kindap dakon gen unun nandan kokwini tagi dima amin dakon gen kinda yan yon. Mani minat aminyo nin Pinjop da yokwikon ban timikgit amin nin da tilak kindap unun Pinjop dakon tapmim yanji nandaman. ¹⁹ Pinjop da papiakon yan mandabi:

“Nak da nandan kokwini kilegisi tan yoman amin dakon nandan kokwini kilegi pantasik akdisat.

Ae nandak nandakni ton amin dakon nandak nandakni wiririkgo pasil mudokdan.”

²⁰ Do nin abisok on miktin dakon nandan kokwini tagisi amin dakon nandan kokwini tagisi do niansi yonej? Ae Moses dakon gen teban dakon mibili nandak nandak amin do niansi yonej? Ae on miktin dakon gen yogok amin tagisi do niansi yonej? Pinjop da on miktin dakon nandan kokwin tagisi morap panjupbal aban nandan kokwini tagi dima amin dakon gen gin an mudawit. ²¹ Nido Pinjop nandan kokwini tagisikon da amin da iyi da nandak nandagon da Pinjop nandan imni do dima galak tagit. Nin da tilak kindap do yan tenjenganapno amin da unun do nandan kokwini tagi dima amin dakon gen yan yon, mani amin da unun gen nandanej nandan gadan iminakwa Pinjop da unun kosiron da yokwikon ban timit do nandagit. ²² Juda amin wasok tapmimi ton pindagek gen unun bami yan nandan. Anakwa Amin Iwakwari Kabi da nandan kokwin tagisi pindat do nandan.

²³ Mani nin Kristo tilak kindapmon anakba kimakgit dakon geni dayin tenjoman. Anapno Juda amin da gen unun do nin da dima galak tanek abidogi gen kinda nan yan yan nandan. Ae Amin Iwakwari Kabi da gen unun do nandan kokwini tagi dima amin dakon gen kinda yan nandan. ²⁴ Mani Pinjop da yan ilikgit minat aminyo Amin Iwakwari Kabi bo ae Juda amin nin, nin nandaman, Kristo unun Pinjop dakon tapmim ae nandan kokwini tagisi. ²⁵ Miktin amin da Pinjop dakon nandak nandakni diwari unun tagi dima yan nandan. Mani unun nandak nandak da amin dakon nandan kokwini tagisi yapman mudosok. Ae Pinjop dakon anpak diwari da Pinjop unun tapmimni mini yan nolisak yan nandan. Mani unun anpakni unun tapmimni madepsi, amin dakon tapmim yapman mudosok.

²⁶ Not kabi, Pinjop da yan daban Yesu yolyol amin dagawit bisap do nandani. Jikon da morapmi miktin amin da dabilon nandan kokwini tagisi mini da egipgwit. Ae jikon morapmi tapmimji mini da egipgwit. Ae jikon da morapmi amin man bini ton da kabikon nani dima. ²⁷ Mani Pinjop da amin manjigit unun miktin amin da dabilon nandan kokwini tagi dima amin yan pindakgwit amin ban manjigit. Yan anek miktin dakon nandan kokwini tagi amin panmayak agit. Ae Pinjop da amin manjigit unun miktin amin da dabilon tapmimni mini yan pindakgwit unun ban manjigit. Yan anek miktin dakon amin tapmimni ton panmayak agit. ²⁸ Pinjop amin timit do on miktimon mani mini ae amin diwari da pindakba yo isalisi an unun ban timikgit. Nido amin man madepni

tonj gat ae tapmimni tonj gat pabiŋ yopban yo isali ani do nandagit. ²⁹ Piŋkop da dabilon amin kinda da iyi dakon man aripmi dima awigisak yaŋ do yaŋ agit.

³⁰ Piŋkop da iyi ji Yesu Kristo gat depgut da ekwan. Aŋek Kristo yipgut da nin dakon nandan kokwin tagisi dakon mibilisi egi nimisak. Ae Kristo obakon Piŋkop da nin paŋmilip aban miŋat aminyo kilegisi ae telagisi amaŋ. Ae Kristo da pi agit dogin aŋek Piŋkop da nin yumaŋ nagit, do yokwi da saŋbeŋek kilanin dima asak. ³¹ Piŋkop da nin do yaŋsi agit, do Piŋkop gen papiia da yosok uŋun da aripmon aneŋ. Yaŋ yosok: “Amin kinda yo kinda do yo madepsi yaŋ nandak do kaŋ, Amin Tagi dogin yo madepsi yaŋ nandan imdo.”

2

Pol da Korin amin dakon nandan gadat do yagit

¹ Not kabi, nak jikon obineŋek Piŋkop dakon geni pasili dayiŋ tenŋenagim bisapmon, nandan kokwini tagisi amin da gen madep mibili mibili yoŋ uŋudeŋ dima yagim. ² Nido ji gat egipgumaŋ bisapmon yo ŋwakiŋwari di do nandak nandak dimasi agim. Yesu Kristo, ae tilak kindapmon kimot agit uŋun dogin nandagit. ³ Nak ji gat egipgumaŋ bisapmon tapmimno mini. Nak pasalek madepsi nimnimikgim. ⁴ Nak gen yagim gat ae Gen Bin Tagisi yaŋ tenŋenagim uŋun nandan kokwini tagisi amin da yoŋ uŋudeŋ nandak nandak madepno da ji dakon nandak nandak kulabik tagi asak yaŋon da dima yagim. Uŋun dimasi. Nak Telagi Wup dakon tapmim naŋ ji doligim. ⁵ Yaŋ agim nido ji da amin dakon nandan kokwini tagisi do nandan gadani do dima galak tagim. Piŋkop dakon tapmim do nandan gadan imni do nandagit.

Telagi Wup da nandan kokwin tagisi nimisak

⁶ Mani Piŋkop dakon aŋpagon kili tagaŋ teban tawit aminon nandan kokwin tagisi uŋudon yaŋ tenŋenomaŋ. Uŋun nandan kokwin tagisi uŋun miktim amin dakon nandan kokwin tagisi yombem dima. Ae on miktim dakon kila amin si pasildaŋ uŋun dakon nandan kokwin tagisi yombem dima. ⁷ Nin Piŋkop dakon nandan kokwini tagisi baŋ yaŋ tenŋenok amaŋ. Piŋkop yo morap dima wasagit bisapmon nandan kokwini tagisikon da Kwen Kokup iyi gat tilimnikon egipneŋ do kosit kili yipgut. Mani uŋun kosit dakon geni pasili tagit. ⁸ Aŋakwan on miktim dakon kila amin kinda da dima nandan pisagit. Nandan pisawit tam, Kwen Kokup Amin Taginin tilimni tagisi uŋun tilak kindapmon aripmi dima aŋakbam. ⁹ Mani, Piŋkop da papiakon gen uŋun do yaŋ yosok:

“Yo kalip dabil da dima pindakgwit,

ae miragon da dima nandawit,

ae nandak nandagon dima noman taŋbi,

uŋun Piŋkop but dasi galak taŋ imaŋ amin do paŋnoman agit.”

¹⁰ Uŋun dakon geni pasili tawit, mani iyi dakon Wupni da nin do paŋalon aŋ nimgut. Telagi Wup da yo morap kisi pakyaŋsi pindak mudosok, ae Piŋkop dakon nandak nandakni pasili kisi pindakdak. ¹¹ Amin kinda da amin notni dakon nandak nandak aripmi dima pindatjak. Amin uŋun dakon wupni butnigwan yikdak uŋun dagan pindakdak. Yaŋgin, amin kinda da Piŋkop dakon nandak nandak aripmi dima pindatjak. Piŋkop iyi dakon Wupni da iyi gin kaŋ nandan yo asak. ¹² Nin on miktim dakon nandak nandak baŋ dima timikgimaŋ. Nin Piŋkop da butgalak do yo morap nimisak uŋun nandan pisoner do Wup Piŋkopmon da apgut uŋun naŋ abidagimaŋ. ¹³ Nin uŋun but galak dakon yo do yaŋ tenŋenok amaŋ. Mani genin amin nandan kokwini tagisikon da dima yomaŋ, Telagi Wup da iyi niyiŋ dekban uŋun baŋ yomaŋ. Telagi Wupni tonj amin do Telagi Wup dakon gen yoyiŋ tenŋenomaŋ. ¹⁴ Mani Telagi Wupni mini amin Piŋkop dakon Wupni da yo nimisak uŋun do nandan kokwini tagi dima amin dakon gen yaŋ nandan, ae aripmi dima nandan pisoni, nido Telagi Wupni tonj amin dagan uŋun yo kokwinigek pakyaŋsi pindak nandan yo aŋ. ¹⁵ Telagi Wupni tonj amin da yo morap kisi kokwinik

pindakgar. Mani amin diwari da Telagi Wupni tonj amin dakon anpak kokwin aripmi dima ani. ¹⁶ Piŋkop da papiakon gen yarj tosok:

“Namin da Amin Tagi dakon nandak nandak pindak nandanjo asak do Amin Tagi tagi iyinjetjak?”

Mani Kristo dakon nandak nandak ninon tosok.

3

Paŋmuwukbi dakon pi amin unun Piŋkop dakon pi amini

¹ Not kabi, nak kalip ji gat egipgumarj bisapmon gen dayigim unun Telagi Wup yolgarj amin yoyisat unun da aripmon dima dayigim. Amin but kalip anpak anakwa yoyisat unun da tilagon dayigim. Unun bisapmon ji Kristo da anpagon amin monij da tilagon egipgwit. ² Nak mum dabo nawit. Jap tebai banj dima dangum, nido ji jap tebai timit do dima tagap tawit. Abisok yo kisi jap tebai timit do dima tagap tonj, ³ nido ji but kalip dakon anpak sigin yolgarj. Asi, notji do nandaba yokwi tok anek gen emat agak unun jikon sigin tosok. Ji unun anpak an unun but kalip dakon anpak banj an. Ji on miktim dakon anpak gin an. ⁴ Kinda da yarj yosok, “Nak Pol yoldat” ae kinda da “Nak Apolos yoldat” yarj yosok. Unun anpak anek miktim amin da yarj ekwarj.

⁵ Ji pakyansi nandani. Apolos unun namin? Ae nak Pol unun namin? Nit pi amin gin. Amin Tagi da nit do pi njwaknjwat njwaknjwat nimgut. Aban nit pi unun ando ji Kristo nandaj gadarj imgwit. ⁶ Nak jap yet kwaokgim. Anpabo Apolos da pakbi yomgut. Mani Piŋkop da jap bami paŋalon agit. ⁷ Do jap yet kwaokgit amin mani mini, ae pakbi yomgut amin kisi mani mini. Piŋkop da iyi jap bami paŋalon asak, do unun kalongin mani tonj. ⁸ Jap yet kwaokdak amin gat ae pakbi yomisak amin gat unun kisi bamot Piŋkop dakon pi nanjin amal. Do kisi bamot pi agimal da aripmon tomni timik timik akdamal. ⁹ Nit Piŋkop gat pi kalonji amarj. Ae ji Piŋkop dakon pigagani. Ji Piŋkop dakon yutni.

Paŋmuwukbi dakon pi amin unun kisit kilda yombem

¹⁰ Piŋkop da nandaj yawotni do anek nak kisit kilda nandak nandakni tagisi yombem kinda narj manjigit. Aban yut ak do gwak magim. Anpabo amin diwari da yut unun gwak magimon witjarj. Mani minjat aminyo morap kalonj kalonj yut unun an unun pakyansi karj kimagek witjini. ¹¹ Amin kinda da gwak njwaknjwari kinda dimasi mosak. Yesu Kristo kalonj narj gin Piŋkop da gwak teban kili magit. ¹² Amin da unun gwak da kwenon yut witjini bisapmon diwari da gol banj akdarj, ae diwari da silwa banj, ae diwari da tip tomni wukwisi banj, ae diwari da kindap banj, ae diwari da gurik banj, ae diwari da wit dakon obi banj akdarj. ¹³ Don Piŋkop da minjat aminyo gen pikon yop do bisap yipguron amin da pi morap awit dakon mibili tenjenokdisak. Unun bisap kindap da yarj noman tanej amin morap kalonj kalonj pi tagi awit bo dima yarj do ankilik kokdisak. ¹⁴ Amin kinda unun gwak kwenon yut agit, unun dima sosak karj, pi amin unun tomni tagisi timitdisak. ¹⁵ Mani pi amin kinda dakon yut wagil sorj mudosak karj, unun amin pi agit dakon tomni pasil imdisak. Pi amin iyi yokwi da kisiron da pulugarj kikdisak, mani unun amin kindapmon narj abidomanj yombem da egipjak.

Ji Piŋkop dakon yut

¹⁶ Ji Piŋkop dakon telagi yutni, ae Piŋkop dakon Wupni jikon egisak. Unun dima nandaj, ma? ¹⁷ Amin kinda Piŋkop dakon telagi yut antasik asak karj, Piŋkop da unun amin antasik akdisak. Nido, Piŋkop dakon telagi yut unun telagisi. Telagi yut unun ji.

Nin amin dakon man dima pawiginerj

¹⁸ Ji disa banj di paŋkewalbam. Amin kinda ji da binapmon miktim dakon yo morap kisi nandaj mudosot yarj nandanej “Nak nandaj kokwino tagisi” yarj yosak karj, unun amin on miktim dakon nandaj kokwini tagisi unun si yopmanek nandaj kokwini tagisi

amin tagi dagosak. ¹⁹ Nido, on miſtim dakon nandan kokwin tagisi morap unun Pinſkop da pindakban nandan kokwin tagi dima an. Pinſkop da papiakon unun do yan yosok: "Amin iyi do nak nandan kokwino tagisi yan nandan amin unun Pinſkop da iyi pat yopmanſanon yopban yokwalba timikdak."

²⁰ Ae Pinſkop dakon papia da yan yo kisi yosok:

"Pinſkop da nandan kokwini tagisi amin dakon nandak nandakni kisi pindak mudosok.

Ae yo morap ak do nandan unun aripmi dima aba noman tokdan yan nandisak."

²¹ Do ji amin dakon man paukwan unun yipman mudoni. Yo morap ji dakon. ²² Pol, bo Apolos, bo Pita, bo on miſtim, bo egip egip, bo kimot, bo yo morap abisok toſ, bo yo don noman tokdan, unun yo morap ji dakon. ²³ Ae ji Kristo dakon, ae Kristo unun Pinſkop dakon.

4

Amin Tagi da iyi pi amin kokwin asak

¹ Ji da nin do Kristo dakon pi amini yan nandan nimni, ae Pinſkop dakon geni pasili kilani tagisi anek yan tenſerjok dakon pi ninon tosok yan nandan nimni. ² Ae yanſi nandani, amin kinda madepni dakon pi asak, unun amin madepni dakon gen kakgimansi guramitjak. ³ Do ji nak dakon anpak kokwin ani, bo amin da gen pikon nak dakon anpak kokwin ak do nandan kan, nak unun do nandaba kikjok kinda dima asat. Nak nagayo kisi anpakno kokwin dima asat. ⁴ Asi, nak naga butnokon yo kinda dima tosok yan nandisat. Mani nak naga do amin kilegi yan aripmi dima yokeſ. Nak dakon anpak kokwin ak do Amin Tagi daſin asak. ⁵ Gen pi bisap dima abik, do amin diwari dakon anpak kokwin dima ani. Ji Amin Tagi apjak bisap do jomjom ani. Unun da yo morap pilin tukgwan pasili toſ unun timik tenſerjikon yopdisak. Anek amin morap dakon nandak nandak pasili toſ unun noman paſalon akdisak. Unun bisapmon Pinſkop da amin morap kalon kalon pi tagi awit unun do mani pawigikdisak.

Korin amin da iyi dakon mani pawigiwit

⁶ Not kabi, nak ji dakon nandak nandak paſpulugok do anek Apolos gat nit do gen on dayisat. Ji nit do nandanek anpak kilegi Pinſkop gen papia da yosok unun gin yolni. Yan anek pibit tidok anek amin kinda awigek ae kinda dima abin yipni. ⁷ Not, gak amin diwari yapmanſdal yan nandisak, ma? Gak Pinſkopmon yo tagisi kinda dima abidagil, ma? Asi, gak Pinſkopmon yo morap timikgil, mani yo morap unun gaga paſalon agil da yan gaga dakon man nido awigisak?

⁸ Yo si galak toſ unun aripninon tugaſ yan nandan, ma? Ji yo ireſ amin kili dagaſ mudan da tagisi ekwamaſ yan nandan, ma? Ae nin nwapmanek kila amin madep dagaſ yan nandan, ma? O bupmiſi. Nin ji da kila amin madep bamisi ekwa ninyo kisi ji gat kila amin madep gin egip do nandamaſ. ⁹ Mani Pinſkop da yabekbi nin ban mibi amin nipgut yan nandisak. Nin gen pikon nipmanek miſat amin morap da dabilon ae anelo da dabilon kimotneſ do yan dagok an nibi yombem da ekwamaſ. ¹⁰ Nin Kristo man madep im do nandan kokwini tagi dima amin yombem da ekwamaſ, mani ji Kristokon gadawit do nandan kokwini tagisi amin ekwan, ma? Nin tapmimnin mini anakwa ji da unun tapmimji toſ, ma? Nin manin mini anakwa ji da unun man madepji toſ, ma? ¹¹ Kalip da wiſ abisok ekwamaſon nin jap do amaſ, ae pakbi do amaſ, ae imal garaſiſi ban pamaſ, ae amin da nindapmanſan, ae nin da tagi egipneſ kokup mini. ¹² Nin kisitnin da pi madepsi amaſ. Nin da jobit paneſ do yoſ, mani Pinſkop da yo tagi anyomjak do bisit iyamaſ. Nin do yo yokwiſi an niminjakwa yaworiſi egek jigi unun guramikgamaſ. ¹³ Gen gireſ niyibaſ gen tagisi ban yoyamaſ. Miſat aminyo da dabilon nin sibiſ sibiſ inaniſi amin da maba kwan unun yombem. Yan daſin egapno wik da wiſak.

Pol da Korin amin iyi dakon anpak yolni do nandisak

¹⁴ Nak ji mayagi dam do gen on dima mandisat. Ji monji gwayono but dasi galak tar damisat, do nawa gen on dayisat. ¹⁵ Jikon amin morapmisi da Kristokon tagisi egipni do oman ar damanjek kilasi tagi ani, mani datji morapmi dima. Gen Bin Tagisi dayinj tentyagim bisapmon Yesu Kristokon datji dagagim. ¹⁶ Yanjo, nak dakon anpak pakyansi yolni. ¹⁷ Ujun dogin anek Timoti yabekgo jikon opgut. Ujun nak dakon monjino but dasi galaktar imisat. Ujun Amin Tagi dakon pi kilani tagisi asak. Ujun da ji pantagap aban nak da Kristo gat gadar kimagek kokupmi kokupmi panmuwukbi morap anpak yolni do yoyinj dekgim unun do ae nandaba pisoni do dayisak.

¹⁸ Jikon amin diwari nak dima opdisat yar nandanjek kwen wigik ar. ¹⁹ Mani nak Amin Tagi da galak tosagon jikon tepmisi opdisat. Opber bisapmon kwen wigik ar amin dakon gen nandak do anek dima opdisat. Ni tapmim da tar yomisak unun pindak nandanyo ak do opdisat. ²⁰ Nido, Pinjop dakon Amin Kila Agakni unun gen gin yogok dakon yo dima. Ujun tapmim dakon yo. ²¹ Do nibar aber do nandar? Si baljanek panjilek ak do opber do nandar? Bo but dasi galaktar damanjek anpak yaworisi ar daber do nandar?

Yesu yolyol amin anpak yokwi bikbiknikon ton unun panmilip ar mudoni
(Kilapmi 5-6)

5

Korin panmuwukbikon yumabi anpak tosok

¹ Jikon yumabi anpak njwaknjwari kinda tosok dakon geni nandagim. Ujun anpak Pinjop dima nandar iman amin da dima ar. Ujun amin kinda da menji kimagakwan datni da minjat kalik pagit unun gat pokgomal. ² Anjakwan ji disi do yo madep yar nandanjek amin diwari yapmar mudomar yar nandar, ma? Ji bupmi nandanjek kunam tatni. Yokwi agit amin unun yolba kinjakwan ji da bikbigon sarberjek dima egipjak.

³ Asi, nak ji da dubagikon egisat, mani butnokon da ji gat egisat. Anek nak naga unun dakon anpak kili kokwinikim. ⁴ Yar do anek yar yosot, Amin Taginin Yesu da manon muwut muwut kinda abidoni. Anakwa Yesu Amin Taginin dakon tapmim jikon tosok, ae nak butnokon da ji gat egipber. ⁵ Anek unun amin Sunduk da kision yipba giptimni antasik asak. Yar aba Amin Tagi dakon bisap madepmon Pinjop da unun amin dakon wupni yokwikon nar tagi abidosak.

Anpak yokwi ar amin yol mudoni

⁶ Ji disi dakon man paukwan, unun anpak tagi dima. Yis kalonjok di da bret kisi panpap ar, ji unun dima nandar, ma? ⁷ Do ji yis kalipmi wiririkba kin mudoni, anakwa bret kalugi yisni mini da yar egipni. Nak nandisat, ji bret yisni mini yombem da ekwan, nido Kristo nar Yapyar Bilak do Sipsip mukwa sosor unuder nin dakon diwarinin mudoni do kili sorbi. ⁸ Do kisik kisik anek bisap madep dakon jap noknok anar. Mani bret kalipmi yisni ton bar dima noner, nin bret kalugi bar noner. Bret kalipmi unun anpak yokwi morap dakon tilak asak, anakwan bret kalugi unun but kilegisi ae gen bamisi dakon tilak asak.

⁹ Nak papia mandar dangum bisapmon yar yagim, "Ji yumabi anpak ar amin gat kisi dima egipni." ¹⁰ Miktim amin morap yumabi ar, bo ae amin dakon yo do pindak galaktok anek kabo non, bo ae kokup kidat gawak yomar amin si yopmar dek mudoni yanon da dima yagim. Ji unuden amin yopmandet do nandar kar, on miktim wagil yipmandetni. ¹¹ Mani gen mandagim dakon mibili unun yar: Amin kinda Kristo dakon man panjek yumabi anpak asak, bo amin dakon yo do pindak galaktok asak, bo kokup kidat gawak yomisak, bo amin do yanba yokwi tok asak, bo pakbi teban narjek but upbal asak, bo amin dakon yo kabo timikdak kar, ji unun amin gat kalonji dima egipni. Ae unun gat jap pakbiyo kalonji dima ani. ¹² Nak panmuwukbi da wanga ekwan amin dakon anpakni kokwin ak do pi dima asat. Mani panmuwukbi kokwin agak dakon pi ji da agagisi.

¹³ Paŋmuwukbi da waŋga akgaŋ amin Piŋkop da iyi kokwin akdisak. Mani Piŋkop gen papia da yaŋ yosok:

“Amin yokwi yolba ji da bikbiŋon dimasi egipjak.”

6

Paŋmuwukbi notji gen pikon dima yopni

¹ Jikon amin kinda amin kinda gat gen toŋ bisapmon nido paŋmuwukbi dakon pi amin si yapmaŋek Piŋkop dima nandaŋ imaŋ kabi dakon pi aminon kwaŋ? Uŋuden ak do pasol pasolji mini, ma? ² Piŋkop dakon miŋat aminyo nin da miktimon miŋat amin morapyo dakon aŋpakni kokwin akdamaŋ, ji uŋun dima nandaŋ, ma? Ae nin da kokwin yaŋ akdamaŋ kaŋ, ji gen moniŋisok binapjikon noman toŋ disi kokwin aripmi dima ani, ma? ³ Nin aŋeloyo kisi dakon aŋpak kokwin akdamaŋ, ji uŋun dima nandaŋ, ma? Nin da kokwin yaŋ akdamaŋ, do on miktim dakon yo morap kokwin aripmi tagi aneŋ. ⁴ Yaŋdo, jikon jigi noman toŋ bisapmon paŋmuwukbikon dima saŋbeŋbi ae paŋmuwukbi da dabilon mani mini aminon jigisi uŋudon nido paŋkwaŋ? ⁵ Gen on ji paŋmayak ak do dayisat. Paŋmuwukbi jikon amin bamorikon geni toŋ bisapmon amin kinda nandaŋ kokwini tagisi aŋek paŋmilip asak dakon amin kinda dima egisak, ma? ⁶ Mani ji da notji nandaŋ gadat dima aŋ amin da dabilon paŋki gen yaŋ yomaŋ. Uŋun tagi dima!

⁷ Ji gen pikon kwaŋ uŋun da ji Kristo tagi dima yolgaŋ yaŋ nolisak. Ji yum pindagakwa yokwi aŋdamni kaŋ tagi. Ae yum pindagakwa yo kabisi timitni kaŋ tagi. ⁸ Mani yaŋ dima aŋ. Ji disi paŋmuwukbi notji baŋ paŋkewalek yokwi aŋyomaŋ.

⁹ Yokwi aŋ amin uŋun Piŋkop da Amin Kila Asak da kagagwan dima pigikdaŋ, uŋun dima nandaŋ, ma? Ji disi baŋ di paŋkewalbam. Amin yumabi aŋpak mibili mibili aŋ, ae kokup kidat do gawat gawat aŋ, ae wili da wili notni gat yumabi aŋpak mibili mibili aŋ, ¹⁰ ae kabo noŋ amin, ae yo morapmi timit do but kindap paŋ amin, ae pakbi teban naŋek but upbal aŋ amin, ae amin do yaŋba yokwi tok aŋ amin, ae topmon da amin dakon yo timikgaŋ amin, uŋuden amin Piŋkop da Amin Kila Asak da kagagwan dima pigikdaŋ. ¹¹ Ji kabikon diwari kalip uŋuden amin egipgwit. Mani Piŋkop da sugaŋ paŋmilip aban iyi dakon miŋat amin kabi dagawit. Amin Tagi Yesu Kristo da manon, ae Piŋkop dakon Wup da tapmimon Piŋkop da ji paŋmilip aban iyi da dabilon miŋat aminyo kilegisi awit.

Giptimnin uŋun Telagi Wup dakon yutni

¹² Amin diwari da yaŋ yoŋ, “Yo morap tagi agagi.” Gen uŋun bami, mani yo diwari da amin tagi dima paŋpulugogi. Yo morap tagi agagi, mani yo kinda dakon oman amini dima egipbeŋ. ¹³ Ae amin diwari da yaŋ yoŋ, “Jap uŋun kwasop dakon, ae kwasop uŋun jap dakon tamo.” Gen uŋun bami, mani Piŋkop da kisi bamot yaŋban pasildamal. Giptimnin uŋun yumabi aneŋ do dima tosok, uŋun Piŋkop dakon pi aneŋ do tosok. Aŋakwan Piŋkop uŋun giptimnin kila asak. ¹⁴ Piŋkop da Amin Tagi kimoron naŋ aban pidagit, ae iyi da tapmimon nin dakon giptimnin paban pidokdaŋ. ¹⁵ Giptimji uŋun Kristo dakon giptim diwatni uŋun dima nandaŋ, ma? Do nak Kristo dakon giptim diwatni kosit miŋaron saŋbekeŋ kaŋ uŋun tagi, ma? Uŋun dimasi! ¹⁶ Amin kinda kosit miŋaron saŋbesak uŋun gat giptim kalon amal, ji uŋun dima nandaŋ, ma? Piŋkop gen papia da uŋun do yaŋ yosok:

“Bamori da giptim kalon anjil.”

¹⁷ Mani amin kinda Amin Tagikon saŋbesak kaŋ, wupmon bamori da kaloni amal. ¹⁸ Ji yumabi aŋpak yipmaŋek pasal kiŋ mudoni. Yokwi diwari amin da aŋ uŋun giptim da waŋga aŋ, mani yumabi aŋpak asak amin iyi dakon giptim naŋ aŋupbal asak. ¹⁹ Giptimji uŋun Telagi Wup dakon telagi yut madepni, ji uŋun dima nandaŋ, ma? Piŋkop Wupni kili

damgut, unun ji da butgwan egisak. Gak gaga dogin dima egisal. ²⁰ Piŋkop da ji yuman nagit, do yo morap giptim da ani unun Piŋkop man madep im do ani.

Pol da miŋat eyo do yaŋi

(Kilapmi 7)

7

¹ Ji da papiakon gen mandan namgwit unun dakon kobogi abisok mandan dabeŋ. Amin kinda miŋat dima pasak kan unun tagi. ² Mani yumabi anpak madepsi tosok, do wili ji kalon kalon miŋatni ton da egipni, ae miŋat kalon kalon ji esi ton da egipni kan tagisi. ³ Wili giptimni dima kutnosak, ae yan gin miŋat giptimni dima kutnosak. ⁴ Miŋat dakon giptim tim unun iyi dakon dima, unun eni dakon. Ae wili dakon giptim tim unun iyi dakon dima, unun miŋatni dakon. ⁵ Do kinda da giptim timni dima ankutnosak. Jil bisap pisipmi dima pagek bisit pi ak do but kalon amal kan unun tagi. Mani don giptimjil ae panmuwutjil. Giptimjil dakon galaktok kilani tagi dima abal Sunduk da di pankewalban. ⁶ Nak gen on ji panpulugok dogin yosot. Unun da gen teban kinda dima asak. ⁷ Amin morap da nak yombem miŋat eyo dima anek egipni kan tagi. Mani Piŋkop da but galak dakon yo mibili mibili amin do yomisak. Kinda miŋat eyo asak do imisak, ae kinda isal egipjak do imisak.

⁸ Miŋat eyoni mini amin gat, ae sakwabat gat do yan yosot. Ji nak yombem isal egipni kan unun tagi. ⁹ Mani giptim dakon galaktok kilani aripmi dima ani kan, miŋat eyo agagisi. Miŋat eyo dima anek yumabi di abam.

¹⁰ Miŋat eyo kili abi do gen teban on damisat. Unun nak dakon gen teban dima, unun Amin Tagi dakon gen teban. Unun yan: miŋat da eni dima yipmandetjak. ¹¹ Mani eni yipmandetjak kan isal egipjak, bo tobil kwan eni gat but kalon anjil. Ae eni miŋatni dima kwinitjak.

¹² Ae amin diwari do yan yosot. Gen on Amin Tagi dakon dima, naga yan yosot. Kristo yolyol amin not kinda miŋatni nandan gadat dima asak, mani eni gat egip do nandisak kan, miŋatni dima kwinitjak. ¹³ Ae Kristo yolyol miŋat kinda eni nandan gadat dima asak, mani miŋatni gat egip do nandisak kan, eni dima yipmandetjak. ¹⁴ Nido eni nandan gadat dima asak mani miŋatni do anek eni unun telagi. Ae miŋatni nandan gadat dima asak mani eni do anek miŋatni unun telagi. Yan dima tam miŋat monjiyosi unun telagi dima. Mani abisok unun telagi. ¹⁵ Mani miŋat bo wili kinda nandan gadat dima anek wasen kik do nandisak kan, yan tagi anjil. Nandan gadat asak amin nandan gadat dima asak amin gat sigin egipjil dakon gen teban kinda dima tosok. Nido Piŋkop da nin notnin gat but yaworon da egipneŋ do nandisak. ¹⁶ Miŋat ji esi yokwikon ban timitdan bo dima, ji unun dima nandan. Ae wili ji miŋatji yokwikon ban timitdan bo dima, jiyo kisi unun dima nandan.

Piŋkop da nian egipneŋ do tilak agit unun da aripmon gin egipneŋ

¹⁷ Nin kalon kalon Piŋkop da nian egipneŋ do tilak agit unun da aripmon egipneŋ. Piŋkop da wasok wasok yan nimgut bisapmon nian egipguman unun da aripmon gin egipneŋ. Nak panmuwukbi morap do gen teban on yipmandat. ¹⁸ Wili kinda giptimni mandabi da don Piŋkop da yan ilikgit kan, dima mandabi yan koni dakon pi dima asak. Ae wili kinda giptimni dima mandabi da don Piŋkop da yan ilikgit kan, giptimni dima mandisak. ¹⁹ Nido giptim mandabi bo dima mandabi unun yo isali. Yo madep unun Piŋkop dakon gen teban guramitneŋ. ²⁰ Piŋkop da yan nimgut bisapmon nian egipguman unun da aripmon gin egipneŋ. ²¹ Oman amin egaki yan gamgut kan, nandaba kik dima aki. Mani pulugan kiki dakon kosit pisan gaban kan, unun nan yolgi. ²² Nido amin kinda oman amin egakwan Amin Tagi da yan ilikgit kan, unun amin Amin Tagi da dabilon puluganbi da egisak. Ae yan gin amin kinda puluganbi da egakwan Amin Tagi

da yaŋ ilikgit kaŋ, uŋun abisok Kristo dakon oman amini egisak. ²³ Piŋkop da ji yumaŋ naŋ depgut, do ji Piŋkop dakon galaktok yipmaŋek amin dakon galaktok yoldo nandak nandak dima ani. ²⁴ Not kabi, Piŋkop da yaŋ ilikgit bisapmon niaŋ egipgwit uŋun da aripmon Piŋkop gat egipni.

Pol da miŋat eyo dima awit amin do gen yipgut

²⁵ Nak miŋat eyo dima awit amin do Amin Tagi dakon gen teban kinda tosok do dima dayikdisat. Mani naga dakon nandak nandak baŋ yokdisat, nido Amin Tagi da bupmi nandaŋ namineŋek aŋtagap aban gen bami yogok amin dagagam. ²⁶ On bisapmon jigi morapmi noman toŋ, do ji niaŋ ekwaŋ yaŋ giŋ egipni kaŋ tagi. ²⁷ Gak miŋat pagil kaŋ, uŋun kwiniŋ do kosit wisik dima aki. Ae miŋat dima pagil kaŋ, miŋat pak do dima nandaki. ²⁸ Mani miŋat kinda paki kaŋ, uŋun yokwi dima asal. Ae miŋatjok kinda amin kinda pasak kaŋ, uŋun yokwi dima asak. Mani miŋat aminyo miŋat eyo aŋ uŋun egip egipnikon jigi morapmi pakdaŋ. Jigi uŋun pani do dima galak tosot.

²⁹ Not kabi, yaŋ do nandaŋek yosot. Bisap kili kwaŋ tosok, do miŋatni toŋ amin uŋun miŋatni mini yombem da egek Yesu yol kimagek egipni. ³⁰ Ae kunam yaŋ tidaneŋek takgaŋ amin uŋun kunam dima takgaŋ yombem da egipni. Ae kisik kisik aŋ amin kisik kisik dima aŋ yombem da egipni. Ae yo yumaŋ nok aŋ amin yoni mini yombem da egipni. ³¹ Ae on miktim dakon yo timigeŋek pi aŋ amin uŋun yo morap pindakba egip egipnikon yo madep dima ani. Nido bisap dubak dima on miktim gat yo morapni gat pasildaŋ.

³² Ji on miktim dakon yo do nandaba kik ani do dima nandisat. Miŋat dima pagit amin uŋun Amin Tagi dakon pi dogin nandisak, ae Piŋkop dakon galaktok yol do nandisak. ³³ Mani miŋat pagit amin on miktim dakon yo do nandaba kik asak, ae miŋatni dakon galaktok yol do nandisak, ³⁴ do nandak nandakni bamori kisi tomal. Ae miŋatjok ae sakwabat ae miŋat eni da kwiniŋki uŋun Amin Tagi dakon pi do nandaŋ. Uŋun wupni ae giptimni Piŋkop do paregeŋek telagi egip do nandaŋ. Mani miŋat amin pagit on miktim dakon yo do nandaba kik asak, ae eni dakon galaktok yol do nandisak. ³⁵ Ji paŋpulugoko tagisi egipni do gen on yosot. Yaŋsop aŋdam do dima yosot. Ji da aŋpak kilegi aŋek yo diwari yopmaŋek bisapmi bisapmi Amin Tagi dakon pi dogin nandani do nandisat.

³⁶ Amin kinda miŋatjok kinda pasak do manjiŋ imgwit uŋun dima paŋek bisap dubak egek uŋun do aŋpak tagi dima asat yaŋ nandisak, bo ae uŋun miŋatjok pakdosi nandisak, bo ae giptim dakon galaktok kila aripmi dima agi yaŋ nandisak kaŋ, iyi dakon galaktok yolek miŋat uŋun tagi pasak. Uŋun da yokwi dima asak. ³⁷ Mani amin kinda miŋatjok kinda pasak do manjiŋ imgwit uŋun butnikon da dima pakeŋ yaŋsi nandisak, ae amin da pasak dosi dima iyaŋ, ae iyi dakon giptim dakon galaktok kila tagi aber yaŋ nandisak kaŋ, miŋat uŋun dima pasak. Uŋun da tagi asak. ³⁸ Do amin uŋun miŋatjok uŋun pasak kaŋ, uŋun aŋpak tagi asak. Mani dima pasak kaŋ, uŋun da wagil tagisi asak.

³⁹ Miŋat kinda eni sigin egakwan miŋat uŋun eni tagi dima yipmaŋ deri. Mani eni kimotjak kaŋ, galaktokni yolek amin kaluk tagi pasak. Mani Amin Tagi nandaŋ gadaŋ imjak amin kinda naŋ pasak. ⁴⁰ Mani naga yaŋ nandisat, amin dima pasak kaŋ, kisik kisik egipdisak. Piŋkop dakon Wup da nakyo kisi aŋtagap aban gen on yosot yaŋsi nandisat.

8

Bit kilapyo kokup kidat do parekbi dakon gen

¹ Nak abisok bit kilapyo kokup kidat do parekbi uŋun dakon geni yokdisat. Nin kisi morap nandak nandaknin toŋ, yaŋ nandamaŋ. Nandak nandak uŋun da kwen wigik aŋpak paŋalon asak, mani but dasi galak taŋ yomyom aŋpak da paŋmuwukbi paŋteban asak. ² Amin kinda yo kinda do nak pakyaŋsi nandaŋ mudosot yaŋ nandisak kaŋ, nandak nandakni aripmi dima. ³ Mani amin kinda Piŋkop do but dasi galak taŋ imisak kaŋ, Piŋkop da uŋun amin pakyaŋsi nandaŋ imisak.

⁴ Yanjo, bit kilapyo kokup kidat do parekbi unun tagi nonej bo dima? Nin nandaman, kokup kidat dakon wupmi unun yo bami kinda dima, ae Pinjkop morapmi dima ekwan, kalonji kinda dagin egisak. ⁵ Amin morapmi da Kwen Kokupmon ae miktimon pinjkop morapmi ae amin tagi morapmi ekwan yan nandan. ⁶ Mani nin nandaman, Pinjkop kalonji kinda dagin egisak, unun Datnin. Unun da yo morap wasagit, ae unun dagin egip egip nimisak. Ae Amin Tagi kalonji kinda gin egisak unun Yesu Kristo. Pinjkop da Yesu obakon da yo morap wasagit, ae unun obakon da gin nin morap kisi egip egip nimgut.

⁷ Mani Yesu yolyol amin diwari unun dima kanba pisagit. Diwari kalip kokup kidat gawak yomgwit, do abisok kokup kidat unun yo bamisi kinda yan nandanej jap kokup kidat do parekbi unun noj bisapmon burikon da gulusun aman yan nandan. ⁸ Mani jap nianen di ban noman unun da nin Pinjkop da kapmatjok aripmi dima panjisak. Jap unun dima nonej kan, Pinjkop da dabilon unun gulusun kinda dima asak. Ae jap unun nonej kan, Pinjkop da dabilon dima kilek tonej. ⁹ Disi nandan, jap kisi tagi noknogi, mani nandan gadatni dima teban tarbi amin da jap kokup kidat do parekbi nanba dandanej yokwikon di manbam. Do ji kan kimotni.

¹⁰ Nandani. Gak kokup kidat do yo bami dima yan nandanej kokup kidat gawak yomyom yutnon wigi jap unun nanaki notgo dima noknogi yan nandisak amin kinda da gandisak kan, unun yo kisi buri pidanban jap unun kokup kidat do parekbi unun nokdisak. ¹¹ Gak dakon nandak nandakgo da notgo nandan gadatni dima teban tarbi antasik akdisak. Kristo unun amin do anek kimakgit. ¹² Gak notgo dima noknogi yan nandisak amin unun yokwi an imisal bisapmon Kristo yo kisi yokwi an imisal. ¹³ Yanjo, japmon notno yokwikon yipben kan, nak bujon bit kilapyo dimasi nokej. Yan anek notno yokwikon di yipbom.

9

Pol yabekbi pi anek tomni timit do dima nandagit

¹ Nak yo kinda da dam anakwan dima egisat. Nak yabekbi kinda, ae Amin Taginin Yesu kili kagim. Amin Tagi dakon pi agim dakon bami kabi ji mani. ² Amin diwari da nak do yabekbi kinda yan dima bo nandan naman, mani ji da nak do asi yabekbi kinda yan nandan naman, ma? Ji da Yesu yolyol amin dagawit unun da tilak kinda da yan tanjakwan unun da nak Amin Tagi dakon yabekbini kinda yan yolajakwan koj.

³ Amin diwari da anpakno kokwinigek abin nepmanba kobogi do gen unuden ban yoyisat. ⁴ Banabas gat nit pi anapdo pi amak dakon yuman nogi amin da nit do jap pakbiyo tagi panpulugogi. ⁵ Nit yabekbi diwari ae Amin Tagi dakon padige ae Pita yo da an unuden Yesu yolyol minat panek kisin agek pi agagi. ⁶ Banabas gat nit dagin nit dakon yiyit dakon pi ando tagi asak yan nandan, ma? ⁷ Emat amin da pini anek tomni timikgan, do yiyitni do iyi dakon monej dima noj. Ae wain kwaokdak amin wain dakon sopmi iyi pan noj. Ae sipsip kila an amin iyi sipsip dakon mumni noj.

⁸ Nak amin dakon nandak nandak yolek gen on dima yosot. Gen teban yo kisi yan gin yosok. ⁹ Moses da gen tebanon gen yan tosok:

“Ji bulmakau wit gip golek do baman misinikgan bisapmon jap noni do gen kagani dima sopni.”

Pinjkop da bulmakau dogin nandanej gen unun yagit yan nandan, ma? Dima. ¹⁰ Unun nin dakon tagi timnin do anek gen unun yagit. Miktim pidosok amin gat ae wit gip misinikdak amin bamot bami nokdamak yan nandanej pini amal. ¹¹ Nin da wupji panpulugok do yo tagisi ji da binapmon kwaokgiman, do ji da nin do giptim dakon yo panpulugoni unun da jigi damjak, ma? ¹² Pinjkop dakon pi amin diwari panpulugon, do unun yapmanek nit madepsi panpulugoni kan, unun da tagisi asak.

8:4: GT 4.39; 6.4; Gal 4.8 8:6: Ep 4.5-6 8:9: Ro 14.13-15; Gal 5.13 8:11: Ro 14.15,20 8:13: Ro 14.21
9:1: Ya 22.17-18; 26.16; 1Ko 15.8-9 9:2: 2Ko 3.2-3 9:4: Lk 10.8 9:9: GT 25.4; 1Ti 5.18 9:10: 2Ti 2.6
9:11: Ro 15.27 9:12: Ya 20.34; 2Ko 11.9

Mani nit jiggi morapmi panjek jikon yo timirisi unjun dima timikgamak, nido Kristo dakon Gen Bin Tagisi kosit sopsop ak do dimasi nandamak. ¹³ Piŋkop da Telagi Yutnon telagi pi anj amin unjun Telagi Yut dakon jap banj timikganj. Ae alta dakon pi anj amin da altakon paret do bit kilapyo mukwa sosoŋ unjun dakon diwari noŋ. Ji unjun dima nandanj, ma? ¹⁴ Unjuden gin, Amin Tagi da yanji anenj do gen yanj yagit. Gen Bin Tagisi yanj tenjenok amin unjun gen yanjakwa si nandanj miŋat aminyo da giptim dakon yo panpulugok ani.

¹⁵ Mani nak giptim dakon panpulugok miŋat aminyokon dima timikdat. Ae abisok jikon yo timit do gen on dima yipmanjat. Nak jikon yo timit do dima nandisat. Yo unjun dima timigek kimokgenj kanj unjun da tagi. Nido pi anjapbo amin da tomni dima namanj unjun da kisik kisik madepsi namisak. Amin da yo naminek kisik kisikno gwayeni do dima galak tosot. ¹⁶ Mani Gen Bin Tagisi yanj tenjenok asat bisapmon mano aripmi dima awigikenj. Amin Tagi da unjun pi naminek pi unjun abenodosi nayigit. Ae Gen Bin Tagisi dima yanj tenjenokenj kanj, awa yo jigisi noman tanj namdisak. ¹⁷ Pi on naga da nandak nandagon asat tam tomni tagi timikgom. Mani naga da nandak nandagon dima asat. Piŋkop da namgut banj asat. ¹⁸ Yanjo, ni tomni nanj abidokenj? Gen Bin Tagisi yanj tenjenajek yo timirisi unjun dima timikdat. Miŋat aminyokon Gen Bin Tagisi isalsi yanjek tomni dima timigek tagisi nandisat, unjun da tomnino asak.

Pol miŋat amin morapyo dakon oman amini egipgut

¹⁹ Nak puluganji da egisat. Nak amin kinda dakon oman monji dima egisat. Mani miŋat amin morapmi Kristokon panjap do anjek oman amini dagagim. ²⁰ Juda amin kabikon egek unjun timit do Juda amin yombem dagosot. Naga Moses dakon gen teban da yonjamgwan dima egisat, mani gen teban da yonjamgwan ekwanj amin unjun timit do anjek unjun amin gat egisat bisapmon gen teban da yonjamgwan yombem egisat. ²¹ Ae amin Njwaknjwari Kabi Moses dakon gen teban dima abidawit amin gat egisat bisapmon, gen teban da yonjamgwan dima egisat yombem da egisat, nido unjun amin timit do nandisat. Mani Piŋkop dakon gen teban dima yipmanj dekdak, nak Kristo dakon gen teban yoldak. ²² Ae amin nandanj gadatni dima teban tanji gat egisat bisapmon, nandanj gadatno dima teban tanji da tilak unjun gat egisat, nido unjun amin yokwikon banj timit do nandisat. Nak amin morap kisi dakon anjak timikgim, nido kosit morap kisi ankiligek amin diwari yokwikon banj timit do nandisat. ²³ Pi morap unjun asat unjun Gen Bin Tagisi da irenj tosak do asat. Nido Gen Bin Tagisi dakon yo tagisi kisin da timik timik anenj do nandisat.

Nin si teban tanjek timtim yanjek kinj tomni tagisi abidonenj

²⁴ Napbi gwapbokon kwanj amin unjun kisi da timtim yanjek kwanj, mani kalonji kinda dagin tomni abidosok. Unjun ji dima nandanj, ma? Do ji tomni abidok do si teban tanjek timtim yanjek kini. ²⁵ Amin morap aktidok ak do nandanj amin unjun iyi dakon kila tebaisi anjek giptim dakon tagaptok anj. Tomni unjun timikganj unjun tasik toggi, mani nin tomni aripmi dima tasik toggi unjun timit do aktidogon kwamanj. ²⁶ Yanjo, tomni abidokenjsi yanj nandanjek timtim yanjek dukwan dukwan dima wisinjek tilagonsi kisasat. Amin da kisit emat dakon aktidok tagisi anj unjun da tilak kisitno isal timon dima dapmanjat. ²⁷ Giptimno da oman amino egipjak do anjtagap asat. Gen Bin Tagisi amin yoyinjek naga aktidok dima anjek tomni dima di timikgom.

10

Nin panjewalon money do kanj kimotnenj

¹ Not kabi, nak Moses da bisapmon babikninon yo noman tawit unjun do pakyanji nandani do nandisat. Piŋkop da kisi morap kosit yolik do gikwem kinda yipmanj yomgut, ae Tap Gami wasenj kinjakwan kisi morap teri kinda wigiwit. ² Gikwem kagagwan kiwit

ae tap pakbi binapmon da kiwit unun da telagi pakbi sowit yombem asak. Unun awit da Moses dakon amin kabi egipgwit dakon tilak. ³ Ae kisi morap da Pinjkop dakon Wup da jap yomgut unun nawit. ⁴ Ae kisi morap Pinjkop dakon Wup da pakbi yomgut unun nawit. Asi, Wup dakon tip unun gat kisi agipgwit unun dakon pakbi nawit. Tip unun Kristo. ⁵ Pinjkop da pi madepsi aban kawit, mani unun amin kabikon morapmi da anpak yokwi aba tagi dima nandan yomgut. Do mihtim kibiri amin da aripmi dima egipmi timon panupbal aban kimagakwa bumjotni timi dukon di tarj tarj awit.

⁶ Unun yo morap noman tawit da nin do mama gen kinda asak. Do unun da yo yokwi ak do but kindap awit unuderj dima anej. ⁷ Unun da kokup kidatni dakon wupni do gawak yomgwit nin yarj dima anej. Pinjkop gen da yarj yosok:

“Jap pakbiyo madepsi anej unun da kwenon kap ae kisik kisikyo mibili mibili awit.”

⁸ Unun da yumabi anpak awit unuderj dima anej. Unun da yarj aba gildat kalon dogin amin 23 tausen da kimakgwit. ⁹ Unun amin da awit unuderj Kristo dima anjekwalnej. Unun da yarj aba tunon amin emari tonj da injinj yoba kimakgwit. ¹⁰ Ae ji unun da Pinjkop do yarjba yokwi tok awit unuderj dima ani. Yarj aba kimot yomyom anjelo da abinj dapban kimakgwit.

¹¹ Unun yo morap noman tawit da nin do mama gen kinda asak. Amin da Pinjkop da papiakon gen unun mandawit unun da mibi bisapmon ekwamanj amin nin do mama gen niyisak. ¹² Yanjo, amin kinda nak tebaisi akdat yarj nandisak amin unun kanj kimotjak. Yokwikon di manban. ¹³ Panjekwal jikon noman tonj unun njwaknjwari dima, unun amin morap kisikon yarj gin noman tonj. Ae Pinjkop toktok teban ji gat egek panpulugosok, do ji panjeban anjakwan panjekwalon dima manjek tebaisi atdanj. Panjekwal noman tarj damni bisapmon Pinjkop da puluganj kini dakon kosit kinda yipdisak, anjakwan yokwikon dima mokdanj.

Nin Pinjkop gat ae kokup kidat gat kisi do gawat gawat dima anej

¹⁴ Yanjo, notnoni, ji kokup kidat gawak yomyom anpak yipmanj degek pasal kini. ¹⁵ Ji nandanj kokwinji tagisi, do gen dayisat disi kokwinitni. ¹⁶ Telagi jap nomanj bisapmon kap abidanjek Pinjkop ya yarj iyinjek nomanj unun da yawini do anjek nin Kristo gat kabi kalon amanj. Ae bret pudanjek nomanj bisapmon unun da giptimni do anjek nin Kristo gat kabi kalon amanj. ¹⁷ Bret kalonj kinda dagin tosok, nin amin morapmi da unun nangin nomanj, do nin morapmi da giptim kalonj amanj. ¹⁸ Ji Israel amin dakon anpak do nandani. Bit kilapyo altakon sosonj bisapmon unun nanjek Pinjkop gat kabi kalonj anj.

¹⁹ Mani ji da kokup kidat do mukwa sosonj unun do nak da yo bamisi anj yarj yosot yarj di nandabam. Ae kokup kidat do yo bamisi yarj dima yosot. ²⁰ Unun dimasi. Nak yarj yosot. Pinjkop dima nandanj imanj amin da mukwa sosonj unun konj do anj, unun Pinjkop do dima anj. Ae ji konj gat kabi kalonj ani do dima galak tosot. ²¹ Amin Tagi da kapmon ae konj da kapmon kisi noni kanj, unun ma abisi anj. Ae Amin Tagi da tamokon ae konj da tamokon kisi jap noni kanj, unun yo kisi ma abisi anj. ²² Amin Tagi yipmanj degapno nin do nandaban yokwi tok anj nimjak do nandamanj, ma? Nin dakon tapmim da unun dakon tapmim yapmanjgamanj, ma?

Bisapmi bisapmi Pinjkop dakon man awiginanj

²³ Amin diwari da yarj yonj, “Yo morap tagi agagi.” Gen unun bami, mani yo diwari da nin tagi dima panpulugogi. “Yo morap tagi agagi”, mani yo diwari da butnin tagi dima panjeban asak. ²⁴ Nin nin banjin panpulugok ak do dima nandananj. Nin amin diwari panpulugok do nandak nandak anej. ²⁵ Bit kilapyo morap yumanj gwayek tamokon yopmanjanj unun tagi noni. Nandaba kik anjek kokup kidat do parekbi bo dima, unun do dima yoyini. ²⁶ Nido nin nandamanj,

10:3: TP 16.35 10:4: TP 17.6; IDT 20.11 10:5: IDT 14.29-30 10:6: IDT 11.4,34; 1Ko 10.11 10:7: TP 32.6
 10:8: IDT 25.1-9 10:9: IDT 21.5-6 10:10: IDT 16.41-49 10:16: Mt 26.26-28 10:17: Ro 12.5 10:18:
 MS 7.6 10:19: 1Ko 8.4 10:20: GT 32.17; PA 9.20 10:21: 2Ko 6.15-16 10:22: GT 32.21 10:23: 1Ko 6.12
 10:24: Ro 15.1-2 10:26: Kap 24.1

“On miŕtim gat yo morapni gat tonj uŕun kisi morap uŕun Amin Tagi dakon gin.”

²⁷ Yesu dima nandan gadanj imisak amin kinda da yutnikon kinj jap noni do dayinban yutnikon kik do nandan kaj tagi kini. Ae jap morap daban nandaba kigi mini tagi noni. Noknogi bo dima noknogi uŕun do but morap dima ani. ²⁸ Mani amin kinda da nandaba kik anjek, “Bit on kokup kidat do parekbi” yanj dayinban kaj, uŕun dima noni. Noni kaj uŕun amin da suŕ anj yanj nandan damdisak. ²⁹ Disi jap morap kisi tagi noknogi yanj nandan, mani uŕun amin yanj dima nandisak.

Nak jap morap kisi tagi noknogi yanj nandisat. Do nido amin kinda da jap uŕun nonen kaj uŕun suŕ aman yanj nandajakwan jap uŕun yopben? ³⁰ Pinjkop ya yanj iyinjek jap nokeŕ kaj, mibili nido amin kinda da gak suŕ asal yanj nayisak?

³¹ Yanjo, jap pakbiyo ani bo yo diwari gat ani bisapmon Pinjkop man madep im do nandanjek ani. ³² Juda amin, bo Grik amin, bo Pinjkop dakon panmuwukbi da yokwikon moni dakon anjak kinda dima ani. ³³ Nakyo kisi miŕat amin morapyo da anjak si galakton uŕun banj asat. Naga anjapulugok do anjek dima asat. Miŕat amin morapyo panpulugoko Pinjkop da yokwikon banj timitjak do nandanjek asat.

Pol da Telagi Wup dakon but galak dakon yo gat ae Pinjkop gawak imim dakon anjak do yagit

(Kilapmi 11–14)

11

¹ Nak da Kristo dakon anjak yoldat, yanj gin jiyo kisi nak dakon anjak yolni.

Amin da busuŕni witjanj uŕun do Pol da yagit

² Ji bisapmi bisapmi nak do nandanjek ekwan, ae gen timikgim banj dangum uŕun banj yolek ekwan, do ji anjak tagisi anj. ³ Mani gen kinda gat nandani do nandisat uŕun yanj. Wili dakon busuŕni uŕun Kristo, ae miŕat dakon busuŕni uŕun wili, ae Kristo dakon busuŕni uŕun Pinjkop. ⁴ Wili kinda busuŕni witjinjek bisit asak, bo kombi gen yosak kaj, uŕun da busuŕni Kristo abiŕ yipmanjak. ⁵ Mani miŕat kinda busuŕni dima witjinjek bisit asak, bo kombi gen yosok kaj, uŕun da busuŕni eni abiŕ yipmanjak. Uŕun busuŕ dangwani kisi mandanj mudosok yanj asak. ⁶ Miŕat kinda busuŕni dima witjisak kaj, busuŕ dangwani kisi mandanj mudosak. Ae busuŕ dangwani pisipmi bo ae warot pak do mayagi nandisak kaj, busuŕni si witjisak. ⁷ Wili uŕun busuŕni dima witjisak, nido wili Pinjkop iyi yombem wasanji, uŕun da Pinjkop dakon tilimni nolisak. Mani miŕat uŕun wili dakon tilimni nolisak. ⁸ Nido Pinjkop da miŕat dakon giptim nanj wili dima wasagit, wili dakon giptim nanj miŕat wasagit. ⁹ Ae Pinjkop da miŕat do nandanjek wili dima wasagit. Wili do nandanjek miŕat wasagit. ¹⁰ Yanj do anjek, ae anjelo da nindanj do anjek, miŕat uŕun busuŕni witjisaksi. Yanj asak uŕun da eni do gawat gawat asak dakon tilak.

¹¹ Mani Amin Tagi da kabikon miŕat wiliyo iyi dage dima ekwan. Miŕat uŕun wili dakon panpulugokni, ae wili uŕun miŕat dakon panpulugokni. ¹² Nido kalip Pinjkop da wili dakon giptim nanj miŕat wasagit, mani wili miŕaron da altonj. Ae Pinjkop uŕun yo morap dakon mibili.

¹³ Ji disi gen on kokwin ani. Miŕat kinda busuŕni dima witjinjek bisit asak kaj, uŕun anjak tagi nanj asak? ¹⁴ Pinjkop da miŕat aminyo nianjon da wasanj nipgut uŕun pindagek yanjsi nandamanj, wili busuŕ dangwani dubagi amin uŕun mayagi. ¹⁵ Mani miŕat busuŕ dangwani dubagi kaj, uŕun miŕat dakon tilimni tagisi, nido Pinjkop da busuŕni witjisak do imgut. ¹⁶ Amin kinda da nak dakon gen uŕun do gen emat asak kaj, yanjsi nandisak, nin gat ae Pinjkop dakon panmuwukbi diwari gat anjak njwakjwari kinda dima yolgamanj.

Korin amin telagi jap kosit kilegikon da dima nawit

¹⁷ Kili nak anpak diwari an unun do tagisi dima nandisat. Unun do anek anpak diwari ji da agagisi unun do dayikdisat. Ji Pin kop gawak im do muwukgan bisapmon notji dima panpulugon, notji panupbal an. ¹⁸ Do mibiltok unun do dayikdisat. Pin kop gawak im do muwukgan bisapmon pidok pidok anek ekwan yan amin da yanba nandagim. Gen unun nandako bamisok agit, ¹⁹ nido panmuwukbi timisok di wasen kinakwa unudon da Pin kop dakon anpak namin da bamisi yolgan unun da dolisak. ²⁰ Pin kop gawak im do muwukgan bisapmon Amin Tagi dakon telagi jap ban noman yansi nandanekek dima non. ²¹ Ji kalon kalon notji do jomjom dima anek jap tepmi timigek nan nan anek wain morapmi nanekek but upbal an. Anakwa diwari jap do an. ²² Yutji mini do jap pakbiyo aripmi dima ani, ma? Pin kop dakon panmuwukbi do yo isali yan nandanekek japni mini amin panmayak ak do nandan, ma? Ni gen ban dayiken? Ji anpak tagisi an yan dayiken, ma? Unun dimasi!

Amin Tagi dakon telagi jap dakon gen

²³ Nido nak Amin Tagikon gen timigim unun kili dayigim unun disi nandan. Gen unun yan. Kalbi Judas da Amin Tagi uwal da kisiron yipgut bisapmon unun kalbi Amin Tagi Yesu da bret abidanekek ²⁴ Pin kop ya yan iyinek pudanekek yan yagit, “On nak dakon giptim timno ji do parekdat. On nanekek nak do nandanekek egipni.” ²⁵ Ae jap nan mudanekek wain kap abidanekek yan gin anek yan yagit, “On wain kap unun sanbek sanbek kalugi naga dakon yawi nan asat. Ji bisap morap on wain nanekek nandan namni.” ²⁶ Yesu da gen yagit unun da yan nolisak. Bisap morap on bret gat ae wain on kapmon noni bisapmon Amin Tagi dakon kimot do yan tenjenanakwa wigi ae apjak bisapmon wigisak.

Anpak kilegikon da Amin Tagi dakon telagi jap nonen

²⁷ Yan do, amin kinda da Amin Tagi dakon bret ae wain kapni anpak kilegikon da dima nosak kan, Amin Tagi dakon giptim ae yawi yokwi animisak dakon gulusun tan imisak. ²⁸ Do butjikon da kokwin tagisi anek bret gat wain kapmon noni. ²⁹ Nido Amin Tagi dakon giptim tim do dima nandaba wigakwan bret wainyo noni kan, gulusun an do Pin kop da kobogi damdisak. ³⁰ Mibili yan do anek jikon amin diwari tapmimni mini, ae diwari sot an, ae diwari kili kimakgwit. ³¹ Mani butnin dakon kokwin tagisi anek nonen kan, kobogi dima timitner. ³² Mani Amin Tagi da anpaknin dakon kobogi nimekek nin panmilip asak. Unun miktimon minjat aminyo gat dima pasilner do yan asak.

³³ Yan do, not kabino, Amin Tagi dakon telagi jap nok do muwutni bisapmon amin diwari do jomjom anek don noni. ³⁴ Amin kinda jap do tepmi nandisak kan yutnikon nosak. Yan anek muwutni bisapmon gulusun dima anek kobogi dima timitjak.

Gen diwari dayigi unun opben bisapmon don dayiken.

12

Telagi Wup da but galak do pi anen do tapmim nimisak

¹ Not kabi, Telagi Wup da but galak do pi morap dakon tapmim nimek nimek asak unun pakyansi nandani do dayikdisat. ² Disi nandan, Pin kop dima nandan ingwit bisapmon kokup kidat dakon wupmi gen dima yon unudon kini do amin da dayinba kokwin dima anek kin kin awit. ³ Yan do, pakyansi nandani, Pin kop dakon Telagi Wup da amin kinda antagap aban “Yesu jobit tagi pasak!” yan aripmi dima yosak. Ae Telagi Wupni mini amin da “Yesu unun Amin Tagi” yan aripmi dima yosak.

⁴ Telagi Wup dakon but galak dakon yo mibili mibili, mani Wup kalon kinda dagin egisak. ⁵ Panmuwukbikon pi mibili mibili aman, mani Amin Tagi kalon kinda gin. ⁶ Ae pi agak dakon kosit mibili mibili ton, mani Pin kop kalon dagin minjat aminyo do tapmim yomjakwan pi unun an. ⁷ Panmuwukbi kisi panpulugoner do Telagi Wup da amin kalon kalon pi asak. ⁸ Amin kinda Telagi Wup da antagap aban nandan kokwin tagisi anek minjat aminyo panpulugosok. Ae unun Wup kalon dagin kinda antagap aban nandan nandan tagisi minjat aminyo yoyisak. ⁹ Ae unun Wup kalon dagin nandan gadat tebaisi

amin kinda do imisak. Ae unun Wup kalonj dagin amin kinda tapmim iban sot amin panmilip asak. ¹⁰ Ae amin kinda do wasok tapmimi tonj agak dakon tapmim imisak. Ae amin kinda do kombi gen yosak dakon tapmim imisak. Ae amin kinda do wup mibili mibili kokwin agak dakon tapmim imisak. Ae amin kinda do gen mibili mibili yogok dakon tapmim imisak. Ae amin kinda do gen unun panjobiljak dakon tapmim imisak. ¹¹ Unun Wup kalonj dagin unun yo morap panalon asak. Iyi da galaktogon but galak dakon yo kokwinigek amin kalonj kalonj do yomij yomij asak.

Nin giptim kalonji kinda dakon diwatni kabi da ekwamanj

¹² Amin dakon giptim unun kalonji gin, mani giptim diwatni morapmi. Ae unun giptim dakon diwat morap unun giptim kalonji kinda dakon gin. Kristo dakon giptim kisi yan gin. ¹³ Wup kalonji kinda dagin nin morap telagi pakbi sonj niban giptim kalonj agimanj. Juda amin nin, ae Grik amin, ae oman amin, ae oman amin dima ekwanj amin nin kisi Wup kalonji butninon abidagimanj.

¹⁴ Giptimnin unun kalonji kinda gin dima, diwatni morapmi. ¹⁵ Kandap da “Nak kisit dima, do giptim dakon diwatni dima” yan tagi yosak, mani unun giptim dakon diwatni sigin tosok. ¹⁶ Ae mirak da “Nak dabil dima, do giptim dakon diwatni dima” yan tagi yosak, mani unun giptim dakon diwatni sigin tosok. ¹⁷ Giptimon dabil dagin tosok tam, nianj anek gen nandisak? Ae giptimon mirak dagin tosok tam, nianj anek yo dakon kibanj nandisak? ¹⁸ Mani giptim unun yan dima. Pinjkop da iyi dakon galaktok yolek giptim dakon diwatni kalonj kalonj yopgut da tamonikon tanj tanj anj. ¹⁹ Giptim dakon diwatni kalonji kinda dagin tosok tam unun giptim dima. ²⁰ Mani giptim dakon diwatni morapmi da giptimon sanbenba giptim kalonji kinda gin asak. ²¹ Dabil da kisit “Gak mini tam naga tagi egipbom” yan aripmi dima iyigi. Ae busunj da kandap “Gak mini tam naga tagi egipbom” yan aripmi dima iyigi. ²² Dimasi. Giptim dakon diwatni tapmimni madep dima yan pindakgamanj unun dima ekwanj tam giptim tagi dima tanjan. ²³ Ae giptim dakon diwatni mani mini yan pindakgamanj unun banj kila tagisi amanj. Ae giptim dakon diwatni mayagi yan nandamanj unun banj tagisi witjamanj. ²⁴ Mani giptim dakon diwatni diwari mayagini mini unun yum pindagapno isal tonj. Pinjkop da giptim dakon diwatni kisi wasan yopmanek diwatni nin da yo madep dima yan pindakgamanj unun do man madep yomgut. ²⁵ Yan aban giptim dima wasenj kisak, ae giptim dakon diwatni da notni aripsi kila anj anj anj. ²⁶ Giptim diwat kinda tepmi pasak kanj, giptim diwat kisi morap tepmi panj. Ae giptim diwat kinda man madep pasak kanj, giptim diwat kisi morap kisik kisik panj.

²⁷ Ji kisi morap Kristo dakon giptim tim ekwanj, ae ji kalonj kalonj giptim diwatni ekwanj. ²⁸ Ae Pinjkop da panmuwukbikon pi ani do amin manjigut. Mibiltok yabekbi, ae unun da bunjon kombi amin, ae unun da bunjon yoyindet, ae wasok tapmimi tonj agak amin, ae sot amin panmilip ak amin, ae amin panpulugok amin, ae pi mibili mibili kila agak amin, ae gen amin da dima nandagi mibili mibili yogok amin kisi manjigut. ²⁹ Kisi morap yabekbi dagin dima ekwanj, ae kisi morap kombi amin dagin dima ekwanj, ae kisi morap yoyindet dagin dima ekwanj, ae kisi morap wasok tapmimi tonj agak amin dagin dima ekwanj, ³⁰ ae kisi morap sot amin panmilip ak amin dagin dima ekwanj, ae kisi morap gen amin da dima nandagi mibili mibili yogok amin dagin dima ekwanj, ae kisi morap gen panjobil amin dagin dima ekwanj. ³¹ Mani ji Telagi Wup dakon but galak dakon yo wukwisi unun timit do tek kindap pani.

Abisok anpak wagil tagisisi kinda do dayikdisat.

13

Nin amin do but dasi galaktan yomne

¹ Nak amin dakon gen mibili mibili ae anelo dakon gen kisi yokenj, mani amin do but dasi galaktan yomyom anpak nagon dima tosok kanj, nak gonjon bo ae dubanj mibili

mini tidorj unun yombem. ² Ae kombi gen yogok dakon tapmim nagon toso, ae nandak nandak pasili torj unun nandarj mudosot, ae nandak nandak morap kisi nandarj mudosot, ae nandarj gadatno tebaisi do kabap kinda iyiko diwalik tagi kisak, mani amin do but dasi galaktarj yomyom anpak nagon dima tosak karj, nak yo isalisi. ³ Nak yo morapno yoni mini amin do yobej, ae yum pindagapbo amin da giptimno abidarj kindapmon sojba sojek kimokgej, mani amin do but dasi galaktarj yomyom anpak nagon dima tosak karj, unun da nak kindasok aripmi dima anpulugoni.

⁴ Amin kinda amin do but dasi galaktarj yomisak, unun amin da yokwi arj iba butni yawori tarjakwan kobogi anyom do dima nandisak, ae amin morap do anpak yaworisi gin anyomisak. Ae amin tagisi ekwarj amin do pindak galaktok anek nandaba yokwi tok dima anyomisak, ae pibit tidok dima asak, ae iyi do nandaban dima wigisak. ⁵ Ae anpak mayagi dima asak, ae iyi dogin dima nandisak, ae butjar tepmi dima nandisak, ae amin da yokwi arj iba yokwini do dima nandarj egisak. ⁶ Unun anpak yokwi do kisik kisik dima asak, gen bami do kisik kisik asak. ⁷ Amin do but dasi galaktarj yomyom anpak asak amin jigj da aripmi dima abinj yipmandak. Bisapmi bisapmi Pinjkop do nandarj gadat anek anpulugosak do jomjom asak, ae jigj bisapmon tebaisi akdak.

⁸ But dasi galaktarj yomyom anpak unun aripmi dima mudosak. Mani kombi gen yogok gat, ae gen mibili mibili yogok gat, ae amin dakon nandak nandakni tagi morap unun pasildarj. ⁹ Nin yo morap dakon nandak nandak diwari banjin nandamarj, ae kombi genyo kisi diwari banjin yomarj. ¹⁰ Mani don yo wagol gwaljigi minisi noman tarjakwan abisok yo morap diwat diwat nandamarj unun pasildarj.

¹¹ Unun dakon tilak unun yarj. Nak moninjisok egipgum bisapmon gen amin moninj da tilagon yagim, ae nandak nandakno gat ae kokwin agakno gat amin moninj da tilak egipgum. Mani amin madep anek amin moninj anpak yipmarj mudagim. ¹² Abisok nin Pinjkop dakon mibili diwari gin nandamarj. Unun pakbi idapmon wupnin pindak upbal amarj unun yombem. Mani Pinjkop dakon tomno dabilyo bamisi don kokdamarj. Pinjkop da abisok nin bamisi nandarj nimisak, unuderj don nandarj imdamarj.

¹³ Nandarj gadat gat, ae Pinjkop da panpulugosak do jomjom agak gat, ae but dasi galaktarj yomyom anpak, unun anpak kapbi da toktok teban tarj anarj kikdarj. Mani but dasi galaktarj yomyom anpak da anpak diwari yapmarj mudosok.

14

Kombi gen yok do galagi madep nandanerj

¹ Ji amin do but dasi galaktarj yomyom anpak toktogisi arj kimotni. Ae Telagi Wup da but galak do yo nimisak unun timit do galak tarjek kombi gen yogok dakon tapmim abidok do madepsi galak toni. ² Nido amin kinda gen njwakjwarikon* da gen yosak karj, unun amin da nandani do dima yoyisak, unun Pinjkop narjin iyisak, nido amin da ni gen narj yosok unun dima nandarj, Telagi Wup da tapmim iban gen pasili yosok. ³ Mani, amin kinda kombi gen yarjek mijat aminyo dakon nandarj gadatni parjteban asak, ae tebai atni do butni parjteban asak, ae jigikon ekwarj amin butni parjteban asak. ⁴ Amin kinda gen njwakjwarikon da gen yosok unun iyi dakon but anjteban asak, mani kombi gen yosok amin panmuwukbi morap dakon but parjteban asak. ⁵ Ji kisi da gen njwakjwarikon da gen yoni do nandisat, mani kombi gen yoni dosi nandisat. Kombi gen yosok amin da gen njwakjwari yosok amin yapmandak, mani gen njwakjwari yarjakwan amin kinda da parjtobiljak karj unun tagi, unun da panmuwukbi dakon but parjteban asak.

⁶ Not kabi, nak jikon obijek gen njwakjwarikon da gen dayikenj karj, niarjon da gen unun da ji panpulugosak? Mani Pinjkop da gen pasili noligit unun dayikenj, bo nandak nandak tagisi di dayikenj, bo kombi gen kinda dayikenj, bo dayindet abenj unun da ji tagisi panpulugosak. ⁷ Yo egip egipmi mini unjudon abidarek tilak abenj. Kasisinj ae gitayo

13:2: Mt 17.20 13:6: Ro 12.9 13:7: 1Pi 4.8 13:13: 1Tes 1.3 14:1: 1Ko 12.31; 14.39 * 14:2: Gen njwakjwari dakon mibili unun yarj. Unun miktim amin morap da dima yonj gen kinda do yosok.

geni kilegi dima yoni kaŋ, nikon da amin kap dakon tek nandarek kap yoni? ⁸ Ae kweŋ kilegi dima yosak kaŋ, amin niaŋon da emat do tagap toni? ⁹ Jiyo kisi yaŋ gin. Ji gen ŋwakywari yaŋakwa niaŋon da amin da gen uŋun dakon mibili nandaba pisoni? Gen yaŋba isali akdaŋ. ¹⁰ Asi, miktimon gen mibili mibili morapmi toŋ, ae kisi morap mibili toŋ gin. ¹¹ Mani amin kinda da gen yaŋban dima nandabo piosak kaŋ, uŋun amin da nak do kokup ŋwakywarikon amin yaŋ nandaŋ namɔŋakwan nak da uŋun amin do kokup ŋwakywarikon amin yaŋ nandaŋ iber. ¹² Gen ŋwakywarikon da gen yoni kaŋ, amin da ji do yaŋ gin nandaŋ damdaŋ. Ji Telagi Wup dakon but galak dakon yo timit do galagi madepsi nandaŋ, do but galak dakon yo paŋmuwukbi tagisi paŋteban agagi uŋun timit do pi tebaisi aŋ kimotni.

Gen ŋwakywari yogok dakon gen

¹³ Yaŋdo, amin kinda gen ŋwakywarikon da gen yosak kaŋ, Piŋkop da gen uŋun tagi paŋtobiljak dakon tapmim imjak do bisit asak. ¹⁴ Nido, gen ŋwakywarikon da bisit aber kaŋ, wupnokon da bisit asat, mani nandak nandakno da yo bami kinda dima nandisat. ¹⁵ Yaŋdo, niaŋ aber? Wup ae nandak nandakno kisi da bisit aber. Wup ae nandak nandakno kisi da kap yoker. ¹⁶ Yaŋ dima aŋek wupmon daŋin Piŋkop aŋkisiŋek ya yaŋ iyinaki mirak yopmaŋdak amin uŋun gen yosol dakon mibili dima nandisak, do niaŋon da “Uŋun asi” yaŋ yosak? ¹⁷ Piŋkop ya yaŋ iyinjak yo tagisi asal, mani mirak yopmaŋdak amin dakon buri dima aŋteban asal.

¹⁸ Nak bisap morapmi gen ŋwakywarikon da gen yaŋek ji gwapmaŋ mudosot do Piŋkop ya yaŋ iyisat. ¹⁹ Mani, paŋmuwukbi Piŋkop gawak im do muwutni bisapmon gen ŋwakywarikon da gen sop 10 tausen yoker kaŋ, uŋun da paŋpulugok kinda dima akdisak. Mani gen sop 5 kabi amin da tagi nandagi uŋun baŋ yoyinjet aber kaŋ, uŋun da paŋpulugok madepsi akdisak.

²⁰ Not kabi, nandak nandakjikon da amin moniŋ da tilak dima egipni. Amin moniŋ da aŋpak yokwi dakon mibili dima nandarek ekwaŋ ji uŋun da aripmon egipni. Mani nandak nandakji uŋun amin madep da tilagon egipni. ²¹ Piŋkop da gen tebanon gen yaŋ mandabi:

“Amin Tagi da yaŋ yosok, ‘Geno kokup ŋwakywarikon amin do yobo uŋun da gen ŋwakywarikon da uŋun miŋat aminyo do yoyikdaŋ.

Mani geno nandak do mirak dima yopdaŋ.’”

²² Yaŋdo, gen ŋwakywarikon da gen yogok uŋun da Piŋkop dakon tilak madepni kinda asak. Uŋun nandaŋ gadat kili awit amin do dima yolisak, nandaŋ gadat dima awit amin do yolisak. Mani kombi gen yogok uŋun tilak kinda nandaŋ gadat kili awit amin paŋpulugok do yomisak, uŋun nandaŋ gadat dima awit amin do dima yomisak. ²³ Do paŋmuwukbi morap Piŋkop gawak im do muwugek ji kisi gen ŋwakywarikon da gen yoni kaŋ, but galak dakon yo dakon mibili dima nandaŋ amin, bo ae nandaŋ gadat dima abi amin da wiŋ dandarek ji do si ŋugigaŋ yaŋ yokdaŋ. ²⁴ Mani, ji kisi kombi gen yoni kaŋ, but galak dakon yo dakon mibili dima nandaŋ amin, bo ae nandaŋ gadat dima abi amin da abiŋ gen uŋun nandaŋ uŋun da buri sugaŋba iyi do nin yokwi pakpak do kobogi pakdamaŋ yaŋ nandakdaŋ. ²⁵ Nandak nandakni burigwan pasili toŋ uŋun teŋteŋokdaŋ. Ae maŋ pak gawagek Piŋkop gawak imiŋek “Piŋkop bamisi ji gat egisak” yaŋ yokdaŋ.

Kosit kilegikon da Piŋkop gawak imneŋ

²⁶ Yaŋdo, not kabi, Piŋkop gawak im do muwutni bisapmon nibaŋ ani? Kinda da kap yosak, ae kinda da yoyinjet asak, ae kinda da Piŋkop dakon nandak nandak pasili toŋ uŋun yosak, ae kinda da gen ŋwakywarikon da gen yosak, ae kinda da uŋun gen yosak uŋun paŋtobiljak. Yo morap ani uŋun paŋmuwukbi paŋteban ak do ani. ²⁷ Amin diwari gen ŋwakywarikon da gen yoni kaŋ, amin bamori bo kapbi daŋin yoni. Ae kisi bisap kalon dima yoni, notji do bikbik yomiŋ yomiŋ aŋek yoni. Ae amin kinda da gen uŋun si

pan̄tobiljak. ²⁸ Mani gen pan̄tobil amin mini kaŋ, gen ŋwakŋwarikon da gen yogok amin gen dima yosak. Gen iyi gat ae Piŋkop gat dogin yosak.

²⁹ Amin bamori bo kapbi da kombi gen yoni, an̄akwa diwari da geni kokwinitni. ³⁰ Ae kinda yigakwan Piŋkop da gen kinda an̄alon an̄iban kaŋ, gen yosok amin gen san̄benek dima yosak. ³¹ Yaŋ an̄ek kombi gen yogok amin kisi kalon̄ kalon̄ kombi gen yoni dakon bikbik pisan̄ damdan̄. An̄akwa pan̄muwukbi kombi gen yoyin̄akwa nandak nandak timigek un̄un da butni pan̄teban asak. ³² Kombi gen yogok amin un̄un wupni dakon kila iyi tagi an̄, do iyi da bisapmon gen tagi yoni. ³³ Nido Piŋkop un̄un yo morap upbilapmon da agak amin dima. Nin da but kalon̄on da egipner̄ do nandisak.

Telagi pan̄muwukbi morap nin da amañ un̄uden̄ jiyi kisi muwut muwutjikon ³⁴ miŋat gen dima yoni. Gen yan̄ba tagi dima akdisak. Moses dakon gen teban da yosok un̄un da aripmon gawat gawaron da yitni. ³⁵ Pan̄muwukbi da muwut muwuron miŋat gen yoni kaŋ un̄un mayagi, do gen kinda dakon mibili nandak do kaŋ, yutnikon eni ban̄ yoyin̄ba tagi yoyini.

³⁶ Korin amin, Piŋkop dakon gen jikon da noman tagit yaŋ nandan̄, ma? Ae geni ji dagin abidawit, an̄akwa amin diwari dima abidawit yaŋ nandan̄, ma? ³⁷ Jikon da amin kinda iyi do nak kombi amin kinda yaŋ nandisak, bo Wup dakon nandak nandak tar̄ namisak yaŋ nandisak amin yaŋsi nandisak, gen on mandisat un̄un Amin Tagi dakon gen teban yaŋsi nandisak. ³⁸ Amin kinda yaŋ dima nandisak kaŋ, un̄un amin do kombi amin kinda dima yaŋ nandan̄ imni.

³⁹ Yaŋdo, not kabi, kombi gen yok do galagi madepsi nandani, ae gen ŋwakŋwari yogok dakon kosit sopsop dima ani. ⁴⁰ Mani Piŋkop gawak imim dakon silipmon yo morap ani un̄un kosirikon da kilegisi ani.

Amin kimakbi aeni kimoron da pidokdan̄

(Kilapmi 15)

15

Kristo kimagek kimoron da pidagit

¹ Not kabi, Gen Bin Tagisi dayigim un̄un do butji pabo pisan̄ban nandani do nandisat. Gen Bin Tagisi kili abidawit da un̄udon tebai akgar̄. ² Ae gen dayigim un̄un tebaisi abidoni kaŋ, Piŋkop da un̄un Gen Bin Tagisikon da ji yokwikon ban̄ timitdisak. Yaŋ dima ani kaŋ, nandan̄ gadatji un̄un yo isali.

³ Gen kinda abidagim un̄un da gen wagol madepsi asak. Gen un̄un kili dangum. Gen un̄un yaŋ. Piŋkop gen tosok un̄un da aripmon Kristo nin dakon yokwi wiririt do kimakgit. ⁴ Ae Piŋkop gen tosok un̄un da aripmon amin da kimakbi tamogwan yipgwit, ae gildat kapbi an̄akwan kimoron da pidagit. ⁵ Ae Pita kon altaŋek don yabekbi 12 kabikon kisi altaŋ yomgut. ⁶ Ae don nandan̄ gadat amin 500 yapman̄dak un̄un kabikon altaŋ yomgut. Un̄un kabikon morapmi abisok ekwan̄, mani diwari kili kimakgwit. ⁷ Ae don Jems altaŋ ingut. Ae don yabekbi kisikon altaŋ yomgut.

⁸ Un̄un kabikon altaŋ yomin̄ek don mibi do nagon altaŋ namgut. Nak monji kinda altok altok bisapmonsidi dima altaŋbi yombem. ⁹ Nido nak yabekbi kabi dakon pin̄binisi egisat. Ae amin da yabekbi yaŋ tagi dima nayigi, nido kalip Piŋkop dakon pan̄muwukbi pan̄upbal ak do pi madepsi agim. ¹⁰ Mani Piŋkop da nandan̄ yawok namin̄ek an̄pulugan̄ban yabekbi kinda dagat da egisat. Ae nak do nandan̄ yawot agit un̄un dima sur̄ tagit. Dimasi. Yabekbi diwari yapman̄ek pi madepsi agim da asat. Mani naga dima asat, Piŋkop da nandan̄ yawok namin̄ek tapmim namin̄akwan pi un̄un asat. ¹¹ Do nak bo ae yabekbi diwari da pi un̄un an̄ un̄un da yo madep dima asak. Yo madep un̄un Yesu kimot an̄ek aeni pidagit un̄un dakon geni yaŋ ten̄ten̄an̄apno ji da nandan̄ek nandan̄ gadat awit.

Don amin kisi morap kimakgwit un̄un kimoron da pidokdan̄

¹² Kristo kimoron da pidagit unun dakon geni yan tenjoman, do jikon amin diwari da mibili nido “Amin kimakbi kimoron da aripmi dima pidokdan” yan yon? ¹³ Asi, amin kimakbi aripmi dima pidoni kan, Pinjkop da Kristo kimoron nan dima aban pidagit. ¹⁴ Asi, Kristo kimoron nan dima aban pidagit tam, gen yan tenjenok aman unun yo isali asak, ae nandan gadat an ununyo kisi yo isali. ¹⁵ Ae yan tam nin Pinjkop da yo agit unun do top amin dagagiman. Nido nin Pinjkop da Kristo kimoron nan aban pidagit unun dakon geni yan tenjoman. Mani Pinjkop da amin kimakbi kimoron ban dima paban pidon tam, Kristo kimoron nan dima aban pidagit. ¹⁶ Asi, amin kimoron da dima pidon tam, Kristo kimoron da dima pidagit. ¹⁷ Ae Kristo dima pidagit tam, nandan gadatji da ji aripmi dima panpulugokdisak. Yokwi morapji sigin tan daminakwa ekwan. ¹⁸ Ae Kristo nandan gadan iminek kimakgwit amin unun pasilgwit. ¹⁹ Nin Kristo nandan gadan iminek unun da panpulugosak do jomjom anek ekwaman. Mani nin yo tagisi on miktimon gin timit do jomjom aman tam, nin bupmi amin dakon mibi amin wagil yokwisi ekwaman.

²⁰ Mani yan dima. Kristo kimoron da kili pidagit. Unun pigaga jap bami mibiltoksi tosok unun da tilak kili kimakgwit amin dakon wasok wasok amini pidagit. ²¹ Amin kalonji kindi da kimot analon agit, ae yan gin amin kalonji kindi da kimoron da pidot pidot analon agit. ²² Adam dakon amin kabi morap si kimokgon, ae yan gin Kristo dakon amin kabi morap egip egip abidokdan. ²³ Mani nin morap Pinjkop da silip yipgut unun da aripmon pidokdaman. Mibiltok Kristo, ae don tobil apjak bisapmon minjat amin kabi morapni nin kimoron da pidokdaman.

²⁴ Unun da kwenon mibi bisap abinjakwan Kristo da kon mibili mibili tapmimi ton dakon kila amini unun panupbal aban pasil mudanakwa kila agak pi morap Pinjkop Dat da kisiron yipdisak. ²⁵ Nido Kristo dasi kila amin madep egakwan wigi uwal morapni pabin yopmanjakwan pinjini egipdan. ²⁶ Ae uwalni mibisi abin yipdisak unun kimot. ²⁷ Pinjkop gen papiakon gen yan tosok:

“Unun da yo morap pinjini egipni do yopgut.”

Yo morap pinjini egipni do yopgut yan yosok, mani nin nandan, Pinjkop iyi Yesu dakon pinjini dima egisak. ²⁸ Ae don, yo morap Kristo dakon pinjini tanakwa Monji da iyi nan Pinjkop dakon pinjini yipdisak. Mibiltok Pinjkop da yo morap Monji dakon pinjini yopgut, mani Monji da iyi nan Pinjkop dakon pinjini yipjak bisapmon Pinjkop da yo morap dakon wukwisini yitdisak.

²⁹ Amin kimakbi kimoron da dima pidoni tam, mibili nido amin diwari da amin kimakbi panpulugok do telagi pakbi soson? Aripmi dima pidoni tam, nido unun anpak an?

³⁰ Amin morapmi da pi aman unun do toktogisi uwal an nimek nindapba kimotne do an. Do amin kimoron da dima pidoni tam, nin mibili nido unun pi aman? ³¹ Not kabi, nak asi dayisat, Amin Taginin Yesu Kristo da jikon pi tagisi asak unun do butnokon da nandako yo madepsi asak. Disi nandan, unun bamisi. Ae yanyo kisi nandani, nak gildari gildari kimoronsi kin kin asat. Gen on bamisi yosot. ³² Epesas kokupmon amin diwari jon bit kilapyo yokwisi da yan emat anek nak nit do awit. Kimakbi kimoron da dima pidoni tam, mibili mini emat agim. Ae amin kimakbi kimoron da dima pidoni tam,

“anwa wagil kimotdaman,

do jap pakbiyo madepsi anen.”

³³ Ji amin diwari da top panjewaldan do pindatni. Gen on disi nandan, “Ji amin yokwi gat muwutni kan, anpakji tagi unun panupbal akdan.” ³⁴ Ji aesi nandak nandak kilegi timigek yokwi ae sanbenek dima ani. Asi jikon da diwari Pinjkop dima nandan iman. Ji da mayaktok pani do anek gen on dayisat.

Giptimnin kimoron da pidokdisak unun njwakwari

³⁵ Amin kindi yan yokdisak, “Amin kimakbi kosit nianon da pidokdan? Ae pidoni bisapmon nianen giptim da pidokdan?” ³⁶ Unun nandan kokwini tagi dima amin dakon

gen kinda! Gak jap yet kwaokdal unun mibiltok kimot anek don kwosok. ³⁷ Ae wit bo ae jap diwari dakon yeri kwaokdal unun jap bami don kwokdisak unun yombem dima. ³⁸ Mani Piŋkop da iyi nandan kokwinigek yeri kalon kalon do obi tamiyo iyikon iyikon wasosok. ³⁹ Giptim morap unun arip gin dima. Amin unun giptimni njwakawat, ae bit kilapyo giptimni njwakawat, ae minam gat ae tap kilapyo kisi yan gin. ⁴⁰ Kundukon yo toŋ unun giptimni iyi, ae miktimon yo toŋ unun yo kisi giptimni iyi. Mani kundukon yo toŋ dakon tilimni unun njwakawat, ae miktimon yo toŋ dakon tilimni unun yo kisi njwakawat. ⁴¹ Gildat kanek ae gikyo tilimni njwakawat njwakawat. Ae gik morap tilimni iyikon iyikon taŋ yomaŋ.

⁴² Amin kimakbi kimoron da pidokdaŋ unun yan gin. Giptim wayikgamaŋ unun miktogi, mani giptim pidosak unun aripmi dima miktogi. ⁴³ Giptim wayikgamaŋ unun tilimni mini, mani giptim pidokdisak unun tilimni wagil tagisi. Giptim wayikgamaŋ unun tapmimni mini, mani giptim pidokdisak unun tapmimi toŋ. ⁴⁴ Giptim wayikgamaŋ unun on miktim dakon, mani giptim pidokdisak unun Wup da egip egip imisak.

Miktim dakon giptim tosok, do giptim Wup da egip egip imisak unun yo kisi tosok gin. ⁴⁵ Piŋkop dakon papia da yan yosok:

“Amin mibiltogi, Adam, unun amin egip egipmi toŋ dagagit.”

Mani mibi Adam da amin do egip egip yomyom Wup dagagit. ⁴⁶ Wup dakon egip egip da mibiltok dima altagit. On miktimon egip egip da mibiltok altagit, anakwan wup dakon egip egip da don altagit. ⁴⁷ Amin mibiltogi Adam unun on miktim dakon, ae miktim naŋ wasarbi. Ae Adam unun da buŋon nani unun Kwen Kokupmon da pigit. ⁴⁸ Miktimon miŋat amin morap unun giptimni unun Adam dakon giptim yombem. Mani Kwen Kokup dakon giptimnin unun Kristo dakon yombem akdisak. ⁴⁹ Abisok nin miktim amin Adam yombem da ekwamaŋ. Unudeŋ gin don Kwen Kokup amin Kristo yombem akdamaŋ.

⁵⁰ Not kabi yaŋsi dayisat, miktim giptim gat kisi Piŋkop da Amin Kila Asak da kagagwan aripmi dima wigigi. Ae yo miktogi da yo dima miktogi aripmi dima timiri.

⁵¹ Nandani. Gen pasili kinda dayikdisat. Nin morap kisi dima kimotdamaŋ. Nin kisi morap kulabik aŋ mudokdamaŋ. ⁵² Kweŋ mibisi yosak bisapmon nin mal wambilgamaŋ unun da tilak tepmisi kulabik akdamaŋ. Kweŋ yaŋban amin kili kimakgwit unun kimoron da pidokdaŋ, ae buŋon aripmi dima mik tokdaŋ. Ae nin kalugi sigin ekwamaŋ amin kulabik akdamaŋ.

⁵³ Nido, giptimnin miktogi unun kulabik anek toktogisi tagisi egipdisak. Giptimnin si kimori unun kulabik anek toktogisi kalugi egipdisak. ⁵⁴ Giptimnin si kimori ae miktogi unun kulabik anek toktogisi tagisi kalugi egipdisak bisapmon Piŋkop dakon gen kinda tosok unun bami toŋ akdisak. Gen unun yaŋ:

“Piŋkop da emaron teban taŋek kimot obisi anakban pasilgit.

⁵⁵ Kimot, gak amin pabiŋ yopyop dakon tapmimingo jiri?

Kimot, gak amin tepmi madep yomyom tapmimingo jiri?”

⁵⁶ Yokwi da kimot tapmim iban amin tepmi madep yomisak. Ae yokwi unun gen tebanon tapmim pasak. ⁵⁷ Mani Amin Taginin Yesu Kristo da tapmimon Piŋkop da tapmim nimirakwan emaron teban toman, do Piŋkop ya yaŋsi iyamaŋ.

⁵⁸ Yaŋdo, not kabino, ji tebaisi agek wayiŋ wayiŋ dima ani. Disi nandan, Amin Tagi dakon pi madepsi aŋ unun bami mini dima akdaŋ, do ji bisapmi bisapmi Amin Tagi dakon pi aŋ kimotni.

Pol yo ak do nandagit unun do yagit

(Kilapmi 16)

16

Pol da Jerusalem do moneŋ paŋmuwutdaŋ unun do yagit

¹ Kili Piŋkop dakon miŋat aminyo Jerusalem ekwan unun do moneŋ paŋmuwutdan unun do dayikdisat. Galesia paŋmuwukbi da ani do kosit yoligim, ji yan gin ani. ² Sonda morapmon ji morap kisi kalon kalon pi agak da butgwan moneŋ timikgan unun kokwinigek kabi kinda yopman yopman ani. Anakwa nak opben bisapmon moneŋ paŋmuwut dakon pi dima ani. ³ Nak da obin altoken bisapmon paretji Jerusalem paŋkini do disi amin kabi di manjini. Anakwa nak da but piso papia kinda mandan yobo abidanjek kini. ⁴ Ae nakyu kisi kigisi yan nandaken kan, kisin tagi kineŋ.

Pol Korin amin kin pindat do nandagit

⁵ Nak Masadonia miktin nan kik do nandisat. Ununan kinjek don jikon abin altoken. ⁶ Nak ji gat timisok di gat egipben bo ae sigin egapbo ais bisap mudosak unun dima nandisat. Ae kokup nwanjwarikon kiken bisapmon ji da anpuluganakwa kiken. ⁷ Nak ji gat bisap pisipmi egip do dima galak tosot. Amin Tagi da tagi nandisagon ji gat bisap dubagkok egipneŋ. ⁸ Mani nak kokup pap Epesas idon egapbo Pentikos bisapmon wigisak. ⁹ Nido, Piŋkop da nak do yoma kinda witdal namik da miŋat amin morapmi paŋpulugoko Yesu yolyol amin dagon. Mani amin morapmi da uwal anmanan.

¹⁰ Timoti jikon apban kan anpuluganba pasol pasol dima asak. Nak da Amin Tagi dakon pi asat, ununyo kisi yan gin asak. ¹¹ Jikon da di da kanba amin isali kinda yan di aban. Tobil apjak bisapmon yiba but yaworon da nagon apjak. Not diwari gat kisi apni do jomjom asat.

¹² Notnin Apolos dakon gen unun yan. Not diwari ji dandak do kiwit bisapmon unun gat kini kan tagisi yan iyigim. Mani unun bisapmon op do dima galak tagit. Iyi gwagak kanek don obin dandisak.

Gen diwari

¹³ Disi do kila tebai anek nandan gadaron tebai atni. Tebaisi agek yo kinda do pasol pasol dima ani. ¹⁴ Yo morap ani unun but dasi galak tan yomyom anpagon dagan ani.

¹⁵ Not kabi, Stepanas gat yutnikon ekwan amin gat da Akaia provinskon mibiltoksi but tobil anek Yesu nandan gadan imgwit unun disi nandan. Ae Piŋkop dakon miŋat aminyo paŋpulugok do iyi dakon egip egip parekgwit. Nak gen tebai yan dayisat, ¹⁶ ji unuden amin gat ae unun amin paŋpuluganba pi kalon an amin gat dakon pinbini egipni.

¹⁷ Stepanas gat Potunatus gat Akaikus gat nagon opba but galaksi nandagim, nido ji kisi da abin nak aripmi dima nandani, ¹⁸ ae unun da nak kisik kisik namgwit ae jiyo kisi kisik kisik damgwit. Unuden amin da pi madep an unun do but galaksi nandanjek man madep yomni.

¹⁹ Paŋmuwukbi morap Esia provinskon ekwan unun da gildatni tagi dayan. Akwila gat Prisila gat ae paŋmuwukbi unun bamot da yutnon muwukan unun da Amin Tagi da manon gildatni tagi madepsi dayan. ²⁰ Yesu yolyol amin notji morap da gildatni tagi dayan. Paŋmuwukbi notji gat domdom ani bisapmon but dasi timitni.

²¹ Nak Pol da naga gildat tagi on mandisat.

²² Amin kinda da Amin Tagi but dasi dima galakan imisak kan unun jobit timitjak.

Amin Tagi gak apbi! ²³ Amin Tagi Yesu dakon nandan yawotni jikon tosak do bisit asat.

²⁴ Nin Yesu Kristokon kabi kalon agiman, do ji but dasi timikdat. Unun asi.

Pol da Korin Amin do Papia 2 Mandagit

But piso gen

Korin pañmuwukbi diwari da Pol do yanba yokwi tok awit, do Pol butjik madepsi nandagit. Ae yabekbi toptopmi diwari da yoyin det gulusun anek Pol abin yipgwit. Pol da Korin amin gat gen unun anmilip ak do nandagit, ae iyi do Pinjkop dakon yabekbi bamisi kinda yan nandan imni do papia on mandagit. Yan anek ae kosiri kinda gat tagisi nandan yom do anek papia on mandagit.

Gen mibiltok wasanek mandagit unungwan Pol da gen tebaisi kalip Korin amin do yipgut unun do yosok. Gen unun dima yip do nandagit, mani kwen wigik anek yanba yokwi tok an ingwit, do gen tebaisi yipgut. Yipban gen unun nandanek anpakni panmilip awit, do abisok kisik kisik madepsi nandan yomisak.

Unun bisapmon pañmuwukbi Judia miktimon egipgwit unun yokwisi egipgwit, do Pol unun do monej panji yom do monej pañmuwukgit. Do kilapmi 8 ae 9 non Pol da Korin minjat aminyo da pi unun do monej pañmuwutni do buri panthagap ak do gen yipgut.

*Pol da Pinjkop da yabekbi kabi do pi yomgut unun do yagit
(Kilapmi 1–7)*

¹ Nak Pol, nak Yesu Kristo dakon yabekbini. Pinjkop da iyi da galaktogon pi unun namgut. Nak gat ae notnin Timoti gat da papia on Pinjkop dakon pañmuwukbi Korin kokup papmon ekwan gat, ae telagi pañmuwukbi morap Akaia provinskon ekwan, ji kisi do mandan damamak. ² Pinjkop Datnin gat ae Amin Tagi Yesu Kristo gat da nandan yawok daminek butji panyawot abal yawori tosak do bisit amak.

Pinjkop da jigi bisapmon butnin panjeban asak

³ Amin Taginin Yesu Kristo dakon Pinjkopni ae Datni unun anksinenej. Unun Datnin bupmi ami, ae amin morap jigi pan unun butni panjeban asak dakon Pinjkop. ⁴ Jigi bisap morapmon butnin panjeban asak. Pinjkop da butnin panjeban asak, unuder gin nin da jigi mibili mibili pan amin morap buri panjeban aman. ⁵ Tepmi madep Kristo da pagit unuder gin ninyo kisi paman. Ae Kristo da butnin panjeban aban butnin yaworisi tosok. ⁶ Nin jigi paman bisapmon ji da but yawot pani ae Pinjkop da ji yokwikon ban timitjak unun do anek paman. Ae Pinjkop da butnin panjeban aban butnin yawori tosok bisapmon, jiyo kisi but yawot pani do anek Pinjkop da yan asak. Ji tebai agek nin da tepmi paman unuder gin tepmi pani kan, Pinjkop da butji panjeban akdisak. ⁷ Ae ji jigikon tebaisi atdan yansi nandan damaman, nido ji nin gat kisi jigi kalonji paman, ae nin gat kisi but yawot kalonji timitdaman yansi nandan.

⁸ Not kabi, nin Esia provinskon jigi pagiman unun ji da nandani do nandan. Jigi madepsi da nin pabin nipmanek unun da tapmimnin pabigit. Aban nin kimotdaman yansi nandagiman. ⁹ Asisi, kimot akdaman yansi nandagiman. Nin tapmimnin madep dima yansi nandan do jigi unun noman tan nimgut. Pinjkop amin kimakbi kimoron ban paban pidot pidot amin unun dagin nin aripmi tagi panpulugosak yansi nandan do jigi unun pagiman. ¹⁰ Unun jigi panek kimoronsi kigiman, mani Pinjkop da kimoron ban panpulugagit, ae don yo kisi nin jigikon ban timitdisak. Jigi morap noman tan nimni bisapmon Pinjkop da nin jigikon ban panpulugokdisak yansi nandan teban toman. ¹¹ Mani ji nin panpuluganek bisit aba Pinjkop da amin morapmi dakon bisitni nandanek nin panpulugosak. Anjawan amin morapmi da Pinjkop da ninon panpulugok asak unun kanek ya yan iyini.

Pol da Korin amin top dima yoyigit

¹² Nin yaŋsi nandamaŋ, on miŋtimon Piŋkop da nin paŋpulugaŋakwan nin aŋpak telagisi amaŋ ae gen bamisi baŋ yomaŋ. Ae jikon yaŋ ginsi agimaŋ. Nin on miŋtimon dakon nandaŋ kokwin tagisi dima yolgumaŋ. Piŋkop da nin nandaŋ yawok ni miŋjek paŋpulugagit, do nin aŋpak agimaŋ uŋun do nandano wigisak. ¹³⁻¹⁴ Nin papia mandaŋ yopno jikon obaŋ bisapmon gen ji da manjinek mibili tagi nandaŋ pisogi uŋun baŋgin mandamaŋ. Asi, bisap diwarikon gen mandamaŋ ji da mibili dima nandaŋ. Mani nin gen morap mandamaŋ uŋun ji da pakyaŋsi nandani do nandamaŋ. Ae Amin Tagi Yesu tobi apjak bisapmon nin da ji do tagisi nandamaŋ yaŋ gin ji da nin do tagisi nandani do nandamaŋ.

¹⁵ Nak yaŋsi nandagim, do abiŋ dandaŋek paŋpulugoko kisik kisik aba kosiri bamori asak do nandagim. ¹⁶ Nak Masadonia provins kik do obiŋ ji dandaŋek don Masadonia kikeŋ yaŋ nandagim. Ae don Masadonia da tobi obiŋek ji dandaŋapbo ji da kosit agipbeŋ dakon yo di aŋpulugaŋba Judia miŋtimon kikeŋ yaŋ nandagim. ¹⁷ Obiŋ dandaŋek do nandaŋek agim uŋun kalkali agim yaŋ nandaŋ, ma? Nak yo ak do nandaŋek asat uŋun miŋtimon amin da gen kaga da “Akeŋ” yaŋ yaŋek dima aŋ, nak yaŋ asat yaŋ nandaŋ, ma? ¹⁸ Piŋkop gen morapni guramik kimokdok, ae nin gen kagakon da “Aneŋ” yaŋ yoneŋ kaŋ uŋun aneŋsi. ¹⁹ Nak ae Sailas, Timoti gat nin da Yesu Kristo Piŋkop dakon Monji dakon geni jikon yaŋ teŋteŋok agimaŋ. Ae disi nandaŋ, Kristo “Uŋun akeŋ” yaŋ yaŋek dima kirinikdak. Bisapmi bisapmi Kristo “Abeŋ” yaŋ yaŋek geni yol kimagek asak. ²⁰ Piŋkop dakon yaŋ teban tok geni morapmi toŋ, ae uŋun yaŋ teban tok morap da bami toŋ ani do Kristo da “Nak da akeŋ” yaŋ yosok. Mibili yaŋ do nin Yesu da manon da Piŋkop dakon man awigek “Uŋun asi” yaŋ yomaŋ. ²¹ Piŋkop da nin gat ae ji gat kisi Kristokon gadaŋek paŋteban aban tebaisi akgamaŋ. Ae uŋun da nin gat ae ji gat kisi iyi do manjigat. ²² Uŋun iyi dakon amin ekwamaŋ dakon tilak yipmaŋ nimgut. Ae Wupni nin da buron yipgut, do Piŋkop da nin do yo tagisi morap diwari nim do yaŋ teban tok agit uŋun gat kisi don timitdamaŋ yaŋsi nandamaŋ.

Pol Korin tepmi dima kigit

²³ Nak gen bamisi yosot uŋun Piŋkop da nandisak. Do uŋun da manon da bamisi yaŋ dayisat, nak Korin tepmi dima opgum nido gen tebai dayiko jiggi pani do dima nandagim. ²⁴ Ji nandaŋ gadat aŋek aŋpak yaŋsi aŋek egipni dakon kila aminji egip do dima galak tomaŋ. Ji nandaŋ gadaron tebai agakwa ji da kisik kisik pani do pi kisin da amaŋ.

2

¹ Yaŋdo, nak kalip obiŋek jiggi damgum uŋudeŋ ae kosiri kinda gat jiggi dam do dima nandagim. ²⁻³ Jiggi dabo but yokwi nandani kaŋ, namimon kisik kisik pakeŋ? Ji daŋin kisik kisik namdaŋ, do jikon obiŋek butjik pak do dima galak tosot. Mibili yaŋ do aŋek papia mandaŋ damgum. Ji nandaŋ, nak yo kinda do kisik kisik abeŋ kaŋ, jiyo kisi kisik kisik akdaŋ gin. ⁴ Nak papia uŋun mandagim bisapmon but yokwi aŋek kunam pakbino madepsi mawit. Mani papia uŋun butjik dam do aŋek dima mandagim. Nak da ji do but dasi galaktaŋ damisat yaŋsi nandani do mandagim.

Yokwi agit amin dakon diwarini yipmaŋ imni

⁵ Jikon yokwi agit amin uŋun da nak naŋ jiggi dima namgut, uŋun da ji baŋ jiggi damgut. Nak uŋun do gen tebai dima yok do nandisat. ⁶ Yokwi agit amin kobogi timitjak do jikon amin morapmi da yawit uŋun aripmi. Jiggi di gat timitjak do dima yoni. ⁷ Diwarini yipmaŋ iminek butni aŋteban ani. Butjik madepsi nandaban uŋun da obisi di abiŋ yipban. ⁸ Yaŋdo, ji da but dasi sigin galaktaŋ imaŋ yaŋ yolini do nak da uŋun ani dosi dayisat. ⁹ Papia uŋun mandaŋ damgum uŋun ji paŋkilik dandaŋek do mandagim. Ji yo morapmon nak dakon gen guramikaŋ bo dima, uŋun kok do aŋek mandagim. ¹⁰ Ji amin kinda dakon yokwini yipmaŋ imni kaŋ, nakyo kisi yokwini yipmaŋ ibeŋ. Ae yokwi kinda

nak da yiyipmi tosok kaŋ, nak ji paŋpulugok do Kristo da dabilon yokwi uŋun yipmanjat. ¹¹ Yaŋ asat nido Sunduk da nin paŋkiligek dima pabiŋ nipjak do nandisat. Sunduk da nin pabiŋ nip do pi niaŋ asak uŋun nandamaŋ.

Pol Taitus kok do nandagit

¹² Nak Troas kokup papmon Yesu dakon Gen Bin Tagisi yaŋ tenŋenok ak do abiŋ altagim bisapmon, Amin Tagi da geni yoyikeŋ do kosit tagisi yipmanŋ namgut. ¹³ Mani butno yawori dima tagit, nido notno Taitus dima kagim. Do nak Troas kokup pap amin galok gen yoyikeŋ Masadonia provinskon kigim.

Piŋkop da tapmimon yabekbi emaron teban toŋ

¹⁴ Mani nin Piŋkop ya yaŋsi iyamaŋ, nido Kristo da uwalni pabiŋ yopgut. Ae Piŋkop da mibil taŋ niminjakwan nin iyi dakon amin kabini buŋon da yolgamaŋ. Uŋun da nin paŋtagap aban Kristo dakon mibili yono uŋun da yo kibaŋi tagisi da yaŋ dukwan dukwan kisak. ¹⁵ Asi, nin yo kibaŋi tagisi paŋalon aŋ uŋun yombem baŋ Kristo da timik Piŋkop do paret asak. Uŋun kibaŋ Piŋkop da yokwikon baŋ timikdak amin gat, ae Tipdomon pigikdaŋ amin kisi da nandaŋ. ¹⁶ Amin Tipdomon kwaŋ uŋun kibaŋ uŋun da kimot dakon kibaŋni asak, mani amin Piŋkop da yokwikon baŋ timikdak uŋun kibaŋ uŋun da egip egip dakon kibaŋni asak. Namin dasi yabekbi pi aripmi tagi asak? Nin da aripmi dima. ¹⁷ Amin morapmi da Piŋkop dakon gen yaŋ tenŋenajek moneŋ ilikgaŋ nin uŋudeŋ dima amaŋ. Piŋkop da iyi pi uŋun nimgut, ae nin top dima yomaŋ. Nin egip egipnin Kristokon tosok, ae Piŋkop da dabilon gen nimgut uŋun but dasi nandajek yaŋ tenŋenomaŋ.

3

Yabekbi uŋun saŋbek saŋbek kalugi dakon pi amin

¹ Nin aenin ji da nin do nandaba wikwan nimni yaŋon da gen on yomaŋ yaŋ nandaŋ, ma? Bo ae amin diwari da aŋ uŋudeŋ nin da amin diwari yoyino uŋun da nin amin tagisi yaŋ ji da nandani do papia mandaŋ niba damneŋ yaŋ nandaŋ, ma? Bo ae nin da dayino ji da papia uŋuden kinda mandaŋ nimni yaŋ nandaŋ, ma? Uŋun dimasi. ² Disi uŋun nin dakon papia yombem da egakwa amin da aŋpaknin pindakgaŋ. Uŋun papia dakon gen butninon mandabi do amin morap da tagi manjineŋ nandani. ³ Ji papia kinda Kristo da mandaŋ yipban apgut da yaŋ ekwaŋ. Pi aŋapno Kristo da papia uŋun mandagit. Uŋun kilda mandak naŋ dima mandagit, uŋun Piŋkop dagok dagogi mini egisak dakon Wup naŋ mandagit. Ae tipmon dima, amin buron mandagit.

⁴ Nin Kristokon gadagimaŋ, do Piŋkop da dabilon gen uŋun asi yaŋsi nandamaŋ. ⁵ Nin da nin uŋun pi aripmi dima aneŋ, do nin da yo kinda agimaŋ yaŋ dima yoneŋ. Piŋkop kaloni dagin tapmim niban pi uŋun amaŋ. ⁶ Ae uŋun da nin paŋpulugaŋban saŋbek saŋbek kalugi dakon pi amin dagagimaŋ. Saŋbek saŋbek uŋun gen teban papiakon mandawit uŋun yombem dima, uŋun Wup dakon yo. Gen teban da amin dapban kimokgoŋ, mani Wup da egip egip yomisak.

⁷ Piŋkop dakon gen teban da kimot aŋalon agit. Piŋkop da uŋun gen teban tipmon mandagit bisapmon tilimni madepsi gat kisi noman tagit. Do mibiltok Moses dakon tomno dabilni madepsi tenŋenagit, aban Israel amin da aripmi dima kokogi agit, ae don tenŋeni uŋun yawokgit. ⁸ Gen teban dakon tilimni da madep agit, mani Wup da pi asak uŋun da gen teban dakon tilimni yapmaŋek uŋun da wagil madepsi tenŋenosok. ⁹ Gen teban dakon pi uŋun nin gen pikon nipmaŋek pasilneŋ do yosok. Mani uŋun tenŋeni madepni gat apgut, do nin nandamaŋ, Piŋkop da dabilon kilek tok dakon pi uŋun dakon tilimni uŋun wagil madepsi daman. ¹⁰ Yo kalugi Piŋkop da asak dakon tilimni uŋun madepsi daman, aŋakwan yo kalipmi dakon tenŋeni uŋun moninjisok, do yo kalipmi dakon tenŋeni si pasil mudok do yaŋ asak. ¹¹ Yo kalipmi uŋun toktogisi dima tagit,

2:11: Lk 22.31 2:12: Ya 14.27; 1Ko 16.9 2:13: Ya 20.1 2:16: Lk 2.34; 2Ko 3.5-6 3:1: Ya 18.27; 2Ko 5.12
3:2: 1Ko 9.2 3:3: TP 24.12; Jer 31.33; Esi 36.26-27 3:6: Jer 31.31; Jn 6.63; 1Ko 11.25 3:7: TP 34.29 3:9:
GT 27.26; Ro 1.17

mani unun tilimni gat apgut, do yo kalugi toktok teban tokdisak unun dakon tilimni da madepsi daman tenjenosok.

¹² Unun tenjeni da ninon madepsi tenjenajakwan nandan teban tajak jomjom aman, do nin pasol pasoli mini unun do yan tenjenoman. ¹³ Moses da agit nin yan dima aman. Unun tomno dabilnikon tenjeni madep unun kin yawogakwan Israel amin da dima koni yan do imal nan tomno dabilni witjigit. ¹⁴ Mani Pinjkop da Israel amin dakon nandak nandak dakon kositni waman sogut, ae abisok yo kisi yan gin tosok. Sarbek sarbek kalipmi dakon gen manjan bisapmon imal da yan nandak nandak kositni waman sopmanjakwan gen dakon mibili dima nandan pison. Nido Kristo nandan gadan iminapno unun kosiron dagan Pinjkop da imal tim unun kwinikdak. ¹⁵ Asi, kalip da win ae abisok ekwamanon Moses dakon gen teban manjan bisap morapmon imal tim da nandak nandak kositni sopman yomisak. ¹⁶ Mani but tobil anek Amin Tagikon kisak amin Pinjkop da imal tim unun kukwan imisak. ¹⁷ Nak Amin Tagi do yosot unun Wup do yosot. Ae Amin Tagi dakon Wup amin kindakon egisak kan, unun amin pulugarbi da egisak. ¹⁸ Nin kisi morap yo kinda da tomno dabilnin dima witjisak. Do Amin Tagi dakon tilim madepni da ninon yamanjakwan nin da pakbi idap yombem da yan unun tenjeni pantobilapno aminon kisak. Tenjeni unun Amin Tagikon da abinek nin kulabik aban iyi yombem dagoman. Ae Amin Tagi dakon Wupni ninon pi aban tenjenini ninon madepsi paptosok.

4

Yabekbi unun miktin kwoba yombem

¹ Pinjkop da bupmi nandan nimejek pi on nimgut, do jigi noman tan niman bisapmon pi dima yipmanjaman. ² Dimasi. Nin anpak mayagi ae top anpak morap manji kili yomguman. Nin amin dima panjkwalgaman, ae Pinjkop dakon gen kulabik dima aman. Nin gen bami nomansi yan tenjenapano amin da nin dakon anpak kokwinigek Pinjkop da dabilon pi kilegisi aman yan kan nandanjo an. ³ Ae amin diwari imal tim da tomno dabilni witjinjakwan Gen Bin Tagisi nin da yan tenjenoman unun dima nandan pison kan, unun amin Tipdom dakon kosit nan agek dima nandan pison. ⁴ On miktin dakon pinjkop toptopmi Sunduk unun da amin nandan gadat dima an dakon nandak nandak kositni sogut. Aban Kristo Pinjkop yombemsi dakon Gen Bin Tagisi dakon tenjenini da unun amin da butgwan aripmi dima pigisak.

⁵ Nin yan tenjenok anek nin do dima yoman, nin yan tenjenok anek yan yoman, “Yesu Kristo unun Amin Taginin, ae unun dakon man pidosak do anek ji dakon oman monji ekwaman.” ⁶ Nak unun yosot nido kalipsigwan Pinjkop da yan yagit: “Pilin tukgwan tenjeni tagi tenjenosak.”

Iyi dakon tenjeni da abin nin da buron madepsi tenjenagit. Nin Kristo dakon tomno dabilni kanek Pinjkop dakon tilim madepni kan nandanjo aman.

⁷ Mani yo tagisisi unun yabekbi nin miktin kwoba tepmi tasik togi yombem da kagagwan ninon ton. Amin da unun tapmim madepsi daman unun nin dakon dima, unun Pinjkop dakon tapmimni yan kan nandanjo ani do anek nin da giptimon ton. ⁸ Kosit mibili mibilikon da jigi noman tan niman, mani unun da tapmimnin dima paban. Nandaba kik anek niansi anen yan morapmi nandaman, mani nandak nandaknin yipno dima wital kigit. ⁹ Amin da yo yokwisi an niman, mani Pinjkop da nin dima nipman dekdak. Amin da nindapba migon man pokgoman, mani nin dima tasik toman. ¹⁰ Amin da nin da giptimon Yesu dakon kimot unudon kon. Do amin da Yesu dakon egip egipni kisi nin da giptimon kon. ¹¹ Nin Yesu dakon pi aman, do bisapmi bisapmi amin da nin si nindapba kimotnej do pi an. Yanjo, si kimori giptim timninon Yesu dakon egip egipni unudon noman kon. ¹² Yanjo, kimot da ninon pi asak, mani egip egip da jikon pi asak.

¹³ Piŋkop gen papiakon gen yaŋ tosok:

“Nak Piŋkop nandaŋ gadaŋ iŋgum, do yaŋ teŋteŋok agim.”

Ae yaŋ giŋ ninyo kisi nandaŋ gadat amaŋ, do yaŋ teŋteŋok amaŋ. ¹⁴ Nido nin yaŋsi nandamaŋ, Piŋkop da Amin Tagi Yesu kimoron naŋ aban piŋagit, ae uŋun da nin Yesu gat kisi kimoron baŋ paban pidokdamaŋ, ae uŋun da nin gat ae ji gat kisi timik paŋki nipban iyi da kapmatjok egipdamaŋ. ¹⁵ Uŋun yo morap ninon noman toŋ uŋun ji paŋpulugok do noman toŋ. Ae Piŋkop dakon nandaŋ yawotni da miŋat aminyo morapmikon ireŋ taŋ yomiŋ yomiŋ aŋ aŋ kiŋakwan uŋun da Piŋkop do ya yaŋ madepsi iyinjakwa Piŋkop dakon tilimni madepsi teŋteŋosak.

¹⁶ Yaŋdo, nin pi dima yipmaŋgamaŋ. Giptimnin uŋun tasik tok do asak, mani giŋdari giŋdari butnin kalugi aŋ aŋ asak, ¹⁷ nido nin nandamaŋ, jiŋi tepmiyo pamaŋ uŋun madepsi, mani bisap piŋipmisok giŋ tokdaŋ. Ae uŋun da nin paŋtagap aba nin Kwen Kokupmon dagok dagogi mini tilimnikon egipdamaŋ. Uŋun tilim da madepsi aŋakwan abisok jiŋi pamaŋ uŋun yapmaŋ mudosok. ¹⁸ Yaŋdo, yo dabil da si pindari uŋun do dabilnin uŋudon dima yipmaŋ gamaŋ. Nin yo dima pindari uŋun do dabilnin kak giŋansi uŋudon giŋ yipmaŋ gamaŋ. Nido yo dabil da pindari uŋun bisap piŋipmisok giŋ tokdaŋ, mani yo dima pindari uŋun toktogisi tokdaŋ.

5

Kwen Kokup dakon giptim dakon gen

¹ Giptimnin uŋun imal yut kabeŋ yombem. Nin nandamaŋ, uŋun miktim dakon imal yut kabeŋ uŋun tasik tosak kaŋ, Piŋkop da nin do yut ŋwakiŋwari kinda nimdisak. Uŋun yut amin kisiŋ da dima awalbi, Kwen Kokupmon abidaŋapno toktogisi tokdisak. ² Nin abisok miktim giptim gat kisi egek iyoŋ iyoŋ yaŋ ekwamaŋ. Nin Kwen Kokup dakon giptim uŋun abidono uŋun da imal da yaŋ waban egipneŋ dosi nandamaŋ. ³ Nido imal uŋun wamneŋ bisapmon nin molaŋ dima egipdamaŋ. ⁴ Nin miktim dakon giptim gat sigin egek jiŋi paŋek iyoŋ iyoŋ yomaŋ. Mani on miktim giptim wagil yipmaŋdet do dima nandamaŋ. Nin giptim kalugi uŋun abidono uŋun da giptimnin kimot asak uŋun imal naŋ yaŋ waban egip egip teban egipneŋ dosi nandamaŋ. ⁵ Piŋkop da iyi uŋun egip egip abidoneŋ do aŋnoman agit. Ae Wupni nin do nimgut, do nin yaŋ nandamaŋ, yo tagisi morap diwari nim do yaŋ teban tok agit uŋun gat kisi don nimdisak.

⁶ Nin uŋun do nandaŋek uŋun da butnin paŋteban asak. Nin nandamaŋ, nin giptim timnin gat sigin egek Amin Tagi da dubagikon ekwamaŋ. ⁷ Mibili yaŋ do nin yo dabil da si pindagek dima ekwamaŋ, nin nandaŋ gadaron daŋin ekwamaŋ. ⁸ Asi, nin nandaŋ teban taŋek akgamaŋ. Nin on giptim yipmaŋek Amin Tagi da kokupmon kino yomaninsikon uŋun gat kisi egip do nandamaŋ. ⁹ Yaŋdo, on miktim giptimon ekwamaŋ, bo ae on giptim yipmaŋek Amin Tagikon kwamaŋ, nin bisapmi bisapmi iyi aŋpak galak tosok uŋun yol do madepsi galak tomaŋ, ¹⁰ nido nin kisi morap Kristo da iŋamon gen pikon atdamaŋ. Agek miktim giptimon egipgumaŋ bisapmon aŋpak tagi bo yokwi agimaŋ uŋun da aripmon tomni timitdamaŋ.

Nin miŋat aminyo paŋpulugono Piŋkop gat but kalon aŋ

¹¹ Yaŋdo, nin Amin Tagi do pasolgomaŋ, do miŋat aminyo nandak nandak kulabik aŋek Piŋkop nandaŋ gadaŋ imni do pi tebai amaŋ. Piŋkop da nin dakon but pindakdak. Ae jiyo kisi butjikon da nin pi kilegisi amaŋ yaŋ nandani do nandisat. ¹² Gen on ji da man madep nimni yaŋon da dima yomaŋ. Ji da nin dakon aŋpak do tagisi nandani yaŋon da yomaŋ. Amin diwari da man madep dogin kisik kisik aŋek amin butgwan yo bamisi toŋ uŋun do dima nandaŋ. Nin ji da uŋun amin dakon geni kobogi paŋtobil yomni do nandamaŋ. ¹³ Amin da nin do ŋugigi yaŋ yoŋ kaŋ, nin da Piŋkop dakon pi amaŋ do aŋek uŋun do yoŋ. Ae nin nandak nandak kilegisi timigek pi amaŋ kaŋ, nin ji paŋpulugok do aŋek pi uŋun

amarj. ¹⁴ Kristo da nin do but dasi galaktanj nimirjek nin panjtagap aban pi tebaisi amarj. Nido nin yanji nandamarj, amin kalonjisi kinda da nin kisi morap dakon tamo abidanjek kimakgit, do nin kisi morap kimakgimarj. ¹⁵ Ujun da amin kisi morap iyi dogin nandanjek dima egipni do anjek kimakgit. Kristo nin dakon tamo abidanjek kimakgit da ae Pinjkop da aban pidagit unjun do nandanjek egipnerj.

¹⁶ Yanjo, abisok da wasanjek nin on miktim dakon nandak nandagon da amin kokwin dima amarj. Asi, kalip nin on miktim dakon nandak nandagon da Kristo kokwin agimarj, mani abisok yanj dima amarj. ¹⁷ Yanjo, amin kinda Kristokon gadasak kanj, Pinjkop da anjaluk aban amin kalugi kinda dagosok. Mao! Anjak kalipmi pasilakwan anjak kalugi kilij noman tak.

¹⁸ Pinjkop da iyi egip egip kalugi unjun nimisak. Kalip nin unjun dakon uwal egapno Kristo da nin panpuluganban Pinjkop gat but kalonj agimarj. Ae minjat aminyo timik panapno Pinjkop gat but kalonj ani do nin do pi unjun ningut. ¹⁹ Nido Pinjkop Kristokon pi anjakwan minjat amin morap miktimi miktimi ekwanj unjun timik iyikon panapban but kalonj awit. Ujun yokwi morapni awit unjun do sanjenek dima nandanj yomgut. Ae Pinjkop da minjat aminyo timik iyikon panapban but kalonj ani dakon gen bin minjat aminyokon yoyinerj unjun dakon pi ningut. ²⁰ Yanjo, nin Kristo dakon injam abidanjek geni yanj tenjenok amarj. Pinjkop da nin dakon gen kagakon da minjat aminyokon gen yoyisak. Nin Kristo da manon tebaisi yanji dayamarj, "Ji Pinjkop gat uwal tosok unjun yipmanjek Pinjkop gat but kalonj ani." ²¹ Kristo yokwi kinda dima agit, mani Pinjkop da nin panpulugok do anjek yokwi morapnin Kristo da kwenon yopban yokwi pakpak amin kinda dagagit. Nin Kristokon gadanjek Pinjkop dakon minjat aminyo kilegisi anej do yanj agit.

6

Yabekbi pi anjek jigij morapmi pawit

¹ Nin Pinjkop gat kisi pi kalonj anjek tebaisi yanj dayamarj, "Ji Pinjkop dakon nandanj yawotni yipba bami mini di tanban." ² Pinjkop da yanj yosok:

"Nak ji panpulugokerj bisap yipgumon bisitji nandagim.

Ae yokwikon banj timit timit gildaron ji panpulugagim."

Nandani. Abisok Pinjkop da nin panpulugosak dakon bisap. Abisok nin yokwikon banj timitjak dakon gildat.

³ Nin amin da pi amarj unjun do yanba yokwi tok anjek dima moni yanjon da pi amanon gulusun kinda dima amarj. ⁴ Nin Pinjkop dakon oman monji egek bisapmi bisapmi minjat amin morapmon anjak tagisi banj yolamarj. Jigij mibilibi mibilibi noman tanj niba nin tebaisi akgamarj. ⁵ Obisi baljonj, ae dam tebanon nipmanjanj, ae uwal da panjdagat anjek japmi nandanjek gen tebai niyanj. Ae pi tebaisi anjek dipmin tagi dima pokgomarj, ae jap do amarj. ⁶ Anjak gwaljigij minisi banj amarj, ae nandak nandak tagisi banj timikgamarj. Jigij noman tanj niba but yaworon da ekwamarj, ae minjat aminyo do anjak tagisi anyomamarj. Telagij Wupmon tapmim unjudon timikgamarj. Amin do bamisi but dasi galaktanj yomamarj. ⁷ Gen bamisi banj yanj tenjenomarj, ae Pinjkop da tapmimon pi amarj. Nin emat dakon yo amin da kisit teri teri da tebai timikganj unjun da tilak anjak kilegij timigek Pinjkop dakon pi amarj. ⁸ Amin diwari da manin pawikwanj, ae diwari da manin pabanj. Amin diwari da manji gen yanj nimanj, ae diwari da anjak tagi amarj yanj yonj. Amin diwari da nin do top amin yanj yonj, mani gen bamisi banj yomarj. ⁹ Amin da dima nandanj nimanj da tilak ekwamarj, mani nandanj nimanj. Kimoron kwamarj, mani sigin ekwamarj. Amin da nin tebaisi baljonj, mani dima nindapba kimokgomarj. ¹⁰ Butjik panjek ekwamarj, mani bisapmi bisapmi kisik kisik ekwamarj. Nin yoni mini amin da ekwamarj, mani amin panpulugono yo morapmisi timikganj. Yonin mini, mani yo morap kisi nin dakon gin.

- ¹¹ Korin amin, gen dayamanj unun nomansi dayamanj. Nin but dasi galaktan damamanj.
¹² But dasi ji timit do dima kurak tomanj, mani ji da nin but dasi timit do kuragi nandanj.
¹³ Nak dat kinda da monji yoyisak unun da tilak yanj dayisat, ji nin do but dasi galaktan nimni.

Nin Piŋkop dakon yutni

¹⁴ Nandanj gadat dima anj amin gat gadat gadaron da pi dima ani. Anpak tagi gat anpak yokwi gat tagi panmuwutneŋ? Bo tenŋeŋi gat pilin tuk gat tagi panmuwutneŋ? ¹⁵ Kristo gat Sunduk gat but kalonj amal, ma? Kristo nandanj gadan imisak amin gat nandanj gadat dima asak amin gat nandak nandakni iyi iyi. ¹⁶ Piŋkop dakon telagi yut gat ae kokup kidat gat tagi panmuwutneŋ? Piŋkop dagok dagok mini egisak unun dakon telagi yutni ekwamanj. Kalip Piŋkop da yanj yagit:

“Nak unun amin kabi gat egipber, ae unun da binapmon agipber.

Anejk Piŋkopni egapbo unun da nak dakon miŋat amin kabi egipdanj.”

¹⁷ Yanjo, Amin Tagi da sigin yanj yagit:

“Ji unun yopmanj degek disi dage egipni.

Unun amin dakon yoni Piŋkop da pindakban inani anj unun dima igayini.

Yanj anakwa nak da ji but dasi timigek

¹⁸ Datji egapbo ji da nak dakon monji gwayono egipni.

Amin Tagi Tapmim Ami da gen on yosok.”

7

¹ Notnonisi, Piŋkop da unun yanj teban tok morap nin do nimgut, do giptimninon ae wupninon yokwi morap tonj unun kisisi suganeŋk Piŋkop da dabilon gwaljigi minisi aneŋ. Anejk Piŋkop do pasalek gawak imineŋk bisapmi bisapmi telagisi egipneŋ.

Korin amin but tobil aba Pol but galaksi nandagit

² Ji nin do but dasi galaktan nimni. Nin amin kinda do yokwi kinda dima agimanj. Nin amin kinda yokwi asak do dima iyigimanj. Nin amin kinda ankiligek yoni di dima timikgimanj. ³ Anpakji kokwinigek gen pikon dep do dima yosot. Nak yanj kili dayigim, nin toktogisi ji do but dasi galaktan damamanj. Kimotneŋ bo egipneŋ nin sigin but dasi galaktan damdamanj. ⁴ Ji tebaisi akganj yanji nandanj teban tosot. Ji do tagisi nandisat, ae ji da butno anteban anj. Jigi morapmi noman tanj nimanj, mani ji do nandaneŋk unun da kisik kisik madep namisak.

⁵ Masadonia miktimon abiŋ altagimanj bisapmon yik yawotjok kinda dima agimanj. Unudon jigi mibili mibili teri teri da abiŋ noman tanj nimgwit. Amin da nin gat gen emat morapmi awit, ae butningwan da pasol pasol madepsi nandagimanj. ⁶ Mani Piŋkop but panjeban agak amin da Taitus yabekban abiŋ nin dakon but panjeban agit. ⁷ Ae unun gin dima. Mibiltok ji da Taitus dakon but anteban aba unun da ninon abiŋ ji da anpak tagisi awit unun do niyiban unun kisi da butnin panjeban agit. Ae ji da nak nandak do madepsi galak tonj, ae yokwi awit do bupmisi nandanj, ae nak anpulugok do madepsi galak tonj, ununyo kisi do Taitus da niyigit. Niyiban kisik kisik da butno tugagit.

⁸ Nak dakon papia da ji butjik damgut, mani unun do bupmi dima nandisat. Asi, mibiltok bupmi nandagim, mani abisok bupmi dima nandisat. Papia unun da butjik damgut, mani unun do bisap pisipmisok gin nandawit. ⁹ Abisok kisik kisik asat, mani ji da butjik pawit do kisik kisik dima asat. Butjik unun pawit da jikon but tobil panjalon agit unun do anejk kisik kisik asat. Piŋkop da iyi butjik unun damgut, do nin da gen yipgumanj unun da ji dima panjupbal agit. ¹⁰ Butjik Piŋkop da panjalon asak unun da ninon but tobil panjalon asak. Ae but tobil ano Piŋkop da nin yokwikon banj timikdak, do butjik pamanj da jigi dima nimisak. Mani on miktim dakon butjik da kimot panjalon asak. ¹¹ Ji pakyanji nandani. Butjik Piŋkop da damgut unun da jikon anpak tagi mibili mibili panjalon agit.

Uñun da ji pañtagap aban jigisi tepmisi pañmilip ak do pi awit, ae japmi nandanej suñ agit amin uñun tebaisi iyiwit, ae Piñkop do pasol pasol awit, ae nak nandak do galagi nandawit, ae suñ agit amin uñun anpakni anmilip ak do pi tebai awit. Ji uñun anpak morap awit uñun da jikon gulusuñ kindu dima tosok yan nolisak.

¹² Nak papia uñun suñ agit amin gat ae yokwi an imgut amin uñun bamot do nandanej dima mandagim. Piñkop da dabilon ji nin do but dasi galaktan niman uñun ji da pakyanji nandani do nandagim. Mibili yan do anek papia uñun mandagim. ¹³ Uñun anpakji da nin dakon but panjeban asak.

Asi, ji da butnin panjeban awit, mani uñun gin dima, nin kisik kisik madepsi agiman, nido ji da Taitus dakon nandaba kikni anmilip aba butni yaworisi tagit. ¹⁴ Kalip nak ji dakon anpak tagisi do Taitus iyinej manji pawigim. Ae geno uñun do mayagi dima nandagim, nido ji dakon anpak do gen morap yagim uñun bamisi gin. Gen morap dayigiman uñun bami gin. Ae ji dakon man pawigek Taitus do gen uñun yagim uñun kisi bamisi gin. ¹⁵ Taitus jikon apgut bisapmon ji da nandaba wikwan iminej pasal nimmikyo anek abidanej geni guramikgwit. Uñun da uñun anpak awit uñun do sigin nandan egek ji do nandaban yo madepsi asak. ¹⁶ Abisok but galak madepsi nandisat, nido ji da anpak kilegisi gin akdan yanji nandisat.

Paret ak do tagap tok ani

(Kilapmi 8-9)

8

Pañmuwukbi da Judia amin pañpulugok do paret awit

¹ Not kabi, Piñkop da Masadonia pañmuwukbi do nandan yawok yominej pañpulugagit uñun do dayikdisat. ² Jigi madepsi noman tanej uñun da nandan gadatni pañkewalgit. Uñun bisapmon bupmisi egipgwit, mani kisik kisik madepsi anek amin diwari pañpulugok do monej morapmi pañmuwukgwit. ³ Nomansi yanji dayisat, uñun da iyi dakon galaktok yolek paret awit. Monej yomyomi dakon tilak yapmanek madepsi yomgwit. ⁴ Uñun da nin kisi da telagi pañmuwukbi Judia ekwan uñun pañpulugonej do tebaisi niyiwit. ⁵ Ae paret awit uñun monej banjin dima awit. Mibiltok iyi ban Piñkop do paret awit. Ae Piñkop dakon galaktok yolek iyi ban nin do kisi paret awit.

⁶ Kalip Taitus da nianon da paret wasanej ani uñun do dayigit, do jikon tobil kinej paret dakon pi an mudoni yan dayisak do nin da tebai iyigiman. ⁷ Ji yo morapmon anpak tagisi an. Ji Piñkop tebaisi nandan gadan iman, ae gen tagisi yon, ae nandak nandakji ton, ae Piñkop dakon pi ak do galagi madepsi nandan. Ae nin do but dasi galaktan niman. Yan do, nandan yaworon da paret ak do nandan uñun but dasi nandanej kilegisi ani.

⁸ Ji da si anisi do gen teban dima yipmandat. Masadonia pañmuwukbi da paret ak do buri pidon, jiyo yan gin paret ak do butji pidoni kan, nak da ji asisi amin do but dasi galaktan yoman yan nandan dabej. ⁹ Ji Amin Tagi Yesu Kristo dakon nandan yawotni uñun nandan. Uñun yoni morapmi tan imgut, mani nin pañpuluganban yo morapmisi timitnejan do anek bupmi aminsi dagagit.

¹⁰ Kili paret pañmuwutdan uñun do nandak nandak dabej. Apma bilak do ji pi uñun wasanej paret ak do galagisi nandawit. ¹¹ Do pi uñun an mudoni kan tagisi. Kalip butji pidanba pi uñun ak do galagisi nandawit, do abisokyo kisi yan gin yo tan daman uñun da arapmon tepmi an mudoni kan tagisi. ¹² Amin kindu paret akdosi nandanej yo tan iman da arapmon paret asak kan, Piñkop da uñun do tagisi nandisak. Ae paret ak do yoni mini kan, uñun kisi tagi yan nandisak. ¹³ Ji da jigi madepsi panakwa amin diwari tagisi egipni yanon da dima yosot. Nin kisi tilak kalonikon gin egipnejan do nandisat. ¹⁴ Abisok yosi morapmi tan daman, do wadak wadak an amin tagi pañpulugoni. Ae don, ji da wadak wadak ani kan, uñun yoni morapmi tan yomnikon ji tagi pañpulugoni. Yan ani kan, ji kisi morap tilak kalonikon gin tagi egipni. ¹⁵ Piñkop gen papia da uñun do yan yosok:

“Amin jap morapmi similtgwit unun tilakni yapmanjek dima similtgwit,
ae amin kalonj sok similtgwit jap do wadak wadak dima awit.”

Pol da amin yabekban Korin kiwit

¹⁶ Nak Pinj kop ya yan iyisat. Unun da Taitus dakon but antagap aban nin da ji panpulugok do nandaman unun yo kisi yan gin nandisak. ¹⁷ Tobil jikon opjak do iyino tagi yan yagit. Mani iyi jikon op do madepsi galak tagit do jikon obisak. ¹⁸ Ae notnin kinda gat yabetno unun gat kisi obamal. Unun amin panmuwukbi morapmon Gen Bin Tagisi yan tenjenok dakon man bini ton amin kinda. ¹⁹ Ae unun gin dima. Nin gat kisi agek nin panpuluganban nin kisi da paret unun timik panjiner do panmuwukbi da manjiwit. Nin Amin Tagi man madep im do nandaman, ae minjat aminyo panpulugok ak do galagisi nandaman unun amin da kan nandanjo ani do pi unun aman. ²⁰ Nin paret madepsi unun panmuwan unun nin da kilani aman unun do amin kinda da yanba yokwi tok kinda dimasi asak do nandaman. Yanjo, notnin unun abidono kisi akwaman. ²¹ Nin anpak kilegisi gin ak do nandaman, ae Amin Tagi da dabilon gin dima, minjat aminyo da dabilon kisi ak do nandaman.

²² Ae nin notnin kinda gat yabetno amin bamot gat kisi kwan. Bisap morapmi pi mibili mibilikon anjilik kono pi but dasi aban kagiman. Unun ji da pi tagisi akdan yansi nandisak, do pi unun ak do galagisi nandisak.

²³ Ji Taitus kili nandan ingwit. Taitus unun nak gat gadat gadaron da ji panpulugok do pi kalonji amak. Ae amin bamot do yansi nandani, unun panmuwukbi dakon injam timigek akwamal, ae Kristo man madep imamal. ²⁴ Ji unun amin anpak tagisi anyomni, anakwa panmuwukbi morap da ji da amin do but dasi galaktan yoman yan nandan damni. Ae nin da ji dakon man isal dogin awikwaman yan dima nandani.

9

Jerusalem panmuwukbi do paret panmuwutni

¹ Ji nin da telagi panmuwukbi Jerusalem ekwan unun do paret panmuwukgaman unun dakon geni kili nandawit, do gen dubagi dima mandaken. ² Nak nandisat, ji amin panpulugok do galagi madepsi nandan, do Masadonia minjat aminyokon manji pawigisat. Nak yan yoyisat, “Apma bilagon da win abisok Akaia panmuwukbi paret ak do tagap tawit da ekwan.” Gen unun nandawit bisapmon buri pidanba iyiyo kisi paret ak do tagisi nandawit. ³ Mani nak da ji dakon man pawigisat unun gen isali dima asak do nandisat. Ae nak ji da paret yop do kili tagap tawit yan kili yoyigim, do amin kapbi unun yabekgo obin ji panagap aba paret yop do wagil tagap tajak egipni yan do yabekdat. ⁴ Ji paret ak do wagsilsi tagap tan yansi nandaman. Mani nak gat Masadonia amin di gat da obin dandano ji dima tagap toni kan, nak gat ji gat kisi mayagi pakdaman. ⁵ Yanjo, nak amin kapbi unun yabekgo mibiltan jikon obin panpuluganba paret unun yop do yawit unun panmuwutni do nandisat. Do nin da opnen bisapmon amin da ji but galagon da paret an yan dandani. Nin da teban teban yanapno an yan dima nandani.

⁶ Ji gen on do nandani. Jap kalonj sok kwaokdak amin unun bami kalonj sok pasak. Ae jap morapmi kwaokdak amin unun bami morapmi pasak. ⁷ Do ji morap kalonj kalon nandan kokwin anek paret nian da yop do nandan unun da aripmon yopni. Amin kinda butjigon da bo ae amin da teban tebanon da di yopban. Pinj kop da amin but galagon da paret asak unun do galak tosok. ⁸ Ae Pinj kop da yo tagisi morapmi aripmi tagi daminjakwan yo kabisi morapmi akdan. Anakwa yosi aripmisi tan daminjakwa amin diwari tagi panpulugoni. ⁹ Pinj kop da papiakon gen yan tosok: “Amin kilegi amin da jap yet tintinon unun da tilak bupmi amin do yo morapmi yomisak.

Anpakni kilegi unun toktogisi tan anan kisak.”

¹⁰ Pinj kop da jap kwaokdak amin do jap yet imisak, ae jap iban nosok. Unuden gin Pinj kop da yo morapmi daban aripmisi akdan. Ae amin da pigaga jap yet kwaogek don

bami morapmisi tonj unun da tilak anpakji kilegi da morapmisi tokdañ. ¹¹ Piñkop da yo morapmi daminjakwan ji da amin diwari tagi panpulugoni. Ae ji da paret panmuwutni unun nin da wadak wadak amin do yominapno unun do Piñkop ya yanj iyikdañ. ¹² Do ji da paret ani unun da Piñkop dakon minjat aminyo panpuluganban wadak wadak sanbejek dima ani, ae unun do anjek Piñkop do ya yanj madepsi iyikdañ. ¹³ Ji da paret ani unun da anpakji tagisi noman panalon akdisak. Ae ji da Kristo dakon Gen Bin Tagisi abidawit da tagisi guramikgan yanj amin da dandani. Ae ji da unun gat ae amin diwari gat kisi do yo morapmi yominakwa unun do Piñkop anjisini. ¹⁴ Ae Piñkop dakon nandañ yawotni jikon tugosok yanj dandani, do ji do but dasi galak tañ daminek ji do bisit ani. ¹⁵ Piñkop da but galak do yo nimgut unun madepsi daman, gen kaga da aripmi dima yogogi. Do nin Piñkop ya yanji iyineñ!

Amin diwari Pol do yanba yokwi tok aba geni panmilip agit
(Kilapmi 10–13)

10

Pol da amin abinj yip do awit dakon geni panmilip agit

¹ Amin diwari da yanba yokwi tok anj naminek yanj yon, “Pol nin gat kalonji ekwaman bisapmon pinji egisak, mani dubagikon kisak bisapmon tebai niyisak.” Mani nak Pol da ji Kristo da pinji egek amin do anpak yaworisi anj yomgut unun do nandañek gen dayikdisat unun do pakyansi nandani do nandisat. ² Yanj dayisat, ji kanj kimotni. Nak jikon opbo egipneñ bisapmon gen tebai di dayikom. Jikon amin diwari da yabekbi nin da on miktimon amin dakon anpak yolek pi aman yanj nandañ. Nak unuden amin gen tebai aripmi tagi yoyikeñ. ³ Nin miktimon ekwaman, mani miktim amin da emat anj unudeñ dima aman. ⁴ Emat dakon yo timikgaman unun on miktim dakon dima. Unun Piñkop dakon tapmimni unudon tosok, do uwal dakon tapmim aripmi tagi abisak. ⁵ Nin nandak nandak morap gat ae top gen morap amin da Piñkop nandañ im do anakwa kosit sopmanjan unun pabinj yopmanjan. Anjek amin dakon nandak nandak do dam tebai anjek Kristo nanjin yolni do yoyin dekgaman. ⁶ Ae nin ji do jomjom aman. Ji diwari nin dakon gen morap guramik kimotni bisapmon, gen pabinj yopmanjan amin tepmi pi yom do tagan toman.

⁷ Ji kwen nani bangin pindakgan. Amin kinda iyi do nak Kristo dakon amin egisat yanji nandañ teban tosok kanj, unun amin pakyansi yanji nandisak, ninyo kisi Kristo dakon amin. ⁸ Amin Tagi da on pi nin da anej do yanj dagok anj nimgut. Nin da ji dakon nandañ gadat parteban anej do nandisak. Nandañ gadatji panjupbal anej do dima nandisak. Yanjo, nin manin timisok di awigineñ kanj, nin unun do mayagi dima panen. ⁹ Nak papiakon da ji panpasol ak do dima nandisat. ¹⁰ Amin diwari da yanj yon, “Pol da papiakon gen tebai morapmi yosok, mani iyi abinj nindasak bisapmon tapmimni mini koman, ae gen yogokni unun tagi dima.” ¹¹ Gen unuden yon amin da pakyansi yanj nandani. Nin opno ji gat egipneñ bisapmon papia damgumanon gen tonj unun da aripmon anpak unun ban anjek egipdaman.

¹² Nin amin diwari da iyi dakon man pawikwan nin yanj dima anej. Ae nin dakon anpak unun gat arip yanj dima yoneñ. Unun amin da iyi gat tilak anjek anpakni kokwinikgan. Ae notni dakon anpak iyi dakon gat tilak anjek kokwinikgan. Yanj an amin unun nandañ kokwini tagi dima. ¹³ Mani nin man pawigik dakon tilak yapmanjek manin dima pawigineñ. Nin Piñkop da pi nimgut unun anjek iyi tilak yipgut unun yolek anpaknin kokwin anej. Ae Piñkop da pi unun anej dakon tilak yipban Korin amin ji kisi da aripmon kigit. ¹⁴ Nin manin madepsi dima pawikwaman. Nin jikon pi agiman, do unun da tilagon gin manin pawikwaman. Nin jikon Kristo dakon Gen Bin Tagisi dima yagiman tam manin aripmi dima pawiginom. Nin da mibiltok jikon abinek Gen Bin Tagisi yanj tentenjan damguman. ¹⁵ Nin pi gakin yapmanjek amin diwari da pi awit unun do top

yaŋek nin da agımaŋ yaŋ yaŋek manin dima pawıkwamaŋ. Nin ji dakon nandaŋ gadatji teban tosak, ae jikon pi amaŋ uŋun madepsi paptosak dosi nandamaŋ. ¹⁶ Ae ji da ekwaŋ da manjigwan miktım toŋ nin uŋudon Gen Bin Tagisi yaŋ teŋteŋok do nandamaŋ. Nin amin da pi kili awit tamokon kiŋ pi aŋek manin dima pawigineŋ. ¹⁷ Piŋkop gen da yaŋ yosok:

“Amin kinda yo kinda do yo madepsi yaŋ nandak do kaŋ, Amin Tagi dogın yo madepsi yaŋ nandaŋ imdo.”

¹⁸ Do amin kinda iyi dakon man awıgisak uŋun Amin Tagi da dabilon mani mini. Mani amin kinda Amin Tagi da mani awıgisak uŋun amin mani toŋ.

11

Pol gat yabekbi toptopmi gat dakon gen

¹ Nak do bikbik naba nandaŋ kokwini tagi dima amin da yaŋ gen di dayikeŋ. Mani bikbik kili namgwit. ² Piŋkop da ji iyikon giŋ gadaŋek egipni do nandısak, ae nakyo kisi yaŋ giŋ nandısak. Nak da ji Kristo do manjigim, miŋatjok gimoniŋisi amin gat dima pakbi amin kinda pasak do manjikbi uŋun da tilak ji Kristo do manjigim. ³ Mani tuŋon amin da Ip aŋkewalgıt uŋudeŋ jikon yaŋ giŋ noman tosak do pasoldot. Nandak nandakji upbal taŋba aŋpak gwaljigi minisi gat ae Kristo dogın nandaŋek egip egip uŋun di yipmaŋ dekbam. ⁴ Nak pasoldot, nido amin diwari da abiŋ jikon Yesu ŋwakŋwari kinda nin da kalip dima dayiŋ teŋteŋagımaŋ uŋun do dayan, bo ji da wup ŋwakŋwari kinda kalip dima abidawit uŋun abidoni, bo gen bin tagisi ŋwakŋwari kinda kalip nin da dima dayigımaŋ uŋun abidoni bisapmon, ji geni nandakdo giŋ tagap taŋek ekwaŋ.

⁵ Nandani. Uŋun yabekbi ji da nandaba wukwan yomaŋ nak uŋun dakon piŋbini dima egısak yaŋsi nandısak. ⁶ Asi, gen yogokno tagisi dima, mani nandak nandakno uŋun tagisi. Uŋun nandak nandakno aŋpak morap agımaŋon kili doligımaŋ.

⁷ Nak jikon Piŋkop dakon Gen Bin Tagisi yaŋek uŋun dakon tomni dima timikgim. Yaŋ aŋek nak ji dakon man pawigik do aŋek naga do nandako pigıt. Yaŋ agım uŋun yokwi agım yaŋ nandaŋ, ma? ⁸ Paŋmuwukbi diwari da moneŋ naba uŋun da nak joŋikban ji paŋpulugok do pi agım. Yaŋ agım uŋun da kabo nagım yombem asak. ⁹ Nak ji gat egıpgum bisapmon nak aŋpulugoni do bisit dima dayigim. Not Masadonia da Korin apgwit uŋun da nak dakon wadak wadak aŋpulugawit. Nak jigi dima dam do nandagım, ae uŋun nandak nandak sigin nandaŋ egısak. ¹⁰ Kristo dakon gen bami nagon tosak, do nak asisi dayısak, amin kinda da aŋpak agım do naga do nandabo wigısak dakon kositno Akaia provins amin kinda da aripmi dima sopmaŋ namjak. ¹¹ Nak mibili nido yaŋ agım? Nak ji but dasi dima galaktaŋ damısak mibili yaŋ do agım, ma? Uŋun dimasi. Piŋkop da nandısak, nak ji do but dasi galaktaŋ damısak.

¹² Mani amin diwari miŋat amınyo da dabilon nin yombem dagaŋek mani pawigik do kosit wisik aŋakwa nak da uŋun kosit sopmaŋ yom do pini asak, ae yaŋ sigin akdısak. ¹³ Uŋun amin uŋun yabekbi toptopmi, miŋat amınyo paŋkewal do pi aŋ. Uŋun amin kulabik aŋek ji da Kristo dakon yabekbi bamisi yaŋ pındatni do topmon da pi aŋ. ¹⁴ Ji uŋun do dima wurıpatni. Sunduk da iyi kulabik aŋek amin da teŋteŋi dakon aŋelo kinda yaŋ koni do topmon da agısak. ¹⁵ Do uŋun Sunduk dakon pi amini kisi kulabik aŋek amin da aŋpak kilegi dakon pi amin yaŋ pındatni do topmon da pi ani kaŋ, ji uŋun do dima wurıpatni. Don pi awit uŋun da aripmonsı tomni yokwisi timitdaŋ.

Pol yabekbi pi aŋek jigi mibili mibili pagıt

¹⁶ Nak aeno yokeŋ. Ji nak do asi nandaŋ kokwino tagi dima yaŋ dima nandaŋ namni. Mani ji da nak nandaŋ kokwini tagi dima amin kinda yaŋ nandaŋ kaŋ, uŋun kisi tagi giŋ. Mani bikbik namıŋakwa mano timısok di awıgıkeŋ. ¹⁷ Nak Amin Tagi dakon galaktok yolek gen on dima yosot. Nak nandaŋ kokwini tagi dima amin dagaŋek naga dakon man

awigisat. ¹⁸ Amin morapmi miktim dakon anpagon da mani pawikwan, do nakyo kisi yan gin aben.

¹⁹ Ji disi do nin nandan kokwinin tagisi yan nandan, do nandan kokwini tagi dima amin dakon geni nandak do kisik kisik an. ²⁰ Asi, amin da ji panjekwalek oman amini dep do an, bo yosi kabokon da timik mudon, bo galaktokni yolni do panjekwalgan, bo iyi dakon man pawikwan, bo ae mogim kulbak dikgan bisapmon ji da yum pindagakwa galak toknikon ji pabin depmanjan. ²¹ Nak mayagi nandanjek yan dayisat, nin jikon anpak unuden anej dakon tapmimnin mini.

Mani amin kind a iyi dakon man awigisak kan, nagayo kisi mano awigiker gin. (Nak nandan kokwini tagi dima amin da yan yosot.) ²² Unun amin Ibru amin, ma? Nak yo kisi Ibru amin gin. Unun amin Israel amin, ma? Nak yo kisi Israel amin gin. Unun amin Abraham dakon babikni, ma? Nak yo kisi Abraham dakon babikni. ²³ Unun amin Kristo dakon oman amini, ma? (Kili nak nandan kokwini tagi dima aminsi da yan yosot.) Nak da unun amin yapmanjek Kristo dakon oman amini tagisi egek pi madepsi agim. Ae unun amin yapmanjek bisap morapmi dam tebanon egipgum. Ae bisap morapmisi nikgwit, ae jigi morap unun pagim do nak da unun amin yapmandat. Ae bisap morapmi palisi kimakgim. ²⁴ Juda amin da nak amin baljok nap ban kosiri 39 yan baljawit. Yan unun bisap 5 kabi awit. ²⁵ Bisap kapbi nak kindap kirin ban baljawit. Bisap kindakon tip ban nikgwit. Bisap kapbi tap wakgakon agapbo tuwil kiwit. Kinda da tuwil kigit bisapmon nak tap idapmon pilin kind a ae gildat kind a pakbi da awilgit. ²⁶ Bisap morapmi nak kosit dubagikon kinapbo pakbi da pali ankiwit, ae kabo noknok da jigi namgwit, ae naga dakon amin Juda amin da jigi namgwit, ae Amin Nwakanwari Kabi da jigi namgwit. Ae kokup papmon, ae miktim kibiri amin da aripmi dima egipmi timon, ae tap kwenon pali kimakgim. Ae panmuwukbi toptopmi da jigi madepsi namgwit. ²⁷ Nak pi tebaisi mibili mibili agim. Kalbi morapmi pi anjek dipmin dima pakgim. Nak jap pakbiyo do madepsi anjek bisap morapmi japmi mini egipgum. Ae bisap morapmi mirimisi nandanjek mirim imalno mini da egipgum.

²⁸ Ae jigi diwari mibili mibili gat kisi pagim. Ae gildari gildari panmuwukbi morap do nandaba kik anjek jigi madepsi pasat. ²⁹ Panmuwukbi kind a dakon tapmim mosok bisapmon nak dakon tapmim kisi mosok. Ae Yesu yolyol amin kind a amin kind a da yokwi asak do iyinban yokwikon mosok bisapmon nak unun do japmisi nandisat.

³⁰ Nak mano awigikeransi kan, yo ni da tapmimno madep dima yan noliban kosot, nak unun ban awigiker. ³¹ Pinjok, Amin Tagi Yesu dakon Pinjokni ae Datni nak top dima yosot yansi nandisak. Nin toktogisi mani anjisiner. ³² Damaskus egipgum bisapmon Kila Amin Madep Aretas dakon kila amini da nak abidan dam tebanon nep do anjek emat amini yoyinban kokup pap dakon tip dam madep dakon yoma kagakon nak abidok do kila anjek akgwit. ³³ Mani not diwari da nak gok kindakon nepmanjek tip dam dakon kosit gwagagon da nap anyawot anakwa miktimon pigigim. Yan anakwa kila amin da kisiron da pulugan kinjek kigim.

12

Pinjok da yo morapmi Pol do dipmin yombemon yoliban pindakgit

¹ Nak naga dakon man awigikeransi. Asi, unun da nin tagi dima panpulugosak, mani Amin Tagi da dipmin yombem ae yo pasili di panalon an namgut unun do dayikdisat. ² Nak Kristo yolyol amin kind a nandan imisat, unun bilak 14 mudanakwa Pinjok da abidan anjan Kwen Kokup 3 kon unudon awigi yipgut. Unun giptim walimbil wigigit, bo giptim yipmanjek wigigit nak dima nandisat, Pinjok dagin nandisak. ³⁻⁴ Nak nandisat, Pinjok da unun amin anjan Paradais kon awigigit. Unun giptim walimbil wigigit, bo giptim yipmanjek wigigit nak dima nandisat, Pinjok dagin nandisak. Kwen Kokupmon egek nandanakwan gen nwakanwarisi, amin da tagi dima yogogi nandagit. ⁵ Nak unun

amin dakon mani tagi awigiken, mani naga dakon man dima awigiken. Nak naga tapmimno mini yanji nandisat, do mano awigiken karj, tapmimno mini do anjek mano tagi awigiken.

⁶ Nak naga dakon man awigiken karj, nak nandan kokwini tagi dima amin da yan dima yoken, nido nak gen bamisi yoken. Mani nak naga dakon man awigik do dima nandisat, nido amin da mano awigini do dima galak tosot. Ujun da anpakno gat ae gen yogokno gat pindagek unjun da tilagonjok mano awigini karj unjun tagi.

Yo kisigi toj yombem kinda da Pol sugagit

⁷ Pinjok da unjun yo pasili tagisi morap noligit, mani unjun yo morap do nandanek naga do kisik kisik dima aberj do Pinjok da nandagit. Yanjo, yum karjakwan yo kisigi toj yombem kinda da giptim timno sugagit. Ujun Sunduk dakon oman monjini da nak do yo yokwi anj namisak. ⁸ Nak bisap kapbi Amin Tagi da unjun yo abidan maban kisak do bisit tebai agim. ⁹ Mani yanj nayigit, “Nak dakon tapmim amin tapmimni minikon pi tagisi asak, do nak nandan yawok gaminek tagi anpulugokdisat.” Ujun da yanj nayigit, do nak abisok tapmimno mini da egisat unjun do kisik kisik asat, nido Kristo dakon tapmimni nagon tosak do nandisat. ¹⁰ Yanjo, Kristo dakon pi anjek tapmimno mini asak bisapmon, bo amin da yanba yokwi tok anj naman, bo jigi mibili mibili da nak altañ naman, bo amin da nak anupbal ak do pi anj bisapmon butno tagisi tanjakwan egisat. Nido tapmimno mini bisapmon Pinjok da tapmim madep namisak.

Pol Korin amin dakon nandan gadat panjeban ak do nandisak

¹¹ Gen on yosot unjun nandan kokwini tagi dima amin dakon gen, mani disi anpak an unjun pindagek yan yosot. Asi, nak amin isali kinda, mani ji da nak do amin tagisi yan yawit tam tagisi, nido unjun yabekbi ji da nandaba wukwan yoman nak unjun dakon pinjini dima egisat. ¹² Nak ji gat egipgumanj bisapmon pi morapmi agim unjun da nak yabekbi bamisi yan dolinban disi kawit. Nak tebai agek jigi guramigek tilak masi masimi, ae wasok tapmimi toj, ae pi tapmimi toj morapmi agim unjun da nak Pinjok dakon pi nanj agim yan doligit. ¹³ Jikon anpak agim unjudej gin panmuwukbi diwarikon yan gin agim. Yo kaloñi kinda gin jikon dima agim, ji da nak panpulugok ani do jigi dima dangum. Ujun surj agim yan nandan? Yan karj diwarino yipman namni.

¹⁴ Nak abisok jikon opbo bisap kapbi akdisak, ae unjun bisapmon kisi jigi dima daberj. Nak ji dakon yo kabisi timit do dima nandisat, nak disi banj timit do nandisat. Disi nandan, minjat monjiyo da menj datyo panpulugok do yo dima panmuwukgan, menj datyo da minjat monjiyoni panpulugok do yo panmuwukgan. ¹⁵ Nak but galak nandanek ji panpulugok do yo morapno gat ae egip egipno gat kisi daberj. Nak ji do but dasi madepsi galak tanj damisat, do ji mibili nido nak do madepsi dima galak toj? Ujun tagi dima!

¹⁶ Asisi, nak jigi dima dangum, mani amin diwari da yan yon, “Pol unjun nin da galaktokni yolnej do pasilikon da nin panjkewalgit.” ¹⁷ Jikon amin di nak da yabekgo opgwit, unjun kabikon da kinda da galaktokni yolni do pasilikon da ji panjiligek yo kabisi timikgwit, ma? ¹⁸ Nak Taitus jikon opjak do tebaisi iyiko opgut, ae unjun notnin kinda gat kisi yabekgo opgumal bisapmon Taitus da galaktokni yolni do pasilikon da ji panjiligek yo kabisi timikgit? Ujun dimasi! Taitus gat nit nandak nandaknit kaloñi ae anpaknit kaloñisi gin.

¹⁹ Ji da papia on manjinjek nin da genin panjeban ak do mandaman yan nandan? Ujun dimasi. Nin egip egipnin Kristokon tosok, ae Pinjok da dabilon gen bamisi dayaman. Notnonisi, yo morap aman unjun ji dakon nandan gadat panjeban ak do aman. ²⁰ Nido nak abinj dandako anpak nak da si galak tosot unjudej an amin di dima ekwa pindakgen yan do nak timisok di pasoldot. Ae jiyo kisi da nak nandaba anpak ji da si galaktor unjudej agak amin kinda da yan dima di egipbom. Nak obinj dandako gen emat, ae amin do nandaba yokwi tok, ae butjap, ae disi dogin nandanek egip egip, ae amin do yanba yokwi tok,

ae manji gen, ae pibit tidok anpak, ae pi panupbal ak anpak, unun anpak morap jikon tarba pindakgen yan do pasoldot. ²¹ Nak ae opben bisapmon Pinjkop da ji da dabilon abin nepjak do pasoldot. Kalip jikon amin morapmi da anpak inani morapmi, ae yumabi anpak mibili mibili awit. Nak obin dandaken bisapmon ji but tobil dima anek unun anpak yokwi morap sigin aba dandaken kan, nak bupmisi nandaken.

13

Korin amin nandan gadatni dakon kila tagisi ani

¹ Abisok jikon opbo bisap kapbi asak. Pinjkop gen papiakon gen yan tosok: "Amin bamori bo kapbi da amin kinda da sun aban kanek asi sun agit yan yoni kan, unun bami yan nandani."

² Nak mibiltok opgum da ae unun da manjikon opbo egipguman bisapmon kalip yokwi awit amin gat ae amin diwari kisi mama gen yoyigim. Ae abisok dubagikon egek aeno yan yoyisat, aeno jikon tobil opben kan, yokwi awit amin kobogi yomdisat. ³ Kristo asi nak da gen kagakon da gen yosok bo dima ji unun kok do yon, do unun anpak abo, nak Kristo dakon gen abidank yosot yansi nandakdan. Kristo ji panmilip ak do tapmim wisik dima asak, jikon tapmimni madepsi. ⁴ Asi, Kristo kalip tapmimni mini nan tilak kindapmon anakgwit, mani abisok Pinjkop da tapmimon kalugi egisak. Nin unun gat gadagiman ae tapmimninyo kisi mini, mani nin Pinjkop da tapmimon unun gat kalugi egek ji panpulugok do pi akdaman.

⁵ Ji nandan gadat bamisi an bo dima, yan do disi ban pankiligek pindatni. Yesu Kristo ji da butgwan egisak, ji unun dima nandan? Unun jikon dima egisak kan, nandan gadatji bami dima. ⁶ Ae nin Kristo dakon yabekbini bamisi yan disi kokwinigek nindani do nandisat. ⁷ Nin Pinjkop da ji panpuluganakwan yokwi kinda dima ani do bisit aman. Ji da nin do Kristo dakon pi amin yan nindani yanon da gen on dima yoman. Ji da nin do pi amin toptopmi yan tagi nandani, mani yo madep unun ji da anpak tagisi bangin ani do nandaman. ⁸ Nido nin gen bami abin yip do yo kinda aripmi dima anen. Nin gen bami jonit dogin pi aman. ⁹ Ji tebai agakwa nin dakon tapmim mini an bisapmon nin unun do kisik kisik aman. Ae ji nandan gadat kalip tebai awit unun ankaluk anek aesi tebai atni do bisit aman. ¹⁰ Amin Tagi da pini kila aben do nak tilak anek yandagok an namgut. Nak abisok ji da dubagikon egek papia on mandisat, nido jikon obin ji dakon anpak panmilip ak do gen tebai yok do dima galak tosot. Amin Tagi da ji dakon nandan gadat panjeban aben do pi on namgut. Nandan gadatji panupbal aken do dima namgut.

Pol da galok gen yagit

¹¹ Not kabi, nak gen wasip anek galok gen dayisat. Ji anpakji panmilip anek kilegisi egipni. Geno nandank guramitni. But kalonon da yaworisi egipni. Yan anakwa Pinjkop but dasi galaktan daminek but yawot damisak unun da ji gat egipjak.

¹² Panmuwukbi notji gat domdom ani bisapmon but dasi timitni. Pinjkop dakon telagi panmuwukbi idon ekwan unun da ji do gildat tagi yan dayan.

¹³ Amin Tagi Yesu Kristo dakon nandan yawotni, ae Pinjkop dakon amin do but dasi galak tan yomyom anpakni jikon tosok, ae Telagi Wup da ji panpuluganban but kalonji egipni dosi nandisat.

Pol da Galesia Amin do Papia Mandagit

But piso gen

Mibiltok Juda amin dagin Yesu yolgwit. Mani Yesu da yabekbi Pol yabekban kin Amin ņwaktari Kabi dukwan dukwan egipgwit unudon agek Gen Bin Tagisi yoyin tenjenagit. Anakwan minat aminyo morapmi da Yesu dakon amin kabikon abin sanbewit. Anakwa jigikinda noman tagit. Unun minat aminyo kalip Juda amin da Moses dakon gen teban yolgwit unuden dima yolgwit. Yesu yolyol amin daganek Moses dakon gen teban guramik kimori bo dima?

Amin diwari da unun amin Juda amin dakon anpak yolek giptim timni mandanek ae Moses dakon gen teban yol kimotni do pi awit. Mani Pol da dimasi do yagit. Anek yan yagit, Nin Yesu Kristo nandan gadan iminek unun kosit kalonon dagin Pinkop da dabilon amin kilegi dagoman, anek egip egip kalugi abidoman.

Juda amin unuden di Galesia Provinskon kiwit unun da panmuwukbi Moses dakon gen teban yol kimotni do pi ak do awit. Pol da unun awit dakon geni nandanek Galesia panmuwukbi dakon nandan gadatni gat ae anpakni gat panmilip ak do anek papia on mandagit.

Mibiltok Pol da iyi do Pinkop da iyi yabekbi pi imgut unun do yosok. (Gagi 1.1 do koki.) Unun iyi dakon galaktok bo amin kindakon galaktok yolek pi unun dima asak. Pinkop da Amin ņwaktari Kabikon Gen Bin Tagisi yan tenjenosak do yan imgut. Don Pol da yan yosok, "Amin Yesu Kristo nandan gadan iman unun dagin Pinkop da dabilon amin kilegi." Papia on dakon mibi gen unun yan: Kristo da pulugan nipmandak bisapmon, Telagi Wup da nin pawilakwan amin do anpak kilegi an yomaman.

Pinkop da iyi Pol yabekbi pi asak do manjigit

(Kilapmi 1.1-2.14)

¹ Nak yabekbi Pol da papia on mandisat. Yabekbi pi aber do amin da dima yabekgwit, bo amin da dima manjin nepgwit. Yesu Kristo gat ae Pinkop Datni kimoron nan aban pidagit unun da nak yabekgimal. ² Nak gat ae panmuwukbi notno nak gat ekwaman nin da Yesu nandan gadan iman amin morap Galesia provinskon ekwan ji do gildat tagi yan dayaman.

³ Pinkop Datnin ae Amin Tagi Yesu Kristo dakon nandan yawot gat ae but yawotni gat jikon tosak. ⁴ Kristo da Pinkop Datnin dakon galaktok yolek yokwinin wiririt do egip egipni parekit. Abisok anpak yokwisi on miktimon tosok nin unun kagagwan ban timit do anek yan agit. ⁵ Pinkop dakon man madepni dagok dagogi mini tan anan kisak teban. Unun asi.

Gen Bin Tagisi unun kalon kin dagin

⁶ Ji da anpak an unun do butnokon da nirip sojek ņwaktarisi nandisat. Pinkop da Kristo dakon nandan yawotni do anek ji yan dangut, mani ji tepmisi yipman degek gen bin ņwaktari kindakon yolgan. ⁷ Gen bin tagisi ņwaktari kindakon dimasi tosok. Amin diwari da ji dakon nandan nandan pangungam anek Kristo dakon Gen Bin Tagisi kulabik anek antasik an. ⁸ Mani nin nin, bo ae anelo kindakon Kwen Kokupsi da pin, Gen Bin Tagisi kindakon nin da yan tenjenan danguman unudensi dima yan tenjenosak kan, unun amin Tipdom do amin asak. ⁹ Kalip kili dayigiman gen unun banjin ae dayisat: amin kindakon da Gen Bin Tagisi kindakon nin da dayino abidawit unudensi dima yan tenjenosak kan, unun amin Tipdom do amin asak.

¹⁰ Ji nian nandan? Amin da nak tagisi yan nandan namni yanon da gen on yosot? Unun dima. Pinkop da nak amin tagisi yan nandan namjak yanon da yosot. Amin da kisik kisik ani yanon da yoker kan, nak Kristo dakon oman monji dima.

Pol yabekbi man abidagit dakon gen

¹¹ Not kabi, yañsi nandani. Gen Bin Tagisi kalip yañ teñteñañ damgum unun aminon da dima noman tagit. ¹² Amin kinda da dima namgut, ae amin da dima nayiñ dekgwit. Yesu Kristo da iyi noliñban kagim.

¹³ Nak da kalip Juda amin da anpak an ae nandan gadat an unun yol kimagek egipgum dakon geni ji kili nandawit. Nak Piñkop dakon pañmuwukbi morap pañupbal abo minisi ani do pi tebaisi agim. ¹⁴ Nak Juda amin dakon anpak yolek nak gat nani morapmi yapgum. Babikno dakon anpak yol kimot do pi tebaisi agim.

¹⁵ Mani nak meñ da dima anjalajakwan Piñkop da nak kili manjigit. Anjek nandan yawotni do anjek iyi dakon amin egipber do yañ namgut. ¹⁶ Ae bisap si yipguron nak da Amin ņwakñwari Kabikon Monji do yañ teñteñok aber do Monji noligit. Unun bisapmon nak unun dakon mibili nandak do amin di dima yoyigim. ¹⁷ Nak yabekbi kabi mibiltok noman tawit unun pindat do Jerusalem dima kigim. Dima, nak unudon gin Arebia miktimon kigim. Ae don Damaskus kokupmon tobiñ kigim.

¹⁸ Unudon egek bilak kapbi mudajakwan Pita kañ nandanjo ak do Jerusalem kiko unun gat gildat 15 yañ egipgumak. ¹⁹ Unudon yabekbi diwari dima pindakgim. Jems, Amin Tagi dakon padige, unun kaloñ nañgin kagim. ²⁰ Piñkop da dabilon asisi dayisat. Gen mandisat unun top dima.

²¹ Ae don Siria ae Silisia provinskon agipgum. ²² Unun bisapmon Kristo dakon pañmuwukbi morap Judia miktimon egipgwit unun da nak dima nandan namgwit. ²³ Isal gen binogin nandawit: “Kalip nin yo yokwisi anñim do agit amin abisok nandan gadat anupbal ak do agit unun dakon yañ teñteñok asak.” ²⁴ Piñkop da nagon pi agit unun dakon geni nandanjek mani anñisiwit.

2

Yabekbi diwari Pol gat but kaloñ awit

¹ Bilak 14 mudajakwa aeno Jerusalem wigigim. Unun bisapmon Banabas gat kisi wigigimak. Ae Taitus kisi abidoko wigigiman. ² Piñkop da iyi nak unudon kikerñdosi noligit. Jerusalem egipgum bisapmon Gen Bin Tagisi Amin ņwakñwari Kabikon yañ teñteñok asat unun dakon mibili do pañmuwukbi dakon kila amin iyi bañgin yoyigim. Nido, pi agim da asat unun amin da kañba bami mini asak yañ do pasol pasol agim. ³ Taitus nak gat kisi egipgumak. Taitus unun Grik amin kinda, mani giptimni mandaneñ do dima yawit. ⁴ Pañmuwukbi toptopmi di muwut muwutninon pañabiñ kabokon da pindak nandanjo ak do yikgwit. Yesu Kristo da nin kili pulugañ nipgut, mani unun amin da nin gen teban dakon oman monji ae egipneñ do nandanjek yikgwit. ⁵ Mani geni dimasi nandan yomgumañ. Gen Bin Tagisi unun kulabik dima anjek jikon toktogisi tosak do nandagiman.

⁶ Pañmuwukbi dakon kila amin egipgwit unun asi mani toñ bo mani mini nak da nandabo yo madep dima asak. Piñkop da kokwin bamisi asak. Gen Bin Tagisi yagim unun kulabik ak do dima nandawit. ⁷ Dimasi. Piñkop da Juda aminon Gen Bin Tagisi yañ teñteñok pi Pita do imgut, yañ gin nak da Amin ņwakñwari Kabikon Gen Bin Tagisi yañ teñteñok pi namgut yañ nandan namgwit. ⁸ Asi, Piñkop da Pita do tapmim iban Juda aminon yabekbi pi asak, yañ gin nak do tapmim naban Amin ņwakñwari Kabikon yabekbi pi asat. ⁹ Amin da Jems, Pita ae Jon unun pañmuwukbi dakon kila amin yañ pindakgwit. Unun kila amin da Piñkop da nandan yawotni do anjek pi unun namgut unun nandanjek Banabas gat nit dakon kisit iligek notninsi yañon da nit timikgwit. Anjek nit Amin ņwakñwari Kabikon pi anapdo unun da Juda amin nandan gadat dima abi kabikon pi ani do but kaloñ agiman. ¹⁰ Yo kaloñ kindagin andeñ do niyiwit. Nit yoni

mini amin unun do nandan yominek panpulugonden do niyiwit. Unun dakon pi ak do tagisi nandagim.

Pol da Pita gulusu agit do iyigit

¹¹ Mani don, Pita Antiok kokupmon apgut bisapmon nak da panmuwukbi da dabilon tebai iyigim, nido gulusu madepsi agit.

¹² Kalip Pita Amin Iwaktwari Kabi nandan gadat awit unun gat jap kalonj nan nan awit. Mani don Jems da Juda amin di yabekban Antiok kiwit. Unun amin yan nandawit, nin Yesu nandan iminek giptimninyo kisi mandanen kan, Pinjop da kanban kilek tosak. Do abin altawit bisapmon Pita unun Juda amin da yokwi nandan namni yan do pasalek Amin Iwaktwari Kabi yopman degek unun gat gadat gadat dima awit. ¹³ Juda amin diwari Pita da jamba but anpak agit unun yolba kisi da awit. Ae Banabas kisi yolek gulusu agit.

¹⁴ Gen Bin Tagisi dakon gen bami kilegi dima yolba pindagek unun amin kabi da dabilon Pita yan iyigim, “Gak Juda amin kinda, mani Juda amin dakon anpak yopmanek Amin Iwaktwari Kabi dakon anpak asal. Mibili nido Amin Iwaktwari Kabi nandan gadat awit unun da Juda amin dakon anpak yol kimotnidosi nandisal?”

Amin Yesu Kristo nandan gadan iman unun dagin Pinjop da dabilon amin kilegi (Kilapmi 2.15–4.31)

Yesu nandan gadan imjak amin unun amin kilegi

¹⁵ Nin Juda amin kabikon da altagiman. Amin Iwaktwari Kabi yokwi pakpak kabikon da dima altagiman. ¹⁶ Mani nin nandaman, amin Moses dakon gen teban yolakwa Pinjop da unun do anek amin kilegi yan dima yoyisak. Amin Yesu Kristo nandan gadan iminek kilek torj. Ninyo kisi Yesu Kristo nandan gadan imnguman, nido nin nandaman unun kosiron dagin Pinjop da amin kilegi yan niyisak. Nido gen teban yolapno amin kilegi yan aripmi dima niyisak.

¹⁷ Nin Kristo nandan gadan iminek Pinjop da dabilon amin kilegi agiman. Ae nin Juda amin dakon gen teban dima yolgaman, do Juda amin da nandan, nin Amin Iwaktwari Kabi da arip yokwi pakpak gin yan nandan niman. Anek Kristo da yokwi anej do nandisak yan nandan. Mani unun dimasisi! ¹⁸ Nak kalip Moses dakon gen teban yol kimagek Pinjop da dabilon man kilegi pak do pi madep agim da don Yesu nandan iminek unun nandak nandak wagil yipgum. Do unun nandak nandak aeno abidoken kan, nak yokwi pakpak amin kinda. ¹⁹ Mani gen teban da nak kimoron nepgut, do abisok egip egipno Pinjopmon toso. Nak Kristo gat kisi tilak kindapmon kimakgimak. ²⁰ Nak naga egip egipmi torj dima egisat, Kristo nak da buron egisak. On miktimon egip egip asat unun Pinjop dakon Monji nandan gadan iminek egisat. Unun da nak do but dasi galak tarj naminek egip egipni nak anpulugok do parekgit. ²¹ Nak Pinjop dakon nandan yawotni yipbo yo isali dima asak. Gen teban yolek amin kilegi tagi anej kan, Kristo isal dogin kimakgit.

3

Gen teban yolyol dakon kosit ae nandan gadat dakon kosit

¹ Galesia amin ji nandan kokwinji tagi dima! Nin da Yesu Kristo kili doligiman. Unun disi dabil da yan kanakwa tilak kindapmon akgit. Namn da nandak nandakji panupbal ak? ² Nak yo kalonj kinda dogin dayikdisat: Ni kosiron da Telagi Wup abidawit? Gen teban yolyol kosiron da, bo Gen Bin Tagisi nandane nandan gadat anek unjudon da abidawit? ³ Ji wagilsi nandan kokwinji tagi dima, ma? Ji Telagi Wup da tapmimon da egip egip kalugi wasawit da abisok disi da tapmimon da wasip akdan, ma? ⁴ Ji kalip Yesu yolek jiggi noman tarj daba jiggi isal dogin pawit, ma? Nak da isal dogin pawit yan dima nandisat. ⁵ Pinjop da Telagi Wup daminek wasok tapmimi torj ji da bikbigon asak, mibili

nido yaŋ asak? Ji da gen teban yolakwa, unun do? Bo, Gen Bin Tagisi nandaŋek nandaŋ gadat aŋakwa, unun do asak?

⁶ Piŋkop da papiakon gen yaŋ tosoŋ:

“Abraham Piŋkop nandaŋ gadaŋ iŋgut, do Piŋkop da amin kilegi yaŋ iyigit.”

⁷ Do ji yaŋsi nandani, amin Gen Bin Tagisi do nandaŋ gadaŋ unun Abraham dakon gwaknisi. ⁸ Kalipsigwan Piŋkop da yaŋsi nandagit, don Amin ņwakiŋwari Kabi da nandaŋ gadat aŋakwa amin kilegi yaŋ yoyikeŋ. Piŋkop yaŋsi nandaŋek unun yo dima noman taŋakwa kalipsigwan Abraham Gen Bin Tagisi do yaŋ teŋteŋok aŋ iŋgut. Piŋkop gen papia da unun do yaŋ yosok:

“Gak obakon giŋ Piŋkop da miŋat amin morap miktimi miktimi ekwaŋ yo tagisi aŋ yomdisak.”

⁹ Abraham nandaŋ gadat aban Piŋkop da yo tagisi aŋ iŋgut. Yaŋgiŋ Piŋkop da miŋat amin morap nandaŋ gadat ani unun yo tagisi aŋ yomdisak.

¹⁰ Mani Piŋkop da miŋat amin morap gen teban yolek Piŋkop da dabilon nin amin kilegi tagi aneŋ yaŋ nandaŋ unun jobit yomdisak. Nido, Piŋkop gen papiakon gen yaŋ tosoŋ:

“Amin kinda gen teban papiakon gen teban morap toŋ unun dima guramitjak kaŋ, Piŋkop da unun amin jobit imdisak.”

¹¹ Piŋkop da papiakon gen yaŋ tosoŋ:

“Amin nandaŋ gadat ani, unun Piŋkop da amin kilegi yaŋ yoyiŋakwan egipdaŋ.”

Gen unun da yaŋsi nolisak, gen teban yolapno Piŋkop da amin kilegi yaŋ niyisak dakon kosit kinda dima tosoŋ. ¹² Gen teban yolyol unun nandaŋ gadat dakon yo dima. Unun iyi kinda. Nido Piŋkop gen papiakon gen yaŋ tosoŋ:

“Amin kinda gen teban morap kisi guramikdak unun egip egip abidosak.”

¹³ Gen teban da yaŋ yosok, amin morap nin kisi gen tebanon gen morap toŋ unun tagi dima guramigamaŋ, do jobit paneŋ. Mani nin paŋpulugok do Kristo da iyi jobit paŋek nin yokwikon baŋ timikgit. Piŋkop gen papia da yaŋ yosok:

“Amin morap tilak kindapmon wukwaŋ unun jobiri toŋ amin.”

¹⁴ Kalip Piŋkop da Abraham do gisam iŋgut unun Amin ņwakiŋwari Kabi da Yesu Kristo da pi unun agit do aŋek unun gisam kili abidaŋ. Do nin kisi morap Yesu do nandaŋ gadat aŋek kalip Piŋkop da yaŋ teban tok agit da ariŋmon Telagi Wup abidoneŋ.

Piŋkop dakon gen teban da Piŋkop dakon yaŋ teban tokni kulabik ariŋmi dima asak

¹⁵ Not kabi, nak abisok amin nin da aŋpagon da tilak kinda abeŋ. Amin kinda da yaŋ dagok gen kinda mandisak kaŋ, amin di da gen di ariŋmi dima saŋbegi. Bo amin kinda da yaŋ dagok gen unun dima yolyoli yaŋ ariŋmi dima yosak. ¹⁶ Kalipsigwan Piŋkop da yo tagi don noman toni do yaŋgit. Yaŋ teban tok unun Piŋkop da Abraham gat monji gat do aŋ yomgut. Piŋkop gen papia da “gak dakon gwakgo do” yaŋ dima yosok. Monji morapmi do dima yosok. Kaloni kinda dogin yaŋek yaŋ yosok: “Gak dakon monji do.”

Unun Monji unun Kristo. ¹⁷ Nak yaŋon da yosot. Mibiltok Piŋkop Abraham gat saŋbek saŋbek agimal. Aŋakwan bilak 430 yaŋ mudanakwa Moses dakon gen teban donsi noman tagit. Gen teban unun da Piŋkop da saŋbek saŋbek agit unun kulabik ariŋmi dima asak. Unun da kalip Piŋkop da yaŋ teban tok agit ariŋmi dima aban pasiljak. ¹⁸ Piŋkop da yo nim do manjigit unun abidok do gen teban yol kimotneŋ kaŋ, yaŋ teban tok agit do aŋek dima abidomaŋ. Mani nin nandamaŋ, Piŋkop da unun yo morap Abraham do im do kili yaŋ teban tagit.

¹⁹ Yaŋ kaŋ, gen teban nido tosoŋ? Unun yaŋ: Piŋkop da yokwi dakon mibili altaŋ teŋteŋosak do nandagit. Do yaŋ teban tok da kwenon gen tebanyo kisi nimgut. Gen teban sigin taŋakwan wigi monji unun altaŋgit. Unun kalip Piŋkop da yo im do yaŋ teban

tok agit. Piŋkop da gen teban unun anelo do yoban unun da binap amin Moses do yan tenjeran ingwit. Yan aba binap amin unun da nin do nimgut. ²⁰ Mani amin kinda da iyi pi kinda ak do nandisak kan, pi unun binap amin kinda do aripmi dima iban. Piŋkop unun kaloŋi gin, ae unun kaloŋi dagin Abraham do yan teban tok an ingut.

Gen teban da kilanin anek Kristokon pankisak

²¹ Gen teban unun yan teban tok gen Piŋkop da kalip yagit dakon uwalni? Unun dimasi. Piŋkop da gen teban nimek unun da egip egip damjak yan yagit tam, gen teban yolyol kosiron da nin miŋat aminyo kilegi anom. ²² Mani Piŋkop gen papia da yosok, “Yokwi da miŋat amin morap kisi dam tebanon yopgut,” do Yesu Kristo nandan gadan imni amin unun Piŋkop da kalip yan teban tok agit yo unun tagi abidoni.

²³ Nandan gadat dakon bisap dima altanakwan, gen teban da nin dam tebanon nipban egipguman. Dam tebanon sigin egapno wigi nandan gadat dakon bisap unun altan kili noman tagit. ²⁴ Gen teban unun kila aminin da yan egek nin Kristokon pankisak. Pankwon nandan gadat anapno Piŋkop da miŋat aminyo kilegi yan niyisak. ²⁵ Abisok nandan gadat dakon bisap kili noman tak, do gen teban da kila aminin egakwan dima ekwaman.

Nandan gadat anek Piŋkop dakon gwaknisi ekwaman

²⁶ Ji kisisi Yesu Kristo nandan gadan imnek Piŋkop dakon gwakni dagawit. ²⁷ Miŋat amin morap telagi pakbi sojek Kristokon gadawit, ji Kristo imal nan yan pawit. ²⁸ Kristo da amin kabikon Juda amin bo Grik amin mini, ae oman monji bo ae isal ekwan amin mini, ae miŋat bo ae wili mini. Abisok Yesu Kristo obakon ji wagil kaloŋigin. ²⁹ Ji Kristo dakon amin kabi ekwan kan, ji Abraham dakon gwakni. Ae kalip Piŋkop da Abraham dakon amin kabi do yo yom do yan teban tok agit unun ji dakon.

4

Kristo da pi agit do nin Piŋkop dakon gwakni agiman

¹ Nak dakon gen unun yan: monji kinda egisak kan, don unun monji da datni dakon yo morap timitjak. Unun yo morap monji dakon da ton yan asak, mani monjisok egisak bisapmon unun dat dakon oman monji da aripmon egisak. ² Unun kila amin ae mibiltok amin da yongamgwan egakwan wigi dat da bisap yipguron wigisak. ³ Ninyo kisi yan gin, gen bami dima nandanek egipguman bisapmon on miktin dakon gen teban ae anpakni unun dakon oman monji egipguman. ⁴ Mani Piŋkop da bisap yipguron Monji yabekban pigit. Miŋat da analanban gen teban da yongamgwan egipgut. ⁵ Nin gen teban da yongamgwan egapno yokwikon ban yuman nipgut. Anek yan aban Piŋkop dakon gwakni agiman.

⁶ Ji abisok Piŋkop dakon gwakni ekwan, do Piŋkop da Monji dakon Wupni yabekban nin da buron kili pigigit. Anakwan Wup da pantagap aban Piŋkop do “Aba, Dat” yan yan tidoman.

⁷ Yan do anek gak oman monji dima egisal. Gak Piŋkop da aban monji dagagil. Ae gak monji egisal, do yoni tagisi unun timitdisal.

Pol da Galesia amin do nandaba kik agit

⁸ Ji kalip Piŋkop dima nandan ingwit bisapmon yo piŋkop dima unun dakon oman monji egipgwit. ⁹ Mani abisok Piŋkop kili nandan imen. Bo yan si yoken kan tagi, Piŋkop da ji kili nandan damgut. Do ji nido ae tobil kinek wup yokwi tapmimi minisi yo isali unuden unun dakon oman monji egip do nandan? ¹⁰ Ji bisapmi bisapmi bisap madep gat, ae kanek kalugi dakon bisap madep gat, ae bilak kalugi dakon gawat gawat bisap madep unun yol kimotdosi nandan. ¹¹ Pi jikon agim unun isali asak yan do ji dakon anpak do nandanek si pasoldot.

¹² Not kabi, ji Juda amin dakon gen teban yipmanjek nak yombemsi dagoni do tebai dayisat. Nak naga gen teban yipmanjek ji yombemsi agim. Yanj anjapbo ji da gulusunj kinda dima anj namgwit. ¹³ Disi nandanj, sot kinda da abidanban nak wasok wasoksi abinj jikon Gen Bin Tagisi yanj tentenagim. ¹⁴ Sotno da jigij madepsi damgut, mani ji manji dima namgwit, ae nak gat egip do dima kurak tawit. Nak Pinjkop dakon anjelo kinda nanj yanj abidawit, bo ae Yesu Kristo iyi nanj yanj abidawit. ¹⁵ Unjun bisapmon ji nak do kisik kisik anjek tagisi nandanj namgwit. Mani abisok unjun kisik kisikji dukon tosok? Nak asisi yosot, unjun bisapmon nak anjapulugok do madepsi galak tawit. Ae dabilji tagi pilikbam tam, pilik nak do nabam. ¹⁶ Nianji? Nak gen bami dayinjek uwalji dagagim, ma?

¹⁷ Nandani, amin ji panjalak ak do pi anj, unjun ji panjapulugoni dakon nandak nandakni mini. Unjun ji da nin nipmanj degek unjun yolni yanj do pi anj. ¹⁸ Nin amin do anjak yo tagisi anyom do nandak nandak tebai anej kanj, unjun tagisi. Bisapmi bisapmi unjun anjak ani, ae nak da egipbenj bisapmon gin dima ani. ¹⁹ Gwaknoni, minjat da monji altok do anjakwa tepmi panj, unjuderj tepmi aeno pasat. Nido, ji Kristo yombemsi ani do nandisat. ²⁰ Nak abisok ji gat dima ekwamanj. Nak ji gat kisi ekwamanj tam, gen tagisok di tagi dayikom. Nak ji do nandaba kik asat. Nianjon da ji panjapulugokenj unjun dima nandisat.

Aga gat Sara gat dakon tilak gen

²¹ Gen teban da yongamgwan egip do nandanj amin, ji abisok nak nayini. Gen teban da nianj yosok? ²² Pinjkop gen papia da yanj yosok, Abraham unjun monji bamori. Omani do egipgut minjat Aga da kinda anjalagit. Ae minjatsini isal egipgut da kinda anjalagit. ²³ Unjun oman minjat dakon monji unjun amin da monji panjalanj kosiron da altagit. Mani minjatsini isal egipgut dakon monji unjun, Pinjkop da yanj teban tok anjakwan altagit. ²⁴ Unjun gengwan tilak gen kinda tosok. Minjat bamot unjun sanjek sanjek bamori dakon tilak asak. Aga unjun Sinai Kabapmon sanjek sanjek dakon tilak asak. Anjakwan monjini da gen teban dakon oman monji dagonj. ²⁵ Aga unjun Sinai Kabap dakon tilak asak. Unjun kabap miktim Arebia dakon. Ae Jerusalem abisok tosok unjun dakon tilak kisi asak. Jerusalem unjun gwakni gat gen teban dakon oman monji ekwanj. ²⁶ Mani Jerusalem kinda Kwen Kokup tosok unjudon oman amin mini. Unjun kokup unjun nin dakon merjnin. ²⁷ Pinjkop gen papia da yanj yosok:

“Minjat gak bupmikong egek monji dima panjalasal, gak kisik kisik aki.

Minjat gak monji panjalak do tepmi dima nandagil, gak but galak nandanjek yanj tidoki.

Nido, minjat eni tonj dakon gwakni yapmanjek gwakgo morapmisi akdanj.”

²⁸ Not kabi, ji Aisak yombem. Pinjkop dakon yanj tebantogon ji gwaknisi awit. ²⁹ Monji unjun amin da monji panjalanj kosiron da altagit, unjun da Telagi Wup da tapmimon da altagit unjun da yo yokwisi anj yomgwit. Abisok kisi anjak yanj gin tosok. ³⁰ Mani Pinjkop genon ni gen tosok? Gen yanj tosok:

“Oman minjat unjun gat monji gat yolni.

Nido oman minjat dakon monji unjun da dat gat ae minjatsini dakon monji gat dakon yo diwat dima timitjak.”

Unjun Pinjkop gen da yosok. ³¹ Not kabi, nin nandamanj, nin oman minjat dakon gwakni dima. Nin minjatsini isal egipgut dakon gwakni.

Kristo da nin puluganj nipmanjak bisapmon, Telagi Wup da nin pawilban amin do anjak tagisi anyomamanj

(Kilapmi 5–6)

5

Nin puluganjbi da aripmonsij egipnerj

¹ Nin yokwi da napmon dima egipnerj do anjek, Kristo da nin pulugan nipgut. Do ji tebai atrni. Amin da gen teban dakon oman monji ae dagoni do dayinba kan, geni dima nandani.

² Nak Pol da gen dayisat unun pakyansi nandani. Ji yum pindagakwa giptimji mandani kan, Kristo dakon pi da ji kindasok aripmi dima panpulugokdisak. Dimasi. ³ Ji morap yum pindagakwa amin da giptimji mandan amin aeno yansi dayin tentenokdisat. Anpak unun ani kan, gen teban morap kisi yol kimotdo. ⁴ Gen teban yolek unun kosiron da Pinjkop da amin kilegi yan niyisak yan nandan amin, ji Kristo kili yipman dekgwit. Ji Pinjkop dakon nandan yawotni kili yipman dekgwit.

⁵ Telagi Wup da tapmimon Pinjkop nandan gadan iminek unun da amin kilegi yan niyisak do jomjom aman. ⁶ Amin kinda Yesu Kristokon egisak kan, giptimni mandisak bo dima mandisak unun kisi yo isali. Mani amin kinda nandan gadat anjek unun da antagap aban amin do but dasi galak tan yomisak unun da yo bamisi.

⁷ Kalip ji Kristo dakon kosit nan tagisi agipgwit. Mani namin da kosit sopman damik da gen bamikon sanbejek dima akwan? ⁸ Nandak nandak abisok yolgan, unun Pinjkopmon da dima abisak. Pinjkop da ji iyikon kini do yan ilikdak. ⁹ Nandani, yis kalonjok di da aba bret morap kisi tagi paptoni. ¹⁰ Amin Tagi da ji panpuluganban nak dakon nandak nandak yolek nandak nandak njaknjari di dima timitdan yansi nandan gadasat. Namin da ji dakon nandak nandak panupbal asak, unun dima nandisat. Mani amin unun iyi dakon gulusunni dakon kobogi yokwisi timitdisak.

¹¹ Not kabi, asi nak amin da giptim mandak mandak ankimotni do yan tentenok sigin asat kan, nido nak yokwi sigin an nam do pi an? Amin da giptim mandak ankimotni do yosot tam, tilak kindap dakon gen da amin sanbejek nandak nandakni aripmi dima anupbal abam. ¹² Amin unun nandak nandakji panupbal an, unun giptimni mandanek ae yabi yo kisi wagil pan mudoni do nandisat.

¹³ Asi not kabi, Pinjkop da ji puluganbi da egipni do yan damgut. Mani, “nin puluganbi da ekwan, do but kalip dakon anpak tagi anej” yan dima nandani. Ji kalon kalon Pinjkop dakon minjat aminyo diwari dakon oman monji egek but dasi galak tan yomin kimotni. ¹⁴ Gen teban morap kisi on gen teban kalongwan gin tosok: “Gaga do but dasi nian galak tosok, unuden gin amin do but dasi galak tan yobi.”

¹⁵ Mani, ji butjap nandanek bikbikjikon emat tosok kan, yagosi. Ji kisi di pasilbam.

Telagi Wup dakon anpak ae but kalip dakon anpak

¹⁶ Nak yan dayisat: Ji yum kanakwa Telagi Wup da dayin pawilakwan egipni. Yan ani kan, but kalip dakon galaktok aripmi dima yoldan. ¹⁷ But kalip dakon galaktok da Telagi Wup abin yip do pi asak. Ae Telagi Wup dakon galaktok da but kalip abin yip do pi asak. Unun bamot uwal uwal amal, do yo ak do nandan unun aripmi dima ani. ¹⁸ Mani ji Telagi Wup da dayin pawiljak kan, gen teban da dam tebanon dima ekwan. ¹⁹ But kalip dakon anpak unun disi nandan. Anpak unun yan: yumabi anpak mibili mibili, ²⁰ ae kokup kidat do gawat gawat, ae sot wamwam mibili mibili, ae nandaba yokwi tok, ae ukwayit, ae amin dakon yo do pindak galaktok, ae butjap, ae gaga dogin nandak nandak, ae pidok pidok, ²¹ ae tagisi ekwan amin do nandaba yokwi tok nandak nandak, ae pakbi teban nanek but upbal anpak, ae kwen wigik anjek gen papmon da yan tidok anpak, ae anpak yokwi mibili mibili oden. Nak nawa gen kili dayigim, ae abisok unun gen kalon banjin yosot: minjat amin morap anpak unuden an, unun Pinjkop da kila asak da kagagwan aripmi dima pigikdan.

²² Mani Telagi Wup da panagap aban anpak tagisi aman unun yan: amin do but dasi galak tan yomyom anpak, ae kisik kisik, ae but yaworon da egip egip anpak, ae but yaworon da jig pakpak, ae amin panpuluganek anpak tagisi an yomyom, ae bisapmi bisapmi kilegisi egip egip, ²³ ae yawori egip egip, ae nin do kila anjek anpak kalipmi

pabiŋ yopmaŋek egip egip. Anpak uŋun dima ani dakon gen teban kinda dima tosok. ²⁴ Yesu Kristo dakon miŋat amini but kalipni gat, ae galaktokni gat ae wagat wagat anpak yokwini uŋun timik tilak kindapmon dapba kilimak mudawit.

²⁵ Telagi Wup da egip egip nimisak, do mibiltok yipno uŋun da niyiŋ pawiljak. ²⁶ Nin dakon man dima pawigek, emat ani do amin diwari dakon but dima sugoneŋ. Ae tagisi ekwaŋ amin do nandaba yokwi tok nandak nandak dima aneŋ.

6

Niaŋen jap yet kinda naŋ kwaokgi, bami uŋuden naŋgin pakdisal

¹ Not kabi, jikon da kinda yokwi agit yaŋ nandaŋ imaŋ kaŋ, Telagi Wup yolgaŋ amin ji da uŋun amin anpak yawori aŋ imiŋek anpakni anmilip ak do anpulugoni. Mani disi do kaŋ kimotni. Sunduk da paŋkewalban ji yo kisi yokwi di abam. ² Ji amin diwari paŋpulugaŋek jigini guramitni. Yaŋ aŋek Kristo dakon gen teban tagisi guramitni. ³ Amin kinda mani toŋ yaŋ nandisak, mani uŋun mani mini kaŋ, uŋun amin iyi naŋ top ankewaldak. ⁴ Amin kalon kalon anpakni tagi bo yokwi yaŋ do kokwinik kimotni. Yaŋ asak amin, anpak iyi agit uŋun do kisik kisik tagi asak. Aŋek iyi dakon anpak do nandaŋek amin diwari dakon anpak dima kokwinitjak. ⁵ Nido, amin morap kisi kalon kalon iyi anpak awit dakon jigi paŋpaŋ akdaŋ.

⁶ Piŋkop gen nandak nandak timikgaŋ amin, ji yo kabisi morap kokwinik yoyiŋdetji do diwari imni.

⁷ Ji disi baŋ paŋkiligek Piŋkop ankewalneŋ yaŋ di nandabam. Ji da aripmi dimasi. Ni jap yet naŋ kwaokgi uŋun naŋgin pakdisal. ⁸ Amin kinda iyi dakon but kalip dakon galaktok yoljak kaŋ, but kalip uŋun dakon anpak da bami yokwisi taŋek wagilsi yokwi tosak. Mani Telagi Wup dakon galaktok yoljak kaŋ, Telagi Wup da egip egip uŋun amin do iban dagok dagogi mini tagisi egi wigikdisak. ⁹ Do nin anpak tagisi ak do dima kurak toneŋ. Pi aŋek dima alek toneŋ kaŋ, jap bami pakpak bisapmon bami wagil tagisi pakdamaŋ. ¹⁰ Do ni bisapmon amin morap paŋpulugoki dakon bikbik pisaŋ gaban kaŋ paŋpulugoki. Ae nandaŋ gadat amin notji baŋsi pindagek paŋpulugonisi.

Pol da Yesu dakon tilak kindap do but galaksi nandagit

¹¹ Gen on nak da naga mandisat. Kilda mibil madepmon da gen mandisat uŋun do koni. ¹² Nandani. Giptim mandak do teban teban aŋ amin uŋun amin diwarikon man madep pak do aŋek aŋ. Uŋun pasalek yaŋ nandaŋ, “Amin diwari da nin Kristo dakon tilak kindap do nandaŋ gadamaŋ yaŋ nandaŋ nimni kaŋ, yo yokwi aŋ nimdaŋ.” ¹³ Giptimni mandawit amin, uŋun iyi gen teban dima yolgaŋ. Mani uŋun amin man madep timit do aŋek giptimji mandak do dayaŋ. ¹⁴ Nak yo kinda bo amin kinda dakon man dima awigikeŋ. Dimasi. Nak Amin Taginin Yesu Kristo dakon tilak kindap naŋ gin awigisat. Kristo da tilak kindapmon pi agit do aŋek koko on miktim dakon anpak yokwi morap uŋun iŋtaŋ mudagam, ae nak naga tilak kindapmon kilimakgim da on miktim dakon anpak yokwi morap saŋbeŋek dima yoldat yaŋ asak. ¹⁵ Abisok giptim mandabi bo dima mandabi uŋun yo isali. Piŋkop da nin aban miŋat aminyo kalugi agimaŋ, uŋun da yo bamisi asak. ¹⁶ Piŋkop da miŋat amin morap nandak nandak on abidaŋek yolgaŋ uŋun bupmi nandaŋ yomiŋek butni paŋ yawot aban yawori toni. Uŋun miŋat aminyo uŋun Piŋkop dakon Israel amin kabisini.

¹⁷ Gen mibi dayikeŋ uŋun yaŋ: amin kinda da jigi ae saŋbeŋek dimasi namjak. Nak amin da nikgwit uŋun dakon wuda gwaljikni giptimnokon taŋakwa uŋun da aba nak Yesu dakon pi aminsi yaŋ asak. ¹⁸ Not kabi, Amin Taginin Yesu Kristo dakon nandaŋ yawotni uŋun ji kalon kalon dakon wup kisikon tosak. Uŋun asi.

Pol da Epesas Amin do Papia Mandagit

But piso gen

On papia dakon mibilisi unun yan: Pinjkop da yo morap kisi Kristo do panmuwutdisak. Unun Kwen Kokup ae miktim dakon yo morap kisi panmuwuk iban Kristo da yo morap dakon busunji yitdisak (1.10). Ae Pinjkop da iyi dakon minjat aminyo panthagap aban Kristokon gadanj kimagek but kalonji egipni do nandisak.

Pol da on papiakon mibiltok Pinjkop dakon nandanj yawot da Kristo nandanj gadanj iman minjat aminyo panpuluganban minjat amin kabi kalonji awit do yosok. Yesu da pi agit unun do anjek Pinjkop da minjat aminyo yokwikon ban timikgit. Ae Telagi Wup yomgut unun da yo tagisi morap an yom do yan teban tok agit unun akdisak yan nolisak (1.14). Ae gen unun da bujon mandagit unun Pol da Yesu yolyol amin Kristo gat gadawit, do but kalonji egek Pinjkop dakon anpak ani do yosok.

On papiagwan minjat aminyo Kristokon gadawit anjek kabi kalonji awit unun do Pol da minjat aminyo da nandaba pisoni do tilak genon da yosok. Yan yosok, Pinjkop dakon minjat aminyo unun giptim kalonji yombem anakwa Kristo unun giptim unun dakon busunji (4.1 16). Ae Pinjkop dakon minjat aminyo unun yut kinda yombem anakwa Kristo unun yut unun dakon gwak teban akdak (2.19 22). Ae Pinjkop dakon minjat aminyo unun minjat kinda yombem anakwa Kristo unun minjat unun dakon eni yombem (5.22 32). On papia da Pinjkop da minjat amin kabinikon yo tagisi an yom do nandisak unun do yosok.

*Kristo do anjek Pinjkop da nin panjaluk agit
(Kilapmi 1-3)*

¹ Nak Pol, Yesu Kristo dakon yabekbini. Iyi da galak togon Pinjkop da yabekbi pi namgut. Papia on telagi panmuwukbi kokup pap Epesas egek Yesu Kristo yol kimokgon amin ji do mandisat. ² Pinjkop Datnin gat ae Amin Tagi Yesu Kristo gat unun da nandanj yawok daminek butji panyawot aban yawori tosak.

Kristo do anjek Pinjkop da Kwen Kokup dakon yo tagisi nimisak

³ Amin Tagi Yesu Kristo dakon Pinjkopni ae Datni anjksinej. Nin Kristo dakon amin kabi agiman unun do anjek nin gisamegek wupnin panpulugok do Kwen Kokup dakon yo tagisi morap nimgut. ⁴ Nin telagi egipnejo, kalipsigwan miktim Pinjkop da dima wasanban noman tanakwan Yesu gat gadat gadat anej do kilisi manjigit. Telagisi egek Pinjkop da dabilon minjat aminyo gulusunni mini da egipnejo do agit. ⁵ Kalipsigwan nin do but dasi galak tanj nimek Yesu Kristo do anjek iyi dakon monji egipnejo do manjij nimgut. Unun iyi dakon galaktok yolek yan agit. ⁶ Monji unun but dasi galak tanj imisak unun da manon, Pinjkop da nin do nandanj yawot madepsi yumsi agit. Do nandanj yawotni madepsi unun do nandanej Pinjkop dakon man anjksinj kimotnejo.

⁷ Nandanj yawotni unun wagil tugok tugogisi. Kristo nin ae yumanj nip do kili kimakgit, ae yawini banj Pinjkop da yokwinin kisisi wiririk nimgut. ⁸ Pinjkop da nandanj yawotni ninon madepsi tagalgit. Ae nandak nandak tagisi mibili mibili morapmi gat, ae nandanj kokwin kilegisi gat nimgut. ⁹ Kalip Pinjkop da Kristo da pi asak unun do anjek yo unun yan abej yan kili nandagit. Mani nandak nandakni unun pasili tagit, abisok ninon kili panalon agit. ¹⁰ Yo unun akdisak unun yan: iyi bisap yipguron yo morap Kwen Kokup tonj ae miktimon tonj unun yo morap kisi Kristo do panmuwutdisak. Anjakwan Kristo da yo morap kisi dakon busunji yitdisak.

¹¹ Pinjkop da iyi dakon galaktok ae nandak nandak yolek yo morap anjakwan noman tonj. Ae iyi da galak togon kalipsigwan Juda amin nin Kristokon gadanej Pinjkop dakon minjat amin kabisi anej do kili manjigit. ¹² Juda amin nin da mibiltok butnin

Kristokon yipmanek yolgiman. Ae nin da bisapmi bisapmi Pinokop dakon tilim madepni do nandanek mani anksinene do nin manjigit.

¹³ Ae Amin Nwakywari Kabi jiyo kisi gen bami kili abidawit. Unun Pinokop dakon Gen Bin Tagisi ji yokwikon ban timikgit unun. Ji Kristo kili nandan gadan imgwit, anakwa Pinokop da yan teban tok kalip agit unun yolek ji do Telagi Wup damgut. Unun da iyi dakon minat amin bamisi awit dakon tilak asak. ¹⁴ Nin Telagi Wup kili abidagiman, do nandan, Pinokop da minat amin kabini do yo tagisi morap diwari yom do yan teban tok agit unun gat kisi yomdisak. Nin Pinokop da timikban iyi gat kisi egipnere bisapmon yo unun timitdaman. Anek nin Pinokop dakon tilim madepni do nandanek mani anksikdaman.

Pol da Epesas amin Pinokop da nandak nandak yomjak do bisit agit

¹⁵ Ji Amin Tagi Yesu nandan gadan iminek Pinokop dakon minat aminyo morap but dasi galak tan yoman dakon geni nandagim. ¹⁶ Do bisit asat bisapmon, yipman deri mini ji do nandanek Pinokop ya yan iyisat. ¹⁷ Anek Amin Taginin Yesu Kristo dakon Pinokop da ji panpulugosak do bisit asat. Unun Datnin tilimni madepsi. Unun da nandak nandak kilegi daminek panthagap aban pakyanji nandan imni. ¹⁸ Nak but dabiljikon tenjenti yipjak do bisit asat. Aban yo unun ji da abidoni do yan damgut unun tagisi nandaba pisosak. Yo unun ji da jomjom anekwan unun. Yan aban Pinokop da yo wagil tilimi tonji unun iyi dakon minat aminyo nin do manjigit unun nandano pisosak. ¹⁹ Ae yan nandakdan. Pinokop dakon tapmim unun bisapmi bisapmi minat aminyo nandan gadan imaman unun panpulugosak dakon tapmim unun wagil madepsi. Nin da tapmimni aripmi dima kokwinitnere. Pinokop dakon tapmim madepni ninon pi asak, ²⁰ unun dagen kalip Kristokon pi agit. Kristo kimakban Pinokop dakon tapmim madepnikon da Pinokop da aban pidanban awigi Kwen Kokup iyi da amin tet do yipban yikgit. ²¹ Yigek yo morap kwen ton unun dakon wukwisi egisak. Wup tapmimi ton mibili mibili, ae kila amin morap, ae yo morap tapmimi ton dakon wukwisi egisak. Kila amin morap abisok ekwan ae don egipdan kisi dakon wukwisi egisak. ²² Pinokop da yo morap Kristo da kandap mibilgwan yopmanek yipban yo morap dakon busunji yikgit. Yan agit do panmuwukbi dakon busunji yikdak. ²³ Panmuwukbi unun Kristo dakon giptimni. Kristo unun yo morap kisikon egek tujan yomisak. Ae panmuwukbini kisikon wagilsi tujan yomisak.

2

Kristo da pi agit do anek nin egip egip abidagiman

¹ Kalip ji gulusun mibili mibili gat ae yokwi mibili mibili gat aba unun da dikba wupji kimak mudawit. ² Unun bisapmon ji on miktim dakon anpak yokwikon agipgwit. Ji kundukon wup yokwi ekwan dakon kila amini dakon anpakni yolgwit. Unun kila amin Pinokop dakon gen pabij yopmanan amin da but kagagwan egek pi asak. ³ Kalip nin morap kisi unun amin kabi gat egipguman. Nin but kalipnin dakon galaktok yokwi ae nandak nandak yokwi yolguman. Yanji egipguman bisapmon Pinokop da tomni yokwisi minat amin morap anpak unudere an da abidoni do anroman agit unun abidogi.

⁴⁻⁵ Asi, yokwinin da nindapba kimak mudagiman. Nin amin wagil kimakbi da tilak egipguman, mani Pinokop dakon bupmini unun tugok tugogisi, ae nin do but dasi galak tan nimgut. Aban Kristo gat kisi egip egip abidagiman. Asi, Pinokop dakon nandan yawotni do anek ji yokwikon ban timikgit. ⁶ Pinokop da nin Yesu Kristo gat kisi kimoron ban paban pidagiman. Yan anek nin Kristo gat kisi Kwen Kokupmon kila amin madep yityit tamokon kili nipban yigiman. ⁷ Yesu Kristo da pi agit do anek ninon yo tagisi unun agit. Nido, minat aminyo don egi anan kikan unun da nandan yawot madepni unun yolik do nandagit. ⁸ Ji Yesu Kristo nandan gadan imgwit, anakwa Pinokop dakon

1:14: 2Ko 1.22 1:17: Kol 1.9 1:19: Kol 1.11 1:20: Kap 110.1; 2Ko 13.4; Kol 2.12 1:21: Kol 1.16; 2.10
1:22: Kap 8.6 1:23: Ro 12.5; Ep 4.10,15; Kol 1.18 2:1: Kol 1.21; 2.13 2:2: Kol 3.7; Tit 3.3 2:3: Kol 3.6
2:4-5: Ro 6.11-13 2:6: Kol 2.12

nandan yawotni dogin anek Pinjkop da ji yokwikon banj timikgit. Unjun ji da disi dima awit. Pinjkop isalsi but galak do ji do agit. ⁹ Unjun pi kinda awit dakon yumarj nogi dima. Do amin kinda da iyi dakon man aripmi dima awigisak. ¹⁰ Yesu Kristo do anek Pinjkop da aban nin minjat aminyo kalugi agimanj. Nin da yo tagisi anenj dakon kosit Pinjkop da kili anjnoman agit unjun nanj agipneñ do yanj agit.

Kristo da kabi bamori uwal uwalon egipgumanj unjun panmuwukban kabi kalonji agimanj

¹¹ Ji disi nandanj, Juda amin wili dakon giptim mandanek ji do “Giptimni dima mandan amin” yanj yonj. Unjun amin dagin giptimnikon wasok anj unjun do yosok. Pakyanji nandani, kalip ji Amin Ijwakjwari Kabikon da altawit. ¹² Unjun bisapmon ji Kristo gat dima gadanji. Ji Israel amin kabi da wanja egipgwit. Pinjkop da yanj teban tok anek sanjek sanjek Israel amin gat anjakwan ji unjun amin kabi da wanja egipgwit. On miktimon egek yo tagi kinda tosok do don noman tokdisak yanj nandanek jomjom dima awit. Ji Pinjkop dima nandanj imgwit. ¹³ Kalip ji dubagisikon egipgwit, mani abisok Kristo dakon yawi do anek ji Yesu Kristo gat gadawit da Pinjkop da kapmatsisok ekwanj. ¹⁴ Kristo da iyi aban nin but yawot egek kalonji ekwamanj. Kalip Juda amin ae Amin Ijwakjwari Kabi uwal uwal anek egipgwit. Unjun uwal uwal anpakni da Juda amin ae Amin Ijwakjwari Kabi da binapmon dam da yanj tagit. Mani Kristo giptimni paregek dam unjun wagil tuwilek uwal uwal anpak unjun anjmilip agit. ¹⁵ Unjun da Juda amin dakon gen teban gat ae gen tebani moninj moninj diwari morap gat kisi wiririk mudagit. Unjun da amin kabi bamori panmuwukban amin kalonji kinda kalugi asak unjun do anek yanj agit. Yanj aban but kalonj agimanj. ¹⁶ Kabi bamot unjun giptim kalonjikon panmuwugek Pinjkopmon panjop do anek tilak kindapmon kimakgit. Ae tilak kindapmon uwal uwal unjun kalip tagit unjun anjakban kimakgit. ¹⁷ Unjun abinej but yawot dakon gen yanj tenjenagit. Gen unjun Amin Ijwakjwari Kabi ji Pinjkop da dubagikon egipgwit gat ae Juda amin nin kapmatjok egipgumanj amin gat kisi do yanj tenjenagit. ¹⁸ Nin but kalonj ekwamanj, nido Kristo obakon da nin kabi bamori kisi Wup kalonji da Daron tagi kinej dakon kosit yipmanj nimisak.

Panmuwukbi morap nin Pinjkop dakon yutni

¹⁹ Telagi Wup da kosit yanj yipmanj nimisak, do ji abisok binap amin miktimni mini da tilak dima ekwanj. Ji Pinjkop dakon minjat aminyo gat kabi kalonji ekwanj. Ji Pinjkop dakon minjat amin kabi ekwanj. ²⁰ Ji yut kinda yombem, Pinjkop da witjigit. Unjun da yabekbi nin gat ae kombi amin gat banj yut unjun dakon gwak yanj magit. Ae yut kodigikon gwak teban tip kindananj tidawit unjun Yesu Kristo. ²¹ Yut unjun dakon kidari Kristokon gadawit do anek kisi morap tagisi gadanek tonj. Pinjkop da yut unjun sigin witjinjakwan yut unjun Amin Tagi dakon telagi yut asak. ²² Jiyo kisi Kristokon gadanba Pinjkop da minjat amini gat panmuwukban Pinjkop dakon yutni awit. Pinjkop Telagi Wupmon da unjun yutnon egisak.

3

Pol Amin Ijwakjwari Kabikon Gen Bin Tagisi yanj tenjenosak dakon pi tanj imisak

¹ Nak Pol dam tebanon yikdat, nido Amin Ijwakjwari Kabi ji panpulugok do anek Yesu Kristo dakon pi asat. ² Nak gen on kili nandawit yanj nandisat, unjun yanj; Pinjkop da ji do anek nak do nandanj yawok naminej pi unjun aberj do nak manjigit. ³ Pinjkop da yo agit dakon geni kalip pasili tagit, mani nagon panalon agit. Unjun dakon geni disok kili mandat. ⁴ Ae gen on manjini bisapmon Kristo da pi unjun agit dakon gen pasili Pinjkop da noligit unjun dakon mibili nandani. ⁵ Kalip bisap morapmi, Pinjkop da gen pasili on nomansi dima yanj tenjenagit. Mani abisok Wupmon da Pinjkop da telagi yabekbini gat

2:9: 1Ko 1.29-31; 2Ti 1.9 2:10: Tit 2.14 2:12: Ro 9.4; Kol 1.21 2:13: Kol 1.20 2:14: 1Ko 12.13 2:15: Kol 2.14 2:16: Sek 9.10; Kol 1.20,22 2:17: Ais 57.19 2:19: Ep 3.6 2:20: 1Ko 3.11 2:21: 1Ko 3.16
2:22: 1Pi 2.5 3:1: Pil 1.7,13 3:2: Kol 1.25 3:3: Ep 1.9-10; Kol 1.26

ae kombi amini garon yoyij tenjenosok. ⁶ Gen pasili unun yarj: Gen Bin Tagisikon da nin giptim kalonji anek Amin Ijwakjwari Kabi gat Israel amin kabi gat kisi da Pinjkop da yo nim do yagit unun timitdamanj. Ae Pinjkop da Yesu Kristo do anek yarj teban tok agit dakon bami kisin da timitdamanj. ⁷ Pinjkop da nak anjtagap aban Gen Bin Tagisi dakon oman amin dagagim. Nandanj yawok naminej anteban aban pi unun abenj dakon tapmimni namgut. ⁸ Nak Pinjkop dakon minjat amin morapyo dakon pinjinisi egisat, mani nandanj yawok naminej pi unun namgut. Pi unun Amin Ijwakjwari Kabikon Gen Bin Tagisi yarj tenjenokenj. Gen Bin Tagisi unun Kristo da nin do yo tagisi morap agit da asak, amin nin da aripmi dimasi kokwinigej manjinej unun do yosok. ⁹ Pinjkop da yo morap wasagit, mibiltok yo morap ak do nandagit dakon nandak nandakni si anjksibigit. Yarj aban kalip bisap morapmi nandak nandak unun pasili tagit. Mani, abisok nandak nandakni unun nomansi yarj tenjenokenj do pi namgut. ¹⁰ Kalip si anjksibigit, mani abisok panmuwukbini aban noman tanjakwan nandanj kokwin tagisi gat nandak nandakni gat aban tenjenosok. Aban anjelo tapmimi tonj gat ae Kwen Kokup dakon wup gat da Pinjkop dakon nandak nandak nandaba pisosok. ¹¹ Kalip Pinjkop da iyi yo unun ak do nandagit, abisok Yesu Kristo Amin Taginin da pi agiron unudon kili agit. ¹² Nin Kristo nandanj gadanj iminej iyikon gadanej dima pasolne. Kristo unun Pinjkopmon kinj altonej dakon kositnin, yanji nandanen. ¹³ Yando, nak abisok yarj dayisat, nak ji panpulugok do anek tepmi pasat unun do butjik dima pani. Yo unun noman tak unun do kisik kisik ani. Nido, unun da ji panpuluganban Pinjkop gat tagisi egipdanj.

Pol da Epeas amin tebaisi atni do bisit agit

¹⁴ Nak Dat da yo agit unun do nandanej njwakbenj anj imisat. ¹⁵ Unun da minjat amin kabi morap Kwen Kokup ae miktimon ekwanj unun wasagit. ¹⁶ Nak njwakbenj anek bisit yarj asat, Dat da yoni wagil tagisisi banj ji panjeban anek Telagi Wupmon da tapmim daminjakwan tebaisi atni. ¹⁷ Anjakwan nandanj gadatji do anek Kristo butjikon egipjak. Anjakwan amin do but dasi galak tanj yomyom anjpagon gelji tebai yipba pigakwan atni. ¹⁸⁻¹⁹ Anek ji Pinjkop dakon minjat amin morap gat kisi tapmim panjek Kristo da amin do but dasi galak tanj yomisak unun do pakyanji nandaba pisosak. Unun madep daman. Halogini unun madepsi, ae dubagisisi kisak, ae kwensi wigisak, ae mibilisigwan pigisak. Asi, Kristo da amin do but dasi galak tanj yomisak, unun da nandak nandak morap kisi yapmandak, mani ji da tagi nandaba pisosak. Yo tagisi morap Pinjkop iyikon tujanj tonj, unun jiyo kisikon tujanj toni.

²⁰ Pinjkop iyi dakon tapmim nin da buron pi asak, ae unun tapmim da nin dakon nandak nandak yapmanj mudosok. Yo morap Pinjkop da asak do bisit iyamanj, unun tapmimni da arip dimasi. ²¹ Do dagok dagogi mini panmuwukbi minjat aminyo Yesu Kristo da manon Pinjkop dakon man anjksinj kimotni. Don babikon da babikon yarj gin tanj ananj kisak teban. Unun asi.

Nin Kristo dakon giptimni ekwamanj do Pinjkop dakon anjak anenj
(Kilapmi 4-6)

4

Nin Kristo dakon giptimni ekwamanj

¹ Nak Pol dam tebanon egisat, nido Amin Tagi dakon pi asat. Pinjkop yol kimotni do yarj damgut, do butji pabo pisanjakwan anjak iyi nandisak unun anj kimotnidosi dayisat. ² Ji panmuwukbi diwari dakon pinjini egek anjak yaworisi anj yomni. Yokwi andamni bisapmon butji yawori tanjakwa but dasi galak tanj yominej butjap tepmi dima nandanj yomni. ³ Telagi Wup da but kalonj egipne. dakon anjak niminjakwan but yawot da nap da yarj waban kabi kalonjisi ekwamanj. Ji unun anjak abidok do tapmimji kisi unun do paretni. ⁴ Nin kisi Wup kalonji gin abidagimanj, ae nin giptim kalonji. Pinjkop da ji yo

kalonji kinda dogin jomjom ani do yan damgut. ⁵ Amin Tagi unun kalonji gin, ae nandan gadat unun kalonji, ae telagi pakbi sogok unun kalonji gin. ⁶ Pinjkop kalonji gin unun nin morap kisi dakon Datnin. Unun minjat amin morap dakon wukwini, ae minjat amin morap da binapmon pi asak, ae minjat amin morap da butgwan egisak.

⁷ Mani Kristo da but galak do yo madepsi nimgut unuden gin Pinjkop da nin morap kalonj kalonj do nandan yawotni nini nini agit. ⁸ Mibili yan do Pinjkop dakon gen da yan yosok:

“Unun kwensi wigek amin morapmi iyi teban tanjek timikgit unun timikban kisi wigiwit. Wigek amin do but galak do yo yomgut.”

⁹ “Unun kwensi wigigit” yan gen tim tosok, unun da yan nolisak, Kristo unun kwen gin dima wigigit. Unun mibiltok miktim dakon diwari mibilisigwan kisi pigigit. ¹⁰ Unun amin mibiltok mibilikon pigigit, unun kwen yo kisi wigigit. Unun yo morap kila ani ak do anjek Kwen Kokup morap da kwensi wigigit. ¹¹ Unun da but galak do yo yan ban yomgut: Amin diwari yabekbi pi ani do yomgut, ae amin diwari kombi amin pi yomgut, ae amin diwari aminon Gen Bin Tagisi yan terjenok ani do pi yomgut, ae amin diwari pasto pi yomgut, ae diwari yoyidet pi yomgut. ¹² Yoban unun da panmuwukbi panjagap aba Pinjkop dakon pi anakwa Kristo dakon giptim teban tanjek tagisi tosok. ¹³ Pi unun sigin tan anjan kinjawan wigi nin morap kisi but kalonji egek nandan gadat bamisi anjek Pinjkop dakon Monji pakyanji nandan imnen. Yan anjan panmuwukbi egip egipnin teban tanjawan Kristo iyi dakon anpak tagisi, unun dakon tilak abidonen.

¹⁴ Anjek nin amin moni da aripmon sanjenek dima egipnen. Anjek amin pangalak an amin, ae amin panjewan, ae top dakon mibili pakyan nandan amin unun dakon geni da ji dakon nandan nandan panji panabin panabin dima ani. ¹⁵ Nin gen unuden do mirak dima yopen. Anjek amin do but dasi galak tan yomyom anpak anjek gen bami gin yonen. Yan anjek nin minjat aminyo tebaisi agek Kristokon tagok tagok anen. Kristo unun panmuwukbi dakon busuji. ¹⁶ Unun da busujin yigakwan giptim dakon sanjenek morapni unuden sanjenekwa giptim tebaisi tosok. Anjan giptim diwat morap kalonj kalonj pini anakwa amin do but dasi galak tan yomyom anpak anakwa giptim tebaisi tagosok.

Panmuwukbi anpak kalugi ban ani

¹⁷ Do nak gen kinda dayik do nandisat. Amin Tagi da manon da gen tebaisi yan yosot: Ji Amin Hwakjwari Kabi da anpak yokwi an unuden sanjenek dima ani. Nandan nandan wagi upbal tan, ¹⁸ ae nandan nandan unun pilin tuk yombem. Butni unun sopbi, do nandan nandan unun wagi minisi, ae Pinjkop dakon egip egip da wanga ekwan. ¹⁹ Anpak an unun do mayagi dima nandan. Yokwi ak do mibilisigwan pikek an, ae anpak injani mibili mibili ak do buri pidon.

²⁰⁻²¹ Ji Yesu Kristo dakon gen kili nandawit yan nandisat. Ae gen bami Yesukon tosok yan kili dayin dekgwit. Nak nandisat, ji Amin Hwakjwari Kabi dakon anpak unun dima ani do dayin dekgwit. ²² Jiyo kisi kalip but kalipmi dakon anpak ban awit. But kindap toptopmi da but kalipmi jonykban wagi yokwisi asak. Do ji anpak kalipmi unun wiririk mudanek but nandan nandakji kulabik aba kalugisak. ²³ Nandan nandakji unun si kalugisak. ²⁴ Ji minjat aminyo kalugi dagoni. Unun Pinjkop da iyi aban minjat aminyo kalugi daganek Pinjkop iyi yombem an. Pinjkop unun kilegisi ae telagisi.

²⁵ Do top anpak unun yipni. Ji morap kisi panmuwukbi diwari do gen bami gin yoyini. Nido, nin morap kisi giptim kalonji dakon diwatni.

²⁶ “Ji butjan nandan kan, kan kimotni. Yokwi di abam.” Ji butjan sigin nandan egakwa gildat dima pigisak. ²⁷ Sunduk do yoma dima wital imni. ²⁸ Kabo noknok kabo sanjenek dima noni. Kisitji da pi bamisi an kimagek yo morapmi timigek wadak

wadak amin panpulugoni. ²⁹ Gen yokwi mibili mibili dima yoni. Amin alegi tagi parṭeban ani dakon gen banḡin yoni. Gen unḡuden nandanḡ amin unḡun dakon butni parṭeban asak. ³⁰ Ji anḡpak yokwi anḡek Piḡkop dakon Telagi Wupni bupmi dima imni. Piḡkop da Telagi Wup damgut unḡun iyi dakon miḡat aminyosi ekwanḡ dakon tilak. Ae bisap madepmon yokwikon banḡ timigek puluganḡ depjak yanḡ unḡun da nolisak. ³¹ Butjikon da nandaba yokwi tok, ae butjapmon da gen pap yogok, ae butjap, ae but sigok, ae yanḡba yokwi tok, ae anḡpak yokwi mibili mibili unḡun wagilsa yopmanḡ mudoni. ³² Panḡmuwukbi diwari do anḡpak tagisi anḡ yomiḡek but dasi galak tanḡ yomni. Piḡkop da Kristo da manon diwarisi yopmanḡ damisak, yanḡ gin ji diwarini yopmanḡ yomni.

5

Ji tenṭenḡikon egipni

¹ Piḡkop da ji but dasi galak tanḡ damisak. Anḡakwan monji gwayonisi ekwanḡ, do anḡpak iyi asak unḡun banḡ ani. ² Kristo da but dasi galak tanḡ nimiḡek nin panpulugok do anḡek iyi dakon egip egipni parekḡit, yanḡ gin jiyi kisi amin do but dasi galak tanḡ yomyom anḡpak banḡ yolek ani. Egip egipni unḡun paret kibaniḡ tagisi nanḡ yanḡ Piḡkop do parekḡit.

³ Ji yumabi anḡpak gat, ae anḡpak inḡani morap dimasi ani, ae amin dakon yo do pindak galaktok dimasi ani. Piḡkop dakon miḡat aminyo nin, unḡuden anḡpak dakon gen dimasi yonerḡ. ⁴ Gen inḡani dima yoni, ae nandanḡ kokwini tagi dima amin da gen yorḡ unḡuderḡ dima yoni, ae jigilagon da gen yokwi dima yoni. Anḡpak unḡuden nin da dimasi agagi. Piḡkop ya yanḡ iyinerḡ unḡun da tagisi asak. ⁵ Yanḡsi nandani, yumabi anḡpak anḡ amin gat, ae anḡpak inḡani anḡ amin gat, ae pindak galaktok anḡpak anḡ amin, unḡuden amin kabi Kristo gat Piḡkop gat da kila amal da kagagwan aripmi dima pigini. Pindak galaktok anḡpak unḡun da kokup kidat gawak yomamanḡ yanḡ asak.

⁶ Amin da anḡpak yokwi unḡun ani do nandanḡek top gen unḡun dayikdanḡ. Mani geni dima nandani. Anḡpak unḡuden dogin Piḡkop da amin geni dima guramikganḡ unḡun do butjap madepsi nandanḡ yomisak. ⁷ Do unḡuden amin gat not dima anḡek egipni. ⁸ Nido kalip ji pilin tukgwan egipgwit, mani abisok Amin Tagi da tenṭenḡikon depgut, do ji tenṭenḡi dakon miḡat aminyo da yanḡ agipni. ⁹ Tenṭenḡi da anḡpak tagisi mibili mibili morap gat, anḡpak kilegi gat, ae gen bami gat panalon asak. ¹⁰ Amin Tagi da anḡpak si galak tosok unḡun wisinḡ pindat do pi ani. ¹¹ Ji pilin tuk dakon anḡpak anḡ amin gat gadat gadat dima ani. Anḡpak unḡuden da bami tagi dima torḡ. Ji da miḡat aminyo anḡpak unḡun yokwi yanḡ yolinḡba pindatni. ¹² Anḡpak yokwi pasilikon da anḡ unḡun mayagisi, unḡun do dima yogogi. ¹³ Mani tenṭenḡi da anḡpak morap dakon mibili panalon aban nomansi tenṭenḡanḡ torḡ. ¹⁴ Ae tenṭenḡi da yo kinda analon asak bisapmon, unḡun yo kisi amin da tagi pindari asak. Yanḡ do anḡek gen on tosok:

“Dipmin pokdol amin gak pidoki.

Kimoron da pidanḡaki Kristo da tenṭenḡanḡ gamjak.”

¹⁵ Ji pilik bamokji dakon kila tebaisi anḡ kimotni. Amin nandanḡ kokwini mini da aripmon dima agipni, amin nandanḡ kokwini tagisi da aripmon agipni. ¹⁶ Abisok ji Piḡkop dakon pi ani dakon bisap. Mani abisok bisap ekwamanḡ unḡun bisap yokwi, do kanḡ kimotni. Bisap unḡun isal dogin di mudanḡban. ¹⁷ Nandanḡ kokwini tagi dima amin da aripmon dima agipni. Amin Tagi dakon galaktok unḡun pakyansi nandani. ¹⁸ Wain morapmi nanḡek but upbal dima ani. Anḡpak unḡuden da ji panupbal anḡ. Piḡkop dakon Wupni yipba jikon tugosak. ¹⁹ Ae Piḡkop dakon miḡat aminyo diwari gat gen yoni bisapmon, kap papiakon kap torḡ gat, ae Piḡkop gawak imim dakon kap diwari gat, ae Telagi Wup da kap butjikon panalon asak, genji unḡun gat kisi timigek yoni. Anḡek Amin Tagi do gen kagasi ae butjiyo

4:29: Kol 4.6 4:30: Ais 63.10; Ep 1.13-14; 1Tes 5.19 4:31: Kol 3.8 4:32: Mt 6.14; 18.22-35; Kol 3.12-13
5:1: Mt 5.48 5:2: TP 29.18; lbr 10.10 5:5: 1Ko 6.9-10; Kol 3.5 5:6: Ro 1.18; Kol 2.4,8 5:8: Jn 12.36; Ep
2.13; Kol 1.13; 1Pi 2.9 5:13: Jn 3.20-21 5:14: Ais 26.19; Ro 13.11 5:15: Kol 4.5 5:18: Lk 21.34 5:19:
Kol 3.16

kisi da kap yaŋ imni. ²⁰ Ae Amin Taginin Yesu Kristo da manon da bisapmi bisapmi yo morap do Piŋkop Dat ya yaŋ iyin kimotni.

Pol da miŋat eyo kili abi do yaŋit

²¹ Ji Kristo do nandaba wukwan iminɛk notji gawak yominɛ yominɛ aɛk egipni. ²² Miŋat, ji Amin Tagi do gawat gawat aɛk nandaba wukwan imanɛ, yaŋ gin esi do yaŋ ginsi aɛk egipni. ²³ Nido, Kristo da paŋmuwukbi dakon busunɛ yikdak, unun da tilak wili unun miŋatni dakon busunɛ egisak. Paŋmuwukbi unun Kristo dakon giptimi, ae Kristo da yokwikon baŋ timikgit. ²⁴ Paŋmuwukbi unun Kristo do gawat gawat aɛk nandaba wukwan iminɛk ekwanɛ, yaŋ gin miŋat ji yo morapmon esi do yaŋ ginsi anyomni.

²⁵ Kristo da paŋmuwukbi do but dasi galak taŋ yominɛk paŋpulugok do iyi dakon egipni parekgit, yaŋ gin wili ji miŋatji but dasi galak taŋ yominɛ kimotni. ²⁶ Pakbi gat ae geni gat baŋ Kristo da paŋmuwukbini suganɛban telagisi awit. ²⁷ Paŋmuwukbi suganɛban iyi da dabilon wagil tagisisi asak do aɛk yaŋ agit. Aban jimjimi mini ae garak bo ae yo unuden minisi aɛk telagi ae gulusunni mini egipni yaŋ do agit. ²⁸ Wili ji disi dakon giptim do galak toŋ, yaŋ gin miŋatji but dasi galak taŋ yomni. Amin kinda miŋatni do but dasi galak taŋ imisak, unun amin da iyi do yaŋ gin nandisak. ²⁹ Nin nandamanɛ, amin kinda iyi dakon giptim tim do uwal dima aŋ imgut. Giptimni jap iminɛk kilani tagisi asak. Kristo da paŋmuwukbi do yaŋ gin asak, ³⁰ nido nin Kristo dakon giptim dakon kandap ae kisit dabilyoni. ³¹ Piŋkop dakon papia da yaŋ yosok:

“Yaŋ do aɛk amin kinda meŋi datyoni yopmanɛ degek miŋatni gat gadanɛbal bamori da giptim kalonɛ gin asak.”

³² Gen pasili on dakon mibili unun madepsi, mani nak unun yaŋ yosot, gen on Kristo gat paŋmuwukbini gat do yosok. ³³ Mani wili kalonɛ kalonɛ ji da disi do but dasi galak toŋ, yaŋ gin miŋatji do yaŋ gin nandani. Ae miŋat ji esi do nandaba wukwan yomni.

6

Pol da miŋat monjiyo gat ae meŋ datyo gat do yaŋit

¹ Miŋat monjiyo, ji meŋ datyosi dakon gen guramik kimotni. Nido ji Amin Tagikon kili gadawit, ae anpak unun ji da ani do nandisak. ² Piŋkop gen papiakon gen yaŋ tosok, “Gak meŋ datgo dakon piŋbinisi egi kimagek geni guramikgi.” Gen teban yaŋ teban tokni toŋ kabikon da on da mibiltok asak. ³ Yaŋ teban tok gen yaŋ tosok:

“Gak yaŋ abi kaŋ, pi morap akdisal unun abi bami tagisi tokdaŋ.

Ae on miktimon bisap dubak egipdisal.”

⁴ Dat, ji miŋat monjiyosi dakon buri dima sugoni. Miŋat monjiyosi paŋmilip aɛk Amin Tagi dakon gen yoyinɛdetni.

Pol da oman monji gat mibiltok amin gat do yaŋit

⁵ Oman monji, ji mibiltok aminji do pasalek piŋbini egek geni guramitni. Kristo dakon gen but dasi nandaneɛk guramikganɛ, unun da tilak geni guramitni. ⁶ Unun da amin tagisi yaŋ dandani yaŋ do kapmatjok egipni bisapmon pi tagisi di abam. Dima. Nin Kristo iyi dakon oman monji gin ekwamanɛ yaŋ nandaneɛk butjikon da Piŋkop dakon galaktok yol do but galaksi nandani. ⁷ Ji but dasi nandaneɛk pi ani. Ji amin dakon pi ani bisapmon nin Amin Tagi dakon pi baŋ amanɛ yaŋon da nandaneɛk ani. ⁸ Nandani, oman monji bo oman monji dima mani amin kinda pi tagisi asak kaŋ, Amin Tagi da yumanɛ nogi tagisi imdisak.

⁹ Ae mibiltok amin jiyo kisi oman monjisi do anpak tagisi aŋ yomni. Pasol pasol yomyom anpak unun yipni. Amin Tagi Kwen Kokup egisak unun ji ae ununyo kisi dakon Amin Tagi. Unun da miŋat amin morapyo kisi dakon anpak tilak kalonɛkon gin kokwinikdak.

5:20: Kol 3.17 5:21: 1Pi 5.5 5:22: Kol 3.18; 1Pi 3.1 5:23: 1Ko 11.3; Ep 1.22 5:25: Kol 3.19; 1Pi 3.7
5:26: Tit 3.5 5:27: 2Ko 11.2; Kol 1.22 5:31: WW 2.24; Mt 19.5 5:32: PA 19.7 6:1: Kol 3.20 6:2: GT
5.16 6:4: Kap 78.4; YT 22.6; Kol 3.21 6:5: Kol 3.22-23; Tit 2.9-10; 1Pi 2.18 6:8: 2Ko 5.10; Kol 3.24-25 6:9:
Ro 2.11; Kol 4.1

Paŋmuwukbi unjun emat amin yombem

¹⁰ Nak geno wasip ak do yan yosot. Ji Amin Tagikon gadawit, do tapmim madep morapni do nandanek tebaisi atni. ¹¹ Piŋkop da emat dakon yo kabi nimisak unjun pani. Panek tebaisi agek Sunduk dakon paŋkewal mibili mibili unjun tagi pabiŋ yopni.

¹² Pakyaŋsi nandani, nin amin gat emat dima wamaŋgamaŋ. Nin wup yokwisi tapmimi toŋ gat, ae koŋ miktim kila aŋ gat, ae yo tapmimi toŋ mibili mibili on pilin tuk tosok bisapmon miktim kila aŋ, ae koŋ kwen ekwaŋ gat emat amaŋ. ¹³ Do ji Piŋkop da emat dakon yo damisak unjun kisi morap timigek bisap yokwikon emaron tebai tagi atni. Ae emat dagosak bisapmon ji tebai sigin atni.

¹⁴ Ji tebai atni. Anek gen bami naŋ boban napmi do wamni. Anek anpak kilegi ban pibit kutnok yan pani. ¹⁵ Ae Piŋkop da but yawot nimisak unjun dakon Gen Bin Tagisi yan tenjenoni. Unjanaŋ kandap gwil yan pani. ¹⁶ Ji emat dakon yo morap unjun timigek, nandan gadatyo kisi abidanba unjun da pasikji asak. Anek Yokwi Ami unjun dakon dikdik morapni miler asipmi toŋ ji yamaŋ damisak unjun tagi pabiŋ yopni. ¹⁷ Piŋkop da yokwikon ban kili timikgit yan nandani. Unjun nandak nandak da busuŋ kutnokji asak. Yan anek Telagi Wup dakon emat agak siba abidoni, unjun Piŋkop dakon gen. ¹⁸ Telagi Wup da tapmimon bisapmi bisapmi bisit aŋ kimotni. Bisit mibili mibili ak do pi tebaisi anek Piŋkop da ji paŋpulugosak do bisit iyini. Kila tebai anek unjun anpak dima yipman detni. Bisapmi bisapmi Piŋkop dakon miŋat amin morapyoni do bisit ani.

¹⁹ Ae Piŋkop bisit iyinba nakyo kisi anpulugosak. Anakwan geni nak da gen kagakon yipmanakwan pasol pasol abiŋ yipmanek Gen Bin Tagisi dakon gen pasili yan tenjenoken. ²⁰ Piŋkop da iyi Gen Bin Tagisi on yan tenjenoken do yabekban kigim. Ae unjun dogin anek nak dam tebanon yigek nap tebanan nak anteban awit. Nak Gen Bin Tagisi yoken dakon pi tosok, do Piŋkop bisit iyinba nak anteban aban pasol pasol abiŋ yipmanek miŋat aminyokon madepsi yan tenjenoken. Piŋkop da yanŋi abeŋ do nandisak.

Piŋkop da paŋpulugosak do Pol da bisit agit

²¹ Tikikus da pi niaŋ agim ae niaŋ egisat dakon but piso gen dayisak. Tikikus unjun notninsi, ae Amin Tagi dakon oman amini tagisi kindi. ²² Unjun yabekgo jikon obinjakwan nin niaŋ ekwamaŋ unjun dakon geni dayisak, ae butji paŋteban asak, mibili yan do yabekdat.

²³ Piŋkop Dat gat ae Amin Tagi Yesu Kristo gat da paŋmuwukbi morap ji dakon butji paŋyawot aban yawori tosok. Anek unjun da paŋtagap aban nandan gadat tebai anek amin do but dasi galak taŋ yomni. ²⁴ Piŋkop da miŋat amin morapyo Amin Tagi Yesu Kristo but dasi galak taŋ imiŋ kimagek dima yipman dekgan unjun do nandan yawotni yomjak.

6:11: Ro 13.12; 2Ko 10.4

6:12: 1Pi 5.8-9

6:14: Ais 11.5; 59.17; 1Tes 5.8

6:15: Ro 10.15

6:17: Ibr 4.12

6:18: Lk 18.1; Kol 4.2; 1Tes 5.17

6:19: Kol 4.3-4; 2Tes 3.1

6:20: 2Ko 5.20; Plm 9

6:21: Ya 20.4; Kol 4.7-8;

2Ti 4.12

Pol da Pilipai Amin do Papia Mandagit

But piso gen

Pol tap pakbi idap pudanek wasok wasoksi Yurop miktim kin altagit bisapmon, Pol kin Masadonia Provinskon kokup pap Pilipai unjudon Gen Bin Tagisi yan tentenagit (Yabekbi 16.8 40 unjudon koki). Don ae kokup kindakon panji egakwan dam tebanon yipgwit. Amin da dam tebanon Rom bo egipgut yan nandan. Dam tebanon egipgut bisapmon amin di da Pilipai panmuwukbi dakon nandan gadat panupbal ak do nandan dakon geni nandagit. Nandanek unjun gen do butjik nandagit, mani iyi dam tebanon egipgut unjun do butjik dima nandagit. Pol unjun Yesu do nandan gadat anek but galaksi nandagit.

Kalip Pol monej ae yo kabi do wadak wadak aban Pilipai amin da anpuluganek monej yopba kiwit. Do Pol da on papiakon but galak gen mandagit. Ae dam tebanon egakwan nandaba kik anek but yokwi nandani yan do nandan gadatni panjeban agit.

Pol da Pinjkop da but galak do yo madep yomgut unjun do yoyisak. Unjun egip egip kalugi Yesu Kristokon nan abidawit unjun do yoyisak. Yan yoyisak, unjun Juda amin dakon gen teban yolek unjun kosiron da but galak dakon yo unjun dima abidawit. Yesu kalon nanjin nandan gadan iminek abidawit. Pol unjun Pilipai amin da Kristo dakon anpak abidan kimagek yoyindet toptopmi do kan kimotni do nandisak. Kristo unjun iyi do amin madep yan nandanek iyi dakon galaktok dima yolgit. Unjun iyi pinjisi egek Pinjkop da pi imgut unjun banjin agit. Pol da yan yosok, minat aminyo Kristo gat gadan kimagek ekwan unjun da Pinjkop dakon but yawot abidanek kisik kisik ekwan.

On papia manjiki bisapmon Pol Pilipai panmuwukbi do but dasi galaktan yomisak yanji kokdisal.

*Pilipai amin da Pol gat gadat gadat awit do Pol but galaksi nandagit
(Kilapmi 1-4)*

¹ Nak Pol gat ae Timoti gat nit Yesu Kristo dakon pi monjini. Nit papia on Yesu Kristo dakon minat aminyo morap kisi kokup pap Pilipai ekwan ji do mandamak. Ji gat ae panmuwukbi unjun dakon kila amin gat ae pi amini ji do mandamak. ² Pinjkop Datnin gat ae Amin Tagi Yesu Kristo gat da ji do nandan yawok daminek panpuluganbal butji yawori tosak.

Pol da Pinjkop ya yan iyigit

³ Ji do nandisat bisap morapmon Pinjkopno ya yan iyisat. ⁴ Ji do bisit asat bisap morapmon nak kisik kisigon da asat. ⁵ Nido Gen Bin Tagisi wasanek nandawit gildaron da win abisok ekwamanon ji da nak anpuluganba Gen Bin Tagisi unjun dakon yan tentenok pi aman. ⁶ Nak yanji nandisat, Pinjkop da jikon pi tagisi wasagit unjun sanbenek anan kinakwan Yesu Kristo da tobil apjak bisap madepmon wasip akdisak. ⁷ Ji unjun nak da but kagagwan ekwan, do asi nak but dasi galak tan damisat. Pinjkop da nandan yawotni do anek nak gat ae ji gat kisi yo tagisi nimin nimin asak. Dam tebanon egisaron, bo wanga egek Gen Bin Tagisi ankutnanek anteban asaron, nandan yawotni do anek panpulugok madepsi asak. ⁸ Pinjkop da nandisak, Yesu Kristo da amin do but dasi galak tan yomyomni unjun nak da buron yipgut da tanakwan nak ji kisi morap dandak do tagisi nandisat.

⁹ Nak ji do bisit yan asat: Jikon amin do but dasi galak tan yomyom anpak unjun sigin madepsi anakwa pap tosak, ae nandak nandakji gat ae nandan kokwinji gat tagisi tan damjak. ¹⁰ Anakwan anpak morap nandan kokwin anek anpak tagisi banjin pan egipni. Anek Kristo da tobil apjak bisapmon ji wagil gwaljigi mini ae diwarisi mini egipni. ¹¹ Ae anpak kilegi dakon bami Yesu Kristokon da abisak unjun da jikon tugosak. Anakwan amin da kanek Pinjkop man madep iminek anjisini.

Pol dam tebanon egipgut, unun da Gen Bin Tagisi anteban agit

¹² Not kabino, yanji nandani. Dam tebanon nepman unun da Gen Bin Tagisi dakon kosit sopsop dima asak. Unun da Gen Bin Tagisi anjirej asak. ¹³ Emat amin morap gapman dakon kila amin madep dakon yut on kila anek ekwan gat, ae minjat aminyo diwari gat da nak Kristo yoldat unun do anek dam tebanon nepman yanji kili nandawit. ¹⁴ Panmuwukbi not morapmi unun da nak dam tebanon egisat yanji nandawit, do Amin Tagi da butni parteban aban pasol pasol yipmanjek Pijkop gen yanji tentenjak do pi tebaisi anj.

¹⁵ Asi, Kristo dakon gen yanji tentenjak anj amin diwari da nak do nandaba yokwi tok anek abinj nepmanjan, nido nak Kristo do yanji tentenjak tagisi asat dakon man tanj namisak. Mani diwari nak da pi asat unun do but galaksi nandanjek ununyo kisi da Gen Bin Tagisi yanji tentenjak. ¹⁶ Unun amin nak but dasi galak tanj namanjek yanji tentenjak pi anj, nido Pijkop da nak Gen Bin Tagisi anteban abanj do dam tebanon nepgut yanji nandanj namanj. ¹⁷ Mani amin diwari man madep timit do pi anek Kristo dakon gen yanji tentenjak. Nandak nandakni tagi dima. Nak dam tebanon egapbo jiggi di gat sanjenjek nam do anek anj. ¹⁸ Butni tagisi tanjakwan yonj bo butni tagi dima tanjakwan yonj nak unun do nandaba kik dima asat. Yo madep unun Kristo dakon Gen Bin Tagisi yanji tentenjak. Nak unun do but galaksi nandisat, ae don but galak madep sigin nandakenj.

Pol dima kimagek sigin egek Pilipai amin panpulugok do nandagit

¹⁹ Asi nak but galaksi nandanjek egipbenj. Nido, ji da nak Pijkop da anpuluganjakwan Telagi Wup Yesu Kristo da yabekgit unun da nandanj gadatno anteban asak do bisit anj yanji kili nandagim. Yanj anj do nak nandisat, abisok yo noman tanj namanj unun da nak anpuluganban tagisi egipdisat. ²⁰ Nak but galaksi nandanjek yanji nandisat: Nak mayatok aripmi dima pakenj. Nikba kimokgenj do yoni kanj, nak teban tanjek naga anpak asat unun anpak nangin yolek Kristo anjksikenj. Bo egipbenj do yoni kanj, anpak morap asat unun da Kristo man madep imjak yanji nandisat. ²¹ Nak yanji nandisat: Egipbenj bisapmon yo morap abanj unun da Kristo man madep imdisak. Ae kimokgenj kanj, abisok egip egip asat unun si yapmanjek yo wukwisi abidokdisat. ²² Nak dima kimagek sigin egipbenj kanj, Kristo dakon pi abo bami tagisi tokdanj. Egipbenj bo kimokgenj? Ni kosit da tagi asak unun dima nandisat. ²³ Jigisi nandisat, nido nandak nandak bamori asat. Kinda unun yanji: Nak kimagek egip egipno yipmanjek kiko Kristo gat egip do nandisat. Unun da miktimon egip egip yapmanjek wukwisi asak. ²⁴ Mani miktimon egek ji panpulugokenj kanj, unun da tagisi asak. ²⁵ Asi, Pijkop da miktimon egipbenj do nandisak unun nandanj gadanj kimokdot. Miktimon ji gat egek panpuluganjabo nandanj gadatji teban tanjakwa but galaksi nandani yanji nandisat. ²⁶ Do nak don jikon aeno abinj altanj damdisat. Anapbo ji nak do but galak nandanjek Yesu Kristo anjksisini.

Pijkop da Pilipai amin jiggiyo kisi pani do nandisak

²⁷ Yo nianjen di noman tanj namni unun do dima nandani. Yo madep unun ji disa anpak kilegi anek Kristo dakon Gen Bin Tagisi guramik kimotni. Yanj anakwa nak abinj ji dandakenj, bo dubagikon egek genji gin nandakenj kanj yanji nandakenj: Ji but kalonon da tebai agek Kristo dakon Gen Bin Tagisi nandanj gadani do amin panthagap ak do pi anj yanji nandanj dabenj. ²⁸ Ji uwalji do dima pasolni. Uwalji do dima pasolni kanj unun da yanji yolisak: Pijkop da ji yokwikon banj puluganj depdisak, mani uwalji si pasildanj. ²⁹ Pijkop da ji do tagisi nandanjek Kristo nandanj gadanj imni do bikbik damgut. Ae unun gin dima, Kristo dakon man do jiggiyo kisi pani do nandaban tagisi asak. ³⁰ Nak gat ji gat kisi Kristo dakon man do anek jiggi pamanj. Kalip nandanjakwa jiggi pagim da ae sigin pasat dakon geni disi nandanj.

2

Nin but kalonji egek amin do anpak tagisi anj yomnenj

¹ Ji Kristo da butji panjeban anakwan bo akgar? Ji but dasi galak tarj damisak do butji yawori bo tosok? Ji Telagi Wup da egip egipmon but kalonj anjek bo ekwar? Ji not do but dasi galak tarj yominek bupmi nandanj yomanj, ma? ² Yanj kanj ji nandak nandak kalonj banjin panj egipni, ae not do but dasi galak tarj yominek but kalonj egipni. Yanj ani kanj, nak dakon kisik kisik madepsi pap tosak. ³ Ji disi dogin nandaba kik anjek yo dima ani, bo man madep pak do anjek yo dima ani. Amin diwari do gawak yominek man madep yomni. ⁴ Disi dogin dima nandani. Amin diwariyo kisi tagisi egipni do nandani.

Kristo pinji ekwan Pinjkop da anjenakgit

⁵ Ji Yesu Kristo da nandak nandak pagit yanj gin pani. ⁶ Yesu unjun iyi Pinjkop egipgut, mani Pinjkopmon egip egipni unjun tebai dima abidagit. ⁷ Unjun yipmanek oman monji kinda dakon anjak yolek amin daganjek altagit. ⁸ Amin da kanjba aminsi egipgut. Aminsi egek don gawat gawat anjek Datni dakon galaktok yolek kimakgit. Asi, gen guramigek tilak kindapmon si kimakgit bisapmon mayaktok madepsi pagit. ⁹ Yo yanj agit do Pinjkop da Yesu dakon man madepsi anjenagek kwensi yipgut. Man madep imgut unjun man morap diwari yapmanj mudanjek man wukwisi kinda imgut. ¹⁰ Pinjkop da yanj agit nido amin morap Kwen Kokupmon ae miktimon ae amin kili kimakbi ae wup miktim kagagwan ekwar unjun kisi da Yesu dakon man madep do anjek njwakbenj anj imni yanj do agit. ¹¹ Njwakbenj anj iminek amin kisisi da yanj yokdan, "Yesu Kristo unjun Amin Tagi." Yanj yanakwa Pinjkop Dat da man madep pasak.

Nin minjat aminyo da binapmon tentenini tonj da ekwamanj

¹² Not kabinosi, kalip nak ji gat egapbo geno nandanjek guramikgwit. Abisok nak ji gat dima ekwamanj, mani yanj dayisat, ji nak da abisok gen on mandanj damisat unjun guramik kimotni. Pinjkop da ji yokwikon banj timikgit, do pasal nimmimikyo anjek pi madepsi anjek Pinjkop da ji do but galak do wup dakon yo tagisi timitni do manjigit unjun timitni. ¹³ Yanj ani, nido Pinjkop da iyi jikon pi asak. Unjun da geni guramitni do ji dakon but panjtagap asak, ae galaktokni yolni do tapmim damisak.

¹⁴ Yo morap anikon, nandaba yokwi tok anjek gen emaron da dima ani. ¹⁵ Yanj ani kanj, minjat amin morap da dandaba gulusunji mini ae yokwisi mini da egipni. Miktimon yokwi pakpak amin unjun da binapmon egek Pinjkop dakon monjini gwaljigi mini egipni, ae gik da yanj tagisi tentenoni. ¹⁶ Minjat aminyo panjapuluganjek egip egip bamisi egipni do Pinjkop dakon Gen Bin Tagisi yoyini. Yanj ani kanj, don Kristo da tobil miktimon apjak bisapmon nak but galaksi nandakdisat. Nido pi madepsi jikon agim unjun pi isali dima asak.

¹⁷ Nandanj gadatji unjun paret yombem kinda nanj Pinjkop do iman. Ae naga jiggi pasat unjun da Pinjkop do paret anjek wain tagalganj unjun yombem asak. Yanj do anjek but galaksi nandisat. ¹⁸ Do jiyo kisi nak gat but galak nandanjek egipnenj.

Pol da Timoti Pilipai yabekban kisak do yagit

¹⁹ Amin Tagi Yesu da kosit aban piasak kanj, kili unjunjok Timoti yabekgo jikon opdisak. Don ae tobil apjak bisapmon ji nianj ekwarj dakon gen bin nandanjek unjun gen da kisik kisik namjak. ²⁰ Timoti yombem amin di nak gat dima ekwamanj. Unjun ji nianj ekwarj ae ji panjapulugok do nandak nandak madepsi asak. ²¹ Amin diwari iyi dogin nandanj. Yesu Kristo dakon yo do dima nandanj. ²² Mani ji Timoti unjun amin kilegisi unjun pakyanj nandanj iman. Monji da dat panjapulugonj unjun da tilak Timoti da nak anjapuluganban Gen Bin Tagisi yanj tentenjomak. ²³ Mibiltok yo noman tarj namdanj unjun pindagek don Timoti tepmisi yabekgo opjak. ²⁴ Ae Amin Tagi da anjapuluganban nakyo kisi donjok obinj dandakenj yanj nandisat.

Pol da Epaprodaitas yabekban Pilipai kisak do yagit

²⁵ Mani abisok Epaprodaitas naŋ yabekgo jikon tobił opjak do nandisat. Uŋun notno ae pi isalno. Nit Amin Tagi dakon emat amin ekwamak. Ji da yabekba nagon obin nak anpulgagit. ²⁶ Epaprodaitas ji dandak do tepmisi nandisak, ae but yokwi yo kisi asak, nido sot madepsi da abidagit dakon geni ji kili nandaneŋ bupmi madepsi nandawit, mibili yaŋ do bupmi nandisak. ²⁷ Uŋun bamisi. Sot obisi aŋek palisi kimakgit, mani Piŋkop da bupmi nandaŋ imiŋek anmilip agit. Ae nakyo kisi bupmi nandaŋ namgut. Nido kimakgit tam nak but yokwi madepsi nandakom. ²⁸ Do jikon yipbo opjak do tagisi nandisat, nido ji uŋun aesi kaŋek but galaksi nandaneŋ egipdaŋ, ae nak dakon but kisi yawori tokdisak. ²⁹ Jikon abin altosak bisapmon kisik kisik aŋek Amin Tagi da manon da abidoni. Asi, uŋuden amin do man madep yomni. ³⁰ Nido uŋun Kristo dakon pi aŋek palisi kimakgit. Ji nak anpulgok do nandawit, mani Epaprodaitas da ji da tamokon obin nak anpulganeŋ pali kimakgit.

3

Amin kinda Kristo nandaŋ gadaŋ imisak uŋun amin kilegisi

¹ Not kabino, wasip do yaŋ dayisat, ji Amin Tagi dakon miŋat amin kabini do kisik kisik ani. Kalip papia diwari ji do mandaŋ dangum uŋudeŋ ae mandak do dima kurak tosot, nido gen uŋun da ji paŋpulgokdisak. Gen uŋun yaŋ:

² Amin diwari yaŋ yoŋ, gak Piŋkop da amin kilegi yaŋ gayisak do nandisal kaŋ, giptim mandak dakon anpak yolek abi. Yaŋ yoŋ amin joŋ piŋan yokwi yombem. Nandak nandakni yokwi ae anpakni yokwi, do uŋuden amin do kaŋ kimotni. ³ Nido nin dagaŋ Piŋkop dakon amin kabi bamisi ekwamaŋ. Nin Piŋkop dakon Wup da tapmimon Piŋkop gawak imamaŋ, ae Yesu Kristo da nin do yo madepsi agit uŋun do nandaneŋ man madep imamaŋ, do Piŋkop da nin dogin nandaban kilek tosok. Nin da pi kinda ano Piŋkop da nindaban nin amin kilegisi amaŋ uŋun dakon kosit kinda dimasi tosok yaŋsi nandamaŋ.

⁴ Nak naga kalip Piŋkop da inamon amin kilegisi egipben do amin diwari yapmanek pi madepsi agim. Do man madep pak do nandisat kaŋ tagi pakeŋ. ⁵ Nido, meŋ da aŋalanban gildat 8 yaŋ mudaneŋ mukwa sogok amin da giptimno mandawit. Nak Israel amin kinda, Benjamin da kabikon nani. Nak Ibru aminsi kinda, nak Ibru amin dakon yawi diwatsi. Nak Parisi kabikon nani kinda, nak gen teban morap guramik kimokdot. ⁶ Nak Piŋkop dakon pi madepsi aŋek miŋat aminyo Kristo nandaŋ gadaŋ imgwit obisi paŋupbal agim. Ae Juda amin dakon gen teban yolapbo gulusuŋno kinda dima kawit.

⁷ Kalip uŋun yo morap anapbo mano toŋ ae uŋun da anpulganeŋ Piŋkop da nandaban kilek tosok yaŋ nandagim, mani abisok koko yo isali asak. Abisok nak Kristo dogin nandisat. ⁸ Asi, yo morap ak do nandagim bo ae yolapbo Piŋkop da kaŋban kilek tosok yaŋ nandagim, uŋun wagil yo isalisi. Nido, Amin Tagino Yesu Kristo nandaŋ imisat uŋun do nandako yo bamisi asak. Do nak anpulgok do yo agit, nak uŋun do nandaneŋ Kristo dakon anpak abidagim. Ae nandak nandaknokon da kalip yo diwari yolek agim uŋun yo isalisi yaŋ nandisat. Yesu Kristo naŋgin tebai abidaneŋ ⁹ iyikonsi egipben do nandisat. Nak gen teban tagisi guramikdat do Piŋkop da inamon nak amin kilegisi yaŋ dakon nandak nandak dimasi pasat. Nak Kristo nandaŋ gadaŋ imisat, anapbo Piŋkop da amin kilegi yaŋ nayisak. ¹⁰ Kristo pakaŋsi nandaŋ im do nandisat. Uŋun kimagek aeni pidagit, do tapmimni nagon tosok do nandisat. Ae tepmi pagit uŋudeŋ gin pakeŋ do nandisat. Ae kimot do aŋek nandak nandak pagit uŋudeŋ gin pakeŋ do nandisat. ¹¹ Nido, Piŋkop da nakyo kisi kimoron naŋ aban pidokerŋ do nandisat.

Pol si teban tajeŋ timtim yaŋek tilagonsi kisak

¹² Nak Kristo dakon anpak uŋun kili abidaneŋ aripnosi anapbo Piŋkop da gulusuŋno kinda dima kosok yaŋ dima nandisat. Mani Yesu Kristo pakaŋsi nandaŋ imim anpak uŋun naŋ yoldat. Nido, nak iyi do manjigit bisapmon anpak uŋuden abeŋ do manjigit.

¹³ Not kabino, nak Kristo pakyañsi nandanj imim anpak unun kili abidagim yanj dima nandisat. Mani napbi gwapbo kindakon agisat yanj nandisat. Yo kalip agim unun do nandak nandak dima asat, nak yo morap don noman tokdanj unun do nandak nandak banj asat. ¹⁴ Nak tapmimno kisi paregek timtim yanjek tilagon kinj altanjek tomnino unun abidokej do pini asat. Tomni unun yanj: Nak Yesu Kristo pakyañsi nandanj iminjek Pinjkop dakon yanj ilit yolek Kwen Kokupmon wigikenj.

¹⁵ Pinjkop dakon yo do nandak nandakji amin bami dakon tilak yombem kanj, nandak nandakji nak dakon gat arip. Ae jikon da diwari nandak nandakni njwahnjwari tanj yomanj kanj, Pinjkop da nandak nandak unun panmilip anjakwan galaktokni yolni. ¹⁶ Yo madepsi unun yanj: Pinjkop da ni anpak yolnejj do kili niyigit unun tebaisi timigek yolnejj.

¹⁷ Not kabino, ji nak dakon anpak banj yolek ani. Nin ji gat egipgumanj bisapmon anpak tagisi anapno amin diwari da pindagek yolgwit. Ji unun minjat aminyo banjsi pindak kimagek anpakni unun si yolni. ¹⁸ Nido, minjat aminyo morapmi da Kristo dakon tilak kindap do uwal anjek anpak yokwisi anj. Bisap morapmi minjat aminyo unjuden do kili dayigim, ae abisok dabil pakbino si manakwa anpak yokwi anj unun do aeno dayisat. ¹⁹ Giptim dakon galaktok da pinjkopni asak. Ae anpak diwari amin da mayaktok pakpagi unun banj anjek iyi do nandaba tagisi asak. Unjuden amin miktim dakon yo morap dogin nandanj, do Pinjkop da panjupbal aban Tipdomon pigikdanj. ²⁰ Mani nin Kwen Kokup dakon minjat aminyo ekwamanj. Nin Amin Tagi Yesu Kristo yokwikon banj timit timit aminin da Kwen Kokupmon da pisak unun do nandanj teban tanjek jomjom amanj. ²¹ Unun da iyi dakon tapmimon da yo morap kila asak, ae on miktim dakon giptimnin kulabik aban iyi dakon giptim yombem wagil tagisi akdisak.

4

Nin but kalorj anjek, kisik kisik anjek, nandak nandak kilegi timigek egipnejj

¹ Not kabino, nak ji do but dasi galak tanj daminjek ji abin dandak do tagisi nandisat. Anjek but galak madepsi nandisat, nido ji Kristo nandanj gadanj ingwit. Pi madep agim dakon tomnino unun ji mani. Notnoni, ji gen abisok dayisat unun da aripmon tebaisi atni.

² Yuodia gat ae Sintiki gat yanjsi dayisat, jil Amin Tagi nandanj gadanj imamal do jil pidok pidok yipmanjek but kalorj anjil. ³ Ae pi isalno tagisi, gak minjat bamot unun panpuluganji but kalorj anjil do gayisat. Nido nak gadanj nabal Gen Bin Tagisi yanj tenjenok do pi madepsi agimanj. Ae Klemen gat ae nak dakon pi isalno diwari gat kisi da pi agimanj. Unun amin kabi dakon mani unun egip egip teban papiakon tanj yomanj.

⁴ Bisapmi bisapmi Amin Tagikon gadanjek kisik kisik ani. Aeno dayisat, kisik kisik anjek egipni.

⁵ Anpak yaworisi anjek egakwa amin kisi da anpakji tagisi pindatni. Nandani, Amin Tagi kilisok unun apdisak. ⁶ Ji yo kindo do nandaba kik dimasi ani. Bisapmi bisapmi jigisi do nandanjek Pinjkop iyini. Bisit iyinjek, ya yanj iyinjek, panpulugosak do iyini. ⁷ Yanj ani kanj, Pinjkop dakon but yawotni jikon tosak. Unun but yawot amin nin da mibili aripmi dima nandanj pisonenjj. But yawotni da butji ae nandak nandakji panjutnanban Yesu Kristokon gadanjek tagisi egipni.

⁸ Not kabino, nak mibi gen kindo gat dayisat, unun yanj. Bisapmi bisapmi ji unun dogin nandani: anpak bamisi, ae tagisi ae kilegisi, ae anpak wagil jimjimi minisi, ae yo gwaljigi minisi, ae yo tagisi morap, ae anpak nomanisi, ae anpak tagisi morap amin da aba pindatnejj do tagisi nandamanj, ji yo unjuden dogin nandanjek egipni. ⁹ Nak anpak morap ani do dayin dekgo nandawit, ae anpak morap abo nandawit, unun anpak morap ji bisapmi bisapmi anj kimotni. Anakwa Pinjkop but yawot ami da ji gat egipjak.

Pol da Pilipai amin da but galak do yo yopmanj ingwit unun do but galak nandagit

¹⁰ Ji da nak anpulgok do yo ayin unun do tagisi nandajek Amin Tagi ankisiat. Asi, ji kalip nak do nandawit, mani nak anpulgoni dakon kosit kinda dima tan damgut. ¹¹ Nak da yo do wadajek gen on dima dayisat. Nak nandak nandak yan nan kili nandako pisagit: Nak yo kabino morapmi bo morapmi dima, unun do nandaba kik dima asat, kisi tagi gin yan nandisat. ¹² Bupmi aminsi egipben bo ae yo kabino morapmi panek egipben, unun kisi tagigin. Jap do anek egisat, bo butno tugon unun yo isali. ¹³ Nido, Kristo da tapmim namajakwan yo morap tagi aben.

¹⁴ Asi, ji da nak anpulgok do yo yopba opni do dima nandagim. Mani, ji anpak tagisi anek nagon gadanba jigi kaloni panek nak do yo yopba apgwit. ¹⁵ Nak kalip Masadonia miktimon agek Gen Bin Tagisi dayiko ji nandan gadajek panmuwukbi kaluksi awit. Pilipai minat aminyo disi nandan, Masadonia miktim yipman dekgim bisapmon panmuwukbi minat aminyo kokup njawarikon nani di da monej di nak anpulgok do dima yopman namgwit. Ji dagin nak do yan awit. ¹⁶ Kokup pap Tesalonaika egapbo ji da monej ae yo di nak anpulgok do bisap morapmi yopman namgwit. ¹⁷ Yan yanapbo but galak do ji da ae anpulgoni do yosok yan di nandabam. Dima. Ji anpak tagisi sigin anakwa Pinjokop da unun do tagisi nandisak do nandisat. ¹⁸ Ji da yo morap Eaprodaitas da kisiron da yopba apgwit unun kili timikgim. Abisok yono tugok tugogisi. Unun but galak dakon yo yopman namgwit unun paret kibani tagisi yombem nan ji da Pinjokop do imgwit. Pinjokop da paret unuden do galagisi nandisak. ¹⁹ Ae Pinjokop da yo morap nido wadak wadak an unun aripjikon damjak, nido Pinjokop dakon yo tagisi morap unun Yesu Kristokon ton, do asi damdisak.

²⁰ Pinjokop Datnin mani dagok dagogi mini ankisij kimotnej. Unun asi.

Pol da Pilipai amin do gildat tagi yan yoyigit

²¹ Yesu Kristo dakon minat amin morap do gildat tagi yan yoyini. Panmuwukbi notnin nak gat idon ekwaman unun kisi da ji do gildat tagi yan dayan. ²² Ae Pinjokop dakon minat amin morap da gildat tagi yan dayan. Diwari kila amin madep Sisa da yut papmon pi an, unun da nak da gildat tagi yan dayiken do gwayan gwayan tebai nayan.

²³ Amin Tagi Yesu Kristo dakon nandan yawotni ji da wupmon tosak.

Pol da Kolosi Amin do Papia Mandagit

But piso gen

Kolosi unun kokup pap kinda Esia Provinskon tosok. Unun Epesas kokup pap da kapmatjok tosok. Pol da iyi unun panmuwukbi dima panalon agit, amin di da panalon awit.

Pol unun amin di da Kolosi amin dakon nandan gadatni panupbal ak do an unun dakon geni nandagit. Do nandan gadatni panteban ak do papia on mandagit. Yan yoyisak, Kristo unun yo morap dakon busuji. (Gagi 1.15-20 ae 2.9-15 unudon koki.) Kristo kalon dagin nin yokwikon ban tagi timitjak, ae kosit njwakjwari kindakon da nin aripmi dima panpulugogi. Unun Kristo da dubagikon panjikdan. Kristo obakon da Pinjkop da yo morap wasagit, ae Kristo da pi agit do anek Pinjkop da yo morap yokwikon ban timitdisak. Kristo ninon egakwan nin minat aminyo kalugi daganej Kristo dakon anpak yolek aman.

Pol da papia on mandan amin bamot do yoban papia anan Kolosi kigimal. Unun Tikikus gat ae Onesimus gat. (Gagi 4.7,9 unudon koki.) Pol da Pilimon do papia mandagit unjungwan Onesimus do morapmi yosok.

Kristo unun yo morap dakon busuji. Ae Pinjkop dakon egip egip ae anpak morap kisi unudon tuganbi da ton

(Kilapmi 1.1-3.4)

¹ Nak Pol, Yesu Kristo dakon yabekbi kinda. Pinjkop da iyi da galak togon yabekbi pi aben do nak manjigit. Nak gat ae notnin Timoti gat nit da ² Pinjkop dakon telagi minat aminyo kokup pap Kolosi ekwan ji do papia on mandamak. Ji Kristo yol kimagek nit dakon padik padik ae saminit kabi ekwan. Nin Pinjkop Datnin da nandan yawok daminej butji panyawot aban yaworisi tosok do bisit aman.

Kolosi amin da Yesu nandan gadan imin kimakgwit

³ Nit ji do bisit amak bisap morapmon Pinjkop, Amin Taginin Yesu Kristo dakon Datni, ya yan iyamak. ⁴ Nido, nit da ji dakon gen nandagimak, unun yan: ji Yesu Kristo nandan gadan imin kimagek Pinjkop dakon minat aminyo but dasi galak tan yoman. ⁵ Ji yan an nido Pinjkop da ji do yo tagisi Kwen Kokupmon panoman agit da ton unun timitdaman yansi nandan, do nandan gadat anek amin do but dasi galak tan yoman. Gen Bin Tagisi dakon gen bami nandawit bisapmon yo Kwen Kokupmon ton yan ji kili nandawit. ⁶ On Gen Bin Tagisi jikon obinej miktimi miktimi kisi kigit. Yan anek madepsi paptan irej tanej minat amin morapmon anpak tagisi panalon an yomisak. Ae Gen Bin Tagisi si abidawit gildaron da wasanej yan gin agit. Unun gildaron Pinjkop da asi amin do nandan yawot an yomisak unun nandaba pisagit. ⁷ Asi Epapras da Gen Bin Tagisi on dayin dekgit. Epapras unun Kristo dakon oman amin tagisi kinda, ae unun nin dakon pi isalnin, nin but dasi galak tan imaman. Unun da nit panpuluganej Kristo dakon pi jikon tosok unun kilani tagisi asak. ⁸ Unun da Telagi Wup da ji panthagap aban amin do but dasi galak tan yoman unun do niyigit.

Pinjkop da Kolosi amin panteban asak do Pol da bisit agit

⁹ Yan do, nit ji dakon gen nandagiman bisapmon unun gildaron gin wasanej Pinjkop da ji panpulugosak do bisit yipman deri mini amak. Bisit amak unun Telagi Wup da nandak nandak kilegi gat ae nandan kokwin mibili mibili tagi gat daminakan ni anpak ani do Pinjkop iyi nandisak unun nandaba piosak. ¹⁰ Ji da Amin Tagi dakon minat aminyo da anpak ani do nandisak unun ani do bisit amak. Ae pi tagisi morap ani unun bami tagisi tokdan. Anek Pinjkop do morapmi sigin pakyanji nandaba pisokdan. ¹¹ Ae bisit yanjo kisi amak: Ji Pinjkop da tapmim mibili mibili damjak, anakan unun dakon tapmimni

1:3: Ep 1.15-16

1:5: Ep 1.13; 1Pi 1.4

1:7: Kol 4.12; Plm 23

1:9: Ep 1.16-17

1:11: Ep 1.19; 3.16

tagisikon ji tebai agek but yaworon da jigi tagi guramitni. Ae kisik kisik ¹² anek Pinjkop Dat ya yan iyini. Ujun da ji panpuluganban yo ji do Kwen Kokup manjikbi da toj unun kisin da timik timik akdaman. Asi Pinjkop dakon minjat aminyo nin Pinjkop da tenjenikon ekwaman unun yo abidokdaman. ¹³ Pinjkop da nin pilin tuk da kisiron ban pulugan nipmanek monji Yesu unun but dasi galak tan imisak unun da kila asak da kagagwan nipgut. ¹⁴ Pinjkop dakon Monji da nin yuman nan nipmanek diwarinin wiririk ningut.

Kristo unun Pinjkop da yo morap wasagit dakon busunji egisak

¹⁵ Kristo amin da kawit, unun Pinjkop, dabil da aripmi dima kokogi unun dakon wupmisi. Kristo unun Pinjkop da yo morap wasagit dakon busunji egisak. ¹⁶ Kristo da iyi yo morap wasagit. Miktimon yo pindakgaman unun gat ae Kwen Kokup yo dima pindakgaman unun gat kisi wasagit. Ae kila amin madep gat ae anelo madep gat ae wup tapmimi toj gat ae yo kila ani do yandagok anyobi mibili mibili gat kisi wasagit. Asi, Pinjkop da yo morap Yesu da kisiron da wasagit, ae yo morap unun iyi dakon.

¹⁷ Yo morap dima noman tanakwa Kristo kili egipgut. Ae yo morap iyi da kisiron da kila anakwan kosirikon toj. ¹⁸ Kristo unun panmuwukbi minjat aminyo dakon busunji egakwan panmuwukbi unun giptimni. Iyi panmuwukbi dakon egip egip dakon mibili. Ujun amin kili kimagwit da binapmon da mibiltan pidagit do iyi yo morap dakon busunji aripmi tagi egipjak. ¹⁹ Nido, Pinjkop da iyi dakon egip egip morap kisi ae tapmim morapni kisi Monji unudon tosak do tagisi nandagit. ²⁰ Pinjkop da miktim gat ae Kwen Kokup gat dakon yo morap kisi unun gat but kalon ani do nandagit. Kristo dakon yawi tilak kindapmon tagalgit unun kosiron da but kalon noman tosak do nandagit.

²¹ Ji kalip Pinjkop da dubagikon egek uwalsi an imgwit. Nido, nandak nandakji da uwal an iminek ji anpak yokwisi awit. ²² Mani, Kristo unun tilak kindapmon kili kimaggit, yan aban Pinjkop da ji panpuluganban iyi gat but kalon awit. Ujun iyikon panap do anek yan agit. Ae iyi da dabilon gulusunni mini telagi ae gwaljigi mini egipni do yan agit. ²³ Ji nandan gadatji tebaisi abidank tebai atni kan, yan gin noman tan damdan. Ji yum pindakakwa yo kinda da nandak nandakji ilikba, Gen Bin Tagisi nandanek nandan gadat tebaisi anek jomjom agak dakon anpak abidawit unun di yipman dekbam. Nak Pol, Gen Bin Tagisi unun yan tenjenok aben dakon oman amin dagoko minjat aminyo morap mibili mibili miktimon ekwan unun yan tenjenok an yomguman.

Pol da Kolosi amin panpulugagit

²⁴ Abisok nak ji panpulugok do giptimnokon tepmi pak do tagisi nandisat. Nak panmuwukbi panpulugok do nandisat, unun Kristo dakon giptimni. Kristo panmuwukbi panpulugok do tepmi pagit unun aban dima dagagit. Giptimnokon tepmi pasat unun Kristo da tepmi pagit unun aripmi ak do nandak nandak asat. ²⁵ Nak panmuwukbi morap ji dakon oman amin daganek egisat, nido Pinjkop da iyi nak ji Israel amin kabikon nani dima unudon gen morapni yan tenjenoker do nak manjigit. ²⁶ Kalipsigwan bisapmi bisapmi Pinjkop da minjat amin morap kabi kisikon gen on si anjisibigit. Mani abisok Pinjkop da gen unun analon aban iyi dakon minjat aminyo nin da kili nandaman. ²⁷ Asi, Pinjkop da minjat amin kabini nin noliban yansi nandaman, gen pasili unun wagil tagisisi, ae unun da Israel amin kabi gat ae Amin Nwankwari Kabikon nani nin kisi tagisi panpulugosak yansi nandaman. Gen pasili unun yan: Kristo unun ji gat egisak. Ae unun da ji timik pangwan unun gat Kwen Kokup egipni do ji unun do jomjom anek ekwan.

²⁸ Yabekbi nin Kristo dakon Gen Bin Tagisi minjat amin morap kabi kisikon yan tenjenoman. Nin nandak nandak tagisisi unun ban minjat amin morap yoyin dekgaman, ae Pinjkop dakon gen morap pakyanji kan kimagek yolni do yoyaman. Nido nin Yesu yolyol amin tebaisi daganba Pinjkopmon panjinej do nandaman. ²⁹ Yansi noman toni

1:12: Ep 1.11,18 1:13: Lk 22.53; Ep 2.2 1:14: Ep 1.7 1:15: Jn 1.18; 2Ko 4.4 1:17: Jn 1.1; 8.58 1:18: Ya 26.23; Ep 1.22-23; PA 1.5 1:19: Kol 2.9 1:20: Ep 1.10 1:21: Ro 5.10; Ep 2.12 1:22: Ro 5.10; Ep 5.27
1:25: Ep 3.2,7-8 1:26: Ro 16.25-26; Ep 3.5,9 1:29: Ep 3.7,20; Pil 4.13

do nandaŋek nak tapmim morapno taŋ namiŋakwa pi tebaisi asat. Kristo da iyi unun tapmim paŋalon namiŋakwan pi unun asat.

2

Nandaŋ gadat tebai aŋek top gen pabiŋ yopneŋ

¹ Nak Pol da on nandani do nandisat: Nak ji gat ae Laodisia miŋat aminyo gat ae miŋat amin morap diwari gat kisi da nak dakon iŋam dima kawit amin nak ji kisi paŋpulugok do pi madepsi asat. ² Pi madepsi asat, nido ji dakon but paŋteban abo tebai tosak do nandisat, aŋek but dasi galak taŋ yomyom aŋpak tagisi taŋakwan kabi kalonji ani. Pi madepsi aŋapbo unun da ji dakon nandaŋ gadat paŋteban aŋakwan Piŋkop dakon gen pasili unun dakon mibili tagi nandaba piŋosak. Kristo unun gen pasili unun dakon mibili.

³ Nandaŋ kokwin tagisi morap gat ae nandak nandak tagisi morap gat unun yo tagisi yumaŋ nogi wukwisi yombem da Kristokon pasili toŋ.

⁴ Nak gen on yosot, nido amin di da top dayiŋek paŋgalak ani yaŋ do dima galak tosot. ⁵ Asi, nak ji gat kisi dima ekwamaŋ, mani nandak nandaknokon da ji gat egisat. Ji da but kalon aŋek Kristo tebai nandaŋ gadaŋ imaŋ, unun do aŋek but galaksi nandisat.

⁶ Ji Yesu Kristokon gadaŋek yipba Amin Tagisi egipgut, do unun da aŋpagon siŋin egipni. ⁷ Ji kindap geli yopba piŋakwa miktimon tebai akgaŋ, ae yut da gwak tebai da kwenon tebai akgaŋ unun da aripmon tebai atni. Aŋek Gen Bin Tagisi amin da dayiŋ dekgwit unun tebaisi nandaŋ gadaŋ kimotni. Aŋek bisapmi bisapmi Piŋkop ya yaŋ iyin kimotni.

⁸ Ji kaŋ kimotni. Amin kinda da top gen kinda dayiŋban nandak nandakni di yolbam. Unuden amin babikni gat ae wup yokwi kundu ae miktimyo kila aŋ dakon nandak nandak baŋ timikgaŋ. Unun Kristo dakon nandak nandak dima yolgaŋ. ⁹ Ji disi nandaŋ, Kristo amin nin yombem dagaŋek Piŋkop dakon egip egipni tugaŋ imgut. ¹⁰ Ae Kristo kalonjin gin egip egip bami jikon tugagit. Unun kila amin mibili mibili miktimon ae kwen binap ekwaŋ kisi dakon Amin Tagini egisak.

¹¹ Ji Kristo gat gadawit aŋek Kristo da pi agit do aŋek but kalip kili yopmaŋ mudawit. But kalip yopyop dakon aŋpak unun giptim mandak dakon aŋpak yombem, mani unun giptim dakon dima. Kristo da yo unun butjikon agit. ¹² Ji telagi pakbi sowit bisapmon, Piŋkop da ji gat ae Kristo gat kisi kimakbi tamogwan wayikgit. Ae Piŋkop Kristo kimoron naŋ aban pidagit unun dakon tapmim madepni do nandaŋ gadaŋ, do telagi pakbi sowit unun kimoron baŋ paban pidawit yaŋ asak.

¹³ Kalip ji yokwi mibili mibili awit, aŋek but kalip dakon aŋpak yolba unun da dikban kimakgwit. Mani abisok Piŋkop da paŋpulugaŋban Kristo gat kisi egip egip ekwaŋ. Aŋakwa Piŋkop da diwarinin kisisi wiririk ningut. ¹⁴ Nin gulusuŋ morapmi agimaŋ, do Piŋkop dakon gen teban mandabi da toŋ unun da gen yaŋ nimiŋek obisi pabiŋ nipgut. Mani, Piŋkop da Yesu tilak kindapmon kimakgit bisapmon papia tam unun abidaŋ tilak kindapmon aŋakgit. Yaŋ aŋek gen teban mandabi unun kisi morap aban pasilakwan gen wagil kimakgit. ¹⁵ Yaŋ aŋek koŋ tapmimi toŋ dakon busuŋi morap gat, ae koŋ tapmimi toŋ diwari gat dakon tapmim pabiŋ yopgut. Aŋek Kristo da tilak kindapmon pi agit do aŋek, Piŋkop da pabiŋ yopban miŋat aminyo da dabilon yo isali awit.

Nin Kristo gat kisi kili kimakgimaŋ, do gen teban morap da nin aripmi dima paŋpulugogi

¹⁶ Yaŋdo, amin kinda da gen yaŋ damiŋek jap pakbiyo dakon gen teban dima yolgaŋ, bo telagi bisap madep do bilagi bilagi dima yolgaŋ, bo ae kanek kalugi dakon bisap dima yolgaŋ, bo ae Sabat bisap yo kisi dima yolgaŋ, unun morap do yum pindagakwa amin da gen di yaŋ dabam. ¹⁷ Unun yo bami noman tokdisak dakon wupmi gin. Yo bamisi unun Kristo. ¹⁸ Yaŋ do aŋek amin kinda yo dipminon pindakgit unun do dayiŋek ji

anjelo gawak yomni do dayinban kan yum kanakwa dima pabin depjak. Unjoden amin but kalip dakon anpak yolek iyi do nandak nandak amin yan nandaj. ¹⁹ Unjun amin Kristo busunjin yipmanjek unjun da kagikon ekwan. Busunjin unjun da giptimni kisi upmokdok, anjek giptim dakon sanbek morap sanbenjakwan gadanjek tagi tonj. Anjakwan giptim unjun Pinjkop da tapmimon tagan madep tosok.

²⁰ Ji Kristo gat kili kimakgwit, yan anjek on miktim dakon nandak nandak yokwi kili yipmanj dekgwit. Do ji nido abisok miktim amin da aripmon akwan? Ji nido on miktim dakon gen teban unjoden yolgan? ²¹ “Ji yo dima timitni, ji yo dima noni, kisitgokon yo dima panjutnoki. Ji yan ani kan, Pinjkop da dabilon jimjimji tonj.” ²² Gen teban unjun jap isali amin da don nanj mudon unjun do yonj. Amin dagin gen teban unjun yopmanjek unjun ban dayin dekgan. ²³ Asi, amin diwari gen teban unjoden yolek nin Pinjkop bamisi gawak imaman yan nandaj, mani dimasi. Ae iyi do nandaba pinakwa giptimni panjupbal anjek Pinjkop da unjun do tagisi nandaj nimisak yan nandaj. Unjun gen teban yolek nandak nandak tagisi ban yolgaman yan nandaj, mani dimasi. Unjun gen teban morap da nin panpuluganba but kalip dakon anpak aripmi dima pabin yopnej.

3

Nin Kristo gat kisi kimoron da kili pidagiman

¹ Ji Pinjkop da egip egip kalugi damgut anjek Kristo gat kisi kimoron ban paban pidawit. Unjun do anjek ji Kwen Kokup dakon yo timit do nandak nandak ani. Unjun kokupmon Kristo unjun Pinjkop da amin tet do kila amin madep yityit tamonikon yikdak. ² Ji Kwen Kokup dakon yo dogin nandanjek miktim dakon yo do dima nandani. ³ Nido ji amin kili kimakgwit yombem. Ji Pinjkopmon gadanjek egip egipji bamisi unjun Kristokon pasili tosok. ⁴ Kristo egip egipnin dakon mibili don altan noman tosok bisapmon jiyo kisi unjun gat Pinjkop da tenjenj madepmon altan noman tokdanj.

Kristo unjun nin da butgwan egek unjun da aban nin minjat aminyo kalugi dagagiman

(Kilapmi 3.5–4.18)

Nin minjat aminyo kalugi agiman

⁵ Yanjo, ji miktim dakon anpak morap butjikon tonj unjun dapba kimak mudoni. Nak anpak oden do yosot: yumabi anpak mibili mibili, ae yo yokwi ak do but kindap, ae yo morapmi timit do nandaba kik. Unjun yo morapmi timit do nandak nandak unjun da ji kokup kidat gawak yoman yan asak. ⁶ Pinjkop da minjat aminyo anpak unjoden anjek geni dima guramikgan unjun tomni yokwisi yomdisak. ⁷ Jiyo kisi kalip Pinjkop dakon gen dima guramikgwit bisapmon anpak unjoden awit. ⁸ Mani abisok anpak unjoden wiririk mudoni. Ji butjap dima nandani, ae amin do nandaba yokwi tok dima ani, ae amin do yanba yokwi tok dima ani, anjek gen dima yogogi dima yoni. ⁹ Panjmuwukbi notji top gen dima yoyini. Nido, but kalip gat anpakni gat kili yopgwit. ¹⁰ Anjek ji kili amin kalugi dagawit. Asi, Pinjkop da iyi ji panjaluk anjek nandak nandak tagisi daminjakwan amin kalugi daganjek iyi yombemsi ekwan. ¹¹ Do egip egip kalugi unjodon, ji kisi arip gin. Amin njwaknwari Kabi bo Juda amin, unjun yo isali. Bo ae giptim mandabi bo dima mandabi, unjun yo isali. Bo ae dubagikon amin geni njwaknwari yonj ae anpakni njwaknwari an unjun yo kisi yo isali. Bo ae oman amin bo oman amin dima, unjun yo isali. Yo madep unjun Kristo nin kisin dakon wukwinin egisak, ae nin kisi morapgan egisak.

Nin amin do but dasi galak tan yomyom anpak abidanj kimotnej

¹² Pinjkop da ji kili manjigit da iyi dakon telagi minjat aminyo egakwa but dasi galak tan damisak. Do ji anpak oden ban yolek ani: Ji minjat aminyo kisi morap do bupmisi nandaj yominjek yo tagisi anyomni. Ji disa do nandaba pinakwa minjat aminyo anpak yaworisi

2:19: Ep 2.21; 4.16 2:20: Gal 4.3,9; 1Ti 4.3 2:22: Mt 15.9 3:1: Mk 12.36; 16.19; Ep 1.20 3:2: Mt 6.33
 3:5: Ro 6.6,11; Ep 4.19; 5.3-6 3:8: Ep 4.25-29; 5.4 3:9: Ep 4.22,25 3:10: Ep 4.24 3:11: Gal 3.28 3:12:
 1Pi 2.9

anyominek but yaworon da jigi pani. ¹³ Ae jikon amin di gat gen di ton kar, but tobil ani do bikbik yomni. Anek yum pindagek diwarini yopman yomni. Amin Tagi da diwarisi kili yopgut, do jiyo kisi notji dakon diwarini yopman yomni. ¹⁴ Ji amin do but dasi galak tar yomni, nido unun anpak da anpak morap yapman mudosok. Ae unun da anpak tagisi morap kisi jonjibban pi kalonji an. ¹⁵ Yum kanakwa Kristo da but yawot damisak unun da nandak nandakji kila asak. Nido, Pinjkop da ji iyi do manjinek butji yawori tanakwan giptim kalonji egipni do nandisak. Ae ji yo morap do Pinjkop ya yar iyini. ¹⁶ Kristo dakon gen yipba butjikon tebai tosak. Ji kalon kalon notji yoyindet aba nandak nandak kilegi timigek anpak tagisi banjin ani. Butjikon da Pinjkop ya yar iyini, ae Kap papiakon kap yoni, ae Pinjkop gawak imim dakon kap yoni, ae Telagi Wup da kap paralon an damisak unun yo kisi yoni. ¹⁷ Ae gen morap yoni, ae pi morap anikon nin Amin Tagi Yesu dakon minjat aminyo yar nandaneke ani. Anek Yesu da manon yo morap do Pinjkop ya yar iyini.

Pol da Yesu yolyol amin yuri kindan nian egipni do yagit

¹⁸ Minjat ji esi dakon gen nandaneke guramitni. Nido, ji Amin Tagi dakon, ae anpak unun Pinjkop da dabilon kilegisi. ¹⁹ Ae wili ji minjatji but dasi galak tar yomij kimotni, anek buri si yokwi toni da aripmon anpak yokwi dima anyomni.

²⁰ Ae minjat monjiyo, ji mej datji dakon gen nandaneke yo morapmon geni guramitni. Amin Tagi da unuden anpak yolni do galak tosok. ²¹ Ae dat, ji monji gwayosi tebaisi yoyinba ji do nandaba yokwi tok di an dabam. Yar aba yo tagi di nin da aripmi dima anej yar di nandabam.

Pol oman amin gat kila amin gat do yagit

²² Oman monji, ji kila aminji dakon gen morap guramik kimotni. Nindaba tagisi asak yar do anek kapmat egek dandisak bisapmon pi tagisi di abam. Dima. Ji Amin Tagi do pasal iminek pi ani unun but dasi nandaneke ani. ²³ Yo morap ani unun si teban taneke ani. Amin dogin dima, Amin Tagi do pi aman yar nandaneke ani. ²⁴ Disi nandan, don Amin Tagi da tomni damdisak. Tomni unun yo tagisi minjat amini do manjigit unun. Ji Kristo dakon pi monji ekwan, ae unun kila aminji egisak. ²⁵ Amin morap gulusun an, unun gulusunni dakon tomni timitdan. Pinjkop da minjat amin morap dakon anpak kokwin ak do arip gin asak.

4

¹ Kila amin, ji oman monjisi anpak tagisi ae kilegisi ban anyomni. Disi nandan, jiyo kisi oman monji egakwa Kila Aminji Kwen Kokup egisak.

Bisit tebai anek anpak kilegi anej

² Bisit agak unun tebaisi abidan kimotni. Anek bisit ani bisapmon si nandan kimagek Pinjkop ya yar iyini. ³ Pinjkop da ninyo kisi panpulugosak do bisit ani. Bisit iyinba Kristo dakon gen kalip pasili tagit unun yar tenjonej do Pinjkop da kosit yipman nimjak. Nin geni antentej ano minjat aminyo da dima galak taneke dam tebanon nepgwit. ⁴ Bisit aba geni unun nomansi yar tenjokej. Pinjkop da yansi abendosi nandisak.

⁵ Ji panmuwukbi dima abi minjat aminyo gat egipni bisapmon nandak nandak tagisi ban yolek anpak kilegi an kimotni. Bisapmi bisapmi Kristo da miktimon anpak agit, unudej ak do tagap toni. ⁶ Bisapmi bisapmi gen tagisi minjat aminyo panpulugogij unun banjin yoni. Do gen di mibili nandak do dayini bisapmon geni kobogij gen tagisi ban yoyini.

Pol da Tikikus gat Onesimus gat yabekban Kolosi kigimal

⁷ Tikikus da nak da egip egip morap asat unun dayikdisak. Tikikus unun notninsi, ae pi isalnin, ae Amin Tagi dakon oman amini tagisi. ⁸ Nin nian ekwanan dakon geni dayinban

3:13: Ep 4.2,32 3:14: Ro 13.8-10 3:15: 1Ko 12.27; Ep 4.4; Pil 4.7 3:16: Ep 5.19 3:17: 1Ko 10.31; Ep 5.20
 3:18: Ep 5.22 3:19: Ep 5.25 3:20: Ep 6.1 3:21: Ep 6.4 3:22: Ep 6.5-8 3:25: Ro 2.11 4:1: Ep 6.9
 4:2: Ep 6.18; Pil 4.6 4:3: Ro 15.30; Ep 6.19 4:5: Ep 5.15-16 4:6: Ep 4.29; 1Pi 3.15 4:7: Ep 6.21 4:8:
 Ep 6.22

nandani, ae ji dakon but panjeban asak, mibili yan do anjek jikon yabekgo kigit. ⁹ Nak Onesimus yabekgo Tikikus gat kigimal. Onesimus unjun notnin tagisi. Unjun pi do but dasi nandanek an kimokdok. Unjun ji da kabikon amin kinda. Unjun bamot da yo morap idon noman tawit unjun do dayikdamal.

Pol da gildatni tagi Kolosi amin do yipban kigit

¹⁰ Aristakus, unjun nak gat kisi dam tebanon ekwamak. Unjun da gildat tagi yan dayisak. Ae Mak, Banabas dakon nugi, unjunyo kisi gildatni tagi yan dayisak. (Nak Mak do gen kili yipbo nandawit. Gen unjun yan: jikon apban kan, but galagon da abidoni.) ¹¹ Ae amin kinda Yesu, amin da Jastus yan iyan, unjunyo kisi gildat tagi yan dayisak. Israel amin kabikon unjun amin kabi dagin nak gat pi anjek Pinjkop dakon amin kila agakni teban tosak do pi aman. Unjun amin da butno tagisi anteban an.

¹² Epapras da gildat tagi yan dayisak. Unjun ji da kabikon amin kinda, ae Yesu Kristo dakon oman amin. Ji da Pinjkop dakon galaktok morap nandaba pisanej tebai atni do bisapmi bisapmi bisit tebai asak. ¹³ Yanji dayisat, unjun da ji gat ae panmuwukbi morap kokup pap Laodisia ekwan gat ae Irapolis kokup papmon ekwan unjun panpulgok do pi madepsi asak.

¹⁴ Luk, wuda wamaknin unjun but dasi galak tan imaman, unjun gat ae Demas gat da gildat tagi yan dayamal.

¹⁵ Laodisia kokup papmon panmuwukbi ekwan unjun gildatno tagi yoyini. Ae Nimpa gat ae panmuwukbi morap unjun minjat da yutnon muwukgan unjunyo kisi gildatno tagi yoyini. ¹⁶ Ji papia on manjinej Laodisia panmuwukbi do yipba kwan unjunyo kisi da manjini. Ae papia Laodisia do yipbo kigit, unjunyo kisi ji da tagi manjini. ¹⁷ Anjek Akipus yan iyini, "Gak Amin Tagikon pi abidagil unjun kilani tagisi anjek pi unjun tagisi abi." ¹⁸ Nak Pol da naga gildat tagi on mandisat. Dam tebanon sigin egisat, do dima intan namni. Pinjkop dakon nandan yawotni jikon tosak.

4:9: Plm 10-12

4:10: Ya 12.12; 13.13; 15.37-39; 2Ti 4.11

4:12: Kol 1.7; Plm 23-24

4:17: Plm 2

4:18:

1Ko 16.21

Pol da Tesalonaika Amin do Papia 1 Mandagit

But piso gen

Tesalonaika unun Masadonia Provins dakon kokup madepni. Pol Pilipai yipman dekgit bisapmon Tesalonaika kokup madepmon kin panmuwukbi unun iyi panalon agit (Yabekbi 17.1-9 unudon koki). Mani Juda amin da kanba minat aminyo morapmi da Pol dakon gen nandank Yesu yolyol amin dagawit, do nandaba yokwi tok an iminek Pol yolba Tesalonaika yipman kigit. Don pi isalni Timoti yabekban kin Yesu yolyol amin Tesalonaika egipgwit unun nian ekwan unun pindak nandanjo anek abin Pol iyigit.

Pol, Timoti da yo unun noman tawit dakon geni iyigit bisapmon, Pol ae Sailas ae Timoti da Tesalonaika panmuwukbi dakon nandan gadatni panteban ak do anek papia on mandawit. Nandak nandak amin morapmi da on papia do Pol da papia morap dima mandank on papia nan mibiltoksi mandagit yan nandan. On papiakon Pol da Tesalonaika panmuwukbi dakon nandan gadat gat ae anpakni tagisi do but galaksi nandisak.

Tesalonaika panmuwukbi unun Yesu kosit nianon da apjak unun dima nandaba pisagit. Kristo dima tobil abinakan kili kimakgwit amin unun egip egip teban abidokdan, bo dima? Ae Kristo ni bisapmonsni apjak? Yanjo, mibili nandak do nandan. Pol da geni unun dakon kobogi mandan yominek anpak tagisi ankimagek Amin Tagi da apjak bisap do jomjom ani do yoyigit.

*Pol gat pi isalni gat Tesalonaika amin do nandaba kik awit
(Kilapmi 1-3)*

¹ Pol, Sailas, ae Timoti nin da panmuwukbi Tesalonaika kokup papmon ekwan ji do papia on mandaman. Ji Pinjop Dat ae Amin Tagi Yesu Kristokon kili gadawit.

Pinjop da nandan yawok daminek butji pan yawot aban yawori tosak.

Pol da Tesalonaika amin dakon nandan gadat do but galaksi nandagit

² Bisapmi bisapmi nin ji do nandank Pinjop ya yan iyaman. Bisit amanon ji kisi do nandank aman. ³ Nin ji dakon anpak do nandank Pinjop Dat ya yan iyaman. Nido nandan gadatji do anek anpak tagisi an, ae amin do but dasi galak tan yominek pi tebaisi an, ae tebaisi agek Amin Taginin Yesu Kristo ae tobil apdisak unun do nandan teban tanek jomjom an.

⁴ Not kabi, Pinjop da ji do but dasi galak tan damisak, ae ji iyi do manjigit yansi nandaman. ⁵ Nido Gen Bin Tagisi jikon ankigiman unun gen nan gin dima ankigiman. Unun tapmim gat ae Telagi Wup gat kisi da altan damgut. Ae nandan gadatnin unun tebaisi yan disi pindakgwit. Nin ji da binapmon egek ji panpulugok do pi agiman unun disi nandan. ⁶ Pinjop dakon gen abidankwa jigi morapmisi noman tan damgwit, mani nin gat ae Amin Tagi gat da jigi panek kisik kisik pagiman jiyo kisi unun anpak yolakwa Telagi Wup da kisik kisik damgut. ⁷ Anpakji tagisi unun nandan gadat minat aminyo morap Masadonia ae Akaia provinskon ekwan do yoliba pindakgwit. ⁸ Amin Tagi dakon gen yan tenjawit unun Masadonia ae Akaia provinskon ekwan amin dagin dima nandawit, kokup dukwan dukwan kisi da ji da Pinjop do nandan gadawit unun dakon geni nandawit, do nin da sanberjek gen di yogogi mini. ⁹ Jikon opno nin tagisi timikgwit unun dakon geni unun minat aminyo da iyi yon. Ji kokup kidat yopmanek but tobil anek Pinjop bamisi egip egip teban egisak unudon kinnek oman amini dagawit dakon geni yon. ¹⁰ Ae ji Monji Kwen Kokup da tobil pikdisak unun do jomjom anek ekwan unun dakon geni kisi yon. Monji unun kimakgit nan Pinjop da aeni aban pidagit. Unun Yesu da nin panjutnanban Pinjop dakon butjap madep noman tokdisak bisapmon dima yokwi tonej.

2

Pol iyi Tesalonaika kokup papmon pi agit do yosok

¹ Not kabi, nin ji gat egipgumañ bisapmon pi agimañ unun dima suñ tagit, unun disi nandañ. ² Nin jikon dima kinjek Pilipai kokupmon egipgumañ bisapmon anpak yokwi mayak mayagi añ ningwit, ae nindapba tepmi pagimañ, unun disi nandañ. Mani jikon opgumañ bisapmon Piñkopnin da nin pañteban anakwan uwalnin yum pindagek jikon Gen Bini Tagisi yañ teñteñagimañ. ³ Nin Yesu nandañ gadañ imni do yañ damgumañ bisapmon, gen gulusuñ kinda dima dayigimañ, ae nandak nandak yokwi di gat nandañek pi dima agimañ, ae ji dima pañkewalgimañ. Unun dimasi. ⁴ Piñkop da butnin pañkilik nandañek iyi dakon galaktok yolek Gen Bin Tagisi yañ teñteñoneñ dakon pi nimgut. Yañdo, miñat aminyo da nindaba pi tagisi añ yañ nindani do dima amañ. Piñkop nin dakon but pindat pindat amin unun da nindaban tagisi amañ unun dogin nandañek amañ. ⁵ Ji nandañ, ae Piñkop kisi nandisak, nin da ji dima pañgalak agimañ, ae ji dakon yo kabi do pindak galaktok añek gen tagi unun dima dayigimañ. ⁶ Ji bo ae amin di da man madep nimni yañon da pi dima agimañ.

⁷ Asi, nin Kristo dakon yabekbini, do pañpulugonisi do tagi dayinom. Mani, nin ji da bikbigon egipgumañ bisapmon meñ kinda da monjini upmokdok unun da tilak yaworisi egipgumañ. ⁸ Nin ji do but dasi galak tañ damgumañ, do Piñkop dakon Gen Bin Tagisi damgumañ. Ae unun gin dima, notsi agimañ do añek ji pañpulugok do egip egipnin kisi parekgimañ.

⁹ Not kabi, nin ji gat egek Piñkop dakon Gen Bin Tagisi yagimañ bisapmon nin yo nibañ nañ pañyo aneñ yañ do pi tebaisi agimañ unun disi nandañ. Nin dakon yiyit do jigi dima pani yañ do gildari ae kalbi pi madepsi agimañ.

¹⁰ Kristo nandañ gadañ imañ amin jikon anpak agimañ unun disi nandañ, ae Piñkop yo kisi nandisak. Nin telagisi egek, anpak kilegisi añek, gwaljigi mini egipgumañ. ¹¹ Dat kinda da miñat monjionikon anpak asak, unun da aripmon nin da jikon anpak yañ gin agimañ, unun disi nandañ. ¹² Nin ji dakon but pañteban añek but yokwi dima ani yañ do dayiñ pañteban agimañ. Ae anpak Piñkop da pindakban tagisi añ unun bañ ani do morapmi dayigimañ. Piñkop da iyi dakon amin kila agak ae tilim kaganigwan egipni do yañ damisak.

Pañmuwukbi da nandañ gadat bamisi añek jigikon tebai akgwit

¹³ Ae yo kinda gat kisi do nandañek bisapmi bisapmi Piñkop ya yañ iyamañ. Yo unun yañ: Piñkop gen yañapno timikgwit bisapmon, amin dakon gen bañ timikgamañ yañ dima nandawit. Piñkop iyi dakon gen bañ timikgamañ yañsi nandawit. Gen damgumañ unun asi Piñkop dakon gen. Unun gen da nandañ gadat amin jikon pi tebaisi asak. ¹⁴ Not kabi, Judia miñtimon Piñkop dakon pañmuwukbi morap Yesu Kristokon gadañbi da egi anañ kwanon, yo noman tañ yomgwit, jikon yañ gin noman tañ damgwit. Judia miñtimon nandañ gadat amin Juda amin da jigi morapmi anjomgwit, yañ gin kokup isalji da jiyo jigi morapmi andamgwit. ¹⁵ Juda amin da Amin Tagi Yesu anakba kimakgit, ae kombi amin kisi dapba kimakgwit, ae nin nolba kigimañ. Piñkop da anpak pindakban inani añ unun añek amin morap kisi uwal añ yomañ. ¹⁶ Amin Iwakñwari Kabikon Piñkop gen dima yoyineñ yañ do kosit sopsop ak do pi añ, nido Piñkop da yokwikon bañ dima timitjak do nandañ. Yañ añek kalipgwan da yokwi sigin añek yokwini pañmuwuk kakwanba madepsi anakwan apmeñon Piñkop dakon butjapni pabiñ unun aminon tagit.

Pol da Tesalonaika amin aeni pindat do tagisi nandagit

¹⁷ Not kabi, nin bisap pisipmi ji depmañ degek dat kinda da miñat monjiononi yopmañek dubagikon egisak unun dakon tilak egipgumañ. Nin ji dima dandagimañ, mani butninon da ji gat egipgumañ. Do aenin tobiñ kinji dandak do pi madepsi agimañ. Nin ji dandakdosi nandamañ. ¹⁸ Nin jikon kik do nandagimañ. Nak Pol da jikon kosiri morapmi kik do pini

agim, mani Sunduk da kosit sopmanj nimgut. ¹⁹ Amin Taginin Yesu aeni apjak bisapmon yo nido nandanej injamnikon tebai agek kisik kisik anej? Ae pi agimanj dakon bami yo ninanj yolino pi tagisi awit yanj nindasak? Nin ji do kisik kisik anej. ²⁰ Asi, nin ji do nandanej butnin tagisi asak, ae kisik kisik amanj.

3

Pol da Timoti Tesalonaika amin panjteban asak do yabekgit

¹ Nin ji dandak do tepmisi nandagimanj, do gen yanj anjteban anej nit Atens kokupmon egek ² Timoti yabetdo jikon opgut. Timoti notnin unjun Pinjkop dakon oman amin, unjun Kristo dakon Gen Bin Tagisi yanj tentenosok. Ji panjteban anej nandanj gadatji panjapulugosak do yabekgim. ³ Jigi tepmiyo unjun da noman tanj daba di da nandanj gadatji dima yipmanj detni yanj do yabekgim. Disi nandanj, jigi ae tepmiyo unjuden panerj do Pinjkop da kili nandagit. ⁴ Nin ji gat sigin egipgumanj bisapmon jigi morapmi paktamanj yanj dayigimanj. Disi pakyanji nandanj, yo dayigimanj unjun kili noman tawit. ⁵ Mibili yanj do nak ji do nandaba kik anej Timoti yabekgo ji dakon nandanj gadat pindat do opgut. Panjkewal Amin da ji panjkewalban manakwa pi agimanj unjun isali asak yanj do pasalgim.

Timoti gen tagisi kinda anjapban Pol kisik kisik agit

⁶ Timoti jikon da ninon tobil abinej gen tagisi kili niyik. Ji da nandanj gadat tebai anej amin do but dasi galak tanj yomanj unjun do niyik. Ae bisapmi bisapmi nin do nandanej tagisi nandanj yanj yosok. Nin ji dandakdosi nandamanj, yanj gin jiyo kisi nin nindakdosi nandanj yanjo kisi niyik. ⁷ Not kabi, nin jigi ae tepmiyo panek ji da nandanj gadat tebai anj unjun dakon geni nandanej unjun da butnin panjteban asak. ⁸ Amin Tagikon gadanej tebai akganj yanj nandamanj, do nin egip egip bamisi ekwamanj. ⁹ Nin ji do nandanej Pinjkopnin da injamon kisik kisik madepsi anej Pinjkop ya yanj iyino aripmi dima asak. ¹⁰ Gildari ae kalbi Pinjkop da nipban abinj ji dandanej nandanj gadatji da tetgin yo nido wadanj unjun damnej do bisit madepsi anej ekwamanj.

Pol Tesalonaika amin kinj pindat do bisit agit

¹¹ Pinjkop Datnin gat ae Amin Taginin Yesu gat da kosit yipmanj nimanjakwan jikon onerj kanj tagisi yanj nandamanj. ¹² Amin Tagi da ji panjtagap aban ji kabikon ae amin morap kisikon but dasi galak tanj yomyom anjak unjun madepsi paptanj irenj tosak do nandamanj. Nin da ji do madepsi but dasi galak tanj damamanj unjun da tilagon ani dosi nandamanj. ¹³ Yanj anjakwa Amin Taginin Yesu Kristo da butji panjteban anjakwan iyi dakon minjat amin kabini morap gat apjak bisapmon ji telagisi ae gwaljigi minisi Pinjkop Datnin da injamon atni dosi nandisat.

Tesalonaika amin anjak tagisi anj kimotni

(Kilapmi 4-5)

4

Yumabi dima ani

¹ Not kabi, mibi do yanj dayisat. Anjak morap Pinjkop da pindakban tagisi anj unjun anidosi nin da kili doligimanj, ji unjun banj yolek anj. Mani abisok Amin Tagi Yesu da manon unjun anjak sigin sanjenek madepsi anj kimotnisi do dayinj panjteban amanj.

² Amin Tagi Yesu da yanj mudanj niban nawa gen dayigimanj unjun disi nandanj. ³ Pinjkop da ji telagisi egek yumabi anjak mibili mibili dima ani do nandisak. ⁴ Giptimji dakon galaktok yokwi dima yolni do kila tagisi anej telagisi egek amin bamisi da tilagon egipni. ⁵ Galak tok yokwisi gat, ae nandak nandak yokwisi gat da ilik panjka Pinjkop dima nandanj imanj amin da yumabi anj unjuden di abam. ⁶ Ji panjmuwukbi wili notji panjkewalek yumabi

anjpak unjuden miñatni gat dima ani. Amin Tagi da anjak unjuden an amin yo yokwisi anjomdisak. Nin unjun dakon nawa gen tebaisi kili dayigimanj. ⁷ Piñkop da yumabi anjak mibili mibili anej do dima yanj nimgut. Telagisi egipnej do yanj nimgut. ⁸ Yanjo, gen on abinj yipmandak amin unjun amin dakon gen nanj dima abinj yipmandak. Unjun Piñkop, Telagi Wupni damisak, unjun dakon gen nanj abinj yipmandak.

Anjak tagisi anj kimagapno teban tosak

⁹ Panjmuwukbi notji do but dasi galak tanj yomij yomij ani unjun do gen di dima mandagi nandisat, nido Piñkop da iyi unjun do kili dayij dekgit. ¹⁰ Ji asi panjmuwukbi notji Masadonia provinskon dukwan dukwan ekwan unjun do but dasi galak tanj yomanj. Mani, unjun anjak sigin sanjberjek madepsi anjakwa pap tosak dosi dayamanj. ¹¹ Ji yawori egek disi da egip egipmon yo morap agagi unjun dogin nandanjek amin diwari da egip egip nianj an unjun dakon geni ban yanjek dima egipni. Kalip dayigimanj unjun da aripmon ji kisitji da pi anjek unjun ban egip egipji dakon kila ani. ¹² Yanj anjek kanjo amin da kisiron dima egipni. Anjakwa panjmuwukbikon dima sanjberbi amin da anjakji pindagek nandaba wukwan damni.

Amin Tagi da abinj nin panjmuwutdisak

¹³ Not kabi, amin kili kimakgwit kabikon yo ni da noman tokdan unjun ji da pakyanji nandani do nandamanj. Piñkop dima nandanj gadanj iman amin da kimakbi aripmi dima pidoni yanj nandanjek bupmi madepsi nandanj unjudeñ di abam. ¹⁴ Yesu kimakgit da aeni pidagit yanji nandanj gadamanj. Yanj agit do nin yanji nandamanj, Piñkop da amin Yesu nandanj gadanj iminek kili kimakgwit amin unjun Yesu gat timikban apdanj.

¹⁵ Amin Tagi iyi dakon gen dayamanj unjun yanj: Amin Tagi tobil apjak bisapmon nin kalugi ekwamanj amin da amin kimakbi mibil tanj yominek dima kikedamanj. ¹⁶ Amin Tagi iyi Kwen Kokup da piñek yanj tidanjek gen teban kinda yosak. Anjakwan anjelo mibiltogi da gen yanjakwan Piñkop dakon kwerj yosak. Anjakwan Kristo nandanj gadanj iminek kimakgwit amin da kalip pidokdanj. ¹⁷ Unjun bisapmon miñat aminyo kalugi sigin egipnej amin nin wigino unjun amin gat gikwemon muwugek kwen binap Amin Tagi gat domdom akdamanj. Anjek Amin Tagi gat bisap dagok dagogi mini egi wigikdamanj. ¹⁸ Ji notji panjteban ak do gen on notji yoyij yoyij ani.

5

Nin si tagap tanjek egapno Amin Tagi apjak

¹ Not kabi, unjun yo morap ni bisapmon, bo ae ni gildaron noman tokdan unjun do dima mandagi nandisat. ² Nido disi nandanj, Amin Tagi apjak dakon gildat unjun kabo noknok da kalbi but pisoni mini abanj unjun da tilak but pisoni mini apdisak. ³ Amin da yanj yokdanj, “Yaworisi ekwamanj, ae yo di da nin aripmi dima panjupbal ani.” Yanj yanjakwa unjudon gin miñat da monji panjalak do but pisoni mini monji suganjakwa tepmi pan unjun da tilak tepmisi tasik tokdanj, ae aripmi dimasi puluganj kikedanj.

⁴ Mani not kabi, ji pilin tukgwan dima ekwan, do unjun gildat kabo noknok da yanj noman tanj daban dima wiripdatdanj. ⁵ Ji kisisi tenjenj ae gildat dakon amin. Nin kalbi ae pilin tuk dakon amin dima. ⁶ Yanjo, amin diwari da dipmin pak ekwan unjun da tilak dima egipnej. Kalugi egek nin do kila tagisi anjek egipnej. ⁷ Dipmin pokgonj amin unjun kalbi pokgonj, ae pakbi teban nanjek but upbal an amin unjun kalbi anj. ⁸ Mani nin gildat dakon amin, do nin nin do kila tagisi anjek egipnej. Nandanj gadat gat, ae amin do but dasi galak tanj yomyom anjak banj pibit kutnoknin do panenj. Ae Piñkop da yokwikon banj wagil timitdisak yanj nandanj teban tanjek jomjom amanj unjun da busunj kutnoknin asak. ⁹ Piñkop da butjapni panenj do dima manjigat. Amin Taginin Yesu Kristo da pi agit do anjek nin yokwikon banj timitjak do manjigat. ¹⁰ Yesu nin do anjek kimakgit. Sigin egapno apjak

bo kimagapno apjak unun iyi gat egipdaman gin, mibili yan do anek kimakgit. ¹¹ Yan do, ji abisok an, yan gin notji panpuluganek butni panteban an an ani.

Pinkop da panmuwukbi panpuluganban anpak tagisi ban timitni

¹² Not kabi, ji kila aminji gawak yomni. Unun amin ji dakon wukwisi egek ji da binapmon pi tebai anek nawa gen dayan. Amin Tagi da unun amin kila aminji egipni do panalon an yopgut. ¹³ Pi madepsi an unun do nandanek nandaba wukwan yominek but dasi galak tan yomni. Ae not kabisi gat but kalon anek yawori egipni.

¹⁴ Not kabi, anpak ani dosi nandaman unun yan: kurak tok amin pi ani do tebai yoyini, ae yo tagi dima anen yan nandan amin butni panteban ani, ae tapmimni mini amin panpulugoni. Amin kisi do but yaworon da kulabik ani do bikbik yomni.

¹⁵ Amin da yokwi andaba kan, tamoni do kobogi yokwi dima anyomni. Bisapmi bisapmi disikon ae amin kisikon anpak tagisi anyom do pi tebaisi ani.

¹⁶ Bisapmi bisapmi kisik kisik anek egipni. ¹⁷ Bisit yipman deri mini anek egipni. ¹⁸ Yo nianen di noman tan daba kan, ji Pinkop ya yan iyini, nido Pinkop da Yesu Kristokon gadawit amin ji anpak yan ani do nandisak.

¹⁹ Telagi Wup da butjikon yo kinda ani do kindap da yan sonban kan dima abi kimotjak.

²⁰ Ae amin kinda da kombi gen dayik do aban kan dima kurak tan imni. ²¹ Mani gen morap gat ae anpak morap gat kokwin tagisi ani. Anek yo tagisi ban timigek ²² yo yokwi morap panpekwozni.

²³ Pinkop but yawot nimisak unun da ji panthagap aban egip egipji kisi parek iminek telagisi egipni dosi nandaman. Yan anek wupji ae butji ae giptimji dakon kila anekwan diwarisi mini egakwa Amin Taginin Yesu Kristo tobil apjak. ²⁴ Pinkop ji yan damgut unun da jikon pi aban unun yo morap noman tokdan, nido Pinkop gen yosok unun dimasi yapmandak.

²⁵ Not kabi, Pinkop da nin panpulugosak do bisit ani.

²⁶ Panmuwukbi notji gat domdom ani bisapmon but dasi timitni.

²⁷ Amin Tagi da manon da tebai yan dayisat, on papia panmuwukbi kabi kisikon manjin yomni. ²⁸ Amin Taginin Yesu Kristo dakon nandan yawotni jikon tosak do bisit aman.

Pol da Tesalonaika Amin do Papia 2 Mandagit

But piso gen

Tesalonaika pañmuwukbi unjun Kristo ae tobił apjak bisapmon yo ni da noman tokdañ yañ do nandak nandak morapmi awit. Pañmuwukbi diwari da Amin Tagi dakon Gildat kili noman tak yañ yawit. Anakwa diwari da unjun nandanej pi dima anek jomjom gin anek egipneñ yañ nandawit. Do Pol ae Sailas ae Timoti gat da nandak nandakni pañmilip ak do anek papia on mandawit.

Pol da unjun bisap dima noman tak yañ yosok. Mibiltok miñat aminyo kwen wigik anakwa yokwi morapmi noman tokdañ. Anakwa gen teban pabiñ yop amin kinda noman tanej Kristo do uwal madepsi akdisak.

Pol da miñat aminyo nandañ gadaron tebai agek jigi pani do yoyigit. Pol iyi gat ae pi isalni gat da iyi dakon nañ potni do pi tebai an, yañ gin ani do yoyigit. Pi ak do dima kurak toni, ae amin pañpulugok do dima kurak toni do yoyigit.

Amin Tagi don apdisak

(Kilapmi 1-2)

¹ Pol, Sailas, ae Timoti nin da pañmuwukbi Tesalonaika kokup papmon ekwañ ji do papia on mandamañ. Ji Piñkop Datnin ae Amin Tagi Yesu Kristo gat kili gadawit. ² Piñkop Datnin ae Amin Tagi Yesu Kristo dakon nandañ yawotni ae but yawotni jikon tosak do bisit amañ.

Tesalonaika amin jigi bisapmon tebai akgañ

³ Not kabi, nin bisapmi bisapmi ji do nandanej Piñkop ya yañ iyamañ. Yañ amañ unjun da tagisi, nido nandañ gadatji unjun pap tanej teban tosak, ae ji morap kalon kalon notji do but dasi galak tañ yomyom anpak unjun sigin pap tañ anañ kisak. ⁴ Mibili yañ do nin Piñkop dakon pañmuwukbi morapmon agek ji dakon man pawikwamañ. Anek uwal da yokwi andamañ ae jigi morap pañ unjun do yoyinej yañ yomañ, “Tesalonaika amin unjun tebai agek nandañ gadatni tebai abidanej jigi ae tepmiyo morapmi pañ.”

Piñkop anpak kilegikon da nin kokwinikdak

⁵ Unjun yo morap noman tañ damañ unjun da nin yañ nolisak: Piñkop kokwin kilegi gin asak. Ji Piñkop da Aminon Kila Asak unjun aba pidok do anek tepmi unjun do pañ. Ae Piñkop da ji pañpuluganban kilek tanej aminon kila asak da kagagwan tagi egipni. ⁶ Piñkop da gen kokwin kilegisi asak, do jigi damañ amin unjun kobogi do jigi iyi yomdisak. ⁷ Ae jigi abisok pañ unjun pañyawot anakwan yawori egipdañ, ae ninyo kisi yañ gin. Amin Tagi Yesu aneloni tapmimi toñ gat ae kindap teban gat Kwen Kokup yipmañ degek noman tosak bisapmon Piñkop da yo yañ akdisak. ⁸ Yesu piñek Piñkop dima nandañ imañ amin gat ae Amin Taginin Yesu dakon Gen Bin Tagisi dima yolgañ amin gat kisi yo yokwisi anyomdisak. ⁹ Unjun amin kobogi yokwisi yañ bañ pakdañ: Amin Tagi gat ae tilimni tapmimi toñ unjun da dubagisikon egek bisap dagok dagogi mini wagil yokwisi egipdañ. ¹⁰ Amin Tagi si apjak gildaron amin kabini nandañ gadañ imgwit unjun da man madep iminej madepsi ankisini do anek apdisak. Jiyo kisi unjun gat egipdañ, nido nin da Piñkop dakon gen dayino nandaba bamisi agit.

Piñkop da Tesalonaika amin pañteban asak do bisit an

¹¹ Jigi tepmiyo noman tañ damdañ nin unjun do nandanej Piñkop da ji pañpulugosak do bisit yipmañ deri mini amañ. Nin Piñkop da pañpuluganban anpak ani do yañ damgut unjun aripmi tagi ani do nandamañ. Nandañ gadaron da pi morap ak do nandañ, ae anpak tagisi morap ak do nandañ unjun Piñkop da tapmim daban ani do bisit amañ. ¹² Yañ anek

Amin Taginin Yesu dakon man awigini, ae unun da ji dakon man kisi awigisak. Pinjkopnin gat ae Amin Tagi Yesu Kristo gat da nandanj yawok daminjawan yo morap unun jikon tagi noman toni.

2

Gen teban yapyap amin noman tokdisak

¹ Not kabi, Amin Taginin Yesu Kristo aeni tobil apban unun gat muwutdamanj unun do dayikdamanj. Ji mirak pakyansu yopni do tebai dayamanj. ² Amin Tagi dakon gildat kili abik dakon gen di nandani kanj, dima wiripdagek pasolni. Amin kinda da kombi gen yanjek, bo ae Pinjkop gen yanj tenjtenjanjek, bo ae nin da papia kinda mandanjek Amin Tagi kili abik yanj yipgumanj yanj amin da dayinba kanj, geni dima nandanj yomni. ³ Yum pindagakwa amin di da kosit mibili mibilikon da ji dima panjekwalni. Nandani, unun gildat tepmi dima noman tokdisak. Mibiltok amin morapmi da kwen wigik anjek Pinjkop manji imdanj, ae gen teban yapyap amin noman tokdisak. Unun amin Tipdomon pigisak do parekbi. ⁴ Amin da yo morap gawak yomijek pinjkopnin yanj yonj unun do uwal akdisak. Unun yo morap pabinj yopmanjek iyi dakon man awigikdisak. Anjek Pinjkop da Telagi Yut Madepmon pawigi yigek “Nak naga Pinjkop” yanj yokdisak.

⁵ Nak ji gat egipgumanj bisapmon unun do kili dayigim. Ji unun kili injtawit, ma? ⁶ Yo ni da gen teban yapyap amin kosit sopmanj iminjawan tepmi dima noman tosok unun disi nandanj. Ni bisapmon noman togij unun bisapmonsu noman tokdisak. ⁷ Abisok gen teban yapyap anjak unun pasilikon da asak. Pasilikon tanjakwan don Pinjkop da bikbik iminjawan noman tokdisak. ⁸ Unun bisapmon gen teban yapyap amin da noman tokdisak. Noman tanban Amin Tagi Yesu da iyi dakon gen migan nanj anjakban kimotdisak. Amin Tagi tilim gulgwani gat abinj noman tanjek unun dakon tenjtenji da gen teban yapyap amin obisi anjupbal akdisak. ⁹ Gen teban yapyap amin unun noman tanjek Sunduk da tapmimon da amin panjekwal do wasok tapmimi tonj mibili mibili gat ae yo masi masimi mibili mibili akdisak. ¹⁰ Panjekwal yokwisi mibili mibilikon da wagil tasik tokdanj amin banj panjekwaldisak. Unun wagil tasik tokdanj, nido gen bami but dasi abidanjek yokwikon da puluganj kik do dimasi galak tawit. ¹¹ Do top gen do nandanj gadani do anjek Pinjkop da nandak nandakni madepsi panjupbal akdisak. ¹² Anjakwan amin morap gen bami dima nandanj gadanjek anjak yokwi ak do madepsi galak tawit amin unun gen pikon atni bisapmon kobogi yokwisi timitdanj.

Pinjkop da ji yokwikon banj timit do kili manjigit

¹³ Mani not kabi, Amin Tagi da ji do but dasi galak tanj damisak. Nin toktogisi ji do nandanjek Pinjkop ya yanj iyinej yansu nandamanj. Nido Pinjkop da yo morap dima wasanban noman tanjakwa ji yokwikon banj timit do kili manjigit. Telagi Wup da ji panjtelak aban gen bami nandanj gadanjba unun kosiron da ji yokwikon banj timikgit. ¹⁴ Unun Amin Taginin Yesu Kristo dakon tilim madepni da kagagwan egipni do nandisak. Yanj do anjek Gen Bin Tagisi nin da yanj tenjtenjagimanj unun da ji kili yanj damgut. ¹⁵ Do not kabi, ji tebai atni. Pinjkop dakon gen nin da dayinj tenjtenjagimanj bo ae papiakon da mandanjek dayinj dekgimanj unun guramik kimotnisi.

¹⁶ Amin Taginin Yesu Kristo gat ae Pinjkop Datnin gat da nin do but dasi galak tanj nimamal. Anjek nandanj yawok nimisak do anjek toktogisi butnin panjteban aban tagisi tosok, ae nin panjapuluganban nandanj gadat anjek Pinjkop da yo tagisi anj nimjak do jomjom amanj. ¹⁷ Unun da butji panjteban anjek panjapuluganban anjak tagisi morap anjek gen tagisi banj yoni dosi nandamanj.

Tesalonaika amin pi akdo kuragi nandanj unun panmilip ani (Kilapmi 3)

3

Piŋkop da nin paŋpulugosak do bisit ani

¹ Not kabi, nin mibi genin uŋun yaŋ: Ji Piŋkop da nin paŋpulugosak do bisit ani. Aŋakwa Amin Tagi dakon gen da tepmisi kiŋ ireŋ taŋakwan ji da geni do nandaba wigigit uŋuderŋ gin amin da yaŋ gin nandani. ² Ae Piŋkop do bisit aba nin amin yokwi da kisiron baŋ timitjak. Ji disi nandaŋ, amin morapmi Kristo dima nandaŋ gadaŋ imaŋ. ³ Mani Amin Tagi gen yosok uŋun dimasi yapmaŋdak. Uŋun da ji paŋteban aŋek kilasi tagisi aŋakwan Yokwi Ami da jikon yo kinda aripmi dima asak. ⁴ Ae Amin Tagi da paŋtagap aban aŋpak morap ani dosi dayigimaŋ uŋun aŋ yaŋsi nandamaŋ. Ae don kisi yaŋ gin akdaŋ yaŋsi nandamaŋ. ⁵ Amin Tagi da nandak nandakji paŋtagap aban Piŋkop da amin do but dasi galak tosok aŋpak gat, ae Kristo da tebaisi agek jigi pagit uŋun pakyaŋsi nandaba pisosak dosi nandamaŋ.

Amin kisi morap pi anisi

⁶ Not kabi, Amin Taginin Yesu Kristo da manon gen tebaisi yaŋ dayamaŋ. Paŋmuwukbi not diwari jap pi ak do pi do kurak taŋek isalsi egek nin da gen damgumaŋ dima guramikgaŋ kaŋ, ji uŋun amin da dubagikon egipni. ⁷ Ji disi nandaŋ, nin dakon aŋpak yol kimotni kaŋ tagisi. Ji gat egipgumaŋ bisapmon, isalsi dima egipgumaŋ. ⁸ Amin da kisiron jap di isalsi dima timikgimaŋ. Nin si yumgumaŋ. Jigi dima damnerŋ yaŋ do gildari ae kalbi pi tebaisi agimaŋ. ⁹ Jikon jap dima timitnerŋ yaŋon da dima. Jap nimnisi do tagi dayinom, mani yaŋ dima agimaŋ. Nido, aŋpak tagisi disi yolek ani, nin uŋun dolik do aŋek uŋun do yaŋ agimaŋ. ¹⁰ Disi nandaŋ, ji gat sigin egipgumaŋ bisapmon yaŋ dayigimaŋ, pi dima ak do nandisak amin, uŋun jap dima nosak.

¹¹ Mani, abisok jikon amin diwari isalsi ekwaŋ dakon geni nandamaŋ. Pi kinda dima aŋ. Uŋun amin diwari da egip egip niaŋ aŋ uŋun dakon geni baŋgin yaŋek ekwaŋ. ¹² Amin Tagi Yesu Kristo da manon da uŋun amin do gen tebaisi yaŋ yomamaŋ, uŋun egip egipni paŋkilek aŋek iyi dakon kila ak do pi aŋ kimotni. ¹³ Not kabi, aŋpak tagisi ak do dima kurak toni.

¹⁴ Amin kinda gen morap on papiakon mandamaŋ uŋun dima guramitjak kaŋ, uŋun amin yaŋ amin kinda yaŋ kokwinikba agakwan, ji uŋun da dubagikon egipni. Yaŋ aŋakwa mayagi pasak. ¹⁵ Uŋun uwalnin yaŋ nandaŋ imni yaŋon da dima yomaŋ. Uŋun notnin yaŋ nandaŋ imiŋek, nawa gen iyini.

Pol dakon gildatni tagi

¹⁶ Amin Tagi but yawot ami, toktogisi yo morapmon butji paŋyawot aban butji yawori tosak, ae ji morap gat kisi egipjak do bisit amaŋ.

¹⁷ Nak Pol, nak da naga ji do gildat tagi mandisat. Papia morap mandisaron gen oden baŋ mandisat. Uŋun nak dakon papia dakon tilak asak.

¹⁸ Amin Taginin Yesu Kristo dakon nandaŋ yawotni ji morap kisikon tosak do bisit amaŋ.

Pol da Timoti do Papia 1 Mandagit

But piso gen

Timoti unjun Yesu yolyol amin bulagi kinda. Unjun Lista kokup pap Galesia Provinskon amin kinda. Meni unjun Juda miñat kinda, anakwan datni unjun Grik amin kinda. Pol da Timoti abidanban kisi agek Piñkop gen yan tenjenok do pi agimal (Yabekbi kilapmi 16–20 unjudon koki). Timoti Epesas kokup papgwan panmuwukbi egipgwit dakon kila amin daganakwan Pol da papia on mandan imgut.

Papia on da mibiltok yosok unjun yan: Amin diwari da miñat aminyo dakon nandan gadatni panupbal ani yan do Timoti kan kimotjak do iyigit. Unjun amin dakon nandan nandan ni njakwari tawit unjun yan: On miktin dakon yo morap unjun tagi dima, do miñat aminyo egip egip abidok do nandan unjun jap diwari dima nok do gen teban yopgwit, ae miñat yo kisi dima pani do yansop an yomgwit.

Gen madepsi kinda gat mandagit. Piñkop gawak imim silip unjun kila tagisi ani, ae panmuwukbikon pi tagisi ani do mandagit. Ae nianen amin da panmuwukbi dakon kila amini egipni ae pi amini egipni unjun do mandagit.

Mibi do Pol da Timoti Yesu Kristo dakon pi amin tagisi egipjak, anjek Yesu yolyol amin kalon kalon do ni anpak tagisi ban anyomjak unjun do mandagit.

Timoti iyi gat ae panmuwukbi gat kisi dakon anpak kilani tagisi asak (Kilapmi 1–6)

¹ Nak Pol, Yesu Kristo dakon yabekbi kinda da on papia mandisat. Piñkopnin yokwikon ban timit timit aminin gat ae Yesu Kristo unjun nandan teban tarjek jomjom anjek ekwaman unjun bamot da nak yabekbi pi aben dosi nayigimal. ² Timoti, gak nandan gadat asal do nak da gandabo gak monjinosi asal. On papia gak do mandan gamisat. Piñkop Dat ae Amin Taginin Yesu Kristo dakon bupmini gat ae but yawotni gat gagon tosak.

Top gen morap do kan kimotnen

³ Nak Masadonia miktimon kinjek gen gayigim unjudeñ aeno sigin gayisat. Gak Epesas kokupmon sigin egek miñat aminyo Piñkop gen yoyin dekan amin di yoyin det ani bisapmon top gen dima yoni do gen tebaisi yoyiki. ⁴ Ae babikni dakon binap gen gat ae babikni dakon mibili gat do dima yoni do tebaisi yoyiki. Gen unjudeñ da gen emat panalon asak. Unjun da Piñkop dakon pi dima jonjidak. Nandan gadat anjek Piñkop dakon pi aripmi tagi anen. ⁵ Amin da notni do but dasi galak tan yominek egipni, mibili yan do gen teban on yipmandat. Amin nandan gadat bamisi anjek, ae burikon gwaljigi mini egek, ae butnikon da yokwi tagiyo dakon kokwin tagisi asak kan, amin do but dasi galak tan yomyom anpak tagisi tosak. ⁶ Amin diwari da unjun anpak yopmanjek gen isali banjin yanjek ekwan. ⁷ Unjun amin Piñkop dakon gen teban yoyin det ak do tagisi nandan. Anjek nin da bamisi yoman yan nandan, mani gen yon dakon mibili dima nandan pisanjek yon.

⁸ Nin nandan, gen teban Piñkop da ni pi nan asak do nandagit unjun asak kan, gen teban unjun yo tagisi kinda. ⁹ Gen teban unjun amin kilegi do dima tosak. Unjun gen teban pabin yopmanjan amin, ae kwen wigik an amin unjun do tosak. Unjun Piñkop manji iminek yokwi an amin, ae Piñkop gawak im do dima galak tarjek Piñkop dakon yo do yanba yokwi tok an amin do tosak. Gen teban unjun amin men datni gat ae amin diwari gat dapba kimokgon amin do tosak. ¹⁰ Gen teban unjun amin yumabi mibili mibili an, ae wili da wili notni gat wam ton amin do tosak, ae amin kabo pankisibin panki oman monji egipni do moneñ pan amin gat, ae top yon amin gat, ae topmon da geni pan teban an amin gat unjudeñ amin do tosak, ae Yesu yolyol dakon gen madep madep morap ton unjun

yapmaŋek aŋpak yokwi diwari aŋ amin uŋun kisi do tosok. ¹¹ Gen bamisi uŋun Piŋkop da Gen Bin Tagisi yaŋ teŋteŋok aberŋ do namgut uŋun. Piŋkop uŋun tilim madepnikon egisak. Uŋun aŋkisiŋ kimotneŋsi.

Piŋkop dakon bupmini do Pol da ya yaŋ iyigit

¹² Amin Taginin Yesu Kristo da tapmim namŋek nak pini uŋun aripmi tagi aberŋ yaŋ nandaŋek nak manjigit, do ya yaŋ iyisat. ¹³ Asi, nak kalip uwalon da jigilak aŋ imiŋek manji gen yaŋ imgum. Mani Piŋkop da bupmi nandaŋ namgut, nido yo nibaŋ agim uŋun dima nandaŋek Monji do dima nandaŋ gadaŋ imgum. ¹⁴ Amin Taginin da nak do nandaŋ yawot wagil madepsi aŋ namgut. Aŋek Yesu Kristokon saŋbegim do aŋek nandaŋ gadat aŋpak gat ae amin do but dasi galak taŋ yomyom aŋpak aberŋ do nak aŋtagap agit.

¹⁵ Yesu Kristo yokwi pakpak amin timit do miktimon pigit. Gen uŋun bamisi amin kisi da nandaŋek nandaŋ gadat tagi ani. Nak naga yokwi pakpak dakon mibiltok amin egipgum. ¹⁶ Mibili yaŋ do aŋek nak do bupmi nandagit. Miŋat aminyo nagon yo agit uŋun kaŋek yaŋsi nandani: Yesu Kristo da yokwi pakpak amin do nandaŋ yawok yomiŋek but tobi ani do bikbik madepsi yomisak. Yaŋ nandaŋek nandaŋ gadaŋ imiŋek egip egip teban abidoni, mibili yaŋ do yokwi pakpak dakon mibiltok amin nak do bupmi nandagit. ¹⁷ Piŋkop uŋun Kila Amin Madep toktok teban egisak. Uŋun aripmi dima kimori, ae amin da aripmi dima kokogi. Uŋun kalonŋin Piŋkop, do dagok dagogi mini man madepni gat ae tilim gulgwani gat taŋ aŋaŋ kikdisak. Uŋun asi.

Timoti, gak aŋpak yokwi pabiŋ yop do pi tebaisi abi

¹⁸ Timoti, monjino, gak do kombi gen yawit, nak uŋun do nandaŋek gak da yo abi uŋun do gayikdisat. Kombi gen uŋun da gak aŋteban aŋakwan aŋpak yokwi pabiŋ yop do emat abi. ¹⁹ Emat uŋudon Yesu nandaŋ gadaŋ imiŋ kimagek butgokon da yokwi tagiyo dakon kokwin tagisi aŋek egipbi. Amin diwari yokwi amaŋ yaŋ nandaŋ mani yaŋkwok aba Piŋkop da paŋkilek asak do dima nandaŋ. Do nandaŋ gadatni tap wakga da yaŋ tipmon tidaŋek tuwil kwaŋ. ²⁰ Imenius gat Aleksanda gat da yaŋ abal nak da Sunduk da kisiron yopgum. Uŋun nandak nandak kilegi timigeŋ buŋon Piŋkop do gen yokwi dima yonjil do aŋek uŋun agim.

2

Piŋkop da amin morap kisi paŋpulugosak do bisit iyineŋ

¹ Yo madepsi abi do nandisat uŋun yaŋ: gak da miŋat amin morap yoyiŋbi bisit mibili mibili aŋek Piŋkop ya yaŋ iyineŋ amin morap kisi paŋpulugosak do bisit iyini. ² Kili amin madep gat ae kila amin morap diwari kisi paŋpulugosak do bisit ani. Yaŋ aŋek kaŋdo tayaŋgok egek butnin yawori taŋakwa Piŋkop dakon galaktok morap yolek telagisi egipneŋ. ³ Bisit yaŋ aneŋ kaŋ uŋun tagisi. Piŋkop Yokwikon Baŋ Timit Timit Aminin uŋun da yaŋ aneŋ do tagisi nandisak. ⁴ Uŋun amin morap kisi yokwikon baŋ timikban gen bami nandaba pisoni do nandisak. ⁵ Nin nandamaŋ, Piŋkop kalonji dagaŋ egisak, ae Piŋkop ae miŋat aminyo dakon binap amin kalonji dagaŋ egisak, uŋun amin Yesu Kristo. ⁶ Kristo miŋat amin morap yumaŋ nok do egip egipni parekgit. Yaŋ aŋakwan Piŋkop da bisap yipguronsi miŋat amin morap yokwikon baŋ timit do si nandisak yaŋsi noligit. ⁷ Piŋkop da nak iyi dakon geni yaŋ teŋteŋok aberŋ do yabekbi pi namgut. Top dima yosot, bamisi yosot. Amin ŋwakiwari Kabikon kiŋ yoyiŋdet abo Kristo nandaŋ gadaŋ imiŋek gen bami nandani do aŋek pi uŋun namgut.

⁸ Nak wili kokupmi kokupmi ekwaŋ uŋun telagi kisitni paŋenagek bisit ani do nandisat. Butjap ae gen emari mini egek bisit ani do nandisat.

Pi tagisi da miŋat dakon tilimni asak

⁹ Ae gen kinda unun yarj: Miñat imal pak do kañ, giptimni tagi witjini unun da aripmon gin pani, wili da pindak galaktok ani yarjon da imal yumarj nogi wukwi barj dima pani. Busurj dangwani dima panjtilim ani, ae gol kindirinjo barj giptimji dima panjtilim ani. ¹⁰ Piñkop yolek gawak imisat yarj yonj miñat pi tagisi mibili mibili ani. Unun da tilimni bamisi asak.

¹¹ Miñat iyi do nandaba piñakwa gen dima yanjek tayangok egek Piñkop dakon gen timit do pi ani. ¹² Nak miñat yopbo wili dakon mibiltok amin egek Piñkop dakon gen do yoyindet ani do dimasi nandisat. Mirak gin yopmanjek egipni. ¹³ Nido, Piñkop Adam narj mibiltok wasarjek buñon Ip wasagit. ¹⁴ Ae Adam top gen do dima nandarj gadagit. Miñat da top gen nandarj gadajek yokwi agit. ¹⁵ Mani miñat unun monji tagi panjalani. Yarj anjek nandarj gadat anjek amin do but dasi galak tarj yominej ae telagi egek anjak tagisi anjek egipni. Unun anjak morap yipmanj deri mini ani kañ, Piñkop da yokwikon barj timitdisak.

3

Pañmuwukbi dakon kila amin anjak tagisi barj ani

¹ Gen on bamisi: amin kinda pañmuwukbi dakon kila amin kinda egipdosi nandisak kañ, unun pi tagisi kinda narj abidok do nandisak. ² Kila amin unun anjak kilegisi gin anjakwan amin da gulusunni kinda dima koni, ae miñat kalonji dakon eni egipjak, ae iyi dakon kila tagisi asak, ae nandarj kokwin tagisi anjek anjak tagisi bangin asak, ae amin yutnikon kwa kilani tagi asak, ae yoyindet agakni unun tagisi. ³ Unun pakbi teban nanjek but upbal dima asak, ae emat pidokyo dima asak, yawori egisak, ae gen emat dima asak, ae monerj timit do tek kindap dima asak. ⁴ Unun iyi dakon gwakni kila tagisi anjakwan monji gwayoni da gawat gawaron da geni tagisi guramikgarj. ⁵ Amin kinda iyi dakon gwakni kila tagi dima asak kañ, Piñkop dakon pañmuwukbi kabi dakon kila aripmi dima asak. ⁶ Amin kinda Yesukon kaluk sarjbesak unun da kila amin pi dima asak. Unun iyi do nak amin madep kinda yarj nandarjek kwen wigik aban Piñkop da Sunduk gen pikon yipgut, yarj gin gen pikon di yipban. ⁷ Amin unun pañmuwukbikon dima sarjbewit amin da karjba amin tagisi asak unuden da kila amin man tagi abidosak. Karjba yokwi asak kañ, man yokwi panjek Sunduk da paron yokwaldisak.

Pañmuwukbi dakon pi amin anjak tagisi barj yolek ani

⁸ Pañmuwukbi dakon pi amin ununyo kisi amin da karjba amin tagisi asak, ae gen bami gin yosok, ae pakbi teban nanjek but upbal dima asak, ae amin dakon yo morapni timit do but kindap dima pasak. ⁹ Unun butnogwan yo mini yarj nandarjek nandarj gadat amarj dakon gen bami morap Piñkop da noligit unun tebaisi timikdak. ¹⁰ Mibiltok pini do panjkilik pindatni. Pindakba pi tagi ani kañ, yopba pañmuwukbi dakon pi amin tagi egipni.

¹¹ Miñatniyo kisi amin da karjba miñat tagisi asak, ae amin do yarjba yokwi tok dima asak. Unun iyi dakon kila tagisi anjek yo morap asak unun kilegisi gin asak.

¹² Pañmuwukbi dakon pi amin unun miñat kalonji dakon eni egipjak, ae iyi dakon gwakni kila tagisi asak. ¹³ Pi amin unun pi tagisi asak unun amin diwari da nandaba wukwan imdarj, ae Yesu Kristo nandarj gadarj imgwit unun do pasoli mini yarj tenjenok akdarj.

Piñkop da gen bami nomansi noligit

¹⁴ Nak tepmisi abin dandak do nandisat, mani papiakon gen on ji do mandakerj karj tagisi yarj nandisat. ¹⁵ Tepmi dima apberj karj, ji gen on karjek Piñkop dakon amin kabi nin anjak nianj barj anjek egipnerj unun nandani. Piñkop dakon amin kabi nin Piñkop egip egipmi tonj dakon pañmuwukbi kabini ekwamarj. Pañmuwukbi unun gen bami jonjiban tebai tosak dakon gwak teban egisak. ¹⁶ Nin pakyarjansi nandamarj, nandarj gadatnin dakon

mibili unun yo madepsi kinda. Unun kalip pasili tagit mani Pinjkop da anjnoman agit. Gen bami noligit unun yan: Unun amin giptimsi paban amin da kawit, ae Telagi Wup da unun amin kilegisi yan noligit, ae anjelo da kawit, ae amin da miktimi miktimi kinj geni yan tenjenok awit, ae miktin amin da nandan gadan imgwit, ae unun Pinjkop da abidan Kwen Kokup awigigit.

4

Top gen da minjat amin dakon nandak nandakni panjupbal akdisak

¹ Telagi Wup da yanji yosok, bisap kinda don apdisak, unun bisapmon amin diwari nandan gadatni wital kikan, nido unun wup yokwi amin panjkewalgan unun dakon geni guramitdan, ae konj dakon geni yoldan. ² Jamba but amin da top gen ban minjat aminyo yoyindetdan. Unun amin anpak yokwi anek mayagi dimasi nandan. ³ Unun amin da minjat aminyo minjat eyo dima ani, ae jap diwari dima noni do gen teban yopman yomdan. Mani Pinjkop nandan gadan iminek geni bami nandan amin da unun jap morap timigek ya yan iyinek tagi noni do wasagit. ⁴ Yo morap Pinjkop da wasagit unun tagisi gin, do Pinjkop do ya yan iyinek timitnerj kan, pindatno yokwi dima ani. ⁵ Pinjkop dakon gen gat ae bisitnin gat da unun jap morap pantelak asak.

Timoti unun Kristo dakon oman amin tagisi egipjak

⁶ Gak gen on Yesu yolyol amin notgoni do yobi kan, gak Yesu Kristo dakon oman amin tagisi egipdisal. Ae gen bami nandan gadaman ae nandak nandak tagisi timigek yolgaman unun da gak tapmim madepsi gamdisak. ⁷ Mani babak dakon morap gen Pinjkopmon da dima noman tawit, do unun gat ae gen morap amin da isal yon unun gat manji yobi. Anek Pinjkop dakon anpak tagisi yolek egip do tagap tok madepsi abi. ⁸ Giptim antagap ak aman unun da panpulugok madep dima asak, mani wupnin antagap aman unun da panpulugok madepsi kinda asak, nido abisok ekwaman ae don egip egip teban abidokdaman unun kisi do panpulugok akdisak. ⁹ Gen unun bamisi amin kisi da nandane nandan gadat tagi ani. ¹⁰ Nin pi madepsi aman nido Pinjkop egip egipmi ton da nin panpulugokdisak yan nandan teban tanej jomjom anek ekwaman. Pinjkop unun amin kisi yokwikon timit timit amini, ae nandan gadan iman amin unun banji timitdisak.

¹¹ Gak gen on minjat aminyo yoyin degek guramitni dosi yoyiki. ¹² Yum pindagaki amin da gak monji bilagi yan ganda nek dima nandaba pinban gamni. Anpak tagisi anjaki nandan gadat amin da anpakgo ban pindagek yan gin ani. Gen tagisi ban yoki, ae kilegisi egipbi, ae amin do but dasi galak tan yobi, ae nandan gadat bamisi abi, ae Pinjkop da dabilon gwaljigi minisi egipbi. ¹³ Egi wigi si apben bisapmon gak pi madepsi anek Pinjkop gen minjat aminyo morapmi muwutnikon manjin yobi, ae mibili yan tenjenan yobi, ae Pinjkop dakon anpak do yoyin dekgi. ¹⁴ Panmuwukbi dakon kila amin da kisitni kwengokon witjinakwa amin kinda da gak do kombi gen yagit bisapmon Telagi Wup da but galak do tapmim gangut unun yipbi dima yawotjak. ¹⁵ Bisapmi bisapmi pi morapgo do kila tagisi abi. Pi madepsi anjaki minjat amin morap da pi agakgo si madep tosok yan koni. ¹⁶ Gaga dakon anpak ae yoyindet agakgo do kila tagisi abi. Si teban tanej sigin abi kan, Pinjkop da gaga gat ae gengo nandan amin gat kisi yokwikon ban timitdisak.

5

Timoti minjat aminyo naga dakon yawi diwat yanji pindatjak

¹ Gak amin pelan gen tebai dima yoyiki. Datgo gen yaworikon da yoyin panmilip asal, yan gin gen yaworikon da yoyin panmilip abi. Ae gaga dakon padik padikgo do anpak nian asal, monji bulagi do yan gin abi. ² Ae menjo do anpak nian an yomisal, minjat pelan do yan gin abi. Ae samingoni do anpak yokwi dima an yomisal, minjatjok bulagi do yan gin anpak yokwi dima anjyobi.

Namin da sakwabat kilani asak?

³ Sakwabat morap paɲpulugokni minisi ekwan uɲun baɲ paɲpulugoni.

⁴ Mani sakwabat uɲun monjini di toɲ bo ae uwani di toɲ kaɲ, paɲpuluganɲi Piɲkop da dabilon aɲpak madepsi kinda uɲun nandanɲ pisoni. Uɲun meɲi kilani tagisi aɲek meɲ datyo da kalip pi madep awit uɲun dakon gomani tagi sopni. Piɲkop da aɲpak uɲuden do tagisi nandisak.

⁵ Miɲat kinda sakwabat egek paɲpulugokni minisi egisak kaɲ, uɲun miɲat Piɲkop nandanɲ gadaɲ imiɲ kimagek Piɲkop da yo tagisi aɲ imjak do nandanɲek jomjom asak. Aɲek gildari ae kalbi Piɲkop da aɲpulugosak do bisit asak. ⁶ Mani sakwabat kinda uɲun giɲtim dakon galaktok yoldak kaɲ, miɲat uɲun amiɲ kimakbi yombem. ⁷ Do miɲat uɲun yoyiɲbi aɲpak tagisi baɲgin aɲakwa amiɲ da yaɲba yokwi tok diɲa aɲyomni. ⁸ Amiɲ kinda iyi dakon yawi diwatni diɲa paɲpulugosak kaɲ, uɲun amiɲ tagi diɲa. Mani amiɲ kinda iyi dakon gwakni kisi kilani tagi diɲa asak kaɲ, uɲun amiɲ nandanɲ gadatni kili yipmaɲ dekgit, do amiɲ yokwisi. Piɲkop diɲa nandanɲ imaɲ amiɲ yapmaɲek uɲun wagil yokwisi.

⁹ Sakwabat dakon man silipmon, miɲat oden dakon man baɲgin mandaki: Miɲat bilak 60 yapmaɲdak, ae eni kalonɲi dakon miɲatni egipgut uɲun dakon man baɲgin mandaki. ¹⁰ Ae pi tagisi mibili mibili agit dakon man bini taɲ yomaɲ uɲun dakon man baɲgin mandaki. Nak pi tagisi oden do yosot: Gwakni kila tagisi agit, ae amiɲ kokup ɲwakɲwarikon da apba kilani aɲek paɲpulugagit, ae paɲmuwukbi dakon kandap pakbi baɲ sugagit, ae jigikon ekwan amiɲ paɲpulugagit, ae pi tagisi diwari agit. Gak miɲat uɲuden dakon man baɲgin mandaki.

¹¹ Mani miɲatjok sakwabat dakon man diɲa mandaki. Nido giɲtimni dakon galaktok yolek burikon da miɲat eyo kaluk aeni ak do nandanɲ bisapmon Kristo manji imaɲ. ¹² Aɲek yaɲ teban tok awit uɲun yapmaɲgaɲ, do gulusuɲni taɲ yomisak. ¹³ Ae uɲun gin diɲa, kuraktok aɲpak timigek yut diwarikon agi agi aɲ. Ae kuraktok aɲpak gin diɲa, amiɲ diwari da yo aɲ uɲun dakon geni nandak do galagi nandanɲ. Aɲek gen morapmi diɲa yogogi yoyɲ. ¹⁴ Do miɲatjok sakwabat egipni uɲun amiɲ paɲek monji paɲalaɲek yutni kila ani do nandisat. Yaɲ ani kaɲ, uwal da aɲpakni tagisi uɲun kaɲek gen yokwi ariɲmi diɲa yaɲ imni. ¹⁵ Disi nandanɲ, miɲatjok sakwabat diwari kosit kilegi kili yipmaɲ dekgwit da Sunduk yolgaɲ.

¹⁶ Kristo nandanɲ gadaɲ imisak miɲat kinda da yutgwan miɲat diwari sakwabat ekwan kaɲ, miɲat uɲun da iyi kilani asak. Yaɲ aɲakwan paɲmuwukbi miɲat amiɲyo diwari da kilani ak do jigɲ diɲa pani, ae sakwabat morap paɲpulugokni minisi ekwan uɲun baɲ kilani tagi ani.

Kila amiɲ pi tagi aɲ uɲun kilani tagisi ani

¹⁷ Ji kila amiɲ pi tagisi aɲ amiɲ man madep yomiɲek tagisi yumaɲ noni. Mibiltoksi yomni amiɲ uɲun: Piɲkop gen yaɲ teɲteɲok aɲ amiɲ gat, ae Piɲkop gen yoyiɲdet aɲ amiɲ. ¹⁸ Yaɲsi ani, nido Piɲkop gen papia da yaɲ yosok.

“Ji bulmakau wit giɲ golek do bamaɲ misiɲikgaɲ bisapmon jap noni do gen kagani diɲa sopni.”

Ae kinda yaɲ yosok:

“Pi amiɲ yumaɲ nogini ariɲmi tagi timitjak.”

¹⁹ Amiɲ kinda da kila amiɲ kinda do suɲ kinda ak yaɲ yosak kaɲ, geni do mirak diɲa yopbi. Mani bamori bo kapbi da gen uɲuden yaɲba kaɲ, geni tagi nandaki. ²⁰ Ae kila amiɲ kinda yokwi asak kaɲ, paɲmuwukbi morap da dabilon aɲmilip abi, aɲaki diwari pasol pasol timitni.

Timoti iyi dakon aɲpak kaɲ kimotjak

²¹ Piŋkop ae Yesu Kristo ae Piŋkop dakon aŋelo kabi da dabilon noman yaŋsi gayisat, gen morap on gayisat uŋun yol kimagek pi abi. Aŋek amin kisikon aŋpak tilak kalonikon da pi abi.

²² Piŋkop dakon pi asak do gak amin kinda da kwenon kisitgo tepmisi wutjik do dima nandaki. Amin diwari dakon yokwi da gagon di tegaŋbam. Gak gaga do kila tagisi aŋek Piŋkop da dabilon gwaljigi minisi egipbi.

²³ Gak pakbisigin dima noki. Butgo aŋpulugosak ae sot uŋun toktoŋi noman taŋ gamisak uŋun mudosak do wain disok kisi noki.

²⁴ Amin diwari dakon yokwini uŋun nomansi toŋ. Ae amin da nandaŋ, Piŋkop da uŋun amin gen pikon yopmaŋek kobogi yokwi yomdisak. Mani amin diwari yokwini pasili toŋ, ae don noman tokdaŋ. ²⁵ Uŋudeŋ gin, amin diwari aŋpakni tagisi noman gin toŋ. Mani, amin diwari aŋpakni tagisi uŋun noman dima toŋ, uŋun don noman tokdaŋ.

6

Oman monji aŋpak tagisi baŋgin ani

¹ Yesu yolyol amin morap amin diwari dakon oman amini ekwaŋ, madepni man madep yomiŋek piŋbini egipni. Yaŋ aba amin da Piŋkop dakon man ae paŋmuwukbi nin dakon nandaŋ gadat do yaŋba yokwi tok dima ani. ² Ae oman amin kinda dakon madepni uŋun nandaŋ gadat amin kinda kaŋ, oman amin uŋun “notno gin do geni tagi abiŋ yipbeŋ” yaŋ di nandaban. Dima, uŋun yaŋsi nandisak, “Amin uŋun Yesu yolyol amin kinda, do pini aŋ imiŋek but dasi galak taŋ ibeŋ” yaŋ nandisak. Aŋakwan nandak nandak uŋuden da aŋtagap aban pi tagisi akdisak.

Moneŋ dakon galagi uŋun yokwi dakon mibili

Gak bisapmi bisapmi miŋat aminyo aŋpak kilegi baŋ ani do yoyiŋ dekgi, aŋek aŋpak gayigim uŋun ani dosi yoyiki. ³ Amin Taginin Yesu Kristo dakon gen da Piŋkop dakon aŋpak do niyiŋ dekdak. Amin kinda gen uŋun yipmaŋek miŋat aminyo gen ŋwakŋwari Yesu dakon geni kilegi yombem kinda naŋ dima yoyiŋdetjak kaŋ, ⁴ yaŋ nandaner, uŋun amin kwen wigik asak, ae nandak nandakni minisi. Uŋun gen emat aŋek gen dakon mibili do notni pabiŋ yop do pi asak. Yaŋ aŋek yo yaŋ paŋalon asak: tagisi ekwaŋ amin do nandaba yokwi tok, ae emat, ae yaŋba yokwi tok, ae amin diwari do but gimman nandaŋek nandaba yokwi tok. ⁵ Ae bisapmi bisapmi gen emat aŋekwaŋ. Amin aŋpak uŋuden aŋ uŋun nandak nandakni wagilsu upbal tawit, ae gen bamisok kinda dima nandaŋ. Uŋun Piŋkop dakon aŋpak do yo morap timit timit kosit kinda yaŋ nandaŋ.

⁶ Mani, amin kinda Piŋkop yolek yo kabini do nandaban aripmi taŋ naman yaŋ nandisak kaŋ, uŋun amin yo bamisi timikdak. ⁷ Nin nandamaŋ, meŋ da paŋalanban miktimon altagimaŋ bisapmon yo kinda dima abidaŋek apgumaŋ. Ae miktim yipmaŋ detneŋ bisapmon yo di dima timigek kikdamaŋ. ⁸ Yaŋdo, jap imalyonin di taŋ nimni kaŋ, “uŋun aripninon” yaŋ yoneŋ. ⁹ Mani, moneŋ morapmi timit do nandaŋ amin, kilap da paron yokwalgaŋ da arip, paŋkewal da altaŋ yomiŋek timitdisak. Uŋun nandaŋ kokwini tagi dima amin da but sulugik morapmi aŋek uŋun da obisi paŋiŋtok akdisak. Yaŋ aŋek wagilsu tasik taŋ mudokdaŋ. ¹⁰ Moneŋ do galagi nandak nandak uŋun yokwi morap dakon mibili. Amin diwari moneŋ do galak tawit, uŋun da ilikban nandaŋ gadatni yipmaŋ dekgwit aŋek jigi morapmi paŋek bupmisi nandaŋ.

Gak tebaisi kinjek egip egip teban abidoki

¹¹ Mani, gak Piŋkop dakon amin egisal, do aŋpak yokwi uŋuden morap yopmaŋ degek pasal kiki. Pi tebaisi aŋek yo oden baŋ timikgi: aŋpak kilegi, ae Piŋkop dakon aŋpak, ae nandaŋ gadat, ae amin do but dasi galak taŋ yomyom aŋpak, ae tebaisi agek jigi imet imet aŋpak, ae amin do yo yawori aŋ yomyom aŋpak. ¹² Kristo nandaŋ gadaŋ imisak amin uŋun napbi gwapbokon kisak. Do gak napbi gwapbo tagisi uŋudon tebaisi kinjek egip

egip teban abidoki. Tebai agek nandaŋ gadatgo amin morapmi da dabilon yaŋ teŋteŋagil bisapmon, Piŋkop da egip egip abidoki do kili yaŋ gamgut. ¹³ Piŋkop yo morap kisi do egip egip yomisak uŋun da dabilon, ae Yesu Kristo Pontias Pailat da iŋamon tebaisi agek gen bami yagit uŋun da dabilon nak tebaisi yaŋ gayisat, ¹⁴ gak gen abidagil uŋun guramik kimagek amin da yaŋba yokwi tok aŋ gamni da aripmon yo kinda dima abi. Tebaisi guramik kimagaki wigi Amin Taginin Yesu Kristo da noman altosak bisapmon wugisak. ¹⁵ Uŋun Piŋkop da bisap yipgut uŋudon altokdisak. Piŋkop uŋun aŋkisiŋ kimotneŋsi. Uŋun kalon dagin yo morap kila asak. Uŋun kila amin madep morap dakon Kila Amin Madepni, ae amin tagi morap dakon Amin Tagini. ¹⁶ Uŋun kalon dagin dima kimokdok, uŋun teŋteŋi madepmon egisak, ae nin uŋun da kapmatjok aripmi dima kikigi. Amin kinda da dima kagit, ae kinda da dima kokogi. Man madepni ae tapmim madepni uŋun bisap dagok dagogi mini taŋ imdisak teban. Uŋun asi.

Yoni morapmi amin Piŋkop nandaŋ gadaŋ imiŋek miŋat aminyo diwari paŋpulugoni

¹⁷ Yoni morapmi amin on miktimon ekwaŋ yoyiŋbi iyi dakon man dima pawigini. Ae yo morapni tepmi bisal kigi do nandaŋ gadat dima ani. Uŋun Piŋkop dosi nandaŋ gadaŋ imni. Uŋun Piŋkop da nin da kisik kisik aneŋ do yo tagisi morapmi nimisak. ¹⁸ Yoyiŋbi aŋpak tagisi morapmi aŋek yo do wadak wadak aŋ amin do yo morapmi yomni. Yonin bami uŋun amin do yo tagisi aŋ yomyom aŋpak uŋun yaŋ nandani. ¹⁹ Yaŋ ani kaŋ, iyi don paŋpulugoni dakon yoni morapmi paŋmuwutdaŋ, ae uŋun yoni morapmi tebai tokdaŋ. Aŋek egip egip bamisi abidokdaŋ.

Timoti pini do kila tagisi asak

²⁰ Timoti, Piŋkop da pi uŋun gamgut uŋun kila tagisi aŋ kimokgi. Gen mibili mibili Piŋkop dakon galaktok dima yolyoli yoŋ amin, uŋun amin gat dima egipbi. Ae amin nandak nandaknin toŋ yaŋ nandaŋek Piŋkop dakon gen bami aŋupbal aŋek gen yoŋ amin, uŋun da dubagikon egipbi. ²¹ Amin diwari uŋuden nandak nandak yolek nandaŋ gadatni kili yipmaŋ dekgwit.

Piŋkop dakon nandaŋ yawot jikon tosak do bisit asat.

Pol da Timoti do Papia 2 Mandagit

But piso gen

Timoti unun Pol dakon pi isalni, do Pol da papia on anpak tagisi yolek asak unun do mandagit. Pol dam tebanon egek kili nikba kimotdisat yan nandaneK Timoti nandan gadatni dima yawotjak, ae Yesu Kristo dakon Gen Bin Tagisi do yan tenjenok pi dima yipmanjetjak do mandagit. Ae PinKop dakon gen morap tagisi guramik kimotjak do iyigit. Amin da tepmi jigiyu madepsi imdan, mani tebaisi agek PinKop da pi imgut unun an kimotjak do mandan imgut.

Timoti amin nandak nandakni gulusun ton amin dakon gen do mirak dima yopjak do iyigit. Unuden gen da amin mirak pan yoman amin dakon egip egip panjupbal an. Do Timoti Pol dakon anpak tagisi timigek unun ban yol kimotjak. Unun nandan gadaron tebaisi agek buri yaworisi tarakwa ae amin do but dasi galak tan yominjek jigi mibili mibili unun guramitjak do iyigit.

Timoti PinKop dakon amin dagok do pi tebaisi asak

¹ Nak Pol, Yesu Kristo dakon yabekbini. Iyi da galak togon PinKop da nak yabekbi pi aben, ae Yesu Kristo nandan gadan iman amin egip egip unun yom do yan teban tok an yomgut unun do yoyiken do nak tilak agit. ² Timoti monji gimano nak on papia gak do mandan gamisat. PinKop Dat ae Amin Taginin Yesu Kristo dakon nandan yawotni gat, ae bupmini gat, ae but yawotni gat gagon tosak do bisit asat.

Gen Bin Tagisi do mayaktok dima panen

³ Babikno PinKop da dabilon gulusunin mini yansi nandaneK PinKop dakon pi awit, nakyo kisi yan gin pini asat. Kalbi ae gildari yipman deri mini bisit anek gak do nandaneK PinKop ya yan iyisat. ⁴ Dabilgo dakon pakbi mawit, nak unun do nandaneK abin aeno gandakdosi nandisat, anek but galaksi nandaneK.

⁵ Nak nandisat, kalip uwago Lois ae menjo Yunis da nandan gadat agimal, gakyu kisi yan gin Kristo nandan gadan iman kimokdol yansi nandisat. Anek gak dakon nandan gadakgo tebai unun do nandaneK, ⁶ nandak nandakgo abo pisanban PinKop da but galak do wup dakon yo unun gamgut abi egip egipgokon aeni teban tosak do nandisat. Unun amin da kindap pisonakwa madepsi soson unun da tilak. Kisitno busungokon wutjigim bisapmon PinKop da but galak do tapmim gamgut unun do yosot. ⁷ Abi madepsi sosak, nido Telagi Wup nimgut unun pasol pasol anen do dima nandisak. Unun da tapmim nimisak, ae nin panpuluganban amin do but dasi galak tan yoman, ae nin do kila anek anpak kalipmi pabin yomanaman.

⁸ Do gak Amin Taginin dakon gen yan tenjenok do mayaktok dima pabi. Ae nak Yesu dakon dam tebanon amini nak do mayaktok dima pabi. PinKop dakon tapmim abidanbi Gen Bin Tagisi yan tenjenok pikon nak gat kisi jigi panden. ⁹ PinKop da nin yokwikon ban timigek telagisi egipnen do yan nimgut. Nin da anpak tagi kinda agiman do anek dima, nandan yawotni do anek yan nimgut. Kalipsigwan yo kinda dima wasanban noman tarakwan, Yesu Kristo do anek nandan yawotni nim do kili nandaban teban tagit. ¹⁰ Ae abisok Yesu Kristo yokwikon ban timit timit aminin noman kili altan tenjenanban PinKop dakon nandan yawotni kisi noman altan tenjenagit. Yesu Kristo da kimot dakon tapmim aban pasilgit, anek Gen Bin Tagisi da pantagap aban minat amin morap kisi egip egip teban do nandaba pisagit. ¹¹ PinKop da nak unun Gen Bin Tagisi dakon yan tenjenok anek yabekbi pi anek yoyindet pi aben do manjigit.

¹² Mibili yan do jigi unun guramikdat. Mani unun do mayagi dima pasat, nido amin unun nandan gadan imisat unun kili nandan imgum. Ae nak da kisitnikon yo yipgum unun kilani tagisi anakwan wigi Kristo apjak Gildaron wugisak yanji nandan kimokdot.

¹³ Gen tagisi gamgum unun tebaisi abidaneh minjat aminyo yoyin dekgi. Anek Yesu Kristokon gadaneh nandan gadat bamisi anek amin do but dasi galak tan yobi. ¹⁴ Pinjop da Gen Bin Tagisi kilani abi do gamgut, unun kilani tagisi an kimokgi. Telagi Wup nin da butgwan yikdak unun da gak pi unun do tagi anpulugosak.

¹⁵ Gak nandisal, Asia provinskon amin morap nak kili nepman dekgwit. Ae Pigelus gat ae Emogenes kisi nak kili nepman dekgimal.

¹⁶ Nak Onesiporus dakon gwakni Amin Tagi da bupmi nandan yomjak dosi nandisat. Bisap morapmi Onesiporus da nak dakon but anteban aban butno tagisisi agit. Ae dam tebanon yikgim unun do mayagi dima pagit. ¹⁷ Unun Rom abineh nak nandak do pi madepsi anek wisigit anek don nak nandagit. ¹⁸ Ae kokup pap Epesaskon unun da nak madepsi anpulugagit unun gaga pakyanji nandisal. Gen kokwin bisap madepmon Amin Tagi da bupmi nandan imjak dosi nandisat.

2

Timoti Yesu Kristo dakon emat amin tagisi da egipjak

¹ Monjino, Yesu Kristo dakon nandan yawotni da gak anteban anakwan tebaisi akgi. ² Anek gen morap amin morapmi da dabilon yan tenjentaapbo nandagit, unun Pinjop gen tebai abidon amin do yobi. Anaki unun da amin diwari kisi tagi yoyindetni. ³ Gak Yesu Kristo dakon emat amin tagisi da egek pi unun dakon jigi pabi, amin diwari nin gat kisi da paneh. ⁴ Emat amin pi an bisapmon, pi di gat kisi dima an. Unun mibiltok amin madepni da pi agakni pindakban kilegisi asak do nandisak. ⁵ Napbi gwapbokon kisak amin napbi gwapbo dakon gen teban kisi yoldak. Yan dima asak kan, napbi gwapbokon teban taneh tomni abidon, unun dima abidosak. ⁶ Amin kinda jap do pi madep anek kilani tebai asak amin, unun da amin diwari mibiltan yomineh pigaga jap pasak. ⁷ Geno on yosot unun do nandaki, anaki Amin Tagi da nandak nandakgo aban pisanban gen morap unun dakon mibili nandabi pisokdisak.

⁸ Gak toktogisi Yesu Kristo do nandaki. Unun Kila Amin Madep Dewit da kabikon nani, unun kimagek aeni pidagit. Nak Gen Bin Tagisi on nan yan tenjentaosot. ⁹ Gen Bin Tagisi unun yan tenjentaapbo mibili unun do nak jigi mibili mibili panek yokwi pakpak kinda nan yan kisit kandapyono nap teban ban anteban abi. Mani Pinjop dakon geni unun nap teban nan aripmi dima anteban agagi. ¹⁰ Yan do, nak Pinjop dakon minjat aminyo iyi do manjigit panpulugokeh do butno anteban anek unun jigi morap pasat. Nak Yesu Kristo da yokwikon ban timitjak do nandisat, ae unun gat kisi toktogisi tilimnikon egi wigini do nandisat.

¹¹ Gen on unun bamisi:

Nin unun gat kisi kalonji kimakgiman kan,
nin unun gat kalonji egipdaman.

¹² Nin tebai agek jigi morap unun guramitne kan,
nin unun gat kisi kila amin madep egipdaman.
Nin manji imne kan,
unun yo kisi manji nimdisak.

¹³ Nin yan teban tok genin yapne kan,
unun geni guramitdisak gin,
nido iyi dakon geni kulabik aripmi dima asak.

Timoti Pinjop dakon pi aminsi dagok do pi tebaisi asak

¹⁴ Gak bisapmi bisapmi miñat aminyo pañpulugañbi gen uñun do nandani. Uñun gen emat añek gen dakon mibili do notni pabiñ yop do pi ðima ani do Amin Tagi da manon gen tebaisi yoyiki. Gen uñuden da amin kinda aripmi ðima añpulugogi. Uñun da amin mirak pañek nandañ uñun dakon butni pañupbal asak. ¹⁵ Gak pi aminsi dagok do pi tebaisi abi, añaki Piñkop da pigo do nandaban tagisi asak. Yañ añek mayaktok ðima pakdisal, ae Piñkop dakon gen bami kilegisi yoyiñdetdisal. ¹⁶ Piñkop dakon galak tok ðima yolyoli dakon gen morap manji yobi. Gen uñuden da amin ilik pañpañ Piñkop dakon kosit da dubagikonsi sigin pañkikdañ. ¹⁷ Gen uñuden uñun wuda yokwisi amin pañupbal añ uñun yombem, madepsi akdisak. Gen uñuden yoñ amin bamot uñun Imenius gat ae Piletus gat. ¹⁸ Amin bamot gen bami dakon kosit kili yipmañ dekgimal. Uñun yañ yomal, “Miñat amin morapyo kimoron da pidokdañ dakon bisap madep kili noman tagit.” Gen on nañ miñat aminyo diwari dakon nandañ gadat pañupbal amal. ¹⁹ Mani Piñkop da pañmuwukbi madepni wasok do añek gwak teban kili magit da gwak uñun tebaisi akdak. Ae uñun gwagon gen yañ mandagit:

“Amin Tagi da iyi dakon miñat amini nandañ yomisak,”

ae

“Amin morap nin Amin Tagi dakon amin yañ yoñ amin uñun añpak yokwi uñun manji yomiñ kimotni.”

²⁰ Yoni morapmi amin da yutnon kwoba idapyo mibili mibili toñ. Diwari gol ae silwa bañ wasañbi, ae diwari kindap bañ wasañbi, ae diwari miktim bañ wasañbi. Uñun kabikon diwari pi tagisi ak do toñ, ae diwari pi isali mibili mibili ak do toñ.

²¹ Amin kinda egip egipnikon añpak yokwi wiririk mudañek Piñkop da dabilon gwaljigi mini asak kañ, uñun amin idap kinda pi tagisi ak do tosoq uñun yombem. Uñun Piñkop dakon aminsi egek Amin Tagini tagi añpulugosak. Uñun da pi tagisi morap ak do tagap tokdisak.

²² Gak yawi kaluk da butgwan but suligik morap noman toñ uñun yopmañek pasal kini. Añek añpak kilegi gat, ae nandañ gadat gat, ae amin do but dasi galak tañ yomyom gat, ae but yawot añpak gat uñun timit do pi tebaisi abi. Añek amin Piñkop da dabilon gwaljigi mini egek Amin Tagi da manon bisit añ amin gat on añpak tagisi morap añek egipni.

²³ Gak nandañ kokwini tagi ðima amin dakon gen gulusuñni do mirak ðima yopbi. Gaga nandisal, gen uñuden da butjap ukwayityo pañalon asak. ²⁴ Amin Tagi dakon oman amin uñun butjap ukwayityo ðimasi asak. Amin morap kisi do añpak tagi bañ anyomisak, ae yoyiñdet agakni uñun tagisi. Amin da kwen wigik añ iba kañ, añpak yaworisi anyomisak.

²⁵ Uñun pi yaworisi añek geni pabiñ yopmañgañ amin dakon nandak nandakni pañmilip asak. Yañ asak kañ, Piñkop da pañpulugañban but tobil añek gen bami do nandañ pisoni. ²⁶ Sunduk da galaktokni yolni do iyi da paron depban yokwalgwit. Mani gen bami nandani kañ, nandak nandakni ae pisañakwa Sunduk da paron da kukwañ kikdañ.

3

Mibi bisapmon amin da añpak yokwisi akdañ

¹ Mani yañsi nandaki, mibi bisapmon jigi morapmi yokwisi da noman tokdañ. ² Amin da iyi dogin galak tajeq moneñ timit do galagi madepsi nandakdañ. Iyi do nandaba yo madep añaqwa kwen wigik akdañ. Ae butjap ukwayityo añek amin diwari yobipdañ. Meñ datyo dakon gen pabiñ yopdañ, ae miñat aminyo da añpak tagi anyoba ya yañ ðima yoyikdañ. Piñkop dakon añpak manji yomdañ. ³ Amin do but dasi galak tañ yomyom añpak ðima akdañ, ae amin da yokwi anyoba diwari yopyop añpak ðima akdañ. Amin diwari do yañba yokwi tok añek giptim dakon galaktok kila tagi ðima akdañ, añek amin dapmañ pañupbal akdañ. Añpak tagi morap uwal añ yomdañ. ⁴ Iyi dakon notni yokwi añ yomdañ, añek nandak nandak gulusuñ morapni tepmisi yoldañ. Uñun iyi do amin madep yañ nandakdañ. On miktim dakon añpak kisik kisigi toñ mibili mibili uñun do

galagisi nandanek Piŋkop do but dasi dima galaktokdar. ⁵ Piŋkop dakon anpak ak do gip dagin akdar. Anjek Piŋkop da egip egipnikon pi asak dakon bikbik dima imdar. Gak unuden amin da dubagikon egipbi.

⁶ Unuden amin amin panjiligeek yutnikon wigek miŋat pangalak anjek unun dakon galak tok yolni do pi an. Miŋat unun yokwi morapmi awit dakon jigi madepsi panjek ekwan. Ae but sulugik anjek yokwi mibili mibili an. ⁷ Miŋat unun nandak nandak pak do tagisi nandar, mani gen bami aripmi dima nandar pisoni. ⁸ Kalip Janes gat Jambres gat da Moses uwal an imgumal, yan gin, amin anpak unun an unun gen bami nar uwal an iman. Unun nandak nandakni wagilsu upbal tawit, ae Piŋkop dimasi nandar gadan iman. ⁹ Mani pini unun madepsi dima ireŋ tokdisak. Unun kalip amin da Janes gat ae Jambres gat dakon nugigi anpakni pindakgwit yan gin amin morap da anpakni pindakba nugigisi akdar.

Timoti Piŋkop gen tebaisi abidosak

¹⁰ Mani gak ni gen ban yoyindetdat, ae anpakno do nandisal. Mibili nido pi asat unun nandisal. Nak Piŋkop do tebaisi nandar gadanek bisapmi bisapmi butno tebaisi anteban anjek pi asat, ae amin do but dasi galak tar yominek tebaisi agek but yaworon da jigi guramikdat. ¹¹ Anpak yokwi morap amin da nak do aba jigi pagim, ae tepmi morap Antiok ae Ikoniam ae Lista kokup papmon naba guramikgim unun gak nandisal. Mani Amin Tagi da unun jigi morapmon nak anpuluganjan tagisi egipgum. ¹² Asisi, amin morap Yesu Kristo gat gadanek Piŋkop dakon anpak ak do nandar, unun aba amin da yo yokwi an yomdar. ¹³ Mani amin yokwi gat ae top amin gat da anpak yokwi sigin anakwa wagil yokwisi akdisak. Unun miŋat aminyo panjekwaldan, anakwa unun yo kisi da tamoni do panjekwaldan.

¹⁴ Mani gak gen unun abidagil da tebaisi nandar gadasal, unun gen tebaisi abidoki, nido gayin dekgiman amin gaga nandar nimisal. ¹⁵ Gak moninisok egipgul bisapmon Piŋkop dakon gen telagi papianikon ton nandak nandak unudon wasanek pagil. Papi unun da nandak nandak kilegi tagi gamjak. Nandak nandak kilegi unun yan: Yesu Kristo nandar gadan iminaki Piŋkop da gak yokwikon nar abidosak. ¹⁶ Piŋkop da papiakon gen morap ton unun Telagi Wup da iyi amin panthagap aban mandawit. Gen unun da gen bami do niyindetdak, ae miŋat aminyo nandak nandak yokwini panmilip asak, ae kosit agip agipni panmilip asak, ae anpak kilegi do niyindetdak. ¹⁷ Gen unun da panpuluganban Piŋkop dakon miŋat aminyo nin anpak tagisi morap timikgiman, ae unun da panthagap aban pi tagisi morap mibili mibili ak do tagap toman.

4

Timoti unun Piŋkop gen yan tenjenok pi ankimotjak

¹ Yesu Kristo da don altahek kila amin madep egek miŋat aminyo morap kalugi ekwan gat ae amin kili kimakgwit gat kisi dakon anpakni kokwin akdisak. Yanji akdisak, do nak Piŋkop ae Yesu Kristo da dabilon gak do gen tebaisi yan gayisat: ² Gak geni yan tenjenok do pi tebaisi abi. Amin gen nandak do tagap tok an bo ae tagap ton dima an, gak bisapmi bisapmi Kristo dakon yan tenjenok dakon pi an kimokgi. Gak buri pidoni dakon gen ban madepsi yoyiki, ae but tobil anjek Piŋkop dakon anpak yolni do panthagap abi. Gak bisapmi bisapmi miŋat aminyo dakon but anteban anjek yaworikon da Piŋkop da anpak si galak tosok unun do tagisi yoyin dekgi. ³ Nido, don amin gen kilegi sanbenek nandak do dima galak tokdar. Unun da iyi ni gen ban nandak do galakton unun dakon yoyindetni iyi timitdar. ⁴ Unun gen bami manji iminek babakni dakon binap gen do mirak yopdar. ⁵ Mani gak gaga bisapmi bisapmi nandak nandakgo si pisanakwan egipbi. Jigi ae tepmiyo guramikgi. Ae Gen Bin Tagisi miŋat aminyokon yan tenjenok dakon pi abi. Miŋat aminyo panpulugoki dakon pi Piŋkop da gamgut, pi unun an kimokgi.

Pol kilisok unjun kimotdisak

⁶ Gak yanşi abi, nido nak kilisok unjun kimotdisat. Anjapbo yawino da Piŋkop do wain paret an iman unjudeŋ tagaldisat. Kikeŋ dakon bisap kili kwaŋ tosok. ⁷ Nak egip egip dakon napbi gwapbo tagisikon tintim yanjek kigim, anjek abisok tilagon kili abiŋ alat. Nak Piŋkop do nandaŋ gadatno tebaisi abidagim. ⁸ Amin da napbi gwapbokon teban tajeŋ tomni timikgaŋ unjun kili tagap tak da nak do jomaŋek tosok. Tomni unjun yaŋ: Amin Tagi da amin kilegi yaŋ nayikdisak. Amin Tagi da anjak kilegi yolek amin dakon anjakni kokwin anjek miŋat aminyo gen pikon yopjak bisap madepmon tomni unjun namdisak. Ae nak kalon dogin dima namdisak, amin morap Yesu noman altanban kok do but kindap an unjun do kisi yomdisak.

Timoti unjun Pol do tepmisi opjak

⁹ Gak kosit niaŋon da nagon tepmisi opbi dakon pi madepsi abi. ¹⁰ Nido, Demas kili nepmaŋ dekgit. Unjun on miktim dakon yo morap do galagi nandaŋek Tesalonaika kokupmon kigit. Kresens unjun Galesia provinskon kiŋakwan Taitus unjun Dalmesia miktimon kigit. ¹¹ Luk kalon dagin nak gat ekwamak. Mak abidaŋbi gak gat kisi opjil, nido unjun da nak pikon anpulugosak amin tagisi. ¹² Tikikus unjun nak da yabekgo Epesas kili kigit.

¹³ Gak apbi bisapmon paba pigik dubakno kokup pap Troas unjudon Kapus da yutnon yipgum unjun si abidaŋek opbi. Ae papia kisi timikgi. Papia sipsip gip baŋ wasaŋbi unjun baŋsi timikgi.

¹⁴ Aleksanda, unjun ain baŋ yo wasok amin, unjun da nak do yo yokwisi agit. Unjun anjak agit dakon kobogi do Amin Tagi da yo yokwisi don an imdisak. ¹⁵ Gakyo kisi unjun amin do kaŋ kimokgi. Unjun nin dakon gen do uwal madepsi agit.

¹⁶ Mibiltok gen pikon nepgwit dakon kobogi yagim bisapmon, amin kinda da nak gat agek anpulugaŋban gen dima yagimak. Amin morap kisi nak nepmaŋ dekgwit. Piŋkop da unjun gulusuŋni dakon kobogi yokwi dima yomjak dosi nandisat. ¹⁷ Mani, Amin Tagi da nak da ileŋonjok agek nak anteban agit. Do nak Gen Bin Tagisi aripmisi yanapbo Amin Iŋwakŋwari Kabi morap kisi da nandawit. Anjapbo Piŋkop da nak laion da gen kagakon naŋ abidagit. ¹⁸ Amin Tagi da nak anjak yokwi morap an namdaŋ unjudon naŋ abidokdisak. Anjek anpulugaŋban tagisi egapbo anjaŋ Piŋkop dakon amin kila agakni Kwen Kokup tosok unjudon anjikdisak. Amin Tagi dagok dagogi mini tilim gulgwani taŋ anjaŋ kikdisak. Unjun asi.

¹⁹ Gildatno tagi Prisila gat ae Akwila gat ae Onesiporus dakon gwakni kisi do yoyiki. ²⁰ Erastas unjun kokup pap Korinon sigin egisak. Anjakwan Tropimus unjun sot agit, do kokup pap Miletus unjudon yipmaŋ dekgim da egisak. ²¹ Gak kosit niaŋon da tepmisi opbi dakon pini ankimokgi. Jomjom anjegaki ais bisap di apban. Yubulus da gildatni tagi gayisak. Ae Pudens, ae Linus ae Klodia gat ae paŋmuwukbi diwari morap gat kisi da gildatni tagi gayaŋ. ²² Amin Tagi da wupgo gat egipjak, ae nandaŋ yawotni da gagon tosok do bisit asat.

Pol da Taitus do Papia Mandagit

But piso gen

Taitus unun Juda amin kabikon nani kinda dima. Mani Yesu yolyol amin dagagit bisapmon Pol anpulanganban yabekbi pi agimal. Pol da Taitus Krit miktim tim tap binap tosok unudon panmuwukbi dakon pi kila asak do yipban egipgut.

Mibiltok Pol da yosok, Krit amin dakon anpak unun tagi dima. Mani amin kinda panmuwukbi dakon kila amin dagok do kan, anpak tagisi ankimotjak. Don Pol da Taitus da minjat aminyo iyikon iyikon nianon da yoyindet asak unun do iyigit. Minjat amin pelan, ae yawi kaluk, ae oman monji unun yoyindet niansi asak unun do mandagit.

Gen mibi do yan mandagit. Taitus da minjat aminyo yoyin degek but kalonji egek notni do anpak tagisi an yomin yomin anek gen emat dima anek egipni do yoyigit.

Taitus unun nandan gadatni panjeban anek panmuwukbi Krit miktim tim tap binap tosogon ekwan unun dakon anpakni panmilip asak.

(Kilapmi 1-3)

¹ Nak Pol, Pinjok dakon oman monji ae Yesu Kristo dakon yabekbini. Nak minjat aminyo Pinjok da iyi do manjigit unun dakon nandan gadatni panjeban aber do nak yabekgit, ae panpulugoko gen bami nandan pisanek Pinjok dakon anpak yolek ani yan do nak yabekgit. ² Do panpulugoko nandan gadat tebaisi anek, Pinjok da egip egip teban yomjak do jomjom an. Kalipsigwan Pinjok da yo kinda dima wasanban noman tagit bisapmon, egip egip teban unun nim do kili yan teban tagit. Unun top dima yosok. ³ Ae don, iyi bisap unun yipguron, amin di geni yan tetenoni do panroman agit. Yan aban geni noman altan tetenagit. Pinjok, yokwikon ban timit timit aminin, unun da nak Pinjok gen yan tetenok pi on aber dosi nayigit.

⁴ Taitus, nak papia on gak do mandan gamisat. Gak monjinosi, nandan gadakgo nin morap gat arip. Pinjok Dat gat ae Yokwikon Ban Timit Timit Aminin Yesu Kristo gat da nandan yawok gaminek anpulanganbal butgo yawori tosak do bisit asat.

Taitus unun panmuwukbi dakon kila amin tagisi ban manjisak

⁵ Gak pi morap andiwarikgiman unun panwasip abi yan do anek Krit miktimon gegum. Do gayigim unun da aripmon kokup morapmon panmuwukbi dakon kila amin manjiki. ⁶ Gak minjat aminyo da dabilon gulusunni mini amin ban manjiki. Unun minjat kalonji dakon eni egipjak. Ae unun amin dakon monji gwayoni Kristo nandan gadan imni, ae Pinjok da dabilon anpak garagi tagi yolek dima ani, ae kwen wigik anek mej datyo dakon gen pabin yop anpak yolek dima ani. ⁷ Panmuwukbi dakon kila amin unun Pinjok dakon pi kila agak amin, do kosit kilegisi agipjak, anakwan amin da gulusunni kinda dima koni. Unun iyi do nandaban dima wigisak, ae butjap tepmi dima nandisak. Unun pakbi teban nanek but upbal dima asak, ae emat pidokyo dima asak, ae monej morapmi timit do nandak nandak dima asak. ⁸ Amin yutnikon kwa kilani tagi asak, ae anpak tagisi morap do galagisi nandisak, ae anpakni kilegisi, ae telagisi egisak, ae iyi do kila anek anpak kalipmi pabin yopmandak. ⁹ Unun gen bamisi iyin dekgwit unun tebaisi abidosak. Anek minjat aminyo gen bami yoyin degek butni panjeban asak. Ae gen bami pabin yopmanjan amin gen tebaisi yoyinakan gulusunni pindatni.

Miktim tim Krit unudon amin morapmi da amin diwari dakon nandan gadat panupbal an

¹⁰ Gak kila amin tagisi ban manjiki, nido kwen wigik amin morapmi ekwan. Unun gen isali morapmi yanek amin dakon nandak nandak panjewaljan. Unun kabikon, morapmi unun Juda amin, unun da gip mandani do pi tebaisi an. ¹¹ Unun amin minjat aminyo

dakon monenji timit do nandanek yoyiñdet gulusuñ anek miñat aminyo diwari gat ae gwakni morap kisi gat dakon nandan gadat pañupbal anj. Do gen unjuden dima yoni do yañsop anj yobi. ¹² Kalip Krit amin dakon nandak nandak amin madep kinda da yañ yagit, “Krit amin morap unjun top yogok amin. Unjun amin yokwisi jon kilap yombem. Unjun isalsi egek jap morapmi nok do gin nandan.” ¹³ Gen unjun bami. Do gak anpakni pañmilip anek Piñkop nandan gadan imiñ kimotni do gen tebaisi yoyiki. ¹⁴ Yañ anjaki Juda amin dakon babikni dakon binap gen do mirak sanjenek dima yopni, ae gen bami manji iman amin dakon gen tebani do mirak dima yopni.

¹⁵ Miñat aminyo burikon yoni mini unjun nandak nandakni kilegi gin. Mani anpak Piñkop da dabilon garagi tagi ban yolek Kristo dima nandan gadan iman amin unjun nandak nandakni kilegi minisi. Nido, nandak nandakni gat butni gat Piñkop da dabilon garagi tagi. ¹⁶ Gen kaganikon da yañ yon, “Piñkop nandan imisat”, mani anpakni da yañ nolijban koman, Piñkop manji imiñek ekwan. Piñkop da dimasi galak tan yomisak. Unjun gen pabiñ yop aminsi, ae anpak tagisi kinda aripmi dima ani.

2

Amin pelan anpak Piñkop da si galak tosok ban ani

¹ Mani, gak miñat aminyo Yesu yolyol dakon gen madep madep morap ton unjun yol kimotni do yoyiñ dekgi. ² Amin pelan pakbi teban nanek but upbal dima ani do yoyiki. Unjun amin da pindakba amin tagisi ani do yoyiki, ae nandan kokwin tagisi anek anpak tagisi banjin ani. Unjun nandan gadat tebaisi anek, amin do but dasi galak tan yomiñek, tebai agek jigi morapmi guramitni do yoyiñ dekgi.

³ Ae miñat pelan yo kisi yoyiñbi Piñkop da anpak galak tosok unjun ban yolni. Amin do manji gen dima yoni, ae pakbi teban dakon oman monjini dima egipni. Ae yoyiñbi amin diwari anpak tagisi do yoyiñdetni. ⁴ Miñat pelan da miñat gimoni da ani gat ae monji gwayoni gat but dasi galak tan yomni do yoyiñdetni. ⁵ Ae yoyiñ dekba miñat gimoni nandan kokwin tagisi anek anpak tagisi banjin anek Piñkop da dabilon gwaljigi mini egipni. Anek yutni kila tagisi ani, ae amin do anpak tagisi anyomni, ae ani dakon piñbini egipni. Anpak unjun ani kan, amin da Piñkop gen do yañba yokwi tok dima akdan.

Taitus anpak tagisi wili gimoni da yolek ani unjun ban asak

⁶ Unjuden gin, gak wili gimoni panjeban abi unjunyo kisi nandan kokwin tagisi anek iyi dakon egip egipni dakon kila tagisi ani. ⁷ Yo morap aki bisapmon, gak gaga anpak tagisi banjin abi, anjaki amin da anpakgo kanek yolni. Miñat aminyokon yoyiñdet pi aki bisapmon gen kilegisi yañaki amin da gandaba pi amin bamisi kinda yañ gandani. ⁸ Gen kilegisi banjin yoki kan, amin da gulusuñ kinda dima kokdan. Ae uwal da gen yokwi kinda aripmi dima niyikdan, nandak nandak yokwini do mayagi pakdan.

Oman amin madepni dakon gen tagisi guramitni

⁹ Gak oman amin yoyiñbi madepni dakon piñbini egek pi tagisi madepni da galak tosok unjun ban ani. Anek madepni da gen yoyiñba kobogi do gen yokwi dima yoyini, ¹⁰ ae madepni dakon yo kabo dima timitni. Madepni dakon gen tagisi yol kimagakwa, madepni da anpak ani do but galaksi nandisak unjun anjaka pindakban gwaljigi minisi ani. Yañ aba yo morap anikon amin da oman amin pindagek gen on yañ terjenoman unjun do galak toni. Unjun gen unjun Piñkop yokwikon ban timit timit aminin dakon gen bamisi.

Piñkop dakon anpak yolek Kristo do jomjom anej

¹¹ Nin nandan, Piñkop dakon nandan yawotni unjun kili noman tagit, do amin morap yokwikon ban tagi timitjak. ¹² Nandan yawotni unjun da anpak yañ anej do nolisak. Piñkop da pindakban anpak inani an unjun dima anej do nolisak. Ae on miktim dakon anpak yokwi morap yopnen do nolisak. Ae on miktimon egek nin do kila tagisi

anjek kilegisi egek Piņkop yolneņ do nandan yawotni da nolisak. ¹³ Uņun anpak tagisi yolek nandan teban taņek kisik kisik bisap madep do jomjom aneņ. Uņun bisapmon Yesu Kristo Piņkopnin Wikwisi ae Yokwikon Baņ Timit Timit Aminin tilimni gat noman altokdisak. ¹⁴ Kristo uņun mibili yaņ do egip egipni parekgit. Nin yokwi morap da kisiron baņ pulugaņ nipmaņek sugaņ paņmilip aban gwaljigi minisi aneņ do parekgit. Ae nin da iyi dakon amin kabi anek anpak tagisi but dasi aneņ do parekgit.

¹⁵ Gak gen on miņat aminyo yoyiņdekgi. Gak yaņ mudan gabi, do gen on guramitni do paņtagap abi, ae gen pabiņ yopmaņgaņ amin uņun anpakni paņmilip ak do gen tebaisi yoyiki. Gak yum pindagaki amin da gengo do yo isali yaņ dima yoni.

3

Piņkop da nin do yo tagisi agit, do nin anpak tagisisi aneņ

¹ Gak miņat aminyo aego butni pabi pisaņba kila amin madep gat ae gapman dakon piņbini egek geni guramik kimotni. Anek bisapmi bisapmi pi tagisi mibili mibili morapmi ak do tagap toni. ² Yoyiņbi amin kinda do gen gireņ kinda dima yoni, anek gen emat dima ani. Bisapmi bisapmi yaworisi egek miņat amin morap kabikon iyi do nandaba piņakwa anpak tagisi baņ anyomni.

³ Ninyo kisi kalip nandan kokwinin tagi dima, ae gen pabiņ yop agimaņ. Sunduk da nin paņkilikban but sulugik gat ae giptim dakon galaktok mibili mibili dakon oman monji egipgumaņ. Nin anpak yokwi mibili mibili anek tagisi ekwaņ amin do nandaba yokwi tok agimaņ. Amin da uwal aņningwit, ae ninyo amin do uwal agimaņ.

⁴ Mani Piņkop Yokwikon Baņ Timit Timit Aminin uņun da nin do but dasi galak taņ nimgut, anek golgoli nandaneņ nin do anpak tagisi agit. Ae uņun anpakni noman altaņ teņteņagit bisapmon, ⁵ nin yokwikon baņ timikgit. Nin da nin anpak kilegi kinda agimaņ do anek nin yokwikon baņ dima timikgit. Iyi dakon bupmi do anek yokwikon baņ timikgit. Nin sugaņban monji ņakņak kalugi yombem aņapno Telagi Wup da egip egip kalugi nimgut. ⁶ Yesu Kristo Yokwikon Baņ Timit Timit Aminin pi agit uņun do anek Piņkop da Telagi Wupni madepsi ninon tagalgit. ⁷ Kristo da nin do nandan yawok nimneņek paņpulugaņban Piņkop da dabilon amin kilegisi agimaņ. Anpak uņun anek egip egip teban abidoneņ do nin manjigit. Nin egip egip teban do nandan teban taņek jomjom anek ekwamaņ. ⁸ Gen morap gayisat uņun bamisi.

Nak gen uņun do madepsi yaņ teņteņoki do nandisat, aņaki miņat aminyo Piņkop nandan gadaņ imaņ uņun da anpak tagisi ak do pi madepsi ani. Anpak uņuden uņun yo bamisi, ae uņun da amin morapmi tagi paņpulugogi. ⁹ Mani pidok pidok ak do nandan kokwini tagi dimakon da yoņ, ae gen emat aņ amin, ae babikni dakon man dogin yaņekwaņ, ae Moses dakon gen tebanon gen toņ uņun dakon mibili do gen emat aņ amin dakon geni gulusuņ do mirak dima yopbi. Gen uņuden da nin aripmi dimasi paņpulugoni.

¹⁰ Amin kinda paņmuwukbi tuwil do anpak di aban kaņ, nandak nandakni aņmilip ak do mama gen di iyiki. Kosit kaloņ bo kosit bamot gengo dima nandaban kaņ, manji imiņek wagil yipmaņ dekgi. ¹¹ Gaga nandisal, uņuden amin kosit kilegi kili yipmaņ dekgit, ae yokwi pakpak amin dagak. Do iyi dakon yokwini da kobogi yokwi timitjak do kili yaņ mudan ibi.

Taitus kiņ Pol kosak

¹² Nak da Atemas bo Tikikus kinda gak do yabekgo opjak bisapmon gak nak do Nikopolis kokupmon op do kosit wisik dakon pi madepsi abi. Nido nak ais bisapmon Nikopolis egip do nandisat. ¹³ Gak Senas uņun gen teban dakon nandak nandak amin gat Apolos gat kilani tagisi abi. Gak da kosit agipjil dakon yo do paņpulugoki. Aņaki kosit agipjil bisapmon yo do wadak wadak dima anjil. ¹⁴ Miņat aminin da pi tagisi anek yo

2:14: TP 19.5; GT 7.6; Esi 37.23; Gal 1.4; 1Pi 2.9 2:15: 1Ti 4.12 3:1: Ro 13.1-7; 1Pi 2.13-14 3:3: 1Ko 6.9-11;
 Ep 2.1-2; 5.8 3:5: 2Ti 1.9; Ibr 10.22 3:6: Ya 2.17-18 3:9: 2Ti 2.14,16 3:10: Mt 18.15-17 3:12: Ep
 6.21-22; Kol 4.7-8 3:13: Ya 18.24; 1Ko 3.5-6 3:14: Ep 4.28

do wadak wadak aŋ amin paŋpulugoni dakon nandak nandak timitni. Paŋmuwukbi isal egek Piŋkop dakon aŋpak dima yolni kaŋ, uŋun taŋi dima.

¹⁵ Miŋat amin morap nak gat ekwamaŋ uŋun da gak do gildat taŋi yaŋ yipba obisak. Ae nin dakon gildatnin taŋi miŋat aminyo Yesu Kristo nandaŋ gadaŋ imiŋek nin do but dasi galak taŋ nimaŋ uŋun yoyiki.

Piŋkop dakon nandaŋ yawotni ji morap kisikon tosak do bisit asat.

Pol da Pilimon do Papia Mandagit

But piso gen

Pilimon unjun man bini torj amin kinda. Unjun Kolosi kokup pap dakon Yesu yolyol amin kinda. Oman monjini kinda mani Onesimus unjun amin madepni yipmanj degek pasal kij kokup kindakon egipgut. Unjun kokup papmon Onesimus Pol anjalon anjek Yesu yolyol amin dagagit.

Unjun bisapmon Pol dam tebanon egipgut, do Pilimon aripmi dima kij kosak. Mani on papia mandanj Onesimus do iban madepnikon anjkit. Rom dakon gen teban da oman monji kinda pasal kisak kanj, madepni da tagi anjakban kimotjak do yosok. Mani unjun papiagwan Pol da Pilimon oman monjini tebai dima iyisak do mandagit. Oman monjini unjun Yesu yolyol amin kili dagak, do notnosi yajon da abidosak.

Pilimon dakon oman monji pasal kigit da don Yesu yolyol amin daganban, Pol da yabekban tobil ae Pilimon do kigit

¹ Nak Pol, Yesu Kristo yoldat do anjek dam tebanon egisat. Nak gat ae notnin Timoti, nit da papia on Pilimon gak do mandamak. Gak notnin tagisi ae pi isalnin. ² Nit papia on saminin Apia kisi do mandamak. Ae Akipus Yesu do anjek yokwi pabinj yop do nin gat kalonji emat amanj unjunyo kisi do mandamak. Ae panmuwukbi Pilimon gak da yutnon muwuk muwuk an unjun kisi do mandamak. ³ Nit Pinjkop Datnin, ae Amin Tagi Yesu Kristo, unjun da nandanj yawot anj daminek butji panyawot aban yawori tosak do bisit amak.

Pilimon dakon anpakni tagisi do Pol but galaksi nandagit

⁴ Bisapmi bisapmi bisit asaron, nak gak do nandanj Pinjkopno ya yanj iyisat. ⁵ Nido, toktogisi amin da yanj nayanj, gak Amin Tagi Yesu nandanj gadanj iminj kimokdol, ae Pinjkop dakon minjat aminyo but dasi galak tanj yominj kimokdol. ⁶ Pinjkop da gak anpuluganban yipmanj deri mini minjat aminyokon Yesu do nandanj gadat asal unjun yanj tentenok abi do Pinjkop bisit iyisat. Yanj anjaki Kristo da yo morap tagisi nimisak unjun do pakyanji nandaki. ⁷ Not, gak Pinjkop dakon minjat aminyo morap but dasi galak tanj yominj kimagek butni panjeban asal. Yanj anjaki unjun da kisik kisik madepsi naminjakwan butno yaworisit tosak.

Pilimon da Onesimus notnosi yajon da abidosak

⁸ Yo kalonji kinda abi do nandisat. Kristo da manon unjun si abi do nak da tebai tagi gayikenj. Mani, anpak tagisi asal unjun nandisat, ⁹ do gen tebai dima gayikenj. Amin do but dasi galak tanj yomyom anpak da nit kisi timikdak, do nak gen yaworisok gayikenj. Nak Pol, Yesu Kristo dakon gen yanj tentenok asat, ae Kristo dakon pi unjun do anjek dam tebanon egisat. ¹⁰ Monjino Onesimus do anpak tagisi anj ibi do gayisat. Dam tebanon egapbo Onesimus nagon apgut bisapmon, nak da Kristo bamisi nandanj gadanj imjak do anpulugagim. Do unjun monjinosi yombem agit. ¹¹ Kalip gak anpulugok do pi tagi dima agit. Mani abisok pi tagisi anjek gak gat ae nak gat kisi tagisi panpulugokdisak.

¹² Abisok yabekgo nak dakon but gat kisi gagon tobil obisak. ¹³ Abisok Gen Bin Tagisi yanj tentenok dakon pi do anjek dam teban amin egisat bisapmon abidoko gak da tamokon pi asak kanj, nak unjun do tagisi nandakenj. ¹⁴ Mani gak dakon yanj dagok dima kanjek yo kinda dima aberj. Gak da idon egek nak anpulugosak do nandisal kanj unjun gak dakon galak tok. Nak tebai dima gayikenj. ¹⁵ Asi, Onesimus bisap pisipmisok gepmanj dekgit. Mani yo unjun noman tanj imgut, unjun gak da yokwikon nanj ae abidanbi gak gat toktogisi egipjil do bo noman tagit. ¹⁶ Abisok unjun gak dakon oman monjigin dima. Asi unjun gak dakon oman monjigo egisak, mani abisok gak dakon notgosi dagak do but dasi galak tanj

ibi. Naga koko notnosi aban but dasi abidosot. Mani nandisat, gak da but dasi galak taŋ imiŋ kimotdisal. Oman monji pini aban kaŋ galaktokdisal, ae Kristo do aŋek gak da kaŋbi notgosi aŋakwan but dasi galak taŋ imiŋ kimotdisal.

¹⁷ Do Kristo da pikon nit kaloŋisi ekwamak yaŋ kosol kaŋ, nak opbo but dasi niaŋ abidaŋbim, Onesimus do yaŋ gin abi. ¹⁸ Gagon gulusuŋ di agit, bo ae gagon goman di agit kaŋ, mani kulabik aŋek uŋun gomanon nak dakon man mandaki. ¹⁹ Nak Pol da naga dakon kisit da papia on mandisat. Nak da naga goman uŋun sopberŋ. Mani nandaki! Nak da gen bami gayiko nandaŋ gadat agil, do gak nagon gomango toŋ. Goman uŋun gaga dakon egip egipgo. Mani uŋun do dima yokerŋ. ²⁰ Not, nandaki. Amin Tagi da manon gak aŋpak tagi on nak do abi do nandisat. Nit Yesu Kristo dakon amin ekwamak do uŋun aŋpak aŋek nak dakon but aŋteban abi.

²¹ Papia on mandaneŋk yaŋsi nandisat, gak da nak dakon gen on guramitdisal. Nak nandisat, Onesimus do aŋpak akdisal, uŋun da aŋpak abi do gayisat uŋun yapdisak.

²² Ae nak gen kinda gat tosok. Nak Piŋkop da ji dakon bisit nandakdisak, aŋek nak nepban jikon tobil apdisat yaŋsi nandaŋ gadasat. Do yutgokon yut buri kinda nak da pokgerŋ do aŋnoman abi.

Pol dakon pi isalni da Pilimon do gildatni tagi yipmaŋ imaŋ

²³ Epapras da gildat tagi yaŋ gayisak. Uŋun kisi Yesu Kristo do aŋek dam tebanon ekwamak. ²⁴ Nak dakon pi isalno, uŋun Mak, ae Aristakus, ae Demas ae Luk uŋunyo kisi da gildat tagi yaŋ gayaŋ.

²⁵ Amin Tagi Yesu Kristo dakon nandaŋ yawot da ji dakon wup gat egipjak do bisit asat.

Papia Ibru Amin do Mandabi

But piso gen

Papia on namin da mandagit unun dima nandaman. Mani on papia mandagit amin unun Juda amin dakon Pinjkop gawak imim silip morap ae telagi papianikon gen morap toŋ unun pakyaŋsi nandisak amin kinda da mandagit yaŋ nandaman.

Papia on Juda amin kabi kinda Yesu yolyol amin dagawit unun do mandagit, nido Yesu yipmanjek tobil sanbek sanbek kalipmikon ae kik do nandawit. Do paŋpuluganek Yesu dima yipman detni do mandagit. Papia on da nandan gadatni paŋteban anek Pinjkop da Yesu Kristo obakon da pi madep agit unun do yosok. Kristo kalon dagin Pinjkop dakon anpak bamisi unun nolisak.

On papia da yo madep kapbi do yosok. 1) Yesu unun Pinjkop dakon Monjisi. Yesu miktimon egipgut bisapmon jigŋ ae tepmiyo madepsi pagit, yaŋ anek unun kosiron da miŋat aminyo dakon paŋpulugok amini dagagit (2.10). Do Yesu da kombi amin morap kalip egipgwit unun yapman mudosok, ae anelo ae Moses yo kisi yapmandak. 2) Pinjkop da iyi Yesu mukwa sogok amin dagok dagogi mini egipjak do manjigit, ae Yesu da Juda amin dakon mukwa sogok amini yapman mudosok. 3) Yesu unun mukwa sogok amin dakon mibiltok amin Kwen Kokup egisak, anek nandan gadan imni amin yokwikon ban tagi timitjak. Pinjkop gawak imim dakon silip do Moses dakon gen teban da yagit, unun Yesu da yo bami don asak unun dakon tilak ban awit.

On papia da miŋat aminyo dakon nandan gadat paŋteban ak do yosok. Do Israel aminon nandan gadatni tebaisi amin kalip egipgwit dakon gen morapmi toŋ (kilapmi 11). Yaŋ yosok, jigŋ morapmi noman taŋ damdan, mani nandan gadatji tebai abidan wigek kimot ani. Yesu pakyaŋsi sinŋan kanek anpakni yolek jigŋ tepmiyo pabin yopni do yosok.

*Pinjkop dakon Monji da gen niyisak
(Kilapmi 1-2)*

Yesu Kristo unun Pinjkop dakon Monji

¹ Kalipsigwan Pinjkop da kombi amini paŋtagap aban bisap morapmi ae kosit mibili mibilikon da geni yoyinban babiknin da nandawit. ² Mani abisok mibi bisap ekwamanon Pinjkop da geni Monjikon da niyigit. Monji unun da yo morap timitjak do manjigit, ae unun da kisiron da miktim gat ae kundukon yo morap toŋ gat wasan yopgut. ³ Monji da Pinjkop dakon tilim gilgwani gat tenŋosok. Iyi unun Pinjkop yombemsi asak. Geni tapmimi toŋ unun da miktim gat ae kundu gat jonikban tebai tomal. Unun da amin dakon yokwini sugan paŋmilip aban kilegisi awit, anakwa Kwen Kokupmon Pinjkop Kila Amin Madep Wikwisi da aminsi tet do yigit.

Pinjkop Monji da anelo yapmandak

⁴ Dat da Monji do man imgut unun wukwisi, unun da anelo dakon mani yapman mudosok, do Monji unun da anelo dakon wukwisini egisak. ⁵ Unun yaŋsi nandaman, nido Pinjkop da Monji yaŋ iyigit:

“Gak Monjino. Abisok nak Datgo dagosot.”

Ae kinda gat yaŋ iyigit:

“Nak da Datni egapbo unun da Monjino egipjak.”

Pinjkop da anelo kinda do gen yaŋ dimasi iyigit. ⁶ Ae Pinjkop da Monji mibiltogi miktimon yabegek yaŋ yagit:

“Pinjkop dakon anelo kisi morap da gawak imin kimotni.”

⁷ Piŋkop da anjelo do gen kinda yaŋ yagit:

“Ujun da anjeloni aban mirim dagon.

Ujun da oman amini aban milenjasip dagon.”

⁸ Mani Monji do yaŋ yagit:

“Piŋkop, gak kila amin madep toktok teban egi anjan kikedisal.

Gak da anpak kilegikon da amin kabigo kilani akdisal.

⁹ Gak anpak kilegi do galak tanek anpak yokwi do dima galak tosol.

Yaŋ asal do nak Piŋkopgo da man madep gaminek bit nelak soŋ gabo kisik kisikgo da madepsi asak.

Asi, man madepgo da notgo dakon man yapman mudosok.”

¹⁰ Piŋkop da Monji aeni yaŋ iyigit:

“Amin Tagi, kalipsigwan yo morap dima altanakwa gak da on miktim dakon jonitni wasagil da tebaisi toso.

Ae kundukon yo morap toŋ unun kisitgo da wasagit.

¹¹ Kuntu gat miktim gat wagil tasik tokdamal, mani gak toktok teban egipdisal.

Ujun imal giranji da yaŋ pasildamal.

¹² Ujun gak da yalin yitnan yaŋ gironitdisal.

Gak da amin da imal kulabik an, unuden kulabik akdisal.

Mani gak kulabik dima asal, ae gak dakon bisap mudok mudogi mini.”

¹³ Kalip Piŋkop da Monji yaŋ iyigit:

“Gak nak da amin tet do yigaki wigi uwalgo yopbo piŋbigo egipni.”

Mani ni bisapmon anjelo kinda do Piŋkop da gen unuden kinda yagit? Dimasi! ¹⁴ Anjelo unun oman amin gin. Ujun wup, Piŋkop da minjat aminyo yokwikon ban timitdisak unun panpulugoni do yabekdak.

2

Piŋkop da nin yokwikon ban timikgit unun yo madepsi

¹ Piŋkop dakon Monji man madep pagit, do gen nandagiman unun nandak nandakni-non da tebai abidarek guramik kimotneŋ. Gen unun guramit do alek tanek di diwalik pikwam. ² Kalip babiknin Piŋkop da gen yoyik do anjelo da gen kagakon da gen bamisi yoyigit, do amin morap gen unun iragek abin yipgwit, unun anpak yokwi awit unun da aripmon tomni yokwisi timikgwit. ³ Piŋkop da nin yokwikon ban timit do pi agit unun yo madepsi, do nin Piŋkop da pi agit unun do nandano yo isali asak kan, kosit nianon da yokwi dakon kobogi yapneŋ? Nin da aripmi dima.

Mibiltok Amin Taginin Yesu da iyi nin yokwikon ban timit do yaŋ tenjenagit. Anakwan geni nandawit amin da yaŋ niyiwit, “Gen unun bamisi gin.” ⁴ Ae Piŋkop da tilak mibili mibili, ae yo masi masimi, wasok tapmimi toŋ mibili mibili gat agit. Ae iyi da galaktogon Telagi Wup dakon but galak dakon yo mibili mibili kokwinik yomgut. Yo morap unun agit da Monji dakon gen unun bamisi yaŋ nolijan koman.

Yokwikon Ban Timit Timit Aminin dakon gen

⁵ Ae egip egip kalugi egipdaman do yoman unun anjelo da kila ani do Piŋkop da dima yaŋ mudan yomgut. ⁶ Piŋkop da papiakon timi kindakon amin kinda da yaŋ yagit:

“Piŋkop, amin unun nianen ban unun do nandak nandak anegisal?

Amin unun yo isali.

Gak nido kilani anegisal?

⁷ Gak da amin yopbi bisap pisipmisok anjelo dakon piŋbini egipgwit.

Gak da amin panenagek tilim gat ae man madep gat yomgul.

⁸ Gak da yo morap nin dakon piŋbi egipni do yaŋ mudan nimgul.”

Ujrun da yo morap kilani ani do yan yosok, do yo kinda isal dima tosak, yo kisisi kilani ani. Mani abisok yo morap pindatno kilani dima anj, yo diwari dakon kilani ban gin anj. ⁹Mani nin Yesu komanj. Pinjkop da bisap pisipmisok yipban anjelo dakon pinjini egipgut. Mani Pinjkop da nandanj yawotni do anjek Yesu yabekban minjat amin morap dakon tamo abidanjek tepmi madepsi panjek kimakgit, do Pinjkop da anjenagek tilim gilgwani tagisi gat ae man madep gat imgut.

¹⁰ Pinjkop ujrun yo morap dakon ami, ae ujrun da yo morap wasagit. Ujrun monji gwayoni morapmi timik panji yopban Kwen Kokup tagisi egipni do nandagit. Yan nandagit do Yesu yipban tepmi pagit, anjek tepmi ujrun pagit do anjek ujrun da minjat aminyo dakon yokwikon banj timit timit amini tagisi ae mibiltok amini dagagit. Pinjkop da yan aban kilek tagit. ¹¹ Yesu gat, ae minjat aminyo panmilip aban telagi awit amin kabi gat ujrun Datni kalonj kinda gin. Yan do anjek “not” yan yoyik do mayagi dima nandisak. ¹² Ujrun yan yagit:

“Nak da gak dakon man madep notnokon yan tenjenokenj.

Pinjkop gawak im do muwutni bisapmon gak dakon man ujrun da binapmon yan anjisikenj.”

¹³ Ae yan yagit:

“Egip egipno Pinjkopmon tosok yanji nandakenj.”

Ae kinda gat yan yagit:

“Koki, nak Pinjkop da monji gwayoni namgut nak ujrun gat oni ekwamanj.”

Yesu nin panpulugok do amin dagagit

¹⁴ Pinjkop dakon monji gwayoni ujrun giptim ae yawiniyo tonj, ujrun aminsi gin, do Yesu ujrun kisi amin dagagit. Anjek minjat aminyo kimot yomisak dakon tapmim tanj imisak amin Sunduk, ujrun anjupbal ak do anjek kimakgit. ¹⁵ Minjat aminyo kimot do pasolgonj, anjek miktimon ekwanj bisap morap kimot da pasol yoban dam tebangwan yan ekwanj. Mani Yesu ujrun dam teban yipmanj detni do anjek kimakgit.

¹⁶ Asisi, Yesu anjelo panpulugok do anjek pi ujrun dima agit. Ujrun Abraham dakon babikni panpulugok do anjek pi ujrun agit. ¹⁷ Do yo morapmon iyi dakon notni yombemsi daganjek bupmikon da, ae pi agak tagisikon da mukwa sogok amin dakon mibiltok amini dagagit. Do Pinjkop dakon gen guramigek yokwi wiririt pi tagisi anj kimokdok, ae bupmini madepsi. ¹⁸ Panjilit noman tanj iba iyi tepmi pagit, do minjat aminyo panjilit noman tanj yoba tagi panpulugosak.

Yesu dakon man madep da Moses dakon man madep yapmanjak

(Kilapmi 3.1–4.13)

3

¹ Yanjo, telagi not kabi, Pinjkop Kwen Kokup egisak ujrun da jiyo kisi yan damisak. Ji Yesu do pakyanji nandani. Ujrun Yabekbi ae Mukwa Sogok Mibiltok Amin, nin da nandanj gadanj iminjek mani do yan tenjenok amanj amin ujrun.

² Pinjkop da pi ujrun iban kalip Moses da minjat aminyo Pinjkop dakon yut madep da yan agakwa pini tagisi anjek minjat aminyoni panpulugagit, unudenj gin Yesu yo kisi Pinjkop dakon pi tagisi agit. ³ Mani, nandanjanj, yut awaldak amin dakon man da yut dakon man yapmanjak. Do Pinjkop da Yesu do man madep imgut ujrun da Moses dakon man madep yapmanjak. ⁴ Yut morap kalonj kalonj amin da awalgwit, mani Pinjkop da yo morap wasagit. ⁵ Moses ujrun Pinjkop dakon oman amini egipgut, egek Pinjkop dakon gen guramik kimagek Pinjkop da yutnon pi agit. Ujrun Pinjkop da yo don yan tenjenosak ujrun dakon yan tenjenok amin egipgut. ⁶ Mani Kristo Pinjkop dakon Monji da minjat aminyo Pinjkop dakon yut ekwanj ujrun kilani asak dakon pi tanj imisak. Anjek Pinjkop dakon gen

guramik kimagek pi unun asak. Bisapmi bisapmi nin pasol pasoli mini nandan gadat tebaisi anek Amin Tagi da yo tagisi an nimdisak unun do jomjom aneŋ kaŋ, ninyo kisi Piŋkop dakon yutni ekwamaŋ.

Gen pabiŋ yopmangaŋ amin yik yawot dima akdaŋ

⁷ Yaŋ do anek Telagi Wup da yaŋ yosok:

“Ji abisok Piŋkop dakon gen nandani kaŋ,

⁸ kalip babakji da kwen wigik awit bisapmon geni abiŋ yipgwit, unudeŋ ji but teban dima ani.

⁹ Unun miktim amin dima ekwaŋ timon nak anekewalgwit.

Anek bilak 40 da aripmon pi tapmimi toŋ agim unun kawit.

¹⁰ Yaŋ aba unun miŋat aminyo do butjapsi nandaneŋ yaŋ yagim,

‘Butnikon da nak dima nolgaŋ.

Bisapmi bisapmi kosit yipmaŋ yomgum unun si yapmangaŋ.’

¹¹ Do butjap nandaneŋ yaŋ teban tok anek yaŋ yoyigim,

‘Asisi, ji nak dakon yik yawot kokupgwan dimasi pigini.’ ”

¹² Not kabi, ji kaŋ kimotni. Not kinda ji da binapmon nandak nandak yokwi di nandaneŋ nandan gadatni yipmaŋ degek Piŋkop egip egipmi toŋ manji di iban. ¹³ Bisap mini abisok gin ekwamaŋ, do gildari gildari ji kalon kalon paŋmuwukbi diwari do gen tagisi baŋ yoyini, anek buri paŋteban ani. Anpak yokwi da jikon kinda anekewalban but teban di aban. ¹⁴ Nin Piŋkop wasaneŋ nandan gadaŋ ingumaŋ bisapmon, nandan gadat tebaisi agimaŋ. Nandan gadatnin anteban anapno teban tanakwan wigi kimotneŋ dakon bisapmon wigisak kaŋ, nin Kristo dakon notnisi egipdamaŋ.

¹⁵ Ji mama gen do dima inŋtoni. Gen unun yaŋ:

“Ji abisok Piŋkop dakon gen nandani kaŋ, kalip babakji da kwen wigik awit bisapmon geni abiŋ yipgwit, unudeŋ but teban dima ani.”

¹⁶ Namin amin da kalip Piŋkop dakon gen nandaneŋ kwen wigik anek geni abiŋ yipgwit? Miŋat aminyo Moses da timikban isip yipmaŋ opgwit unun daŋin anpak unun awit. ¹⁷ Ae Piŋkop da namin do bilak 40 da arip butjap nandan yomgut? Miŋat aminyo yokwi anek kimakgwit anakwa giptimni miktim kibiri amin da aripmi dima egipmi miktimon tawit amin unun do butjap nandagit. ¹⁸ Piŋkop da namin amin kabi da yik yawot kokupmon aripmi dima kini do gen tebaisi yaŋ anteban agit? Miŋat aminyo geni abiŋ yipgwit unun doŋin agit. ¹⁹ Do nandamaŋ, miŋat aminyo unun Piŋkop dima nandan gadaŋ imgwit, mibili yaŋ do anek yik yawot kokupnikon dima kini do yagit.

4

Piŋkop dakon miŋat aminyo da yik yawot kokup abidokdaŋ

¹ Piŋkop da nin timik yik yawot kokupmon paŋkik do yaŋ teban tok agit. Do nin si pasalek kaŋ kimotneŋ, Piŋkop da jikon amin kinda unun kokupmon aripmi dima kikdisak yaŋ kinda di kaŋban. ² Kalip Israel amin da nandawit, unudeŋ gin ninyo Gen Bin Tagisi nandagimaŋ. Mani isal nandawit, anek Piŋkop gen do dima nandan gadawit. Do Gen Bin Tagisi unun nandawit da dima paŋpulugagit. ³ Mani miŋat aminyo nin Piŋkop nandan gadaŋ imamaŋ nin nipban yik yawot kokupnigwan pikwamaŋ. Kalip Piŋkop da kokup unun do nandaneŋ gen yaŋ yagit:

“Do nak butjap nandaneŋ yaŋ teban tok anek yaŋ yoyigim,

‘Asisi, ji nak dakon yik yawot kokupgwan dimasi pigini.’ ”

Mani kalipsigwan Piŋkop da yo morap wasagit bisapmon pi morapni kisi an mudaneŋ yik yawot kokupni kisi anoman agit. ⁴ Piŋkop da papiakon timi kindakon gildat 7 do yaŋ yagit:

“Piŋkop da gildat 7 non pi morap an mudagit pindakgit, anek unun gildaron yik yawot agit.”

⁵ Ae gen unun mibiltok kamaŋ unun da yaŋ yosok, “Unun nak dakon yik yawot kokupgwan dimasi pigikdaŋ.” ⁶ Unun da yaŋ nolisak, Piŋkop dakon yik yawot kokup unun tosok, mani amin diwari unjungwan dima pigiwit, nido unun amin kabi kalip Gen Bin Tagisi nandawit, mani geni abiŋ yipgwit. ⁷ Yaŋ do aŋek Piŋkop da yik yawot kokupnikon pigik dakon gildat kinda yipmaŋek unun gildat do “Abisok” yaŋ yaŋit. Kalipsigwan babiknin gen kirinŋit aŋek kimakgwit da donsi Dewit dakon gen dulumon da yaŋit. Gen on do kili yamaŋ, unun yaŋ:

“Abisok ji nak Piŋkop dakon gen nandani kaŋ, but teban dima ani.”

⁸ Kalip Josua da yik yawot kokup yomgut tam, Piŋkop da bisap kindakon don yom do dima yaŋban. ⁹ Do nin nandamaŋ, Piŋkop dakon miŋat aminyo yik yawot taŋ yomisak. Unun Sabat yik yawot bisap yombem. ¹⁰ Do yik yawot kokupgwan pigisak amin unun kalip Piŋkop da pi wasip aŋek yik yawot agit, unudeŋ gin pini yipmaŋek yik yawot asak. ¹¹ Do nin yik yawot kokupgwan pigik do pi tebaisi aneŋ. Kalip gen pabiŋ yop aŋpak awit unudeŋ amin kinda gen pabiŋ yop aŋek yik yawot dima di abidaŋban.

¹² Nido Piŋkop gen unun egip egipmi toŋ, ae tapmimni madep. Geni unun tepmisi, ae emat agak siba geni teri teri toŋ unun yapmaŋdak. Gen unun da amin yaban miŋgwansi pigisak. Pigeŋ amin gat ae wup gat yamaŋ pidosok, ae kidat dakon saŋbek gat ae wuk gat kisi yamaŋ pidosok, do nin dakon nandak nandak gat ae butnin dakon galaktok morap gat unun pakyaŋsi nandaŋ mudosok. ¹³ Piŋkop da yo morap wasagit, unun kindasok Piŋkop da dabilon aripmi dima pasili. Yo morap kisi pisaŋbisi ae nomansi Piŋkop da dabilon toŋ. Ae Piŋkop da yaŋban nin aŋpak morap agimaŋ gat pi morap agimaŋ unun dakon mibili iyin mudokdamaŋ.

Yesu unun mukwa sogok dakon mibiltok aminin

(Kilapmi 4.14–10.39)

Yesu Kwen Kokupmon egik saŋbek saŋbek kalugi dakon Mukwa Sogok dakon Mibiltok Amin egisak

¹⁴ Nin aŋpak morap agimaŋ unun Piŋkop iyin mudokdamaŋ, do nin Yesu nandaŋ gadaŋ imin kimotneŋ. Yesu unun Mukwa Sogok Mibiltok Aminin egisak, unun Kwen Kokupgwansi wigigit. Unun Yesu unun Piŋkop dakon Monji. Do nin nandaŋ gadatnin unun yaŋ teŋteŋok amaŋ unun tebaisi abidoneŋ. ¹⁵ Mukwa Sogok Mibiltok Aminin unun da nin do bupmi nandaŋek nin tapmimnin madep dima unun nandisak. Nido paŋkewal morap ninon noman toŋ unun Yesu yo kisi noman taŋ imgwit, mani yokwi dima agit. ¹⁶ Do nin jiginin toŋ bisapmon bisit aŋek pasol pasoli mini Piŋkop da kila amin madep yityit tamonikon kineŋ. Unun nandaŋ yawot aminsi, unun da bupmi ae nandaŋ yawok niminek nin tagi paŋpulugosak.

5

¹ Mukwa sogok dakon mibiltok amin dakon mibili unun yaŋ. Piŋkop da amin kinda abidaŋ miŋat aminyo dakon binap amini egipjak do manjisak. Unun Piŋkop do but galak dakon yo mibili mibili imin gat ae yokwi wiririt dakon paret mibili mibili agak dakon pi baŋ asak. ² Iyi miktin amin nin yombem tapmimni madep dima, do amin nandak nandakni mini ae Piŋkop dakon kosit yipmaŋ deŋgaŋ amin aŋpak yawori aŋ yomisak. ³ Unun tapmimni madep dima do miŋat aminyo gat ae iyi dakon yokwini kisi mudoni do paret asak.

⁴ Amin kinda da galak toknikon “Nak man madep paŋek mukwa sogok dakon mibiltok amin egipberŋ” yaŋ aripmi dima yosak. Kalip Piŋkop da Aron yaŋ imgut unudeŋ Piŋkop da amin kinda yaŋ iminjakwan pi unun abidosok.

⁵ Ae Kristo kisi, iyi dakon man awigek mukwa sogok amin dakon mibiltok amin dima dagagit. Piŋkop da iyi unun pi asak do manjigit. Piŋkop da yaŋ iyigit:

“Gak Monjino. Abisok nak Datgo dagosot.”

⁶ Ae timi kindakon Piŋkop da yaŋ yosok:

“Gak mukwa sogok amin toktoŋi egipbi.

Gak mukwa sogok amin Melkisedek yombem.”

⁷ Yesu miktimon egipgut bisapmon, Piŋkop do bisit agit. Uŋun nandagit, Piŋkop da kimoron naŋ aripmi tagi abidosak yaŋ nandagit, do bisit tebaisi agit, ae madepsi yaŋ tidarek kunam morapmi takgit. Uŋun iyi do nandaban piŋakwan Piŋkop gawak imiŋek egipgut, do Piŋkop da bisitni nandaŋ imgut. ⁸ Yesu uŋun Piŋkop dakon Monji egipgut, mani tepmi pagit uŋun da Piŋkop dakon galaktok yolyol dakon anpak iyin dekgit. ⁹ Tepmi paŋek Piŋkop da pi imgut uŋun an mudarek amin morap geni guramikgaŋ uŋun yokwini wiririk yomiŋek egip egip teban yomyom amini dagagit. ¹⁰ Ae Piŋkop da Yesu manjiŋek yaŋ yagit, “Gak mukwa sogok amin dakon mibiltok amin kinda Melkisedek yombem egipbi.”

Nin amin moniŋ da tilagon dima egipneŋ

¹¹ Yesu mukwa sogok amin dakon mibiltok aminin dakon geni morapmi toŋ. Nin uŋun do dayik do nandamaŋ. Mani nandak nandakji yo tepmi timit timit da arip dima, do nin gen uŋun dakon mibili ji dolik do antidok amaŋ. ¹² Ji paŋmuwukbi bisap dubak kilisi awit. Ji da amin diwari Piŋkop gen do yoyin det pi tagi agagi, mani dima. Ji nandak nandak do wadak wadak an, do amin di da aeni Piŋkop gen dakon gen madep madep uŋun dayin detni kaŋ tagi. Ji jap tebai noknok da arip dima. Ji mum noknok da tilak sigin ekwaŋ. ¹³ Nin nandamaŋ, mum baŋgin noŋ amin uŋun amin moniŋ. Anpak kilegi uŋun niaŋ uŋun dima nandaŋ. ¹⁴ Mani jap tebai uŋun amin madep kili abi dakon. Uŋuden amin bisap morapmi anpak jit da tagi ae jit da yokwi uŋun paŋkiligek kili kokwinikgwit, do abisok tagisi nandaŋ pisaŋ mudaŋ.

6

Nin si teban taŋ egek Piŋkop da yo tagi anjimjak do jomjom aneŋ

¹⁻² Do nin kalip Kristo dakon gen niyin det abi uŋun dogin dima yoneŋ. Nin yaŋ gin sigin aneŋ kaŋ, nin yut dakon gwak bisap morapmi maŋek yut dima witjamaŋ da yaŋ asak. Do nin saŋbeneŋ gen yaŋ baŋ gin dima yoneŋ: but tobiŋ anek anpak morap kimot paŋalon an uŋun manji yomyom dakon gen, ae Piŋkop nandaŋ gadaŋ imim dakon gen, ae telagi pakbi sogok dakon gen mibili mibili, ae kisit amin da kwenon wutjik dakon gen, ae amin kimakbi kimoron da pidokdaŋ dakon gen, ae nin morap kisi Piŋkop da kokwin anek kobogi dagok dagogi mini abidokdamaŋ, uŋun dakon gen. Uŋuden gen baŋgin dima timik egipneŋ. Nin amin madep kili abi dakon yoyin det baŋ aneŋ. ³ Piŋkop da yaŋ tagi aneŋ do nandisak kaŋ, tagi aneŋ.

⁴⁻⁶ Amin diwari Piŋkop da ten teniŋi yoban gen bami kili abidawit, ae Kwen Kokup dakon but galak yo uŋun kili ankiligek nandawit, ae Telagi Wup uŋun kili abidawit. Uŋun Piŋkop gen ankiligek uŋun yo tagisi yaŋ kili nandawit, ae Piŋkop da wasaŋek Amin Kila Asak dakon tapmim kaŋek uŋun yo tagisi yaŋ kili nandawit. Uŋuden amin yokwikon maŋek Piŋkop manji imni kaŋ, tobiŋ abiŋek but tobiŋ asak dakon kosit mini. Anpak uŋun asak da, iyi Piŋkop dakon Monji tilak kindapmon aeni anakdak. Uŋun amin da jigilak yaŋ imni yaŋ do tilak kindapmon aeni awigi anakdak.

⁷ Nandani, nak tilak kinda aberŋ. Bisap morapmi sikak mosok, anakwan miktim da sikak abidarek pi awit amin paŋpulugarek jap tagisi paŋalon an yomjak kaŋ, Piŋkop da on miktim do yo tagisi asak. ⁸ Mani miktim da nap keli toŋ ae joŋ yokwi baŋ gin paŋalon asak kaŋ, miktim uŋun yokwi. Do bisap dubak dima Piŋkop da yokwi tosak dosi yokdisak. Anakwan kindap da soŋban pasildisak.

⁹ Notnonisi, nin miñat aminyo Piñkop manji iman amin do yoman, mani nandaman, ji jigi unuden dima timitdar. Piñkop da ji panpulugarjek yokwikon ban timikgit. ¹⁰ Piñkop unun kokwin agakni unun kilegisi, do ji da pi tagisi awit unun do dima intokdisak. Ji Piñkop but dasi galak tan iminek unun da panthagap aban miñat amini panpulugawit. Ae yan gin sigin an. ¹¹ Ji morap da pi tebaisi yan gin sigin ankimagakwa wigi mibi bisapmon wigisak dosi nandaman. Yan ani kan, nandan gadatji abidan kimagek Piñkop da yo tagisi annim do yagit ae unun do nandan teban tanej jomjom an unun abidokdansi. ¹² Dima kurak toni do nandaman. Nandan gadat an kimagek Piñkop da yo nim do yan teban tok agit unun timit do but yaworon da jomjom an amin dakon anpak ban yol do nandaman.

Piñkop dakon yan teban tokni do tebaisi nandan gadaney

¹³ Kalip Piñkop da Abraham yan teban tok animgut bisapmon, amin kinda da Piñkop yapmanek unun da wukwisi do unun da manon da geni aripmi dima anteban asak. Yan do anek Piñkop da iyi da manon da gen yan anteban anek yan yagit:

¹⁴ “Asisi yosot, gak do yo tagisi an gaminek babikgo dakon gwakni panpulugoko morapmisi akdar.”

¹⁵ Iyiban Abraham butni yawori tanakwan jomjom anek don Piñkop da yo morap im do yan teban tok agit unun timikgit.

¹⁶ Gen panteban agak dakon anpak unun yan. Amin kinda da manon gen yan anteban an kan, unun amin wukwisi ae iyi yapmandak yan yolisak. Amin kinda gen yan anteban ak asak kan, unun da geni anteban anakwan amin geni abin yip do nandayin amin dakon gen kositni sopman yomisak. ¹⁷ Kosit yan tosok do kalip Piñkop da Abraham dakon miñat amin kabini nin do yo tagisi an nim do yan teban tok an nimgut. Ae nandak nandakni kulabik dima asak yan nomansi nolik do anek iyi dakon gen anteban ak do gen yan anteban agit. ¹⁸ Do gen bamori tomal, unun Piñkop dakon yan teban tokni gat, ae gen yan anteban agit on gat. Unun bamot kulabik aripmi dima anjil, nido Piñkop da top dimasi yosak. Do miñat aminyo pasal kin Piñkop da kapmatjok pasilgiman nin Piñkop dakon yan teban tokni unun do nandanej butnin panteban an kimagek Piñkop da yo unun nim do yan teban tok agit unun do jomjom anej. ¹⁹ Unun jomjom da egip egipnin dakon teban tok tagisi ae tebaisi, kirat madep tap wakga tebai abidosok unun yombem. Kirat unun imal madep telagi yut dakon buri telagisisi sopmandak unun yapmanek yutgwan wigisak. ²⁰ Yesu da mibiltan nimek nin panpulugok do unungwan kili wigigit. Unun mukwa sogok amin dakon mibiltok amin daganek dagok dagogi mini egi wigikdisak. Unun Melkisedek yombem.

7

Melkisedek unun man madepni ton

¹ Melkisedek unun Salem kokup pap dakon kila amin madepni, ae Piñkop Wukwisi dakon mukwa sogok amini egipgut. Abraham da emat anek kila amin madep dapmanek kokupmon apgut bisapmon, Melkisedek da kosiron domdom anek gisam imgut. ² Iminakwan Abraham da emaron yo morap timikgit unun kokwin aban kabi 10 anakwan unudon ban kabi kinda Melkisedek do imgut. Melkisedek dakon man dakon mibili unun yan: “anpak kilegi dakon kila amin madep.” Ae unun Salem kokup pap dakon kila amin madep kisi, unun dakon mibili unun yan: “but yawot anpak dakon kila amin madep.” ³ Melkisedek menji ae datniyo dakon but pisoni dima mandabi, ae babikni kabi yo kisi dakon but pisoni mini. Menji da analagit bisap mini ae ni gildaron kimakgit dakon bisapni mini. Unun Piñkop dakon Monji da yan egipgut. Unun mukwa sogok toktogisi egisak.

⁴ Babiknin mibiltogi Abraham da yo tagi tagi morap emaron timikgit unun kokwin aban kabi 10 anakwan unudon ban kabi kinda Melkisedek do imgut. Do yanji nandaman, Melkisedek unun man madepni ton! ⁵ Moses dakon gen teban da yan yosok, Israel amin yo kabini kokwinikba kabi 10 anakwa unudon ban kabi kinda Liwai amin kabikon mukwa

sogok pi timikgarj amin do yomni. Israel amin unjun Liwai dakon notni, ae unjun Abraham dakon monjini kisi, mani Israel amin da yo kabini tarj yomarj unjun dakon kabi kinda notni unjun do yomarj. ⁶ Melkisedek Liwai da kabikon da dima altagit. Mani Abraham dakon yo kabini dakon kabi kinda timigek Piŋkop dakon yarj teban tok timikgit amin Abraham do gisam ingut. ⁷ Ae nin pakyanjsi nandamarj, gisam yomisak amin unjun amin madep anjakwan gisam timikdak amin unjun piŋbini egisak.

⁸ Mukwa sogok amin da Israel amin dakon yoni kabi kinda timik timik arj, unjun amin kimot do gin ekwarj. Mani Melkisedek, Abraham dakon yoni kabi kinda timikgit amin, unjun Piŋkop dakon papia da sigin egisak yarj yosok. ⁹⁻¹⁰ Melkisedek Abraham gat domdom agimal bisapmon Liwai Israel amin dakon yo timit timit amin unjun babikni Abraham da yawikon egipgut, do nin yarj tagi yoneŋ, Abraham da Melkisedek do yo ingut bisapmon Liwai da ingut yarj asak.

Mukwa sogok amin mibiltogi kalugi da mukwa sogok kalipmi yapmarj mudosok

¹¹ Kalip Israel miŋat aminyo gen teban abidawit, ae unjun gen teban da yarj yosok, Liwai amin kabi unjun mukwa sogok pi ani. Mani, Liwai dakon mukwa sogok pini da miŋat aminyo aripmi tagi paŋmilip agagi karj, mibili nido Piŋkop da mukwa sogok amin kinda don yabekgit, unjun Melkisedek yombem, ae unjun Aron yombem dima? ¹² Ae mukwa sogok amin kulabik ani karj, gen teban yo kisi kulabik agagi. ¹³ Piŋkop da mukwa sogok amin don yabekgit amin, unjun Israel amin kabi ŋwakŋwari kindakon altagit. Ae unjun da kabikon amin kinda kalip altakon mukwa sogok pi kinda dima agit. ¹⁴ Nin nandamarj, Amin Taginin Juda da kabikon da altagit, ae Moses da unjun amin kabi dakon amin da mukwa sogok amin egipni do gen kinda dima yagit.

¹⁵ Do mukwa sogok kalugi unjun altak unjun Melkisedek yombem, ae yanjsi nandano pisosak, unjun da Liwai kabikon mukwa sogok amin yapmarj mudosok. ¹⁶ Amin diwari unjun mukwa sogok amin dagawit, nido unjun Liwai kabikon nani. Mani unjun mukwa sogok amin dagagit, nido egip egipni unjun tapmimi tonjsi, ae yo kinda da aripmi dima antasik agagi. ¹⁷ Piŋkop gen da unjun do yarj yosok:

“Gak da mukwa sogok amin dagok dagogi mini egipdisal.

Gak mukwa sogok amin Melkisedek yombem.”

¹⁸ Gen teban kalipmi unjun Liwai amin dagin mukwa sogok amin dagoni unjun Piŋkop da kili wiririk mudagit, nido gen teban unjun tapmimi mini ae unjun da nin aripmi dima paŋpulugogi. ¹⁹ Gen teban da yo kinda anmilip aban tagisisi dima agit. Yarjdo, Piŋkop da kosit ŋwakŋwari kinda witdalban pisagit unjun tagisisi ae gen teban yapmarj dak, ae unjun kosiron da Piŋkop da kapmatjok tagi kineŋ yanjsi nandarj teban tanek jomjom amarj.

²⁰ Ae Piŋkop da unjun mukwa sogok amin manjigit bisapmon, unjun gen yarj anteban anek manjigit. Mukwa sogok kalipmi do yarj dima agit. ²¹ Mani, Piŋkop da gen yarj anteban anjakwan Yesu mukwa sogok amin dagagit. Piŋkop dakon papia da yarj yosok:

“Amin Tagi da gen kili yarj anteban agit,

‘Gak mukwa sogok dagok dagogi mini egipbi.’

Ae geni unjun kulabik dimasi asak.”

²² Piŋkop yarj yagit, do nin nandamarj, Yesu da sanbek sanbek kalugi unjun anteban asak, ae sanbek sanbek kalugi unjun wagil tagisisi ae sanbek sanbek kalipmi yapmarj dak.

²³ Kalip amin morapmi da mukwa sogok amin dagawit, nido unjun kimakgwit, anek mukwa sogok amin toktogi aripmi dima egipmi. ²⁴ Mani Yesu da dagok dagogi mini egisak. Unjun mukwa sogok pi dagok dagogi mini do abidagit. ²⁵ Do miŋat aminyo unjun da manon Piŋkop da kapmatjok kini unjun bisapmi bisapmi yokwikon ban tagi timitjak, nido unjun dagok dagogi mini egisak, anek Piŋkop da paŋpulugosak do bisit anegisak.

²⁶ Mukwa sogok mibiltok amin unjuden da nin tagisi paŋpulugosak. Unjun telagi egisak, ae gulusuŋni kinda dima tarj imisak, ae Piŋkop da dabilon gwaljigi minisi. Unjun Piŋkop

da yokwi pakpak da dubagikon kwensi ason Kwen Kokup yipgut da egisak. ²⁷ Mukwa sogok dakon mibiltok amin kalipmi unun gildari gildari mukwa soŋ soŋ awit. Mibiltok iyi dakon yokwini mudoni dakon mukwa sowit, aŋek don miŋat aminyo dakon yokwini mudoni dakon mukwa sowit. Mani Yesu pi yaŋ dima asak. Unun bisap kalongin iyi dakon egip egipni wagil parekgit. ²⁸ Gen teban da mukwa sogok amin dakon mibiltok amin miktim amin tapmimni madep dima amin baŋ manjigit. Mani gen teban da manjikon Piŋkop da gen yaŋ aŋteban aŋek Monji manjigit. Unun Monji unun wagil tagisisi, ae unun dagok dagogi mini egipdisak.

8

Yesu Kwen Kokup mukwa sogok amin dakon mibiltok amin egisak

¹ Gen unun yomaŋ dakon mibili unun yaŋ: Nin mukwa sogok amin dakon mibiltok amin tagisi unuden aminin egisak. Unun Kwen Kokupmon Kila Amin Madep Wikwisi egisak unun dakon kila amin madep yityit tamokon kisiri aminsi tet do kili yikgit. ² Unun Piŋkop dakon pi Kwen Kokup telagi yutnon asak. Yut unun Amin Tagi dakon yut bamisi, unun da iyi agit, amin da dima awit.

³ Mukwa sogok dakon mibiltok amin morap Piŋkop do but galak yo paŋki paŋki aŋ, ae mukwa sogok dakon pi unun taŋ yomisak. Do Mukwa Sogok dakon Mibiltok Aminin ununyo kisi mukwa sosaksi. ⁴ Unun miktimon egisak tam, mukwa sogok amin aripmi dima ekwan. Nido, miktimon mukwa sogok amin kili ekwaŋ. Unun gen teban yolek Piŋkop do but galak dakon yo mibili mibili imaŋ. ⁵ Unun mukwa sogok pi unun telagi yut miktimon tosok unudon aŋ. Telagi yut unun telagi yut bamisi Kwen Kokup tosok unun dakon tilakni ae wupmigin. Moses da imal naŋ telagi yut awal do agit bisapmon Piŋkop da yaŋ iyigit:

“Gak imal yut dakon yo morap aki bisapmon, pakyaŋsi kaŋ kimagek wupmi kabapmon goligim unun naŋsi yolek abi.”

⁶ Mani abisok Kristo mukwa sogok pi abidagit unun da mukwa sogok amin diwari dakon pi yapmaŋ mudosok. Nido, unun binap amin egek saŋbek saŋbek kalugi aŋteban asak, ae saŋbek saŋbek unun da saŋbek saŋbek kalipmi yapmaŋdak. Ae saŋbek saŋbek kalugi da yo nim do yaŋ teban tok asak unun da saŋbek saŋbek kalipmi da yo nim do yaŋ teban tok agit unun yapmaŋdak.

Saŋbek saŋbek kalugi da saŋbek saŋbek kalipmi yapmaŋdak

⁷ Nandani. Saŋbek saŋbek kalipmi unun wagil tagisi tam, Piŋkop da saŋbek saŋbek kalugi aripmi dima aban. ⁸ Mani, Piŋkop da miŋat aminyo dakon gulusuŋni pindagek yaŋ yaŋgit:

“Amin Tagi da yaŋ yosok,

‘Nandani, bisap kind a pdisak, nak unun bisapmon Israel amin kabi gat ae Juda amin kabi gat saŋbek saŋbek kalugi abeŋ.

⁹ Saŋbek saŋbek unun kalip Isip miktimon babikni kisitnikon da timik paŋapgum bisapmon saŋbek saŋbek agim unudeŋ dima abeŋ.

Nido nak da saŋbek saŋbek agim dakon gen dima guramikgwit, do nak da manji yomgum.

¹⁰ Mani saŋbek saŋbek kalugi nak da Israel miŋat aminyo gat akdisat, unun yaŋ:

Nak da gen teban morapno nandak nandaknikon yopdisat, aŋek geno butnikon mandakdisat.

Aŋek nak da Piŋkopni egapbo, unun nak dakon miŋat amin kabi egipdaŋ.

¹¹ Ae unun bisapmon amin da notni gat ae peni padik padikni yo yoyiŋ degek “Ji Amin Tagi nandaŋ imni” yaŋ dima yokdaŋ.

Nido kisi morap nak nandaŋ namdaŋ gin.

Unun amin isali bo ae man madepni toŋ unun nandaŋ namdaŋ gin.

¹² Nak da yokwini wiririk yominek, ae sanjenek dima nandaken.’ ”

¹³ Pinjkop da sanjenek sanjenek kalugi do yanjek, unjun da yan nolisak, sanjenek sanjenek mibiltogi unjun kalipmi dagak. Ae yo kalipmi daganjek si pasil do an, unjun bisap pisipmisok gin tokdan, anjek wagil pasildan.

9

Pinjkop gawak imim dakon silip dakon gen teban kalipmi

¹ Sanjenek sanjenek mibiltogi unjun Pinjkop gawak imim dakon silip dakon gen tebani tan ingwit, ae on miktimon Telagi Yut kinda tagit.

² Unjun Telagi Yut unjun imal ban yut kaben kinda yut buri bamori yan witjiwit. Yut buri mibiltogikon tenjen yopyop tamo gat, ae bret yopyop tamo gat, ae telagi bret gat unjun da tawit. Unjun yut buri do Yut Buri Telagi yan yawit. ³ Anek Yut Buri Telagi da pomon imal madepsi kinda abisiba magit. Anek imal unjun da manjigwan yut buri kinda tagit unjun Yut Buri Telagisi yan yawit. ⁴ Yo sonja kibani tagisi an dakon alta wasawit unjun gol ban kwenikon witjiwit unjun yutgwan tagit. Ae Sanjenek Sanjenek Kinam wasanek gol ban kwenikon wutjiwit unjunyo kisi tagit. Ae unjun tamo tingwan yo yan tawit: kwoba monin gol ban wasanbi unjungwan tagit, unjun kwobagwan mana* tawit, ae unjun tamogwan Aron dakon win kirin ni kalip gugi wugit, ae tip bamot Pinjkop da sanjenek sanjenek dakon gen mandagit unjungwan tawit.

⁵ Ae anelo serabim bamori dakon wupmi amin da wasawit da unjun Sanjenek Sanjenek Kinam unjun da kwenon yikgimal. Unjun bamot dakon piri da kinam dakon gapmi anyongam anjil do wasawit. Anelo bamot unjun Pinjkop unjudon egisak dakon tilak. Mani, abisok unjun yo morap dakon mibili do aripmi dima yoken.

⁶ Yo morap yan da aripmon wasanek mukwa sogok amin gildari gildari telagi yut dakon yut buri mibiltogi do wigek pini awit. ⁷ Anakwa mukwa sogok amin dakon mibiltok amin unjun kalon dagin Yut Buri Telagisi do wigigit. Bilagi bilagi kosit kalon wigi wigi agit. Ae isal dima wigigit. Unjun yawi timik pawigigit. Anek unjun yawi ban iyi dakon yokwini gat ae minjat aminyo da dima nandaken gulusun awit dakon yokwini wiririk do paret agit. ⁸ Unjun anpagon Telagi Wup da yan nolisak, telagi yut unjun sigin tagit bisapmon, Yut Buri Telagisigwan wiginen dakon kosit dima pisagit. ⁹ Unjun yo morap da abisok yan nolisak, mukwa sogok amin da Pinjkop do but galak dakon jap iman ae bit kilapyo ban mukwa son iman, mani unjun da Pinjkop gawak iman amin dakon but aripmi dima panmilip asak, ae nin amin kilegisi yan aripmi dima nandakdan. ¹⁰ Gen teban unjun da jap ae pakbi, ae pakbi sonja Pinjkop da dabilon kilek toni dakon silip mibili mibili do yosok. Unjun giptim dakon yo dogin yosok, do yo unjun da Pinjkop da dabilon nin aripmi dima panmilip aban kilek tonej. Pinjkop da gen teban on minjat aminyo da yolakwa wigi sanjenek sanjenek kalugi noman tokdisak dakon bisapmon wigisak do gen teban on yomgut.

Yesu iyi dakon yawini nan paret agit

¹¹ Mani abisok Kristo kili apgut da yo tagisi noman tawit da ton unjun dakon Mukwa Sogok Mibiltok Amini egisak. Unjun telagi imal yut wagil tagisi ae telagi imal yut kalipmi yapmandak unjungwan kili wigigit. Amin da yut unjun dima awalgwit. Unjun on miktim dakon yo dima. ¹² Ae Kristo meme bo ae bulmakau monin dakon yawi ban timigek unjun Yut Buri Telagisigwan dima wigigit. Unjun iyi dakon yawi nan timigek telagi yutgwan bisap kalon kinda gin wigigit. Anek nin yokwikon ban yuman nanban egip egip dagok dagogi mini do amin agiman. ¹³ Sanjenek sanjenek kalipmikon minjat aminyo Pinjkop da dabilon garak aba mukwa sogok amin da meme gat ae bulmakau wili dakon yawi, ae bulmakau minjat sonja son pasilgan dakon abilakni unjun ban timigek unjun minjat aminyokon tagal yomgwit. Unjun Pinjkop da dabilon gwaljigi mini egipni do anjek

9:1: TP 25.23-26.30 9:3: TP 26.31-33 9:4: TP 16.33; 25.10-16; 30.1-6; IDT 17.8-11; GT 10.3-5 * 9:4: Mana unjun jap kinda Moses da bisapmon Pinjkop da yopban pinja Israel amin da nawit. 9:5: TP 25.18-22 9:6: IDT 18.2-6 9:7: MS 16.2-34 9:9: Ibr 10.1-2 9:13: MS 16.15-16; IDT 19.9,17-19; Ibr 10.4

yaŋ awit. ¹⁴ Mani Kristo dakon yawi da uŋun yapmandak. Kristo uŋun gulusuŋ kind a agit dakon diwarini kind a dimasi taŋ imgut. Ae Wup egip egip teban egisak uŋun da tapmimon iyi dakon egip egipni naŋ paret agit, do yawini giptimnin baŋgin paŋmilip aban gwaljigi mini dima aman. Mani uŋun aŋpaknin yokwi morap nin kimoron paŋkwaŋ uŋun dakon diwari wiririkban pasilakwa nin Piŋkop da dabilon gwaljigi minisi ekwaman yaŋsi nandaman. Do nin Piŋkop egip egipmi toŋ dakon pi tagi aneŋ.

Kristo dakon yawi da saŋbek saŋbek kalugi aŋteban asak

¹⁵ Mibili yaŋ do aŋek Yesu uŋun saŋbek saŋbek kalugi dakon binap amin egisak. Uŋun miŋat aminyo saŋbek saŋbek mibiltogi sigin tagit bisapmon yokwi awit dakon diwari wiririt do aŋek kimagek miŋat aminyo dakon egip egipni yuman nagit. Do miŋat amin morap Piŋkop da yaŋ yomisak, uŋun da Piŋkop da kalip monji gwayoni do gisamni dagok dagogi mini yom do yagit uŋun timitdaŋ.

¹⁶ Amin kind a don kimot do aŋek, yo kabini namin da timitjak yaŋ dakon but piso papia kind a mandisak. Aŋek kimotjak bisapmon monji uŋun papia yolek dat da yo kabi manjin imgut uŋun timit do nandisak kaŋ, mibiltok datni asi kimakgit amin da yaŋ nandaŋakwa yo kabini tagi timitjak. ¹⁷ Amin uŋun kimokdok kaŋ, but piso gen uŋun pini toŋ asak. Mani but piso mandagit amin egisak kaŋ, but piso mandagit uŋun isal tosok. ¹⁸ Uŋun da tilak Piŋkop da saŋbek saŋbek mibiltogi agit uŋun aŋteban ak do yawi tagalgwit. ¹⁹ Moses da gen teban morap miŋat aminyo do yoyiŋ mudaneŋ bulmakau moniŋ gat ae meme gat dakon yawini timik pakbi gat iktagilgit. Aŋek isop kindap dakon kilinji nap gami baŋ wabi uŋun sipsip dangwan baŋ wasaŋbi uŋun yawikon sibigit. Aŋek abidaŋ awilakwan yawi dakon mumumi da Piŋkop dakon gen teban papia ae miŋat amin morap da kwenon mawit. ²⁰ Aŋek yaŋ yagit:

“Yawi on Piŋkop da saŋbek saŋbek uŋun yolnisi do yagit uŋun aŋteban asak.”

²¹ Ae uŋudeŋ gin Moses da telagi imal yut gat ae Piŋkop gawak imim dakon yo morap toŋ uŋudon yawi pawilakwan mawit. ²² Asi, gen tebanon yawi kalon dagin yo morapmi aban gwaljigi mini aŋ. Ae yo kind a aŋakba kimagakwan yawini dima mosak kaŋ, Piŋkop da miŋat amin dakon yokwini dima yopmaŋ yomisak.

Kristo da yokwi wiririt do iyi naŋ paret agit

²³ Telagi imal yut gat yo morapni gat uŋun yo Kwen Kokup toŋ dakon wupmi gin. Uŋun yo dangwi toŋ dakon yawini timigek uŋudon tagalba Piŋkop da dabilon gwaljigi mini awit. Mani, yo Kwen Kokup nani paŋtelak ak do paret wagil tagisi yo dangwi toŋ yapmandak uŋun baŋ awit. Yaŋ dima awit tam dima telak taŋbam. Do uŋun agagisi awit. ²⁴ Nin nandaman, Kristo uŋun telagi yut amin kisit da awalbi ae Piŋkop dakon telagi yut bamisi dakon wupmi gin asak uŋungwan dima wigigit. Uŋun Piŋkop da kapmatsisok altaŋ noman taŋek nin paŋpulugok do aŋek Kwen Kokupsi wigigit. ²⁵ Bilagi bilagi mukwa sogok amin dakon mibiltok amin mukwa sok do yawi timigek Yut Buri Telagisi uŋungwan wigigit. Ae yawi uŋun timikgit uŋun iyi dakon yawi dima. Mani Yesu uŋun Kwen Kokup iyi naŋ paret do wigigit, ae uŋun bisap morapmi dima agit. ²⁶ Yaŋ bisap morapmi asak tam, uŋun tepmi morapmi sigin paŋ aŋaŋ kisak, uŋun Piŋkop da yo morap wasaŋban noman tawiron da wiŋ abisok bisapmon wisagon tepmi sigin paban. Mani dima. Abisok mibi bisapmon Kristo bisap kalon si kind a miktimon piŋek yokwi wiririt do iyi naŋ paregek kimakgit. ²⁷ Amin morap kisi bisap kalon gin kimagek don gen pikon atdaŋ. ²⁸ Uŋudeŋ gin, Kristo miŋat aminyo morapmi dakon yokwini dakon jigini timit do aŋek bisap kalon kindagin iyinaŋ paregek kimakgit. Ae bisap kind a gat don apdisak, mani uŋun bisapmon yokwi wiririt do dima apdisak. Miŋat aminyo uŋun do jomjom aŋ amin yokwikon baŋ timit do apdisak.

10

Mukwa sogok kalipmi da yokwi aripmi dima wiriritjak

¹ Moses dakon gen teban unun yo tagisi don noman tokdaŋ dakon wupmi gin, unun bami dima. Do gen teban yolek bilagi bilagi mukwa soŋ soŋ awit, mani gen teban da miŋat aminyo telagi yutnon aban unun paŋmilip aban tagisisi aripmi dima ani. ² Mukwa sogok unuden da miŋat aminyo paŋmilip aban tagisisi aŋ tam, mukwa sogok di gat saŋbeŋek dima abam. Mukwa sogok da miŋat aminyo telagi yutnon apgwit unun wagil paŋmilip aban gwaljigi mini kili awit tam, butnikon da suŋ agimaŋ dakon gulusuŋnin unun sigin taŋ nimaŋ yaŋ dima nandabam. ³ Mani dima. Bilagi bilagi mukwa unun soŋek yokwini do sigin nandaŋ, ⁴ nido bulmakau wili gat ae meme gat dakon yawini da yokwi aripmi dimasi wiririri.

⁵ Yaŋ do aŋek Kristo miktimon apgut bisapmon yaŋ yagit:

“Gak amin da yo daŋgwi toŋ baŋ dapmaŋ mukwa soŋek paret ani do dima galak tagil.

Mani gak da giptimno naŋ aŋnoman agil.

⁶ Mukwa sogok dakon yo kindapmon wagil soson gat ae yokwi wiririt dakon mukwa soson unun kisi do gak dima galak tagil.

⁷ Do nak yaŋ yagim, ‘Piŋkop, nak gak dakon galaktok yol do kili abit.

Unun nak do papiakon kili mandabi.’”

⁸ Mibiltok Kristo da gen teban da paret ani do yosok unun do yaŋ yagit, “Gak amin da yo daŋgwi toŋ baŋ dapmaŋ mukwa soŋek paret ani do dima galak tagil, ae mukwa sogok dakon yo kindapmon wagil soson gat ae yokwi wiririt dakon mukwa soson unun kisi do gak dima galak tagil.” (Mani Moses dakon gen teban da anisi do yosok.) ⁹ Ae saŋbeŋek yaŋ yagit, “Nak gak dakon galaktok yol do kili abit.” Unun do aŋek saŋbek saŋbek kalugi aŋteban ak do aŋek saŋbek saŋbek kalipmi wiririkdak. ¹⁰ Yesu Kristo Piŋkop dakon galaktok yolek giptimni naŋ paregek bisap kalon kimagit. Yaŋ aŋek paŋpulugagit da nin iyi dakon telagi miŋat amin kabi ekwamaŋ.

Yesu da paret agit unun da yokwi tagi wiriritjak

¹¹ Saŋbek saŋbek kalipmi da bisapmon mukwa sogok amin morap gildari gildari agek pini aŋ aŋ awit. Unun mukwa kalon naŋ gin bisap morapmi soŋ soŋ awit, ae unun da yokwi aripmi dima wiririri. ¹² Mani, Kristo da paret kalonisi kind aŋ gin agit, ae unun paret bisap dagok dagogi mini taŋ aŋaŋ kikkisak. Yaŋ aŋ mudaneŋ Piŋkop da amin tet do yikgit. ¹³ Yigek Piŋkop da uwalni kandap mibilnikon yopban geni guramitni do jomjom aŋegisak. ¹⁴ Nido unun iyinaŋ bisap kalon paregek paŋpuluganban miŋat aminyo iyi dakon telagi miŋat amin kabi dagon. Ae unun da aban gwaljigi minisi awit, ae yaŋ gin toktogisi egi aŋaŋ kikkaŋ.

¹⁵ Unun dakon mibili Telagi Wup kisi da nin do yaŋ teŋteŋok asak. Mibiltok yaŋ yosok:

¹⁶ “Amin Tagi da yaŋ yosok,

‘Saŋbek saŋbek kalugi nak da don unun gat abeŋ unun yaŋ. Nak da gen tebano butnikon yopdisat, aŋek gen teban dakon geni nandak nandaknikon mandakdisat.’”

¹⁷ Ae don gen unun saŋbeŋek yaŋ yosok:

“Nak da yokwini gat ae gen teban iragek yo yokwi aŋ do wagil iŋtokeŋ.”

¹⁸ Ae Piŋkop da yokwi kili wiririkgit, do yokwi wiririt dakon mukwa soni dakon pi mini.

Nin nandaŋ gadat aŋ kimagek Piŋkop da kapmatjok kineŋ

¹⁹ Yaŋdo, not kabi, Yesu dakon yawini da yokwinin kili wiririk mudagit, do nin pasol pasoli mini Yut Buri Telagisi unungwan tagi wigineŋ. ²⁰ Nin unun yutgwan kosit kalugi egip egipmi toŋ unudon da tagi wigineŋ. Kosit unun Yesu da iyi dakon giptim paregek witdalgit, unun Telagi Yut Dakon Buri Telagisi dakon yoma kaga do imal madeŋ abisiŋba magit unun witdalek wigigit.

²¹ Nin Mukwa Sogok dakon Mibiltok Aminin egisak. Uñun wukwisi ae Piñkop dakon miñat amin kabi morap kilani asak. ²² Uñun da anpak yokwi agimanñ dakon gulusuñnin wiririkgit, do Piñkop da dabilon gwaljigi mini da ekwamanñ, yanñi nandanenñ do yawini nin dakon buron tagalgit. Añek giptimnin pakbi jimjimi minisi nañ sugagit. Yanñi agit do butninon anpak toptopmi morap toñ uñun wiririk mudonenñ, añek Piñkop do nandanñ gadanñ imiñ kimagek uñun da kapmatsisok kinenñ. ²³ Nin nandanñ gadatnin gat ae yo tagisi do nandanñ teban tañek jomjom añek ekwamanñ uñun do yanñ tenñerjok amanñ do nandanñ gadatnin tebaisi abidanñek but bamot dimasi anenñ. Nido, yo morap Piñkop da ak do yanñ teban tok agit, uñun asisi akdisaksi. ²⁴ Nin kalonñ kalonñ Piñkop dakon miñat aminyo diwari do nandanñek pañtagap ano amin do but dasi galak tañ yomni, añek anpak tagisi anñ yomni. Nin uñun do nandanñ nandanñ anenñ. ²⁵ Ae Piñkop dakon miñat aminyo nin amin diwari da anñ uñudenñ muwut muwutnin dima yipmanñ detnenñ. Ji nandanñ, Kristo dakon abap bisapni kili abañek kapmat tosoke, do nin kalonñ kalonñ amin diwari dakon but pañteban ak do pi madepsi anenñ.

Nin Piñkop dakon Monji manji dima imnenñ

²⁶ Nandanñ, nin gen bami kili nandanñ pisagimanñ, añek don si nandanñ mudanñek yokwi da anpagon agipnenñ kanñ, yokwi uñun wiririt dakon mukwa sogok kinda gat dimasi tosoke. ²⁷ Nin yanñon da egipnenñ kanñ, pasol pasol madepsi añek gen pi madep dakon gildat gat ae kindap tedepmi madepsi Piñkop dakon uwalni wagil soñ yomdisak uñun do jomjom akdamanñ. ²⁸ Kalip, amin kinda Moses dakon gen teban irakgit, anñakwan amin bamori bo kapbi da kanñek suñ ak dakon yanñkwok awit kanñ, uñun amin do bupmi dima nandanñ ingwit. Kila amin da miñat aminyo yoyinba si anñakba kimakgit. ²⁹ Do ji Piñkop dakon Monji do nandaba yo isali asak amin do nianñi nandanñ? Uñun amin jigi madepsi pakdanñ. Kristo dakon yawi da sanñbek sanñbek kalugi anñteban asak, uñun da pañmilip aban uñun amin Piñkop dakon aminsi dagawit añek telagisi egipgwit. Mani, abisok uñun amin da aba yawi yo isalisi asak. Añek nandanñ yawot dakon Wup do anpak yokwisi anñ imanñ.

³⁰ Nin nandanmanñ, Piñkop da yanñ yagit:

“Yokwi dakon kobogi yomyom uñun nak dakon pi.

Nak da kobogi anyomdisat.”

Ae sanñbejek yanñ yagit:

“Amin Tagi da miñat amini dakon anpakni gen pikon kokwin añek kobogi yokwi yomdisak.”

³¹ Asi, nin Piñkop egip egipmi toñ dakon Monji manji imnenñ kanñ, Piñkop da kobogi yokwisi nimdisak do pasol pasol madepsi anenñ.

Nin nandanñ gadaron tebaisi atnenñ

³² Ji aesi kalip Piñkop dakon tenñerji abidawit bisap uñun do nandanñ. Uñun bisapmon jigi tepmiyo madepsi pawit, mani ji tebaisi akgwit. ³³ Bisap diwari miñat aminyo da dabilon depba agakwa jigilak yanñ damañek yo yokwi anñ damgwit. Ae ji bisap diwari jigi uñuden pawit amin gat gadanñek pañpulugawit. ³⁴ Ae dam tebanon yopba egipgwit amin uñun do bupmi nandanñ yomgwit. Ae amin da yo kabisi gwayewit bisapmon, ji kisik kisik añek yum pindakgwit, nido yanñ nandawit, yo bamisi tañ nimisak gin, uñun dagok dagogi mini tañ anañ kikdisak.

³⁵ Ji jigi kalip pawit uñun do nandanñek nandanñ gadatji tebaisi uñun dima yipmanñ detni. Nandanñ gadat tebaisi anñ dakon tomni madepsi Piñkop da damdisak. ³⁶ Tebaisi ak kimotni, yanñ añek Piñkop dakon galaktok tagi yolni. Añek kalip Piñkop da yo tagisi dam do yanñ teban tok agit uñun tagi timitni. ³⁷ Tebaisi atni, nido Piñkop gen papia da yanñ yosok: “Asi, bisap dubak dima, amin uñun apdisak kili uñunjok apdisak.

Ae tepmisi apdisak.

³⁸ Nak dakon amino kilegisi unun nandan gadaron egipdisak.

Mani duwalik pigisak kan, tagi dima nandan iben.”

³⁹ Mani nin duwalik pigeke pasilne dakon amin dima. Nin nandan gadat anek egip egip teban abidone dakon minjat aminyo da ekwaman.

Nandan gadat dakon mibilisi

(Kilapmi 11-13)

11

Piņkop do nandan gadan iminek tebaisi atneņ

¹ Nandan gadat dakon mibili unun yan. Nin pakyan si yan si nandaman, yo tagi morap Piņkop da nim do yan teban tok agit unun timit do nandan teban tanej jomjom anek ekwaman unun asi timitdaman yan si nandaman. Ae dabil da yo unun dima pindakgaman, unun yo morap unun toņ yan si nandaman. ² Kalip amin nandan gadat awit, aba Piņkop da anpakni do but galaksi nandagit. ³ Nin nandan gadat aman do yan si nandaman, Piņkop miktim gat ae kundukon yo morap toņ unun yanban genikon da noman tawit. Do yo morap abisok dabil da pindakgaman, unun yo amin da dima pindari ban wasagit.

Abel, Enok, ae Noa yo da Piņkop do nandan gadat awit

⁴ Abel Piņkop do nandan gadat anek mukwa soņ imgut. Aban Piņkop da Abel dakon mukwa do galak tagit. Mani Ken dakon mukwa do dima galak tagit. Abel unun nandan gadat agit, mibili yan do anek Piņkop da but galak dakon yo Abel da imgut unun do galak tanej amin kilegi yan iyigit. Abel kilisi kimakgit, mani nandan gadatni unun da nin sigin yan tenenēn nimisak.

⁵ Enok Piņkop do nandan gadat agit. Aban anpakni do tagisi nandagit, do dima kimagakwan Piņkop da abidan anan Kwen Kokup wigigit. Amin da wisinek dima kawit, nido Piņkop da kili abidagit. ⁶ Mani, nandan gadatni mini amin, Piņkop da unun amin do nandaban tagi dima asak. Nido, Piņkop da kapmatjok kik do nandisak amin, unun Piņkop egisak yan si nandan gadan kimokdok, ae amin Piņkop wusik do pi an amin unun Piņkop da yo tagisi an yomisak yan nandan gadan kimokdok.

⁷ Piņkop da Noa yo don noman tokdan unun dakon but piso gen iyigit. Iyiban yo unun Noa da dima pindakgit, mani Piņkop dakon gen nandan gadanej tap wakga kinda wasagit. Anek iyi gat ae gwakni gat unun tap wakgakon wigek dima tasik tawit. Unun nandan gadatnikon da, Noa da miktim amin morap diwari gulusun awit unun panēnēn agit.

Abraham gat Sara gat nandan gadat agimal

⁸ Abraham Piņkop do nandan gadat agit, do Piņkop da yan imgut bisapmon Abraham Piņkop dakon gen guramikgit. Unun kokupni yipman degek Piņkop da miktim kinda iban iyi dakon miktim dagosak do nandagit unudon kigit. Abraham dukwan kiker unun dima nandagit, mani nandan gadat anek kigit. ⁹ Unun nandan gadat anek kin Piņkop da miktim im do yagit unudon yikgit. Anek unun miktimon wanga amin da yan imal yutnon yikgit. Ae Aisak gat Jekop gat kisi imal yutnon yikgimal, unun amin do Piņkop da miktim unun yom do yan teban tok agit. ¹⁰ Abraham yan agit nido nandan gadat anek kokup pap toktogisi unudon don egipben yan nandagit. Piņkop da kokup pap unun nian wasogi unun iyi nandan mudanej wasagit.

¹¹ Abraham gat Sara gat monji panalak bisap kili yapgumal, mani nandan gadat anek monji panalanjil dakon tapmim pagimal. Sara nandan gadat anek yan nandagit, “Piņkop da yan teban tok agit, ae unun da gen bami gin yosok.” ¹² Do amin kalon unun amin pelansi anek si kimot do agit bisapmon monji morapmisi dakon datni dagagit. Babikni

uñun ireñ tajeñ kundukon gik toñ ae tap kidipmihon niman toñ morapmisi, amin da aripmi dima manjiri awit.

¹³ Uñun miñat amin morap uñun nandan gadat anek egi wigi kimot awit. On miktimon egipgwit bisapmon yo tagisi Piñkop da yom do yan teban tok agit uñun dima timikgwit, isal nandan gadaron da dubagikon pindagek but galak nandawit. Uñun iyi do nin miktim ñwakywarikon amin yombem da amin da miktimon bisap pisipmisok ekwaman yan yawit. ¹⁴ Yan yoñ amin uñun iyi dakon miktim wisar yan nandaman. ¹⁵ Miktim yipmanek apgwit uñun dogin nandaneñ egipgwit tam tobil kokup egipgwiron tagi kwam. ¹⁶ Mani miktimni kalipmi uñun yapmanek miktim wagil tagisisi unudon egip do galak tawit, miktim uñun Kwen Kokup. Uñun amin da Piñkop do, “Gak nin dakon Piñkop,” yan iyinakwa Piñkop mayagi dima pasak, nido uñun amin do kokup pap kinda kili anoman agit da tosok.

¹⁷⁻¹⁸ Piñkop da Abraham do yan teban tok anek yan iyigit:

“Aisagon da babikgo altokdan.”

Mani Piñkop da Abraham ankwalek monji anak mukwa sosak do iyinban monji kalonji Piñkop do ingut. ¹⁹ Abraham yan nandagit, “Aisak kimotjak kan, Piñkop da tagi aban pidosak.” Yan si nandagit, do monji kimoron nan abidagit yan asak.

Aisak, Jekop, ae Josep yo da Piñkop nandan gadan imgwit

²⁰ Aisak nandan gadat anek Jekop gat Iso gat do gisam yomgut. Anek yo don noman tan yomdan uñun do yoyigit.

²¹ Jekop nandan gadat anek si kimot do anek Josep dakon monji bamot do gisam yomgut. Anek busunni win kirin ni da diwarikon witjinjek Piñkop gawak ingut.

²² Josep nandan gadat anek si kimot do anek yagit “Israel amin don Isip miktim yipmanek kikdan.” Yan yanek don kimakban iyi dakon kidari timigek nian ani uñun do yoyigit.

Moses nandan gadat agit

²³ Moses dakon menji datniyo nandan gadat agimal. Do Moses altanban kanek kapbi ankwisibigimal, nido monji uñun wagil tagisisi kinda kagimal, ae kila amin madep dakon gen teban kirin do pasol pasol dima agimal.

²⁴ Moses nandan gadat anek taganeñ amin madep agit bisapmon amin da kila amin madep Pero dakon gwi dakon monji yan iyini do dimasi galak tagit. ²⁵ Uñun Piñkop dakon miñat amin kabi gat jigi kalonji paner yan nandagit. Yokwi dakon anpak anek bisap pisipmisok kisik kisik ak do dima nandagit. ²⁶ Yan nandagit, Kristo dakon man do mayaktok pakeñ kan, uñun da Isip dakon yoni tagisi morap uñun yapmandak. Yan nandagit nido Piñkop da tomni do yo tagisi imdisak uñun do nandaneñ egipgut.

²⁷ Moses nandan gadat anek Isip miktim yipmanek kigit. Kila amin madep da japmi nandan ingut, mani Moses uñun do dima pasalgit. Piñkop pasili egisak uñun Moses da dabil da yan kagit do tebaisi akgit. ²⁸ Uñun nandan gadat anek Yapyap Bilak madepmon Israel amin yoyinban sipsip dapgwit. Anek anelo da Israel amin dakon monji mibiltogikon igayikjok kinda dima ani yan do sipsip dakon yawi ban yoma domon sowit.

Israel amin morapmi nandan gadat tebaisi awit

²⁹ Israel amin nandan gadat anek Tap Gami pudaneñ miktim kibiri timon yan kiwit. Mani Isip amin kin tap pudok do anek pakbi nan kimakgwit.

³⁰ Israel amin nandan gadat anek Jeriko kokup pap angwasiñakwa gildat 7 kabi agit. Anakwa tip dam madep tuwil kigit.

11:13: WW 23.4; 1KAG 29.15; Kap 39.12; 1Pi 2.11 11:17-18: WW 21.12; 22.1-14 11:19: Ro 4.17 11:20: WW 27.27-29,39-40 11:21: WW 47.31-48.20 11:22: WW 50.24-25; TP 13.19 11:23: TP 1.22; 2.2 11:28: TP 12.21-30 11:29: TP 14.21-31 11:30: Jos 6.12-21

³¹ Kosit oba miñat Reap nandan gadat anjek amin panman ak amin bamot panpulu-ganek pabidanban yutnikon wigiwit. Do Pinjkop dakon gen dima guramikgwit amin gat kisi dima kimakgwit.

³² Bisap pisipmi do ni gen ban sanbenek dayiken? Gideon, ae Barak, ae Samson, ae Jepta, ae Dewit, ae Samuel, ae kombi amin morap do dayiken kan bisap aripmi dima. ³³ Unjun amin nandan gadat anjek diwari da kila amin madep morapmi dakon emat amini pabin yopgwit. Unjun amin anpak kilegikon da amin kila anjek Pinjkop da yo yom do yan teban tok agit unjun timikgwit. Ae laion dakon gen kagani sopgwit. ³⁴ Unjun amin da milen asip madepsi sogit unjun aba kimakgit. Ae emat agak siba panpekvolakwa dima dapgwit. Unjun amin tapmimni mini, mani don tapmim pawit. Unjun emat amin tebaisi daganek miktim nwanjwari dakon emat amin kabini yolba pasal kiwit. ³⁵ Amin kimakbi aeni pidanba meni da timikgwit.

Mani nandan gadat amin diwari uwal da dam tebanon yopmanek giptimi obisi panjupbal awit. Mani Pinjkop manji iminek pulugan kik do dima nandawit, nido yan nandawit, kimotneñ kan kimoron da pidanek egip egip wagil tagisi abidokdaman yan nandawit. ³⁶ Ae uwal da diwari jigilak gen yoyinek baljawit, ae diwari nap teban ban panjeban anjek dam tebanon yopgwit. ³⁷ Diwari tipban dapgwit, ae diwari ilik dagok ban giptimi ilik daganba tim bamot awit, ae diwari emat agak siba ban dapba kimakgwit. Unjun amin diwari sipsip ae meme gipban panek agipgwit. Unjun giptim dakon yo do wadajakwa amin da jigil yoyinek anpak yokwi anyomgwit. ³⁸ Yan aba miktim kibiri amin da aripmi dima egipmi ae kabapgan binap agek gopbat ae gapmagwan egi egi awit. Unjun nandan gadat amin da miktim amin diwari yapman mudanek amin wukwisi ae tagisi awit.

³⁹ Unjun miñat amin morapyo nandan gadat awit do anjek Pinjkop da miñat aminyo tagisi yan nandan yomgut. Mani miktimon egek Pinjkop da yo yom do yan teban tok agit unjun dima timikgwit, ⁴⁰ nido kalip Pinjkop da yo wagil tagisi nin kisi da timitneñ do nandan kokwin kilil agit. Kalip egipgwit amin gat ae nin gat kisi bisap kalon gwaljigi minisi egipneñ do nandagit.

12

Nin Yesu pakyanji kanek nandan gadan imnen

¹ Unjun nandan gadat miñat aminyo kalip egipgwit unjun gikwem da yan nin pangwasinek nandan. Yando, nin yo morap pabin nip do an unjun yopman mudanek yokwi nin bangaldak unjun pan dagoneñ. Anjek timent yanek dima yawogek Pinjkop da napbi gwapbo aneñ do yagit unjudon agipneñ. ² Yesu unjun nandan gadatnin dakon wasok wasok ae wasip, do dabilnin Yesukon gin tanjakwan kanek egipneñ. Unjun don kisik kisik madepsi egipdisat yan nandanek tilak kindap dakon mayagi do nandaba kik dima anjek tepmi panek kimakgit, da abisok Pinjkop dakon kila amin madep yityit tamo da amin tet do yikdak.

Pinjkop da nin panjkilek ak do jigil nimisak

³ Ji pakyanji nandani. Yokwi pakpak amin da Yesu anpak yokwisi an iminakwa tebaisi akgit. Ji unjun do nandanek tapmim yawot dima ani, ae butji dima yawotjak. ⁴ Asi, ji yokwi unjun pabik do emat madepsi awit, mani emat anakwa yawisi kinda dima mawit, don mokdan. ⁵ Ae Pinjkop da ji dakon but panjeban asak do gen yagit unjun kilil injawit, ma? Ji monjinoni yan dayinek yan yagit:

“Monjino, Amin Tagi da gak anjkilek ak do jigil gaban kan, unjun do yo isali yan dima nandaki, ae gen tebai gayinban unjun do tapmimgo dima mosak.

11:31: Jos 2.1-21; 6.21-25; Jem 2.25 11:32: GK 6.11-8.32; 4.6-5.31; 11.1-12.7; 13.2-16.31; 1Sa 16.1-1Ka 2.11; 1Sa 1.1-25.1 11:33: Dan 6.1-27 11:34: Dan 3.23-27 11:35: 1Ka 17.17-24; 2Ka 4.25-37 11:36: 1Ka 22.26-27; Jer 20.2; 37.15; 38.6 11:37: 2KAG 24.21 12:1: 1Ko 9.24-25 12:5: Jop 5.17; YT 3.11-12; PA 3.19

⁶ Nido, Amin Tagi da amin morap but dasi galak tañ yomisak unun pañkilek ak do jigi yomisak, ae amin morap monjinoni yañ yoyiñek timikdak unun si baljosok.”

⁷ Ji tebaisi agakwa Piñkop da ji pañkilek ak do jigi damjak. Dat kinda da monji añkilek ak do asak unudenj gin Piñkop da jikon yañ gin asak. Namin monji kinda datni da dima añkilek asak? ⁸ Piñkop da monjini kisi morap pañkilek asak. Ae dima pañkilek asak kañ, monjinisi dima ekwañ. Kañ ji gwamda yombem da ekwañ. ⁹ Ae miñtimon datnin do nandani. Unun da nin pañkilek ak do jigi niniñakwa nandano wukwan yomgumañ. Yañ agimañ do wupnin dakon Datni da nin pañkilek asak bisapmon unun do madepsi gawak imiñek egip egip abidoneñsi. ¹⁰ Miñtimon datnin da bisap pisipmisok iyi da nandak nandak da ariñmon nin pañkilek awit. Mani Piñkop da iyi telagi egisak do ninyo kisi yañ gin telagi egipneñ do añek nin pañpuluganeñ pañkilek asak. ¹¹ Dat da nin pañkilek ak do jigi nimisak bisapmon nin kisik kisik dima amañ, nin butjik pamañ. Mani don pañkilek agit dakon bami komañ, unun añañpak kilegisi gat ae but yawot gat nimisak.

Nin tapmim pañek tebaisi atneñ

¹² Yañdo, kisitji alek tañbi unun pañenagek pi ani, ae nwañkji tapmimi mini pañteban añek

¹³ “kosit kilegikon agipni.”

Yañ ani kañ, kandapji wagil dima yokwi tokdañ, aeni kilek tokdañ.

¹⁴ Amin morap gat yawori egip do pi tebaisi ani. Ae telagisi egipni. Telagi dima egipni amin unun Amin Tagi dima kokdañ. ¹⁵ Pakyañsi kañ kimotni. Jikon da kinda mañek Piñkop dakon nandañ yawotni di yipmañ dekan. Ae jikon da kinda kindap isipmi da yañ kwanek yokwi pañalon añañdaban amin morapmi di pañupbal aban Piñkop manji di ibam. ¹⁶ Amin kinda yumabi añañpak asak do kañ kimotni. Bo amin kinda Iso da Piñkop manji imgut unudenj asak do kañ kimotni. Unun jap bisap kalon noknogi unun timit dogin añek yo kabini monji mibiltogi amin da timiri unun kisi imgut. ¹⁷ Disi nandañ, don yo kabini unun timit do nandagit, mani dima timikgit. Gisamni ae timit do kunam takgit, mani but tobil añek gisamni timitjak dakon kositni dima tañ imgut.

Nin Jerusalem Kwen Kokup tosok unudon kili obimañ

¹⁸ Israel amin da Sinai Kabap kiwit ji unudenj dima añ. Unun kabapmon kiñek yo dabil da pindakgwit, ae mirak pañek nandawit. Unudon kindap madep sogit, ae pilin tuk masi masimi agit, ae mirim tebaisi agit unun pindakgwit. ¹⁹ Añek kweñ kinda madepsi yañakwan amin kinda da gen yagit. Yañakwan miñat aminyo pasol pasol madepsi nandañek bisit tebaisi yañ yawit, “Gen di gat nandak do pasolgomañ!” ²⁰ Piñkop da gen yoyigit unun do pasalgwit. Gen unun yañ:

“Amin bo bit kilap yo kinda kabapmon wigisak kañ tipnañ añañba kimotjak.”

²¹ Yo unun pindakgwit unun do madepsi pasal nimnimigek Moses yañ yagit:

“Nak nimnimigek madepsi pasoldot.”

²² Mani ji yo unudenon dima abiñ altawit. Saion Kabapmon kili apgwit. Jerusalem Piñkop egip egipmi toñ dakon kokup pap Kwen Kokup tosok unudon kili apgwit. Unudon añañlo tausen morapmisi da muwugek kisik kisik añ. ²³ Ji Piñkop dakon monji gwayoni mibiltogi man morapni Kwen Kokupmon mandabi unun dakon muwut muwut madepmon apgwit. Piñkop, amin morap dakon gen kokwin aminon apgwit. Amin kilegi dakon wup kabikon apgwit. Unun amin Piñkop da pañkilek aban gwaljigi minisi awit. ²⁴ Yesu sañbek sañbek kalugi dakon binap aminon apgwit. Ae Yesu dakon yawi mumumni mawiron apgwit. Unun yawi da yokwinin wiririkdak, do unun Abel dakon yawi yapmañdak. Abel dakon yawi da kobogi timit do yosok.

Kañ kimotni

²⁵ Kaŋ kimotni. Piŋkop da gen yosok uŋun nandak do dima kurak toni. Kalip Moses da on miŋtimon Piŋkop dakon mama gen yoyiŋban geni nandak do kurak tawit bisapmon, iyi kutnaŋek kigik dakon kosit dima taŋ yomgut. Do yaŋsi nandani, abisok Piŋkop da Kwen Kokupmon da mama gen niyisak, uŋun manji imneŋ kaŋ, nin paŋkutnaŋek kigik dakon kosit minisi. ²⁶ Kalip Piŋkop da gen yaŋban miŋtim wudip agit. Mani abisok yaŋ teban tok aŋek yaŋ niyisak:

“Bisap kinda gat miŋtim aŋkwakwalitdisat.

Ae miŋtim gin dima, kundu yo kisi paŋkwakwalitdisat.”

²⁷ Ae “bisap kinda gat” do yosok, do yaŋ nandamaŋ, Piŋkop da miŋtim kunduyo kisi paŋkwakwalitjak bisapmon yo morap iyi wasagit uŋun wiririkban pasildaŋ. Aŋakwan yo aripmi dima paŋkwakwaliri uŋun daŋin tokdaŋ.

²⁸ Piŋkop da kila asak kokup uŋun abidaŋimaŋ uŋun aripmi dima kwakwaliri, yaŋ do aŋek ya yaŋ iyineŋ. Nin aŋpak iyi galak tosok uŋun aŋek iyi naŋŋin gawak imiŋek pasol pasol aŋek mani aŋenotneŋ. ²⁹ Yaŋsi aneŋ, nido “Piŋkopnin uŋun kindap tebaisi,

do yo yokwi morap soŋ pilik mudokdisak.”

13

Nin kalon kalon amin do but dasi galak taŋ yomneŋ

¹ Ji paŋmuwukbi notji do but dasi galak taŋ yomyom aŋpak dima yipmaŋ detni. ² Jikon amin kinda dima nandaŋ imaŋ amin kinda apban kaŋ, uŋun abidok do dima iŋtoni. Kalip amin diwari da aminsi baŋ timikgamaŋ yaŋ nandawit, mani aŋelo baŋ timikgwit.

³ Amin dam tebanon ekwaŋ amin do dima iŋtaŋ yomni. Nin uŋun gat kisi dam tebanon ekwamaŋ yaŋ nandani. Ae uwal da jigi yomaŋ amin uŋun do dima iŋtaŋ yomni. Ninyo kisi da jigi uŋun pamaŋ yaŋ nandaŋek egipni.

⁴ Miŋat eyo aŋpak uŋun yo madepsi kinda, do amin morap kisi da uŋun do nandaba wiŋakwan kilani aŋakwa gwaljigi minisi tosok. Nido Piŋkop da yumabi aŋpak mibili mibili aŋ amin uŋun kobogi yo yokwisi aŋ yomdisak.

⁵ Moneŋ dakon galaktok jikon dima tosok. Yo taŋ nimaŋ uŋun aripninon toŋ yaŋ nandani. Nido Piŋkop da yaŋ kili niyigit:

“Gepmaŋ dekgo gaga dage aripmi dima egipdisal.”

⁶ Yaŋdo, nin nandaŋ teban taŋek yaŋ yomaŋ:

“Amin Tagi paŋpulugokno egisak,
do yo kinda do dima pasolbeŋ.
Amin da aripmi dima abiŋ nepni.”

Nin Yesu yol do dima mayak toneŋ

⁷ Kila aminji kalip Piŋkop dakon gen dayiwit uŋun dima iŋtaŋ yomni. Aŋpak awit dakon bami uŋun do nandaŋek nandaŋ gadat awit uŋun yolek yaŋ gin egipni. ⁸ Yesu Kristo uŋun kulabigi mini apma, ae abisok, ae don egi aŋaŋ kikdisak teban. ⁹ Yaŋdo, amin da gen ŋwakŋwari di dayiŋ dekba nandaŋ gadatji di witdal kwam. Nin Piŋkop dakon nandaŋ yawotni yipno uŋun da butnin paŋteban aban atneŋ. Jap noknok dakon gen teban yolyol aŋpak da amin dakon but aripmi dima paŋteban asak. Uŋun aŋpak da amin kinda aripmi dimasi aŋpulugokdisak. ¹⁰ Mukwa sogok amin da yo daŋgwi toŋ altakon dapbi uŋun baŋ noŋ. Mani nin altanin ŋwakŋwari kinda tosok. Uŋun altakon mukwa sogok amin da jap aripmi dima noknogi.

¹¹ Mukwa sogok amin dakon mibiltok amin da sipsip ae bulmakau dakon yawini yokwi wiririt do Yut Buri Telagisi uŋungwan pawigisak, mani bami yut yomayo da waŋga soson.

¹² Yaŋŋin Yesu dakon yawini da miŋat aminyo paŋtelak aban telagisi ani do kokup pap

dakon yoma kaga da wanja tepmi pagit. ¹³ Yanjo, nin kisi yut yomayo da wanja kinjek ujun da mayagi pagit ninyo unjudej gin panerj. ¹⁴ Nido on miktimon nin dakon kokup pap toktoji kinda dima tosok. Mani kokup pap kinda don noman tokdisak nin unjudon kinerj dosi nandamanj. ¹⁵ Yanjo, nin yipmanj deri mini Yesu da manon Pinjkop anjkišinj kimotnerj. Yanj anerj unjun da gen dulumnin dakon paret asak. ¹⁶ Miŋat aminyo do anpak tagisi anyomni, ae notji paŋpulugok do yo kabisi banj notji do yomiŋ yomiŋ ani. Ujun anpak do dima inŋtoni, nido unjun paret kinda, Pinjkop da unjun do galak tosok.

Pinjkop da nin paŋpuluganjan tagisi egipnerj

¹⁷ Kila aminji kilasi anj unjun don pi awit dakon mibili Pinjkop iyikdarj, do gawak yomiŋek geni guramitni. Yanj ani kanj, kisik kišigon da pini akdarj. Mani butjik pani kanj, unjun da ji dima paŋpulugokdisak.

¹⁸ Ji nin do bisit ani. Pinjkop da dabilon butningwan gwaljigi mini yanji nandamanj, ae yo morapmon anpak kilegisi banjin ak do nandamanj. ¹⁹ Nak jikon tepmisi tobil opben do bisit anj kimotni.

²⁰ Amin Taginin Yesu, sipsip dakon Kila Amin madep, unjun da saŋbek saŋbek dagok dagogi mini unjun anjteban ak do yawini parekgit. Ujun Pinjkop da kimoron nanj aban pidagit. Abisok Pinjkop but yawot ami da ²¹ ji paŋtagap aban egip egipjikon yo tagisi morap da tugaŋ daba iyi dakon galaktok yol kimotni dosi nandisat. Yesu Kristo da pi agit do anjek unjun da ninon pi aban anpak morap iyi galak tosok unjun anj mudonej. Tilimni dagok dagogi mini tanj anjanj kikišisak, do mani anjkišinj kimotnerj. Ujun asi.

Mibi gen

²² Not kabi, nak ji dakon but paŋteban ak do gen on mandanjanj damisat unjun do mirak pakyanji yopni, nido gen on mandisat unjun dubagisi dima.

²³ Ji yanj nandani, notnin Timoti unjun dam tebanon nanj yipba kili kigit. Nagon tepmi apjak kanj, nit ji dandak do apdenj.

²⁴ Nin dakon gildat tagi yipno kila aminji gat ae Pinjkop dakon miŋat amin kabini kisikon abisak. Ae amin kabi Itali miktim yipmanj apgwit unjunyo kisi gildatni tagi yipba jikon abisak. ²⁵ Pinjkop dakon nandanjanj yawotni ji kisikon tosok do bisit asat.

Papia Jems da Mandagit

But piso gen

Papia on Yesu dakon padige Jems da mandagit. Jems unjun Yesu yolyol amin Jerusalem egipgwit dakon kila amini egipgut. (Yabekbi 15.13 unjudon koki.)

Jems da on papia mandagit unjungwan Pinjkop dakon miñat aminyo da ni anpak tagisi ban yolek ani dakon gen tagisi morapmi mandagit. Miñat aminyo da nandak nandak tagisi ban timigek ae Pinjkop dakon gen pakyansi abidan kimotni do tilak gen morapmi mandagit.

Jems da gen tebai yan yosok: Yesu nandan gadan imjak amin isal egipmi mini. Amin do anpak tagisi ban an yomiñ kimotjak, unjun da gak nandan gadat tebaisi asal yan miñat aminyo yoliban kokdan.

Nin panjkewalon tebaisi atnej, yan anjek Pinjkop gat tagisi egipnej
(Kilapmi 1.1-18)

¹ Nak Jems, Pinjkop ae Amin Tagi Yesu Kristo dakon oman amini. Papia on Israel amin 12 kabi ji kokupji yipmanek miktin njaknjwarikon kiwit da ekwan ji do mandan yipbo obisak. Gildat tagisi.

Panjkit da nin panjeban asak

² Not kabi, panjkit mibili mibili altan damni bisapmon butjik kinda jikon dima tosak, kisik kisik dagin jikon tosak. ³ Nido ji nandan, yo noman tanej nandan gadatji panjikidak, unjun da tebai agek jigi guramitnej dakon anpak panjalon asak. ⁴ Toktogisi tebaisi agek jigi guramitni, yan anjaka unjun anpak da jikon teban tosak. Yan anjek Pinjkop dakon anpak kinda do wadak wadak dima ani. Anpakji da tagisi ae kilegisi akdisak.

Nandan kokwin kilegi do wadak wadak asak amin unjun bisit asak

⁵ Ji da binapmon amin kinda nandan kokwin kilegi do wadak wadak asak kan, Pinjkop da nandak nandak imjak do bisit asak, anjakwan Pinjkop da imdisak. Pinjkop da amin morap do yo morapmi yomisak, ae bisit iyan amin do yanba yokwi tok dima an yomisak. ⁶ Mani unjun amin nandan gadatsi anjek Pinjkop do bisit asak. Nandan gadatni timisok di yipman degek "Pinjkop da unjun namdisak bo dima" yan dima nandisak. Nido amin but bamot an unjun tap pakbi mirim da pisonakwan tamalikgan unjun yombem. ⁷ Unjuden amin Pinjkop da yo kinda namdisak yan dimasi nandisak. ⁸ Unjun amin dakon nandak nandakni yo dikon di yopman yopman asak, anjek anpak morap asak unjun kosit nan gin kanek dima agisak.

Yoni mini amin gat ae yoni morapmi amin gat dakon gen

⁹ Not kinda yoni mini kan, kisik kisik tagi asak, nido Pinjkop da dabilon man madepni ton da egisak. ¹⁰ Ae yoni morapmi amin Pinjkop da mani abin yipmandak, do kisik kisik tagi asak, nido jarej da biripmikwan unjun da tilak kimotdan. ¹¹ Gildat da wisak bisapmon gildat tepmisi wusinek jon pindakban kibidan mudon. Jon dakon jareni man mudanakwa, tilimni tagisi unjun wagil pasilgan. Unjuder gin yoni morapmi amin pini mibili mibili sigin anjek kimot akdan.

Pinjkop yo tagisi an nimek yokwikon dima panjisak

¹² Panjkewal morap noman tonon jigi guramigek tebai akdak amin unjun kisik kisik tagi asak. Nido panjkit morapmon tebai atjak kan, Pinjkop da miñat aminyo but dasi galak tan iman unjun do egip egip dakon pelit tim tilimi ton yom do yan teban tok agit, unjun imdisak.

¹³ Yokwi ak do pañkilit noman tañ iba “Piñkop da anjkilikban asat” yañ amin kinda da dima yogogi. Nido, yokwi da Piñkop aripmi dima anjkilitjak, ae Piñkop da amin kinda yokwi asak do dima anjkilikdak. ¹⁴ Mani, nin kalon kalon dakon but dakon galaktok yokwi da pañkilikban yokwi agak dakon galaktok noman tosok. ¹⁵ Uñun but dakon galaktok yokwi uñun miñat kinda da monji kwapmi awildak yombem da don yokwi añalon aban noman tosok. Ae yokwi da si tagosok bisapmon kimot añalon asak.

¹⁶ Notnonisi, ji bikbik iba yokwi ami da ji di pañkilikban. ¹⁷ But galak dakon yo morap tagisisi uñun Dat da yopban kwen da pañ. Dat, kundukon tenjeri morap wasagit amin, uñun anpakni kulabik dimasi asak. Uñun gildat pañopmon yo dakon wupni dubak toñ da ae don pisip toñ uñun yombem dima. ¹⁸ Uñun yo morap wasagitgwan amin nin da wukwini egipneri do anjek iyi dakon galaktok yolek gen bami niban miñat monjini dagagiñan.

Nin Piñkop do bamisi nandan gadan imaman kan, anpak tagisi kisi anen
(Kilapmi 1.19–5.6)

Nin geni nandanek guramitneri

¹⁹ Not kabino, pakyañsi nandani. Ji morap gen nandak do mirak pakyañsi yopni, mani gen tepmi dima yoni, ae butjap tepmi dima nandani. ²⁰ Nido, amin dakon butjap da Piñkop dakon anpak kilegi dima añalon asak. ²¹ Yañ do anjek anpak inani mibili mibili gat ae anpak yokwi morap jikon madepsi ireñ tosok, uñun wiriritni. Anjek disi do nandaba piñakwa egek Piñkop da gen uñun butjikon kwaokgit uñun nañ abidoni. Gen uñun da ji yokwikon bañ tagi timitjak.

²² Mani gen uñun isal dogin dima nandani, si guramitni. Isal dogin nandan kan, disi bañ pañkewalgañ. ²³ Amin kinda Piñkop gen isal dogin nandanek dima guramikdak kan, uñun amin kinda da wupni pakbi idapmon kosok uñun yombem. ²⁴ Uñun iyi dakon tomno dabilni kosok, mani kiñek tomno dabilni uñun niañen uñun tepmisi injosok. ²⁵ Mani gen teban gwaljigi minisi uñun da yokwi dakon tapmim tuwilek nin pulugañ nipmandak, do amin kinda da uñun gen teban pakyañsi kanban pisañakwan geni dima inñanek guramitjak kan, Piñkop da uñun amin anpulugañakwan pi morap asak uñun tagisisi noman tokdañ.

²⁶ Amin kinda “nak Piñkop gawak imim silip an kimokdot” yañ nandisak, mani gen kagani dakon kila tagi dima anjek gen yokwi morapmi yosok kan, uñun amin iyi nañ top ankwaldak, ae Piñkop gawak imim dakon silip asak uñun yo isalisi. ²⁷ Piñkop gawak imim dakon silip Piñkop Dat da kanban gwaljigi minisi ae gulusuñni mini asak uñun yañ: Nin miñat monjiyo meñ datyoni kimakbi gat, ae sakwabat gat do nandak nandak anjek pañpulugañek jigini guramitneri, ae nin dakon anpak kila tagisi anen, anapno miktim on dakon anpak yokwi da pañupbal aban Piñkop da dabilon inani dima egipneri.

2

Nin amin morap kisi do anpak aripsi gin anen

¹ Not kabino, Amin Taginin Yesu Kristo tilimni madepsi, uñun nandan gadan iman, do amin kinda do anpak tagi anjek ae kinda do manji imni kan uñun tagi dima. ² Amin kinda yik imalyo tagisi bañ pañek ae kisit tamikon sip gol nañ wasañbi kinda yipmanek ji dakon muwut muwut yutjikon wigakwan yoni mini amin kinda imalni dagañbi ae yokwisi kinda uñunyo kisi wugisak, ³ anjakwal ji da anpak tagi amin yik imalyo tagisi bañ pak uñun do an imiñek yañ iyañ, “Gak obiñ on tamo tagisikon yikgi”, ae yoni mini amin yañ iyañ, “Gak amodon akgi” bo ae “Nak da kandap da kapmatjok mibilikon yikgi” yañ iyañ kan, ⁴ amin diwari tagi ae diwari yokwi yañ nandan yañ asak. Yañ anjek ji kokwin amin dagañek nandak nandak yokwikon da kokwin an.

⁵ Not kabino nandani. Miktim amin da dabilon yoni mini ekwan amin, unun banjin Pinjkop da nandan gadat madepsi tungan yominakwan egipni do kili manjigit. Kalip yan teban tok yan agit, amin but dasi galak tan iman unun yopban iyi amin kila asak da kagagwan egipdan, do yoni mini amin iyi amin kila asak da kagagwan egipni do kili manjigit. ⁶ Mani ji da yoni mini amin unun nandaba pinban yoman. Namin da pabin depmanjek jig daminek ji timik gen pikon depmanjan? Unun yoni morapmi amin dagin anpak unun an. ⁷ Pinjkop da Kristo dakon mani tagisi jikon yipgut, nan namin da unun do nandaban pinakwan jigilak gen yon? Unun yoni morapmi amin dagin yon.

⁸ Pinjkop unun kila amin madepnin, unun da papianikon gen teban kinda nimgut da yan yosok:

“Gaga do but dasi nian galak tosol, unuden gin amin do but dasi galak tan yobi.”

Ji gen teban unun but dasi guramitni kan, ji anpak tagisi an. ⁹ Mani amin kinda do anpak tagi anek kinda yum koni kan, unun yokwi an. Anakwa gen teban unun da yan nolisak, ji gen teban tuwil tuwil amin. ¹⁰ Amin kinda Pinjkop dakon gen teban morap kisi guramigek kalonji kinda nanjin kirinjkdak kan, unun amin gen teban morap kisi kirinjkdak da arip gulusunni ton. ¹¹ Nido, Pinjkop da yan yagit:

“Minjat eyo kili abi, ji yumabi anpak dima ani.”

Ae yan kisi yagit:

“Ji amin dima dapba kimotni.”

Do yumabi anpak dima agil, mani amin kinda anakbi kimakgit kan, gak gen teban morap tuwil tuwil amin kinda dagagil.

¹² Pinjkop da anpakji kokwin asak bisapmon unun ji pulugan depmandak dakon gen teban unun do nandanjek kokwin akdisak. Do ji unun do nandanjek amin do bupmi nandanjek toktogisi gen yogokji gat ae anpakji gat dakon kila tagisi ani. ¹³ Nido amin kinda amin do bupmi dima nandagit kan, Pinjkop da gen pikon kokwin asak bisapmon bupmisok kinda dima nandan imdisak. Mani amin do bupmi nandagit amin unun gen pikon teban tokdisak.

Nandan gadat anpak tagi dima panalon asak, unun nandan gadat yo isali

¹⁴ Not kabino, amin kinda da “Nak Kristo nandan gadan imisat” yan yosok, mani anpak tagi dima asak kan, nandan gadat unuden da yokwikon ban tagi abidosak? Unun dimasi. ¹⁵ Panmuwukbi notnin kinda bo ae saminin kinda imalni yokwi gin, anakwan japni mini kan, ¹⁶ jikon da kinda da yan iyisak, “Butgo yawori tanakwan panji nanali egipbi, ae kin jap nanjek butgo tugosak”, mani imal bo jap dima imisak. Isal gen gin iyik unun da nian anpulugosak?

¹⁷ Nandan gadat dakon anpak kisi yan gin. Nandan gadat isal tanjek anpak tagi kinda dima noman tosak kan, unun yo isali.

¹⁸ Mani amin kinda da yan yosak, “Amin diwari nandan gadat anakwa amin diwari anpak tagi an.”

Yan nanban kobogi yan yokdisat, “Gak nandan gadat anek anpak tagiyo kisi dima abi kan, nak nianon da gak dakon nandan gadat koken? Mani, nak dakon anpak tagi da nandan gadatno golikdisak.”

¹⁹ Gak “Pinjkop kalonji dagin egisak” yan nandan gadasal. Unun tagi. Mani kon yo kisi yan gin nandan gadanjek madepsi nimnimikgan. ²⁰ Nandan kokwingo tagi dima amin, gak nandan gadat gin anek anpak tagiyo kisi dima abi kan, nandan gadatgo unun yo isali. Gak gen on dakon mibili nandak do nandisal? Kan, nandaki, ²¹ kalip babiknin Abraham da monji Aisak altakon yipmanjek Pinjkop do paret aban Pinjkop da yo agit unun kanek amin kilegi yan iyigit. ²² Pakyanji nandaki. Abraham dakon nandan gadat gat ae anpakni tagi

2:5: 1Ko 1.26-28 2:8: Mt 19.19; Gal 5.14 2:9: GT 1.17 2:10: MS 19.37; IDT 20.7-12,24; Mt 5.19 2:11: TP 20.13-14; Ro 13.9 2:12: Gal 6.2; Jem 1.25; 1Pi 2.16 2:13: Mt 5.7; 18.32-35 2:15: 1Jn 3.17 2:18: Gal 5.6
2:21: WW 22.9-12 2:22: Ibr 11.17-18

uñun kalorji gadagimal, anjakwan uñun anpak tagi da nandan gadatni aripmisi agit. ²³ Do Piñkop gen papiakon gen kinda tosok uñun bami noman tagit. Gen uñun yañ: “Abraham uñun Piñkop do nandan gadat aban, Piñkop da amin kilegi yañ iyigit.” Ae amin da Abraham do Piñkop dakon notnisi yañ iyiwit. ²⁴ Do yañsi nandani, amin kinda isal nandan gadat dogin Piñkop da amin kilegi yañ dima iyisak. Amin kinda anpak kilegi asak uñun do nandanek amin kilegi yañ iyisak.

²⁵ Yangin kosit oba miñat Reap da amin pañman ak amin bamot uñun uwal da dapni yañ do pañkisibiñek yabekban kosit ñwakñwat nañ tobil kigimal, do Piñkop da miñat kilegi yañ iyigit. ²⁶ Nin nandaman, amin kinda wupni kili yipman deggit kañ, uñun amin kili kimakgit. Yangin, amin kinda nandan gadat anek anpagon dima yipmandak uñun amin nandan gadatni kili kimakgit.

3

Nin gen yogoknin dakon kila tagisi aneñ

¹ Not kabino, jikon da amin morapmi da Piñkop gen yoyiñdet pi ak do nandak nandak dima ani. Nido ji nandan, Piñkop da miñat aminyo dakon anpak kokwin asak bisapmon miñat aminyokon yoyiñdet pi an amin uñun pakyansi kokwin akdisak.

² Nin kisi morap gulusuñ morapmi aman. Mani amin kinda gen kagani dakon kila anek gen yokwi kinda dima yosok kañ, uñun amin gwaljigi minisi, ae uñun da giptim diwat morapni kisi kila tagi asak. ³ Os da nin dakon galaktok yolek kosit agipni do gen kaganikon ain tim yopmangaman. Yañ anek giptimni kisi iligapno nin dakon galaktok yolek akwan.

⁴ Ae tap wakga yo kisi do nandan. Tap wakga uñun yo madepsi daman, ae mirim madepsi da piñonakwan tap idapmon agisak. Ae tap wakga antobilakwa agisak dakon kindap kwik uñun moniñsisok. Mani tap wakga awildak amin timi kindakon kik do asak kañ, uñun tap wakga dakon yo uñun antobil tobil anjakwan dukwan kik do nandisak uñudon kisak. ⁵ Uñuden gin, gen kaga uñun giptim dakon diwari moniñgok kinda, mani iyi dakon man awigek yo madepsi do yosok.

Kindap moniñgok kinda da sojek madepsi anek koron sojek kindap morap tagini sosak. ⁶ Gen kaga uñun kindap kinda, yokwini uñun madepsi daman. Uñun da kindap tepmisi kwan sosok uñun da tilak anpak yokwi mibili mibili pañalon anek egip egipnin madepsi pañupbal asak. Ae Sunduk Tipdomon egisak uñun da amin da gen kagakon kindap uñun yipban sosok.

⁷ Amin da joñ kilap mibili mibili gat, ae minam, ae tuñon amin, ae tap idapmon yo morap ekwan uñun timigek yo uñun kilani anakwa uñun da kisiron ekwan. ⁸ Mani gen kaga uñun tapmimni madep do amin kinda da iyi dakon gen kaga kila aripmi dima asak. Bisap morapmi gen kaga gen yokwi morapmi yosok. Uñudon amin dapdap marasin yokwi madepsi tugawit da toñ. ⁹ Gen kagakon da Amin Tagi Datnin ankisaman. Mani bisap diwari nin da miñat aminyo Piñkop da iyi yombem wasagit uñun jobit yomaman. ¹⁰ Gisam yomyom gat ae jobit gat kisi uñun gen kaga kalonon dagin noman tomal. Not kabi, uñun tagi dima. ¹¹ Pakbi dabil kalonikon da pakbi si noknogi ae amin da dima noknogi yo kisi aripmi tagi potpori? ¹² Not kabi, pik kindap da olip sop tagi potni? Ae wain nap da pik kindap dakon sopmi tagi potni? Yangin pakbi isipmi da pakbisi aripmi dima dagoni.

Nandak kokwini tagisi amin da anpak tagisi akdisak

¹³ Ji da binapmon nandan kokwini tagisi ae nandak nandakni tagisi amin kinda egisak kañ, uñun amin bisapmi bisapmi anpak tagisi asak, ae nandan kokwini tagisi do iyi dakon man dima awigisak. Yañ anjakwan amin da kañba amin nandan kokwini tagisi ae nandak nandakni tagisi asak. ¹⁴ Mani ji tagisi ekwan amin do nandaba yokwi tok an kañ, ae bisapmi bisapmi ji disi dakon man pawigik do kosit wusik an kañ, nandan kokwin tagisi

gat ae nandak nandakji tagisi gat do kisik kisik dima ani. Top anjakwa anpakji da gen bami di abin yipban. ¹⁵ Nandan kokwin yokwi unjuden Kwen Kokup da dima pisak. Unjun on miktim dakon yo gin. Unjun Pinjkopmon da dima abisak, Sunduk da anjalon asak. ¹⁶ Nandani, tagisi ekwan amin do nandaba yokwi tok anjek bisapmi bisapmi iyi dakon man pawigik do kosit wusik an amin da binapmon pidok pidok madepsi noman tosok, ae anpak yokwi morap unjudon da noman ton.

¹⁷ Mani amin nandan kokwin tagisi Kwen Kokupmon nani ban timikgan unjun da anpak yan an: Mibiltok nandak nandak gwaljigi mini unjun yolgan, ae unjun da bujon amin gat but kalonsi ekwan, ae anpak yawori an yoman, anjek pinjisi egek amin diwari dakon gen nandane ekwan, ae amin do bupmisi nandan yominek anpak tagisi anyoman. Unjun amin morap kisi do anpak tilak kalonikon gin anyoman. Ae jamba but anpak dima an, unjun anpak tagi yol kimokgon. ¹⁸ Nin but kalon ekwaman kan, unjun jap yet kwaokgaman yombem. Do unjun but kalon anpagon jap da pigaga kwon unjun da tilak anpak tagisi da egip egipninon noman tokdan.

4

Miktim dakon anpak do galak ton amin unjun Pinjkop dakon uwalni

¹ Gen emat gat ae butjap ukwayityo binapjikon noman ton unjun mibili nido noman ton? Unjun yokwi dakon but suligik dakon anpak mibili mibili butjikon emat an, unjun da gen emat ae butjap ukwayityo panjalon an. ² Ji yo timit do nandan, mani dima timikgan, do ji amin dapba kimokgon. Ji yo do pindak galaktok an, anjek unjun aripmi dima timitni, do butjap ukwayit yo anjek gen emat an. Pinjkop da yo damjak do bisit dima an, mibili yan do anjek yo dima timikgan. ³ Ae yo timit do bisit an bisapmon yo dima timikgan, nido nandak nandakji kilegi dima tanakwan Pinjkop bisit an iman. Ji but dakon galaktok yokwi yolek giptimji da kisik kisik asak unjun dogin nandan.

⁴ Minjat da eni yipmanek kin yumabi anpak asak unjun da tilak ji Pinjkop kili yipman dek mudan. Nandani, miktim dakon yo do galagi nandisak amin unjun Pinjkop do kuragisi nandan imisak. Unjun dima nandan, ma? Nandani, on miktim not anjimisak amin, unjun Pinjkop dakon uwalni dagosok. ⁵ Pinjkop dakon papia da yan yosok, “Wup unjun Pinjkop da nin da butgwan yipgut unjun yo morap yopman mudane iyi dogin galaktan kimotne do nandisak.” Gen unjun gen isali yan nandan, ma? ⁶ Mani Pinjkop da nin do nandan yawot madepsi an nimisak. Mibili yan do anjek Pinjkop dakon papia da yan yosok:

“Pinjkop da amin iyi dakon man pawikwan amin yo ak do nandan unjun dima ani do kosit sopman yomisak,

mani amin iyi do nandaba pan unjun nandan yawok yominek yo tagi an yomisak.”

⁷ Do ji disi do nandaba pinakwan Pinjkop da yongamgan egipni. Sunduk kosit sopman iminjakwa depman dek pasal kikkisak. ⁸ Pinjkop da kapmatjok kini, anjakwa Pinjkop ji da kapmatjok apjak. Yokwi pakpak, amin da kisitni pakbikon suganba kilegisi an, unjun da tilak butjikon yo yokwi ton unjun suganba kilek tan mudoni. Jamba but amin, butjikon nandak nandak yokwi ton unjun wiririk mudoni. ⁹ But yokwi anjek kunam morapmi tatni. Abisok jikgo yanjan amin, kulabik anjek kunam tatni. Abisok jikgo yanjan amin, kulabik anjek butji jik tanakwa egipni. ¹⁰ Amin Tagi da dabilon disi do nandaba pini. Yan ani kan, Amin Tagi da ji pawigikkisak.

Nin amin do yanba yokwi tok dima anej

¹¹ Not kabi, panmuwukbi notji diwari do yanba yokwi tok dima ani. Amin diwari do yanba yokwi tok asak bo ae notni dakon anpak kokwin asak, unjun gen teban do yanba yokwi tok anjek gen teban kokwin asak. Ae gen teban kokwin asal kan, gak gen teban dima guramikdal, unjun gen teban dakon kokwin agak amin dagal yan asak. ¹² Pinjkop kalon dagin gen teban panjalon agit, unjun kalon dagin Gen Kokwin Amin egisak. Ae unjun kalon

dagin minjat aminyo yokwikon ban tagi timitjak, ae tagi panjupbal asak. Do gak namin da amin dakon anpakni kokwin asal?

Nin kwen wigik dima anen

¹³ Jikon amin diwari da yan yon: “Abisok bo anwa kokup pap kindakon kin monej ilit pi anek bilak kinda egipne. Yan anek monej morapmi timitne.” Yan yon amin ji do gen yipmandat. ¹⁴ Ji gen unjoden ban yon, mani anwa yo ni da noman toni unun dima nandan. Egip egipji mukwa da yan noman tajeke bisap pisipmisok gin tajeke wagil pasilgan unun yombem. ¹⁵ Ji yan gin yoni kan tagi, “Amin Tagi da galak tosagon nin sigin egek yo unun ak do nandaman unun anen.” ¹⁶ Mani disi dakon man pawigek disi pi madep akdan unun do yon. Unun yokwisi. ¹⁷ Pakyan si nandani, amin kinda anpak tagisi kinda ak do nandaneke dima asak kan, unun amin diwarini ton.

5

Yoni morapmi amin kobogi yokwisi timitdan

¹ Nandani! Yoni morapmi amin ji do gen yipmandat. Kunam tagek yan tidoni! Nido jigi madepsi da jikon noman tan damdisak. ² Yo morapji gat ae tilimji gat kili miktan mudan. Ae imal morapji yo monin da kili nan mudan. ³ Golji gat ae silwasi gat unun manut an mudan. Unun manut da ji dakon yokwisi panoman aban nomansi tenjenokdan, anek manut da giptimji kindap da yan sonba sokdan. Mibi bisap kili ununjok noman tokdisak, anakwan ji isal dogin yo morap gat monej gat panmuwukgan. ⁴ Nandani. Pi monji da pigagasi jap pawit. Anakwa ji da yuman nogini diwari panjutnaneke diwari gin yomgwit. Monej diwat unun da Pinjop da anpakji yokwi unun dakon kobogi damjak do madepsi yan tidon. Ae pi monji unun dakon bupmi kunamyo da Amin Tagi Tapmim Ami da miragon kili pigigit. ⁵ Miktimon egipgwit bisap morapmon ji yo tagi tagi morapmi timigek disi dogin nandaneke kisik kisik anek egipgwit. Jap morapmi naneke madepsi tagawit, do dikba kimotni dakon bisap kili noman tak. ⁶ Amin kilegi gen yan yomineke kili dapba kimakgwit. Unun iyi kutnok do yo kinda dima awit.

Nin tebai agek bisit anek Amin Tagi dakon abap do jomjom anen

(Kilapmi 5.7-20)

Nin jigi guramigek Amin Tagi dakon abap do jomjom anen

⁷ Do not kabi, butji yawori tanakwa jigi guramigek Amin Tagi da ae apjak unun do jomjom ani. Disi nandan, pigagani ton amin unun jap tagisi kwokdan unun do jomjom anegisak. Unun butni anteban anek yawori egek jomjom anakwan sikak gildatyo da pini anakwal don bami pasak. ⁸ Jiyo kisi butji yawori tanakwa jigi noman tan daman unun guramitni, nido Amin Tagi da apjak bisap unun kwan tosok. ⁹ Not kabi, notji do yanba yokwi tok dima an an ani. Pinjop da gen pikon di depban. Nandani, Gen Kokwin Amin Madep yoma kagakon akdak.

¹⁰ Not kabi, kombi amin kalip Amin Tagi da manon yan tenjenok awit unun do nandani. Uwal da yo yokwisi anyomgwit, mani butni yawori tanakwa jigi unun guramikgwit. Ji unun dakon anpak timigek yolni. ¹¹ Nandani, nin yan yoman, “Amin butni anteban anek yawori egek jigi guramikgan unun Pinjop da gisamikban kisik kisiksi ekwan.” Jop dakon geni kili nandawit. Unun butni anteban anek yawori egek jigi morap noman tan imgwit unun guramikgit. Disi nandan, don Amin Tagi da anpak tagisi an imgut. Asi nandaman, Amin Tagi da amin nin do but dasi galak tan nimisak, ae bupmi madepsi nandisak.

Gen yan panteban ak dima ani

¹² Not kabi, gen madepsi kinda unun yan: Ji Kwen Kokup bo miktin bo ae yo di da manon genji dima yan panteban ani. Yo kinda ak do nandan kan “Asi” yan gin yoni.

Mani dima ak do nandaŋ kaŋ “Dima” yaŋ giŋ yoni. Genji yo di da manon yaŋ paŋteban aba Piŋkop da kobogi yokwi di daban.

Amin kilegi dakon bisit uŋun tapmimi toŋ

¹³ Jikon da kinda jigi pasak kaŋ, Piŋkop do bisit asak. Ae kinda dakon but kisik kisik nandisak kaŋ, uŋun Piŋkop dakon man aŋkisik do kap yosak.

¹⁴ Jikon da kinda sot asak kaŋ, paŋmuwukbi dakon kila amin yaŋ yoba opni. Abiŋek Amin Tagi da manon bit nelak giptimikon soŋ imiŋek Piŋkop da aŋpulugaŋban kilek tosak do bisit ani.

¹⁵ Piŋkop do nandaŋ gadaŋek bisit ani kaŋ, Amin Tagi da sot amin uŋun aŋmilip aŋek aban pidokdisak. Ae yokwi agit kaŋ, Amin Tagi da diwarini wiririk imjak. ¹⁶ Yaŋdo, ji kalon kalon diwarisi Piŋkop dakon miŋat aminyokon yaŋkwok ani. Aŋek ji kalon kalon Piŋkop da amin diwari paŋpulugosak do bisit ani, aŋakwa Piŋkop da ji paŋmilip asak. Amin kilegi kinda da bisit asak kaŋ, bisitni uŋun tapmimi toŋ, ae amin diwari tagisi paŋpulugogi. ¹⁷ Elaija miŋtim amin nin yombem. Mani sikak dima mosak do bisit tebai aŋakwan, sikak dima maŋakwan bilak 3 ae kanek 6 agit. ¹⁸ Don bisit aeni aŋakwan kundu da sikak yipban maŋakwan pigaga jap aeni kwawit.

Kosit yipmaŋ dekgit amin abidaŋ aŋopneŋ

¹⁹ Not kabino, jikon da kinda Piŋkop dakon gen bami yolyol kosit yipmaŋ degakwan amin kinda da abidaŋ aeni aŋopjak kaŋ, ²⁰ uŋun amin aŋpak tagisisi naŋ asak. Gen on do pakyaŋsi nandani. Amin kinda yokwi pakpak amin kinda aŋpulugaŋek kosit yokwikon naŋ abidaŋ Piŋkopmon ae aŋopjak kaŋ, uŋun amin yokwi pakpak amin kimoron naŋ abidaŋakwan kimot dima asak. Ae Piŋkop da yokwi pakpak amin dakon yokwini morapmi yopmaŋ yomgut.

Papia 1 Pita da Mandagit

But piso gen

Pita unun Yesu dakon pañdet 12 kabikon nani kinda da on papia unun Yesu yolyol amin jigi morapmi paba unun dakon nandan gadatni pañteban ak do mandagit. Yan yosok, Yesu yolyol miñat amin Yesu Kristo dakon Gen Bin Tagisi do aeni nandani dosi yosok. Yesu kimagek kimoron da pidagit, anek aeni tobil ap do yan teban tok agit. Yan teban tok unun agit unun do nandanek apjak do jomjom ani.

Asi, Yesu yolyol amin jigi pañ, mani jigi unun nandan gadatni pañkilit do noman ton. Do nandan gadat tebaisi abidan kimagek wigi Kristo da aeni tobil apjak bisapmon wigakwan unun bisapmon tomni tagisi timitdan.

No Rule Piñkop dakon miñat amin kabisi agiman, do anpak tagisi ban anek, yo tagisi abidok do nandanek jomjom aman unun abidoneñ

(Kilapmi 1.1–2.10)

¹ Nak Pita, Yesu Kristo dakon yabekbini. Papia on mandisat unun Piñkop dakon miñat aminyo ji uwal da jigi daba wasen ki provins Pontus, ae Galesia, ae Kapadosia, ae Esia, ae Bitinia unudon kin kin awit da ekwan ji do mandisat.

² Kalipsigwan Piñkop Dat da ji kili nandan daminek iyi dakon miñat aminyo dagoni do kili manjigit. Unun Telagi Wup da pañpuluganban egip egipji kisi Piñkop do parek iminek telak tane Yesu Kristo dakon gen yol kimotni, anakwa Yesu dakon yawini da ji sugan depban Piñkop da dabilon gwaljigi mini ani, yan do anek ji kili manjigit.

Piñkop da nandan yawot madepsi an daminek butji pañyawot aban yaworisi tosak do bisit asat.

Egip egip tagisi da nin do Kwen Kokupmon jomanek tosok

³ Nin Piñkop dakon man ankisineñ, unun Amin Taginin Yesu Kristo dakon Piñkopni ae Datni. Nin do bupmi madepsi nandan nimgut, do Yesu Kristo kimakbi tamokon nan aban pidagit, anek unun kosiron da Piñkop da egip egip kalugi nimgut. Ae egip egip kalugi wagil tagisi nin do anoman agit unun abidoneñsi yan nandanek jomjom anek ekwaman.

⁴ Nin Kwen Kokup dakon egip egip abidoneñ do kili manjigit. Egip egip unun aripmi dima tasik togi, ae Piñkop da dabilon gwaljigi minisi, ae mudok mudogi minisi. Egip egip unun Piñkop gat kisi Kwen Kokup egipneñ bisapmon abidoneñ do Piñkop da kili manjigit.

⁵ Kristo nandan gadan iminakwa Piñkop da tapmim madepnikon da ji pañkutnosok. Unun da ji yokwikon ban timigek pañpuluganban tagisi egipni do nandisak, ae yo unun ak do nandisak unun mibi bisapmon nomansi aban tetenokdisak. ⁶ Piñkop da yo unun akdisak, ji unun do nandanek kisik kisik an. Mani abisok bisap pisipmisok dogin pañkilit mibili mibili da noman tan daminakwa tepmi pañ.

⁷ Piñkop da ji dakon nandan gadat ankilik kok do anek pañkilit yum pindagakwan aban. Nin nandan, gol unun yo tagisi, mani gol unun yo tasik togi, do ji dakon nandan gadat da gol yapmandak ae wagil tagisisi. Amin da gol unun asi gol bo yan do kindapmon sojek ankilik kon. Do nandani, pañkilit mibili mibili altañ daba nandan gadatji tebaisi sigin tosak kan, mibi gildaron Yesu Kristo noman altosak bisapmon ji do kisik kisik nandan daminek man madep damdisak.

⁸ Ji Yesu dima kawit, mani but dasi galak tan iman. Abisok dima kon, mani nandan gadan iminek but galaksi nandan. But galak unun da miktin dakon kisik kisik morap yapman mudosok. Unun gen kaginin da aripmi dima yan tetenon mudogi. Dimasi.

⁹ Kristo nandan gadan iman do anek Piñkop da ji yokwikon ban timikdak.

¹⁰ Kalip kombi amin da Pinjkop da abisok nandanj yawok daminej jikon yo tagisi akdisak unjun do yanj tenjeterok awit. Pinjkop da nin yokwikon banj timitdisak unjun dakon mibili nandak do pi madepsi awit. ¹¹ Kristo dakon Wup da kombi amin da butgwan yigek gen kagakon da Kristo da tepmi mibili mibili pakdisak anjek don man madep pakdisak unjun do yanjkwok agit. Anjakwan kombi amin da nandawit, “Ni bisapmon nin yokwikon banj timitjak amin apjak?” ae “Unjun bisapmon ni yo da noman tokdisak?” ¹² Mani, Pinjkop da yanj yoligit, yo morap noman tokdanj do kombi gen yawit, unjun da bisapmon dima noman toni. Abisok ekwanj amin ji da bisapmon noman toni do yawit. Telagi Wup Pinjkop da Kwen Kokup nanj yabekban pigit unjun da amin tapmim yoban Gen Bin Tagisi yanj tenjeterok anjek Pinjkop da yo asak do kili dayiwit. Anjelo kisi Pinjkop da ji do yo tagisi agit unjun pindak nandanjo akdo tagisi nandanj.

Pinjkop da telagi egipnej do yosok

¹³ Do bisapmi bisapmi nandak nandakji si panjtagap anjek egipni, anjek disi do kila tagisi anjek egipni. Yesu Kristo da noman altosak bisapmon Pinjkop da nandanj yawok daminej jikon yo tagisi unjun akdisak unjun do nandanj gadat tebaisi anjek jomjom ani. ¹⁴ Minjat monjiyo da gen guramit anj unjuderj ani. Kalip nandak nandakji mini, do galaktok yokwi mibili mibili yolgwit, mani abisok anjak unjun dima yolni. ¹⁵ Pinjkop da ji kili yanj damgut, unjun telagi, do yo morap anikon jiyo kisi telagi egipni. ¹⁶ Nido Pinjkop dakon papia da yanj yosok:
“Ji telagi egipni, nido nak telagi egisat.”

Tomni madep nanj nin yumanj nagit

¹⁷ Pinjkop bisit iyinej “Dat” yanj iyanj. Dat unjun da man timikgamanj unjun do nandanjek kokwin dima asak. Nin kalonj kalonj da anjak amanj unjun pindagek nin kokwin asak. Do on miktimon egipni bisap morapmon, on miktim unjun nin dakon kokupsinin yanj dima nandani, ae Pinjkop do pasalek unjun da yongangwan gin egipni. ¹⁸ Nido disi nandanj, kalip babakji da mibili mini dima nandanj pisanjek egipgwit jiyo kisi yangin egipgwit, mani Pinjkop da ji yumanj nanjek unjun anjagon banj puluganj depgut. Ae ji yum do miktim dakon yo si tasik togij silwa bo gol banj dima yumanj nagit. ¹⁹ Kristo dakon yawi, tomni wukwisi nanj yumanj nagit. Kristo unjun sipsip moninj gwaljigij minisi. ²⁰ Pinjkop miktim dima wasagit bisapmon, Kristo da ji yumanj nosak do kili manjigij, ae abisok mibi bisap on ekwamanon, Pinjkop da nin panj pulugosak do Kristo yipban kili altanj tenjeteragit. ²¹ Unjun da ji panj puluganban Pinjkop nandanj gadanj imgwit. Unjun Pinjkop da Kristo kimakbi tamokon nanj aban pidanban man madep imgut. Do ji Pinjkop do nandanj gadat anjek yo ak do yanj teban tok agit unjun do jomjom anj.

Nin amin do but dasi galak tanj yomnej

²² Ji gen bami yolgwit, yanj anjek disi Pinjkop da dabilon gwaljigij mini awit. Anjek Pinjkop dakon minjat aminyo diwari but dasi galak tanj yomanj. Do abisok pi madepsi anj kimagek but dasi galak tanj yominj kimotni. ²³ Ji yanj ani, nido egip egip kalugi Pinjkopmon abidawit unjun kimot kimori mini. Pinjkop dakon gen dagok dagogij mini unjun da egip egip kalugi unjun anjalon asak. ²⁴ Pinjkop da papiakon gen yanj tosok:
“Minjat amin morap jonj da yanj bisap dubak dima ekwanj,

ae man madepni da jarej da yanj tepmi biripmigi monj.

²⁵ Mani Pinjkop dakon gen toktogisij tanj anjanj kisak.”

Gen unjun jikon Gen Bin Tagisi yanj tenjeterawit unjun.

2

¹ Ji altok altok kalugi kili awit, do anjak yokwi morap yipmanj mudoni. Top yogok anjak gat, ae jamba but anjak morap gat, ae tagisi ekwanj amin do nandaba yokwi tok

1:10: Mt 13.16-17 1:11: Kap 22; Ais 53; Lk 24.26-27 1:14: Ro 12.2; Ep 2.3; 4.17-18 1:16: MS 11.44-45; Mt 5.48
1:17: Ro 2.11; PA 2.23 1:19: Ya 20.28; Ibr 9.12-14 1:20: Ep 1.4; 2Ti 1.9-10 1:21: Jn 14.6; Ro 5.1-2
1:22: Jn 13.34; Ro 12.10 1:24: Ais 40.6-8 2:1: Ep 4.22; Jem 1.21

gat, ae yanba yokwi tok morap gat unun kisi yipman mudoni. ² Monji hajak kalugi mum do galagi madepsi nandan, unun da tilak mum tagisi, ae unudon yo yokwi kinda dima tosok, unun Pinjopmon da abisak unun timit do galagi madepsi nandani. Mum unun da wupji anpuluganban Pinjop da egip egip kalugi unun damguron tagan madep ani ae tapmim pani, anek Pinjop gat tagisi egipni. ³ Yan ani, nido Pinjop da anpak ninon asak unun kili ankilik kawit, anek Amin Tagi unun tagisi yan kili nandawit.

Amin Tagi unun gwak egip egipmi ton

⁴ Ji Amin Tagikon apni. Unun gwak egip egipmi ton yombem kinda. Minat aminyo da kanba yokwi aban maba kigit, mani Pinjop da kili manjigit, anek kanban tagisisi agit.

⁵ Jiyo kisi gwak egip egipmi ton yombem, ae Telagi Wup da tapmimon Pinjop da anpuluganban iyi dakon yutni dagon. Yan aban ji Pinjop dakon telagi mukwa sogok amin kabini egek Yesu Kristo da manon paret ani. Unun paret Telagi Wup da ji panthagap aban Pinjop da paret si galak tosok asak. ⁶ Unun do Pinjop da papiakon gen kinda yan tosok:

“Nandani, yut kodigikon gwak teban tip kindanan tidosot unun nak da kili manjigim.

Unun gwak tagisi ae tebaisi.

Unun abisok yipbo Saion kokup papmon tosok.

Unun do nandan gadan imni amin mayaktok aripmi dima pakdan.”

⁷ Ji nandan gadat an minat aminyo yan si nandan, Kristo unun gwak wagil tagisisi. Mani nandan gadat dima an amin, unun do Pinjop da papiakon gen yan tosok:

“Yut agak amin da gwak yokwi yan yanek maba kigit, unun gwak tip kinda nan tidawit da akdak.”

⁸ Ae gen kinda yan tosok:

“Unun da tip da yan kosit obanikon tosok, do amin morapmi kandapmi tidanek piligi pagek tasik tokdan.”

Unun Pinjop dakon gen abin yipmanan, do kandapmi tidanek piligi pokgon. Kalip Pinjop da yan ani do kili manjigit.

⁹ Mani, Pinjop da ji kili manjigit. Ji Kila Amin Madep dakon telagi mukwa sogok amin kabini ekwan. Ji Pinjop iyi dakon minat amin kabinisi ekwan. Egek jikon yo tagisi morap agit unun dakon yan tenjenok ani do yan damgut. Pilin tuk yipman degek tenjenikon apni do yan damgut. ¹⁰ Kalip Pinjop dakon minat aminyo dima egipgwit, mani abisok minat amin kabinisi ekwan. Kalip Pinjop dakon bupmini dima abidawit, mani abisok kili abidan.

No Rule Minat amin diwari da binapmon pilik bamok kilegisi anen
(Kilapmi 2.11–3.22)

Nin Pinjop dakon oman monjisi egipnen

¹¹ Notnonisi, ji on miktimon kokup hajakwarikon amin da yan ekwan, ae binap amin yombem. Do yan si dayisat, ji but kalip dakon galaktok yokwi manji yomni. Unun da wupji abin yip do emat asak. ¹² Ji Pinjop dima nandan iman amin da binapmon pilik bamok kilegisi ani. Asi, gulusun an do gen yan damdan, mani anpakji kilegi koni do don Pinjop da minat aminyo gen pikon yop do apjak bisapmon Pinjop dakon man anjisikdan.

¹³ Gapman mibili mibili dakon geni guramitni, nido Amin Tagi da yan ani do nandisak. Kila amin madep da ji dakon wukwisi egisak do geni guramitni, ¹⁴ ae provins dakon gapman dakon mibiltok amini kisi dakon geni guramitni. Kila amin madep da unun amin yabegek anpak yokwi an amin do kobogi yokwi anyomni, ae anpak kilegi an amin dakon man pawigini do yopgut da ekwan. ¹⁵ Pinjop da anpak tagisi banjin ani do nandisak. Yan anek kanjo nandan kokwini tagi dima amin da gen kagani sopmanek gen dima

yanj damni. ¹⁶ Ji miñat aminyo puluganjwi da yanj egipni. Mani “nin puluganjbi” yanj nandanjek kinj anpak yokwi mibili mibili di abam. Piñkop dakon oman monji da yanj egipni. ¹⁷ Amin morap kisi do nandaba wukwan yomni, anjek Piñkop dakon miñat aminyo diwari do but dasi galak tanj yomni. Piñkop do si pasalek egipni. Anjek kila amin madep do man madep imni.

Nin Yesu Kristo dakon anpak yolek tepmi panen

¹⁸ Oman monji ji kila aminji dakon piñbini egek nandaba wukwan yomni. Nak kila amin tagisi ji do yo yawori anjdamanj unjun dogin dima yosot. Kila amin yo yokwi anjdamanj unjun kisi dakon piñbini egipni. ¹⁹ Piñkop dakon galaktok yolakwa isal dogin tepmi daba tepmi unjun tagi pamanj yanj nandani kanj, Piñkop da unjun do tagisi nandakdisak. ²⁰ Mani anpak yokwi anakwa dikba tepmi pani kanj, Piñkop da ji do nandaban tagi asak? Unjun dima. Mani anpak tagi banj anakwa dikba unjun do tepmi pani kanj, Piñkop da yanj do galak tosok. ²¹ Piñkop da anpak unjuden yolni do yanj damgut, nido Kristo ji panjapulugok do tepmi pagit. Ji da yolni do anpak unjun kili doligit.

²² “Unjun yokwi kinda dima agit,
ae top genyo kisi kinda dima yagit.”

²³ Amin da ibipgwit, mani kobogi dima yobipgut. Tepmi pagit, mani panjupbal ak do dima yagit. Unjun iyi nanj Piñkop yo morap kokwin kilegisi agak amin da kisiron yipgut. ²⁴ Kristo tilak kindapmon akgit anjek giptimni nanj nin dakon yokwinin imekgit. Yokwi morap yipmanj mudanjek anpak kilegi yol kimotneñ mibili yanj do anjek agit. Giptimni obisi anjakwa tepmi pagit unjun da ji panjmilip agit. ²⁵ Ji kisi morap sipsip kinda pasilgit da dima nandanj pisanjek agisak unjun da tilak agipgwit. Mani abisok Sipsip Kila Amin Tagisikon tobil apgwit. Unjun wupji dakon Kila Amin Tagisi.

3

Miñat eyo dakon gen

¹ Unjuden gin, miñat eni tonj unjun esi dakon piñbi egipni. Ae unjun kabikon wili diwari Piñkop dakon gen dima guramikganj kanj, miñatni ji but tobil ani do gen dima yanjakwa anpakji tagisi banjin pindagek but tobil tagi ani. ² Nido, miñat ji dandaba pilik bamok kilegisi anjek piñbisi ekwanj.

³ Miñat ji amin da dandaba tagisi ani yanj do busunji dima panjtilim ani, ae giptimji gol banj dima panjtilim ani, ae imal tagisi banj dima pani. ⁴ Tilim dima tasik togij banj but kagasi panjtilim ani. Tilim unjun anpak yaworisi ae tayangok egip egip. Anpak unjuden Piñkop da dabilon tagisisi. ⁵ Anpak unjuden do galak toni. Nido kalip bisapmon miñat telagij egek Piñkop da yo tagisi yom do yanj teban tok anyomgut unjun do jomjom anjek unjun tilim pawit. Anjek eni dakon piñbini egipgwit. ⁶ Sara unjun anpak yolek Abraham dakon gen guramigek amin madepno yanj iyigit. Ae ji anpak kilegisi yolek yo kinda do dima pasolni kanj, ji unjun Sara dakon gwakni.

⁷ Unjuden gin, wili miñatni tonj, ji nandak nandak tagisi banj yolek miñatji gat tagisi yitni. Miñat dakon tapmim unjun wili dakon tapmim yombem dima, unjun madep dima, mani miñatyo kisi egip egip kalugi Piñkop da butgalak do nimisak unjun kili abidawit, do ji miñatji do nandaba wikwan yominej panjapuluganjek anpak tagisi banj anyomij kimotni. Anpak unjun yolek ani kanj, yo kinda da ji dakon bisit do kosit sopsop dima akdisak.

Bisapmi bisapmi amin do anpak tagisi anj yomneñ

⁸ Gen on panjdagok do yanj yosot. Ji morap kisi but kalonj egek amin morap kisi do bupmi nandanj yomni. Piñkop dakon miñat aminyo diwari do but dasi galak tanj yominej nandanj yawok yominej disi do nandaba pisak. ⁹ Amin da yokwi anj daba kanj, kobogij do yokwi dima anj yomni. Ae yanjba yokwi tok anj daba kanj, kobogij do yanjba yokwi tok dima

an̄ yomni. Kobogi do Piŋkop da yo tagisi anyomjak do bisit ani. Piŋkop da ji yan̄ an̄jek disi gisam timitni do yan̄ damgut. ¹⁰ Piŋkop gen papiakon gen yan̄ tosok:

“Amin kinda egip egipni tagisi noman tan̄jakwan bisap tagisi kok do nandisak kan̄, un̄un amin gen yokwi dima yosak, ae top dima yosak.

¹¹ Un̄un an̄pak yokwi morap manji yomiŋek, an̄pak tagisi ban̄gin asak.

Un̄un amin gat but kalon̄ ak do dakon pi an̄ kimotjak.

¹² Nido, Amin Tagi da amin kilegi kilani an̄jek bisitni do mirak yopman̄dak, mani yokwi pakpak do nandaban yokwi tan̄ yomisak.”

An̄pak tagi aneŋ dakon tepmi tagi paner̄

¹³ Ji an̄pak tagisi tebai yol kimagek ani kan̄, namin da yo yokwi an̄ damjak? ¹⁴ Mani an̄pak tagisi an̄jek un̄un do tepmi pani kan̄, Piŋkop da yo tagisi an̄ damdisak, do pasol pasol dima ani, ae nandaba kik dima ani. ¹⁵ Butjikon da Kristo kalon̄ nan̄gin yipba Amin Tagisi egipjak. Ae yo tagisi do jomjom an̄ un̄un dakon mibili do dayin̄ba kan̄, bisapmi bisapmi kobogi yoyik do tagap tok an̄ kimotni. ¹⁶ Mani geni kobogi yawori ae an̄pak tagisikon da pan̄tobil yomni. Ae Piŋkop da dabilon kilegisi egipni. Yan̄ aba Kristo yol do an̄jek an̄pak tagisi an̄akwa gen yokwi dayan̄ amin un̄un mayagi pakdar̄. ¹⁷ An̄pak tagisi an̄akwa un̄un do amin da jigi daba tepmi pani kan̄, Piŋkop da ji do tagisi nandakdisak. Mani an̄pak yokwi an̄jek un̄un dakon tepmi timitneŋ kan̄, un̄un da yo yokwisi asak.

Kristo da nin yokwikon ban̄ timit do kimot an̄jek ae pidagit

¹⁸ Kristo un̄un amin kilegisi, mani yokwi pakpak miŋat aminyo dakon tamo abidan̄jek yokwini wiririgek Piŋkopmon timik pan̄kik do an̄jek kimakgit. Un̄un bisap kalon̄ kinda kimakgit, ae kinda gat dima kimotjak. Un̄un miktim aminsi da ekwan amin da an̄akba kimakgit, mani Telagi Wup da tapmimon da pidagit da egisak. ¹⁹ Un̄un kin̄ wup dam tebanon egipgwit un̄un do Piŋkop gen yan̄ ten̄ten̄an̄ yomgut. ²⁰ Wup un̄un da kalip Noa da bisapmon Piŋkop gen abin̄ yipgwit. Noa da bisapmon an̄pak yokwi madepsi awit, mani Piŋkop da kobogi tepmi dima yomgut. Un̄un butni yawori tan̄jakwan jomjom an̄egakwan wigi Noa da tap walgani wasan̄ mudagit. An̄jek miŋat aminyo kalon̄isok 8 kabi dagin tap walgakon wigakwa pakbi madep da timik pan̄kin̄akwa Piŋkop da yokwikon ban̄ timikban tagisi egipgwit. ²¹ Pakbi un̄un da telagi pakbi sogok dakon tilak asak. Piŋkop da ji yokwikon ban̄ timit do telagi pakbikon ban̄ timikdak. Telagi pakbi un̄un giptim garak wiriritjak do dima, un̄un Piŋkop da dabilon gwaljigi mini egip do dakon tilak asak. Ji yokwikon ban̄ timit do Piŋkop da Yesu Kristo kimoron nan̄ aban̄ pidagit. ²² Ae Kristo Kwen Kokup kili wigigit da abisok Piŋkop da amin tet do yikdak. Yigakwan an̄jelo ae kila amin madep, ae yo morap tapmimi ton̄ un̄un da piŋbini ekwan̄.

No Rule Pan̄kilit madepsi da pan̄muwukbikon noman tan̄ yoba tepmi pan̄
(Kilapmi 4–5)

4

But kalip dakon an̄pak yipman̄ mudoneŋ

¹ Kristo giptim timnikon da tepmi pagit, do nandak nandak un̄un abidagit jiyo yan̄ gin abidan̄ kimotni. Nido, amin kinda giptim timnikon da tepmi pagit kan̄, un̄un amin yokwi dakon an̄pak kili yipman̄ dekgit. ² Ae miktimon egisak bisapmon but kalip dakon an̄pak dima yoldak, Piŋkop dakon galaktok ban̄gin yoldisak. ³ Ji but kalip dakon an̄pagon aripmisi agipgwit, an̄jek Piŋkop dima nandan̄ iman̄ amin da an̄pak an̄ un̄un ak do galagisi nandawit. An̄pak un̄un, yumabi an̄pak mibili mibili, ae pakbi teban nan̄jek but upbal agak, ae jap pakbiyo madepsi an̄jek pakbi teban morapmi nan̄jek an̄pak yokwi agak, ae an̄pak wagil yokwisi kinda un̄un kokup kidat do gawak yomyom an̄pak, un̄un an̄pak morap awit. ⁴ Abisok Piŋkop dima nandan̄ iman̄ amin gat an̄pak yokwi mibili mibili un̄un san̄ber̄ yoba dima an̄, an̄akwa un̄un do wiripdagek pidan̄ gen yokwi dayan̄. ⁵ Mani don gen pikon iyi

agek mibili nido anpak unun awit unun do yokdan. Piŋkop da amin si ekwan gat, ae amin kili kimakgwit gat kisi anpakni kokwin ak do kili tagap tak. ⁶ Mibili yan do anek miŋat aminyo unun kili kimakgwit unun dima kimagek Gen Bin Tagisi nandawit. Asi, yokwi pakpak da kimokgon unuden yokwi awit dakon kobogi do kimot awit, mani Piŋkop da iyi yombem wup egipni do nandagit do Kristo dakon Gen Bin Tagisi nandawit.

Piŋkop da but galak do yo nimisak unun pi tagisi yomner

⁷ Yo morap pasildan dakon bisap kili kapmat toso. Do bisit ak do disi do kila anek dipmin dima pakek kalugi egipni. ⁸ Ae yo madepsi kinda, ji Piŋkop dakon miŋat aminyo diwari do but dasi galak tan yomyom anpak tebaisi abidoni. Yan ani kan, amin da yokwi an daba diwarini tagi yopni. ⁹ Ae Piŋkop dakon miŋat aminyo diwari apba ji gat egipni kan, but galagon da kilani tagisi ankimotni.

¹⁰ Piŋkop da ji kalon kalon do but galak dakon yo damgut, do ji kalon kalon Piŋkop dakon oman monji tagisi da egek, ni pi ani do tapmim damgut unun anek amin diwari panpulgoni. ¹¹ Amin kinda Piŋkop gen yan tenjenok pi abidagit kan, Piŋkop da iyi yosok yan nandane gen yosak. Ae amin kinda amin panpulgok pi asak kan, unun amin Piŋkop da tapmim imisak unun da aripmon pi unun an kimotjak. Yan anakwa miŋat aminyo da yo morap ani unun pindatni, anek Yesu Kristo da manon Piŋkop dakon man ankisini. Unun man madepni ae tapmimni dagok dagogi mini tan anan kisak. Unun asi.

Kristo da tepmi pagit unuden, tepmi pak do but galaksi nandaner

¹² Notnonisi, pankililit kinda kindap da yan jikon noman toso. Mani ji wuridagek yo nwanjwarisi kinda da noman tan nimisak yan dima nandani. ¹³ Unun pankiliron ji Kristo da tepmi pagit unuden pan, do kisik kisik ani. Ae Kristo dakon tilimni alatan tenjenosak bisapmon ji kisik kisik madepsi anek butji tagisi tokdisak.

¹⁴ Ji Kristo dakon man abidon, anakwa unun do amin da gen yokwi dayinba kan, ji unun do kisik kisik ani. Nido, Piŋkop dakon Wup tilimni wagil tagisisi jikon toso. ¹⁵ Kan kimotni. Amin dapba kimotni, bo yo kabo noni, bo anpak yokwi di ani, bo amin diwari dakon pi panupbal ani, anakwa tepmi pani kan, unun tagi dima. ¹⁶ Mani ji Kristo Dakon Amin ekwan do anek tepmi pani kan, mayagi dima nandani. Kristo dakon man unun do but galaksi nandane Piŋkop ankisini. ¹⁷ Piŋkop da miŋat amin kabini nin gen pikon nipjak dakon bisap kili noman tak. Mibiltok ninon asak, do miŋat aminyo Piŋkop dakon Gen Bin Tagisi manji iman amin kabikon asak bisapmon kobogi yokwisi timitdan. ¹⁸ Piŋkop dakon papia da yan yosok:

“Yokwikon ban amin kilegi timit timit unun jigisi, do Piŋkop manji iman amin gat yokwi pakpak gat nian agagi?”

¹⁹ Do Piŋkop da galak togon amin diwari tepmi pani do nandisak kan, unun amin egip egipni Piŋkop nin wasagit da kisiron yipmanek anpak tagisi bangin ak do. Unun da bisapmi bisapmi kilanin tagisi ankimokdok.

5

Kila amin ji Piŋkop dakon miŋat aminyo kilani tagisi ani

¹ Abisok nak panmuwukbi dakon kila amin gat gen yogogi. Nakyo kisi kila amin kinda. Naga da dabilon Kristo kanapbo tepmi pagit. Ae nak gat ji gat Kristo dakon tapmim ae man madep noman altosak bisapmon Piŋkop da yo tagisi nin morap kisi do nim do yagit unun timitdaman. Kila amin ji pi yan ban ani do dayisat. ² Ji Piŋkop dakon miŋat aminyo kila tagisi ani. Unun sipsip da yan ji da kisiron ekwan. Piŋkop da kisik kisigon da pi unun ani do nandisak. Do pi yanon da ani. Amin da tebai dayinba unun do anek pi di abam. Ae tomni timit dogin pi unun dima ani. Pi unun ak do galagi nandani. ³ Amin madep dagane Piŋkop da miŋat aminyo unun kisitjikon yopgut unun di pabin yopbam.

Ji anpak tagisi ban anakwa pindagek yolni. ⁴ Yan ani kan, Sipsip Kila Amin Mibiltogi da alar tenjenosak bisapmon tomni wagil tagisi unun abidokdan. Tomni toktok teban tosak ae dima tasik togi unun nan abidokdan.

Nin egip egipnin Pin kop da kisiron yipnen

⁵ Yawi kaluk ji kila amin da yongamgwan egipni. Ji morap pinbi egip egip yol kimagek Pin kop dakon minat aminyo da yongamgwan egipni. Nin nandaman:

“Pin kop da minat aminyo iyi dakon man pawikwan unun pabin yopmandak.

Mani amin pinbi ekwan unun nandan yawok yominek yo tagisi an yomisak.”

⁶ Do disi dakon galaktok pabin yopmanek Pin kop tapmimi tor da yongamgwan egipni. Yan ani kan, iyi nandisak bisap unudon ji panenotjak. ⁷ Pin kop da kilasi tagisi asak, do yo morap do nandaba kik an unun kisitnikon yopni.

⁸ Ji kalugi egek disi do kila tagisi anek egipni. Sunduk uwalji unun laion yombem, unun da madepsi yan tidanek minat aminyo nok do wusisak. ⁹ Ji nandan gadaron tebaisi agek pan kilikban kan geni dimasi nandani. Ji nandan, Pin kop dakon minat aminyo diwari miktimi miktimi ekwan, unun ji da tepmi pan yan gin pan.

¹⁰ Pin kop, nandan yawot dakon mibili, unun da ji tilim gulgwani tagisi toktok teban tosok unudon iyi gat kisi egipni do anek Yesu Kristo obakon da ji yan damgut. Bisap pisipmisok gin tepmi pakdan, mani don iyi nandan gadatji pan teban aban toktogisi tebaisi atdan. ¹¹ Unun kalongin dagok dagogi mini tapmim morap kisi tan imisak. Unun asi.

Gen diwari

¹² Sailas, nak da koko unun Yesu yolyol notnosi, ae pi bamisi gin asak, unun da nak anpuluganban gen pisipmi on ji do mandisat. Nak ji dakon but pan teban akdo, ae Pin kop dakon nandan yawotni bisapmi bisapmi jikon tosok unun dolik do anek papia on mandisat. Ji unun do nandanek tebaisi atni.

¹³ Pan muwukbi minat aminyo Babilon* ekwan, unun minat aminyo Pin kop da ji gat kisi kili manjigit, unun da gildat tagi yan dayan. Monjino Mak yo kisi da gildat tagi yan dayisak. ¹⁴ Pan muwukbi diwari do but dasi galak tan yoman yan yolikdo, kisitni iligek si bedoni.

Kristokon gadanbi amin morap butji yawori tosok do bisit asat.

5:5: YT 3.34; Ep 5.21; Jem 4.6 5:6: Mt 23.12; Lk 14.11; Jem 4.10 5:7: Mt 6.25-30 5:8: 1Tes 5.6 5:9: Ep 6.11-13; Jem 4.7 5:12: Ya 12.2,25; 13.13; 15.22,37-40 5:13: Ya 12.2; 2Ti 4.11 * 5:13: Amin diwari da Babilon unun Rom kokup pap do yosok yan nandan.

Papia 2 Pita da Mandagit

But piso gen

On papiagwan gen madep toŋ uŋun yaŋ. Yesu yolyol miŋat aminyo uŋun yoyiŋdet toptopmi diwari agek miŋat aminyo dakon nandan gadat gat ae anpakni tagi gat paŋupbal aŋ amin do mirak dimasi yopni do papia on da yosok. Uŋun yabekbi da gen yomgwit uŋun tebaisi abidoni, aŋek Piŋkop gat ae Amin Tagi Yesu Kristo gat do pakyaŋ tagi nandaba pisosak do yosok. Yabekbi da iyi Yesu dabil da kawit, aŋek kaŋakwa Yesu da iyi yoyiŋdet agit.

Amin diwari da Yesu ae dima tobiŋ apdisak, do anpak yokwi morap amaŋ uŋun da yo madep dima asak yaŋ yawit. Mani on papia da apjak dosi yosok. Asi, uŋun tepmi dima abisak, mani tepmi dima abisak uŋun dakon mibili uŋun yaŋ: Piŋkop uŋun aminjok kinda dimasi pasiljak do nandisak. Amin morap kisi but tobiŋ ani do nandisak, do miŋat aminyo do yawot yawot aŋ yomiŋek jomjom aŋegisak (3.9).

Nin egip egipninon anpak tagisi ano teban taŋakwan amin yokwi dakon gen pabiŋ yopneŋ

¹ Nak Saimon Pita, Yesu Kristo dakon oman monjini ae yabekbini. Nak miŋat aminyo nandan gadat tagisisi nin abidagimaŋ uŋudensi abidawit amin ji do gen on mandisat. Yesu Kristo uŋun Piŋkopnin ae yokwikon baŋ timit timit aminin, ae iyi dakon anpakni kilegi do aŋek ji da uŋun nandan gadat tagisisi abidawit. ² Ji abisok Piŋkop ae Amin Taginin Yesu tagisi nandan yomaŋ. Uŋun anpagon nandan yawot ae but yawot da ji da egip egipmon sigin madep tosak do bisit asat.

Piŋkop da nin iyi do manjigit

³ Nin Yesu Kristo nandan imamaŋ, ae iyi uŋun Piŋkop do tapmim madepnikon da egip egipnin paŋteban asak dakon yo morap gat ae Piŋkop dakon anpak aneŋ dakon yo morap aripmisi nimgut. Nin da man madepni gat, ae tapmimni gat, ae anpakni tagisi gat timitneŋ do aŋek, nin yaŋ nimgut. ⁴ Yaŋ aŋek yo wagil tagisisi ae yo madepsi nim do yaŋ teban tok agit. But sulugik anpak da miktim amin ninon taŋek nin madepsi paŋupbal asak, mani Kristo da nin paŋpulugaŋban anpak uŋun tasik togi uŋun yapmaŋek Piŋkop iyi dakon egip egip ae anpak abidoneŋ do aŋek yo tagisi morap uŋun nimgut.

⁵ Ji uŋun dosi nandaŋek, pi tebaisi aŋek nandan gadatji da tebai tosoke uŋudeŋ anpak tagisi aba teban tosak. Ae nandak nandak tagisi timit do dakon pi ani, yaŋ aba uŋun da anpakji tagisi da yaŋ jikon teban tosak. ⁶ Ae disi do kila aŋek anpak kalipmi pabiŋ yopni. Aŋek uŋun anpak aba nandak nandakji tagisi da yaŋ jikon teban tosak. Ae ji tebai agek jigi guramitni dakon anpak tebai abidoni. Uŋun anpak aba giptimji kila aŋ uŋudeŋ teban tosak. Ae Piŋkop dakon anpagon agipni, yaŋ aba tebai agek jigi guramit dakon anpak jikon teban tosak. ⁷ Ae Piŋkop dakon miŋat aminyo diwari gat not aŋek egipni. Anpak uŋun aba Piŋkop dakon anpagon egip egip da teban tosak. Ae amin do but dasi galak taŋ yomyom anpak abidoni. Uŋun anpak abidaŋba notsi aŋek egip egip anpak da jikon teban tosak. ⁸ Anpak uŋuden timikba egip egipjikon teban toni kaŋ, Amin Taginin Yesu Kristo isal dogin dima nandan gadaŋ imni. Bami morapmi tokdaŋ. ⁹ Mani, amin anpakni uŋuden mini, uŋun amin yo dubagikon toŋ uŋun aripmi dima pindakgaŋ ae uŋun amin dabili mini yombem. Piŋkop da yokwi morap kalip awit uŋun wiririk yoban amin kilegisi awit, mani uŋun amin Piŋkop da yo tagisi agit uŋun kili iŋtawit.

¹⁰ Not kabi, Piŋkop da ji kili yaŋ damgut, aŋek iyi dakon amin kabi egipni do ji manjiŋ depgut. Do iyi dakon amin kabini bamisi egek geni guramit dakon pini tebaisi ani. Yaŋ ani kaŋ, aripmi dima maŋ potdaŋ. ¹¹ Aŋakwa kositji wagil witdal damiŋakwan Yesu

Kristo Amin Taginin ae Yokwikon Barj Timit Timit Aminin iyi kila asak da kagagwan tagi pigini, ae unjudon bisap dagok dagogi mini egipdanj.

¹² Asi unjun yo morap kili nandan mudawit, anjek gen bamikon tebaisi akganj. Mani ji da in-toni do dima nandisat, do bisapmi bisapmi sigin dayik do nandisat. ¹³ Nak kalugi sigin egipbenj bisapmon butji sigin pabo pisanakwa unjun do sigin nandani kanj, tagisi yan nandisat. ¹⁴ Nak nandisat, bisap pisipmisok giptimno yipmanj degek kimotdisat. Amin Taginin Yesu Kristo da yanj kili noligit. ¹⁵ Yanj do anjek kimagapbo yo morap do dayigim unjun do bisapmi bisapmi tagi nandani do anjek pi tebaisi abenj.

Yabekbi kabi da Pinjkop dakon tenjenji Yesukon tanban kawit

¹⁶ Nin da Amin Taginin Yesu Kristo dakon tapmim madep gat ae tobil apdisak unjun do dayigimanj bisapmon nin amin da nandak nandagon morap gen isali noman tawit unjun barj dima dayigimanj. Dabilnin da Yesu dakon tenjenji ae tapmimni noman tanj iban kagimanj.

¹⁷ Pinjkop Dat da man madep iminek, tenjenji tagisi unjun iban noman tanj ingut. Anjek Pinjkop iyi Kwen Kokup tenjenji madepsi tosok unjudon da Yesu do yanj yagit, "On Monjino, but dasi galak tanj imisat ae but galaksi nandanj imisat." ¹⁸ Nin unjun gat kisi unjun telagi ilejon egek gen unjun Kwen Kokupgan da apban nandagimanj.

¹⁹ Unjun yo dabilnin da pindakgimanj, do nin kombi amin kalip egipgwit dakon gen do tebaisi nandanj gadamanj. Ae jiyo kisi geni tebaisi abidoni kanj tagisi. Kombi amin dakon gen unjun kalinj da yanj pilin tukgwan sojegakwan wigi Pinjkop da abinek wisawisa dakon gik pap da yanj Kristo dakon tenjenji da butjikon tenjenjokdisak. ²⁰ Mani, yo madep kindaj ji da nandanj kimotni unjun yanj. Kombi amin dakon gen Pinjkop gen papiakon tonj unjun kombi amin iyi dakon nandak nandak yolek dima mandawit. ²¹ Nido, kombi amin dakon gen kindaj kombi amin da galaktoknikon da yoni do dima noman tagit. Telagi Wup da amin panjtagap aban Pinjkop gen yomgut unjun barj yanj tenjenjok awit.

2

Amin yokwi da panmuwukbi dakon nandak nandak panjupbal awit

¹ Asi kombi amin toptopmi di Israel amin da binapmon noman tawit. Unjudenjin ji da binapmon amin diwari di kisi noman tanej topmon da minjat aminyo Pinjkop dakon gen yoyindet akdanj. Anjek pasilikon da top gen mibili mibili ji dakon nandanj gadat panjupbal agagi ji da binapmon panjalon akdanj. Ae unjun gin dima, Amin Tagi da yumanj nagit, mani unjun amin da Amin Tagi manji imdanj. Anjek iyi dakon egip egip panjupbal anakwa tepmisi tasik tokdanj. ² Amin morapmi da unjun amin dakon yumabi anpakni mibili mibili unjun yoldanj. Yanj aba amin da anpak bami dakon kosit do yanjba yokwi tok akdanj. ³ Unjun amin pindak galaktok aminsi, do ji dakon monej gwayek do top gen morapmi dayikdanj. Mani Pinjkop da unjun amin pasilni do kili yagit. Pinjkop dipmin dima pokdok, amin unjun panjtasik akdisak.

⁴ Kalip anjelo di yokwi aba Pinjkop da yum dima pindakgit. Tipdomon gapma pilin tugisi unjungwan dam tebanon yopgut da ekwanj. Egek Pinjkop da kokwin akdisak dakon gildat do jomjom anjek ekwanj. ⁵ Kalip minjat aminyo egipgwit unjun Pinjkop manji iba yum dima pindakgit. Kulup madep yipban abinjakwan pasilgwit. Mani Noa unjun anpak kilegi do yanj tenjenjok amin, do Pinjkop da Noa gat ae minjat aminyo 7 kabi gat kisi kila anjakwan tagisi egipgwit.

⁶ Pinjkop da Sodom gat Gomora gat tasik tonjil do yanjek unjun kokup bamot sojbal abilakni dagin tanej wagilsi tasik tagimal. Pinjkop da yanj aban minjat aminyo Pinjkop manji imni amin da unjun do nandanej yo yokwisi ninon kisi yanj gin noman tanj nimdanj yanji nandani. ⁷ Mani amin kilegi Lot unjun Sodom kokupmon egek unjun gen teban pabinj yop amin dakon yumabi anpakni mibili mibili awit unjun pindagek butjik nandagit, do

Piŋkop da Lot abidaŋakwan dima tasik tagit. ⁸ Asi, amin kilegi Lot uŋun Sodom amin da binapmon egek gildari gildari anpakni yokwi uŋun pindakgit, ae gen yokwini yaŋakwa nandaŋ yomgut. Uŋun buri kilegisi taŋakwan, gen teban pabiŋ yopyop anpak awit uŋun do nandaban yokwi taŋban burikon da jigisi nandagit.

⁹ Nin Amin Tagi da yo uŋun agit uŋun do nandanen, anek nin nandamaŋ, Piŋkop yolgaŋ amin paŋkewal noman taŋ yomni kaŋ, Amin Tagi da uŋun paŋkewalon baŋ timitjak dakon kosit nandisak, ae amin yokwi kobogi do yo yokwisi yomdisak, anakwan wigi Piŋkop da amin kokwin akdisak da gildaron wigikdisak. ¹⁰ Amin diwari kobogi yokwi madepsi timitdaŋ. Uŋun amin giptimni dakon galaktok yokwi yolgaŋ, ae kila amin dakon gen do nandaba yo isalisi an.

Uŋun Piŋkop gen yoyiŋdet amin toptopmi uŋun kwen wigik aminsi, ae iyi dakon galaktok baŋgin yolgaŋ, do Kwen Kokup anelo mibiltogi tapmimi tonŋi uŋun ibip do timisok di dima pasolgoŋ. ¹¹ Anelo morap yoyiŋdet amin toptopmi uŋun yapmaŋgaŋ, mani Amin Tagi da dabilon yaŋba yokwi tok an yomiŋek anelo mibiltogi gen dima yaŋ yomaŋ.

¹² Uŋun amin joŋ bit kilapyo yombem buri mini, do giptim dakon galaktok baŋgin yolgaŋ. Uŋun amin joŋ kilap amin da timigek dapba kimotni dogin miktimon altawit uŋun yombem. Yo mibili dima nandaŋ pison, uŋun do gen yokwi yoŋ. Uŋun joŋ bit kilapyo da tasik toŋ uŋuden tasik tokdaŋ. ¹³ Anpak yokwi mibili mibili anek amin diwari paŋupbal awit, do yokwi awit dakon kobogi yokwisi timitdaŋ. Gildaron jap morapmisi ae pakbi teban noknok do kisik kisik bamisi dakon anpak uŋun yaŋsi nandaŋ. Ji gat kisi jap noŋ, anek yaŋ aba ji garakji toŋ dagaŋakwa man binji tagi uŋun paŋupbal an. Mani anpak toptopmi uŋun an uŋun do kisik kisik an. ¹⁴ Bisapmi bisapmi miŋat pindak galak taŋek yumabi anpak ak do nandaŋ. Yokwi agak dakon galagi aripmi dima aba mudogi. Nandaŋ gadatni dima teban taŋbi amin uŋun paŋgalak anek ilik paŋgwa yokwi an. Ae pindak galaktok dakon anpak do pakyaŋsi nandaŋ. Piŋkop da uŋun amin obisi paŋtasik akdisak. ¹⁵ Uŋun anpak kilegi do manji yomiŋek Balam, Beo dakon monji, dakon kosit naŋ yolgwit. Balam uŋun anpak yokwi anek uŋun anpak yokwi agit dakon tomni timit do galagisi nandagit. ¹⁶ Mani donki kinda da amin da yaŋ gen yaŋek Balam dakon anpak yokwini do tebai iyigit. Donki gen dima yoŋ, mani uŋun donki da uŋun aban kombi amin uŋun ŋugigi anpak ak do nandagit uŋun yipgut.

¹⁷ Uŋun yoyiŋdet toptopmi pakbi dabil da yaŋ wagil kibidaŋ mudaŋ, ae gikwem madepsi baŋ mirim da pisonban dukwan dukwan kwaŋ uŋun yombem. Uŋun Piŋkop da kokup pilin tuk pilisi uŋun kili anoman agit, do uŋudon paŋki egipdaŋ. ¹⁸ Uŋun amin gen pap yaŋek geni isali do giptim pawigik an. Uŋun da amin yumabi anpak gat ae giptim dakon anpak yokwi mibili mibili ani do paŋgalak aba uŋun ak do but sulugik an. Uŋun anpak anek abisok anpak yokwi yipmaŋ amin, uŋun ilikba kiŋ uŋun amin yokwi yolgaŋ. ¹⁹ Uŋun amin yokwi da yaŋ yoyaŋ: “Ji nin nolni kaŋ, napmi mini tagisi egipdaŋ.” Mani iyi anpak si tasik toni dakon oman monji ekwaŋ. Nido, amin kinda yo kinda yipban uŋun da kilani asak kaŋ, uŋun amin uŋun yo dakon oman monji egisak. ²⁰ Asi, uŋun Yesu Kristo uŋun Amin Taginin ae Yokwikon Baŋ Timit Timit Aminin yaŋ dakon nandak nandak kili timikgwit. Yaŋ aba uŋun nandak nandak da paŋpulugaŋban on miktim dakon anpak inani uŋun yapgwit. Mani anpak yokwi uŋudenon aeni kiŋ gadaŋba uŋun da dam tebanon egipni kaŋ, uŋun yokwisi egipdaŋ. Mibiltok yokwi egipgwit, mani anpak inani uŋun da damon aeni yopjak kaŋ, yokwi dakon yokwisi egipdaŋ. ²¹ Mibiltok kosit kilegi do dima nandawit tam, uŋun da jigi. Mani Piŋkop dakon gen telagisi abidaŋek manji imgwit do wagol jigisi ekwaŋ. ²² Yo uŋun noman taŋ yomisak uŋun gen bamisi kinda da uŋun do yaŋ yosok:

“Piŋan wanditdit anek tobil kiŋ wanditditni nosok.”

Ae gen kinda yaŋ yosok, “Bit pakbikon pakbi kili sosok, mani kiŋ nerjagon ae sosok.”

3

Asisi Amin Tagi apdisak

¹Notnonisi, on papia ji do mandisat. On papia bamotgwan gen damisat unjun ji dakon nandak nandak pabo pisanban on yo morap do nandanej nandak nandakji kilegisi tosak do anej mandisat. ²Kombi amini telagi da yo don altokdan dakon geni yanj tenjenok awit, ae Amin Tagi yokwikon banj timit timit Aminin dakon gen tebani disi dakon yabekbi da damgwit unjun kisi aesi nandani do nandisat.

³Yo madep ji da si nandan pisoni unjun yanj: Mibi gildaron yansul amin noman tokdan, anej butni dakon galaktok yokwi unjun yoldan. ⁴Jigalak gen yansi yokdan, “Unjun ae tobil apdisat yanj teban tok anej dayigit, ma? Unjun dukwan egisak? Babiknin kimakgwiron da win abisok ekwamanon yo morap kalipsigwan miktim noman tanakwan tawit yanj gin toj.” ⁵Unjun pakyansi nandanej unjun yo do nandak do dima galak toj. Kalip Pinjkop da yanban kundu noman tagit. Anej miktim pakbi binap nan abidan awinj yipban noman tagit. ⁶Ae don Pinjkop da yanban pakbi da kulup madep anej on miktim witjiban miktim obisi yokwi tagit. ⁷Ae abisok Pinjkop da yanban kundu gat miktim gat kindap da noman tanej panjupbal ani do jomjom anj. Unjun bisapmon gen kokwin bisap madep noman tosak, ae amin Pinjkop do manji ingwit unjun wagilsa tasik tokdan.

⁸Notnoni, ji yo kalon on do dima injtoni: Amin Tagi da nandak nandagon gildat kalonji unjun bilak 1 tausen da arip asak, ae bilak 1 tausen unjun bisap pisipmisok gildat kalonji yombem gin yanj kosok. ⁹Amin diwari da yon unjun da tilak Amin Tagi yo aban noman toni do yanj teban tagit unjun ak do yawot yawot dima asak. Unjun amin kinda pasiljak do dima nandisak. Amin morap kisi but tobil ani do nandisak, do but yaworon da ji do jomjom anejisak.

Miktim on gat kundu gat pasildamal

¹⁰Mani, Amin Tagi Dakon Gildat unjun kabo noknok da but pisoni mini aban unjun da tilak noman tokdisak. Unjun gildaron kundukon wuwik madepsi noman tanej yo morap kundukon toj unjun kindap da sonban wagil sonj mudokdan. Ae miktim gat ae yo morap miktimon toj unjun kisi kindap da sonban sanjenek dima tokdan.

¹¹Nandani, yo morap kosit yanjon dasi pasildan, do ji nianen anpak banj yolek ani? Ji telagisi egek Pinjkop dakon anpak banj yolek ani. ¹²Anpak unjun anej Pinjkop da apjak gildat do jomjom ani, anej unjun gildat tepmisi noman tosak do antep anj kimotni. Unjun gildaron gin kundu sonj pasildisak, anjakwan kindap tedepmini madepsi unjun da yo moninj moninj morap Pinjkop da unjun banj miktim wasagit unjun sonban pakbi dagokdan. ¹³Mani, Pinjkop da miktim kunduyo kalugi wasok do yanj teban tok kili agit, ae amin anpak kilegisi anj unjun dagin unjudon egipdan. Nin yo unjun da noman tosak do jomjom aman.

Nin kanj kimagek Amin Tagi do jomjom anej

¹⁴Notnoni, ji yo unjun noman tosak do jomjom anj, do Pinjkop da dabilon gwaljigi minisi egipnej yanj dakon pi tebaisi anj kimotni. Yanj anej yo kindakon gulusunji kinda dima tosak. Ae Pinjkop gat but kalonji egipni. Yanj anakwa Amin Tagi da gildaron Pinjkop da ji dakon anpakji tagisi unjun pindatjak. ¹⁵Ji nandanisi, Amin Tagi sigin jomjom anej nin do yawori anj nimisak. Unjun yanj asak, nido nin yokwikon banj timit do nandisak. Pinjkop da notninsi Pol do nandak nandak tagisi iban unjunyo kisi da gen oden banj mandan damgut. ¹⁶Papia morap mandagitgwan on yo noman tokdan do yagit. Asi, unjun papiagwan gen di toj unjun tagi dima nandan pisogi, do nin mibili nandak do pi tebaisi aman. Do amin nandak nandakni mini ae amin nandan gadatni dima teban tanjbi da gen unjun mandagit panjupbal anej gen njwakjwari yonj. Ae Pinjkop da papiakon gen diwari toj kisi yanj gin anj. Yanj anj do anej unjun wagil tasik tokdan.

¹⁷ Notnoni, yo unun altokdaŋ unun ji kili nandawit. Do ji disi do kila tebaisi aŋ kimotni. Gen teban pabiŋ yop amin dakon topni da ji ilik paŋgwa nandaŋ gadatjikon saŋbeŋek tebai dima di akbam. ¹⁸ Yesu Kristo Amin Taginin ae Yokwikon Baŋ Timit Timit Aminin, unun da ji do nandaŋ yawok damiŋakwan pakyaŋsi nandaŋ imaŋ. Yum kaŋakwa Kristo dakon nandaŋ yawotni da jikon paptaŋ madep tosak. Aŋakwan unun dakon nandak nandak morap saŋbeŋek timitni. Yesu unun abisok ae bisap dagok dagogi mini man madepni taŋ aŋaŋ kikdisak, do aŋkisiŋ kimotneŋ. Unun asi.

Papia 1 Jon da Mandagit

But piso gen

Jon, Yesu dakon pañdetni kinda da papia on mandagit.

Papia on dakon mibili bamori kisi. Jon unun Yesu yolyol amin pañpulugarban Piñkop Dat gat ae Monji Yesu Kristo gat but kaloñsi egipneñ do yosok. Ae pilin tuk dakon miñat aminyo da pañkilikba Piñkop dima yipmañdetni do yosok.

“Pilin tuk dakon amin kabi” unun da gen bamori yañ yon: Kinda unun on miñtimon yo toñ unun tagi dima, do Yesu unun Piñkop dakon Monji tam, amin dagañek miñat aminyo nin da ekwamañ unun da aripmon miñtimon yo morap gat aripmi dima gadanom. Ae kinda yon unun Yesu unun asi Piñkop dakon Monjisi tam aminsi aripmi dima dagañban.

Yañ yon, amin kinda Piñkop gat tagisi egip do nandisak kañ, miñtim dakon yo morap do nandak nandak dima asak. Anpak kilegi gat ae amin do but dasi galak tañ yomyom anpak unun kisi on miñtim dakon anpak, do unun do but dima yopni yañ yawit.

Jon da Yesu yolyol amin gen unun do mirak dimasi yopni do yosok. Yañ yosok, Yesu Piñkop dakon Monjisi da aminsi dagagit, do miñat aminyo Yesu nandañ gadañ imiñek Piñkop but dasi galak tañ imiñek ae amin do but dasi galak tañ yomiñ kimotni do yosok.

Nin teñteñikon egek pilin tuk dakon amin dakon top geni dima nandañ yomneñ (Kilapmi 1.1–3.10)

Gen egip egipmi toñ unun nomansi altagit

¹ Nin Gen egip egipmi toñ unun do yañ teñteñok amañ. Unun Gen abikisigwan wasok wasogikon kili egipgut da egisak. Nin mirak yopmañapno gen yagit, ae dabil da kagimañ, ae kisiñ da kwenikon igayigimañ. ² Unun egip egip nomansi altañban kagimañ. Nin unun egip egip dagok dagogi mini do yañ teñteñok añ damamañ. Unun Dat gat egipgut da nomansi altañban kagimañ. ³ Ji nin gat but kaloñ añek egipneñ do añek yo kañ nandañyo agimañ unun do dayamañ. Nin Dat gat ae Monji Yesu Kristo gat but kaloñ añek ekwamañ. ⁴ Kisik kisiknin da madepsi tugañ tosak, yañ do gen on mandañ damamañ.

Teñteñikon gin egipneñ

⁵ Yesu Kristo da gen yañban nandagimañ unun nañ gin dayamañ. Gen unun yañ: Piñkop unun teñteñi. Unudon pilin tukjok kinda dimasi tosak. ⁶ Nin unun gat but kaloñ ekwamañ yañ yañek kosit pilin tukgwan agipneñ kañ, nin top yañek anpak bamisi dima amañ. ⁷ Mani iyi teñteñikon egisak unun da tilagon teñteñikon agipneñ kañ, nin Piñkop dakon amin kabini gat but kaloñ amañ. Añek Monji Yesu dakon yawi da diwarinin kisisi sugañban jimjimi minisi amañ.

⁸ Nin diwarinin mini yañ yomañ kañ, nin ninbañ pañkewalgamañ. Añek gen bami ninon dima tosak. ⁹ Mani diwarinin yañkwok aneñ kañ, Piñkop da yo ak do yagit unun akdisak, unun anpak kilegikon da diwarinin yopmañ nimjak, añek anpak yokwi morap ninon toñ unun wiririkban gwaljigi mini añ mudoneñ.

¹⁰ Piñkop da nin do yokwi pakpak amin yañ yañakwan nin diwarinin mini yañ yomañ kañ, unun gen yomañ unun da Piñkop unun top amin yañ iyamañ. Añek Piñkop dakon gen butninon dima tosak.

2

Kristo unun pañpulugoknin

¹ Miñat monjiyono, yokwi dima ani do añek papia on mandañ damisat. Mani amin kinda yokwi asak kañ, amin kilegisi Yesu Kristo da nin pañgolgol añek Dat gen iyisak.

² Yesu iyi diwarinin wiririt dakon paret dagagit. Ae nin do gin dima, amin morap miktimi miktimi ekwan unun dakon diwarini kisi do agit.

Amin kinda Pinjkop pakyaŋsi nandaŋ imisak unun da anpakni yoldak

³ Nin Pinjkop dakon gen teban guramikgamaŋ kaŋ yaŋsi nandamaŋ, nin Pinjkop pakyaŋsi nandaŋ imamaŋ. ⁴ Amin kinda “Nak Pinjkop pakyaŋsi nandaŋ imisat” yaŋ yosok, mani gen tebani dima guramikdak kaŋ, unun amin top amin kinda. Gen bami butnikon dima tosok. ⁵ Mani amin kinda gen tebani guramikdak kaŋ, unun amin da Pinjkop pakyaŋsi but dasi galak taŋ imisak. Yaŋ aŋek egip egipni Pinjkopmonsni taŋjakwan egisak. ⁶ Nin egip egipni Pinjkopmonsni taŋjakwan ekwamaŋ yaŋ yoneŋ kaŋ, Kristo da anpak agit unun aŋ kimotneŋsi.

⁷ Not kabi, on gen teban mandaŋ damisat unun kalugi dima, unun kalipmi. Ji unun gen teban nandaŋ gadat si wasaŋek awit bisapmon kili abidawit. Gen kili nandawit unun gen teban kalipmi on unun gin. ⁸ Mani on gen teban mandaŋ damisat unun da kalugi yaŋ kinda asak. Pilin tuk unun pasil do anjakwan teŋteŋi bamisi unun kili yamaŋdak, do unun gen teban dakon bami Kristokon taŋban komaŋ, ae jikon yo kisi taŋban komaŋ.

⁹ Amin kinda nak teŋteŋikon egisat yaŋ yosak, mani paŋmuwukbi notni kinda do nandaban yokwi tok aŋ imisak kaŋ, unun amin pilin tukgwan sigin egisak. ¹⁰ Amin kinda amin do but dasi galak taŋ yomisak kaŋ, unun teŋteŋikon egisak. Teŋteŋikon agakwan yo kinda da aripmi dima kesalban aŋatjak. ¹¹ Mani amin kinda paŋmuwukbi notni kinda do nandaban yokwi tok aŋ imisak, unun amin pilin tukgwan egisak. Pilin tuk da dabili sopmak, do unungwan agek dukwan agisak unun buri dima pisolok.

¹² Miŋat monjiyono, Kristo dakon man do aŋek Pinjkop da yokwisi yopmaŋ dangut. Unun do aŋek on papia mandaŋ damisat.

¹³ Dat kabi, amin unun wasok wasogikon egipgut da egisak unun nandaŋ imaŋ. Unun do aŋek on papia mandaŋ damisat. Wili gimoŋi, ji Yokwi Ami kili abiŋ yipgwit. Unun do aŋek on papia mandaŋ damisat.

¹⁴ Miŋat monjiyo, ji Dat pakyaŋsi nandaŋ imaŋ. Unun do aŋek on papia mandaŋ damisat. Dat kabi, amin unun wasok wasogikon egipgut da egisak unun nandaŋ imaŋ. Unun do aŋek on papia mandaŋ damisat. Wili gimoŋi, ji amin tebaisi, ae Pinjkop dakon gen ji da buron tebaisi tosok, ae Yokwi Ami kili abiŋ yipgwit. Unun do aŋek on papia mandaŋ damisat.

On miktim dakon yo morap do but dasi dima galak toneŋ

¹⁵ On miktim gat ae yo morap miktimon toŋ unun do but dasi dima galak toni. Amin kinda on miktim do but dasi galak taŋ imisak amin Dat but dasi dima galak taŋ imisak.

¹⁶ On miktim dakon anpak yokwi morap unun Daron da dima abaŋ. Anpak unun yaŋ: yokwi ak do but kindap agak, ae pindak galaktok, ae yo kabini morapmi taŋ yomaŋ unun do pibit tidok anpak. Unun kisi on miktim dakon anpak. ¹⁷ On miktim gat ae galaktok yokwini gat pasuldamal, mani amin kinda Pinjkop dakon galaktok yoljak kaŋ, egip egip dagok dagogi mini egipjak.

Kristo dakon uwalni kili noman tak

¹⁸ Miŋat monjiyono, abisok mibi bisapmon ekwamaŋ. Kristo dakon uwal unun apdisak dakon geni kili nandawit. Abisok uwalni morapmi kili noman taŋ, do nin mibi bisapmon ekwamaŋ yaŋ nandamaŋ. ¹⁹ Unun amin kabi kalip nin gat egipgumaŋ da nipmaŋ kiwit. Mani unun nin da kabikon nani dima. Nin da kabikon nani tam nin gat sigin egipnom. Mani kilini kiwit unun da nolisak, unun nin da kabikon nanisi dima.

²⁰ Mani Telaŋi Wup kili abidawit, do ji kisisi gen bami nandaŋ. ²¹ Gen bami dima nandaŋ yaŋon da on gen dima mandaŋ damisat. Ji gen bami nandaŋ, ae gen bami da

top gen dima parjalon asak yaŋ nandaŋ do aŋek papia on mandaŋ damisat. ²² Top amin uŋun namin? Yesu uŋun Kristo, Piŋkop da miŋat amin kabiyoni yokwikon baŋ timitjak do manjikbi amin dima yaŋ yosok amin uŋun top amin. Uŋun amin uŋun Kristo dakon uwalni. Uŋun Dat gat ae Monji gat kisi do wasip yosok. ²³ Amin kinda Monji do wasip yosok uŋun Dat do kisi yosok. Mani amin kinda Monji nandaŋ gadaŋ imisat yaŋ yosok uŋun Datyo kisi nandaŋ gadaŋ imisak.

Telagi Wup da gen bami niyiŋ dekdak

²⁴ Ji nandaŋ gadat wasaŋek awit bisapmon gen nandawit uŋun tebaisi abidoni. Yaŋ ani kaŋ, egip egipji Monji gat Dat garon tanjakwan egipdaŋ. ²⁵ Kristo da egip egip dagok dagogi mini nim do yaŋ teban tok agit.

²⁶ Top gen dayiŋba kosit kilegi yipmaŋ detdaŋ amin dakon mibilni nandani do on papia mandaŋ damisat. ²⁷ Mani Kristo da Telagi Wup kili daban abidawit. Uŋun ji gat sigin egisak, do namin amin da dayiŋdet asak yaŋ do wisik wisik agagi mini. Telagi Wup da iyi yo morap do dayiŋ dekdak. Ae gen morap dayisak uŋun top dima, bamisi baŋ dayisak, do Telagi Wup da dayiŋ dekdak uŋun da aripmon Kristokon gadaŋek egipni.

Nin abisok Piŋkop dakon gwakni kabi ekwamaŋ

²⁸ Miŋat monji kabino, ji Kristokon gadani. Yaŋ aŋakwa abiŋ noman tosak bisapmon nin tebaisi agek iŋamnikon mayaktok dima panerŋ. ²⁹ Kristo uŋun amin kilegisi yaŋsi nandamaŋ, do uŋunyo kisi nandamaŋ, amin morap aŋpak kilegi aŋ uŋun Piŋkop dakon gwakni kabi ekwaŋ.

3

¹ Mao, Dat da nin do but dasi galak taŋ nimisak uŋun madepsi daman. Piŋkop dakon gwakni kabi yaŋsi niyisak. Asi, nin Piŋkop dakon gwakni kabi ekwamaŋ. Miktin amin da Piŋkop dima nandaŋ imgwit, uŋun do aŋek ninyo kisi dima nandaŋ nimaŋ. ² Not kabi, nin abisok Piŋkop dakon gwakni kabi ekwamaŋ, ae don egip egip niaŋ egipdamaŋ uŋun dima nandano pisosok. Mani yaŋ nandamaŋ, Kristo da abiŋ noman tosak bisapmon Kristo bamisi kokdamaŋ, do nin iyi yombemsi da egipdamaŋ. ³ Amin morap uŋun do nandaŋ teban taŋek ekwaŋ amin uŋun Piŋkop da dabilon gwaljigi minisi egip do pini aŋ. Yaŋ aŋek Kristo gwaljigi minisi egisak uŋun yombem gin ekwaŋ. ⁴ Yokwi aŋ amin uŋun Piŋkop dakon gen teban yapmaŋgaŋ. Yokwi agak uŋun gen teban yapyap aŋpak. ⁵ Ji nandaŋ, Kristo uŋun diwari wiririt do abiŋ noman tagit, ae iyikon diwarini minisi. ⁶ Amin kinda Kristokon egisak kaŋ yokwi dima asak. Amin kinda yokwi sigin asak kaŋ, uŋun Kristo bamisi dima nandaŋ imisak.

⁷ Miŋat monji kabino, amin da kosit kilegi yipmaŋ detni do top dayikdaŋ do kaŋ kimotni. Amin kinda aŋpak kilegi asak uŋun amin kilegi, Kristo yombem egisak. ⁸ Amin kinda yokwi asak uŋun Sunduk dakon amin, nido wasok wasogikon da Sunduk uŋun yokwi saŋbek saŋbek agit da asak. Piŋkop dakon Monji uŋun Sunduk dakon pi tuwil paŋtasik ak do abiŋ noman tagit. ⁹ Amin kinda Piŋkopmon da altosok uŋun Piŋkop dakon egip egipni uŋun aminon tosak, do yokwi dima aŋ aŋ asak. Piŋkopmon da altaŋbi, do yokwi aripmi dima aŋ aŋ asak. ¹⁰ Piŋkop dakon gwakni kabi ae Sunduk dakon gwakni kabi yaŋon da kokwinigek nandamaŋ. Amin kinda aŋpak kilegi dima asak, uŋun Piŋkop dakon monji dima. Ae amin kinda paŋmuwukbi notni do but dasi dima galak taŋ yomisak, uŋun Piŋkop dakon monji dima.

Yesu da amin do but dasi galak taŋ yomyom dakon aŋpak noligit
(Kilapmi 3.11–5.21)

Nin kaloy kaloy amin do but dasi galak taŋ yomneŋ

¹¹ Nin Kristo wasañek nandan gadan inguman bisapmon gen kili nandagiman unun yan: Nin kalon kalon panmuwukbi notnin do but dasi galak tan yomun yomun anen. ¹² Ken da agit unuden dima anen. Unun Yokwi Ami dakon amin egek padige anakban kimakgit. Mibili nido anakban kimakgit? Iyi dakon anpak unun yokwi, ae padige dakon anpak unun kilegi, mibili yan do agit. ¹³ Not kabi, miktin amin da nandaba yokwi tok andamni kan, dima wuripdatni.

¹⁴ Nin panmuwukbi notnin diwari do but dasi galak tan yomaman. Yan aman do anek yan nandaman, nin kimot dakon kosit kili yipguman da egip egip dakon kosit nan yolgaman. Amin kinda amin do but dasi dima galak tan yomisak unun amin kimot da kosiron sigin agisak. ¹⁵ Amin kinda notni do nandaba yokwi tok an imisak kan, unun amin unun amin dapdap amin kinda. Disi nandan, amin dapdap amin unun egip egip dagok dagogi mini dima timikgan.

¹⁶ Nin amin do but dasi galak tan yomyom dakon anpak bamisi unun nandaman, nido Yesu unun nin panpulugok do egip egipni paregek kimakgit. Ae ninyo kisi panmuwukbi notnin panpulugok do egip egipnin paregek kimotneñsi. ¹⁷ Mani amin kinda miktin dakon yoni tan iminakwa notni kinda wadak wadak anek egakwan kanek bupmi nandan iminek dima anpulugosak kan, Pinjokop da amin do but dasi galak tan yomisak unun dakon anpak unun aminon dima tosok. ¹⁸ Minjat monjiyono, amin do but dasi galak tan yomnen unun genon dagan dima yonen, anpagon da bamisi anen.

Panmuwukbi Pinjokop da dabilon tebaisi atni

¹⁹⁻²⁰ Nin amin do but dasi galak tan yomaman kan yan si nandaman, gen bami yolgaman. Ae butnin da nin pankiligek gen yan nimisak kan, Pinjokop da dabilon butnin yawori tosok, nido Pinjokop da yo morap kisi nandan mudosok, ae nandak nandakni da butninon nandak nandak ton morap unun yapman mudosok. ²¹ Not kabi, butningwan da nin gwaljigi mini yan si nandaman kan, Pinjokop da dabilon pasol pasoli mini atnen. ²² Nin gen tebani yolgaman ae anpak anen do galak tosok unun aman, do bisiron da yo nido iyaman unun nimisak. ²³ Gen tebani unun yan: Monji Yesu Kristo nandan gadan innerñsi, ae iyi niyigit unuden gin amin do but dasi galak tan yomnen. ²⁴ Amin kinda gen tebani guramikdak unun amin Pinjokopmon egisak, ae Pinjokop unun aminon egisak. Pinjokop da Telagi Wupni nimgut, do nin yan si nandaman, Pinjokop ninon egisak.

4

Ji wup mibili mibili kokwin ani

¹ Not kabi, on miktimon kombi amin toptopmi morapmi ekwan, do amin da abinek Pinjokop dakon Wup da gen on nimik yan dayinba kan, tepmi dima nandan gadani. Asi, Pinjokop dakon Wup da gen yomik bo dima, yan do pankiligek pindatni. ² Pinjokop dakon Wup da pi asak bo dima yanon da kan nandan yo ani: Amin kinda da Yesu Kristo unun aminsi dagagit yan yosak kan, unun Pinjokop da yabekdak yan nandan imni. ³ Mani amin kinda Yesu do yan dima yosak kan, unun Pinjokop da dima yabekdak, unun Kristo dakon uwalni dakon wup da yabekdak. Unun don apdisak yan kili nandawit. Unun kili abik da miktimon egisak.

⁴ Minjat monjiyono, ji Pinjokop dakon amin kabi ekwan. Wup jikon egisak unun da wup yokwi miktin aminon pi asak unun yapmandak, do ji kombi amin toptopmi unun kili pabin yopgwit. ⁵ Unun amin kabi unun miktimon nani, do gen yon unun miktimon nani ban yanakwa miktin amin da geni nandan yoman. ⁶ Nin Pinjokopmon nani. Pinjokop nandan iman amin unun da genin nandan niman. Mani amin Pinjokopmon nani dima unun da genin dima nandan niman. Yanon da Wup bami ae wup toptopmi kokwin aman.

Piŋkop do but dasi galak taŋ imnerŋ kaŋ, amin do yaŋ gin aneŋ

⁷ Not kabi, amin do but dasi galak taŋ yomyom aŋpak uŋun Piŋkopmon da abisak, do amin do but dasi galak taŋ yomnerŋ. Amin morap amin do but dasi galak taŋ yomaŋ uŋun Piŋkopmon da altaŋbi, ae Piŋkop nandaŋ imaŋ. ⁸ Piŋkop uŋun but dasi galak taŋ yomyom dakon ami, do amin kinda amin do but dasi dima galak taŋ yomisak uŋun Piŋkop dima nandaŋ imisak. ⁹ Piŋkop da iyi dakon Monji kalorŋi naŋ nin da egip egip uŋun obakon da abidoneŋ do yabekban miktimon pigit. Piŋkop yaŋ aŋek nin do but dasi galak taŋ nimisak uŋun noligit. ¹⁰ Amin do but dasi galak taŋ yomyom aŋpak uŋun yaŋ: Nin da Piŋkop do galak taŋ imgumaŋ uŋun da yo bami dima agit, mani Piŋkop da nin do but dasi galak taŋ niminek Monji yabekban nin dakon diwari wiririt do kimakgit. ¹¹ Not kabi, nin do but dasi galak taŋ niminek yaŋsi agit, do nin kalorŋ kalorŋ amin do but dasi galak taŋ yomiŋ kimotneŋsi. ¹² Amin kinda da Piŋkop dimasi kagit, mani nin amin do but dasi galak taŋ yomnerŋ kaŋ, Piŋkop ninon egisak, ae but dasi galak taŋ yomyom aŋpakni uŋun ninon bamisi tosok.

¹³ Piŋkop da Wupni nimgut, do nin Piŋkopmon ekwamaŋ ae Piŋkop ninon egisak yaŋsi nandamaŋ. ¹⁴ Ae Dat da yo agit uŋun kili kagimaŋ, uŋun Monji yabekban miktimon amin kisisi yokwikon baŋ timit do pigit. Nin uŋun dakon yaŋ teŋteŋok amaŋ. ¹⁵ Amin kinda da Yesu do asi Piŋkop dakon Monji yaŋ yosok amin Piŋkop uŋun aminon egisak, ae uŋun amin Piŋkopmon egisak. ¹⁶ Nin nandamaŋ, Piŋkop da nin do but dasi galak taŋ nimisak, ae nin uŋun dogin nandaŋ gadamaŋ.

Piŋkop uŋun but dasi galak taŋ yomyom aŋpak dakon ami. Amin kinda but dasi galak taŋ yomyom aŋpak aŋek egisak uŋun amin Piŋkop gat ekwamal, ae Piŋkop uŋun amin gat egisak. ¹⁷ Nin yaŋsi egipnerŋ kaŋ, but dasi galak taŋ yomyom dakon aŋpak ninon bamisi tosok. Nin on miktimon Kristo yombem da ekwamaŋ, do Piŋkop da amin kokwin asak bisapmon pasol pasol dima aneŋ. ¹⁸ Amin kinda amin do pakyaŋsi but dasi galak taŋ yomisak uŋun pasol pasol dima nandisak. Butdasi galak taŋ yomyom dakon aŋpak egip egipninon bamisi tosok kaŋ, pasol pasol yolban kiŋ mudosak. Kobogi yokwi timitdamaŋ yaŋ do aŋek pasol pasol nandamaŋ. Amin kinda pasol pasol nandisak uŋun amin but dasi galak taŋ yomyom dakon aŋpak egip egipnikon bamisi dima tosok.

¹⁹ Piŋkop da mibiltok nin do but dasi galak taŋ nimgut, do nin amin do but dasi galak taŋ yomamaŋ. ²⁰ Amin kinda “Nak Piŋkop but dasi galak taŋ imisat” yaŋ yosak, mani paŋmuwukbi notni kinda do nandaban yokwi tok aŋimisak kaŋ, uŋun top amin kinda. Amin kinda notni noman pindakdak uŋun but dasi dima galak taŋ yomisak, uŋun amin Piŋkop dima kokogi uŋun but dasi aripmi dima galak taŋ imisak. ²¹ Kristo da gen teban kinda nimgut uŋun yaŋ: Amin kinda Piŋkop do but dasi galak taŋ imjak kaŋ, paŋmuwukbi notni do yaŋ ginsi asak.

5

Miktimon dakon tapmim abiŋ yipmaŋgamaŋ

¹ Amin morap Yesu uŋun Kristo, Piŋkop da miŋat amin kabini yokwikon baŋ timitjak do manjikbi amin yaŋ nandaŋ gadaŋ uŋun amin Piŋkopmon da altaŋbi. Amin morap dat kinda do but dasi galak taŋ imaŋ uŋun miŋat monjiyoni kisi do yaŋ gin nandaŋ. ² Nin Piŋkop but dasi galak taŋ imamaŋ ae gen tebani guramikgamaŋ kaŋ nin yaŋsi nandaneŋ, nin Piŋkop dakon miŋat monjiyoni but dasi galak taŋ yomamaŋ. ³ Piŋkop but dasi galak taŋ imamaŋ kaŋ, nin gen tebani guramitnerŋ. Ae gen tebani uŋun guramit do jigi dima pamaŋ, ⁴ nido amin morap Piŋkopmon da altaŋbi uŋun da miktimon dakon tapmim abiŋ yipmaŋgamaŋ. Nin nandaŋ gadatnin do aŋek emaron teban tajeŋ miktimon dakon tapmim abiŋ yipmaŋgamaŋ. ⁵ Namin dasi on miktimon dakon tapmim abiŋ yipmaŋdak? Amin Yesu do Piŋkop dakon Monji yaŋsi nandaŋ gadaŋ uŋun da.

Piŋkop Monji dakon gen

⁶ Yesu Kristo unun abineŋek telagi pakbi sogit, ae yawini tilak kindapmon tagalgit. Pakbi gin dima sogit, yawini yo kisi tagalgit. Telagi Wup, gen bami dakon amisi, unun da Yesu Kristo dakon mibili yaŋ tenŋenok asak. ⁷⁻⁸ Telagi Wup gat ae pakbi gat ae yawi gat unun kapbi da Yesu Kristo do yaŋ tenŋenjaŋba gen kalonji asak.

⁹ Amin da gen yoŋ unun nandaŋ gadamaŋ, mani Piŋkop da Monji do gen yagit unun da amin dakon gen yapmaŋdak. ¹⁰ Amin kinda Piŋkop dakon Monji do nandaŋ gadasak unun Piŋkop da gen yagit unun abidaŋek burikon yipmaŋdak. Mani amin kinda Piŋkop da Monji do gen yagit unun nandaban bami dima asak kaŋ, unun amin Piŋkop do top amin kinda yaŋ yosok.

¹¹ Piŋkop da Monji do yaŋ yagit: Unun da egip egip dagok dagogi mini nimdosi yagit. Unun egip egip dagok dagogi mini Monjikon tosok. ¹² Amin kinda egip egipnikon Piŋkop dakon Monji gat kalonji ekwamal unun amin egip egip dagok dagogi mini kili abidagit. Anjakwan amin kinda Monji gat kalonji dima ekwamal unun amin egip egip dagok dagogi mini dima abidosok.

Egip egip dagok dagogi mini kili abidagimaŋ yaŋsi nandanen

¹³ Piŋkop Monji dakon man do nandaŋ gadaŋ imaŋ amin, ji da egip egip dagok dagogi mini kili abidawit yaŋ nandani do aŋek gen on mandaŋ damisat. ¹⁴ Do but bamori mini inamikon agek yaŋsi nandanen, nin Piŋkop dakon galaktok yolek bisit iyineŋ kaŋ, bisitnin nandaŋ nimdisak. ¹⁵ Bisitnin kisi nandaŋ nimisak yaŋ nandamaŋ kaŋ, yo nido bisit iyamaŋ unun abidokdamaŋ yaŋsi nandanen.

¹⁶ Amin kinda da paŋmuwukbi notni kinda kaŋakwan wupni aripmi dima kimotjak da aripmon yokwi kinda asak kaŋ, bisit aŋ iban Piŋkop da egip egip imjak. Nak wupji dima kimotni da aripmon yokwi aŋ unun do yosot. Yokwi kinda tosok unun aŋek wupji wagil kimotdaŋ. Nak unun do bisit ani do dima yosot. ¹⁷ Anpak morap kilegi dima amaŋ unun kisi yokwi. Mani yokwi diwari unun da kimot dima aŋalon aŋ.

¹⁸ Nin nandamaŋ, Piŋkopmon da altaŋbi miŋat amin morap unun yokwi dima aŋ aŋ aŋ. Piŋkop dakon Monji da paŋkutnosok, do Yokwi Ami da aripmi dima igayisak. ¹⁹ Nin nandamaŋ, nin Piŋkop dakon miŋat monjiyoni ekwamaŋ, mani amin diwari morap Yokwi Ami da kilani asak. ²⁰ Nin nandamaŋ, Piŋkop dakon Monji da abiŋ Piŋkop bamisi nandaŋ imneŋ do butnin paban pisagimaŋ. Nin Piŋkop bamisi gat ae Monji Yesu Kristo gat gadat gadat agimaŋ. Yesu Kristo unun Piŋkop bamisi, ae egip egip dagok dagogi mini dakon mibilisi.

²¹ Miŋat monjiyono, ji kokup kidat* da kagikon egipni.

5:6: Jn 1.29-34 5:7-8: Jn 15.26 5:9: Jn 5.32-37 5:10: Jn 5.36-40 5:12: Jn 3.36 5:13: Jn 20.31 5:14: Jn 14.13-14; 1Jn 3.21-22 5:16: Mt 12.31 5:18: 1Jn 3.9 * 5:21: Kokup kidat unun Piŋkop yipmaŋek yo ninaŋ egip egipgokon yo madep yaŋ nandisal unun da kokup kidatgo asak.

Papia 2 Jon da Mandagit

But piso gen

Amin morapmi da Jon Yesu dakon pañdetni unun da mani anjksibinek iyi do 'kila amin kind'a' yan yanek papia on mandagit yan nandan. Papia on kokup kind'a dakon pañmuwukbi do mandagit. Unun pañmuwukbi do tilak anek 'miñat kind'a gat gwakni gat' yan yosok. (Gagi 4-5 do koki.) Unun miñat dakon peni dakon gwakni unun pañmuwukbi ae kabi kind'a do yosok. Unun da gagi 13 non gildatni tagi yipmanjan.

On papia dakon gen madep toñ unun Piñkop dakon gen pañupbal anek top yoñ amin pindak kimagek amin do but dasi galak tañ yomyom anpak an kimotni do yosok.

Nin Piñkop gen tebaisi abidanek gen nwanjwari do pindak kimotneñ

¹ Nak pañmuwukbi dakon kila amin da miñat gak gat ae gwakgo* gat do papia on mandan damisat. Piñkop da gak iyi do manjigit. Nak asisi ji do but dasi galak tañ damisat, ae nak gin dima, miñat amin morap gen bami nandan unun kisi da ji do but dasi galak tañ daman. ² Gen bami ninon toso, ae dagok dagogi mini tokdisak. Unun do anek but dasi galak tañ damaman.

³ Gen bamikon ae but dasi galak tañ yomyom anpagon Piñkop Dat ae Monji Yesu Kristo unun da gisam dabal nandan yawotni gat ae bupmini gat ae but yawotni gat da ji da egip egipmon tosak do bisit asat.

Butdasi galak tañ yomyom dakon anpak anej

⁴ Dat da aneñsi do yagit unun da aripmon miñat gak dakon miñat monjiyo diwari da gen bami yolgan. Nak unun dakon gen nandanek but galak madepsi nandagim. ⁵ Ae miñat, gen kind'a yolni do nandisat unun yan: Nin kalon kalon amin do but dasi galak tañ yomiñ yomiñ anej. Gen teban unun kalugi dima. Ji nandan gadat si wasanek awit bisapmon da unun gen teban kili abidawit da abidan anan oban. ⁶ Butdasi galak tañ yomyom dakon mibilisi unun yan: Nin Piñkop dakon gen tebani guramigek agipneñ. Ji wasanek nandan gadat si awit bisapmon da gen teban kind'a nandawit unun yan: but dasi galak tañ yomyom dakon anpak anek agipni.

Kristo dakon gen tebai abidoneñ

⁷ Kosit kilegi yipman detni do pañkewaljan amin morapmi miktimi miktimi akwan. Unun da Yesu Kristo aminsi dagagit yan dima nandan teban toñ. Amin unuden unun top amin ae Kristo dakon uwalni. ⁸ Do pakyanji kan kimotni. Pi teban anek yo abidawit unun di yipman dekbam. Pakyanji kan kimotni kan, unun dakon tomni tagi timitdan. ⁹ Amin kind'a Kristo dakon gen yipmanek gen nwanjwarikon kisak kan, Piñkop unun amin gat dima egisak. Mani amin kind'a Kristo dakon gen tebai abidosok amin unun Dat gat ae Monji gat unun aminon ekwamal. ¹⁰ Amin kind'a da abin Kristo dakon gen bami dima dayindetjak kan, unun amin gildat tagi yan dima iyini, ae yutjikon dima anjini. ¹¹ Amin kind'a unuden amin gildat tagi yan iyisak kan, anpuluganban pi yokwini kisi da amal.

Kila amin da kin pindat do nandagit

¹² Gen morapmi toñ, mani papiakon mandak do dima nandisat. Abin dandabo gen yan nandat anej kan tagisi yan nandisat. Yan anej kan, nin dakon kisik kisik da madepsi tugosak.

¹³ Pego dakon gwakni Piñkop da iyi do manjigit, unun da gildat tagi yan gayan.

* 1:1: Unudon 'miñat gak gat ae gwakgo gat' unun pañmuwukbi kind'a dakon tilak asak.
1:4: 3Jn 3 1:5: 1Jn 2.7 1:7: 1Jn 4.1-3

Papia 3 Jon da Mandagit

But piso gen

² Jonon mandagit unuden gin on papia mandagit amin da iyi do 'kila amin' kind a yan yosok. Amin morapmi da Jon Yesu dakon panjet kind a da mandagit yan nandan.

Jon da papia on kila amin kind a mani Gaius unun do mandagit. Gaius dakon man awigigit, nido Yesu yolyol amin diwari panpulugagit. Ae amin kind a mani Diotrepes unun kan kimotjak do iyigit, nido Diotrepes da Yesu dakon gen bin tagisi yogok amin yolban kiwit. (Gagi 9-10 do koki.)

Pinkop dakon pi amin panpulugoner

¹ Nak panmuwukbi dakon kila amin da notnosi Gaius gak do papia on mandan gamisat. Nak asisi gak do but dasi galak tan gamisat.

² Not giman, wupgo tagisi tosok, unuden gin yo morap asal unun abi tagisi noman toni, ae giptingo yo kisi tagisi tosak yan do bisit asat. ³ Panmuwukbi notnin di da abin gak da gen bami abidan kimagek egisal unun dakon geni nayinba but galak madepsi nandagim.

⁴ Nak dakon minjat monjiyono gen bami yolgan dakon geni nandisat bisapmon kisik kisik diwari nandisat unun yapmanek kisik kisik madepsi nandisat.

Gaius pi tagisi agit

⁵ Not giman, gak but dasi nandane panmuwukbi not panpulugosol. Ae dima nandan yomisal, mani yum pindagek panpulugosol, do gak pi tagisi kind a nan asal. ⁶ Diwari da on panmuwukbi kabikon abin gak da amin do but dasi galak tan yomisal unun dakon geni yanba nandagiman. Gepman degek kik do ani bisapmon Pinkop da nandisak unun da aripmon panpulugok abi. ⁷ Yesu dakon pi ak do nandane kin pi unun anek Pinkop dima nandan iman amin kabikon panpulugok di dima timikgan. ⁸ Nin Pinkop dakon pi amin unuden panpulugoner kan tagisi. Yan anek kando nin unun gat pi kalon anek Pinkop dakon gen bami jonitner.

Diotrepes anpak yokwi agit

⁹ Nak gen diwari panmuwukbi do kili mandagim, mani Diotrepes unun mibiltok amini egip do nandisak, do nin dakon gen dima nandisak. ¹⁰ Yando, opber kan anpak asak unun do yankwok aber. Unun nin do yanba yok anek gen yokwi mibili mibili yosok. Ae Yesu dakon pi amin yutnikon dima pankisak. Ae unun gin dima, panmuwukbi da pi amin iyi da yutnon panjik do aba yansop anyomisak. Ae panmuwukbi kabi da wanga egipni do yoldak.

Demitius anpak tagisi agit

¹¹ Not gimano Gaius, anpak yokwi dima yolek abi, anpak tagisi ban yolek abi. Amin kind a anpak tagi asak unun Pinkop dakon amin. Mani amin kind a anpak yokwi asak unun Pinkop dima kanbi. ¹² Amin kisi da Demitius dakon anpak tagisi unun do yon. Ae Pinkop dakon gen bami ununyo kisi anpakni tagisi unun da antente asak. Ninyo kisi anpakni tagisi unun do yoman. Disi nandan, gen unun bamisi yoman.

Kila amin da Gaius kok do nandagit

¹³ Gen morapmi ton, mani papiakon mandak do dima nandisat. ¹⁴ Abin gandabo gen yan nandat ander kan, tagisi yan nandisat. ¹⁵ But yawot gagon tosak. Notgoni idon ekwaman unun da gildat tagi yan gayan. Notnoni unudon ekwan amin kalon kalon manikon da gildat tagi yan yoyin yoyin aki.

Papia Jut da Mandagıt

But pıso gen

Gen on papiagwan toņ uņun 2 Pita kon gen toņ uņun yombem pali. Uņun Piņkop dakon miņat aminyo Gen Bin Tagısi dakon uwalni da gen yoņ uņun do mirak dimasi yopni do yosok. Papia da yaņ yosok, “Piņkop da miņat amin kabini nin nandaņ gadat kalonņi kongin atneņ do yosok. Ae amin kinda da nin da nandaņ gadat amaņ uņun kulabik aripmi dima asak.” (Gagi 3 kon koki).

Jut da yoyıñdet toptopmi do pındak kimotni do yosok. Uņun da yaņ yoņ, Piņkop dakon nandaņ yawotni uņun madepsi do yokwi morap galak tokjikon tagı ani yaņ yoņ. Uņun topsi yoņ do kaņ kimotni do yosok. (Gagi 4 kon do koki.)

Ji nandaņ gadatji do kila aņek Gen Bin Tagısi dakon uwalni pabiņ yopni

¹ Nak Jut, nak Yesu Kristo dakon oman monjini, ae Jems dakon padige.

On papia uņun Piņkop da miņat aminyo yaņ damgut ji do mandisat. Piņkop Dat da but dasi galak taņ damisak, aņakwan Yesu Kristo da iyi kilasi tagısi asak.

² Piņkop da paņpulugaņban bupmi aņpak gat, ae but yawot aņpak gat, ae amin do but dasi galak taņ yomyom aņpak da egıp egıpjikon madepsi tosak do bisit asat.

Gen Bin Tagısi dakon uwal dakon gen

³ Notnonisi, mibiltok nak Piņkop da nin morap yokwikon baņ timit do aņek pi madepsi agıt uņun do papia mandaņ dam do galagi madepsi nandat, mani abisok gen kinda mandakeņ yaņ nandısat uņun yaņ: ji nandaņ gadatji kilani tebaisi aņek uwalji dakon gen pabiņ yopni. Piņkop da nandaņ gadat kalonņi on miņat amini nin do nimgut, do amin kinda da yo nin da nandaņ gadamaņ uņun kulabik aripmi dimasi asak. ⁴ Nak gen uņun dayısat, nido Piņkop manji imaņ amin di paņmuwukbigwan pasilikon da kili abiņ piğeņ. Uņun amin gen yokwisi yaņ yoņ, “Piņkop dakon nandaņ yawotni madepsi, do yumabi aņpak mibili mibili tagı aneņ.” Uņun amin da Amin Tagı Yesu Kristo Kıla Amin Madepnin kalonņi manji imaņ, do kalıpsigwan Piņkop gen papia da yagit uņun da aripmon uņuden amin pasildaņ.

⁵ Ji Amin Tagı da kalip yo agıt uņun kili nandawit, mani butji pabo pisaņban uņun do sigin nandani do dayısat. Amin Tagı da kalip Israel amin uwal da kisiron baņ timıkban Isip yıpmaņ kiwit. Aņek don nandaņ gadat dima awit amin uņun paņtasik agıt. ⁶ Ae aņelo do nandani. Diwari uņun Piņkop da pi yomgut uņun ak do dima galak tawit, aņek kokupni yıpmaņ dekgwit. Yaņ awit do Amin Tagı da nap teban tebaisi uņun baņ paņteban agıt, ae dam teban pılın tuksigwan yopgut da ekwaņ. Uņun Piņkop da kobogi do yo yokwisi yomdisak dakon bisap madep do jomjom aņek ekwaņ. ⁷ Ae Sodom kokup amin gat ae Gomora kokup amin gat ae kokup uņun da kapmatjok tawit uņun do nandani. Uņunyo kisi aņpak yokwisi awit. Wili miņatyo kisi da yumabi aņpak mibili mibili awit, do Piņkop da kindapmon soņban pasilgwit. Uņun da mama gen niyiņek yaņ nolısak, yokwi pakpak amin morap kindap kimot kimori mini uņungwan kobogi timitdaņ.

⁸ Ji dakon nandak nandak paņupbal ak do pi aņ amin uņunyo kisi yaņ giņ aņpak yokwi aņ. Dipmin mibili mibili pındagek uņun da paņtagap aban yumabi aņpak aņek giptim timni paņupbal aba iņanisi aņ, ae Piņkop kwen wigik aņ imiņek aņelo tapmimi toņ uņun do yaņba yokwi tok aņ. ⁹ Maikel uņun aņelo morap dakon mibiltok amini, mani uņun yaņ dima agıt. Maikel gat Sunduk gat namın da Moses dakon giptim abidosak yaņ do gen emat agimal bisapmon, Maikel Sunduk do yaņba yokwi tok aņ imiņek gen yaņ imdo si pasalgıt. Yaņ giņ yagit, “Amin Tagı da iyi gen tebaisi gayısak dosi nandısat.” ¹⁰ Mani uņun

amin yo morap mibili dima nandaŋ piŋon uŋun do yaŋba yokwi tok aŋ. Uŋun bit kilapyo buri mini yombem da giptim dakon galaktok yolgaŋ. Uŋun aŋpakni da obisi paŋpbal aŋ. ¹¹ Awa, kaŋ kimotni. Uŋun Ken dakon aŋpak aŋ. Uŋun Balam da agit uŋudeŋ moneŋ timit do tek kindap aŋ. Uŋun Kora da agit uŋudeŋ Piŋkop kwen wigik aŋ imaŋ, do wagil pasildaŋ.

¹² Ji but kalon aŋek jap noknok bisap madepmon yikgaŋ bisapmon uŋun amin ji da binapmon yikgaŋ uŋun imal kwakwagikon garak aŋ uŋun yombem. Mani uŋun ji gat yigek jap nok do mayagi dima nandaŋ. Uŋun amin iyi baŋgin paŋpulugok dogin nandaŋ. Uŋun gikwem sikak dima yopba maŋakwa mirim da piŋonba dukwan dukwan kwaŋ uŋun yombem. Uŋun kindap bami toktok bisapmon bami dima pokgoŋ, ae geli walimbil pilikbi, do kosit bamot kimakgit. ¹³ Uŋun amin tap madepsi tamalikgaŋ uŋun yombem. Yokwini dakon mayagi tarak ae sibat sibat da yaŋ ileŋikon noman toŋ. Uŋun kundukon gik kositni baŋ dima yolek akwaŋ uŋun yombem. Do Piŋkop da kokup pilin tuk dakon pilin tugisi kili aŋnoman aŋ yomgut, uŋudon kiŋ toktok teban egi wigikdaŋ.

¹⁴ Enok uŋun Adam dakon babiknikon da altaŋban kosiri 7 agit. Uŋun da uŋun amin yokwi do kombi gen yaŋek yaŋ yagit, “Koni, Amin Tagi telagi aŋeloni tausen morapmi gat apdisak. ¹⁵ Abiŋek miŋat amin morap gen pikon yopdisak. Aŋek aŋpak yokwi awit ae gen yokwisi yaŋ imgwit dakon kobogi yomdisak.” ¹⁶ Uŋun amin yo morap noman taŋ yomaŋ uŋun do nandaba yokwi tok aŋek gen morapmi yoŋ. Uŋun iyi dakon butni dakon galaktok yokwi uŋun yol do galak toŋ. Uŋun gen pap yaŋek giptim pawigik aŋek iyi dakon man pawikwaŋ. Aŋek miŋat aminyo uŋun paŋpulugoni do paŋgalak aŋ.

Nandaŋ gadatji yipba uŋun da butji paŋteban asak

¹⁷ Mani notnonisi, yo don altokdaŋ uŋun do aesi nandani, uŋun Amin Taginin Yesu Kristo dakon yabekbini da kili yaŋ teŋteŋaŋ damgwit. ¹⁸ Uŋun da yaŋ dayiwit, “Mibi gildaron jigilak gen yogok amin noman tokdaŋ. Aŋek Piŋkop manji imiŋek iyi dakon galaktok yokwi yoldaŋ.” ¹⁹ Uŋun amin da paŋmuwukbi paŋwasan. Uŋun miŋtim dakon galaktok baŋgin yolgaŋ. Telagi Wup uŋun aminon dima egisak.

²⁰ Mani notnonisi, ji bisapmi bisapmi nandaŋ gadatji Piŋkop da iyi ji do damgut uŋun yipba uŋun da butji paŋteban asak. Ae Telagi Wup da tapmimon bisit ani. ²¹ Piŋkop da ji do but dasi galak taŋ damisak, do uŋun da kapmatjok egek bisapmi bisapmi Amin Taginin Yesu Kristo do jomjom aŋakwa bupmini nomansi aŋalon aŋakwan egip egip teban abidoni. ²² Nandaŋ gadatni dima teban taŋbi amin do bupmi nandaŋ yomni. ²³ Ae amin diwari kindapmon ekwaŋ, do ji tepmisi yokwikon baŋ timitni. Ae diwari do bupmi aŋpak aŋ yomni bisapmon, yokwikon gepni yaŋ do kaŋ kimagek pasol pasol gat kisi ani. Uŋun but kalip dakon aŋpak yolek garak gin awit. Ji yo morap Piŋkop da dabilon garagi tagi uŋun da dubagikon egipni.

Nin Piŋkop dakon man awigineŋ

²⁴ Kili nak Piŋkop aŋkisisat. Tapmimni madepsi, do kilasi aŋakwan aripmi dima mokdaŋ. Uŋun da timik paŋki depban iyi gat tilimnikon egek gulusunji mini ae kisik kisik madepsi taŋ damdisak. ²⁵ Uŋun kalon daŋin Piŋkop egisak. Aŋek Yesu Kristo Amin Taginin da pi agit uŋun do aŋek nin yokwikon baŋ timikgit. Do mani awigineŋ. Uŋun Kila Amin Madep egisak, ae tapmim madepni taŋ imisak, ae yo morap dakon busunji egisak. Wasok wasogikon yaŋ egipgut, ae abisok kisi yaŋ gin egisak, ae don bisap morap kisi yaŋ gin egipdisak teban. Uŋun asi.

Kristo da Gen Pasili Jon do Panjalon Anj Ingut

But piso gen

On papia Jon da mandagit. Uñun Jon dagin Gen Bin Tagisi gat ae 1 Jon, 2 Jon, ae 3 Jon kisi mandagit.

On papia uñun amin da Yesu yolyol amin madepsi pañupbal awit bisapmon Jon da mandagit. Yo yokwisi anj yomgwit, nido Yesu yolyol amin uñun Yesu Kristo do Amin Taginin yañsi nandan gadan ingwit. On papia da Yesu yolyol amin dakon nandan gadatni panjeban anjakwan jigi madep uñun da dima pabiñ yopjak yan do yosok.

On papia da yo don noman tokdaj uñun do tilak gen morapmi yosok. Yesu yolyol amin uñun bisapmon egipgwit uñun da tilak gen nandan pisawit, mani nandan gadatni mini amin dima nandawit. Tilak gen uñun dakon mibili uñun yan: Yesu Kristo uñun Amin Tagi, ae uñun da kisiron da Piñkop da uwalni kisi morap pabiñ yopdisak, anek Sunduk yo kisi abiñ yipdisak. Anek Yesu pini anj mudosak bisapmon Piñkop da miñat aminyo tebaisi agek nandan gadatni dima yipman dekgwit amin do tomni yomdisak. Anjakwan Piñkop gat egek ae sanjbeñek jigi dima pakdaj, nido Piñkop da yo morap aeni panjaluk anj mudokdisak.

*Yesu Kristo da pañmuwukbi 7 kabi do gen yipgut
(Kilapmi 1-3)*

¹ Gen on pasili tawit, ban Yesu Kristo da panjalon agit. Yesu da oman monjini yolisak do Piñkop da ingut. Yo uñun tepmisi altokdaj. Yesu da anjloni yabekban abiñ pi monjini nak Jonon gen on nayigit. Nak da pi monjini diwari yoliker yanon da nayigit. ² Yo morap noligit uñun bamisi pindakim. Piñkop dakon gen ae Yesu Kristo dakon gen uñun bamisi.

³ Piñkop yo morap noman toni do yagit uñun dakon bisap kwan tosok, do amin kinda da on kombi gen pañmuwukbi do manjin yomjak kan, uñun kisik kisik tagi asak. Ae gen on mandabi uñun nandanek guramitni amin, uñunyo kisi kisik kisik ani.

Jon da pañmuwukbi 7 kabi do gen mandagit

⁴ Nak Jon da pañmuwukbi 7 kabi Esia Provinskon ekwan ji do gen on mandisat. Piñkop abisok egisak, ae kalipsigwan egipgut, ae don egipdisak uñun da nandan yawok damanakwan butji yawori tosok. Ae wup 7 kabi Piñkop dakon kila amin madep yityit tamo da inamon ekwan uñunyo kisi da nandan yawok damanakwan butji yawori tosok. ⁵ Yesu Kristo, Piñkop dakon gen bamisi yan terterok amin, uñun kimoron da mibiltan pidagit. Ae uñun kila amin madep morap miktimon ekwan uñun dakon Amin Tagini. Uñun kisi da but yawot nandan damanakwan butji yawori tosok.

Yesu da nin but dasi galak tanj nimisak, ae iyi dakon yawi da yokwinin wiririk mudagit. ⁶ Yan anek nin uñun gat amin kila anej do manjin nipgut, ae iyi dakon Piñkop ae Datni uñun dakon oman anej do mukwa sogok amini egipner do manjin nipgut. Bisap mudok mudogi mini Yesu Kristo dakon tilimni ae tapmim madepni tanj imdisak. Uñun asi.

⁷ Koni. Uñun gikwem gat kisi apdisak. Abinjakwan amin morap kisi da dabil da kokdaj. Amin morap Yesu sugawit uñun kisi da kokdaj. Anakwa amin morap miktimon ekwan kisi da uñun do nandanek kunam bupmiyo madepsi akdaj. Asi, yo morap uñun altan mudokdaj. Uñun asi.

⁸ Amin Tagi Piñkop Tapmim Ami, abisok egisak, ae kalipsigwan egipgut, ae don apdisak, uñun da yan yosok, “Nak Wasok Wasoksi ae Mibisi egisat.”

Jon da Kristo kagit

⁹ Nak Jon, ji dakon notji. Nin Yesu dakon amin kabi, ae Pinjkop da Amin Kila Asak unjun da kagagwan kalonji ekwamanj, do but yaworon da jiggi ae tepmiyo kalonji pamanj. Parjek kisin da dima alek tanjek tebai akgamanj. Nak Pinjkop dakon gen yanj tenjteranjek, “Nak Yesu nandanj gadanj imisat” yanj yagim, do anjek nak abidanj tap binap miktim tim Patmos unjudon nepgwit da egisat. ¹⁰ Amin Tagi dakon gildatni Sondakon, Telagi Wup da butnokon pigi madepsi tugagit. Anjakwan manjinokon nandanjapbo amin kinda gen madepsi yanj tidanjek kwenj da yanj yagit. ¹¹ Unjun amin da yanj yagit, “Yo morap pindakdal unjun papiakon mandanj yopbi panjmuwukbi 7 kabi do kini. Mandanj yopbi panjmuwukbi Epesas kokup papmon ekwanj, ae Smena, ae Pegamum, ae Taitaira, ae Sadis, ae Piladelpia ae Laodisia do kini.”

¹² Yanjban nak gen nayigit amin unjun kok do tobilgim. Tobilek tenjtenji tamo gol banj wasanjbi 7 kabi pindakgim.

¹³ Unjun da binapmon
 “amin dakon monji yombem kinda”
 akban kagim. Unjun imal dubakni paban pigi kandapni kisi witjigit. Anjek nap kinda gol banj wasanjbi nanj pibirikon anjwasanjek wamgut. ¹⁴ Busunji ae busunj dangwani unjun kwakwagisi, sipsip dakon dangwan ae gik sitnanj yombem. Ae dabilni kindap tebaisi sosonj unjun yombem. ¹⁵ Kandapni unjun tenjtenjisi ain kinda mani bras kindapmon sosonj unjun yombem. Ae tekni nandagim unjun pakbi madepsi pokgonj unjun dakon wiwik yombem. ¹⁶ Kisiri amin tet da gik 7 kabi timikgit. Ae emat agak siba geni teri teri ae geni tepmisi unjun gen kaganigwan da pawinj tagit. Gildat da tebaisi wisisak unjudenj tomno dabilni madepsi tenjtenjagit.

¹⁷ Nak unjun kanjek kandapnikon manj pagek amin kimakbi da yanj pakgim. Pagapbo kisitni amin tet da kwenokon witjijek yanj yagit, “Dima pasolgi. Nak Wasok Wasoksi ae Mibisi egisat. ¹⁸ Nak Egip Egip Egisat Amin. Nak kimakgim, mani koki, nak egip egip dagok dagogi mini egi ananj kisasat. Kimot dakon yoma witdal, ae amin kili kimakgwit unjun dakon kokup dakon yoma witdal kisitnokon tonj. ¹⁹ Do gak yo pindakdal unjun dakon geni mandaki. Yo abisok tonj, ae yo don noman tokdanj, unjun do mandaki. ²⁰ Gik 7 kabi kisitno amin tet do tanja pindal, ae tenjtenji tamo gol banj wasanjbi 7 kabi yanj pindal, unjun dakon mibili pasili tosok. Mibili unjun yanj: gik 7 kabi unjun panjmuwukbi 7 kabi dakon anjloni. Anjakwa tenjtenji tamo 7 kabi unjun panjmuwukbi 7 kabi.”

2

Epesas panjmuwukbi do gen yipgut

¹ Unjun da sanjbenjek yanj yagit, “Gak panjmuwukbi Epesas kokup papmon ekwanj unjun dakon anjloni do gen yanj mandaki:

Nak gik 7 kabi kisitno amin tet da timigek tenjtenji tamo gol banj wasanjbi 7 kabi da binapmon agisat. Agek gen on yipbo gagon obisak. ² Anjak asal ae pi teban asal unjun kili nandanj mudagim. Gak tebaisi agek amin anjakni yokwi do dima galak tanj yomisal. Diwari da yanj gayiwit, ‘Ninyo kisi yabekbi’, mani unjun yabekbi dima yanj unjun gaga kili geni kokwinigek top amin yanj pindakgil. ³ Amin da gandaba mano abidosol do yo yokwisi anjgamanj. Mani tebaisi agek jiggi unjun imegek kuraktok dima asal.

⁴ Mani nak gak gat gen tonj. Nandanj gadat kaluk agil bisapmon nak do but dasi galak tanj namgul, mani abisok yanj dima asal. ⁵ Kalip tagisi egipgul do nandaki. Gak kili mal. Do anjak kalip agil unjun do aego nandanjek but tobil anjek anjak kalip agil unjudenj abi. Yanj dima abi kanj, abinj lamgo unjun si gwayekenj. ⁶ Mani anjakgo tagisi kinda unjun yanj: Nikolas dakon amin kabi dakon anjak do nandaba yokwi tok asal. Nagayo kisi unjun amin dakon anjak do nandako yokwi tosok.

1:13: Dan 7.13; 10.5
 44.6; 48.12; PA 2.8; 22.13

1:14: Esi 43.2; Dan 7.9; 10.6; PA 2.18; 19.12
 2:1: PA 1.16 2:2: 1Jn 4.1 2:5: PA 3.3

1:16: Ibr 4.12; PA 2.12; 19.15

1:17: Ais

⁷ Amin mirakni toŋ da Telagi Wup da paŋmuwukbi do gen yosok uŋun pakyaŋsi nandani. Amin kinda emaron teban tosak kaŋ, nak da yaŋ dagaŋ imiŋapbo egip egip kindap walon jap paŋ nosak. Kindap uŋun Paradais kon Piŋkop da pigaga tosak.”

Smena paŋmuwukbi do gen yipgut

⁸ Uŋun da saŋbeŋek yaŋ yaŋgit, “Gak paŋmuwukbi Smena ekwaŋ uŋun dakon aŋeloni do gen yaŋ mandaki:

Nak wasok wasoksi ae mibisi egisat. Nak kimakgim da aeno kalugi egisat. Gen on yipbo gagon obisak. ⁹ Gagon jigi ae tepmiyo morapmi noman taŋ gamaŋ, ae yogo minisi da egisal, uŋun nandaŋ gamisat. Mani yogo morapmisi. Amin diwari da gen yokwi yaŋ gamaŋ uŋun nandisat. Uŋun amin da iyi do nin Juda amin yaŋ yoŋ, mani uŋun Juda amin dima, uŋun Sunduk dakon amin kabi. ¹⁰ Donjok tepmi pakdisal. Mani uŋun do pasol pasol dima abi. Ji paŋkewal do Sunduk da ji da binapmon amin diwari baŋ dam tebanon yopdisak. Yaŋ aban jigi ae tepmiyo gildat 10 da aripmon pakdaŋ. Dikba kimotni do yoni kaŋ, tebaisi agek nandaŋ gadatji dima witdal kisak. Aŋakwa egip egip dakon pelit tilimi toŋ dabeŋ.

¹¹ Amin mirakni toŋ da Telagi Wup da paŋmuwukbi do gen yosok uŋun pakyaŋsi nandani. Amin kinda emaron teban tosak kaŋ, uŋun amin kimot da ae kinda gat aripmi dima aŋupbal asak.”

Pegamum paŋmuwukbi do gen yipgut

¹² Uŋun da gen saŋbeŋek yaŋgit, “Gak paŋmuwukbi Pegamum kokup papmon ekwaŋ uŋun dakon aŋeloni do gen yaŋ mandaki:

Nak emat agak siba geni teri teri ae geni tepmisi uŋun abidosot. Gen on yipbo gagon obisak. ¹³ Kokup egisal uŋudon Sunduk dakon kila amin madep yityit tamoni uŋudon tosak uŋun nandisat. Mani nak dakon man abidaŋ kimokdol. Antipas, nak dakon gen dakon yaŋ teŋteŋok amin tagisi kinda, uŋun Sunduk da egisak kokupmon aŋakwa kimakgit. Yaŋ aŋakwa gak uŋun bisapmon nak do wasip dima yaŋgil.

¹⁴ Mani nak gak gat gen toŋ. Gagon amin di da Balam dakon aŋpak abidaŋ kimokgoŋ. Balam dakon aŋpak uŋun yaŋ. Kalip Balam da Balak Israel amin paŋkewal dakon mibili iyin dekgit. Iyin dekban Balak da Israel amin paŋkewalban yokwi aŋek kokup kidat do bit kilapyo mukwa sowit uŋun nawit. Ae yumabi kisi awit.

¹⁵ Uŋudeŋ gin amin di gagon ekwaŋ uŋun Nikolas dakon amin kabi dakon geni guramikgaŋ. ¹⁶ Gak but tobi abi. Yaŋ dima abi kaŋ, nak kili uŋunjok gagon obinek gen kaganokon emat agak siba tosak uŋun naŋ uŋun aminon emat akdisat.

¹⁷ Amin mirakni toŋ da Telagi Wup da paŋmuwukbi do gen yosok uŋun pakyaŋsi nandani. Amin kinda emaron teban tosak kaŋ, nak da mana di abisok pasili toŋ uŋun ibeŋ. Ae tip kwakwagi kinda ibeŋ. Uŋun tipmon man kalugi kinda mandabi da tosak. Uŋun man amin kinda da dima nandisak. Amin tip abidosak uŋun amin daŋin nandakdisak.”

Taitaira paŋmuwukbi do gen yipgut

¹⁸ Uŋun da gen saŋbeŋek yaŋgit, “Gak paŋmuwukbi Taitaira kokup papmon ekwaŋ uŋun dakon aŋelo do gen yaŋ mandaki:

Nak Piŋkop dakon Monji. Dabilno uŋun kindap tepmisi sosok uŋun yombem, ae kandapno teŋteŋosok uŋun ain kinda mani bras sugaŋba kwakwagisi aŋ uŋun yombem. Gen on yipbo gagon obisak. ¹⁹ Aŋpak morap asal uŋun nandaŋ mudosot. Gak amin do but dasi galak taŋ yomisal, ae nak nandaŋ gadaŋ namisal, ae amin diwari paŋpulugok do pi asal. Nak nandisat, pi mibiltok agil uŋun yapmaŋek abisok pi madepsi asal.

²⁰ Mani nak gak gat gen toj. Gak Jesebel yipbi gak gat ekwamal. Miñat uñun da nak kombi amin kinda yañ yosok, mani pi monjino top pañkewalek yumabi anpak, ae jap kokup kidat do paret abi uñun noni do yoyiñ dekdak. ²¹ But tobil asak do nandajek bikbik imisat. Mani but tobil anek yumabi anpakni yipman det do dima nandisak. ²² Do uñun miñat sot kinda ibo tepmi madepsi pakdisak. Ae amin morap uñun miñat gat yumabi awit but tobil anek uñun miñat dakon anpakni dima yipman mudoni kañ, uñunyo kisi jigi ae tepmiyo madepsi yomdisat. ²³ Ae monji gwayoni kisi dapbo kimotni. Yañ anapbo pañmuwukbi kisi morap da nak da amin but ae nandak nandakyo pindagek ji kalon kalon anpak ani da aripmon tomni damdisat yañ nandan namdan. ²⁴ Mani pañmuwukbi diwari Taitaira ekwan ji miñat uñun dakon gen dima yolgan, ae 'Sunduk dakon geni pasili' yañ yoñ, uñun dakon mibili nandak do pini dima awit. Yañ dayisat, jigi kinda gat dima daben. ²⁵ Mani yo morap timikgan uñun tebaisi timigakwa wigi nak da opben dakon bisap asak.

²⁶ Emaron teban tajak geno guramigakwan wigi bisap madep apjak amin uñun yañ mudan ibo miktin morap kila akdisak.

²⁷ 'Kila amin pini tapmimi toñsi anek ain win kirin nañ uwalni pudan moniñ moniñ akdisak, amin da miktin kwoba pudan moniñ moniñ an uñun da tilagon akdisak.'

Datno da yañ mudan namgut, uñun da tilak uñun amin do yañ mudan iben.

²⁸ Ae wisawisa do gik wisak uñun kisi iben. ²⁹ Amin mirakni toñ da Telagi Wup da pañmuwukbi do gen yosok uñun pakyansi nandani."

3

Sadis pañmuwukbi do gen yipgut

¹ Uñun da sanbenek yañ yagit, "Gak pañmuwukbi Sadis kokup papmon ekwan uñun dakon aneloni do gen yañ mandaki:

Nak Pinjop dakon wup 7 kabi timikdat, ae gik 7 kabi kisi timikdat. Gen on yipbo gagon obisak. Anpak morap asal uñun kisi nandan mudosot. Amin da gak do yañ yoñ, 'Sadis pañmuwukbi kabi uñun egip egipmi toñsi.' Mani kili kimakgil. ² Dipmingo yopbi kit! Anpakgo diwari dima kimakgwit uñun panjeban abi. Nido anpakgo kinda Pinjopno da dabilon kilegisi yañ kinda dimasi kat. ³ Gen bami kalip nandajek abidagil, uñun do aego nandabi. Nandajek guramigek but tobil abi. Dipmin dima yipbi kisak kañ, kabo noknok da tilagon apdisat. Abinapbo gagon opdisat dakon bisap dima nandakdisal.

⁴ Mani amin kabisok kinda Sadis ekwan uñun imalni dakon kila anek garak dima awit. Uñun amin kabi dakon anpakni kilegisi, do imal kwakwagi paba nak gat tagi agipnen.

⁵ Amin kinda emaron teban tosak kañ, uñun do kisi imal kwakwagi pan iben. Ae egip egip papiakon mani dima wiririkgen. Datno da inamon ae aneloni da inamon mani yañ tenjenoken. ⁶ Amin mirakni toñ da Telagi Wup da pañmuwukbi do gen yosok uñun pakyansi nandani."

Piladelpia pañmuwukbi do gen yipgut

⁷ Uñun da sanbenek yañ yagit, "Gak pañmuwukbi Piladelpia kokup papmon ekwan dakon aneloni do gen yañ mandaki:

Nak telagisi, ae anpak bamisi dakon ami. Nak da Dewit dakon yoma witdal abidosot. Nak da yoma witdaldat, amin kinda da aripmi dima sop sopmi. Ae nak da yoma sopmandat, amin kinda da aripmi dima witdali. Gen on yipbo gagon obisak. ⁸ Anpak morap asal uñun kili nandan mudagam. Koki! Inamgon yoma kinda witdalbo pisosok. Ae amin kinda da aripmi dima sopjak. Nak nandisat, tapmingo madep dima, mani nak dakon gen guramigek nak dakon man do wasip dima yagit. ⁹ Sunduk dakon

2:20: 1KA 16.31; 2KA 9.22 2:23: Kap 7.9; Jer 17.10; PA 20.12-13 2:25: PA 3.11 2:26: Kap 2.8-9 2:28: PA 22.16 3:1: PA 1.4,16 3:3: Mt 24.43-44; 1Tes 5.2; PA 2.5; 16.15 3:4: Jut 23 3:5: TP 32.32-33; Mt 10.32; Lk 12.8 3:7: Ais 22.22 3:8: 1Ko 16.9 3:9: Ais 45.14; 49.23; 60.14; PA 2.9

amin kabi unun da iyi do nin Juda amin yan yon, mani unun Pinjkop dakon amin dima, unun top amin. Nak da unun amin yabekgo abin gak da kandap mibilon nwakber anek nak da ji but dasi galak tan damisat yansi nandani. ¹⁰ Nak dakon gen guramigek jigi altaŋ gamgwit bisapmon butgo yawori tanakwan tebaisi akgil. Yan agil do jigi madep miktimi miktimi amin panjkewal do noman tokdisak bisapmon kilago anapbo jigi unun dima altaŋ gamjak. ¹¹ Gagon tepmisi apdisat. Yo abidosol unun tebaisi abidoki. Amin kinda da tomnigo unun di gwayenban.

¹² Amin kinda emaron teban tosak kan, nak da gwak yan moko agek Pinjkopno dakon telagi yut anteban asak. Anek Pinjkop dakon yut yipmanek aeni wanga dima pigisak. Unun aminon Pinjkopno dakon man, ae Pinjkopno dakon kokup pap dakon man mandakeŋ. Kokup pap unun Jerusalem kalugi, unun Kwen Kokup yipmanek Pinjkopnokon da pikdisak. Ae naga dakon mano kalugi kisi unun aminon mandakdisat. ¹³ Amin mirakni ton da Telagi Wup da panmuwukbi do gen yosok unun pakyansi nandani.”

Laodisia panmuwukbi do gen yipgut

¹⁴ Unun da sanbenek yan yagit, “Gak panmuwukbi Laodisia kokup papmon ekwan unun dakon aneloni do gen yan mandaki:

Nak Pinjkop dakon geni gat ae yan teban tok geni gat do gen unun asisi yan yogok amin. Nak Pinjkop dakon gen bamisi yan tenjenok amin. Bisapmi bisapmi geni bamisi gin yan tenjenosot. Pinjkop da yo morap wasagit dakon mibilisi nak da gen on yipbo gagon obisak. ¹⁵ Anpak morap asal unun kisi nandan mudosot. Nak nandisat, gak mirimi dima, ae tedepmi dima. Gak da mirimi bo ae tedepmi egipbi do nandisat. ¹⁶ Mani dima. Gak tedepmi yangok egisal. Gak tedepmisi dima ae mirimisi yo dima. Yan do anek gen kaganokon da gak wanditdisat. ¹⁷ Gak ‘Moneŋno morapmi ae yo kabino morapmi ton. Yo kinda do wadak wadak dima asat’ yan yosol. Mani dima. Amin da bupmisi nandan gamni da tilagon yokwisi egisal. Gak yogo minisi da egisal, ae dabilgo mini, ae molan molan agisal. Anek gaga dima nandabi pisolok. ¹⁸ Yan do anek nawa gen on gamisat. Nak dakon golno kindapmon sonba gwaljigi minisi an unun gol ban yubi kan, monenŋo morapmisi tan gamdan. Ae giptingo wam do imal kwakwagi ban yubi kan, amin da gandaba molan dima agipbi, ae mayagigo mini. Ae dabil marasin di yumanek dabilgokon yopbi kan, tagisi sintokdisal. ¹⁹ But dasi galak tan yomisat amin unun tebai yoyinŋe anpakni panjilek ani do jigi yomisat. Do anpakgo panjilek ak do pi tebai anek but tobil abi.

²⁰ Nandaki! Nak yomakon agek yoma domon tidanek yan yosot: Nak yutnon tagi wiken? Amin kinda tekno nandanek yoma witaljak kan, nak wigiko unun gat egek jap nondeŋ.

²¹ Amin kinda emaron teban tosak kan, unun amin do yan dagan ibo kila amin madep yityit tamonokon nak gat kisi yitden. Kalip nak da emaron teban tanek Datno gat kisi kila amin madep yityit tamonikon yikgin unuden yitden. ²² Amin mirakni ton da Telagi Wup da panmuwukbi do gen yosok unun pakyansi nandani.”

Sipsip Moniŋ da Kwen Kokupmon Papia Kinda Witalakwan Miktim Aminon Yo Yokwisi Noman Tokdan

(Kilapmi 4–11)

4

Kwen Kokupmon Pinjkop gawak iman

¹ Unun da kwenon aeno kanapbo Kwen Kokupmon yoma kinda wital kigit da tanban kagim. Kanapbo amin unun kalip nak do kwen da yan tebaisi yan tidanek yan namgut unun da yan yagit, “Idon winjaki yo morap don altokdan goliko.” ² Nayinban unudon gin

Telagi Wup da butnokon pigi madepsi tugagit. Anjakwan Kwen Kokup kila amin madep yityit tamo kinda tarban kagim. Unun tamokon amin kinda yikban kagim. ³ Unun amin tip jasper ae tip gami konilian da yan tenjeragit. Kilap ban kinda da kila amin madep yityit tamo unun angwasigit. Kilap ban kildani unun tip kalikaligi emeral yan. ⁴ Kila amin madep yityit tamo 24 kabi da kila amin madep yityit tamo unun angwasijek tarba pindakgim. Unun tamokon kila amin 24 kabi da yikgwit.* Unun kila amin imalni kwakwagi ban pawit, ae busujikon pelit kildani ton gol ban wasanbi ban pawit. ⁵ Kila amin madep yityit tamokon da mal dakon tenjeri da yamgwit. Anakwa nandapbo wuwik madepsi noman tanakwa kiririg agit. Kila amin madep yityit tamo noman da kalig 7 kabi sowit. Kalig unun Pinjop dakon wupni 7 kabi. ⁶ Kila amin madep yityit tamo noman da yo kinda tagit, unun tap idap daman glas ban wasanbi yombem, ae wagil kwakwagisi.

Yo 4 kabi egip egipmi ton unun kila amin madep yityit tamo dakon ilerji 4 kabikon akgwit. Yo 4 kabi unun burikon ae manjikon kisi dabil morapmi da giptimi kisi ilimikgwit. ⁷ Yo egip egipmi ton kinda unun laion yombem. Ae kinda unun bulmakau wili yombem. Ae kinda unun tomno dabilni amin dakon yombem. Ae kinda unun singig madep kwen agegisak yombem. ⁸ Yo 4 kabi egip egipmi ton kalon kalon unun kisi piri 6 kabi tan yomig yomig awit. Anakwa giptimi kalon dabil morapmi da ilimikgwit. Ae piri da mibilgwan kisi tawit. Gildari ae kalbi kisi ak nandari mini yan yon,

“Telagi, telagi, telagi.

Amin Tagi Pinjop Tapmim Ami kalipsi egipgut,
ae abisok egisak,
ae don apdisak,
unun telagisi” yan yon.

⁹ Yo egip egipmi ton kabi unun da Amin unun kila amin madep yityit tamonikon yikdak ae egip egip dagok dagogi mini egisak unun do kisik kisik madepsi anek mani awigek ya yan iyan. Bisapmi bisapmi yo 4 kabi egip egipmi ton unun yan anakwa ¹⁰ kila amin 24 kabi da Amin unun kila amin madep yityit tamokon yikdak unun da buron man pokgon. Man pagak egip egip dagok dagogi mini egisak Amin unun gawak iman. Ae pelitni kildani ton gol ban wasanbi unun kila amin madep yityit tamo tosok unudon noman ilik yopmanek kap yan yon,

¹¹ “Amin Tagi Pinjopnin,
gak da yo morap galaktokgokon wasagil da abisok ton.
Yan agil do minjat amin morap kisi da gak do kisik kisik madepsi anek mango awigini,
ae tapmingo madepsi da yongamgwan pinbi egipni kan tagisi.”

5

Jon da papia kinda kili sogwit kagit

¹ Amin unun kila amin madep yityit tamokon yikgit unun kisitni amin tet do papia gironjikbi kinda tarban kagim. Papia unun teri teri kildani ton, ae kendol pakbi ban kosiri 7 kabi anteban abi.

² Ae anelo tapmimi tonji kinda kanapbo gen papmon da yan tidanek yan yagit, “Namin amin kilegisi kinda dasi kendol pakbi ban panteban abi pakdegek papia tagi witaljak?”

³ Mani amin Kwen Kokup ekwan, bo ae miktimon ekwan, bo ae miktim da mibilgwan ekwan kinda da papia unun aripmi dima witaljak bo ae aripmi dima kosak. ⁴ Nak papia unun amin kinda da aripmi dimasi witaljak bo ae kosak yan kanek kunam madepsi sanbek sanbek morapmi tagim. ⁵ Yan anapbo kila amin kabikon da kila amin kinda da yan nayigit, “Gak kunam dima takgi. Koki! On Laion Juda amin kabikon altagit, unun

4:3: Esi 1.28 4:4: PA 3.18 * 4:4: Unun kila amin unun anelo man madepni ton kabi kinda do yosok. 4:5: Esi 1.13; Sek 4.2; PA 1.4; 8.5; 11.19; 16.18 4:6: Esi 1.5-10,22; 10.14 4:8: Ais 6.2-3; Esi 1.18; 10.12 4:10: PA 19.4 5:1: Ais 29.11; Esi 2.9-10 5:5: WW 49.9; Ais 11.1,10; PA 22.16

Dewit dakon babinikon gugi unun da don noman tar wigit. On Laion emaron teban tagit. Yar agit do unun da papia kendol pakbi bar kosiri 7 kabi panjeban abi unun pakdegek tagi witaljak.”

Jon da Sipsip Moniŋ kagit

⁶ Yar nayŋakwan Sipsip Moniŋ kind a kaban kagam. Unun paret ak do si anakba kimakgit yombem. Unun kila amin madep yityit tamo da binapmon agakwan yo 4 kabi egip egipmi ton gat ae kila amin gat da anjwasiwit. Sipsip Moniŋ unun jomni 7 kabi, ae dabilni 7 kabi. Dabilni unun Pinjop dakon wupni 7 kabi. Unun Pinjop da yabekban miktimi miktimi kin mudawit. ⁷ Kili Sipsip Moniŋ da kila amin madep yityit tamokon kin Amin yikgit da kisiri amin tet do papia tagit unun abidagit. ⁸ Papia unun abidanjakwan yo 4 kabi egip egipmi ton, ae kila amin 24 kabi gat da Sipsip Moniŋ da kapmatjok man pagwit. Kisisi kalon kalon gita moniŋni gat ae gol idapni gat timik timik awit. Gol idapmon yo kibani tagisi tugawit, unun Pinjop dakon minjat amin kabiyo dakon bisitni.

⁹ Yar anek kap kalugisi kind a yar yawit,
“Gak da papia gironjikbi abidanjek kendol pakbi bar panjeban abi unun aripmi tagi pakdekgi.

Nido gikba kimagek yawigo nan minjat aminyo Pinjop do im do anek yuman nagil.
Asi, amin mibili mibili ekwan,
ae geni mibili mibili,
ae giptimni mibili mibili,
ae miktimi miktimi ekwan kisi yuman nagil.

¹⁰ Yuman nanek amin kila ani do manjin yopgul,
ae nin dakon Pinjop dakon oman ani do mukwa sogok amini manjin yopgul.
Unun da kila amin madep egek miktimon amin kilani akdan.”

Sipsip Moniŋ dakon man anjisiwit

¹¹ Kili aeno kan egapbo anelo morapmisi dakon geni nandagim. Unun anelo dakon tilakni milion morapmisi ae tausen morapmisi da arip. Unun anelo kila amin madep yityit tamo ae yo egip egipmi ton ae kila amin kabi bar pangwasinjek akwit. ¹² Yar tidanjek kap kind a yar yawit,
“Sipsip Moniŋ on kalip anakba kimakgit.

Unun da man madep gat,
ae yo tagisisi morap gat,
ae nandak nandak tagisi gat,
ae tapmimi wukwisi unun kisi tagi timitjak.
Amin morap kisi da mani anenagek kisik kisik an iminek ya yar iyini kan unun kilegisi.”

¹³ Ae yo morap Pinjop da wasagit unun dakon geni kisi nandagim. Yo morap Kwen Kokup ekwan, ae miktimon ekwan, ae miktim kagagwan ekwan, ae tap kaga ekwan kisi dakon geni nandagim. Unun da yar yawit,

“Amin unun kila amin madep yityit tamonikon yikdak,
ae Sipsip Moniŋ gat kisi,
nin jil dakon tilim gat ae tapmim gat pindagek kisik kisik anek dagok dagogi mini man madep damaman.”

¹⁴ Anakwa yo 4 kabi egip egipmi ton unun da yar yawit, “Unun asi.” Yar yanakwa kila amin kabi da man pagek gawak yomgwit.

6

Sipsip Moniŋ da kendol bar papia son anteban awit unun pakdekgit

¹ Nak kanjapbo Sipsip Moniņ da papia giroņjikbi abidanek kendol pakbi baņ kosiri 7 kabi paņteban abi uņun mibiltok nani pakdekgit. Pakdegakwan yo egip egipmi toņ 4 kabikon da kinda gen yagit. Geni uņun kiririņ da yaņ yagit, “Gak op.” ² Aeno kanek os kwakwagi kinda kagim. Uņun da kwenon amin kinda obipni abidanek yikgit. Uņun amin do kila amin madep dakon pelit kinda imgwit. Iba emaron teban tagit da tilagon kigit. Kiņek emat morapmi sigin aņek teban token yaņon da nandanek kigit.

³ Sipsip Moniņ da kendol pakbi baņ papia aņteban abi 2 uņun pakdekgit. Pakdegakwan yo egip egipmi toņ 2 uņun da yagit, “Gak op.” ⁴ Yaņakwan os gami kinda apban kagim. Uņun da kwenon amin yikgit uņun do tapmim ibi. Uņun tapmim uņun on miktimon yawori tosok uņun paņdagosak dakon tapmim. Paņdaganban amin da notni dapmaņ dapmaņ aņek kimotdaņ. Uņun pi asak do emat agak siba madepsi kinda imgwit.

⁵ Kili ae Sipsip Moniņ da kendol pakbi baņ papia aņteban abi 3 uņun pakdekgit. Pakdegakwan yo egip egipmi toņ 3 uņun da yagit, “Gak op.” Yaņakwan os pilisi kinda kagim. Uņun da kwenon amin kinda yikgit, uņun jap kokwin agak yo kinda kisirikon abidagit. ⁶ Aņakwan amin dakon tek yombem kinda nandanapbo yo egip egipmi toņ 4 kabikon da yaņ yagit, “Amin kinda gildat daman kinda dakon pi asak dakon tomni timitjak uņun wit yigi moniņisok kinda gin abidosak, bo bali kwoba kapbi gin timitjak. Mani gak olip nelak gat ae wain gat dima paņtasik abi.”

⁷ Sipsip Moniņ da kendol pakbi baņ papia aņteban abi 4 uņun pakdekgit. Pakdegakwan nandanapbo yo egip egipmi toņ 4 da yaņ yagit, “Gak op.” ⁸ Yaņakwan os kilonkiloni kinda kagim. Uņun da kwenon amin kinda yikgit uņun mani kimot. Amin Kili Kimakgwit Dakon Kokupni uņun kapmatjok da yolgit. Amin miktimi miktimi ekwaņ kokwin 4 kabi aņek kabi kinda dapbal kimotni do tapmim yobi. Diwari emat agak siba baņ dapbal kimotni, ae diwari jap do madepsi aņek kimotni, ae diwari sot yokwisi da timitjak, ae diwari joņ bit kilapyo da dapmaņ noni.

⁹ Sipsip Moniņ da kendol pakbi baņ papia aņteban abi 5 uņun pakdekgit. Pakdegakwan amin kimakgwit dakon wupni alta da mibilgwan pindakgim. Kalip uņun amin da Piņkop dakon gen tebaisi abidanek uņun dakon yaņ teņteņok aņakwa uwal da dapba kimakgwit. ¹⁰ Amin wup uņun da tebaisi yaņ tidanek yaņ yawit, “Amin Tagi Tapmim Ami, gak telagisi egisal, ae aņpakgo wagil bamisi gin. Nin bisap nianđasi gak do jomjom aņapno miktim amin gen pikon yopmaņek yawinin dakon kobogi yobi?” ¹¹ Yaņba uņun amin do paba pigik dubagi kwakwagisi kalon kalon yomiņek yaņ yoyiwit, “Ji jomjom pisipmisok ani. Uwal da oman amin pi isalji gat, ae notji gat dapdaņ. Ji dikba kimakgwit, yaņ gin dapba kimotdaņ. Amin niaņ da dapdaņ uņun Piņkop da kili manjigit. Uwal da uņun kisisi dapmaņ mudanakwa don Piņkop da yawisi dakon kobogi yomđisak.”

¹² Sipsip Moniņ da kendol pakbi 6 papia aņteban awit uņun pakdekgit. Pakdegakwan miktim wudip madepsi agit. Aņakwan gildat dabıl yik garaņ yombem pilisi agit, ae kanek gimanisi yawi yombem agit. ¹³ Aņakwan gik kundukon toņ miktimon mawit. Gik mawit uņun pik kindap dakon sopmi dima pek tarakwa mirim da pisonakwa moņ uņun da tilak mawit. ¹⁴ Aņakwa papia giroņjik yopmangamaņ, uņun da tilagon kundu si kiņ pasilgit. Aņakwan kabap gat ae tap binap miktim tim toņ uņun tamoni yopmaņ degek duwalik kiwit. ¹⁵ Aņakwa miktim dakon kila amin madep gat, ae amin man madepni toņ gat, ae emat amin dakon mibiltok amini gat, ae yoni morapmi amin gat, ae amin tapmimi toņ gat, ae oman amin, ae amin morap isal ekwaņ, uņun kisisi pasal kiņ tip gopbatgwan ae kabapgwan tip madep toņ uņun da mibiligwan pasil do kiwit. ¹⁶ Aņek kabap gat ae tip gat do yaņ tidanek yawit, “Ji nin da kwenon maņ witjiņ nimiņakwa pasili egipneņ. Pasili egapno Amin uņun kila amin madep yityit tamonikon yikdak uņun dima nindasak, ae Sipsip Moniņ butjap damani nandanek kobogi yokwi dima nimjak. ¹⁷ Amin do butjap

6:1: PA 4.6; 5.1 6:2: Sek 1.8; 6.1-6 6:8: Jer 15.1-3; Esi 5.12,17; 14.21 6:11: PA 7.9,13; 19.14 6:12: Mt 24.29; Ya 2.20; PA 8.12; 11.13; 16.18 6:13: Ais 34.4 6:14: PA 16.20 6:15: Ais 2.10,19,21 6:16: Lk 23.30
6:17: Jol 2.11; Mal 3.2

madepsi nandarek kobogi yokwisi yomdamal dakon gildat madep kili unun abik. Namin amin dasi tapmimni unun abin yipmanek tagi egipjak?"

7

Israel amin 144 tausen da Pinjop dakon tilak abidawit

¹ Unun da kwenon anelo 4 kabi miktim dakon kodigi 4 kabikon akba pindakgim. Mirim da miktim gat ae tap gat ae kindap gat dima pisoni yan do mirim 4 kabi unun tebaisi timikgwit. ² Yan anakwa anelo kinda gildat wisak tetgin da apban kagim. Unun da Pinjop egip egipmi tonj dakon tilak aminon yop do yo kinda abidarek apgut. Abinek anelo 4 kabi Pinjop da miktim gat tap gat pantasik ani do tapmim yomgut unun do madepsi yan tidagit. ³ Yan tidarek yan yagit, "Ji miktim ae tap ae kindap tepmisi pantasik ak do dima nandani. Mibiltok Pinjopnin dakon tilak pi monjini da inamon yopdaman. Yan anapno don yo morap tagi pantasik ani." ⁴ Ae nandanapbo amin tilak timikgwit dakon tilak yanba nandagim. Israel amin kabi morap da binapmon amin 144 tausen da tilak unun timikgwit.

⁵ Juda amin kabikon amin 12 tausen da timikgwit.

Ae Ruben da kabikon 12 tausen
ae Gat da kabikon 12 tausen

⁶ ae Ase da kabikon 12 tausen
ae Naptali da kabikon 12 tausen
ae Manase da kabikon 12 tausen

⁷ ae Simeon da kabikon 12 tausen
ae Liwai da kabikon 12 tausen
ae Isaka da kabikon 12 tausen

⁸ ae Sebulan da kabikon 12 tausen
ae Josep da kabikon 12 tausen
ae Benjamin da kabikon 12 tausen.

Unun amin da Pinjop dakon tilak timikgwit.

Minjat amin morapmi da Pinjop gawak ingwit

⁹ Ae unun da kwenon amin morapmisi pindakgim, unun manjiri mini. Amin unun amin kabi kabi egi egi an unun morap kisi dakon. Ae miktim morap kisi, ae giptim mibili mibili, ae gen mibili mibili unun kila amin madep yityit tamo, ae Sipsip Monji da inamon akgwit. Unun ilikba pigik kwakwagisi ae dubagi ban pawit. Ae kisirikon jobban tam ban timikgwit. ¹⁰ Unun amin kabi madep tebaisi yan tidarek yan yawit, "Pinjopnin kila amin madep yityit tamonikon yikdak, ae Sipsip Monij kisi unun dagin nin yokwikon ban timikbal tagisi ekwaman."

¹¹ Anakwa anelo morap kila amin madep yityit tamo, ae kila amin, ae yo 4 kabi egip egipmi tonj unun pangwasinek akgwit. Agek kila amin madep yityit tamo kanek man pagek tomno dabilni miktimgwan yopmanek Pinjop gawak ingwit. ¹² Anek yan yawit, "Unun asi! Nin dagok dagogi mini Pinjopnin do ya yan iyinek kisik kisik madepsi anek man madepni do yan tenjtonerj.

Dagok dagogi mini nandan kokwini tagisi, ae tapmim madepni tan imdisak. Unun asi!"

Unun amin kabi dakon tepmi kili unun mudosok

¹³ Kila amin kabikon da kinda da yan nayigit, "On amin ilikba pigik dubak kwakwagi payin unun namin? Ae dukwan da aben?"

¹⁴ Yanban iyigim, "Amin tagi, gaga nandisal."

Yanapbo yan nayigit, "On amin uwal da kision jigi tepmiyo madepsi pawit da abisok tagi ekwan. Imalni Sipsip Monij dakon yawi ban sugarba kwakwagisi awit. ¹⁵ Yan awit do anek Pinjop dakon kila amin madep yityit tamokon noman akgarj. Gildari ae kalbiyo Telagi Yut Madepnikon egek omani an iman. Pinjop kila amin madep yityit tamokon

yikdak, iyi unun gat egek panjutnosak. ¹⁶ Jap do ae dima akdañ, ae pakbi do dima akdañ. Gildat da giptimni tebai dima pindatjak, ae yo kinda da giptimikon pindakban tedepmi dima nandakdañ. ¹⁷ Nido, Sipsip Moniñ kila amin madep yityit tamo da binap yikdak, unun da kila amini egipdisak. Añek pakbi egip egipmi toñ da dabilikon unudon panjikdisak. Añakwan Piñkop da dabil pakbini kisisi wiririkban kunam sanbenek dima tatdañ.”

8

Sipsip Moniñ da kendol pakbi bañ panjeban abi 7 unun pakdekgit

¹ Sipsip Moniñ da kendol pakbi 7 papia anjeban awit unun pakdekgit. Pakdegakwan Kwen Kokupmon wayiñi minisi tagit. Yanñ tanjakwan wigi 30 minit da tilak agit. ² Ae koko anjelo 7 kabi Piñkop da inamon akgan unun do kweñ 7 yanñ yoba timikgwit.

³ Añakwa ae anjelo kinda alta da kapmatjok panji akgit. Unun anjelo gol idap kinda yo kibañi tagisi unudon idawik mukwa kibañi tagisi sok do abidagit. Añakwan yo kibañi tagisi morapmisi imgwit. Iba Piñkop dakon amin dakon bisit gat timik kakwanek alta gol bañ wasañbi Piñkop dakon kila amin madep yityit tamokon noman tosok, unudon mukwa soñ imgut. ⁴ Yanñ añakwan mukwa kibañi tagisi gat, ae Piñkop dakon amin dakon bisitni gat, anjelo da kiron da Piñkop da inamon wigiwit. ⁵ Añakwa anjelo da kindap altakon tagit unun abidañ mukwa soksok idapgan yopban tugañba kindap maban miktimon mawit. Miktimon manakwa mal dakon tenñeñi da yamgwit. Añakwa nandapanbo wuwik madepsi noman tanakwa kiririrñ agit, ae miktim wudip agit.

Anjelo 4 kabi da kweñ pisowit

⁶ Añakwan anjelo 7 kabi unun kweñ 7 kabi timikgwit unun pisok do tagap tawit.

⁷ Anjelo mibiltok akgit unun da kweñni pisonakwan ais ae kindap ae yawi gat pankolop abi gat kisi miktimon mawit. On miktim daman ae kindapyo kokwin aba kabi kapbi añakwa miktim kabi kinda sogit, ae kindap dakon kabi kinda sogit. Ae jonñ kaluk kalugi kisisi soñ mudawit.

⁸ Ae anjelo unun da buñon nani kweñni pisogit. Añakwan yo kinda kabap madepsi yombem si sonakwan, maba tap kaga pigi magit. Unun tap kokwin aba kabi kapbi añakwa kabi kinda yawi dagagit. ⁹ Ae yo egip egipmi toñ tap kagagwan ekwan unun kokwin aba kabi kapbi añakwa kabi kinda si kimakgwit. Ae tap wakga yo kisi kabi kapbi kokwin añakwa tap wakga kabi kinda wagilsi tuwil ki tasik tawit.

¹⁰ Ae anjelo 3 kweñni pisogit. Añakwan gik madepsi kinda kalin da yanñ soñek kundu yipmanñ abinñ magit. Unun pakbi madep madep pokgonñ unun kabi kapbi yanñ kokwin awiron kabi kindakon magit. Ae pakbi dabilon magit. ¹¹ Gik unun dakon mani unun Yo Isipmi ae Emari Toñ. Unun abinñ pakbi kabi kindakon manakwan pakbi unun isipmisi agit, do amin morapmisi pakbi unun nanjek kimakgwit.

¹² Ae anjelo 4 kweñni pisogit. Añakwan gildat ae kanek ae gikyo unun kokwin aba kabi kapbi añakwa gildat kabi kinda ae kanek kabi kinda ae gik morap dakon kabi kinda panjupbal añakwan pilin tuk awit. Yanñ awit do gildari dakon ae kalbi dakon tenñeñi tagi dima tenñeñawit.

¹³ Unun da kwenon sinñinñ madepsi kinda kwen binap akwan kagim. Sinñinñ unun madepsi yanñ tidanek yanñ yagit, “Bupmisi, bupmisi, bupmi madepsi miktimon ekwan amin. Anjelo kapbi kweñni pisokdañ, añakwa miktimon amin jigñ madepsi pakdañ.”

9

Anjelo 5 kweñni pisogit

7:16: Ais 49.10 7:17: Kap 23.2; Ais 25.8; PA 21.4 8:3: TP 30.1-3; PA 5.8 8:5: TP 19.16-19; MS 16.12; PA 11.19; 16.18 8:7: TP 9.23-26; Esi 38.22; Jol 2.30 8:11: Jer 9.15 8:12: Esi 32.7; PA 6.12-13 8:13: PA 9.12; 11.14

¹ Anjelo 5 unjun kwejni pisonjakwan gik kinda kundukon da abinj miktimon kili magit kagim. Gapma dubagisi ae kidagi mini unjun dakon yoma witdal unjun gik do imgwit. ² Anjakra gik da gapma unjun witalakwan unjun gapmagwan da kindap madepsi sosok dakon mukwa da wigit. Mukwa gapmagwan da wigit unjun da gildat dabil gat ae kundu gat dakon kosit sopmanjakwan pilin tuk agit. ³ Anjakwan pilak pilak da mukwa kagagwan da miktimon mawit. Unjun pilak pilak do skopion dakon tapmim yomgwit. ⁴ Pilak pilak unjun yan yoyiwit, "Ji jon gat, ae yo mibili mibili miktimon kwoj gat, ae kindap gat unjun dima panjupbal ani. Ji amin Pinjop dakon tilakni injamikon mini unjun ban gin panjupbal ani. ⁵ Ji unjun amin tepmi pi madepsi kanek 5 da butgwan tagi yomni, mani dima dapba kimotni." Tepmi pi yomni unjun skopion da amin injinj yoba tepmi madepsi pan unjun da tilagon yomdan. ⁶ Unjun bisapmon amin kimot do kosit wisik akdan, mani kimot dima kokdan. Kimot do tagisi nandakdan, mani sigin egipdan.

⁷ Pilak pilak unjun os amin da emat do panjagap an yombem pindakgim. Busunikon pelit gol ban wasanji yombem da tan yomgwit. Tomno dabilni unjun amin dakon yombem. ⁸ Busun dangwani unjun dubagisi minjat dakon yombem, ae geni unjun laion dakon yombem. ⁹ Paba pigik ain yombem ban pibiri witjiwit. Piri unjun karis morapmi os da emaron kik do ilik pawilakwa wuwik madepsi noman ton unjuder awit. ¹⁰ Paljigi skopion dakon yombem, pakbi emari ton aminon yopban pigini dakon kisikni paljigikon tan yoman. Kanek 5 yan amin tepmi madepsi yomyom dakon tapmim tan yoman. ¹¹ Gapma dubagisi kidagi mini dakon anjloni da kila amin madepni egi yomgut. Ibru genon da unjun anjelo do Abadon yan yawit. Ae Grik genon da Apolyon yan yawit. Unjun gen dakon mibili: Yo Morap Panjasik Ak Amin.

¹² Jigi mibiltok altogi, kili unjun altan mudak. Nandabi. Jigi bamori don noman tokdamal.

Anjelo 6 kwejni pisogit

¹³ Anjelo 6 kwejni pisonjakwan gen kinda noman tanban nandagim. Alta gol ban wasanji, Pinjop da inamon tosok, unjun dakon kodigi 4 kabikon jom 4 kabi tawit unjodon da yagit. ¹⁴ Gen unjun altagit da anjelo kwej abidagit unjun yan iyigit, "Anjelo 4 kabi pakbi madep Yupretiskon panjeban awit da ekwan unjun wital yopbi kini." ¹⁵ Yanban anjelo 4 kabi unjun kin amin morap miktimon ekwan unjun kabi kapbi kokwinigek, kabi kinda si dapba kimotni do wital yopgut. Anjelo kabi unjun kili noman tawit da pi unjun ak do awa ae gildat, kanek, ae bilakyo dogin jomjom awit. ¹⁶ Ae nandanapbo emat amin oskon yikgwit dakon tilakni yawit, unjun 200 milion yan. Tilakni nandanapbo yawit. ¹⁷ Unjun dipmin yombem kanek os gat ae amin os kwenon yikgwit, unjun yan pindakgim: amin unjun emat dakon yik imalyo pawit. Paba pigik unjun gami, ae pili, ae kilonkilonj ban pawit. Os dakon busun unjun laion dakon busun yombem. Anjakra os da gen kagagwan da milen asip ae mukwa ae salfa tip si sonjek wiwit. ¹⁸ Unjun amin kokwin kabi kapbi anjek, yo yokwi kapbi unjun os da gen kagagwan da altawit da minjat aminyo kabi kinda dapba kimakgwit. ¹⁹ Os unjun dakon tapmimni gen kagani gat ae paljigi garon tawit. Paljigi unjun tunon amin emari ton yombem. Paljigi diwarikon tunon amin dakon busun ton, do unjun ban amin panjupbal awit.

²⁰ Amin diwari unjun yo yokwisi kapbi da dima dapba kimakgwit amin but tobil dima awit. Kon gat ae kokup kidat iyi kisit da wasawit gat sigin gawak yomgwit. Kokup kidat unjun gol ae silwa ae ain kinda mani bras ae tip ae kindap ban wasawit, unjun dima sintonj ae gen dima nandanj ae kosit dima akwan. ²¹ Unjun amin da amin diwari dapba kimakgwit, ae sot mawomyo anjek yo tapmimi ton diwari pawilgwit, ae yumabi awit, ae amin diwari dakon yo kabi panjisibiwit. Mani but tobil anjek yo unjun yop do dima nandawit.

10

Anjelo da papia Jon do iban nagit

¹ Ae kanjapbo anjelo tapmimi toņ kinda Kwen Kokup da pigit. Uņun giptimi gikwem naņ wamgut, ae busuņi da kwenon kilap baņ kinda tagit. Tomno dabilni gildat da yaņ tenņenagit. Anjakwan kandap bamotni mileņ asip yombem. ² Uņun anjelo papia gironjikbi moniņ kinda kisirikon abidagit, ae papia uņun wital kwi da tagit. Uņun kandapmi amin tetgin do tap kwenon yipgut, anjek kandapmi teri kinda miktimon bamagit. ³ Anjek laion da madepsi yaņ tidon, uņuden madepsi yaņ tidaņakwan kiririņ 7 kabi da madepsi yawit. ⁴ Kiririņ 7 kabi yaņakwa gen yawit uņun mandak do agim, mani Kwen Kokupgwan da tek kinda yaņ noman tagit, “Kiririņ 7 kabi dakon gen uņun nandak nandakgokon gin toni. Dima mandabi.”

⁵ Kanjapbo anjelo tap idapmon ae miktimon bamaņ akgit, uņun kisiri amin tetni Kwen Kokup gin do anenakgit. ⁶ Anjenagek gen yaņ anņteban agit. Piņkop egip egip dagok dagogi mini egisak, kundu gat ae yo morap kundukon toņ, ae miktim gat ae yo morap miktimon toņ, ae tap gat ae yo morap tap kagagwan toņ uņun wasagit Amin da manon gen yaņ anņteban anjek yaņ yagit, “Bisap kili uņun mudokdisak. Piņkop ae saņbenek jomjom dima akdisak. ⁷ Anjelo 7 kweņni pisonakwan Piņkop da yo ak do yagit da pasili toņ, uņun panjalon aban bami toņ akdisak. Uņun gen kalipsigwan kombi amin pi monjini do yomgut.”

⁸ Anjelo yaņ yaņakwan tek uņun Kwen Kokup da aeni noman taņek nayigit, “Gak kiņ anjelo uņun tap idapmon ae miktimon bamaņ akdak da kisiron papia tosok uņun abida.” ⁹ Nayiņban kiņ anjelo yaņ iyigim, “Papia moniņ uņun nak do nam.” Iyiko yaņ nayigit, “Abidaņek na. Gen kagagokon kabaņ dakon pakbini yombem galagini tagisi akdisak, mani but kagagogwan emat akdisak.” ¹⁰ Yaņakwan papia uņun kisirikon naņ abidaņek nagim. Naņek gen kaganokon kabaņ pakbi yombem galagini tagisi nandagim, mani si naņ mudanek butnogwan emat aban nandagim.

¹¹ Ae yaņ nayigit, “Gak aego miņat amin morapmikon, ae miktim morapmikon, ae amin geni mibili mibili yoņon, ae kila amin madep morapmikon yo noman tokdaņ, uņun do kombi gen yoki.”

11

Amin bamori da Piņkop gen yaņ tenņenagimal

¹ Amin kinda da tilak yopyop kindap kiririņ kinda namiņek yaņ nayigit, “Gak piđanek Piņkop dakon telagi yut gat ae alta gat tilak yopmaņ. Yaņ anjek amin uņun yutgwan Piņkop gawak imañ uņun manjiki. ² Mani tamo waņga da tosok uņun Amin ņwakiņwari Kabi da egipni do parekbi, do uņun tilak dima yipbi. Uņun amin kabi da abiņ Piņkop dakon telagi kokup pap pabiņ yopmaņek kila tebaisi anjek bamaņakwa kanek 42 yaņ akdisak. ³ Anjaka nak da amin bamori uņun geno yaņ tenņenonjil do tapmim yobeņ. Amin bamot uņun bupmi dakon yik imalyo baņ pakdamal. Anjek nak dakon gen yaņ tenņenakwal gildat 1,260 yaņ akdisak.”

⁴ Amin bamot uņun miktim daman dakon Amin Tagini da iņamon olip kindap bamot ae lam bamot akgamal uņun mani. ⁵ Uwalni da yo yokwi aņ yomni kaņ, kindap gen kaganikon da noman taņek soņba mini aņ. Asi, amin di uņun amin bamot yo yokwi aņ yomni kaņ, kosit yaņon da si kimotdaņ. ⁶ Uņun amin bamot kundu kosit sopmaņ ibal kombi gen yonjil bisapmon sikak dima moni dakon tapmim taņ yomaņ. Ae pakbi kulabik abal yawi dagoni dakon tapmim kisi taņ yomaņ. Ae miktim aminon wasok mibili mibili abal amin yokwi toni dakon tapmim kisi taņ yomaņ. Yo uņuden galaktoknikon tagi anjil.

⁷ Piņkop dakon gen yaņ tenņenā anki wasip anjakwal, joņ kilap yokwisi kinda uņun gapma kidagi mini yipmaņ degek kwen wikdisak. Wiņ amin bamot gat emat wamaņek

10:4: Dan 12.4,9 10:5: GT 32.40; Dan 12.7 10:7: Am 3.7 10:9: Esi 2.8–3.3 11:1: Esi 40.3; Sek 2.1-2
 11:2: Lk 21.24; PA 13.5 11:4: Sek 4.3,11-14 11:5: 2Sa 22.9; Kap 97.3 11:6: TP 7.17-20; 1Sa 4.8; 1Ka 17.1
 11:7: Dan 7.21; PA 12.17; 13.7; 17.8

amin bamot pabin yopmanek dapban kimotdamal. ⁸ Anjakwan bumjotni unjun kokup pap da kosit oba madepmon tokdamal. Kokup pap unjun tilak anjek mani Sodom ae Isip yan yon. Unjun kokup pap unjudon gin kalip Amin Tagini tilak kindapmon anjakba kimakgit. ⁹ Amin mibili mibili geni mibili mibili yon, ae giptimni mibili mibili, ae miktimi miktimi ekwanon da amin morapmisi da gildat kapbi ae gildat teri kinda amin bamot dakon bumjot pindatdan. Ae yum pindagakwa amin da bumjotni dimasi wayitni do yokdan. ¹⁰ Miktim amin da amin bamot unjun kili wagil kunwamal yan pindagek, but kwaktok nandaneq notni do but galak yo yomdan, nido kombi amin bamot unjun miktim amin tepmi madepsi yomgumal.

¹¹ Mani gildat kapbi gat ae gildat teri kinda kin mudanakwa, Pinjop da egip egip mirim yipban amin bamot da butgwan pukwa pidan akgimal. Agakwal amin bamot pindagwit amin unjun madepsi pasalgwit. ¹² Anjakwa amin bamot unjun nandaneqwal amin kinda da Kwen Kokupgwan da tebai yan tidaneq yan yoyigit, "Jil idon winjil." Yanjakwan uwalni pindagakwa amin bamot gikwem kagagwan wigek Kwen Kokup wigigimal. ¹³ Wugakwal unjudon gin wudip madepsi kinda anjakwan kokup pap dakon timi kinda tasik tagit. Anjakwan timi 9 kabi dagin tagi tawit. Unjun wudip da amin 7 tausen yan dapban kimakgit. Anjakwa si egipgwit amin madepsi pasalek Kwen Kokup Pinjop dakon man yan anjisiwit.

¹⁴ Kili jigi madepsi kosiri 2 kili unjun mudak. Mani nandani, bisap pisipmisok egek jigi 3 noman tokdisak.

Anjelo 7 kwen pisogit

¹⁵ Kili anjelo 7 kwen pisogit. Anjakwan nandaneqbo Kwen Kokupgwan da madepsi yan tidaneq yawit, "Pinjop Amin Taginin gat ae Kristoni gat, unjun bamot miktimi miktimi dakon kila amin madep dagamal. Amin Tagi da kila amin madep dagok dagogi mini egi wugikdisak." ¹⁶ Anjakwan kila amin 24 kabi iyi da kila amin madep yityit tamokon Pinjop da inamon yikgan, unjun njakber anjek tomni dabilni miktimon yopmanek Pinjop gawak imgwit. ¹⁷ Anjek yan yawit,

"Amin Tagi Pinjop Tapmim Ami,

gak abisok egisal,

ae kalipsigwan egipgul.

Tapmim madepgo abidaneq kila amin madep pigo wasaneq asal,

do nin ya yan gayaman.

¹⁸ Pinjop do kuraktok an amin unjun Pinjop do butjap madepsi nandawit,

mani gak da butjap madepsi pakdisal bisap kili unjun noman tosok.

Abisok amin kimakgit gen pigokon opni dakon bisap.

Abisok pi monjigo do tomni tagisi yomdisal dakon bisap.

Unjun kombi amin, ae gaga dakon minjat amin kabi, ae gak dakon man do pasalek ekwan amin, unjun amin mani ton ae mani mini kisi do tomni tagisi yomdisal.

Abisok minjat aminyo panupbal awit amin, unjun pantasik aki dakon bisap."

¹⁹ Kila amin da yan mudanakwa, anjelo da Pinjop dakon Telagi Yut Madep Kwen Kokup tosok unjun witaldalgwit. Anjakwa Pinjop dakon Sanbek Sanbek Kinam Telagi Yut Madepmon tanban kawit. Mal da dukwan dukwan yamanjakwan kiririn unjun wuwik madepsi yagit. Anjakwan miktim wudip anjakwan ais morapmi sikak da yan mawit.

Sunduk gat amin kabini gat wagilsi tasik tawit

(Kilapmi 12-20)

12

Jon da minjat gat ae nugim yokwisi madep gat pindakgit

¹ Kili kundukon tilak ηwakηwarisi kinda noman tagit. Tilak unun yan: Miηat kinda gildat dabil nan imali do wamgut. Anjakwan kanek kandapni da mukgwan tagit, ae gik 12 kabi da busunikon peliri do tan imgwit. ² Miηat unun monji kwapni ton. Monji altok do anjakwan tepmi nandanek madepsi yan tidagit. ³ Ae kundukon tilak kinda gat noman tagit. Tilak unun yan: nugim yokwisi giptimi gami madepsi kinda noman tagit. Unun nugim yokwisi unun busunni 7 kabi. Anjakwan jomi 10 yan busunikon kwawit. Anjakwan kila amin madep pelit 7 kabi da busunikon tawit.

⁴ Unun dakon paljigi da kundukon gik morapmi wiririkban miktimon mawit. Unun gik kokwin kabi kapbi anek, unun dakon kabi kinda kisisi miktimon mawit.

Nugim yokwisi unun miηat unun da monji anjalak do agit unun da inamon akgit. Miηat unun da monji anjalaban monji unun si nok do jomjom anek akgit. ⁵ Anjakwan miηat unun monji wili anjalagit. Unun wili da kila agak dakon ain teban abidanek miηat amin morap miktimon ekwan unun kila tebaisi akdisak. Miηat monji altanban unudon gin anan kwen Pin kop ae Pin kop da kila amin madep yityit tamo unudon awigiwit. ⁶ Anakwa miηat unun pasal kin miktim amini minikon kigit. Unudon Pin kop da tamoni kili anoman agit. Unudon kilani anek jap iminakwa wigi gildat 1,260 yan asak.

⁷ Kili Kwen Kokup emat madepsi kinda noman tagit. Maikel gat anelo kabini gat nugim yokwisi madep unun gat emat wamgwit. Ae nugim yokwisi madep gat ae anelo kabini kisi emat kobogi awit. ⁸ Mani emaron teban toni dakon tapmim dima tan yomgut, do Kwen Kokup ae sanbenek dima egipgwit. ⁹ Pin kop dakon anelo da nugim yokwisi madep maba pigigit. Nugim yokwisi madep unun kalipsigwan egipgut, miktimon amin morap yokwi ani do pankewaldak. Mani kinda Kor, ae mani kinda Sunduk yan yon. Unun maba miktimon pigit, ae aneloni kisi unun gat maba piwit.

¹⁰ Kili unun da kwenon nandanapbo Kwen Kokupgan da amin kinda da madepsi yan tidanek yan yagit,

“Abisok Pin kopnin da miηat amin kabini yokwikon ban timikdak. Tapmimni altan tetenajakwan kila amin madep yikdak. Anjakwan Kristoni man madepni gat ae tapmimni gat abisok timikdak. Nido, notnin gen yan yomisak amin abisok anelo da kili maba pigik. Unun gildat kalba ae kalbiyo Pin kopnin da inamon gen yan yomgut.

¹¹ Notnin egip egipni pan kutnok do dima nandawit. Sipsip Moniη da yawikon, ae Pin kop dakon gen yan tetenawiron da tapmim panek emaron teban tanek uwal abin yipgwit. Kimot do pasol pasol dima awit. ¹² Kwen Kokup gat ae Kwen Kokup ekwan amin morap ji kisik kisik ani! Mani miktim gat ae tap gat yagosil! Nido Sunduk jikon kili pik. Pik da bisap pisipmisok egipdisat yan nandisak, do butjap madepsi nandisak.”

¹³ Nugim yokwisi unun nak maba miktimon pigim yan kanek, miηat unun monji wili anjalagit unun ansopgut. ¹⁴ Mani nugim yipmanek dubagikon miktim amini minikon tagi pidan kisak do sin gin madepsi dakon piri bamori unun miηat do imgwit. Unudon kin bilak kapbi ae bilak diwari kinda egakwan kilani anakwa nugim yokwisi madep da aripmi dima anupbal asak. ¹⁵ Kili nugim yokwisi madep unun da pakbi gen kaganikon da wandikgit. Pakbi unun pakbi madepsi da yan pak abigek miηat unun yolgit. Nugim yokwisi unun pakbi pak abigek miηat unun anan abigakwan pasiljak yanon da agit. ¹⁶ Mani miktim da miηat anpuluganek gen kagani antan kinakwan nugim yokwisi madep da pakbi unun wandikgit unun miktim da si nan mudagit. ¹⁷ Anjakwan nugim yokwisi madep unun miηat do butjap madepsi nandagit, do miηat unun dakon monji diwari gat emat wam do kigit. Miηat dakon monji unun Pin kop dakon gen teban morap guramik kimokgor, ae Yesu dakon gen yan tetenanjek Yesu yolgan amin unun. ¹⁸ Nugim yokwisi unun tap idap da ilejikon akgit.

13

Joj kilap yokwisi bamori noman tagimal

¹ Ae kanjapbo joj kilap yokwisi kinda tap kagagwan da noman tarj wigit. Ujun busuji 7 kabi. Anjakwan jomi 10 kabi da busujikon kwawit. Anjaka kila amin madep dakon pelit 10 kabi jomikon tawit. Ae busujikon man tarj tarj awit. Man unun Pinjkop jigilak mibili mibili yarj imim dakon man da tawit. ² Joj kilap yokwisi unun kagim unun joj pusiket madep lepat yarj yonj, unun yombem. Mani kandapmi unun bea dakon yombem, ae gen kagani laion dakon yombem. Nugim yokwisi madep unun da iyi dakon tapmim, ae kila amin yityit tamoni, ae kila agak dakon yarj dagok madepni, unun joj kilap yokwisi do imgut. ³ Ujun joj kilap yokwisi dakon busuji kinda si kimori da tilak wudani tarj imgut, mani aeni kibidagit. Anjakwan miktimon minjat amin morap kisi unun karj nimmimigek yolgwit. ⁴ Nugim yokwisi madep unun da joj kilap yokwisi do kila amin pi asak do yarj mudarj imik, do nugim yokwisi madep unun gawak imgwit. Ae joj kilap yokwiyo kisi gawak iminek yarj yawit, "Namin amin joj kilap yokwisi yombem? Ae namin amin gat amat aripmi tagi wamjil?"

⁵ Pinjkop da yum kanjakwan joj kilap yokwisi unun iyi do nandaban wigakwan Pinjkop do jigilak yarj imgut, ae kanek 42 da aripmon pi unun asak dakon yarj dagok Pinjkop da imgut. ⁶ Ujun gen kagani witdalek Pinjkop jigilak yarj imgut. Yarj iminek Pinjkop dakon man, ae Pinjkop dakon kokup, ae amin Kwen Kokup ekwarj kisi do manji gen yagit. ⁷ Pinjkop da yum kanjakwan Pinjkop iyi dakon minjat amin kabikon amat agit. Amat anek dapmanek pabinj yopgut. Ujun amin kisi dakon kila amin madep tagi egipjak, ae miktimi miktimi kisi, ae gen mibili mibili yonj kisi, ae giptimi mibili mibili kisi dakon kila amin madep tagi egipjak dakon yarj dagok an ibi. ⁸ Pinjkop da miktim dima wasagit bisapmon amin morap egip egip papiakon mani dima mandagit, unun amin da joj kilap yokwisi gawak imdarj. Papi unun Sipsip Moninj kalip anjaka kimakgit, unun dakon.

⁹ Amin mirakni tonj da gen on pakyansi nandani! ¹⁰ Amin kinda dam tebanon pigisak do manjikbi karj, unun dam tebanon pigikdisak. Ae amin kinda amat agak sibakon kimotjak do manjikbi karj, amat agak sibakon kimotdisak. Yo unuden noman tarjba, Pinjkop dakon minjat amin kabi butni yawori tarjaka tebai agek nandarj gadatni tebaisi abidoni.

Joj kilap yokwisi 2 unun da miktim amin panjkewalgit

¹¹ Aeno joj kilap yokwisi kinda gat kanjapbo miktim kagagwan da wigit. Ujun jomi bamori sipsip moninj dakon jom yombem. Ae gen yogokni unun nugim yokwisi madep kinda egisak dakon yombem. ¹² Joj kilap yokwisi 2 unun da joj kilap yokwisi mibiltok nani dakon kila agak dakon tapmim kisisi yarj dagok an imgut. Ujun tapmim narj joj kilap yokwisi mibiltok nani da injamon pi agit. Ujun tebaisi yoyinjakwan miktim gat ae minjat aminyoni gat da joj kilap yokwisi mibiltok nani gawak imgwit. Joj kilap yokwisi si kimori da tilak wudani tarj imgut mani wudani aeni kibidagit. ¹³ Joj kilap yokwisi 2 unun da wasok tapmimi tonj madep madep barj agit. Wasok tapmimi tonj kinda agit unun yarj: Amin da dabilon wasok aban kindap si sonjek Kwen Kokup yipmanek miktimon piwit. ¹⁴ Pinjkop da tapmim iminjakwan wasok tapmimi tonj morap joj kilap yokwisi mibiltok nani da injamon anek miktim amin panjkewalgit. Anjek joj kilap yokwisi unun kalip amat agak siba da anjagit, mani abisok egisak gin, unun dakon man yarj anjisik do kindap barj wupni pasini do tebaisi yoyigit. ¹⁵ Pinjkop da tapmim iminjakwan egip egip dakon mirim joj kilap yokwisi dakon wupmi wasawit do iban gen yagit. Ae amin morap joj kilap yokwisi dakon wupmi wasarjbi do dima gawak imni unun da si dapban kimotdarj.

¹⁶ Joj kilap yokwisi 2 da tebaisi yoyinban amin morap dakon kisit amin tetnikon, ae injamnikon tilak kinda yipgwit. Amin isali, ae mani tonj, ae yoni morapmi amin, ae yoni mini amin, ae oman amin dima ekwarj amin, ae oman amin ekwarj amin kisi tilak yopmarj

13:1: PA 12.3; 17.3,7-12 13:2: Dan 7.4-6 13:3: PA 17.8 13:5: Dan 7.8,25; 11.36; PA 11.2 13:7: PA 11.7
 13:8: Kap 69.28; PA 17.8; 20.12,15; 21.27 13:10: Jer 15.2; 43.11; PA 14.12 13:13: 1KA 18.24-39; Mt 24.24; PA 19.20 13:16: PA 14.9-11; 16.2; 20.4

yomgwit. ¹⁷Do amin kinda unun jon kilap yokwisi dakon tilakni mini kan, aminon yuman nok dima asak, ae unudon yuman nok dima ani. Jon kilap yokwisi dakon tilakni unun iyi dakon mani, ae mani dakon namba. ¹⁸Amin nandak nandakni tagisi da jon kilap yokwisi dakon namba pakyañsi manjin nandisak. On unun amin dakon namba. Nambani unun 666.

14

Sipsip Moniñ dakon miñat amini kap kalugi yawit

¹ Nak aeno kanapbo, Sipsip Moniñ Saion Kabap unudon akban kagim. Agakwan amin 144 tausen unun gat kisi akgwit. Sipsip Moniñ dakon man gat ae Datni dakon man gat inamnikon mandabi. ² Ae nandañapbo wuwik tagisi kinda Kwen Kokupgwan da apgut. Unun pakbi madep morapmi dakon wuwik yombem, ae kiririj madep da yan agit. Wuwik nandagim unun amin da gita tidajakwa gen yon unun dakon wuwik yombem. ³ Kap kalugi kinda Piñkop dakon kila amin madep yityit tamokon yawit. Ae yo 4 kabi egip egipmi ton da inamon ae kila amin da inamon yawit. Amin 144 tausen yan Piñkop da miktimon miñat aminyo da binapmon yokwikon ban yuman nan yopgut, unun kabi dagin kap unun tagi nandaba pisosak. ⁴ Unun amin kabi miñat gat yumabi dima anek gwaljigi minisi egipgwit. Kokup morap Sipsip Moniñ da kik do agit, unun yol awilgan gin. Unun Piñkop da miktimon amin da binapmon ban yokwikon ban yuman nan yopgut, do unun Piñkop da miñat amin kabini mibiltoksi timikgit da yan si egipdan. Yan agit, do iyi gat ae Sipsip Moniñ gat dakon miñat amin kabi egipni. ⁵ Top gen kinda dimasi yawit. Gulusuñni mini egipgwit.

Anjelo kapbi da yan tenjenok awit

⁶ Nak aeno kanapbo ae anjelo kinda kwen binap kwan kagim. Unun da Gen Bin Tagisi dagok dagogi mini amin miktimon ekwan yoyij tenjenosak do yabekbi. Miktimi miktimi miñat amin kabi morap, ae geni mibili mibili yon, ae giptim kildani mibili mibili unun kisi do yabekbi. ⁷ Unun da abij gen papmon da yan yagit, “Piñkop do pasal iminek man madepni yan anjenotni, nido Piñkop da amin gen pikon yopjak dakon bisap madep kili abik. Piñkop kundu ae miktim ae tap ae pakbi dabil morap wasan yopgut unun gawak inni.”

⁸ Ae anjelo kinda bujon yolgit unun da yan yagit, “Kokup madep Babilon unun kili tuwil kigit. Asi, unun kili tuwil kigit. Kokup madep Babilon amin da yumabi anpakni tebaisi tan yomgut. Ae miñat amin kabi morap miktimon ekwan unun kisi da yumabi anpak ani do tebaisi yoyij dekgwit. Unun awit unun wain morapmi yoba nawit yan yombem agit.”

⁹ Unun anjelo bamot da bujon ae kinda da abij gen papmon da yan yagit, “Amin kinda jon kilap yokwisi ae wupni gawak iminek tilakni inamikon ae kisirikon abidosak kan ¹⁰ wain kinda nokdisak. Wain unun Piñkop dakon butjap nan nokdisak. Wain unun pakbisi nan dima anyawot akdisak. Tomni yokwisi yomjak kapmon iyi dakon butjapni tagalban nokdisak. Unun amin Piñkop dakon telagi anjelo kabi da inamon, ae Sipsip Moniñ da inamon tepmi madepsi pakdisak. Tip salfa tepmisi sosok unudon tepmi madepsi pakdisak. ¹¹ Kindap unun sonakwan tepmi panigwan da mukwa mudok mudogi mini pidokdisak. Amin kinda jon kilap yokwisi ae wupni gawak iminek mani dakon tilak abidosok unun amin yik nandat dimasi asak. Gildari gildari ae pilini pilini tepmi pi mudok mudogi mini pakdisak.”

¹² Unun bisapmon Piñkop dakon miñat amin kabi butni yawori tanakwa geni guramikgan, ae Yesu tebaisi nandan gadan iman amin unun tebaisi atdo.

¹³ Kili nandañapbo Kwen Kokupmon da amin kinda da yan yagit, “Gen yan mandaki, ‘Abisok miñat amin kabi Amin Tagi nandan gadan iminek kimokgon ae don kimotni unun kisik kisik tagi ani.’” Ae Telagi Wup da yan si yosok, “Asisi, amin unun oman pi madepsi

awit unjun yipmanjek yik yawot pani. Yanj anjakwa anpak kilegisi awit unjun mandabi da tonj unjun da yolba kisi kini.”

Miktimon jap morap bami kili pik tawit, unjun pakpak dakon bisap noman tak

¹⁴ Unjun da kwenon nak gikwem kwakwagi kinda kagim. Unjun gikwemon
“amin dakon monji yombem kinda”

yikban kagim. Busunikon kila amin madep dakon pelit gol banj wasanbi kinda tagit, ae kisitnikon jap bami pakpak siba geni tepmisi kinda abidagit. ¹⁵ Ae anjelo kinda Pinjkop da Telagi Yut Madepmon da abigi amin unjun gikwemon yikgit unjun tebaisi yanj tidanjek yanj iyigit, “Sibago abidanjek jap bami tanj balja. Miktimon jap morap kisi kili pik tanj, do abisok jap unjun baljoki dakon bisap.” ¹⁶ Yanjakwan amin unjun gikwemon yikgit unjun sibani abidanjek miktimon jap pik tawit unjun baljagit.

¹⁷ Ae anjelo kinda gat Pinjkop dakon Telagi Yut Madep Kwen Kokup tosok unjun yipmanjek wanja pigit. Unjunyo kisi jap bami pakpak sibani geni tepmisi kinda abidagit.

¹⁸ Ae anjelo kinda alta yipmanjek apgut. Anjelo unjun kindap sosok dakon kila agak dakon tapmim tanj imgut. Unjun da anjelo jap bami pakpak siba geni tepmisi abigit amin gen tebaisi yanjek yanj iyigit, “Miktimon wain sop kili pik tanj mudanj, do gak sibago geni tepmisi unjun abidanjek miktimon dakon wain sop unjun mandanjek timi kindakon gin panjmuwukgi.” ¹⁹ Yanjakwan anjelo sibani abidanj miktimon dakon wain sop mandanjek panjmuwuk yopgut. Yopmanjek wain sop unjun bamanj til do bamanj til tamo madep kindagwan similgit. Bamanj til tamo madep unjun Pinjkop dakon butjap dakon tilak asak.

²⁰ Unjun wain sop bamanj til tamo madep kokup pap da wanja tagit, wain sop unjudon bamanj tilgwit. Anjakwa unjungwan da yawi madepsi pak abigek miktimon kisi witjinban 300 kilomita da arip agit. Anjakwan yawi winanj winj os da gen kagakon ain tim tosok unjun da aripmon wigigit.

15

Anjelo 7 kabi da yo yokwisi 7 kabi timikgwit

¹ Ae Kwen Kokupmon tilak masi masimi ae tapmimi tonji kinda noman tanjban kagim. Anjelo 7 kabi pindakgim. Unjun da amin panjupbal ak do yo yokwisi 7 kabi timikgwit. Yo yokwisi unjun da mudanjakwa ae yo kinda dima noman tosak, Pinjkop dakon butjapni wagil mudokdisak.

² Ae yo kinda tap idap madep yombem kagim. Unjun tap idapmon glas gat kindap gat iktagilbi. Tap idap glas yombem unjun da kidipminjon amin morapmi akgwit. Unjun amin kabi emaron teban tanjek jonj kilap yokwisi gat ae wupni gat ae mani dakon nambani abinj yipgwit amin. Unjun gita Pinjkop da yomgut unjun timikgwit. ³ Anjek Pinjkop dakon oman amini Moses gat, ae Sipsip Moninj gat dakon kap yawit. Kap unjun yanj:

“Amin Tagi Pinjkop Tapmim Ami,
pi masi masimi tapmimi tonji asal.

Amin kabi morap dakon Kila Amin Madepni, anpakgo unjun kilegisi ae bamisi.

⁴ Amin Tagi, gak kalonj dagin telagisi egisal, do namin da gak do pasalek mango dima yanj anjkisisak?

Anpakgo kilegisi unjun kili altanj noman tawit, do miktimon morap dakon amin da abinjek gawak gamdanj.”

⁵ Unjun da kwenon aeno sintoko Pinjkop dakon telagi imal yutni Kwen Kokup tosok unjun witaldalgwit. ⁶ Anjelo 7 kabi unjun amin panjupbal ak do yo yokwisi 7 kabi timikgwit, unjun Pinjkop dakon yut yipmanjek wanja piwit. Unjun imal gwaljigi minisi terterjini tonj banj pawit. Ae pibirikon imal dak gol banj wasanbi banj pangwasinjek wamgwit. ⁷ Yo 4 kabi egip egipmi tonj da kabikon kinda da idap madep gol banj wasanbi 7 kabi anjelo 7 kabi do yomgut. Pinjkop, dagok dagogi mini egi ananj kisak teban, unjun dakon butjapni unjun idap

madepmon tugan tawit. ⁸ Ae Pinjkop dakon tilimni gat ae tapmimni gat dakon mukwa Telagi Yut Madepmon tugan tawit. Amin kinda da unjungwan aripmi dima wigisak. Anjelo 7 kabi da yo yokwisi 7 kabi ban pini aba daganakwa don wigigi.

16

Idap madep 7 kabi Pinjkop dakon butjapni ton unjun tagalgwit

¹ Nandanapbo Pinjkop da Telagi Yut Madepgwan tek madepsi kinda nandagim. Unjun anjelo 7 kabi tebai yan tidanek yan yoyigit, “Ji Pinjkop dakon butjap unjun idap madep 7 kabikon ton unjun pabidaj panji miktimon tagalni.”

² Yoyinban anjelo mibiltogi da idap madepni miktimon tagalgit. Yan anjakwan wuda teban yokwisi tepmini madepsi mibili mibili amin jon kilap yokwisi dakon tilakni tan yomgwit, ae wupni wasanbi do gawak imgwit, unjun da giptim timon yikgwit.

³ Ae anjelo 2 idap madepni tap idapmon tagalgit. Tagalban tap idap amin kili kimakbi dakon yawi yombem agit. Anjakwan tap kagagwan yo morap egip egipmi ton unjun kimakgwit.

⁴ Ae anjelo 3 idap madepni pakbi madep ae pakbi dabil da kwenon tagalgit. Tagalban pakbi morap kisi yawi dagawit. ⁵ Anjakwan nandanapbo anjelo pakbi kila agit unjun da yan yagit, “Pinjkop, Telagi Amin, gak abisok egisal, ae kalipsigwan egipgul. Anpakgo wagil kilegisi, do kokwin kilegisi anjek yo yokwisi altan yomni do yagil. ⁶ Unjun amin kabi da kombi amingo gat, ae minjat amin kabigo gat dapmanakwa yawini tayinigiwit. Yokwi unjun awit do gak da yawi kolej yobi non. Yokwi awit dakon kobogi tagi timikgan.” ⁷ Ae nandanapbo altakon da amin kinda da yan tidanek yan yagit, “Amin Tagi Pinjkop Tapmim Ami, gak da amin gen pikon anpakni kokwin an yomisal. Asisi, gen pikon yopyopgo unjun wagil bamisi ae kilegisi gin asal.”

⁸ Kili anjelo 4 da idap madepni gildaron tagalgit. Tagalakwan Pinjkop da gildat do tapmim iminjakwan gildat da madep tanek amin son yomgut. ⁹ Gildat tepmisi sonjek, amin unjun obisi son yomgut. Anjakwan Pinjkop ibipgwit. Pinjkop da nandanakwan yo yokwisi unjun altan yomgwit, mani but tobil anjek mani dima yan anjisiwit.

¹⁰ Kili anjelo 5 da jon kilap yokwisi dakon kila amin madep yityit tamokon idap madepni tagalgit. Tagalakwan amin morap jon kilap yokwisi da kila agit, unjun pilin tuk madepsi altan yomgut. Tepmi madepsi nandanek meli injiwit. ¹¹ Tepmi madepsi pawit, ae giptimnikon wuda tawit, unjun do nandanek Kwen Kokup dakon Pinjkop ibipgwit. Mani anpak yokwisi awit unjun but tobil anjek manji yom do dima nandawit.

¹² Ae anjelo 6 da idap madepni pakbi madep Yupretiskon tagalgit. Tagalban pakbi wagilsi kibidanakwan amin tagi madep gildat da si wisak tetgin da opni do kosit anjnoman agit. ¹³ Ae kon kapbi menjak yombem pindakgim. Kinda unjun nugim yokwisi da gen kagakon da wigit, ae kinda unjun jon kilap yokwisi da gen kagakon da wigit, ae kinda kombi amin toptopmi da gen kagakon da wigit. ¹⁴ Unjun kon yokwisi kabi wasok tapmimi ton mibili mibili awit. Unjun miktimi miktimi dakon kila amin madepni do dukwan dukwan kiwit. Unjun kin kila amin madep timikba emat amini gat abin muwukba, Pinjkop Tapmim Ami da amin gen pikon yopdisak dakon bisap madepmon Pinjkop gat emat wam do muwutdan.

¹⁵ “Nandani. Nak tepmisi kabo noknok da tilagon jikon opdisat. Amin kinda dima pagak yik imalni iyi da kapmatjok toni kan, unjun amin kisik kisik asak. Nido, unjun amin molan molan dima agipjak, anjakwan amin da mayagini aripmi dima kokdan.”

¹⁶ Kili kon da kila amin madep gat emat amini gat timik panabin miktim tim kinda Ibru genon da Amegedon yan jon unjudon panmuwukgwit.

¹⁷ Kili anjelo 7 da idap madepni kundukon tagalgit. Anjakwan Pinjkop da Telagi Yut Madepgwan, kila amin madep yityit tamonikon da amin kinda dakon gen kaga da yan tidanjek yan yagit, “Kili unjun mudosok.”

¹⁸ Yanjakwan mal da dukwan dukwan kisi yangwit. Anakwa wuwik madepsi noman tanjakwan kiririn anakwa wudip madepsi agit. Wudip unjun madepsi daman agit. Miktimon amin egi anjan oban bisapmon wudip madep unjuden kinda kalip dima noman tagit. ¹⁹ Kili kokup pap Babilon pudan ki timi kapbi awit. Anakwa minat amin morap dakon kokup pap morap wagil tuwil ki tasik tan mudawit. Pinjkop da kokup pap Babilon dakon anpak yokwisi do nandanjek, wain kapmon iban nagit. Wain unjun Pinjkop dakon butjap damani. ²⁰ Wudip daman anakwan miktim tim morap tap binap tawit unjun kisisi tap kagagwan pigiwit, ae kabap morap kisisi tuwil ki minisi awit. ²¹ Anakwa ais sikak madepsi mawit. Ais tim kalon kalon mawit dakon jigini unjun 50 kilo da arip. Unjun ais sikak kundukon da amin da kwenon manjek, amin wagilsi dapman panjasik awit. Pinjkop da ais sikak unjun yipban man obisi panjupbal aban unjun do Pinjkop ibipgwit.

17

Yumabi minat madep tomni yokwisi timikgit

¹ Unjun anjelo 7 kabi idap madep 7 kabi timikgwit kabikon da kinda da abin yan nayigit, “Gak apbi yumabi minat pakbi madep madep da kapmatjok yikdak, ni tomni yokwi ban timitdisak unjun goliko. ² Miktim dakon kila amin madepni unjun minat gat yumabi morapmi awit. Ae miktim amin morapmi kisi minat unjun gat yumabi awit unjun but upbal anjek pakbi teban noknok amin yombem awit.”

³ Kili Telagi Wup da butnokon pigi madepsi tujanakwan anjelo unjun da nak anjan miktim amin dima ekwan timon anki nepgut. Unjudon minat kinda jon kilap yokwisi gami kinda da kwenon yikban kagim. Unjun jon kilap yokwisi da kwenon man morapmisi tawit. Unjun man morap unjun Pinjkop do manji gen mibili mibili tawit. Jon kilap yokwisi unjun busunni 7 kabi, ae jomi 10 kabi yan busunikon kwawit. ⁴ Minat unjun imal pagit unjun gami ae pili yombem ban pagit. Tilimni gol ban wasanbi mibili mibili, ae tilim tip kildani tagisi ban wasanbi, ae kindirin yoman nogi wukwisi ban wasanbi ban pagit. Kisirikon kap gol ban wasanbi kinda nan abidagit. Pinjkop da dabilon anpak injan inani agit gat, ae yumabi agit dakon garak gat, unjun kisisi unjun kapmon tujan tawit. ⁵ Minat unjun inamnikon mani mandawit. Mani unjun tilak gen yombem kinda. Mani unjun yan: “Kokup Pap Madep Babilon, unjun Yumabi Minat Morap gat, ae Anpak Yokwisi Miktimon Tosok unjun dakon Meri.” ⁶ Unjun minat da Pinjkop dakon telagi amin kabi, Yesu nandan gadan imanjek mani yan tenjenawit amin dapban kimakgwit. Unjun minat kanapbo amin unjun dakon yawini nanjek but upbal amin yombem agit. Unjun kan wiripdagek but morap nandagim.

⁷ Kili anjelo da yan nayigit, “Gak nido wuripdakdal? Minat jon kilap yokwisi busunni 7 kabi ae jomi 10 kabi unjun da kwenon yikban kwamal, unjun bamot dakon mibili pasili tosok, mani nak unjun do golikdisak. ⁸ Jon kilap yokwisi kagil, unjun kalipsigwan egipgut, mani abisok ae dima egisak. Mani gapma kidagi mini yipmanjek kwen wikdisak. Wanjek Pinjkop da anakban wagil pasildisak. Miktim amin, Pinjkop da miktim dima wasagit bisapmon amin morap egip egip papiakon mani dima mandagit amin kabi, unjun da jon kilap yokwisi kanjek wuripdatdan. Nido, kalip egipgut, ae abisok dima egisak, ae don noman tokdisak.

⁹ “Amin nandak nandakni tagisi da yo unjun do tagi nandaba pisokdisak. Busun 7 kabi unjun ilej 7 kabi dakon tilak asak. Ilej 7 kabikon minat unjudon yikdak. ¹⁰ Ae busun 7 kabi unjun kila amin madep 7 kabi dakon tilak kisi asak. Kila amin madep 5 unjun kili kimakgwit, ae kinda abisok egisak, ae kinda don noman tokdisak. Noman tosok

bisapmon bisap pisipmisok egipdisak. ¹¹ Joŋ kilap yokwisi uŋun kalip egipgut da abisok dima egisak, uŋun kila amin madep uŋun 8. Mani kila amin madep 8 uŋun 7 kabi da kabikon nani. Uŋun wagil pasildisak.

¹² “Ae jom 10 kabi uŋun joŋ kilap yokwisi da kwenon kwawit, uŋun kila amin madep 10 kabi dakon tilak asak. Uŋun kila amin madep dima noman taŋ. Mani joŋ kilap yokwisi uŋun gat yaŋ dagok kalonji paŋek kila amin madep pini uŋun 1 awa da tilak gin akdaŋ. ¹³ Kila amin madep uŋun nandak nandakni kalonji dagin tokdisak. Aŋek kila amin pi asak do tapmimni gat ae yaŋ dagokni gat uŋun joŋ kilap yokwisi dogin imdaŋ. ¹⁴ Yaŋ aba Sipsip Moniŋ gat emat wandaŋ. Wamaŋek Sipsip Moniŋ da wagilsa pabiŋ yopdisak, nido, uŋun amin tagi morap dakon Amin Tagini, ae kila amin madep morap dakon Kila Amin Madepni. Uŋun dakon amin kabini uŋun iyi yaŋ yomgut aŋek iyi do manjiŋ yopgut da geni tagisi guramiŋkaŋ. Uŋun amin kabi gat Sipsip Moniŋ gat da emaron teban tokdaŋ.”

¹⁵ Aŋelo da sarbenek yaŋ nayigit, “Pakbi madep uŋun kaŋaki yumabi miŋat uŋun da kapmatjok yikban kal, uŋun amin mibili mibili morap gat, ae giptim mibili mibili gat, ae gen mibili mibili morap gat, ae amin kabi morap egi aŋaŋ kwaŋ uŋun dakon tilak asak. ¹⁶ Jom 10 kabi uŋun pindal, uŋun jom gat ae joŋ kilap yokwisi gat da uŋun yumabi miŋat do nandaba yokwi tok aŋimdaŋ. Uŋun obisi aŋtasik aŋek imalni kisisi wiririkba molaŋ atdisak. Yaŋ aŋek giptimni dakon sabamni naŋek kindapmon wagil sokdaŋ. ¹⁷ Pinŋkop da iyi kila amin madep 10 kabi uŋun do nandak nandak yomdisak. Yoban yo morap noman toni do kili nandagit, uŋun noman tokdaŋ. Uŋun but kalonji aŋek kila amin madep tapmim pawit uŋun tapmim kisi joŋ kilap yokwisi dogin imdaŋ. Yaŋ aŋakwa wigi Pinŋkop da yo morap altaŋ mudoni do yagit uŋun altaŋ mudokdaŋ. ¹⁸ Miŋat uŋun kal, kokup pap madep uŋun kila amin madep morap miktimi miktimi egi aŋaŋ kwaŋ uŋun da kilani asak dakon tilak asak.”

18

Babilon kili tasik tagit

¹ Uŋun da kwenon kaŋapbo aŋelo kinda gat Kwen Kokup yipmaŋ pigit. Uŋun man bini toŋ, ae tilimni tagisi do aŋek miktim madepsi tenŋagit. ²⁻³ Tebaisi yaŋ tidaneŋ yaŋ yagit, “Miktim morap dakon amin Babilon gat yumabi morapmi awit. Uŋun dakon waini tebaisi baŋ yaŋ nawit. Ae miktimi miktimi dakon kila amin madepni gat kisi yumabi uŋun gat awit. Babilon amin uŋun yoni morapmi ae yaworisi egek kisik kisik egipgwit, do miktimi miktimi moneŋ ilit pi aŋ amin uŋun yoni morapmi amin dagawit. Aŋpak yokwisi uŋun agit do kokup pap madep Babilon uŋun kili tasik tak! Uŋun kili tasik tak! Uŋun abisok koŋ da egipni dakon tamo dagak. Koŋ yokwisi gat, ae minam inani yokwisi mibili mibili gat kisi uŋudon ekwaŋ.”

⁴ Ae Kwen Kokupgwan da amin kinda da yaŋ yagit, “Miŋat amin kabino, ji kokup pap uŋun yipmaŋek abigini. Aŋpak yokwi asak, do uŋun gat agek yokwi di abam. Ae yokwi agit dakon kobogi timitdisak, do jiyo kisi di timikbam. ⁵ Yokwini paŋabiŋ kakwaŋakwan Kwen Kokup da tilagon wigigit. Pinŋkop da yokwi morapni agit uŋun pakyaŋsi nandaŋ kimokdok. ⁶ Ji uŋun yumabi miŋat da amin do aŋpak yokwisi niaŋ aŋyomgut, uŋun aŋpak yaŋ gin aŋ imni. Uŋun da pakbi teban tebaisi kapmon wasagit. ⁷ Uŋun iyi dakon man awigek yumabi mibili mibili agit. Do yokwi morapmi uŋun agit, uŋun da aripmonsi tepmi madepsi imiŋakwa kunam morapmisi tatjak. Uŋun iyi dakon man awigek yaŋ yosok, ‘Nak miŋat madep egisat, do miŋat madep da yityit tamo madepmon nak uŋudon yikdat. Nak miŋat sakwabat da yaŋ isal dima egisat. Jigi abisok dima altaŋ namni aŋakwa kunam aripmi dima takgeŋ. Aripmi dimasi.’

⁸ “Yaŋ yosok, do yo yokwisi mibili mibili gildat kalongin altaŋ imdaŋ. Sot yokwisi noman tokdaŋ, ae amin morapmi kunam tatdaŋ, ae jap do madepsi akdaŋ. Aŋakwa

17:12: Dan 7.7,24 17:16: PA 18.8 18:2-3: Ais 13.21; 34.11-14; Jer 50.39; PA 14.8 18:4: Ais 48.20; Jer 50.8; 51.6,45; 2Ko 6.17 18:5: WW 18.20-21; Jer 51.9 18:6: Kap 137.8; Jer 50.15,29; 2Tes 1.6 18:7: Ais 47.7-9 18:8: PA 17.16

kindap da Babilon sonjban pasildisak. Pinjkop Amin Tagi, unjun tapmimni madepsi, unjun da Babilon dakon anjak kili kokwinikgit, do si tasik tosak do yagit.

⁹ “Miktimi miktimi dakon kila amin madep unjun gat yumabi awit, ae yaworisi ae kisik kisiksi egipgwit, do kokup pap unjun sosak dakon mukwani pidanban koni bisapmon bupmi kunam yo anjek but yokwisi anjek egipdan. ¹⁰ Kanba tepmi yokwisi unjun paban kanjek, madepsi pasoldan. Anjek dubagikon da agek yan yokdan, ‘Bupmi, bupmisi, Babilon gak. Gak madepsi, ae kokup pap tebaisi! Bisap awa kalonji dogin yokwi agil dakon kobogi yo yokwisi kili noman tan gamik!’

¹¹ “Amin da sanjbejek yo kabini dima yumdan, do monej ilit ilit amin miktimi miktimi ekwan unjun da Babilon do nandanek bupmi kunam yo anjek but yokwisi anjek egipdan. ¹² Yuman nok dakon yoni unjun gol, silwa, ae tip tomni wukwisi, ae kindirij tomni wukwisi, ae imal kwakwagi tagisi, ae imal gami mibili mibili, ae silka imal, ae kindap kibani tagisi morap kisi, ae elepan jom ban yo mibili mibili wasawit kisi, ae yo mibili mibili kindap tomni wukwisi ban wasawit gat, ae ain kinda mani bras, ae ain gat, ae tip tilakni mibili mibili yan. ¹³ Ae yoman nok dakon yoni diwari kisi tan yomgwit, unjun sinamon, ae jap panjalak ak yo mibili mibili, ae mukwa kibani tagisi sogok dakon yo, ae bit nelak kibani tagisi mibili mibili, ae wain, ae olip dakon nelagi, ae plaua tagisi gat, ae wit. Ae bulmakau, ae sipsip, ae os, ae oskon da amin pawil tamo, ae oman monji kisi. Unjun yo morap amin di da sanjbejek yumyumi mini. ¹⁴ Monej ilit ilit amin unjun da yan yokdan, ‘Yo tagisi morap unjun butgo dasi timikger yan nandagil, unjun yo morap gak da dubagisikon ton. Yo tagisi morapgo yuman nogi wukwisi gat, ae tilingo tagi tagi morapgo unjun kisisi pasil mudan. Ae sanjbejek dima pindatdisal.’

¹⁵ “Ae amin monej ilit pi unjun yo morap ban awit, anjek unjun kokup papmon monej morapmisi timikgwit, unjun amin da kokup pap unjun da tepmi yokwisi pakdisak unjun kanjek madepsi pasoldan. Anjek dubagisikon da agek kunam bupmiyo anjek but yokwisi egipdan. ¹⁶ Anjek yan yokdan, ‘Kokup pap madep, wagil bupmisi! Kalip imal kwakwagi tagisi, ae imal gami mibili mibili ban pagil. Yan anjek giptingo gol, ae tip kildani tagisi, ae kindirij yuman nogi wukwisi ban panjilim agil. ¹⁷ Bisap awa kalonji dogin monej morap unjun gat ae tilim gat unjun wagil tasik tan mudan.’

“Tap wakga pawilgan amin morap gat, ae tap waggakon da miktim njwanjarikon kwan amin morap gat, ae tap waggakon pi an amin morap gat, ae amin morap tap idapmon monej ilit pi an amin, unjun kisi Babilon da dubagikon agek ¹⁸ kindap son imjak dakon mukwa kanjek, yansi yan tidokdan, ‘Kokup pap madepsi oden kinda dimasi tagit.’ ¹⁹ Yan yanjek miktimon kimbaban timik busunikon maba wugakwa, bupmi kunam yo anjek but yokwisi anjek egipdan. Yan anjek yan tidanek yan yokdan, ‘Kokup pap madep awa, bupmisi! Tap wakga dakon ami morap tap idapmon akwan unjun kokup pap dakon monej morapni ban timigek yoni morapmi amin dagawit. Bupmisi! Bisap awa kalonji dogin unjun kokup pap wagilsi tasik tosak!’

²⁰ “Kwen Kokup gat, ae Pinjkop dakon minjat amin kabi gat, ae yabekbi kabi gat, ae kombi amin kabi gat, ji kisi unjun kokup papmon abisok yo noman tosak unjun do kisik kisik ani. Pinjkop da unjun kokup pap da jikon anjak yokwi andamgut unjun kokwinigek unjun dakon kobogi imisak.”

²¹ Gen unjun yan mudanjakwan ajelo tapmimi ton kinda da tip madep kinda abidagit. Tip unjun wit misinjigan dakon tip dakon tilak, madepsi. Tip unjun anenak maban tap kaga pigigit. Maban pigakwan yan yagit, “On asat yan gin unjun kokup pap madep Babilon abidan tebaisi maba pigikdisak. Maba pigakwan amin da ae sanjbejek dima kokdan. ²² Do Babilon gagon gita dakon gen, bo kinam kirij dakon gen, bo kwerj, ae sanjbejek gak da nagalgwan dimasi yokdan. Ae kisit kilda amin pi mibili mibili an unjun sanjbejek gagon dima egipdan. Ae tip madep da wit misinjigan dakon wuwigi gagon sanjbejek dima

18:9: Esi 26.17; 27.30-35

18:11: Esi 27.36

18:12: Esi 27.12-13,22

18:15: Esi 27.31,36

18:16: PA 17.4

18:17: Ais 23.14; Esi 27.27-29

18:18: Esi 27.32

18:20: GT 32.43; Ais 44.23; Jer 51.48

18:21: Jer 51.63-64; Esi

26.21

18:22: Ais 24.8; Esi 26.13

tosak. ²³ Ae lam dakon tenjenji ae sanjenek dima tenjenan gamjak. Ae minjat eyo anjek sojnok an dakon wuwigi gakgwan ae sanjenek dima noman tokdan. Kalip moner ilit amingo miktim amin morap da dabilon wukwisi da egipgwit. Gak amin panjkilit wasok mibili mibili anjek miktimi miktimi dakon amin top panjkewalgil.”

²⁴ Pinjkop da kanban unun kokup pap da kombi amini dapgut ae minjat amin kabini dapgut dakon gulusunni madepsi tan imisak. Ae miktimon minjat aminyo uwal da dapba kimakgwit, unun dakon gulusunni kisi Babilon dogin tosok.

19

Amin da Babilon tasik tagit unun do kisik kisik awit

¹ Ae unun da kwenon, amin morapmi Kwen Kokup egek madepsi yan tidon dakon wuwik yombem nandagim. Yan tidanek yan yawit, “Pinjkop anjkisino! Nin dakon Pinjkop unun dagin nin yokwikon ban timikgit. Unun man madepni ton ae tapmimni ton. ² Asisi, Pinjkop gen kokwini unun wagil bamisi ae kilegisi gin asak. Yumabi minjat madep unun da miktim amin morap gat yumabi anpak anjek panjupbal agit. Yan agit do Pinjkop da kobogi yokwisi imisak. Minjat unun Pinjkop dakon pi monji dapban kimakgwit, do kobogi imisak.”

³ Ae yan tidanek yawit, “Pinjkop anjkisino! Kindap da unun kokup pap sogit dakon mukwani dagok dagogi mini wigisak!” ⁴ Kila amin 24 kabi gat, ae yo 4 kabi egip egipmi ton njwakben anjek Pinjkop kila amin madep yityit tamonikon yigakwan gawak imgwit. Anjek yan yawit, “Unun asi. Pinjkop anjkisino!” ⁵ Ae Pinjkop dakon kila amin madep yityit tamokon da amin kindap da yan tidanek yan yagit, “Pinjkop dakon pi monji, Pinjkop do pasalek ekwan amin, ji amin mani mini ae mani ton, ji Pinjkop anjkisini!”

Sipsip Monin minjat panjakwan jap noknok madep awit

⁶ Ae amin morapmisi da yan, gen yanba nandagim. Wuwikni unun pakbi madepsi pokdok unun dakon wuwik yombem. Ae unun kiririn da yan madepsi yawit. Unun da yan tidanek yan yawit, “Pinjkop anjkisino! Amin Taginin Pinjkop Tapmim Ami kila amin madep egek pini asak. ⁷ Kili Sipsip Monin da minjat pakdisak dakon bisap kili noman tosok, ae minjat iyi kili tagap tak da egisak, do butnin tagisi anakwa kisik kisik madepsi anjek mani yan anjkisiner. ⁸ Pinjkop da imal kwakwagisi tagisi, tenjenini madepsi, ae gwaljigi mini unun minjat do imgut.” (Unun imal kwakwagisi ae tagisi unun Pinjkop dakon amin da anpak kilegisi awit dakon tilak asak.)

⁹ Ae anelo da yan nayigit, “Gen yan mandaki: ‘Amin unun Pinjkop da Sipsip Monin da minjat pakdisak da sojnok madepmon kini do yan yomisak unun amin kisik kisik tagi ani.’” Ae sanjenek yan nayigit, “Gen on Pinjkop dakon gen bamisi.” ¹⁰ Kili nak anelo dakon kandap da kapmatjok njwakben anjek gawak im do agim. Mani yan nayigit, “Yan dima abi! Gak gat ae not kabigo gat da Yesu da gen yan tenjenagit unun nandan gadan amin kabi, ji da Pinjkop oman animan, unuden gin nak kisi oman amini gin, do Pinjkop nan gawak ibi. Nin nandaman, Yesu Kristo da gen yan tenjenagit, unun dagin amin panjtagap aban kombi gen yon.”

Jon da amin kindap os kwakwagikon yikban kagit

¹¹ Nak kanjapbo Kwen Kokup wital kigit. Anjakwan os kwakwagi kindap akban kagim. Unun oskon amin kindap yikgit, mani unun yan: Pini Do Butdasi Nandanek Anjegisak Amin, ae Anpak Bamisi Asak Amin. Gen kokwin pi asak, ae emat asak, unun anpakni kilegisi nan yolek asak. ¹² Dabilni unun kindap dakon milen asip yombem, ae busunikon kila amin madep dakon pelit morapmi tan imgwit. Giptimikon man kindap mandawit. Iyi gin kalon da man unun nandisak, amin diwari dima nandan. ¹³ Imal dubak pagit unun yawi madepsikon anjim abi nan pagit. Mani unun Pinjkop Dakon Gen. ¹⁴ Kwen Kokup

dakon emat amin unjun osni kwakwagi unjudon yigek yol anjan kiwit. Imal kwakwagisi gwaljigi minisi ban pawit. ¹⁵ Emat agak siba geni tepmisi kinda, gen kaganigwan da wigit. Unjun emat agak siba nan amin kabi morap miktimi miktimi egi anjan kwan unjun pabin yopdisak.

“Ain kirin nan abidanjek amin kabi morap kilani tebaisi akdisak.”

Yan anjek wain sop pirtil tip gapmakon wain sop bamanj tildisak. Unjun Pinjkop Tapmim Ami dakon butjapni dakon tilak asak. ¹⁶ Imal dubaknikon, ae surjilikon man yan mandabi: “Kila Amin Madep Dakon Kila Amin Madepni, ae Amin Tagi Dakon Amin Tagini.”

¹⁷ Ae gildaron anjelo kinda akban kagim. Unjun da minam kwen binap akwan do yan tidanjek yan yoyigit, “Ji Pinjkop dakon jap noknok madep do abin muwutni. ¹⁸ Anjek kila amin madep dakon giptim timni noni, ae emat amin dakon mibiltok amini dakon giptim timni noni, ae amin tebai dakon giptim tim, ae os gat ae amin os kwenon yikgan amin dakon giptim tim, ae amin morap kisi dakon giptim timni noni: oman dima ekwan amin, ae oman amin, ae amin mani mini, ae amin mani tonj kisi dakon giptim tim noni.”

¹⁹ Ae jonj kilap yokwisi gat, ae miktimi miktimi dakon kila amin madepni gat ae emat amini gat da abin muwukgwit. Unjun amin unjun oskon yikgit gat ae emat amini gat emat wam do anjek muwukgwit. ²⁰ Mani jonj kilap yokwisi unjun gat ae kombi amin toptopmi gat timikgwit. Kombi amin toptopmi unjun jonj kilap yokwisi da dabilon wasok tapmimi tonj morapmi anjek amin panjkewalban tilakni abidawit, ae wupni wasanbi do gawak imgwit. Jonj kilap yokwisi gat kombi amin toptopmi gat dima kimagek egakwal gapma madep tip salfa unjungwan tugawit da sosok unjungwan maba pigigimal. ²¹ Anakwa amin unjun oskon yikgit, unjun da emat agak siba gen kaganikon tagit unjun nan jonj kilap yokwisi dakon emat amini kisi morap dapban kimakgwit. Anakwan minam morap da unjun emat amin dakon giptimni nanjek buri tugawit.

20

Sunduk bilak 1 tausen yan dam tebanon egipgut

¹ Kili kanapbo anjelo kinda Kwen Kokup yipmanj pigit. Kisirikon gapma kidagi mini dakon yoma witdal abidagit, ae nap teban madepsi kinda kisi abidagit. ² Unjun da nugim yokwisi madep kalipsigwan egipgut unjun abidagit. Mani kinda Konj, ae mani kinda Sunduk yan jonj. Anjelo da nap teban nan wamanj anteban aban bilak 1 tausen egipgut. ³ Kili anjelo da maban gapma kidagi minikon pigigit. Pigakwan gapma unjun dakon yoma sopmanjek tebaisi anteban agit. Miktim amin morap aripmi dima panjkewaljak, yan do agit. Unjun bilak 1 tausen mudanjakwan don yipmanj dekba bisap pisipmisok galaktoknikon egipdisak.

⁴ Ae kila amin madep yityit tamo pindakgim. Unjun tamokon amin unjudon yikgwit. Pinjkop da gen kokwin ani do yan mudanj yomgut. Ae amin uwal da tegi mandanj daganjek dapba kimakgwit, unjun dakon wupni pindakgim. Kalip unjun amin da Pinjkop dakon gen tebaisi abidanjek, Yesu do yan tentenok anakwa uwal da dapba kimakgwit. Unjun amin jonj kilap yokwisi gat ae wupni wasanbi gat do dima gawak imgwit, ae unjun dakon tilakni inamnikon ae kisitnikon dima timikgwit. Unjun amin egip egip aeni abidanjek Kristo gat kila amin madep egakwa bilak 1 tausen agit. ⁵ Unjun wasok wasok amin kimoron da pidonj amin. (Amin diwari kimakgwit unjun bisapmon egip egip dima abidawit. Unjun bilak 1 tausen mudanjakwan don egip egip abidokdan.) ⁶ Amin unjun wasok wasoksi aeni pidoni amin unjun kisik kisik tagi ani. Pinjkop da unjun amin iyi do manjigit, do kosiri kinda gat aripmi dima kimotdanj. Unjun Pinjkop ae Kristo dakon mukwa sogok amin egek Kristo gat bilak 1 tausen kila amin madep egipdanj.

Sunduk tasik tagit

⁷ Bilak 1 tausen unjun mudarakwan, gapma kidagi mini dakon yoma witdalakwa Sunduk dam tebani yipman abigikdisak. ⁸ Unjun warja abigek minjat aminyo miktimi miktimi ekwan unjun panjkewaldisak. Unjun amin kabi mani Gok ae Megok yan yon. Sunduk da emat ani do panmuwutdisak. Emat amin kabini dakon tilakni unjun tap kidipminjon niman tonj yombem morapmisi. ⁹ Unjun miktimi miktimi da apgwit. Abij Pinjkop dakon minjat amin kabi gat ae kokup pap Pinjkop da si galak tanj imisak unjun gat angwasiwit. Mani Kwen Kokup da kindap da pinj emat amin unjun sonj yoban mini awit. ¹⁰ Sunduk da amin panjkewalgit, do Pinjkop da Sunduk maban gapma madep tip salfa tepmisi sosonj unjudon pigigit. Jon kilap yokwisi gat ae kombi amin toptopmi gat unjun bamot unjun gapmakon kili egipgumal. Unjun amin kapbi kalbi ae gildari tepmi madepsi bisap mudok mudogi mini panjegipdanj teban.

Gen pi madepsi noman tagit

¹¹ Unjun da kwenon kila amin madep yityit tamo madep kwakwagi kinda tanjban kagim. Ae unjun tamokon amin kinda yikban kagim. Anjakwan miktim gat ae kundu gat yipman dek kigimal. Ae sanjbejek dima tagimal. ¹² Amin kimakbi pindakgim. Unjun amin mani tonj, ae mani mini, unjun kila amin madep yityit tamokon noman akgwit. Kili anjelo da papia di kwinikgwit. Ae papia kinda kisi kwinikgwit, unjun egip egip dakon papia. Anjakwan Pinjkop da unjun papiakon gen tawit unjun pindagek amin kimakgwit unjun dakon anjak kalip awit unjun kokwin agit. ¹³ Ae amin kalip tap idapgan kimakgwit unjun kisi Pinjkopmon kwa anjak morap kalip awit unjun kokwin agit. Ae kimot gat ae Amin Kimakba Yopbi Tamo unjun bamot yum pindagakwal amin kimakgwit unjun Pinjkopmon kwa amin kalonj kalonj da anjak kalip awit unjun pindagek kokwin agit. ¹⁴ Kili kimot gat ae Amin Kimakba Yopbi Tamo unjun maban pakbi idap kindap sosok unjudon pigigimal. Pakbi idap unjun kindap sosok unjun amin kosiri kinda gat kimokgonj dakon tamoni. ¹⁵ Amin morap mani egip egip papiakon dima tonj unjun kisi maba pakbi idap kindap sosok unjudon pigiwit.

Pinjkop da yo morap panjaluk akdisak

(Kilapmi 21-22)

21

Kundu kalugi gat ae miktim kalugi gat pindakgim

¹ Unjun da kwenon nak kundu kalugi gat ae miktim kalugi gat pindakgim. Kundu mibiltogi gat miktim mibiltogi gat unjun kili wagil kinj pasilgimal. Ae tap idap sanjbejek dima tagit. ² Ae Pinjkop dakon telagi kokup pap unjun kagim. Unjun Jerusalem kalugi. Unjun koko Pinjkop gat egipgumal, da Kwen Kokup yipmanj dek pigit. Unjun tilimni tagisi, minjat da amin pak do tagap tanjek tilimni tagisi pasak unjuden. ³ Ae kila amin madep yityit tamokon da amin tek kinda madepsi yanj tidanban nandagim, “Nandani. Abisok Pinjkop dakon yut amin da binapmon tanjakwan iyi dakon minjat amin kabini egipni. Asi, Pinjkop iyi unjun gat egipdanj. Anjek unjun dakon Pinjkopni egipdisak. ⁴ Unjun kabikon kunam pakbi morap dabilikon toni unjun kisisi wiririkban kunam sanjbejek dima tatdanj. Ae amin sanjbejek dima kimotdanj, ae but yokwi anjek sanjbejek kunam dima tatdanj, ae tepmi sanjbejek dima pakdanj. Nido miktim kalipmi gat yoni kalipmi gat unjun kisisi pasil mudokdanj.”

⁵ Amin unjun kila amin madep yityit tamokon yikgit, unjun da yanj yagit, “Nandani, yo morap abo kalugi anj mudonj.” Aeni sanjbejek yanj yagit, “Gen on mandaki. Nido gen gayisat unjun bamisi. Amin morap kisi da unjun do tagi nandanj gadagi.” ⁶ Yanjek yanj nayigit, “Pi unjun mudosok. Nak Wasok Wasoksi ae Mibisi egisat. Pi morap asat unjun

20:8: Esi 38.2,9,15-16 20:9: 2KA 1.10 20:10: Kap 11.6; PA 19.20; 21.8 20:12: Dan 7.9-10; Mt 25.31-46; Ya 17.31; 2Ko 5.10; PA 13.8 20:13: Ro 2.6; 1Pi 1.17; PA 2.23; 22.12 21:1: Ais 65.17; 2Pi 3.13 21:2: Ais 52.1; 61.10; Ibr 11.16; 12.22; PA 3.12 21:3: MS 26.11-12; Esi 37.27; Sek 2.10; 2Ko 6.16 21:4: Ais 35.10; 65.19; PA 7.17 21:5: 2Ko 5.17 21:6: Ais 55.1; Jer 2.13; Jn 7.37; PA 1.8,17; 22.17

wasip anan asat. Amin kinda tegi bap tosak kan, nak da yipbo pakbi dabil egip egipmi ton ae yuman nogi mini unun nosak. ⁷ Amin kinda emaron teban tosak kan, nak da unun yo morap iben. Anek nak da Pinjopni egapbo unun da monjino egipjak. ⁸ Mani amin pasalek duwalik pukwan, ae nandan gadat dima an, ae anpak yokwisi morapmi an, ae amin dapba kimokgon amin, ae amin yumabi an, ae sot mawomyo anek yo tapmimi ton pawilgan amin, ae kokup kidat do gawak yoman amin, ae amin morap top yon, unun iyi da kokupmon pigikdan. Unun pakbi idap kindap tepmini madepsi salfa tip da soson unun. Unun amin kimot kosiri kinda gat an unun dakon tamoni.”

Jon da Jerusalem kalugi kagit

⁹ Kili anelo kinda nagon apgut. Anelo unun anelo 7 kabi idap madepmon Pinjop dakon butjap mudosak do amin panupbal ak dakon yo yokwisi 7 kabi timikgwit unun kabikon nani kinda. Anelo yan nayigit, “Gak apbi Sipsip Monin dakon minjatni abisok pakdisak unun goliko.”

¹⁰ Kili Telagi Wup da butnokon pigi madepsi tugarakwan anelo unun da nak bedan anki ilej madepsi ae kwensi kinda unudon nepgut. Anki nepmanek Pinjop dakon kokup pap Jerusalem noligit. Unun koko Pinjop gat egipgumal, da Kwen Kokup yipman dek pinban kagim. ¹¹ Pinjop dakon tilimi madepni unun kokup papmon tenjenagit. Tenjenini unun njwaknjwarisi, tip yuman nogi wukwisi dakon tenjenini yombem. Unun tip jaspera yombem da yan tenjenagit. Unun glas yombem gwaljigi minisi. ¹² Kokup pap yoma nagalni unun kwensi. Unun yoma kagani 12 kabi, ae anelo 12 kabi unun yoma kagakon akgan. Anjawa Israel amin kabi 12 dakon man yoma domon tawit. ¹³ Nagal unun dakon diwari gildat da wisak tetgin do yoma kagani kapbi tawit. Ae not tetgin nani do yoma kagani kapbi tawit. Ae saut tetgin nani do yoma kagani kapbi tawit. Ae nagal unun dakon diwari gildat da pigisak tetgin nani do yoma kagani kapbi kisi. ¹⁴ Kokup pap unun dakon nagal tebaisi tosak do kwinjiri tip daman 12 kabi mibilikon tawit. Sipsip Monin dakon yabekbi 12 kabi dakon mani unun tipmon tawit.

¹⁵ Anelo gen nayigit unun da kalin kirin gol ban wasanbi kinda abidagit. Unun nan kokup pap gat, ae nagal madepni unun gat, ae nagal unun dakon yoma kagani tilak yop do abidagit.

¹⁶ Kokup pap dakon ilenji 4 kabi dakon tilakni unun kalonji gin. Dubagini ae madepni unun kisi aripginsi. Anelo da kokup pap kalin kirin ni nan tilak yipban 2,200 kilomita da arip agit. Kokup pap dakon ilenji 4 kabi dakon tilakni gat, ae kokup pap dakon kwen nani kisi dakon tilakni unun aripginsi. ¹⁷ Ae kokup pap dakon nagal kisi tilak yipgut. Yan aban nagal kwen wigigit dakon tilakni 65 mita da arip agit. Tilak yopyop unun amin da tilak yopmanjan unun nanjin anelo da nagal dakon tilak yopgut.

¹⁸ Kokup pap dakon nagal unun tip jaspera ban wasanbi. Anek kokup pap unun gol jimjimi minisi ban wasanbi. Kokup pap unun dakon gol unun glas yombem gwaljigi minisi. ¹⁹ Kokup pap dakon nagal dakon teban tokni unun Pinjop da tip yuman nogi wukwisi mibili mibili unun ban panjilim agit. Tip 1 tagisi nagal mibilon tagit unun tip jaspera. Ae tip 2 unun tip pili unun tip sapaia. Ae tip 3 unun tip aget. Ae tip 4 unun kalikaligi, unun tip emeral. ²⁰ Ae tip 5 unun tip sadonikis, unun gami kwakwagi kisi. Tip 6 unun tip gimman konilian. Ae tip 7 unun kilonkilonji, unun krisolait. Ae tip 8 unun tip kalikaligi njwaknjwari kinda unun beril. Ae tip 9 unun tip kilonkilonji njwaknjwari kinda unun topas. Ae tip 10 unun tip krisopres. Tip 11 unun tip aiasin. Ae tip 12 unun tip gami njwaknjwari kinda tip ametis. ²¹ Yoma kaga 12 kabi unun pel 12 kabi, unun kindirin yuman nogi wukwisi. Yoma kalon kalon pel madep kalon kalon ban wasanbi. Kokup dakon kosit pap unun gol banjin wasanbi. Gol unun gwaljigi minisi glas yombem.

²² Unun kokup papmon Telagi Yut Madep kinda dima tanban kagim. Nido, Amin Tagi Pinjop Tapmim Ami gat ae Sipsip Monin gat da iyi Telagi Yut Madep da yan egipgumal.

²³ Uñun kokup papmon gildat gat kanek gat pini mini. Nido, Piñkop dakon tilimni da kokup pap terjenan imisak. Anjakwan Sipsip Moniñ unun kokup pap dakon lamni da yan egisak. ²⁴ Amin miktimi miktimi egi anan kwan da unun kokup pap dakon terjenikon agipdan. Anakwa miktimi miktimi dakon kila amin madep da yoni tagi unun yuman nogi wukwisi unudon panopdan. ²⁵ Uñun kokup papmon pilin kinda dima tokdisak, do kokup pap dakon nagal dakon yoma dagok dagogi mini pisokdan. ²⁶ Amin miktimi miktimi egi anan kwan unun yoni tilimi tagisi ton gat ae man madep imim anpakni kisi timigek unudon panopdan. ²⁷ Mani pilin tuk dakon yo gat, ae amin anpak yokwi mibili mibili an gat, ae top yan amin unun kokup papmon dima pigini. Minat aminyo Sipsip Moniñ dakon egip egip papiakon mani ton, unun dagan unun kokup papmon pigikdan.

22

Jon da egip egip pakbi gat ae egip egip kindap gat pindakgit

¹ Kili anelo unun da pakbi madep kinda noligit. Unun egip egip yomyom pakbi. Unun glas yombem gwaljigi minisi agit. Pakbi unun Piñkop gat ae Sipsip Moniñ gat da kila amin madep yit yit tamogwan da pak abigisak. ² Pak abigi kokup pap da kosit madep da binapsi nan pak kisak. Pakbi da ilenji teri teri egip egip yomyom kindap akdak. Kindap unun bilak kinda da butgwan bami pot do kosiri 12 yan an asak. Kanek morap kisi bami tan tan asak. Ae kindap unun dakon tami unun amin miktimi miktimi egi anan kwan unun sotni panmilip ak do ton. ³ Yo morap jobit pabi unun yo morap sanbejek ae dima tokdan. Piñkop gat ae Sipsip Moniñ gat dakon kila amin madep yityit tamo unun kokup papmon tosak. Ae Piñkop dakon oman amin da gawak imdan. ⁴ Gawak iminek tomno dabilni kokdan, ae Piñkop dakon mani oman amini da inamnikon tokdisak. ⁵ Piliñ ae sanbejek dima tokdisak. Anjakwan lam gat ae gildat gat pini mini, nido Amin Tagi Piñkop da iyi minat amin terjenan yomdisak. Anjakwan oman monjini kila amin madep dagok dagogi mini egi wigikdan.

⁶ Anelo unun da yan nayigit, “Gen unun bamisi. Amin morap kisi da unun do tagi nandan gadagi. Piñkop Amin Tagi da kombi amin dakon wup panthagap aban geni yan terjenon. Unun aneloni yabekban abin yo tepmisi noman togi unun oman monjini nin noligit.”

Yesu apdisak

⁷ Yesu da yosok, “Nandani! Nak kili ununjok apdisat. Minat aminyo kombi gen on papiakon ton unun guramikgan, unun kisik kisik ani.”

⁸ Nak Jon da gen on nandane yo unun pindakgim. Yo unun nandan pindakyo an mudane anelo unun yo morap noligit unun da kandap mibilon gwakber anek gawak im do agim. ⁹ Mani yan nayigit, “Yan dima abi! Nak kisi oman amin gin. Nak gak gat ae kombi amin kabi notgoni unun dakon pi isalji, ae amin morap on papiakon gen ton unun guramikgan amin unun dakon pi isalni. Piñkop kalon nanjin gawak ibi.” ¹⁰ Yan nayinek sigin yan yagit, “Kombi gen on papiakon ton unun dima sopman anteban abi. Nido, Piñkop da yo morap unun akdisak dakon bisap kili kwan tak. ¹¹ Amin anpak yokwi an, unun yum pindagakwa sanbejek ani. Ae amin anpak inan inani an, unun yum pindagakwa sanbejek ani. Ae amin anpak kilegisi an, unun yum pindagakwa sanbejek ani. Ae amin telagi ekwan, unun yum pindagakwa telagi sigin egipni.”

¹² Yesu da yan yagit, “Nandani, nak tepmisi apdisat. Minat amin morap tomni yom do apdisat. Anpak awit dakon kobogi do tomni anpak awit da aripmon yomdisat. ¹³ Nak Wasok Wasoksi ae Mibisi egisat. Nak mibiltok egisat, ae bujonsi egisat. Nak yo morap dakon mibili. Pi morap asat unun wasip an an asat.”

21:23: Ais 60.19-20; PA 22.5 21:24: Ais 60.3,5 21:25: Ais 60.11 21:27: Ais 52.1; Esi 44.9; 1Ko 6.9-10 22:1: Esi 47.1 22:2: WW 2.9; Esi 47.12; Jol 3.18; Sek 14.8 22:4: Mt 5.8; PA 3.12 22:5: Dan 7.18,27; PA 5.10; 20.6; 21.23,25 22:6: PA 1.1 22:7: PA 1.3 22:8: PA 19.10 22:11: Dan 12.10 22:12: Ais 40.10; Jer 17.10; PA 2.23 22:13: Ais 44.6; PA 1.8,17; 21.6

¹⁴ Amin pabi pigik dubakni sugon unun kisik kisik tagi ani. Unun da egip egip yomyom kindap dakon bami tagi pan noni, ae unun da kokup pap da yoma kaga nan tagi pigini.

¹⁵ Anjakwa amin anpak yokwisi an amin gat, ae amin sot wamwam anek yo tapmimi ton pawilgan amin gat, ae yumabi an amin gat, ae amin dapba kimokgon amin gat, ae kokup kidat gawak iman amin gat, ae amin anpak toptopmi do galak tajak yolgan, unun amin morap Pinjop dakon kokup pap da wanga egipdan.

¹⁶ “Nak Yesu, nak da anjelono yabekgo jikon obik da panmuwukbi jikon gen on yan tenjenosok. Nak kila amin madep Dewit da babi kabikon da gugi wugit unun nak mani. Ae nak Dewit Dakon Monji, ae nak Wisawisa Dakon Gik Pap Madepsi Tenjenosok unun.”

¹⁷ Telagi Wup gat ae minjat unun Sipsip Monin pakdisak gat da yan yomal, “Gak apbi.” Ae amin morap gen on nandani ji kisi yan yoni, “Gak apbi.”

Amin kinda tegi bap tosak kan tagi apjak. Amin kinda pakbi nok do nandisak kan, unun amin abinek egip egip yomyom pakbi tagi nosak. Unun Pinjop da but galak do yumsi nimisak.

Jon da gen on papiakon ton unun nandani amin do gen tebaisi yipgut

¹⁸ Nak da on papiakon kombi gen ton unun nandani amin morap do gen tebai yipmandat. On gen tosogon amin kinda gen kinda gat sanbesak kan, amin panupbal ak yo yokwisi on papiakon ton, unun Pinjop da sanbenban unun aminon noman tan imdan.

¹⁹ Ae amin kinda da kombi gen on papiakon ton di wiriritjak kan, Pinjop da yo tagisi on papiakon ton unun wiririk imjak. Anjakwan unun amin egip egip yomyom kindapmon jap dima pan nosak, ae Pinjop da telagi kokup papmon unudon dima egipjak. On papiakon unun dakon geni ton.

²⁰ On yo morap do yan tenjenok asak amin da abisok yan yosok, “Asisi, nak kilisok unun apdisat.”

Asi, Amin Tagi Yesu gak apbi. ²¹ Amin Tagi Yesu dakon nandan yanawotni unun Pinjop dakon minjat amin kabikon tosak.

Gen sop diwari dakon mibili

Amin ŅwakŅwari Kabi – Amin Juda amin kabikon da dima altaŅbi uŅun amin do Juda amin da Amin ŅwakŅwari Kabi yaŅ yoŅ. YaŅ do Juda amin da nin morap do Amin ŅwakŅwari Kabi yaŅ nandaŅ nimaŅ. UŅun iyi dakon man pawikwaŅ, nido kalipsigwan PiŅkop da iyi dakon amin kabi egipni do manjigit. Do Amin ŅwakŅwari Kabi do si nandaba piŅban yomaŅ. Mani, Kristo da nin kisi paŅmuwukban kabi kalon agimaŅ da PiŅkop dakon amin kabi ekwamaŅ. (Lk 2.32; Ro 1.5, 3.29; Ep 3.6)

AŅelo – AŅelo uŅun wup PiŅkop gat Kwen Kokup ekwaŅ. Bisap kalon kalon aminon noman taŅba pindakgamaŅ. PiŅkop da aŅeloni yabekban geni guramigek pini aŅ. Pini madep uŅun PiŅkop dakon miŅat aminyo paŅpulugoŅ. (Ya 12.6-11, 27.23; Ibr 1.14). Bisap di PiŅkop da yabekban aminon geni yaŅkwok akdo paŅ. (Mt 2.13; Lk 1.26, 2.9). AŅelo morap dakon madepni uŅun Maikel (Jut 9), ae aŅelo madep kinda uŅun Gebriel (Lk 1.19,26).

Belsebul – UŅun koŅ ae meŅiyo mibili mibili ekwaŅ dakon madepni. Ae mani kinda uŅun Sunduk. (Mt 12.24)

But Tobil – On kosit kalonon da PiŅkop da dabilon gwaljigi mini amaŅ. Amin kinda iyi do yokwi pakpak yaŅ nandaŅek but kalipni uŅun yopmaŅek PiŅkop gen yol do nandisak kaŅ, Amin Tagi Yesu Kristo uŅun yokwini wiririt do aŅek kimakgit yaŅ nandaŅ gadaŅek PiŅkop da egip egip kalugi imjak do bisit asak kaŅ, uŅun amin but tobil bamisi asak. (Ya 3.19, 20.21, 26.20).

Danari – Danari uŅun Rom amin dakon money tabil kinda. UŅun silwa baŅ wasaŅbi. UŅun amin kinda da gildat kalon do pi aban danari kaloni yomiŅ yomiŅ awit. (Mt 20.2)

Gen Bin Tagisi – Yesu da yabekbini yabekban Gen Bini Tagisi miŅat aminyo yoyiŅ teŅteŅawit (Mk 16.15). Gen Bin Tagisi uŅun yaŅ. PiŅkop da Monji Yesu Kristo miŅtim amin morap yokwini wiririk yomjak do yabekban piŅ tilak kindapmon kimakgit. Do amin morap Yesu nandaŅ gadaŅ imiŅek but tobil aŅ uŅun egip egip teban abidoŅ (Jn 3.16).

GiŅtim mandak – (Ro 2.25; Gal 5.2; 1Ko 7.19) Juda amin da iyi da aŅpagon monji wili altaŅek gildatni 8 aŅakwan giŅtimi mandaŅ mandaŅ awit. UŅun da Juda aminsi ekwaŅ dakon tilak asak. PiŅkop da Abraham yaŅ asak do iyigit uŅun da aripmon aŅ (WW 17.9-14).

Juda Amin Dakon Muwut Muwut Yut – Juda amin dakon muwut muwut yutni uŅun telagi tagit. UŅudon muwugek PiŅkop gawak imim silip awit, ae PiŅkop gen manjiŅek yaŅ nandawit. Yesu bisap morapmi uŅudon wiŅek miŅat aminyo yoyiŅdekgit.

Juda Amin Dakon Telagi Bisap Madep – Telagi bisap madepmon Juda amin da muwugek PiŅkop aŅkisiwit, ae kalip yo tagisi morapmi aŅyomgut uŅun do nandawit. Juda amin dakon telagi bisap madep diwari uŅun yaŅ:

1 - Yapyap Bilak (Mt 26.2, 5, 17-19) On Juda amin dakon telagi bisap madepsi kinda. UŅun bisapmon PiŅkop da Isip miŅtimon baŅ pulugaŅ yopban abigiwit uŅun do nandaŅek egipgwit. UŅun bisapmon aŅeloni yabekban piŅ Isip amin dakon monji wili mibiltok amin dapban kimakgwit. Mani Juda amin morap sipsip monji dapmaŅ yawini yoma domon sowit uŅun aŅelo da yawi kaŅek yutni yapmaŅek dima dapgwit (TP 12). UŅun do nandaŅek Juda amin da Yapyap Bilak bisap uŅun noman taŅakwan sipsip monji kinda dapmaŅ dapmaŅ aŅ. Abisok nin Yapyap Bilak dakon Sipsip Monjinin uŅun Yesu Kristo uŅun yaŅsi nandaŅ gadamaŅ, nido nandaŅ gadaŅ imaŅ amin morap PiŅkop dakon butjap dima abidoŅ.

2 - Bret Yisni Mini Bilak (Mt 26.17; Lk 22.1) Kalipsi, Israel amin uwalni Isip amin do pasalek abigiwit bisapmon, bretni wasaŅ yopba pap toni dakon bisap mini, do yis dima yopgwit. Do uŅun do nandaŅek Bret Yisni Mini Bilagon bret yisni mini noŅ. UŅun telagi bisap madepni Yapyap Bilagon noman tosok. (TP 12.14-20).

3 - Imal Yut Kaben Bilak (Jn 7.2-52) – On telagi bisapmon Juda amin but galaksi nandan, nido jap kili panmuwuk yopmanjan. Yut kaben anek Sonda pi agak kinda unjudon ekwan. Egek babakni da kalip miktim kibiri timon bilak 40 agipgwit unjun do nandan. (MS 23.33-36; GT 16.13-15).

4 - Pentikos Bisap Madep (Ya 2.1, 20.16; 1Ko 16.8) On Juda amin dakon telagi bisap madep kinda. Pentikos dakon mibili unjun 50. Yapyap bilak egi mudanek ae gildat 50 egakwa Pentikos Bisap Madep noman tosok. Unjun bisapmon Juda amin kisik kisik an, nido jap madepni wit unjun panmuwukgan. Ae kalip Pinjkop da Sinai Kabapmon gen tebani yomgut unjun do nandan. Mani abisok nin Pentikos bisapmon Telagi Wup pigit unjun do nandanek kisik kisik aman. (Ya 2.1-4).

Kristo – Kristo dakon mani kinda Mesaia. Kristo unjun Grik gen, ae Mesaia unjun Ibru gen. Unjun man bamot unjun mibili kalonji gin. Unjun yan: amin kinda bit nelak busunikon tagalbi. Israel amin da anjagon Pinjkop da amin kinda kila amini egipjak do nandisak kan, kombi amini kinda iyinban unjun amin tilak ak do busunikon bit nelak tagalgit. Pinjkop da yan tebantokni yolek minat aminyoni kila asak do Yokwikon Ban Timit Timit Amini yabekgit. Unjun amin Kristo yan iyiwit, nido unjun Pinjkop da manjigit. Juda amin morap da Kristo apjak do jomjom madepsi awit. Mani Yesu apgut bisapmon kalonisok di dagin unjun asi Kristo yan nandan gadawit. (Mt 1.16, 16.16; Jn 1.41; Ya 5.42, 9.22)

Mukwa Sogok Amin – Juda amin diwari Telagi Yut Madepmon pi awit, unjun do mukwa sogok amin yan yoyiwit. Unjun amin kisi unjun Liwai dakon diwatni kabi. Pi madepsi awit unjun Pinjkop do paret mibili mibili anek mukwa sowit. Bulagi bulagi amin kinda manjikba mukwa sogok amin dakon mibiltok amini egipgut. Unjun kalonj dagin Israel amin kisi dakon yokwini do Yut Buri Telagisigwan bilak kinda do kosit kalonj wigek mukwa sorj sorj agit. Mani Yesu Kristo da bisap kalonj iyi nan paret agit. Aban yawini da nandan gadat amin dakon yokwini wagolsi wiririkban pasilgwit. (Ibr kilapmi 5-10).

Oman Amin – Miktim diwarikon yoni morapmi amin ae amin mani ton da amin di tebai timikba oman amini ekwan. Pi madepsi an, mani tomni dima timikgan. Amin tagini yopman dek kigik kosit minisi. Ae amin tagini dakon gen dima guramitni kan, tagi dapba kimotni. Kalip Israel amin Isip miktimon tepmi madepsi panek yanji egipgwit. Ae Yesu da bisapmon, ae Pol da bisapmon oman amin morapmi egipgwit, do Pol da unjun do gen diwari mandagit. (1Ko 7.20-24; Ep 6.5-9; Kol 3.22-25)

Osana! – Osana dakon mibili Ibru genon da “Nin yokwikon ban timikgi!” Yesu da bisapmon Juda amin da amin kinda man madep imdo “Osana!” yan yawit. Yesu Jerusalem donki konda pigakwan yan tidanek unjun yawit. (Mt 21.9)

Parisi – Juda amin kabikon amin diwari Pinjkop dakon gen teban do galagisi nandawit. Unjun amin do Parisi amin yan yawit. Unjun gen teban guramik kimagek amin diwari yanjan ani do yoyidat awit. Pibit tidok anek Pinjkop da dabilon iyi do amin diwari yapmanek nin amin kilegisi yan nandawit. Mani unjun amin jamba but amin, nido amin yoyin degek iyi dima guramikgwit. Pol iyiyo kisi kalip Parisi amin kinda egipgut, mani don Yesu nandan gadan ingut. (Ya 23.6, Pil 3.5-6)

Sabat Bisap – Pinjkop gildat 6 da butgwan miktim gat yo morap gat wasagit. Anek gildat 7 non pi dima agit (WW 2.1-3). Anek don Israel amin kisi gildat 6 pi anek gildat 7 non yik yawot ani do gen teban yipgut. Mani Israel amin da iyi gen teban morapmi sanbenba amin da aripmi dimasi guramiri awit. Yesu da bisap diwari Sabat bisapmon wasok tapmimi ton aban Parisi amin da gen teban yapmandak yan nandawit. Unjun sujan nandawit. Nin Yesu dakon pidot pidot unjun do yo madepsi nandan do nin Sondakon unjun do nandanek unjudon yik yawot aman. (Lk 6.1-11, 13.10-17, 14.1-5)

Sadyusi – Juda amin kabi kinda egipgwit, mani Sadyusi yan yoyiwit. Unjun Moses dakon gen teban yol kimot do nandawit. Nandak nandakni unjun Parisi amin yombem, mani amin kimokon do njakjwat nandawit. Amin kimakbi kimoron da dima pidon yan

nandawit. Ae anjeloyo kisi do dima ekwan yan nandawit. Mani suŋ nandawit. (Mt 22.23; Ya 23.6-8; 1Ko 15.20-21; 1Tes 4.13-14).

Saion – (Mt 21.5; Jn 12.15; Ro 9.33, 11.26; 1Pi 2.6; Kap 2.6) Jerusalem kokup pap dakon ileŋ kinda mani Saion. Piŋkop dakon Telagi Yut Madepni uŋun ileŋon tagit, do bisap diwari Jerusalem kokup pap do Saion yan yoŋ. Ae bisap diwari Kwen Kokup do tilak anek Saion yan yoŋ. (Ibr 12.22, PA 14.1)

Samaria – Samaria miktim uŋun Israel miktim da kapmatjok tosok. Kalipsigwan Samaria amin uŋun Juda amin dakon diwatni egipgwit. Mani Piŋkop dima nandaŋ imgwit amin gat miŋat eyo awit, do Amin ņwakiwari Kabi dagawit. Juda amin da Samaria amin do tagi dima nandaŋ yomgwit. (Lk 10.25-37; Jn 4.4-42)

Sarjebek sarjebek – Amin bamori da yo kinda ak do but kalon anek yan teban tok madepsi kinda amal uŋun do sarjebek sarjebek yan yomaŋ. Piŋkop da sarjebek sarjebek bamori agit.

Mibiltok Moses gat agimal. Gen tebani Moses do yolinek Israel amin gen teban uŋun yol kimotni kaŋ, iyi dakon amin kabisi egipni do yan tebantok an imgut. Mani, amin kinda da gen teban uŋun kisi gildari gildari aripmi dima guramiri. Yan do anek Piŋkop da dabilon amin kilegi kinda dima egisak. (YT 19.4-6; Lk 1.72; Ya 3.25, 7.8; Gal 3.17; Ibr 9.1)

Yan do anek Piŋkop da don sarjebek sarjebek kalugi kinda agit. Uŋun yan. Amin morap Yesu Kristo nandaŋ gadaŋ imni uŋun Piŋkop da dabilon amin kilegisi ani do yan tebantok anyomgut. (Mt 26.28; Mk 14.24; Lk 22.20; Ro 11.27; 1Ko 11.25; 2Ko 3.6; Ibr 7.22, 8.6-13, 9.15, 10.16, 29, 12.24, 13.20) Sarjebek Sarjebek Kinam – Piŋkop da Israel amin yoyinban kindap baŋ kinam kirin kinda wasawit. Anek gol baŋ kwenikon witjiwit. Uŋun kinamgan Piŋkop da sarjebek sarjebek agit dakon telagi yo di yopgwit. Tip bamot Piŋkop da gen teban 10 kabi mandagit gat, ae Aron dakon win gat, ae kwoba mana similbi gat uŋungwan tawit. Uŋun kinam da kwenon ajelo bamori serabim yan yoŋ uŋun dakon wupmi wasawit. Israel amin dukwan dukwan kik do awit uŋun kinam kirin simon da guramigek kin kin awit. (Ibr 9.4; PA 11.19; Kap 78.61, 132.6-8)

Sisa – (Mt 22.21) Rom amin dakon kila amin madep noman tawit uŋun do Sisa yan yoyiwit. Yesu da bisapmon Rom amin da emat anek miktim morapmi dakon amin pabij yopmaŋek miktimni timigek kila awit.

Sunduk – Sunduk uŋun koŋ mibili mibili dakon mibiltok amini. Kalipsigwan Piŋkop dakon aneloni kinda egipgut. Mani uŋun Piŋkop abiŋ yip do aban Piŋkop da yolban miktimon pigit. (Lk 10.18; PA 12.7-9). Amin yokwi ani do paŋkewaldak. Ae nandaŋ gadat amin da yokwi kalip awit uŋun do sigin nandaŋ egek nandaŋ gadatni yipni do pini sigin asak. Yesu da Sunduk kili abiŋ yipgut, ae don bisap madepmon wagolsi maban Tip Domon egipdisak. (PA 20)

Telagi Wup – Uŋun Piŋkop iyi dakon wupni, do Telagi Wup yan yomaŋ. Uŋun nandaŋ gadat miŋat aminyo kalon kalon da butgwan egisak. Pini kinda uŋun nandaŋ gadat amin paŋpulugaŋban gen bami do nandaŋ gadat an (Jn 16.13); ae nin paŋpulugok do Piŋkop bisit iyisak (Ro 8.26); ae Piŋkop dakon galaktokni nolisak (Ya 13.2, 16.6-7); ae tapmim nimaŋakwan geni yan teŋteŋomaŋ, ae paŋmuwukbi notnin paŋpulugomaŋ (1Ko 2.4-5; 12; 14). Telagi Wup da ninon pi aban anpak tagisi baŋ amaŋ (Gal 5.22-23).

Telagi Yut Madep – Israel amin da Jerusalem kokup papmon yut madep kinda awit, uŋun Piŋkop dakon Telagi Yut Madep. Uŋun yutnon Piŋkop gawak imgwit, ae telagi bisap madep morapnikon uŋun yutnon kin kin awit. Mukwa sogok amin da uŋungwan pini awit. Ae uŋun yut da binapmonsi yut buri kinda tagit uŋun do Yut Buri Telagisi yan yawit. Bilak kinda do kosit kalon mukwa sogok amin dakon mibiltok amin da iyigin Israel amin kisi dakon yokwini do nandaŋek uŋungwan wigek paret an an agit. Yoma do imal kadimisi madep kinda naŋ abisiŋba magit. Yesu kimagit bisapmon Piŋkop da imal uŋun kwen da pidanban miktimon pigit. (Mt 27.51; Mk 15.38; Lk 23.45). Uŋun da nandaŋ gadat amin nin Piŋkop da inamon aripmi tagi wigineŋ yan nolisak. Abisok nandaŋ gadat

amin nin Piŋkop dakon Telagi Yut Madepni ekwamaŋ, nido Telagi Wupni nin da butgwan egisak. (1Ko 3.16-17).

Tipdom – Amin diwari Yesu Kristo dima nandaŋ gadaŋ imaŋ, do yokwini sigin taŋ yomaŋ. Do kimotni bisapmon yokwini dakon kobogi do kokup yokwisikon egipdaŋ. Uŋun gapma dubagisi, kindap toktok teban soŋegisak. (Mk 9.47-48; PA 19.20, 20.11-15). Uŋudon amin tepmi madepsi pakdaŋ, amin kinda da aripmi dima paŋpulugogi. (Lk 16.19-31)

Wup – Amin kalonikon yo kapbi da toŋ: giptimnin, ae butnin, ae wupnin. Nin on miktimon ekwamaŋ bisapmon, wupnin gat kisi ekwamaŋ. Mani nandaŋ gadat amin nin kimokgomaŋ bisapmon wupnin nin da butgwan yikdak uŋun kwan Piŋkop gat Kwen Kokupmon ekwamal. (Lk 23.46; Ya 7.59)

Yawe – Kalipsi, Piŋkop da Moses altaŋ imgut bisapmon, Piŋkop da iyi dakon man yaŋek “Yawe” yaŋ yagit. Ibru genon mani dakon mibili uŋun “Naga Egisat”. Juda amin da mani do telagisi yaŋ nandawit. Yesu da iyi do “Naga Egisat” yaŋ yagit, do uŋun da nolisak, Yesu uŋun Piŋkop dakon arip. (Jn 8.58)